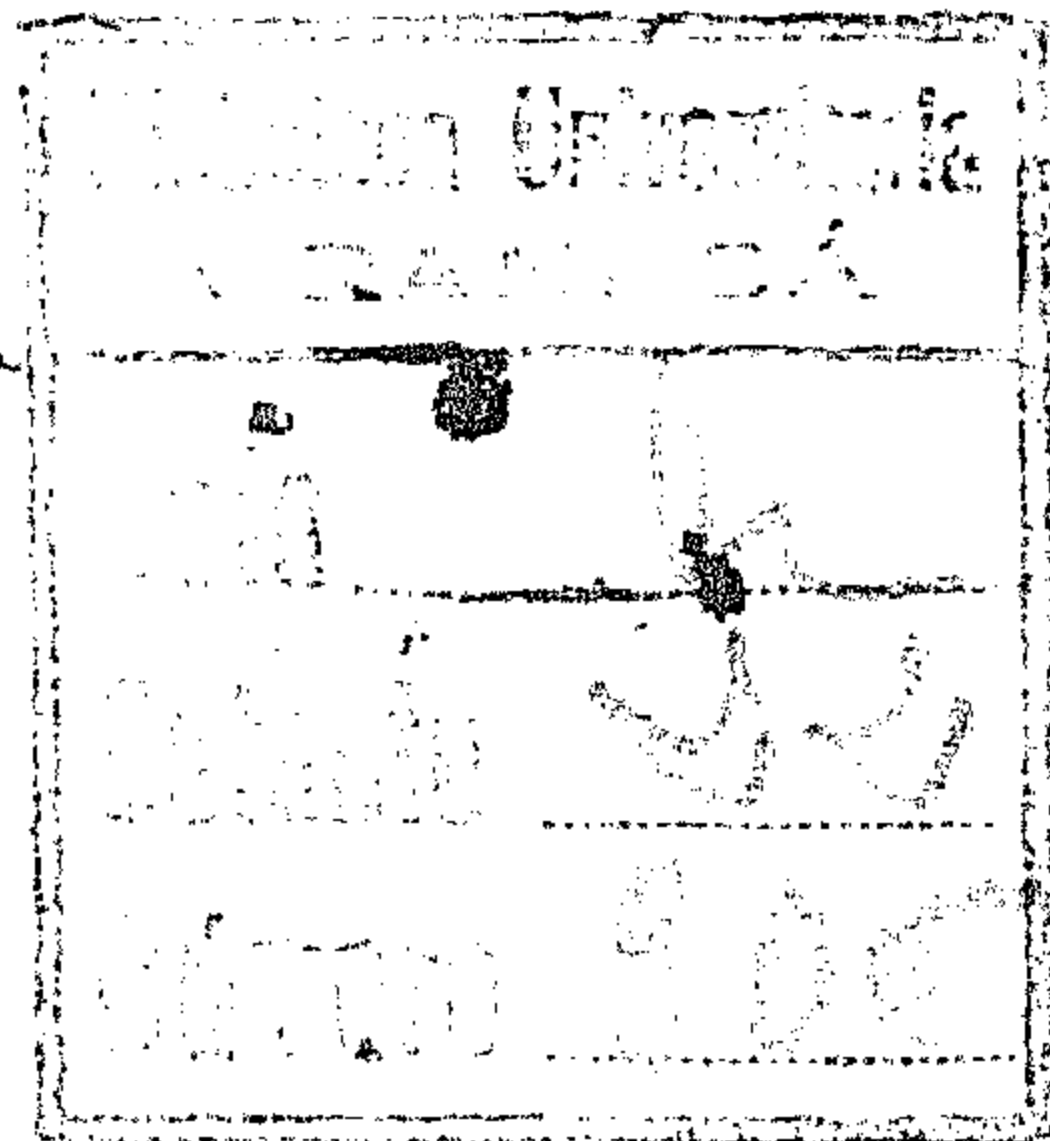
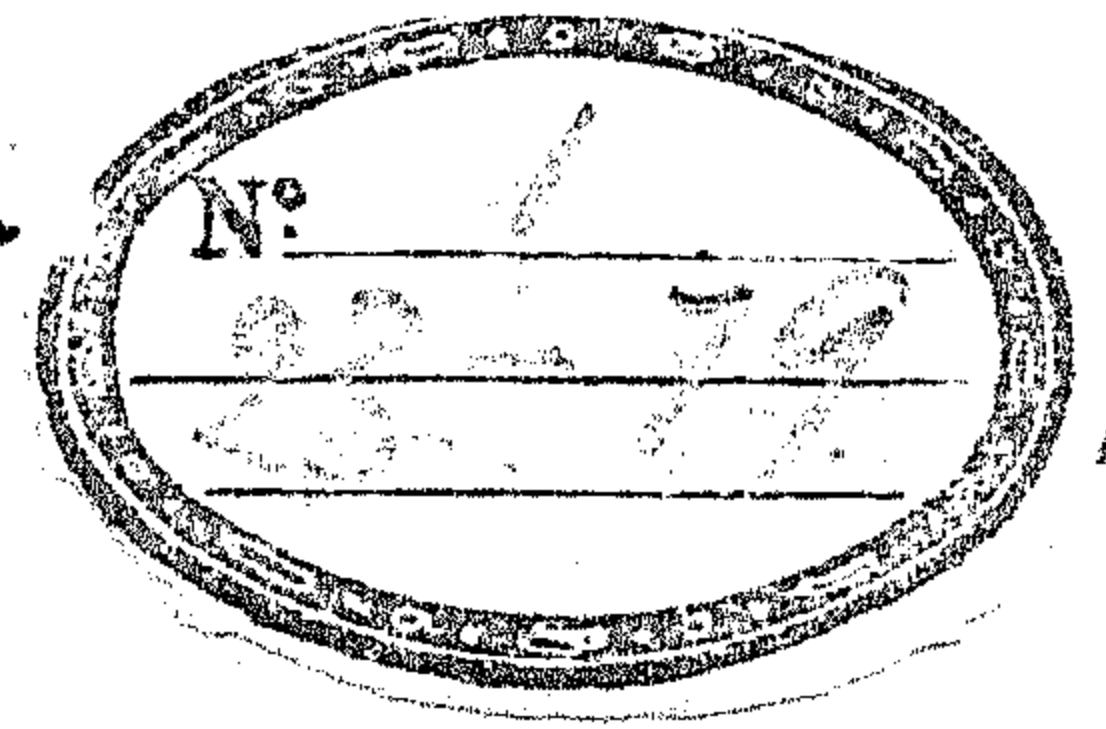
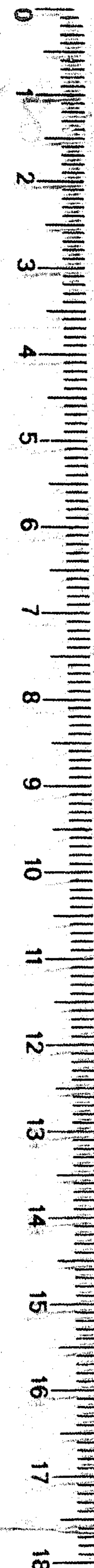

~~L32~~

L42

~~Wang~~

~~26~~

Dal Colegio de la Compañia de Jesus de Granada.
Diso el Lic. Manzano

VITAE SANCTORVM.

EX PROBATISSIMIS

AUTHORIBVS ET POTISSIMUM EX

Reuerend. D. ALOYSIO LIPOMANO,

& R. P. LAURENTIO SVRIO,

brevi compendio summa

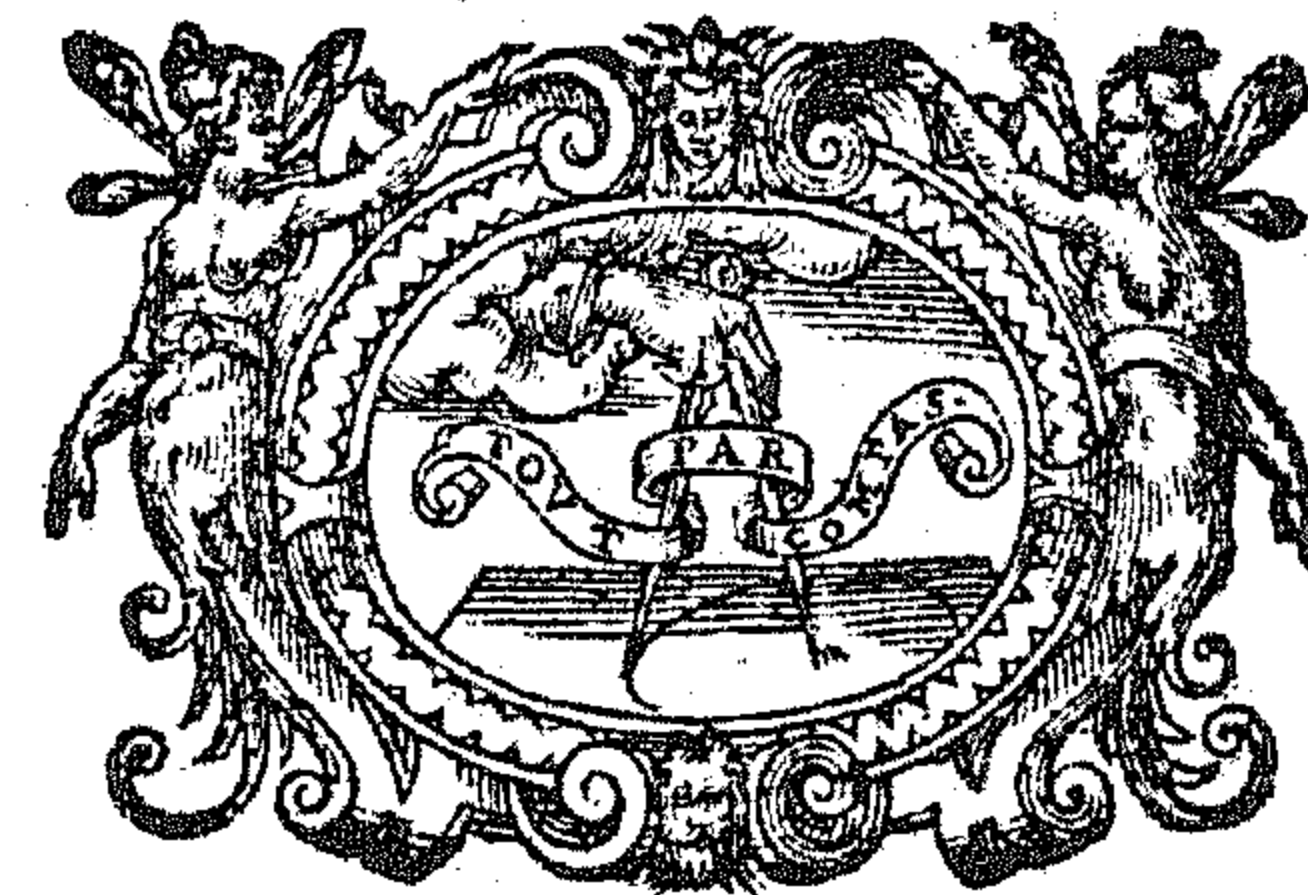
fide collectæ,

B^a

*Per Reuerendis. D. FRANCISCVM HARAEVM
Ultraiectinum, S. Theologiae Licentiatum, & ab eodem
aucta diligentissimeque recognita.*

His accesserunt cum ex IOANNE MALDONATO Hispano,
tum ex GEORGIO VICELLIO & aliis, Sanctorum vitae
quamplurimæ in suos quæque locos digestæ, cum
quorundam APPENDICE ad calcem
breuissima, quorum dies festus
~~ignoratur.~~

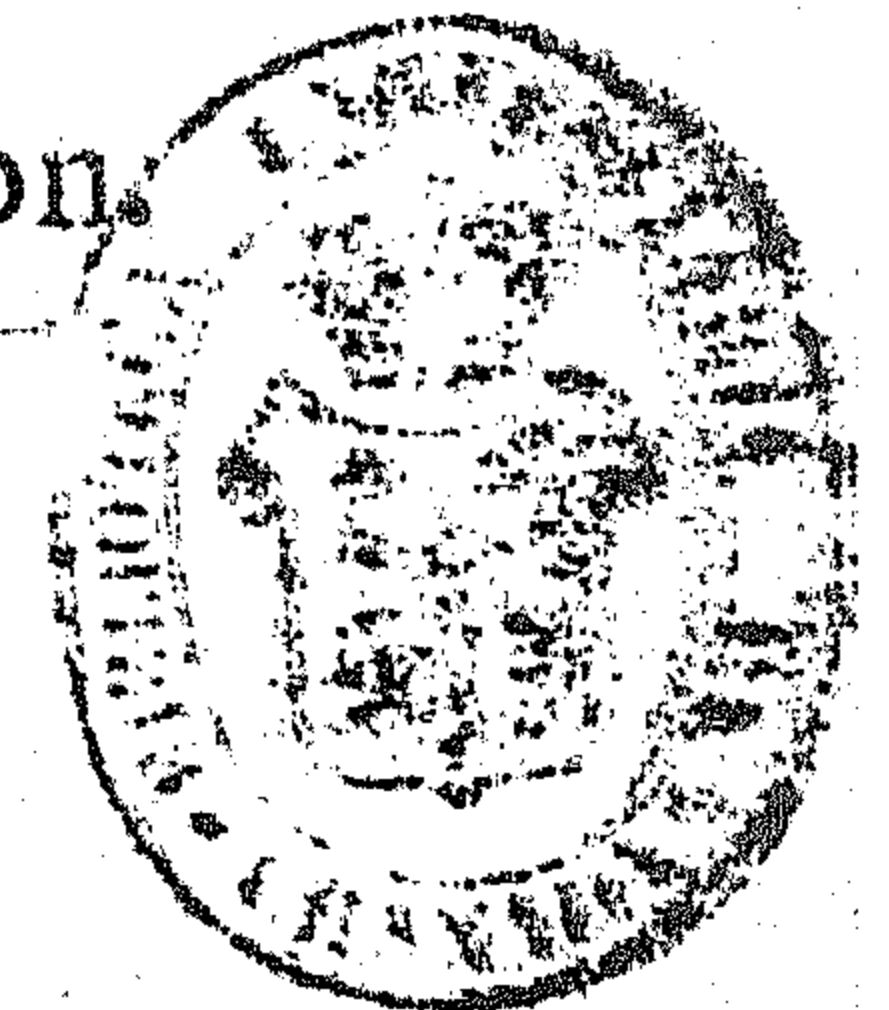
EDITIO TERTIA.

LVGDVNI,

Apud Thomam Soubron.

M. D. XCV.

LECTORIS.

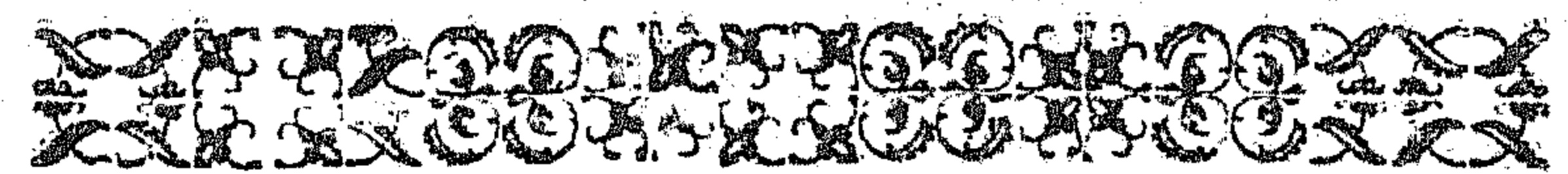
ERMULTVM debere
Rempublicam Christianam
Reuerendissimo Domino D.
Aloysio Lipomano Episcopo
Veronensi, nec non & R. P.
Laurentio Surio Conuentus
Coloniensis Carthusiano,
eruditissimis ac piis viris fatebuntur, non dubito,
mecum, pie Lector, quotquot eorum Tomos de Vitis
Sanctorum attentius legerint. Ego certe cum eos
peruoluere diligentius cepissem, quod ad priscam
illam pietatem aliquousque saltem in orbem no-
strum posiliminio, quod aiunt, reuocandam attine-
bat, exstimabam nullum scriptionis genus aggredi
eos potuisse accommodatius. Sed dolebam aequè, eo-
rum quae ipsi reliquissent usum, tam paucis adhuc
esse in manibus, nonnullis etiam ob hoc solum ne-
gari, quod Tomi illi haberi non possint nisi sumptu
maximo.

QUIBUS ut ego pro modulo meo tantisper
seruirem, donec ipsos eis fontes adire contingeret,
ecce conatus sum tum ex dictis Tomis, tum ex aliis
Historiis fide dignis exhibere has vitas compen-
dio descriptas, summa sane fide, atque ad id ut plu-
rimum ipsis verbis & phrasi primorum Auctorum,
Opus, ni faller, pro moribus nostris ad rectam nor-
mam reuocandis accommodatum, aequè ad usum

omnium. Vnde & congeſſi hec Sanctos, ſeu alias Sanctitate Illuſtres, (nam generalius ago) utriuſque ſexus, omnium nationum, omnium ordinum, & omnium temporum. Vbi ſi breuior forè videbor in Religionis noſtra anteſignans, Apoſtolis & ſimilibus, hoc diſpici velim, num præſtent pauca certa multis incertis. Quod quàm rectè hic quadret, à pluribus ante me eſt obſeruatum.

De cætero, opto, benigne Lector, ut his ſacris Faſtis, velut ex quibus diſcas quid in ſingulos dies tum tibi, tum aliis ſacrè & ſalubriter fari poſſis, ad gloriam Dei & Sanctorum, animæque tuæ ſalutem quàm libentiſſimè utaris, ſimul & memineris mei peccatoris.

I N D E X

I N D E X S A N C T O R V M Q V I B V S H A E C E D I T I O F A C T A

EST LOCUPLETIOR.

A

S. Sanctus Auitus Episcopus Viennensis. 5. Februarij. pag. 140.	
SS. Afra & Vularia mater eius. 7. Augusti.	700
S. Apollinaris Episcopus Valentinae vrbs. 5. Octobris.	903
SS. Aciscens & Victoria. 17. Nouembris.	1011
S. Anastasia cum sororibus suis. 25. Decembris.	1111

B

S. Bonitus Episcopus Claromontensis. 14. Ianuarij.	55
S. Babylus Episcopus Antiochenus. 26. Ianuarij.	90
S. Baudelius Martyr. 20. Maij.	487
S. Barnabas Apostolus. 11. Iunij.	537
SS. Bassides, Cyrinus, Nabor, Nazarius & Celsus. 12. Iulij.	623

C

S. Clarus Abbas Viennensis. 2. Ianuarij.	6
S. Celerinus cum sociis suis. 3. Februarij.	134
S. Cointha. 8. Februarij.	162
SS. Cletus & Marcellinus. 7. Maij.	429
SS. Cantus, Cantianus, & Cantianilla Martyres. 31. Maij.	505
SS. Cyricus & Iulita Martyres. 15. Iunij.	569
S. Cyriacus, & socij. 8. Augusti.	703
S. Candida. 29. Augusti.	783
S. Chrysogonus. 24. Nouembris.	1039

D

S. Dorothea virgo & Martyr. 6. Februarij.	154
S. Desiderius Episcopus Viennensis. 22. Maij.	488

E

S. Emerentiana virgo & Martyr. 23. Ianuarij.	85
SS. Emeherius & Celenomus milites. 3. Martij.	215
S. Euphemia. 16. Septembris.	843
S. Eustachius. 20. Septembris.	856
S. Eulalia Virgo & Martyr. 10. Decembris.	1085

* 2

S. Felix

I N D E X.

F	
S. Felix Martyr. 14. Ianuarij.	55
S. Fabianus Episcopus. 20. Ianuarij.	75
S. Ferreolus. 18. Septembris.	852.
S. Firminus Confessor. 11. Octobris.	928.
S. Faustus & socij eius. 13. Octobris.	933.
SS. Facundus & Primitiuus 7. Nouembrijs.	991
G	
S. Gordius Martyr, miles Casariensis. 3. Ianuarij.	14
SS. Gordianus & Epimachus 10. Maij.	445
SS. Geruasius & Prothasius Martyres. 19. Iunij.	561
S. Genesius Martyr. 25. Augusti.	772
H	
S. Hemeregildus. 13. Aprilis.	350
S. Hippolitus Martyr. 13. Augusti.	722
I	
SS. Iulianus & Basilissa Martyres 9. Ianuarij:	45
SS. Ioannes Apostolus ante portam Latinam 6. Maij.	428
S. Iudalentijs, & socij 15. Maij.	464
SS. Iusta & Rufina Martyres. 18. Iunij.	558
SS. Ioannes & Paulus fratres. 27. Iulij.	667
Inuenio S. Stephani, Nicodemi, Gamalielis, & Abibonis.	
3. Augusti.	684
S. Iustinus Martyr. 4. Augusti.	689
L	
S. Leander Episcopus Hispanensis. 26. Februarij.	206
S. Linus. 13. Septembris.	832.
M	
S. Mamertus Episcopus Viennensis. 11. Maij.	448
SS. Marcus & Marcellianus. 18. Iunij.	557
S. Marina. 17. Iulij.	637
S. Martha 29. Iulij.	673
S. Maria ad Nives. 7. Augusti.	694
S. Mammes. 17. Augusti.	736
SS. Marcellus & Valerianus. 4. Septembris.	798
S. Marcus Euangelista 7. Octobris.	910
N	
SS. Nuvilo & Alodia. 22. Octobris.	953
P	
S. Polycarpus Smyrna Episcopus. 26. Ianuarij.	94
SS. Per	

I N D E X.

SS. Perpetua & Felicitas Martyres. 7. Martij.	228
SS. Primus & Felicianus. 9. Iunij.	534
S. Praxedis virgo. 1. Iulij.	652
S. Panchaleon. 28. Iulij.	667
S	
S. Saluus Episcopus Ambianensis. 11. Ianuarij.	49
SS. Satorius & Arcadius Martyres. 1. Ianuarij.	50
S. Soteris. 6. Februarij.	157
S. Scholastica Abbatisa. 10. Februarij.	167
SS. Sixtus, Felicissimus, & Agapitus Martyres. 7. Augusti.	695
S. Symphorianus 12. Augusti.	758
SS. seruandus & Germanus. 23. Octobris.	954
SS. Seuerinus, Exuperius, & Felicianus Martyres. 19. Nouembris.	1028
S. Saturninus Episcopus Tholosanus. 29. Nouembrijs.	1047
S. Symphorosa Martyr. 18. Iulij.	1142
SS. simplicius & Faustinus. 29. Iulij.	ibid.
T	
S. Timotheus Pauli discipulus. 24. Ianuarij.	87
S. Thyrsus Martyr 28. Ianuarij.	218.
SS. Tiburtius & Valerianus. 14. Aprilis.	352
S. Turibius Episcopus Astoricensis. 16. Aprilis.	360
S. Theuderius Abbas & Confessor. 29. Octobris.	963
V	
S. Valentinus presbyter 14. Februarij.	188
S. Valentinus Episcopus. 14. Februarij.	189
SS. Victor & Corona. 14. Maij.	461
S. Urbanus Pontifex Romanus. 25. Maij.	497
SS. Vitus, Modestus & Crescentia 13. Iunij.	565
SS. Vincentius, Sabina & christata 27. Octobris.	957
SS. Vitalis & Agricola Martyres. 5. Nouembrijs.	977
Z	
S. Zacharius Episcopus Viennensis. 27. Maij.	499
S. Zoilus. 27. Iunij.	582

Ex breuiario Romano quæ sequuntur,
petita sunt.

SS. Quadragesima Martyres. 9. Martij.	1128
S. Franciscus de Paula Confessor. 2. Aprilis.	1129
S. Petrus Martyr Ordinis Prædicatorum. 29. Aprilis.	1131
	S. Anto

I N D E X.

<i>S. Antonius de Padua Confessor.</i> 13. Iunij.	1133
<i>S. Anna mater beatissima Virginis Mariae.</i> 26. Iulij.	1135
<i>Septem fratres Martyres, ac Ruffina & secunda Virgines & Martyres.</i> 10. Iulij.	1136
<i>S. Nicolaus Tolentinas Confessor.</i> 10. Decembris.	1137
<i>S. Ianuarius Episcopus & Martyr cum sociis.</i> 19. Decembr.	1139
<i>Præsentatio B. Virginis Mariae.</i> 21. Nouembris.	1140.

I N D E X S A N C T O R V M I N
appendice contentorum.

<i>S. Achatius cum decem millibus Martyrum.</i>	1145
<i>S. Adelelmus.</i>	1146
<i>S. Semilianus.</i>	1147
<i>S. Alfonsus Archiepiscopus Toletanus.</i>	1148
<i>S. Casilla.</i>	1149
<i>S. Centolla Virgo Hispana.</i>	1150
<i>Deditio urbis Granate.</i>	ibid.
<i>S. Eucherius</i>	1173
<i>S. Gyraldus Episcopus Bracarenfis.</i>	1152
<i>S. Inachus.</i>	1153
<i>S. Ioannes Ortheca Presbyter.</i>	1154
<i>S. Iulianus Christianus Philosophus.</i>	1155
<i>S. Malchus captiuus Monachus.</i>	1156
<i>Mulier septies icta.</i>	1162
<i>Translatio S. Iacobi Maioris in Hispaniam.</i>	1166
<i>Translatio S. Isidori.</i>	1168
<i>Translatio S. Iuliane.</i>	1169
<i>Translatio diui Benedicti.</i>	1170.
<i>Translatio S. Victoria</i>	ibid.
<i>Triumphus Sanctæ Crucis.</i>	1171

I N D E X

I N D E X S A N C T O R V M,
O R D I N E M E N S I V M.

I A N V A R I V S habet dies XXXI.

1	 I R C V N C I S I O Domini.	pag. 1
2	S. Fulgentius Episcopus, Scriptor Eccle.	3
	S. Clarus Abbas Viennensis.	6
	S. Adelhardus Abbas Corbeiensis.	8
3	S. Genouefa virgo Parisiensis.	11
	S. Gordius martyr miles Cæsariensis.	14
4	S. Rigobertus Archiepisc. Rhemenfis.	22
5	S. Simeon Stylites.	24
	S. Eduardus Rex Angliæ.	27
6	Epiphania Domini.	20
	B. Raymundus Hispanus, tertius Generalis Prædic.	32
	S. Andreas Episcopus Fesulanus.	34
7	S. Seuerinus Apostolus Noricor. & Pannoniorum.	37
8	S. Gudula virgo.	39
	B. Laurentius Iustinianus Patriarcha Venerus.	42
9	SS. Iulianus & Basilissa Martyres.	45
10	S. Paulus primus Eremita.	46
11	S. Saluius Episcopus Ambianensis.	49
12	SS. Satyrus & Arcadius Martyres.	50
13	S. Hilarius Episc. Pictauiensis, Scriptor Eccles.	51
	S. Godefridus Comes Cappenbergenfis, Ord. Præm.	53
14	S. Felix Martyr.	55
	S. Bonitus Episcopus Claremontensis.	ibid.
16	S. Honoratus Episc. Arelatensis.	60
	S. Furcus Confessor.	63
	SS. Quinque Martyres Franciscani.	65
17	S. Antonius Eremita.	68
	S. Sulpitius Archiepisc. Bituricensis.	72
20	S. Sebastianus Martyr.	74
	S. Fabianus Episcopus.	75
21	S. Agnes virgo & Martyr.	ibid.
22	S. Vincentius Martyr.	77
	S. Epiphanius Episc. Ticinensis.	78
23	S. Ioannes Eleemosynarius Archiep. Alexandrinus.	79
	* 5 S. Hil	

S. Hildephonus Episc. Toletanus.	83
S. Emerentiana virgo & Martyr.	85
24 S. Timotheus Pauli discipulus.	87
S. Babylas Episcopus Antiochenus.	ibid.
25 <i>Conuersio S. Pauli</i>	88
V. Poppo Abbas Stabulensis.	90
26 S. Polycarpus Smyrnæ Episcopus.	94
S. Bathildis Regina Franciæ.	97
27 S. Ioannes Chrysofostomus, Scriptor Ecclesiæ.	100
S. Paula vidua Romana.	105
28 D. Carolus Imperator.	108
B. Margareta filia Regis Hungariæ, Ord. Prædic.	114
S. Thyrsus Martyr.	118
30 S. Aldegundis prima Abbatissa Malbodiensis.	ibid.

FEBRUARIUS habet dies XXVIII:

1 S. Ignatius Episcopus & Martyr.	122
S. Brigida virgo Scotica.	123
S. Seuerus Episc. Rauennas.	125
S. Sigebertus Rex Franciæ.	127
2 <i>Purificatio B. Mariæ.</i>	130
S. Laurentius Archiepisc. Cantuariens.	132
3 S. Blasius Episc. & Martyr.	134
S. Celerinus cum socijs suis.	ibid.
4 S. Rembertus Episc. Hamburgensis.	137
5 S. Auitus Episcopus Viennensis.	140
S. Agatha virgo & martyr.	141
S. Bertulphus Confessor.	142
S. Adelheidis Abbatissa.	144
6 S. Vedastus Episc. Atrebatensis.	148
S. Amandus Episc. Traiectensis.	151
S. Dorothea Virgo & Martyr.	154
S. Soteris.	157
S. Guarinus Episc. Prænestinus.	158
7 S. Richardus Rex Angliæ.	159
8 S. Paulus Episc. Virdunensis.	160
S. Cointha.	162
9 S. Apollonia virgo & Martyr.	ibid.
S. Ansbertus Episc. Rothomagensis.	
10 S. Scholastica Abbatissa.	167
S. Eu	

S. Eulalia.	ibid.
S. Austreberta Abbatissa Pauliacensis.	168
S. Guilielmus Dux Aquitaniæ, & Eremita.	171
11 S. Seuerinus Abbas Agaunensis.	175
12 S. Meletius Episc. Antiochenus.	177
13 V. Iordanes Saxo, secundus Generalis Prædicat.	180
14 S. Valentinus Presbyter & Martyr.	184
<i>Ieiunium Quadragesimale.</i>	185
S. Valentinus presbyter.	188
S. Valentinus Episcopus.	189
17 V. Constabilis Abbas Cauensis.	190
20 S. Eleutherius Episcopus Tornacensis.	192
S. Eucherius Episcopus Aurelianensis.	193
21 V. Pipinus Dux Brabantia.	196
22 <i>Cathedra S. Petri.</i>	197
B. Petrus Damianus Cardinalis.	199
24 S. Mathias Apostolus.	202
25 S. Tharassius Archiepiscopus Constantinopolit.	203
26 S. Leander Episcopus Hispalensis.	206

MARTIVS habet dies XXXI.

1 S. Albinus Episcopus Andegauensis.	ibid.
S. Sunibertus socius S. Villibrordi.	209
3 Vvinnualocus Abbas.	
SS. Emetherius & Celenonius milites.	215
S. Chunegundis Imperatrix & virgo.	216
4 S. Adrianus Martyr.	220
6 V. Coleta virgo.	ibid.
7 S. Thomas Aquinas, Doctor Angelicus, Ord. Præd.	224
SS. Perpetua & Felicitas Martyres.	228
V. Fredericus Ord. Præmonstr.	229
11 S. Vindicianus Episcopus Atrebatensis.	230
12 S. Gregorius Papa, Doctor Eccles.	233
13 S. Euphrasia virgo.	237
S. Nicephorus Patriarcha Constantinop.	240
B. Damianus Archiepisc. Rauennas.	253
16 S. Herebertus Archiepisc. Coloniensis.	254
17 S. Patritius Confessor.	258
S. Gertrudis virgo.	261
28 S. Cyrillus Episc. Hierosolymit. Scriptor Eccles.	264
S. Eduar	

S. Eduardus Rex Angliæ, & Martyr.	265
19 S. Ioseph sponfus B. Mariæ.	268
S. Landoaldus Presbyter.	269
20 S. Cudbertus Episc. Lindisfarnensis.	270
S. Vulfrannus Archiepisc. Senonensis.	274
21 S. Benedictus Abbas.	276
24 S. Catharina Suedica, filia S. Birgittæ.	280
S. Simon puer Tridentinus, & Martyr.	284
25 <i>Annunciatio B. Mariæ.</i>	286
26 S. Ludgerus Episc. Monasteriensis.	288
27 S. Rupertus Episc. Salisburgensis.	292
29 S. Armogastes cum sociis.	295
S. Eustachius Abbas Luxouiensis.	298
<i>De Passione Domini.</i>	302
30 S. Quirinus Martyr.	304
31 S. Guido Abbas Pomposianus.	305

APRILIS habet dies xxx.

1 <i>Resurrectio Domini.</i>	309
S. Hugo Episcopus Gratianopolitanus.	311
2 S. Nicetius Episc. Lugdunensis.	315
S. Maria Aegyptiaca.	317
3 S. Richardus Episc. Cicestrensis.	322
4 S. Isidorus Episc. Hispalensis.	327
5 S. Vincentius Ordinis Prædicatorum.	329
7 S. Albertus Presbyter.	334
B. Hermannus ordinis Præmonstrat.	337
10 S. Macarius Patriarcha Antiochenus.	338
11 S. Leo Papa, Scriptor Ecclesiæ.	342
S. Godeberta virgo.	343
12 V. Alferius Abbas.	346
13 S. Ermigildus Rex & Martyr.	349
alias Hemeregildus.	350
14 SS. Tiburtius & Valerianus.	351
V. Lydvvida virgo.	352
16 S. Paternus Episc. Abrincensis.	357
S. Turibius Episcopus Astoricensis.	360
18 S. Vismarus Episcopus.	ibid.
19 S. Elphegus Episc. Cantuariensis.	362
S. Vvernherus puer & Martyr.	367
21 S. An	

21 S. Anselmus Episc. Cantuariens. Scriptor Eccles.	369
22 S. Oportuna virgo.	374
S. Vvolphelmus Abbas Bruvvilerensis.	376
23 S. Georgius Martyr.	380
S. Adalbertus Episc. Pragensis & Martyr.	381
B. Aegidius Ordinis Minorum.	385
24 S. Mellitus Episc. ex primis Angliæ Apostolis.	389
S. Robertus primus Abbas Casæ Dei.	392
25 S. Marcus Euangelista.	395
26 S. Richarius Presbyter.	ibid.
29 S. Catharina Senensis.	402

MAIUS habet dies xxxi.

1 SS. Philippus & Iacobus Apostoli.	407
S. Sigismundus Rex Burgundiæ.	408
S. Euermarus Martyr.	410
S. Vvalburgis virgo.	412
2 S. Athanasius Episc. Alexandr. Scriptor Eccl.	414
S. Antoninus Archiepisc. Florentinus, Ord. Prædic.	419
3 <i>Inuentio S. Crucis.</i>	422
4 S. Monica, mater D. Augustini.	423
S. Gothardus Episc. Hildemensis.	426
6 S. Ioannes Apostolus ante portam Latinam.	428
7 S. Cletus & Marcellinus.	429
8 S. Stanislaus Episc. & Martyr.	430
S. Vviro Episcopus.	433
S. Petrus Archiepiscopus Tarentasiæ.	436
<i>Dies Rogationum</i>	439
9 S. Gregorius Episc. Nazianzenus, Scriptor Eccl.	442
10 V. Beda, item Scriptor Ecclesiæ.	445
SS. Gordianus & Epimachus.	ibid.
<i>Ascensio Domini.</i>	446
11 S. Mamertus Episcopus Viennensis.	448
12 S. Epiphanius Episc. Cypri, item Scriptor Eccles.	449
S. Modoaldus Episc. Treuirensis.	457
S. Rictrudis vidua.	455
13 S. Seruatius Episc. Tungrensis.	457
14 S. Pachomius Abbas.	459
SS. Victor & Corona.	461
15 S. Dympha virgo & Martyr.	452
21 S. In	S. In

16 S. Vbaldus Episc. Eugubinus.	465
19 S. Dunstanus Archiepiscopus Dorouernen.	468
S. Petrus Celestinus.	471
S. Iuo Confess. dictus Aduocatus pauperum.	475
<i>Sancta Pentecoste</i>	479
20 S. Austregisilus Episc. Bituricensis.	481
S. Bernardinus Ordinis Minorum.	483
S. Baudelius Martyr.	487
22 S. Desiderius Episcopus Viennensis.	488
23 B. Guibertus Confessor.	490
25 S. Zenobius Episc. Florentinus.	492
S. Augustinus Apostolus Anglorum.	494
S. Urbanus Pontifex Romanus.	497
<i>Festum S. Trinitatis.</i>	ibid.
27 S. Zacharias Episcopus Viennensis.	499
28 S. Germanus Episc. Parisiensis.	500
29 S. Maximinus Episc. Treuirensis.	502
31 S. Petronilla virgo.	504
<i>Festum V. Sacramenti.</i>	506

I V N I V S habet dies xxx.

1 S. Caprasius Abbas Lirinensis.	510
S. Simeon Solitarius Treuirensis.	512
2 S. Erasmus Martyr.	514
5 S. Bonifacius Apostolus Germaniæ, & mart.	515
6 S. Gudualus Archiepiscopus.	519
S. Claudius Archiepisc. Bisuntinus.	510
S. Nortbertus institutor Ord. Præmonstr.	522
7 S. Paulus Archiepisc. Constantinopolit.	526
V Robertus Abbas Ord. Cisterciensis.	529
8 S. Medardus Episc. Nouiomensis.	531
9 SS. Primus & Felicianus.	534
10 S. Margareta Regina Scotiæ.	535
11 S. Barnabas Apostolus.	537
12 S. Odulphus Presbyter.	538
13 S. Antonius Vlisibonensis, aliàs de Padua Or. Min.	561
SS. Vitus, modestus, & Crescentia.	565
14 S. Basilius Episc. Scriptor Ecclesiæ.	ibid.
15 S. Landelinus Crispinensis.	566
SS. Cyricus & Iulita Martyres.	569
16 V. Lutgardis virgo.	570

16 V. Lutgardis virgo.	570
S. Benno Episcopus Misnensis.	572
17 S. Auirus Presbyter.	555
18 SS. Marcus & Marcellianus.	557
SS. Iusta & Rufina Martyres.	558
19 S. Romualdus institutor Ord. Camaldulensium.	559
SS. Geruasius & Prothasius Martyres.	561
22 S. Paulinus Episc. Nolanus.	562
23 S. Ediltrudis Regina Angliæ, & virgo.	564
V. Maria Oegniacensis.	566
24 <i>Natiuitas S. Ioannis Baptiste.</i>	568
S. Romula virgo.	570
25 S. Prosper Episc. Rhegiensis, Scriptor Eccles.	572
S. Adalbertus Lenita.	574
26 S. Vigilus Episc. Tridentinus, & martyr.	576
B. Anthelmus Episc. Bellicensis, ex Ord. Carthuf.	577
B. Rodolphus Episc. Eugubinus.	580
27 S. Zoilus.	582
29 SS. Petrus & Paulus Apostoli.	583
30 S. Theobaldus Confessor.	585

I V L I V S habet dies xxxi.

1 S. Theodoricus Abbas, discip. S. Remigij.	587
S. Rumoldus Episc. & marr.	589
2 <i>Visitatio B. Mariæ.</i>	592
S. Ottho Episcopus Babenbergensis.	594
4 S. Vdalricus Episc. Augustanus.	597
6 S. Godoleua coniugata & martyr.	601
8 S. Kilianus martyr, cum sociis.	604
S. Landrada virgo.	607
10 S. Amelberga vidua.	611
S. Canutus Rex Daniæ, & martyr.	613
11 S. Hildulphus Episc. Treuirensis.	617
12 S. Ioannes Gualbertus, instit. Ord. Vallis umbrosæ.	619
SS. Basilides Cyrinus, Nabor, Nazarius & Celsus.	623
13 S. Eugenius Episcopus Carthagenens.	ibid.
S. Bonauentura Scriptor Eccles. Ord. Min.	627
14 S. Henricus Imperator.	630
16 S. Raineldis virgo & marr.	631
17 S. Alexius Confessor.	634
S. Marina.	637
18 S. Phi	637

18 S. Philastrius Episc. Brixienfis.	638
S. Fredericus Episc. Ultraiectenf. & mart.	640
19 S. Arsenius Eremita.	644
20 S. Margareta virgo & martyr.	647
S. Vulmarus Confessor.	ibid.
21 S. Victor martyr.	650
S. Praxedis virgo.	651
22 S. Maria Magdalena.	652
S. Vandregilius primus Abbas Fontanellenf.	654
23 S. Apollinaris Episcopus Rauennas.	658
S. Birgitta vidua Suedica.	659
24 S. Christina virgo & martyr.	663
25 S. Iacobus Apostolus, dictus Maior.	664
S. Christophorus martyr.	ibid.
26 S. Anna mater Deiparæ.	666
27 SS. Ioannes & Paulus fratres.	667
28 S. Panthaleon.	ibid.
29 S. Lupus Episc. Trecentis.	668
S. Vilhelmus Episc. Briocensis.	671
S. Martha.	673
31 S. Germanus Episcopus Altisiodorensis.	675

AUGVSTVS habet dies xxxi.

1 Vincula Petri.	679
S. Eusebius Episcopus Vercellenf.	680
S. Ethelvoldus Episc. Vintoniensis.	682
3 Inuentio S. Stephani, Nicodemi, Gamalielis, & Abibonis.	684
4 S. Dominicus, institutor Ordinis Prædicat.	685
S. Iustinus martyr.	689
5 S. Oswaldus Rex Angliæ.	691
7 S. Maria ad Nives.	694
SS. Sixtus, Felicissimus, & Agapitus Martyres.	695
S. Albertus Carmelita.	696
S. Victricius Episc. Rothomagen.	698
SS. Afra & Hilaria mater eius.	700
8 S. Cyriacus & socij.	703
10 S. Laurentius Leuita & mart.	711
11 S. Gaugericus Episcopus Cameracen.	712
12 S. Clara virgo.	715
13 S. Ra	715

13 S. Radegundis Regina Franciæ.	719
S. Hypolytus Martyr	722
14 S. Vverenefridus socius S. Vvillibrordi.	724
15 Assumptio Deiparæ.	726
S. Arnulphus Episcopus Sueffionensis.	728
16 S. Arnulphus Episc. Metensis.	732
S. Rochus Confessor.	735
17 S. Mammes.	736
18 S. Helena, mater Constantini Magni.	737
V Rainaldus Archiepisc. Rauennas.	738
19 S. Bertulphus Abbas Bobiensis.	741
S. Ludouicus Episc. Tolosanus, Ord. Minorum.	743
20 S. Philibertus Abbas Gemmericensis.	746
S. Bernardus Abbas, Scriptor Eccles.	750
S. Stephanus Rex Hungariæ.	755
22 S. Symphorianus.	758
23 S. Sidonius Episcopus Aruernorum.	759
24 S. Bartholomæus Apostolus.	761
S. Audoënus Episc. Rothomagensis.	762
25 S. Ludouicus Rex Franciæ.	765
S. Hunegundis virgo.	769
S. Genesius Martyr.	772
27 S. Cæfarius Episc. Arelaten.	773
28 S. Augustinus Doctor Ecclesiæ.	776
29 Decollatio S. Ioannis Baptista.	781
S. Medericus Abbas.	ibid.
S. Candida.	783
30 S. Fiacrius Confessor.	ibid.
S. Bononius Abbas Lodicensis.	785

SEPTEMBER habet dies xxx.

1 S. Ægidius Abbas.	788
2 S. Iustus Episc. Lugdunensis.	789
3 S. Remaclus Episc. Traiectensis.	791
4 S. Ida coniugata.	795
SS. Marcellus & Valerianus.	798
5 S. Bertinus Abbas.	799
6 S. Humbertus Confessor.	801
7 S. Euortius Episc. Aurelianensis.	803
S. Stephanus Episc. Diensis, ex Ord. Carthuf.	806

* * 8 Natus

8	<i>Natiuitas B. Mariæ.</i>	809
	S. Corbinianus Episc. Frisingensis.	811
9	S. Audomarus Episc. Morinensis	814
10	S. Theodardus Episc. Traiecten. & mart.	816
12	S. Guido Confessor.	823
13	S. Maurilius Episcopus Andegauensis.	826
	S. Amatus Episc. Senonensis.	830
	S. Linus.	832
14	<i>Exaltatio S. Crucis.</i>	833
15	S. Aichadrus Abbas Gemmeticensis.	834
16	SS. Cornelius & Cyprianus.	838
	S. Ludmilla, Ducissa Bohemiæ, & martyr.	840
	S. Euphemia.	843
17	S. Lambertus Episc. Traiectenf. & mart.	844
	S. Hildegardis abbatissa.	848
18	S. Ferreolus.	852
19	S. Goericus Episc. Metensis.	854
20	S. Eustachius	856
21	S. Matthæus Apostolus.	857
22	S. Mauritius martyr, cum sociis.	ibid.
	S. Heimerammus Episc. Ratisponensis.	858
27	SS. Cosmas & Damianus martyres.	861
	S. Elzearius Comes.	ibid.
28	S. Lioba virgo.	865
	S. Venceslaus Dux Bohemiæ, & mart.	868
29	<i>Festum S. Michaelis & omnium Angelorum.</i>	872
30	S. Hieronymus Presbyter, Doctor Eccles.	873

OCTOBER *habet dies XXXI.*

1	S. Remigius Episcopus Rhemenfis.	878
	S. Nicetius Episc. Treuirensis.	882
	S. Bauo Confessor.	884
2	S. Leodegarius Episc. Augustodunenf. & mart.	888
3	S. Gerardus Abbas Broniensis.	890
4	S. Petronius Episc. Bononiens.	894
	S. Franciscus Fundator Ord. Minorum.	896
5	S. Attilanus Episc. Zamorensis.	901
	S. Apollinaris Episcopus Valentiniæ vrbis.	903
6	B. Bruno institutor Ord. Carthuf.	905
7	S. Osiha Regina virgo & martyr.	909
	S. Mat	

	S. Marcus Euangelista.	910
8	S. Pelagia dicta Peccatrix.*	912
9	S. Dionysius Areopagita, cum sociis.	914
	S. Gislenu Confessor.	915
11	S. Gummarus coniugatus.	917
	S. Bruno Episc. Coloniensis.	920
	V. Iacobus Alemannus. Ord. Prædic.	924
	S. Firminus Confessor.	928
12	S. Vvilfridus Episcopus Eboracensis.	ibid.
13	SS. Septem Franciscani martyres.	931
	S. Faustus & socij eius.	933
14	S. Burchardus Episcopus Herbipolens.	ibid.
	S. Dominicus Loricatus.	936
15	S. Hedvvigis Ducissa Poloniæ.	939
18	S. Lucas Euangelista.	943
19	S. Aquilinus Episcopus Ebroicensis.	944
21	S. Hilarion Abbas.	946.
	S. Ursula cum locus suis, quæ sunt 11. millia virginum.	951
23.	SS. Nunilo & Alodia.	953
23	SS. Seruandus & Germanus.	954
	S. Seuerinus Episc. Coloniensis.	ibid.
	SS. Crispinus & Crispinianus Martyres.	956
27	SS. Vincentius, Sabina & Christeta.	957
28	SS. Simon & Iudas Apostoli.	958
	S. Faro Episcopus Meldensis.	ibid.
29	S. Ermelendis virgo.	960
	S. Theuderius Abbas & Confessor.	963
13	S. Quintinus martyr.	965
	S. VVolfangus Episc. Ratisponensis.	ibid.

NOVEMBER *habet dies XXX.*

1	<i>Festiuitas omnium sanctorum.</i>	967
	S. Marcellus Episc. Parisiensis.	969
2	<i>Commemoratio fidelium Defunctorum.</i>	971
	S. Hubertus Episc. Leodiensis.	973
5	SS. Vitalis & Agricola Martyres.	977
6	S. Leonardus Confessor.	979
	S. Vinocus Abbas.	982
	S. Florentius Episcopus Argentinensis.	990
	SS. Facundus & Primitiuus.	991

** 2

8	S. Quatuor Coronati.	992
	S. VVilhelhadus primus Episc. Bremensis.	993
11	S. Martinus Episc. Turonensis.	995
12	S. Cunibertus Episc. Coloniensis.	999
	S. Liuinus Archiepiscopus & mart.	1002
	S. Lebuinus Presbyter.	1003
13	S. Brictius Episc. Turonensis.	1006
	S. Maxellendis virgo & martyr.	1008
	S. Homobonus Cremonensis.	1011
15	S. Eugenius Episc. Toletanus & mart.	1013
	S. Leopoldus Marchio Austriae.	1014
17	S. Anianus Episcopus Aurelianensis.	1016
	S. Gregorius Episc. Turonensis.	1017
	SS. Acisclus & Victoria.	1021
18	S. Maximus Episc. Moguntinus.	1022
19	S. Elizabeth filia Regis Hungariae.	1024
	SS. Seuerinus, Exuperius, & Felicianus Martyres.	1028
21	S. Columbanus Abbas.	1031
22	S. Cæcilia virgo & martyr.	1034
23	S. Clemens Papa & martyr.	1035
	S. Trudo Presbyter.	1036
24	S. Chryfognus.	1039
25	S. Catharina virgo & martyr.	1040
26	S. Conradus Episcopus Constantiensis.	1041
27	S. Maximus Episc. Rhegiensis.	ibid:
	S. Iacobus Intercifus.	1043
29	S. Radbodus Episc. Ultraiectensis.	1045
	S. Saturninus Episcop. Tholosan.	1047
30	S. Andreas Apostolus.	1048
	<i>Aduentus Domini.</i>	1050

DECEMBER *habet dies XXXI.*

1	S. Eligius Episcopus Nouiomensis.	1051
	S. Domnolus Episc. Cenomanensis.	1055
	S. Agericus Episc. Viridunensis.	1058
2	S. Petrus Chryfologus Archiepisc. Rauennas.	1059
3	S. Birinus Episc. ex primis Apostolis Angliae.	1062
4	S. Barbara virgo & martyr.	1063
	S. Ioannes Damascenus, Scriptor Eccles.	1064
	S. Anno Episc. Coloniens.	1067
5	S. Dalmatius Episc. Papiensis.	1072
	6 S. Nico	

	6 S. Nicolaus Episc. Myrensis.	ibid.
7	S. Ambrosius Episc. Doctor Eccles.	1078
	S. Afella virgo.	1075
	S. Dionysia cum sociis.	1077
8	<i>conceptio B. Mariae.</i>	1083
9	S. Leocadia virgo.	1084
10	S. Eulalia virgo & Martyr.	1085
11	S. Damasus Papa.	1090
13	S. Lucia virgo & martyr.	1091
	S. Aurbertus Episc. Cameracensis.	1092
	S. Iudocus Confessor.	1094
14	S. Spiridion Episc.	1097
	S. Nicasius Episc. Rhemensis, & martyr.	1099
17	V. Beggha soror S. Gertrudis.	1101
18	S. Gatianus Episc. Turonensis.	1104
20	S. Philogonius Episc. Antiochenus.	ibid.
21	S. Thomas Apostolus.	1106
23	S. Seruulus Confessor.	1107
25	<i>Natiuitas Domini.</i>	1108
	<i>S. Anatesia cum sororibus suis.</i>	1111
26	S. Stephanus Protomartyr.	1112
27	S. Ioannes Euangelista.	1114
28	SS. Innocentes martyres.	1117
29	S. Thomas Archiepisc. Cantuariens. & mart.	1119
31	S. Siluester Papa.	1121
	S. Odilo Abbas Cluniacensis.	1122
	<i>Dedicatio Ecclesie.</i>	1124

** 3

INDEX

INDEX SANCTORVM ORDINE ALPHABETICO

A.

	S ANCTVS <i>Adalbertus</i> Episcopus Pragensis, & martyr. 23. Aprilis. 381
	<i>S. Adalbertus</i> seu <i>Albertus</i> Leuita 25. Iulij. 574
	<i>S. Adelhardus</i> Abbas Corbiensis. 2. Ianuarij. 8
	<i>S. Adelheidis</i> Abbatissa. 5. Februarij. 144
	<i>S. Adrianus</i> mar. 4. Martij. 220
	<i>S. Aegidius</i> vide in E. <i>Egidium</i> . 1. Septembris. 788
	<i>S. Agatha</i> virgo & mart. 5. Februarij. 141
	<i>S. Agnes</i> virgo & mart. 21. Ianuarij. 75
	<i>S. Agericus</i> Episcopus <i>Virdunnensis</i> . 1. Decembris. 1058
	<i>S. Albertus</i> Presbyter. 7. Aprilis. 334
	<i>S. Adrichardus</i> Abbas <i>Gemmeticensis</i> . 15. Septembris. 834
	<i>S. Albertus</i> Carmelita. 7. Augusti. 696
	<i>S. Albertus</i> Leuita, vide supra <i>Adalbertum</i> . 25. Iulij. 574
	<i>S. Albinus</i> Episcopus <i>Andegauensis</i> . 1. Martij. 206
	<i>S. Aidegundis</i> Abbatissa. 30. Ianuarij. 118
	<i>S. Alexius</i> Confessor. 17. Iulij. 634
	<i>V. Aiferius</i> Abbas. 10. Aprilis. 346
	<i>S. Amandus</i> Episcopus <i>Traiectensis</i> . 6. Februarij. 151
	<i>S. Amatus</i> Episcopus <i>Senonensis</i> . 13. Sept. 830
	<i>S. Ambrosius</i> Episcopus, Doctor <i>Eccl.</i> 7. Decembr. 1078
	<i>S. Amelberga</i> vidua. 10. Iulij. 611
	<i>S. Andreas</i> Episcopus <i>Fesulanus</i> , Ordinis <i>Carm.</i> 6. Ian. 34
	<i>S. Andreas</i> Apostolus. 30. Nouembris. 1048
	<i>S. Anna</i> mater <i>Deiparae</i> . 26. Iulij. 666
	<i>S. Anno</i> Episcopus <i>Coloniensis</i> . 4. Decem. 1067
	<i>S. Anbertus</i> Episcopus <i>Rothomagensis</i> . 9. Februarij. 163
	<i>S. Anielmus</i> Episcopus <i>Catuariensis</i> , Scriptor <i>Eccl.</i> 1. Aprilis. 369
	<i>S. Antoninus</i> Episcopus <i>Florentinus</i> , Ordinis <i>Præd.</i> 2. Maij. 419
	<i>S. Antonius</i> Eremita. 17. Ianuarij. 68
	<i>S. Antonius</i> <i>Vlyshbonensis</i> , Ordinis <i>Min</i> 13. Iulij. 561
	<i>V. Anihelmus</i> Episcopus <i>Bellicensis</i> , ex <i>Ordine Carth.</i> 26. Iulij. 577
	<i>S. Apollonia</i> virgo & mart. 9. Februarij. 162
	<i>S. Apollinaris</i> primus Episcopus <i>Rauennatum</i> . 23. Iulij. 658
	<i>S. Aquilinus</i> Episcopus <i>Ebroicensis</i> 19. Octobris. 944
	<i>S. Armagastes</i> cum socijs. 29. Martij. 295
	<i>S. Arnulphus</i> Episcopus <i>Sueßienensis</i> . 15. Augusti. 728
	<i>S. Arnulphus</i> Episcopus <i>Metensis</i> . 16. Augusti. 732

S. Arsenius

<i>S. Arsenius</i> Eremita. 19. Iulij. 842
<i>S. Asella</i> virgo. ex <i>D. Hier.</i> 6. Decem. 1075
<i>S. Athanasius</i> Episcopus, Scriptor <i>Eccl.</i> 2. Maij. 414
<i>S. Atilanus</i> Episcopus <i>Zamorensis</i> 5. Octobris. 901
<i>S. Audoenus</i> Episcopus <i>Rothomagensis</i> . 24. Aug. 762
<i>S. Audomanus</i> Episcopus <i>Morinensis</i> 9. Septemb. 814
<i>S. Augustinus</i> primus <i>Archiepiscopus Anglorū</i> . 25. Maij. 494
<i>S. Augustinus</i> Episcopus Doctor <i>Ecclēsie</i> . 28. Augusti 776
<i>S. Auitus</i> Presbyter. 17. Iulij. 575
<i>S. Austrebertha</i> Abbatissa. 10. Februarij. 168
<i>S. Austregisilus</i> Episcopus <i>Bituricensis</i> . 20. Maij. 481
<i>S. Autbertus</i> Episcopus <i>Cameracensis</i> . 13. Decemb. 1092

B.

<i>S. Bartholomæus</i> Apostolus. 24. Augusti. 761
<i>S. Barbara</i> virgo & mart. 4. Decemb. 1063
<i>S. Basilius</i> Episcopus Scriptor <i>Eccl.</i> 14. Iulij. 565
<i>S. Bathildis</i> Regina <i>Franciae</i> 28. Ianuarij. 97
<i>S. Bawo</i> Confessor. 1. Octobris. 882
<i>V. Beda</i> Confess. Scriptor <i>Eccl.</i> 10. Maij. 445
<i>V. Beggha</i> soror <i>S. Gertrudis</i> . 17. Decemb. 1101
<i>S. Benedictus</i> Abbas. 21. Martij. 276
<i>S. Benno</i> Episc. <i>Misnensis</i> . 16. Iulij. 572
<i>S. Bernardinus</i> Minorita. 20. Maij. 463
<i>S. Bernardus</i> Abbas. Scriptor <i>Eccl.</i> 20. Augusti. 750
<i>S. Bertulphus</i> Conf. <i>Belgæ</i> . 5. Februarij. 142
<i>S. Bertulphus</i> Abbas <i>Bobicensis</i> . 19. Augusti. 741
<i>S. Bertinus</i> Abbas. 5. Septemb. 799
<i>S. Birgitta</i> vidua <i>Suedica</i> . 23. Iulij. 659
<i>S. Birinus</i> Episcopus ex primis <i>Apost.</i> <i>Angliæ</i> . 3. Decemb. 1062
<i>S. Blasius</i> Episcopus & mart. 3. Februa. 134
<i>S. Bonaventura</i> Scriptor <i>Ecc. Ordinis Min.</i> 13. Iulij. 627
<i>S. Bonifacius</i> <i>Apost.</i> <i>Germaniæ</i> & mart. 5. Iulij. 515
<i>S. Bononius</i> Abbas <i>Lodicensis</i> . 30. Augusti. 785
<i>S. Brigida</i> virgo <i>Scouca</i> . 1. Februarij. 123
<i>S. Brictius</i> Episcopus <i>Turonensis</i> . 13. Nouembris. 2006
<i>B. Bruno</i> institutor <i>Ordinis Caribustianorum</i> . 6. Octob. 905
<i>S. Brnno</i> Episcopus <i>Coloniensis</i> . 11. Octob. 920
<i>S. Burchardus</i> Episcopus <i>Herbipolensis</i> . 14. Octob. 939

C.

<i>S. Canutus</i> Rex <i>Daniæ</i> . 10. Iulij. 613
<i>S. Caprasius</i> Abbas <i>Lirinensis</i> . 1. Iulij. 50

** 4

D. CAR

SANCTORVM.

<i>D. Carolus Imperator.</i> 28. Ianuarij.	108
<i>S. Catharina Suedica.</i> 24. Martij.	380
<i>S. Catharina Senensis.</i> 29. Aprilis.	402
<i>S. Catharina virgo & martyr.</i> 25. Nouembris.	1040
<i>S. Casarius Episcopus Arelatensis.</i> 27. Augusti.	773
<i>S. Cecilia virgo & martyr.</i> 22. Nouembris.	1034
<i>S. Christina virgo & martyr.</i> 24. Iulij.	663
<i>D. Chrysostomus vide in I. Ioannem Chrysostomum.</i>	100
<i>S. Chilianus martyr, cum socijs.</i> 8. Iulij.	604
<i>S. Christophorus martyr.</i> 25. Iulij.	664
<i>S. Claudius Archiepiscopus Bisuntinus.</i> 6. Iunij.	520
<i>S. Clara virgo.</i> 12. Augusti.	715
<i>S. Clemens Papa & martyr.</i> 23. Nouembris.	1035
<i>V. Constabilis Abbas.</i> 17. Februarij.	190
<i>V. Coleta virgo.</i> 6. Martij.	220
<i>S. Columbanus Abbas.</i> 21. Nouembris.	1031
<i>S. Conradus Episcopus Constantiensis.</i> 26. Nouembris.	1041
<i>S. Corbinianus Episcopus Frisingensis.</i> 8. Septembris.	812
<i>SS. Cornelius & Cyprianus martyres.</i> 16. Septembris.	838
<i>SS. Coronati quatuor vide in Q. Quatuor.</i>	992
<i>SS. Cosmas & Damianus mart.</i> 27. Septembris.	861
<i>SS. Crispinus & Crispinianus mart.</i> 25. Octobris.	956
<i>S. Cunegundis Imperatrix.</i> 3. Martij.	216
<i>S. Cuthbertus Episcopus Lindisfarnensis.</i> 20. Martij.	270
<i>S. Cyprianus Script Ecclesie, vide SS. Cornel. & Cyp.</i>	838
<i>S. Cyrillus Episcopus Hierosol. scriptor Eccl.</i> 18. Martij.	264

D.

<i>S. Dalmatius Episcopus Papiensis.</i> 5. Decembris.	1072
<i>B. Damianus Archiepiscopus Rauennas.</i> 13. Martij.	253
<i>S. Damianus mart. vide in C. S. S. Cosm. & Dam.</i>	861
<i>S. Damascenus, vide in I. S. Io. Dam.</i>	1064
<i>S. Damasus Papa.</i> 11. Decemb.	1090
<i>S. Dionysius Areopagita cum socijs.</i> 9. Octobris.	914
<i>S. Dionysia cum suis sub persec. Vandalica.</i> 6. Decemb.	1077
<i>S. Dominicus institutor Ordinis Prad.</i> 4. Augusti.	685
<i>S. Dominicus Loricatus.</i> 14. Octobris.	936
<i>S. Domnolus Episcopus Cenomanensis.</i> 1. Decembris.	1055
<i>S. Dunstanus Archiepiscopus Cantuariensis.</i> 19. Maij.	468
<i>S. Dymna virgo & mart.</i> Maij.	462

S. Ediltrudis

SANCTORVM.

E.

<i>S. Ediltrudis Regina & virgo.</i> 13. Iunij.	364
<i>S. Eduardus Rex Anglia, Confessor.</i> 5. Ianuarij.	27
<i>S. Eduardus Rex & martyr.</i> 18. Martij.	265
<i>S. Edvrigim vide in H. Hedvrigim.</i>	939
<i>S. Egidius Minorita.</i> 23. Aprilis.	385
<i>S. Egidius Abbas.</i> 1. Septembris.	788
<i>S. Eleutherius Episcopus Ternacensis.</i> 20. Februarij.	192
<i>S. Eligius Episcopus Nouiomensis.</i> 1. Decembris.	1051
<i>S. Elizabeth filia Regis Hungaria.</i> 19. Nouembris.	1024
<i>S. Elphegus Episcopus Cantuariensis.</i> 19. Aprilis.	362
<i>S. Elzearius Comes.</i> 27. Septembris.	861
<i>S. Emerentiana virgo & martyr.</i> 23. Ianuarij.	85
<i>S. Epiphanius Episcopus Ticinensis.</i> 22. Ianuarij.	78
<i>S. Epiphanius Episcopus scriptor Ecclesie.</i> 12. Maij.	449
<i>S. Erasmus martyr.</i> 1. Iunij.	514
<i>S. Ermelendis virgo.</i> 29. Octobris.	960
<i>S. Ermigildus Rex & martyr.</i> 13. Aprilis.	349
<i>S. Ethelwoldus Episcopus Wintoniensis.</i> 1. Augusti.	682
<i>S. Eucherius Episcopus Aurelian.</i> 20. Februarij.	192
<i>S. Euermarus martyr.</i> 1. Maij.	401
<i>S. Eugenius Episcopus Carthagenensis.</i> 13. Iulij.	623
<i>S. Eugenius Episcopus Toletanus, & martyr.</i> 15. Nouembris.	1013
<i>S. Euphrasia virgo.</i> 13. Martij.	237
<i>S. Eusebius Episcopus Vercellensis.</i> 1. Augusti.	680
<i>S. Eustachius Abbas Luxouiensis.</i> 29. Martij.	298
<i>S. Euortius Episcopus Aurlianensis.</i> 7. Septembris.	802

F.

<i>S. Faro Episcopus Meldensis.</i> 28. Octobris.	958
<i>S. Fiaccus Confessor.</i> 30. Augusti.	783
<i>S. Florentius Episcopus Argentimensis.</i> 7. Nouembris.	990
<i>SS. Franciscani martyres quinq; & septē, vide in Q. & S. 65. &</i>	<i>931</i>
<i>S. Franciscus Institutor Ordinis Minorum.</i> 4. Octobris.	896
<i>V. Fredericus, Ordinis Pramonstratensis.</i> 7. Martij.	129
<i>S. Fredericus Episcopus Vitraiectensis & martyr.</i> 18. Iulij.	640
<i>S. Fulgentius Episcopus scriptor Ecclesie.</i> 1. Ianuarij.	3
<i>S. Furseus Confessor.</i> 16. Ianuarij.	63

G.

<i>S. Gatianus Episcopus Turonensis.</i> 18. Decembris.	1104
<i>S. Gaugericus Episcopus Cameracensis.</i> 11. Augusti.	712
<i>S. Genouefa virgo.</i> 3. Ianuarij.	11
<i>S. Georgius martyr.</i> 23. Aprilis.	380

* * 5

INDEX ALPHABETICVS

S. Gertrudis virgo, 17. Martii.	261
S. Gerardus Abbas Bromensis, 3. Octobris.	890
S. Germanus Episcopus Parisiensis, 28. Maij.	509
S. Germanus Episcopus Antistodorensis, 31. Iulij.	675
S. Gislennus Confessor, 9. Octobris.	915.
V. Godefridus Comes, Ordinis Premonstratensis, 13. Ianuarij.	53
S. Godiberta virgo, 11. Aprilis.	343
S. Godoleua coniugata & martyr, 6. Iulij.	601
S. Goëricus Episc. Metensis, 19. Septembris.	854
S. Gothardus Episcopus Hildemensis, 4. Maij.	426
S. Gregorius Papa Doctor Ecclesie, 12. Martij.	253
S. Gregorius Episc. Nazianzenus, Scriptor Eccles. 9. Maij.	442
S. Gregorius Episcopus Turonensis, 17. Nouembris.	1017
S. Guarinus Episcopus Praenestinus, 6. Februarii.	158
S. Gualbertus vide in I, S. Ioannes Gualbertus.	619
S. Gudula virgo, 8. Ianuarii.	39
S. Gudualus Archiepiscopus, 6. Iunii.	519
S. Guido Abbas Pompasianus, 31. Martii.	305
S. Guido Confessor Belga, 12. Septembris.	823
B. Guibertus Confessor, 23. Maij.	490
S. Guilielmus Dux Aquitaniae, 10. Februarii.	171
S. Guilielmus Episcopus Briocensis, 29. Iulij.	671
S. Gummarus coniugatus, 11. Octobris.	917
H.	
S. Hedvige Ducissa Poloniae, 15. Octobris.	939
S. Heimerannus Episcopus Ratisponensis, 22. Septemb.	858
S. Helena mater Constantini Magni, 18. Augusti.	737
S. Henricus Imperator, 4. Iulij.	630
S. Heribertus Archiepisc. Coloniensis, 16. Martii.	254
S. Hermannus, Ordinis Premonstratensis, 7. Aprilis.	337
S. Hieronymus Presbyter, Doctor Ecclesie, 30. Septembris.	873
S. Hilarius Episcopus Pictaviensis, Scriptor Eccles. 13. Ianuarii.	51
S. Hilarion Abbas, 21. Octobris.	946
S. Hildephonsus Episcopus Toletanus, 23. Ianuarii.	83
S. Hildegardis Abbatisa, 17. Septembris.	848
S. Hildulphus Episcopus Treuirensis, 11. Iulij.	617
S. Homobonus Cremonensis, 13. Nouembris.	1011
S. Honoratus Episcopus Leodiensis, 16. Ianuarii.	62
S. Hubertus Episcopus Leodiensis, 3. Nouembris.	973
S. Hugo Episcopus Gratianopolitanus, 1. Aprilis.	311
S. Humbertus Confessor, 6. Septembris.	801
S. Hunnegundis virgo, 25. Augusti.	769
S. Iacobus	

SANCTORVM

I.

S. Iacobus Apostolus, dictus Maior, 25. Iulij.	664
S. Iacobus Minor, vide in P. SS. Philipp. & Jac.	407
V. Iacobus Alemannus, Ordinis Praedic. 11. Octobris.	924
S. Iacobus dictus intercisus, seu demembratus, 27. Nouemb. 1043	
S. Ida Saxonica coniugata, 4. Septembris.	795
S. Ieronimus vide in H. S. Hieronymus.	873
SS. Innocentes martyres, 28. Decembris.	1117
S. Ioannes Eleemosynarius, Archiepisc. Alexand. 23. Ianuarii.	79
S. Ioannes Chrysostomus, Scriptor Eccles. 17. Ianuarii.	505
S. Ioannes Baptista vide in Indice Solemnitatum.	568
S. Ioannes Apost. & Euang. 17. Decembris.	1114
S. Ioannes Gualbertus, 12. Iulij.	619
S. Ioannes Damascenus, Scriptor Eccles. 4. Decembris.	1064
V. Iordanes Saxo secundus Generalis Praedic. 13. Februarii.	180
S. Ioseph sponsus B. Mariae Deiparae, 19. Martii.	268
S. Iudorus Episcopus Hispalensis, 4. Aprilis.	327
S. Isidocus Confessor, 13. Decembris.	1094
S. Iuo Conf. sfor, dictus Aduocatus pauperum, 19. Maii.	475
S. Iustus Episcopus Lugdunensis, 2. Septembris.	789

L.

S. Lancelinus Crispiniensis, 15. Iunii.	566
S. Landoaldus Presbyter, 9. Martii.	269
S. Landrada virgo, 8. Iulij.	607
S. Lambertus Episc. Traiectens. & Martyr, 17. Septembris.	844
B. Laurentius Iustinianus Patriarcha Venetus, 8. Ianuarii.	42
S. Laurentius Archiepiscopus Cantuariensis, 2. Februarii.	132
S. Laurentius Leuita & martyr, 10. Augusti.	761
S. Lebuinus Presbyter, 12. Nouembris.	1003
S. Leo Papa Scriptor Eccles. 11. Aprilis.	342
S. Leocadia virgo, 9. Decembris.	1084
S. Leodegarius Episcopus Augustodunens. & martyr, 2. Octob. 888	
S. Leonardus Confessor, 6. Nouembris.	979
S. Leopoldus Marchio Austriae, 15. Nouembris.	1014
S. Lioba virgo, 28. Septembris.	865
S. Linus Archiepiscopus, & martyr, 12. Nouembris.	1002
S. Lucas Evangelista, 18. Octobris.	943
S. Lucia virgo & martyr, 13. Decembris.	1091
S. Ludgerus Episcopus Monasteriensis, 26. Martii.	288
S. Ludouicus Episcopus Tolosanensis, Ordinis Minoru. 19. Aug. 743	
S. Ludouicus Rex Francie, 25. Augusti.	765
S. Ludmilla Ducissa Bohemiae, & martyr, 16. Septembris.	840
V. Lut	

INDEX ALPHABETICVS.

<i>V. Lutgardis virgo, Ordinis Cisterciens.</i>	16. Iunij.	176
<i>S. Lupus Episcopus Trecentis.</i>	29. Iulij.	668
<i>S. Lydruidis virgo.</i>	14. Aprilis.	352
<i>M.</i>		
<i>S. M</i> acarius Patriarcha Antiochenus.		338
<i>B. M</i> margareta filia Regis Hung. Ordinis Præd.	28. Ianuarij.	114
<i>S. Margareta Regina Scocie.</i>	10. Iunij.	555
<i>S. Margareta virgo & martyr.</i>	20. Iulij.	647
<i>S. Marcellus Episcopus Parisiensis.</i>	1. Nouembris.	969
<i>S. Maria Ægyptiaca.</i>	2. Aprilis.	317
<i>V. Maria Oegniacensis.</i>	23. Iunij.	566
<i>S. Maria Magdalena.</i>	21. Iulij.	652
<i>S. Marcus Euangelista.</i>	15. Aprilis.	395
<i>S. Martinus Episcopus Turonensis.</i>	11. Nouembris.	995
<i>S. Mathias Apostolus & Euangelista.</i>	21. Septembris.	857
<i>S. Mathias Apostolus.</i>	24. Februarij.	203
<i>S. Maurilius Episc. Andegauensis.</i>	13. Septembris.	826
<i>S. Mauritius martyr, cum sociis.</i>	2. Septembris.	857
<i>S. Maxellendis virgo & martyr.</i>	13. Nouembris.	1008
<i>S. Maximinus Episcopus Treuirensis.</i>	29. Maij.	502
<i>S. Maximus Episcopus Moguntinus.</i>	18. Nouembris.	1022
<i>S. Maximus Episcopus Rhegiensis.</i>	27. Nouembris.	1048
<i>S. Medardus Episcopus Nemiensis.</i>	8. Iunij.	531
<i>S. Medericus Abbas.</i>	29. Augusti.	781
<i>S. Meletius Episcopus Antiochenus.</i>	12. Februarij.	177
<i>S. Mellitus Episcopus ex primis Apost. Angliæ.</i>	24. Aprilis.	389
<i>S. Michaël vide in Indice solennitatum.</i>		872
<i>S. Modoaldus Episcopus Treuirensis.</i>	12. Maij.	452
<i>S. Monica mater D. Augustini.</i>	4. Maij.	423
<i>N.</i>		
<i>S. N</i> icasius Episcopus Rhemensis & martyr.	14. Decembris.	1099
<i>S. Nicephorus Patriarcha Constantinop.</i>	13. Martij.	251
<i>S. Nicetius Episcopus Lugdunensis.</i>	2. Aprilis.	315
<i>S. Nicetius Episcopus Treuirensis.</i>	1. Octobris.	882
<i>S. Nicolaus Episcopus.</i>	6. Decembris.	1072
<i>S. Norbertus Institutor Ordinis Præmonstratens.</i>	6. Iunij.	522
<i>O.</i>		
<i>S. O</i> dilo Abbas Cluniacensis.	31. Decembris.	1122
<i>S. Odomarus vide in A. S. Audomarus.</i>	12. Iunij.	814
<i>S. Odolphus Presbyter.</i>	12. Iunij.	558
<i>S. Oppor</i>		

SANCTORVM.

<i>S. Opportuna virgo.</i>	21. Aprilis.	374
<i>S. Osiha Regina virgo & martyr.</i>	7. Octobris.	909
<i>S. Osvaldus Rex Angliæ.</i>	5. Augusti.	691
<i>S. Otho Episcopus Babenbergenfis.</i>	2. Iulij.	524
<i>P.</i>		
<i>S. P</i> achomius Abbas.	14. Maij.	459
<i>S. P</i> aternus Episcopus Abrincensis.	16. Aprilis.	357
<i>S. Patricius Apostolus Hybernorum.</i>	17. Martij.	258
<i>S. Paulus Apostolus vide cum S. Petro.</i>		583
<i>S. Paulus primus Eremita.</i>	10. Ianuarij.	46
<i>S. Paulus Episcopus Virdunensis.</i>	8. Februarij.	160
<i>S. Paulus Archiepiscopus Constantinopolit.</i>	7. Iunij.	526
<i>S. Paula vidua ex D. Hieron.</i>	27. Ianuarij.	105
<i>S. Paulinus Episcopus Nolanus.</i>	12. Iunij.	562
<i>S. Pelagia penitens, alàs Peccatrix dicta.</i>	8. Octobris.	912
<i>B. Petrus Damian. Cardinalis.</i>	22. Februarij.	199
<i>S. Petrus Archiepisc. Tarentasia.</i>	8. Maij.	436
<i>S. Petrus Celestinus.</i>	19. Maij.	471
<i>SS. Petrus & Paulus Apostoli.</i>	29. Iunij.	583
<i>S. Petronilla virgo.</i>	31. Maij.	504
<i>S. Petrus Chrysologus Episcopus Rauennas.</i>	2. Decembris.	1059
<i>S. Petronius Episcopus Bononiensis.</i>	4. Octobris.	894
<i>SS. Philippus & Iacobus Apostoli.</i>	1. Maij.	407
<i>S. Philastrius Episcopus Brixientis.</i>	18. Iulij.	638
<i>S. Philibertus Abbas Gemmeticensis.</i>	20. Augusti.	746
<i>S. Philogonius Episcopus Antiochenus.</i>	20. Decembris.	1104
<i>V. Pipinus Dux Brabantie.</i>	21. Februarij.	196
<i>V. Poppo Abbas Stabulensis.</i>	25. Ianuarij.	90
<i>S. Prosper Aquitanicus, Scriptor Ecclesiæ.</i>	21. Iunij.	572
<i>Q.</i>		
<i>SS. Q</i> uatuor coronati martyres.	8. Nouembris.	992
<i>SS. Q</i> uinqve martyres Franciscani.	16. Ianuarij.	65
<i>S. Quininus martyr.</i>	31. Octobris.	965
<i>S. Quirinus martyr.</i>	30. Martij.	304
<i>R.</i>		
<i>S. R</i> adbodus Episcopus Ultraiectensis.	29. Nouembris.	1045
<i>S. R</i> adegundis Regina Franciæ.	13. Augusti.	719
<i>V. Ramendus tertius Generalis Prædic.</i>	6. Ianuarij.	32
<i>V. Rainaldus Archiepiscopus Rauennas.</i>	18. Augusti.	738
<i>S. Rateldis virgo & martyr.</i>	16. Iulij.	631
<i>S. Remaclus Episcopus Traiectensis.</i>	3. Septembris.	791
<i>S. Rembertus Episcopus Hamburgenfis.</i>	4. Februarij.	137
<i>n Remi</i>		

INDEX ALPHABETICVS

S. Remigius Episcopus Rhemensis, 1. Octobris.	888
S. Richardus Rex Anglia, 7. Februarij.	159
S. Richardus Episc. Cicestrepsis, 3. Aprilis.	322
S. Richarius Presbyter, 26. Aprilis.	395
S. Rictrudis vidua, 12. Maij.	455
S. Rigobertus Episcopus Rhemensis, 4. Ianuarij.	22
S. Robertus primus Abbas Casa Dei, 24. Aprilis.	392
V. Robertus Abbas Anglus Ordinis Cisterciensis, 7. Iunii.	529
S. Rochus Confessor, 16. Augusti.	735
B. Rodolphus Episcopus Eugubinus, 16. Iunii.	580
S. Romualdus institutor Ordinis Camaldulens. 19. Iunii.	559
S. Romula ex D. Gregorio, 24. Iunij.	570
S. Rumoldus Episcopus & martyr, 1. Iulij.	589
S. Rupertus Episcopus Saliburgensis, 27. Martij.	292
S.	
S. Sebastianus martyr, 20. Ianuarij.	74
S. Senobius vide in Z, Zenobius.	492
SS. Septem Franciscani martyres, 13. Octobris.	931
S. Seruatus Episcopus Tungrensis, 13. Maij.	457
S. Seruulus Confessor, ex D. Gregorio, 23. Decembris.	1107
S. Seuerinus Apost. Noricorum & Pannoniorum, 6. Ianuarij.	37
S. Seuerinus Abbas Agannensis, 11. Februarij.	175
S. Seuerinus Episcopus Calaniensis, 23. Octobris.	954
S. Seuerus Episcopus Lauennas, 1. Februarij.	125
S. Sidonius Episcopus Aruernorum, 23. Augusti.	759
S. Sigebertus Rex Francia, 1. Februarij.	127
S. Sigismundus Rex Burgundia, 1. Maij.	408
S. Silvester Papa, 31. Decembris.	1121
S. Simeon stylites, 5. Ianuarij.	24
S. Simeon solitarius Treuirensis, 1. Iunij.	512
S. Simon puer tridentinus occisus a Iudaeis, 24. Martij.	284
SS. Simon & Iudas Apostoli, 28. Octobris.	958
S. Spiridion Episcopus Cypri, 1. Decembris.	1097
S. Stanislaus Episcopus & martyr Polonus, 8. Maij.	430
S. Stephanus Rex Hungaria, 20. Augusti.	755
B. Stephanus Episcopus Diensis, ex Ordine Carthus. 7. Sept. 806	
S. Stephanus Protomartyr, 26. Decembris.	1112
S. Sulpitius Archiepisc. Bituricensis, 17. Ianuarij.	72
S. Stribertus socius S. Villibrordi, 1. Martij.	209
T.	
S. Theodorus Archiepiscopus Constantinopol. 25. Februarij. 203	
S. Theobaldus Confessor, 30. Iunij.	285
S. Theo	

SANCTORVM.

S. Theodoricus Abbas discip. S. Remigij, 1. Iulij.	587
S. Theodardus Episcopus Traiectens. & martyr, 10. Sept.	816
S. Thomas Aquinas, Ord. Praed. Scriptor Eccl. 7. Martij.	224
S. Thomas Apostolus, 21. Decemb.	1106
S. Thomas Archiepisc. Cantuariens. & mart. 29. Decemb.	1119
S. Trudo Presbyter, 23. Nouemb.	1036
V.	
S. Valentinus Presbyter & martyr, 14. Februarij.	184
S. Vbaldus Episcopus Eugubinus, 16. Maij.	465
S. Valtricus Episcopus Augustanus, 4. Iulij.	597
S. Vedastus Episcopus Atrebatensis, 6. Februarij.	148
S. Victor martyr Massiliensis, 21. Iulij.	650
S. Victoricius Episcopus Rothomagensis, 8. August.	698
S. Vincencius martyr, 22. Ianuarij.	77
S. Vincentius Ord. Praedic 5. Aprilis.	329
S. Vindicianus Episcopus Atrebatensis, 11. Martij.	230
S. Vigilus Episcop. Tridentinus, & martyr, 26. Iunij.	576
S. Vrsmarus Episcopus, 18. Aprilis.	360
S. Vrsula cum socijs, quae sunt 11. millia virginum, 21. Octobr.	251
S. Vulframus Archiepiscopus Senonensis, 20. Martij. 20.	274
S. Vulmarus Confessor, 20. Iulij.	647
VV.	
S. VV Alburga virgo, 1. Maij.	412
S. VV andregisilus primus Abbas Fontanellens. 22. Iulij.	654
S. VVenceflaus Dux Bohemia & Mart, 28. Septemb.	868
S. VVernherus puer occisus a Iudaeis, 19. Aprilis.	367
S. VVerenfridus socius S. VVillibrordi, 14. Augusti.	724
S. VVilfridus Episcopus Eboracensis, 12. Octobris.	928
S. VVilhelmus vide in G, Guilielmus.	171. 671
S. VVillibrordus Episcopus Vltraiectens. 7. Nouembris.	986
S. VVilkehadus primus Episcopus Bremenensis, 2. Nouembris.	993
S. VVinualocus Abbas, 3. Martij.	213
S. VVinocus Abbas, 6. Nouembris.	982
S. VViro episcopus, 8. Maij.	433
S. VVolfingus Episcopus Ratishonensis, 31. Octobris.	965
S. VVolpheimus Abbas Brunvilerensis, 22. Aprilis.	376
Z	
S. Zenobius Episcopus Florentinus, 25. Maij.	492

INDEX SOLENNITATVM.

CIRCVCNCISIO Domini.	1
Epiphania Domini.	30
Conuersio S. Pauli.	88
Purificatio B. Mariae.	130
Ieiunium Quadragesimale.	185
Cathedra Petri.	197
Annunciatio B. Mariae.	286
De Passione Domini.	302
Resurrectio Domini siue Pascha.	309
Inuentio S. Crucis.	422
Dies Rogationum.	439
Ascensio Domini.	446
Sancta Pentecoste.	479
Festum S. Trinitatis.	497
Festum U. Sacramenti.	506
Natiuitas S. Ioannis Baptiste.	568
Visitatio B. Mariae.	592
Vincula Petri.	679
Assumptio B. Mariae.	726
Decollatio S. Ioannis Baptiste.	781
Natiuitas B. Mariae.	809
Exaltatio S. Crucis.	833
Festum S. Michaëlis & omnium Angelorum.	572
Festiuitas omnium Sanctorum.	967
Commemoratio omnium fidelium defunctorum.	971
Presentatio B. Mariae.	1030
Aduentus Domini.	1050
Conceptio B. Mariae.	1083
Natiuitas Domini.	1108
Festum Dedicacionis Ecclesie.	1124

IANVA

SANCTORVM
VITÆ.

IANVARIVS.

DE CIRCVCNCISIONE
DOMINI, EX D. CYPRIANO,
ADIECTIS NONNVLIS
ex Radulpho Ardente.

Floruit is Radulphus circa annũ Domini 1050.

I. IANVARI.

INTER* omnia testamenti veteris sacramenta, nihil Circuncisione solennius antiqua celebravit religio, nec tantum in Hebræos, sed etiam in Phœnices & Arabes hæc traditio inoleuit. Reliquæ gentes tam mandatum quam factum irident, & Deo minimè asserunt conuenire, vt Saluatoris benignitas plagis infantium delectetur, & immeritos in ipso vitæ initio periculo mortis addicat. Verum cum opus istud & antiquitas commendet, & iubentis auctoritas inquirenda est tanti mysterij ratio, quæ Abrahamæ specialiter & semini eius tanto pondere mandata est, vt quisquis in illa gente huius signi careret differentia, Ethnicus non Iudæus reputaretur, & à titulo filiorum Israël abraderetur proscriptus, Hoc cum octaua die iustum sit celebrari, & nomen circunciso aptari, intimatum est his qui digni Sanctorum consortio censebantur, quod eorum nomina scriberentur in cælis, & æternæ beatitudinis quam post vitæ huius septimanam octaua consequitur, hæredes fierent & consortes, quicumque vitæ innocentia & cœlibatus sanctimonia sese Domino consecrassent. Tenueritque infantia huiusmodi erat imbuenda doctrina, & ante concupiscibiles motus, quos peccatum meruerat, miserabili

* D. Cypri. 7. Surry.

Origo Circuncisionu.

Genes. 17.

Eius significatio.

Ea cur adhiberi solita in tenera ætate.

a

pœnæ

penae & inquitabili vindictae etiam in paruulis adhibenda erat
seueritas: & antequam ebulliret sartago libidinum, prouisum
est uelut abrum, quo refrigerari posset, & extingui depopulati-
cis flammæ vagus ardor, & uniuersa perlustrans incendium.

I D E O Q U E dolor, voluptati, & sanguini delectationis, san-
guis tormenti opponebatur: ut in primis elementis discerent
paruuli semper propriæ memores sectionis contraria curare
contrariis, & ad cohibendos refrenandosque turpitudinum ap-
petitus, necessarium esse sale corroforio carnis perfricare prui-
tus, & semper recrudescentes desiccare putredines. * Fuit igitur,
fratres, iussa Circuncisio ob tres causas: ut esset in signum
magnæ fidei Abrahæ: & ut per obedientiam homo circumci-
dendo mereretur, sicut per inobedientiam primus homo demer-
uerat: & ut per circuncisionis characterem populus Deo cæ-
teris discernere. Fiebat verò octaua die, quia corruptionis
circuncisionem significabat, quæ facta est octaua die, id est, in
resurrectione in Christo personaliter, & fiet in octaua, id est, in
resurrectione in omnibus generaliter. Fiebat & in virili mem-
bro, per quod genus humanum in concupiscentia propagatur,
quia erat remedium contra originale peccatum, quod per car-
nalem concupiscentiam traducitur: Fiebat etiam lapideo cul-
tro, quia omnis circuncisio siue peccati siue corruptionis per
Christum in petra significatum facienda est: quia non est aliud
nomen datum hominibus, in quo oporteat nos saluari. Nouum
verò nomen in Circuncisione dabatur, quia quando aliquis
circuncidebatur, tunc primò fidelis & de numero fidelium vo-
cabatur, sicut nunc fit in baptismo.

C H R I S T V S etiam, licet non indigeret, circuncidi vo-
luit itidem ob tres causas: ut legis sacramenta sacra esse osten-
deret: ut exemplum humilitatis & obedientiæ nobis in se de-
monstraret: & ut se non soluere legem, sed adimplere doceret.
Vocatum etiam tunc nomen eius **I E S V S**. Nos ergo, fratres
charissimi, tunc verè Christi circuncisionem celebramus, cum
vitia & peccata & superfluitates necessariorum in nobis rese-
camus. Circuncidamus itaque corda & sensus nostros. Corda,
ne noxia vel vana meditentur: sensus, ne noxiis vel vanis oc-
cupentur. Circuncidamus Oculos, ne videant vanitatem; Au-
res, ne audiant deteriora vel noxia verba, siue etiam detracto-
ria; Odoratum, ne luxuriosos odores affectet; Gustum, ne deli-
ciis vel lautitiis caplatur; Tactum, ne voluptatibus inquine-
tur; Linguam, ne noxia vel vana verba loquatur, seu etiam fa-
mam

* Deinceps
Radulphus
Tres causas
cur iussit sit
circuncisio.

En originale
peccatum.

Cui Christus
circuncisus.

Circuncisio
spiritualis sin-
gularum mem-
brorum.

mam siue pacem proximi quoquomodo lædat. Sic fratres mei
facientes, per istam Circuncisionem spiritualementem veniemus ad
illam Circuncisionem æternam: ubi erit omne bonum sine ma-
lo, verum sine falso, satietas sine fastidio, regnum sine termino,
gaudium sine mœrore, festum sine interpositione, dies sine no-
cte, vita sine morte. Ad quam Circuncisionem perducatur nos
qui hodie propter nos circuncidi voluit Deus & Dominus no-
ster Iesus Christus. Amen.

VITA S. FVLGENTII EPISCOPI,

Scriptoris Ecclesiæ, ex ea quæ est per eius discipulum.

B E A T V S & verè Fulgentius parentes habuit ex numero
Carthagenensium Senatorum, eorum qui ob tyrannidem
Hunnerici Arriani Regis in Græcia & alibi exulare sunt iussi.
Vnde & Fulgentius in exilio natus est in Lepte ciuitate, patre
Claudio, matre Mariana. Qui ut Græcè Latineque puer edoctus
erat, artis etiam Grammaticæ traditur auditorio magnitudine
ingenij cuncta sibi tradita fideliter retinens, ipsumque totum
simul adeò Homerum: vnde tamen domesticorum negotio-
rum cogente necessitate citò sublatus est. Primò, mortuo pa-
tre, etiamnum adolescens, paternam domum suscepit gubernatio-
nem; deinde crescente eius fama, repente etiam ordinatur Pro-
curator. Qua in potestate, dum in exigendis pensionibus cru-
delitatem iubetur exercere, cœpit ei secularium negociorum
grauis apparere sarcina. Et cur, obsecro, aiebat, laboramus in se-
culo? Quid nobis aliquando præstare poterit mundus? Refu-
gium nostrum Deus est: itaque nulla retardet excusatio. Post
quæ verba diu in pectore suo ruminata, decreuit secularibus
omnibus renunciare. Prius tamen cogitans, ne subita mutatio
mentem simul corpusque perturbans inter ipsa initia conuer-
sionis grauissimum sibi vel impedimentum vel scandalum gign-
neret, occultè arripuit rara exercere ieiunia; dehinc paululum
progrediens antiquorum quoque vitabat consortia sodalium.

C A E T E R V M fuit tunc temporis Episcopus quidam no-
mine Faustus, qui pro fide Catholica non longè à cathedra sua
iussus fuerat exulare, ibique monasterium construxerat. Cui
cum Fulgentius votum aperuisset suum, illeque confessisset,
sonuit illicò per affines & notos Fulgentium monachum fa-
ctum: quin etiam quidam familiares imitari eum cupientes, &

Circuncisio
quid opere-
tur in altera
vita.

B. Fulgentij
genus.
Eius insignis
eruditio.

Fit Procura-
tor, verisimi-
liter ut nunc
dicatur Pro-
curator gene-
ralis.

Præmedita-
tur antequam
incipiat.

Fit mona-
chus frustra
eum retar-
dare conante
sua matre.

ipſi ſeculum contempſerunt. At verò ex aduerſo, audit mater, rapitur ad monaſterium furibunda, magnis ante monaſterium clamoribus Fulgentij nomen frequentius inclamat. Sed audiebat ille, & non audiebat. Atque hæc quidem prima tentatio. Qua ſtrenuè ſuperata, ſupra modum laboribus ſe abſtinentiæ cruciabat, de die in diem melior ſemper ſeiſo fieri geſtiens. Sed ecce noua iterum naſcitur pugna; cum ſcilicet ſanctæ memoriæ Fauſtus Epiſcopus non finitur ab Arrianis in monaſterio quieſcere. Vnde & B. Fulgentius, eo conſulto, vicinum monaſterium petit, vbi paucis & ſimplicibus Fratribus Felix nomine Abbas præerat. Qui eum ita excepit, vt non multo poſt imparem ſe eius virtutibus ſciens, & nomen & poteſtatem ei tradiderit Abbatis. Et quidem reſuſabat Fulgentius; donec totius congregationis paſſus violentiam, vix tandem conſenſit eſſe collega boni conſortis.

Cogitur mutare locum.

Fit coadiutor Abbatis.

T V R B A T V R interea prouincia incurſu barbaricæ multitudinis. Promouent caſtra ſpiritualia Duces inclyti, & per ignotas Africæ regiones; monachorum caterua comitante, pariter gradiuntur. In territorio Siccenſi cogitant certas ſedes ſtatuerè, fidelium fauore ſuſcepti; cum ecce prædicabat tunc perfidiam in fundo Barbadilla præbyter quidam ſectæ Arrianæ. Qui beati Fulgentij nomen in illis regionibus clarum fieri ſentiens, arripit Dei ſeruos crudeliter perſequi. Tenentur, ligantur, ad Præbyterum perducuntur; ſubduntur verberibus, primò quidem Felix Abbas, deinde & B. Fulgentius delicati corporis, vt pote ex familia natus illuſtri. Cuius facti crudeliſſimi opinio cunctam ſtatim mœſtificat regionem. Nunciatur etiam Carthagine: vbi inter alios quoque Arrianorù Epiſcopus, qui Fulgentium ſingulariter adhuc laicum dilexerat, grauiter commouetur, vindicare quoque illum parans, ſi querelam de memorato præbytero ſuæ parochiæ deponere voluiſſet. Sed beatus Fulgentius, multis vt hoc faceret ſuadētibus; Nequaquam, inquit, multos enim paruulos ſcandalizare poterit, ſi Epiſcopi Arriani iudicium qualiſcunque peccator, tamen Catholicus & monachus quæram. Vnde & ad vicina prouinciæ ſuæ loca celeriter regrediuntur, eligentes Mauros potius habere vicinos, quam pati moleſtiſſimos Arrianos.

Patitur perſecutionem, atque inſigniter vapulat.

Et manſuetudinem.

I V X T A ciuitatem proinde Ididi fundare monaſterium incipiunt, vbi paruo tempore Domino ſeruientes, inſiſtebant operibus charitatis; donec ſubitò B. Fulgentius Aegyptiorum Monachorum vitas admirabiles legens, inſtitutionum ſimul atque

Legit collationes Patrũ.

atque collationum ſpirituali meditatione incenſus, memoratas terras petere ſtatuit. Proſciſcitur igitur clam, primò Carthaginem, inde Syracuſam, exceptus ibi apud beatum Papam Eulaliuſ, virum admirabilis hoſpitalitatis. Qui cum eius conſilium intellexiſſet, Fili, inquit, terras ad quas pergere concupiſcis, à communionẽ B. Petri perfida diſſenſio ſeparauit. Reuertere itaque; ne vitæ melioris intuitu periculum rectæ fidei patiaris. Quo audito, B. Fulgentius feruorem deponit, peractoque huius tempore, ad proprium monaſterium redire ſtatuit, neque tamen prætermittere memoriã Apoſtolorum. Occaſione igitur nauigij accepta, Romam venit caput mundi: vbi cum Martyrium loca venerabiliter circuiſſet, omnesque ſeruos Dei, quorum in breui noritiã capere potuit, humili obſequio ſaluafecit, & iam toto corde monaſterium ſuum reuiſere cuperet, velociter redit in Africam per Sardiniam. Tum verò iunguntur ſeruorum Dei gaudiis etiam laici. Offertur B. Fulgentio ſtatim à quodam Sylueſtro nomine prouinciæ Byzacænæ primario locus aptus monaſterio fabricando: vbi & vir beatus ſine mora monaſterium fundat, & magnæ congregationis efficitur Pater, quamuis ſanè ſpiritualia ineditari magis iugiter concupiſceret. Quod ſentiens beatus Fauſtus, ne iterum mirabilis fieret, repente eum Præbyterum ordinat.

Recta fides in communionẽ beati Petri.

Viſit Romam memerius Martyrum.

Fundat monaſterium.

Q V I B V S honoris compedibus vinctus, cœpit equanimiter monaſterium ſuum regere, fama que crescente laudabili, in ipſo Vintorum territorio tanquam proprius Epiſcopus honorari. Deſiniunt interea ſacri Pontifices, qui remanſerant etiam aduerſus præceptum Arriani regis, ordinare in omnibus locis Epiſcopos. Fit repente aſſumptio certatim; cum interim abſconditur incertis latebris beatus Fulgentius, ſciens pœpulorum de ſe deſiderium, idque quouſque putat tempus tranſiſſe. Veruntamen noluit Deus vas electionis abſcondere. Fuit adhuc Ruſpæ oppidum nobile, cui nullus fuerat Epiſcopus ordinatus. Nunciat fama Fulgentium. Conſentitur ab omnibus: aggregataque violentæ multitudinis manu, dolens oculos in cella propria reperitur, inuaditur, tenetur, ducitur: & Pontifex eſſe non rogatur, ſed cogitur. Qua dignitate accepta, ſeruata eſt tamen & integritas profeſſionis. Nunquam pretioſa veſtimenta quaerit, ſemper vſus pelliceo cingulo tanquam monachus. Quin & huic beatiffimo ſacerdoti nullus aliquando extorſit cuiuſlibet generis carnes accipere; ſed ſola ſimpliciter olera, priſanas, & oua, quamdiu iuuenis fuit ſine oleo, poſtquam verò ſenuit,

Fugit epiſcopatum, ſed fruſtra.

Nunquam comedit carnes.

seniuit, superfuso oleo. A vino autem sanus semper abstinuit. Antequam vigilia à fratribus nunciarentur, ipse semper corde & corpore vigilans, aut orabat, aut legebat, aut dictabat.

LONGVM est narrare per singula, quo pacto vir beatus in Sardiniam in exilium sit deportatus; vna cum sexaginta aliis & eo amplius Episcopis, quorum ipse & lingua & ingenium erat, quando quinque transmarinis literis de fide interrogabantur. Longum etiam illud, qua occasione Trasimundo Regi, persecutori astuto, doctissimas illas responsiones direxerit; vel quomodo tandem insigni prius propriis sumptibus in Sardinia constituto monasterio, cum ceteris Episcopis exilibus immenso omnium gaudio Carthaginem sit reuersus, morte Trasimundi regis, & bonitate Hilderici regnare incipientis, ad exitum siquidem properamus. Ante annum ferme quam de isto seculo raperetur, profunda cordis compunctione permotus, paucis comitantibus fratribus nauigauit ad insulam Cincinam. Vbi in quodam breui scopulo, vbi iam monasterium fabricari mandauerat, sic egit penitentiam, vt diceret similem inchoanti: de qua eius absentia murmurantibus plurimis, iterum descendit paulo post ad monasterium suum; cum ecce non multi dies, & seruum fidelem bonus Dominus requirebat. Incidit ergo in corporalis infirmitatis acerrimas passiones. Vbi septuaginta propè diebus fatigatus, frequenter dicebat hoc solum: Domine, da hic patientiam, & postea indulgentiam; ac tandem memoriter recolens viduarum pupillorumque cunctorum illius indulgentium nomina, quidque singulis daretur constituens, orans iugiter die Calendarum Ianuariarum post peractam vesperam, beatum spiritum feliciter in manus Domini tradidit, animum sui Episcopatus agens vigesimum quintum, vitæ autem totius sexagesimum quintum.

Mittitur in exilium vna cum aliis 60. Episcopis.

In fauorem.

Resit memoriter omnes suos pauperes. Quiescit in Christo.

S. Clari mater vota maxime.

VITA SANCTI CLARI, ABBATIS

Viennensis, ex Breuiario item Viennensi.

PER Clarus matrem orbatam marito habuit, quæ deuote ad memorias sanctorum Martyrum apud Viennam, subinde orandi gratia occurrebat, cum qua pedisequus Clarus venire solebat, habitabat autem eadem femina in vico, in loco qui belli campus dicitur. Hanc cum consueta quadam die ad orationem Clarus sequeretur, venerunt ad sanctissimum cœnobium

nobium Monachorum ultra Rhodanum, vbi tunc temporis ossa beatissimi Ferreoli Martyris quiescebant. Cumque ibi mulier cum Claro puero suo in compunctione posita longiores horas protraxisset, iam vespere ad hospitium reuerti cupiens, Rhodanus agitantibus ventis in vndas periculosissime assurgere cœpit, iam mater cum Claro puero nauim intrauerat. Desperatis nautis penè vndis submersa nauis, Clarus puer extensis manibus contra Ecclesiam beati Martyris Ferreoli lacrymis suffusus exclamasse dicitur: Deus pro cuius nomine Martyr Ferreolus mortem suscepit, subueni nobis in periculo positis. Mox Rhodanus blandior redditus nauim breui impulsu ad littora sua transposuit, de periculo erepti mirantes pueri fidem, Deo gratias reddiderunt. Erat tunc temporis vir strenuus & Deo placitus Viennensis Pontifex Cadoldus, Monasteria tam virorum quam Sanctimonialium sub sancta professione viuentium pia distinctione tam in ciuitate, quam extra muros ciuitatis, hæc præcipua erant quæ regebat. Grinianensium cœnobia a sanctis Pontificibus vrbis fundata, in quorum maximo ossa beatissimi Ferreoli Martyris condita venerabantur. Sanctimonialium beatissimæ virginis Columbæ triginta Monachas habens. Nam Grinianensium loca quadringentos Monachos aiebant. Porro S. Petri Monasterium ad Australem partem vrbis situm quingentos penè Monachos continebat. S. Prothasij & Geruasij venerabilis memoria quinquaginta. Similiter S. Ioannis Baptiste Monasterium quinquaginta. Similiter S. Vincentij Martyris quinquaginta. S. quoque Marcelli Martyris, cœnobium triginta. S. Blandinæ viduarum sanctimonialium locus viginti quinque. S. Andreæ infra mœnia vrbis centum. Iterum aliud S. Andreæ centum. S. Nicetij eiusdem vrbis gloriosissimi Episcopi quadraginta. S. Martini cœnobium centum quinquaginta Monachos sub distinctione regulari viuentes adunatos tenebat. Porro in domo maiori Sanctorum Martyrum Apostolicam vitam tenentes in vnumque viuentes plurimi Clerici erant, ita vt turmis dispositis officiorum ministeria perageret. Apud S. Seuerum quoque cœtus clericorum venerabilis. Alia quoque venerabilia Sanctorum in vnum conuersantium habitacula, penè ad sexaginta sub cura Pontificis degentia in Viennensi diœcesi satis ordinabiliter sita erant. Sic tunc temporis ad gloriam omnipotentis Dei Viennensium Ecclesia florebat. Claro puero cœnobia Monachorum ad memoriam B. Ferreoli Martyris tradito, postmodum Abbas factus est in Monasterio

Eius adhuc pueri miraculum.

Cœnobia a sanctis Pontificibus fundata.

Clarus factus Abbas.

Eius obitus.

sterio S. Marcelli, à sancto Pontifice urbis. Clarus nomine, clarus virtutibus, clarus omnis religionis obsequio, strenuus omni actione sua, curam sibi impostam per Dei gratiam sollicitè administrabat. Appropinquante hora exitus sui, Psalterium iisdem decantare cœpit. Ut fratres igitur finitis Psalmis dixerant, *Omni spiritus laudet Dominum*, cum luce odor ineffabilis totam cellam, ubi sanctus Clarus iacebat, replevit; sicque beata animà à carne soluta recessit. Sepultus autem est in Ecclesia beatæ Martyris Blandinæ, ante altare, quò miraculis Clarus dimicuit.

VITA S. ADELHARDI ABBATIS

Corbeiensis, ex ea quæ est per Pascasium Ratbertum.

Nota fidem Scriptoris. S. Adalhardus consobrinus Caroli Magni. Nota.

RECOLERE cupientes virum quem admirabilem vniuersus prædicat orbis, quemque vidimus familiariter, ut sciat posteritas quis iste fuerit Adalhardus, fuit è regali prosapia, Pipini magni nepos, Caroli consobrinus Augusti. Qui cum inter palatij tyrocinia omni mundi prudentia esset eruditus, neque ferret tamen quòd Imperator Carolus Desiderij Regis Italorum filiam repudiaret, depositis omnibus, Corbeix, imò Christi ibidem expetiit fontem. Vbi cum parum fuisset immoratus, subito humilitatis discipulus factus est magister virtutum. Elegeras enim eum, bone Iesu, elegisti eum ferè cum viginti esset annorum. Atque iam totus effloreat inter monasticam disciplinam; & nescio quo ducti Patres affectu, quasi ex iussu regio constituunt eum hortulanum: in quo ille obediens lætabatur animo. Sed molestabatur, quòd sæpius quam vellet, inuisendo propinqui & noti eum frequentarent. Quo factum est, ut fugiens perueniret vsque ad montem Cassinum totius religionis fontem; ubi tamen non diu permissus fuit permanere. Nam per nuntios regio, quod etiam ei quidam Anachoreta futurum prædixerat, ad patriam celeriter reducit. Agitur hinc non longè postquam redierat, proprio consentiente patre, ut nec multum longè dispar, id est, alter Augustinus viuentis prædecessore successor eligatur. Erat enim verè idem beatus beati Augustini clarissimus imitator, acutus ingenio, voluntate promptus, eloquentia diues, cuius prædicationis officium commendabant lacrymæ corda mollientes.

Monachus factus, constituitur hortulanus.

Eius virtutes.

Administrat Italiam.

Qui iustitiam quantum sectatus sit, testis est Francia, & omnia regna terrarum, maximè tamen Italia, quæ sibi comissa fuerat,

fuerat, ut regnum & eius Regem Pipinum iuniorem ad statum Reip. informaret. Thesaurarius erat pauperum, orphanorum pater; incoerentium consolator, brachium infirmorum, & fortè simul superbientium flagellum; ita tamen ut plerisque de supercilio mentis deponeret artificioso ingenio. Cum ad Romanorum peruenisset fines, à domino Leone tunc temporis Apostolico officiosissimè est exceptus. Testis est mihi conscientia mea, quod sæpè mirabar, cur tantum vellet mutuo accipere, ut indigentibus vel suorum erogaret vsibus, donec vitam B. Syluestri inspexi, cuius in hoc imitabatur exemplum. Nouit altissima virtus, quòd frequentius in tantum liberaliter tribuebat, ut ipse pauper ac sui simul viderentur egere. Sed tunc lætus, tunc gaudens exultabat in Domino. Flebat autem diebus singulis (si non amplius) semel aut secundo, mane videlicet & vespere: cuius rei causam cum ego exiguus aliquando ab eo requirerem, Plango, inquit, filii me plango; non ut altiora cœli sacramenta conspiciam; sed me, inquam, quid sim, considerans, plangendo lugeo. O profunda humilitas! Quod si inter mundi discrimina huc illucque pro Ecclesiæ negotio occupatus esset, instituta tamen Regulæ minimè deferebat. Erat autem filius pacis, charitatisque carena, uti nouit Spoletum & Beneuentum inter se per eum reconciliata: Vnde & non solum apud eos, sed etiam apud Græcos & omnes maris insulas, nuptiam promeruit amoris gratiam. Sed nihil in mune ab inuidia.

Accipit mutuo ut largiatur indigentibus.

Quotidie a mare flet.

Cum Imperator Carolus diem vitæ fecisset extremum, & Ludouicus proles eius Augustus successisset in regnum, diaboli per quosdam agentè inuidia, Adalhardus sine accusatore, sine congressu, nec non sine audientia ob beneficium Reip. hoc est, suam iustitiam, exilium tulit: mittitur quasi vnus ex ignobilibus ad Heri insulam Aquitaniæ: qua etiam occasione fratres eius Vuala & Bernarius; sorores item Theodrada & Gundrada in aula summi, non multo post seculo valedicentes, Christi iugo se subdiderunt: Vuala Corbeix, Bernarius Lirini, Theodrada Sueffione, Gundrada ad S. Radegundem. Quam verè autem angelicam vitam beatus noster Adalhardus per septennium exilij vixerit, testes sunt fratres inter quos habitauit. Certè cum publicè appareret improbos illos suos æmulos in aula quacunque dignitate nequaquam reuerendos posse fieri, sed ab omnibus desiderari Adalhardum fontem consilij, iustitiæ regulam; mittuntur tandem à Rege qui eum honorificè reducant. Vbi suscepto eo ambitiosè ab omnibus, quæsitum est, quomodo ei

Pellitur in exilium.

Post septennium honorificè reducituro.

cellitudo regia satisfaceret; quia timebant pro tanti viri iniuria futurum discrimen incurrere. Tunc beatus senex videns pudore animi talia meditantibus; Nihil, inquit, se de huiusmodi facto in animo retinere, sed omnia Dei iudicio deputare debere.

Recipit suam Corbeiam.

INTEREA, tum eodem cogente Principe, compelluntur recipere suam sanctæ vitæ cœnobium, flagrantibus filiis suis, ut eum saltem quocunque modo recipere meruissent. Sed cum ibidem aliquantisper dulciter quiesceret, charitatis officio iucundatus, iterum ab Augusto gloriosius accersitur, & redit ad palatium. Vbi cum introisset, velut quidam ait, Quia venit Tiranus, apparuit illic nudata insipientia quæ tegebatur pallio caliginis, & factus est stupor nimis; quis Senatum populi ad tantam ineptiam deduxisset. Qui comperito non parum eos inuidia fuisse delusos, duxerunt in irmitum penè quicquid per hoc tempus, ut eis visum est, argumentose tractauerant. Certe ipse gloriosus Imperator publicam ex nonnullis suis reatibus penitentiam suscipiens, factus est omnium humillimus, ut quorum oculi offenderant in delictis, satisfactione Regia sanarentur. Quantus fuerit hic vir beatus Adalhardus, quam curans se semper laboribus etiam & vigiliarum negotiis fatigari, non facile dixerim. Fateor plane, quod nunquam, nisi erga se quod durior esset, necessitatem corrigendi habuit. Vnde cum a suis fratribus & filiis quam sæpe corripere publicè, cur sibi tam infensus esset, qui sic discretus omnibus habebatur, aiebat ita dicens, ut lapsos eorum animos mitigaret: Ego meæ curam habebo, & proflus vestro providebo famulo, ne fame aut laboribus fatigatus pereat. Sed hoc peracto, paululum delitescendo non diu post resumebat furiam & laborum negotia. Viduas desitutas & celibes viros per singulas villas, constituens eis stipendia, iugiter ministrabat, orphanorum quoque & debiliu, nec non & hospitem in eisdem locis opportunè velut constituens Xenodochium.

Imperator agit publicam penitentiam.

S. Adalhardi insignis abstinentia.

Fundat Xenodochium.

Itè Corbeiam Saxoniam.

PORRO peruenit tandem vir sanctus vsque ad Saxonie fines, ubi iam parvissima cellula à sancto viro, suo æquiuoco Adalhardo sumpta huius monasterij edificari cœperat, eo quod idem beatus vir, quia suus fuerat nutritus & familiaris filius, intercesserat loco eius, dum ipse in Heri insula exul esset. Quod videns senex sanctissimus, quia locus minus esset commodus, Regem adiit, petens ab eo locum commodiorem: à quo electione accepta, locum elegit supra littus VVisirę in modum literę Δ ubi & monasterium construxit; quod beatus Pater etiam

etiam vocavit Corbeiam, alterius scilicet de nomine. Parauerat se iam Simeon senex ad natalem Saluatoris, cum ecce tetigit eum triduo ante Natalem Domini validissima febris, dum iuxta consuetudinem noctis medio in basilica fieret. Quo morbo fatigatus vsque ad octauam eiusdem Natalis, neque tamen omittens quotidie ad oratorium B. Martini Missas audire, communionem sanctam percipere, animoque maxime hilaris esse, per beatum virum Hildemannum Episcopum Bellouacii suum quondam nutritium monachum, sacro oleo inunctus, feliciter tandem sine quieuit. Porro sepulta sunt decenter membra clarissimi senis in basilica beati Perri.

En sacramentum extremæ Vntionis.

VITA S. GENOVEFÆ VIRGINIS

Parisiensis, ex ea quæ est apud Sutinum.

VIRGO sanctissima Genouefa in Nemethodorenfi patria, quæ à Loherra Parisiorum & quatuor ferè milibus abest, Seucro patre, Gerontia matre progenita est; non multo prius quam in Britannis grassante hæresi Pelagiana, acciti sumus ad eam reprimendam præclarissimi Antistites Germanus Antistodorenfis, & Lupus Trecaffenus Episcopi. Qui quidem cum carpentes iter, ad prædictam patriam diuertentibus, occurrerit illis vtriusque sexus ingens turba vicinillius, & inter cæteros Genouefa quoque adolescentula parentum vestigiis insistens. Quam cum S. Germanus procul esset intuitus; Felices vos, ait ad parentes, tam veneranda prolis genitores; puellamque Genouefam postridie sibi antequam abscederet, adduci iussit. Itaque sole oriente properant cum filia parentes ad Episcopum, qui eam prætoris futurorum hortari cœpit ad propositum vitæ religiosæ; quod etiam illa se summopere exoptare respondit; tanta est vis spiritus diuini. Desigit quoque Pontifex in terram obtutus, & ecce videt nummulum aureum humi iacentem, cuius imagine notatum quem tollens, atque Genouefæ quasi pignus quoddam donans, proficiscens parentibus eam diligenter commendat. Interea parentes eius defuncti sunt; cum puella Genouefa, matre huius spirituali caritate accersente & adhortante; Parisios commigraret. Quò cum se contulisset, paralyti non multo post correpta est. Verum ex illo morbo, Christi gratia ei peculiariter collata, magis etiam cœpit ad vulgi notitiam propagari.

Septem S. Genouefa contemporanea S. Germano Antistodorenfi.

Oppugneratur Christo.

Vi paralytica.

NAM cum eius corpus paralyti acrius seuiens adeo difficulter

ueret,

quasi exani-
mi facta per
vriduum mul-
ta videt in
spiritu.

Agit tempo-
re Attilæ ne
Lutetia dese-
ratur.

Specialiter
curat Deus
de electis.

S. Genouefa
mirabilis ab-
sinentia.

Singulariter
deuota est S.
Dionysio.

ueret, ut vi noxij humoris populante, nulla prorsus compago
suis artibus adhereret, triduo semianimis iacens solis genibus
subrubescens palpitauit. Vnde & postea ubi corporis inco-
lunitatem Dei misericordia recuperauit, multa quæ in spiritu
interim viderat, quibusdam spiritualibus personis indicauit. Ea
tempestate Attila Hunnorum Rex prouincias Galliarum immani
ceperat populatione vastare. Cuius vim furoremque reformi-
dantes Parisienses, cum se vnâ cum coniugibus ac liberis, for-
tunisque suis ad munitiora loca, relicta Lutetia, transferre in-
stituerent, sancta Genouefa illorum coniuges magna constan-
tia adhortata est, ne urbem desererent, sed ieiuniis potius se &
orationibus communirent. Quibus auditis, matronæ dies ali-
quot in baptisterio vigiliis insistentes incumbunt precibus. Il-
larum quoque maritos modis omnibus sancta virgo idem ad-
monebat. Verum hac occasione incitati quidam non dubita-
runt sacrilegos contra illam inire conuentus, atque adeo iam de
inferenda illi necesse consenserant; tantum de mortis genere ad-
huc tractabant, cum contigit interea Antifidorensem Archidia-
conum Parisios aduenire. Qui cum, quid ciues tractaret, agno-
uit, Nolite, nolite, ait, o ciues, tantum facinus mente concipe-
re. Hanc ego sanctum Germanum venerabili voce laudare, &
vitæ eius merita prædicare crebro audiui. Ecce etiam quæ à
memorato Pontifice per me ad eam allatæ sunt eulogiæ. Quæ
& id genus plura Archidiacono referente, ciuium animi paula-
tim sunt mitigati.

CERTÈ eximia Genouefa à decimo quinto ætatis suæ an-
no vsque ad quinquagesimum, bis in hebdomada exigua cibi
sumptione ieiunium dissoluit, panis hordeacei duntaxat & fa-
bæ capiens pulmentum, idque Dominica tantum die, & feria
quinta, vinum autem, vel quidquid inebriare potest, tota vitæ
spatio non bibit. Post annum quinquagesimum Episcopis sua-
dentibus (quibus contradicere sacrilegium est) piscium etiam
& lactis usum admisit, sed raro & perparcè. Vicum Carulla-
ensem, in quo S. Dionysius sepultus est, grandi veneratione
prosecuta est. Cupiebat autem sancta virgo huic sanctissimo
Martyrii iam dicto vico basilicam eximij operis construere,
sed obrei familiaris angustiam voluntati par facultas non ad-
erat. Adhuc tamen cum ad eam Presbyteri conuenirent, coepit
cum iis de construenda basilica conferre sermonem. Quibus
potissimum causantibus, quod ad calcem coquendam deesset
facultas, sancta Virgo de Deo nihil hæsitans auscultare iubet si
quid

quid à pretereuntibus fortasse dicatur. Et quidem obtemperant
illi, egressique foras stant indicto silentio, & ecce duos audiunt
inter se colloquentes subulcos, quemadmodum alter & alter
itidem inuenisset in sylua in locis abditis fornacem calcariam.
Vnde presbyteris gratias Deo agentibus, ciuibus quoque se-
rentibus opem, non multo post basilica constructa est.

PORRO solebat virgo sancta in obseruandis vigiliis hac
viti deuotione, ut noctem sabbathi vsque in crastinam lucem,
id est, Dominicum diem peruigili prece transigeret. Ad quam
peruigilij sui rationem cum quadam vice ad domesticæ volu-
cris cantum properaret, ecce inter eundem cereus exstingui-
tur. Sed haud multa mora. Quandoquidem virgines comites
illius ubi gressus ponerent ignorarent, Genouefa ipsa cereum
arripuit, moxque ut prius, ardere coepit. Childericus quoque
Rex Francorum, tametsi non esset Christiana religione initia-
tus, virginem hanc singulari veneratione profecutus est. Qui
cum aliquando reos quosdam capitis decreuisset occidere, ne
sanctæ Genouefæ precibus flecti posset, ex vrbe egressus por-
tas iussit occludi. Sed frustra. Nam festina virgo abiens, confe-
stimque stupefactis custodibus, quasi ad quoddam iubentis
imperium valuis referatis, ad Regem perueniens, ne miseri illi
capite plecterentur, obtinuit. In regionibus Orientis erat eo
tempore vir quidam sanctissimus nomine Simeon, qui qua-
draginta ferme annis in columna extra Antiochiam constitit.
O rem admirandam! Et is ipse per mercatores sanctam Geno-
uefam cum multa veneratione salutabat, & ut pro ipso Do-
minum oraret, sedulo precabatur.

REFERAM & illud, Dæmoniacus quidam (ut sæpè alij
aliàs) ad sanctam perductus est. Tum illa ampullam sibi adfer-
ri iussit, in qua sacratum oleum asseruare solebat. Accidit autem
ut nihil eius olei ampulla id temporis haberet, nec Episcopus
aderat, qui oleum sacraret. Illa igitur humi prosternitur: ubi
cum prolixæ orationis officium fideliter impleisset, ampullam
subito inter manus suas oleo plenam conspicit: atque adeo sub
vnius horæ momento, & de obsessi hominis emundatione, &
de olei collatione, remunerante Christo, gratiam geminæ vir-
tutis emeruit. Ego verò post * tricenos ab obitu eius annos,
quo tempore ad eius conscribendam vitam appuli, in imo am-
pullæ oleum quod illa oratione creuerat, vidi. Cæterum diem
clausit extremum virgo beatissima post plurima tum Parisien-
sibus tum aliis præstita beneficia, tertio Nonas Ianuarias, cum
vixisset

Impetrat ei
exstrui infi-
gnem basili-
cam.

Nota cur hæc
sancta virgo
tur cæ cereo.

Liberat eos
capitum.

Salutat eam
S. Simeon Sey-
licus, de quo
S. Hieronimus.

S. inat demo-
niacum oleo im-
petrato dimit-
titur.

* alter senos
Nota et atena
Scriptoria.

vixisset annos amplius octoginta, peregrina mundo, venerabilis populo, deuota Christo. Cuius venerabile corpus requiescit in conuentu Apostolorum Petri & Pauli in monte Parisiis.

VITA S. GORDII MARTYRIS,

militis Caesariensis, ex S. Basilio.

III. IANVARI.

Notandum le-
pos huius ex-
orij allegori-
cum.

NATVRAE lex apibus innata, fratres dilectissimi, vt nifi rex prius agmen praecedat, ab aluearibus nunquam discedant. Vos autem Dei populum, cum nunc primum ad martyres, tanquam ad flores caelestes exeuntes, & huc frequentes conuenire viderim, quo id duce feceritis, exquiro. Quis hyemalem hanc tristitiam in vernam serenitatem commutauit, vt populus ex ciuitatis aedificiis tanquam ex apum aluearibus hilaris egressus, ad suburbanum decus praclarumque martyris stadium conflueret? Sed quoniam (vt mihi quidem videtur) pristina desidia reiecta, ducem secuti estis, praestantem martyris virtutem, & nos quoque quantum voce contendere licet, veluti bombantes apes vernantibus floribus circumfusae, praecleara ipsius gesta personemus, rem quidem piam agentes, simul at vobis ore intentis gratam. *In laude naque iusti populus letabitur.* Salomonis lectio nobis nuper recitata, quidnam per latentem huiusmodi prouerbij sensum ibi velit, mecum ipse cogitabam: an forte dicat, quod populus oratione magnifica, ac plane culta, quae auditorum aures demulceat, oblectetur: praeter ea sermonis ornatum, rerumque inuentionem, ac dispositionem elegantem exoptet. Quod profecto mihi verisimile non videtur, cum ipse nunquam huiusmodi dicendi genere usus fuisse inueniatur. Nam & Sanctorum memorias orationis & eloquentiae fucos prosequi, non fas erat admonere illius praesertim, cuius scripta sermone simplici, nulloque styli apparatu conspiciuntur. Quis ergo illorum verborum sensus? Is videlicet, quod populus sola in dicendo veritate, ac simplici testimonio spiritualiter laetatur: tum ad bonorum exemplorum, quae audit, cupiditatem & imitationem vehementer incenditur. Illorum enim, qui in fide claruerunt, historia simplex, velut lucem quandam Dei cultoribus, virtutis iter ostendit. Quamobrem cum in sacris voluminibus Moysis vitam, morum lenitatem nostrae naturae, magnopere optatam audimus, statim aemulamur. Quod si reliquorum facta virorum eloquentiae floribus ornantur,

Historia San-
ctorum sim-
plex.

tur, Sanctis tamen ad ea, quae maxima gessere, demonstranda sat fuerit oratio simplex. Cuius dum nitimur ac insistimus veritati, Sanctos ipsos ex eorum tamen testimonio, quae de eis referimus, laudare videmur, & populum omni eloquentiae suspicionem remota, ad ipsius rerum syncerae narrationis fidem facile deducimus, ac maxime exhilaramus. Ioseph dum audimus aut legimus vitam, illius assequi castitatem magnopere cupimus. Si vero Samsonis narratur historia, ad illius imitandam fortitudinem accendimur. Sacra igitur schola, praeccepta rhetorum aut instituta non sequitur: nudam rerum expositionem Sanctis, ac nobis satis esse existimat: illis quidem ad virtutis eorum praeconium, nobis vero ad imitationis gloriam atque formam. Rhetorum nanque instituta sunt, patriae dignitatem ostendere, generis originem ex alto repetere, & educationis incunabula diligentius referre. Nostrum vero dogma haec tanquam superuacua dimittit: & quae sunt propria ac vernacula, sectatur. Quidnam ego sum melior, si mea ciuitas olim magna bella gessit, aut de hostibus triumphauit? Si eadem optimo sit in loco sita, aestate ac hyeme caeli temperie fruatur: frequens est aedificiis: si ager pascendo pecori sufficiat: si meliores nutriat equorum greges, quam vsquam reperiantur? Quid, inquam, ista quo ad virtutem commendationes reddere possunt? Nos ipsi profecto decipimus, si in montis cacumine constituti, nubes nos transcendere, ac sublime caelum nobis cedere videntes, hac de causa nobis magis aliquid accedi existimamus. Ineptum insuper, si Sanctis qui res orbis vniuersas contempserunt, his esse opus commendationibus putamus. Igitur nostri tantum causa profectus, sat illorum celebrare memoriam fuerit. Non enim nostris indigent laudibus ornari, sed nos ipsorum vitae historia & commemoratione imitationis gratia indigemus. Quemadmodum enim ex igne naturaliter emicat splendor, ex vnguento quoque praestanti diffunditur odor: sic et Sanctorum commemoratione gestorum, ad omnes prouenit utilitas. Huius itaque martyris venerandi facta singula explicare hodierno die nullo modo pollicemur, quod eorum fama tenuis, nec omnia sane complectens, ad nos vsque delata sit. Quamobrem pictoribus recte comparabimur. Illi enim cum ex antigrafo, siue archetypo imagines expresserunt, vti par est, a prima forma plurimum recedunt: Nos item cum rerum gestarum aspectu carerimus, valde metuendum, ne dicendo, rerum veritatem atteramus. Verum quando eius hodie festum celebramus, qui in hu-

Sacrorum esse
postea nuda
& simplex.

simile.

simile.

iuscemodi die certamen pro Christi nomine subiit, quantum ex eius historię notitia deprehendere licet, enarrabimus. Fuit hic martyr beatissimus ciuis noster Cæsariensis, ex quo non mirum, si nostrę mentis affectus ad eum potissimum dirigitur, quod profectò ad verum ac domesticum huius facit ornamentum. Nam sicut arbores quę bona ferunt poma, proprię bonitatis laudem nutrienti tribuunt humo: sic iste ex nostrę vrbs prodiens vtero ad summumque glorię culmen euectus, patrię quę eum produxit atque aluit, honorem gloriosissimi martyrij tribuit. Iucunda nempe sunt nobis externa poma, modò sapore delectent, sed longè nostro gratiora gustui propria, quàm peregrina, præterquàm quod & gloriã quandam nobis conferre videntur. Militiam exercuit, in quo locum admodum insignem tenuit, ita vt centum milites eius imperio parerent: quodque animi virtute & corporis viribus præcelleret, cunctis inter ordines militibus præstantior habebatur. Ea sanè tempestate, cum tyrannus impius, qui tunc imperitabat, in Christianum nomen virus suę feritatis effunderet, manumque Deo inimicam aduersus ecclesiam exerceret, tota vrbe præconis tuba sonabat, toto foro & per compita tyrannicum promulgabatur edictum, ne quis Iesum coleret. Qui vero contra iussa faceret, graui supplicio plecteretur. Idola proponebantur adoranda, lapideaque ac lignea hominum simulacra pro vero numine colenda. O misera tempora. Dei ciuitas rei nouitate attonita, tota tumultuabat: Christianorum domus singulę petebantur: innocentium facultates diripiebantur: matresfamilias pudicissimę per vicus trahebantur: nulla iuuenum pietas: nulla senum reuerentia erat. Infantes noxiis ac maleficis digna patiebantur. Turba plurima in carcerem arctissimumque locum coniecta torquebatur: domus insignes & opulentę euertebantur. Pleni saltus, plena profugis loca deserta, ob vnum tantum crimen, quòd Christum colerent. Prodebat patrem filius: pater filium accusabat. Frater aduersus fratrem insurgibat. Seruus domino insultabat. Adeò diabolicis artibus hominum animi affecti tenebantur, vt velut in tenebris agentes, sese minimè cognoscerent. Præter hæc autem, sacra templa, basilicę, arę sanctissimę euertebantur. Thus ante sacrificia in odorem suauitatis non amplius fumabat: nulla erat oblatio. Diuinę rei nullus iam locus amplius relictus. Cuncta mœror ingens veluti diffusa caligo occupabat. Sacerdotum collegia fugabantur. Sacer omnis conuentus cladem insolitam expauescebat. Gentilium verò

Simile.

*S. Gordius
militiã exer-
cet.*

*Cæsarea vrbs
calamitas ma-
xima, Chris-
tiani sã vici-
bus.*

conciliabula gaudebant, nidore ac sanguine victimarum infecta cuncta dabant. Hęc igitur exempla crudelia cum Centurio generosus conspiceret, tantorum malorum exitum præueniens, abiecto militiæ baltheo, sponte sibi exilium delegit. Itaque relictis honoribus, relictis omnis generis facultatibus, seruis, propinquis, amicis, voluptatibus, & rebus aliis, quas cæteri maxime appetere, ac magno studio parare solent, ad vasta deserta nemorum loca contendit, longe secum melius agi putans, si in ferarum recessibus, quàm inter idola vana cum hominibus habitaret: Meliã propheta secutus exemplum, qui cum Sidoniorum conspiceret impietatem quotidie inualescentem, in montis Oreb speluncam secessit, ac sese ab omni humana conuersatione, vt deum quæreret, ac videret, abdicauit: Vidit tandem, quantum fas est homini mortali. Eodem modo noster Gordius spretis omnibus, vrbanos fugiens tumultus, fons clamorem, magistratum ambitionem, tribunalium fastum, obrectatores, ementes, vendentes, peierantes, mentientes, inimicos, scurras, cæterosque huiuscemodi generis homines, quibus magnę vrbes refertę sunt, multosque secum tanquàm magnę naues alligatas puppibus cymbas per æquora trahunt. Insuper visu audituque ac animo à vitiis purgato & libero, Deum ipsum contemplando videre meruit: tum magna discere mysteria, quę non ab hominibus, nec per homines fuit edoctus, sed magno vsus præceptore spiritu sancto. Quamobrem secum meditans, quàm sit fallax & inanis vita humana, ac somnij phantasmatis æquiparanda, in supernę illius ac melioris vitę amorem exarsit, ac veluti fortis athleta sese ieiuniis, vigiliis, orationibus, studiis demum diuinę eruditionis probè exercitatum animaduertens, hunc maxime diem obseruauit, in quo frequens ciuitas visendo equestri spectaculo erat intenta, quòd hoc in loco ea tempestate, in Martis, seu potius furentis bellorum demonis, honorem celebrabatur. Populus omnis ex edito spectabat, nec vllus deerat, non Iudæus, non gentilis, non item Christianorum multitudo, quę cum vanitatis concilio commixta sedebat, & iniquorum imitans consuetudinem, equorum cursum & aurigarum agilitatem spectabat. Seruo die ab opere liberi. Pueri è scholis spectatum currebant. Proxima prostituta ac ignobiles aderant. Plenum iam stadium, & omnis iam turba confederat, equestre certamen videre intenta. Tunc magnanimus heros per montis cliuam in theatrum properans, non populum horruit, non quantis se pugnantibus

*Exulat Gor-
dius.*

*Totus cõtēmp-
tationib. de-
ditur Gor-
dius.*

*Martis dies
festus.*

*Eius animi
magnitudo
in hoc appa-
ruit maximè.*

b

manibus

manibus traderet, pensitavit: sed animo intrepido, seueroque vultu super hominum terga, qui circum theatrum sedebant, tanquam per aliquam lapidum congeriem, aut lignorum struem ingrediens, in medio campo constitit, illud secum saepe reprensens dictum: Iustus ex fide viuit. Quid plura? Adeo intrepido excelsoque animo fuit, vt cum in eminentiore theatri parte staret, ingenti voce: quam qui audierunt extant adhuc aliqui, exclamauerit, & clare illud Apostoli ad Romanos dixerit: Ecce inuentus sum ab iis, qui me non quaerunt; his qui me non interrogabant, palam apparui. Quibus sane verbis se in eum venisse locum significauit minime coactum, sed vltro se mancipium praebuisse: seruatoris exemplum secutum, qui cum per atram noctem minime videretur, se Iudaeis manifestauit. Omnium igitur oculos statim in se conuertit. Erat enim aspectu horridus, & quod montana diu incoluerat, squallenti capillo, barba promissa, veste obsita, corpore incuruus, pera praecinctus, baculo innixus. Quae sane omnia horrorem quendam vulgo aspicienti incutiebant, simul & eum illustrem magnopere reddebant. Vbi autem quis esset, cognitus fuit, gentium simul & Christianorum murmur est ortum: his quidem ob gaudium sui commilitonis exultantibus, illis vero factum damnantibus, ac iudicis animum ad eius caedem accendentibus. Hominum igitur clamor atque tumultus omnia complebat. Equos, currus, aurigas, iam despiciebat. Frustra rotarum stridor aërem verberabat, nullus aliud quam Gordium videre malebat, nullus quam Gordium verba sonantem audire studebat. Totum denique theatrum murmure, more venti, per aëra sonantis perstrepebat. Vbi vero per praconem silentium imperatum, conticere buccinae, sopitae fistulae, varia musicorum instrumenta, siluerunt. Solus aspiciebatur Gordius, solus audiebatur. Hinc ad praesidis tribunal in eodem loco confestim adductus, ab eo quisnam aut cuius esset, interrogatus; & patriam & generis & dignitatis locum, quem tenuerat, praeterea fugae causam ac reditus pariter enarrauit. Reuersus sum, inquit, palam ostendens, quod tua edicta nihil omnino curo, sed Iesum Christum spem meam, meumque praesidium profiteor: cumque acceperim, te reliquos homines crudelitate superare, hoc sane tempus explendo meo voto maxime idoneum sumpsi. His sane verbis, velut ignis ira praesidis accensa, quicquid in eo furoris erat, in eum subito conuertit. Praesto sint (inquit) lictores, flagella, plumbarum, corpus rotis scindatur, in eculeo suspendatur, omne tormentorum

Eius aspectus horridus.

Adducitur ad praesidis tribunal quo rariè impetitur.

rum genus excogitetur: feroces adsint ferae, mucronibus transfigatur, igni tradatur, in altum desciat barathrum. Verum parua haec omnia viro execrando, modo vna morte intereat. Quin (inquit Gordius) damnum profecto me facere videor, si saepe variisque modis extingui, variaque pro Christo pati supplicia nequeo. At ille his magis irritatus verbis, magisque seledici ac sperni, ob talem loquendi licentiam, existimans, naturali eius feritati vehementior accessit impetus: ac eo truculentior fiebat, quo ille constantior in contemnenda poena videbatur. Cum nulla tormentorum ratione, nullis armis a cepto proposito auerti posset, quin in caelum oculos attollens, sacra Psalmorum carmina decantabat: *Dominus mihi adiutor, non timebo, quid faciat mihi homo.* Et rursus: *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Et alia istis germana, quae de sacris promebat voluminibus, ad animum confirmandum; & in proposito perseverandum maxime facientia. Tantumque abfuit, vt intentatas horreret poenas, vt eas vltro in se provocaret, supplicijque moras vehementer increparet. Quid (inquit) agitis? Quid cunctamini? Quid hanc mihi gloriam invidetis? Corripite corpus, membra frustatim cadantur. Denique quodcunque de me supplicium ocyus sumite. Quanto enim mihi plus tormentorum accesserit, tanto plus referam praemiorum. Res enim in hac vita aduersae, nobis apud deum perpetuam pariunt voluptatem. Si vulnera mille ac cicatrices patimur in resurrectione splendido induebimur amictu. Pro contumelia atque ignominia palmas coronasque assequemur. Pro vinculis & carcere per ampla paradisi spatia larti vagabimur. Pro accusatione demum atque iniqua condemnatione, gloriam ex Deo & angelis referemus. Minae vestrae semina mihi sunt diuina, vnde immortalitatem, perpetuaque gaudia metam. Cum tandem vir beatus hac seueritate a fide obstinata auerti non posset, alia tunc via praeses est aggressus. Illecebris & omni lenitate contaminare conatus est, cum praeferrim diabolus hac vti soleat arte, vt timidos metu perterrerat, fortes leniat atque palpet. Quod imitatus praeses, vbi illum rebus terribilibus non flexit, dolis ac placabilitate circumuenire quarebat: quamobrem magna se daturum spondebat, quorum alia tunc haberet, alia imperatorem daturum ei affirmabat, locum inter milites illustrem, facultates, opes, quicquid denique animus cuperet. At ille nec sic quidem victus, praesidis insaniam ridebat, qui compensare dignum aliquid supernis sedibus existimaret. Impius ille tunc laxatis irae habenis

Tormenta iam se provocat, ac nihili facit.

Eum praeses promittens magna corrumpere nititur, cui strenue resistit.

Magnus populi sit concursus, ut cum precibus aut manu à suae auerteret.

furore percitus, ensē vagina diripit, lictorem coram astare iussit, & manu & lingua nefanda ad viri damnationem se accinxit. Ad tribunal omnis theatri multitudo conuenit: reliquus verò populus, qui ante vrbis mœnia diffusus erat, ad hoc nouū properauit spectaculum, quod & angeli & homines verebantur, dæmones verò perhorrebant. Quid plura? Concurrentibus eò cunctis, vrbis penè vacua facta est. Matres familiâs nobiles, ignobiles properabant, domus sine custodibus relicta, tabernæ operariis desertæ, in foro venalia disiecta iacebant. Ex hoc tamen vrbis tuta, quòd omnibus extra mœnia egressis, nemo intus remanserat, qui nefas aliquid perpetrare posset. Serui domino simul & opere neglectis, auidi spectandi erant. Virgines tunc primò extra domos prodeuntes, marium vultus conspexere. Valetudinarij ac senes ipsi quoque extra muros contendebant. In tanto itaque ciuitatis concursu, beatum Gordium alteram vitam iam iam per mortem corporis spectantem atque tenentem, necessariorum amicorumque turba circumstibat, amplectebantur, oscula dabant, demum flentes adhortabantur, ne sese in ardentē flammam coniceret, ne florem proderet iuuentutis, aut atthereas auras, solisque dulce iubar relinqueret. Nonnulli quando à fide omnino auertere non poterant, aut fas putarent, quibusdam eum verisimilibus aggrediebantur rationibus, & Christum tantum corde si cuperet retinere, ore autem negare suadebant. Non enim Deum verba, sed loquentis animum inspiceret. Hoc fermè modo exasperatum iudicis animum demulceri, & deum nihilominus propitium posse reddi asseuerabant. At ille tanquam cautes immota maris exagitantibus fluctibus, nulla vi, nulloque verborum impulsu quassatus, in obstinato cœptoque proposito inexorabilis permansit. Vt enim sapientis domum supra petram ædificatam, vis nulla ventorum, aut imber è cœlo vehemens, nec torrentis impetus quassare potest: ita demum nec preces vllæ, aut minæ constantiam eius euertere potuerunt. Cumque mentis acie huc illuc vaganrem diabolum, & eius impulsu ac arte hinc lachrymas oriri, inde vim eloquentiæ suadendi que copiam subministrari animaduerteteret, illud Domini verbum flentibus ait: Nolite flere super me, sed flete super Dei inimicos, qui in Christianos continuò grassantur. Ipsos inquam flete, qui ignem nobis parant, sibimet gehennæ incendia, iramque in die irę thesaurifant. Meum sollicitare aut emolire animum desinite. Ego enim pro nomine Domini Iesu Christi mille pericula,

Cautes immota Gordius.

mille

milleque mortes, si opus foret, adire sum paratus. Aliis verò, qui Christum ore negare adhortabantur respondit: Lingua quidem, quam Christi beneficio retineo, adduci non possum, ut futurum neget autorem. *Corde nanque credimus ad iustitiam, ore confessio fit ad salutem* An primus nunc ego, qui Christum profitear? Nonne alios mei ordinis audiistis Christianos? Primi centurionis exemplum succurrat, qui cruci seruatoris assistens, eius diuinitatem per prodigia facta cognoscens, non est veritus adhuc Iudæis furentibus, in cæde nomen eius palam fateri. Quod enim animo sensit, id ore subito manifestauit: *Verè filius Dei erat iste*. Alius item centurio, antequam morti traderet Christum, tanta fide egregia inuentus est, ut sese indignum eius aduentu, qui curare verbo poterat absentem, iudicaret. Ex quo Domini voce palam laudatus est, non inuenisse tantam in Israël fidem testantis. Cornelius item centurio angelum domini videre, & per Petrum saluus fieri meruit, cuius dominus preces simul & eleemosynas respexit. Horum igitur centurionum libenter discipulus & imitator esse cupio. Negem ego Deum meum, in cuius cultu sum educatus? Nonne cœlum, sol & astra omnia, lumen mihi clauderent suum? Credam profectò humum, quam pedibus tero, mihi ruituram. Reuocate tam nefandam ex animo sententiam, aliam induite mentem. Deus nequaquam irrideri potest: ex ore nostro nos iudicat: ex nostris inquam verbis nos seruat & damnat. Nonne tremendam Domini sententiam audiulistis? Qui me negabit coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui in cœlis est. Mihi consulitis, ut deum nosse dissimulem? Quamobrem? ut vitam prorogem? mortem differam? diēs adiiciam? At supernæ vitæ longæuos perdam annos. An ut corporis cruciatus effugiam? At æternæ patriæ dulcedine priuabor. Nam iri perditum dedita opera & fraude ac dolo, sæuas tartari pœnas mercari, manifesta quidem insania. Vobis igitur consulo, si malè sapitis, sapientiam ac veritatem discite. Si verò dissimularis temporique obsequimini, vos hortor rogoque, relicto mendacio, vera loquamini. Dicite quoniam dominus noster Iesus Christus est in gloria dei patris. In eius nomine omne genu flectitur, cœlestium, terrestrium & infernorum. Omnes profectò morti sumus obnoxij, sed non omnes in clytam martyrij mortem fortiuntur. Non igitur naturalem vitæ cursum præstolemur: mundana funera, supremas nostrorum lachrymas despiciamus, cœlestem gloriam violenta immaturaque morte præueniamus. Velociter ex

Centurionum fidē sibi proa potest imitari dam.

b 3 hæ

hac vita, quæ potius est interitus longus dicenda, breui quidem labore ad veram vitam commigremus. Quid miseri supremum ætatis finem inutilem, sterilem, infructuosum, stultum, vanum, hominibus pariter & brutis communem expectatis? Quicumque enim nati sunt, aut senio tabescunt, aut ægritudine corporis resolvuntur, aut violento improvisoque casu aliquo concidunt. Quando igitur omnino semel è vita migrandum est, martyrium pro Christi nomine, vt semper viuatis, alacriter assumite: ac vitæ, quam omnino relinquere oportet, ne parcite: sit pro necessitate voluntas. Si enim res mundi perpetuæ forent, danda venia fortasse, si superna pro terrenis relinqueremus. Verum quoniam fluxæ fragilesque sunt, & illorum comparatione magnopere indignæ, quis furor in his inuigilare, hæc tanto studio complecti? Hæc vbi dixit Christi miles, crucis se signo communit, & animi magna constantia, vultu intrepido, colore nusquam mutato, ad ignis supplicium hilaris contendit: vbi tantam cordis præ se ferebat alacritatem, vt non lictorum, sed angelorum manibus se committere videretur, qui subito post interitum sublimem eum in cælum deferrent. Ad hæc tantus illius populi clamor, ac tumultus est factus, vt vel tonanti cælo nunquam similis sit auditus. Hoc igitur huius præclari martyrii certamen fuit. Hoc hodierna dies spectaculum vidit: quod procul dubio tale est, vt nec temporis diuturnitas vnquam abolere, nec longæ consuetudinis fastidium tollere, nec aliud quippiam quamuis magnum exuperare valeat. Nam quemadmodum solem quanto magis aspiciamus, tanto magis eum admiramur, nec villo modo assiduitate vilescit: sic & huius viri sanctissimi memoria, quo maiori eam temporis spacio retinemus, eo recentior in nostris animis floret. In memoria enim æterna erit iustus: In terris quidem, dum terra durabit: in cælis vero, apud æquum & altissimum iudicem dominum nostrum Iesum Christum: Cui honor & imperium in æterna sæcula, Amen.

VITA S. RIGOBERTI ARCHIEPISCOPI
Rhemorum, ex ea quæ est apud Surium ex M.S.

IIII. IANVARI.

S. Rigoberti
ari natales.

TEMPORIBVS Childeberti, Dagoberti, & Chilperici Regum Franciæ exstitit vir Dei Rigobertus, quem quidam Robertum vocant. Traxit ille originem ex spectabili profapia in regione quam Ribiariorum vocant, patre Constanti-

no,

no, matre è Francorum gente. Porro à primis ætatis initiis totum se cælestibus mæcipavit studiis, vigiliis & orationibus intentus, abstinentiæ studiosus, charitate feruidus. Vnde factum est, vt breui ad perfectionis apicem & Pontificis dignitatem pertingeret. Qui factus episcopus, diuina ipsum adiuuante gratia, talis ac tantus ilicò apparuit, vt & bonis charus, & improbis esset formidabilis. Itaque quod de B. Remigio quoque legitur, erga bene agentes præ se ferebat vultum Petri, erga delinquentes Pauli in spiritu seueritatem. Successit autem in Pontificatu Reolo magnarum virtutum viro, quo obeunte, quia aliquot annis sedes Rhemensis Antistite vacua fuerat, pleraque præcedentium Patrum studio & vigore instituta iam collapsa viscebantur, quæ sua industria vir sanctus in pristinum restituit statum. Canonica clericos religione contineri voluit, ante enim illius Pontificatum non dabatur eis panis, vt vocant, canonicus, nec erant, vt sunt hodie, canonici. Ipse denique primus inter Rhemorum Episcopos fertur commune eis instituisse ærarium, quod generatim omnibus eorum vsibus perenniter applicaretur.

1° episcopatus
sicut bonis cha-
rus, ita impro-
bis est formi-
dabilis.

Instituit Cæ-
nonicis com-
mune ærarium.

ISTE vir sanctus quodam tempore de Culmisiaco villa Episcopatus sui veniens, adiit Pipinum Maiorem domus, quem alij Magistrum equitum vocant, patrem Caroli Martelli, præmissis quibusdam eulogiis ad illum. Morabatur tum Pipinus in pagi cuiusdam loco, cuius vocabulum est Gremaca chortis. Tum verò Pipinus ad sanctum Rigobertum: Pete, inquit, à me, quicquid volueris. Cui sanctus Rigobertus, Vt des, inquit, exiguam hanc mansiunculam, & sufficit mihi. Ac rursus ille: Et hanc tibi do, & quantum in eius circuitu tibi vendicare volles. Itaque sicut olim Clodoueus Rex beato Remigio, ita ille quoque S. Rigoberto tantum largitus est agri, quantum posset ambulando circumire, dum ipse meridie dormiret. Sanè amabat illum atque colebat haud vulgariter Pipinus, ita vt etiam Carolum, Martellum postea dictum, filium suum ad eum mitteret, vt à sancto Episcopo baptizaretur, & è sacro fonte susciperetur, tamen si admodum fuerit Carolus pro his ingratus. Sed audi historiam.

En liberati-
tatem.

Suscipit Ca-
rolum Mar-
tellum è sacro
fonte.

POST obitum Pipini inter Carolum eius filium atque Ramanfredum non leuis similtas de obtinendo Principatu seu Magisterio equitum exorta est. Accidit tum vt Carolus Rhemorum urbem præteriens, eam intrare vellet. Quod cum ei recusaret vir sanctus, quamdiu victor non esset, varium dicens

b 4

esse

Expellitur ab eodem è suo Episcopatu.

esse belli euentum, multas quidem tunc ab eo passus est comminationes. Nec multa mora, cum Carolus duodecimo Calendas Augusti summo mane conflixisset cum Chilperico Rege & Ramanfredo, quem Chilpericus Maiorem domus creauerat, & pro voto victoria esset potitus, mox vt reuersus est, è sede sua exturbauit sanctum Pontificem Rigobertum. Qui non immemor illius Dominici præcepti: Si vos persecuti fuerint in ista ciuitate, fugite in aliam, secessit in Vasconiam, ibique exilium patienter ferens, multas indefessus Sanctorum memorias inuisebat, quousque tandem rediit in Franciam in chorrem Gremacam.

Visit frequenter memorias Sanctorum.

MORABATUR autem in chorre Gremaca diu satis, in paucitate, humilitate, vigiliis, orationibus, elemosynis, cæterisque operibus bonis vitam transigens: crebrò quoque ciuitatem Rhemensem ingrediens, in ara beatissimæ Virginis, vt optârât, Missam celebrabat, atque inde reuertens, ibat orationis causa ad S. Mauritium, post ad S. Theodoricum, subinde ad B. Cyriacum in villa Culminisaco. Breuiter, exegit sanctus Episcopus illo in loco annos non paucos Apostolicis claris actionibus, multisque pollens virtutibus; atque tandem consummata strenuè huius vitæ militia, plenus dierum migravit ad patriam claritatis æternæ, pridie Nonas Ianuarij, anno Dominicæ incarnationis plus minus septingentesimo septuagesimo tertio, sepultus in ecclesia S. Petri. Claruit autem post obitum multis miraculis, sed hominum incuria non sunt literis mandata: Porro Hincmarus, qui ab illo quintus fuit Rhemorum Episcopus, transtulit eius sacras reliquias decimo octauo Calendas Iulij ad monasterium S. Theodoric.

Obdormit in pace.

VITA B. SIMEONIS EREMITÆ,

ex Theodoro & Euagrio historicis.

V. IANVARIII.

Theodoretus sui Philothei c. 26.

SIMEONIS maximi terrarum orbis miraculi gesta percurfurus, illinc initium faciam vnde vocatus sit. Oppidum est quoddam intra nostros Cilicumque fines situm, quod incolæ Sisan appellant. Hinc oriundus Simeones ouium gregibus pascendis primùm à parentibus præfectus est: in qua functione cum quadam vice multa vi niuium, ouibus domi detentis, ipse ad sacrum templum venisset, accepissetque euangelicam vocem, quæ flentes ac lugentes beatos, ridentes verò miseris

miseros esse dicebat, confestim in propinquum Monachorum cœtum se contulit: vbi biennio commoratus, summamque apud eos virtutem assecutus, Teledam ad Heliodorum virum egregium profectus est. Vbi cum octoginta socios haberet, omnes tamen superauit. Nec mirum; cum enim alij binis quibusque diebus cibum sumerent, hic certè totam hebdomadam ieiunus peragebat; quin & asperrimo fune ex palmarum foliis cõtexto nudos lumbos cingebat, atque ita constringebat, vt asfiduus cruor manaret ab vlce e. Et quidem improbarunt primò gregis illius duces hunc eius rigorem, ab eorum vsque adeò palæstra eum excedere iubentes; reuocarunt tamen statim, post quinque dies, in solitudine inuentum. Sed parum apud illos commoratus, paulò post in oppidum Telasinum proficiscitur, quod montis vertici vbi nunc situm est, subiacebat.

VBI cum angustam admodum domunculam inuenisset, totum triennium in ea inclusus permansit; & cum virtutis opes augere semper contenderet, Moyse & Eliæ diuinorum virorum exemplo decreuit ieiunare diès quadraginta. Quare Bassum, qui ea tempestate oppidorum presbyteris præfectus multa loca circuibat, rogat, vt nulla re intra domunculam relicta, fores ipsas cementis obstrueret. Qui rei difficultate proposita eum deterrebat, violentam mortem dicens non virtutem esse, sed vitium, & quidem maximum. Quibus acceptis, vir Dei, Depone, inquit, ô Pater, hic decem panes & aquæ lagenam. Nam si corpus tibi indigens sensero, sumam illum. Rectè, inquit ille, moxque pane & aqua deposita fores obstruxit: Et quidem post quadraginta diès reuersus Bassus, dirutis foribus ingreditur, inuenit panum numerum & aquam, at illum mutum & immobilem. Quare accepta spongia, labra illius primùm madefacit, mox diuinorum mysteriorum imponit symbola. Quibus ille refectus, surrexit, ac cibi aliquantulum sumpsit. Et quidem ab illa vsque ad hanc tempestatem octo & viginti anni præterière, quorum vnoquoque quadraginta diès ieiunus peregit. Triennio autem vt dicebam, in domuncula illa commoratus, postremò diuulgatum hunc verticem ascendit: ibique septo quodam constructo, parataque catena quadam ferrea viginti cubitorum longitudinis, * alterum eius caput lapidi cui-dam maximo affixit, alterum verò dextro pedi annexuit, ita vt ne volens quidem extra fines illos abire posset.

QUAM rem si quis miretur, reuocet in mentem Esaiam nudum; Hieremiam zona lumbos præcinctum, portantemque

Companitur S. Simeon, as dicit ille: Beati qui lugent.

Ieiunat totas hebdomadas.

Nec hesites pie lector, nar rat is qui vidit, & auctor fide dignissimus.

Item integros 40. diès.

En diuina mysteria sub una specie panis.

** id est, unâ catene extremitatem.*

Nota cur nõ sint temerè.

*videtur quae
aliquando
scribuntur
de sanctis.*

*Inuistur ex
eoro arce.*

*Romani con-
stituit ei sa-
cras imagi-
nes.*

*Stat in colū-
na die ac no-
cte, nimirum
ut doceat ho-
mines caelum
spectare.*

** Deinceps
Euagrius his-
tores lib. 1.
c. 13.*

*Proh pudcat
nos delicatos
militos.*

vectes ligneos & ferreos; Osee quoque iussim amare adu-
ram; & Ezechielem nunc in latus dextrum nunc sinistrum dor-
mientem; maximeque quod Meletio Antiocheno Episcopo
superfluum illud ferrum esse dicente, magnus hic noster Si-
meones promptissime statim illud per fabrum auferri permisit.
Sed ad institutum redeo. Tandem cum fama eius vbique
peruagaretur, omnes ad illum undique confluebant, non vicini
tantum, sed & qui maxime distabant, Ismaelitae, Persae, Arme-
nij & interiores etiam populi: multi etiam illorum qui vlti-
mam Hesperiam incolunt, videlicet Hispani, Britanni, & Galli:
nam de Italia dicere superuacaneum est. Ita enim virum hunc
celebrem apud Romanos esse dicunt, ut pro omnibus officina-
rum vestibulis paruulae huius imagines collocatae sint, quippe
sui custodiam in illis esse credentes. Quae omnium undique ad-
uentationes & tactiones, cum viro beato essent molestae, super
columna illa stare decreuit: quae primum sex, mox duodecim,
deinde viginti, demum sex & triginta cubitorum longitudinis
est. Prae caeteris autem eius animi dotibus patientia potissimum
eius mihi admiranda videtur; nocte enim ac die stans spectatur
ab omnibus, nisi quod frequentissime humi prostratus Deum
adoret, semel tantum in hebdomada cibum capiens. Quin &
publicis solennitatibus aliud etiam exhibet patientiae spe-
cimen.

NAM ab occasu ad ortum Solis sublatis ad caelum manibus
totam noctem stat, neque somno victus, neque labore defessus.
Tanta autem rerum gestarum, miraculorumque numero splen-
dens; adeo modestus est, ut omnium hominum se infimum atque
postremum existimet. Praeter modestiam vero ita facilis, affa-
bilis ac humanus est, ut ad cuiuslibet siue artificis, siue mendi-
ci, siue rustici interrogata respondeat, hortans omnes ut caelum
tantum spectent. Atque hactenus quidem de eo Theodoretus
Episcopus, viri sancti quasi domesticus; nunc * deinceps audia-
mus de illo Euagrius: Simeones (inquit ille) hoc seuerum viuendi
genus in carne traducens, vitam usque ad quinquaginta sex an-
nos propagauit. Nam in monasterio in quo primum diuinas
viuendi praecipiones didicit, annos vixit nouem; in Mandra
autem (sic enim vocatur) quadraginta septem; atque horum an-
norum decem in loco admodum angusto confecit; in columnis
arctioribus septem; denique in columna quadraginta cubito-
rum triginta. Huius sanctissimum corpus post migrationem e
vita Antiochiam deportatum fuit Leone tum Imperium ge-
rente,

rente, multis miraculis in itinere editis; qui quidem Leo etiam
postea illud ab Antiochenis petiuit. Sed Antiocheni contra Im-
peratori responderunt: Quoniam, inquiunt, ciuitas moribus
caret, sanctissimum Simeonis corpus huc apportauimus, ut no-
bis & muri & munimenti loco sit. Quibus verbis persuasus Leo,
venerandum corpus illis concessit.

VITA S. EDVARDI REGIS ANGLORUM, ex ea quae est per Alfredum Rhienaliam.

V. IANVARI.

CVM Rex Ethelredus ex filia Comitis Thoreti filium sus-
cepisset Edmundum, cognomento Ferreum latus, ex Re-
gina autem Emma Alfredum; beatus Eduardus intra viscera
materna conclusus praefertur vtrique. Fit coram Rege magnus
Procerum & Episcoporum conuentus; & quia iam futurae cla-
dis indicia saeva praecesserant, agitur de regni statu: alij Ed-
mundum aestimant praefendum, alij Alfredum. Sed futuro-
rum omnium praescius Deus prioris breuissimam vitam, alte-
rius mortem prospiciens immaturam, in puerum necdum na-
tum vniuersorum vota conuertit: itaque & Proceres sacra-
mentum fidelitatis illi iurant. Interea post natiuitatem sancti,
sauebat in Anglia gladius hostilis: Regina cum filijs in Nort-
manniam transposita est; ac tandem, eiusque proditio ciuili &
astutia processit hostilis, ut defuncto Rege Ethelredo, magna
pars Insulae, legitimis haeredibus abdicatis, Canuto, qui regnum
inuaserat, manus darent, peremptoque Rege Edmundo etiam
filios eius in cunis agentes Barbaris mitterent occidendos: Al-
fredus demum, Eduardi frater in Angliam transuectus inaudita
crudelitate ab hostibus ciuibusque perimitur.

TUNC Eduardus omni humano destitutus auxilio, exul
patriae, regni, & honoris, Deo prosternitur: Tibi, ait, Domine, de-
relictus sum pauper, pupillo tu eris adiutor. Tu quondam Edui-
num morti expositum mirabili modo & vitae reseruasti & regno.
Tu illud Angliae decus sanctum Osuualdum, ex exule Regem
factum, per signum crucis reddidisti hostibus fortiorē. Si redu-
xeris me in regnum patris mei, eris tu mihi semper in Deum, &
beatus Petrus Apostolus in patronum: cuius sacratissimas reli-
quias in vrbe Roma, te annuente, visitaturum me promitto.
Exhinc autem expectans expectauit; & ecce, Canuto Rege rebus
humanis exēpto, filijsque eius immatura morte preceptis, Angli
Danico

*En cultum
reliquiarum.*

*Genus sancti
Edwardi.*

*Eligitur Rex
antequam
natus.*

*Inuaditur
Anglia a Ca-
nuto Danico.*

*Vouet S. E-
duardus visi-
re limina A-
postolorum.*

Danico iugo liberati Eduardum, Regem inungi fecerunt. Tunc sacerdotes sapientia & sanctitate fulgebant, populus stabat in gradu suo. Erat Rex pater orphanorum, & iudex viduarum, supra humanum modum pecuniae contemptor. Certè quadam vice furem bis & tertio ex thesauris suis magnum pondus auri auferre, in lecto iacens, sciens & videns permisit. De quo & post ad Cubicularium reuertentem, iocosè; Sine, inquiebat; forte ille qui cepit, plus nobis indiguit: nobis sufficit quod remansit. Sed reuertamur ad seriem historiae.

PROCEDES terræ de successione solliciti, conueniunt Regem de ducenda vxore; cum ille tandem Procerum voluntati consensum præbès, duxit in vxorem filiã Goduini. Erat is Goduinus vir magnarum opum, sed astutię singularis: sed sicut spina rosam, genuit Goduinus Editham. Conuenientibus enim in vnum Rex & Regina de castitate seruãda paciscuntur; nec huic fidei alium quàm Deum testem æstimant adhibendum. Quod quàm Deo gratũ fuerit, variè postea est demonstratum. Quadã die Pētecostes cum Rex diuinis interesset mysteriis, hora eleuationis, subito Rex vultu hilior in risum modicũ soluitur. Mirabatur qui aderant, & peractis solenniis instãter causam petũt. Tum ille, vt erat miræ simplicitatis; Cõuenit, inquit, Danis cũ Rege suo antiquum facinus iterare: hodierna die vëtis pro voto flantibus, naues parari præceperat. Iam naues velis, & vela ventis fuerant committenda; & ecce Rex iniquus dum de scaphatin nauem conscendere vellet, pede lapso inter vtramque in mare corruit, & statim abyssus vallauit eũ. Et spero in Domino Deo meo, & dulcissima matre eius, quòd temporibus meis nullum habebit conatus eorum effectum. Hæc sunt quæ Christo reuelante cognoui, & vidi, & risi.

SUCCESSIBVS itaque prosperis, Rex voti sui nequaquã oblitus, vocatis regni Proceribus, habuit cum eis de sua peregrinatione sermonem. At omnes in communi vociferantes ad Regem, se non deferendos, patriam hostibus non prodendã clamãt. Quorum precibus vrgeri se Rex sentiens diu in animo fluctuabat. Tandem peregrinationem differēs, exspectabat, donec Apostolico fultus esset consilio. Demum Pontifex summus consideratis præmissis & diligenter discussis, Regi rescripsit in hæc verba: Leo Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio Eduardo Anglorũ Regi salutem & Apostolicam benedictionẽ. Quoniã voluntatem tuam laudabilem cognouimus, gratias agimus ei per quem Reges regnant, &c. Sed quia propè est Domi-

nus

Nota insignè contemptum pecuniaz.

Rex & Regina paciscuntur de seruandã castitate.

Visio quedã S. Eduardi. visu M. ss.

En cultum Despara.

D' sponfat Papa super

nus in omni loco, &c. Et quia constat periclitari Anglicã regionem ex tua discessione, &c. ex auctoritate Dei & SS. Apostolorum absoluimus te à peccato illius voti pro quo offensam times. Deinde præcipimus tibi sub nomine sanctæ obedientiæ & pœnitentiæ, vt expensas quas ad iter istud paraueras, pauperibus eroges, & cœnobium Monachorum in honorẽ. S. Petri Apostolorum Principis aut nouum constituas, aut vetustum emendes & augeas, &c. Quibus literis Rex statim abundantissimè satisfecit, monasterium magnificè construens in occidentali parte Londiniæ in Thornæia, loco iam olim (hoc est, prædicante B. Augustino) ipsius D. Petri in cœlo rogantis manibus consecrato. Sed vide rursum stupenda.

CVM in palatio iuxta Ecclesiã B. Petri Rex aliquando moraretur, superuenit quidam vir Hibernicus pedis vtriusque priuatus officio. Hic videns Regis Cubicularium, ait ad eum: Hæc goline, sexies, vt cernis Apostolorum limina repens visitauis, & sanitatem necdum promerui. Ab Apostolorum autem Principe accepi in mandatis Regem adire, vt me suo sacro subuectũ dorso, ad ecclesiam eius quæ palatio vicina est, perferat, recepturũ, si id fecerit, sanitatem. O profunda humilitas! Supponit Rex humeros, procedit: distendit homo crura poplite iam flexibili, & sanie cũ sanguine profluente vestis regia ornatur; languidus sanus Deo & B. Petro resignatur. Sanè & Christus Iesus quoque huic beato Regi, cuidamque Leofrico in Missarum solennijs quadam vice visibiliter apprens, Regem dextera extensa benedixit. Qui cum nulli petenti in nomine S. Ioannis Euangelistæ aliquid denegaret, (quippe quem post Apostolorum Principem arctius diligebat) contigit aliquãdo, quòd cum quidam peregrinus absente Camerario in eius nomine eleemosynã postularet, cum nihil aliud haberet in promptu, dedit pretiosum annulũ.

ACCIDIT verò post hæc, duos Anglicos ad adorandum Saluatoris sepulchrum Hierosolymã proficisci. Qui die quadã à publica strata declinãtes, deuia sectati sunt, & Sole ruente nox adducta est. Qui cum nescirèt quò se verterent, apparuit eis senex quidam venerandus, qui eos ad ciuitatem reduxit. Susceptis hospitio mensa paratur, refectioni dant membra quieti. Mane facto, egressis de ciuitate, ait senex: Ego sum Apostolus Christi Ioannes, qui Regẽ vestrũ ob meritum castitatis summè diligo. Hunc ego annulum, quem mihi in habitu peregrino apparenti, tribuit, reportate, denuncian tes ei obitus sui instare diem. Quæ omnia vbi intellexisset Rex, transitum suum mox in circuitu

propa

voto peregrinationis.

Costruit sanctus Eduardus monasterium in Thornæia.

O verè profunda & simplex humilitas.

Apparec Christus in M. ss.

Dit pauperũ suum annulum.

Pauper ille noscitur fuisse S. Ioannes.

Curat Rex
pau ad huc vi
sens, ut ore
tar pro se de
sancto.

Insigne mira
salum.

propalari iussit, idque ne mortis suae agnitione dilata, differre-
tur quoque suffragia orationum: sicque senex & plenus bonoru
operum migravit ad Dominu, multa in parabolis de futuro re-
gni statu vaticinatus, anno Domini millesimo sexagesimo sex-
to, cum regnasset annis viginti tribus, pridie Nonas Ianuarij.
Post cuius obitum anno tricesimo sexto, cum corpus eius de
terra eleuaretur, repertum est integrum, incorruptum & flexi-
bile cum vestibus recentibus. Denique relatus est in numerum
Sanctorum per Alexandrum tertium.

DE EPIPHANIA DOMINI,

ex SS. Augustino, Leone, & Gregorio.

D. Leo ser. 2.

Natiuitas
Christi creden-
tibus manife-
sta simul &
persequen-
tibus occulta.

Impij seruicia
bonu.

Cur Christus
fugerit in
Aegyptum.

Hic dies pri-
mitia nostra
fidei.

GAUDETE in Domino, dilectissimi, iterum dico gaudete,
quoniam breui interuallo temporis post solennitatem Na-
tuitatis Christi, festiuitas declarationis eius illuxit; & quem in
illo die Virgo peperit, in hoc, mundus agnouit. Verbum enim
cetero factum sic susceptionis nostrae reperauit exordia, ut natus
IESVS & credentibus manifestus, & persequentibus esset oc-
cultus. Iam tunc ergo caeli enarrauerunt gloriam Dei, & in om-
nem terram sonus veritatis exiit: quando & pastoribus exerci-
tus Angelorum Saluatoris editi annunciator apparuit, & Magos
ad eum adorandum praevia stella perduxit: ut a Solis ortu vsque
ad occasum veri Regis generatio conuisceret, cum rerum fidem
& regna Oriētis per Magos discerent, & Romanum imperium
non lateret. Nam & scruicia Herodis volens primordia suspecti
sibi Regis extinguere, huic dispensationi nesciens seruebat,
ut dum atroci intentus facinori, ignotum sibi puerum indiscre-
ta infantium caede persequitur, annunciatum caelitus Domina-
toris ortum insignior vbique loqueretur, quam promptio-
rem ad narrandum, diligentio remque faciebat, & supernae si-
gnificationis nouitas, & cruentissimi persecutoris impietas.

TVNC autem etiam Aegypto Saluator illatus est, ut gens
antiquis erroribus dedita, iam ad vicinam salutem per occulta
gratiam signaretur; & que nondum eiecerat ab animo supersti-
tione, iam hospitio reciperet veritatem. Agnoscamus ergo, di-
lectissimi, in Magis adoratoribus Christi, vocationis nostrae fi-
dei que primitias & exultantibus animis beatae spei initia cele-
bremus. Exinde enim in aeterna haereditate incepimus introire;
exinde nobis Christum loquentia Scripturarum arcana patue-
runt,

runt, & veritas quam Iudaeorum obcaecatio non recepit, omni-
bus nationibus lumen suum inuexit. Honoretur itaque a nobis
sacratissimus dies, in quo salutis nostrae auctor apparuit, & que
Magi infantem venerati sunt in cunabulis, nos omnipotentem
adoremus in caelis. Ac sicut illi de thesauris suis mysticas Do-
mino muneru species obtulerunt, ita & nos de cordibus nostris
quae Deo sunt digna promamus. Ad partum Virginis adorandum
Magi ab Oriente venerunt. Hunc diem hodie celebramus, huic
debitam solennitatem sermonemque persoluimus. Illis dies iste
primus illuxit; nobis anniuersaria festiuitate redit. Illi erat pri-
mitiae gentium, nos populi gentium. Nobis hoc lingua nuncia-
uit Apostolorum, stella illis tanquam lingua caelorum; & nobis
ijdem Apostoli tanquam alij caeli enarrauerunt gloriam Dei.

MAGNUM sacramentum. In praesepio tunc iacebat, & Ma-
gos ab Oriete ducebat: abscodebatur in stabulo, & agnosceba-
tur in caelo; ut agnitus in caelo, manifestaretur in stabulo, & ap-
pellaretur Epiphania dies iste, quod Latine, Manifestatio dici
potest: simul eius celsitudinem humilitatemque commendans,
ut qui in aperto caelo signis sidereis monstrabatur, in angusto di-
uerfio quaesitus inueniretur, in ualidusque infantilibus mem-
bris, inuolutus infantilibus panis, adoraretur a Magis, timeretur
a malis. Timuit enim cum Rex Herodes, eisdem Magis sibi nan-
ciantibus, cum adhuc quaerent paruulum, quem cognouerant
caelo teste iam natum. Quid erit tribunal iudicantis, quando su-
perbum Regem cuna terreat infantis? Quanto consultius Re-
ges non sicut Reges interficere quarant; sed, sicut Magi potius
adorare delectentur, iam praesertim eum, qui & ipsam mortem
quam cupiebat inimicus inferre, etiam pro ipsis inimicis ab ini-
micis sustinuit, eamque in suo corpore occisus occidit. Pie ti-
meant Reges ad Patris dexteram iam sedentem, quem Rex
impius timuit adhuc matris vbera lambentem.

MAGI vero aurum, tus, & myrrham deferunt. Aurum quip-
pe Regi congruit, tus vero in Dei sacrificium ponitur, myrrha
autem mortuorum corpora condiuntur. Eum ergo Magi, quem
adorant, etiam mysticis muneribus praedicant, auro Regem, tu-
re Deum, myrrha mortalem; Sunt vero nonnulli haeretici, qui
hunc Deum credunt, sed vbique regnare nequaquam credunt.
Hi profecto ei tus offerunt, sed offerre etiam aurum nolunt. Et
sunt nonnulli, qui hunc Regem existimant, sed Deum negant.
Hi videlicet ei aurum offerunt, sed offerre tus nolunt. Et sunt
nonnulli qui hunc & Deum & Regem fatentur, sed assumpsisse
canem

D. Augusti-
nus.

Quod Magis
fuit stella, hoc
nobis est pra-
o. ratio Apo-
stolica.

Quid Epi-
phania

Insignis ad-
monitis ad
superbos &
impios.

D. Gregorius
homi. 10.

Notat, nisi fal-
lor, eos qui
negat pro-
dentia Dei
in consiliis
humanis.

Offervi nō po-
ieft unū sine
aliere.

Item alia fi-
gnificatio.
Psalms. 140.

carne[m] mortalem negant. Hi nimirum ei aurum & tus offerunt, sed offerre myrrham assumptæ mortilitatis nolunt. Nos itaque nato Domino offeramus aurū, vt hunc vbique regnare fateamur, offeramus tus, vt credamus quod is qui in tēpore apparuit, Deus ante tempora existit. Offeramus myrrhā, vt eum quem credimus in sua diuinitate impassibile[m], credamus etiam in nostra carne fuisse mortalem. Quamuis in auro, ture, & myrrha intelligi & aliud potest. Auro namque sapiētia designatur, Salomone attestante, qui ait: Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Ture autem quod Deo incenditur, virtus orationis exprimitur, Psalmista testante, qui dicit: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Per myrrham verò carnis nostræ mortificatio figuratur: vnde sancta Ecclesia de suis operariis vsque ad mortem pro Deo certantibus dicit: Manus meæ distillauerunt myrrham.

VITA B. RAYM VNDI. TERTII GENERA-
lis Magistri ordinis Predicatorum, ex F. Leandro Alberto.

B. Raymun-
dus ex profa-
pia Regis A-
ragonum.

N. a.

Ingrreditur
Ordinē Pra-
dicatorum.

Iussu Grego-
rii noni com-
pilat epistolas
Decretales.

RAYMUNDVS de Pennaforti, Cathalanus originē, retulit in Aragonum Reges. Is postquā adoleuit, missus est ad Gymnasium, vt sciētiam hauriret. In quo tantum breui admodum tempore profecit, vt ea rēpstatē in Pontificio atq; Imperatorio iure inter viros clarissimos facile connumerari posset. Quamobrē ciues nostri Bononiēses tanti viri famā exaudientes, publico stipendio ipsum ad docendū conduxēre. Hanc autē ob causam togam induit Religionis. Fortē dissuaserat cuidam scholastico adolescenti plurimis rationibus sanctæ cōuersationis ingressum. Quapropter deinde cōscientia exagitatus, quod illi dissuaserat, ipse amplexus est, videlicet relictis mūdi illecebriis, fauore & gratia, cū omnium admiratione Ordinē Predicatorum ingressus. Simul ac votū emisit anno euoluto pro more, accitus est in socium à Legato Pōtificis Maximi in Hispaniam concedente. Demum cognita eius insigni doctrina à Gregorio X. Pontifice, iussus est Epistolas Pontificum ac Conciliorum Decretales in vnum corpus redigere (quod hæctenus in vsu habetur in Gymnasiis & ad amissum seruetur) prout dinosci potest in proœmio ex eius nominis citatione ab eodē Pontifice. **F**E C I T & ipsum Pontifex Capellanum suum & Pœnitentiarium: quæ dignitas temporibus illis non nisi valde litetatis confere

conferebatur. Factus est etiam inopum causarum expeditor. Post epistolas autem Decretales in vnum congestas, Summam quoque de Casibus conscientia[m] edidit, opus insigne, & omni admiratione obseruationēque dignum. Animaduertens autem Pontifex eius præclarissimam vitam, mores, ingentēque doctrinam, & animi probitatem, Præfulem ciuitatis Barchinonæ creauit. Qui cernens sub tanto honore maximum latere onus, dicto approbāte Pontifice, eam ipsam dignitatem missam faciens, ad Ordinem Prædicatorum remigravit, malens tunica palliōque rudi & ignobili regi, atque sub eo egenus Deo seruire, quā post tantæ dignitatis fastigium mox rationem tantæ villicationis reddere. Igitur ad Ordinem Prædicatorum reuersus humillimus Pater petiit sibi quempiam virum bonum præfici, per quem posset erudiri ea quæ religionis essent: & vt eramitis ac naturæ compositæ, sic religionis moribus ornatus breui admodum tempore euasit, vt in Conuentu generali duodeuigesimo (quod Capitulum generale vocant) Bononiæ anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo octauo, Præsidentia totius Ordinis Prædicatorum absens dignus nominaretur omnium Patrum consensu.

QVIN & metuentes ne oblatam Præsidentiam detrectaret, pari consilio miserunt ad eum Barchinonam Hugonē Bonisium Placentinum, Pontium de Sperra, Philippum & Stephanum Hispanum cum nonnullis aliis; sed vir Dei secum magis exoptans habitare, inexorabile[m] se primò præbebat, donec tandem tantorum virorum auctoritate & rationibus suafusus, inclinato capite onus suscepit. Verum biennio duntaxat hoc officio functus est: quippe in Synodo prima generali quæ sub ipso celebrata est (quæ decimanona fuit) anno Domini millesimo ducentesimo trigesimo nono edidit legem, vt Præsidentis totius Ordinis posset officio renunciare coram Patribus, quos dicimus Diffinitores, & isti obligarentur cessionem acceptare. Id quod tunc facere annixus est, sed minimè potuit, eo quod Patres admittere cessionem noluēre. Tandem insequenti anno, videlicet 1240. in Synodo vigesima Bononiæ celebrata cessionem petiit, corporis valetudinem allegans, & nonnulla alia. Et cū plurimum hoc efflagitaret, tandem voti compos factus est ob dictam legem præcedenti anno editam.

QVAMOBREM etiā animaduertentes Patres ingentem perturbationem, quæ de facili suboriri posset in Ordine, si pro voluntate, huiusmodi Præsidentes seu Magistri Generales Ordinis

Repuat E-
piscopatum
Barchinonē-
sem.

D sci humili-
liter ea que
sunt Ordinis.

Creatur Ma-
gister Ordinis
absens.

Celebratū sub
ipso Capitulum
generale.

Item aliter
in quo et re-
nunciatio Pra-
sidentiam.

dinis vulgò dicti, officio renunciare possent, & ipsi eorum vota admittere tenerentur; lege sancitum est, ne in posterum eorum cessio admitteretur, nî propter impedimenta perpetua: sicque lex illa abrogata. Raymundus interim voti compos factus, læto animo Barchinonam rediit, ibique vitam egit sanctissimam, & in studiis assiduis meditationibusque occupatâ. Edidit, vt præmisimus, plura opera, & Institutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum miro quodam ordine distinxit, quæ prius indistinctæ erant. Superuixit postquam Præsidentia Ordinis renunciauerat, annis quinque & triginta. Vita functus est in die Epiphaniæ 8. Idus Ianuarij, anno millesimo ducentesimo septuagesimo quinto, cuius sanctitatem crebra miracula ad inuocationem eius nominis per Deum facta protestantur.

*Rediit in
certas classes
indistinctas
eiusque Insti-
tutiones Ordi-
nis.*

VITA S. ANDRÆ EPISCOPI FESV-
LANI, Ordinis Carmelitarum, ex ea quæ est apud Surium.

VI. IANVARIJ.

*S. Andreas
nobilis Floren-
tinus.*

*Factus adole-
scens primum
dissolutissime
vixit.*

*Fit Carmeli-
ta.
Nota de anno
probationis.*

ANDRÆAS Corsinus Florentiæ ex Corsinorum nobili familia natus fuit, patre Nicolao, matre Peregrina. Quæ cû hunc, quem D. Mariæ religioni vouerat, Andream vterò gestaret, in somnis sibi visa est lupum peperisse pro homine, sed qui tamen Ecclesiam ingressus, paulatim verteretur in agnum. Nec vanum somnium. Puer educatus ingenuè, crescit; studiis literarum traditur. Cû autem admodum scirus esset, & forma præstante, vtrique parenti plurimum charus erat. Postremò factus adolescens canes alere, equos mercari, sodalitates parare, diuina humanaque promiscua habere cœpit, castigationem parètur etiam tandem non ferens. Quod iniquè ferens mater quadam vice; Profectò, inquit, tu ille lupus es quem visa sum mihi parere. Quibus verbis perterritus adolescens; cû & votum parentum de se intellexisset, & totam denique superiorem historiam, ad Carmelitarum Ecclesiam profectus est, atque ita Andreas in agnum versus est, ad Religionis scilicet obseruantiam admissus. Vbi, vt eius animi firmitatem experirètur, cuiuslibet vilissimæ conditionis seruitia ei demandabant, ædes verrere, ostij curam gerere, interdum etiam patinas purgare. Quæ omnia libenti animo perferens, tandem de more professus est, Religionis solennia vota suscipiens. Et quidem iâ animus adolescentis in dies magis ac magis in diuino amore atq; virtute flagrabat. Superabat ieiuniis & abstinentia atque corporis flagellatione terreno

terrenorum cupiditates, tantus amator silentij factus, vt non nisi vbi maximè opus esset, loqueretur.

Diebus tribus in hebdomada ieiunabat, in quibus nihil cibi præter panem & aquam sumere consuevit, domans corpus cilicio, obturabatque aures suas ne audirent verba detrahentium sibi. Nam, vt moris est mendicantium, sabbatho pro accipientibus eleemosynis ciuium domos adire, Andreas ob humilitatem officium huiusmodi plurimum exercebat. Et cû à suis qui in via maxima ædes haberent, eleemosynam peteret, multis iniuriis repellebatur (namque illis inuitis religionem acceperat) sed omnia ipse ingenti patientia tolerabat. Ita vir Dei ardens in virtutibus ad sacros Ordines suo tempore admittitur. Statuunt tunc omnes Corsini, vt primam missam Andreas cantaturus, oblationem magnis apparatus ingenti que pompa celebraret. Sed ille vbi hoc audiuit, habita licentia à Prouinciali, secessit septimo milliario ab vrbe in Conuentum Siluarum, ibique deuotissime sacerdotij sui primitias obtulit; cû ecce beata Maria virgo cum comitatu Angelorum apparuit ei dicens: Seruus meus es tu, quia ego elegi te. Post paucos autem annos Pisis Capitulum celebratur, & Andreas Parisios literis imbuedus mittitur; vnde tamen post tres annos statim in Prouinciam reuocatur. Qui dum in patriam reuertens per Diuionem iter faceret, maneretque ibi aliquot dies apud patrum suum Cardinalem eo tempore Legationis officio functum (ô rem miram!) cæcum quendam qui ad portam templi sedens à prætereuntibus eleemosynam petebat, pro eleemosyna donauit lumine, ostendente Deo quàm etiam mira fuissent quæ iam prius per eum obscurius mundo præstiterat.

*Tribus diebus
in hebdomada
ieiunabat solum
panem & aquam.*

*In primitiis
suis apparuit
ei beata Maria.*

Illuminat eum.

Post paucos deinde dies Florentiam rediit, vbi tunc Capitulum Prouinciale fiebat, in quo Andreas Conuentui Florentino præficitur. In qua administratione tanta vitæ sanctimonia claruit, vt narratu difficile foret. Non longè tamè Deus pietissimus ibi illum voluit latere. Factum est, vt extremum diè clauderet Fesulanus Antistes. Pro cuius successore eligèdo cû Canonici, cæteri que apud quos ius erat, conuenissent in vnû, vnanimi consensu designatur Andreas Corsinus Carmelita. Quod cû ipsi nunciaretur, latitauit tertio milliario ab vrbe apud Carthusienses, nec quæsitus vsquam apparuit. Itaque rursum Canonici conueniunt. Qui dum vacillant, Spiritus sanctus per os infantis locutus est, dicens: Elegit Deus Andream in sacerdotem sibi: ecce autem apud Carthusienses orat, ibi eum inuenietis.

*Eligitur Episcopus
Fesulanus
absens.*

*Latitans pro-
ditu à Spiritu
sancto per
os infantis.*

c 2 Qui

Qui Episcopus factus anno ætatis suæ quinquagesimo octavo mira sanctitate floruit. Omnes terrenorum cupiditates subiecit pedibus. Mulierum colloquia fugiebat tanquam semina vitiorum: macerabat corpus sobriè cibum sumendo: subterque tunicam super nudo corpore catena ferrea cingebatur; Sarmen-
Cingit se catena ferrea.

Largies pauperibus non deficit.

Qui etiam cum annonæ magna penuria esset, & pro elemosynis ad eum conflueret plurimi, ipse omnem panem in domo sua repertum pauperibus erogauit; qui tamen diuino beneficio statim post in magno numero in penu inuentus est alius. Consueuerat quoque vir Dei qualibet feria quinta in memoriam Dominicæ humilitatis pauperibus pedes lauare. Quorum vnus cum id recusaret, quod crura haberet morbo putrida; Confide, inquit vir sanctus, in Dominum Iesum. Et infusa aqua in peluim crura lauare cepit. O diuina bonitas! Ille crura lotus statim morbo solutus est. Orta erat huius sancti viri tempore Bononiæ discordia ciuili, quæ nullius auctoritate videbatur posse sedari. Mittitur hic Andreas ab Urbano quinto, & statim post ciues depositis animis reconciliantur. Sed iam tempus erat, vt solueretur fidei operario denarius diurnus. Anno igitur ætatis suæ septuagesimo primo, in nocte Natiuitatis Domini, in Ecclesia cathedrali, dum re diuinam facit, apparuit ei Virgo gloriosa: nunciat ei obitus sui diem, proximam Epiphaniam Domini. Nec mora. Prorsus vt beata Virgo prædixerat, morbo correptus diuus Antistes eo die naturæ concessit, Pontificatus sui anno duodecimo ab Incarnatione Domini millesimo trecentesimo septuagesimo tertio, octauo Idus Ianuarij: cuius corpus conditur tunc quidem Fesulis in Ecclesia Cathedrali, tamen si vir sanctus sepeliri petiisset apud Carmelitas Florentiæ. Vnde & Carmelitæ oportunitatē temporis nacti, noctu clam factum corpus sublatum Florentiam deferunt. Vbi ex eo tempore multis miraculis coruscat. Ab Eugenio autem quarto sanctis est adscriptus.

Reconciliat Bononienses discordes.

Migrat in celum.

VITA S. SEVERINI APOSTOLI

Noricorum, ex ea quæ est per Eugippum eius contemporanum.

V I.

TEMPORE quo Attila Rex Hunnorum defunctus est, in vtraque Pannonia, ceterisque confiniis Danubij, res turbabantur ambigè. Quibus diebus sanctissimus Dei famulus Seuerinus de partibus Orientis in Pannoniam veniens morabatur in oppido quod Casturis dicitur, vbi Catholicæ fidei propositum sanctis operibus adimplebat. Sed cum quodam die ad Ecclesiam ex more procedens cepisset presbyteris & clero atque omnibus ciuibus predicere, vt hostium insidias imminentes, orationibus & ieiuniis ac misericordiarum fructibus inhiberent; nec tamen audirent viri Dei oracula; famulus Domini reuersus ad hospitium quo ab Ecclesiæ custode fuerat susceptus, diem & horam imminentis excidij prodens; De contumaci, ait, oppido, & citius perituro festinus abscedo. Atque ita inde abiens, ad proximum, quod Comagenis appellatur, oppidum declinauit: quod videlicet hostium intrinsecus consistentium custodia seruabatur arctissima, à quibus tamen vir Dei interrogatus non est. Itaque mox ingressus Ecclesiam, cunctos de salute propria desperantes, ieiunio & orationibus ac elemosynis itidem hortabatur armari, proponens antiquæ salutis exempla. Sed neque hic profecit; donec senex ille qui dudum in Casturis ciuitate tanti hospitisceptor exstiterat, eò adueniens, interitum sui oppidi, & præcedentem etiam de viro Dei historiam omnibus demonstraret.

S. Seuerinus venit de partibus Orientis in oppidum Casturis.

Inde in Comagenis.

Et quidem iis auditis habitatores memorati oppidi statim in Ecclesiam conuolant, iuxta monita beati viri per triduum ieiunijs dediti, errorumque veniam postulantes. Et ecce, die tertio, facto subito terræ motu, ita sunt hostes intrinsecus habitantes exterriti, vt exeuntes fugam velociter inirent, ac tandem mutuis se gladiis conciderent. Eodem tempore ciuitatem Fabianis nomine sæua fames oppresserat: cuius habitatores vnicum sibi remedium adfore crediderunt, si à suprascripto oppido Comagenis hominem Dei Seuerinum religiosum ad se precibus intulerent. Quos ille ad se venire prænoscens, cum hæsitaret vtinam pergeret cum eis nec ne, admonetur à Domino vt pergat. Veniens igitur ad prædictam ciuitatem, cepit suadere, dicens: Pœnitentiæ fructibus poteritis de tanta famis pernicie liberari. Qui cum talibus proficerent institutis, beatissimus Seuerinus diuina reuelatione cognouit, quandam viduam nomine Proculam fruges plurimas occultasse. Quam productam in medium cum vehementer arguisset, magno mulier pauore perterrita, cepit seruata libenter pauperibus erogare. Nec multo post, naues etiam de

Liberatur ipso predicante ieiunium; oppidum ab hostibus. Fabianis, nunc Vienna Austria.

Acriter resprehendit viduam occultantem fruges tempore famis.

partibus

partibus Rhetiarum, mercibus onusta quam plurimis, extra legitimum tempus glacie quoque soluta, insperate videntur in littore Danubij.

Multa praedicit futura.

MULTAE sunt autem & aliae huius sancti viri praedictiones & salubres monitiones, & imprimis quas experti sunt Rugiorum Reges Flacitheus, & eius filius Feletheus; ille feliciter, iste infaute. Insuper & Odoacer quoque qui postea regnavit in Italia. Qui cum ad humillimae viri Dei cellulae tectum adhuc iuuenis, vilissimo tunc habitu intrasset; Vade, inquit ei vir Dei, ad Italiam, vilissimis pellibus nunc coopertus, sed multis cito plurima largiturus. Porro praesentabat se post aliquantum temporis nuncijs sancti viri, quae pro deferendis reliquijs sanctorum martyrum Geruasij & Protasij direxerat. Unde ille condigno honore suscipiens allata munuscula, in quadam basilica collocavit officio sacerdotum. Quo videlicet in loco plurimorum martyrum congregavit reliquias: quas semper praeeunte revelatione emeruit accipere. Episcopatus plerumque honorem ut susciperet postulatus, praefinita responsione conclusit; sufficere sibi diceas, quod solitudine desiderata priuatus ad illam diuinitus venisset provinciam, in qua turbis tribulantium frequentius interesset. Daturus nihilominus formam monachis, sollicitus admonebat beatorum Patrum vestigijs inherere.

Sollicitus curat sibi ad ferri reliquias sanctorum.

Recusat dignitatem Episcopalem. Nota.

Ex quibus cum esset quidam nomine Maurus, monasterij, cui beatus vir Severinus praererat, aeditus, cum eum vir Domini prius redemisset de manu Barbarorum, secundo etiam abductum a latronibus, sola sua maiestate inermis latronibus excussit. Sed nihil hoc mirum. Siquidem dum adhuc Norici Ripensis oppida superiora constarent, tam celebris S. Severini flagrabat opinio, ut certatim eum ad se singula castella pro suis munitionibus invitarent, credentes, quod eius praesentia nihil eis deueniret aduersi. Quibus praeditus gratijs, tantam vir Dei captiuorum egenorumque curam ingenita sibi pietate susceperat, ut penes omnes per vniuersa oppida vel castella pauperes ipsius industria pascerentur. Quibus tam laeta solitudine ministrabat, ut tunc se crederet tantummodo saturari, quando videbat egentium corpora sustentari. Et cum hebdomadarum saepe continuatis ieiunijs minimè frangeretur, tamen esurie miserorum se credebat afflictum. Cuius largitionem tam piam in pauperes plurimi contemplantis, quamuis ex duro Barbarorum imperio famis angustiam sustinerent, deuotissime frugum suarum decimas pauperibus impendebant.

Post expertum vellet pro munitione.

Nota insignem abstinentiam & simul misericordiam in pauperibus.

BASILICAE extra muros oppidi * Patauini in loco nomine Boiotro trans * Rheni fluvium constituta, ubi paucis Monachis cellula ipse construxerat, Martyrum reliquiae quaerebantur. Legebat S. Severinus in monasterio Fabianis Euangelium. Parua mora. Parata scapha transmeato Danubio inueniunt in ripa ignotum alias, notum autem beato viro per reuelationem, qui S. Ioannis reliquias obtulit. Quas Dei famulus venerabiliter suscipiens, sacrauit basilicam officio sacerdotum. Et quidem iam post multos agones, multaque in circuitu praestita beneficia, reuelante Domino beatus Severinus se de hoc seculo transiturum cognouerat, cum ad se vocatum supradictum Regem Rugiorum Feletheum cum uxore crudelissima Gisa, de innocentium oppressione grauius arguit. Deinde ad subiectos sibi fratres, verbis beati Iosephi, Visitatione, inquit, visitabit vos Dominus: tollite ossa mea hinc vobiscum, sicquetotum corpus suum signo crucis extenta manu consignans, non multo post quieuit in Domino sexto Iduum Ianuariarum.

* Bataui * Ocnium

Praedicit diuinitus de suo obitu.

Mortuus arguit Regem & Reginam de suis sceleribus.

CIVIS quam iusta fuerit iam commemorata ad fratres monitio, non multo post euentus docuit. Etenim per Odoacrum bello subacti Rugi omnes deinde iussi sunt per eundem transire in Italiam: cum quibus & translata sunt B. Severini pignora, integra adhuc corporis corpore, cum iam sextus depositiois eius effluxisset annus. Apportatum est autem sancti viri corpusculum per diuersas Italiae regiones. Et primo quidem delatum fuit ad Castrum nomine Montem Feletem: ubi aliquandiu mansit carro adhuc impositum: postea vero Gelasij sedis Romanae Pontificis auctoritate & Neapolitano populo exequijs reuerendis occurrente, cum illustris femina Barbaria venerabilem Presbyterum nostrum Marcianum, sed & cunctam congregationem literis frequentibus inuitasset in castello Lucullano, per manum S. Victoris Episcopi in Mausoleo quod praedicta femina condidit, collocatur. Qua celebritate multi diuersis languoribus afflicti, quos recensere longum est, receperunt protinus sanitatem. Monasterium autem eodem loco constructum est quod & hactenus perseverat.

Transferuntur eius reliquiae in Italiam.

Nota etate Aulo is, & clarius etiam in originali.

VITALIS SIGV DVLAE VIRGINIS

Brabantica, ex ea qua est apud Surinam.

SIGBERTI Regis temporibus, qui fuit Dagoberti Regis filius, existit quidam Comes VVitgerus in pago Brabantensi,

S. Gudula clari nasales.

*Eius sancti
frater & so-
rores.*

*Suscipitur a
sacro fonte a
S. Gertrude.*

*Educatur
apud eandē.*

*Post mortem
S. Gertrudis
redit ad pa-
rentes.*

*Nota causam
cur pingatur
cum lucerna
adstante dia-
bolo.*

probabilis moribus, cuius thalamis inhærebat coniunx dignif-
sima Amelberga Maioris domus inclyta Pipini sorore proge-
nita. Quibus in seculo piè degentibus sanctum quoque contu-
lit germen Dominus. Eo namque germine sanctus exstitit E-
mebertus Cameracensium Præsul gloriosus; cuius etiam ex-
stitere sorores simili sanctitate probabiles, Reineldis scilicet
sanctissima, & Pharaildis moribus egregia, atque demum hæc
eorum soror. Quam cum mater utero ferret; quanta futura es-
set, discere etiam meruit ab Angelo. Orta est autem hæc virgo
Dei Gudula Brabantensium finibus, uti prædictum est, eo
tempore quo B. Gertrudis celebris habebatur; quæ etiam ro-
gata ut hanc sacram virginem de sacro fonte susciperet, liben-
ter tam piæ preci præbuit assensum. Unde factum est, ut virgo
virginis mater per spiritum fieret, atque ulterius sub vbera do-
ctrinarum suarum educandam suspenderet. Exstitere etiam
sanctæ virginis neptes sanctæ sorores Aldegundis atque VVal-
detrudis.

E t quidē iam B. virgo Gudula infra monasterij claustra sa-
cræ scripturæ lacte alebatur, & à sua sancta consanguinea, nec
non spirituali matre pascebatur; cum interim ad beatam atque
æternam vitam vberim exardescit. Unde cōtigit, ut semper in
dies melior se fieret, patientia laudabilis, mansuetudine præsta-
bilis, pietate ineffabilis, idq; quousque spiritualis eius genitrix
sanctissima, videlicet Gertrudis, de huius mundi peregrinatio-
ne trāsivit ad cœli regiam. Repedit enim tunc almiflua Christi
virgo Gudula tantæ cognatæ solamine destituta ad parentū li-
mina, parentibus deinceps subiecta iuxta Apostoli præceptum.
Porro erat in confinio villa Morzella vocabulo, distans ab eorū
mansione duorum milliariorum interstitio, in quo ædificatum
fuerat oratorium in honore sancti Saluatoris. Quem locum de-
ligens Dei virgo crebrò expetiit remota à suis, appetens vacare
cōtemplationi solius diuinitatis. Orationibus protelatis, depu-
tabat dies, continuabat & noctes, pernox in vigilijs, strenua in
psalmodiis, exercitata in ieiunijs: Interim quadam nocte dum
ad idē Oratoriū declinaret, hostis ei insidiari conabatur: Quia
nox lumen negabat, Virgo Dei secum lucernam habebat, quā
tunc fortè ferebat eius pedissequa, exstinxit hanc inimicus. Sed
eludit fraudē inimici in virgine virtus Christi. Nam virgo Do-
mini, ut lucerna per diabolum exstincta reaccendatur, genibus
flexis deprecatur. Nec mora. Videres velut in ictu oculi lumen
extinctum restaurari. Sed & audi miraculum aliud.

SOLI

SOLITA erat virgo beata nocturnis horis sola comite fa-
mula, frequentare Sanctorum loca pedibus nudis; diebus, ut hu-
manum vitaret fauorem, talibus, & ut ita dicatur, dimidijs vtens
subtalaribus, ut superior pars pedum videretur tecta. Sed ecce
dum id quod piè agit, homines latere vult, quodam die insigni
miraculo res fit palā. Solo prostrata animo in cœlos erecta, plā-
tas obliuiosè videndas reliquerat visibus prætereuntium. Vide-
rat hoc etiā Sacerdos celebraturus Missam: qui eius algori com-
patiens, tātique facti horrore perculsus, chirotecas de manibus
suis extrahit, eiusque vestigijs supponit, ut scilicet tam illustris
meriti puellam religioso officio honoraret. Et vide rem mirā.
Dū recedēte sacerdote, longè à se virgo beata chirotecas proj-
cere exoptat, diuina operante clementia ferè vnius horæ spatio
restitēre in aëra. Multa sunt & alia beatæ Gudulæ miracula, ut
de sanato eodē cōtracto & muto, leprosa etiā illa Herenfrida,
& alijs: sed ex his paucis cætera coniciuntur. Felici & ultimo
eius præsentis vitæ termino mediante Dominici sacramēti sese
viatico circumquaque vallans, flentibus fidelium careruis, beata
virgo ad Christum migrat, Pipino seniore monarchiam tunc
regni regente, sexto Idus Ianuarias.

ADMINISTRATA sunt autē honorificè corporis ipsius
funebria, ut tantæ nobilitatis puellam decuit. Sepulta est autē
in villa Ham; vbi vno eodēq; die ipsius sepulturæ, sole in Ca-
pricorni sidere posito, arbor, quam ferunt populum, visa est su-
bitò ibidem excrescere, virescere & frondescere. Quo è loco tē-
pore Caroli Magni crebrescētibus miraculis eleuata, cum neq;
Niuellam neque ad * Castri locum se transferri pateretur, mo-
nente de Morzellæ illo oratorio quodā sene à diebus S. Gudulæ
superstite, Morzellam trāsferretur, supradicta arbore beatam vir-
ginem postridie diuina virtute subsequente. Vbi & sanctimo-
nialium instituto cœnobio, multo tempore quieuit; donec Vve-
nemaro quodā bona ecclesiastica inuadente, nec curante san-
ctum corpus, transfertur illud Bruxellam; primò quidem à Ca-
rolo Duce regni Lothariensis in Ecclesiam S. Gaugerici, idque
sub Othone secundo; deinde verò per Comitē Baldricum ne-
potem Caroli Ducis in recens tunc exstructum templū in ho-
norē S. Michaëlis, annò millésimo quadragesimo septimo: quod
templum vocatur nunc D. Gudulæ, Bruxellarum præcipuum.

VITA B. LAURENTII IUSTINIANI,
Patriarchæ Veneti, ex Bernardo Iustiniiano.

c 5

*Noctē visitat
loci sancti
pedibus nudis.*

*Insigni mira-
culo ostendi-
tur eius san-
ctus.*

*Migrat ad
Christum.*

*Ciuitas nunc
est Montensis
in Harmonia.
Transfertur
diuinitus ar-
bor de loco in
locum.*

*Defertur sa-
crum corpus
Bruxellam.*

potuit defatigari. Scientia eius diuinitus potius infusa quam humanitus acquisita videri poterat. Vix enim elementa prima didicit à præceptore, & tamen scripsit in diuinis contemplatiua volumina quindecim, & sermones quadraginta. Sed & neque minor in eo fuit dæmoniorum pellendorum, & discernendorum gratia spirituum. Sed omnia singulatim narrare, nimis est prolixum.

*Amat late-
re.*
*Creatur Pa-
triarcha.*
*Notet ignavi
sacerdotes.*
*Moriturus
inuit se Sa-
cramentis Ec-
clesiæ.*
*Magna circa
defunctum po-
puli deuotio.*
Item cleri.
INCREBESCENTE viri fama semper magis ac magis, habere eum sæpè apud se Eugenius Pontifex voluit. Sed semper excusauit, vir sanctus, nisi quod ad eum Bononiæ moratèni, semel obiter excurreret, lætior rediens quam ierat. Pari amore seu maiore quoque Nicolaus quintus Pontifex nobilissimus eum dilexit. Qui Gradensi Patriarcha mortuo, Patriarchatum Venetias transferens, eum Patriarcham creauit. Omninò ex quo die factus est sacerdos vir beatissimus quotidie Missam celebravit, nisi valetudine impediretur. Dicebatq; qui cum posset Domino suo frui, non frueretur, facile se declarare Domini sui curam nõ habere. Agebat annum quartum supra septuagesimum, corpore quidem imbecillo, sensibus tamè integris, cum quodam die post cibum mecum de more ambulans: Quam libenter, inquit, abire, si Domino placeret. Voluit autè Dominus preces eius audire, ita vt febrim post paucos dies acerrima corripere. Tum verò nos ei lectum parauimus, cum ille comotior, & indignanti similis, Mihine, inquit, plumam paratis? ecce Dominus meus in durissimo ligno cubitauit. Vnde nihil proficientes, victique ad suam eum detulimus, mattam inter brachia. Intellexit autem vir sanctus migrationis diem aduenisse. Quare armari se postulat Sacramentis Ecclesiæ. Tandem cum per biduum totum omnes eo aduenire volentes & admonuisset & benedixisset, in sancta pace quieuit, sexto Idus Ianuarias.

IAM orta erat lux altera, cum effusa tota ciuitas est, vi penè fores effractæ, ita vt in Ecclesiam subito deferri necesse fuerit ad oculos populi depascendos. Tanta autem continuo circumsteterit ferentium multitudo, vt à gradibus chori, vbi positus fuerat, raptus deinde sit, non hominum manibus, sed sola sese comprimèntium atque impellèntium turba, vsque ad valuas Ecclesiæ. Discisse vestes, sublatis calceis, omnia ad venerationem direpta. Sed & expletis officiis, cum efferendi tempus esset, lis oriri cepta inter Canonicos Patriarchales, & fratres S. Georgij. Fratres repetebant ex testamento defuncti, Canonici adferebant Canones, neque semper parèdum ordinationibus huiusmodi defunctorum, sicut

nec

nec Marcellinus Papa propterea relictus est insepultus. Itaque reponitur sacrum corpus in sacrario quasi litis euentum expectaturum. Labitur dies, secunda, tertia. Nihil pigmenti aut artis, nihil tamen corruptionis: imò incipiunt magis rubescere genæ. Concurrunt ab omnibus summa deuotione. Lis protracta est in diem octauum, quadragesimum imò sexagesimum septimum. Quo tempore sepulturæ traditus est officiis & honoribus non quibus cæteri solent, sed quasi sancti cuiusdam reliquæ. Vbi quæ miracula deinceps acciderint, quæque accidunt quotidie, relinquo scribendum aliis.

*Sepelitur vt
sanctus.*

VITA SS. IULIANI ET BASILISSA
lissa Martyrum, ex Io. Maldonato Hispano.

IX. IANVARI.

IULIANVS vir nobilis Antiochenis, * Christianis parètib; ortus, annum ægens decimum octauum, ducere Basilissam virginem, & genere & professione non imparè, coactus est. Antè tamen quam Iulianus parentibus assentiret, diuinis est colloquiis admonitus, mansuram sibi virginitatem solidam ac inconcussam. Nocte itaque nuptiali virginitatem sponsæ diuino spiritu iam afflatæ, facile persuasit: præsertim quòd ipsis de virginitatis merito colloquèntibus, visio est celestis obiecta. Itaque duobus sic amor diuinus insedit, vt mortuis parentibus, facultates partim pauperibus, partim duobus construendis monasteriis impertierint. Quorum alteri, quod fuit monachorum, Iulianus præfuit; alteri virginum Basilissa. Grassante tum temporis per omnem Syriam Ethnicorum in Christianos sæuitia, Basilissa suo timens sodalicio, fletibus ac prece obtinuit, vt virgines Christus ad se reciperet: priusquam carnificum experirentur flagitia. Quæ paulò post mortuæ, Basilissæ omnes apparuere, magna de beatorum vita nunciantes. Illa visu gaudibunda, contendit ad Iulianum: & cum visa cœpisset, auditaque referre medio in sermone defecit, & animam Christo reddidit. Martiniano præside per id tempus Antiochiam ingresso, copia Christianorum cõfugit ad Iulianum. E quibus solus ipse dux lac princeps vincit; est: reliqui omnes ad vnũ cum cœnobio exusti. Multa tunc idola prece Iuliani contrita sunt, cæcus quidam illuminatus, puer Celsus Martiniani præsidis filius, & vxor baptizati. Non tamen est Martinianus motus, sed prodigia quæ Iulianus passim faciebat, magiæ cæcus ascribebat. Quid præses non tentauit,

* Antiochia ciuitas
Syria, regis
Asia.

Mors Basilissæ.

Miracula facta à Iuliano in martyrio.

rauit, quo filium & vxorem à via Christi deduceret? Quæ genera tormentorum in Iulianum non exlicuit, direxit, intendit, quo illum à cohortanda Christiana turba, martyri-
o-que vouenda deterreret? Sed tandem miraculis attonitus, Iulianum, Celsum filium, & vxorem, Antonium etiam presbyterum, iuuenem Anastasium, quem Iulianus suscitauerat, carceri dedit: milites vinginti decollauit: septem nobiles fratres igni consumpsit. Postero die productus Iulianus, & uincti cum eo, Iouis templo inferuntur: quod prece Iuliani subrutum cum idolis est, Iussi postea supposito torreni igne, caput Celsi excoriari, Antonius, Anastasius exoculari, postremo bestiis omnes in amphiteatio exponi, cum nihilo læderentur quin magis tortoribus insultarent, capite simul damnati, & securi percussi sunt.

Tomo. 2. epist.

VITA S. PAULI PRIMI EREMITAE.

ex ea quæ est per D. Hieronymum.

X. IANVARI.

*Multa uult
Deus homi-
nes latere.*

*Ingruente per-
secutione fu-
git S. Paulus
ad desertum, tã-
dem ne effe-
ratem uertit
in uoluntate.*

INTER multos sæpe dubitatum est à quo potissimum monachorum eremus habitari cepta sit. Alij asserunt Antonium huius propositi caput: at Amathas & Macarius discipuli Antonij etiamnum affirmant, Paulum quendam Thebæum, principem istius rei fuisse: de cuius principio & fine pauca scribere disposui (quomodo enim in media ætate vixerit, & quas fatanq̃ pertulerit insidias, nulli hominum compertum habetur.) Sub Decio & Valeriano persecutoribus multas apud Aegyptum & Thebaidam ecclesias tempestas sæua populata est. Per idem tempus apud inferiorem Thebaida cum sorore iam viro tradita, post mortem amborum parentum, in hæreditate locupleti Paulus relictus est annorũ circiter quindecim, literis tam Græcis quàm Aegyptiacis apprimè eruditus, mansueti animi, Deum valde amans, & qui, cum persecutionis procella detonaret, in villam remotiorem & secretiorem secessit. Verum quid non mortalia pectora cogis auri fames? Sororis maritus cœpit perdere uelle quem celare debuerat. Quod ubi prudentissimus adulescens intellexit, ad montium deserta confugiens, dum persecutionis finem præstolaretur, necessitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rursusque subsistens, atque hoc idem sæpius faciens, tandem reperit saxeam montem, ad cuius radicem haud procul erat grandis spelunca, fontem lucidissimum

simũ ostēdēs, ubi adamaro, quasi quod à Deo sibi offerretur, habitaculo, omnē ibidem in orationib⁹ & solitudine duxit ætatē.

CIBVM & uelamentum ei palma præbebat. Ad quem ritum modumque cum iam ceterum tredecim annos beatus Paulus vitam caelestem ageret in terris, & nonagenarius in alia solitudine Antonius moraretur, ut ipse asserere solebat, hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum ultra se perfectum monachum in eremo confedisse. At illi per noctem quiescenti reuelatum est esse alium ulterius multo se meliorem, ad quem uisendum deberet proficisci. Illic itaque erumpente luce, uenerabilis senex infirmos artus baculo regente sustentans, cœpit ire uelle quò nesciebat, cœptamque pergebat regionē ferarum tantum uestigia intuens; hippocentaurum etiam monstrum & satyrum obuios habens: quæ terrorem tamen facillè signo crucis in frõte picto superauit. Quid ageret, quò uerteret gradum, nesciebat. Iam altera effluerat dies. Restabat unum, ut deserere se à Christo non posse confideret. Pernox secundas iam in oratione exegit tenebras; & ecce dubia adhuc luce procul intuetur lupam sitis ardoribus anhelantem ad radicem montis irrepere. Quam securus oculis, & iuxta speluncam, cum fera abiisset, accedens, intro cœpit adspicere, nihil curiositate proficiente, tenebris arcentibus uisum: uerum (ut Scriptura ait) perfecta dilectio foras mittit timorem.

SUSPENS O gradu & anhelitu temperato ingressus, ac paulatim progrediens, sæpiusque subsistens, sonum aure captabat. Tandem per cæcæ noctis horrorem procul lumen intuitus, dum audius properat, offenso in lapidem pede, strepitum concitauit. Post cuius sonitum B. Paulus ostium quod patebat, occludens fera obfirmauit. Tunc uerò Antonius præ foribus corruens usq̃ ad sextam & eo amplius horam aditum precabatur, dicens: Scio me non mereri conspectum tuum; tamen nisi uidero, non recedam. Quod si non impetro, hîc moriar ante postes tuos: certe sepelies uel meum cadauer. Talia persistabat memorans, cum tandem Paulus patefacit ingressum. Quo aperto, dum in mutuos miscentur amplexus, propriis se salutauere nominibus: gratiæ Domino in commune referuntur: & post sanctum osculum residens Paulus cum Antonio, ita exortus est: En quem tanto labore quæsisisti. En uides hominem puluerem mox futurum. An supersint aliqui, qui dæmonum errore capiantur? Inter quas sermocinationes suspiciunt alitem coruum in ramo arboris confedisse, qui inde leniter subuolans, integrum panem

*Palma ei sicut
multis uelamentis.*

*Nota de signo
crucis.*

*In rebus diuini
requiritur
quædam pia
pertinacia.*

*Inuenitur sã
S. Paulus à
S. Antonio.*

*Coruus adferre
ante eum panem.*

ante mirantium ora deposuit. Post cuius abfessum, Eia, inquit Paulus, Dominus nobis prandium misit verè pius, verè misericors. Sexaginta iam anni sunt quòd accipio dimidij semper panis fragmentum: verum ad aduentum tuum militibus suis Christus duplicauit annonam.

Certant inuisum studio his militatis.

Predicit san-ctus Paulus de suo obitu.

Dicit S. Antonius se indignum habere nomen monachi. Eccl. 3.

Videt Antonius Paulum in calum obfendere.

I G I T V R, Domino gratiarum actione celebrata, super marginem fontis vterque confedit. Hic verò quis frangeret panem oborta contentio penè diem duxit in vesperum. Paulus more cogebat hospitij: Antonius iure refellebat ætatis. Tandem consilium fuit, vt apprehenso è regione pane, dum ad se quisque nititur, pars sua cuique remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte libauerunt prono ore, & immolantes Deo sacrificium laudis, noctem transgere vigiliis. Post quod, cum iam esset terræ redditus dies, B. Paulus ad Antonium sic locutus est: Olim te, frater, istis regionibus habitare sciebam, olim te conseruum mihi promiserat Deus. Sed quia iam dormitionis mex tempus aduenit, tu missus es à Domino, qui humo corpusculum meum tegas. Quamobrem, quæso, perge, nisi molestum est, & pallium quod tibi Athanasius Episcopus dedit, ad inuoluendum corpusculum meum defer. Hoc autem B. Paulus rogauit, non quòd magnopere curaret vtrum tectum putresceret cadauer, an nudum (quippe qui tanto temporis spatio contextis palmarum folijs vestiebatur) sed vt à se recedenti mœror suæ mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius quod de Athanasio & pallio eius audierat, quasi Christum in Paulo videns, & vltra respondere nihil ausus, cum silentio lacrymans, exosculatis eius oculis manibusque ad monasterium quod postea à Saracenis occupatum est, regrediebatur, quò & tandem fatigatus & anhelans confecto itinere peruenit.

C V I cum duo discipuli occurrissent, dicentes, Vbi tam diu moratus es Pater? respondit, Vt mihi peccatori, qui falsè monachi nomen fero. Et sic ore compresso, & manu verberans pectus, ex cellula pallium protulit. Rogantibus autem discipulis, vt plenius quidnam rei esset, exponeret, ait: Tempus tacendi & tempus loquendi, sicque egressus foras, & ne modicum quidem cibi sumès, per viam qua venerat, regressus est: timebat enim, quod euenit, ne, se absente, Christo debitum spiritum redderet. Etenim cum iam dies alia illuxisset, ecce videt inter Angelorum cateruas, in Prophetarum & Apostolorum choros niueo Paulum cædore fulgentem in sublime conscendere. Vnde & statim in facie suâ procidens, sabulum capiti superiacebat, ploransque aiebat: Cur me

me Paule dimittis? cur in salutatus abis? Tam tardè notus, tam citò recedis? Referebat postea B. Antonius, tanta se velocitate, quod reliquum erat viæ cucurrisse, vt instar auis peruolasset: Nec immeritò. Nam introgressus speluncam, vidit genibus complicatis, erecta ceruice, extensisque in altum manibus corpus exanime. Ac primùm & ipse adhuc viuere eum credens, pariter orabat. Postquam verò nulla, vti solebat, suspiria precantis audiuit, in flebile osculum ruens, intellexit quòd etiam cadauer Sancti, Deum cui omnia viuunt, officioso gestu precabatur.

I G I T V R obuoluto & prolato foras corpore, hymnos quoque & Psalmos de Christiana traditione decantat. Contristatur autè quod sarculum quo terram foderet, non haberet, fluctuans propterea vario mentis æstu. Et en miraculum. Duo leones ex interioris eremi parte curretes, directo cursu ad cadauer beati senis substiterunt, adulatibusque caudis circa eius pedes accubuere, fremitu ingenti rugientes, prorsus vt intelligeret eos plangere quomodo poterant. Deinde haud procul cœperunt humum pedibus scalpere, arenamque certatim egerentes, vnius hominis capacè foderunt locum, ac statim quasi mercedem pro opere postulantes, cum motu aurium, ceruice deiecta ad Antonium perrexerunt, manus eius pedesque lingentes, cum ille quasi ad eos, Domine, aiebat, sine cuius nutu nec folium arboris defluit, da illis sicut tu scis. Et manu annuens eis vt abirent, imperauit. Qui cum recessissent, sancti corporis oneri seniles curuauit humeros, & deposito eo in fossam, desuper humum congregans, tumulum ex more composuit. Post quod cum alia dies illuxit, ne quid pius hæres ex intestati bonis non possideret, tunicam eius sibi vendicauit, quam in sportarum modum de palmæ folijs ipse sibi contexuerat, ac sic ad monasterium est reuersus, cuncta discipulis ex ordine replicans, tunica Pauli deinde semper vestitus diebus solennibus Paschæ & Pentecostes.

En Psalmos etiam tunc dicit solitos super defunctu.

Fit fossa epeliendo Paulo ministerio leonum.

Sepelit cum S. Antonius.

Pauli tunica in sportarum modum contexta, vtrius Antonius tantum in Pascha & Pentecoste.

VITA S. SALVII EPISCOPI

Ambianensis, ex Ioanne Maldonato Hispano.

XI. IANVARIJ.

SALVIUS quanquam iuuenis mundi se fluctibus immerfit, nullis tamen vitiis, vt assolet illa ætas corruptus est. Increbescente iam virtutis in dies sanctimoniamque indole*, relicto* prophano habitu, monachorum institutum complexus est. Fuit quidem

** Significat: onse.*

quidem solitudinis tam studiosus, tam seuerissimus Anachoretarum legum ac disciplinæ obseruator: vt abbate mortuo, cunctorum suffragio sit abbas ipse renuntiatus. Verumenimvero quamuis omnes honore præcelleret, omnibus tamen se ducens inferiorem, vltimam longèque remotam cellam delegit: vt sine interpellatoribus precatonibus ac lectioni quandoque vacaret. Non valuit tamen diu ferre munus negotiosum, in quo sibi non liceret esse solo: quare salutatis fratribus, abbatia se abdicauit. Semotus à negotiis, quodam die febricitate cœpit, festoque anhelitus trahere, cum magna subito coorta luce, cellula contremuit: & vir pius tensis in cælum manibus expirauit. Concurrunt monachi: mater ipsius aduolat: corpus lauant: fere tróque imponunt. Et ecce vitæ repente redditus, admiranda de felicitum vita prædicabat: in has se dolens tenebras remissum. Post hæc tam frequens fuit miraculis, vt Episcopo Ambianensi defuncto, inuitus & omni nisu subterfugiens, in locum eius subrogatus sit. In qua quidem functione, ita piè vixit, sic boni pastoris omnes sapienter partes egit, vt felicissima morte post annos aliquot iterum ad cœlos remigrarit. Sunt quidam nō in celebres autores, qui Saluum à Vinegando nobili adolescente ob auaritiam martyrio Valentianis affectum, affirmant, quibus non est prorsus abroganda fides.

Moritur, & v. s. repente rediit. Episcopus factus.

VITA SS. SATYRI ET ARCADI

Martyrum, ex Georg Vicelio.

XII. IANVARI.

VTERQUE Christi Iesu Martyr, & propter vetus Ecclesiæ Euangelium à sacrilegis ac feralibus Tyrannorū manibus occisus. Illud scilicet peccarat Satyrus, Idolum falsi cuiusdam Dei, cū exufflasset fide crucifixi Iesu, accidit, vt in puluere redigeretur. O Deū nullū, inquit, ô Deū, qui hominis flatu disperit! Idē ferè proditū est de Felice presbytero & martyre: nā ad huius quoque exufflationem Serapidis, Mercurij, & Dianæ simulacra corruentia in nihilum, vnde erant, redierunt. Quod summum miraculū, summū suppliciū sequitur. De Arcadio scribitur, quod tot supplicia pertulerit quot suo in corpore mēbra habuerit. Declinās persecutionem, in persecutionem fugiendo maximā incidit. Sed vbi venit hora, nihilò fortius in confessione sancti Euangelij perstitit, ad sanguinem vsque, in quo mutilato corpore sese volutabat, dum emitteret extremum spiritum.

Virtute Martyriū simulacra f. s. orū, Deorum corruunt.

Arcadij quāta supplicia

VITA

VITA S. HILARII EPISCOPI PICTA- NORUM, Scriptoris Ecclesiæ ex ea que est per Fortunatum.

XIII. IANVARI.

BEATVS Hilarius Pictatorum vrbis Episcopus, oriundus fuit partibus regionis Aquitanicæ, apud Gallicanas familias nobilitatis lampade non obscurus. Cuius à cunābulis tantæ sapientiæ primitiua lactabatur infantia, vt iam tūc potuisset intelligi, Christum sibi iussisse suum militem propagari. Denique coniugem habens & filiam, ita tamen plenitudine Domini venerabiles annos Ecclesiasticæ Regulæ tradidit informandos, vt adhuc in laici proposito constitutus, diuino nutu Rōtificis gratiam possideret. Nam quod inter mortales adhuc valde videtur difficile, tam cautum esse quenquam, qui se à Iudæis vel hæreticis cibo suspēdat: adeo vir sanctissimus hostes Catholicæ Religionis abhorruit, vt non dicam conuiuium, sed neque salutatio fuerit cum his prætereunti communis. Omnes tamen de piæ Religionis opere cōmonebat. Quo cognito de S. Hilario, quoniā tantum lumē latere non potuit, concordante fauore populi, aut potius Dei spiritū proclamante, sacris altaribus sacerdos electus est. Crescebat in eo quotidie opinio famulatrix virtutum. Nec erat fama eius contenta circumiectas illustrare Gallias; exterarum etiam nationes & regiones implebat, meritorum gratia præcurrente; idque actum est, vt in toto orbe velociter beati Pontificis gloria militaret.

S. Hilarij natales.

Etiam coniugatus viuit sanctissime.

Eligitur in Episcopum.

IGITVR Constantij Imperatoris tempore, cum Arriana hæresis iterum pullularet, tunc sanctissimus quasi signifer belligerator per medias acies inter hæreticos gladios se ingerebat, nihil de sua morte formidās; illud solum metuebat, ne præiudicium Religioni illatum præualeret. Hinc à Valente & Visario Episcopis, qui praua credulitate Ecclesiam Dei turbare insistebant, Imperatori persuasum est, vt virum eruditissimū, de quo loquimur, & Dionysium Mediolanensem, & Eusebium Vercellensem, exilio condemnaret. Nihil enim poterat ante insuperabilem S. Hilarij facundiam obtinere. Itaque in Phrygiam Asia regionem missus exilio, ad augmentum virtutis gratias egit, Sed interea cū toto orbe Arrianæ hæresis peruersitas pullularet, dato generaliter Imperatoris Edicto iussum est, vt omnes Oriētales Episcopi apud Seleuciam Isauriæ oppidum conuenirent, disceptaturi scilicet quid sentirent de fidei veritate. Tunc inter reli-

Mittitur cū alijs à Costantino Arriano in exilium.

d 2

quos

*Proditur eius
sanctitas.*

quos quarto iam exilij anno de Phrygia & S. Hilarius in prædicto loco, data sibi pergendi euectione, ad Synodum venire compellitur. In quo itinere cum cuiusdam castelli templum Dominico die esset ingressus, Florentia quædam puella gentilis irrumpens, multitudinem voce magna seruum Dei illuc aduenisse testata est, & ad pedes eius accurrens, non cessauit, nisi signum crucis ab ipso sibi fideliter impetrasset. Quam Florentiam Pater securus, & cuncta familia in nomine Domini meruerunt pariter baptizari, quæ etiam Florentia relictis parentibus, vestigiis eius inhærens vsque Pictauos perducta est. Sed hoc obiter.

Venit ad Synodum Seleuciam.

CUM Seleuciam peruenisset vir sanctus, magno fauore à cunctis exceptus est. Hinc, post examinationem, agnitis hostibus & oppressis, Decretis in scripto conditis, prospera gerens Synodi ad Imperatorem dirigitur legatio, cum qua & perrexit S. Hilarius, quamuis ei non fuisset iniunctum, metuens ne adhuc contra religionis dogmata respiraret damnata perfidia. Differre longum est, qualiter etiam in Ariminensi Synodo, composita mentione, aliud ex alio referens fraus hæretica serpentino lapsu subrepperit, & quomodo postea Legatis Seleucensibus per Imperatoris impietatem ipsa est illata calumnia. Quod Athleta Christi beatus Hilarius agnoscens, grauius dolet: Imperatori autem tribus libellis oblatis, preces effudit, vt in eius conspectu collectis aduersariis esset ei contra hæreticos disceptandi de Religione licentia, ne veritatem falsitas obnubilaret, ne Imperator Deo resisteret. Vnde Valens & Ursatius conscientie reatu perterriti, quoniam si daretur facultas certandi, mox se recognoscebant Hilarij eruditione prosterni, sollicitant Imperatoris animum iam magna ex parte captiuum, vt ipsum Dei virum ad Gallias redire perurgeret, dicentes, illo præsentem, hæretica non posse machinamenta proficere. Quo obtentu ad Gallias compulsus reuertitur, putans amplius se pati exilium, quod illic perturbationem Ecclesie relinqueret, termino disceptationis non consecuto.

Offert pro veritate Imperatori tres libellos.

Remittitur in Gallias.

O beatum Pontificem, qui in summo discrimine, inimico etiam sibi Iudice, adiit tribunal Imperij: sanctissimam animam etsi gladius persecutoris non abstulit, ipse tamen palmam martyrij non amisit. Hunc ipsum diuino nutu seruatum testificor pro correctione multorum. Nam penè totum mundum graui errore confusum, factis sæpius in Gallia Synodis, per Hilarium fuisse ad viam veritatis adductum, confiteretur lingua multorum

cui,

eui, cum ad propria regrederetur, ipse etiam B. Martinus æque meritorum lumine non abscondus, Romam vsque occurrit. Sed quis prosequatur singula? maximè verò quis abundantem rigantis ingenij venam contendat euoluere? Cuius dicta qui legit, non credit dicere, sed tonare. Atque vt in summa dicam, qui dum superstes fuit in hoc seculo, aut scripsit Ecclesiasticæ fidei documenta, aut pugnando calcauit hæretica crimina, aut petenti tribuit miraculorum suffragia: quæ volente Domino vsque in hodiernum diem eius orationibus perseuerant. Sed mea lingua non sufficit singula condignè proferre. Det mihi pius veniam, quia multa præteriui, qui vix pauca conscripsi. Ita beatissimi Hilarij de præsentem seculo vita, Valente & Valentiniano regnantibus, cum gloria migravit ad Christum, terra plorante, cælo gaudente.

Occurrit ei S. Martinus.

Nota.

Migrat ad Christum sub Valente & Valentiniano.

VITA S. GODEFRIDI COMITIS

Cappenbergensis, ex ea qua est apud Surium.

Tomo 7.

XIII. IANVARI.

COMITES nobilissimi Godefridus & Ottho, fundatores Cœnobij nostri, à regia feruntur stirpe traxisse originem, quorum auus fuit Comes Hermānus, cuius manualis aqua cæcum illuminauit. Tanti igitur viri nepos fuit noster Godefridus, vir summa mansuetudine, in militia tamen strenuus. Qui cum aliquando suos videret aliena diripere; Obsecro, inquit, bone Iesu, vt me è medio huius iniquitatis eripias; scio enim in meum redundare caput. Erat autem Comiti Godefrido frater Ottho, ipso iunior: quem Godefridus ad idem induxit sanctitatis propositum, imò & eius coniugem, quamuis initio prorsus renitentem, ita vt sacrum velamen acciperet. Cuius occasione multas postea contumelias ab eius patre Comite Arnesbergio passi sunt, tum ipse beatus Comes, tum Pater Nortbertus, tum reliqui fratres. Obtulit autem Comes Godefridus castrum suum Cappenberg & omnia sua, Deo, ipsis Feriis S. Petronillæ, suadente Patre Nortberto: præterque plura monacharum cœnobija ab ipso constructa, tria monachorum monasteria in Cappenbergo, in *Varlar, & in Eluenstat condidit, in quibus voluit monachis esu carniū interdictum. Multa etiam donauit aliis. Centum & quinque ministros suos cum eorum vxoribus & liberis magnis affectos beneficiis cum aliis egregijs muneribus Monasteriensi donauit Ecclesie, præter alia multa quæ

V. Godefridus ortus ex stirpe regia.

Fastidit militiam terrenam.

Construit plura cœnobija.

** Varlar.*

Ecclesiæ Coloniensi, aliisve locis, prout eorum prouisores peti-
tiere, elargitus est.

Crebro victi-
zet non nisi
pane & a-
qua.

MIRA eius erat abstinentia, ita vt crebro non nisi pane &
aqua victitaret. Qui siue mensæ cum aliis assideret, siue in pre-
ces incumberet, siue Dei verbum audiret, ob desiderium æter-
norum vbertim ab eius oculis manabant riuuli lacrymarum.
Studebat in omnibus appetere contemptum sui. Indigna quæ-
que & extrema seruitia nunquam fastidiuit, etiam ad vilissima
paratus. Tantū verò ei charitatis & eleemosynæ studium fuit,
vt domum hospitalem suis impendijs construxerit, atque in ea
pedes pauperum ipse lauerit, Comitem se appellari molestif-
simè ferens. Cui cum Fratres quidam tepidi de relaxando rigo-
re monasticæ disciplinæ suggererent, Non, inquit, fratres, non:
qui ingentem fluium nauis transmittere volunt, longè supra il-
lum locū quem è regione alterius ripæ attingere cupiunt, na-
uim soluunt: propter imperum scilicet fluminis semper eam se-
cum ad inferiora rapientis. Tanta autem illi inerat facultas &
gratia exhortandi, vt Pater Nortbertus de illo gratulabundus
diceret: Postquā ego in prædicationis cursu delassatus substire-
ro, Godefridum filium meum loco meo excitabo. Cui vt cum
summo Patriarcha non deesset obedientiæ meritum, dictum est
ei à Patre Nortberto, Exi de terra tua: ac sic venit ad locum re-
uera à Domino iuxta nomen suum Præmonstratum, vbi no-
ster Ordo sumpsit exordium. Vbi cum fratre suo Acolythus or-
dinatus, ambo angelicæ vitæ exemplis plurimos roborabant.
Studebant enim humilitate fratres omnes anteuertere, quem
admodum mundi claritudine antecellebant.

Nota in sig. o
similitud. nē
contra homi-
nes tepidos.

Mittitur ad
Præmonstra-
tum.

Supit dissol-
ui & esse cū
Christo.

En sacramē-
tum ex: r: ma
Unitionis.

PORRO autem vir Dei Godefridus incredibili ad Christū
proficiscēdi flagrabat desiderio. Cuius preces vt exaudiras ostē-
deret Deus, cum annun vnum egisset Præmonstrati, à Nort-
berto iam Magdeburgensi Archiepiscopo reuocatus est: & ecce
cū pompam mundi & strepitum agrè ferret, lenta eum pulsa-
uit Dominus ægritudine. Percepta igitur Patris Nortberti be-
nedictione, confert se ad Eluentsidense monasterium, atque in-
terim in dies auctus est morbus. Vnde nō multo post sacro vn-
ctus oleo, pacis osculum præbens fratribus, videns occurrentes
sibi nuncios Domini. Idibus Ianuarij spiritum reddidit, anno à
Christo nato millesimo centesimo vigesimo sexto, ætatis suæ
tricesimo. Impensè autem amabat illum Gerbergis Abbatif-
sa, patruī eius filia; eaque sæpius rogauerat eum ab ipsa disce-
dentem, vt vel viuus vel mortuus breui eam rursus inuiferet.

Ei

Ei ergo vita functus statim apparuit miro decore conspicuus,
& aureo diademate coronatus. Illa verò nesciens eum è vita
decessisse, Quid est, inquit, dilectissime Godefride, quod sic in-
grederis coronatus? Tum ille; Noueris, ait, me modò tanquam
Regis immortalis filium beatā immortalitate vestitum. Nun-
ciat illa Cappenbergenfibus: post dies decem venit etiam eò
Dominus Ottho Comes, felicem fratris sui è vita excessum
annuncians; compertumque est planè ea hora eum defunctum,
qua apparuerat Abbatiflæ Gerberbi.

Apparet post
mortem Ab-
batiflæ Ger-
berbi.

VITA S. FELICIS MARTIRIS, EX

D. Augustino.

XIV. IANUARI.

DE hoc diuo Felice S. Augustinus super Psalm. cxxvij. in
Deum modum scribit: Ergo fratres, Felix martyr & verè fe-
lix & nomine & corona, cuius hodie Natalis est contempfit
mundum. An fortè quia timebat Dominum, inde erat felix; inde
erat beatus, quia vxor eius tanquam vinea fertilis erat in terra,
& filij eius circundederunt mensam eius? Omnia ista perfectè
habet, sed in corde illius qui hîc describitur, & quia sic ille in-
tellexit, contempfit præsentia, vt acciperet futura. Noueritis au-
tem, fratres, non eum passum mortem, quam alij martyres pas-
si sunt. Confessus est enim, delatus est ad tormenta, alio die in-
uentum est corpus exanime. Clauserant enim illi carcerem, sed
corpori, non spiritui. Quem illic parabant torquere carnifices,
absentem inuenerunt, perdidit suam, iacebat exa-
nimis sine sensu illis, ne torqueretur, cum sensu apud Deum vt
coronaretur. Vnde & iste Felix, fratres, non tantum nomine, sed
& præmio vitæ æternæ, si ista dilexit, &c.

Felix, cur ita
dictus.

VITA S. BONITI EPISCOPI

Claromontensis, ex manuscripto Ecclesiæ

Claromontensis.

XV. IANUARI.

VENERABILIS vir Bonitus futurus seculo Bonitatis
exemplar, ex Equestris linea ducēs. Originè Capitaneā totius
Aluerniæ, Claromontēsis ortus sui pnuilegio decorauit. Patre
Theodato, matre Siagriā genitus sanguinis splendore Galliā Se-
natorix dignitatis profapia colorauit. Impleto partus tēpore,

S. Boniti or-
tus, & insti-
tutio prima.

natur puer, operante in eo Spiritu, cuius vas erat, ætate & gratia mirabiliter adoleuit. Lucebat in illo natalium claritas & splendor morum, sed melius moratus quàm nobilis lucem generis morigenata prudentia venustabat. Præformabat iam in pectore pueri Dei digitus opus suum, & in tabula mentis illius amoris sui lineamenta pingebat. Traditur à parentibus scholis Grammaticæ liberalibus studijs imbuendus, vt informis & nuda per se scientia naturalis colore eloquentiæ vestiretur. Adit ad cumulum perfectionis notitiam iuris & legum, vt eloquens ratio & literata prudentia ciuilibus perita iudicij, propugnandæ Iustitiæ subseruiret. Tanta illi erat ingenij naturaliter insita facultas, vt coætaneos suos præiret scientia, quos fuerat superaturus & vita, ac præcederet lectione, quos anteiret post modum dignitate. Pueritiæ terminos iam Bonitus euaserat, & in florem ætatis erumpens, annos attigerat pubescentes, pater suus. Theodatus viam vniuersæ carnis ingressus conditionale tributum ineuitabili mortis necessitate perfoluit. Bonitus iam adolescens se deo semper ad meliora seruante, Sigeberti Regis adiit præsentiam, conspectum subiit, proficitur obsequium, sumens ab eodem in Regali palatio ministerium pincernatus. Placuit omnibus, & Regi præcipue, liberalitas iuuenis, & ad omne seruitium prompta deuotio. Creuit in illum Principis amor, creuit & gratia, atque in pignus benignitatis & arrham, sumpto anulo aureo de manu Regis, Referendarij locum adeptus est. In quo gradu ita palatinis omnibus fuit ad gratiam, vt animos omnium sibi concilians graciosus fieret vniuersis. Prudenti & humili diligentia Regiæ domus officia disponebat, domestica tranquillitate responsi, & affectus augebat amantiũ & emulatiũ frangebatur durti. Regem Sigebertũ cõtigerat obiisse mortem, cui pronepos suus Theodoricus hæreditaria posteritate succedens, Imperij sceptro sublato recepit Gallias gubernandas, in cuius oculis gratiam Bonitus inueniens, ne otio torperet in iuene opportunitas actionum præfectus Massiliæ, primæ prouinciæ Regis beneficio destinatur. Digressus à Rege venit Massiliam, vbi sufficienter exornans dulcedine animi Sacerdotis vicem ex constanti iustitia, locum Iudicis occupabat. Erat ei mira Pietas erga miseros, circa exules pia compassio. Eos quos reperit captiuatos munifica largitate redemit. Ne quisquam deinceps aut venderetur ad pretium, aut exilio damnaretur Prætoris denunciavit edicto. Continuatis vigilijs se affligens, ieiunij sobrietate se maceras, sacerdotis

In aula Sigeberti Regis Pincernatus ministerium exercet, & Referendarij

Massiliam venit vbi & multa pietatis officia fecit.

potius in se formam quàm Potentis imaginem exprimebar. Inerat adolescenti proceritas elegantior in statura, decentior aptitudo membrorum in habitu. Sic vtrumque debito fuerat cultu dispositum, nihil vt illi de pulchritudine corporis minueret insufficientis plenitudo. Quibus duobus expectandis in carne, alia duo quædam spiritus germina succedebant, tranquilla simplicitas, & sincera mundities miræ conuenientiæ in iuene consueta carnem ad spiritum temperatura partium condiebat, lenis ei sermo, sed efficax, & in asserenda veritate constantior, indifferens omnino studium erat ei tam sustinendi patienter iniurias discordantium, quàm discordes ad vnitatem concordia reuocandi. Iis artibus, instituerat semetipsum, vitam exercitij honestabat vt cui necdum fuerat sacerdotij sacra promotio, sacerdotalis vitæ præludia non deessent. Administrante Bonito Massiliæ præfecturam, foelicis memoriæ Auitus Episcopus Germanus eius Pontificatum ornans operibus, virtute complens Aruernorum Ecclesiam paterno moderamine gubernabat, par quidem ferè annos curam gerens prouinciæ, & singulis vnus assistens veritate doctrinæ & exempli veritate suum candelabrum illustrabat, plenus dierum & consummationis iam vitæ subito languore decumbens extremo viuendi spiritu anhelabat. Transmiserat stadij spatium brauium Gallia recepturus, desiderium vnum erat dissolui & esse cum Christo, verum Claromontensis Ecclesiæ destitutio & periclitantium desolatio filiorum festinantes ad cælum morientis præfulis morabantur affectus. Vocat in partem consilij canonicali sanctimonix concionem, impendentem articulum suæ dissolutionis exponit, dulce sibi & iucundum esse, si vel morte mediante coronam iustitiæ consequatur, paterni tamen obitus gratia deesse disciplinæ, dissipari ouile Ecclesiæ & oues in diuersa dispergi, nisi pastotis præsidio fulciantur, nauem esse erraticam & vicinam naufragio, nisi rectoris prouidentia dirigatur, currus electissimos in præceps ferri, nisi rectè aurigarum moderamine temperentur, & Ecclesiam sine rectore non stare sed ruere, nec erigi ad profectum, sed labi penitus in ruinam, nisi ante illius obitum prouideatur Ecclesiæ, vaga licentia clericorum diuidetur in partes, & dum in sua quærent schismate suscitato destruent vnitatem. O pietas viris Apóstolicis quoque imitanda! Præfert beatus Pontifex commune commodum priuato bono, & naufragantibus filijs pater renuit coronari. Dixit

Auitus Episcopus
copi. m. 9. 5.

*Bonitus ad
præfectur. m.
Ecclesie Cla-
romontensis
electus &
consecratus.*

proficisci se velle ad gloriam, sed securum, composita prius pace Ecclesie, filijs quiete prouisa, cœli vitam posse securius apprehendi. Sedit animis omnium prolati consilij veritas, & data in medium de futuri præfulis electione sententia, imponunt vnanimiter illi hoc onus, & sicut viuens vnitus omnibus & quod in communi sit vtile prouideat vniuersis. Quæsitum est diligentius & discussum, quis tanto honori vel oneri aptus esset. Sententia tandem in Bonito, vt Pontifex fieret requieuit, mox à Rege precibus impetrata licentia Bonitus concorditer electus, generaliter assumptus, & consecratus, præfecturam non amittens, sed mutans, de Prætorum regni, factus est Præfectus cœli, & qui dudum tutor corporum, dispensator datus est animarum, Pontificis vnctione suscepta; Sanctus maluit esse, quam dici, & totus in Pontificem transiens, simplicitate cordis & iustitia corporis operis perfectum exhibuit præfulatum. Cauebat aliquid vel loqui vel agere, quod à dignitate Pontificis abhorreret, eadem statera ponderans verbum & vitam, Episcopum sermone & opere redolebat, docebat omnes quæ singulis fierent ad salutem, & salutaria potius complens quam loquens, doctrinam suam melius vita quam voce commendabilem exhibebat. Erat eius actio vel persona præposita subditis, forma viuendi, & simulacrum vocis suæ quotidianis actibus exprimebat. Honore Pontificij sic utebatur vt onere, vmbrailem gloriam fugiens magis quam appetens molem officij submissis humeris ambiebat. Ieiunus & orationibus peruigil, frangens desideria carnis & otia, castigatum corpus præfidenti spiritui submittebat. Eo vsque protenderat rigorem ieiunij, vt biduum vel triduum duceret sine cibo. Verus panis qui saginauerat mentem eius, cum sinebat fluxas non carnis delicias esurire, suspirantis ad Deum animi lætione pascebat esuriam, amicus silentij & solitudinis cultor familiarem sibi fecerat priuatæ orationis affectum, congruentem in omnibus modum seruans nunquam limitem virtutis excessit, corpore terram tenens, animo cœlum inhabitans, humanæ facultatis oblitus virtute super hominem ferebatur. Non potuit latere ciuitas cuius fastigia præminebant in cœlum, lucerna pariter ardens & lucens non est passa radios suæ lucis sub medio contineri. Erupit vir mirabilis ad miracula facienda, vt mirè faceret mirè viuens, & eius authoritas, quæ erat omnibus ad
miracu

miraculum signis & mirabilibus non careret. Æstu nimio reclusus aruerat & solis insolita virtute percussa vehementi diruerat siccitate, calor ebulliens infecerat arua squalēcia & herbarum virorem vel arborum feruoris intemperies violenta torruerat. Nulla cœlo clementia, nulla prorsus aeri moderata temperies, quæ vel humidis guttam, vel stillam pluuiæ terræ superinfunderet sitienti. Bonitus Pontifex motus vel inuidia temporis, vel periculo filiorum, vocatam ad Ecclesiam plebem alloquitur. Ostendit iram Domini, cœlorum indignationem prosequitur, & commune discrimen generali censet oratione pellendum. Niniuitarum indicit ieiunia, vt humilitate & abstinence propitiatur diuinitas, quæ per luxum & insolentiam fuerat irritata. Euestigio sublata cruce proceditur ad Ecclesiam B. Laurentij Martyris, peracta processio, accedit indutus Pontifex ad altare, Missam celebrat, & inter agendum cœlestem clementiam impetraturus, totus sero eliquatur in lacrymis, tanta quippe redundabat in eo, quotiens sacris intererat, gratia lacrymarum, vt summitas amphiboli, quo caput Episcopi tegebatur, suffusa plerumque & madida videretur. Adest oranti propitiata diuinitas, cogitur aër in nubem, & serenitate fugata cœli nebularum conglotatione densatur. Sequuta est ea nocte iam grandis exundatio pluuiarum, vt alia die exeundo de Ecclesia aditu intercluso, Bonitus quatuor dies in oratione & ieiunio se continuare gauderet. O virtus cœlestibus offerenda præconis! Bonitus ad arbitrium cœli vtens dum lacrymam exprimit, ambrem deduxit, potenti miraculo dum maxillam fletibus compluit pluuiis terram infundit. Ea fuit consequentia lacrymarum & imbriū, vt patens esset Boniti lacrymas tepori vim fecisse, & eduxisse cœlo fluentes cumulos pluuiarum. Apparuit duplex miraculum in eodem facto, dum eximio orationis puncto & aeri serenitatem abstulit, & terræ cõtulit vbertatē. Visitatum fuerat beato viro vt in Ecclesia sedens non in cathedra celsiori, sed in loco humillimo resideret. Sæpe ita abiectè & contemptibiliter se habebat, vt offenderet in illū quilibet intrans Ecclesiam, nec sciret esse Episcopū, qui facie nō nouisset, denique vir discretus & humilis certa sibi loca distinxerat, in quibus modo despectus & pauper, modo reuerendus & Pontifex apparebat. In domo orationis suæ conditionis memoriā, in loco iudicij præfulatus insignia referebat, Cauebat in primis ne superba ostentatio professionem pau-

Per eius preces & ieiunia siccitati accedit pluuiæ.

Virtutes in eo innumeræ & vrsaræ.

perita

pertatis extingueret, vitabat in altero, ne iudicis dignitatem impersonalis abiectio violaret, peregrinorum & pauperum erat vir domi inuitator continuus, susceptor frequentissimus, conuiuia lætus, nulla erat apud eum exceptio personarum, sed tantæ caritatis amplitudo, vt omnibus vnanimiter seruiens, neminem à suæ largitatis gratia discedere pateretur inimicem. Visitaturus Ecclesias Bonitus præsul Aruernensem diocesim circuibat. Peruenit in locum vbi venerabilis presbyter Bubo cum suis fratribus Domino seruiens contemptu tēporalium mercabatur æterna. Dies Dominicæ Resurrectionis illuxerat cum ex postulatus à fratribus loci Missarum sollempniâ celebraturus ad altare procedit. Lugdunū veniens Deo dignus Antistes annis quatuor superuixit, in quo dierum spatio totus suspirans ad dominum, totus animo cœlis intendens, plenus desiderio & amore cœlestiū & æternæ vitæ gaudia prælibabat. Ita tunc tēporis fuerat nudus & pauper, vt nihil ei remanserit quod egenti ad eleemosynā prorogaret. Quanto pauperior rebus erat, tantò virtutibus magis abundās, impendia sanitatū & curationū dona copiosius erogabat, munditiei cordis vacās fœlices sibi & faciles ad Deū videndū præparabat ascensus. Obitus sui diem, reuelante Domino præcognouit. Post dies aliquos podagræ dolore cōstrictus lecto decubuit, ingrauescēte molestia ad extrema deductus est, sumpsit cœleste viaticū, signo Dominico se muniuit, & fenestram cellulæ, in qua iacebat, faciens aperire oculos lacrymis madescētes erexit in cœlū, morienti congruū Psalmū incepit, & carne solutus reddidit spiritum manibus Redēptoris. Sepultus est autem beatus Pontifex honorificè, cōmuni Lugdunensium gaudic, in Ecclesia B. Petri, vbi septem ferè & eo amplius annorum spacio requieuit florēs virtutibus, signis coruscās, deindeq; corpus eius Claromon. translatum fuit.

*Obitus Mors
& sepultura
eius.*

VITA S. HONORATI EPISCOPI

Arclatensis, ex sermone S. Hilarij eius successoris.

XVI. IANVARI.

Es t illud, dilectissimi, notum omnibus oratoriæ disciplinæ, quorum laudandam receperint vitam, patriam prius & originem prædicare. Nos autem in Christo vnum sumus. Prætermitto itaque in nostro Honorato auita illius insignia, & quod penè summum mundus habet, vsque ad Consulatus prouectam familiæ

familiæ suæ nobilitatem. Ad illud meus sermo festinat, qua fide baptismum in adolescentiæ annis proprio cōcupierit arbitrato, quomodo adhuc catechumenus puerili sæpè cœsu pauperes iuans, quicquid habere illa ætas poterat, miseratione prodigus iā tum efferebat, Clericos simul semper vt patres honorans. Quæ quò tenderent videns pater, conatur venatibus, ludorumque varietatibus filium occupare. Tendit pater, sed contendit ex aduerso fortius filius. Nec longa mora. Iugum Dominicæ seruitutis suscipit. Rediguntur ad breues capillos luxuriantes comæ: ceruicis lacteæ decus pallis rigentibus occupatur. Tota hinc parentum persecutio suscitatur. Sed adistit tyroni suo Dominus. Suscitatur enim ei vnum ex germanis in collegium, qui exemplo illius ad conuersionem vocatus, & senior iuniorrem secutus, in ipso breui, quo vixit, tempore, sicut collegio, ita etiam virtute illum comitatus est.

Hinc iam inter illos certamina grata; cuius cibus durior, cuius amictus asperior, quis loqui rarius, quis orare crebrius possit; quis daret promptius quod sibi detraxisset; quis libentius stratum cilicij & cervical illud consueti lapidis offerret. Ornabant itaque omnem patriam; horum spiritus, illorum corpora, prout quisque erat indigens. Nullus illic peregrinus non tanquam ad patrimonij sui iura peruenit. Interea amor in illos omnium crescebat, cum illi quasi honoris sui passi persecutionem, ad peregrina contendendi ineunt consilium. Ne quid tamen iuuenili ausu ab ipsis inceptum putaretur, assumunt senem perfectæ grauitatis sanctum Caprasium. Queritur peregrinationis latebra. Longum est recensere, quem ab illis profectum vnusquisque locus traxerit. Illud commemorasse sufficiat, etiam Achaici littoris sterilitatem ab iis expetitam; vbi & beatissimus in Christo Venantius eius germanus è vita excessit. Hinc iam vobis Honoratum vestrum Christus reducit. Huius Italia benedici gaudet introitu, hunc Tuscia veneratur, complectitur, & blandissimas per sacerdotes suos innectit moras. Sed Dei prouidentia nobis prospiciens cuncta dirumpit. Ecce quem è patria eremi desideria prouocant, hunc in eremum huic vbi propinquam Christus inuitat.

VACANTEM itaque Insulam venenatorum animalium metu in Christo securus petit, sancti Leontij Episcopi oblectatus vicinia. Hic primū illigatur, diu euitans, Clericatus officio; hinc refugam iuueni sacerdotalis insula nectit. Sufficiens illic electis Dei Ecclesiæ templum excitatur, apta monachorum habita

*Pium adole-
scētem fru-
stra conatur
pater occupa-
re rebus mira-
danti.*

*Certat cum
fratre de stu-
dijs pietatis.*

*Aggreditur
vna cum fra-
tre, & Ca-
prasio pere-
grinari.*

*Redit in pa-
triam.*

*Construitur
monasterium
Livinensē.*

habitaculis tecta confurgunt, negata à feculis aqua largiter flunt, in vno orru suo duo veteris testamenti miracula præ se ferentes, dū & ex saxo, & in media maris amaritudine profluunt dulces. Hic verò quis dignè efferat, quo modo ille suos instruxerit; quæ terra, quæ natio in monasterio illius, ciues suos non habuit; quam ille barbariem non mitigauit? Valentes corpore à desidia semper excutiens, feruentes spiritu cogebat ad requiem. O me, me, inquam, ipsum inter alios tali instructore felicem, quem ille reluctantem atque adeò recalcitrantem tandem saltem imbre lacrymarum suarum ad Deum, tandè, dico, emolliuit. Festino ad alia: ad illud mirum, quomodo sacerdotium ipsius actibus & sanctimonia summum, cum eum tantopere expetistis, etiam summum factū sit nomine? tum etiam quomodo feliciter hinc excesserit.

*Fit Episcopus
Ar. laiensis.*

IN summa verò ex illo breui quo vobis indultus est tempore, facile metiri datur, an plus an minus de ipso dixerim. Vidistis enim, dilectissimi, illam solitudinis vigilantiam, illas pietatis lachrymas, illam latitudinem charitatis: de qua quidam Sanctus: Quòd si arbitrio, inquit, hominū charitas exprimenda esset, Honorati potissimum vultu pingi debere videretur. Atque sic quidem fuit noster Honoratus in vita. Qui cum lectulum infirmitatis teneret, ecce quam nobis reliquerit hæreditatem: Hanc, inquit, vobis Honoratus relinquit hæreditatem in supremo halitu constitutus: Nullus nimium mundi huius amore teneatur. Optimum est vt voluntate fastidias, quo te vides necessitate cariturum. Scelus est precium salutis in materiam perditionis assumere, & illo capi quemque quo redimi potest. Et hæc est illa præclara hæreditas: qua nobis fideliter assignata, non diu post ad beatam illam transit quietem verè beatus, verè felix. Sed nunc ad te conuertor vno verbo, ô amice Dei, Memento, memento iugiter nostri, profusas ad sepulchrum tuum preces perfer patronus, interpres, fortis assertor, quæ nomina, vos, ô dilectissimi non dubito probatis, pretiosissimi scilicet muneris loco habentes, aliquam de velaminibus illius in feretro iacentis simbriam decerpisse.

*S. Honoratus
vocatuo suo
tempore ipse
charitas.*

*In fine eius
testamentum.*

*Nota pro in-
uocatione Sa-
ctorum.*

VITA

VITA S. FURSEI CONFESSORIS.

ex ea cuius meminit V. Beda lib. 3. Hist. c. 19.

XVI. IANVARIII.

FVIT vir vitæ venerabilis Furseus nomine, nobilis quidem genere, sed nobilior fide. Huius viri infantia claris quibusdam miraculorum præfagiis apparentibus pollebat. Summis etiam sacerdotibus per diuinam prouidentiam commissus, sacris literis & monasticis erudiebatur disciplinis. Bonorum ergo operum gratia plenus, patriam parentesque relinquens, sacra Scripturae studiis aliquot vacabat annis, instructusque monasterium in quodam construxit loco, vbi vndique religiosis confluentibus ad eum viris, aliquos etiam parentum suorum pia sollicitudine euocare curauit. Sed mirum, quas hic beatus vir subito agrotans habuerit visiones, dum testimonio omnium qui aderant, vespertinali hora mortuus ad Gallorum cantus iterum reuiuiscit, & rursus, accepta tunc communiōe sacri corporis & sanguinis, & biduo viuens, iterum moritur, ac demum secundo redit ad vitam. Horribilia sunt quæ vidit & audiuit, maximè verò, vt nulla habita personarū acceptione acriter omnes redargueret, atque ad eleemosynam penitentiaque opera admoneret. Demum exurgens vir sanctus, conspiciensque parentum multitudinē, vel vicinorum, siue etiam Clericorum, grauiter ingemiscebat, magnitudinem humanæ stultitiæ, arduumque & difficilem transitum vehementer admirans. Qui egressus inde, verbum Dei summo ardore prædicabat, ea quæ viderat vel audierat, diligenter omnibus Scottorum populis annuncians.

*S. Fursei clari-
um genus &
infantia.*

*Mortuus sine
spiritu rap-
tus, multa vi-
de horribilia.*

ERAT verò in illo incomparabilis gratia, nihil terrenum vsquam petente, bonis amabili, iniquis & peccatoribus terribili, diuinis virtutibus claro. Ex obsessis corporibus dæmonia fugabat, & pauperes recreabat. Qui dum vnus anni spacio iam Hyberniæ insulæ populos per doctrinae studium circuibat, instabat dies anniuersarius, quo visionem à corpore sublatus viderat. Memorabatur vnus illius diei iter quod sibi fuerat iniunctū. Multis denique sapientibus ac religiosis eū comitantibus, eadem nocte molestia corporali est correptus. Et ecce in solo tantum pectusculo vita palpitante, iterum videt Angelum Domini, sed vnus diei iter exponentem, ac duodecim annos in opere prædicationis completurum prædicentem. Completi iam erant anni decem, cum omnibus sine personarum acceptione

*Fugit den o-
nes.*

*Seuerè omni-
bus prædicat,
vt penitenti-*

in ver

v Beda vocat
provinciam
Orientalium
Anglorum.

in verbo Dei reprehēsis, irruentium populorum multitudinem non ferens, relictis omnibus quæ habere videbatur, cum paucis fratribus ad insulam quandam paruulam in mare profectus est, atque exinde non multum post de Hybernia peregrina littora petens, per Britannias in * Saxoniam transfuectus est, vbi honorificatus à Rege & susceptus, verbo Domini barbarorum mitigabat corda. Completis verò duodecim annis, quos Angelus prædixerat, Sanctus quadam infirmitate correptus rursus angelica fruitur visione: vbi etiam de prædicationis instantia iteratò admonitus, nullum viuēdi finem audiuit: tertiumque diem peregit tacendo, euangelicum præceptum admonens, Vigilate & orate, quia nescitis diem, neque horam.

Construit mo-
nasterium in
Anglia.

Fratres eius
S. Foillanus
& S. Uita-
nus.

Quod vir Deo plenus intelligens, locū monasterij à prædicto Rege sibi traditum accelerauit construere. Quod monasterium in quodam castro constructum, syluarū & maris vicinitate amœnū Rex gentis illius Anna, ac nobiles quique tectis & muneribus adornauerunt. Quibus ritè gestis vir sanctus ab omni sæculi atque ipsius monasterij cura alienare se cupiens, cum sapientibus fratribus hoc tractauit. Habuit enim secum reuerendissimos & spirituales viros, inter quos & germanos proprios habuit Foillanum sanctum admodum virum, cui etiam sancti monasterij & animarum dereliquit curam; alterum verò Ultanum, diuturna monasterij probatione ad eremitalem vitam instructum multis iam annis ab eodem electam: vnde & derelictis omnibus curis & rebus, nudus ad fratrem suum, qui iam theorica pascebatur vita, solus profectus est. Labori hi duo quotidiano & orationibus continuis deseruientes annum integrum ibidem philosophabantur; donec quibusdam causis ingruentibus, à populo & Rege altioris ingenij ad consilium vocatus, imò etiam compulsus, desideratum sibi eremum dereliquit locum, omniaque animo peruigili tractans, ac turbatam esse provinciam gentilium incurfione prospiciens, nec ibi diuturnum monasterialem ordinem perpensans, ad Galliarum littora dimissus, ordinatis omnibus, causa visendi Romam nauigauit: vbi & à Francorum Rege Cloueo & Patritio * Ercheualdo honorificè susceptus, monasterium in loco quem nuncupant Latiniacum, construxit.

Turbata An-
glia cogitat
S. Fursem
Romam.

v Mol. vocat
Maiores do-
mus.

Construit in
Gallia mona-
sterium La-
tiniacum.

INTERIM non multo post, fratribus ordinatis, cum Rege & Patritio iter agens infirmitate corripitur. Itaque illo diu iacente, & virorum nobilium vel ipsius reuerendissimi Regis visitatione frequentato, ab ore illius sermonis gratiam & condi-

men

mentum vitæ assumebant æternæ; ac sic tandem præsentia relinquens ad æterna migravit regna. Porro corpus illius ab illustri viro Ercheualdo Patritio retentum causa Ecclesiæ quæ sibi magno opere construxerat, in villa, cui Perona vocabulum est, ponitur, vbi quia ipsius Ecclesiæ dedicatio intra triginta parabatur dies, in quodam loco in porticu interim corpus sanctum summa cum diligentia custoditur, ac post tot dies ita illæsum inuenitur, ac si eadem hora de hac luce fuisset egressus. Reuerenter ergo iuxta morem prope altare reconditur, ibique annis ferè quatuor demoratur. Constructa verò ad Orientalem partem altaris domuncula, ibi post tot annos immaculatum corpus à reuerendissimis subuectum Episcopis Eligio & Autberto, transfertur sine vlla putredine. Vbi etiam recta fide petentibus merita illius clarescunt diuinis virtutibus.

Corpus eius
transfertur
P. ronam.

Elevatur à
SS. Eligio &
Autberto.

DE SS. BERARDO ET SOCIIS,
quinque Martyribus Franciscanis, ex iis quæ sunt apud Surium.

XVI. IANVARI.

SANCTORVM Martyrum Berardi, Petri, Accursij, Adiuti & Ottonis festiua gaudia nobis, fratres charissimi, celebrantibus, ipsorum quoque ordinē martyrij breuis sermo perstringat. B. Franciscus Minorum Pater cernens se & suos pro aliorum salute vocatos, impiæ etiam Mahomericæ legis obseruatores posse deducere ad lucem fidei cupiebat. Vnde anno à sua cōuersione vndecimo, multis cum periculis iter aggressus, vt Sulthani adiret præsentiam, ad Miramilini regnum præsentem destinavit sanctos. Quibus, vt itineris laborem cum obedientiæ merito susciperent, fratrem Vitalem omni sanctitate & discretionem, in Prælatum præfecit. Venerant iam in Aragoniam: vbi pater eorum Vitalis diutini languoris morbo præuentus, diuina putans voluntate suum iter impediri, cæteros abire permisit. Itaque nō multo post Colimbriam Portngalliæ urbem deuenērūt, vbi ad Reginam Oracham nomine se cōtulerunt. Apud quam per aliquot dies commorati, ipsius precibus deuotissimis victi, vt vitæ terminum demonstraret suppliciter Dominum rogauerunt; factumque est adeo vt primò martyrij sui ordinem, & deferendas suas Colimbriam reliquias, ac ab eā honorifice suscipiendas, & post vitæ ipsius exitum reuelarent; quod & rei demonstrauit euentus. Itaque inde recedentes Apostolici viri, Alanqueariam ad Sanctiam Sanctij Regis filiam, Reginam utique Deo deuotam, peruenērunt, quæ eos secularibus vestibus superindutos,

Vide hoc ple-
nius in vita
S. Francisci.

Veniūt sancti
martyres Co-
lymbriam.

Nota: Hippo-
lis que nunc
Sibilia.

e quia

Sibilia.

quia aliter nō erat ipsis transeundi facultas, Hispalim, quæ nūc
* Sibilia dicitur, transmisit. Vbi secularibus abiectis indumen-
tis, ad infidelium Mesquitam, vt prædicarent, accesserunt.

Prædicant
coram Rege
Mahometano.

Et quidem impetu facto, repulsi & verberibus pluribus la-
niati sunt, sed non tamen ob hoc à cōcepto sp̄ritus feruore de-
fecerunt, quin verò aulam ingressi, fidem Mahometricam dam-
nantes, Christum coram Rege prædicauerunt. Qui in furorem
versus, mox eos præcepit decapitari. Sed filius Regis naturali
quodam pietate illis compatiens, paterno furore nō nihil com-
pressio, vt maturius in his ageretur obtinuit. Vnde Rex, senio-
rum iam habito cōsilio, vocatos ad se ex squalido carcere, auer-
tere magis nitebatur à Christo, misericordiā pollicens. Cui illi:
Vtinam, o Rex, tui ipsius potiùs miseraris consilio nostro. Age
quod malueris; corpora eripere potes, siderea loca animas deti-
nebūt. Tunc Rex eorū immobilem animū cernēs, Marochium
cum quibusdam Christianis destinauit. Erat Marochij inter cæ-
teros Dominus Petrus Infans Portugalliæ Regis frater, & Re-
gis Marochiorum ductor exercitus. Qui in sua Fratres recipiēs
domo, pio venerabatur affectu. At illi, quod facturi venerāt co-
gitantes, omni sublato timore, vbicūque collectos Saracenos
videbant, Christum prædicabant. Cōtigit autem semel Regem
Miramolinum ipsos in legis suæ auctorem conuicia iactantes
audire. Itaque nimio furore succensus, iussit cum impetu eos
expelli, & ad Christianorū terras, datis à domino Petro Infan-
te comitibus, deduci. Verum illi martyrij desiderio flagrantēs,
dimissis in via Comitibus iterum Marochium reuertuntur.

Mittuntur
seruandi da-
mo Petro
Infanti.

Quo audito, Rex ira vehementer efferbuit, præcepitque vt
teterimo carcere conclusi, fame siti que interficerentur. Stant
beati in omnibus firmi & infracti. Mirabile dictu. Cum per vi-
ginti dies fuissent sine aliquo corporali cibo carceribus inclusi,
sic inuenti sunt fortes & alacres, vt meritò in stuporem con-
uerterent se videntes. Iterum ergo ad Christianorum plagas
missi sunt; sed secundo, relictis comitibus, Marochium re-
dierunt. Interim contra sibi rebelles Rex exercitum mittit, &
dominus Petrus infans secum Fratres adducit. Vbi redeun-
tes Marochium Saraceni simul & Christiani, per triduum
aquam non reperientes, nimio sanè sitis ardore cruciabantur.
At Berardus S. Trinitatis cultor, tanto compatiens hominum
labori, oratione cum cæteris præuia, breui paxillo terram
fodiens, aqua à Domino impetrata, iumentorum sitim extin-
guuit & hominum. In ipso verò loco nec fons antè visus fuerat,

Relinquitur
in carcere per
viginti dies
sine cibo.

Impetrat di-
uinitus aqua

nec

nec post. Reuersi autem Marochium seruabantur, ne prædi-
carent. Sed illi quadam sexta Feria in publicum proruperunt:
vnde & iussu Regis citidam Principi, qui aquæ miraculum
viderat, decapitandi traditi sunt: quos ille præcepit mancipari
carceri. Quò dum ducerentur, variis sunt opprobriis & alapis
saturati.

Rursum pro-
munt in
publicum ut
prædicent.

Post triduum verò de carcere tracti nudi, & manibus post
terga ligatis, durissimis flagellis afflicti, tandē impio Iudici sunt
præsentati. Qui cernens eorum constāciam non mutari, iterum
iussit durissimè tādū virgis & fustibus cædi, donec penè visce-
ra apparerent & ossa. A ministris etiam feruente oleo & aceto
vulneribus infusis per totam sequentem noctem super testas
volutati sunt. Nocte verò illa custodes magnā de cælo lapsam
lucem viderunt, ita vt putarēt eos diuinitus liberari. Sed in car-
cere adhuc inuētos suis fecit Rex tribunalibus præsetari. Mini-
stri verò illos nudos trahētes, cōtinuis rursus flagris lacerabāt.
Occurrit interim illis quidam Princeps Mahometricam suadens
fidem, sed Ortho illius persuasionem confutans etiam in con-
temptum profanæ legis in terram spuit, vnde & ab ipso alapa
egregiè est percussus, statim præbēs maxillam alteram. Et qui-
dem iam ad impij Regis conspectum erant adducti, cum Rex
ita orsus est: Estisne vos impij illi qui fidem veram vituperan-
tes, etiam Dei nuncium blasphematis? At illi: O Rex, fidem ve-
ram minimè spernimus, tuam autem falsam, & iniquum eius
conditorem, omninò abhorremus, pro vera autem & pati &
mori parati sumus. Quod audiens Rex, alia tentat via.

Crudelissimè
torquentur.

Dei nunciū
decat impij
Mahometem.

Promittit pecunias & formosarum mulierum quæ
aderāt, delicias, si Mahometem recipiant, aut aliās certè gladio
trucidandos. Sed viri Dei immobiles, Sint, inquit, tibi mulie-
res & pecuniæ, nobis autem sit IESVS Christus: Adhibe vin-
cula, ignes, tormenta, mortes: Omnis nobis leuis est pœna cum
de cælesti gloria cogitamus. Et hæc quidem illi, cum ecce Rex
furore insaniēs, arrepto gladio, minister iniquitatis effectus, ca-
pita eorum per medium frontis amputauit. Passi autem sunt
beati Martyres anno Domini millesimo ducētesimo vigesimo,
ante mortem beati Frãcisxi sexto, decimoseptimo Calēdas Fe-
bruarias. Quorum reliquiæ multis affectū ludibriis, obiectū be-
stis, in ignem coniectē, sed vbique diuinitus seruatē, ita vt mo-
do flamma se contra eas diuideret, modò proiectū pluries in
ignem caput, iterum semper inde exiliret, Christianis tandem
sunt venditæ, ac postremò cum iam clarè esse inciperent mul-

Frustra ten-
entur bladi-
tis, ac deinde
occiduntur.

Uaria mirā-
cula circa eo-
rū reliquiā.

Deferuntur
Colimbriam.

tis miraculis, præcipue verò salubri castigatione duorum fornicariorum ad eas accedentium, & in immobilitatem quandam versorum, per iam dictum dominum Infantem, qui & ipse istorum Sanctorum meritis ex illis regionibus diuinitus fuit abire permiffus, Colimbriam Portugalliæ sunt delatæ. Vbi Regina Oracha, & populus vniuersus, eas in monasterio S. Crucis Regularium Canonorum, cum maximis quæ longum foret narrare solenniis sepelierunt vbi multis coruscant miraculis.

VITA S. ANTONII ABBATIS,
ex ea quam scripsit B. Athanasius.

XVII. IANVARIII.

S. Antonius
subito conuer-
sus exlectione
Evangelij.

Tentatur à
diabolo recor-
datione eorum
qua relique-
rat.

Nota.

3. Reg. 17.

ANTONIUS nobilibus religiosisque parentibus natus, in Aegypto oriundus fuit. Hic post mortem parentum annorum circiter decem & octo seu viginti, intrauit, vt solebat, Ecclesiam. Accidit verò vt legeretur: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, &c. Quo audito, quasi propter se hæc esset scriptura recitata, ad se Dominicum traxit imperiū. Erat in agello vicino senex quidam vitæ solitariam à prima sectatus ætate. Quem æmulatus Antonius etiam ipse in locis paululū à villa remotioribus manebat primò: exinde autem si quem in hoc studio vigilatē cōpererat, procedens quærebat vt apud prudentissima; omnibus ad quos studio discēdi pergebat, obediēs, vnde & proprias hauriebat gratias singulorum, huius continentiam, istius lenitatē, illius vigilantiam, omnibus charus. Sed dum hæc gereret Antonius, inimicus diabolus impatienter ferens tantas in adolescēte virtutes, veteranis eum aggressus est fraudibus. Et primò quidem immittebat ei memoriam possessionū, generis nobilitatē, & reliqua vitæ remissioris blandimenta, postea autem & per noctes in pulchræ mulieris vertebatur ornatum, nulla omitrens figmenta lasciuia. Sed hic vtrices gehennæ flammæ ingestæ sibi libidini opponebat. Neque tamen securitatem dedit hic vnus triumphus; quocirca etiam magis ac magis subiugabat corpus suum. Meminerat quoque Eliæ Prophetæ dicentis: Viuit Dominus, cui adsto hodie ante ipsum; tanquam quotidie in conspectibus Dei constitutus.

Igitur ad sepulchra non longè à villa secessit, vnum de cognitis rogans, vt statutis diebus sibi alimenta deferret. Et cū in

in vna marmoria supradictus Frater eum clausisset, solus ibidem morabatur. Quare metuens diabolus ne accessu temporis eremum quoque habitari faceret, rursus eum aggreditur, & ita quidem, vt aggregatis satelliribus suis varia eum cæde laceraret, ita vt doloris magnitudo & motum auferret & vocem: Vnde & à Fratre iam dicto cibos deferente semimortuus inde delatus est ad villulæ domum: vnde tamen ad se reuersus referri statim voluit. Relatus ergo iuxta consuetudinem solus iterum permanebat. Et stare quidem propter recentes plagas non poterat, orans verò prostratus, post orationem clara voce dicebat: Ecce ego hîc sum Antonius, non fugio vestra certamina, etiâ si maiora faciatis. Signum crucis, & fides ad Dominum, inexpugnabilis nobis murus est. Quæ eo dicente, bonorum hostis proprio furore se lanians, congregatis canibus suis: Omnia, omnia, ait, arma corripite: sentiat: debet scire quos prouocet. Sonitus igitur repentinus increpuit: Dæmonum se turba effundit, omnem repleuere locum fantâsîs leonum, taurorum, luporum, aspidum, nec non & pardorum atque visorum. Et sentiebat quidem asperrimos corporis dolores flagellatus atque confossus Antonius, sed imperterritus durabat mente perugili. Ad extremum discedentibus dæmonibus, videt per culmen radium lucis: sentit præsentiam Domini. Tum verò Antonius: Vbi eras bone Iesu? vbi eras bone Iesu? vbi eras? Et vox ad eum: Antoni hîc eram, sed expectabam videre certamen tuum.

ERAT autem tunc Antonius annos natus trigintaquinque. Contendit exinde ad montem. Doli auctore in itinere in phantasmate argentei disci obiurgat: quin & veri auri ingentem massam quasi quoddam vitæ incendium. Venit ad montem: & flumine tranfadato inuenit castellum desertum. In quo se cōstitues nouus hospes, obstructo lapidibus introitu, panesque mesium sex, vt Thebæis mos est, secum recodens, solitarius perdurabat, nusquam inde procedens, nunquam aliquem suscipiens; intantum vt cū bis in anno per tectum desuper panes acciperet, nullum cum deferentibus haberet alloquium. Perdurauit autem sic Antonius annis ferme viginti, donec multis propositum imitari cupientibus, nec non & patientium infinita caterua se conglomerante, iamque penè per vim foribus euulsis, tandem quasi ex aliquo cælesti aditu consecratus apparuit. Erant igitur in monte monasteria tanquam tabernacula plena diuinis choris psallentium, legentium, & orantium; quos omnes paterno moderabatur affectu, in pristinis ipse laboribus perseverans.

Egregie vult
beratur à dæ-
monibus.

Prouocat diabolus
nexus
virtute crucis.

Post multum
certamen tunc
dem sentit
præsentiam
Domini.

Tedit ad locum
planè desertum.

Si et per annos
viginti.

uerans. Quibus rebus transactis, cum persecutio impiissima Maximiani furore vesano vastaret Ecclesiam, sanctis Martyribus Alexandriam perductis, relicto monasterio, secutus est futuras Christi victimas.

*Tempore per-
secutionis a-
nimar Mar-
tyres ad con-
stantiam.*

Et hos quidem magna libertate horrabatur: iudicem autem procedentem suo etiam prouocabat ad spectu. Sed Dominus, qui suo gregi parabat magistrum, seruauit Antonium. Iam persecutionis turbo defluerat, & Antonius ad pristinum monasterium regressus, acrioribus se ieiunijs vigilijsque conficiebat. Plurima interim Dominus per eum mirabilia operabatur, quæ longum est referre. Metuens certè ipse ne signorum copiosa concessio aut suos animos extolleret, aut alios plus de se quam videbant in ipso cogere æstimare, ad superiorem Thebaidem pergit, primum voce facta desuper commonitus: deinde in desertum deductus à Saracenis, qui mercandi gratia ad Ægyptum venire consueuerant. Tribus autem diebus & noctibus itinere confecto, inuenit montem valde excelsum, ad cuius radices fons aquæ dulcis labeatur, & campus erat haud magnus, palmulis perpaucis consitus. Hunc ergo Antonius locum quasi à Deo sibi offerretur amplexus, accipiens à comitibus panes, ibi solus remansit, quasi propriam domum agnoscens. Saraceni quoque videntes eius fiduciam, optato per eum transitu, panes eidem deferebant. Fratres quoque, agnito loco, tanquam ad patrem filij sollicitè alimenta transmittabant.

*Colit paruum
terra cespiti-
um, ut ipse
esse h. spiritus.*

*Inuisit suos
monachos.*

*Hortatur le-
gi gesta San-
ctorum.
Notis.*

QVI BVS onerosum laborem indici videns Antonius, olus in paruo terræ cespite coluit, ut post asperum iter, aliquo venientes solatio refouerentur. Proh! quantas ibi conuersans expertus est luctas, quas omnes Christi gratia vincens, tatarum victoriarum Antonius fratrum precibus vincitur. A monachis enim rogatus, ut eos dignaretur inuisere, vnà cum his profectus, lætatis de aduentu suo cunctis, quasi xenia de môte portans spiritalia impartitur alimenta. Laudat veterum studia, hortatur nouorum. Sororem quoque iam vetulam virginem videns, & aliarum puellarum magistram, mira exultatione sustollitur. Exinde, quasi diu abesset ab eremo, rursus festinauit ad môtè. In comune autem præcipiens aiebat: Credite in IESUM fideliter, mentem à cogitationibus sordidis seruate puram. Recordamini gestorum, quæ Sancti quique fecerunt, ut exempli memoria animum inuitet ad virtutem. Magnam quoque esse dicebat

cebat ad virtutem viam, si singuli vel obseruarent quid gererent, vel vniuersas mentium cogitationes fratribus referrent. Nunquam ille aut ira subita concitatus patientiam rupit, aut humilitatem erexit in gloriam. Clericos omnes vsque ad vltimum gradum ante se orare compellens, Episcopis atque Presbyteris, quasi humilitatis discipulus, ad benedicendum se, caput submittebat.

*Eius summa
humilitas.*

QVIN & mentientibus aliquando Arrianis Antonium ita ut se credere, rogatus ab Episcopis & fratribus Alexandriam etiam descendit, ibique Arrianistas publico sermone condemnauit. Quæ tanti viri prædicatio exprimi non potest quantum ad fidem populos roborauerit. Aliquando Philosophi duo gentiles venerunt ad eum, putantes Antonium se posse decipere. Sed valde sapiens ille, etiam si literas non didicisset, ita per interpretem est ad eos locutus: Quare, inquit, tam longè ad stultum hominem sapientes se vexare voluerunt? Illis dicentibus, non esse illum stultum, sed & nimium sapientem; vigilanter respondit: Si ad stultum venistis, superfluum est labor vester; si autem putatis me sapientem esse, estote sicut ego sum, Christiani. Et deinde, Et quid ait, pulchrius est, quidve honestius, crucem colere, an adulterium, parricidium vel incestum his assignare quos colitis? cum in altero sit contemptus mortis insigne virtutum, in altero turpis religio obscenitatis magistra. Erubescite parricidium Iouis & incestum. Quæ Antonio dicente, Philosophi stupore perculsi cum honorifico salutato ab eo recesserunt. Fuit & hoc in eo viro singulare, ut hominem in extremo mundi limite conditum, & fauor Principum & omnis celebraret aula regalis. Nam & Constantinus Augustus, & eius liberi Constans atque Constantius crebrò ad eum quasi ad patrem missis literis obsecrabant, ut reciprocis eos scriptis exhilararet.

*Insigniter
confundit duos
sapientes.*

*Honoratur
literis ab Im-
peratore Co-
stantino, &
eius liberis.*

SE D nunc dignum est commemorare de beati viri fine. Iuxta consuetudinem ad visendos fratres, qui in exteriori môte erant, venit: vbi, de sua morte condiscens, ita exorsus est: Vltimam, inquit, filioli, Patris audite sententiam; Cogit conditio naturæ, ut post centenarium numerum, quem annis quinque supergredior, iam resoluar. Non debet desidia instituto subrepere, sed tanquam quotidie morituri, animam debetis custodire: ad Meletianos vero schismaticosque ne propè quidem accedere, neque cum Arrianis communionem coniungi. Quapropter, aiebat, custodienda

*Docet hereti-
cos & schis-
maticos om-
nino esse fru-
gendos.*

*En Traditio-
nis.*

est pia fides in Christo, & Patrum religiosa Traditio, quam ex scripturarum lectione, & crebro meæ paruitatis didicistis admonitu. Quo finito sermone metuens ne, si ibi moreretur, Aegyptio illo etiam circa se laberentur errore sæpius à se reprehenso, vt terra eum non absconderent, sed super lectum domi repositum honorarent, celeriter illis valedicens ad amicam virtutis habitaculum repedauit. Vbi post menses paucos, vocatis ad se duobus fratribus, repetitisque quæ supra, vestibusque suis assignatis, Athanasio melote & pallio, Serapioni melote altera, fratribus cilicino vestimento, extendens paululum pedes, mortem lætus adspexit, seruantibus mandata discipulis; ita vt & corpus operirent humo, & nemo interim vsque in hanc diem præter eos vbi sibi conditum nouit.

*Lætus ad-
spicit mortē.*

VITA S. SULPITII COGNOMENTO

Pij, Archiepiscopi Bituricensis, ex ea quæ est apud Surium.

XVII. IANVARI.

*Nota etate
Auctoris.*

*S. Sulpitius
etiam laicus
totus est cir-
ca construenda monaste-
ria & simi-
lia.*

*Etiā tunc
claret mir-
culis.*

*Versatur spi-
ritualis Pa-
ter in castris
Regis.*

ORTVS est beatus Sulpitius claris parentibus inter ciues openè primarijs, & in castris regijs alitus. Quantum autem eorum relatione didicimus, qui ei ab ipsa pueritia ad nostra vsque tēpora comites vel ministri fuere, in seculari adhuc habitu positus magnā nauabat operā construendis monasterijs, basilicis à fundamento nouis exædificandis, dirutis verò instaurandis, ope & auxilio subleuandis miseris, in pauperes conferendis eleemosynis, in vincula coniectis non solum sermone & exhortatione, verū etiā sua opera ex carcerū squalore liberandis, ipse interim sedulis semper præterea ad Deum orationibus & abstinentiæ laboribus incubēs. Interea verò cœpit coruscare signis & miraculis, adeo vt in ipso etiam seculari habitu dæmones fugaret verbo, & ægros suis precibus curaret. Qua eius fama longè lateque diffusa, Austregisilus Bituricēsis Antistes obtinuit à Theodorico Principe, vt liceret ipsi sancto Sulpitio docendi in Ecclesia munus deferre: videbat enim doctrinæ gratia multos ad eū confluere. Annuit autē sine mora Rex, ita vt tonsis capillis in clerum ille transfret. Itaque per gradus ad altiora promotus, etiam Leuiticum est adeptus ministerium: seruiēbatque in Ecclesia, & in dies maiori signorum copia illustrabatur. Suggestentibus autem quibusdam, Clotarius Rex petijt ab Episcopo, vt pro sua & exercitus sui salute, permitteret virum beatum in ipsius

ipsius castris Abbatis fungi officio.

CVS virtutum floribus, signorumque gemmis, & gratia multiplici, cum Regis aula egregiè vernaret, accidit vt sacer Episcopus, cuius iā meminimus, feliciter migraret ad Dominū. Ita vir sanctus, Deo volente, primam obtinuit Aquitanix sedē. Vidisses ibi sanctum sacerdotem velut lampadem diuinitus accensam, tradere se ieiunijs, & vigilijs propè continuis; adeo vt si naturæ necessitas somnum interdum exigeret, eū non in molli strato, quo nunquam vsus est, sed humi substrato cilicio & mattula, parcè captaret. Disseminabat quotidie verbum Dei per omnem regionem, breuique spatio tantum profecit apud populum Iudaica perfidia contaminatum, vt quasi nouam veritatis lucem sibi adspicere viderentur. Vbi cum multa verbis, plura exemplis & factis doceret, nullum sanè non salutari expiatum lauacro in ea vrbe Iudæum habitare permisit. Iam verò ita cœpit in eo signorum gratia augeri, vt haud secus atque olim Apostoli miraculis coruscaret. Nam cum paulo supra dixerimus, Dæmones eum verbo fugasse, & ægros curauisse precibus, iam Deus hanc in eo gratiam ita cumulauit, vt processu temporis etiam cæcis lumen, mutis loquelam, contractis membrorum vsu, quin & vitam mortuis restituerit, pluraque alia miraefferit, quæ nimis prolixum sit vniuersa explicare.

IAM ætas in eo ingrauescebat, atque ad decrepitam propendebat senectutem: iam cernebat omnibus se non posse sufficere, & neque in rerum diuinarum sublimi meditatione, atque sanctæ orationis studijs, vt optabat, iugiter permanere, neque eorum qui quotidie ad nostram Religionem traducebantur, institut omni posse vires adferre necessarias, cum consultissimum illi fore visum est, vt vni ex primoribus regionis illius Vulfelento nomine, viro iam exactè & accuratè instructo, partem sui demandaret officij, diuinique verbi committeret ministerium. Construxit quoque vir sanctus Ecclesias, monasteria & cellas; innumerabiliumque clericorum ac monachorum Pater effectus est: qui omnes exemplo beati viri ita erant studijs Christianæ philosophiæ dediti, vt nonnulli etiam post triduum demum cibum caperent, quorum studijs Pater sanctus mirificè lætabatur. Aderat iam beatæ consummationis diuoptatum tempus: & quamuis graui senectæ vires exhaustæ deficerent, attamen propè emortuum corpus ipsum abstinentiæ onus confirmabat & roborabat; quodque natura non potuit, mentorum gratia concessit. Denique plenus iam dierum,

*Fic episcopus
Bituricensis.*

*Cubat in ci-
licio.*

*Coruscet mi-
raculis instar
Apostolorū.*

*Ingrauescen-
te etate ad-
sciscit sibi co-
adunatorem.*

*Discipuli
eius quidam
per integrum
triduum ie-
iunant.*

*Migrat in
caelum.*

multoque insignium meritorum splendore coruscans, terræ relicto corpore, spiritu sublimes cœlorum petit sedes, sepultus indicibili omnium luctu in basilica quam iam pridem ipse construxerat. Locus à Maioribus dictus est *Navis*, ob nauium stationem: vbi varijs morbis præsens adferendo remedium, præsentem se declarat.

DE S. SEBASTIANO MARTYRE,

ex nob. Breviatio Romano.

XX. IANVARI.

*S. Sebastia-
nus Dux pri-
mæ cohortis,
clam iuvat
Christianos.*

*Acc. salar
apud Impera-
tores.*

*Conficitur sa-
gitta, unde
tamen adhuc
superhuit.*

*Virgis cedi-
tur donec ex-
spiret.*

SEBASTIANVS ex patre Narbonensi, matre Mediolanensi natus, ob generis nobilitatem & virtutem Diocletiano carus fuit. Dux primæ cohortis, Christianos, quorum fidem clam colebat, opera & facultatibus adiuuabat; & qui ex eis tormentorum vim reformidare videbantur, cohortatione sic confirmabat, vt pro Iesu Christo multi se vltro tormentibus offerrent. In illis fuere Marcus & Marcellianus fratres; qui Romæ in custodia erant apud Nicostatum. Cuius vxor Zoë vocem, quam amiserat, Sebastiani oratione recuperavit. Quibus Diocletiano delatis, Sebastianum accersit, & vehementius obiurgatum omnibus artificijs à Christi fide conatur auertere. Sed cum nihil, nec pollicendo, nec terrendo proficeret, ad palum alligatum, sagittis confici iubet. Quem omnium opinione mortuum, noctu sancta mulier Hirene sepeliendi gratia iussit auferri: sed viuum repertum, domi suæ curauit. Itaque paulo post, confirmata valetudine, Diocletiano obuiam factus, eius impietatem liberius accusauit. Cuius adspectu cum ille primum obstupisset, quod mortuum crederet, rei nouitate, & acri Sebastiani reprehensione excandescens, eum tandiu virgis cædi imperauit, donec animam Deo redderet. Eius corpus in cloacam deiectum, Lucina à Sebastiano in somnis admonita, vbi esset, & quo loco humari vellet, ad Catacumbas sepeliuit: vbi sancti Sebastiani nomine celebris Ecclesia est ædificata.

VITA S. FABIANI EPISCOPI

et Martyris, ex Georg. Viceli.

XX. IANV.

XX. IANVARI.

ROMAE ortus, patre Fabio, vir pietati Christianæ deditissimus, quam ob rem Anthero Romano Episcopo (cuiusmodi hodie Papas vocant) vt in pastoralis officio succederet, mirabiliter à Deo electus est. Eusebius Cæsariensis in sexto super ista mirabili electione sic scribit: Tradunt Fabianum, Anthero defuncto, cum de agro reuerteretur vnâ cum amicis suis, & vniuersus Ecclesiæ populus pro Episcopo deligendo in vnum coisset, atque alius de alio (vt fieri solet in talibus) conclamaret, nec tamen vulgi sententia certi aliquid obtineret, adstitisse etiam ipsum inter cæteros, scire cupientem, qui rei exitus foret. Et subito per dei prouidentiam columbam cœlitus lapsam, figuram ferentem illius, quæ in sancti Spiritus imagine super Iesum descenderat apud Iordanem, supra caput adstitisse Fabiani: Ad quod spectaculum, ora cunctorum oculosque conuersos, & omnes velut vno spiritu commotos, hanc esse Episcopatu dignum, per dei iudicium decreuisse, eumque mox Cathedræ impositum, & legitimo sacerdotio confirmatum, &c.

Diuus Hieronymus de S. Fabiano sic reliquit scriptum: De crudelitate autem persecutionis, quæ aduersum Christianos sub Decio confurrexit, eo quod in religionem Philippi desecuit, quem & interfecit, superfluum est dicere, cum etiam Fabianus Rom. Eccles. Episcopus in ipsa occubuerit, & Alexander Babylasæue Hierosolymorum & Antiochenæ Ecclesiæ Pontifices in carcere pro Confessione dormierint. Hactenus ille. Atque ita habes & vitam & mortem sancti Fabiani ab Eusebio & Hieronymo descriptam. Fuit & alius Fabianus, nempe inter istos xxiii. Antiochenos Episcopos planè diuinos, successione decimus quintus, de quo etiam apud Eusebium.

Quomodo fabricatus in locum Antheri effectus sit.

Lib. de scripturis. Eccles. cap. 21.

DE S. AGNETE VIRGINE

et Martyr. ex sermone D. Ambrosij.

Est sermo 90.

XXI. IANVARI.

AGNES Romana, virgo nobili genere nata, tredecim annorum, à Præfecti vrbis filio, qui eius amore flagrabat, magnis muneribus tentatur an sibi nubere velit: quæ se præstantiori desponsam respondit, nec adduci posse vt fidem falleret, quâ ei dedisset. At ille insana cupiditate stimulatus cum pretiosiora ei in singulas preces offerret munera, & ingentes pollice

S. Agnetis mactata.

Contemnit prorsus sponsum terrenū. polliceretur diuitias, iis contemptis & irrisis omnibus, virgo, Discede, inquit, à me, pabulum mortis, fomes peccati: nam multò vberiora & præclariora mihi deferens, me nobilior ille prior occupauit sponsum: is anulo datò sibi desponsauit: is collum ac dexteram meam fulgentibus ac sempiternis gemmis ornauit: quem ego & amans casta, & tangens munda, & accipiens virgo sum. Ea repulsa furens Præfecti filius, rem ad Symphronium patrem derulit. Is indignè ferens quenquam filio suo præferri, cum à suis quæssisset quisnam ille esset cui Agnes se desponsam diceret, intellexit Agnetem à prima ætate Christianam, ad eò magicis artibus addictam, vt sponsum suum esse Christum, sibi persuadeat.

Conuenitur à Præfecto de Christiana religione. Quo audito Præfectus virginē vnà cū parentibus accersit: eaque monet, vt neglecta Christianorum superstitione, honestissimā filij sui conditionē acciperet. Quæ cum virū & Dominum suū esse Christū affirmaret, parentes hortatur Præfectus, vt puellam de illa mente deducant. Postridie eius diei ipse vocat Agnetem, & frustra adhibito omni persuadenti artificio, iubet puellam, si virginitas tantoperè ei placeret, cum virginibus Vestalibus viuere, sin minus, cum scortis vitam agere. Cui illa, Nec diuinū honorem Vestæ, inquit, habere volo, quæ nihil aliud est nisi ligneum aut lapideum simulacrum: & si virginitatem meam in discrimen adduxeris, mecum habeo custodem corporis mei Angelum Domini, qui me inuiolatam seruabit. Quibus

Ducitur ad scorta vt violatur, sed violaturus eam statim concidit mortuus. verbis furore inflammatus Symphronius virginem ad scorta duci iubet. Quò cum eam violaturus Præfecti filius esset ingressus, vidit ipsam clarissimā luce circumfusam: sed nihilominus in infania perseuerans, continuo concidit mortuus. Qui mox reuiuiscens oratione virginis, prodiit in publicum, exclamans templa Deorum esse dæmonum domicilia. Quare idolorum ignominia magnopere commoti Pontifices, Agnetem apud Symphronium magicarum cantionum accusant.

Resuscitatio per Agnetem Præfecti filio, causa demā datur Aspasio vicario. Qui etsi virginem libenter absoluisset, tamen Pontificum calūniam veritus, causæ cognitionem Aspasio vicario dedit. Is in ardētem rogam puellam iniici imperat: quam diuisa in duas partes flamma non attigit: imò verò, orante ipsa, extinctus est ignis. Quo facto vsque adeò Aspasio ira concitatus est, vt eam securi percute iuberet duodecimo Calendas Februarij. Cuius corpus parentes in suo prædio via Nomentana sepelierunt. Quibus ad sepulchrum eius assidue vigilantibus, quadam nocte beata Agnes choro virginū comitata cum apparuisset, sic ad eos

Apparet beata Agnes post mortem.

locu

locuta dicitur: Ne me parentes mortuam lugeatis: nam vnà cum his virginibus viuo apud illum in cælis, quem in terris tota mente dilexi. Cæterum cum aliquot post annos Constantia Constantini Imperatoris filia, insanabili vlceri medicinam quærens, nondum Christiana ad idem sepulchrum accessisset, obdormiscens sibi audire visa est vocem hanc Agnetis, Constante age Constantia: crede in Iesum Christum filium Dei: qui te sanam faciet, Quæ sanata paulo post vnà cum multis ex familia Imperatoris baptismum suscipiens, ibi Ecclesiam nomine beatæ Agnetis ædificauit.

Sanatur ad sepulchrum eius, filia Constantini.

DE S. VINCENTIO MARTYRE,

ex nouo Breuiario Romano.

XXII. IANVARI.

VINCENTIVS Entichij Enolæ filius, Oschæ in Hispania citeriore natus, à prima ætate studiis deditus, sacras literas à Valerio Cæsaraugustano Episcopo didicit: cuius etiam partes suscepit prædicandi Euangelium, quòd Episcopus, propter linguæ impedimentum prædicationis officio fungi non poterat. Ea re ad Dacianum prouinciæ à Diocletiano & Maximiano præpositum delata, Vincentius Cæsaraugustæ comprehenditur, & vinctus ad Dacianum Valentiam adducitur. Vbi verberibus & equuleo tortus, multis præsentibus, cum nulla aut tormentorum vi, aut acerbitate, vel lenitate verborum à proposito deterreri posset, iterum ducitur in carcerem stratum testaceis fragmentis, vt eius nudum corpus somno oppressum, à subiectis etiam testarum aculeis torqueretur. Verum illo in tenebricosa incluso custodia, clarissimus splendor obortus totum carcerem illustrauit.

S. Vincentius prædicat Euangelium pro Episcopo qui erat impedita lingua.

Incluso in carcerem clarissima oboritur lux.

Quæ lux cum summa admiratione omnes qui aderant adfecisset, res à custode carceris ad Dacianum defertur: qui e ductum in molli culcitra collocat, & quem cruciatibus in suam sententiam trahere nō poterat, deliciis perducere conatur. Sed inuictus Vincentij animus, Iesu Christi fide speque munitus, vicit omnia. Itaque in craticula impositus, prunis ardentibus suppositus, & ferreis vnguibus excarnificatus, candentibusque laminis exustus, ignis, ferri, tortorum immanitate superata, victor ad cælestem martyrij coronam aduolauit, vndecimo Calēdas Februarij. Cuius corpus cum proiectum esset inhumatum, corrus & à volucribus, & à lupo, vnguibus,

Torquetur tormentis horribilibus.

Coruus defor-

rostro

*dit eius fuerit
corpus contra
alias vestias.*

rostris, alis, mirabiliter defendit. Qua re cognita Dacianus illud in altum mare demergi iubet: sed inde etiam diuinitus eiectum ad litus, Christiani sepeliunt.

VITA S. EPIPHANII EPISCOPI TICI-

cinensis, ex qua est eius successorem B. ENODIUM.

XXII. IANUARI.

VITAM beati Epiphaniij Ticinensis Antistitis narraturus, inuoco Spiritum sanctum testem actum eius & comitem. Igitur vir insignis Epiphanius caelestis militiae tyrocinium sortitus, lectoris ecclesiastici suscepit officium, signo autem caelitus demonstrato. Nam dum esset in crepundiis lactentis infantiae, fulsisse eius cunabula videre quam plurimi. Cana consilia in annis puerilibus meditabatur, nulli se praeferebat, cum tamen religioso cursu per caelestem tramitem omnibus anteiret. Talis iam ad octauum decimum aetatis suae peruenit annum, in quo in secundo a Leuitis numero dedicatus, senum coetibus peradiunctus est. Stupere quamplurimi, sed qui mores illius cum aetatis immaturitate iungebant. At ille venerabilis Crispinus Episcopus sic eum mulcebat sensibus, ut morderet obtutum, & sub specie frontis rigidae, clandestinum circa discipulum nutrebat affectum. Iam in illo Subdiaconi ordine nihil amplius quam biennio erat commoratus, cum meritorum suorum saltibus euectus exiliuit ad Leuiticam dignitatem, atque interea supradictus Antistes omnem Ecclesiasticae conuersationis substantiam, & diuitias pauperum suorum, in eius potestate committit.

Mira S. Epiphaniij infantia.

Ordinatur Subdiaconus.

Fit Leuita, & committitur ei cura pauperum.

Venerabiliter sequitur suo Episcopo.

CONSTITVERAT in eo domum suam castitas, & continentia radices fixerat in profundis. Virum se esse nisi per patientiam laboris ignorabat, carnem habere, nisi cum moriturum se meminisset, nesciebat. Vtebatur lectione pro requie, librorum venerabilium pro instrumentis blandimenta suscipiens. Postremo quod libri docuissent, vita signabatur. Domum taliter regebat Ecclesiae, ut nec profusione immoderata commissam pecuniam exhauriret, nec odia, sordium pietate contraheret, quin & postquam inuailida senectus venerabilem Crispinum occupasset, istius sustentabatur manibus, cuius ministerio quicquid optasset fieri, ante iussionem videbat impletum: praesentunt enim bonae mentes eorum desideria, quibus cum integritate famulantur. Sed & aliquantibus diebus emensis, morbo regio idem perfunctus, lucem

seculi

seculi nostri superna habitatione commutauit. Tum vero ex templo, bonorum omnium in beatum Epiphanium consensus adducitur: rapitur a lamentatione funebri in gaudium populi consecrandus Antistes. Mox per vniuersum etiam mundum sanctam illius conuersationem illa, quae licet in gloriose tardior solet esse, fama non tacuit. Ad aures Recimeris, qui tunc secundus ab Anthemio principe habitus, Rempublice gubernabat, eum derulit Nutabat status periclitantis Italiae, & affligebatur ipsis discriminibus grauius, dum exspectat futura discrimina. Mulcet Recimer, & velle se reparare concordiam, permotus multorum fletibus, pollicetur.

Episcopus factus, mox fit celeberrimus.

ROGATVR suscipere pro eo ad Anthemium legationis pondus Ticinensis urbis Episcopus beatus Epiphanius. Nec opus est hic uti multis verbis. Quo pacto beatus vir legationem illam obierit, colligi facile potest ex postremis verbis Anthemij, quibus ita eum est allocutus: Etsi inquam, solitae calliditatis Recimeris astutia etiam te fefellerit, me tamen, statumque Reip. tuis committo & commendo manibus? & gratiam quam supplicanti & profuso per se Recimeri negare disposueram, per te primus exhibeo. O admirandum Epiphanius! De Tholosanis partibus aliquando regrediens, singula sanctarum habitationum loca visitabat, vnde singulos vitae flosculos decerpit ex omnibus. Ipse etiam, cum summa demonum turba de obsessis cepissent clamare corporibus, flagris se & cruciatibus nimis, ut fugiant, sacerdote Epiphanio imperante, compelli, modica cum fletu oratione profusa, ad extrema terrarum confinia eos transmitterebat, ac diuersis vocibus euulantes, meritorum suorum vrgebat imperio. Cuius caelestis anima cum cerneret maturius se ad purum aetheris euolare fulgorem, hymnis & canticis resonans ad sedem suam, remeavit, caelesti lumine ac decore usque in tertium diem circa sanctas eius reliquias cunctis apparente.

Mittitur legatus ad Anthemium.

Nota.

Potentissime fugat demones.

VITA S. IOANNIS ELEEMOSYNARII

Archiepiscopi Alexandrini, ex qua est apud Surium.

XXIII. IANUARI.

BONORVM virorum memoriam tradere posteris, conciliat sane magnam utilitatem. Quarum vna est ea quoque vita quae nunc est nobis proposita ad narrandum, boni, inquam Ioannis, cuius actioni nomen est conueniens. Vocatur enim

*Quid elemosine
sive elemosy-
narius.*

*Duxit S. Ioan-
nes uxorem.*

*Mortuus uxore
& liberis,
ritus deinde
ab. det. Deo.
Profusissimus
est in paupe-
res.*

*Eligitur Pa-
triarcha A-
lexandrinus.*

*Resistit im-
pio Pet. o Cna-
phao.*

enim eleemon, id est, misericors, propter magnam suam ad hoc propensionem. Quem tulit quidem insula Cyprus, patre Epiphonio viro illustri, ut cui committeretur illius insulae rectio, postea autem Alexandrina sortita est Pontificem & patronum. Sed veniamus ad narrationem. Cum recte educatus Ioannes peruenisset ad mensuram aetatis, vel inuitus a parentibus uxori iungitur matrimonio. Cum qua habitare postquam admisisset, ut parentibus obediret, auersatus tamen est coniunctionem, continentiam amplexus etiam in matrimonio. Sed magna soceri importunitas coegit tamen rursus magnum Ioannem cedere legibus. Ex quo efficitur quidem pater liberorum, patrem autem vocari cito ei est ablatum, immatura morte ei praeruptis filiis. Postquam autem cum ramis radix quoque concidit, & ablata est ei vitae socia, propter omnia quidem agit gratias grata & memor anima Deo, qui dederat & abstulerat, eam autem rem efficit materiam virtutis; & cum illorum priuationem reputasset esse curarum depositionem, Deo perpetuo ita assidebat, ut diuelli non posset, & ad Christi portam assidue pulsanti ei aperiuntur viscera diuinae benignitatis.

I T A Q U E ipse quoque illa imitans pro viribus, aperit viscera, & portas omnes, & manum indigentibus non misericordiae aliquas guttas praebens, sed ambabus manibus opes effundens inopibus. Hinc euadit omnibus manifestus. Heraclius autem tunc sceptrum tenebat Romanorum. Quamobrem cum ciuitas Alexandrina tunc esset orbata Patriarcha, ad hunc virum toto contendit desiderio; & rogat Imperatorem, ut ab eo pasceretur eorum Ecclesia. Et ille quidem magnum illum accersit protinus; iste autem strenue resistit primum, succumbit tamen tandem, sitque sedis Marci successor. Quam postquam ascendisset, hoc ante alia omnia contendit, ut renouaret Marci praedicationem & fidem Patrum. Nam cum Petrus Cnaphaeus blasphemam quandam in diuinitate additione hymno ter sancto ausus esset inferere, & ei quod est, Sanctus, immortalis, adiecisset, qui crucifixus est propter nos: diuinus iste vir, hac blasphemia sublata, impatibilem & immortalem diuinitatem suo dogmate afferuit.

C V M autem inuenisset septem sola Orthodoxorum oratoria, ea efficit decies plura, ut qui ea septuaginta constituerit. Deinde omne confecit studium, ut qui capti fuerant omne genus haesibus, conuerterentur ad pietatem, fuitque zelus eius vehemens in ordinationibus, ut ex quidem purae essent a lucris & muneribus; nulla autem earum fieret citra examinationem. Praeterea

quibus fiebat iniuria, & ne Iudices gratificando personis ius proderent. Quod autem erat ei maximum & maxime proprium, erat misericordia in pauperes, & in curandis indigentibus infatigabilitas, & procliuuitas quae non poterat comprimi, & nihil omnino parcere pecuniis, adeo ut etiam saepe ad fundum ipsum perueniret, sic tamen, ut Deus semper rursus prouideret, aliquando quidem miraculo, aliquando autem alia inopinata via. Exstruxit xenodochia & nosocomia & prochothrophia, eis frumentum attribuens quotidianum. Pauperes vocabat suos dominos, ut qui soli ipsi (ut aiebat) opem ferre possent, ne a Christi regno excideret. Quos, ut Pontifex factus, iussisset per totam ciuitatem describi, intellexit omnes qui numerati fuerant, efficere septem millia & quingentos, & iussit unicuique eorum dari sumptum diurnum. Post haec autem suum conuertit studium ad hoc, ut iustis ponderibus & mensuris vterentur qui vendebant in ciuitate: quod quidem pulchre fecit iustus, publice praescriptis Edictis.

P O R R O vero hoc quoque ab illo factum est, qui, ut diximus, magnam curam gerebat eorum quibus fiebat iniuria. Cum accepisset, multos ad eum accessuros, & de iis quae illis factae fuerant iniuriis supplicaturos, ab iis qui ipsum sequebantur, arceri; duobus hebdomadae constitutis diebus, quarto, inquam, die, & die Parasceues sedens in templi porticibus se cui libet volenti praebat adeundum, nonnullos ex iis qui erant virtute insignes, habens secum confidentes. Quibus saepe distabat illud dignum quod scriptis & memoriae mandetur: Si nobis, dicens, qui sumus homines, licet omnino ad Deum, qui summus est, accedere absque villo intercessore, & de quibus volumus eum rogare; quomodo non ipsi nostris conseruis portas aperuerimus absque villo impedimento, & cui libet, cui opus est, benignam autem praebuerimus? Scimus enim qua mensura mensi fuerimus, eadem nos esse remetiendos. Praeter alia autem bona, in sacrarum quoque Scripturarum cognitione summe laborabat, & plurimum meditabatur. Hoc autem propterea maxime quod tunc abundaret multitudo haereticorum; ad quos euertendos adsciuerat eos qui illis temporibus erant excellentissimi, Ioannem, inquam, & Sophronium.

A D H A E C erat ei etiam studio conseruare, nulli detractioni affinem, & nullo vano sermone. Quod si quis ex iis qui confidebant, tale quid proposuisset, ille ingeniose & apte id repellebat, iniiciens bonam aliquam quaestionem & ani-

*Largiti ege-
nis, nunqua
uest quod lar-
giatur.*

*Pascit paupe-
res ad septem
millia quin-
gentos.*

*Duobus die-
bus hebdoma-
datim patet
omnibus li-
berimus ad
eum accessus.*

Matth. 7.

*Odit detra-
ctorem.*

mæ vtilem. Si is autem esset crassus & plebeius, & qui non recedebat ab iis quæ sunt consueta, presentem quidem non male tractabat, nec se iracundè & asperè in eum gerebat; præcipiebat verò, ne eum sinerent amplius esse è cõsilio, vt per eum vnum fierent alij cautiore. Vt autem mortis memoriam suæ cogitationi profundè imprimeret, iussit sibi monumentum extrui, non tamen finem imponi; vt semper moneri posset ab his qui erant ipsi operi præfecti, sicque meminisset simul se moriturum. Maxime etiam illi erat curæ accedere ad ægrotorum visitationem & eorum sepulturam. Sæpè autem etiam affidebat eis qui emittebant animam, & eorum oculos suis tegebat manibus. Iubebat synaxes quoque celebrare pro iis qui dormierant, asserens defunctis multum prodesse quæ pro eis fiunt commemorationes & sacra ministeria. Suadebat quoque omnibus non esse promptos ad condemnationem, sæpè repetens illud: Nolite iudicare ante tempus.

NEQUE verò suadebat solum; sed eorum etiam, qui diuina præcepta negligunt, volens corrigere fœcordiam, tale quid fecit, dignum quod maderetur memoriæ. Cum enim cognouisset, multos negligentiores post lectionem diuinorum Euangeliorum exire ex Ecclesia, & vanis ac ociosis vacare sermonibus, solenni quodã die, relicto sacrificio, ipse quoque è tẽplo egreditur, & sedet cum vniuersa multitudine. Omnibus autem hoc stupentibus. Non oportet, inquit, admirari: vbi enim sunt oues, illic omnino oportet esse Pastorem; deinde, quod propter vos & vestram vtilitatem celebramus synaxes: atque hoc modo multos correxit. Hic reuera bonus Pastor, diuinus, inquam, Patriarcha, credens principi Pastorum Christo, qui iubet, si persecuti fuerint, ex vna ciuitate fugere in aliam, cum esset Alexandria tradenda manibus Persarum, diuina prouidentia illinc quidem recedit; peruenit autem in suam patriam Cyprium, in suam ciuitatem Amathuntem. Vbi cum præsciret iam appropinquare suum ex hoc seculo discessum, iussit Scribis vt scriberent testamentum; quod sic habebat: Quandoquidem ex mundi bonis nihil aliud sit mihi reliquum, nisi tertia pars nummi; hanc ipsam iubeo quoque dari pauperibus, qui sunt mihi fratres in Christo: sicque deponit spiritum in manus Dei viuientis, depositus in æde diuini Tychonis.

VITA

VITA S. HILDEPHONSI TOLETANAE

urbis Episcopi, ex ea qua est per Iulianum Pomerium.

XXIII. IANUARI.

HILDEPHONSUS memoria sui temporis clarus, & inguis eloquentiæ floribus exornatus, sæculo ætatis nostræ nobilissimus Toletanæ ciuitatis adscitus in cathedra Presul post sanctum Eugenium in sacerdotem consecratur, vir tanta laude dignissimus, quanta & virtutum gratia numerosus. Quippe qui mellifluas dapès de paradiso Dei capiès, & per totam Hesperiam dispergens, in eam nostram ingenti eloquio satiauit, non impar meritis Isidori, de cuius fonte adhuc clientulus purissimos latices bibit. Nam directus à sancto Eugenio venerabili Toletanæ sedis Episcopo ad supradictum Doctorem Isidorum Hispalensem Archiepiscopum, cum sibi iam sciolus videretur, adeò ab eo tentus & elimatus est, & vt ferunt, aliquo ferro constrictus, vt si quid scientiæ deerat, plenius instrueretur. Tandem ergo optimè informatus, ad pedagum suum dominum Eugenium remeans, non post multos dies Diaconij officium adeptus est. Hic igitur sub rudimentis infantie adhuc degens, diuino tactus spiritu, monachorum vita delectatus, contemptis parentum rerumque affectibus, Agaliense cœnobium petiit, monachumque se in eo multis annis decenter exhibuit.

COENOBIVM quoque virginum in Deibrensi villa construxit, ac propriis opibus ditauit. Rector deinde vel Abbas effectus Agaliensis cœnobij, monachorum mores exercuit, rem discreuit, vitamque seruauit. Deinde post multum tempus, decedente sancto Eugenio, regali violentia Toletum deducitur, atque ibidem Pontifex subrogatur; cum virtus eius enucleata statim in sede Romulea refulsit, & veluti facula ardens omnè Hesperiam perlustrauit: Fuit si quidem timoris Dei instantia plenus, patientia singularis, eloquij decore celebris. Scripsit autem quam plurimos libros, id est, librum præfatiæ imbecillitatis propriæ; librum de virginitate beatæ Mariæ, contra tres hereticos; opusculum de proprietate personarum Patris, & Filij, & Spiritus sancti, opusculum annotationum actionis diurnæ, opusculum annotationum in Sacramentis, librum in cognitione Baptismi vnum, librum Epistoliarum, Missarum, Hymnorum atque Sermonum. Scripsit & alia multa, quæ variis occupationibus impeditus, alia cœpta, alia semiplena reliquit.

f 2 HIC

Studiosè curat sibi sepe efferi memoriam suam.

En Missas pro defunctis.

Inuicendo alii corrigunt eos qui negligunt rem diuinam.

Migrat ad Christum.

Nota aetatem auctoris.

S. Hildephonsus sacerdos s. Eugeny.

Eruditur à S. Isidoro Episcopo Hispalensi.

Fit monachus.

Eius virtutes & sacra opuscula.

*Præsentat sol-
lemnitatē reli-
quias S. Leo-
chadiæ,*

*Cōponit Mis-
sam de beata
Maria.*

*Nota mai-
statem calig-
nem.*

*Apparens ei
Despava, dat
ei insigne do-
num.*

*Moritur factus
Episco-
pus nono an-
no sui Episco-
patus.*

Hic etiam dono afflatus superno, reliquias sanctæ ac Deo dicatæ Virginis & Confessoris Leochadiæ, adueniente Rege in sedem suam regiam ob festiuitatem, omnibus adstantibus præsentauit. Nam ante tumulum Virginis orante Hildephonso in genua prouoluto, tumulus in quo sanctum corpus eius humatum est, exiliuit, & operculum, quod vix triginta iuuenes mouere possent, angelicis manibus fuit eleuatum, quin & velum quod sanctæ Virginis membra tegebat, consurrexit, tanquam illud ipsa viuens foras submitteret. Et quidem alia etiam adhuc miracula Spiritus sanctus per eum peregit, sed ego adhuc vnum tantum insigne narrabo. Superueniente die semper virginis Mariæ, ante tres dies Litanias peregit, & Missam, quæ in eius laudem caneretur, composuit. Porro vbi ventum est ad eius sanctam solennitatem quæ est Assumptio, tam Regem quam populum ad hanc gratiam sollicitabat. Iam ante horas Matutinas solito more ad obsequia Deo peragenda consurrexerat, vt Vigiliis suas Domino consecraret, Diacono vel Subdiacono atq; Clero ante eum cum faculis præcedentibus; cum ecce subito ostium aperientes, & ecclesiã intuentes splendore cælesti micantem, deficientes ad lumen, aufugientesque cum tremore, faculas quas manibus renebant, reliquerunt, propè mortui reuertentes ad sodales.

SOLICITE verò omnis congregatio requirebat quid de Dei seruo ageretur. At ille bene sibi conscius, ante altare beatæ semper Virginis procedens, reperit in cathedra ipsam Dominam sedentem, vbi erat solitus sedere, & populum salutare. Et eleuatis oculis vidit in circuitu eius absidem repletam virginum choris; quæ de Canticis David modulata suauitate aliquid cantabant; ac deinde aspiciens in eam ipse Deo charissimus, talem nostræ Dominæ ad se loquentis vocem audiuit: Propera in occursum serue Dei, & accipe de manu mea munusculum quod tibi de thesauro filij mei attuli; sic enim tibi opus est, vt benedictione tegminis, quæ tibi data est, in meo tantum die vtaris. Quibus dictis, vnâ cum virginibus & luce ab oculis eius remeauit. Vestis autè quam detulerat Dei mater, seruatur in Toletana Ecclesia, miræ subtilitatis, mirique candoris. Cathedram quoque Episcopalem in qua dignata est residere Dei mater, nullus postea sedere præsumpsit Episcopus, nisi Sigebertus, qui statim sedem ipsam perdens, exilio relegatus est. Iam nouem annis & duobus ferè mensibus, vir Dei Hildephonsus clarus exstiterať meritis & reuerentatione Pontificalis

calis regiminis; cum ecce expleto decimooctauo Regis Recesfundi anno, die decimo Calendas Februarij domicilio carnis exiit, atque in Ecclesia B. Leochadiæ honorificè tumulatur, felice eius animã ad cæli perlata palatia.

VITA S. EMERENTIANÆ

virginis, ex D. Ambrosio.

XXIII. IANVARI.

EMERENTIANA, quæ fuerat collectanea eius, virgo sanctissima, licet catechumena, constanter intrepida stabat immobilis, & his verbis exprobrabat eos: Superflui, miseri, caduci, atque atrocissimi, Deum omnipotentem colentem occidistis, & percussione lapidum homines innocentes iugulastis. Hæc & his similia dum turbis furentibus diceret, lapidata est ab eis, & orans iuxta sepulchrum Agnetis beatissimæ, emisit spiritum. Non dubium est, quod in suo sanguine sit baptizata, quæ pro defensione iustitiæ, dum confiteretur dominum, mortem constanter excepit. Eadem denique hora fit terræ motus vehementissimus, & cum nimia esset cæli serenitas, tantæ coruscationes, tantaq; fulgura & tonitrua extiterunt, vt pars maxima infani populi expiraret. Vnde factum est, vt nullus penitus ex eò aduenientibus ad sepulchra sanctorum aliquas molestias excitaret. Venientes autem parentes beatæ Agnetis cū sacerdotibus nocte, abstulerunt corpus sanctæ Emerentianæ virginis, & sepelierunt illud in confinio agelli beatissimæ virginis Agnetis. Igitur dum parentes beatæ Agnetis assiduis pernoctationibus vigilarent ad tumulum eius, vident in medio noctis silentio exercitum virginum, quæ omnes auro textis cycladibus indutæ, cum ingenti lumine præteribant, inter quas vident beatissimam Agnetem simili veste fulgentem, & ad dexteram eius agnum niue candidiorem. Hæc itaque dum viderent parentes eius, & qui simul erant, stuporem mentis incurunt. Sed beata Agnes rogat sanctas virgines, parumper gradum figere, & stans parentibus suis dixit: Videte, ne me quasi mortuam lugeatis, sed congaudete mihi & congratulamini, quia cum his omnibus lucidas sedes accepi. Et illi sum iuncta in cælis, quem in terris tota animi intentione dilexi. Et his dictis pertransiit. Hæc visio publicè ab omnibus qui viderant, quotidie

*Lapidatur S.
Emerentiana,
& moritur
ad sepulchrũ
B. Agnetis.*

*Visio ad tu-
mulum Agne-
tis facta pa-
rentibus ibi
pernoctantibus.*

*Agnetis vera
barnobis ad
parentes.*

vulgabatur. Vnde factum est, vt post aliquantos annos ad Constantiam Constantini filiam hoc factum ab his, qui viderant, narraretur. Erat enim ipsa Constantia regina virgo prudentissima, sed ita obfessa vulneribus, vt à capite vsque ad pedes nulla membrorum pars libera remansisset. Accepto autem consilio spe recuperandæ salutis, venit ad tumulum martyris nocte, & licet pagana, tamen credula animi intentione preces fideliter fundebat. Quod dum faceret, repentina somni suauitate corripitur, & vidit per visum beatissimam Agnetem talia sibi monita præferentem: *Constante age, Constantia, & crede. Dominum Iesum Christum Dei esse saluatorem tuum, per quem modo consequeris omnium vulnerum, quæ in corpore tuo pateris, sanitatem.* Ad hanc vocem Constantia euigilat sana, & sic sana, vt nec signum in eius membris alicuius vulneris remaneret. Reuersa igitur ad palatium sanctissima, facit gaudium & patri suo, & fratribus suis imperatoribus. Coronatur ciuitas tota, fit lætitia militantibus atque priuatis & vniuersis audientibus hæc. Infidelitas gentium confundebatur, & fides dominica lætatur. Interea patrem & fratres Augustos rogat, vt basilica beatæ Agnetis construeretur, & sibi illic mausoleum collocari præcepit. Currit hæc opinio ad omnes, & quotquot credentes ad tumulum eius aduenissent, sanabantur, quacunque fuissent infirmitate detenti. Quod facere Christum nullus dubitat vsque in hodiernum diem. Perseueravit autem Constantia Augusti filia in virginitate, per quam multæ virgines, & mediocres, & nobiles, & illustres sacra velamina susceperunt. Et quia fides mortis damna non patitur, vsque in hodiernum diem multæ virgines Romanæ Agnetem beatissimam, quasi in corpore manentem atendant. Et eius exemplo agentes viriliter, integre perseuerant, credentes sine dubio, quod perseuerantes perpetuæ victoriæ palmam acquirant. Hæc ego Ambrosius seruus Christi, dum in voluminibus diuinis inuenissem scripta, non sum passus infructuoso silentio regi. Ad honorem igitur tantæ martyris, sicut gesta eius agnouit, conscripsi, & ad ædificationem vestram o virgines Christi, textum passionis eius credidi destinandum, obsecrans charitatem Spiritus sancti, vt labor noster in vestra imitatione fructum in conspectu Domini valeat inuenire, Amen.

*Constantia
Regina vul-
neribus ob-
fessa adu-
muntis A-
gnetis.*

VITA S. TIMOTHEI PAULI DISCI-
puli, ex literis noni Testamenti.

XXIII. IANV

XXIII. IANVARI.

TIMOTHEVS Lystris oppido Lycaoniæ natus ex Iudæa matre & patre gentili, Christianæ religionis cultor erat, cum Paulus in ea loca peruenit. Qui motus Timothei sanctitate & optima fama, qua idem inter Christianos illius tractus celebrabatur, asciiuit ipsum socium & comitem suæ peregrinationis. Ac ne offenderentur ij qui ex Iudaismo conuersi fuerant ad Christum, Timotheumque nouerant filium esse patris gentilis, ipsum circumcidit, quod licebat, adhuc nondum satis Euangelio promulgato. Cum autem peruenissent Ephesum, ibidem Timotheus à Paulo relictus est, vt Ecclesiam doctrina exemploque iuaret. Ad hunc Paulus, vt doctrina qua præsentem instituerat, absentem quoque confirmaret, duas epistolas scripsit: alteram à Laodicea, alteram ab vrbe Roma. Postremo Timotheus quum in festo celeberrimo Dianæ populum ab impio sacrificio conaretur auertere, lapidibus obrutus est à furente populo, vnde penè mortuus sublatus à Christianis, & ad montem vbi vicinum e ductus spiritum emisit.

*Natales D.
Timothei.*

*Lapidibus
obrutus.*

VITA S. BABYLÆ ANTIOCHÆ-

ni Episcopi, ex Ioan. Maldonato Hispano.

XXIII. IANVARI.

BABYLAS Antiochenus Episcopus tantæ fuisse virtutis in asserenda, prædicanda, propugnandaque religione Christiana memoratur, vt Numeriano Imperatori templi valuas irumpere conanti, manus iniecerit, continerit, retroque cedere coegerit. Quare prostratus Numerianus in carcerem trudi, ferroque constringi præcepit. Productum tandem postea interrogauit, si quos sciret alios pari dementia Christi dogmatis asserores. Cui Babylas tres habere se dixit pueros probe instructos Urbanum, Prælidanum, ac Apollonium, ex quibus facile posset intelligi, veram nullatenus sapientiam ætate annisve rectè meriri. Vinciuntur pueri, trahuntur cum matre Theodulla, & cum summa se prædicarent audacia Christianos, ante ora parentis alapis cæsi, cruciantur,

*Interrogatus
Babylas à
Numeriano.*

*Eus & pueri
cum matre
trahuntur.*

f 4

non tamen à Christiana possunt veritate moueri. Torqueantur denò, & ad numerum annorum plagæ cuique singulariter infliguntur, alij duodecim, alij nouem, alij septem, sed à matre Episcopo que solantur, animantur, & premij sempiterni admoventur. Postremo Babylas tresque pueri suspenduntur simul, ac crudelissimè feriuntur, & cum fortiter ac constanter cruciamenta perferrent, tormentisque in ipsis Christum Deum fatebantur, ac prædicarent, obruncatione capitem vitam finire.

DE CONVERSIONE S. PAULI,
ex sermone D. Augustini, adiunctis nonnullis ex Radulpho.

XXV. IANUARI.

D. Augustini
1116.

HODIE, dilectissimi, nobis lectio de Actibus Apostolorum hæc pronunciata est; ubi Apostolus Paulus ex persecutore Christianorum, annunciator factus est Christi: percutiens eum Christus & sanans; occidens & viuificans; occisus agnus à lupis, & faciens agnum de lupis. Prædictum enim erat in præclara illa prophetia, cum Iacob patriarcha benediceret filios suos, præsentia tangens, futura prospiciens, quod in Paulo cõtigat. Erat autem Paulus, sicut ipse testatur, de tribu Benjamin. Cum autem Iacob benedicens filios suos venisset ad benedicendum Benjamin, ait de illo: Benjamin lupus rapax. Quid ergo, lupus semper rapax? Absit, sed quid? manè rapiet prædam, & ad vesperam diuidet escas. Hoc in Apostolo Paulo impletum est, quia de illo dictum erat. Iam si placet audiamus illum manè rapientem, & ad vesperam escas diudentem. Manè & vesperè posita sunt pro eo, ac si diceretur, prius & postea. Sic igitur accipiamus: prius rapiet, & postea diuidet escas. Attendite raptorem: Saulus, inquit scriptura, acceptis epistolis à Principibus Sacerdotum, ibat ut vbiunque inueniret Christianos, ad Sacerdotes traheret, & adduceret, vti que puniendos. Ibat spirans & anhelans in cædes, hoc est, manè rapiens. Nam & quando lapidatus est Stephanus primus martyr pro nomine Christi, euidentius erat ibi Saulus, & sic aderat lapidantibus, ut non ei sufficeret si tantum suis manibus lapidaret: ut enim esset in omnium lapidantium manibus, ipse omnium vestimenta seruabat, magis sequens omnes adiuuando, quam suis manibus lapidando.

A V D I V I M V S, manè rapiet. Videamus, ad vesperam qualiter diuidat escas. Voce Christi de cælo prostratus, & accipiens

Gen. 49.

Explicatur
illa propheta
Genesios
de Paulo.

Fuit Paulus
in omnium
illorum pec-
cato qui lapi-
dantur Ste-
phanum.

cipiens de super edictum iam non scæuendi, cecidit in faciem suam, prius prosternendus, postea erigendus; prius percutiendus, postea sanandus. * Et quis vnquam, fratres mei, putaret hominem tam crudelem & sanguinolentum ad tantam gratiam posse peruenire? Sed Dominus, cuius misericordie non est numerus, huius etiam miserus est, ut ostenderet se esse illum de quo scriptum est: Qui eduxit vincitos in fortitudine, similiter eos qui exasperant, & qui habitant in sepulchris. Diuinitus prostratum, oculisque apertis nihil videntem, socij (inquit eadem sacra scriptura) ad manus trahentes, introduxerunt Damascum. Hæc mutatio dexteræ excelsi. Qui venerat trahere oues, trahitur ut ouis, factus de lupo agnus, de Saulo Paulus, de persecutore Prædicator. Et erat ibi tribus diebus & tribus noctibus non videns, & non manducauit neque bibit. Ad modum triduanæ Domini sepulturæ mortuus est peccato, ut surgeret Deo.

V B I cum Dominus iam per se interius eum Euangelium docuisset (vnde ipse gloriatur se non ab homine accepisse illud neque didicisse, sed per reuelationem Iesu Christi) tamen mittit eum illuminandum, erigendum & confortandum ad Ananiam; nimirum ut per hoc ostendat, ministris, id est, ministerijs Dei quanta reuerentia debeat, ut non nisi per eos & per ea pateat salus. Vnde & mox ut Ananias imposuit Paulo manus, ceciderunt ab oculis eius tanquam squamæ serpentine malitiæ, & illuminatus est: & cum accepisset cibum tam corporalem quam spiritualem, confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot, & continuo ingressus Paulus in synagogas, prædicabat illis Iesum, ostendens quoniam hic est filius Dei. En qui prius adiuuabat toto nisu Iudæos persequens Christum, nunc toto nisu persequeretur infidelitatem eorum. Porro, fratres mei, in Paulo & in Magdalena & huiusmodi, voluit Dominus demonstrare viscera misericordie suæ, ut scilicet cæteris peccatoribus exemplum pœnitentiæ & spem veniæ præstaret, ne videlicet aliquis in quantacunque scelerum enormitate desperaret, sed potius per pœnitentiam ad spem veniæ festinaret. Audi etiam peccator: Non proponitur tibi Paulus in exemplum peccandi, sed pœnitendi. Si secutus es peccantem, sequere pœnitentem: non desperes, sed, dum licet, ad remedium pœnitentiæ festines, compungaris, plores, confitearis, & bonis operibus redime peccata tua.

* Deinceps
Radulphus.

Psa. 67.

Fit de Saulo
Paulus, delin-
po agnus.

Gal. 1.

Paulus do-
ctus intus, ta-
men adhuc
mittitur ad
Ananiam.

Conuersus à
Domino, sta-
tim pro illius
gloria deser-
tat.

Ut nemo de-
speret quan-
tiscunque
peccator.

VITA V. POPPONIS ABBATIS

Stabulensis, ex Everhelmo Abbate Alimontensi.

XXV. IANVARIIL.

*V. Popponij
genus illustre.**Visit sepul-
chrum Do-
mini.**Item limina
Apostolorum
Petri &
Pauli.**Relictis mu-
pitiis sibi pa-
ratis, divina
communi:ia-
ne fit mona-
chus.**Curat per
eum quidam
leprosus.*

BEATVS Poppo in diebus nostris, Deo & seculis in om-
ni virtute cōmēdatissimus; Lictrogaugij partibus editus
est. Natus est verò Tizekino patre, atque Adalunif illustris-
sima matre; quorum ille quinta septimana natiuitatis beati
Popponis, nulli commilitonum suorum secundus, in bello
Hasbanensi occubuit. Et quidē & iste quoque beatus postea
Poppo adolescentiæ crescens processibus, inaniter primò stu-
duit in turis rei militaris versari, sed solūm ad tempus. Videns
enim periculum & præcipitium pluribus inde prouenire, vo-
luit inde pedem retrahere. Vnde contrigit, eum non multo post
ex inspiratione diuina excitatū, Dominici sepulchri loca ire
visitatum, facris inde etiam reportatis reliquijs atque in orato-
rio S. Mariæ in villa Dunsa sito, religiosè collocatis. Non mul-
tum quoque temporis intercesserat, & diuina agente gratia e-
tiam inuilit limina Apostolorum Petri & Pauli; deinde etiam
miro quodam modo sanctum eius desiderium siue constantia
à Deo probatur. Illis diebus Balduino Marchiso Flandriarum
populis imperante, beatus Poppo tam apud eundem Principē
quā optimatum suorum primos plurimum amicitia valuit,
potissimum autem apud Frumoldum in loco Sithiu cōmoran-
tem, qui eum generum suum valde adsciscere sibi expetebat.

Et quidē eius votis vir Dei ad sensum ad tempus præbue-
rat; quin etiam vterque per artham consiliū iam firmauerat: sed
postea infusione sancti Spiritus reuocatus B. Poppo paulatim
renuit. Denique imminēte nuptiarum tempore in Sithiu ten-
dens, admonitus miraculo lucis cælitus super eū equo insiden-
tem immisissæ, lanceæque suæ in modum faculæ radiantis, con-
uolauit ad sanctum Theodoricum, vt ibi se monachū profite-
retur. Cœpit autem ibi mox à Gilberto Marriliacensiu postea
Abbate, Domini autem Gerardi Cameracensium Episcopi car-
ne & spiritu germano strenuè erudiri in omnibus quæ sunt
monasticæ institutionis. Sub ipso autem iā memorato Gilber-
to tunc tēporis monasterij existente portario, non multo post
ab eiusdem loci Abbate mandata est illi cura pro recipiēdis in
xenodochio pauperibus. In quā functione dum versatur, vide
etiam eximium miraculum, nimirum leprosus quidā, cooper-
torio,

torio, quo ipse vir beatus in stratis recumbens vti solebat, ip-
sius commiseratione coopertus, euestigio, omni lepra fugata,
sanus apparuit: quod mihi scribenti, qui à prædicto Gilberto
coram didicerunt, intimauerunt. Subsequenti verò tempore
sanctæ recordationis virum Abbatem Richardam ad sanctum
contigit Theodoricum venire, atque piam viri Dei conuersa-
tionem intelligere, qui & eum secum abduxit Viridunum. Vbi
ante omnia & super omnia ab eodem Abbate pro obedientia
seu patientia tentatus & probatus, tandem ex primis rerum
negotiis administrare est iustus.

OMITTO hinc de ipsius matre venerabili vidua, quæ circa
hæc tempora posthabitis omnibus sui iuris redditibus, partim
filij sui consilio, partim diuina visione, quam ad sanctum A-
mandam habuit, Viriduni velo piæ conuersationis sibi impo-
sito; cœnobialis vitæ arripuit propositū, ac tandem apud S. Vi-
tonem reclusa, cursum vitæ feliciter peregit: nimum siqui-
dem prolixum est narrare vniuersa. Succedente verò tempo-
re, memoratum Abbatem Richardum Balduinus Marchilus,
apud S. Vedastum, Folrado à regimine deiecto, subrogauit.
Qui, quòd rerum gerendarum copia se offerebat, virum Dei
Popponem secundum à se eo loci præfecit. In administran-
dis autem eiusdem loci necessariis magna tunc exstitit diffi-
cultas, vt pote vbi milites res monasterij possiderent. Sed an-
nuente prædicto Marchiso, prudenter callideque eas beatus
Poppo repetiit, atque vt eiusdem loci fratribus permanerent
publicis archiuis stabiliuit, frustra in eum militibus fremen-
tibus, & occupantibus, etiam nonnūquam ad ipsam perimen-
dum viarum septa. Iam plurimum pro monasterij illius ela-
borauerat rebus, cum à venerabili Richardo Abbate iustus
inde abiit, & Viridunum pristinum conuersionis suæ lo-
cum rediit.

VBI pro comprobanda post summam Præposituræ admi-
nistrationem ipsius patientia, onus infimarum rerum mona-
sterij deinde ab Abbate ei iniungitur. Sed quia omne subie-
ctionis onus humilitate & patientia præueniebat. Abbas eum
non multo post proximo à se loco promouit, atque insuper
Abbatiam sancti Maurij Vuaploi dictam, cum omnibus e-
iusdem loci appendicibus ei delegauit: quam ille ita rexit, vt
breui tempore veteribus ædificiis funditus diiectis, nouis que
elegantè exstructis, locum mutato nomine ex honestate sui
denominarit Beloacū, quod vocabulū durat vsque in præsens.

*Abducitur
Viridunus.**Adhibetur ut
simul regat
monasterium
S. Vedasti.**Redit Virido-
nunus.**Committitur
ei Abbatia
S. Maurij
postea Beloac-
ensis dicta.*

Con

*Itē Abbatia
Stabulensis &
Treurenensis.*

Contigit verò interea Stabulensis cœnobij Abbatem Bertramum debitum mortis persolvere: vnde & Henrico Imperatori tam pio quàm magno, beatum Popponem subrogare animo sedit. Quod vt fieret, à Richardo Abbate tunc secum in consiliis agente per sanctum Heribertum Agrippinæ Coloniae Episcopum, licet difficulter, obtinuit tamen. Quin & biennio elapso, succedere etiam eum iussit idem Imperator Herichoni Treurensem Abbati apud S. Maximum: tanta erat fama eius sanctitatis. Mirum autem quas vir beatus molestias vtrouique sit passus ab iis qui à monasticis obseruationibus per abrupta deflexerant, quos ipse ad regularem disciplinam reuocare conabatur. Sed triumphauit ipse de omnibus, modò venenum sibi propinatum sine læsione sumens, modò diuinam vidēs in suos infestatores immitti vindictam.

*Venenum sibi
oblātū ab his
quos volebat
reformare bi-
bit illisus.*

A C C I D I T autem post hæc Henricum Imperatorem viuendi finem facere. Quo tempore cum inter Principes regni magna fuisset dissidiorum occasio exorta, beatus Poppo illos in pacem redigere, diu multumque laborauit, tandemque Dei virtute reduxit, Conradum, dico, & Henricum Reges; quorum ille Romanorum siue Orientalium; Henricus verò Occidentalium populis imperauit. Destinârat quoque ei Rex Conradus Argentinæ ciuitatis Episcopatum, sed declinavit eum constanter & humiliter, dicens, se, ne quidem in iis quæ tunc ei incumbabant curis sufficere. Cuius humilitas quia cæterarum virtutum eius argumentum Regi fuit, totius consilij viribus idem mox Rex eò saltem incubuit, quatenus eas regni sui Abbatias illum administrare iuberet, quas aliquando Pastoribus destitui videret: quod & factum est, quicquid ipse impossibilitatem excusaret. Et primò Lintburg in Vosago situm, quod hæreditaria sorte sibi iam olim in manus venerat, beato viro tradidit, pro struendo inibi in honore S. Ioânis Euangelistæ cœnobio, quod & vir beatus egregiè perfecit, seruos Dei ibi congregans, atque Ioannem nepotem suum tam illi loco quàm apud S. Maximinum Treurenensibus præficiens. Successit etiam vir Dei, à præfato Rege iussus, & aliis quamplurimis monastici instituti cœnobiis, Rectoresque singulos singulis præfecit: apud Herfeldiam quidem Ruodonem * Pathalabornensem postea Antistitem, ad S. Gallum versus Alpium iuga, Nortbertum, & in VVirtzenburg, Volmarum: Hasternaco quoque Humbertum vitam & moribus præclarum.

*Recusat Epif-
copatum Ar-
gentinensem.*

*Iussu Impe-
ratoris curat
plures etiam
Abbatias a-
lias.*

** for. Pade-
bornensem.*

S V A R V M præterea precum interuentu Heribrandus in Cella S. Gislæni, Euerhelmus quoque in Altomonte Rector cœpit haberi, Apud Brunuillanum verò, quod ab Ezzone palatij administrante Comitatum suscepit, Ellonem omnibus eiusdem loci habitaculis à fundamentis exstructis præfecit: atque in Bosenthorff, quod largiente sibi Adalberto Comite in manus venerat, similiter sub Conone, quem Rectorem illic subrogauerat, monachorum gregem aggregauit. Sed & apud Traiectum, quod Phrisiam respicit, ab Adalboldo eiusdem ciuitatis Episcopo, cœnobium S. Pauli regendum suscepit, ibique Herigerum tam prodesse quàm præesse præcepit. Quin etiam non multo post ipse memoratus Antistes Adalboldus hortatu beati viri ad monastica instituta adspirauit, omnemque illi in pastoralibus officij sui administrationem commendauit, quam tamen ex præscripto beati Popponis iterum recepit, & in ea, quoad vixit, sub monastico habitu permansit. In Niulrario præterea Theodoricum, & Meti apud S. Vincetium præfecit Heribertum, in Vualciodoro quoque Lambertum, quæ quidē monastici vigoris cœnobia per Theodoricum Metensem Antistitem diuina ei indulfit gratia. Apud S. Eucharium etiam Treueris Bertulfum in regimine promouendo roborauit.

Q V A E omnia & singula cum diligenter tam diuersis locis curasset, in Stabulaus tamen frequentius versabatur, vbi se prius in excolendis institutionibus monasticis arctius fixerat. Vnde & locum illum quasi specialiter suum per totum septennium, veteribus ædificiis deiectis, tum in structuris nouis marmoreisque columnis, tum in ornamentis Ecclesiæ in auro, argento & gemmis insigniter exornauit ad decorem domus Dei: Malmudarium quoque eidem loco semper attinere, Imperiali sceptro declarauit. Suscepit etiã vir beatus, magnò rogatu Balduini Marchisi, defuncto Ioanne Atrebatensium Rectore, illius loci gubernationē, vbi iam olim explorata fuerat eius sanctitas, præficiens ibi Emmelinum virum prudentem, similiter & Martianas cœnobium illac regrediens. Sed vide imminentera beati viri finem. Cœpit interea cunctis singula quæ vsui forent prouidere. Sed quia multimoda rerum occasio aliò eum trahebat, in administrandis his Balduinum Atrebatensium postea Abbatem secundum à se promouit. Iam verò vltimo exitus eius tempore imminente, in cella paululum sopori indulgens, somnium quoque diaboli

*Inter cetera
regie & cœno-
bium S. Pauli
Vltraiecti.*

*Nota obedi-
entiam.*

*Insigniter au-
get Stabule-
tum Mal-
mundarium.*

*Intelligitur
Atrebat.
Abbatia S.
Vedasti.*

*Diabolum sibi
minantiem
pellis signo
crucis.*

minas ei intentantis patitur: sed signo crucis facto mox illud depellit.

En sacramentum extreme unctionis.
INTERIM tamen valida vi febrium cepit fatigari: unde & Euerhelmam Altimontensem Abbatem, qui secutus eum illuc usque fuerat, cæteris unâ cum fratribus euocans, resolutionis suæ diem imminere prædixit: deinde ad visitationem unctionemque sui præfatum Abbatem admonuit. Adiecit insuper, ad pristinum professionis suæ locum Stabulaus se post mortem ab eo deferendum. Demum cilicio se recolligens, in S. Pauli Conuersione, quod ardentè prius desiderauerat, spiritum Deo reddidit, octauo Calendas Februarij, annò incarnati Verbi millesimo quadragesimo octauo, ætatis suæ septuagesimo, Imperij Henrici decimo. Sacrum eius corpus sacerdotalibus infulis indutum, qui aderant, clam è patriæ ipsius limine exeuntes honorificè detulerunt, primò Leodium, inde, vt petierat, ad Stabulaus, Leodiensium Antistite Vuazane comitante. Fuit autem beatus Poppo miræ compunctionis, ita vt in celebratione Missarum, vt plurimum * casulam sacrum humectaret, interdum etiam ipsum pauimentum. Carnem ieiuniis flagellisque atterebat, sæpè excubias frequentans Sanctorum. Excepto quoque quòd pauperes quotidianis sumptibus alebat, trecentos insuper singulis Calendis plenè reficiebat, ac demum iis etiam qui eremiticam vitam ducebant, plura destinabat tam auri quam argenti donaria.

Post mortem celebri pompa defertur Stabulatum.
 * casulam.
 Singularem habuit gratiam lacrymarum.

VITA S. POLYCARPI SMYRNAE.

Episcopi, ex S. Hieronymo.

XXVI. IANVARIJ.

Romã venit Polycarpus.
POLYCARPVS Ioannis Apostoli discipulus, & ab eo Smyrnæ Episcopus ordinatus, totius Asiæ princeps fuit: quippe qui nonnullos Apostolorum, & eorum qui viderant dominum, magistros habuerit & viderit. Hic propter quasdam super die Paschæ quæstiones, sub Imperatore Antonino Pio, Ecclesiam in vrbè regente Aniceto, Romam venit, vbi plurimos credentium, Marcionis & Valentini persuasionè deceptos, reduxit ad fidem. Cum uero ei fortuito obuiam fuisset Marcion, & diceret: Cognoscis nos? Respondit: Cognosco primogenitum diaboli. Postea verò regnante M. Antonio & L. Aurelio Commodò, quarta post Neronem persecutione, Smyrnæ,

Smyrnæ, sedente proconsule & vniuerso populo in amphitheatro aduersus eum personante, igni traditus est. Scripsit ad Philippenses valde vtilem Epistolam, quæ usque hodie in Asia conuentu legitur, nempe hæc. Polycarpus, & qui cum eo sunt presbyteri, Ecclesiæ Dei quæ est Philippensis: Misericordia vobis & pax à Deo omnipotente, & Iesu Christo saluatore abundet. Cōgratulatus sum vobis magnificè in Domino nostro Iesu Christo, suscipiens immutabilia verba dilectionis quam ostendistis in illis (qui præmissi sunt) viris sanctis, decoris vinculis connexis, quæ sunt coronæ electæ Deo, illius veri regni, per Dominum nostrum Iesum Christum: & quia firmitas fidei vestræ à principio usque nunc permanet, & sanctificatur in Domino Iesu Christo, qui sustinuit pro peccatis nostris usque ad mortem, quem suscitauit Deus, dissoluens dolores inferni, quem cum non videritis, nunc diligitis, in quem nunc non aspicientes, creditis, credentes autem, gaudebitis gaudio inenarrabili, &c. Reliqua ex libro Epistolarum Ignatii, quibus addita est hæc Polycarpi Epistola. Et Polycarpus autem non solum ab Apostolis edoctus, & conuersatus cum multis ex eis, qui dominum nostrum viderunt, sed etiam ab Apostolis in Asia, in ea quæ est Smyrnis Ecclesia constitutus Episcopus, quem & nos vidimus in prima nostra ætate, multum enim perseuerauerat, & valde senex gloriosissimè & nobilissimè martyrium faciens, exiuit de hac vita. Hic docuit semper, quæ ab Apostolis didicerat, quæ & Ecclesiæ tradidit, & sola sunt vera. Et testimonium de his perhibent, quæ sunt in Asia Ecclesiæ omnes, & qui usque adhuc successerunt Polycarpo, qui vir multo maioris auctoritatis est testis, quam Valentinus & Marcion, & reliqui, qui sunt peruersæ sententiæ.

Huius Martiriū ex Eusebio Casariensi.
INSIGNIS autem vir Polycarpus, primò quidem cum audiret vulgus in se acclamationibus excitatum, in nullo penitus motus est, sed mansit impavidus. Tranquillibus namque erat moribus, & serenus aspectu. Qu cum in eadem ciuitate vellet interitus permanere, acquiescens tamen deprecantibus se familiaribus suis, agrum quendam ciuitati proximum secedit, atque ibi cum paucis, die noctueque nihil aliud quam in orationibus permanet, pro pace Ecclesiarum, quæ vbi que sunt, supplicans Deo, quod ei facere in omni vita sua moris perpetui fuit. Sed is in orationibus positus, ante triduum quam comprehenderetur, visionem videt per noctem, cervical capitis sui

Per visionem nocturnâ moris sui diem præcognauit.

Epistola s. Polycarpi.

Hæc ex Irenæo. epist.

Herodes &
Nicetus oc-
currunt ei.

Eius cū Pro-
consule collo-
quium.

fui flammis esse cōsumptū. Cumque euigilasset post visum, interpretatus est astantibus somnium suū, dixitque pro certo, se ob Christum, per ignem vitæ exitum fortiturum. Imminente igitur, &c. Postea verò quā finiuit orationem, memoriam faciens omnium quoscunque nosse potuit, maiorum minorumque nobilium & ignobilium, & totius Catholicæ Ecclesiæ, quæ per orbem terræ est, instante iam hora progreditur, & asino sedens ad ciuitatem ducebatur, cū esset dies magni sabbathi. Pergit, occurrit ei præfectus pacis Herodes nomine, & pater eius Nicetus, qui leuantes eum secum in vehiculum, persuadere sedulo conabantur, dicentes: *Quid enim mali est dicere Dominum Casarem, & immolare. & de cætero viuere securum?* Hæc ille primò tacitus audiuit. Sed ubi persistebant, ait ad eos: *Quid multum opus est? facturum non sum quod dicitis.* At illi posteaquā nihil se profecisse senserunt, indignatione commoti, cum contumelia eum vehiculo deturbant, ita ut pedem læderet præceps actus. Sed quasi nihil fuisset iniuriæ, tota alacritate contentus, pergebat ad stadium quò duci fuerat imperatus. Cū verò tumultus ingens in stadio ex ingressu eius fuisset exortus, vox de cælo delapsa est: *Fortis esto, ô Polycarpe, & viriliter age.* Sed authorem quidem vocis videre potuit nemo, auditus tamen ad plurimos venit. Interea animatur ad furorem tumultus populi, videntis quia Polycarpus introducit. Cumque eminus à Proconsule interrogaretur, si ipse esset Polycarpus, se esse confiteretur: *Ergo* (inquit) *habeo ætatis tuæ reuerentiam, & parcens vltima senectuti tuæ, iura fortunam Casaris, gerens de prioribus penitendum. & conclama etiam tu, Tolle sacrilegos.* Tūc Polycarpus toruo vultu ad populum, qui in stadio residebat, aspiciens, eleuata ad cælum dextra, cum gemitu proclamauit & dixit: *Tolle sacrilegos.* Sed insistente Proconsule, & dicente *Iura fortunam Casaris, & dic in Christum conuicia, & dimitte te.* Polycarpus ad hæc: *Octoginta* (inquit) *& sex annis seruo ei, & nihil me læsit vnquam, quo modo possum maledicere & blasphemare regem meum, qui salutem mihi dedit?* Cumque rursus vehementius vigeretur, ut fortunam Cæsaris iuraret: *si hanc* (inquit) *iactantiam queris, ut ego fortunam Casaris iurem, & quis sim, ignorare te simulas, cum omni libertate audi à me, quia Christianus sum si verò etiam rationem vis Christianæ religioni accipere, statue diem & audi.* Proconsul dixit: *Suade hoc populo.* Polycarpus ait: *Tibi quidem respondi. Docemur enim principibus & potestatibus ijs quæ à Deo sunt, honorem deferre, eum scilicet*

qui re

qui religioni non sit contrarius: populo autem firrenti satisfacere, nõ est morum. Proconsul dixit: *Bestias habeo paratas, quibus subigeris, nisi citò penitueris.* At ille respondit: *Adhibeamur, nobis enim immobilis stat sententia, nec possumus de bono ad malum per penitudinem commutari. Melius autem erat si hinc mutarentur ad bona, qui perseverant in malis.* Tunc Proconsul: *Ignis* (inquit) *faciunt consumi, si tibi bestia contemnenda videtur, nec propositi recipis penitudinem.* At ille: *Ignem minaris, (inquit) hunc qui ad momentum incenditur & paulò post extinguitur, quia ignoras futuri iudicij ignem æternum, qui ad perpetuas penas preparatus est impiorum. sed quid moraris? Adhibe utrum vole.* Hæc & multa alia his similia dicens Polycarpus, confidentia simul & lætitia replebatur, ita ut alacritatem vultus eius, responsionumque constantiam Proconsul maximo stupore miraretur. Misso igitur Curione ad populum, iuber voce maxima protestari, Polycarpum tertio confessum Christianum se esse. Quo audito, vniuersa multitudo tam gentilium quàm Iudæorum Smyrnen-sium ciuitatis, cum ingenti furore acclamabant: *Hic est totius Asiæ doctor & pater Christianorum, nostrorum autem subuersor deorum. Ipse est qui multos docet, ne immolent, neue adorent deos.* Et post hæc verba acclamabant Philippo munerario, ut Leonem Polycarpo dimitteret, &c. Cætera legat pius presbyter apud Eusebium lib. iiii. cap. xv.

VITA S. BATHILDIS REGINÆ

Francia, ex ea quæ est per eius contemporaneum
apud Surium.

Tom. 7. Surij

BEATA Bathildis de partibus transmarinis deprædata, à Principe Fræcorum clarissimo Erchinoaldo, qui tunc palatium gubernabat, dinoscitur esse recepta. In cuius ministerio ipsa adolescens ita decentissime cōuersata est, ut pote quæ claro sanguine Saxonum esset progenita, ut matrona supradicti Erchinoaldi defuncta, hæc esset eidem Principi socianda. Sed subtraxit se virgo beata ab eius adspectibus, donec alteram duxisset. Quod factum est diuino nutu. Nā quæ Principis prius nuptias deuitauerat, postea Clodoueu Dagoberti quodam filium in coniugem accepit, ut magis posset Ecclesiis & egenis prodesse. Hæc, collata sibi à Deo prudentiæ gratia, Regi obtemperabat

S. Bathildis
captiua de
partibus trans-
marinis.

Nab. Regi
Clodoueo.

g

vt Do-

vt Domino, Principibus se ostendebat vt matrem, sacerdotibus vt filiam; eidem Regi humiliter assidueq; pro Ecclesiis & pauperibus suggerens. Iam enim sub seculari habitu Christo militare cupiens, frequentabat etiam orationem, quotidie commendans se cum lacrymis Christo. Cui Rex pius consulens iuxta fidem & deuotionem eius, vt plenius hæc, quæ mente conceperat, perficeret, venerabilem quoque virum Genesium Abbatem, Lugduni postea Episcopum ad subleuamen ac supplementum adiutorij contulit. Per cuius manus ministrans ipsa sacerdotibus & pauperibus, pascebat egenos, & induebat vestibus nudos, studiosèque sepeliri ordinabat mortuos. Dirigebat quoque per ipsum ad cœnobia virorum & sacrarum virginum auri vel argenti non modica pondera.

*Tota est circa
Ecclesiis &
pauperes.*

*Moritur Rex
Clodoueus.*

*Burgundiones
& Franci vni-
ti per hæc sã-
ctã Reginam.*

*Constituit mo-
nasteriũ Kal-
ense.*

*Itera Corbei
in territorio
Ambianensi.*

** Nota etatẽ
Auctoris.*

IN T E R E A dominus Rex Clodoueus, vir eius, gratia euocante diuina, decimo septimo regni sui anno, rebus exemptus humanis, migravit à seculo; relictaque sobole filiorum, cum matre suscepit illico filius eius Lotharius Rex Francorum regimen: Austrasij vero pacifico ordine receperunt filium eius Childericum Regem, factique sunt Burgundiones & Franci ex illo tempore vni. Quæ credimus per magnam fidem dominæ Bathildis accidisse. Factum est præterea per eam, nutu Dei, exhortantibus sacerdotibus, vt hæresis Simoniaca, quæ prauo vsu maculabat tunc Ecclesiam Dei, à Catholicis viris penitus pelleretur. Largiebatur verò per religiosorum cœnobia integra prædia & sylvarum aditus, quo pacto cœnobium Kale sanctimonialium virginum in pago Parisiaco, vnda circumfluente Matronæ fluminis, decentissimè ædificauit, villis amplissimis cum earum redditibus illud exornans, Dei que famulam Bertiliam (quam ex monasterio Iodro euocauerat) in locum matris ibi primam constituens; vbi & ipsa postea Deo acceptabilis Bathildis, vt dicemus, sub religionis regula in pace quieuit. Monasteriũ etiam, cuius vocabulum est Corbeia, in pago Ambianensi suo opere fundo tenus struxit, ac deuotum gregem monachorum ibi esse constituit, sub venerabili Theofredo tunc Abbate, * nunc Episcopo; quem de Luxouio monasterio expetierat, ipsum monasterium villis & prædiis, omnibusque sumptuum necessitatibus fundans.

DOMINO etiam Philiberto Gemmeticensis monasterij Abbati syluam magnam ex fisco, vbi ipsum cœnobium fratrum situm est, magna que munera & partus de fisco dominico ad ipsum monasterium construendum concessit. Multa quoque

talenta

talenta argenti vel auri domino Laygoberto Curbionensis monasterij Abbati, cum villa quadam ad opus seruorum Dei illic habitantium contulit. Sed & ipsum regale quo cingebatur cingulum à sacris lumbis abstulit, fratribusque in eleemosynam dedit. Similiter & ad Fontinellam & Logium plura concessit beneficiorum compendia. Ad Luxouium etiam & ad reliqua Burgundiæ monasteria, villas per plures ad integrum concessit, & pecuniam innumerabilem direxit. Ad Iotru quoque monasterium, vnde factas virgines cum præfata domina Bertilia Abbatissa ad cœnobiũ Kalense accersuit, villam nouam sitam in pago * Vermandensi, cum pluribus aliis muneribus, quibus ipsum honorauit, deuotè contulit. Monasterij quoque sanctæ Faræ non immemor fuit, villam quandam cum sepè datis muneribus ac largissimis donis eidem delegans. Ad basilicas quoque nec non & Ecclesias seu ad monasteria sanctorum virorum, sacrarumque virginum Parisiacæ vrbs, itidem villas laudabiles ac multas condonauit, & muneribus pluribus amplificauit. Sed enarrare non valemus, vel scilicet media dicere per singula.

QVI N etiam basilicas sanctorum Apostolorum Petri & Pauli Romæ positas, propter eorum amorem decèssimè muneribus honorauit: Romanisque reclusis & pauperibus sæpius largissima dona direxit. Crescebat autem quotidie eius sancta deuotio, & omnimodis satagebat, vt cœnobialem vitam in monasterio quod ipsa ædificauerat, duceret. Quod eius desiderium Primores & Proceres Francorum differebant primò; quia scilicet eius sapientiã palatium regebatur: postea autem concesserunt, nimirum, cum metuebant beatam Reginam, propter Sigebandum Episcopum contra voluntatem eius, indiscussum, & contra legem interfectum. Itaque sancta eius deuotio per quamlibet occasionem Christo gubernante est adimplera, estque ipsa deducta ab aliquibus Seniorum Principibus ad præfatum monasteriũ diu desideratũ Kalam. Hic verò ipsa beata mater piissimo affectu diligebat sorores, nimirum vt proprias filias; & sanctæ quam sibi præfecerat Abbatissæ obediens vt matrem; omnibus non vt domina, sed sicut sagax ancillula sancta deuotione ministeriũ obsequij exhibens. Ita autem humilitatis magnæ fortè animo omnibus ministrabat exemplum, vt ipsa quoque in officio coquinæ ministraret sororibus ipsa munditias omnes faceret.

IN S I S T E B A T etiam assidue orationi deuotæ cum lacrymis,

*Ipsam suam
cingulum re-
gale largitur
fratribus in
eleemosynã.*

** For. Viro-
mandensi.
Mittit largi-
tur passim
omnibus Ecc-
lesiis Galli-
canis.*

*Mittit &
Romam suas
eleemosynas.*

*Ingrreditur
monasterium
Kalense.*

*Etiam ipsa
ministrat in
officio coqui-
næ.*

*Grauitor tor-
quetur iliaca
perfrone.*

mis, & diuinam lectionem sæpius frequentabat, consolatione continuam per sanctam exhortationem, & frequentem visitationem infirmis impendens. Studio enim charitatis cum dolentibus dolebat, ac pro debilibus & infirmis, vt consolationis subsidium animæ & corporis eis administraretur, sæpius dominæ Abbatissæ humiliter suggerebat. Tandem autem cepit & ipsa domina Bathildis corpore infirmari, & viscerum incisione, pessimo infirmitatis vitio (quod medici Ileos vocant) grauiter laborare. Attamen licet per tenera membra vi doloris torqueretur, semper cælesti medico, qui subuenit in tribulatione laborantibus, sancta conscientia gratias non cessabat agere. Appropinquabat autem dominæ Bathildis obitus; cum visio præclara & ei conueniens fuit ostensa. Scala siquidem recta videbatur ad stare ante altare sanctæ Mariæ, cuius culmen cælos contigebat, & quasi Angelos Dei benignè comitantes secum secreta cælestia penetrare; quod tamen sileri à fororibus, quæ consciæ huius mirabilis visionis fuerant, præcepit. Nec multo post, Ecce consignans se confidenter, & pios oculos ac sanctas manus ad cælum eleuans, sanctam illam animam à corporis vinculo in pace resoluit, obuiate sibi fidelissimo amico Genesio Episcopo, qui visus est adstantibus inter agmina Angelorum, tertio Calendas Februarij. Porro corpus sacrum in eodem monasterio est conditum: ad quod plura per suam famulâ efficit Deus miracula, cui sit gloria per infinita secula.

*Obdormit in
Domina.*

VITA D. IOANNIS CHRYSOSTOMI,
Scriptoris Ecclesiæ, ex scriptoribus historia tripartita.

XXVII. IANVARIJ.

*S. Ioannes
Chrysostomus
ortus ex stirpe
nobili.*

Socrates.

IOANNES Antiochenus propter aureum eloquentiæ flumen cognomento Chrysostomus, filius fuit Secundi & Anthusæ nobilium personarum. Adolescens nondum sacro lauacro regeneratus audiuit ingeniosum, sed insigniter impium Libanium Sophistam (sic enim tum Rhetores appellabantur) in philosophicis, discipulus Andragathij. Qui cum ad aduocationem se præpararet, considerans, lustratis Athenis aliisque oppidis, molestias litigantium, iniustumque vitæ propositum, potius elegit quietem; hocque fecit æmulatus Euagium, quoniam & ille cum iisdem studiis esset vsus, quietam magis securus est vitam. Mox ergo mutato cultu pariter & incessu,

vna

XVI. IANVARIJ.

101

vna cum aliis quibusdam suis olim condiscipulis diuinis lectionibus incumberebat, & frequentius ad sanctam concurrebat Ecclesiam: vnde non multo post & baptizatus est, & insuper ordinatus Lector. At iuuenis haudquaquam ratus in ciuitate celebri publicis functionibus implicari, in montes vicinos secessit, atque illic seni cuidam adhæsit, magno monasticæ vitæ exercitatori, vt ex eius contubernio continentiam vitæque austeritatem disceret. Mansit autem apud hunc annos quatuor. Deinde verò ab hoc gradu tendit etiam ad perfectiora, abdit se in remotiora deserti, ibique speluncæ inclusus biennium ferè peregit solus, noctes diesque versans in meditatione sacrorum voluminum, eaque ediscens. Vbi dum humi cubat, saxo insidet, ieiuniis ac peruigiliis vititur, carnis rebellionem egregiè domuit.

*Relicta mone-
re diocæ-
ionis confer-
se ad diuina.*

*Inlocis deser-
ti speluncæ in-
clusus, ferè
biennium pe-
ragit solus.*

REVERTITVR autem deinde ad Ecclesiam, ordinaturque Diaconus, nec non & per quinquennium sacris ministrat altaribus, semper in explanandis peruestigandisque scripturis occupatus. In qua functione, cum ita se gessisset, vt & vitæ eius continentia, & egregia doctrina cunctis esset explorata, Presbyter tandem Antiochenæ ecclesiæ cōsecratur, eius muneris dignitatē omninò licet detrectās. In hoc autem munere summa cū omnium laude, summaque Ecclesiæ vtilitate versatus est annis duodecim, gregem Domini cum morum integritate, tum sermonibus ac libris ad pietatem erudiendo. Defunctus est verò interea Nestarius Constantinopolitanus Episcopus. Mox ergo studia generantur in episcopatum, aliis alium ordinare cupientibus. Nouissimè verò placuit, vt ab Antiochia Ioannes euocaretur: erat enim eius fama mirabilis. Nec mora. Ab Arcadio Imperatore euocatur: euocatus Constantinopolitanæ Ecclesiæ præficitur inuitus. Docendo autem præcipuus erat, utilis ad corrigendos audientium mores. Itaque sacerdotibus supplicabat vt secundum ecclesiasticas viuerent sanctiones; quas qui præuaricari præsumerent eos ad templum prohibebat accedere. Vnde & cum nonnullos Clericorum pro diuersis exemisset causis, passus est non modicam statim eorum conpirationem, & apud populum derogationem. Sed populus tamen propter sermones quos in Ecclesia faciebat, impense eum diligebat, paruipendens detractorum voces.

*Ordinatur
presbyter.*

*Præficitur
Ecclesiæ Cō-
stantinopoli-
tanae.*

Theodoretus.

*Partitū sibi
infellos disso-
lutos Clericos.*

NEQVE verò solam prouidentiam vrbis Constantinopoleos habebat, sed etiam totius Thraciæ, quæ sex Præfecturis est diuisa, & Asiæ totius, quæ ab vndecim Præsidibus regi-

Lucæ 2.

Item Nobiles
quorum mo-
res arguebat.Cogitur contra
eum Synodus,
agente Impe-
ratrice, & a-
lijs qui ab ip-
so sunt re-
prehensi.Provoctat Ioa-
nes ad Syno-
dum legiti-
mam.Seipsum tra-
dit in exilium,
ne tumultus
ocurrat.

tur. Quibus legibus ornabat etiam Ponticam regionem quæ totidem Iudicibus gubernari dignoscitur. Sed & eum cognovisset in Phœnice adhuc dæmonibus sacrificia ministrari, destinavit eò electos monachos; quod etiam fecit apud Scythas accolæ Istri, intelligens ibi quosdam esse desiderium salutis habentes. Pertinuit autem specialiter hic vir sanctus ad signum illud Evangelicum cui contradiceretur. Expertus est siquidem maximas contradictiones continuo à Clericis, quorum mores magno zelo corrigere studebat; quibus tamen cum solis esset exosus, machinationes contra eum parum valuerunt. At verò cum etiam Procerum Nobiliumque viuendi licentiam vehementius obiurgare cœpisset, tunc certè contra eum invidia maxima accensa est. Longum est singula eius stratagemata hinc attexere. Non parua autem huius invidiæ pars fuit reprehensa ab eò Eudoxia Augusta, quod prætextu nescio cuius civilis legis vineam & agrum Callitropæ viduæ sibi iniuste vendicasset: ac denique partim ipsa, partim Theophilo Alexandrino veteri Ioannis inimico agente, cogitur aduersus eum Synodus. Coirere autem permulti Præfules à Theophilo prouocati, & in his Episcopi, quos Ioannes in Asia ob manifesta crimina legitime ab officio semouerat, & breuiter quotquot Ioanni varijs de causis malè volebant.

CONVENERUNT autem in suburbano Chalcedonensi, eò Ioannem euocantes, vt satisfaceret pro his de quibus accusabatur; in quibus inter cætera quæ erant quæsitæ, illud erat quasi præcipuum de depositis ab eo præter ius quibusdam in Asia Episcopis. Sed Ioannes, velut inimicos refugiens, vniuersalem legitimeque indictam Synodum, vt fieret, proclamauit. At illi nihil morati, quater eum euocauerunt. Qui cum nolisset occurrere, sed Synodum, vt diximus legitimam fieri flagitaret, damnauerunt eum. Quod cum circa vesperam fuisset nunciatum, populus ad seditionem maximam excitatus est, ita vt noctu concurrentes eum trahi ab Ecclesia non sinerent, sed clamarent, vt apud maius Concilium de eo ageretur examen. Porro iussio Principis vrgebat, velociter eum eijci, & in exilium deportari. Quod cognoscens Ioannes, tertio damnationis die seipsum, populo ignorante, contradidit: cogitabat enim ne vlla propter ipsum seditio nasceretur. Et ille quidem in exilium ducebatur ad ostium Ponti, quod vocatur Hieron: in populo autem seditio enormis est exorta, ita vt etiam ad ipsa regalia concurreret & proclamaret. Accessit autem &

quod

quod per noctem terræ motus ciuitatem regiam inuasit. Vnde & Legati manè mittebantur ad eum, rogantes vt velocius reuerteretur ad ciuitatem, & orationibus suis pericula remoueret. Sed & alij post illos, & rursus alij destinati sunt, ita vt Legatis Bosphorus repleretur. Quod cum fidelissimus populus cognouisset, fluctus Propontidos nauibus est coopertus. Omnes enim occurrerunt, cereos & lampades accendentes pro reuersione Pastoris.

COACTVS est itaque iterum in sede residere Episcopali. Sed post aliquantum temporis iterum noua exorta est tragedia. Omitto hic illa quæ contra eum de nouo calumniabatur Theophilus, eiusque complices, vt quod in cathedra sedisset sine declaratione quod ipsius depositio fuisset irrita, aliaque eiuscemodi; illud autem insigne erat atque adeo præcipuum: Erat Augustæ Eudoxiæ statua argentea constituta in columna Porphyretica, chlamyde circumamicta, eratque posita non longè ab Ecclesia Sophiæ, quam plateæ tantummodo diuidebat iter. Illic ergo consuetè ludi publici occurrebant. Porro Ioannes iniuriam hoc arbitratus esse Ecclesiæ, consueta fiducia suam iterum armauit linguam: Augusta quoque eodem ad suam hæc trahebat iniuriam, & denuò præparabat vt aduersus eum Synodus celebraretur Episcoporum. Interea autem * quidam homo comprehensus est qui Ioannem volebat occidere, traditusque ad supplicium Præfecto, à Ioanne tamen, ne perimeretur, ereptus est. Postea etiam Elpidij presbyteri feruus cusu in Episcopum irruens, eum interimere nitabatur. Et dum à quodam teneretur, & ipsum repente percussit, simul & alium adstantem, & item tertium. Quin & clamore facto, & multis conuenientibus, plurimos interemit, sed nouissimè tentus & traditus est. Ex illo autem tempore Ioannem populus custodiebat, die noctuque eius circūsedentes domum.

SED neque hic quieuit inimicorum eius conatus; sed coit denuò Synodus; in qua aderant Leontius Ancyriæ, Ammonius Laodicæ & alij; subornanturque rursus accusatores veteres. Quorum minis cum nihil Ioannes moueretur, Episcopi nihil aliud intendebant, nisi quod per Concilium abdicatus à mune e, nihil secius consedisset in cathedra. Cumque respondisset Ioannes, quod post eam damnationem sexagintaquinque Episcopi ipsi communicantes declarassent irritam esse depositionem; illi reclamantes; Plures, inquit, te deposuerunt.

g 4

Ad

Renocatur
eum summa
gloria.Iterum ab eo
reprehensa
Imperatrix
iterum con-
tra eum mo-
uitur.
* Zozone-
nus.Plures nitē-
tur sanctum
Episcopum
occidere.Iterum coit
contra eum
Synodus.

*Nota.**Reculat eius
communione
etiam ipse
Imperator
Arcadius.**Cogitur rur-
sum exulare,
frustra pro eo
scribentibus
Innocentio
Papa & Im-
peratore Ho-
norio.**In exilio
multa bona
facit.**Rapitur de
loco ad locum
ut quam ci-
tissime mor-
tatur.*

Ad quæ rursus Ioannes: Si ira; & Athanasium oportet habere pro damnato, quod à pluribus damnatus sit quam probatus. Sed non receperunt Episcopi satisfactionem. Sed & negotio fauebat Imperator; Augusta scilicet, alijsque Ioannis æmulis ei ad aurem obgannientibus. Itaque sub Natalem Christi non venit ex more ad templum; sed Ioanni denunciauit, se non communicaturum illi, donec criminibus esset purgatus, idque faceret, priusquam Synodus in eum pronunciaisset: vnde & postea sub Paschæ festum, quo tempore iam erat pronunciatum, rursus denunciauit ei, omnino se non posse venire ad illius Ecclesiam, qui duobus Concilijs esset condemnatus. Quo accepto nuncio Ioannes, ne quid tumultus amplius oriretur, ab Ecclesia tandem abstinuit. Cui qui fauebant, in Thermis Constantinianis Pascha celebrarunt. Quod exemplum secuti plures Episcopi, Presbyteri, Clerici, diuersis in locis collectas celebrarunt, qui post dicti sunt Ioannitæ, magnasque propterea persecutiones sunt perpeffi.

S E D vt finem imponamus, coactus est tandem Ioannes rursus in exilium ire, & quidem in pusillum atque desertum Armeniæ oppidulum nomine Cucufon; cum interim Innocentius Romanus Antistes audiens de Ioanne, & moleste ferens, volensque generale celebrari Concilium, scripsit Clero Constantinopoleos, quod non oportet cum parere alij Pontifici quam Ioanni. Scripsit autem & Honorius Imperator fratri suo Arcadio, increpans, admonens, adhortans, vt reuocetur sanctus. Sed omnia impedit suis machinis Imperatrix, obsessis etiam deinceps itineribus, Legatisque Romanis clam male mulctatis. Mansit igitur in exilio Ioannes, quamuis non sine fructu. Nam cum vixisset ibi annum vnum, plurimos interim sua vita linguaque ad Euangelicam philosophiam pertraxit, egenos eius regionis, cum valida ibi esset fames, miro studio subleuans. Sed hinc acrior exarsit inuidiæ flamma. Itaque Cucuso Arabissum deportatus est, hoc studio agentibus qui eum deportabant, vt itineris incommodis exstingueretur homo tenui corpusculo. Verum ille spiritu infracto, & illic plurimos ad fidem Christi conuertit.

Q uo se verterent inimici eius inuidia disrupti? impetrant rescriptum atrocius, vt in desertum angustumque locum deportaretur, vnde non liceret prodire, Pityuntem vocant, vbi fines sunt Ponti regionis, Imperijque Romani, regio crudelissimis Barbaris finitima. Quo cum eum milites deducerent,

non

non dissimulantes magnifica sibi præmia esse promissa, si Ioannes in itinere moreretur, postquam mensibus tribus per æstus sine vlla refrigeratione corpusculi durissimum iter per-
tulerat, tandem vocatus noctu à beato Basilisco martyre pro-
pè Comanas, sumptis Ecclesiæ Sacramentis, seque consignas,
animam Deo reddidit, decimo octauo Calendas Octobris.
Cuius sanctitas quanta fuerit, vel ex eo solo collige, quod
Occidentales Episcopi, Orientalium, Ægyptiorum, Bospho-
rensiū, atque Thracensiū non prius amplexi sunt commu-
nionem, quam illius sacratissimi viri nomen inter prædeces-
sores poneretur Episcopos. Corpusculum eius primò honestè
conditum est iuxta Basiliscum martyrem in eadem Ecclesia,
concurrente eò magna multitudine hominum insignium è
Syria, Cilicia, Ponto & Armenia. Sed postea insigni pompa
Constantinopolim illud portandum curauit Theodosius Ar-
cadij filius, parentum suorum veniam petens; quod factum
fuit sexto Calendas Februarij: vnde postremò translatum est
Romam, in Basilicam Vaticanam.

*Vocatus in
visu à S. Ba-
silisco marty-
re, paulo post
mortuus.**Defertur eius
sacrum cor-
pus Constan-
tinopolim.*

VITA S. PAULÆ NOBILISSIMÆ

*Est epist. 17.**vidua Romane, ex D. Hieronymo ad Eustochium.*

XXVII. IANVARI.

S I cuncta corporis mei membra verterentur in linguas, & omnes artus humana voce resonarent, nihil dignum sanctæ ac venerabilis Paulæ virtutibus dicerem. Alij altiùs repetant, & matrem Blefillam & Rogatum proferant patrem; quorum altera Scipionum Gracchorumque progenies est; alter per omnes ferè Græcias vsque hodie Agamemnonis fertur sanguinem trahere: nos nihil laudabimus, nisi quod proprium est, tametsi valde magnum sit pro Christo ea despexisse. Tali igitur stirpe generata, iuncta est viro Toxotio, qui è Iuliorum erat posteris, cui quinque edidit liberos, Blefillam, Paulinam, Eustochium, Ruffinam & filium Toxotium. Qui vir eius cum esset mortuus, ita eum planxit vt propè ipsa moreretur; ita autem se conuertit ad Domini seruitutem, pauperumque curam, vt eius mortem videretur optasse. Orientis interea & Occidentis Episcopos ob Ecclesiarum dissensiones, Romam Impetiales literæ contraxerant. Vidit ibi inter alios, admirabiles viros, Paulinum Antiochenæ vrbs Episcopum, & Epiphaniū

*S. Paulæ ge-
nus clarissi-
mum.**Nota insignè
antisthesim.*

g 5

Sala

Salaminæ Cypri, quæ nunc Constantia dicitur: quorum Epiphanium etiam hospitem habuit; Paulinum in alia manentem, domo, quasi propriam humanitate possedit.

Etiam ipse S. Hieronymus multum eam excirauerat sed vide plenus in vita ipsius. Deseruit patriam & liberos, ut melius vacet Christo.

Exstruit in Bethlehem monasteria & xenodochia.

Nunquam comedit cum viris quantum sanctis.

Affligit se rigidissime

2. Cor. 8.

Et quidem horum accensa virtutibus, patriam deserere cogitabat, solaque, si dici potest, ad eremum Antoniorum atque Paulorum pergere; cum tandem descendit ad portum. Iam carbasa tendebantur, & paruus Toxotius supplices manus tendebat in litore; Ruffina iam nubilis, ut suas expectaret nuptias, tacens fletibus obsecrabat: & tamē illa siccos tendebat in cœlum oculos, pietatē in liberos pietate in Deum superans: sola ex liberis Eūstochio comitata nauigat. Longum est quo affectu, seu quali munificentia omnes vbique in transitu viderit sanctos, per monasteria Cypri, Antiocheni tractus, Palæstinæ vniuersæ, nec non & Ægypti. Tandem in sanctam Bethlehem veniens, ibi perpetuò mansura, angusto per triennium mansit hospitio, donec exstrueret cellulas ac monasteria, & diuersorum peregrinorum iuxta viam conderet mansiones, in qua beata Maria & Ioseph hospitium non inuenerant. Sed magis consideremus eius virtutes. Quod apud Christianos primum est; tanta eius erat humilitas, ut cum frequentibus choris virginum cingeretur, tamē & voce & habitu & incessu omnium esset minima. Nunquam post viri mortem vsque ad diem dormitionis suæ cum vllō comedit viro, quamuis etiam cum sancto, & in Pontificali sciret culmine constitutum.

BALNEA nisi periclitans non adiit. Mollia, etiā in grauissima febre, lectuli strata non habuit; sed super durissimam humum stratis ciliciolis quiescebat; si tamen illa quies dicenda est, quæ iugibus penē orationibus dies noctesque iungebat. Crederes in ea fontes lachrymarum. De quo cum à nobis crebrius moneretur, ut parceret oculis, aiebat: Turpāda est facies, quam cōtra Dei præceptum purpurisso & cerussa & stibio sæpe depinxi: affligēdū corpus, quod multis vacauit delicijs: lōgus rīsus perpētī compensandus est fletu: mollia lintamina & serica p̄fētiosa asperitate cilicij commutanda. Si pauperem videbat, sustentabat; si diuitem, ad benefaciendum hortabatur. Liberalitas ipsa, ut ita dicam, excedebat modū. Et vsuras tribuēns, versuram quoque sapius faciebat, ut nulli stipem rogantium denegaret. Fateor errorem meum. Cum in largiendo esset profusior, arguebam illud proferens de Apostolo: Non ut alijs sit refrigerium, vobis autē tribulatio, aliaq; eiusmodi.

At

At illa: Ego, inquit, si petiero, multos inueniā qui mihi tribuāt iste mendicans, si à me non acceperit quæ ei possum etiā de alieno tribuere, & mortuus fuerit, à quo eius anima requireretur?

Sed non hoc solum. Quin & tantæ fuit continentia, ut exceptis diebus festis, vix oleū in cibo caperet, ut ex hoc vno aestimetur quid de vino & liquamine, piscibus, & lacte, & melle, & ouis, & reliquis quæ gustui suauia sunt, iudicārit. Varias patientissimē tulit obtreccationes quorundā & calumnias, gloriam suam existimans testimonium suæ conscientia. Post virorum monasterium, quod viris tradiderat gubernandum, virgines quas ē diuersis prouincijs cōgregarat, in tres turmas monasteriaque diuiserat, ita tamen ut in opere & cibo separatæ iungerentur in psalmodiis & orationib. atq; ita hora tertia, sexta, nona, vespere & noctis medio per ordinem Psalterium cantabant, vnoquoque agmine matrem propriam sequente. Si qua erat nobilis, non permittebatur de domo sua habere comitem, ne veterum actūū memor, lasciuientis infantia crebra confabulatione renouaret errorem. Tarda erat Paula ad loquendum, velox ad audiendum, scripturas sanctas tenens memoriter. Loquar & aliud. Hebræam linguam etiam consecuta est, ita ut Psalmos Hebraicè caneret, & sermonem absque vlla Latinæ linguæ proprietate personaret. Sed quid agis anima. Cur ad mortem eius venire formidas?

SENTIENTI B A T prudentissima adesse mortem: & frigente alia parte corporis, solum animæ neporem in sacro pectore palpare. Susurrabat illos versiculos: Domine, dilexi decorem domus tuæ: & Quam dilecta tabernacula tua Domine, concupiscit & deficit anima mea. Cumque à me interrogaretur, cur nollet respondere, & an doleret aliquid, Græco sermone respondit, nihil se habere molestiæ, sed omnia quieta & tranquilla perspicere. Atque post hæc obmutuit. Demum clausis oculis quasi mortalia despiciens, vsque ad expirationem animæ eodem repetebat versiculos, ut quod dicebat, vix audire possemus, cum ecce digitum ad os tenens, crucisque signum pingens in labiis, fideli creatori animam suam tradit. Et quæso, quem tunc monacho, ū latentium in eremo cellula sua tenuit? quam virginum cubiculorum secreta tlexerunt? Sacrilegum putabant, qui non tali feminæ vltimum reddidisset officium. Hebræo, Græco, Latino, Syroque sermone Psalmi in ordine personabant, non solum triduo, donec & subter Ecclesiam & iuxta specum Domini conderetur, sed per omnem hebdomadam,

O verè animus Christiānus qualis debet esse in pauperes.

Patienter fert varias calumnias.

En usum hominum canonum carum antiquissimum.

S. Paula tarda ad loquendum.

Psal. 25. 83.

Mortura perspicit omnia à quilla & quæta.

Crucis se conspiciens migrat ad Christum.

En Psalmos saepe defuit.

84.

* Post solū oc-
cubisum: un-
de scilicet et
Martyrolo-
giū sexto Ca-
lédas habet.

dam, cunctis qui venerant, suum funus & proprias credentibus lachrymas. Sed tu vale ô Paula, & cultoris tui vltimam senectutem precibus iuua. Porro dormiuit sancta & beata Paula septimo Calendarum Februariarū. * Honorio Augusto sexies & Arestenio Consulibus, cum vixisset in sancto proposito Romæ annos quinque, Bethelhem annos viginti, omne autem vitæ tempus quinquaginta sex.

VITA S. CAROLI MAGNI

Caesaris, ex incerto auctore.

XXVIII. IANVARIJ.

Administra-
tio regni bal-
tia antiqui-
tatis seruata.

Pipinus Fran-
corum Rex
factus.

Eius filij duo.

CAROLO Francorum regi, cui postea ex magnitudine rerum gestarum Magno fuit cognomen, patrem fuisse tradunt Pipinum regem, qui primus in Francos (sicuti quidam scriptores memorie prodidit) liberam dominandi potestatem habuit: cum superiores Francorum reges angustiis conditionibus septi, ea lege viuerent, vt magis nomine & inani titulo, quam dignitate regia potirentur. Nam opes ac potentia regni, & omnium rerū administratio ad præfectos regis domus (sic enim eos vocitabant) communi consensu deferrebat. Hi domi militiaeque summam potestatem habentes, populos pro suo arbitrato regebant, de omnibus cōtrouersijs decernebant, præmia pœnasque constituebant. Quibus fiebat, posthabitis regibus, ij soli essent qui in summo honore haberentur: hunc verò magistratum qui apud Francos amplissimus habebatur, consequi non poterant, nisi præcipua nobilitate viri, & qui regibus essent necessitudine, aut propinquitate coniuncti. Pipinus igitur hac dignitate, quam veluti hæreditariam à patribus suis acceperat, multis annis egregie functus, maximam sibi apud omnis generis homines tum famam, tum benevolentiam comparauit: quibus postea factum est, vt cum Franci ac Romanorum Pontifex Hildericum regem à dominatione veluti inutilem semouissent, hunc potissimum deligendum putarent, cui communi sententia regnum decernerent. Sic igitur Pipinus autoritate Pontificis & Francorum decreto plena dominandi potestate suscepta, reliquam deinde vitam publicis pariter ac priuatis rebus egregiam duxit. Regnavit annos quindecim, cuiuslibet superiorum regum belli pacisque artibus & gloria par. Huic successere superstites filij duo, Carolus, & Carolomannus, æque regno inter se partito. Sed non multo post defuncto Carolomanno, Franci

eam

eam regni partem quam ille possederat, Carolo fratri detulerunt. Cuius vitam & mores, & res egregie gestas literis mandare constitui, vt memoriam tanti viri, tanque præclare de nostra patria meriti, quantum ego possem, ab obliuione hominum atque à silentio vindicare. Primum igitur (vt à rebus gestis narratio nostra exordium sumat) satis exploratum habemus, Carolum regem extemplo post Pipini obitum aduersus Aquitanos bellum gessisse. (Aquitania pars Galliae est, quæ antiquorum descriptione, à Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & ad eam partem Oceani, quæ ad Hispaniam pertinet, spectat, inter Occasum solis & Septentrionem.) Hanc prouinciam Pipinus superato Vaifario duce, post longum bellum ditioni suæ penè subiecerat. Deinde Pipino Vaifarioque sub vnum propè tempus defunctis, Hunuldu vir potes, ex eorum morte (vt plerunq; fit) occasione nactus, bellum quod antea penè confectum videbatur, renouauerat, iamque ferè Aquitaniam totam ad defectionem cōpulerat. Carolus verò vbi hæc quæ in Aquitania gerebantur, cognouit, nullam moram interponendam ratus, ingenti celeritate exercitu cōparato, obuiam Hunuldo progreditur. Primo aduentu conatus illius facile reprimitur, nec multo postea cōmisso prælio, Carolus hostem superat, exercitum fundit, fufum persequitur: nec prius victoriae modum imponit, quam Hunuldum ex omni Aquitania pulsum, in proximam regionem, quam nunc Vasconiam vocant, cōpelleret. Lupus, qui huic prouinciæ dominabatur, propinque ac familiaris viri misericordia motus, Hunuldum ad se fugientem comiter hospitaliterque accepit. Euenire enim solet, vt principum afflicte fortunæ facile eorum opes ad misericordiam alliciant, qui sunt in simili dignitate ac potentia cōstituti. Verum Carolus cum non minorem victoriam in capiendo hoste, quam in subigenda Aquitania collocatam putaret, traiecto Garumna flumine, ac exercitu propius admoto, legatos ad Lupum misit, qui dicerent, vt nisi Hunuldum hominem infestum nomini Francorum quam primum ad se adduxerit, se eum hostis loco habiturum. Lupus his mandatis vehementer commotus; ac veritus, ne potentissimum regem totamque belli mole, quam sustinere non potuisset, in se vnum conuerteret, salutare sibi ac gratum Carolo consilium cepit. Nulla enim interposita mora, Hunuldum simul & seipsum vnam cum prouincia Caroli potestati permisit. Sic igitur Carolus in Aquitania cōpositis rebus belloque citius omnium opinione confecto, cum victore exercitu in regnum reuertitur. Post Aquita

Caroli Magni
res gesta in
Aquitania.

Hunuldu &
Lupo recipi-
tur in Vasconia.

Datur in man-
us Caroli
Magni.

*Oratores mis-
si à summo
Pontifice ad
Carolū Ma-
gnū.*

*Legati ad
Desiderium
missi.*

*Expedi-
tio in
Italiam gra-
ta populo Gal-
liae.*

*Multa eius fe-
licitatem
impediabant.*

quitanicum bellum Hadrianus Ro. Ecclesiae pontifex à Desiderio Longobardorum rege vehementius, quam vires suae paterentur, oppressus, quum proprijs praesidijs Ecclesiae statum rueri non posset, Oratores ad Carolum misit, qui multis precibus eum rogarent, ut Ro. Ecclesiae in summo periculo constitutae, opem & auxiliū ferret: ac Pipini patris, Caroliq; Martelli qui olim in Italia aduersus hanc nationē egregiē pugnauerant, memoriam renouaret. Carolum multae res hortabatur, quare Pontificis defensionem suscipiendam, & Longobardorum audaciē quacunque ratione occurrendum putaret, In primis quod non ignorabat, caput Christianae fidei re Romanam esse, eiq; tam graui bello laboranti non subuenire, turpe simul ac periculosum esse censebat. Indignabatur praeterea, quod barbarae gentes tam diu in Italia regnaret & à maioribus suis saepe praelijs victae nondum contineri possent, quin Pontificibus Romanis contra ius fasq; vltro bellū inferrent. Quare his rebus, antequam vltius augetur Longobardorum vires, quam primum occurrendū ratus, legatos ad Desiderium mittit, qui eum hortentur, ut finem iniurijs faciat, ab armisque discedat, ac omnia oppida, quae aut vi occupata essent, aut sponte ad eum defecissent, pontifici Rom. restituat. Haec si fecerit, sibi perpetuā gratiā atq; amicitiam cum eo fore polliceantur sin vero, quod facturus videbatur, mandata neglexerit, ei suo nomine bellum indicant. Dum legati profisciscuntur, interim Carolus non segnus, quam si hostes in Gallia essent, exercitū parat, nullā proficiscendi morā facturū, si Desideriū regem perseuerare in bello cognouerit. Haec expedi- tio per omnem Galliam vulgata adeo grata cunctis Francorum populis erat, ut iam palam vociferaretur, maturadum in Italia esse, toties à se victā Longobardorum gentem vires resumere, conditiones acceptas negligere, semper bella ex bellis serere, itaq; nunquam quieturā, nisi eorum nomen penitus deleatur. Sic igitur omnium in expectationem belli erectis, legati à Desiderio redeunt, nuntiantes omnia ibi hostilia esse, regem maius quam antè bellum moliri & quātum coniectura assequi possent, nunquā iniurijs finem facturum, nisi cum sibi vires & arma ad inferendam iniuriā desint. Carolus his rebus vehementer commotus, maturandum sibi existimauit, ne antè Rom. Pontifex opprimeretur, quāam ei ferre subsidium posset, Itaque re frumentaria, caeterisq; ad bellū necessarijs quam celerrimè potuit comparatis, magnis itineribus in Italiam cōtendit. Sed multo huic

suae festinationi aduersabantur, montium altitudo, locorum angustiae & penè inuij saltus, per quos miles onustus armis, & impedimenta exercitus ducenda erant. Accedebat, quod Alpi- um iuga praesidijs hostium tenebantur. Miserat enim Desiderius, qui occupatis oportunis locis, quantum possent Francorum transitum prohiberent. Haec cum ita essent, Carolus tamen non ignarus, res praclaras, labores maximos, maxima quoq; pericula sequi, suos hortatur, ut quoad locorum angustiae patiatur, seruatīs ordinib; ire ad hostē pergāt. Appropinquati Alpiū iugis, nunciatū est, hostes relictis angustijs se in planum recepisse, seu metu perterritos, seu quia rutijs faciliusque esse arbitretur, descendēt ab Alpibus Carolo cū omnib; copijs confestim occurrere. Vix ad Desideriū perlatū erat, Francorum exercitum post paucos dies in Italia fore, cum Carolus superatis iam Alpibus, in agrum Taurinū descendit, vbi primum Hannibalem Carthaginensem alpes transgressum cum omnibus copijs constituisse tradunt. Eo in loco Carolus paucis diebus refecto milite, cum per exploratores praemissos certior factus esset, Desiderium regem prope Vercellas castra habere, ac ibi cum ingenti exercitu aduentum expectare, nihil vltra differendum ratus, ex Taurinis mouit, atque continuatis castris in agrum Vercellensem peruenit. Erat Carolus virtute militum & rei militaris peritia longè superior, multitudine ac numero hominum à Desiderio vincebatur. Cum propè in conspectu exercitus essent, facta vtrunque potestate pugnandi, praelium commiserunt. In ea pugna superari Longobardi in fugam vertuntur, magna parte suorum amissa. Desiderius postquam suos passim fusos fugatosque conspexit, cito gradu Papiam, quae caput regni erat, cum paucis militibus perit. Nec segnus Carolus, priusquam se hostes ex terrore fugaq; reciperent, regē persequutus, in agrum Ticinium exercitum ducit, extemploq; omnibus copijs ad moenia regiae urbis admotis, tetat si primo imperu capi posset. Vbi id parum processit, consilijs, ab oppugnanda urbe ad obsidendā versis: sub ipsis moenibus castra locat, subsidiaq; firma ne qua eruptio fieri possit, portis apponit. Caeterum cum satis constaret Desiderium regem priusquam deditionem faceret, paratū esse etiam vltima experiri, Carolus parte copiarum ad obsidionem relictā, ipse cū reliquo exercitu ad trāspadanos cōtendit. Ibi ciuitates per multae audita fama virtutū suarū, rebusq; prosperè gestis, certatim ad eū deficiunt. Sed quod in primis ei gratissimum fuit, filij

*Eius res gestae
contra Desiderium
Regem Longobardorum,
pro defensione sedis
Apostolicae.*

*Papiae obsidetur
Desiderius.*

Carolo

Carolomani, qui ex tēplō post mortē patris malo consilio temeritatē matris sequuti, ad Desideriū regē perfugerāt, spōte in sua castra venerūt, ac se suaque omnia potestati Caroli permiserunt: à quo benigne excepti, magnoque affecti honore, etiam in posterum filiorum loco habiti sunt. Post hæc Carolum, cum studio salutandi Pontificem, tum desiderio visendi celeberrimum beati Petri templum, Romam profectum, ac incredibili honore ab Hadriano susceptū, post paucos dies ad obsidionem rediisse comperio. Erat obsidio vehemens, & frumenti cum summa caritate inopia, sedendoque expugnatos se urbem Franci sperabant. Oppidani contrario infestis omnibus vijs per quas comneatus ex proximis locis subuehebantur, diffidebant inopiam diutius ferre posse, rem tamen quantū poterant producebant, benevolentia alij, alij metu Desiderij regis compulsi. Postremò spe quoque non solum cibo deficiente, cum famem ulterius tolerare non possent, sexto mense quam obsideri sunt cœpti, deditioem faciunt. Capitur Desiderius vnā cum vxore ac liberis, quem vltimum Longobardorum regum in Italia regnasse tradunt. Tunc enim summo beneficio Caroli Italia se primū erexit, quæ antea diutius quam victtricem omnium gentium prouinciam decuit, Barbarorum immanitate oppressa iacuerat. Nam post sedem Romani imperij Byzantium translata, Gotthi primi barbarorum, diuersis deinde temporibus Hunni, Vandal, Heruli, postremi omnium Longobardi, veluti in vacuam possessionem ruentes Italiam inualere. Eam gentem tradit fama ab Oceano Germaniæque vltimis oris, vnde illis haud dubiè origo fuit, nouas quærentem sedes in proximas regiones transisse, ac Vandalos, Heralos, Gepidas aliasque finitimas gentes, Ibore & Aione ducibus, sæpe bello superasse, mutatisque frequenter sedibus, tandem intra Pannonias constituisse. Inde Aluinus eorum rex, accersitus ab Narsete eunucho (vt quidam memoriæ prodidere) cum præter Longobardorum multitudinem viginti quoque Saxonum millia spe optimarum sedium exciuisset, profectus ingentibus peditum equitūque copijs in Italiam venit, breuique Vicentiam, Veronam, Mediolanū, ac omnis penè citerioris Galliæ vrbes partim peste, partim Gotthorum cladibus exinanitas, ad deditioem compulit. Pappia verò cum tres annos obsidionem tulisset, tādē & ipsa fame domita, Barbarorum imperio cessit. Nec ambigitur, qui idē rex paucis annis totam Italiam subegisset, ita omnia apud Ita-

Capitur urbs
& Desiderius
cum vxore ac
liberis.

Aluinus
Rex Longo-
barde.

los perdita erant, nisi sexto supra trienium mense postquam Italiam ingressus est, apud Veronam interiisset, dolo vxoris Rosemundæ necatus. Huic successit Dephon insignis nobilitate vir, Albuino nequaquam virtute par, sed crudelitate ac immanitate naturæ longè superior. Eo quoque intra biennium vita functo, Longobardi decem deinde sequentibus annis nullum sibi regem creauere, siue superbia proximi regis huic generi dominationis infensi, siue gubernationem suorum ducū vtiliorem rati, qui iam per omnem Italiam vagantes ita impigre bellum gerebant, vt nunquam eo tempore sit regia desiderata potestas. Sub his ducibus adeò creuere Longobardorum opes, vt Hetruria, Flaminia, Piceno, Samnio, alijsque regionibus subactis, omnem Italiam à Brundisio Tarentoque vsque ad Alpes tenerent, præter urbē Romam quam constat in huius gentis potestatem nullo vnquam tempore deuenisse. Finito decennio, reditum est rursus ad pristinam consuetudinem creandi reges, seruatūque deinde per omne tempus vsque ad Desiderium, qui vltimus Longobardorum regum in Italia fuit. Quo debellato (vt supra memorauimus) Carolus Magnus grauem eius gentis dominatum quarto & ducentesimo anno quam regnare inceperant, à ceruicibus Itolorum dimouit, ac omnes ciuitates quæ ad Desiderium proximo bello defecerant, recuperatas Pontifici Ro. restituit; Beneuentanum quoque ac Spoletanum agrum adiecit. Quibus meritis Hadrianus pontifex, cū nullum maius grati animi indicium posset ostendere, conuocato frequenti Episcoporum cœtu, eximioque celebrato concilio, multis ac maximis priuilegijs eum ornauit. Carolus confecto Longobardorum bello, potentissimo rege capto, cum alia quoque magni ponderis animo moliretur, nullam moram interponendam putauit, quin in Galliam confestim rediret. Saxonicum quippe intermissum bellum eum domum reuocabat, quod eo biennio antequam Carolus ad liberandum Romanum Pontificem in Italiam veniret, & inceptum simul, & a præfectis eius per id tempus leniter administratum comperio. Quo magis adducor vt virtutem viri ac animi magnitudinem admirandam putem, quod post habitis ferocissimis hostibus relictoque domestico bello, rem suam neglexerit, vt Italiam Ecclesiamque Romanam, qua omnium Christianorum salus continebatur, ab immanitate barbarorum liberaret. Saxonum gens longè maxima erat, ac etiam bellicosissima penè Germanorum omnium. Hi falsos colentes deos, cum neque diuini

Longobardi
sibi duces non
reges creant.

Rursus reges.

Caroli Magni
virtus maxi-
ma.

Saxonū gens
belli vtilis-
sima.

h neque

neque humani iuris quicquam pensi haberent, nihil æquè, ac religionem nostram homines quæ ei deditos oderant. Proximi erant Francis, cum quibus continenter bella gerebant. Sæpe prælijs victi conditiones acceperant, obsides dederant: sed nõdum apud Francos erat inuentus, qui domita penitus eorum perfidia, plenissimam esset victoriam consequutus. Hæc palma cum Carolo Magno quasi diuino numine reseruata videretur, non solum consilio principes, sed passim omnes clamoribus agunt, vt aduersus perpetuos Francorum hostes totis viribus arma sumantur. Carolus verò tempus venisse ratus, in quo non modo Barbarorum hominum audaciam frangere, sed etiam eorum regnum, quod multo antè animo agitauerat, fuditur euertere possit, ingentem exercitum parat, diem dicit, qua die prope ripam fluminis Rheni omnes conueniant. Nunquam aliàs maiori alacritate contentioneque animorum suscepta à Francis expeditio est. Hinc odium gentis, hinc spes bene gerendæ rei animum excitat. Sed supra omnia, studium auget præsentia regis, cuius ductu auspicioque non modò Saxonum gentem, sed etiam orbem terrarum, si velit, superare se posse credebant.

VITA B. MARGARETÆ VIRGINIS

filia Regis Hungariæ, ord. Predicatorum, ex

F. Garino S.T.D.

XXVIII. IANUARI.

IL LVSTRISSIMA virgo Margareta in Dominicano cœnobio Insulæ beatissimæ semperque virginis Mariæ, quæ est in Danubio & diocesi Vespriensi, monasticam professam religionem, valde nobilis fuit genere, sed moribus etiam nobilior. Fuit enim filia illustrissimi Regis Hungariæ Belæ, ac Regina Mariæ: qui cum timerent Tartaros ipsorum regnum inuasuros, voto se obtinere Deo, si regnum liberaret à Tartaris, & filiam ipsis daret, oblaturos se illam ipsi perpetuò seruituram apud Sorores instituti Dominicani. Et Tartari quidem discessere: Regina verò concepit, & peperit filiam Margaretam, quæ vbi annos tres & sex menses ætatis habuit, à parentibus in monasterium Vespriense oblata est, eiusque amore domina Olympias comes, quæ eius fuerat nutrix, monasticum quoque

Vinctur sancta Margareta Domino antequam nascitur.

Triennis statim Domino offertur.

quoque induit habitum in eodem cœnobio, vt & Deo seruiret, & puellam nobilem custodiret. Margareta verò in tantilla etiam ætate statim deuotioni se dedit, & preces Horatiæ beatissimæ Mariæ virginis cum aliis persoluit; aliisque ludentibus ipsa orationi vacabat. A qua consuetudine cum magistra illius retrahere illam vellet, ne corpusculum suum grauaret; tandiu permansit in fletu, donec magistra lacrymis eius victa, liberam ei faceret in precibus perseverandi potestatem. Erat sanè summa humilitate prædita, nec Regis filia dici voluit; sed quoties sic appellata fuisset, cum lacrymis conquerebatur se audiuisse vituperium. Atque hac de causa etiam rarò voluit loqui cum parentibus suis.

QUANDAM crucem paruulam de ligno sanctæ Crucis habens semper secum portabat, & die ac nocte sæpius osculabatur deuotè, vt plurimum etiam orans ante altare S. Crucis, vel aliàs coram imagine saltem Crucifixi. Humilitatis & paupertatis erat studiosissima. Cum mittebatur ei pannus pretiosus pro veste, dabat illum pauperibus sororibus, recipiebatque ab illis earum vilia indumenta. Nunquam linteis utebatur, nec in corpore, nec in lecto. Circa septimum annum asperum cilicium ad carnem ferre cœpit, & deinceps per totam vitam in Aduentu Domini & Quadragesima, Ieiuniis Quatuor temporum, Vigiliis Christi, & B. Virginis, Apostolorum, & præcipuorum Sanctorum: aliis verò temporibus à die Iouis vsque ad Completorium Sabbathi sequentis eo utebatur. Postquam autem decem plus minus annorum fuit, cum multis aliis translata est ad monasterium Insulæ Danubij ab eius parentibus Christi amore fundatum: A quo tẽpore succedunt etiam magis miranda. A duodecimo anno, in quo professionem expressam fecit, Confessarius ei occultè obtinuit & tradidit cilicium asperimum è pilis equorum & fetis porcorum cum multis intextum nodis, instar retis. Præter hoc habebat sub cilicio circulum ferreum, quo caro eius nuda fortiter stringebatur Corpus quoque suum multis ictibus flagellabat; nocte qualibet, post disciplinam, vt vocant, cum aliis communiter acceptam, secedentibus cæteris, rursus ipsa se cædens virgis, & interdum etiam virgultis spinosis.

CARNEM suam abstinentiis & ieiuniis assiduis macerabat. Ab exaltatione S. Crucis vsque ad Pascha quotidie ieiunabat; & si Priorissa eam cogere vellet vt dispensationibus, tandiu flebat, donec Priorissam vinceret lacrymis. Non solum

Aliis puellis ludentibus ipsa orabat.

Singulariter deuota est. cruce Christi.

Domat se aspero cilicio.

Item fert circulum ferreum super nudam carnem.

Omni quarta & sexta Feria ieiunat in pane & aqua.

Humiliter seruit in refectorio sicut una ex ceteris.

Gaudet seruire aegrotis.

O sanè sollicitam & ardèntè charitatè.

Dormit lapide capiti supposito.

autem in Vigiliis Natiuitatis Christi & beatæ Virginis, uentem Pentecostes & Apostolorum, sed & quorumlibet solennium Sanctorum, & per totam Quadragesimã, ac omni quarta & sexta Feria, ut plurimum solo pane & aqua contenta fuit, & illis diebus permillum illi erat priuatum cibum sumere, ne ab aliis uideretur. A carnibus semper abstinuit toto tempore uitæ suæ, nisi graui & euidenti infirmitate teneretur: unde & celabat suas ægrotudines, ne carnes cogereur comedere. Exhibebat se sororibus ad omnia officia uel ministeria ancillam humillimam. Sæpè seruirebat in refectorio; & ubi cibum sororibus apposuerat, currebat latenter ad Ecclesiam, & orabat donec comedissent, & tunc iterum rediens illis inseruirebat: nec solum sanis, sed etiam ægrotis, idque etiam libentiùs. Prima sciebat earum ægrotudines, moxque se ad seruirendum offerebat.

NO L E B A T quoque parci sibi à pœnis quæ cæteris sororibus irrogabantur. Itaque rogauit Priorem Prouincialem, ut ipsi, sicut aliis, multam irrogaret pro fractione silentij: sicque factum est, ita ut cum aliis quoque humi discumberet, panem & aquam comedens. Si qua soror per aliquot dies ei locuta nõ fuisset, quærebat eam, prostrataque rogabat ueniam, timens ne aliquid haberet aduersus eam. Virginitatem cordis & corporis semper seruauit, & præcipuè dilexit. Ea causa matrimonium Ducis Poloniæ, & Regis Bohemiæ, atque etiam Caroli Regis Siciliae recusauit. Nunquam illi tædio fuit orare. Post Completorium manebat orans in templo, donec ianua clauderetur, clausis uerò ianuis orabat in domo Capitulari ante imaginem Crucifixi; postremò clausis omnibus ostiis, orabat ante lectum ferè usque ad gallicinium; & sic demum ibat cubitum; quanquã uix sciri poterat num in lecto iaceret. Nam expanso corio ante lectum, & lapide capiti supposito dormiebat. Intrabat autè lectum cum aliæ debebant surgere, ut ita semper in lecto iacuisse crederetur. Similiter & post noctis absolutas preces usque ad auroram uel circiter manebat in orationibus, & sic ferè tota nocte uigilabat & orabat. Habebat genas adustas profluuiis lachrymarum, quibus detergendis multa deterebat sudariola. Atque hæc quidè est admirabilis huius uirginis uita.

QUAE quantopere placuerit omnipotenti Deo, argumèto esse poterunt fidei lectori sequentia pauca ex multis. Cum frater quidam nollet precibus uirginis acquiescere, ut maneret, & die crastino haberet concionem, orationibus eius, nullo tan-

tangente, fractus est currus fratris, & sic coactus est remanere. Peracta uerò concione, rogauit uirginem ut currum sibi restitueret. Orauit illa cum lachrymis, & statim currus, nullo tangente, multis uidentibus fuit diuinitus reparatus. Puella etiam quædam missa ab ea nocte Paschæ ad quærendam eius tunicam; cum esset nox obscura, & ingens pluuia, cecidit in puteum profundum. Diu uerò quæsita non inueniebatur, donec, orante sancta uirgine, in superficie aquæ apparuit, & cum labore extracta est. Eius autem omnia corporis membra confecta & conquassata erant, carebatquæ sensu & motu, & planè mortua uidebatur. Improperabant itaque uirgini quòd fuisset causa mortis eius. Orabat autem uirgo beata cum lachrymis, & statim puella uia & sana; nullam habens læsionem, surrexit & ambulauit. Claruit etiam spiritu prophetiæ. Nam cum Rex Bela pater eius iuisset pugnatum contra Ducem Austriæ, dixit Reginae matri suæ, Regem, cæso Duce, uictoria potiturum; quod & factum est.

OB I T V M quoque suum anno uño antè præuidit & prædixit, & tandem, cum sana esset corpore, multis præsentibus dixit, die ab inde decima se morituram. Tertia uerò die, postquam ista prædixerat continua fuit: & interim semper orans & de Deo cogitans, receptis deuotissimè Ecclesiasticis sacramentis, ubi ad extremam horam uenit, incepit Psalmum illud; In te Domine speraui. Et cum dixisset, In manus tuas commendo spiritum meum; felicem animam transmisit in cælum, anno sua 28. Porro in Ordine uitam sanctam duxerat annis quatuor & uiginti uel circiter. Post transitum autem eius facies nimio decore resplenduit, sub oculis colore existente aureo, ita ut nunquam pulchrior uisa fuerit dum uixit. Simul etiam ex eius corpore manauit odor suauissimus aromata superans uniuersa, qui sensibiliter à cunctis eò aduenientibus percipiebatur non paucis diebus. Sed & multa quoque alia miracula fecit, & facit continuè in honorem sponsæ suæ Sponsus uirginum Iesus Christus, cui cum Patre & Spiritu sancto sit gloria per infinita secula.

Amen.

VITA

Diuinitus eius precibus currus quidam fractus, & iterum reparatus.

Et om subito sanata puella que habebatur mortua.

Prædicit suum obitum.

Obdormit in Christo.

Ad eius sanctorum corpus per multos dies perceptus odor suauissimus.

VITA S. THYRSI MARTYRIS,

ex Io. Maldonato Hispano.

XXVIII. IANVARI.

DE CIO Cæsare Romanam ditionem moderante, Britius præses Apolloniæ * Christianos ad Deorum culturam conabatur adigere. Cui Thyrsus Deorum ipsorum ex cultoribus vnus, sed ex ea se iam parans dementia vindicare, factus obuiam: quid vos, inquit, malos genios adoratis, vero relicto Deo, cui seruiendum soli, sermo diuinus exclamat? Quibus Britius commotus, iubet Thyrsum plumbatis (genus est flagelli) tundi. Ille ridens, quò magis, inquit, exterior homo conficitur, eò magis interior decoratur. Missus tum Thyrsus in cacabum feruentis plumbi, illæsus emerfit, & plumbum in circumstantes subsultrauit. Ductus in carcerem, cum constrictus fuisset ibi relictus, nocte media referato diuinitus illuminatoque carcere, prodijt, & ad Episcopum venit, baptizatusque carcerem repetiuit. Syluanus præses, qui Britio Nicomediam properanti successerat, factus de Thyrsi gestis certior, constitui iussit ante se: & heus, inquit, sacrificia dijs bene iuuantibus. Cui Thyrsus, libenter quidem. Ingressusque cum Syluano templum, Deum paucis deprecatus est: & mox corruit Apollo, magnamque cunctis timorem incussit. Syluanus perterritus, reduci Thyrsum in carcerem iussit. Dum Thyrsus tenetur in vinculis, Syluanus ac Britius fœda tristicique morte consumpti sunt. Quorum in locum Blandus suffectus, cum Thyrsum animaduertit constantem, in mare proiecit: emersumque cernens, bestijs tradidit: nihil etiam nocentibus feris, in duas secari partes præcepit. Sed cum à carnificibus Thyrsus nec findi quidem posset, vocem supernè vocantis audiuit, & continuè expirauit.

VITA S. ALDEGVNDIS ABBATISSÆ,

ex ea quæ est per Humbaldum Elnonensem.

XXX. IANVARI.

ANNO Dominicæ incarnationis circiter sexcentesimo trigésimo, in Francia regnante Dagoberto filio Clotarij, qui quartus erat à Clodoueo, quem S. Remigius baptizauit, orta est in pago Hainoensi virgo Aldegundis, ex regali prosapia, patre Vualberto, matre Bertilia. Eo verò tempore multi religio-

Que est
urbs Thra-
cia.

Thyrsus bap-
tizatur.

S. Aldegun-
du ex regali
prosapia.

ligiosi viri, Amandus Traiectensis Episcopus, Amulphus Me-
tensium, Autbertus Cameracensium Pontifices, Eligius No-
uionensis, Audoënus Rothomagensis, Gislenu ab Athenis
adueniens peregrinus in Galliam, & alij plures tanquam in
cælo luminaria partes orbis occidentales irradiabant; cum
puella Aldegundis, parentum cura diligenter enutrita, diuina
gratia procurante sacris literis imbuta est: quarum scientia
valde proficiens, amore cælestis Sponsi iam in ipsis puellari-
bus annis vehementer etiam flagrare cœpit. Quin etiam dum
adhuc eilet in domo parentum, cælesti frequenter suspensa
contemplatione, modò vigilans, modò per somnium, diuina
gratia sibi reuelante, cœpit multa visionum genera percipere:
quas ipsa describens, Abbati cuidam religioso, nomine Sobi-
no de monasterio Niualessi, commisit. At verò interea cum
parentes virginis iam eam tradere marito disponerent, aduo-
cat mater filiam, prædulcibus hortatur alloquijs. Sed sanè fru-
stra. In cassum verba fundebat; puellæ mentem in Christo fun-
daram, quasi turrim non casuram, frustra pulsabat; Dominum
Christum, speciosum forma præ filijs hominum, respondit:
hunc adamaubat, hunc esuriens sitiēbat, hunc sitiens esu-
riēbat.

AD hæc autem & misericordem in pauperes animum ge-
rebat, diuinis lectionibus mentem assidue pascebat, in respon-
dendo cautissima, mitis omnibus: inter homines nobiles hu-
milis, inter iuniores autem velat æqualis; in tantum in parci-
tate cibi & potus abstinentiæ dedita, vt sibi nulla sodalium
æquiparari valeret. Et quidem iam soror ipsius beata VVal-
detrudis ob amorem sanctæ Religionis à viro suo pari con-
sensu seiuncta fuerat; illoque religiosè in monasterio quod
dicitur Altus mons conuersante, ipsa monasterium San-
ctimonialium, consilio venerabilis Gislēni, in monte qui vo-
cabatur Castrorum locus, ædificauerat: ibique cum ancil-
lis Dei alijs superna contemplatione dulciter animum pasce-
bat; cum interea defuncta matre, atque in villa Curtis Solra
sepulta, audiens Endo iuuenis, cui præfata mater filiam suam
in coniugem dare disposuerat; instat vt virginem vxorem ac-
cipiat, imperatque fidelibus suis apparatus præparare nupti-
arum. Quod cum audisset virgo, valde timuit: fugiensque
noctu in locum nemorosum, qui vocatur Malbodius, aliquot
diebus ibi latuit, donec audiuit aduenisse S. Amandum, at-
que venerabilem Autbertum, Episcopos, in monasterium

Eriamnum
in etate te-
nera multas
videt vso-
nes.

Frustrà eē
suadet de
nuptijs.

Vnit sancti-
sime.

N ea de eius
sorore sancta
VValderru-
de.

Ut fugiat car-
nales nuptias,
per aliquot
dies latet in
sylua Malbo-
diensi.

Altimontis. Quò cum nudis pedibus, & cum magna cordis humilitate properasset, deducta est deinde à sanctis Episcopis in oratorium quoddam eiusdem cœnobij, dedicatum in honore & memoria S. Vedasti: vbi & sacerdotali benedictione consecrantes eam æterno sponso Saluatoris desponderunt, sacrumque velamen in habitum sanctæ Religionis ei super caput imposuerunt.

Accipit sacram velamen.

N E C mora, Beata Aldegundis de Altomonte reuersa in locum vbi prius latuit, quem ipsa Malbodium nominauerat, qui locus adhuc desertus erat, cœpit sagacissimè locum excolere, vepribusque & radicibus extirpatis habitacula construere, & seruos & ancillas Dei ibidem congregare. Denique post ædificium perfectum, Ecclesiam quoque ibi construxit in honore S. Dei genitricis Mariæ: in qua laudes diuinas & orationum vota quotidie persoluebat. Locum quoque vbi mater & pater eius sepulti fuerant, in melius reparauit, & ibidem duodecim sanctimoniales ad seruiendum Christo Domino constituit. Quin etiam in supradicto loco Malbodio, consilio beati Præsulis Amandi, & auxilio Dagoberti Regis, cum duabus sororis suæ beatæ VValdetrudis filiabus semetipsam contradidit, atque cum multis alijs ibi secum in sanctæ Religionis habitu congregatis, in sancta conuersatione permansit, cunctis se videntibus exemplum bonorum operum dignum imitatione relinquens. Erat enim famula Dei fideliter sponso suo deseruiens, in humilitate, in obedientia, in patientia; corpus ieiunijs attenuans, pernoctans in vigilijs & orationibus domesticis mansueta, & modesta colloquendo, seu res Ecclesiæ conseruando, & benigna distribuendo.

Exstruit cœnobium Malbodiense.

Tradit ibi se ipsam Deo simul & suas duas nepotes.

Eius virtutes.

C A E T E R Û M, vt parum superiora memoremus, postquam virgo sapiens Aldegundis secularibus pompis alienata, sanctimonialibus vestimentis est induta, rursus angelicis admonitionibus roborata est, visioneque mirabili, qua Dominum Iesum tanquam splendentem circumstantibus Angelis videre meruit. Memor etiam sermonis Amandi viri Dei, de omnimodo contemptu temporalium, & culmine perfectionis, id quod prius iam complere cœperat in parte, modo deliberat omnibus quæ possidebat, ex toto renunciare, nihilque in terra possidere, sed magis scilicet in cœlo thesaurizare. Fecit ergo describi thesauri sui summam, & totius pecuniæ quam habebat in auro & argento, gemmisque & ornamentis regalibus, quæ sibi collata fuerant à Rege & Regina,

Moretur videri e. Dominum Iesum.

Prin

Principibusque & cognatis & parentibus suis post velationem capitis sui, ac post largas illas donationes, quas pauperibus Christi, consilio beatorum Amandi atque Autberti Episcoporum, distribuerat; & ecce hæc omnia virgo prudentissima, domus Dei decorem diligens, ac decus Ecclesiarum, simul deuota mente donauit. Scilicet prædiâ possessionesque infinitas, ad vsus inibi Regi Christo famulantium, publica donatione concessit: cætera autem vniuersa in sumptus pauperum delegauit, nihil sibi præter vile reseruans indumentum sanctæ Religionis congruum, atque victum quotidianum, quocum reliquis ancillis Dei communiter vivebat.

S E D & Domini Saluatoris benignitas, vt in fide corroboraret animos famularum suarum, non distulit ostendere, quam sibi gratus esset pro sui nominis amore iste transeuntium rerum contemptus. Eo namque die, quò famula Dei tam gloriosum opus largitionis suæ compleuerat (ô mira Dei opera!) dum ipsa iubente ministri sibi deferrent ad potandum aquam de fonte, qui nuptiarum celebratoribus in Cana Galilææ vinum ex aqua largitus est, idem & fontis aquam sponse suæ refocillandæ mutauit in mirabilis vini saporem. Quod factum cum omnibus ancillis Dei in monasterio innotuisset, tantus amor Domini mentes earum inflammauit, vt intuitu dilectionis illius, nulla deinceps aliquid terrenum possidere curaret. Sed & cum B. Amandus palea carnis deposita migraret in cœlum, atque in ipsa hora beata Aldegundis vigilijs & hymnis in Ecclesia cœnobij Malbodiensis incumberet suppliciter: sicut ipsa illum in hac vita multum dilexerat, utpote cuius doctrina culmina virtutum edocta conscenderat, ita etiam Domini Saluatoris gratia reuelauit ei, & cuius esset meriti, quem exhortantem susceperat; & quòd illa etiam sequeretur in proximo, quò dux ille præcedebat.

I T A Q V E & præsciens dormitionis suæ diem, deprecata est sedulo Dominum, vt, qui flagellat omnem filium quem recipit, dignaretur quoque ancillam suam in præsentis seculo sic flagellando carnem purgare, quatenus anima post hanc vitam in requiem Domini sui sine macula valeret introire. Nec distulit diuina bonitas præstare misericorditer, quòd illa petiuit humiliter. Nam in dextra mammilla, non post multum tempus, morbus qui vocatur cancer, subortus est, qui mox in corpus illius exæstuans, adeo etiam vsque ad vltimum

En vram paupertatem monasticam.

Collatus monasterio amplissimis prædijs, tamen contenta est vict. communis sorori.

Mutatur ipse diuinitus aqua in vinum.

Prædicat de suo obitu.

Petit à Domino vt ad pleam hic pisset purgari; & implet quod petiit.

Cernitur super eam ingens quidem fulgor.

Migrat ad Chelsum.

**Solra.*

Transfertur eius sacrum corpus Malbodium.

diem illud depastus est. Virgo verò prudens, exemplo beati Iob aliorumque Sanctorum, patienter sustinebat; & tanquam accepto diuinitus dono congaudens, supernæ dignationi sapienter semper gratias agebat. Ac denique tertia iam nocte egressionis eius a corpore, gratia visitationis multis convenientibus religiosis, atque sorore etiam eiusdem virginis beata VValdetrude præsentem, fulgor ingens nimia claritate refulgens apparuit supra domum in qua virgo sponsa Domini Christi operiebatur intrepida eius adventum; cum ecce non multo post sancta illa anima carne soluta, cum ipsa luce de hoc seculo migravit. Sepulta est autem in villa suæ quondam ditioris * Salra, ubi suus uterque parens ac soror postea VValdetrudis sepulti sunt: ubi iacuit, multo tempore, quoad, Christo donante, corpus eius translatum est in municipium Malbodium, quod à fundamentis construxerat; ubi nunc eius memoria fulget, ac meritis suffragantibus plurima poscentibus beneficia, diuina clementia largiri dignatur.

FEBRUARIUS.

VITA S. IGNATII EPISCOPI & Martyris, ex D. Hieronymo.

I. FEBRUARI.

Ignatius damnatur ad bestias.

Eius ad Romanos epistola.

IGNATIVS Antiochenæ præsul ecclesiæ, Ioannis Euægelistę discipulus, cuius extat epistola ad deiparã virginẽ, & virginis ad eum; Traianũ Imperatorẽ, Christi nomẽ insectantem non veritus arguere, seque Christianum fateri: damnatus ad bestias, Romam scelestissimis decem militibus perducendus, traditus est. Cumque nauigans Smyrnã venisset, ubi Polycarpus Ioannis etiam auditor erat Episcopus, quatuor scripsit epistolas: ad Ephesios, ad Magnesianos, ad Trallenses, ad Romanos. Sed eius, quæ ad Romanos scripta est pauca ex Hieronymo referamus. De Syria vsque ad Romanam pugno ad bestias, in mari & in terra nocte dieque ligatus cum decem Leopardis, hoc est, militibus, qui me custodiunt. Quibus & cum benefeceris, peiores fiunt: iniquitas eorum mea doctrina est, sed non idcirco iustificatus sum. Vtinam

nam fruar bestijs, quæ mihi sunt paratæ: quas oro mihi veloces esse ad interitum, & ad supplicia: & allici ad comedendum me, ne sicut aliorum Martyrum, non audeant corpus contingere. Quod si venire noluerint, ego vim faciam, vt deuorer. Ignoscite mihi filioli: quid mihi prodest, ego scio. Nunc incipio Christi esse discipulus: nihil de his, quæ videtur, desiderans: vt Iesum Christum inueniam. Ignis, crux, bestia, contractio ossium, membrorum diuisio, & totius corporis contritio, & tota tormẽta diaboli in me veniant: tantũ vt Christo fruar. Hucusque Hieronymus. Igitur cum Romæ constitutus ante Traianum Ignatius, horrendos sustinisset cruciatus, tandem ad bestias damnatus est. Qui rugientes audiens Leones, frumentum, inquit, Christi sum, dentibus bestiarum molar, vt panis mundus inueniar. In hunc modum loquutus, à duobus strangulatus Leonibus, obiit. Eius reliquæ Antiochiã deportatæ, extra portam Daphniticam in cœmiterio cõditæ sant.

Huius ab bestijs damnati præclaræ vox.

Legere plura apud Euseb. Hist. ecclesiæ. lib. 3. c. 37.

VITA S. BRIGIDÆ VIRGINIS

Scotica, ex ea, quæ est apud R. P. Laur. Surium.

I. FEBRUARI.

FVIT apud Hybemos xii. quidam Duptacus nomine, genere Lagienfis. Is ancillã Brotsech (ita enim voabatur) bonis præditã moribus emic: sed eius impudico captus amore, ad suam explendam libidinem ea abusus est. Quod ubi eius coniunx animaduertit, eã scilicet gestare vterum, magno animi dolore cõsternata dixit marito: Eice, & accepto precio vende ancillam hanc, ne meæ proles ab illius futura sobole profligentur, aut indignum aliquid patiantur. Accepit autem hoc grauitè maritus, & moras nectens, coniugis distulit votum. Accidit verò interea, vt duo Episcopi sanctitate venerabiles ad Duptaci venirent ædes, è quibus alter dixit eius vxori: Non te malè habeat, quòd ancillam vides tuis in ædibus, neque hoc tantopere te torquat: illius enim proles tuse stirpi magno erit ornamento. Sed nihilominus, cum illa nihil de suo animi feruore remitteret, compulsus tandem maritus euidam mago ancillam vendidit: in cuius domo quidam vir sanctus nocte orans, vidit puellæ Brigidæ imminentem globum igneum, idque manè illi mago indicauit.

S. Brigida nã ex vltimo illegitima.

Prædicitur eius sanctitas.

FA S T I D I V I T autem sancta puella cibos magi & quotidie per vomitum sumptam escam reijciebat. Quod animad

Vendita mago respuit eius.

*bos, atque idem
accipit ab eo
vaccam unam
cuius lacte a-
latur.*

animaduertens magus, vaccam unam dedit sanctæ Brigidæ, cuius lacte à teneris annis victitans, bonarum rerum studiis sese dedit, pudicitia & sobrietati semper intenta, atque in dies capeffens virtutum incrementa, adeò vt etiam signis & miraculis edendis admirabilis haberetur. Pascebat autem magi vaccas, & quicquid ex lacte colligere potuit, liberatim in pauperes & inopes contulit: vnde cum magus aliquando in magno vase parum butyri vidisset, animo valde commotus est. Quod cernens sancta Brigida, totam se conuertit ad rogandum Dominum, qui sua virtute vas illud totum butyro compleuit. Quo miraculo obstupefactus magus in Christum credidit, vaccasque duodecim puellæ donans, liberam illam cum matre ad Duptacum remisit. Sed reuerfa ad patris domum, non valde tamen ei grata fuit, eo quòd auferret quicquid posset, & pauperibus clam elargiretur.

*Pro butyro
pauperibus da-
to, aliud cres-
cit diuinitus.*

Ea iraque re permotus Duptacus obrulit eam Regi emendam. Qui cum dixisset ei, cur tulisset gladium patris sui, & eum pauperi dedisset, respondit Brigida, Quin verò ego cum Christo dedi: & certè, si & te dominum meum Regem, & parentem meum Deus à me peteret, modò possem, ambos vos cum omnibus facultatibus vestris illi dare. Quibus auditis, Rex ait Duptaco: Filia tua, vt video, longè maior est, quàm quæ abs te vendi, vel à me emi debeat. Accidit autè deinde vt ab amicis ad iucundum coniugium multis modis urgeretur. Sed cum illi sorderent amplexus hominis mortalis præ desiderio Iesu Christi Sponsi immortalis, rogauit Dominum, vt turpem potius & deformem ipsam efficeret, vt sic ab eius appetendo coniugio omnes absterrentur. Nec mora: mox exaudita est, & oculus eius crepuit, & instar aquæ liquefactus est: sicq; ei permissum est nuncium remittere proci omnibus, & Christo se virginem consecrare. Vnde & tribus assumptis puellis abiit ad Machillam Episcopum, S. Patritij discipulum: qui vt eam conspicatus est, vidit columnam ignis supra caput illius. Sed & perlectis precibus, dum Brigida virgo submittes caput, pedem altaris ligneum sua manu contigit, mox lignum illud viruit, simul & oculus eius sanitati est restitutus.

*Rogat fieri de-
formem ne ame-
tur à prociis
carnalibus.*

*Consecrata
Christo redit
pristinus de-
cor.*

LONGVM est autem enarrare omnia, quæ per illam Dominus efficere dignatus est in testimonium eximie sanctitatis eius mira & stupenda. Inter cætera, femina quædam filium ex se natum, ex Episcopo Broone, qui S. Patritij discipulis fuit, concepisse se, leceratissime mentiebatur. Vnde cum ille

ille se ab hac culpa alienum affirmaret, sancta Brigida mulierem accersiri iubet, eique dicit, Ex quo infantem hunc sustulisti? Respondit illa, Ex Episcopo Broone. Mox autem sancta virgo ori eius signum salutaris crucis impressit, & ecce proci caput cum lingua intumuit. Porro S. Brigida infantis consignans linguam, ait: Dic nobis tu infantule, quis est tuus pater? Stupenda res: Aperit os infantis, qui quondam asinæ Balaam loquendi præstitit facultatem, aitque paruulus: Episcopus Broon non est parens meus, sed deformis ille homuncio, qui in populo extremo sedet loco. Itaque omnes Deum laudant, & mulier agit poenitentiam. Quin etiam multos sancta virgo claudos, leprofos, dæmoniacos, variisque affectos morbis curauit: sed, vt diximus, singulatim omnia referre, nimij fuerit operis. Tandem autem post multos pro Christo susceptos & exantlatos labores, beata virgo puellam alumnam suam ad se vocans, eique sui obitus indicans diem, non multò post, illo adueniente, felicem Christo spiritum reddidit, anno salutis quingentesimo decimo octauo.

*Loquitur in-
fantis.*

*Sanantur va-
riis affectibus
seruis.*

*Migrat san-
cta virgo in
caluam.*

VITA S. SEVERI EPISCOPI RAVEN- NATIS, ex ea quæ est apud R. P. Surium ex M. S.

I. FEBRUARI.

SEVERVS insigni Italiae oppido Rauenna ortus est: potestque de illo dici, quod & de beatissimo Pontifice Gregorio: Vnde genus duxit, summum conscendit honorem. Moribus valdè inculparus vixit, plenus columbina simplicitate. Et quidem cum Tobia pauperem gessit vitam, sed erat diues in Christo, illius diuino timori semper inhaerens. Vxorē siquidem duxit, & cum ea castum coluit matrimonium, victum quotidianum suo sibi labore parans: Textorem enim fuisse veraci relatione constat. At verò accidit interea, vt Rauennæ Episcopus ex hac vita migraret, & Ecclesia illa pastore orbaretur. Conueniunt igitur frequentes Episcopi, & ex propinquis & remotis locis, vt tantæ civitati Pontificem solito more præficerent atque consecrarent. Aderat cum cætero populo & Senerus, vili opertus habitu, cum ecce, precibus pro more absolutis, columba nive candidior è caelo descendens, eius capiti insidet: quin & ab eo repulsa, tertio redit. Quæ res stuporem attulit omnibus qui ibi tunc aderant.

*S. Severi pa-
trium.*

*Exercet tex-
toriam.*

*Involante in-
cisa rev. cor.*

*Imbros eligi-
zur Episco-
pus.*

qui ibi tum aderant è clero & populo, & in commune laudes egerunt Deo bonorum omnium largitori. Mox igitur productus est è suo latibulo vir sanctus, & vel iniuitus raptus ad sedem pontificiam est, unctus deinde oleo exultationis & unguento sacri chrismatismatis, ut fieri solet ad eam dignitatem vocatis. Poterat sane tum dici illud ex Apostolo: Ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus.

2. Cor. 1.

At vero beatus Severus, ubi illud tantum munus accepit, in illo exequendo se plane irreprehensibilem exhibuit, locumque prorsus in eo non habuit quod vulgò iactari solet, Honores mutare mores. Quotidiana enim virtutum illi accedebant incrementa, & Spiritus sanctus, quo auctore id erat officij adeptus. Apostolicis etiam simul eum fecit operibus conspicuum. Nam & quodam die cum sacra Missarum solennia eo more, quo solent Pontifices, celebraret, ea hora qua lectio ex Apostoli Epistolis erat recitanda, extra se vir sanctus raptus, & altari assistens, somno suavi correptus videbatur. Sed cum iam longior mora intercederet, ministri altaris eum existimantes de improvise obdormivisse, celeriter accurrunt, sacrasque concutientes vestes, eum excitant. At ille subito ad se reuersus, Ego, inquit, etsi vobiscum hic corpore fui, at spiritu alibi versabar, Tum vero illi multa instantia ab eo percontati sunt, ubinam interea fuisset. Quibus ille respondit: Ignoscat vobis Deus, filioli, quod me adeo attonitum reddidistis. Ego eram in sancta Mutinensi Ecclesia, & animam Coepiscopi mei Geminiani Domino commendabam, mansique illic donec humatum esset corpus illius. Quod ita factum fuisse, etiam Mutinenses paulo post sunt testati.

*Dicit se inter-
rea interfuisse
se exequiis E-
piscopi Muti-
nensis.*

*Obedit eius
iussioni cor-
pus mortuum.*

FILIA quoque huius beatissimi viri in ætate iuuenili mortua est: iam antè autem è viuis eius mater excefferat. Itaque volebant eam in eius monumento reponere, erat autem angustior locus. Tum vero sanctus Pontifex ad uxoris quondam suæ extinctum corpusculum, Da, inquit, filiae tuæ locum. Et ecce, ad hanc beati viri vocem, tanta celeritate corpusculum illud in partem aliam secessit, ut vitali præditum spiritu citius mouere se non potuerit. Sed nunc veniendum est ad sancti viri obitum. Erat iam prouectæ ætatis, & multa canitie venerabilis, diemque obitus sui ex diuina reuelatione longè antè cognouerat. Itaque die quodam sanctissimum Missæ sacrificium offerens, transitum suum

uum ex hoc mundo ad patriam cælestem, saluberrima Sacramentorum cælestium perceptione communiuit, conuocatoque ad se totius vrbs Clero, & vtriusque sexus populo, iuxta Ecclesiæ morem, de integritate Catholice fidei, de fraternâ charitate, & dulcissima animorum consensione seruanda & colenda, pro data ipsi diuinitus sapientia, prolixum habuit ad eos sermonem. Quo absoluto, imperritaque illis pace & benedictione, stola pontificali indutus, sicque viuus in suum sepulchrum ingrediens, non multo post sanctam animam suo reddidit Creatori, plenus dierum & meritum. Incidit vero eius obitus in ipsas Calendas Februarij. In signum autem eximie sanctitatis, ad tumulum eius innumera, humanumque modum excedentia, diuinitus eduntur miracula.

*Moriturus
omnes hortatur
ad unitatem
fidei &
fraternæ cha-
ritatis.*

*Obdormit in
Domino.*

VITA B. SIGEBERTI REGIS FRAN-
corum, ex ea qua est per Sigebertum Gemblacensem.

I. FEBRUARI.

VENERABILIS Rex Sigebertus filius fuit Dagoberti & Ragnetrudis oriunda ex Austrasia: atque hic scilicet est ille qui quadraginta tantum dies ab ortu habens, baptizanti se eidemque susceptori beatissimo Amando, post solennem benedictionem catechumenorum, eo quod nullus responderet, ipse clara voce respondit, Amen, Deo os eius miraculosè aperiente. Eo sanè adhuc puero * Samnon quidam Francus genere, negociator arte, cum ad gentem Vuinidorum se contulisset, & per fortitudinem & industriam suam ab eis in Regem promotus fuisset, inter se & Dagobertum Regem orta simultate, sæpe regni sui transgresso limite, Thuringiam, & reliquos sibi vicinos Francorum pagos vastabat acerrimè. Quæ causa fuit, ut Rex Dagobertus anno regni sui vndecimo Metis adierit, ibique, Procerum & Pontificum consilio adhibito, filium suum Sigebertum in regnum Austrasiorum sublimaret, sedem regni Metis eum habere permittens. Et quidem tutelam Regis, cuius pueritiæ timebat, commisit Cuniberto Archiepiscopo Coloniensi, & Aldegiso Duci, curam verò ipsius regni Austrasiorum, & prouidentiam omnium Pipino Principi. Ex illo autem die repressa est insolentia Vuinidorum, obuiante eis

*Beati Amandi se
iussu hic san-
ctus ipse re-
spodet. Amō.
b. Samon.*

*Causa cur Me-
tis ciuitas facta
sit regalis.*

*Hic est U. Pi-
pinus cuius.*

fortiter

*vita habetur
a huius.*

fortiter & feliciter fortitudine Austrasiorum, & frequentibus præliis eorum reprimente excursus.

*Moritur Rex
Dagobertus.*

S E D & post annum etiam nascitur eidem Regi Dagoberto filius, qui Clodoveus est nominatus. Quo promotus in regnum Neustriæ, hoc est, in eam Franciæ partem quæ vergit ad Aquilonem & Occidentem, non multo post ipse Rex Dagobertus, regno utroque iuste & prudenter ordinato, moritur anno regni sui decimosextimo, sepultus Parisiis in basilica S. Dionysij. Post cuius obitum duo Reges & fratres Sigebertus & Clodoveus se quisque in regno suo agebat prudenter, subiectis se exhibendo placabiles, aduersantibus terribiles. Sed interim, cum in omnibus inter se Deo placita vigeret concordia, pro vno tamen ferè negotio voluit introrepere discordia, Sigeberto enim Rege repetente sibi debitam partem paterni thesauri, nitentur ei contraire Proceres, qui erant ex parte Clodovei. Sed Pipino Principe, & Cuniberto Archiepiscopo, fortiter & rationabiliter instantibus, ex condito ad villam Compendium venit, ibique Regis thesaurus æqua lance diuiditur. Interea verò moritur & Pipinus: quo ex hac luce subtracto, constitutus est Maior domus pro patre suo Grimoaldus frater Gertrudis & Begghæ; qui & ipse quoque potenter in aula Sigeberti Regis principabatur, & domi militiæque viriliter rutabatur. Vnde & pax alta erat in cunctis Austrasiorum terminis, virtute Dei promouente virtutem Regis Sigeberti, quem sibi placitum, vt diximus, à primo monstravit rudimento ætatis. Et quidem solet fieri non rarò in pacatis regnis, vt per ocium & desidiam, moribus corruptis, abutantur Reges securitate pacis: sed nequaquam ita egit Sigebertus. Quin verò contrà, gaudens diuturnitate temporalis pacis, laborabat obuiam ire aëreis cateruis, atque adeò colluctatus contra spiritualia nequitia in cælestibus conducere sibi spirituales, qui secum bellarent, exercitus.

*Costruit S. Sigebertus duo
decim monasteria.*

D V O D E C I M siquidem monasteria in diuersis regni sui partibus ædificauit, eisque ex suis redditibus regia liberalitate necessaria suppeditauit, vt illic sub Apostolicæ vitæ viuentes Regula; cum sua meterent carnalia, ipsi vicissim sua ei seminarent spiritualia. Inter quæ eminent in nostra vicinia Stabulaus & Malmundarium cœnobium infra syluam Ardénam sita: quæ idem Rex, cooperante sibi maiore domus Grimoaldo, constructa, sancto Remaço Tungrensi Episcopo tradidit ordinanda. Illius enim & Cuniberti Coloniensis Episcopi præcipue

innitebatur consilio, & ad talia facienda, sanctorum virorum animabatur exemplo. Et, vt ab vno plura discamus, quanta pij Regis liberalitas fuerit in Sanctorum locis ditandis, ex hoc vel vno vt id colligamus licet. Audiens in locis S. Remaço delegatis feruere cultum sanctæ Religionis, præsertim quòd idem Præsul, abiecta Episcopali sarcina, se ibi mancipauerat arctiori vitæ, tradidit ei ex ipsa foresta duodecim leucas in latitudine, & totidem in longitudine; in quo spatio nullus ei, vel sibi succedentibus contradiceret; quod etiam affirmatum est testamento cum ad stipulationem Imperiali. Atque talis scilicet erat Sigeberti Regis vita. Qui cum filium tandem genuisset, quem nomine patris sui vocauit Dagobertum, in flore iuuenilis ætatis, ne malitia mutaret eius intellectum, a Rege Regum rapitur de præsentis seculo nequam. Calendis Februarij, ætatis suæ anno tricesimo primo, regni vicesimo octauo, ab incarnatione Domini sexcentesimo sexagesimo secundo.

S E P E L I R I autem elegit in vrbe Metis, quæ regni sui sedes fuerat, in basilica, quam inter alia sui monumenta, ad laudem & gloriam Dei, in honore S. Martini gloriosi Confessoris, regia liberalitate construxerat. Nimis verò prolixum esset, omnia quæ de hoc beato Rege miracula habentur, hic atterere; quare vnum tantum referam in signe. Erat in eo monasterio quidam iuuenis monachus, valde leuis, & lubricus moribus, & verbis inutilis. Ex quo cum quandoque sciscitarentur quidam seculares, quidnam beatus Sigebertus apud ipsos per miracula efficeret; respondit ille ridiculè, Sigebertum, vt solent vita defuncti, iacere in tumulo aperto ore, & nudis dentibus; nec se compertum habere, numquid vnquam miraculi perpetrasset. Sed eadem hora, ecce, miser tanquam mentis inops cœpit, per humum & saxa se volutare, & cum magnis vocibus exilire, rursumque humi se abiicere atque volutare. Quòd cum diu fieret, fratres eius miserti, tandem ægre eum à terra sublato ad beati Sigeberti sepulchrum adduxerunt: vbi ille sancto Regi, & fratribus culpam suam confessus, mox sanatus est. Corpus verò beati viri, post quadraginta annos, & tandem etiam post annos quingentos & septuaginta duos, ytraque vice repertum est plane integrum, & omnis maculæ expers, & non tanquam mortui, sed vt dormientis; ad laudem Regis immortalis.

*Eius vitam
vide 3. Sept.*

Rapitur sanctus Rex de hoc seculo in flore ætatis.

Sepelitur in Ecclesia sancti Martini à se constructa.

Ridetur miracula S. Sigeberti aperte à Deo punitur.

Corpus eius integrum repertum post annos quingentos.

DE

DE PURIFICATIONE B. MARIÆ,

ex D. Cyrillo Hierosolymitano insertis nonnullis

ex D. Ambrosio.

II. FEBRUARI.

Cyrill. de oc-
cursu Domi-
ni.

En usum lu-
minarium: &
clarior etiam
est.

Nota insignes
antitheses, ut
quis obstupes-
cat, & vene-
retur infan-
tiam Christi.

O vere ma-
gnus Domi-
nus (ut ille di-
xit) & laudi-
bilis nimis.

IETARE valde filia Sion, prædica lætitiã filia Hieru-
salem, duc choros popule ciuitatis Dei. Exultate portæ
& muri Sion, & vniuersa terræ, clamate montes & colles, &
valde exultate. Fluum plaudite, & rupes Sion comprehendite
Dei aduentum, in eum intuentes. Hodie enim qui mirabiliter
olim respondit Moyli in monte Sina, diuine nunc implet le-
gem, factus sub lege. Hodie Deus à Theman venit Sion. Ho-
die cælestis sponsus cum thalamo Dei matris venit in templū.
Filiæ Hierusalem egredimini in occursum eius. Lampades
nunc alacriter accendamus vero lumini. Tunicas animarum
paremus sponso Christo cum Sion. Gentium populi lucem fe-
rentes occurramus cum templo. In templo ad Deum Chri-
stum conueniamus. Cum Angelis hymnum canamus, San-
ctus, sanctus, sanctus, Dominus sabaoth. Plenum est cælum
& terra gloria eius. Pleni sunt fines mudi bonitate eius. Plena
est eius laude omnis humanitas. Eius indulgentia plena sunt
cælestia, terrestria, & inferna; plena misericordia, plena donis
eius & beneficiis. Omnes ergo gentes plaudite manibus. Om-
nes gentes terræ, venite & videte opera Dei. Omnis spiritus
laudat Dominum. Omnis terra adoret. Omnis lingua canat &
psallat, & glorificet puerum Deum, qui est quadraginta die-
rum, & est ante secula; puerum paruum, & antiquum dierum;
puerum lactentem, & seculorum effectorem.

INFANTEM adspicio, & Deum meum agnosco; Infan-
tem qui lactet, & mundū nutrit; Infantem qui flet, & mundo
largitur vitam & lætitiã; Infantem qui inuoluitur fasciis,
& me liberat à fasciis peccati; Infantem in vlnis matris vere
cum carne, & sine defectu, in terra; eundem verè in sinu Pa-
tris, & sine defectu, in cælis. Infantem video in Bethlehẽm
Hierusalem ingredientem, & qui nequaquam separetur à
superna Hierusalem. Infantem video, qui ex lege in templo
offert sacrificium in terra; sed idem pia omnium sacrificia ex-
cipit in cælis: Ipsum in vlnis senis per dispensationem; eun-
dem in maiestate diuina in thronis Cherubicis. Quis loqueretur
potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Qui
conti

continet vniuersam terram pugillo, senis vlnis capitur: &
portatur, qui fert omnia verbo virtutis suæ. Exultet Adam per
Simeonem Christo dicens: Nunc dimittis seruum tuum, Do-
mine, secundum verbum tuum in pace: nunc me soluis ab æ-
ternis vinculis: nunc me soluis ab interitu: nunc me soluis à
morte, nunc me soluis à mœrore: meum Dominum & Deum
Simeon in templo vlnis amplectens, altum œconomie myste-
rium significauit omnibus gentibus.

ECCE, inquit scriptura, homo erat in Hierusalem, cui no-
men Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans con-
solationem Israël. Obserua: non solum ab Angelis & Prophe-
tis, à parentibus & pastoribus, sed etiam à senioribus & iustis
generatio Domini accepit testimonium. Omnis ætas, & vter-
que sexus, venturorum miraculorum fidem astruunt. Virgo
generat, sterilis parit, mutus loquitur, Elizabeth prophetat,
Magus adorat, vtero clausus Ioannes exultat, vidua confitetur,
iustus expectat. Et bene iustus, quia non suam, sed populi gra-
tiam requirebat, cupiens ipse corporeæ vinculis fragilitatis
exsolui, sed tamè expectans videre promissum: sciebat enim
quia beati oculi qui videret Christum Domini. Itaque accepit
eum in manibus suis, & benedixit Deum, & dixit: Nunc, Do-
mine, dimitte seruum tuum in pace. Videte iustum velut cor-
poræ carcere molis inc usum velle dissolui, vt incipiat esse
cum Christo. Dissolui enim, & esse cum Christo, multo melius
est. Sed qui vult dimitti, veniat in templum, veniat in Hierusa-
lem, expectet Christum Dominum; accipiat in manibus verbum
Domini, complectatur velut quibusdam fidei suæ brachiis:
tunc dimitteretur, vt non videat mortem, qui viderit vitam.

VIDES ergo vberem, ô Christiane, in omnes gratiam Do-
mini generatione diffusam, & prophetiam incredulis esse ne-
garam, non iustis. Et ecce, Simeon prophetat, in ruinam & in
resurrectionem multorum venisse Dominum Iesum Chri-
stum; vt iustorum & iniquorum merita discernat, & pro no-
strorum qualitate factorum, verus iudex & iustus, aut sup-
plicia decernat aut præmia. * Quamobrem & venite vos
omnes Christi & Dei amantes, Domino læti & mundi oc-
curramus, non legaliter, sed spiritualiter; non ventrem delicijs
explentes, sed spiritu exultantes: non nos vino inebriantes,
sed spiritu feruētes. Læti hodie lampades ornemus; tanquam
filij lucis ceras veræ luci Christo offeramus. Quoniam lumen
ad reuelationem gentium mundo apparuit, ideo lumina ex

D. Ambrosio.
Lucam.

Omne genus
rationale
nature Christi
sua annūciat.

Quomodo
Simeone pos-
sit velle di-
mitti.

* Rursum Cy-
rilus.

*En ceteris fer-
ri consuetos
etiā tam tum-
antē annos
nulli de cibus.
Breuis pero-
raio omnium
predicatorum.*

lumine supra niuem resplendeamus : supra lac dealbati , supra sapphirum illuminati , supra immaculatas columbas in caelos euolantes , ita in nubibus ad Dei occursum exeamus. Hodie, dilectissimi , festi cursum perpetuo peragamus. Cum Angelis choros ducamus, cum pastoribus illuminemur, cum orthodoxis adoremus, cum Bethlehem festum agamus , cum Sion occurramus, cum templo sanctificemur , cum virgine solennizemus, cum Simeone Christum vlnis amplectamur, vt simus denique intra aeterna eius bona.

DE S. LAURENTIO ARCHIEPISCOPO

Cantuariensi, ex V. Beda lib. 2. hist. Anglorum.

II. FEBRUARII.

** Cap. 4.
S. Laurentius
successor san-
cti Augustini
Apostoli An-
glia.*

*Genit etiam
curam Hyber-
norum.*

*En quāti vir-
tutus fecerit,
vt in omnibus
Christiani
essent un-
formes.*

SVCESSIT * Augustino in Episcopatum Laurentius, * quem ipse Idcirco adhuc viuens ordinauerat, ne, se defuncto, status Ecclesiae, tam rudis, vel ad horā pastore destitutus, vacillare inciperet. Qui Archiepiscopatus gradu potitus, strenuissime fundamenta Ecclesiae, quae nobiliter iacta vidit, augmentare atque ad perfectum debiti culminis, & crebra voce sanctae exhortationis, & continuis piæ operationis exemplis prouehere curauit. Denique non solum nouae, quae de Anglis erat collecta, Ecclesiae curam gerebat, sed & veterū Britanniae incolarum, necnon & Scotorum, qui Hyberniam insulam Britanniae proximam incolunt, populis pastorem impedere curabat sollicitudinem. Siquidem vbi Scotorum in praefata ipsorum patria, quomodo & Britonū in ipsa Britannia, vitam ac professionē minus ecclesiasticam in multis esse cognouit, maxime quod Paschae solennitatē non suo tempore celebrarent, sed vt etiam alias docuimus, a decimaquarta luna, vsque ad vicēsimam Dominicā resurrectionis diem obseruandum esse putarent, scripsit cum coepiscopis suis exhortatoriam ad eos epistolam, obsecrans eos, & contestans, vnitatem pacis & Catholicae obseruationis, cum ea quae toto orbe diffusa est Christi Ecclesia, tenere; cuius epistolae principium hoc est: Dominis charissimis fratribus Episcopis vel Abbatibus per vniuersam Scotiam, Laurentius, Mellitus, & Iustus, Episcopi, Dum nos sedes Apostolica more suo, &c. Quae quidem agendo quantum profecerint, adhuc praesentia tempora declarant. Sed audi quiddam metuendum atque terribile.

* C V M

* C V M Laurentius Mellitum Iustumque secuturus, Britanniam esset relicturus, iussit ipsa sibi nocte in Ecclesia beatorum Apostolorum Petri & Pauli, de qua frequenter diximus, stratum parari. In quo cum post multas preces ac lacrymas ad Deum pro statu Ecclesiae suas, ad quiescendum membra posuisset, atque obdormisset, apparuit ei beatissimus Apostolorum Princeps, & multo illum tempore secretae noctis flagellis acrioribus afficiens, sciscitabatur Apostolica districtione, quare gregem, quem sibi ipse crediderat, relinqueret, vel cui pastorum oues Christi in medio luporum positas fugiens ipse dimitteret. An mei, inquit, oblitus es exempli, qui pro paruulis Christi, quos mihi in iudicium suae dilectionis commendaerat, vincula, verbera, carceres, afflictiones, ipsam postremo mortem ab infidelibus & inimicis Christi pertuli? Quibus beati Petri flagellis simul & exhortationibus animatus famulus Christi Laurentius, mox mane facto venit ad Regem, & recto vestimento, quantis esset verberibus laceratus, ei ostendit. Qui multum miratus, & inquirens quis tanto viro tales ausus esset plagas infligere, vt audiuit, quia causa suae salutis Episcopus ab Apostolo Christi tanta esset tormenta plagaque perpeplus, extimuit multum: atque anathematizato omni idololatriae cultu, abdicatoque connubio non legitimo, suscepit fidem Christi, & baptizatus, Ecclesiae rebus, quantum valuit, in omnibus consulere ac fauere curauit.

M I S I T etiam in Galliam, & reuocauit Mellitū & Iustum, eosque ad suas Ecclesias liberē instituendas redire praecipit. Qui post annum, ex quo abierant, reuersi sunt. Et Iustus quidem ad ciuitatem Rosii, cui praefuerat, rediit; Mellitum vero Londinenses Episcopum recipere noluerunt; idololatrias Pontificibus magis seruire gaudentes: non erat autem tanta ei, quanta patri ipsius, regni potestas, vt nolentibus ac contradicentibus paganis Antistitem suae posset Ecclesiae reddere. Nilominus ipse cum sua gente, ex quo ad Dominum conuersus est, diuinis se studuit mancipare praecipis: denique & in monasterio beatissimi Apostolorum Principis Ecclesiam sanctae Dei genitricis fecit, quam consecrauit Archiepiscopus Mellitus. * Atque hoc scilicet regnante Rege, beatus Archiepiscopus Laurentius quoque regnum caeleste conscendit, atque in Ecclesia & monasterio sancti Apostoli Petri iuxta praedecessorem suum sepultus est; die quarto Nonarum Februariarum.

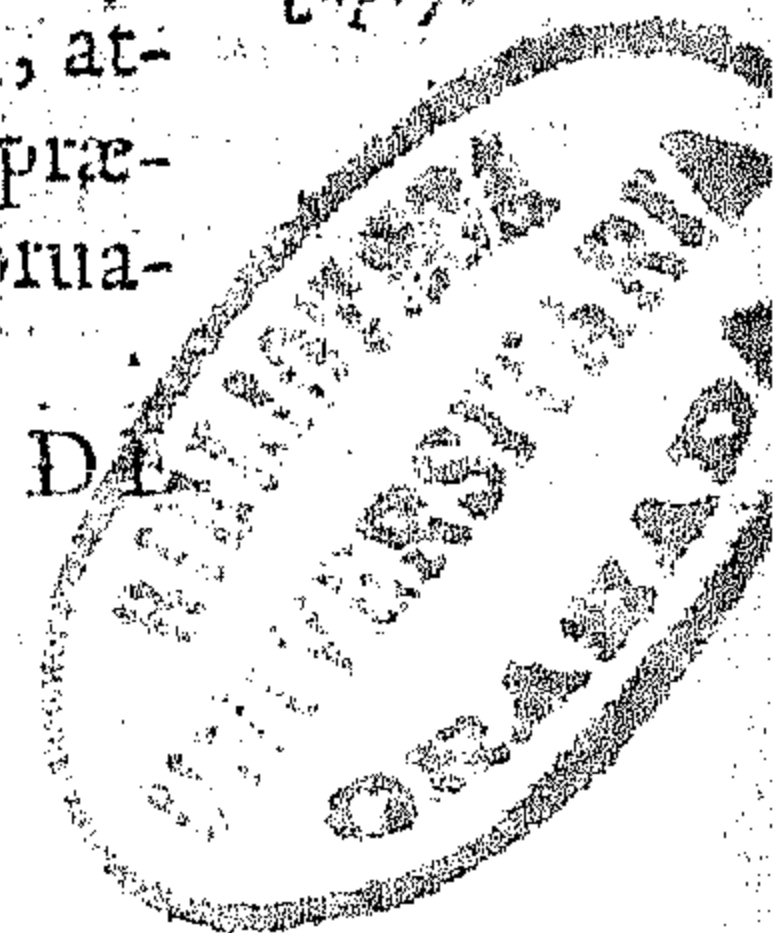
* Cap. 6.

*Acriter su-
gellatur a bea-
to Petro A-
postolo, quia
cogitaret An-
gliam relin-
quere.
Vide Ioan. 21.*

*Visti Rex su-
pra dictis pla-
gis conuersio
se ad Christi-*

*R. deunt in
Angliam in-
sus et Melli-
tus B. Laute-
ty conserari.*

* Cap. 7.

DE S. BLASIO EPISCOPO ET MARTYRE. ex Ordinario nouo.

III. FEBRUARI.

Declinat
sanctus Bla-
sius impium
persecutionem.

Sanat puerum
cuius gutturi
spina inhaere-
bat.

Coronatur
martyrio.

BLASIUS, Sebaste. in Cappadocia, cum virtutum laude
floreret, eiusdem ciuitatis Episcopus eligitur. Qui, quo
tempore Diocletianus insatiabilem crudelitatem in Christia-
nos exercebat, se in speluncam abdedit montis Argæ: vbi tam
diu latuit, donec ab Agricolei Præfecti militibus venantibus
deprehensus, & ad Præfectum ductus, eius iussu coniectus est
in vincula. Quo in loco multos ægrotos sanauit, qui ad Bla-
sium, eius fama sanctitatis adducti, deferebantur. In quibus &
puer fuit, qui desperata à medicis salute, transuersa spina fau-
cibus inhaerente, animam agebat. Productus autem ad Præfe-
ctum Blasius semel & iterum, cum nec blanditijs nec minis
adduci posset vt dijs sacrificaret, primùm virgis cæsus, deinde
in equuleo ferreis pectinibus dilaniatus est: postremò, dempto
capite, illustre fidei testimonium Christo Domino dedit, ter-
tio Nonas Februarij.

VITA S. CELERINI CVM SO-
CIS suis, ex Cæcilio cypriano.

III. FEBRUARI.

AGNOSCENDA & complectenda sunt, fratres dilectis-
simi, beneficia diuina, quibus Ecclesiam suam Dominus
illustrare temporibus nostris & honestare dignatus est, com-
meatum dando nobis confessoribus suis & martyribus glo-
riosis, vt qui sublimiter Christum confessi essent, clerum post-
modum Christi ministerijs ecclesiasticis adornarent. Exultate
itaque & gaudete nobiscum lectis literis nostris, quibus ego &
collegæ mei qui præsentés aderant, referimus ad vos Celeri-
num fratrem nostrum virtutibus pariter & moribus gloriosum
clero nostro non humana suffragatione, sed diuina dignatio-
ne coniunctum, qui cum consentire dubitaret, Ecclesiæ ipsius
admonitu & hortatu in visione per noctem compulsus est ne
negaret: nobis suadentibus, cui plus licuit, & coëgit, quia nec
fas fuerat, nec decebat sine honore ecclesiastico esse, quem sic
Dominus honorauerit cœlestis gloriæ dignitate. Hic ad tem-
poris nostri prælium primus, hic inter Christi milites antesi-
gnanus,

S. Celerinus
Martyr su-
temporis an-
tefignantis.

gnanus, hic inter persecutionis initia feruentia cum ipso infe-
stationis principe & autore congressus, dum inexpugnabili
firmitate certaminis sui aduersarium vincit, vincendi cæteris
viam fecit, non breui compendio vulnerum victor: sed hæren-
tibus diu & permanentibus pœnis longæ colluctationis mira-
culo triumphator. Per decem & nouem dies custodia carceris
septus, in neruo ac ferro fuit. Sed posito in vinculis corpore,
solutus ac liber spiritus mansit. Caro famis ac sitis diuturnita-
te contabuit, sed animam fide & virtute viuentem, nutrimen-
tis spiritualibus Deus pauit. Iacuit inter pœnas pœnis suis for-
tior, inclusus includentibus maior, iacens stantibus celsior,
vincientibus firmior victus, sublimior iudicantibus iudica-
tus. Et quamuis ligati neruo pedes essent, calcatus Serpens &
obtritus & victus est. Lucent in corpore glorioso clara vulne-
rum signa, eminent & apparent in membris longa tabe con-
sumptis expressa vestigia. Sunt magna, sunt mira quæ de
virtutibus eius ac laudibus fraternitas audiat. Et si aliquis
Thomæ similis exiterit, qui minus auribus credat, nec oculo-
rum fides deest, vt quisquis quod audit & videat. In seruo Dei
victoriam gloria vulnerum fecit, gloriam cicatricum memo-
ria custodit. Nec rudis iste aut nouus est in Celerino charissi-
mo nostro titulus gloriarum, per vestigia cognationis suæ gra-
ditur, parentibus, ac propinquis suis honore consimili diuinæ
dignationis æquatur. Auia eius Celerina iam pridem martyrio
coronata est. Item patruus eius & auunculus Laurentius &
Ignatius in castris & ipsi quondam secularibus militantes, sed
veri & spirituales Dei milites, dum diabolum Christi profes-
sione prosternunt, palmas à domino & coronas illustri pas-
sione meruerunt. Sacrificia pro eis semper, vt ineministis, of-
ferimus, quoties martyrum passiones & dies anniuersaria
commemoratione celebramus. Nec degener ergo esse, nec mi-
nor poterat quem sic domesticis exemplis virtutis ac fidei
prouocabat familiæ dignitas & generosa nobilitas. Quod si
in familia seculari, prædicationis & laudis est, esse patricium,
quanto maioris laudis & honoris est fieri in cœlesti prædica-
tione generosum? Non inuenio quem beatiorem magis di-
cam, vtum ne illos de posteritate tam clara, an hunc de origi-
ne gloriosa! Ita æqualiter apud eos recurrit & com meat diui-
na dignatio, vt & illorum coronam dignitas sobolis illu-
stret, & huius gloriam sublimitas generis illuminet. Hunc
ad nos fratres dilectissimi, cum tanta Domini digna-

Et parentis
ac propinquo-
rum vestigia
graditur.

tionem venientem, testimonio & miraculo eius ipsius, qui se persecutus fuerat illustrem, quid aliud quam super pulpitem, id est, super tribunal Ecclesie oportebat imponi, ut loci altioris celsitate subnixus, & plebi uniuersae pro honoris sui claritate conspicuus legat praecipua Evangelij Domini, quae fortiter ac fideliter sequitur, vox Dominum confessa in his quotidie, quae Dominus locutus est, audiatur. Viderit an sit vltior gradus, ad quem proficisci in Ecclesia possit. Nihil est in quo magis confessor fratribus profit, quam ut dum Evangelica lectio de ore eius auditur, lectoris fidem quisquis audierit, imitetur. Iungendus in oratione Aurelio fuerat, cum quo & diuini honoris societate coniunctus est, cum quo omnibus virtutis & laudis insignibus copulatus est. Pares ambo & vterque consimiles. In quantum gloria sublimes, in tantum verecundia humiles. Quantum diuina dignatione promoti, tantum sua quiete & tranquillitate summissi, & virtutum pariter & morum singulis exempla praebentes, & congressioni & paci congruentes. Illic robore, hic pudore laudabiles. In talibus seruis letatur dominus. In eiusmodi confessoribus gloriatur, quorum sancta conuersatio sic proficit ad praeconium gloriae, ut magisterium caeteris praebet disciplinae. Ad hoc eos Christus esse in Ecclesia diu voluit, ad hoc de media nocte subtractos, quadam dixerim resurrectione circa eos facta, incolumes reseruauit, ut dum nihil in honore sublimius, nihil in humilitate submissius a fratribus cernitur, hos eisdem fraternitas sectata comitetur. Hos tamen lectores interim custoditos sciatis, quia oportebat lucernam super candelabrum poni, vnde omnibus luceat, & gloriosos vultus in loco altiore constitui, vbi ab omni fraternitate circumstante conspecti, incitamentum gloriae videntibus praebant. Caeterum presbyterij honorem designasse nos illis iam sciatis, ut & sportulis ijdem cum presbyteris honorentur, & diuisiones mensurae aequatis quantitatibus partiantur, sessuri nobiscum prouectis & corroboratis annis suis, quamuis in nullo minor possit videri aetatis indoles, qui consummauit aetatem gloriae dignitate.

Eius socius Anrelius.

Ambo facti presbyteri.

VITA S. REMBERTI EPISCOPI
*Hambugensis seu Bremenensis, ex ea qua est
 apud R. P. Lawr. Surium.*

CONSTITUTA Ecclesia Hambugensis in Sclauorum confinio, tradita est ea primum, iussu Caroli, Presbyteris gubernanda; donec opportuno tempore attributis illi loco sufficientibus Episcopo prouentibus, Archiepiscopum illic curaret ordinari, quo per eum praedicatio verbi Dei in finitimos etiam propagaretur, Suedos puta, Noruegos, Sclauos, Islandos, Gronlados. Sed prius ille ex hac luce subtractus est, quam voti compos fieret. Vnde filius eius Ludouicus Pius, eius voluntatem pertractans, Ansharium, summam sanctitatis virum, Priuilegij Archiepiscopalis & ordine, & nomine, ibi sublimari curauit. Cuius quidem Ansharij qualis a puero in Dei timore conuersatio, cuiusmodi etiam signis pontificatus, & praedicatio eius sit demonstrata; si quis exactius nosse uolet, legat libellum de eius vita. Nos in praesens, de sanctitatis eius imitatore, tum quoque dignitatis successore Remberto scripturi aggredimur. Itaque cum Hambugensis Ecclesiae recens institutae termini angusti essent, officioque tam amplo sumptus inde collecti non sufficient, ne hac occasione vir Dei Ansharius a praedicationis, seu ad gentes legationis officio retardaretur, memoratus Imperator Ludouicus cellam quandam, vel monasteriolum in Gallijs nomine Turholt eidem legationi attribuit, ut perpetuis temporibus illi inferuaret.

Prima institutio Ecclesiae Hambugensis ad conuersionem vicinorum.

Primum ibi Episcopus sanctus Ansharius.

Monasterium Turholtum confertur Ecclesiae Hambugensi.

VBI cum tempore quodam sanctus Episcopus demoreretur, vidit pueros quosdam inanibus cursibus ad Ecclesiam festinare, ac inter eos quendam omnium fere minimum grauius incedentem, orationem peragentem, signo crucis frontem munientem, & per omnia tanquam hominem maturae aetatis. Animaduertens ergo vir Dei sacram pueri infantiam, accitis ad se parentibus eius, didicit Rembertum illum vocari, iisque consentientibus tonsuram ei, & ecclesiasticum habitum contulit. Interea vero puer Rembertus intra paucos annos omni maturitate & scientia virtutum emicuit: vnde & eum e schola egressum mox sanctus Episcopus indiuiduum suae legationis Comitem habere voluit, omniumque factorum suorum fecit conscium. Denique cum in illa aegritudine, qua confectus ex hac vita migravit, quaereretur ab illo, quid consilij daret de eligendo ipsi successore, & quidam etiam eius de Remberto sententiam nosse cuperent. De Remberti, inquit, meritis nosse vos velim, quia dignior ille est sede Archiepiscop-

Rembertus fit clericus.

Adf. scitur in suum a suo Episcopo sancto Anshario.

*Fit eiusdem
suo J. O.*

*Fit mona-
chus iuxta
quod vove-
rat.*

copali, quam ego Subdiaconi functione. Nec vana fuit tanti viri prædictio: eodem siquidem die, quo S. Ansharius spiritum Domino reddidit, beatum Rembertum concorditer omnes elegerunt. Porro ita electum ad gloriosum Regem Ludouicum adduxerunt Theodoricus Mindensis Episcopus, & Adelgarius Abbas monasterij nouæ Corbeia, per quos susceptus honorificè à Rege, cum Pontificalis baculi commendatione Episcopatus est dignitatem adeptus: quem & deinde Rex, quia propter nouellam eius sedis institutionem suffraganei non habebantur Episcopi, cum Romanæ sedis insinuatione, ordinandum misit ad Lintbertum Archiepiscopum Moguntinum.

C A E T E R V M tenebatur S. Rembertus iam olim voto eiusmodi obstrictus, vt post S. Ansharij obitum mox & propositum & habitum monasticum amplecteretur. Quapropter communicato cum Pontificibus, qui ipsum consecrarent, consilio, statim vt ordinatus fuit, ad nouæ Corbeia monasterium properans, illius professionis habitum ex toto suscepit; secundum Regulam S. Benedicti, quatenus labores suscepti Episcopatus permitterent. Atque sic vt huius promissionis effectu veracius assuesceret, aliquem ex fratribus monasterij sibi permitti orabat, vt, quia ipsi in eo permanere non liceret, posset cum illo vsum sibi parare iuxta Regulæ moderamen, quam amplexus esset, se gerendi. Adiunctus est autem illi insignis conuersationis vir nomine Adelgarius, Abbas germanus frater, atque eiusdem cum eo nominis. Et sanè hic vir venerabilis, qui & conuersationis eius sedulus imitator, & in dignitate successor fuit, & adhuc hodie superest, cum multis alijs id affirmat, quod sanctus Episcopus, cuius vitam scribimus, ex occasione curæ pastoralis nullam monasticæ perfectionis iacturam fecerit. Quæ ad vsum pauperum beatæ memoriæ decessor eius instituerat, curam omnem adhibuit, vt eius operâ incrementi etiam nonnihil quotidie acciperent. Erat enim in eius dicecesi domus hospitalis constituta, tam abundè instructa, vt nullibi id copiosius curatum videretur.

*Nota aetatem
scriptoris E-
xijens Epi-
scopus, simul
perfectus est
monachus.*

*Liberalisti-
mus est in
egros.*

Q V I N verò etiam extra dicecesim suam, vbicunque esset, semper habebat qui erogandos pauperibus nummos in sacculis circumferrent; & ipse etiam in hunc vsum ad zonam suam appensum habebat marsupium, vt si absente interim suo elemosynæ dispensatore inops aliquis occurreret, ad ma-

num haberet pecuniam quam illi largiretur. Ad quod studium perpetua quoque adhortatione suos inuitabat, ita dicens, Non debere omnino cunctanter opitulari egenis omnibus, quando, quis eorum sit Christus, vel quando ille veniat ad nos, ignoramus. Simul autem iuxta beati Gregorij admonitionem etiam elemosynam verbi incessanter faciens, doctrinæ salutaris studio iugiter instabat. Sed & libellum quendam ex dictis eiusdem sanctissimi Pontificis lectori vtilem confecit, & sua manu descripsit, atque etiam epistolas aliquot plenas edificationis, ad diuersos composuit, vt possit facile videre Lector, quantum studium illi fuerit eius, quæ secundum pietatem est doctrinæ. Præterea autem legationis quoque suæ officium, quod successione iure quasi hæreditarium illi obuenerat, impigre executus est, ipse sanè per se, quoties per alias occupationes licuit, semper autem quosdam illi operi destinatos habens Presbyteros, per quos & verbum Dei Gentiles audirent, & solatium Christiani captiui acciperent, qui que Ecclesias longè remotas, quòdque grauissimum erat, non sine magnis pelagi discriminibus adeundas, inuiserent. Quæ tamen discrimina ipse frequentius subibat, ita vt non rarò in id periculi coniectus sit, vt propemodum dicere potuerit cum Apostolo: Nocte & die in profundo maris fui. Sed aderat ei Spiritus

*Homil. 6. in
Euangel.*

*Quauiter in-
cumbit con-
uertendis im-
fidelibus.*

2. Cor. 11.

P O R R O ad redemptionem captiuorum penè cunctis quæ habebat expensis, etiam sacri altaris vasa impendere non dubitauit, illud Apostoli egregiè exprimens: Seruum Dei oportet mansuerum esse ad omnes. Interim tamen, nonnunquam in discutiendis causis immotus in sua permansit sententia, vt à nemine posset ab ea dimoueri. Sed hoc ita agebat, vt contradicentibus ipsi, nihil vnquam commotionis ostenderit, sed familiaribus colloquijs potius, & grata morum suauitate cum ijs agens, tamen quod animo constituerat, efficeret. Cuius suæ inmotæ sententiæ cum causam fuisset rogatus à quodam familiaribus, respondit: Quæcunque agere vel omittere debeo, ea ex visionibus domini mei Ansharij prædisco: quicquid verò ex eius reuelatione percipio, non possum vltra dissimulatione negligere. Fecit verò etiam priscorum more Sanctorum quædam aperte stupèda, nempe cum in Suediam proficisceretur, non rarò maris tempestatem suis orationibus sedans: quin & cæci cuiusdam oculos illuminans, cum eum Pontificali more, sacro adhibito chrismate, confirmaret: vt

*Pro redemp-
tione captiuo-
rum impendis-
tum sacra-
vasa altaris.
2. Timoth. 2.*

*Eius mira
constantia.*

*Sedat tempe-
statem maris.
En Sacramen-
tum Confirmæ-
tionis.*

cætera

cætera præteream. Qui vir beatus cum senio grauari cœpisset, continui quoque pedum dolores ad molestiæ augmentum accesserunt. Itaque primò apud Ludouicum Regem, quo commendante Episcopatum susceperat, ac deinde apud eius filios hoc obtinuit, vt vir insignis Adelgarius illi, vt supra diximus, adiunctus, in adiutorium ipsi confirmaretur, idque assentiēte Abbate & fratribus monasterij eius, & sancta Synodo approbante. Nec diu postea in hac vita durauit: cuius quidem obitus ita se habuit.

Prædicat suū obitum.

Inungitur sacra oleo.

ANNO penè integro ante suam à corpore migrationem quibusdam fidelibus amicis secreto indicauit, multa ipsi ostensa esse signa, è quibus prænosset, se non diu in hac vita mansurum. Itaque duodecimo ante obitum suum die, ad Brementensem Ecclesiam perueniens, eodem die morbo correptus est. Quo per singulas horas ingrauescente, ille semper psalmodiis & sacris lectionibus intentus sese ad futuram ex hac vita emigrationem sollicitè præparabat. Septimo quoque ante obitum die ministerium sacræ Vnctionis cum oleo sancto exhiberi sibi præcepit, vnà cum communionē corporis & sanguinis Domini: cuius communionis salutare remedium ad supremum vsque spiritum quotidie percepit. Ac demum cum iam migraturus esset è mundo, conuocatis Presbyteris, & vniuersis fratribus, veniam sibi dari petiit eorum, quibus fortassis quenquam illorum offendisset: atque insuper, cum ipse quoque vicissim condonasset omnibus, eisque à Domino veniam precatus esset, percepto corpore & sanguine Domini, sanctam emisit animam. Corpus eius, iuxta quod humilitatis studio præceperat, ne scilicet in templo sepeliretur, sepultum fuit extra basilicam propè tumbam S. Vvillehadi, extra orientalem Ecclesiæ murum. Sed sanctus Adelgarius, qui illi in Episcopatu successit, exornauit postea eius sepulchrum, desuper exstructo dedicatōque in honorem sancti Michaëlis, sanctorumque Martyrum Stephani & Viti, oratoriolo.

Præcepit ne sepeliatur in templo, tãta scilicet erat eius humilitas.

Patri suo successit in Episcopatu S. Auitus.

VITA S. AVITI EPISCOPI VIENNENSIS,
ex Breuiario item Viennensi.

V. FEBRUARI.

TEMPORE Zenonis Imperatoris beatus Auitus Episcopus, sapientia & doctrina mirabilis, Deo mortalibus laudente, Viennensem Ecclesiã post patrem Yficiũ æquè Episcopum suscepit

suscepit regendam. Hic Yficius vir primùm fuit Senatoriæ dignitatis, cui fuerunt duo filij clarissima lumina infula sacerdotali præditi, Apollinaris Valerię Episcopus miraculis insignis, & Auitus, qui (sicut iam dictum est) in Viennensi Episcopatu patri successor extitit. Itaque accidit vt quidam ex officio Regis Sigismundi nomine Stephanus, defuncta eius vxore sororem vxoris suæ sibi illicitè coniugij consortio copularet: quod de sanctissimi viri Auitus & Apollinaris, synodalem institutionem seruantes, ipsum Stephanum sacra communione priuari sanxerunt. Tunc Rex, diro insanie furore permotus, beatissimos Pontifices acerrimè insidias prærendendo iniuriare non desinebat: tandem vltione diuina contigit vt Rex ipse ita vim febrium incurreret, vt potius funebris quàm vitalis esse crederetur. Offugata denique per extensionem cuculæ viri Dei Apollinaris in Regem infestatione febrium, præcurrens Rex ad virum Dei veniam postulabat: hunc Sigismundum Regem beatus Auitus in fide pietatis erudiuit, qui illo agente Monasterium sanctorum Martyrum Agaunensium Mauritij sociorumque eius construxit. Quantus autem in Ecclesia dum vixerit, fuerit, quisquis scire ad plenum vult, post eius innumera in Diuinis laboribus opera epitaphium ipsius legat, & quantus fuerit videre poterit. Sepultus est autem in Ecclesia Apostolorum ad sinistram partem domus in capite longioris Macheriæ.

De hoc suo loco infra.

Censura in Stephanum quendam incestuosum.

Sigismundus Rex Christianus factus.

S. Auiti sepultura.

DE S. AGATHA VIRGINE ET MARTYRE.
ex Ordinario nouo.

V. FEBRUARI.

AGATHA virgo, Catanæ in Sicilia nobilibus parētibus nata, cum pari pulchritudinis & castitatis laude commendaretur. Quintianus, Decio Imperatore, Siciliae Prætor virginis amore captus est. Sed cum tentata modis omnibus eius pudicitia, Agatham in suam sententiam perducere non posset, Christianæ superstitionis nomine comprehensam, Aphrodisiæ cuidam infami mulieri deprauandam tradit. Quæ Aphrodisiæ consuetudine cum de constantia colendæ Christianæ fidei & seruandæ virginitatis remoueri non posset: nunciat illi Quintianus, se in Agatha operam perdere. Quare ille ad se virginem adduci iubet: & Nonne, inquit, te pudet, nobili genere natam, humilem & seruilem Christianorum vitam

S. Agatha clarior natali.

Teratur eius fides, sed iustitia.

vitam agere? Cui Agatha, Multo præstantior est Christiana humilitas & seruitus Regum opibus ac superbia. Quamobrem iratus Prætor hanc ei optionem dat, velintne potius venerari Deos, an vim tormentorum subire. At illa constans in fide, primùm colaphis cæsa, mittitur in carcerem: vnde postmodum educta, cum in sententia permaneret, admotis cadentibus laminis in equuleo torquetur: tum ei mamilla abscinditur. Quo in vulnere Quintianum appellans virgo, Crudelis, inquit, tyrane, non te pudet amputare in scemina quod ipse in matre luxisti?

*Abscinditur
ei mamilla.*

*Terre motu
facto educi-
tur in carce-
rem.*

*Migrat a
Dominum.*

Mox coniecta in vincula, sequenti nocte à sene quodam, qui se Christi Apostolum esse dicebat, sanata est. Rursum autem euocata à Prætoribus, & in Christi confessione perseverans, in acutis testulis & candentibus carbonibus ei subiectis volutatur. Quo tempore ingenti terræ motu vrbis tota contremuit, ac duo parietes conuulsi Siluinum & Falconium intimos Prætoris familiares oppresserunt. Quare vehementer commota ciuitate, veritus populi tumultum Quintianus, Agatham semimortuam clam reduci imperat in carcerem. Quæ sic Deum precata, Domine, qui me custodisti ab infantia, qui abstulisti à me amorem seculi, qui me carnificum tormentis superiorem præstitisti, accipe animam meam: in ea oratione migravit in cælum Nonis Februarij: cuius corpus à Christianis sepelitur.

VITA S. BERTULPHI CONFESSORIS

ex ea qua scripta est in ssu Folcardi Abbatis.

V. FEBRUARI.

*S. Bertulphi
patria & a
romes.*

*Relicta pa-
tria venit in
Gallias.*

Cum sub glorioso Rege Sigeberto Ecclesia Christi pacem simul & gloriam meruit, beatissimus Confessor Bertulphus ortum natiuitatis patria Alemannia habuit, parentibus quidem honestè mediocribus, sed gentilibus: neque enim adhuc Alemanniam fides Christi respexerat. Et quidem Bertulphus adolescentiæ ingressus iter, naturali tantum quodammodo lege edoctus, dextrum iustitiæ iter conabatur arripere. Sed quia non facile habuit, quod conatus est, in medio pratorum, exiuit, Dei gratia adspirante, tanquam nouus Abraham de terra & cognatione sua, ac tandem in partes Galliarum devenit eo vbi Taruanensium fines Oceanus terminat. Erat tunc temporis ibi quidam Vuambertus, non infimus Comitum, cum coniuge

coniuge nomine Hombuza, vterque cum ingenuitate sanctæ religionis. Qui in proprij iuris prædio, Rentica nuncupato, extruxerat egregium cœnobium in honore B. Dionysij martyris: deinde & alias tres Ecclesias, vnam Principi Apostolorum, aliam beatissimo Martino, tertiam sancto Vedalto. Hic ergo Bertulphus consecutus est baptismatis sacramentum, nec non & clericatus signaculo paulò post etiam arctius Ecclesiæ est iunctus, ibatque de virtute in virtutem: nec enim erubuit se supradictorum subdere dominio, quos Christi cernebat inherere seruitio.

Baptizatur.

Non latuit autem illustrissimum patrem familias Vuambertum coniugemque eius tanti viri probitas, & assidua circa rem suam familiarem sagacitas: vnde & commissis ei omnibus quæ sui iuris erant, secundo ipsum à se gradu in omni domo sua præfecerunt. Et vide miraculum. Insiſtebat vir Dei Bertulphus clandestinis elemosynis, & gnauiter pauperibus dabat, & res data tamen non deficiebat, imò opes dum erogantur, augmentantur, tantoque amplius incrementum sumpserit, quanto eas manus tribuentis in pauperes benignius disperſit. Quæ beati viri liberalissima compassio, quantum Deo, supremo Domino placuerit, sequens miraculum ostendit. Accusabatur apud Vuambertum, quasi dissiparet ipsius bona. Accidit itaque quadam vice, Vuamberto non longè inde stante, vt vir Dei panem & caseum, simul & in vase fictili vinum sub veste haberet, clam inde pauperibus gratificaturus. Tum verò eius æmuli totis viribus Vuambertum impellunt. Quærit itaque ille quid ferret: At Bertulphus, ne fraudis notaretur, In vase, inquit, hoc fictili aquam habeo, quam affulis veste hac adstrictis, eo vt calefaciam. Nec mora: natura rerum mirabiliter mutata, & vinum Dei ostendit verum dixisse, & de eodem æmulos ipsius perperam eum fuisse calumniatos.

Opus dum erogatur, augmentantur.

Accusatur apud dominum suum quasi dissiparet eius bona.

** affula hic pro fragmentis liquorum.*

INTEREA verò memoratus pater familias, coniunxque eius venerabilis, Apostolicis nobilem pignoribus Romam visere animo concupiunt, & ecce fit in itinere, Bertulpho quadam nocte obseruante in pascuis equos domini sui, vnâ cum alijs commilitonibus, vt vehemens tempeſtas subito oriretur, ita vt cataractæ cæli viderentur apertæ. Diffugiunt reliqui commilitones, solus Bertulphus remanet sub dio. O admiranda tua, Christe, opera! Vt famuli tui sanctitas omnibus innotesceret, dum & ipse è pascuis reuocatur, inuentus est in

Proficiscitur cum herosuo Romam.

Pateſcit eius facta esse ab inſignis miraculo.

libro

libro legens, face ignea de celo coram eo lucente, simulque miræ magnitudinis aquila eius caput obumbrante. Crescebat autem magis ac magis semper viri clarissimi Vuamberti in eum affectus, ita ut etiam prædium iuris sui vulgò Rentica dictum, unà cum Ecclesiis in illo constructis, cum ijs quæ ad illud pertinebant, illi contraderet, & donatione solenniter facta, hæredem faceret. Atque interim ipse cum coniuge secundo Romam proficiscitur, unde redeuntes, cum in villa iuris sui Falcomberga humanis rebus essent exempti, ac deinde à Bertulpho, qui obitum eorum, fama vulgante, cognouerat, ad prædium sui iuris Renticam translati, dominus Confessor Bertulphus suscepta à venerabili Vuamberto, quam diximus, possessione, hoc omni elaborabat studio, ut gloriæ Dei proximorumque utilitati impenderet, quicquid ipsi rerum temporalium suppeteret.

Succedit in hereditate domino sui Renticam.

Colligit ibi viros religiosos.

Corpus eius sacrum talem deferitur Gandanum.

ERANT, ut dictum est, in memorato loco, Ecclesiæ quatuor, quarum una erat reliquis quantitate maior, & opulentia præstantior. In hanc scilicet vir Dei, collectis secum vnde, eunque viris religiosis, secesserat, arctiorisque vitæ tramitem arripuerat. Et dignum quidem, sed difficile relatu est, quam pie ibidem adhuc, in terra positus cum Angelis Dei coram Deo sit conuersatus, bene orando, bene ieiunando, bene vigilando, & charitatem erga Deum & proximum optimè declarando. Qui cum complures sui exemplo inuississet, qui cum illo in eodem loco eandem viam sunt ingressi, post emeritam in hac vita militiam, percepto tandem sacrosancto Dominici corporis & sanguinis viatico, adstantibus non sine mœrore discipulis, vale vltimum fecit, ac ipsos seseque Domino commendans, spiritum in manus Angelorum efflauit, Nonis Februarij. Porro sacrum viri corpus primò propter incurSIONES piratarum translatum est de Rentica Bononiam Galliarum, inde aliis occasionibus primò Harlebecam, inde postremo Blandinium, quod est monasterium sancti Petri Gandau.

VITA S. ADELHEIDIS SIVE ALEIDIS, Abbatissæ Vilecensis, ex ea quæ est per Bertradam sororem sancti Wulphelmi.

V. FEBRUARI.

S. Adelheidis.

SANCTA mater nostra Adelheidis patrem habuit Mengegorem, illustrem Comitem: mater Gerberga dicta est: qui-

quibus una fuit mascula proles, & quatuor filia, quarum duæ iunctæ sunt viris præpotentibus, reliquis duabus apud Coloniæ Agrippinam Christi seruitio mancipatis. Et una quidem earum vixit in monasterio beatissimæ matris Dei, & ita vixit ut tandem etiam eidem sit præfecta: altera verò Adelheidis, de qua nobis hîc sermo est, complexa est monasticum vitæ institutum in cœnobio sanctarum virginum ad præscriptum siue Regulam D. Hieronymi, in tenera ætate ita se comparans, ut futuræ probitatis & sanctitatis haud obscura iam tum specimina præberet. Accidit autem interea, ut, Imperatore aduersus Boëmos cum exercitu proficiscente, frater harum sororum Godefridus strenuam ei operam nauans occumberet. Quo casu consternati parentes, & illud volentes Apostoli, Præterire figuram huius mundi, bonorum omnium quæ erant Godefridi filij, Deum hæredem instituerunt, ut anima eius cælestis paradisi hæreditate potiretur: sicque è fundamentis excitarunt in Vilika templum venerabile, prædiisque & mancipiis illud ditarunt. Et alter quidem, puta pater, propter frequentes tum suorum tum exterorum concursus, quos, ut pote Princeps, vitare non potuit, specie tenuis mundo in seruibat, mater verò ab hominum turbis profus semota, perpetuò mansit eo loco ubi construebatur monasterium, structuræ accelerandæ prudenti magisterio insistens, simulque Deo fideliter seruiens. Inde autem, consummata monasterij structura, multæ collectæ sunt virgines quæ diuino vacarent cultui: quibus filiam suam Adelheidem, è sanctarum virginum monasterio, cui similiter prædia aliqua contulerunt, accitam, præesse voluerunt.

Complectitur instituti D. Hieronymi.

1. Cor. 7.

Construunt parente eius monasterium Vilecense.

Congregatur ibi sub S. Adelheidis sacrae virgines.

EXULTABANT itaque pij parentes, tantum filia suæ, eique subditarum virginum profectum cernentes: quin & cupiuissent eas excellentiorem arripere viam, ut mutato habitu monasticum institutum consecrarentur. Quibus cum Adelheidis, tunc cultu vestium professioni ipsius congruentium delectata, verecundè sese opposuisset, parentes quoque salua pietate, ab eo proposito animum suum reuocarunt. Sed & omnibus bene compositis & ornatis, locum illum Imperatori Otthoni tertio, regia defensione perpetuò tuendum tradiderunt: qui locum illum immunem esse voluit ab omni seculari seruitio. Quæ libertatis donatio ut rata & firma semper esset, adhibita sunt instrumenta summi Pontificis & duorum Imperatorum Othonis & Henrici, quæ etiam nunc sunt apud nos.

k

Nec

*Mortur eius
maior.*

*M dicitur
sancta virgo
priefyoutu
incipiat.*

*Vtitur ad
carne vosti-
bus laneis
iuxta Regu-
lam sancti
Benedicti.*

*Meritur eius
pater.*

*Tererrimè
diligit suas
sorores.*

Nec diu post domina Gerberga, in perseveranti bonorum operum studio vigilans, Domino vocante, humanis rebus exempta est. Et quidem iam Adelheidis matre erat orbata, cum ad Deum, quem à primis ætatis initiis dilexerat, ardentiori etiam studio se conuertit; & quod prius vtrique parenti de habitu mutando negauerat, tunc ad animu reuocans, salubriter compuncta est, & quemadmodum monasticum viuendi institutum susciperet, anxie horis omnibus cogitauit. Interim tamen sapienti vsa consilio, noluit subitam vitæ mutationem admittere, sed vires diligenter examinans, apud sese experiri, cœpit posse ne sancti Benedicti Regulam complecti.

I T A Q U E vescendi hora, spreto carnibus & lautioribus epulis, monasticis cibis contenta fuit; neque id tamen sentientibus alijs quæ illic aderant, dempta sorore vna sibi secretiori. Vtebatur quoque extrinsecus vestibus lineis, sed ad nudum corpus laneis nobile & delicatum corpusculum edomabat, vt posset Regulæ perferre iugum. Sicque cum anno vno necessarios vitium sumptus computasset, non quidem suis præfidens meritis, sed nitens gratia Dei, id quod animo diu concupierat, tandem re ipsa compleuit. Accita enim venerabili Abbatissa & quibusdam alijs è monasterio beatissimæ matris Dei, humili deuotione illarum se subdidit magisterio, vt per illarum doctrinam disceret monasticæ vitæ instituta, simul etiam exhortans subiectas sibi virgines, vt vnâ cum ipsa hæc amplecti minimè dubitarent. Atque inter hæc pater eius dominus Mengregor, post obitum coniugis anno tertio, cunctis bonis ex Dei grâtiâ auctus, in loco qui Gellere dicitur, migravit è vita, ab eo coronandus procul dubio, pro cuius amore legitimè hîc decertauit. Quo defuncto, virgo nobilissima, libera iam rerum suarum potita facultate, summopere in eam incumbere curam, ne sorores, aliqua rei necessariæ inopia impeditæ, non satis possent exactam tenere viam rectitudinis. Hyberno tempore, post Nocturnas preces, cum sororibus dormitorium repetebat, diligenterque inspiciens puellarum lectulos; singularum pedes, donec incalescerent, curabat. Infirmas quæque sorores quotidie inuisebat, cibum & potum ori comiter admouens, tamque largis simul generosam faciem rigans lachrymis, ac si eas omnes ipsa peperisset.

A T Q U E eiusmodi scilicet Abbatissæ vigilantia, sorores à curis secularibus expeditæ in Regularis vitæ obseruatiâ valde

excre

exerescebant. Sed & cum sic, Domino adiuuante, rectè cõponisset interiora, ad exteriora quoque se contulit. Ex ipsis enim monasterij possessionibus correm vnâ Domino delegauit, vt ex eius annuis fructibus & prouentibus quindecim pauperes perpetuò vestirentur & alerentur. Alios etiam quindecim pascendos instituit ex interioribus monasterij sumptibus, sæpe admonens sorores, ne hanc constitutionem vllò vnquam tempore aboleri paterentur. Denique cum aliquando totus penè orbis acerba fame affligeretur, refocillabat illa liberalissimè omnes vndique ad eam venientes. Et hæc quidem fecit illa manifestè: nam in abscondito, nesciente sinistra, tam etiam ad præstandam eleemosynam porrecta erat eius dextera, vt sæpe nummis carens, quos pauperibus petentibus largiretur, clam sibi detraheret caligas, easque miseris donaret. Vnde & factum est, vt sorore eius Bertrada in Christo feliciter obdormiente, beatus Heribertus Archiepiscopus, sciens hanc matrem nostram cunctis ornatam virtutibus, voluerit eam defunctæ sorori succedere in regimine, licet illa modis omnibus recusaret, indignam tanto honore se clamitans. Quod cum Imperatori apud Aqualgrani tunc commoranti nunciarum fuisset, eam neque petenti, neque iubenti Episcopo consentire velle, accessit eam, & sororis honore sublimauit.

T V M verò in Metropolitana Colonienfi ciuitate declaratum est, quid prius illa operata esset in obscuro Iuliacensium tugurio, idque adeo, vt idem sanctus Archiepiscopus testaretur eam cunctis sui Ordinis sapientia, religione, & sanctitate esse incomparabilem, tantoque eam prosequeretur amore, vt in rebus diuinis constituendis, libenter eius vteretur consilijs, eamque admodum reuerenter haberet. Etsi autem Colonienfi monasterio præfecta erat, attamen vtrique & Colonienfi & Vilecensi strenuè inuigilabat momentis omnibus. At verò iam Dominus illam pro meritis remunerare voluit cum periculoso gutturis dolore correpta est. Quo dolore sciens se viuendi finem accepturam, primò corporis & sanguinis Dominici Sacramento se communit, ac deinde cum beato Heriberto agit de suis & suarum rebus, sicque postremò perit gaudia paradisi, ad quæ viuens infatigabili studio suspirauerat. Post quod Vilecenses Archiepiscopum rogarunt licentiâ corpus sanctu absportandi, eumque tandè precibus vicerunt. Quo in naui imposito, necdumque dispositis remis, contra fluminis imperu mox velociter cursum tendebat, vt etiam

*Constituit de
pepetuò alē-
dis quindecim
pauperibus.*

*Accitur à
B Heriberto
Coloniam.*

*Admodum
reuerenter ab
eodem habetur.*

*Obdormit in
Domino.*

*Fertur eius
sacra corpus
contra et in
fluminu.*

k 2

sic à

fic à Coloniensibus diuina voluntas agnosceretur. Sed ne longiores simus, nouerit Lector, nullo non genere miraculorum, dempta mortuorum excitatione, eam ornatam esse à præpotenti Deo.

VITA S. VEDASTI EPISCOPI ATREBATENSIUM, ex ea quæ est per Albinum Flaccum Alcuinum.

VI. FEBRUARI.

Francia quomodo publice receperit fidem.

S. Vedastus agit Catechesin Regi Clodoueo.

Illuminat eum.

Eius virtutes

CUM Francorum Rex Clodoueus Alemannis bella inferret, ipsique quadam vice ei fortiter resisterent; contigit ut ipse necdum renatus, Reginam tamen habens Christianam, nimio terrore turbatus, ad Christi confugeret auxilium. Atque, o Deus, inquit, quem Regina Clotildis colit, concede mihi hodie de inimicis meis victoriam: namque ex hac die tu solus mihi eris Deus. Nec mora, Mox diuina operante pietate, victoria cessit Regi & Francis, Atque hoc est de sancto Vedasto narrationis principium. Etenim supradictus Rex, ut fidelis sponsor appareret, festinauit seruatorum Christi sacra imbui prædicatione: venit autem tunc ad Tullum oppidum. Vbi cum sanctum agnouisset Vedastum laudabili religione dulcissimos contemplatiuæ vitæ capere fructus, eum ad sanctum Remigium ad Rhemorum properans ciuitatem, sibi socium assumpsit, quatenus per singulos itineris sui gressus Catholicæ fidei firmis initiaretur fundamentis, ut paratus fide & virtutum scientia, à tanto Pontifice spiritali ablueretur lauacro. Narrat sacra historia, Iesum Iericho pergentem, cæco cuidam reddidisse lumen corporale, ut multi scilicet spiritaliter illuminarentur. Ita & suo more fecit, Christo donante, sanctus Vedastus; dum, cum rege proficiscens, in Vungise pago prope Reguliacam villam ad Axonam flumen, quendam cæcum, ad eum clamantem, signo crucis & oratione fusa illuminat. In quo loco tempore sequenti etiam à religiosis viris ædificata est Ecclesia in testimonium miraculi istius.

IAM venerat Rex tanto miraculo egregiè confortatus ad sanctissimum Pontificem Remigium; denique iam baptizatus, cum optimatibus suis & populo, qui & ipsi gaudebant salutaris lauacri suscipere sacramentum, reuersurus erat ad regni sui gubernacula; cum sanctum Vedastum beato Pontifici commendauit Remigio. Qui ibi moratus, vitæ meritis & virtutum claruit exemplis. Fuit enim morum dignitate religiosus,

piosus, charitate præcipuus, orationum vigilantia assiduus, ieiunio sobrius, miserorum consolator. Omnes autem ad se venientes vitæ æternæ pascebat alimento, nec vllum in sua despiciebat angustia, sed piæ consolationis verbo reficiebat mœstos. Vnde & à quamplurimis illustribus frequentabatur viris, ut illius factatissimo alloquio vel in tristitia cuiuslibet sollicitudinis susciperent consolationem, vel in religione Ecclesiasticæ exercitationis puram ab eo audirent veritatem. Cuius cum celeberrima vulgaretur fama, visum est beatissimo Pontifici Remigio tam præclaram Christi lucernam melius esse ponere supra candelabrum. Itaque diuina dispensatione, & salubri sacerdotum consilio, ordinauit eum Episcopum, ad prædicandum verbum vitæ, Atrebatensi eum dirigens vrbi, quatenus populus diu in antiquæ malæ consuetudinis erroribus iacens, Deo auxiliante, per assiduam sacre prædicationis instantiam, per illum in viam veritatis & agnitionem Filij Dei deduceretur. Qui & Pontificatus gradu & prædicationis officio suscepto, concitus ad præfatam ire perrexit vrbeni.

SED & in bonam spem futuræ prosperitatis & salutis Deus cuiusdam miraculi testificatione eius patefecit ouibus introitum; nimirum in ipsa ciuitatis porta duos habuit obuiam sibi egenos & infirmos, cæcum & claudum, miserabili voce stipem postulantem. Quibus cum aliud solatium præstare non posset, Apostolicus prædicator pecuniam in sacculis se non habuisse sciens, ex intimo cordis affectu pro illorum miseria fudit lachrymas. Et ecce mox ambo in conspectu multitudinis optatam receperunt sanitatem, hic luminis claritatem, ille velocitatem pedum. Cuius miraculi testificatione vir Dei fauore populi suffultus, singula ciuitatis loca peragrans, quaesuit inter ruinas ædificiorum, si quod Ecclesiæ signum inueniri valuisset. Nam antiquis ferme temporibus sacre in illis locis fidei floruisse religionem agnouit; sed propter peccata habitatorum terræ illius, occulto Dei iudicio, sed iustissimo, tradita est cum cæteris Galliæ vel Germaniæ ciuitatibus, pagano & perfido Hunnorum Regi Attilæ vrbs quoque illa de prædanda. Inuenit verò famulus Christi antiquæ ruinas Ecclesiæ, interque murorum fragmenta veprium crescere densitates. Quæ cernens, dum intimo cordis dolore ingemuit, subito ex ruinosis speluncis profiliuit vrsus. Cui vir Dei curi auctoritate præcepit, ut in deserta secederet loca, nec ultra illius summissas ripas transiret; quod & factum est; nec vniquam postea illis

Destinatur à S. Remigio vrbi Atrebatensi.

Sanat eum cæcum & claudum.

Nata est hic sanctus vrsus à vrsu.

k ; vrsus

visus est in partibus. Itaque dum comperisset vir Dei Ecclesias Christi desertas, simul & cor populi idololatriæ erroribus infectum, gemino se pietatis subdidit labori. Nimirum populum sedula intentione ad agnitionem veri luminis perduxit, & Ecclesias ad culmen summi honoris erexit, Presbyteros quoque & Diaconos sibi in adiutorium per diuersa Ecclesiarum disposuit loca; & ubi prius speluncæ fuerunt latronum, ibi orationum domos construxit, magis tamen diuinis intendens eas ornare laudibus, quam pompaticis seculi diuitijs.

Insigniter instaurat illi in locis fidem Christianam.

En signum crucis.

*Status sub e-
Atrebatensis
Ecclesie.*

*Designatur
eius mors per
columnam
caelestem.*

F V I T enim pauperibus largus, diuitibus affabilis, quatenus omnes vel largitate munerum, vel iucunditate verborum in viam deduceret veritatis. Quod eius studium etiam tum patuit, quando Clotario Rege Clodouei filio, eiusque optimatibus in conuiuio præsentibus, viro Dei, more solito, dextera extenta, omnia sanctæ crucis vexillo signante, vascula cereuisiâ plena, sed malè gentili errore ad decipiendas conuiuiarum animas dæmoniacis incantationibus infecta, subito ad potentiam sanctæ crucis destructa crepuerunt. Nam plurimi occultis diabolicæ fraudis laqueis absoluti, auguriorum vanitate sprete, incantationumque superstitione relicta, ad veræ religionis puritatem conuolarunt. Rexit autem præfatus Dei sacerdos Ecclesiam Christi, diuina auxiliante gratia, annis circiter quadraginta, sub magna Euangelicæ prædicationis deuotione; ac per id temporis strenuè multitudinem populi Catholico dogmate ad fidei conuertit sanctitatem. Ardebat enim in pectoribus singulorum cælestis patriæ amor, populus stans diebus ad Ecclesiam concurrebat, festa cum magno gaudio celebrabantur, eleemosynæ circa domos vberimè pauperibus dispertiebatur, verbum Dei quotidie per loca singula populis prædicabatur, hymnidicas laudes Deo horis Canonicis chorus cantabat in Ecclesijs. Qui quidem prius prædicator & sanctus Dei Sacerdos postquam meritis maturus & annis, iam præmia sui laboris in proximo accipere meruisset, Deo disponente in eadem Atrebatæ ciuitate validæ infirmitatis febre correptus est.

C V I V S obitum vt Deus designaret, visa est quoque nocte clarissimæ columna lucis, à culmine domus, in qua sanctus iacebat, vsque ad summum cæli, horarum fermè spatio duarum, stare fastigium. Quod cum viro Dei diceretur, intellexit statim hoc signum suum demonstrare obitum. Vocauit igitur suos ad se filios, vt eorum precibus suam fideli conditori comen-

mendaret animam. Nec multum intercessit temporis. Post dulces paternæ pietatis admonitiones, sacrosacto corporis & sanguinis Christi confirmatus viatico, inter manus lacrymanrium spiritum emisit, sepultus in Ecclesia beatæ Dei genitricis, in dextera parte altaris, vbi quondam Pontificalis Cathedræ fungebatur officio. In quo loco per aliquot iacuit tempus, quousque Domino reuelante, ad locum vbi nunc fulget eius memoria, à viris sanctis Autberto Atrebatensi, & Audomaro Taruensi Episcopis est translatus; quorum ille rubente aurora trans fluuiolum, qui Criento vocatur, viderat virum præfulgidum virgam manu tenentem basilicæ locum metiri; hinc vero beatus Audomarus in ea translatione & lumen recepit oculorum, & mox quoque iterum precibus eandem, quam vltro-neus ferebat, reimpetrauit cæcitatem. Est autem locus ipse non longè ab eadem vrbe, qui pro nobilitate sui Nobiliacus primò est appellatus, sed procedente tempore tam insignis etiam effectus est, vt vrbis nomine, quæ iam ruinis crebrioribus penè obsoluerat, vociteretur. Atque ô sanè felix Atrebatum ciuitas, tam excellenti munita patrono!

*Migrat feli-
citer.*

*Abbatia san-
cti veda-
primò dicta
Nobiliacus.*

VITA S. AMANDI EPISCOPI

Traiectensis partim ex Milone, partim ex D. Io. Molano.

VI. FEBRUARII.

S AN C T V S Amandus filius Sereni Aquitanorum Ducis Sex Amantia matrona cum primis nobili, annos vix dum pubertatis ingressus monasticæ vitæ institutum elegit in Ogia insula, quam etiam à miræ magnitudinis serpente signo crucis liberauit. Sed & cum pater eum multis verbis à sancto instituto amouere laboraret, hanc illi tandem grauissimam sententiam retulit: Terrena non appeto; tantum mihi permitte, vt Christo militem. Sicque in eodem permanens desiderio, postea Turonis, post fusas ad sepulchrum sanctissimi Martini attentas preces, comam capitis sui abscidit, adeptus Clericatus honorem, ac deinde Bituricæ cellulam iuxta Ecclesiam à sancto Austregisilo sibi constructam, ingressus, annis ibi quindecim corpulculum mira abstinentia maceravit, cilicio tectus & cinere, ieiunio attritus atque inedia, hordeaceo tantum contentus pane, atque aqua modica, sicque ibi tribus fermè militans iustris. Tandem etiam religionis amore tactus, Romam se contulit, diuorumque Petri & Pauli Apostolorum

*S. Amandus
filius Ducis
Aquitanie.*

*Vniuersitas
Turone
na, atque in-
de Bituricæ,
vbi per quin-
decim annos
vixit aufer-
rissimè.*

*Visit lmina
Apostolorum.*

limina visitauit; ubi à beato Petro nocte admonetur, vt in Galliam prædicandi Euangelij causa remearet. Itaque reuersam Gallia obuijs vnus accepit, & vt verbum Dei Gentibus euangelizaret, coactus à Rege Lotario & sacerdotibus Episcopus est ordinatus.

*Gandenses
tunc adhuc
colunt idola.*

*Prædicat il-
li S. Aman-
dus & mul-
ta ab ijs pati-
tur.*

*Excitat de-
functum.*

*Plures con-
struuntur Ec-
clesiæ.*

PER quod quidem tempus, cum loca vel dioceses ob animarum sollicitudinem vir Domini circumiret, audiuit pagum esse quendam iuxta fluuenta Scaldis, cui vocabulum est Gandauum. Cuius loci habitatores antiqua diaboli versutia vsque adeò circumquaque laqueis vehementer irretiuit, vt incolæ terræ illius arbores & ligna pro Deo colerent, atque vana idola adorarent. Propter ferocitatem autem gentis, vel ob terræ infœcunditatem, omnes sacerdotes à prædicatione loci illius se subtraxerant. Quo audito, vir sanctus magis eorum miseratus errorem, percepta à Rege Dagoberto potestate, & benedictione à Pontifice Nouiomensi Aichario, perrexit illuc intrepidè. Vix autem quis dignè enarrare sufficiet, quantas ibidem pro Christi nomine perpeffus sit iniurias, & quàm frequenter ab incolis loci illius cæsus sit, necnon & à mulieribus & rusticis non absque iniuria non tantum repulsus, verum etiam in flumen sæpe præcipitatus. Quæ omnia vir sanctus pro nihilo deputans, verbum Dei non destitit tamen propterea prædicare. Accidit verò tunc in vrbe Tornaco, vt fur quidam patibulo affigendus decerneretur, ac tandem etiam affigetur, sub Comite cognomine Dottone. A quo cum vir Domini Amandus obtinere non potuisset, vt ei vitam illius concederet, reuerso domum Dottone, depositum de ligno accepit iam mortuum. Et vide rem stupendam. Ad cubiculum, in quo familiariter orare consueuerat, deferri eum fecit, fratribusque è cellula egressis, ipse super membra defuncti orationi tam diu incubuit, donec, iubente Deo, anima in corpus redijt.

PORRO hoc miraculo longè latèque diulgato, statim incolæ regionis illius cursu celeri ad eum cucurrerunt, & vt eos faceret Christianos humiliter postularunt. Fana etiam, quæ antè adorare consueuerant, proprijs destruentes manibus, ad virum Dei omnes vnanimiter peruenerunt. Nam ubi fana destruebantur, vir Domini Amandus tam ex munificentia Regis quàm ex collatione religiosorum virorum, religiosarumque fœminarum, statim monasteria aut Ecclesias construebat. Qui cum videret prædicatione sua quosdam ad Deum conuertit

ex

ex hoc etiam maiori æstuabat desiderio, quatenus adhuc alij conuerterentur, Audiuit denique quod Sclavi nimio errore decepti à diaboli laqueis tenerentur oppressi: vnde & transfretato Danubio, eadem circumiens loca, libera voce Euangelium Christi gentibus prædicabat. Sed paucis ex eis in Christo regeneratis, videns sibi non satis accrescere fructum; deinde & martyrium, quod semper quærebat, nondum se adepturum; ad proprias iterum reuersus est oues, Prætereo dicere, quomodo Pontifex dum regem Dagobertum pro capitalibus criminibus, omniq; spurcitia libidinis, quod nullus ex sacerdotibus facere ausus erat, redargueret, non absque iniuria de regno eius fuerit expulsus: Illud hîc breuiter commemorasse sufficiet, quòd idem Rex, pedibus postea beati viri prostratus, veniam ab eo petijt, atque adeò postulauit, vt ipse filium suum diuinitus sibi datum baptizaret, Sigebertum puta, qui quadraginta dierum infans, Domino os eius aperiente, ipse finita oratione, clara voce, audientibus cunctis, respondit, Amen. Qua etiam occasione, Ioanne Episcopo Tungrorum moriente, beatissimus Amandus coactus est à Rege Dagoberto & sacerdotibus illam Pontificalem cathedram suscipere.

ET quidem per triennium ferè vicos vel castra circumiens, verbum Domini constanter omnibus prædicauit. Sed cum multi, quod dictu nefas est, sacerdotes etiam atque Leuitæ, prædicationem eius respuerent, puluerem de pedibus in testimonium excutiens, ad alia properabat loca; ac tandem reperiens insulam, cui vocabulum est Chanelaus, iuxta Scaldim fluuium, aliquantis diebus cum fratribus spiritualibus ibidem Christo militare studuit. Atque interim verbi Dei contemptores per biennium ferè ingens attriuit plaga, ita vt euersæ domus, & agri in solitudinem essent redacti, nullusque penè in his regionibus remaneret, qui virum Dei contempserat prædicantem. Nec multo post, cum à fratribus, quos ob animarum curam per diuersa reliquerat loca, rogaretur, vt eos præsentia sua vilitaret, tandem prece accepta peruenit ad eos, audiuitque ab eis, gentem quam Vacceiam appellauit antiquitas, quæ nunc vulgò nuncupatur Vasconia, nimio errore deceptam, ita vt idola pro Deo coleret. Nec mora. Vir Domini Amandus etiam ibi enixè elaborare cœpit, vt eos à diaboli reuocaret seruitio, licet paruo successu. Nam & non obstante quòd irrisor quidam viri Dei, à dæmone arreptus, hocque ipsum confitens, proprijs se manibus laniasset, ac tandem in

*Prædicat
sanctus A-
mandus etiã
Sclauis.*

*Reprehendit
pro suis criminibus
Regem
Dagobertum.*

*Creatur Epi-
scopus Tra-
iectensis.*

*Nota vindic-
tam Dei.*

*Tentat san-
ctus Aman-
dus etiam
conuertere
Vascones.*

k 5

tormento quoque exhalasset spiritum, illi nihilominus in caritate permanebant.

I T A Q U E & vir Domini in fines remeavit Francorum: ubi elegit sibi locum prædicationis aptum, in quo cum fratribus, qui cum eo per diuersas prouincias, multas pro nomine Christi perpeffi fuerant passionibus, ædificauit cœnobium; ex quibus fratribus plures postea fuerunt Abbates seu honorifici viri. Sanè istius etiã sanctissimi Pontificis admonitione, Iduberga relicta Pipini Ducis Brabantie, sibi & filie suæ Gertrudi, Christi que familie cœnobium construxit Niuellanum, in quo vtramque sacro velamine consecrauit. Ipso quoque diuo Bauoni Hasbanie Principi Deum sincerè colendi leges dedit: ac tandem post multos pro Christo exantlatos labores, Apostolica virtute apud Pabulenses in Elnonesi monasterio (quod hodie ab auctore S. Amandi proprie dicitur) feliciter obiit, anno incarnati Verbi sexcentesimo sexagesimo primo, octauo Idus Februarij. Cuius sacrum corpus anno Domini octingentesimo nono etiam tunc tam integrum inuentum est, vt cum quidam piè de dentibus eius forcipe educeret, (mirabile ac stupendum) de dentibus eductis stillæ fluxerint crucis.

*Eius discipuli
S. Gertrudis
& S. Bauo.*

*Obdormit in
Domino.*

*Nota in signe
miraculum.*

V I T A S. D O R O T H E Æ V I R G I N I S

& Martyris ex Georgio Vincellio.

VI. FEBRUARI.

*S. Dorothea
genus, & pro-
sapia.*

F E R T V R Senatoria familia prognata Dorothea virgo, atque liberaliter educata, necnon moribus à prima statim ætate tam pudicis quam ingenuis prædita fuisse. Grassante enim passim per Italiae ciuitates sæua persecutione, commodum furori cessit pater virginis, relictis omnibus in patria, secundum verbum Domini, & traiecto æquore, vnà cum filiabus suis (quarum duas habuisse superstites dicitur, nempe Christen & Calistam) in oras Cappadociae peruenit. Ibi cum sedem sibi prospexisset, placuit Cæsareæ commorari. Quo loco ex vxore sustulit tertiam filiam, hanc scilicet nostram Dorotheam, vice magni à Deo doni. Quoniam verò in illis quoque mundi partibus odio Christiani nominis omnia flagrarunt, coactus fuit pius genitor, dissimulanter curare, vt

ze, vt filiola sacramento Baptismatis Ecclesie initiaretur. Virgo igitur posteaquam adoleuisset, forma insignis & ro- gata Fabricio præfecto sui copiam facere noller, vt pote intactæ virginitatis sedula custos, irritatus Leo ille, in virgunculam seuite cœpit: sed tot tormentis admotis, nihil efficere valuit. Constitit enim puella Marpesiæ cautis instar fide robusta, in confessione Christianismi, nec se hinc blandis pollicitis, nec minis immanibus, & truculentissimis pœnis à Deo ad Deos abduci patitur. Vox hæc fortissima memoratu digna est: *Deum adoro, non deos.* Præter hanc ista quoque, quam in mediis tormentis edidit: *Nihil non, Fabrici tyranne, pati parata sum pro amore honorere Christi Iesu domini ac sponsi mei.* Nemo facile effabitur, quasi laniena corpus istud tenerimum vexarint carnifices, lædendo lassati, non fatiati. Atque hinc elucet virtus Dei magna, qua tot mortibus superuixit ouicula boni pastoris. Verum non sat habuit religiosissima virgo, quod ob confessionem fidei masculo animo pateretur, nisi bonum etiam opus in ipso agone, vi Christianæ dilectionis adducta faceret. Cum enim animaduerneret vtranque sororem supplicij formidine à cōfessio Christo Iesu turpiter desciuisse, illasque ad cumulum sui sceleris hoc quoque addituras, vt tertiam, Dorotheam hanc, natu minorem, spiritu maximam, secum in æternum interitum pellicerent, euenit versis vicibus, vt eximia virgo magna cum admiratione omnium, relapsas sorores abnegato Christo per efficaciam prædicati verbi tandem restitueret, atque ita suo vtraque soror Græco nomini respondit. Chrestia commodam dulcēmaque sonat. Talis enim altera Christo sponso facta est. Altera Callista, hoc est optima, à Christo habita est, quod maluit Christiana, quam Ethnica mori. Iam verò Dorotheæ torques serpente deuicto, restabat triumphus. Produci igitur ad supplicium capitis iussa, obuium habuit Theophilum protographica quendam. In ioco seriove puellam cruentæ morti destinatam rogare cœpit, vt sibi de charissimi sponsi sui, torques iactato paradiso, aliquid odoramentorum aut etiam fructuum, faciendæ fidei gratia dono mitteret, simulatque se contulisset illò. Puella iuueni amata, Christum amans, ab amato Christo prece impetrat, vt Theophilo illi ad vitam præord nato, quod rogaret, confestim in aulam mitteretur. Nam hoc pacto ipsa suam liberabat fidem, pariter & iuuenem ad fidem illectu, ad se statim vocabat, in æternæ voluntatis

*Fabricio præ-
fecto sui co-
piam facere
noluit.*

*In tormentis
vox eius præ-
clara.*

*Utramque
sororem la-
psam resti-
tuit.*

*Ad suppli-
cium capitis
produciunt.*

Eius obitu. pratis confortium. Accidit enim ut non solum Dorothea spiculatoris gladio cervicem candidissimam præberet, occumberetque, aut potius moriendo vinceret, verumetiam Theophilus, posteaquam ille Christum confessus, Baptisma, ac mox corpus & sanguinem Dominicum in communionem Ecclesie vltro acceperat. De ipsis quoque sororibus eò quòd calcatis Idolis, Christi Iesu sese veræ religioni contradidissent, à Gentilitatis errore quasi postliminio reuersæ, pœna capitis sumpta est. Acta eiusmodi feruntur esse sub Diocletiano & Maximiano Imperatoribus Rom.

Lib. 7. c. 17.

Alia Dorothea Alexandria.

Alia Dorothea fuit olim Alexandria, eiusdem nominis virgo, de qua Eusebius sic scribit: Verum cum duobus grauissimis dominis libidine & crudelitate præceps ageretur, fuit apud Alexandriam Dorothea quædam satis nobili orta familia, ingentibus diuitiis, & propinquis nobilibus polleens, sed in ea ingenij atque industriæ bonum, cæterarumque honestarum artium studia magis, quam hæc, vigeant. Forma verò & decoris gloria tanta ei fuit, ut mirum ac speciale in ea Dei signum crederetur. Sed illa quæ religione animi & honestate vitæ pulchrior, quam vultu corporis esse studeret, æquissimo mentis iudicio, quod pulchrum & decorum inter homines videbatur, id potius Deo consecrare, quam vsui humano statuit indulgere, ut virgo Deo sacra persisteret. At ille qui diuina atque humana, libidine simul & crudelitate fœdaret, cognito solius formæ, non etiam ingenij ac proposito bono, ad contemnerandam virginem, ac polluendam eius castitatem, animum intendit. Comperito verò quòd Christiana esset, quæ secundum sua edicta pœnæ magis, quam libidini subiicienda videretur, in ambiguo positus, æstuarè cœpit, & in quam se partem verteret, ignorare. Sed ubi dubios animos libido, quæ ei latius dominabatur, obtinuit, & expectantem virginem pro martyrio ad supplicium rapi per occultos nuncios de stupro interpellauit, illa æquè nephas sibi esse respondit; templum corporis sui, quod semel Deo consecrasset, idolorum cultu, ac libidinis contagione pollui, proinde se quidem ad mortem paratam esse: à crudeli verò tyranno non decere blandum aliquid aut molle proferri, nec esse dignum resolui erga se truces animos, quos quotidie vndatim Christianorum profusus cruor duraret. Ad quæ responsa cum ille libidine accensus acrius incalesceret, & nisi verbis acquiescisset, vi age

De stupro interpellatur.

vi agere decerneret, omnibus virgo pudicissima facultatibus suis, domoque ac familia derelicta, noctu clam cum paucis fideissimis famulis, & cum amicissima sibi comite castitate discedit, atque illum tyrannum vanum amentemque dereliquit. Sed & alias plurimas nobiles mulieres simul ac virgines exemplo illius adortus, sed exemplo nihilominus illius paratior ad mortem, quam ad seruitutem libidinis nactus, crudelibus suppliciis affici iubet. Quæ multo promptius & lætius quam cæteri omnes mortem subibant, eò quòd duplices sibi coronas à domino præparandas, non solum proprietate, verum etiam pro castitate credebant.

Nocturno discedit omnibus relictis.

VITA S. SOTERIS D. AMBROSIO

in exhort. ad Virg.

VI. FEBRUARI.

AT non sancta Soteris, ut domesticum piæ parentis proferamus exemplum. Habemus enim nos sacerdotes, nostram nobilitatem præfecturis & consulatibus præferendam. Habemus inquam fidei dignitates quæ perire non norunt. At non, ut dixi, Soteris vultus sui curam gerebat, quæ cum esset decora facie valde, & nobilis virgo maiorum profapia, consulatus & præfecturas parentum sacra posthabuit fide, & immolare iussa non acquieuit. Quam persecutor immanis palmis cædi præcepit, ut tenera virgo dolori cederet aut pudori. At illa ubi audiuit hanc vocem, vultum aperuit soli inuelata atque intacta martyrio, & volens iniuriæ occurrit, vultum offerens, ut ibi martyrii fieret sacrificium, ubi solet esse tentamenrum pudoris. Gaudebat enim dispendio pulchritudinis, periculum integritatis auferri. Sed illi potuerunt quidem vultum eius vulnerum vibicibus exarare, faciem tamen virtutis eius & gratiam decoris interni nequaquam exarare potuerunt.

Facie pulchra, genere nobilis Soteris martyrii libenter subit.

VITA S. GVARINI, EPISCOPI PRÆ-

nestini, & Cardinalis, Canonici Regularis, ex

Augustino Ticinensi.

BEA

*S. Guarini ge-
nna 19 edu-
catio.*

*Fit Campni-
cus Regula
rii*

*Continuus est
in meditatio-
ne moris.*

*Declinat E-
piscopatu Pa-
piensem.*

BEATVS Guarinus, Christi Confessor, genere præclarus, Bononiæ oriundus, parentum diligentia ab ineunte ætate nutritus & moribus educatus, non lasciuiss, sicut affolet puerorum ætas, sed sacris literis intentus, sicut assidue, ita strenuè quoque ieiuniis, orationibus, ac diuinæ contemplationi inhærebat. Factus iuuenis, inuitis consanguineis, qui de ipso posteritatem peroptabant, totis visceribus Christi vestigia complectens, maiori in Ecclesia Bononiensi clericus honorificè fuit ordinatus. Verùm cum probatæ virtutis iuuenis socios mollibus vestitos cerneret, ipse pauper spiritu cœpit velle arctius diuinis mancipari obsequiis. Quod suum propositum vt omnipotenti Deo per preces ardentes commendarer, etiam solitaria loca frequentabat. Demum sanctissimis instructus studiis ad Canonicam S. Crucis de Mortaria aduolans, ibique secundum D. Augustini Regulam Canonicorum habitum ingenti desiderio indurus, breui tempore perfectionis culmen attingere meruit. Sed & destinatus ad S. Figdriani Ecclesiam, in ea à Concanonicis perbenignè & reuèrerer excipitur. Erat enim inter fratres humilitatè vt minister, doctor verbo, magister exemplo.

MORTEM verò sibi quasi quotidie imminentem intentus meditabatur, atque ita ad Dei seruitutem se parabat, nec non & contra carnis concupiscentias indefinenter pugnabat. At verò contigit interea, cum post paucos annos ad Canonicam Mortariensem reuerteretur, ibique aliquandiu moratus, comperta iam diu antè eius fama, in dies coram Deo & hominibus, clarissimis polleret virtutibus, vt nutu diuino Papiensis Ecclesia proprio priuaretur Pontifice: sicque inspirante Deo, communi omnium voto, tam clerus quam populus vniuersus B. Guarinum Episcopum elegerunt. Sed nulla ratione ille acquiescere voluit, cum interim, cuiusdam Archidiaconi occasione præstita, qui ad eum anhelabat Episcopatum, deceptis custodibus, vir sanctus, qui antè fuerat in arcto loco detentus, per fenestram dimittitur, sicque tamdiu latuit, donec alter ibi consecratus fuit Episcopus. Atque ita denique beatus Guarinus suo potitus desiderio, ad fratres suos Concanonicos rediit, velut simplex inter eos conuersans. Quin etiam post aliquantum temporis, felicitis memorix Papa Lucius secundus, natione Bononiensis, fama eius crescente, quanta potuit instantia egit vt beatus Guarinus ad se veniret. At verò vir Dei in hu-

milita

militatis custodia persistens, piè renuit Pontificis instantiam, asserens supra meritum suum esse quod ab illo petebat: & qui in monasterio quadraginta annos egerat, reuerti ad temporalem sollicitudinem timebat. Victus tamen tandem Pontificis instantia & Prælati sui hortatu, Romam profectus, in Prænestinum Episcopum est consecratus.

QVI cum equitatum preciosum aliosque Episcopales apparatus à Pontifice dono recepisset, mox, venditis omnibus, pauperibus precium erogauit. Clerum insuper & populum salubri reficiebat pabulo, pauperibusque alimenta & indumenta propriis manibus erogabat. Conuersabatur autem in loco apud Ecclesiam Prænestinam ieiuniis & orationibus plenè vacans, & cæteris omnino studiis pietatis insistens. Denique iam senectute grauatus, præuisa depositione sui tabernaculi, cum noctu totus aer immenso refulsisset lumine, sequenti aurora carnis vinculis expeditus ad vitam, quæ sine claudi non potest, cum gaudio migravit sexto Februarij die. Tunc verò Christi Confessor omnibus charus, in sepulchro & Ecclesia beati martyris Agapiti sacerdotum manibus debita veneratione reconditur. Ecce autem eadem die, mulier quædam dæmonio vexata, Albanensem urbem circuit, loquebaturque per eam diabolus, sic dicens: Hodie præsul migravit ad cælum, cuius precibus ego miser expellar. Statimque obsecra muliere beati viri sepulchrum attingente, cœpit per os eius in sanctum virum contumelias dæmon euomere. Sed meritis eius erepta mulier Confessoris sepulchrum festina amplexa est, & ei, cuius ministerio sic sanata erat, gratiarum vota persoluit. Vnde & factum est, vt viso miraculo, suspensis ante sepulchrum lampadibus, confestim quoque sine ignis appositione, cernentibus omnibus, luminaria accenderentur.

*Creatur Epi-
scopus Præ-
nestinus.*

*Migrat in
cælum.*

*Liberatur ad
eius sepul-
chrum dæmo-
niaca.*

DE S. RICHARDO REGE ANGLIÆ.

Est Epitaphium eius in ciuitate Luca Italia.

VII. FEBRUARI.

BEATVS Richardus Rex Angliæ, exul patriæ, spreto mundi, contemptor sui, pater sanctorum fratrum Vvillebaldi & Vuinnibaldi, & B. Vualburgis virginis, terrenum regnum in cæleste mutauit. Deposuit coronam regiam pro vita perpetua. Exiit purpuram, & vilè induit tunicam. Regionum

*S. Richardi
tres sanctæ
proles.*

*Visit limina
Apostolorum.*

*Transit ex
hoc seculo.*

num reliquit tribunal, & Sanctorum quaesivit limina. Dimisit sceptrum, & accepit baculum. Dimisitque filiam suam in regno beatam Vualburgam, atque simul cum filiis peregre profectus est; & eis relictis apud sanctum Bonifacium martyrem gloriosum tunc Archiepiscopum Moguntinensem, virum mirae sanctitatis, eo quod Anglicus esset, & de regno suo natus, idem sanctus Rex exilio se ulteriori*, limina sanctorum trans Alpes adiit, & loca deinceps magis deuia petiit solitudinum, Deo soli idem solus liberè vacaturus. Denique post longa exilia, post multa certamina, post famis, sitis, & frigoris multimodas arumnas, in prouincia Italiae, ciuitate Luca finitur pugna, datur praemia, caelo recipitur anima, & in beati Frigidiani basilica iuxta corpus eius ponuntur pia membra, vbi & miraculis coruscant. Festiuitas eius celebratur septimo Idus Februarij.

VITA S. PAULI EPISCOPI VIRDV-
nensis, ex ea quae est apud R. P. Laur. Surium.

VIII. FEBRUARIJ.

*S. Pauli na-
tales.*

*Proficiscimus
est in paupe-
res.*

*Venit ad eye-
rium Vosagi.*

BEATVS Paulus Viridunensis Ecclesiae praesul, in Gallia Belgica parentibus ortus est non infima dignitate. Porro verò in ipsis annis teneris artium liberalium studiis adhibitus est, in quibus breui tempore eos habuit processus, vt Grammatica, Dialectica, Rhetorica, ceterisque humanioribus disciplinis sic satis instructus videretur: in templis quidem & monasteriis, iis, quae ad diuinum cultum pertinent, inuentus sedulo, benignè verò opem ferens miseris & pressis inopia, adeo vt nihil sibi praeter ea, quae sunt ad victum, cultumque corporis necessaria, retinens, facultates suas omnes in egenos, moribidos, nudos, aliisque calamitatibus obnoxios conferret, nihil de crastino sollicitus, vacansque interim ieiunijs ipse & precibus. Quibus omnibus velut calcaria eius feruenti voluntati se adhibentibus, inusitatae peregrinationis sibi ipsi laborem indixit, oblitusque generis antiqua stemmata, relictisque charissimis parentibus, tandem ad eremum Vosagi peruenit, eamque ingreditur. Habitabant in ea solitudine multi anachoretae distinctis cellulis in arctissimo silentio. Atque horum quidem viuendi consuetudinem Paulus modis omnibus amplecti voluit. Sed, quoniam non est in hominis potestate, vita eius, longè aliter euenit atque ille purarar; hoc est, vt potius futurus quandoque Pontifex & pastor, diuina id agente prouidentia,

ad

ad coenobium perueniret.

ERAT namque in illa eremo monasterium, quod hodie quoque perseverat, monasticis institutis valde insigne, Tabuleium antiquitus dictum, nunc verò Theolegium. Ad id coenobium hospitij causa diuertit Paulus. Nec mora (nescit enim tarda molimina Spiritus Sancti gratia) Cum Abbatibus benedictione monasticum induit habitum, & vt verus Christi seruus adiungitur illi congregationi Sanctorum. Vbi qualem deinde sese praestiterit, quam moribus & vita sanctum & inculpatum, non facile quisquam explicauerit. Ab ipso mutati habitus die, propè fidem excedere videbimur, si dicere velimus, quas cruces, quae tormenta sibi ipsi intulerit, dum vult corpus castigare suum, & in seruitutem redigere. Quae eius fama cum longè lateque increbuisse, coeperunt multi ad eum confluere, etiam ex longinquis regionibus, & se in eius tradere disciplinam, non solum mediocri fortunae, sed etiam praepotentium ac nobilium hominum filij. In ijs autem quoque fuit Grimo, qui etiam Adalgifus dictus est, Dagoberti Regis nepos, cuius hoc monasterium Tabuleium siue Theolegium erat iure hereditario: cuius occasione etiam postea promotus est hic noster Paulus in sedem Viridunensem, cum diu, sed frustra, eam dignitatem detrectasset. Sed iam deinceps audiamus loquentem Bercharium, qui superiorum Antistitum res gestas conscripsit, qui ita habet.

POST Ermenfredum, inquit, tractus est de monasterio Tabuleio S. Paulus, qui fuit frater Germani Parisiacensis Ecclesiae Episcopi, & in Ecclesia ista Episcopus consecratur, cuius memoria aeterna est. Nam nepos Dagoberti Regis Grimo Diaconus, qui & Adalgifus dicitur, cum fuisset a beato Paulo ab infantia reuerenter educatus, pro amore ipsius Antistitis suam proprietatem, id est, Tabuleium monasterium beatæ Mariæ in Viriduno, suo scripto & multorum fidelium scriptis, vt in sempiternum nostra Ecclesia ipsum monasterium habuisset, tradidit, roborauit, & omni auctoritate firmavit. Frasinum etiam villam pro sua pietate victui fratrum nostrorum delegauit. Sed & sanctus Paulus Basonis villam de suis redditibus comparauit. Priuilegium etiam nostris Canonicis de antiquioribus villis fecit, & suis manibus, & aliorum Episcoporum, ipsum sub diuina attestazione roborauit. Quin & de virtutibus istius sancti Patris nostri mirabile audiimus, nimirum quod adhuc monasticam vitam ducens, cum in pistrino fratrum obe-

I

dien

*Accipit ha-
bitum mona-
sticum.*

*Plures ad eum
confluunt, &
is etiam
nepos Dago-
berti.*

*Floruit hic
Bercharius,
iuxta Mola-
nam, circiter
annum Do-
mini 880.
Et Episcopus
Vid. mensis.*

*Tabuleium
monasterium
transcribitur
Ecclesiae iam
dictae.*

Ingredivit S. Paulus clibanum illius.

dientiam habuisset, & timeret, ne hora statuta fratres panem habere poruissent, eiecit igne de clibano, ipse introgressus cu cuculla sua clibanum purgavit, & panem illuc ad coquendum ordinavit; & sanus foras egressus, panem factum fratribus in refectorio tempore staturo, distribuit. Caecos quoque illuminavit, claudis gressum praeiuit, & egrotos a variis infirmitatibus curavit: denique istam Ecclesiam dilatauit. Et Deus omnipotens animam illius cum omnibus Sanctis in aeterna gloria sine fine gaudere fecit. Atque haec Berchanus. Reddidit autem felicem Christo spiritum sexto Idus Februarij.

VITA S. COINTHE, EX EVSEBII

historia Eccl.astica.

EVSEBIUS de Coitha (quam quidam falso Coniutiam vocant) sic scribit: Post haec mulierem quaedam nomine, Coitham nomine, ad idola perducunt: adorare cogunt: recusantem, imo potius execrantem, vincula pedibus innectentes, & per plateas totius civitatis trahentes, sed do horrendoque supplicij genere discerpunt. Dehinc omnes simul intrerunt per domos servorum Dei, diripientes & eurrentes, atque hostili crudelitate cuncta fedantes, ita vt pretiosioribus quibusque direptis, si qua alia viliora repererant, in unum congregata igni in plateis cremarent. Nostri tamen direptionem hanc bonorum suorum (sicut Apostolus de illis dixit antiquis) cum gaudio susceperunt.

DE S. APOLLONIA VIRGINE

& Martyre, ex Ordinatione nono.

Pro concessione fidei omnes ei contulsi sunt & euulsi dentes.

APOLLONIA virgo Alexandrina, Decio Imperatore, cum ingrauescente iam aetate ad idola sisteretur, vt eis veneratione adhiberet; illis contemptis, Iesum Christum verum Deum colendum esse praedicabat. Quamobrem omnes ei contulsi sunt & euulsi dentes; ac, nisi Christum detestata Deos coleret, accenso rogo combusturos viam minati sunt impij carnifices: quibus illa, se quamuis mortem pro Iesu Christi fide subituzam, respondit. Itaque comprehensa vt combureretur, cum paulisper

lisper quasi deliberans quid agendum esset, stetit; ex illorum manibus elapsa, alacris se in ignem paratum iniecit. Vnde, breui consumpto corpore, purissimus spiritus in caelum ad sempiternam martyrij coronam euolavit, quinto Idus Februarij.

VITA S. ANSBERTI EPISCOPI

Rothomagensis, ex ea qua est per Angradam ad Kibertum Abbatem Fontanellensem.

EO tempore quo scepra regni Francorum gubernabat Clotarius, filius Clodouei Regis & Bathildis Reginae, vna cum germanis suis Childerico & Theodorico, sancte recordationis Ecclesiae Rothomagensis Antistes. Ansbertus a patre Siuino, & pago Velioassino, patrimonioque vocabulo Calcegio, nobili erat ortus genere. Sed repudiato stemmate patrum, mox, vt valuit, sola Conditoris paternitate elegit censer. Et traditur quidem a parentibus magistris strenuis, literis erudendus. Qui cum adultus pubertatis excederet annos, secularis eius pater, vt vnicum eum diligens, venationibus eum occupari, & dulcedine seculi armari cupiebat. Sed quo oblectabatur pater, adolescens filius per omnia fastidiebat. His etiam diebus quidam illustris Robertus nomine, gerulus fuerat anuli Regis Clotarij. Atque huius quidem filiam Angadrisinam praedictus Siuinus expetiit, volens eam suo inueni filio Ansberto sociari. Nec mora. Constituto die, casto iuueni casta desponderetur puella. Denique ambo integritatem mentis & corporis casti seruare cupientes, omnipotentem deprecabantur Dominum, vt voluptatum venena a cordibus eorum dignaretur repellere. Sed & orante beata Angadrisina virgine, vt speciositas illius in deformitatem verteretur, ilico Dominus preces eius exaudiuit, ita vt facies illius immundissima lepra cooperta mox aparuerit. Et quidem concurrunt medicorum frequentia, sed nihil proficit; donec fatente illa continentiae suae votum, ad Rothomagum urbem, sancto Antistiti dirigitur Audoeno sacro velamine consecranda: Quo facto (o rem stupendam!) pristinae pulchritudini est reddita: qua & postea sancta gubernatrix effecta est cenobij, quod est situm prope muros urbis Bellouaci.

Post haec autem vir Domini Ansbertus in aulam Regis, licet nolens, a genitore perductus, sicut erat acumine ingenij clarus,

Consummatur martyrio.

S. Ansberti nobile genus.

Abhorret a venationibus & similibus.

Proponit una cum desponsa sibi Angadrisina seruare castitatem.

Accipit eius sponsa sacra velamen.

Verfatur ipse in aula, sed admodum pie.

clarus, ita cœpit esse Scriba doctus, conditorque regalium priuilegiorum, & gerulus annuli regalis, quo eadem signabantur priuilegia. Sed tamen positus ibi, piæ doctrinæ atque humilitatis exemplis ad Dominum se conuertens, seculum relinquere, & ad monasteria declinare seriò cogitabat. Itaque in laico adhuc habitu constitutus, plures exhortando inuitabat ad præmia felicitatis æternæ. Denique igne diuini amoris accensus, à palatio egressus, nullique sodalium, ac sibi famulantium confiteri volens suam voluntatem, arripuit iter quod ad prouinciam ducit Rothomagensis, peruenitque ad Fontanellam cœnobium super fluium Sequanæ, vbi sacerdos Domini clarus Vuandregifilus monasterium construxerat, atque cum magna monachorum cohorte laudabiliter vivebat; vbi & ipse Ansbertus comam capitis deposuit. Qui ita Christi iugo colla submittens, factus est mox in cœtu monachorum cunctis humilior, omnibusque obediens, vigiliis frequens, orationibus assiduus: cui etiam data erat ex compunctiōe cordis per infusionem Spiritus sancti haud exigua effusio lachrymarum. Atque interim inclytus Domini sacerdos Vuandregifilus, cum per viginti ferè annorum spatia hoc cœnobium à primo ædificationis die in regimine tenuisset, ad extrema peruenit, cum subrogatus ei fuit famulus Domini Lantbertus, religione præclarus, & genere nobilis.

De monachis

Huius vitam sanctissimam vide infra 22. Julij.

Creatus sanctus Ansbertus Abbas.

Nota quod in omnibus dignitas vere seruatus.

Multa pie instituit pro sustentatione pauperum.

S V B quo quænam præclara huic monasterio obtigerint, longum est hîc ex ordine narrare. Sed illud dicam. Lantberto in Lugduno, celeberrima vrbe Galliæ, defuncto sancto Genesio, Pontifice subrogato, vnanimes in cœnobio Fontanella monachi beatum Ansbertum sibi elegerunt præesse Rectorem. Qui sanè post susceptam regiminis curam assidue meditabatur quale suscepisset onus, videlicet commissi à Domino gregis regere animas, & multorum seruire moribus. Atque ita erat sicut cæteris prælatus, ita cunctis humilior: in vestitu vilis, in cibo mediocris, abstinentiæ iugi deditus, patientiæ virtute, ac charitatis obsequio, eleemosynarumque largitionibus abundantissimè cumulatus. Vnde & in præfato venerabili Fontanelleni monasterio inter felicia bonitatis suæ gesta, etiam xenodochium imbecillium ac decrepitorum pauperum, instar duodeni Apostolici numeri constituit, deputatis eisdem rebus quæ sufficienter præberent alimoniam. Alias quoque duas constituit in eodem monasterio pauperum Christi debiliū mansiones, quos in octonario ex multis sacro numero

mero singulatim octonos habitare fecit; quibus sine indigentia quotidianum largiri victum perenniter censuit; quorum vocatio nulla erat alia, nisi horis constitutis diurnis nocturnisue in domo Domini residere, orationique ac vacationi diuinæ deuotè insistere. Sed nunc narrare aggredior, qualiter idem vir venerandus Pontificatus conscenderit gradum.

H I S diebus contigit, vt beatus Audoenus Rothomagensis vrbis Pontifex, plenus virtutibus & sanctis actibus, à Domino vocatus, migraret feliciter è mundo. Post cuius sacrum transitum cuncti Rothomagensis vrbis ciues, missa petitione ad Theodoricum gloriosum Regem, cum eius permissu & auctoritate vnanimiter beatum Ansbertum sibi elegerunt consecrari Antistitem. Quorum electioni congaudens Rex, ex templo legatos dirigit, qui eundem Christi famulum regias perducerent ad ædes. Nec multo post: Legati ad beatum Patrem Ansbertum peruenientes, mandata Regis pandunt, ad aulam regiam ire compellunt. Morabatur enim præfatus Rex in villa Clypiaco, quæ sita est in Parisiaco territorio; vbi conuentum magnum populorum habens, de vtilitate ac tutela regni tractabat, vt ad eius consultum (veluti agere consueuerat; nam Cōfessor illius erat) de regni negociis tractaret. Et ecce, cū vnanimi voto sanctorum sacerdotum, Regis & Principum, eligitur, trahitur, atque in eodē palatio à S. Lantberto Archiepiscopo sedis Lugdunensis, aliisque sanctis Præsulibus, qui ad hoc generale placitum conuenerant, in Pontificem consecratur Ecclesiæ Rothomagensis. Iam erat in Pontificatus honore & onere sublimatus, cum cœpit opere sanctitatis etiam amplius clarescere. Floruit enim sub ipso Christi Ecclesiæ, sicut monasterium antè floruerat. Creuit gratiis, decreuit metallis.

A L I Q V A N D O enim ingrediens locum vbi Ecclesiæ thesauri reconditi erant, ipsos sibi iussit præsentari, & aliqua distribui, plurima reseruans, vt eleemosynæ piæ largitio è sinu sanctæ matris Ecclesiæ cum pietatis fructu benignè procederet. Nam quæ ociosè diu congesta fuerant, ad reprimendam famis validæ penuriam, quæ tunc populos vndique grauitè premebat, dignis tandem indigentium vrbibus deputauit, & dudum defunctis thesauros suos transmisit. Sed & cum pro salute animarum attentissimè vigilaret, etiam Archidiaconos conuocans, de prædicatione populorum, & Ecclesiarum restauratione & honore, maximam gerere curam sedulo commonebat. Censur quoque qui de vicis publicis canonico ordine

Moritur feliciter S. Audoenus Episcopus Rothomagensis.

Succedit ei sanctus Ansbertus.

En nihil nouum esse quod sint thesauri Ecclesiæ.

Curat vt Archidiaconos vigilent prædicationi, & instaurationi Ecclesiarum.

Transfert reuerenter corpus S. Audoeni.

Diligenter visitat suas parochias.

ad partem Pontificis perfolui consueuerant, gratuita benignitate in restorationibus Ecclesiarum benignissime Presbyteris indulgit earundem Dei adiutorem. Transtulit autem inter reliqua bonitatis suae opera, quae in Episcopatu gessit, venerabile corpus sancti Antistitis Audoeni in eminentiorem locum Ecclesiae S. Petri, quae sita est in suburbano urbis Rothomagensis, cum reuerentia magna, & hymnorum laudibus Clero personante, qui dies etiam factus est deinceps solenniter celebris. Semper autem reminiscens plebis sibi à Domino commissae, frequenter iuxta ministerium sibi traditum parochias circumibat proprias, praedicationis sanctae morem, & pia conversationis dulcedinem indefinenter eorum instillando mentibus. Quin etiam, ad hoc diuini ministerij opus, probate conversationis viros semper secum retinebat, eorum iuramine fultus.

In quibus dum gnauiter versatur sanctus Antistes, egit callidissima arte humani generis hostis, ut vir splendidus mundo, splendidior in Christo, propria priuaretur Pontificali sede, essetque detrimentum plebis ablatio tanti pastoris. Nam cum inter Principes Francorum seua esset exorta discordia ob multiformem regni diuisionem, callidus humani generis hostis malignorum contra Dei famulum saeuire fecit inuidiam; qui Pipino Principi fraudulenter suggererent, virum sanctum aduersus cum contraria tractasse consilia: vnde & iussu eiusdem exilio deportatur in Altum montem monasterium, quod est situm in territorio Hannoniensi super Sambre fluitio. Vbi nullo exstante crimine, humiliter exilij subiens arumnam, iuniorum etiam ac vigiliarum instantia cunctis eiusdem loci habitatoribus lucis monstrans exempla, cum post aliquantum temporis per eundem Principem ad sedem propriae urbis reuertendi licentiam iterum accepisset; diuina vocatione praueutus, post perceptionem corporis & sanguinis Domini, sanctaeque crucis signationem, transit feliciter e mundo, die quinto Iduum Februariarum. Cuius sacrum corpus, uti petierat, mox cum magna solennitate translatum est ad cenobium Fontanellense, multis ad illud editis miraculis; quod factum est anno sexcentesimo nonagesimo quinto.

Meritur in Altomonte monasterio Hannonie.

VITA S. SCHOLASTICAE ABBATISSAE, ex Ioanne Maldonato. Hispano.

X. FEBRU.

X. FEBRUARI.

SCHOLASTICA diuinae Benedicti soror, ab ineunte iam aetate deo dicata, diem ad ultimum nunquam desinit, in summa morum vitaeque sanctitate, ac integritate persistere. Praesidebat monasterio sacrarum virginum, non procul a nobis fratris Benedicti, consueueratque fratres quotannis forem intrare. Cumque die quodam de more ad eam venisset, & in sacris colloquijs totum diem ambo peregerent, incumbentibus noctis tenebris, fratrem virgo rogauit, ut ea nocte sibi maneret diuinis forem colloquijs refortus. Abnegat Benedictus, extra cellam posse nocturno manere. Erat in caelo tanta serenitas, ut nec parua quidem nubecula appareret. Auditis tamen Scholasticae verbis fratris, mansionem extra cellam constantissime negantis, manus, inferatis digitis, super mensam posuit, & caput manibus Deum precatura defixit. Vix dum finierat, cum ecce fulgura micant, tonitrua, concussiones horrendosque tonitrus ingeminant, tantaque vis imbrium subsequuta est, ut rueret domus videretur. Ita vir pius fecit inuitus, quod sponte facere recusauerat. Post triduum Benedictus orationi solus intra cellam insistens, animam defunctae sororis Scholasticae caelos penetrantem vidit, & sodalibus ostendit, quos etiam, ut corpus deferrent, statim misit, & in sepulchro, quod sibi parauerat, tumulauit.

VITA S. EULALIAE BARCINONENSIS, ex Io. Maldonato. Hispano.

XII. FEBRUARI.

EULALIA Barcinone Hispaniae ciuitate Diocletiano & Maximiano res Romanas agentibus, a praeside Daciano tentata, & ad sacrificandum inuitata est. Illa quamuis adolescentula nondum annum transgressa tredecimum, soli se Deo caeli & terrae conditori sacrificaturam dixit, cui se iam dudum sponsam addixerat. Nudata tunc est, fustibusque durissimis caesa, oleo deinde feruenti perfusa, insuper & in massam calcis viuae demersa. Sed cum constantissime omnia superasset, nuda super lectum ferreum extenditur, plumboque fuso perfunditur. Non exhorruit virgo hoc etiam subire tormentum. Precibus tamen intentae plumbum minus nocuit, cum manus interim carnicum concremarentur. Caeditur iterum crudelissime virgis, restarumque minutijs eius plagae conficantur

Martyrium subie S. Eulaliae.

nihilominus tamen persistens immobilis, felicitatem suam, quod talia pro Christo pateretur, commendabat. Evidentissimis etiam & apertis rationibus, dum cruciabatur, demonstrabat, mortem Christi humano fuisse generi sicuti conducibilem, ita & necessariam, Gentiliumque deos insinuabat, refellendos ac confutandos. Quod ferre non valens Præses, candelis accensis genas exuri, sinapique ex aceto naribus infundi præcepit, atque calce oleoque perfusam in caminum flagrantem mitti. Verum quod hymnos, illæsa diuinos inter flammam personabat, educitur: & per ciuitatem, quo pudeficeret nudata ac decaluata deducitur. Postremo extra ciuitatem deportata, cum nulla reliqua esset spes, eam tormentis aliquando cessuram, decollatur.

Iterantur tormenta.

VITA S. AVSTREBERTHÆ PRIMÆ

Abbatissæ Pauliacensis, ex ea quæ est per eius ferè contemporaneum.

X. FEBRUARI.

BEATA ac venerabilis Austrebertha exorta est Taruaniensi territorio, patre officio Comite Palatino, nomine Badesfrido, matre nomine Framehilde. Sub quibus puerilibus annis simpliciter domi transactis, talis tantusque tamen in ea feruor excreuit sanctitatis, ut nulli foret dubium, quin ante ortum natiuitatis eam sibi Dominus in ancillam elegerit. Nam cum esset infra decennium, ita eam Spiritus sanctus repleuerat, ut mens eius aut circa Ecclesias, aut monasteria iugiter anhelaret. Quadam etiam die cum vultum speciei suæ more infantium in aquis contemplaretur, ecce repente apparuit ei quoddam velamen capiti eius impositum. Quod signum apud eam intantum valuit, ut ex illo iam die hoc estuaret desiderio. Interea procedente tempore, parentes eius, arrhabone pro amore seculi recepto, tempus præfinitum & diem ipsi statuerant nuptiarum; cum illa in angustijs posita, cogitare cœpit quid ageret. Erat his temporibus vir sanctus magni apud Deum meriti Audomarus nomine, Taruaniensis vrbs Pontifex, in cuius diœcesi puella nobilis originem traxerat. Ad hunc ergo ipsa tunc furtim properauit. Iam venerat ad flumē quod dicitur Quantia, ubi aquarum abundantia totum repleuerat, ut superiorem pontem illic absconditum sub se vnda teneret. Et vide miraculum. Oratione facta, commutata est aqua sub

S. Austrebertha genus.

Vix decennis semper est aut in Ecclesiis, aut in monasteriis.

Inuitæ paratur nuptiæ.

pedibus instar ligni solida, ita ut Dei famula transiret illæsa.

AMNE transmissa, quantocyus properans peruenit ad hominem Dei, prouoluta puella ad pedes eius, quod desiderabat, obtinuit; consecrata est Christo, accepte velamine. Vir autem Dei cum cognouisset parentes eius hac re esse perturbatos, assumpta secum Dei famula, consolandi gratia eos visitare studuit, eorumque commotos animos verbis pacificis deliniuit. Deinde verò cum aliquandiu in domo parentum commorata fuisset, cœpit quoque implorare matrem & fratres ut monasterium possit ingredi; cum non multo post illi assentientes, etiam ad monasterium usque eam perducunt. Est autem ipsum monasterium super fluuium, qui dicitur Somma, constructum; nominatur autem Porcus; ubi que præerat spiritualis mater nomine Burgofledis. Vbi hæc beata Dei famula, ouibus sanctis adiuncta, primam virtutum humilitatem ita in suo corde profundamento inseruit, ut non solum spirituali matri, sed etiam cunctis sororibus quasi ancilla seruiret: unde & post aliquantum temporis, eligentibus cunctis, consentiente matre, licet inuita, Præposita constituitur. Quo ex facto cœpit etiam magis humiliari, magisque de virtute in virtutem proficere, patientiam opponens contra immites, pusillanimis autem ostendens longanimitatem. Quæ etiam circa obedientiæ virtutem qualis fuerit, monstrabitur sequenti exemplo.

IN eodem monasterio erat consuetudo, ut vicissim à sororibus coquerentur panes. Sed dum hæc Christi famula die quadam in ordine vicis suæ in hoc opere laboraret, habebat secum vnam tantum adolescentulam, quæ apud eam fuerat educata, & hoc miraculum narrare consuevit, quæ hucusque vixit in corpore. Cumque clibanus fuisset incensus, & panes in promptu ad coquendum parati, igneque extracto, deinde à fauillis vel prunis, quæ remanserant, debuisset mundari, fasciculus, qui erat in summitate ligni colligatus, casu igne adustus est totus. Quod ubi Dei famula aduertit, collidens inter se manus, altiusque ingemiscens, ait: Væ nobis, quid acturæ sumus? Panes peribunt: opus enim hoc modo reparari non potest. Et currens festina, obserauit ostium domus. Deinde signo crucis munita, medium inter ignium vapores clibanum ingreditur, arreptisque manicis, quibus in brachijs utebatur, clibanum omnem mundauit. Egressa denique officium diligenter compleuit, & nec vnum quidem capillum capitis, nec vel fimbriam vestimenti eius est ausus ignis attingere. Tunc verò præcepit

Fugiens ad sanctum Audomarum calcas aquam instar ligni solidi.

Accipit sacrum velamen.

Ingreditur monasterium.

Eligitur Præposita monasterij.

Nota abatem in clibanum.

Ingreditur clibanum ascensam illæsa.

*Pro penitenti-
a uestitur
lorica ferre-
super nudū.*

*Item mitti-
tur Romam.*

*Pontifex mit-
tit eum Hie-
rosolymam.*

*Agit peni-
tentia in ar-
tissima specu-
per nouē an-
nos.*

*Dirigit hu-
m lapide sup
posito.*

super nudum superuestitur, firmiterque per totum corpus de-
cem catenis seu vinculis artificis magisterio subtiliter con-
stringitur, ne processu tēporis facillē dissoluatur, deinde, asper-
rimo cilicio desuper contegitur, ferrumq; galeatum subtiliter,
vt solui non valeat, capiti imponitur, ac postremò, quia pluri-
mos offenderat tempore schismatis, nudis sic pedibus Apo-
stolice conspectui se præsentare iubetur. His verò diebus præ-
sidebat sanctæ sedi Apostolicæ beatæ memorię Eugenius Pa-
pa tertius: ad quem cum ita venisset Guilielmus, considerans
dominus Apostolicus & peccatorum ipsius enormitatem, &
infinitam tamen Christi misericordiam, sic eum tandem est
allocutus: Patriarcha, inquit, Hierosolymitanus, scio quòd vir
magni consilij sit, ad ipsum te mitto, & potestatem super ani-
mam tuam loco mei sibi committo. Nec mora. Sicut tūc ter-
ra Hierosolymitana erat in manibus Christianorum, Guiliel-
mus celeriter Hierosolymam profectus, postquam sepulchrū
Christi visitasset, venit ad Patriarcham, ac deinde alligatur ab
eo salutaribus vinculis salutaris satisfactionis. Erat autem Pa-
triarcha filius cuiusdam de seruentibus olim Guilielmo, vnde
etiam valde congaudebat eius conuersioni.

Quia cum niteretur eum cohabitantem retinere secum,
vir Dei iam fugiens publicū, nullatenus acquieuit, sed magis
solitariam vitam ducere præelegit. Quòd & factum est. Nam
infra breue tempus intra ambitum atrij domus suæ artissi-
mam specum desuper coopertam fecit fabricari, instar tugurij
leproforum. In quam, ædificatione sic constructa, præsentē
Primate, Guilielmus lætissimè & glorianter, quasi in carcere se
retrusit, & nouem annis continuis cum nimia ciborum parsi-
monia ibi se reclusit. Domus erat cella, potus, aqua, cibus, pa-
nis nigerrimus, habitus, ferreus & asperrimus, lectus, antrum,
culcitra, solum, capitale, saxum, coopertorium, tectum: & tali-
ter se habuit per nouennium continuū. Sed neque sic tamen
(ô humanam miseriam!) omnimoda adhuc fuit securitas. Ec-
ce enim sollicitantibus eum ad reditum in patriam importu-
nissimè cognatis & amicis suis, qui tandem eum inuenerant,
primò quasi infestationem eorum declinaturus, clanculum
inde recedit, mox ambulans solitarius quocunque eum spiritus
ducebat, factus est tepidior, ac minus diligens: postremò
in partes Tusciæ veniens, circa confinia Lucensium, videns-
que ibi imperitè Castrum quoddam impugnari, penitentia
oblitus, demandauit sibi castri terreni expugnationem. Quin
etiam

etiam iam promiserat in crastinum expugnationis trium-
phum, cum (ô diuinam rursus bonitatem!) summo mane re-
perit se lumine priuatum oculorum.

Et quidem hanc Dei visitationem cum sensisset Guiliel-
mus, petit citò veniam quòd respexisset retrò, & sic iterum à
Domino illuminatur: deinde reuisit Hierosolymam & Pa-
triarchæ domum: recipit se iterum in prius tugurium, distri-
ctiori etiam solito se vita affigens. Sed non mansit ibi amplius
quàm biennium. Videns enim vir Dei, iam in omnibus pau-
dus, partim nimiam suorum ibi rursus infestationem, par-
tim quòd scriptum est, Væ soli, voluit se magis in laboribus
corporis exercere, quatenus diabolus eum semper inueniret
occupatum. Vnde & inuento nauigio transfretauit, & venit in
Hispaniam: & ingressus Compostellanam ciuitatē cum omni
deuotione beati Iacobi Apostoli visitauit Ecclesiam. Vbi cum
aliquandiu apud quasdam personas religiosas, eum charitati-
uè detinentes, fuisset demoratus, in Tusciam reuertitur, Pifa-
norum partes ingreditur, & in sylua, quæ Liualia nuncupatur,
speluncam horribilem reperit. In hanc igitur descendens Do-
mino famulaturus recipitur, & in breui sociorum sibi reli-
giosorum numerus copulatur, cum quibus illo in loco ali-
quanto tempore religiosè viuentibus conuersabatur, hospi-
talēque construitur, ad Dei venerationem & pauperū Chri-
sti refectioem. Sed post non multum temporis feruor eo-
rum cœpit paulatim tepescere. Vnde & facti fastidiosi qui ad
eius regulam & exemplar debebant vitam moderari, cœpe-
runt etiam conuiciis eum vnanimiter aggredi.

Itaque inter dyscolos Deicola cum non proficeret, ho-
spitale cuidam viro religioso, Petro nomine, qui actibus ma-
lorum non consenserat, commendauit, & sic de illo loco dis-
cessit. Recessit igitur prudens de concilio malignantium, ex-
cussio puluere pedum illis in testimonium, veniensq; ad mon-
tem qui de Pruno nuncupatur, in sylua opacissima, sub quo-
dam modico tugurio solitarius Domino famulatur. Ibi arcta
vita voluntariè assumitur, contemplationi simul & actioni in-
sistitur. Ibi cellula construitur, hortulus concluditur, areola
diuiditur, humus oleribus feritur, & arborum diuersa species
inferitur. Sed & à viro Dei terror quoque & horror serpen-
tum venenosorum cellam inquietantium procul repellitur,
omnisque infestatio immundorum spirituum potenter abigi-
tur, non minùs etiam in expugnatione prauorum hominum
visti

*Obliviscitur
sua peniten-
tia, vnde & à
Domino fita
castigatur.*

*Redit Hie-
rosolymam.*

*Visit S. Iaco-
bum in Hispa-
nia.*

*Colligit in Ita-
lia quosdā re-
ligiosos socios.*

*Socii in eum
insurgētibus
miserat Lucā.*

*Item & alia
sancta facie
L. S. P. S. P. S.
L. S. P. S. P. S.*

*Patitur &
hos sibi in se
stos.*

*Venit Castellionem, ubi
hospitium suum
liberavit a se
bribus.*

*Venit in vallem dictam
Stabulum Rodis.*

virili ipso existente. Unde opinionis eius fama undique crebrescente, sociorum multitudo Deo famulatura illi rursus copulatur. Sed nec sic cessavit totius boni hostis. Etenim etiam hic inmisit in cor sodalibus, & falsis fratribus qui cum ipso morabantur, ut cum molestis & iniuriis incessanter insectarentur: quod & ita factum est.

QVARE & cum vir Dei eorum persecutiones diu satis longanimiter sustinisset, tandem eorum nequitias cessit, & abiit, atque in sylvam Livaliam, ubi prius hospitale construxerat, rediit. Vbi cum fratres eiusdem loci, instigante eodem diabolo, non minus eum persequerentur, imo plus etiam, quam antea, ecce subito, sicut ipse postea referre consuevit, vox ad eum de caelo sonuit, quae in montem Petritium iuxta Castellionem Burianensem eum ire praecipit. Tum vero ipse ad obsecundandum mandantis imperio, licet infirmus artibus, & corpore debilissimus, statim accingitur, & tandem paulatim ad nominatum locum peruenit. Vbi cum per aliquot dies resedisset quietus & solitarius, supervenerunt pastores pluri, qui de tota vicinia illic statutis diebus conveniebant frequentius. Quorum frequentiam & inquietudinem vir solitarius ferre non sustinens, egressus inde, lustrato undique loco, tandem Castellionem devenit, ubi amore Iesu Christi a quodam viro mansueti, qui erat incola loci illius, honestissime susceptus est, & in domo eius resedit multis diebus hospitatus, donec scilicet ab eius vxore per invocationem nominis Christi sub omni celeritate febrem pelleret. Post haec enim vir vere humilis laudationem sui ferre non valens, apud quos huiusmodi fecerat signum, non acquieuit ulterius commorari. Sed iam ad finem properat oratio.

RECEDENS inde clanculo, ad Ecclesiam S. Nicolai perrexit, & ibi modico tempore cum venerabili viro Guidone Presbytero permansit, ac deinde eius beneficio & auxilio in vallem, quae dicitur Stabulum Rodis, ad habitandum est introductus. Erat autem Stabulum Rodis solitudo quaedam penitus inculta, & horribilis valde. Ibiq; anno Dominicæ incarnationis millesimo centesimo quinquagesimo quinto, mense Septembri, mediante adiutorio virorum nobilium castri Burianensis, & dicti domini Guidonis Sacerdotis, erectum est viri Dei, prout ipse voluit & optavit, in epale modicum, & tugurium vile. Atque ibi per annum ferme & dimidium supervixit, & pauperum degens, vitam asperissimam duxit. Atque haec fuit

ultima

ultima mansio & statio viri Dei. Ibi enim corpus terrae, spiritum vero tradidit aeternae requiei. Precabatur vero beatus Guilielmus (ut Albertus eius discipulus in libello de eius vita scribit) pro commissis criminibus assidue, & pro ipsis diluendis plerumque lacrymabatur. Quin & quotidie, etiam diebus festiuis ieiunabat, & post protracta ieiunia, modico & simplici cibo debilia membra refocillabat.

TERNIS siquidem diebus in hebdomada exiguo pulmento & vino modico se reficiebat, sed adeo diluto, ut sapore penitus ablato, colorem vini tantummodo retineret, cæteris diebus aqua & pane vivebat, iis ad condimentum crudas herbas superaddens. Pro mensura autem cibi quandam paropsidem, & pro quantitate potus ligneum scyphum habebat. Quo discretionis moderamine vir Dei usus est assidue usque ad finem vitae. Cilicinis vero super lorica vestibus diebus & noctibus utebatur, in quibus, praeter asperitatem & frigus, tanto insuper laniatu afficiebatur, ut hororeis abominatio quibuslibet cernentibus incuteretur. Sed & nuda humo cubabat, ligno capiti supposito, verus christicola: cum tamen mira illi esset erga uniuersos lenitas, mira charitas, patientia simul atq; humilitas. Cuius defuncti corpus a discipulo & Presbytero, more Christiano terrae commendatum est in ipso illo loco, dicto Stabulo Rodis, in hortulo quæ ipse, dum viueret, propriis manibus coluerat. In quo loco postea constructum est oratorium: ubi morbidis & variis depressis languoribus multiplex a Domino praestatur beneficium, & prope est Dominus petitionibus omnium pie beatorum Guilielmum inuocantium. Obiit autem vir Dei quarto Idus Februarii, anno Verbi incarnati millesimo centesimo quinquagesimo sexto.

**VITA S. SEVERINI ABBATIS AGAV-
nensis, ex ea quæ est per Faustum Presbyterum.**

XI. FEBRUARI.

BEATVS Severinus, religiosus Dei cultor, patres habuit generis nobilitate conspicuos, qui cum a prima ætate in literis & pietate instituendum curarunt. Tandem etiam eoultque in scientia & vitæ integritate progressus est, ut dignus existimatus sit qui insigni Agaunensium monasterio, ubi fortissimus Christi martyr quiescit, Abbas præficeretur. Virtutum enim eius bonus odor iam longè lateque se diffuderat, & cum

*Migrat ad
Christum.*

*Magna in
ipso gratia lacrymarum.*

*Aquam &
panem sumit
etiã in certa
quantitate.*

Ad eius sepulchrum multa præstatur indigentibus beneficia.

*S. Severini
genus.*

*Intelligitur
S. Severinus.*

& cunctis eum celebrem reddiderat, atque venerabilem. Car-
nis vel generis splendorem longè superabat mentis generosi-
tate, & virtutum gloria. Feruebat namque in illo Dei amor,
animi inuicta cernebatur patientia, edomandæ carnis ingens
studium, & multa cibi potúsque parsimonia. Insistebat autem
acriter & strenuè sanctis precibus. Magnaque illi aderat ani-
mi compunctio, qua fiebat vt esset semper ad cælestia suspen-
sus, vbertimque lacrymans vota sua Domino ardentè offer-
ret. Sed & inter hæc, omnibus se præbebat affabilem, qui con-
siliij aut solatij captandi causa ad ipsum accessissent, infirmis
fratribus adhibens paternæ adhortationis fomenta.

E A porrò tempestate Clodoueus Rex Fræcorum in acrem
febrem incidit, quæ multò tempore eum vehementer afflixit,
quousque scilicet ad eum perlatus est rumor sanctitatis beati
Seuerini; quo tempore misit homines, qui virum Dei cum om-
ni humilitate obsecrarent, vt ad ipsum accedere, & suis preci-
bus sanitatem à Domino ipsi impetrare dignaretur, quando-
quidem medicorum opera omnis frustra in ipsum collata, ni-
hil diuturno morbo remedij attulisset. Prolixum est autem
narrare per singula, quomodo vir Dei in ipso itinere ad oppi-
dum Niuernense veniens, Eulalium Pontificem surdum & mu-
tum, totoque iam anno lecto decumbentem, subito ab omni-
bus illis malis sua oratione reddiderit sanum; & rursus quàm
diuinè sanârit quendam leprosum, Lutetiam ingressus, in ip-
sa vrbs porta, ipsum scilicet peramanter exosculatus. Breuiter
ad Regem cum venisset, eo salutato, procubuit in preces. Qui-
bus absolutis, casulam, qua indutus erat, super Regem ponit;
& ecce confestim febre profligata surrexit Rex incolumbis,
gratias agens Deo, & flexis genibus eius seruum Seuerinum
venerans, cuius precibus salutem repentè esset consecutus.

M A N S I T autem aliquandiu apud eum B. Seuerius,
multosque tum aulicos, tum ciues Parisienses, depulsis mor-
bis & malis quibus premebantur, fusa ad Deum prece, saluti
reformauit. Vnde & eiusmodi mirificis operibus vir Dei cre-
uit apud omnes præclara sui æstimatione, & laudabatur Chri-
stus in fidei seruo suo. Rex quoque Clodoueus potestatem
ei fecit, quantam vellet pecuniam accipiendi ex thesauris ip-
sius, & pauperibus largiendi. Tum præterea è carceribus quo-
que abeundi copiam fecit omnibus, quos vir Dei censuisset
dimittendos, quorum sanè ingens fuit numerus. At verò iam
senferat homo Dei aduentare tempus, quo esset ab hoc exilio
migran-

*Singulares
S. Seuerini
virtutes.*

*Sanat Eula-
lium Episco-
pum surdum
& mutum.*

*Iam Regem
Clodouem à
vehementissi-
mi febris.*

*Dimittuntur
per eum mul-
ti ex carceri-
bus.*

migrandum ad veram vitam, & ad patriam æternam; cum Re-
gi & Parisiensibus valedicens, ad castrum Nantonense pro-
perauit, vbi oratorium erat ex lignis constructum, in quo
Presbyteri duo Paschasius & Vrsicinus Deo ministrabant, de
quibus etiam illi Dominus significarat, quòd illorum operâ
esset mandandus sepultura.

A D illos igitur accessit; & comiter eos alloquens, indicauit
se propterea eò aduenisse. Deinde commendauit illis Faustum
Presbyterum, qui triginta annis assiduè in eius ministerio
fuerat; itemque Vitalem monachum, discipulum suum. Porrò
Presbyteri illi Paschasius & Vrsicinus honorificè virum san-
ctum exceperunt; qui iam ad imminentem huius vitæ supre-
mum diem sese cum multis lacrymis assiduè precibus reli-
giosè præparabat, vt posset venienti Iudici lætus & expeditus
occurrere. Nec longum intercessit tempus. Vbi ventum est ad
vndecimum mensis Februarij diem, felicem spiritum in ma-
nus sui efflauit creatoris. Vt autem testati sunt qui morienti
aderant, totus ille locus, in quo decubuit, multo lumine circū-
datus fuit ea hora qua decessit. Sed & postquam obdormiuit,
Paschasius & Vrsicinus corpus læanime, ita vt moris erat,
abluerunt, indutumque vestibus summo cum honore in supra-
dicto oratorio terra condiderunt: vbi hodieque ad eius sepul-
chrum multa præclara sunt miracula, glorificante Christo
seruum suum. Super quod eius sepulchrum postea Childeber-
tus, Clodouei filius, construxit ædem augustiorem & subli-
miorem, regis etiam muneribus eam augens, cupiens scilicet
apud Deum sancti viri precibus adiuuari.

DE S. MELETIO EPISCOPO AN-
tiochen, ex D. Ioanne Chrystomo.

XII. FEBRUARI.

P ER venerandam & sacrum hunc gregem oculos vbique
circumferens, & vniuersam ciuitatem aspiciens hinc præ-
sentem, nescio quem prius beatum pronunciam, sanctumne
Meletium, quòd vel post mortem tanto honore fruitur; an
vestram charitatem, quòd tantam in vestros pastores beneuo-
lentiam etiam post discessum ostenditis. Quintus enim afinus
iam præterit, ex quo ille migravit ad Iesum, quem desidera-
bat; & perinde ac si heri & nudiustertius eum vidissetis; tam
feruentè amore ad eum accessistis. Et enim quomodo radix
m quæpiam

*Venit ad eam
seruum Nanto-
nense.*

*Predicit de
vinitus de
sua morbo.*

*Feliciter e-
mittit spiri-
tum.*

*En quare ho-
noramus Sa-
ctos.*

*Et pastor fe-
lix sancto po-
pulo, et popu-
lus felix quom-
que sancto
pastore.*

*Nota in signum
similitudine.*

*Etiā ipsum
nomen S. Me-
letij om. su-
est venerabile.*

*Item omnes
avidè vene-
rantur eius
imaginem.*

*Validissimè
do. et nos
breuissimo
tempore.*

*Insaniter ve-
pè dic bonū
pro malo.*

quæpiam admirabilis, quæ latet in sinu terræ, ipsa quidē non apparet, per fructus autē ostendit vires suæ virtutis; ita etiam beatus Meletius in hac capsula conditus, ipse quidem non cer- nitur à nobis oculis corporis; per vos verò, qui estis fructus, ostendit vires suæ gratiæ. Et nos quidem fileamus. Sufficit enim dies festus, & feruor vestri studij, ad tuba clariùs procla- mandum, S. Meletij in vos amorem tāquam in filios. Sic enim vestras mentes accendit ad suam amorem, vt vel ad soium no- men incallescatis: propter quod & ego illud nunc in meis ver- bis annecto assidue. Nam & cum eum à principio in ciuitatem ingressum excepissetis, vnusquisque filium suum appellabat ab eius appellatione; per appellationem existimans vnusquis- que in domum suam sanctum illum introducere, patres, ue- ros, & proauos; matres prætereuntes beati Meletij nomen imponebant liberis quos pepererant.

Sed neque ad nomen solum, adeo fuitis affecti, sed ad ipsam etiam figuram corporis. Quomodo enim fecistis in nomi- bus, hoc etiam fecistis in illius imagine. Etenim in palis anu- lorum, & in simulachris, & in phialis, & in thalamorum pa- rietibus, & vbiq̃, facram illa multi exproleunt imaginem, vt non solum audirent sanctam illam appellationem, sed etiam vbiq̃ viderent figuram corporis, & eius excessus du- plicem haberent consolationem. Etenim cum primū fuit ingressus, fuit expulsus e ciuitate, inimicis veritatis eum ex- pellentibus. Deus verò id concessit, simul & illius virtutem & vestram volens ostendere, illius quidem, quod triginta die- bus, nec ijs quidem integris, tantum potuit; vt postea irruen- tibus spiritibus innumerabilibus, illa befactata & inconcussa manserit illa doctrina, vestram vero, quod tantis diebus tam accuratè suscepistis quæ deiecta fuerant ab illo semina, vt nulli deinceps illatæ de cætero cesseritis tentationi. Opera- pretium est autem, ne illud quidem prætermittere, quod acci- dit in eius persecutione. Nam cum Preses civitatis eum vectus exiret per mediū forum, & prope fecisset sedere illum sanctum, lapides viue, vt iudicam, crebriores vā dique in ca- put Præsidis ferebantur, ciuitate nequaquam ferente, sepa- rationē, sed potius volente priuam vitam præferri, quā videre sanctum illum auelli. Quis ergo tunc fecit ille beatus? Cum vidisset iactus lapidum, complexus suis vestibus, contexit ca- put Præsidis: simul & inimicos pudore afficiens ob insignem mansuetudinem, & suos docens discipulos, quantam ostende- dere

dere oporteat patientiam in eos qui iniuria afficiunt.

Et quis tunc non fuit obstupefactus? erant enim mira- bilia, quæ tunc acciderunt. Pastor abigebatur, & greges non dispergebantur. Gubernator expellebatur, & scapha non mergebatur. Sed expellebatur quidem vt esset procul à filiis; contigit autem contrarium: magis enim vobis constringeba- tur vinculis charitatis: & cum secum vniuersam accepisset ciuitatem, iuit in Armeniam. Quod ipsum quoque vobis vsu veniebat. Nam cum hinc sederetis, & vrbe circumscriberemini, spiritu charitatis in Armeniam quotidie euolantes, & sanctum vultum intuentes, & beatam vocem audientes, sic reuerte- bamini. Illud autem hinc est apertum. Nam post primam reuersus persecutionem, non triginta solum dies, sed etiam menses, & annum vnum, & duos & plures hinc est versatus. Nam cum satis magnum dedissetis argumentum vestræ circa fidem firmitatis, dedit vobis Deus potestatem iucundè & se- curè fruendi Patre. Sed & cum visum esset communi Deo vniuersorum eum vocare ex vita præsentis, & eum referre in chorum Angelorum, ne hoc quidem factum est temere. Sed ipsum quidem vocant literæ Imperatoris, cum Deus mouisset Imperatorem. Vocant verò ipsum non in propinquum lo- cum, sed in Thraciam. Quamobrem? vt & Galatæ, & Bithyni & Cilices, & Cappadoces, & omnes qui Thraciam habitant, nostra bona cognoscerent.

Episcopi autem Ecclesiarum, propterea quod Ecclesiæ, à longo bello & tempestate respirantes, acciperent principium pacis & tranquillitatis, literis Imperatoris omnes illuc voca- bantur. Tunc ergo hic quoque sanctus illuc accedit, & ecce tunc eum ad se vocauit Dominus. Factum est verò id quo- que, vt leuius nimirum ferret nostra ciuitas, Quis enim sus- tinuisset videre beatum illum extremum ducentem spiri- tum? Ne hoc ergo accideret, prouidit Deus; vt tempore quod intercessit, hanc maximam præmeditati calamitatem, cum vi- deremus ingredi corpus, ne animo consternaremur, cum mens iam esset assuefacta luctui. Quod etiam factum est. Cum enim venerandum illud corpus excepit ciuitas, luxit quidem, sed luctum citò repressit, tam propter causam quam diximus, quam propter eam quæ est dicenda. Benignus enim & clemens Deus, misertus nostri doloris, alium citò nobis de- dit pastorem, qui pulchrè exprimebat & conseruabat formam omnem illius virtutis. Qui cum sedem ascendisset, humili &

*Exulat in
Armenia.*

*Redit ab exi-
lio.*

*Euocatus ve-
na cum alijs
Episcopis li-
teris Impera-
toris venit in
Thraciam.*

*Ibidem mori-
tur.*

*Summa ve-
neratione ex-
cipitur eius
sacrum cor-
pus ab An-
thracenis.*

*En inuoca-
tionem San-
ctorum.*

Iugubri veste nos statim exiit, & dolorem exstinxit, beati autem Meletij magis renouabat memoriam. Et dolor quidem flaccescebat, amor verò accendebatur vehementius. Sed magis testes estis vos ipsi, qui post tantum tempus non secus ac apes fauum, circumuolatis corpus beati Meletij. Vnde & oramus omnes, hunc beatum Meletium harum precum socium accipientes (est enim ei nunc maior fiducia, & amor in vos feruentior) ut hæc nobis augeatur charitas, & nos omnes dignemur, quomodo hinc sumus prope arcam, ita illic quoque posse esse prope beatum & æternum eius tabernaculum, cum Domino nostro Iesu Christo.

VITA V. IORDANIS SAXONIS,
secundi Generalis Prædicatorum, ex Leandro.

XIII. FEBRUARI.

*V. Iordanis
patria.*

*Liberalissi-
mus est in
pauperes.*

*Balteo suo
dato pauperi
inuenit præ-
cinctam ima-
ginem cruci-
fixi.*

*Ingrreditur
ordinem Præ-
dicatorum.*

IORDANES vir sanctissimus oppido Boternæ, provincie Saxonie, originem duxit; quibus parentibus, non produnt scriptores. Constat autem vitam, antequam religionis togam indueret, mirem, sanctissimam, atque iustissimam eum egisse, & huiusmodi consuetudinis fuisse, ut egeno qui primus occurrisset, cum illucesceret, largissimè donaret etiam non petenti. Consueuerat quoque etiam longè ante Solis exortum, cum Parisiis literis sacris operam daret, conuenire in Ecclesiam, atque ibidem sacra audire. Qui dum pro more aliquando falso ratus iam signum ad sacra peragenda datum, iter arriperet, egenum offendit munera petentem. Venerat Iordanes fortè, vsus celeritate, absque pecunia, vnica veste indutus, & balteo cinctus argenteo. Quid autem? balteo illum donauit. Tandem autem referato templo (aliquantulum enim pro foribus exspectauerat) ingreditur, & vidit Christi optimi maximi imaginem cruci affixam balteo, donato paulo antè egeno, præcinctam. Cuius spectaculo plurimum motus, togam religionis extunc assumere deliberauit. Differebat tamen, tempus opportunum exspectans, quo liberè, quod animo conceperat, expediret, ac tandem valedicens amicis, Prædicatorum Ordinem ingredi cupiens, vestem sanctæ conuersationis ab Reginaldo, viro optimo impetrauit & accepit.

De quo Reginaldo illud hinc breuiter tetigisse haud inutile erit, quod in eius exitu cuidam sacris initiato visus est in templo Parisino, Iacobo Apostolo dicato, fons oriri, & rursus sub-

bitò

bitò exsiccati, & in eo loco alter deinde maior suboriri, cuius riuis triuia & quadriuia, & plateæ, & exinde tota provincia irrigabatur ad mare vsque. Hoc enim prælagium fuit, quod euentu postmodum comprobatum est, videlicet Iordanem loco Reginaldi insurrecturum, cuius & doctrina, & moribus, atque sanctitate cum docendo, tum disputando, tota Dei Ecclesia irrigaretur. Siquidem mox post biennium & sex menses, ex quo togam Prædicatorum acceperat, communi Patrum suffragio, anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo secundo, in Conuentu Generali tertio Parisiis acto, quod Capitulum Generale vocant, tunc Præfecturam agens provincie Lombardiæ, quam dicunt Prouincialem, post diuum Dominicum toti Ordini Prædicatorum primus præficitur: quam præfecturam æquè sancteque moderatus est circa annos quindecim. Lucæ Euangelium Parisiis in frequenti auditorum numero mirificè declarauit. Omnibus etiam erat gratus, tam vulgariis quàm famigeratis; formæ scilicet præstantis, faciei iucundæ, mitis ac lenis, cibi somni que parcissimi, & in cultu corporis abiectus. Tyrunculos verò religionis sæpe consueuerat secum ad sumendum cibum habere inuitatos, ut ad sanctum cohortaretur tyrocinium, nec finerent se ab hoste humani generis seduci, priscorum exempla commemorans. Ac denique sic vehemens in verbis fuit, ut ultra mille viros ad tyrocinium religionis Prædicatorum verbis suis euexerit.

TANTAM autem promeruerat Iordanes à Deo orandi gratiam, ut nunquam flecti à quacunque posset occupatione, quin assuetas perageret Deo gratias. Nec lacrymarum quoque in his dulcedinis expers fuit. Pro his enim creditur & in oculorum ægritudinem aliquando incidisse. In itineribus quoque varius fuit: in quibus quanta valebat voce hymnos in laudem Dei Saluatoris, ac Mariæ cæli Reginæ præcinebat, cum tanto mentis iubilo; lacrymis id exprimentibus, ut res mira esset. Aliquando etiam transiens per alpes ex vi ignis fabrum ferrarium oculis captum signo crucis saluberrimo, donauit oculorum solatio. Et quidem nonnunquam successiue dies, quos Quadragesimales vocant, Parisiis agebat, alios Bononiæ. Vbi, quamprimum aduenisse nunciabatur, tantus erat ad illum concursus virorum, ut vix illi sumendi cibi daretur spatium. Iubebat autè mox, dum ad has vrbes applicuerat, plurimas vestes præparari pro nouis tyronibus induendis ad sanctam religionem, minimè addubitans, quin plures ad religionis

in 3 tyro

*Visio cuiusdam
de eius sancti-
tate*

*Fit Generalis
Ordinis post
S. Dominicum*

*Ultra mille
personas tra-
duxit ad Or-
dinem.*

Sanat cecum

Admodum sollicitus est ut cyrenes creetur Christo.

Rescinditur ipsi dormienti guttur per quendam mense captum.

Miraculose iterum curatur.

Studiose videtur sibi oblatos honores.

Singulariter deuotus est Deipara.

tyrocinium adiungeret. Id quod etiā eueniebat, vt vix tot vestes præpararentur, quot necessariae forent. Nonnunquam etiam pater Iordanes Biblia dedit, vt reciperet pecuniam protogis conficiendis eorum qui ad sanctam conuersionem euolare cupiebant.

At verò interea inuentus est pater Iordanes Romæ ferè semianimis, per quendam Conuersum mente captum, simulantem autem iam sanitatem, dormiens gutture recisus, ac digitis insuper, quos gutturi obiecerat, penè truncatus. De cuius salute desperantibus chirurgis, ipse nihilominus tertia die, à grabato, prout valuit, surgens, induit se sacerdotalia vestimenta; ac sacra fecit. Et vide insigne miraculum. Prælibato sanctissimo Christi corpore & sanguine, ex ablutione vltima calicis, vultum, manus, & guttur recisum reuerenter perunxit; & factum est, vt vulnera statim curata fuerint, pleneque consolidata, omnibus admirantibus, ita vt ea ipsa die egregiè valideque concionans verba faceret coram Honorio Pontifice ac Cardinalibus totaque curia. Quamobrem & Pontifex cum tota curia nimio etiam posthac Prædicatoriam familiam dilexit amore. Pompas verò mundi & eius gloriam omnino aspernatus est vir Dei, honores sibi oblatos discretè & sapienter enuens. Vnde aliquando veniens Bononiam, intelligentique totam ciuitatem agminatim sibi occurrere, velut ei quem sanctum virum esse autumabant, concito gradu diuertens ab cœpto itinere, gyrans per semitas, alia via, ignorante populo, urbem ingressus est. Sed & tolerantissimus fuit in aduersis: quin & aliquando à dæmoniaco fratre in cœnobio Bononiensi vola in faciem percussus, alteram illi maxillam exemplo Saluatoris præbuit. Quam eius tantam humilitatem diabolus non ferens, mox inclinato capite velut cæsus ipse verècundè abcessit.

MIRÒ autem cordis affectu beatissimam Mariam cœli Reginam velut optimam Ordinis Prædicatorum patronam colebat, quod sanè ostendunt sequentia. Siquidem nobilis quædam & elegantis formæ puella à patre sub patris custodia relicta, dum ab eo tutelam speraret, in corruptelam incidit. Porro vir improbus bis ipsam grauidam fecit, & eo suadente, misella abortum procurauit. Sed & tertiò, dum non audeat patrio resistere, prægnans facta est. Igitur misella tandem in se reuerfa, opus nefandum detestans, cum nulli facinus manifestare auderet, se ferro occidere annexa est: simulque gladium de

defixit in ventrem tam validè, vt ipsum proscinderet; non tamen mox vita, vt volebat, excessit. Diro igitur vulnere sauciata, à Dei misericordia visitatur. Cœpit crimè tam enorme miro cordis dolore detestari, & ad pietatis matrem conuersa, lacrymis supplicique voce orabat, vt solita benignitate sibi occurreret, ne factam anima cum corpore periret. Mox autem benignissima misericordiae parens ei aditans, & corporis conferens sanitatem, iussit vt se totam Iordanis consilijs, qui paulo post venturus erat, subiceret. Id quod ipsa deuotissimè expleuit: quippe, sancto viro suadente, ordinem Cisterciensem ingressa est, atque vsque in finem in sancto proposito perseuerauit: Cui etiam simile contigit aliàs circa mulierem aliam sapius se prostituentem, & aliquando in se reuerfam, multotiesque tamen rursus propositum perfringentem, quæ etiam diabolico tadem suafu deliberans se veneno interimere, araneam ingentem deglutiuerat. Sed & nunc percenseamus etiam aliquot eius insignia dicta.

INTERROGATVS aliquando Iordanes à fratre Laico seu Conuerso, essentne ea virtute deprecationes præditæ prolatae per eos qui vigoris earum sunt expertes, vt per eos qui eas nō intelligunt; respondit: Tanta virtute tantoque precio dignus est pretiosus lapillus in manu preciositatem ipsius ignorantis, quam in manu non ignorantis. Item, vt ab ociosis sermonibus cauere, semel admonens fratres, Videtis, ait, fratres, quòd imperceptibiliter, quantumcunque in psalmodia altè incipiat, paulatim vox cantantium defluit & cadit. Sic quantumcunque bona verba dicere incipiamus, vel ad alterum conferre, paulatim ex humana corruptione ad vana prolabimur. Sed qui bonus est, & hoc percipit, debet facere sicut in choro cantor, qui locis aptis eleuat vocem. Item dicebat: Sicut cementarius, qui murum obtortum reparare satagit, quosdam lapides retrahit absconditos, & prominentes repercutit: sic in emissionem claustralium Præfectum facere oportere, vt videlicet illos qui nimis latitare cupiūt, ad actionem dirigat; & illos qui nimis exponi volunt, intus contineat. Aliquando etiam in conuentu fratrum, quod Capitulum appellamus, quidam frater delatus est, quòd dedisset mulieri dexteram. Vbi cum delatus diceret, mulierem illam sanctam esse, tunc Præsides ait: Pluuia bona est, & bona terra: tamen ex eorum commixtione fit lutum, quo foedatur homo. Plura quidem & alia verba, digna quæ scriptis mandentur, & opera

Insigne miraculum cum uniuersa quaedam inest uolam.

Miratur ipsa ad V. Iordanem.

Eius insignes sententiae: Primo de oratione ad quod nō intelligit.

Item de uocibus ociosis, & officio Prælatis.

Insigni similitudine dicitur utandam. Plurimum mulierum.

præclara edidit; ex quibus ingens conficeretur volumen; sed nos ea, ne lectori tædio simus, missa facimus.

TANDEM verò anno Domini millesimo ducentesimo trigésimo sexto, conuentu decimo septimo edito Parisijs, quem Generalissimum secundum dicunt, in mentem ei subiit Hierosolymam petere, visendi gratia sanctæ Redemptionis nostræ loca, ac fratrum cœnobia. Ad hoc autem peragendum etiam antè nutrierat barbam. Itaque valedicens Patribus, pelago se credidit. Sed; ô occulta Dei iudicia! cum prope Acon peruenisset, ingenti oborta tempestate, cum duobus socijs & nouem & * triginta hominibus, naui fracta, in fluctibus perijt, Idibus Februarij. Cuius & fratrum dum iacerent corpora inhumata (vt testantur qui de illo naufragio euaserunt, qui eos tradiderunt proprijs manibus sepulturæ) luminaria de cælo super eos singulis noctibus effulserunt; sed & cruces multæ super eos visæ sunt à multis. Ad quod miraculum loci incolæ confluentes, tanti odoris fragrantiam quoque hauserunt, quòd iuxta testimonium eorum qui post visâ miracula eos tres sepelière, vsque post decem dies odor nimius ab eorum manibus non recessit. Sed & per circuitum sepulturæ eiusdem odoris suauitas latius emanauit, vsquequo fratres de Acon venerunt cum nauigio, & eos in suam Ecclesiam transtulerunt: vbi dictus Pater quiescit, & multa multis præstat per eum super omnia benedictus Deus. Scripsit verò super Apocalypsim cõmentaria, super Priscanum minorem item quædam Grammaticalia; ac præterea libellum de Ordinis nostri initio.

* nonaginta.
Tendens Hierosolymam
perit naufragio.

Miracula ad
eius venerandum corpus.

DE S. VALENTINO PRESBYTERO

☉ Martyre, ex Natalibus D. Petri Episcopi Equilini.

XIIII. FEBRUARII.

B. Valentinus
captus à Claudio Imperatore.

BEATVS Valentinus presbyter & Martyr Romæ passus est sub Claudio Imperatore. Quem cum Imperator de Christiana religione accusatum in vinculis teneri fecisset, presentatum sibi deinde in Amphitheatro interrogauit, cur Deos non coleret. Ad quod sanctus Dei intrepidè respondit: & multis rationibus fidem Christi veram esse comprobauit, & e contra Deos gentilium velut vana idola confutauit, intantum vt Imperator ipsum de sapientia commèdaret. Verum dum Calphurnius præfectus, assistens Claudio carperet ipsum velut ex parte seductum, timens Imperator populi adstantis confusio-

nem

nem, animo immuratus beatum Valentinum tradidit Asterio principi, vt is eum in domum suam adductum moderatè tractaret, & sic ad Deorum sacrificia adduceret. At verò longè aliter accidit. Nam cum sanctus vir domum principis introisset, & Christum lumen verum inuocasset, vt domum Asterij illuminaret, dixit ei Asterius, quòd, quia Christum lumen appellasset, si filiam ipsius adoptiuam cæcitate laborantem illuminare in Christi nomine posset, ipse cum omni familia Christo crederet. Quare sanctus Valentinus oratione facta puellam illuminauit; & sic simul Asterium cum omni domo sua & filia conuertit & baptizauit. Quæ cum audisset Claudius Imperator, iussit Asterium & puellam atque omnem familiam teneri, ipsosque cunctos ad ciuitatem Ostiam missos per diuersa tormenta vita præsentè priuari; sanctum verò Valentinum iussit fustibus cædi, atque ita consistentem Christum via Flaminia adductum capite truncari. Cuius corpus à pia matrona Sauinella collectum, in eodem loco sepultum est, decimo sexto Calendas Martij.

Illuminans
cæcitas.

Subis mare
tyrum.

DE IEIUNIO QUADRAGESIMALI,

ex diuisi Leone, Ambrosio, & Basilio.

PRÆDICATVR VRS vobis, dilectissimi, sacratissimum maximumque ieiunium, nullo aptius vtar exordio, quàm vt verbis Apostoli, in quo Christus loquebatur, incipiam, dicamque quod lectum est: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Quamuis enim nulla sint tempora quæ diuinis non sint plena muneribus, & semper nobis ad misericordiam Dei per ipsius gratiam præstetur accessus; nunc tamen omnium mentes maiori studio ad spirituales prouectus moueri, & ampliori fiducia oportet animari, quando ad vniuersa pietatis officia illius nos diei, in quo redempti sumus, cursus inuitat; vt excellens super omnia passionis Dominicæ sacramentum purificatis & corporibus & animis celebremus. Et quidem debebatur tantis mysterijs ita incessabilis deuotio & continuata reuerentia, vt semper tales permaneremus in conspectu Dei, quales nos in ipso Paschali festo dignum est inueniri. Sed quia hæc fortitudo paucorum est; & dum carnis fragilitate austerior obseruantia relaxatur, dumque per varias actiones vitæ huius sollicitudo distenditur, necesse est de mundano puluere etiam religiosa corda sordescere; magna diuinæ institutionis salubritate prouisum est, vt ad reparandam mentem

D. Leo ser. 4.

Omne tempus
aptum
pietati, sed
aptissimum
tamen tempus
Quadragesimale.

Nota de sancta
Lentitate
Paschalis.

in 5 tium

*Ieiunium
Quadragesi-
mae veluti
quedam spi-
ritualis pur-
gatio & dia-
ta*

*Ieiunandum
sicut etiam
a. v. is.
* D. Ambrosij
de Eua &
ieiunio.*

*Judith per ie-
iunium vicit
Hol. fernem.*

*Item ieiunium
Esther libera-
uit totum po-
pulum Induo-
rum.*

*Etiam ipsa
per se epula
dulciores sunt
post ieiunium.*

tium puritatem quadraginta nobis dierum exercitatio mede-
retur, in quibus aliorum temporum culpas & pia opera redi-
merent, & ieiunia casta decoquerent.

I N G R E S S V R I igitur, dilectissimi, dies mysticos, & pu-
rificandis animis atque corporibus sacratius institutos, præ-
ceptis Apostolicis obedire curemus, emundantes nos ab omni
inquinamento carnis ac spiritus: ut castigatis colluctat. onibus;
quæ sunt inter vtramque substantiam, animus, quem sub Dei
gubernaculis constitutum, corporis decet esse rectorem, do-
minationis suæ obineat dignitatem: ut nemini dantes ullam
offensionem, vituperationibus obloquentium non simus ob-
noxij. Digna enim ab infidelibus reprehensione, carpemur, &
nostro vitio linguæ impiæ in iniuriam se religionis armabunt,
si ieiunantium mores a puritate perfectæ continentia. discre-
parint. Non enim in sola abstinentia cibi stat nostri summa
ieiunij, aut fructuose corpori esca subtrahitur, nisi & mens ab
iniquitate reuocetur. * Potentes quoque vinum prohibentur
bibere, scilicet ne, cum biberint, obliuiscantur sapientiam. Un-
de bibebat vinum in ebrietate potentes; qui Holoferni Prin-
cipi militiæ Regis Assyriorum se tradere gestiebant: sed non
bibebat femina Judith, ieiunans omnibus diebus viduitatis
suæ, præter festorum dierum solennitates. Hisque armis mu-
nita processit, & omnem Assyriorum circumuenit exercitum:
sobrii vigore consilij abstulit Holofernis caput, seruauit pu-
dicitiam, victoriam reuoluit. Hæc enim, succincta ieiunio in
castris se prætendebat alienis; ille vino sepultus iacebat, ut ictu
vulneris sentire non posset. Itaque vnius mulieris ieiunium in-
numeros strauit exercitus ebriorum.

E S T H E R quoque pulchrior facta est ieiunio: Dominus
enim gratiam sobriæ mentis augebat: & omne genus suum, id
est, totum populum Iudæorum a persecutionis acerbitate li-
berauit; ita ut Regem sibi faceret esse subiectum. Itaque illa
quæ triduo ieiunauit continuo, & corpus suum aqua lauit,
plus placuit, & vindictam retulit: Aman autem, dum se regali
iactat conuiuio, inter ipsa vina pœnam suæ ebrietatis exsol-
uit. Est denique ieiunium reconciliationis sacrificium, virtutis
incrementum, quod fecit etiam feminas fortiores augmento
gratiæ. Ieiunium nescit sceneratorum, non fortem sceneratoris
nouit, non redoler vsuras: etiam ipsis ieiunium conuiujs dat
gratiam. Dulciores post famem epulæ fiunt, quæ assiduitate
fastidio sunt, & diurna continuatione vilescunt. Condimen-
tum

* D. Basilii.

tum cibi ieiunium est: & quanto auidior appetentia, tanto est
esca iucundior. Sed & Moysen per ieiunium nouimus in mon-
tem ascendisse: neque enim aliter ausus esset verticem fumantem
adire, atque in caliginem ingredi, nisi ieiunio munitus. Per
ieiunium mandata digito Dei in tabulis conscripta suscepit.
Item supra montem ieiunium legis late cõciliator fuit, inferius
verò gula ad idololatriam populum deduxit, ac contaminauit.
Sedit, inquit scriptura, populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.

*Ieiunium me-
rui lege Dei,
gula e contra
introduxit
idololatriam.*

N I M I R V M quadraginta dierum laborem ac perseue-
rantiam, Dei seruo continuo ieiunante ac orante, vna tantum
populi ebrietas cassam irritamque reddidit. Quas enim tabu-
las Dei digito conscriptas, ut dictum est, ieiunium accepit,
has ebrietas contriuit, Propheta sanctissimo indignum existi-
mante vinolentum populum ex Deo legem accipere. Vno enim
temporis momento ob gulam populus ille per maxima pro-
digia Dei cultum edoctus, in Ægyptiacam idololatriam tur-
pissimè deuolutus est. Ex quo, si vtrumque simul conferas, vi-
dere licet ieiunium ad Deum ducere, delicias verò salutem per-
dere. Quid enim Esau inquinauit, seruumque fratris reddidit?
nonne esca vna propter quam primogenita vendidit? Samue-
lem verò nonne per ieiunium oratio largita est matri? Quid
fortissimum Samsonem inexpugnabilem reddidit; nonne
ieiunium, per quod in matris ventre conceptus est? Ieiunium
concepit, ieiunium nutriuit, ieiunium fortem effecit. Quod
sanè Angelus matri præcepit, monens quemcumque ex vite pro-
cederent, ne attingeret, non vinum, non liceram biberet. Ieiu-
nium Prophetas genuit, potentes confirmat atque roborat. Iei-
unium legislatores sapientes facit. Animæ optima custodia,
corporis habitatio secunda, fortibus viris munimentum, & ar-
ma athleticæ, & certantibus exercitatio.

*Gula reddi-
tum Esau fra-
tris sui ser-
uus, ieiunio
contra Sam-
sonem inexpu-
gnabilis.*

*Ieiunium va-
let ad omnem
viterationem.*

H O C præterea tentationes propulsat, ad pietatem armat,
cum sobrietate habitat, temperantiæ opifex est, in bellis for-
titudinem affert, in pace quietem docet, Nazaræum sanctifi-
cat, sacerdotem perficit, neque enim fas est sine ieiunio Sacrificium
attingere, non solum in mystica nunc & vera Dei adoratione,
sed neque in illa quæ in figura erat secundum legem introdu-
cta. Ieiunium Eliam magnæ visionis spectatorem fecit: qua-
draginta namque dierum ieiunio cum animam purgasset,
in spelunca meruit, quantum fas est homini, Deum videre.
Moyses iterum legem accipiens, iterum ieiunia secutus est.

*En antiquis-
si in morem
quod Sacrifi-
cium altaris
sumatur a iei-
unijs.*

*Ieiunium Ni-
nitarum.*

Nini

*D. Leo ser. 9.**Nota: ieiunia
Quadragesimalia ordinata sunt ab Apostolis.*

Niniuitæ, nisi cum illis & bruta ieiunassent, ruinæ minas nequaquam euassent. In deserto autem, quorumnam membra ceciderunt, nonne illorum qui carnes appetuere? * Igitur in omnibus, dilectissimi, solennitatibus Christianis, non ignorantes Paschale sacramentum esse præcipuum, ei condignè & congruè suscipiendo deuotionem nostram vel præsentibus saltem diebus exhibeamus, quos illi in sublimissimo diuinæ misericordiæ sacramento scimus esse contiguos. In quibus meritò à sanctis Apostolis per doctrinam Spiritus sancti maiora sunt ordinata ieiunia, ut per commune consortium crucis Christi, etiam nos aliquid in eo, quod propter nos gessit, ageremus, sicut Apostolus ait: Si compatimur, & conglorificabimur. Certa atque secura est expectatio promissæ beatitudinis, ubi est participatio Dominicæ passionis.

VITA S. VALENTINI PRESBYTERI,

ex Geor. Viceliò.

XIII. FEBRUARI.

*S. Valentini
opera sancta
& egregia.**Calphurnij Sa-
trapa impie-
tas.*

ET pietate & doctrina valens Valentianus, multos homines Christo Iesu lucrificat, præsertim in Italia. Quæ tempestate Ethnicismus adhuc arcein obtinebat, latitantibus Christianis. Imperator Claudius anno 270. huius presbyteri Romani homicida factus est; cum tamen nullam mortis causam inuenisset, nisi fortè capitale est, viam Dei docere: Mirum verò, quàm probabiliter refutarit Valentinus idololatriæ per se alioqui damnatæ vanitatem, quò minus ipse nostro sæculo idoli vice, aut Dei loco potius à superstitionis, hoc est, omnium miserimis hominibus colendus atque inuocandus in die tribulationis erat. Taceo, nullas historias quantumuis graues, de Epilepsia per Valentinum depellenda, quicquam dicere. Omnes sancti contra Deos gladio Spiritus depugnarunt, & tu egregie Christiane scilicet, è Sanctis deos facis, non nomine; sed re. Animus abhorret à commemoratione ter abominandæ superstitionis. Ad Valentinum redeo, in quo exosculor fortissimum pectus, & libertatem in docendo Christo. Christolatriciam docuit; idololatriam dedocuit. Et à dijs ad Deum propè Claudium Imperatorem reuocasset sermone viuifico, ni satrapa Calphurnius quidam; os suum tartareum interposuisset. Nam hæc illa Cerberi spuma est. Quomodo deseremus, quod ab infantia tenuimus? Non, nisi filij diaboli

ita

ita loquuntur. Illa nimirum pestilentissima voce effecit satrapa, satelles satanæ, ut Cæsar rursus à veritate (quam in Valentino admiratus fuerat) & cor & aures auerteret. Hac item execranda voce nostrates Calphurnij efficiunt hodie, ne Christianus populus ab impijs ac varijs superstitionibus quibus à pueritia plerique assueuimus, pie respiscat. Porro ad submouendam suspicionem, iubet Cæsar Valentinum protinus ab Amphitheatro vinctum duci, & in ædibus Asterij cuiusdam aulici custodiri. Ibi arrepta occasione è verbis prelatoris presbyteri bene ominantis, petit Asterius, ut si quid per Christum suum posset vinctus ille, redderet cæcæ filix lumen. Quo signo viso, posita incredulitate, fidem Christum cum tota domo amplexus est, operante id Spiritu per verbum Dei à presbytero prædicatum. Sed crux non tardè insequitur acceptum Baptisma. Mandante enim impio Cæsare, Asterius in ciuitatem Ostiensem adductus, cruenta morte Deo animam reddidit. Post hunc Valentinus presbyter Evangelicus, ut quo auctore à deorum cultu Asterius descuerat, primùm fustibus, mox gladio percussus, obiit. Actum Roma, sub Imperatore Claudio, qui tyrannus post Decium innumeros Christianos passim per prouincias neci tradidit.

*S. Valentini
miraculum.**Eius marty-
rium.*

VITA S. VALENTINI EPISCOPI,

ex eodem Auctore. Eadem die.

ALIVS item Valentinus olim extitit, videlicet episcopus Interamnensis in Umbria, seu si quis mauult, Ithyranensis ex Parthia. Sed quantum ego diuinare potui, prior sententia verisimilior est. Vir bonus & sapiens spiritualiter, regnum Dei non minuit, sed auxit. Hic cum aliquando Romam venisset, reperit Athenis oriundum Cratonem Græcum oratorem, in vrbe clarissimum, vnà cum discipulis Apollonio, Phæbo & Proculo. Cratonis verò filiū toto triennio decumbentem, cum virtute altissimi curasset, curuūque hunc erexisset, non sine multa precatione, persuasi euidenti miraculo tam Crato, quam discipuli, cumque his tota domus, Euangelium receperunt, & post catechismum sacro baptisate loti, præterea ex oratoribus prædicatores facti, verbo gratiæ plurimas animas Christo adduxerunt in Italia. Tandem iubente Romano senatu Valentinus, quod homines è tenebris ad lucem vocaret, præside Placido, primum virgis cæsus, dehinc

*S. Valentini
miracula Ro-
ma facta.**Eius obitus.*

ense

*Est monaste-
rium S. Tri-
nitatis.*

*Ex Tomo 7.
Surij.*

ense peremptus est, atque hoc in carcere. Dignum Ecclesia
præsulem, ut qui gratis benefecit, recusans nimirum à Crato-
ne accipere pecuniam: hortans verò, hanc quam sibi daturus
erat, ut pauperibus erogaret.

VITA V. CONSTABILIS ABBATIS

*Cauensis prope Neapolim, ex qua est apud
R. P. Laur. Surium.*

XVII. FEBRUARII.

*V. Constabilis
patria.*

*Horret hono-
res & delicias*

*Consensu om-
nium fratrum
eligitur ut
praesit.*

*Erga delin-
quentes est
mitissimus.*

QUIA viri valde venerabilis Abbatis Constabilis men-
tio non rarò incidit, ea debemus scripturæ tradere, quæ
de eiusdem vita, atque miraculis venerabiles monasterij sui se-
nes soliti sunt cum magna deuotione narrare. Hic itaque Lu-
cania prouincia exortus, ab ipso pueritæ & suæ tempore viro
Dei Leoni Abbati erudiendus à parentibus traditus fuerat:
qui licet sub venerabilis senis huius institutione proficeret,
tamen à viro æquè laudabili Petro Abbate monasterij, Or-
dinis disciplina plenius instructus, ea perfectione claruit, ut
conuersationis fulgorem non simplicem gereret, sed honestæ
suæ vitæ gloriam spiritualis doctrinæ radiis illustraret. Sed, ut
& quædam iam specialia eiusdem edisseram, ita omnibus ambi-
tionibus sæculi atque deliciis vsque ad mortem existit ini-
micus, ut illas oblatas, istas appositas non parum doleret, at-
que à se magna cum indignatione repelleret. In instantia ve-
rò vigiliarum & orationis, fratribus suis omnibus incompa-
rabilis fuit. Et tamen cum tantus esset, ac summus, illa tamen
virtutum eiusdem celsitudo, humilitatis atque mansuetudinis
excellencia vincebatur. Quem nimirum, cum non solum
magnis pollere virtutibus, verumetiam in earum affectu soli-
dum animæ habitum vixisse, vir venerabilis Petrus Abbas co-
gnosceret, senio iam defectus, æuo maturus, consensu com-
muni omnium fratrum, labores suos ei credidit, atque eum
eisdem fratribus loco sui præposuit.

IN quo quidem prælationis suæ culmine, tantæ virtutis
splendore claruit, ut cum superior esset ordine, gestu tamen
& officio minor omnibus appareret. Sed & misericordiae vi-
scera illa habuit, quibus pro voto aliquem nūquam læsit, nul-
lum contempsit. Tanta siquidem negligentibus fratribus be-
neuolentia iungebatur, ut fere nullus ei conscientia suæ rea-
tus, nullus suas negligentias occultaret. Vnde & tunc venera-
bilem

bilém Patrem promixabili illo suæ charitatis affectu, quo te-
gere culpas delinquentium solebat, operimentum fratrum vo-
care consueuerant. Reuera enim occultans noxios erat, & ce-
lans reos, ut eos quos pœnitendo purgaret, sine alicuius fa-
mæ obscuritate semper venerabiles aliis monstrare potuisset.
Quin & aliam quoque, quæ ei ex ordine monasterij reueren-
tia debebatur, ita renuit, ut magis sibi indignaretur exhibitâ,
quàm superbi & arrogantes dolere solent sibi abnegatam.
Quam profectò virtutem tanto dilectionis sapore condue-
fat, ut nunquam se prælatum recoleret, nisi obstinatorum valde
nimia improbitas compulisset. Et ne videamur virum verbis
maiorē facere, multi adhuc in monasterio supersunt, qui,
dum eiusdem conuersationem recolunt, in eiusdem descri-
ptione pauca omnino atque indigna me dixisse iudicabunt.
Sed tantus ac talis vir, post venerandi viri Petri Abbatis obi-
tum, vix anno integro monasterium rexit, & consummato la-
boriosa huius vitæ cursu, ad gaudia æterna migravit. Sed &
audi quædam de eo mira.

DE FVNCITVS, à quibusdam perfidæ mentis asserēbatur,
quia monasterij non paruas opes repositas habuisset, quas vi
mortis præuentus, indicare nequaquam potuisset. Locū quo-
que se posse ostendere mentientis, non solum locum, sed lo-
ca plurima cellulæ eiusdem fodere cœperunt. Sed ecce nocte
venerando Abbati Simconi apparuit, vehementer redarguens
quòd stultis hominibus perperam credidisset. Sed & quidam
frater, cum quartanas febres pateretur, nec vllō modo ali-
quo consilio liberari posset, ad beati viri tumulum deuot-
issimis precibus accessit, & paucis diebus interpositis bea-
ti viri meritis liberatus est. Candela quoque quæ ante cru-
cem, & venerabile beati viri corpus quotidie ardet, de sum-
mo cecidit, nec vitrum fractum est, nec oleum effusum. Ioan-
nes quoque cognomento Cirusinus, gutta de capite ad ocu-
lum descendente, cum grauissimo cruciaretur dolore, ad se-
pulchrum eiusdem venit, rogans & suppliciter obsecrans, ut
consuetam misericordiam à tanto cruciatus dolore ipsum eripe-
ret. Qui statim exauditus est, & gutta simul & dolor reces-
sit. Quidam quoque faber, Petrus de Mari nomine, cum si-
mili dolore grauissimè torqueretur, ad sepulchrum eius ve-
nit, & de quodam foramine sepulchri eius puluere accepto,
oculum fricuit, & statim liberatus est. Sed hæc de tanto viro
ad præsens sufficiant. Exoremus autem beatum virum Con-
stabi-

*Indignatur
ibi exhiberi
honoriens.*

*Nota etatem
auctoris.*

*Migrat ad
Domum vix
anno 11 regi-
mine expleto*

*Quidam agri-
tus fisis ad
eum precibus
sanatur.*

Item alij duo.

*En inuocatio
nem Sancto-
rum.*

stabilem, vt iuxta sui nominis etymologiam impetret à Do-
mino huius monasterij, fratribus in quotidiano certamine
constantiam, & per hanc postea gloriam æternam.

VITA S. ELEUTHERII EPISCOPI TOR-

*nacensis, ex D. Ioan. Molano. insertis nonnullis ex vita
S. Medardi per Fortunatum.*

*S. Eleutherij
genus.*

*S. Medardus
predicit eum
futurum Epi-
scopum.*

*Episcopus fa-
ctus multa
peritur à pa-
ganis & Ar-
rianis.*

*Propter fidei
negotia profi-
ciscitur Ro-
mæ.*

*Iuxta Sige-
bertum anno
Domini.*

SANCTVS Eleutherius, Episcopus & Confessor, natus est
Tornaci ex Christianis parentibus Sereno & Blanda: qui
propter nomen Domini inde exulare iussi, ad vicinum Blan-
dinium commigrarunt, vbi & ædificauerunt Ecclesiam in ho-
norem D. Petri. In literarum studiis consolam habuit san-
ctum Medardum postea Nouiomensem Episcopum, qui
ipsum, tanquam similis similem, puer videlicet puerum, socius
confocii, quam multa diligebat familiaritate: atque adeo is,
cum aliquando inuicem colloquerentur, prophetice gratia
afflatus spiritu, Episcopum eum esse futurum puer prædixit:
quod sanè verum fuisse postea declarauit rei euentus. Ceterum
fuit primùm Tornaci eximius prædicator: deinde Christiani
videntes eius eximiam sanctitatem, mortuo Theodorico E-
piscopo, Romam eum miserunt, & cum auctoritate regredien-
tem Episcopum consecrari fecerunt: qui omnibus patuit verus
Christi Antistes, & Christianæ religionis defensor. A paganis
& hæreticis Arrianis multis pressuris & afflictionibus est con-
quadratus, sed in carcere ab Angelo visitatus. Ter fuit flagella-
tus, & à paganis Tornaco expulsus. Blandinij resedit annis no-
uem, Tornaci verò annis triginta sex, nimirum cum Tribuno
Scardensi per ipsum multo labore conuerso, cessauit persecu-
tio, ac sic ipse Tornaci multum fidem propagauit, virtutibus,
miraculis, atque fidei prædicatione clarus. Vnde & de eo Tor-
nacensis Ecclesia canit: Miro modo sunt conuersi per hunc ci-
ues vniuersi.

PROPTER fidei negotia bis memoratur Romam profe-
ctus esse, annis sui Pontificatus decimo quarto, & vigesimo sex-
to: in qua posteriori profectioe secum contulit reliquias pro-
tomartyris Stephani & Mariæ Aegyptiacæ. Synodum habuit
Tornaci contra Acephalos hæreticos quinquennio ante mor-
tem, quos etiam, quoad potuit, ciuitate eiecit. Accepit autem
septuagenarius ab eis, dū Ecclesia B. Mariæ Tornacensi egre-
deretur

deretur

deretur, remunerationis loco grauissimum vulnus in capite:
vnde per quinque septimanas decubuit, fidem cõfitemens, & pro
inimicis orans. Tandem autem debitum mortalitatis exsol-
uit, præmunitus religionis Christianæ Sacramentis, ac post
felicem Pontificij sui administrationem de terrenis ad cælestia
coronandus transmigravit. Porro sepultus est à supradicto
sancto Medardo tunc Episcopo Nouiomensi, paulo post au-
tem etiam eius successore, Blandinij: vbi eleuatus est anno
octingentesimo octuagesimo primo, ac inde postea anno su-
pra millesimum sexagesimo quarto translatus ad cathedralem
Ecclesiam Tornacensem: quæ natalem eius celebrat decimo
Calendas Martij, translationem verò octauo Calendas Sep-
tembris, & eleuationem septimo Idus Iulij.

*Obdormit in
Christo.*

*Ex Bladinio
pago vicino
transfertur
in ipsam ciui-
tatem Tor-
nacensem.*

VITA S. EVCHERII EPISCOPI

Aurelianensis, ex ea quæ est apud R. P. Surium ex M. S.

FVIT vir vitæ venerabilis ac Deo dignus, Eucherius no-
mine, parentibus ortus iuxta seculi dignitatem nobilibus.
Cuius orum benedictum (sicut à veracissimis viris, vel ab
germanis sororibus eius, quæ vitæ sanctitate præcellunt in
cœnobio sanctarum Monacharum sito iuxta urbem Aurelia-
nensem, referentibus didicimus) nocte illius genitrix per vi-
rum miri candoris ei in somnis adstantem (erat autem Ange-
lus Dei) cognoscere meruit. Quem iam natum pater propter
honorem diuinæ reuelationis Asberto Augustodunensi Episco-
po regenerandum obrulit. Hic, cum anni septem completi
fuisset, Domino prouidente, literarum studiis traditus, omnes
etiam anteriores facile antecelluit: & quemadmodum fons
largiter scaturiens, breui implet annum; ita & hunc gloriosis-
simum virum omnis scientia Scripturarum, & quicquid legen-
do vel audiendo didicisset, affatim inundauit. Qui cum vniuer-
sam sacrorum Canonum doctrinam perscrutatus esset, inci-
dissetque in illum locum Paulinum vbi ait, Præterit figura
huius mundi; relinquens militiæ secularis cingulum, ad cæli
& cælestium rerum cultores se contulit, & in monasterio Ge-
metico regularis vitæ institutum complexus est.

*Nota fidem
scriptoris.
S. Eucherij
mira natiui-
tas.*

*Traditur stu-
diis literarum.*

1. Cor. 7.

*Ingrreditur
monasterium
Gemeticense.*

Eo tempore Suauaricus eius patruus, qui Aurelianensis
Ecclesiæ populum Pontificali honore fultus regebat, ex hac
luce migravit. Tum verò omnis eius loci plebs pariter con-
grega

n grega

*Fecit is Mar-
tillus.
Nominavit
vir sanctus
nep. Caroli
Principis.*

*Inuitus or-
tū Ep. cop.
Aurelianen-
sis.*

*Egregia in-
cumbit ma-
nus pastoral-
ibus.*

*Suggestur
contra eum
Carolo Prin-
cipis.*

*Caletur Sa-
raceni.*

*Subd. le vo-
cator vir si-
lus a dicto
Carolo.*

1. Petri 2.

gregata, Domino annuente, ad Carolum Francorum Princi-
pem legatos cum muneribus & humili prece mittit, obsecran-
tes vt nepotem eius Eucherium plebi Aurelianorum Pontifi-
cem iubeat constitui; cum ille mox ratum habuit quod posce-
bant, atque ex aula sua virum fidelem misit, qui beatum Eu-
cherium e cœnobio euocaret, atque si non spontaneum, vel
inuitum ad urbem Aureliam perduceret, vt ibi Episcopus or-
dinaretur. Quo comperto, vir sanctus mœstus & afflictus flere
cepit. Attamen benedicente Abbate, omnibusque fratribus
prosperitatem illi à Domino precantibus, egressus e cœnobio
Aureliam peruenit. Vbi mox accersiti vicinarum ciuitatum
Episcopi, omnisque clerus & populus in Pontificali cathedra
eum per omnia dignum Præsulem collocant, gaudentes quòd
talem tantumque virum sibi à Domino pastorem concessum
viderent. Ille autem accepta ea prouincia, non honoris sed
oneris loco eam habuit. Atque deinde cepit Ecclesias ex-
colere, clerum dirigere, plebem suam prædicatione corri-
gere, cœnobia circumquaque constructa frequenter cir-
cumire, atque in eis commorantes omni charitate & huma-
nitate prosequi.

CRESCEBAT interim fama eius longè lateque per or-
bem: cuius cum opinio passim vulgaretur, inimicus humani
generis, inuidens eius sanctitati, corrupit quosdam maligni-
tatis suae veneno, permouitque eos, vt inuidia excæcati sug-
gererent Carolo Principi, vt virum beatum cum omnibus illi
sanguinis propinquitatè coniunctis in exilium relegaret, il-
lorumque honores partim suis vsibus adiceret, partim in
suos satellites conferret. Atque interea gens nefanda Ismaeli-
tarum ad depopulandam prouinciam Aquitaniam ingressa,
cunctam vastans suppellectilem, oppida & castella nititur
expugnare. Quod audiens Carolus Princeps, collectis Bur-
gundionum Francorumque populis, obuiam illis cum co-
pioso perguit exercitu: cæsisque illis, cum ingenti præda do-
mum reuersus est. Vbi cum Aureliam peruenisset, Ligerisque
aliueum transiens, prandiaque parata relinquens, Parisios pro-
ficisceretur, iussit beatum Eucherium se sequi. Qui etiam si
sciret insidias sibi præparatas, nequaquam tamè renuit, subiu-
ciens se humanæ creaturæ propter Deum. Anno itaque de-
cimo sexto Pontificatus sui Aurelia egressus, & Lutetiam quo-
que ex Principis voluntatè prætergressus, Vernum fiscum
publicæ dirionis aduolauit: moxque celebri sermone vulga-
tum

tum est auribus Principis, adesse sanctum sacerdotem: quem
ille à suis militibus mox iussit comprehendi, & cum propin-
quis reliquis Coloniam in exilium deportari.

ILLE verò, vt virtutum sibi augmenta cumularet, redde-
bat gratias sacrosanctæ subditus Trinitati. Quin & cum Co-
loniam peruenit, tanta ibi & sacerdotum & cleri & populi
benignitate fruebatur, vt cunctis illorum opibus, quicquid
inde illi facere libuisset, haud aliter atque proprijs vti liceret.
Quod cum ita fieret, Carolum Principem latere non potuit.
Itaque metu perterritus, ne fortè illorum subsidijs & auxilijs
adiutus, munitiora regni loca seu castella occuparet, clam tu-
riori loco in Hasbania Roberto Duci tradidit custodiendum.
Qui sanè illum cum maxima gratulatione suscipiens, permi-
sit manibus illius omnem suppellectilem suam, vt, sicut ei
placeret, facultas illi suppeteret tam egenis quàm in cœ-
nobijs commorantibus inde tribuendi. Petiit autem vir san-
ctus à prædicto Duce, vt sibi in Ecclesia beati Trudonis Con-
fessoris pro ipso & fidelibus eius copiam deprecandi tribue-
ret: quo impetrato, sacerdos Dei inclytus die noctuque Domi-
num precabatur, vt cum electis eius in aula gloriæ ipsius
coronari mereretur. Verùm sicut Scriptura dicit: Qui reddit
mala pro bonis, non recedet malum de domo eius; id quod
Princeps Carolus contra hunc virum Dei fecit, Episcopatum
crudeli violentia ei adimendo, tum etiam aliarum Ecclesiarum
res similiter vsurpando, iusto profus iudicio Deus reddidit in
caput eius.

NAMQUE hic vir Dei in oratione positus, & ad alterum
seculum raptus, inter cætera quæ, Domino ipsi ostendente,
conspexit, vidit hunc Carolum in inferno inferiori torque-
ri. Vnde & sanctum Bonifacium, & Fulradum monasterij
S. Dionysii Abbatè, summumque Regis Pipini Capellanum ad
se vocauit, eisque hæc reuelans, hoc signi dedit, vt ad sepul-
chrum Caroli Principis irent; & si corpus eius illic non in-
uenirent, ea quæ dicebat, vera esse crederent. Illi verò pergen-
tes ad monasterium, vbi Caroli cadaver humatum fuerat, tu-
mulumque illius aperientes, subito Draconem exire inde vi-
derunt, totumque sepulchrum eius inuentum est velut incen-
dio atrum. Sanctus autem Eucherius sexto exilij sui anno,
ipso glorioso transitu sui tempore, diuini luminis perfusus
claritate, carnis vinculis absolutus, emigrans ex hoc mundo
victor intrauit in cælum, sepultus in Ecclesia beati Trudonis,

n 2 & cum

*Deportatur
i exilium.*

*Traditur etiã
arctius custo-
diendus Ro-
berto Duci.*

Proverb. 17.

*Carolus Mar-
tellus impius
in res Eccle-
siæ.*

*Exit è tumu-
lo eius draco.
& Eucherius
moritur exul
ad S. Trudo-
nem in Has-
bania.*

*Claret multis
miraculis.*

& cum magno decore, ut dignū erat, tumulatus. Lingua verò nostra non sufficit exprimere, quæ post eius obitum miracula ab eo gesta sunt. Nam cæci multi receperunt visum; claudi plurimi, gressu restituto, adepti sunt sanitatem; dæmones quoque sine numero sunt fugati. Augentur dona plurima, præstantur vndique donante Domino, petentibus vota congrua.

VITA B. PIPINI DUCIS BRABANTIÆ,
patris S. Hertrudis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XXI. FEBRUARI.

*B. Pipinus,
maior d. m. et
sub duobus
Regibus.*

*Iuris est te-
nacissimus.*

*Iuris est ob-
servantissimus
Lenitior 19.*

*Adhibet sibi
consiliarios
S. Arnulphum
et S. Cun-
bertum.*

VENERABILIS Pipinus Dux Brabantia, ex patre Carolomanno Principe, & matre Aemegarde, fuit maior domus Franciæ sub Clotario Rege Francorum, & Dagoberto eius filio. Quæ dignitate, parum à dominatione ac sublimitate regia differente præditus, omnia prudenti dispositione ordinabat; præstabatque tam in bello fortitudine, quam iustitia in pace. Erat enim erga Regem fidei servantissimus, erga populum verò veritatis tenacissimus; atque in discernenda vtrorumque causa firmissimo animi iudicio persistens: sed neque munera populi ab subvertendum ius regium respiciebat, nec gratiam Regis ad obruendam populi iustitiam attendebat. Siquidem Regem Deum regi homini præferebat, cuius mandato prohibitum nouerat, vultum potentis honorare, vel personam pauperis in iudicio attendere. Tam ergo quæ plebis erant, plebi deferebat; quam quæ Regis, Regi. Studebat autem ad normam diuinæ iustitiæ, omnes iudiciorum suorum sententias dirigere. Quæ res vel maximè hinc arguitur, quoniam beatum Arnulphum Pontificem Metensem, quem in timore ac dilectione Dei nouerat excellentem, omnium consiliorum vel negotiorum suorum socium assumebat. Quo adiutore fretus, æquitatis freno cohibebat, si quando, neglecto iure, potestate regia abuti voluisset.

DEFUNCTO quoque prædicto viro Dei, sanctum Cunbertum Antistitem Coloniensium parl sanctitatis fama illustrem curabat in hac negotiorum administratione participem. Perpendere scilicet ex hoc possumus, quo æquitatis ardore succensus fuerit, qui tam circumspectos consiliarios, tamque incorruptos arbitros elegit. Beatus autem Pipinus primò Regum Austrasiæ, postmodum ipsius Austrasiæ inferioris Præpositus & Dux gloriosus, erat lingua & natione Teutoni-

Teutonicus, decus & gloria Teutonicorum, speculum & norma Brabantinorum, via & exemplar morum, beatus Pater patrum, egregius Dux. Qui postquam domum regiam & inferiorem Austrasiam suæ fidei commissam strenuissimè gubernasset; tandem vocatus est ad patriam sine fine duraturam; recepturus suæ fidelitatis mercedem condignam. Cuius mors tanto dolore totam Austrasiam perculit, ut planctui eius planctus Regum nequaquam conferri possit. Fuerat namque probatissimæ vitæ ac purissimæ famæ, sapientiæ domicilium, consiliorum thesaurus, defensio legum, controuersiarum finis, munimentum patriæ, curiæ decus, via Ducum, & disciplina Regum.

PORRO beati viri corpus eo honore quo decuit, in ciuitate sua Landis conditum est, ibique diu iacuit, donec diuino instinctu viri fideles illud ad locum eminentiorem & celebriorem transfulerunt, non patientes thesaurum tam preciosum humillimi viculi loculo occultari. De quo ut ostenderetur quanti meriti esset apud Deum, tale contigit in die translationis eius miraculum. Nam cum veneranda eius ossa de tumulo, vbi dudum reposita erant, leuantur, ut ad ciuitatem Niuellensem, locum videlicet eius reuerentiæ competentior, transferrentur, cum copiosis id actum est cereis, sicut decuit, ardentibus. Vbi cum de Lâdis vsque Niuellam populus fidelis per tantū terræ spatium venerandas reliquias cum luminaribus prosequeretur, & aura esset multum ventosa, ne vnus tamen cereorum vi ventorum extinctus est, quousque peruentum est ad locum opratum: vbi ipsius sacræ reliquiæ collocatæ sunt in capsa decenti iuxta feretrum filia suæ sanctæ Gertrudis, atque singulis annis in diebus Rogationum circumferuntur à Clero.

DE CATHEDRA SANCTI PETRI,

ex iis quæ sunt in Ordinario nouo, adiunctis nonnullis ex D. Hieronymo.

XXII. FEBRUARI.

INSTITVTIO solennitatis hodiernæ à senioribus nostris Cathedræ nomen accepit; ideo quod primus Apostolorum Petrus hodie Episcopatum Cathedram suscepisse refertur. Et rectè Ecclesiæ natali sedis illius colunt, quam Apostolus pro Ecclesiarum salute suscepit; dicente Domino:

h 3 Tues

*Migrat in
caelum.*

*Insignia ali-
quot eius epi-
theta.*

*Transfertur
eius sacrum
corpus Nuel-
lam.*

*Nota insignis
miraculum.*

D. August.

*quoniam se-
rum.*

*Petrus iuxta
D. Augusti-
num funda-
mentum Ec-
clesia.*

Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Petrum siquidem fundamentum Ecclesie Dominus nominauit: & ideo dignè fundamentum hoc Ecclesia colit, supra quod Ecclesiastici ædificij altitudo confurgit. Vnde conuenienter Psalmus qui lectus est, dicit: Exaltent eum in Ecclesia plebis, & in cæthera seniorum laudent eum. Et benedictus quoque Deus qui exaltari in Ecclesia hoc præcepit, quia dignum est vt fundamentum hoc in Ecclesia honoretur, per quod in cælum ascenditur. Itaque quod natalis Cathedralis hodie colitur, sacerdotale honoratur officium; atque hoc Ecclesie sibi inuicem præstant, quia scilicet tanto plus habet Ecclesia dignitatis, quanto sacerdotale officium plus honoris. * Etenim cum duodecim Apostoli, accepta per Spiritum sanctum omnium locutione linguarum, imbuendum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus, suscepissent; beatissimus Petrus Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinatur Imperij, vt nimirum lux veritatis, quæ in omnium reuelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Etenim & cuius nationis homines in hac vrbe non essent, aut quæ vsquam gentes ignorarent quod Roma didicisset?

*D. Leo ser. 1.
de SS. Petro
& Paulo.*

*S Petrus cur
sedem Epif-
copalem ele-
gerit Romam.*

Hic conculcandæ Philosophiæ opiniones, hic dissoluendæ erant terrenæ sapientiæ vanitates, hic confutandi dæmonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda, vbi diligentissima superstitione habebatur. collectum, quidquid vsquam fuerat vanis erroribus institutum. Ad hanc ergo vrbe tu, beatissime Apostole Petre, venire non metuis; & consortè gloriæ tuæ Paulo Apostolo aliarum adhuc Ecclesiarum ordinationibus occupato, syluam istam fremantium bestiarum, & turbulentissimæ profunditatis Oceanum constator, quam cum supra mare gradereris, ingrederis. Iam populos, qui ex circuncisione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Ecclesiam, vbi primùm Christiani nominis dignitas est orta, fundaueras: iam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras: nec vt dubius de prouectu operis, aut de spatio tuæ ignarus ætatis, trophæum crucis Christi Romanis arcibus inferebas, quò te diuinis præordinationibus antecibant & honor potestatis, & gloria passionis. De hoc porrò in D. Hieronymus *, Simon Petrus, inquit, post Episcopatum Antiochenis Ecclesie, & prædicationem dispersionis eorum qui de circuncisione cre-

*En recedit &
Antiochia.*

*Descrip. vari-
bus Ecclesia
stici.*

diderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia, secundo Claudij anno Romam pergit, ibique viginti quinque annis Cathedralis sacerdotalem tenuit vsque ad vltimum annum Neronis.

*Residet Ro-
ma viginti
quinque an-
nis.*

VITA B. PETRI DAMIANI CARDI-
nalis, & Episcopi Ostiensis, ex Hieronymo Rubeo.
XXII. FEBRUARI.

*Lib. 5. hist.
Rauennat.*

PETRVS Damianus Rauennæ satis obscuro loco, sed ingenio, natus est. Sunt qui ex nobili honestorum familia ortum putant, sed falluntur, cum id Petro peccatori conueniat. Eius postquã mater diem suum obiit, frater natu maior duxit vxorẽ. Qui coniuges cum gerere curã pueri velle simularent, tam dura illum acriq; premebant seruitute, vt is non modò pane, cibisque ac vino vitiosis & corruptis aleretur, sed perpetuò nudatis pedibus pãnosus incederet, & multis verberibus vapularer; paulòque grandior factus, alendis suis præficeretur: Redijt verò interea alius eius frater, cui erat nomen Damiano, Rauennæque aliquot annos abfuerat. Qui fratris ærũnas miseratus, cum eum in fidem & clientelam accepisset, amanter ac paternè fouit, literisque instruendũ curauit. Quod cum Rauennæ aliquandiu fecisset, optima pueri cognita indole, Fauentiam primò misit; mox Parmam, vt ibi doctos viros audiret: quod & Petrus suis literis testatur. Vbi breui liberales artes omnes edoctus, tantũ mox nominis ac famæ apud omnes adeptus est, vt summa vtilitate, atque auditorum frequentia, eas cæteris deinde explicaret, & facillè primus in omni Italia haberetur. Verùm cum indies fauoribus, gratia Principum, diuitijs & auctoritate cresceret, seipsum increpans, Nunquid, dicebat, his perpetuò caducis atque interituris bonis inhæserim? An non potius his valedicens, cælestia confecter? Quæ cum repeteret sepius, tandem paulatim cepit diuinis studijs & obsequijs nauare operam.

*B. Petri ge-
nus.*

*Puer adhibe-
tur alendis
porcu.*

*Ahibet
tãdem bre-
uiter sic in eis
proficit.*

IT A QV E sub preciosa veste induit cilicium, inediaq; & vigilijs ac diuinis hymnis frequens studium exhibebat; & cum libidinis æstu pro ætatis natura iactaretur, medijs quoq; noctibus è cubili surgens, aquis se immergebat, dum totus frigeret: indeque egressus, in lectum minimè regredi, sed Psalmis atque Hymnis Deum venerari consuecebat. Sed & mirum etiam fuerit dictu, quam præstiterit egentibus libera-

*Paulatim tẽ
rat valedice
re mundo.*

*Eius insignis
liberitas in
egenos.*

*Ex colloquio
duorum mo-
nasteriorum
etiam magis
fustidit secu-
lum.*

*Fit mona-
sterium.*

*Nota auste-
rissimam ra-
tionem vi-
tæ.*

*Mittitur ad
monasterium
Pomposianum.*

litate & munificentiam, quamque benignè & piè prandio illos acceperit. Sed in dies magis etiam accessus, cum omnino his rebus abduci, monachusque fieri decreuisset, nec tamen in patrijs finibus ob affines, aliquotque alia impedimenta id facere vellet; fortè conueniunt à solitudine S. Crucis fontis Auellanæ, quæ est in Eugubina diœcesi, monachi duo; quorum colloquijs etiam maius adhuc caducarum rerum fastidium incurrit. Et quidem post monachorum discessum, vt vsu tractando cognosceret, vtrum eius vitæ laborem esset laturus, coniecit se in cellulam satis arctam: vbi per quadraginta dies vitam iuxta leges eremitarum S. Crucis traduxit. Nec mora: eo genere viuendi plurimum roboratus, nihilque iam difficultates & durum vitæ illius modum timens, suis omnibus inscijs, clam ad eam montis Catriæ solitudinem profectus est. Excipit autem eum libenter Abbas; cuculloque indutum, mox vni ex monachis in custodiam ac disciplinam, tyronum more, tradidit. Qui quantum profecerit, haud facile dici potest. Maiori nimirum in dies abstinentia, ac vigilijs, ad sanctitatem & ad summum bonum adipiscendum, totus incumberebat.

SANE per id temporis monachi illi quatuor diebus hebdomadæ pane & aqua traductis, tertia & quinta Ferijs parum leguminis, singuli suis seorsum cubiculis, cocti, sumebat. Ad hæc diebus sacræ inediæ panis, non quantum quisque vellet, sed certa quantitate ac mensura præbebatur. Vinum rei tantum diuinæ faciendæ & ægrotis notum; nulli præterea. Vbi eum is esset in vigilijs mos, vt signo dato, matutinis precibus expletis, omnes hymnos Dauidis recitarent, præueniens hoc commune signum Petrus, quidquid erat noctis reliquum, continentibus excubijs, ducebat: vnde & in eum incidit morbum, vt dies noctesque insomnes ageret: à quo morbo tamen mox temperatior factus, conualuit. Qui cum breui in summam sanctitatis famam creuisset, summis precibus Guidone Strambiato Rauennate, Abbate Pomposiano, id ab S. Cruci Præfecto tandem impetrante, Pomposiam mittitur, vt monachos illos præceptis diuinis, sacrisque literis instrueret. Ibi verò transegit biennium: quo elapso, ab S. Crucis præfecto, qui eum illuc miserat, à suisque monachis reuocatur: ibique etiã Præfecto paulo post demortuo, reuens ac diligenter recusans, cœnobio præficitur. Quod cum instituisset, in Camertibus primum, mox quoque ad montem Regium, quod est in Perusino, vbi cellam reperit, quam Diuum Romoaldum incoluisse

serè

ferabant; deinde & in Fauentino, tum ad Aceretum, tum ad Gaiunium (nunc Cauinam appellant) postea & in Ariminensi quoque ad Murcianum cœnobium excitauit.

IN quorum Gaiuniano sanè cum esset, iubet die quadam monachum, qui sibi ministrare consueuerat, potum sibi afferri ex fonte. Et quidem fecit imperata minister: sed aqua in vinum mutata, alius denuo ab assidentibus monachis mittitur, qui aquam adferat: qua itidem in vinum conuersa, mandauit Petrus, id ne cuiquam patefacerent. Sed nimis longum esset in eiusmodi narrandis hærerè. Adeo verò in dies doctrinæ ac sanctitatis eius fama increbuit, vt à Stephano nono Pontifice maximo ad Galerum non tam vocaretur quam traheretur. Neque hoc tamè Stephanus adhuc pro hominis probitate ac doctrina satis esse putauit, quin etiã Episcopatum Hostiensem addidit, atque insuper sacri quoque Cardinalium collegij Principem (Decanum appellant) eum fecit. Plurimas autem legationes summa fide & diligentia obiuit. Quo tempore quia sacrati viri publicè scortis & omni libidinum generi indulgebant, dici vix potest quam acriter, quamque intrepidè semper illos reprehenderit, atque ad rectè sanctèque viuendum omni studio fuerit adhortatus. Verum, vt magis se Deo rotum traderet, & in rerum diuinarum meditatione dies noctesque consumeret, tandè sacro galero & Episcopatu se abdicauit. Qua occasione, cum ab Nicolao Pontifice ad eas iterum dignitates, & honorum insignia assumenda cogeretur, ipseque constanter, & aliquanto fortasse quam res ipsa & Pontificis maiestas ferret, pertinaciùs renueret, Pontifex quidem assensit eius perseverantiæ, sed tamen pœnam in eum centenariam constituit; qua pœna tenebatur ad recitandum per centum annos quotidie centies, verberibus adiunctis, Psalmum quinquagesimum.

SVBIVIT autem hanc pœnam libenter Petrus; tantusque fuit in eo ardor pœnitèdi, vt eam annuo spatio exhausserit. Itaque pœna persoluta elegantes Nicolaum Pontificem, & officij ac pietatis religionisque plenas literas dedit, quibus & purgavit se diligenter, & non minus rationibus quam virorum sanctorum exemplo id fecisse testatus est. Quæ literæ quoniam existant, non est cur à nobis explicentur. Abdidit autem se in Catrianam solitudinem optatissimam, vbi nec semper tamen ociosus vixit: nam in primis Mediolanensem Ecclesiam malè sentientem, & à Romana abductam ac discrepantem, Simoniacæque labe & Nicolaitarum hæresi infectam, Nicolao iubente,

n s cum

Variis in locis excitat monasteria.

Aqua illi conuertitur in vinum.

Creatur Cardinalis.

Abdicat se Cardinalatus.

Nota mirum quoddam.

Pugnat contra Simoniam.

Feria sexta. Restituit per Italiam Ieiunium Feria sexta.

Per 40. dies nihil sumit igni coctum.

Inuisit nos Fauentia, ubi et moritur.

Summa erga cum usui sumo uanum deorum.

cum Romana conciliauit, & in rectam sententiam deduxit, Idem etiam in Rauennati Ecclesia nixus est; Gibertumque Archiepiscopum sapius fuit hortatus ut meliora sentiret. Sed & Gregorio deinde septimo hortante, per omnem Italiam sacram mediam & ciborum ieiunitatem * die ueneris in honore Crucis instituit, ac potius antiquitus institutam, & iam ferè obliteratâ reuocauit: quod & de horarijs precibus, quibus quotidie D. Mariæ uirgini Deiparæ debitus cultus exhibetur, factum est. Ceterum quo tempore Episcopatum tenuit, quicquid supererat in egentes affluenter effundebat, & ex illis, duodecim, pedes perpetuò abluebat, epulumque præbebat, simulque tota urbe pupillos ac uiduas perquirebat & iuuabat.

Sic & in cœnobio per quadraginta quandoque dies nihil comedebat quod esset igni coctum, sed tantum pomis crudis absque ullo potu uescebatur: cuius rei omnino discipulus eius, qui hanc vitam conscripsit, testis est. Sed & consueuerat etiâ horarijs precibus atque hymnis recitandis nulli pœdio subfessione inhaerere; atque item initio utriusque Quadragesimæ per triduum penitus abstinere cibo: ad quod institutum licet ipse neminem uerbis allexerit, quibusdam tamen cœnobijs id eius exemplo deinde seruâtibus, deuotionem eorum laudauit. Denique Rauenna tandem discedens, ad Pontificem aditurus, ne iter illud esset inane, monachos inuisit, quos Fauentiæ constituerat extra urbis portam in æde D. Mariæ, quam nunc intra urbem adductam conspicimus. Atque hic scilicet est felix eius obitus. Ibi enim febre correptus, octauo postquam ægrota-re cœperat die ex hac uita migravit, ea nocte quæ diem octauum Calendarum Martiarum antecessit, anno ab ortu Christi millesimo octuagesimo, Gregorio septimo adhuc Pontifice. Cuius morte ab ijs qui excubabant iuxta cœnobium (ne sanctum cadaver posset à suis monachis, qui è propinquis locis aduenerant, furtim exportari) nunciata, repente ciues omnes eò accurrunt, atque adeò beatus ille dicebatur cui dabatur uiri sancti loculum attingere, & illi munera præbere, pedesque osculari. Sepulchrum autem interea ex candidissimo marmore deuehitur, atque in eo uiri sancti corpus reponitur, omnibus hymnos ac psalmos concinentibus, Deumque laudantibus.

D E S. M A T T H I A A P O S T O L O,
ex libro Actuum Apostolorum, adiunctis nonnullis ex D. Isidoro

MATTHIAS vnus fuit de duodecim Apostolis: is nimirum qui in locum Iudæ proditoris fuit Apostolorum collegio sociatus, de quo ita in Actis legimus: In diebus illis, inquit Scriptura, exurgens Petrus in medio fratrum, dixit (erat autem turba hominum simul ferè ceterum viginti) Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os Dauid de Iuda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Iesum: qui cõnumeratus erat in nobis, & sortitus est sortem ministerij huius. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus habitantibus Ierusalem: ita ut appellaretur ager ille lingua eorum Hacedema, hoc est, ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eorum deserta, & non sit qui habitet in ea: & Episcopatum eius accipiat alter. Oportet ergo ex his uiris qui nobiscum sunt congregati, in omni tempore quo intrauit & exiuit inter nos Dominus Iesus incipiens à baptisinate Ioannis usque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis. Et statuerunt duos, Ioseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus, & Matthiam. Et orantes dixerunt. Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum ministerij huius & Apostolatus, de quo præuaticatus est Iudas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis: & cecidit fors super Matthiam, & annumeratus est cū undecim Apostolis. Hactenus Scriptura. * Huic data prædicatio Euangelij in Iudæa fuit.

Est D. Isidorus H. sp. l. ca. 1. lib. de par. trib. ubi Te. stamenci. Act. 10.

psalm. 40.

1. psalm. 68. & 108.

S. Matthias eligitur in locum Iudæ.

Isidorus.

VITA S. THARASII ARCHIEPISCOPI
Constantinopolitani propugnatoris SS. Imaginum,
ex Ignatio monacho.

SACROSANCTI & magni Tharasi, omni auctoritate & maxima excellentia apud eos qui per id rebus imperabant, Georgius pater fuit, mater Encratia. Quæ clara pietate, & id quod ipsa appellabatur, cernens proficere in filio, uenerandum eum reddidit, & uerè templum continentiæ. Et quidem cum æqualibus suis & improbis docens eum nullam habere consuetudinè, inire amicitiam cū iis qui amant decus uirtutis, suade

S. Tharasi clar. s. m. n. tales.

*Eligitur pri-
mus Scriba
arcanorum Im-
peratoris.*

suadebat, & eis coniungi iure charitatis spiritalis. Quãobrem & ingressus per vniuersam virtutem, erat apud omnes reuerendus, ita vt etiam consulari dignitate fuerit honestatus. Quin etiam electus primus Scriba arcanorum Imperatoris, luciferi instar in aula resplenduit, vt qui diuinas quidem disciplinas abundè esset complexus, & ex externa quòque eruditione collegisset, quæ sunt præstantissima, totum interim, se Deo dedicans per pietatem & puram conscientiam. Sed nefaria tum adhuc vigebat hæresis eorum qui abolent imagines, vbi cum Paulus Episcopus incidisset iam morbum qui ei mortem erat allaturus, se clam quidem subducit è sede: & cum venisset ad Flori monasterium, in numerum monachorum se retulit, mutato amictu. Quod postquam notum fuit, quò scilicet se dimisisset Antistes, qui per id tempus rerum potiebantur (Irene autem erat, & Constantinus eius filius) animo non parum sunt perturbati.

*Paulus Epi-
scopus Con-
stantinopolita-
nus.*

SE D quid agant? Consilio & suasu eiusdem Pauli in Tharasius defigunt oculos: & eum, vt viduato gregi præesset, communi consensu sapienter eligunt: quibus etiam assentiebatur quidquid erat optimum & præstantissimum è sacro senatu. Nam id quod erat promiscuum & circumforaneum, & lucernam redolebat hæreticam, non assentiebatur, sanctitatem Patris etiam ante sacram vestem, velut ad arguendum acutissimam suspectam habens securim. Sed vicit id quod erat iustum: quare & mutata dignitate, & tonsa coma ritu Clerici, suscipit Tharasius vnctionem honoris sacerdotalis, & ascendit ad altitudinem Cathedræ Pastoralis. Vbi cum ipse mox luci lucem egregiè adiungeret, & virtutem augeter virtutibus, modum quoque superantibus profectibus sacratissimum talentum multiplicabat: Nempe ad diuinarum scripturarum meditationem adsciuerat quoque sibi domesticam vigiliam: precationem habens, quæ mentem sublimè ad cælos euehebat, & soli Deo reddebat familiarem, nec vllum erat tempus, quo non habebat solum eum genu flectentem & surgentem. Sed & humilitatem, vt quæ ei à puero fuerat familiaris, ita complectebatur, vt nihil supra castitatem, & quæ cum ea simul degit, temperantiam, iugiter suas vocans sorores.

*Frequentissi-
mus est in ge-
nustionibus.*

Atque adeo de commiseratione eius & ditissima in pauperes misericordia superfluum est dicere. Nam tam hilariter, vt ille dixit, impartit, vt superaret omnes, suæque mensæ obsonia in frustra comminuens, ad accipiendos eos qui esurie-

bant,

bant, in dies eis parabat conuiuium. Cuius rei abundè testes sunt vsque in hodiernum diem definita receptacula eorum causa qui hospitio accipiebantur, & pauperum nostrorum fratrum. Quin etiam mansuram pecuniæ dationem aliis piè attribuit, in pugillaribus nomen vniuscuiusque significans. Nam, quæso, quotidianam distributionem, quam manu sua propria in manus pauperum immittebat, quis ratiocinator dimensus fuerit? Ex hæreditate quoque eorum, quæ ad ipsum lege dotis ex bonis paternis redibant, ædificatum monasterium est in sinistra parte Bosphori Thracij: ex quo multi ab ipso sunt vocati ad dignitatem pastorem, fueruntque columnæ immobiles fidei Catholicæ. Siquidem hic ille est Tharasius, qui nihil turbatus quòd Episcopi, qui conuenerant in ciuitate regia, armis fuissent disturbati ab inimicis sacrarum imaginum, constans tamen auctor fuit & instigator Imperatoribus, vt demum conuocarent Synodum: quod & præclare fuit confectum, in præclara nempe Nicæna: vbi & aduersus Arium gladius fuerat fabricatus.

DENIQUE & iste est diuinus ille, à quo, quòd idè postea Constantinus Imperator coniugem reiiciens legitimam, subinducens autem fornicatricem, reprehendebatur, vt par erat, nec non excludebatur extra cancellos incruentæ mensæ, multis eum oppressis tentationibus: ei adhibens custodes, qui nomine quidem vsi sunt Syncellorum, moribus verò longè aberant à pietate. Quos nisi assumpsisset, & nisi per eorum oculos transisset, non licebat cuiquam ad diuinum & sapientem Pastorem accedere, & ea quæ videbantur eloqui. Quare & magnam Imperator ostendebat crudelitatem in eos qui illi appropinquabant, & eum obseruabant germana seruitute plagis afficiens, & condemnans exiliis, nulla iusta de causa, studebat eum deicere à cura rerum diuinarum, & tentans eum afficere tristitia. Sed ad finem properat oratio. Diuinus Tharasius post plurima certamina, & profundum doctrinæ infinitum, & vitæ honestæ puritatem, & veræ fidei confessionem, & ratione præditi gregis ad ea quæ sunt præstantiora eius monitis deductionem, & in alendis pauperibus copiosam suppeditationem, & assiduam sanctis rebus datam operam, & in pastoralis munere diuturnam moram (viginti enim & duos annos Pontificalem decorauit cathedram) relictis vinculis carneis, venit ad luminosa atria cælestium, sepultus in monasterio ab eo ædificato in Bosphoro Byzantino, cum

*Quotidie
multos alios
pauperes.*

*Costruit quod
dam monaste-
rium.*

*Celebratus
per eum Sy-
nodus Nicæna
secunda contra
Iconoclastas.*

*Multa patitur
ab Imperatore,
quem
pro suis scele-
ribus repre-
henderat.*

*Obdormit in
Domino anno
Episcopatus
sui viginti
secundo
mensis*

dam vice cum ad vicum Seginam præteriens accessisset, adolescentemque Malabandum nomine, amisso vitæ munere reperisset defunctum, audiens à parentibus filij mortem deplorari, occurrit, & vt mortuum viuū erigeret, se in oratione prostravit. Quò incumbēs cum diutius orasset, tandem dum pallesceret iacens sacerdos in puluere, animæ viuacitas rubescebat in corpore, donec pulsato cælo, & iuuenis reuocaretur à funere, & sacerdos à prece.

Excitat mortuum.

Item illuminat quendam cæcum.

Honoratur à Rege Childerico.

Viuu adhuc post mortem.

Sanantur ad eius irascionem tres paralytici, & duo cæci.

Sic & Andegauis, cum quidam Maurilio clausis oculis lumen sibi restitui postularet, mox vt Pontifex se ad nota arma conuertens, signum venerabile super palpebras eius extendisset, velut balista fortissima, penetratis tenebris, crux post se cæco lumen inuexit. Sed & occurrente eo Regi Childeberto Parisiis nunciatur Pontifici Regem venationis causa, de ciuitate in crastino esse discessurum, mandatque, se dignum ducebat expectandum; sed quia beatum Albinum corporalis infirmitas præpediuit, ad eius præsentiam magis prædictus Rex occurrere maturauit. Qui donec per illam viam, quæ ad sacerdotem ducebat, incessit, feliciter properauit. At verò cum in quoddam triuium peruenisset; vellentque alibi deuiare: ecce mox equus eius, ac si metallum fusile fuisset, gressum mutare non valuit. Fecit & alterum sibi sterni; sed frustra, donec deflectens iterum in viam quæ ad sacerdotem ducebat, magna cœpit alacritate discurrere. Sed quia eius singula facta non valemus retexere, sufficiat de plurimis vel pauca dixisse. Illud tamen quoque beatissimi testimonium viuientis post obitum necessarium credimus præ cæteris explicandum.

Etenim & cum sanctus Germanus Episcopus Parisiorum, vel cōprouinciales ac Pontifex successor eius, & populus velent membra sancti Albini in nouam basilicam deuotè transponere, & propter cellulæ angustiam, in qua conditus fuerat, non daretur sacri corporis extrahendi licentia; cunctis hæsitantibus, ecce repente nutu diuino discisso pariete cellulæ à parte Oriëntali lapides decidunt, scilicet dato signo per qualem locum se iuberet educi posse. Interea quoque, facto aditu, dum contentus psallentium ad sanctum sepulchrum progreditur, in loco per quem est eductus, palàm tres paralytici iam diu desperati redditi sunt sanitati, duoque cæci pariter illuminati. Quibus & consequentibus aliis infinitis miraculis etsi summi Pontificis membra recubant in sepulchris, attamen per creatoris gratiam in æterna secula viuunt merita Confessoris. Denique cælesti

cælesti dono venerandisque floribus adornatus, * viginti annis & sex mensibus Pontificalem apicem ecclesiastica censura regulariter gubernas, vitæ octogesimo anno, illud propheticum in potentatibus, beatitudinis culmine feliciter explens, animam Deo charissimam reddidit ereptam de seculo, mansuram cum Christo, Angelis plaudentibus, Calendis Martij.

** viginti quinque. Psalm. 80.*

VITA S. SVVIBERTI APOSTOLI
Westphaliae socij s. Villebrordi, ex ea qua est per Marcellinum.

I. MARTII.

ANNO à natiuitate Domini sexcentesimo quadragesimo septimo in Anglia in regno Nord Humbtorū ex Comite de Nortingran Sigeberto nomine, & Berta pia Comitissa, præuia diuina visione fulgoreque nimio partus tēpore, natus est benedictus puer Svuibertus. Qui cum attigisset decimum quintum ætatis suæ annum, mox monasticam vitam seculari prætulit, in monasterio Beardanensi gratiosè receptus. In quo cum per nouem annos in magna continentia & abstinentia castigatione vixisset, gratia compunctionis semper ad cælestia suspensus, non modicā curam sacris lectionibus simul & monasticis disciplinis sedulus impendebat, insistens ieiuniis, orationibus & indefessis vigiliis, sicque tandem Presbyteralis ordinis dignitatem est adeptus. Porro crescente fama eius, sanctus Egbertus Archiepiscopus Eboracensis in Eboraco ipsum Canonicum ordinauit, & secum manere præcepit. In quo Conuentu tam strictè per biennium ieiuniis, orationibus, vigiliis, & monasticis disciplinis se mancipauit, vt magis Angelicam quam terrenam videretur ducere vitam. Vnde & electus fuit in Abbatem monasterij dicti Dacore. Quod monasterium cum vnum circiter annum rexisset, inter duodecim illos Apostolicos viros, quos S. Egbertus ex Anglia in Frisiam misit, & ipse missus est. Fuerunt enim missi hi: Villebrordus, Svuibertus, Acca, Vuigbertus, VVi libaldus, VVinnibaldus, Lebutnus, duo Eualdi, Vuerenfridus, & ego minimus omnium Marcellinus, omnes Presbyteri, ac sanctissimus Adelbertus Leuita, filius Regis Deirorum.

S. Svuiberti genus.

Viuu sanctissime in monasterio Beardanensi.

Eligitur Abbas.

Mittitur cum aliis ad conuertendam Frisiam.

Et quidem hi Dominici gregis ardetes prospero vento in Vuiltenburg siue Traiectum aduecti, intrantes Traiectum & citeriorem Frisiam, vbiq; constanter Christum euangelizabant. Sed parum proficientes, propter tyrannidem Regis Radbo

*Falti favore
Præci u Pi-
pini, cōstā. er
prædicant
Christum.*

*Multa pati-
tur S. Svvi-
bertus ab ido-
latriā.*

*Ordinatur
Episcopus.*

*Nomina Ec-
clesiarum per
eum constru-
tarum.*

*Excitat quæ-
dam mortuū
in magno vico
Duerstat.*

Radbodi, qui & sanctum Vuigbertum diro tormento iussit iugulari, diuerterunt ad Principem Pipinum de Herstallo, Maiorem domus Franciæ. Qui quia nuper citeriorem Frisiam, expulso Radbodo Rege, ceperat, illò eos denuo ad prædicandum misit, præcipiēs paganis sibi subditis auctoritate regia, ne quis prædicatibus quicquam molestiæ inferret. Vnde factum est, opitulante diuina gratia, vt multos quotidie in breui ad fidem Christi conuerterent, conuenientes ad castrum Traiectense ad suscipiendū baptismā prope ruinā Ecclesiæ S. Thomæ à Dagobe to Rege constructæ, iamque à Frisonibus solotenus destructæ; superædificato scilicet in honore S. Crucis ibi oratorio. Lōgum est autem singulatim narrare, quomodo S. Svibertus in grandem vicum Duerstat veniens duobus distantem milliariis à Traiecto ad Orientē, ibique Christum prædicans, à paganis & idolorum sacerdotibus primò grauius verberatus & in carcerem missus sit, deinde ab Angelo videntibus & stupentibus custodibus creptus: quomodo etiam secesserit in diuersos vicos & villas per Frisiam & Hollandiam, ac Teisterbandiam, cunctis palam constanterque Christum euangelizans, multaque simul contraria inter gentiles in diuersis locis æquanimitè tolerans. Denique crescente quotidie numero fidelium, communi decreto confratrum & neophytorum electi sunt duo in Episcopos consecrandi, sanctus VVillebrordus & sanctus Svibertus; quorum iste ad hoc in Angliam profectus est, VVillebrordus verò Romam.

S E D & iam sanctissimus Svibertus Pontificali fultus auctoritate & honore redierat per annum & amplius antequam S. VVillebrordus rediret; cum cœptū opus cōstanter explens, non equitando, sed Apostolorum more pedibus incedendo, longè lateque Frisiam, Hollandiam, & præcipuè comitatum Teisterbandiæ peruagatus, multum populum ad Christum deduxit. Conuertebat enim sua dulcissima prædicatione fere totum Comitatum Teisterbandiæ, in quo construebantur Ecclesiæ multis in locis, aut templa idolorum consecrabantur in Ecclesias Dei & Sanctorum, vt pote Ecclesiam S. Vincentij martyris in Zandvijek prope Tielam, in Arkel in honorem sanctæ Dei genitricis virginis Mariæ, in Hornaer in honorem S. Dionysij Areopagitæ, in Stoenreford, in Anthuesden, in Aelborch, in Vuoudrichen, in Ghiesen, in Rijsvijek, in Almkerch, in Malfem; in Erkū, in Auesæet, & in pluribus aliis locis. Sed & excitatus quoque fuit à morte per S. Svibertum Splin-

Splinterus quidam submersus, filius primicerij de Duerstat, pro quo eius pater Guntherus miles frustra antea Marti funestum libauerat sacrificium: quæ causa fuit, vt pars magna ciuitatis in Christum crederet. Atque interea quidem, hoc est, anno Domini sexcentesimo nonagesimo septimo, rediit & sanctus VVillebrordus cōsecratus Archiepiscopus à S. Sergio Papa. Qui audiens S. Svibertum Episcopum consecratum, & Comitatum Teisterbandiæ cum tota fere Batua, ac magnam partem inferioris Frisiæ prædicatione ipsius conuersam, Ecclesiamque Traiectensem numero fidelium valde multiplicatam, immensas inde Deo retulit laudes.

D E I N D E verò pariter, Traiectum pergentes, statim in fundo Basilicæ S. Thomæ Apostoli prope castrum Traiectense Canonorum cœnobarum Ecclesiam construxerunt in honorem S. Martini Episcopi Turonensis. Ac denique mortuo Radbodo Rege, quia Christiani liberè vbiq; tunc per Frisiam sunt permisi, sancti Episcopi Hollandiam & Frisiam vbiq; peruagantes, per loca singula Presbyteros ac Diaconos ordinauerunt, qui eos in verbo fidei & ministerio baptizandi adiuuarent, maximè in magno vico Duerstat: in quo per biennium prædicantes totū populū ad fidem perduxerunt Christi, ac fana idolorum commutantes in Ecclesias Christi, quinquaginta duas dedicauerunt Ecclesias parochiales in eo, adiutorio Guntheri militis, & aliorum amicorum. Et non solum per Frisiam prædicauerunt & Lotharingiam, sed & vsque in Daciam prædicando populum multum purgatum à barbarica gentilitatis idololatria, orthodoxæ iunxerunt fidei. In quibus facerrimus Pontifex Svibertus in osculo pacis valedicto S. VVillebrordo, specialiter tanquam fidei vexillifer de loco ad locum per VVestphaliam, & inferiorem Saxoniam, quotidie fideliter laborabat, vt in Minimigardo, id est, Monasterio, vbi & mulierem contractam signo crucis sanauit; in Biluedia quoque, vbi diues quidam nomine Adelbertus dolore squinantia tortus, ita vt penitus nihil deglutire posset, iamque in extremis adeò agonizans, repente ab eo diuina virtute sanitati est redditus; quinetiam & in Brunsvvije, vbi paralyticum restituit, Christum nimirum vbiq; prædicans, donec veniret ad Boructuarios.

Qui quidem Boructuarij licet essent gens barbara, sæua, & inculta, tamen S. Svibertus sedula prædicatione etiam eos ad agnitionem veri luminis perduxit, perque biennium inter eos

*Exstruitur
Ultraiecti
Ecclesiæ Ca-
nonicorū cœ-
nobarum.*

*Dedicantur
in Duerstat
52. Ecclesiæ
parochiales.*

*Confert se sā-
ctus Sviber-
tus ad cōuer-
tendos VVest-
phalos & vi-
cinos.*

Videntur (inquit Mala-
nus) B-ru-
ctuarij hodie
esse in iken-
ses, aut vicin-
Divinitus
admonetur
ut eat Colo-
niam.

Sanat quen-
dam a peste
angina.

Datur ei à
Pipino vicus
Vuerda.

Constituit ibi
insigne mo-
nasterium.

Obdormit in
Domino.

moratus, omnibus quoque amabilis & venerabilis est factus. Sed interea propter occisum in provincia Boructuariorum in vico Ratingem magnum Satrapam Saxonum cum irati Saxones diu committerent magnæ depopulationis excidium, Boructuarij & præcipuè Christiani coacti migraverunt in exteras provincias. Unde & S. Svibertus cum nullas inducias inter utrasque partes facere posset, tandem Angelica revelatione admonitus præcipitur ire Coloniam Agrippinam ad Pipinum ducem, & Plestrudem eius coniugem, qui ei aptum locum permanendi cum suis condonaret. Erat eo tempore Pipinus habitans in Iopilia cum Alpaide pellice sua, Plestrudis verò Dux eximia & deuota Princeps Coloniae in palatio Ducum Agrippinensium & Lotharingorum; quod & per eam mutatum & consecratum est in claustrum Sanctimonialium, intitulaturque Ecclesia gloriosæ virginis Mariæ ad Capitolium. Iam receperat beatum virum deuotè deuota Princeps, cum paulo post direxit eum cum Geraldo quodam nobili Palatino de Ardenna, sanato à peste anginae per eundem sanctum Svibertum, cum commendatitijs literis ad Pipinum Principem, petens & postulans obnixè, ut viro Dei Sviberto ddnaret vicum Vuerdam in insula siue littore Rheni, ut gentili Saxonico populo illic cum suis prodesse & præesse posset. Et quidem Pipinus senex prouectæque ætatis honorificè sanctum suscipiens Svibertum cum suis, aliquanto tempore secum detinuit.

Qui etiam tandem ut hilari datur, sitiens æstuanter conuersionem gentilium, ex regali munificentiâ benignè eundem vicum ei propter profectum & firmamentum suorum principatum donauit, addens & offerens ex copioso thesauro suo aurum & argentum multum nimis, quibus Ecclesiam siue monasterium ibidem ad honorem Dei ædificaret, & populum barbaricum fide Christi ignarum verbo vitæ reficeret. Itaque, valedicto Principe, sanctus Svibertus rediit Colonia ad sanctam Plestrudem; cuius potentia & industria cum multis laboratoribus & cæmentarijs Vuerdam veniens, mox cepit prope Rhenum fundare monasterium in honore gloriosæ virginis Mariæ, colecto agmine famulorum Christi. Vbi cum quanta humilitate, deuotione, & reuerentia rudi gentili populo euangelizauerit fidem Christi, & præcipuè cum quanta puritate mentis & corporis, & timore, Missas celebrauerit, ac diuina peregerit, difficulter possit explicari. Defunctus est autem

autem vir sanctissimus Vuerdensis Episcopus ipse Calendis Martij, anno septingentesimo decimo septimo, post multorum populorum conuersionem, sepultusque est in monasterio suo in Vuerda, multis miraculis coruscans. Unde & Pipinus Caroli Martelli filius, vicum Vuerdam in Castrum conuertit, sicut & eius meritis victoriam contra Paganos obtinuit. Denique relatus est in Sanctos per Leonem tertium, hoc est, anno octingentesimo tertio.

VITA S. VVINVALOCI ABBATIS,
ex ea que est apud R. P. Laur. Surium ex M. S.

III. MARTII.

FVIT in Britannijs vir illustris Fracanus nomine, confobrinus Coronij Regis Britannici; idèque vir bonus & integer, Christianaque religione initiatus. Qui cum ex coniuge sua filium suscepisset Vvinvalocum, ille in ipsis mox primæ ætatis initijs cepit ardere desiderio rerum cælestium, inuidique respuere illecebras, & soli Deo velle viuere. Orabat itaque oportune, importune parentes suos, ut literarum studijs imbuendus cuidam viro Dei traderetur. Quod cum tandem impetrasset, sanctus puer pro carnali parente iam amplectens spiritalem, sub illo non modò literarum, sed etiam virtutum scholam ingressus est, breuique tempore pro ingenij felicitate & viuacitate magnos in literis progressus habuit, ita ut in ipsis adolescentiæ annis etiam in diuinarum intelligentia scripturarum non mediocriter excellere videretur. Sed & tum quoque clarebat miraculorum gratia. Nam & crus fractum vnus ex condiscipulis in monasterio signo crucis restituit; & mendicanti cæco impetrauit pijs precibus visum; quin & adolescentem quoque nobilem ex rapidissimo equi cursu interemptum, reuocauit, diuina cooperante gratia, ad vitam. Porro per id tempus clauit sanctissimus Patricius, Ecclesiæ Christi eximium decus, rotiusque Hybernæ splendidum sidus. Cuius eximie virtutis opinio adeo sanctum Vvinvalocum affecit, ut modis omnibus ad eum proficisci peroptaret, ut viuendi normam ex eius sanctissima institutione capefferet.

VERVM enimvero cum in ea versaretur cogitatione, per visum ei S. Patricius sese exhibuit vultu Angelico, & caput aureo diademate coronatus, aitque ad eum: En ego sum Patricius, quem tantopere cupis adire. Sed ne mea causa tam longè iter

Quiescit Gā-
uani.

S V Vinuua-
loci sancta
pueritia.

Iam tū ad-
ulescens clares
miraculis.

Apparet ei
per visum
Patricius.

terra marique susciperes, misit me Dominus, ut voti tui compos & adpectu & colloquio meo perfuaris. Prædixit etiam illi, futurum cum alijs militiæ spiritualis Ducem, salubrique eum consilio instruxit. Sed & hortabatur eum, ut à magistro suo socios expeteret, & cum eis ad alium sese locum transferret. Quæ visio ubi disparuit, VV in VV locus quamprimū celam petijt, in qua monasterij Pater diuinæ meditationi & contemplationi vacabat. Cui cum visionem exposuisset, ille hilariter perfusus, Diuina, inquit, visitatione & reuelatione clarificatus es fili. Nec quicquā moratus, ac si cælitus mandatum accepisset, vndecim ei attribuit discipulos in diuini operis exercitio promptissimos. Quos cum osculatus, eisque benè precatus esset, inter lachrymas valedicens, ait: Valet filij charissimi, & sit Deus dux itineris vestri; cumque ad Christum perueneritis, sitis, quæso, memores mei. Iam cum illis capeſſebat iter VV in VV locus, & tamen, quò iret, ignorabat; sed multa in Deum erectus fiducia, tandem Christo duce ad insulam quandam appulit. In qua postquam cum socijs triennio mansisset, vitam ducens eremiticam, quandoquidem nimix eum locum infestarent tempestates, essetque ob suam sterilitatem hominum habitationi valde incommodus, Deum rogauit, ut aptiorem illi locum ostendere dignareretur.

A V D I V I T autè Dominus precès fidelis serui sui & ultra mare locum ei indicauit. Et tum quidè ille, quia nauis deerat qua ueherentur, magna cū fiducia orauit Dominū, ac deinde ait ad fratres: Cōfortamini charissimi; & in fidei firmitate fundati, sicut me videritis sequētis me fratris tenere manum, ita vos quoque singuli præcedētis fratris apprehendite manum, & eius vestigijs insistite, sicque inuocans nomen Domini, pastorali virga mare percussit; & ecce renouante Deo pristinum maris rubri miraculum, illud se peruium præbuit ingredientibus: sicque confertis, ut vir Dei iusserat, manibus, ipso in fronte gradiente, per sic cum transire mare, aquis hinc inde velut in murum coalescentibus, cantabantque Domino hymnum, iucunditatis & lætitiæ. Deinde verò ubi ad locū cælitus monstratum peruenerint, multū vir Dei eius grata amœnitate, & fructu ubertate gauisus est, arque adeo sic eum locum voluit Christo Domino illic simulantibus esse attributum, ut nulli vnquam feminae ad eum pateret accessus. Quin etiam cum locus ille aquarum penuria laboraret, vir sanctus, sublatis in cælum oculis, & manibus, Domino precem obtulit, ac deinde

MOX

Explicat visionem suo Abbati.

Cum vndecim socijs Christo duce venit ad insulam quamdam desertā.

Transit mare cum socijs sic aut olim si ij Is a l mare rubrum.

Impetrat diuinitatem.

mox virga, qua mare diuiserat, terræ puluerem designās, fontem vberimum produxit. Erat nimirum Pater hic venerabilis in Dei & proximi charitate perfectus, orationi diu noctuque intentus. A vicesimo ætatis suæ anno ad supremum vsque diē nunquam visus est in templo sedere; nunquam etiam aut inepta lætitia solutus, aut inani dolore contractus est.

O M N I B V S autè semper se affabilem & beneuolum præbuit, scilicet in terra degebat corpore, & animo interim in cælestibus versabatur. Quare & cū psalmodiæ esset intentus, aut extensis in cælum manibus, aut flexis in terram genibus, aut vno aliquo in loco fixus & immotus psallebat. Quotidie autè psalterium dicere solebat, simulque etiam centies interdū, & centies noctu flectebat genua. Sed & vestis ei non lanea aut lineæ, sed ex caprinis erat pellibus: lectus quoque non ex plumis aut pannis mollibus, seu etiam ex paleis, sed ex durissimis arborum corticibus: nec non & sedes eius mollis arena lapillis permixta. Quin & panis, quem quotidie eodem sumebat pondere, hordeaceus erat cineribus permixtus; pulmentum quoque ex farinula hordeacea & modico olere, nisi quòd Sabbathis & Dominicis diebus pisce quoque & caseo vesceretur. Ac denique Quadragesimæ temporibus, bis quoque tantum in hebdomada sumebat cibum, vinum semper, & omnem portionem quæ ebrietatem adferre posset, haud aliter atque venenum repudians. Confluebant autem sanè ad eum vndique cæci, surdi, claudi, leprosi, paralytici, diuersisque affecti morbis, & omnes ab illo se incolumes redire lætabantur, ita nomen eius in tota Britania celebrabatur. Sed hæc de eo pauca è pluribus cōmemorasse sufficiat. Obijt vir Dei V. Nonas Martij, hebdomada prima Quadragesimalis Ieiunij.

Summa eius grauitas simul & comitas.

Vixit austeris.

Migrat ad Christum.

VITA SS. E M E T H E R I I E T C E L E D O -

nij militum, ex Ioanne Maldonato Hispano.

III. MARTII.

N O S T R O R V M nonnulla incuria, sed Ethnicorū summo scelere factum est, ut martyrum præstantissimorum Emetherij & Celedonij ortus natalèque solum, tum etiam tempus martyrij, & genera tormentorum; quæ memoria à patribus in filios deriuata; tenet fuisse atrocissima, penitus obliterata, incomperatæque sint. Quippe consulem illum, à quo martyriorum affecti, constantiam miraculæque admiratum,

Notatur hæc temporis incuria, ob quam saltem est ut multa multa siluerint.

SS. Emetherij & Celedonij patria & qualitas. * Legio Romana sex milibus peditum & sexcentis equitibus, constabat.

Eorum miraculum in supplicio.

constat, ad consilium rerulisse : pertinere ad deorum maiestatem, martyrum tam insignium præconia, stupendaque prodigia silentio obruine contemptis gentilium dijs, Christus ubique prædicaretur, Christus ubique suspiceretur adorareturque. Quare paucula nobis vestigia supersunt, quæ pij postea scriptores memoriæ prodiderunt. Legionarios scilicet fuisse milites Emetherium & Celedonium, atque in Hispania sub consule Romano stupenda fecisse. Coniectura quin etiam percipitur, Legionem Hispaniæ ciuitatem à Legionē, * in qua hi martyres meruerunt, nomen traxisse, vt quæ longa ibi statura habuerit, & principium ac veluti seminarium vrbi dederit, quamuis à Leonegildo rege nomen ductum, somniarint quidam. Illud etiam pij scriptores commemorant, mutuis se cohortationibus sanctos hos martyres animasse (nam vtriusque extat oratio) ad deserendam Romanam militiam, Christi que victoris signa sequenda. Cæterum postquam se Christianos professi sunt, & Calagurium urbem deportati, cum multis sint diebus in vinculis tenti, quibus fuerint tormentis excruciat, quibus Consulem, ac ipsos tortores reddiderint miraculis attonitos, maxima Consulis solertia curatum est, ne in vulgus prodiret. Malitia tamen improborum non valuit occultare, quod in horum sanctorum martyrio maximè dignissimum præconio celebratur. Nam cum ad supplicium traherentur Emetherius & Celedonius, capite mox plectendi, signa non vtriusque vulgaria dedere, quò illis esset, truncatis capitibus, demigrandum. alter enim anulum proiecit, alter orarium; quæ manibus elapsa, tanta sunt violentia siue à vento, siue à nube correpta, sursumque delata, vt videntibus cunctis, cælos momento penetrauerint.

VITA S. CHVNEGVNDIS, IMPERATRICIS & VIRGINIS, ex ea que est apud R. P. Surium.

S. Chunegundis nobilissima nates.

EX nobilissimo parètum Augustorum magnorumque sanguine duo immarcescibilis gloriæ flores emicuerunt; secundus videlicet Henricus Romani Imperij gloriosissimum decus, eiusque dignissima coniunx piæ memoriæ Chunegundis Imperatrix. Et quidem eadem beata & Deo dilecta Chunegundis terreno Imperatori corporaliter non carnaliter coniuncta, cælesti Regi virginitatem suam consecrauit, quam & vsque

vsque in finem casti coniugis consensu, Deo teste, conseruauit. Quin etiam hoc ipsam postmodum, diuinitatis testimonium, ne lumen in tenebris lateret, ostendit; dum scilicet eam ad confundendum virginitatis hostem, & obstruendum os mendacium contra virginem Christi loquentium, super ignitos vomeres incedere, & illæsam procedere dedit. At verò ipsa in fascibus Imperij constituta magis continentiæ suæ gloriæ sub terreni chlamyde Imperij satagebat abscondere, desideras feruenter, vt tanto propèlius, quanto efficacius poterat, promoueret, quæ Deo instigante illo quoque adiuuante, ad laudè ipsius cogitabat perficere. Ac denique post nouellâ fœcundissimæ plantationis suæ Ecclesiæ, quam cum illo suo studiosissimo cooperatore Henrico in loco Bambergensi, venustissime, sicut hæctenus cernitur, sub patrocinio Principis Apostolorum beati Petri, & S. Georgij martyris, fabricauit: monasterium quoque sub Regula B. Benedicti ad Aquilonarem plagam in honore S. Michaëlis Archangeli extruxit, non minori simul studio prædiorum ac diuersi generis ornamentorum.

SE D & tertiam quoque versus meridiem sub ordine Canonicorum, sub titulo beati protomartyris Stephani, paruo quidem schemate, sed maiori operâ, de suo matrimonio Ecclesiæ dedicauit: ad quam etiam dedicandam Benedictum Papam, quem præfatus Deo dignus Imperator Henricus ad confirmandum Bambergensem Pontificatum aduocauerat, venire rogauit. Quin etiam illud Psalmographi secum decantans; Domine dilexi decorem domus tuæ; diuersa eidem Ecclesiæ iuxta Imperialem magnificentiam munera contulit in diuersis Ecclesiæ ornamentis: quæ omnia idem Romanus Pontifex, vt semper memoria fundaticis ipsius illic floreat, ne quando per fraudem aut violentiam vel furto subtraherentur inde, dira anathematis sui innodatione, septuaginta quoque duorum Episcoporum, qui illic aderant, auctoritate, ipso die confirmauit. Sic & monasterium ad honorem S. Saluatoris nostri Iesu Christi, & eius victoriosissimæ Crucis, in loco qui Confugia dicitur, magnificè cõstruxit, & ancillarum ibidem Deo secundum Regulam beati Benedicti seruientium congregationem decentissimè * declinauit, nec non & cooperante ei in omnibus Imperiali maiestate; idem monasterium omni ornatu decorauit, ante principale altare imaginem ex auto & lapidibus preciosissimis statuens, calices quoque aureos & argenteos, catinos aureos aureos, vrceos, pallas & ca-

Seruat ab ipsa in coniugio virginitas, idque diuino miraculo comprobatur.

Construit cõ suo marito tres insignes Ecclesias.

Legationes suas factas Ecclesiæ, et ratas munere auctoritate Papali.

Item cõstruit monasterium in Confugia.

* destinauit.

fulas, vela & cortinas, cappas auro & gemmis pretiosis intextas, cæteraque utensilia ad similem magnificentiam.

Effundit sua liberalitatem pag. in omnes Ecclesias.

S. E. D & præter has principales suæ operationis primarias Ecclesias, nulla, vt ita dicam, conuentualis Ecclesia est, quæ illorum donatiuo se aut in prædijs dilatata, aut decorata, suam ornamentis non gloriatur. Alias enim antiquitate collapsas reædificauerunt; quasdam etiã destructas, & ad nihilum redactas, in pristinum vel etiam in meliorem statum instaurarunt; oleum suæ misericordiæ vbiq; effundentes. Atque o coniugiũ non voluptate, sed bona voluntate copulatũ! Verũ quoniam de vita & miraculis pij Henrici Imperatoris satis ac dignè scripta, sancta recepit Ecclesia, nunc animũ tantũm pupugit memorandæ virginis nostræ vitam breuiter explicare: indignum enim nobis, si illi officium subtrahamus oris, cuius prouidentia quotidie alimenta percipimus corporis. Itaque Hærico suo ad cælestia trãstato, beata Regina ad Deũ, vt semper, se cõtulit rotã; atque in primis magna elemosynarum largitate, magnaque orationis instãtia pro beati cõiugis sui animã desiderauit, sicut hoc in pagina, quam ipsa per se (nam literarũ & artium aliarũ, distinguere auro gemmisq; sacras vestes paratissima fuit) ad congregationẽ in Cõfugia cõposuit & scripsit, quicumque voluerit, plenè agnoscere poterit.

D. E. N. I. Q. V. E. Conrado sibi succedente in regno, ipsa curis secularibus, sicut iam diu desiderauerat, exonerata, iam in ipso anniuersario die trãstus S. Henrici Archiepiscopos ad dedicationem Confugiensis Ecclesiæ conuocauit. Vbi cũ inter Misfarũ solennia Imperiali decentissimè omni ornatu culta, antè principale altare virgo Deo deuota processisset, ibiq; thesaurũ incõparabilem, ligni videlicet Dominici crucem, paruam quidem in materia, sed maximam in virtute obtulisset; ecce non multo post, vbi lectio Euangelij, in qua super arborem crucis ascendens, conspicientẽ se Iesum suscipere, & ab eo benedictionem pusillus meruit accipere, lecta fuit, regalem purpuram exuens, tunicam fusciolem, quam ipsa sibi manibus suis operata fuerat, sacerdotali benedictione data, vestem religionis induit, & multis quidem pro se flentibus, pro illa autẽ gaudentibus, quæ iam seculũ damnasset in vestibus, capillis, qui huc, vsque in eodem monasterio pro ueneratione seruantur, præcisus, imposito sibi ab Episcopo velo, annulo fidei subarrata est.

Summa eius in monasterio humilis.

S. E. D & ita Sponso Christo consecrata, dum filiarum suarum se sanctissimo contubernio applicuisset, non vt mater filia

filiabus se præfererat: sed omnibus inseruiens, seruilẽ personam se ostendebat. Multa illi circa contubernales deuotio, frequens decubantium visitatio, sollicita pauperum cõsolatio. Nihil seueritate illius iucundius, nihil incunditate seuerius. Idem semper habitus, incultum corpus, dum sciret reiciendas delicias corporis, quod paulò post vermibus exarandum esset. Semper autem eam legere, aut legentem audire vidisses. Deum ipsa sua membra in lecto non plumis exstructo, sed cilicio strato, iam sopore grauata remittebat, sicque quindecim in sancto proposito superuixit annos, tam humilitatis gratia quam pro religionis reuerentia omnibus admiranda: cum ecce pro nimia ciborum abstinentia, orationis & vigiliarum incredibili perseuerantia, corpore languida, sed spiritu alacris, tandem ad suum reuolauit auctorem. Cuius sanctitatis merita iam per orbem manifesta declaratione apparent.

V. E. R. V. M. enim uero, vt ad omnia testes cautissimi sumus veritatis amatoribus ætati nostræ succedentibus, quæ tempore opera curationum præfate Imperatricis initium habuerint: anno incarnationis Domini millesimo centesimo octuagesimo nono, Tremone tertio decimo Episcopo Bambergensi, ne de sanctitate virginis ambigeremus, signorum experientia certificati sumus. Nam dum solito more populus ad locum, orationum & Vigiliarum causa, cõuenisset, adfuit etiam quidam dæmoniacus, qui nec pietatem agnoscens, nec scelus abhorrens, filium suum igne cremauerat. Qui duris funibus adstrictus, & ad sepulchrũ S. Chünegundis adductus, ita mox mansuescere cœpit, vt furiali morbo absolutus, Deum omnipotentem laudaret; eiq; cuius patrocinantis meritis hoc accidisse cognouit, cum carerua quæ præsens exstiterat, debitas laudes declamaret. Quin & dum hæc cum solennitate chori, & populi deuotione agerentur, quidam contractus in suburbio de hospitali S. Egidij adductus, sanitatem postulabat, & statim similiter misericorditer exauditus, quod precabatur obtinuit, similiter & contractus de domo Conradi Præpositi maioris Ecclesiæ: & item alius de domo Ottonis in eadem Ecclesia Canonici, quibus omnibus sine mora subueniunt esse in Christo testamur.

Cubat in cilicio.

Transit feliciter.

Liberatur ad uisum pulchre quidam dæmoniacus.

Sanatur tres contractus.

DE S. ADRIANO MARTYRE,

Ex Ordinatione noua.

ADRIA

S. Adrianus
primo perse-
cutor Chris-
ti norm.

ADRIANVS martyr primo iussu Maximiani Imperato-
ris apud Nicomediam ipse persequebatur Christianos.
Verum cum eorum constantiam in fidei confessione & tor-
mentorum perpeffione sæpius demiratus esset, vehementer ea
re commotus ad Christum sese conuertit. Quamobrem cum
aliis viginri tribus Christianis est coniectus in carcerem, vbi
eum visitans Natalia vxor, quæ & ipsa antea in Ch. i'tum cre-
diderat, ad martyrium eum vehementer incendit. Denique e
custodia eductus tā diu flagellis cæsus est, donec intestina de-
fluerēt, ac postremò fractis cruribus, & manib. pedibûsq; præ-
cisus, vnâ cum multis aliis martyrij certamē feliciter absoluit.

Cōsummat
nob. simo
martyria.

Ex Tome 7.
Sury.

VITA V. COLETÆ VIRGINIS, RE-
formatricis ordinis S. Clare, ex Stephano Iuliacō.

V. Coleta pa-
tria, & pare-
res, & sanctif-
sima pue-ri-
tia.

MIRABILEM sanè gratiam contulit Spiritus sanctus
fidei ancillæ suæ Coletæ apud Corbeiam in Picardia,
patre Roberto, & matre Margareta femina valde religiosa
editæ. Nam etiam in ætate tenerissima in paternis ædibus quæ-
dam sibi paruum delegerat locum ab aliis separatam, in quo
continuè macerabat & mortificabat tenerrimū corpusculum
suum, sobriè & parcè ac duriter illud habendo, in duris cuban-
do asseribus, vnico cōtenta eoq; vili operimento, & carnem
nudam modestis stringens cordulis. Nec non & afficiebatur
quoque pater eius valde erga pauperes, & feminas à vitæ ho-
nestate in turpitudinē prolapsas: atque adeò etiam cum qua-
dam ex illis essent conuersæ meritis & exhortationibus filia
suæ Coletæ, vnâ e suis domibus vltro eis, itémq; pauperibus
alendis & fouendis attribuit. Sed & mater etiam eius insigni
fuit deuotione in Deum, vt minimum semel hebdomatim aut
sæpius confitens peccata sua, accedensque ad sumendum cor-
pus Christi. Quorum parcerum tam sancta proles Coleta cum
assumpsisset tertium Ordinem beati Fracisci, inclusit quoque
deinde seipsam in quodam angusto habitaculo, quod Inclu-
sorium vocant, coniuncto ædi sacræ, ita vt posset audire Mis-
sas, & percipere sacratissimum Eucharistiæ sacramentum, vbi
& mansit annis quatuor, horrido vtens cilicio, tribûsq; cate-
nis ferreis stringens corpus tenerum, nec non & humi cubans,
& capiti supponens pro puluinari truncum ligneum.

Nota: nihil no-
uum est fre-
quenter lai-
cis cōfiteri &
cōmunicare.

V. Coleta ma-
ter inclusa
in maxima
austeritate.

ET

ET ENIM interea vidit in visu, beatissimum Franciscum
ipsam exhibere Christo, rogareque vt ipsam donaret sibi Re-
formatricem Ordinis sui, simul & quòd eius operâ conuerte-
rentur quoque miseri peccatores. Et quidem obijciebat ipsa
ruditatem suam. Sed omni loquendi facultate triduo priuata
est, & rursus triduo oculorū etiam lumine orbata, donec diui-
næ consentiret voluntati. Quare & adiunxerunt se illi paulò
post strenui auditores, in quibus fuit etiã Henricus de Balma
Franciscanus, qui fuit eius Confessarius, vir magnæ perfectio-
nis. Cum quo cum decreuisset Coleta conferre se ad Benedi-
ctum, qui tum in Galliis pro summo Pontifice se gerebat: vt
id fieret expeditius, quædã etiam illustri matrona diuinitus
permota venit ad Coletam Corbeia in suo inclusorio degen-
tem, eiusque sermonibus adeò incensa est, vt promptissimam
offerret operam suam ad impetranda ea quæ Coleta petebat.
Itaq; breui in primis id effecit, vt liceret ei ex inclusorio egre-
di, quod tam multis modis aliàs diabolus conatus erat impe-
dire, deinde venit etiã eiusdem operâ Coleta Niceam, vbi tūc
Pontifex morabatur. Quam vt vidit Pontifex, clementer eam
intuitus, accessit propius, & cruménulam quoq; ab eius zona
pendentem sua manu abstulit, in qua erat chartula, cui inscri-
pserat Pontifici proponeda. Itaque chartam ille legit, cogno-
uitque totum eius negocium. At nihilominus illa quoque ore
suo exposuit ei causam itineris sui, & quid expeteret.

Mittitur à
Christo ad re-
formandum
Ordinem S.
Clara.

Venit ad Be-
nedictū Pon-
tificem, expo-
sita ei pro-
positū suum.

DVO autem potissimum ab illo petebat, scilicet vt liceret
ei S. Clare amplecti Institutum, & vt reformaretur Ordo S.
Francisci. Et quidem visa sunt ea Pontifici rationi consenta-
na: sed, quòd non deessent qui contradicerent, distulit assen-
sum in aliud tempus. Et ecce pestis sæuissima inuadit eam vr-
bem, moriunturq; subito inter alios & ij qui vel maximè ne-
gocium illud differendum censuerant. Quæ res apud homines
non stupidos id effecit, vt existimarent id quoque accidisse
propter iniectas ancillæ Dei moras. Et Pontifex sanè iis, quæ
quotidie fiebant, permotus, noluit eam protrahere diutius: sed
ad se accitam coram multis & ecclesiasticis & laicis, eam re-
cepit ad professionem Instituti S. Clare, eiusque capiti suis
manibus velum imposuit. Deinde & Abbatissam constituit
earum omnium Sanctimonialium quas ipsa reformatura es-
set, vel quæ sub ea se darent vitæ monasticæ Clarissarum. Et
quidem Coleta, postquam à Pontifice recessit, cepit diligen-
ter in eam curam & cogitationem incumbere, vt, quod ab eo
iussa

Præiūntur
diuinitus illi
quæ B. Virgi-
ni cōtrarian-
tur.

Constituitur
mater omnium
quas postea re-
formare.

*Ab omnibus
expoditur
velut benefi-
ca.*

*Excipitur hu-
maniter à
Blancha Co-
mitissa Ge-
bennensi.*

*Paulatim plu-
res feminae no-
biles à illa tra-
clant.*

*Itē omnis Or-
dini monaste-
ria per ipsam
reformantur.*

*Nota miro
quādā rō in
spiritualibus,
tum in repo-
sitionibus.*

iussa erat, executioni mandaret; sed teterrimus dæmon tan-
tas ei persecutiones passim intulit, vt omnis generis morta-
les, etiam illi qui prius ei fauerant, eam totis viribus oppu-
gnarent, vocarentque eam veneficam, eoque etiam rem per-
ducerent teterrimis obtreccionibus suis, vt nemo eam au-
deret hospitio recipere: atque ita cogetetur illa, relicto natali
solo, aliò commigrare.

S E D non deerat ancillæ suæ Christus: quin verò humanis-
simè excepta est à Blancha Comitissa Gebennensi. Quæ vt
eam posset sibi coniunctionem habere, permisit ei etiã & co-
mitibus eius dimidiam castri sui Balmensis partem, in quo
ipsa morabatur. Atque ibi tum primū humilis ancilla Christi
cepit exercere munus suum: diligenter obseruans, & ab aliis
obseruandum curans S. Claræ Institutum. Mansit autem ibi
donec monasterium Bisontinum collatum est ei à Pontifice.
Ad quod quidem monasteriū honorificè deduxit eam Blan-
cha Comitissa cum nepte sua, quæ postea nupsit Comiti Pa-
latino & Bauariæ Duci. Erant autem tum adhuc pauca so-
rores cum ea, sed, agente Spiritu Dei, breui permultæ nobiles,
perfectæ & Deo deuotæ feminae vndique ad eam confluxe-
runt, sanctæ religionis habitum ab ea petentes. Quas illa exa-
minans, admisit eas quas putauit idoneas, atq; ita paruo spa-
tio multæ se illi adiunxerunt: atq; adeò coacta est propter in-
gentem multitudinē tam virorum quàm feminarum, S. Fran-
cisci Canonem sectari cupientium, augere cœnobium tum fra-
trum, tum sororum: quemadmodum satis testantur monaste-
ria in diuersis regionibus, Germania, Francia, Burgundia, Sa-
baudia, & aliis, ea agente, exstructa vel reformata.

Q V I N etiam multi sexus vtriusque ex omnibus monasti-
cis Ordinibus, puta, Benedictini, Bernardini, Carthusienses, Ce-
lestini, Canonici regulares, permissu Superiorum suorum ad
Coletana monasteria sub perfectioris vitæ prætextu se tran-
sulerunt. Estque sanè notatu dignum, eos omnes qui in illo
statu ex hac vita migrarunt, quoad vixit Coleta, siue in pro-
pinquis siue in longinquis degerent regionibus, illi in obitu
suo apparuisse, non pauca nec mediocria ab ea, si indigerent,
salutis subsidia accipientes. Neq; minùs quoque illud memo-
rabile est, si in cōstruendis monasteriis necessarij sumptus de-
essent, qui ab hominibus sperari vix possent, diuinitus mirabi-
liter eam fuisse non semel adiutam, ita vt crebrò ad quingen-
tos aureos ei mitteret sponfus suus Christus, quos iuxta se re-
perire

perire solebat reuertens ab oratione. Calceis autem neque sa-
na neque egra, neque vel domi vel foris vnquam vsa est, sem-
per & vbique nudis ingrediens pedibus, imò nec igni eos ad-
mouit, vnquam, quātumuis sæuiret hiemis asperitas, nec ignē
præterquam candelam ferre potuit vel adspicere. Modico e-
tiam stramine pro lecto vtebatur, simplici quodam recto ope-
rimento, & ad caput posito sacco paleis pleno: & tamen in
his ipsis aut parum aut nihil quiescere videbatur.

P R A E T E R preces Canonicas quotidie legebat omnes
orationes Dominicæ, quibus laicæ sorores diuinū persoluunt
Officiū, tum quoque preces horarias S. Crucis, & duplices
Defunctorum, vt vocant, Vigiliæ, vt plurimū nouem Lectio-
num, interdum trium: signa illa Dominicæ orationis habens
charissima, eaque nocte ac die circumferens, precēsque absque
numero ad illa recitans. Porro mentalibus orationibus ita
vtebatur, vt tota raperetur in Deum, nihil corpore sentiens,
perinde vt mortua. Et sic nonnunquam permanit sex horis,
interdum decem vel duodecim. Somnus autem eius incredi-
bilis parcitatis fuit: sic vt aliquoties octo diebus vix vna dor-
miret hora. Et quidem multa per eam Deus dignatus est fa-
cere miracula: sed nobis illud sufficiet, quòd inter multas re-
uelationes, quas diuinitus habuit Pater celeberrimus, profes-
sione Dominicanus, Magister Vincentius, etiam illa fuit, qua
Coletam vidit in spiritu genua flectentē, humiliter & feruen-
ter rogantem Deum pro peccatis miserimæ plebis: quin &
quòd propter hanc visionem idem egregius Doctor ex Hi-
spaniis venit in Gallias, vt ipsam Coletam inuiseret. Quæ
quanta animi deuotione Eucharistiam sumpsit, neminem
arbitror vel satis admirari posse, cū oculi eius instar fontium
essent riuulos lacrymarum iugiter fundentes, deinde etiam
crebro sanctam Quadragesimam solo pane & aqua exegit.

P O R R O, quoad vixit, perpetuis affecta fuit doloribus &
cruciantibus, aliis post alia succedentibus, quæ tamen omnia
tulit patientissimè. Et, quòd est supra modum mirū, si quis su-
perueniret cui non posset suã negare præsentiam, mox vt statuit
ei loqui, cessabant dolores illi, nec sentiebat quicquam quan-
tis per illic hærebat, cum paulo antè præ doloris vehementia
omnino incuruata fuisset, & lingua penitus perforata. Sed si-
mulatque ille recessit, mirabiliter etiam dolores eius intende-
bantur & augebantur pro ratione temporis; quo cessarant illo
præsentente. Quin & vbi ad mediocrem peruenit ætatem, & iam

*Sæpe nudis
pedibus pedi-
bus.*

*Sæpe rapitur
cora in Deū.*

*Vide in origi-
nali.*

*Ostenditur ei-
us sanctitas
diuinitus S.
Vincentio Do-
minicano.*

*Exercetur à
Deo marisquē
busdam dolo-
ribus.*

*Sæpe etiam
verberant eā
dæmones.*

mona

monasticam sectabatur vitam, sæpè in eam incurrerunt demones, fustibus eam diu & atrociter cadentes, ita ut membra eius tenerrima prorsus fracta viderentur, & attrituores in eius corpore remaneret non breui tempore. Sed & obitum Martini eius nominis quinti Pontificis Maximi exactè prædixit, etiam mortis horam exprimens, & schisma quoque in Ecclesia futurum, finemque Concilij Basiliensis longè antè pronunciauit. Ac deinde cum iam annis quadraginta longè lateque non sine magnis periculis discurrendo, construenda curasset multa monasteria ordinis sui, ut peccatores à dæmonum potestate eriperentur, ecce sexta Martij, cunctis Gandauensis monasterij sororibus presentibus, itemque eius confessorio & socio fratre, clausit extremum vitæ tempus, anima sanctissima à corpore suaviter recedente, & recta ad Deum creatorem suum proficiscente.

Mortuus feliciter Gandauis.

VITA S. THOMÆ AQUINATIS,
Doctōris Angelici, Ordinis Prædicatorum, partim ex
R. P. Surio partim ex Ordinario nouo.

VII. MARTII.

S. Thomas clarissimi natalis.

Tredicim annos natus suscepit habitum S. Dominici.

Obstitit eius sancto proposito eius amici.

Fugat à se mulierem molestam apertè vitiosam.

PRÆSTANTISSIMVS vir, diuus Thomas Aquinas, Landulpho Comite Aquinate, & Theodora Neapolitana, nobilibus parentibus natus (prædicta prius prophetico spiritu per quendam eremiticæ vitæ, re & nomine Bonum, eius sanctitate, complectendoque per ipsum S. Dominici Instituto) Aquino à Corado Imperatore vastato, quinrum annum agens monachis S. Benedicti Cassinatibus custodiendus traditur. Inde annos natus plus minus decem, studiorum causa Neapolim missus, iam adolescens, annos natus tredicim, contempta tam illustri generis dignitate, fratrum Prædicatorum Ordinem suscepit. Quod matre ac fratribus indignè ferentibus, Patres Dominicani dederunt operam, ut primum Romam, inde in Tusciam, mox Parisios Thomas perduceretur. Sed fratres eius Landulphus & Arnoldus in itinere per vim raptum in arcem Castri sancti Ioannis perducunt: vbi variè exagitatus, ut sanctum propositum mutaret, mulierem etiam, quæ ad labefactandam verbis lasciuis & tactibus eius constantiam introducta fuerat, à foco arrepto titione fugauit. Ibi quoque beatus iuuenis, flexis genibus ante signum crucis titione à se in pariete depictum, orans, somno correptus per quietem sentire visus est sibi ab Angelis constringi lumbos: quo

quo ex tempore omni postea libidinis sensu caruit. Sorores etiam eius, quæ ad hoc venerant ut eum à sententia deducerent, ita ab illo iam diuinis illustrato instituta sunt, ut altera earum, post habitum mundi pompis, factis virginibus in monasterio se coniunxerit, ac demum iis præfecta, in sancta professione sanctè obierit.

QUAE res magis etiam fratrum iracundiam concitauit, ita ut ad carcerem, quo Thomas continebatur, accederent, & iniuriis atque conuiciis eum exagitarent, denique & habitum monasticum discerperent. Sed sanctus adolescens cedens furori, & fragmenta vestium colligens, iis se, ut potuit, rursus induit, pulchras sibi contexens patientiæ coronas. Vnde & tandem mater eius Theodora, cum iam biennio ferè in custodia illum detinuisset, verita, ne Dei in se iram concitaret, fratribus Dominicanis copiam fecit eum ad se reuocandi. Itaque matre coniuente, per fenestram è castro Thomas deponitur, & à fratribus Dominicanis, qui eò aduenerat, excipitur, & cum multo gaudio Neapolim reducit. Inde verò Romam missus est. Porro id temporis Ioannes Teutonicus Ordinis S. Dominici Magister, ut vocant, doctrina & pietate clarus habebatur. Is itaque Thomam secum Parisios abduxit, vbi cum aliquot menses fecisset, missus est Coloniam Agrippinam, ut Alberti Magni prælectionibus interesset. Et sanè multam sibi eruditionis materiam sub illo collegit, qui etiam quasi Pythagoricum quoddam sibi silentium indixisse videbatur, ut posset ad studia maiorem animi attentionem adferre. Atque adeò etiam taciturnitate utebatur, ut condiscipulis eo nomine propemodum in contemptum veniret, qui eum bouem mutum appellabant, sed nimirum qui suo mugitu postea vniuersum orbem impleret, ut etiam sequens declarat narratio. Aliquando Albertus in publica disputatione quæstionem difficilem tractandam susceperat. Aderat Thomas, & dicta Alberti tenaci memoria afferens, deinde etiam scripto comprehendit. Sed cum è cubiculo festinus exiret, chartula, in qua ea descripserat, ei excidit nescienti, inuentaque ab alio quodam ad Albertum allata est. Qui cum legisset, diuinam in eo gratiam, eamque singularem, animaduertit.

ITAQUE iussit ut in proxima disputatione Thomas responderet. Ille principio recusauit præ verecundia & humilitate, sed cum Albertus instaret, cessit humiliter, simulque quia non tam suo ingenio quam diuina gratia nitebatur, ad obsecrandum quoque

Discerpunt eius fratres præ insania ipsius habitum.

Matre mente Deum, post biennium redditur Prædicatoribus.

Indicit sibi velut silentium Pythagoricum.

Patescit diuina in eo gratia Alberto Magni, eius præcepto.

*Comendatus
nihil proprio
re in se e. ut*

*Fit Biera-
laureis iussu
sui Superioris
vbi.*

*Item Doctor
vix existens
triginti an-
norum.
N. tent dili-
genter omnes
studiosi sa-
crorum lite-
rarum.*

*Persepe mē-
te simul &
corpore rap-
tus in Deū.*

quoque Dominum Iesum se contulit. Vbi ad disputationem ventum est, tanta in respondendo dexteritate usus est, ut Albertus ei diceret: Thoma, tu mihi non tam respondentis quam Doctoris locum obtinere videris, conuersusque ad alios, Vos, inquit, hunc bouem mutum vocatis; sed ille certe tales quandoque docendo mugitus dabit, ut totus possit orbis audire. Nihil verò sancti iuuenis animū hæc efferebant. At verò cum aliquandiu Colonia hæssisset, & sub Alberto non mediocriter profecisset, idem Albertus persuasit magistro Ordinis, ut eum Lutetiam reuocaret, in S. Theologiæ Baccalaureum illic promouendum. Datis igitur ad eū literis, iussit Ordinis magister ut Parisios rediret, & se ad Sententiarum libros prælegendos cōpararet. Itaque Lutetiā profectus, Baccalaurei titulo, licet inuitus, quòd se ex multa humilitate indignum putaret, ornatus est, atque inde se contulit ad Sententias Petri Lombardi prælegendas. In qua prælectione cum tāta mox gratia & dexteritate versatus est, ut omnes eius doctrinam & sapientiam suscipere ac stupere. Vtebatur enim peculiari quadam methòdo, & singulares quosdā suis dictis rationes adhibebat.

S E D & postquam sententias cum omniū admiratione absoluisset, & iam tempus aduentaret ut Doctoris quoque nomine & titulo insigneretur, Parisiensis Academiae Cancellarius, ut vocant, eius rei admonuit Priorem fratrum Dominicanorum qui Lutetiæ morabantur. Prior itaque mandat Thomæ, ut ad eam capeffendam dignitatē se præparet. Sed vir sanctus & humilis ad solita modestiæ præsidia confugiens, cœpit multa prætexere, & se nec scientia nec ætate tanto honori esse parem. Neque enim id temporis annum ætatis trigesimum cōpleuerat. Attamen vicit tandē obedientia. Et sanè nunquam ille se lectioni aut scriptioni dedit, nisi post orationem. Sed & in difficultatibus quoque locorū sacrae scripturæ ad orationem ieiunium adhibebat. Quia etiam sodali suo fratri Reginaldo dicere solebat, quicquid sciret, non tam studio aut labore suo peperisse, quàm diuinitus traditum accepisse. Deniq; Neapoli cum ad imaginem Crucifixi vehementius oraret, hanc vocem audiuit: Bene de me scripsisti Thoma; quam ergo mercedem accipies? Cui ille, Non aliam, Domine, nisi te ipsum. Nullum autem fuit scriptorum genus, in quibus non esset diligentissimè versatus, simulque admiranda fuit sancti viri inter orandum animi pietas & deuotio; atque adeò cum se daret rerum diuinarum contemplationi, persepe visus est ita mente in Deum

Deum sublimiter excessisse, ut corpus etiam pariter in aere suspensum videretur.

P R A E C I P V A autē deuotione afficiebatur erga illud præstantissimum Eucharistiæ Sacramentum; solebatque quotidie Missæ offerre sacrificium, nisi aduersa valetudine esset impeditus: nec hoc cōtentus, etiā alterius fratris Missam auscultabat, cui etiā ut plurimum ipse inseruiebat. Sub ipso autē sacrificio tanti sacramenti amore ebrius non raro in Deum rapiebatur totus lacrymis infusus. Collationes autem Patrum assidue peruolutabat, in hoc sanctū Dominicum sectatus; nec non & in habendis ad populum concionibus, ad illorum, quibus loquebatur, captum se accommodabat, acutas subtilesque quaestiones ad scholas amandans; atque in his etiam quadam vice mulierem, quæ simbriā cucullī eius cum fide tetigerat, Romæ in basilica S. Petri, à fluxu sanguinis liberauit. Scripta eius & multitudine & varietate & facilitate explicandi res difficiles adeò excellunt, ut iure ob eam causam nomen Doctoris Angelici sit adeptus. Sed mirum simul de eius profundissima humilitate. Etenim cum semel Bononiæ in cœnobio ambularet contemplationi intentus, frater quidam alterius cœnobij, qui sanctum virum non nouerat, à Priore petiit, ut liceret ipsi cum fratre, qui primus ei venisset obuiam, ad quædam expedienda negocia egredi in urbem. Priore annuente, ante omnes incidit in S. Thomam, dixitque ei: Frater, Prior iussit te mecum ire. Mox præeuntem fratrem vir sanctus sequitur.

S E D cum ille iret festinantius, nō potuit eū assequi. Itaque non raro ab illo arguebatur, sed vir sanctus humiliter se excusabat. Ut autem ciues viderunt tantum virum parui momenti fratrem sequi, existimabant id errore fieri. Accedunt igitur ad illum fratrem, indicant, quæ virum post se ducat. Tum ille ad S. Thomam conuersus, obnixè rogauit, ut veniam daret suæ ignorantia. Ciues autem cum multa reuerentia virum Dei compellantes, sciscitabantur, cur adeò se abiicere voluisset. At ille, Monastica, inquit, religio sanctæ obedientiæ studio perficitur, qua homo homini se subiicit propter Deum, quemadmodum Deus ipse se hominibus causa salutis humanæ submisit. Sic & ab Urbano quarto Romam vocatus, adduci non potuit ut honores acciperet, & Archiepiscopatum Neapolitanum, etiam deferente Clemente quarto Pontifice, recusauit, ac denique missus à Gregorio decimo ad Concilium Lugdunense, in monasterio Fossæ nouæ Cisterciensis Ordinis in

*Assidue legi
Collationes
Patrum.*

*Liberat quā-
dam Romæ à
fluxu sangui-
nis.*

*Præponit obe-
dientiam cō-
templationi.*

*Insigne ipsius
dictum de
obedientia.*

morbū incidit: vbi ægrotus Cantica Canticorū explanauit, ac non multo post feliciter obiit quinquagenarius, anno salutis millesimo ducentesimo septuagesimo quarto, Nonis Martij. Miraculis & viuus & mortuus floruit, vnde à Ioanne vigesimo secundo in Sanctorum numerum relatus est anno millesimo trecentesimo vigesimo tertio: cuius corpus postea Urbano quinto summo Pontifice Tolosam translatum est.

VITA SS. PERPETVÆ ET FELICITATIS
Martyrum, ex S. Augustino, de tempore barbarico, cap. 5.

VII. MARTII.

VICERVNT martyres mundum, inter quos martyres mares, etiam fœminæ repertæ sunt fortiores. Ante paucos dies Natalitia celebravimus martyrum Perpetuæ & Felicitatis, comitum. Et cum tot sint ibi viri, quare istæ duæ præ omnibus nominantur, nisi quia infirmior sexus aut æquavit, aut superavit virorum fortitudinem? Vna earum erat prægnas, alia lactans: Felicitas parturiebat, Perpetua lactabat. Sed tandem Perpetua lactavit, quam diu acciperet ab illo pastore simul & patre buccellam lactis, qua accepta, dulcedo Felicitatis Perpetuæ eam fecit contemnere filium, spernere patrem, non inhærerere mundo, perdere animam pro Christo. Felicitas verò, quæ sociam habebat Perpetuam, & parturiebat, & dolebat: obiecta bestiis, gaudebat potius, quam timebat. Quæ virtus in fœminis qualis est gratia, quæ cum se infundit, nullum indignum iudicat sexum, Gratias gratiæ Dei. Reparavit enim sexum muliebrem. In opprobrium magnum mulier remanserat, quæ ab initio per mulierem vnam Euan deiecit, sed Christus natus ex virgine, multas fœminas exaltauit. Perpetua & Felicitas caput calcaverunt serpentis, quod Eua ad cor suum intus admisit. Istam deduxit falsa promittendo, illas non valuit superare sæuiendo. Illam decepit in Paradisi felicitate, has non potuit adire, nec substantiarum deposita potestate. Illius inter paradisi delicias ruinam, harum inter pœnas fortitudinis constantiam, ipse quodammodo diabolus expavit. Merito sic sunt exaltatæ, merito viris vel coæquatæ, vel prælatæ. Quis enim in Christo Iesu non sit seruus, neque liber, non sit masculus, neque fœmina, sed omnes sint vnum occurrentes in virum perfectum: descendit tamen hoc donum ex magna gratia. Perpetua enim & Feli

SS. Perpetua & felicitas virorum fortitudinem superarunt.

S. Felicitas obiecta bestiis

Perpetua & Felicitatis cum Eua relatio perpulchra, differenti tamen modo.

Felicitas, nomina istarum sanctarum fœminarum, merces est sanctorum omnium martyrum.

VITA B. FREDERICI, ORDINIS
Pramonstratensium, ex ea quæ est per Sibrandum Abbatem.

VII. MARTII.

RECOLENDÆ memoriæ Fredericus primus Abbas & fundator Horti beatæ Mariæ in villa Hallum, ex parētibus nobilibus sed tenuibus natus, à teneris annis pietatē amavit. Puer ouiculis pascendis destinatus, aut Dominicam orationem ruminabat, aut de argillosa terra basilicas vel altaria construebat. Postea cōsilio optimatum parochiæ in Hallum, liberalibus studiis appositus est. Vbi cum mater ob inopiam rei familiaris de sumptu diffideret, reperit in collo reptilis animalis anulum; quem & omnibus sui pagi die Dominica exhibuit, ne forte alicui excidisset. Sed cum à nullo agnosceretur, intellexit plenā fidē; in sumptus filij destinatum esse. A quo tempore nunquam ei necessaria defuerunt, aut in Hallum aut postea in monasterio liberalibus vel diuinis studiis incumbenti. Propter castimoniæ puritatem præcipuè honorabat B. Mariam, Ioannem Evangelistam, & Cæciliam. Cum ad legitimam peruenisset ætatem, multorum rogatu ad Sacerdotij Ordinem promovetur; deinde & Pastori Hallumensi, cui cooperarius fuerat, successit; diligens in diuino officio, ob quod etiam sæpius diabolicas pertulit incursiones. Quin & singulariter deuotus fuit in beatam Virginem; vnde & mos ibi inoleuit, etiā per Sabbatha Quadragesimæ Missam de ea cantare. Sed & non solum multa abstinentia, aliisque virtutibus claruit, sed etiam miraculis & spiritu prophetico.

MEMORABILE est miraculum. Moris erat tunc paruulos infra Quadragesimam nouis fontibus baptizando seruare: Cōtingit puerum talem catechumenum in villa proxima sine gratia baptismatis mori. Quod pius Pastor intelligens, & negligentiam suis peccatis imputans, in Ecclesiam cucurrit, & à B. Virgine vitam eius, donec baptizatus esset, exorauit; sicque puer vitæ restitutus, baptismi gratiam est consecutus, & postmodum vitam hanc feliciter commutauit. Sed & aliud quoque addam, quod ex Spiritus Dei instinctu cognouit. Sciuit mulierem quandam manitum suum suffocasse operā cuiusdam

Habetur in Natalibus Molani.

B. Frederici genus.

Propter castitatem præcipuè honorat B. Mariam, & Ioannem Evangelistam, & S. Cæciliam.

Fit Pastor Hallumensis.

Impetrat vitam paruuli, ut possit baptizari.

Auctor in originali dicit se hunc iuuenem vidisse.

Pro anima matris suae vniuersi ingredi religionem.

Construit monasterium virorum.

Item alterum feminarum.

Et vet post mortem multis miraculis.

Habetur M. S. in Mōte S. Elij, ubi hic sanctus requiescit.

iuuenis, qui, quod filiolarum nondum nubili desponsatus esset, cum ea habitabat, & quod horrendum est, eadem quoque turpiter abutebatur. Quae res cum in funere alijs quoque detecta fuisset, vir sanctus tamen utriusque vitam saluauit. Unde mulier irremediabili exilio damnata est, adolescens vero truncato naso & sectis genitalibus in coenobium Ordinis Cisterciensis reclusus est. Quin etiam Fredericus matre sua mortua, pro eius religione, seipsum Christo & B. Mariae obtulit, contestans se deinceps secundum Regulam S. Augustini viuere velle. Et primum quidem Traiectum vadit, & ab Episcopo habitu induitur Canonico, & licentiam accipit monasterium Clericorum construendi. Inde vero ad insulam B. Mariae domum Ordinis Praemonstratensis diuertit: ubi & sanctos mores sitibundo pectore hausit.

DOMVM reuersus, in loco campestri & mari vicino monasterium construxit, quod hortum B. Mariae nuncupauit, in quo praecipue pauperes recepit. Inter clericos autem Tadeconem secum habuit virum eloquio clarum, & gratia praedicationis insignem; qui & tantam multitudinem attraxit, ut nouella plantatio eos non caperet. Unde & per se congregationem instituit, quae in duas est distincta: vna scilicet trans Lemham in Meine, & altera in Dockingem ad S. Bonifacium. Sed & confluxerunt etiam ad sanctum Fredericum mulieres & virgines, quibus & propterea monasterium construxit Bethlehem dictum. Quibus omnibus iam dictis in locis tanta fuit concordia, charitas, paupertas, humilitas, & deuotionis puritas, ut primitiuae Ecclesiae rudimenta viderentur. Denique reddidit vir sanctus Creatori animam, anno gratiae millesimo centesimo septuagesimo quinto, a fundatione domus decimotertio. Cuius corpusculum (quod cum ablueretur, miri odoris fragrantiam perfundebar) primo sepultum est in Capella B. Mariae: unde postea tamen ob loci humilitatem translatum est ad medium Ecclesiae. Atque adeo claruit vir sanctus tantis miraculis, post mortem potissimum, circa paralyticos, aridos, lunaticos, & similes, ut per totam Frisiam etiam mortuus magis ceperit honorari quam viuus.

VITA S. VINDICIANI EPISCOPI

Atrebatensis, ex ea quae est per Valerium Abbatem.

XI. MARTII.

CAMERACENSIS Ecclesia, multis honoribus insignita, Praefules magnarum virtutum sepius consuevit habere

habere: inter quos dum beatus Vindicianus iuxta successionis ordinem quaeritur, a S. Vedasto inuenitur octauus. Sicut enim Pontificum gesta depromunt, quae nobis quoque haec eadem, quae dicimus, ex parte promulgauerunt, per beatum Remigium Ecclesiae Rhemensis Archiepiscopum S. Vedastus ad regendam Atrebatensem & Cameracensem Ecclesiam est promotus. Cui ad superos traesenti successit Dominicus, Dominico autem Vedulfus, Vedulfo quoque gaudiosissimus Pater Gaugericus. Cui etiam ad petennae gaudium traesenti succedit Bertoaldus, Bertoaldo vero Ablebertus. Post quem gemma sacerdotum Aubertus effulsit. Cui bono praecessori ecce bonus adfuit successor Pater Vindicianus, qui & quasi quidam lucidissimus Solis radius in parochia Cameracensi a Christo destinatus apparuit, eo scilicet tempore, quo regni Francorum gubernacula Theodoricus Rex regenda suscepit. Atque huius quidem carnalis profapia, quia nec ad nos peruenit, nequaquam exponimus; sed certe, quia decorem domus Dei dilexit, testatur adhuc Atrebatensis Ecclesiae sedes olim nobilissima, quam & in Christo fundatam * Hieronymus Mariae antiquissima illustrant monumenta. Hanc enim venerabilis Pater Vindicianus vna cum Rege Theodorico ex proprijs rebus valde augmentauit, nec non & villis, Ecclesijs, terris, molendinis, alijsque subsidijs liberaliter ampliauit, atque etiam cum ipso Rege, in generali placito residere, seculares potestates ab infestatione ipsius Ecclesiae penitus omnes exclusit, multis ibidem coadunatis & ad stipulatum Episcopis. Quin & ipsum priuilegium delegauit etiam confirmandum contemporali suo Ioanni Romano Papae. Et haecenus quidem de eo quod huic beato viro debet Ecclesia Atrebatensis.

At vero fecit etiam & aliud quiddam, in quo similiter magnam dedit argumentum quod vere dilexerit locum habitationis diuinae gloriae. Est quidam vicus a sede Cameracensi millibus fere septem dispartitus, cui nomen Hunolcurth antiquitus inhaesit, ipsumque ad nostra usque tempora eodem modo seruauit. Hunc ergo locum vigilantissimus pastor Vindicianus, pro eo quod suae subiacebat pastoralitati, dignum ducens inuisere, quia competentem religioni Ecclesiasticae vidit, supernae quoque maiestati mancipare disposuit. Ac denique conuocato coepiscoporum non paucorum collegio, ad cumulandam superni Regis gloriam Petro caelestis aulae clauigero solenni more contradidit, eiusque venerationi post Christum specialiter dedicauit; atque adeo ut perpetualiter ratum esset in Domino

S. Vindicianus octauus a S. Vedasto.

S. Vindicianus quasi quidam lucidissimus Solis radius.

** id est, Theodorico. Egrege auget possessiones Ecclesiae Atrebatensis.*

Constituit in Hunolcurth.

*Spirituales
personas v-
triusque se-
xus.*

*Utitur fami-
liariter san-
cto Lamber-
to.*

*Eius tempore
et in eius
diocesi mar-
tyrio afficitur
sanctus Leo-
degarius.*

*Transfertur
per eum S.
Maxellendis.*

*Gallicè Et-
quauere.*

*Philosophia-
tur aliquan-
do in villa
Squania.*

quod fecerat, sexus vtriusque personas Clericos videlicet & Sacerdotiales, constituit inibi seruituras: Cuius fabricæ dispositio, quam cum præsidio diuinitatis iam erexerat, ut longè etiam lateque contra inimicos Ecclesiæ, propugnatores inuictissimos semper haberet, inter concurrentes cælestis militiæ proceres, Lantberrum quoque Leodiensis aulæ ducem bellicosissimum asciiuit, tantum virum laboris sui participem valde gratum ducens. Vir etenim iste, gloriosissimus, dico, Lantberrus, multis magnisque virtutum præconijs per Dominica bella sese iam tunc extulerat, nec non & postmodum sanguine etiam proprio firmavit quicquid antè patrauit.

CAETERVM contigit etiã illo tempore beatissimum Leodegarium, inter Martyres Christi valde pretiosum, Cameracensem intra parochiam metas huius vitæ sortiri. Cuius gloriosissimum corpus, sicut non potuit B. Vindicianus secum retinere, licet id valde optaret (Ansoaldo scilicet Pictauiensi per diuinam sortem illo donato) ita dignus postea fuit qui beatam Maxellendam, à sponso suo Harduino iam pridem ob amorem castitatis interemptam, diuinitus referre iuberetur è villa Pomeriolas ad locum interfectionis, qui & nunc vsque passionis ipsius titulo insignitur. Quin etiam gesta Pontificalia de spiritali quoque ac corporali conuersatione Patris huius nobis demonstrant. Vir, scilicet, inquit, Domini Vindicianus, postquam Ecclesiæ Cameracensem intra parochiam repertas, & spiritalibus studijs mancipauit intrinsecus, & temporalibus subsidijs nobilitauit extrinsecus; postquam quoque in operibus cæteris, quæ sunt vel veræ virtutis indicia, vel veræ strenuitatis instrumenta, semetipsum ouibus sibi commissis dedit exemplum, in villa quæ dicitur * Squauia, suo videlicet prædio, aliquandiu conuersari decreuit. Habebat verò Squauia tunc, sicut & nunc, S. Martini oratorium. Atque in hoc scilicet preciosissimum Martini confacerdos Vindicianus sibi iucundum constituit suæ philosophiæ gymnasium.

VERVM enimvero iam summus Paterfamilias defudanti ipsi in vinea Ecclesiæ decreuerat denarium reddere diurnum; cum contigit eum in quoddam diocesis suæ territorium, quod Brofella dicitur, deuenire. Vbi cum carnis molestia fuisset tactus, atque aliquandiu decubisset; tandè ad extrema perueniens, spiritum veris virtutum spolijs onustum cælesti paradiso feliciter reddidit. Interim tamen, antequam omnimodis defungeretur, discretissimus Pater mandauerat, vbi terræ commendari debe-

deberet. Videlicet dum huius vitæ cõsortium sospes duxerat, cum B. Eligio Viromandorum Episcopo sanctæ familiaritatis vsus aliquandiu habuerat, ideoque ad locum qui dicitur Mons S. Eligij, in territorio scilicet Atrebatensi, sui corporis reliquias portari humatum imperauerat; nam inibi quoque S. Eligius olim quoddam suæ habitationis diuerforium exstruxerat. Hoc autem teneto, quicumque Vindicianum tibi aduocatum elegeris, quod quinto Idus mensis primi, qui apud nos Martius dicitur, inthronizatus est æthereis. Eleuatus est autem per decimum quintum eius in Episcopio successorem Fulbertum, post insignem illam vastationem Atrebatum & Cameracensium & omnium vicinorum, quæ facta est per Nortmannos, hoc est, anno octingentesimo octuagesimo quinto; cum scholasticus quidam tumbam sacram inter ruinas basilicæ ferrato baculo pungens, primò cæcus factus est, deinde etiam rursus sanus; veniam scilicet à Deo & à sancto petens.

VITA S. GREGORII PAPÆ, DOCTORIS
Ecclesiæ, ex ea quæ est per Ioannem Diaconum.

XII. MARTII.

GREGORIUS genere Romanus, arte Philosophus, Gordiani viri clarissimi & beatæ Siluæ filius, præfuit Romanæ sedis annis tredecim, in mensibus sex, Senatoria stirpe progenitus; qui dum ad biuuium Pythagoricæ literæ peruenisset, ad dextrum mox cœpit totis viribus anhelare. Vbi dum conuersionis suæ gratiam protrahens, tutius se Christo famulaturum putaret, si sub Prætoris Urbani habitu mundo specietenus deseruisset, cœperunt multa contra eum ex eiusdem seculi cura succrescere; ita ut non iam, sicut proposuerat, specie, sed in eo retineretur & mente. Quare tandem patre orbat, sicut liberam tunc disponendarum rerum suarum nactus est facultatem; ita etiam sex monasteria in Sicilia fabricans, sufficientibus ea fratribus cumulauit, tantum prædiorum ijs conferens, quantum posset sine indigentia suffragari. Sed & septimum intra Romanæ urbis incenia sub honore S. Andree ad cliuuium Scauri monasterium in proprio domate fabricauit; in quo etiã ipse, relictis sericis, auro gemmisque radiantibus togis, simulque supellectilibus reliquis in vsus pauperum erogatis, diu desideratum monachicum capiens indumentum, primò sub Hilarionis, deinde sub Maximiani venerabilium Patrum regi-

*Sepelitur in
monte S. E-
ligij iuxta
Atrebatum.*

*Religiosè ele-
uatur.*

*S. Gregorij
genus nobilissimum.*

Fundat ex bonis propriis septem monasteria.

Accipit et in se habitum monasticum.

mine, multis sibi sociatis fratribus, regulari tramite militauit; ac deinde, licet subesse mallet, fratrum votiua concordia imminente, etiam præesse non reuuit.

ERAT sanè ei abstinètia tanta ciborum, tanta sedulitas orationum & ieiuniorum, studiositas tam desiderata sacrorum librorum, vt infirmato stomacho lassescens vix subsistere videretur, crebrisque angustijs per horarum momenta deficeret. Sed & accedens ad Benedictum Pontificem, coepit vehementer expetere, vt in Britanniam aliquos verbi ministros emitteret. Quò cum neminè ire velle cognosceret, semetipsum quoque non dubitauit ingerere. De cuius absentia Romani plurimum perturbati, Pontificem turmatim ita alloquuntur: Petrum offendisti, Romam destruxisti, quia Gregorium dimisisti. Quibus sententijs Papa perterritus, misit continuo nuncios, qui virtuti Domini reuocarent iam trium dierum itinere profligato. Denique cernens Benedictus Pontifex virtutum gradibus Gregorium ad alta conscendere, violenter eum à quiete sui monasterij abstrahens, Leuitam septimum ad suum adiutorium consecrauit. Nec multo post, etiam pro responsis Ecclesiasticis ad urbem Constantinopolim à Pelagio Præsule destinatur. Vbi quamuis in terreno conuersaretur palatio, vitæ tamen celestis non intermisit propositum, secutis eum multis ex suo monasterio fratribus: ac præterea in eadem urbe constitutus, nascentem quoque nouam hæresim de statu nostræ Resurrectionis, cum ipso quo orta est inuitit.

QUI in vniuersum quanta auctoritate ministerium sui apostolici implauerit, quantæque reuerentiæ apud Augustos extiterit, vel quanta sollicitudine afflictæ per Longobardos Italia succurri sapius fecerit, si quis plenius nosse desiderat, epistolas antecessoris sui Papæ Pelagij ad eum, quæ hætenus in scrinio sanctæ sedis Apostolicæ cõseruantur, percurret: At verò postquam Romam reuersus fuit, aliquanto interiecto tempore, tanta inundatione Tiberis fluius excreuit, vt eius vndæ super muros urbis influerent, & ædiu plurima munimenta deiicerent, ecclesiastica quoque horrea violenter subuerterent, in quibus etiã nonnulla modiorum tritici millia perière. Tunc etiã innumerabilis multitudo serpentium cum magno dracone in modum trabis validæ per Tiberim in mare descendit, nec non & suffocata bestia inter salos maris fluctus sine mora in littore defecerunt, suaque putredine totum aërem corruerunt, vnde & secuta est euestigio clades inguinaria. Quæ cum Romanam urbem

Missus, ut peterat, in Angliam, impertunè a Romanu reperitur.

Cardinalis creatus mittitur Constantinopolim.

Multum laborat pro Italia contra Longobardos.

Maxima inundatio Romæ.

Itè grauissima pestilentia.

urbem adeò vehementi pestilentia laniaret, vt etiam corporali visu sagittæ cælitus venire, & singulos quosque percutere viderentur, adeò etiam primum Pelagium Papam percussit, atque inde in reliquum vulgus desecuit. Itaque pestilentia supra modum sauiente, Gregorium, licet totis viribus renitentem, omnes concorditer Pontificem delegerunt. Et quidem Gregorius consensurum se simulauit, atque interea grassante lue, Litanias supplicationesque indixit. In quibus cum intra vnius horæ spatium octoginta homines ad terram corruentes spiritum exhalarent, nequaquam tamen destitit facundissimus Rhetor populo prædicare, ne ab oratione cessarent, idque donec miseratione diuina pestis ipsa quiesceret.

INTEREA verò ipse, quia palam egredi portas ciuitatis non poterat, exponendum se dissimulato habitu callidus impetrauit, siluarum saltus expetuit, cauernarum latibula requisit. In quibus dum ab omnibus summa sollicitudine quæretur, tandem indicio columnæ fulgidæ super se à celo dependens agnoscitur, capitur, trahitur, & summus Pontifex consecratur. Qui mox vt summum Pontificem sortitus est, supersticiosum Vniuersalis vocabulum, quod Ioannes Constantinopolitanus Episcopus insolenter sibi tunc usurpabat, more antecessorum suorum Pontificum sub districtissima terminationis sententia refutauit, & primus omnium se in principio suarum epistolarum Seruum Seruorum Dei scribi humiliter definiuit. Deinde & scholam Cantorum instituit, eiq; cum nonnullis prædijs duo habitacula fabricauit. Quin etiam prudentissimus rector Gregorium, remotis à suo cubiculo secularibus, clericos sibi prudentissimos consiliarios familiaresque delegit, cum quibus etiam die noctuque versatus, nihil monasticæ perfectionis in palatio dereliquit. Sed & Stationes per basilicas vel beatorum Martyrum cœmeteria, secundum quod hætenus plebs Romana certatim discurret, sollicitè ordinauit. Per quos & ipse simul discurrens, dum adhuc eloqui preualeret, viginti Homilias Euangelij coram Ecclesia diuerso tempore declamauit. Reliquas verò eiusdem numeri dictauit quidem, sed lassescente stomacho languore continuo, alijs pronunciandas commisit.

SE P & tantæ hospitalitatis fuit, vt exceptis his, quos tam per diuersas regiones, quam Romæ quoque, Longobardorum perfidie gladios fugientes Ecclesiæ stipe misericorditer nutrebat, quotidie quoque ad mensam suam peregrinos quoslibet inuita

S. Gregorius electu Pontifex indicit Litanias.

Fugit Pontifex, sed frustra.

Ordinat Romanæ stationes, per quas & ipse iuuuab discurret.

Qualidie adhibet sua mensa quoslibet peregrinos.

inuitaret. Inter quos etiam die quadam vnus accessit, in cuius manibus dum ipse ex humilitatis ministerio aquam fundere vellet, conuersus viceum accepit, sed repente eū in cuius manibus aquam fundere voluerat, inuenire non potuit. Quod factum cum ipse secum miraretur, eadem nocte Dominus ei per visionem dixit: Cæteris diebus me in membris meis, hesternō autem die me in memetipso suscepisti. Quin & alias, inter pauperes ab eo conuiuio receptos quidam, Ego sum, inquebat, naufragus ille, cui primò bis terna, inde sena nūmismata, postremò etiam argenteam scutellam, quæ sola remanserat, dari præcepisti, sum autem Angelus Dei. Sed & tribus quoque millibus ancillis Dei, quas Græci Monastrias vocant, quindecim libras auri pro lectisterniis dedit, pro quotidianis autem stipendiis annualiter libras octoginta. Atque etiam exstat præterea vsque hodie in Palatij scrinio prægrande volumen, huius confectum temporibus, in quo communis sexus; cunctarumque professionum tam Romæ quàm per ciuitates vicinas, nec non longinquas etiam maritimæ vrbes, degentium nomina, cum suis temporibus & remunerationibus expressius continentur.

V E R V M enim uero etiam vir sanctus pro cōuertendis Anglis Saxonibus, quemadmodum in monachatu suo proposuerat, assiduis cogitationum fluctibus uigilaret, mox ubi Ecclesiæ statu composito, quartum sui Pontificatus annum intrasset, Augustinum cum aliis domus suæ monasterij monachis in Britanniam euangelizandi gratia destinauit. Sed & iam Ligures, Venetos, Hiberos, aliosque à schismate sub illo bello confessos, Chalcedonensem Synodum venerari compellens, ad unitatem sanctæ Ecclesiæ reuocarat. Ad hæc & Barbaricos, Sardos, & Campaniæ rusticos, tam prædicationibus quàm de operis eorum remittendo, à paganizandi vanitate remouerat. Iam Donatistarum hæresim penes Africam, Manichæorum penes Siciliam, Ariianorum penes Hispaniam, Agnoitarum penes Alexandriam, scriptorum suorum validissimis auctoritatibus, importunisque legationibus, Domino suffragante, à corpore Ecclesiæ sequestrarat. Sola penes Galliam Neophytorum hæresis, quot Simoniacis muneribus, quasi tot radicibus pullulans, longè lateque manabat. Contra quam venerabilis Pater ita apud Brunichildem Reginam, Theodoricum quoque & Theodebertum Francorum Reges fortiter expugnauit, ut tandem collecta generali Synodo eam sub anathemate

Accipitur ab eo hospitio ipse Christus.

Item alia vice Angelus.

Destinat sanctum Augustinum & alios ad conuertendam Angliam.

Reformat Ecclesiam per omnes fere provincias.

Dannat Simoniam.

themate damnandam penitus impetraret. Quin etiam, quas vocant consuetudines dationum vel xeniorum à suis Episcopis accipere Gregorius, quasi pondus quoddam pestiferum toto mentis conamine detrectabat.

I S T E nimirum est vir sanctus, qui Mauritium quoque Principem, suggestionibus inimicorum suorum, ac maxime supradicti Ioannis Episcopi Constantinopolitani, funestissimam legem ferentem, ut nulli militum, qui videlicet in manu signatus fuisset, conuerti in monasterio liceret, à sententia deteruit, inter cætera sic ei scribens: Ecce, inquit, per me seruum vltimum suum & vestrum responderet Christus, dicens: Ego te de Notario Comitem excubitorum, de Comite Cæsarem, de Cæsare Imperatorem feci. Sacerdotes meos tuæ manui commisi, & tu à meo seruitio milites tuos subtrahis? Responde, inquit, rogo, piissime Domine, seruo tuo, quid venienti & hæc dicenti responsurus es in iudicio Domini tuo? Et alibi de supradicto Ioanne, qui volebat vocari Episcopus vniuersalis, atque insaniam Imperatoris fouebat, Ego enim, inquit, cunctorum sacerdotum seruus sum, in quantum ipsi sacerdotaliter viuunt. Nam qui contra omnipotentem Deum per inanis gloriæ tumorem, atque contra Statuta Patrum suam ceruicem erigit, in omnipotente Domino confido, quia meam sibi nec cum gladiis flectet. Hæc ille. Qui postquam sedem Apostolicæ Ecclesiæ annis tredecim, mensibus sex, & diebus decem, doctrinis pariter ac operibus felicissimis illustrasset, anno Imperij Phocæ secundo, quarto Iduum Martiarum, à carnis corruptione subtractus est, incorruptionis perpetuæ gloria sublimandus. Ac denique hic vir tantus fuit, ut Petrus Diaconus, cum quo quatuor Dialogorum libros disputauit, super eius caput Spiritum sanctum in similitudine columbæ frequentissimè perspexerit.

VITA S. EUPHRASIAE VIRGINIS,

ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XIII. MARTII.

E U P H R A S I A virgo, filia Antigoni & Euphrasie nobilissimæ, de ciuitate Constantinopolitana, tempore Theodosij Imperatoris, originem duxit, cuius pater etiam Augusto amicissimus & propinquus fuit. Porro post eius ortum parentes eius celibem vitam duxerunt. Et Antigonus quidem anno

Notæ.

Lib. 2. epi. 67. Fortiter resistit impia legi Imperatoris Mauritiij.

Lib. 4. episto. 2. En verum Pontificem.

**Supple ceruicem.*

Transit feliciter.

S. Euphrasia propinquus Imperatorum Theodosij.

*Despondetur
euidam Sena-
tori.*

anno integro eleemosynis & sanctis operibus intentus, post annum diem clausit extremum. Mater verò adhuc iuuenis (quippe quæ per triennium tantum & tres menses in vniuersum cum viro vixerat) in sancta viduitate Deo seruire studebat, Imperatori interim filia sua commendata. Et quidem interea Imperator præclaram hanc virginem Euphrasiam annorum quinque cuidam Senatori ditissimo despondet, donec perfectæ ætatis existens eidem matrimonio iungeretur. Sed ecce aliquanto post Senator ille animum adiicit ad nuptias ipsius Euphrasie senioris. Quam rem ipsa ita moleste tulit, eo quòd res abhorreret ab eius instituto, vt cum filia sua Euphrasia ex vrbe latenter discederet ad possessiones suas in Ægyptum: vbi deinde consistens, Ecclesias & monasteria seruum Dei sepius visitabat, & multas eleemosynas faciebat. Erat autem ibi etiam monasterium feminarum, in quo plus minus centum & triginta debebant, in summa vitæ sanctitate Domino seruentes, vbi continuè ieiunium arduum seruabatur, & vnaquæque manibus operabatur.

*Paulatim ac-
cenditur ad
vitam mona-
sticam.*

Quem locum dum Euphrasia cum filia frequētius visita- ret, cœpit filia in vita Virginum delectari, & audiens quæ ab eis de Christo dicebantur, ad ingressum monasterij etiã quodidie ardentius inflammabatur. Vnde & quadam die cum matre ad cœnobium accedens, omnino ibi remanere cum Abbatissa voluit, nec vllis precibus, aut impositis pauoribus inde abstrahi potuit. Vbi cum diebus pluribus fuisset, & in sancto proposito omnino perseueraret, dicens se Christum in sponsum elegisse consentiente matre, ab Abbatissa cilicino habitu monasterij induitur, monialis effecta annorum septem. Iam mater eam Domino commendauerat: cum mox summa humilitate & sancta conuersatione pollere cœpit, datæque sibi Iulia, quæ eam exercebat ad certamina, Psalterium breui tempore didicit, & mira obediētia in cunctis ministeriis præ omnibus profecit. Nō multo autem post Euphrasia mater virginis moritur, & ipsa omnes facultates paternas pauperibus erogat. At verò cum iam ad perfectam venisset ætatem, sponsus suus per literas Imperatoris ad coniugium eam requisivit. Sed ipsa Imperatori rescribens, vt pote Christo iam nupta, temporale cōnubium denegauit. Vnde & in monasterio summa abstinentia Deo feruentius famulam cœpit. Multas diaboli tēta- tiones pertulit, propter quas superandas pœnitentiæ mirabili se afflixit. Nā & lapidem capiti supposuit, & cinerē super stratum

*Mortuis pa-
tribus elar-
gitur omnia
suo pauperi-
bus.*

*Rigidissime
se ipsam affli-
git.*

tum consperfit. Aliquādo etiam per tres vel quatuor dies, aliquando quoque hebdomada integra, se inedia maceravit.

Quam probare volens quadam die Abbatissa, & ad obedientiæ lucra maiora prouehere, dixit ei: Tolle hinc saxa, & apud furnum depone. Et ipsa quidem fecit hoc hilariter: arreptæque in humeros, sola, quò iussa erat, ea deportauit, cum in eis quædam tamen essent tanti ponderis, vt iis ferendis duæ sorores aliàs vix sufficerent. Sed altera die rursus ait illi Abbatissa: Non par est, filia, hic iacere saxa: reporta ea in locum pristinum. Quod & ipsam Euphrasia cum multa alacritate fecit: hęcque ratione ad dies plures eam Abbatissa occupauit. Quam cum diabolus frequentissimè grauissimèque tentaret, quòd Senatoris filia ad aliarum ministerium esset submissa, cœpit etiam adhuc vilioribus officiis se occupare, in coquina ollas abluens, & immunditias exportans. Nec tamen propter hęc ab abstinentia se solita subtrahebat, non nocturnis neque diurnis aberat precibus, non Tertix, non Sextæ, non Nonæ, non Vesperarum. Sed & cum ei quædam soror, Germana nomine, improperaret quòd talia opera ex hypocrisi ostenderet, & ob hoc Germanam Abbatissa punire iure vellet, imò iam extra communionem abiecisset, ecce Euphrasia, quæ prius ad pedes sororis sibi conuitiantis veniam petens prociderat, etiam Abbatissam rogare non destitit, donec tandem trigesimo die Domina Abbatissa eandem in gratiam recepit. Verum enimvero cum diabolus beatam hanc Euphrasiam animo superare non posset, cœpit saltem eam persequi prælio corporali.

*Per plures
dies fert co-
nferri eosdem
lapides ex om-
bedientia.*

Nam & cum ex puteo aquam hauriret, capite deorsum deiicitur, sed à sororibus illæsa educitur: ipsa quoque vbi quodidie portabat singulas, cœpit exinde deferre hydrias aquæ binas. Sic & alia vice, dum ligna præcideret, securi calcaneum sibi vsque ad tibiam scidit: quin & colligata à sororibus, propter hoc non destitit, quin ligna incisa deferre voluerit: vbi cum scalam ascenderet, summitatem tunicæ calcans super ligna cecidit, quorum vnum, ferè effossum eius oculum graui- ter vulneravit. Sed Dei misericordia diebus modicis ex vtra- que plaga conualuit. Post hęc quoque eam diabolus de tertio solario præcipitavit, quæ tamē sine vlla læsione ad terram descendit. Atque item alias etiam ollam cum aqua feruenti portans cecidit, à qua facie perfusa omnino tamen intacta permansit, Abbatissa cum sororibus ad omnia mirantibus & stupen-

*Præcipitata
à diabolo in
puteum, nihil
lædiuit.*

*Item cludit
& alias multa
diaboli
machinas.*

Sanat paralyticū surdum & mutum.

stupentibus. Multis autem signorum miraculis virgo Euphrasia floruit, ex quibus est illud in primis, quod cum ipsa infantem annorum octo paralyticum, surdum, & mutum, ad Abbatissam deferendum in brachiis fumeret, mox puer, loqui & audire cœperit, & ad matrem etiam propriis pedibus currere. Sed & erat in ipso monasterio mulier quædam à primis ætatis initiis à dæmone nequissimo & primario obsessa. Erat hæc vineta catenis, spumabatque & stridebat, tetros edens clamores; nec vlla ausa erat ad eam accedere; alligabāt autem escam & potum virgæ, atque ita procul ei porrigebant. Et frequētes quidem Abbatissa cum sororibus pro ea Domino preces obulerat, sed curata non fuit.

Item terribilem quandā demoniacam.

ITAQUE cum iam Domina Abbatissa mirarerur indices magis ac magis in Euphrasia diuinam virtutem; iubet illi per obedientiam, vt miseræ illi dæmoniacæ cibum porrigat. Et ecce diuina Euphrasia cum pro ea dudum sese ieiunijs afflisset, & ad Dominum pluribus exorasset, ecce, inquam, tandem in Christi nomine dæmonem ab illa fugauit. Post hæc autem Abbatissa per visionem conspexit quod duo viri venerabiles ad monasterium venientes Euphrasiam rapiebant, & ipsam in aureum palatium gemmis ornatum introducebant, quæ ibidem cum Angelis concinentibus fumebatur, ad Christi pedes procidens, & à Genitrice Domini corona aurea decorabatur. Intellexit ergo Abbatissa virginem quantocytus ad cælestem thalamum deducendam. Quæ cum sororibus intimasset, & illæ obitum dilectæ sororis deslerent, Euphrasia subita febre corripitur; ac deinde vitæ termino appropinquante cum in oratorium deducta esset, ex profunda humilitate orauit Dominum, vt eam adhuc per annum in carne dimitteret, eo quod pœnitentiam condignam suo arbitrio non perficisset. Sed cum Abbatissa & supradicta Iulia magis virginem exorarent, vt ipsam sequi sine dilatione liceret, promisit eis orare Dominum, vt ipsarum desiderium adimpleret. Atque sic inter sororum manus migravit ad Christum tertio Idus Martij: & ecce post eius obitum die tertio obiit etiam Iulia, Abbatissa verò die trigesima.

Migrat ad Dominum.

DE S. NICEPHORO PATRIARCHA

*Constantinopolitano, propugnatore sanctarum Imaginum,
ex Theophane Presbytero.*

XIII.

POSTquam Nicephorus Imperator vnâ cum filio huius vitæ finem sortitus est, & ad Michaëlem eius generum Imperij gubernatio peruenit, sub Leontij nomine crudeliter frendens inuasit hunc valde sæuus immanisque Leo, ex Armenia genus ducens, qui & defectionem à Deo, & aduersus Imperatorem, apud quem in honore erat, minimè obscuram tyrannidem machinabatur. Quod quidem illi è sententia successit: nam per vim sibi Imperiū vindicauit. Cæterum haud aliter duxit potentiam suam fore diuturnam, nisi contra nos etiam audacter bellum susciperet, & venerabilium Imaginum interitum omni studio atque arte moliretur. Ad hunc enim furorem atque dementiam à dæmonibus, à quibus instruebatur, & falsis vatum mendacium somniis compulsus erat: quod quidem impium facinus ad optatos exitus se perducturum non sperauit, nisi præclarum Ecclesiæ Ducem Nicephorum è sacra sede exturbaret. Primum igitur tempus obseruabat, vt eum artibus ac dolis in sententiam suam adduceret, fingens se in recta dogmatū exercitatione versari. Verum cum vir ille rerum diuinarum peritissimus, tum multis sermonibus, tum scripturarum testimoniis, tum longissimi temporis cōsuetudine comprobatum Imaginum vsum demonstraret, nec tamen insolētem hominem à proposito posset dimouere, tunc dolus, qui antea latuerat, in apertum erupit. Mores enim ferinos nomini congruentes gerebat. Itaque, tanquā perniciosus quidam aper, aut sæuissimus leo, immanisque fera, salutaribus magistri documentis, mox aures occludebat, & vt aspis incantationibus, nihil mouebatur; sed obstinatiùs etiam insaniebat.

Quare etiam & ipse pietatis zelo, & præstantiori auxilio confirmatus vir, cui à victoria nomen erat, & propterea Nicephorus vocabatur, strenuè aduersus impietate & tyrannum, impietatis defensorem instruitur: coactisque adeo primariis sacerdotibus, viris tum vita tum doctrina probatis qui simul pro pietate pugnare parati erant, de communi sententia inique se gerentem imperatorem, licet frustra, coarguerunt, ac denique tanquam contumeliosum Dei rerumque dignarum hostem iudicarunt. Quamobrem quoque arrogans & superbus ille confestim simulationem, quam occultabat, aperuit, & reconditam malitiæ rationem euomuit coactus. Et primum quidem tyrannica audacia celeberrimum Patriarcham, è sede sua depulsum, in exilio viuere compulit. Deinde verò etiam

Leo Armenus inuadit Imperium.

Mouet bellū contra sacras Imagines.

Certat pro Imaginibus S. Nicephorus.

Iudicat coacto Consilio Imperatorem hereticum, vnde & ab eodem è sede sua expellitur.

q cate

*Ex patres no-
strorum Ico-
noclastarum.*

*Pars maxima
manet in fide
stabilis.*

*Spoliantur
passim tota
omni suo or-
natu.*

*Moritur sa-
ctus Nicepho-
rus anno de-
cimo quarto
sui exilij, in
quodam mo-
nasterio a se
constructo.*

*Lib. 4 Hist.
Ex Tomo 7.
Sury.*

cæteros omnes qui recta veritatis dogmata cõplexi cum magistro consenserant, primarios sacerdotes, monachosque, & præstantes in populo tum viros tum etiã feminas non ferendis pœnis atque suppliciis afficiebat. Alij enim ipsorum plagis ac tormentis crudelibus excruciabantur: alij fame & siti in carcere diu premebantur; multi sine vlla veniæ spe mittebantur in exilium: non pauci spoliabantur fortunis, ob id solum quod erant pietatis studiosi: quidam etiam, vt fama est, clam necabantur. Et quidem erant nonnulli magistratus, & in dignitate constituti, & sacerdotes, & monachi, & ex reliqua multitudine, partim imperantis vi pertracti, partim metu, partim ignavia, partim adulatione, partim gloriæ cupiditate illi adhærebant, & corrupiebantur; sed tamen maximã partem stabiles & constantes in fide animos conseruabat.

Tunc ergo & in sacra regiæ ciuitatis sede tres veri pastoris aduersarij ordine vnus post alium impiè confederunt, Theodorus, Antonius, & Ioannes, variis modis scilicet conantes Imaginum vsum abrogare, vt, quantum in ipsis fuit, nullum earum vestigium relinqueretur, quod vel Dei Verbi carnẽ induri, vel sanctissimæ Dei Genitricis, vel cælestiũ Angelorum, aut totius reliqui Sanctorum atque Iustorum ordinis speciem præ se ferret; eratque admodum graue, videre passim sacrosancta templa ab obscuris hominibus pulchritudine sua & veteribus ornamentis spoliari. Atque ista adeo mali dominatio grauißimas calamitates inuexit, non exiguo aut breui temporis interuallo, Imperatoris robore munita, sed triginta etiam propè annorum spatio. Quorum cum quatuordecim in exilio diuus pater Nicephorus transegisset, ab hac mortali vita migravit ad immortalẽ, & sepultus est iuxta templum sancti martyris Theodori, in monasterio quod ipse a fundamentis construxerat. In hoc enim, cum esset multatus exilio, piam & sacram vitam traduxit, seque purum Dei rerumque diuinarum templum exhibuit. Cuius præclarum corpus cum vnde- uiginti annorum spatio integrum omnino purumque remansisset, cum summa tandem ueneratione translatum est, vel potius relatum ad urbem regiam tertio Idus Martij, quo quidem die in exilium etiam eiectus fuerat.

VITA B. DAMIANI ARCHIEPISCOPI
Rauennatum, ex Hieronymo Rubeo.

XIII.

XIII. MARTII.

MORTVO Theodoro Rauennatum Archiepiscopo, ab Sergio primo Romanorum Pontifice, qui Cononi successerat, in Rauennatum Archiepiscopatum Damianus Dalmata sufficitur, & Romæ sacra infula decoratur. Huius parentes, qui è Dalmatia venerant, Ecclesiæ Rauennati illum adhuc puerum obtulerunt: quo etiam loco ad summum sacrarum literarum apicem peruenerat. Archiepiscopus factus, sanctissimo instituto, summaque Sacerdotũ & populi tranquillitate & concordia præfuit. Bellicos mores, furoresque truces, qui diebus festis in ea regione urbis, cui Latronum olim erat nomen, nunc D. Seuerini titulo appellatur, a perditis hominibus & minimum religiosi celebrari consueuerant, indictis prius triduanis ieiuniis aboleuit, sumpto de hominibus impiis iusto supplicio: tametsi etiam eadem pars urbis, adhuc postea Regio Latronum dicta sit. Tanta autem fuit sanctitate, vt Rauennas quidam cuius religione præstans, in Vrsiana æde dum sacra haberentur, iuxta altiorem columnam cum esset post Damiani terga splendidissimum virum conspexerit, qui faciem illius admirabili luce illustraret. Quod cum ipse, fixo in Damianum intuitu, immotisque oculis admiraretur, & Archiepiscopus rursus assidue hærentes in se viri oculos itidem miratus, quid esset causæ, sciscitaretur; rem omnem ordine exposuit.

Ad hæc etiam ipsum de se fateri solitum narratur, dum nocte in templo (quo maxime tempore viri sancti in rerum diuinarum meditatione, atque in Dei laudibus versantur) sacrum illud carmen caneret; Montes & omnes colles cantabant coram Deo laudes; visos sibi ipsos etiam lapides templi, columnasque & parietes in Dei laudes exilire. Quin etiam, cum quidam Iudæus ex eo loco, vbi se occultauerat, hunc Archiepiscopum tanta ueneratione totque oborris lacrymis, quanta & quot semper consueuerat, hostiam sacram effringentem vidisset, diuino Spiritu commotus, accurrens obnixè petiit, illius partem sibi exhiberi; nec destitit, donec sacram tandem expiatus vnda baptismatis, sacratissimæ Eucharistiæ hostiam sumpsit. Huius Archiepiscopatu, bibliotheca Rauennatis Ecclesiæ igni absumpta est. Ac denique Damianus, cum sexdecim annis, mensibus duobus, dies verò sexdecim Rauennati Ecclesiæ præfuisset, vitam cum morte feliciter

*S Damianus
Dalmata.*

*Indictis tri-
duanis ieiuni-
is, tollit im-
piam quorundã
consuetudi-
nem.*

*Conspectus
adiare ipsi
vir quidam
splendidißi-
mus.*

*Iudæus quidã
visis ipsius la-
cymis sub
Missâ conuer-
situr ad Chris-
tum.*

q 2

COM

*Transit S.
Episcopus fe-
liciter ex hoc
mundo.*

commutauit, tertio Idus Martias, sepultus in D. Apollinaris
Classensis, ab ara sanctæ Feliculæ haud procul.

VITA S. HEREBERTI ARCHIEPISCOPI
Coloniensis, ex ea quæ est per Rupertum Abbatem Tuitiensem.

XVI. MARTII.

ANNO ab incarnatione Domini nongentesimo nonagesi-
mo nono, Romanorum regente imperiū Ottone tertio,
in signi Colonia Agrippinæ Pontifex à Deo datus est sanctus
Herebertus, vixitque in eadem sede laudabiliter annos viginti
tres, menses duos. Hic, iuxta prænunciam lucem quæ in eius
natiuitate apparuit, beatæ prædestinationis filius, in Vuorma-
tia Galliarum vrbe ortus est, auiam habens maternam nomi-
ne Emmam, Regimbaldi nobilissimi Alemannorum Comitum
filiam. Porro in eadem Ecclesia Vuormatiensi studiis libera-
libus traditus est, in quibus etiam magna facilitate diuinæ pa-
riter & humanæ philosophiæ fluentia potauit. Quod perpen-
dens vir venerabilis Hildebaldu, qui tempore illo Pontifex
erat eiusdem Ecclesiæ, bene agentem etiam condigna latide
confortare studebat. Denique defuncto tunc temporis eiusdem
Ecclesiæ Præposito, protinus hunc subrogauit. Quin etiam
Otto Romanorum Imperator tertius, de viro illustri, quis vel
qualis esset, audiens, inclinante cor eius Deo, adeo viri probi-
tatem honorauit, vt eum suo lateri sociaret, primumque Can-
cellarium sibi constitueret. A quo etiam persuasus hic beatus
iugum Domini, scilicet Presbyterij honorem, suscepit. Interea
verò defuncto Ecclesiæ Vuirtzeburgensis Episcopo, optabat
Imperator, vt illi subrogaretur Herebertus. Sed recusauit, in-
dignum se profitens, atque ita scilicet in fratrem suum no-
mine Henricum, tanquam se longè digniorem, eam transfer-
ri obtinuit electionem.

SED & non multo post, etiam Colonia metropolis vidua
facta est, defuncto Euergero Archiepiscopo, vbi etiam dum
eligere conantur successorem, sciderunt vnitatem. Nam alium
clerus, aliumque sua electione poscebat populus: & intantum
processit partium diuersarum conflictus, vt propè ad arma
concurrerent. Tunc verò is, quæ non probante populo clerus
elegerat Vuezelinus, In causa, inquit, ista patres & domini,
non sua singuli, sed pariter ea quærentes quæ Domini sunt,
melius, quoad possumus, ineamus cõsiliū. Nam præesse nec
ipse

*Fit præposi-
tus Vuorma-
tensis, atque
inde etiã mox
Cancellarius
Imperatoris.*

*Vacans sedes
Coloniensis
scinditur cõ-
siliarum senten-
tiis.*

ipse cupio, nec alteri inuideo; sed tamen alium vobis notum
designo, videlicet illustrem Herebertum Christo deuotum, &
Imperatori charum. Soluamus ergo litem in huius dignissimi
concedendo electionem. Vix ille hæc dixerat; cum raptim ex
ore eius Herebertum vniuersa turba conclamabat. Comma-
nebat tunc Imperator in territorio Beneuentano, Hereber-
tus autem Rauennæ cum ciuitatis eiusdem Antistite iussa ab
Imperatore negotia peragebat. Itaque Beneuenti Pontificalis
ei honor datus est: vnde Romam profectus, cum pallium ab
Apostolicæ sedis Præsule accepisset, Coloniam deinde tende-
bat. Sed dignum hinc memoria est, qualiter Apostolicæ doctri-
næ recordatus est. Nam cum in vicinio adeslet (ô profunda
viri virtus!) verè humilis & mansuetus, pallio missionis Apo-
stolicæ præmissis, ipse indutus linea, discalceatusque lento
pede secutus est, cum tempus hiemale calceatis quoque esset
permolestum. Atque tunc est hoc opus, ô Christe.

SED, quæso, quæ vnquam ciuitas supra montem posita nõ
oppugnata est à ciuitate Cain; cuius Princeps est Satan? Sic
oportebat & hunc beatum virum pati aduersa. Obiit post ordi-
nationem beati viri anno tertio Imperator, & quidem Romæ.
Ierat autem tunc quoque sanctus cum illo, vt pote ad dispo-
nenda pernecessarius maxima regni negotia. Sed & Imperator
quoque id supremum ab eo postulauerat; quatenus corpus eius
Aquisgrani sepeliendū transferret. Cui rei insistens vir fidelis,
regalia penes se habens, electioni non interfuit noui Principis
Henrici tunc Baioariorum Ducis. Atque hæc scilicet fuit oc-
casio; quam aduersus illum rapere potuerunt aduersarij. Et
hæc quidem regalia repetita, citò reddidit; sed quia noui; vt
iam dictum est, Principis electioni non interfuit, extunc illi
suspectus erat. Vnde & idem Rex obrectatoribus Sancti pro-
prie aures præbebat: ac denique impacato quasi odio semper
eum deinde persecutus est, donec à Domino redargui meruit,
paulo ante obitum Sancti, quod in suo loco præsens narratio
non præteribit. Sed nunc ad narrationis seriem redeamus.

ERAT sub hoc beato præsule magna siccitas, & cū siccita-
te quoque sauebat pestilentia. Indicto ieiunio triduoano erat
publicus Cleri & populi processus; inter omnes autè mæstus
& supplex etiam procedebat Archiepiscopus. Conspicitur co-
lumba tertio caput beati viri circumuolitans; quæ & protinus
in sublime eleuata, non ultra cõparuit, nec tamè adhuc vllum
iudicium pluuiæ. O alta Dei iudicia! Venitur ad prandium;

q 3 cūm;

*Subito ab
omnibus con-
clamatur in
sanctum He-
rebertum.*

*Ingressus tur-
Coloniam in-
dutus linea
& discalceat-
us.*

*Ex ea quæ
parua re quæ
magnis postea
naturum sic in-
cendium.*

*Patitur sibi
infectissimum
nouum Impera-
torem.*

*Profunda sua
humilitate
meretur tem-
pere si citatis
a Domino
pluuiam.*

*Cogitat con-
struere mona-
sterium, iuxta
quod delega-
uerat neces-
saria Otto
Imperator.
Apparet ei
B. Maria.*

*Insuper ex-
ercetur eius
patientia sine
constancia.*

*Mittitur ad
vexatus in
commodo, cum
per visum*

cum, miratibus quibusdam necdum propitiatum esse Dominum, dignum æternitate verbum respondit hic beatus; Vestri, dicens, o charissimi, pastoris est culpa. Nisi enim Dominus meis irritatus esset sceleribus, qui inter ipsum & vos debbam stare medius, iam dirupisset cælum, & beneficium eius distillasset. Nec plura. Lacrymis victum caput super mensam declinauit in manibus, & cum fortissimo spiritu Deo, forti humilitate atque ardenti, ratione luctabatur. Erat autem hora eadem tanta cæli serenitas, vt nulla in aëre nubes appareret; cum ecce, subito fragore irruente, magna pluuiæ vis inundando erupit, quæ & vberimè terram irrigauit.

SED & iam cogitabat vir beatus construere cœnobium monachorum in honorem sanctæ Dei Genitricis omniumque Sanctorum, ad quod delegauerat in manu eius necessaria defunctus Imperator, nec tamen electo in loco reperiebat locum satis idoneum, cum ecce nocte quadam per visum beata illa Angelorum & Regina Sanctorum, assistens, Scias, inquit, o Hereberte, ego sum Maria mater Domini. Surge ergo, & Diuitense castrum petens, locum in eodem mundari præcipe, ibique monasterium Deo, mihi, & omnibus Sanctis constitue, vt vbi quondam abundauit peccatum & cultus dæmonum, ibi iustitia regnet in multitudine Sanctorum. Nec mora. Iactis fundamentis, alacriter atque celeriter structura speciosa surrexit. Sed (o iudicia Dei admirabilia!) cū opus ferè peractum esset, iamque etiam sicut propositum fuerat, seruentium Deo monachorum cœtus adunatus existeret, quadam nocte, dum finitis Matutinorum solennijs, omnes fuissent egressi, repente sic tota structura concidit, vt lapis super lapidem vix remaneret. Et quidem quoniam altitudinem diuini consilij perspicere non valemus, vir Dei quidem triste tulit id quod accidit, sed tamen & citò resumptis viribus sancti desiderij, totum ipsum spatium ædificandi monasterij in altitudinem mali naualis effodiens, rursus fundamenta iecit, nec non & postea, etiam, consummarum, vti optarat, monasterium quinto Nonas Maij cum iubilo dedicauit.

SANE & operandi quoque virtutes hic beatus à Spiritu sancto, diuidente singulis prout vult, gratiam habuit, licet gloriam semper fugit. Vnde & primus cœnobij iam memorati Abbas nomine Volbertus, capitis oculorumque duro diutino vexatus incommodo, cum per visum vna noctium didicisset, vt ex aqua, qua sanctus Dei Pontifex post Missarum celebra-

tionem

tionem manus de more lauisset, ipse caput sibi oculosque perfunderet, atque propterea hoc beato viro indicasset, quasi repulsus est ab eo velut amens & delirus: sed nihilo tamen minor fuit vis diuina. Nam vt repulsus ille, perstitit tamen non incredulus visioni, & à ministris Pontificis clam sibi quod petebat reseruari obtinuit: mox vt caput & oculos ex aqua illa perfudit, integram sanitatem recepit. Quo etiam modo, diuinitus admonitæ, sanatae sunt per eum duæ mulieres, altera cæca, altera paralytica. Atque ita scilicet minor modo, qui apud se latere volebat, magis etiam ac magis ex Deo clarescebat. Et tamen inter tanta opera seruus Christi persecutionibus non carebat, vt prælibatum est, cui maiores etiam fluctus excitabat in Imperatoris animo ventus contrarius, dum suspicionem quam contra sanctum virum in initio regni sui, sicut iam supra dictum est, mente conceperat, inuidi semper augere laborabant detractorijs susurrationibus.

DENIQUE res eousque processit, vt iam dictus Imperator, nimio contra illum furore succensus, Coloniæ peteret, hoc propositum habens, vt eum Pontificatu amoueret, aut certe, si hoc rationabiliter fieri non posset, quolibet modo iniuriose illum ac indignè tractaret. Sed ipsa nocte qua Coloniæ ingressus est, videt in somnis quendam quasi virum venerabilem Pontificali veste ornatum, qui illum sic allocutus est: Caue, inquit, o Imperator, ne posthac amplius pecces in consensum meum Herebertum, nimirum gratia miserentis Dei, taliter præmonendo Imperatorem, ignorantia eius pepercit. Vnde & non multo post idem Imperator abiecta chlamyde, solo stratus, ante pedes Sancti, in spiritu humilitatis veniam petijt, nec difficulter impetrauit. Porro iam beatus Herebertus longa in hoc seculo peregrinatione fatigatus suspirabat ad cælestia, cum tandem febre corripitur. Erat tunc temporis in quadam suæ diocesis villa quæ Nussia dicitur. Ingrauescente molestia, secundum præceptum Apostoli sacro est unctus oleo, pariterque corporis & sanguinis Dominici munitus est Sacramentis, ac sic deinde carne solutus, de vitæ presentis angustia ad æternæ patriæ sempiternam consolationem ascendit. Migravit autem septimo decimo Calendas Aprilis: sepultusque est in Diuitensium castris, in Oratorio S. Dei Genitricis, quod ipse condidit, multis deinceps ibidem coruscans miraculis.

*Sanctus Abbas
ut sanctus.*

*Sanantur per
eum & duæ
mulieres.*

*Venit contra
eum Imperator
Henricus.*

*Præmonetur
diuinitus ne
quidquam
contra virum
sanctum assu-
tentet.*

*Unctus sacro
oleo migrat
vir sanctus
ad christum.*

VITA S. PATRICII APOSTOLI

Hibernorum, ex recens edita per D. Richardū Stanburstū.

XVII. MARTII.

A NNO humani generis trecentesimo sexagesimo primo Calphurnius vel Calphurinus vir cum primis honestus & honoratus ex Conchessa femina probatissima suscepit filium; qui & cum salutari aqua tingeretur, primò Suchar vel Socher, post à S. Germano Magonius, postremò à Celestino primo, summo Pontifice, Patricius est nominatus, estque natus in maritimo Britaniæ territorio, quod antiquitas Triburniam vel Eburniam appellauit. Hic adhuc puerus, literarum magistro operam dedit in ijs studijs, quibus puerilis ætate informari solet; cum interim Hiberni in maritimas Britanniæ oras impetū facientes, multos ingenuos pueros & adolescentulos ex Britannia abripiunt, in quorum numerum etiam Patricius iam tum ephœbus peruenit: atque adeò post prædæ partitionem à piratis Hibernico Dynastæ est venditus, qui eum porcorum gregi præfecit. Et quidem adolescens in hoc aduersitatis fluxu erat constitutus, & tamen tulit temperatè has molestiarum moles, omnemque libertatis suæ spem in Christi bonitate collocabat, sexennium interim hanc seruitutem seruiens. Post quod temporis spatium, cum diuinitus sibi oblarum thesaurum, pascens porcos, in agro inuenisset; depactus cum hero, tandemque aurum persoluens, in patriam sic demum redire est permittus. At verò interea capitalis quedam hæresis in illis locis multorum animos tabifica peste infecit, cuius erroris antesignanus fuit Pelagius, diuinæ gratiæ aduersarius.

Ad quod malum restringendū cum S. Germanus Episcopus Antifiodorensis, & S. Lupus Trecastræ Episcopus in Britanniam venissent, Patricius in S. Germani familiaritatem se insinuans, per multos deinde annos in disciplinam eius se tradidit; ubi & Magonius vocatus se totum in literas interiores abdidit, & animum à mundi illecebris ad pietatis studium inexhausta auiditate transfudit; ac deinde omnes etiam cogitationes ac labores suos ad Hibernorum salutem, quorum miseriam cæcitati que iam olim præsens viderat, direxit. Quare & Celestino Pontifici Maximo pro Hibernorum salute tandè etiam se supplicem abiicit. Qui eius petitionem pergratam habens, eum non multo post Patritium vocatum tanquã futurum

*S. Patricius primo vocatus Suchar.**Abducitur à piratis.**Redit in patriam.**Fit familiaris S. Germano Antifiodorensi.**Pro Hibernorum salute ad Celestinū papam.*

rum multorum patrè, Pontificia dignitate ornauit, ac sic deinde ad Hiberniam direxit. Transuectus est autè mare vir sanctus anno salutis humanæ quadringentesimo vigesimo quinto. De cuius aduentu cum ad incolas allatum esset, magnus ex omni parte ad illū concursus fiebat. Etsi enim reperti sunt nonnulli qui Præsulem ab Hibernicis finibus arcere sunt conati, tamen maior plebeculæ pars ad eum alacris & læta tanquã ad domesticū confluxit. Inerat enim in Patricio per multa inuitamenta, quibus Hibernorum beneuolentiam facillimè colligebat. Egregia erat oris dignitas, verborum comitas mira, summa absque morositate grauitas: ad hæc Hibernicè loquendo cuius Hiberno par erat incolarum itè ingenia iam inde ab adolescentia optimè tenebat: & quod primum fuit, summa conciliandæ beneuolentiæ causa fuit ipse Deus, cuius singulari beneficio, prædicationi ipsius, Christianæque doctrinæ, breui ingens hominum multitudo assensum præbuit.

I T A Q U E Patricius gregi suo tanquam bonus pastor acri inspectione inuigilabat; frequenti & assidua admonitione Christianos nouitios ad omnem pietatem informabat; infidelium errores conuincebat; reclamantes magos peruellebat; nec non & ægrotorum quoque grabatos concursabat, eorum mentes Euangelij pabulo nutriens, tum etiã corpora, quando expediebat, oratione sanans. Quem vitæ cursum dū Patricius tenet, ecce tamen adhuc sunt qui illius doctrinæ effrenata & præcipiti mète obnituntur: alij etiam quasi in biuio vacillantes, in quam se viam dent, animis sollicitis & anxij anquirunt. Quorū miserijs vt pius Pater quoquo modo occurreret, cum illi instantèr cælestium præmiorum, tormentorumque infernalium, quæ Patricius prædicabat, sensibus obiectum documentum aliquod peterent, ille ad tēpus ab eis discedens, atque ad Deum totus conuersus, humiliter eum rogabat vt eorum desiderio pro sua diuina prouidentia satisfacere dignaretur. Nec defuit eius præcibus Deus. Etenim eius instinctu ad Aquilonarem Hiberniæ plagam progressus, offendit caueam in quodam recessu, in quam qui intrabant, terribilia spectra, solatijs quandoque interpuncta, videbantur sibi videre. De quo sic aperte scribit Giraldus Cambrensis, qui floruit circa annum salutis millesimum centesimum octogesimum, in Topographia Hiberniæ, dist. 2.

E S T, inquit, locus in partibus Ultoniæ, continens insulam bipartitam, cuius pars altera probatæ religionis Ecclesiam

*Veniens in Hiberniam à multis alacriter excipitur.**Eius insignes artes.**Curat suorum & animis & corpora.**Impetrat à Deo sensibile documentum futurorum præmiorum & tormentorum.**Girald. Topogr. dist. 2.*

*En purgato-
rium S. Pa-
tricij confir-
matum à Scri-
ptore anti-
quissimo.*

*Transit vir-
ginitatis se-
culi.*

*Giraldus eius-
dem topogra-
phia dist. 3.*

*Nota, vene-
randum etiā
aliquando,
cuius non po-
test inuentri
origo.*

*Punitur Sa-
cerdos quidā*

habēs spectabilis est, & amœna Angelorum visitatione. Pars altera, hispida nimis & horribilis, solis dæmonijs dicitur assignata; quæ & visibilibus cacodæmonum turbis & pompis ferè semper manet exposita. Et paulo post, Hic, inquit, vt asserunt, tormenta si quis semel ex iniuncta pœnitentia sustinuerit, infernales amplius pœnas, nisi grauiora commiserit, non subibit. Hic autem locus Purgatorium Patricij ab incolis vocatur. Et causam eius rei subdens, De infernalibus namque, inquit, reproborum pœnis, de vera post mortem perpetuæque electorum vita vir sanctus cum gente incredula dum disputasset; vt tanta, tam inusitata, tam inopinabilis rerum nouitas rudibus infidelium animis oculata etiam fide certius imprimetur, efficaci orationum instantia magnam & admirabilem vtriusque rei notitiam, duræque ceruicis populo perutilem, meruit in terris obtinere. Hæc ille ad verbum Scriptor tam vetustus. Migravit autem ad cælestem lucem sanctus Patricius anno salutis humanæ quadragesimo quinquagesimo octauo. Cuius corpus vnâ cum corporibus S. Columbae, & S. Brigidae; inuenta sunt diuina reuelatione apud Vltorniam, in ciuitate Dunensi, circiter annum salutis millesimum centesimum septuagesimum sextum, attestante Scriptore eius temporis eodem Giraldo; qui etiam satis aperte commonstrat, huius Patroni beneficio perfectum fuisse vt nullius veniati animalis Hibernica terra vel procreatrix vel alitrix esse possit. Ita enim ea de re scribit.

IN TER vniuersos, inquit, Hiberniæ baculos, lignæque naturæ Sanctorum reliquias, virtuosus ille & famosus, quem baculum Iesu vocant, non immeritò primus & præcipuus esse videtur: per quem vulgari opinione S. Patricius venenosos ab insula vermes eiecit. Cuius siquidem tam incertus est ortus, quam tamen certissima virtus. Nostris autem temporibus & nostrorum operâ; nobilis hic thesaurus ab Armachia Dublinium est translatus. Sed & statim post, etiam aliud inigne miraculum de S. Patricio referens, cuius ipse fuit oculatus testis; Vidimus, inquit, etiam in Vallia, nec non & vehementius admiramur, baculum quendam cornu quoddam aeneum, quod S. Patricij fuisse dicebat, pro reliquijs in collo gestantem. Dicebat etiam ob reuerentiâ Sancti neminem ausum hæc sonare. Quin etiam cum Hibernico more circumstanti populo cornu porrigeret osculandum; atque intestinâ Sacerdos quidam Bernardus nomine de manibus eius illud arripisset,

puisset, & oris apponens angulo, aëremque impellens sonare cœpisset, mox ille, multis adstantibus, ore aurenus paralyticè retorto, in hac parte sic læsus est, vt semper hæctenus linguæ fuerit impeditæ, ac præterea lethargum pariens, sic statim obliuioni cuncta tradidit, vt vix etiam se nomen habuisse meminisset, quem etiam literas, quarum notitiam copiosè satis habuerat, denuo mendicantem tanquam elementarium feminem mirati sumus. Cui & tandem in Hiberniam ad S. Patricium excessus huius causa peregrè profecto, etsi plenior non nihil valetudo rediit, sed non tamen plena. Atque hæc ille, atque hic simul sit historiae de S. Patricio finis.

VITA S. GERTRVDIS VIRGINIS, EX

Natalibus D. Ioan. Molani, conformiter usque

sunt apud R. P. Surium

XVII. MARTII.

GERTRVDIS virgo clarissimis & per totam Europam promulgatis natalibus, hoc est, venerabili illo Pipino Magno, patre, Maiore domus Franciæ, exorta, ab ipsis pueritiæ annis viam mandatorum Dei ingressa, omnem lubricitatis leuitatem fugiebat, assidue beatæ memoriæ matri suæ Iustæ adhaerens, & ab eius ore trahens verba vitæ & disciplinæ. Ancillis suis ipsa se ancillam præstabat, nec vsquâ natalem suorum sublimitatem attendebat. Quæ dum altiori proposito virginæ pudicitia sigillum consecrare vellet auctori castitatis Domino Iesu, superuenit ad ædes patris eius Pipini Rex Dagobertus: in cuius comitatu erat Ducis cuiusdam Austrasiorum filius, qui & in matrimonium eam postulauit, Sed virgo Deo dilectâ, Regi, parentibus, & reliquis Principibus respondit: Ego neque hunc, neque quemuis alium volo mortalem hominem: sed mihi sponsum delegi Christum, in cuius dignitate cælum & terra sunt, & omnis ornatu eorû. Et quidem eo responso confusus procus, aliquid quantum destitit.

VERVM enim verò, postea tamen iterum contra eam bellum resumpsit, arguens eam apud Pipinum patrem de puerili proposito. Quocirca & virgo beata piæ matris auxilio in Orientalem vsque Franciam fugit ad locum qui de nomine Karoli Karleburg nominatur: vbi & ob votum tutandæ castitatis insignem basilicam ædificauit, fugæ eius comitibus Atalongo Presbytero, & Bernardo Diacono, diuina ibi mysteria

*in S. Patricio
viam irreligi-
osus.*

*Ab eod. ite-
rum vicin-
que sanatus.*

*S. Gertrudis
natales.*

*Inuencula as-
sidue adhaer-
ens matri.*

*Recusat homo-
rarissimas nu-
ptias.*

*Causa tutan-
de castitatis,
fugit in Fran-
coniam.*

steria celebrantibus: ex quibus illi, hoc est, Atalongo, S. Kili-
ni quoque & sociorum corpora sunt reuelata. Remeauit au-
tem beata Gertrudis ad propria, postquam indignus ille peti-
tor thalami iudicio Dei percussus interiit, nec multò post
obiit etiam pater eius Pipinus, foris veneranda canitie candi-
dus, & intus bonorum operum splendore perornatus: atque
interim ipsa matri Ittæ sedula & officiosa adhærebat: cum ea
terebar limina Ecclesiæ, vacabat ieiuniis, orationibus, necnon
& Sanctorum necessitatibus.

*Post mortem
patris eius cõ-
secrat pia ma-
ter domum
suam in mo-
nasterium.*

Q V I B V S diebus cum superuenisset ad eam Amandus
Episcopus, mox veneranda matrona, mater eius, castæ profes-
sionis velamen ab eo accepit, domumque suam in Sanctimo-
nialium monasterium eiusdem Antistitis consecratione com-
mutauit. Ob quod factum multas calumnias & iniurias cum
dilecta filia sua sustinuit. Sed mater vsque adeo non est his
mota, vt etiam filix suæ ob hoc gaudenti, & ne fortè eam ani-
morum corruptores vi è se aliquando abstraherent, licet non-
dum consecratæ, atrepta tamen forfice capillos absciderit. Vn-
de & ipsa etiam aliquanto post inter virgines suscepto vela-
mine consecrata est, ac deinde, succedente tempore, vnanimi
consensu ad regimen quoque expetita. Erat iuuenicula ætate,
sed in doctrina discreta, in patientia longanimis, mansuetissi-
ma pietate, infirmitati proxima per compassionem, virtutibus
congaudens per charitatē: in elemosynis & hospitalitate ma-
ternæ traditionis cooperatrix sedula, omnia prædia amplissi-
mi patrimonij conferens Ecclesiæ in vsum Sanctimonialium,
pauperum, ac peregrinorum. Foillanum sanè, Vltanum, aliol-
que transmarinos viros, lucra animarum quærentes, lætissime
suscepit, quosdam etiam apud se retinuit. Sed & pretiosos co-
dices, & de vrbe quoque Roma pignora diligenter acquisiuit
Sanctorum: atque inter hæc scilicet Dominicæ seruitutis aug-
menta beata Ittæ ad Dominum migravit.

*Expeditur
sancta Ger-
trudis ad cõ-
nubij eius re-
gimen.*

*Liberalissi-
mè fouet pia
dicatres san-
ctos.*

*Exod. 18.
Partitur o-
nus suū exem-
plo Moyse.*

P O S T cuius mortem mox sancta Gertrudis onus, quod ei
iam soli incumbebat, in plures diuisit, exemplo Moyse. Atque
foris quidem agenda fratribus in timore Dei perfectis com-
misit, intus autem spiritualibus sororibus rei familiaris curam
demandauit, idque vel maxime, vt posset ipsa liberiùs die ac
nocte in sancto agone persistere, & vigilando, orando, sacris
incumbendo lectionibus & ieiuniis, aduersus spirituales ne-
quitias dimicare. Et hæc quidem ratione eousq; progressa est,
vt penè omnem scripturam diuinam memoriæ commendaret,

obscura

obscura quoque allegoriæ mysteria, sancto reuelante spiritu,
luculenter explanârit. Sed & exstruebat quoque diuorū tem-
pla, aliâque egregia ædificia, simul orphanis, viduis, captiuis,
peregrinis, & clericis victum quotidianum liberaliter submi-
nistrans, in his in ascensu spiritualium ita proficiens, vt cernen-
tibus sororibus lux etiam sphæræ igneæ super eam aliquando
irradiare sit visa. Deinde & nuncios quoque suos in mari peric-
litantes, inuocata licet absens corpore, ipsa liberauit, ac deni-
que etiam beati Foillani martyris corpus indicio supernæ re-
uelationis ipsa meruit inuenire. Iam extenuata erat beata vir-
go abstinentia, vigiliis, aliisque cælestibus disciplinis, cum
omne onus suum cognatæ suæ Vuolfetrudi, etsi nolenti, im-
posuit, vt ipsa reliquum trium mensium tempus in sanctitatis
augmento expenderet, tanto instantiùs, quanto se breuiùs hinc
futuram ex diuina reuelatione didicerat.

E T iam quidem post obitum pompam sibi nullam adhi-
beri decreuerat, sed corpus regi tantum cilicio, quo vi cõsue-
uerat, & caput velo penè nullius pretii, quod peregrina San-
ctimonialis illi pro benedictione miserat, iam etiam, vt cer-
tum diem suæ vocationis agnosceret, miserat ad beatum Vl-
tanum monachum degentem in monasterio quod * Vossuine
se appellant: denique iam responderat ipse dicens: Crastino
die intra Missarum solennia corpore abscedet, sed non trepi-
det in exitu suo: Patricium enim Episcopum cum Angelis san-
ctis obuium habebit: cum ecce illo ipso die, anno ætatis tri-
gesimo tertio, sumpto sacratissimi corporis & sanguinis via-
tico, animam suam creatori reddidit, mox post obitum appa-
rens Modestæ Abbatis Treuirensi. Sepulta est autem in ba-
siliica Principis Apostolorum quo loco, sicut & ad lectulum
eius in quo post longas vigilias membra nonnihil refouere
solita erat, permulta signa edita sunt. Quibus commota ger-
mana soror Beggha, post obitum viri sui simile monaste-
rium * Andeanæ construxit, ad quod ex Niella sorores euo-
cauit, inde etiam inter reliquias partē lecti accipiens, ad quem
certè innumera facta sunt miracula, Christo glorificatè spon-
sam suam.

*Eius studium
in loca sacra
& pauperes.*

*Nota duo in-
signia mira-
cula.*

** Vuilfetu-
di.*

*Mortura pe-
tit corpuscu-
sculum tantum
regi suo con-
sueto cilicio.*

** Fossuense,
vel potius
Fossense.*

*Migrat ad
Dominum.*

*Miracula ad
eius iacrum
lectulum.*

** Andanæ.*

VITA S. CYRILLI EPISCOPI HIE-

*rosolymitani, Scriptoris Ecclesiæ, ex ea que est
apud R. P. Laur. Surium.*

CYRIL

*Est collecta
ex auctoribus
historia tri-
partita.*

*S. Cyrillus
quo tempore
floruit.*

*Templū Hiero-
solytorum
insecrari cœ-
pit, ipso pra-
dicante, sub-
ito terra mo-
tus concidit.*

*Nota de cru-
cibus divini-
tus impressis
vestibus tu-
dorum.*

*Multas pati-
tur vir san-
ctus persecu-
tiones ab Ar-
rianis.*

*Repræsentatur
sua sedem
per Synodum
Seleucicam.*

CYRILLVS Hierosolymitanus, qui inter sanctos illos Catholicæ doctrinæ propugnatores non immeritò & ipse à Scriptoribus Ecclesiasticæ historiæ recensetur, claruit temporibus Constantij Imperatoris, & aliquot eius successorum. Hic sanè (vt Socrates refert libro tertio) cum Iulianus Imperator apostata Iudæis templum Hierosolymis instaurare iussisset, & ad hoc de publico quoq; sumptus subministrasset, memor vaticinij Danielis, quod & Christus in Euangeliis confirmavit, palam & constanter ædificatoribus prædixit, quod in eo templo lapis super lapidem nõ remaneret. Nec fuit vana eius prædictio. Etenim cum hoc dixisset, noctu terræ motus magnus factus, lapides fundamentales veteris tēpli structure totos euulsi, ac cunctos vnà cum contiguis ædificiis dispersit. Quin etiam ad miraculum cõuenientibus Iudæis, ignis quoque cælitus delapsus cuncta artificū instrumenta consumpsit, nec non & sequenti nocte signa crucis instar radij solaris splendens vestibus illorū impressa comparuerunt, quæ extergere nullo pacto potuerūt. Successit autē Cyrillus in Hierosolymitana sede Episcopo Maximo, de quo ita Theodoretus lib. 2.

PRIMATVM, inquit, Hierosolymorum post Macarium illum, cuius sæpè à me facta est mentio, obtinuit Maximus, vir ob certamina pro pietate suscepta egregiè nobilitatus: quo ad vitam immortalem trāsato, Cyrillus item alacris & promptus doctrinæ Apostolicæ propugnator in Episcopatus gradu locatur. Hæc illè. Certè quia tam strenuus fuit eius doctrinæ assertor, multas etiam passus est propterea persecutiones ab Arrianis. Nam & cum animaduertissent illum vehemēter hæresibus obstare, congestis quibusdam calumniis, in quodam conciliabulo suo accusare illum, & deinceps, ita vt alias alios nonnullos Catholicos Episcopos, more suo deponere non dubitarunt, idque ex negotio pietatis illius erga egenos quæsito prætextu, vt auctor est Sozomenus libro quarto. Cæterum Episcopi Catholici centum quinquaginta, qui non ita multò post Seleuciam ad Synodum conuenerant, depositionem illam nullo modo ratam habuerunt, imò etiam potius aduersarium illius, & auctorem depositionis Acacium, quàm ipsum, ab illa Synodo excludere maluerunt, de quo etiam Theodoretus vbi supra.

QUIN & Nicephorus de actis Seleucianæ Synodi, & de Acacianis ibi scribens, Neque eandem, inquit, cum aliis fidem

profi

profiteri, neq; ad obiecta crimina respondere sustinere. Quin etiam ad Cyrilli Hierosolymitani causam audiendam inuitati, quæ ipsi Episcopatu abire iusserant, non adfuere. Ex quibus patet, quanta fuerit Cyrilli integritas, quem ne accusare quidem coram legitimis Iudicibus aduersarij audebant, sed tantum apud suos sectarios: quorum adeò tum creuerat potentia & audacia, cum intelligerent Imperatorem suarū esse partium, vt ipsi nihilominus, quos semel iniquè deposuissent, iniquius vi & armis de suis sedibus exturbarent, & alios pro suo arbitrio substituerent, Ac denique vt cõcludam verbis D. Hieronymi in Catalogo: Cyrillus Hierosolymæ Episcopus sæpe pulsus Ecclesia, & receptus, ad extremū sub Theodosio Principe octo annis inconcussum Episcopatum tenuit. Qui quàm præclaram & sanctam sui memoriam apud pōsteros reliquerit, tum scripta illius quæ exstant, tum etiam Orientalis Ecclesiæ Cædaria testantur, in quibus die XVIIII. Martij solenniter sancta eius memoria celebratur.

*Nihilominus
exturbatur
ab Arrianis
vi.*

*Eius insignes
lucubrationes.*

VITA S. EDVARDI REGIS ANGLIÆ

et martyris, ex ea quæ est apud R. P. Surium ex M. S.

INCLYTVS Rex Eduardus multa fuit generis claritudine insignitus. Hic ab antiquis Britannia Regibus originè ducens, & quod illustrius est, in teneris annis à Dunstano sanctissimo Pontifice Cantuariensi Christi sacramento regeneratus, cœpit mox virtute & probitate pollere. Patrem habuit Edgarum Regem, rebus & bello & pace gestis valde insignem, matrem verò Elfredam, præpotentis cuiusdam Orientalium Anglorum Ducis filiam. Et quidem Edgarus, postquam non pauca sibi eius terræ loca subdidisset, & iam monarchiam obtinere videretur, solus imperio potitus, vbi prius multi regnauerant, hottantibus eum SS. Dunstano Cantuariensi, & Atheluuoldo Vintoniensi Episcopis, multa monasteria illarū regionum quas subiugarat, ab alijs vastata, suis impendiis iussit instaurari, nonnulla etiã noua à fundamentis extrui, ad quorum alia misit Abbates cum Monachis disciplinæ monasticæ conuenienter victuris, ad alia Christo seruituras Sanctimonialia. Omnibus autem prædia & villas attribuit, vnde affarum eis suppeterent quæ ad victum vestitumque pertinerent. Et quidem habebat etiam Rex Edgarus

*S. Eduardi
pater Rex
Edgarus.*

*Construuntur
et instaurantur
per eius patrem
multa monasteria.*

ex alte-

ex altera coniuge filium Ethelredum.

*S. Eduardi
in signis ado-
lescentia.*

*Rex factus,
omnia sua a-
git consilio S.
Dunstan.*

*Quotidianus
est in miseri-
cordiis pau-
perum.*

*Conspicit
contra eum
Satan.*

*Conspirat in
eius necē ipsa
eius nouerca.*

IN TER I M tamen Eduardus maior natu filius, optimæ indolis puer, lasciuia omnē, & illecebrosas vitæ huius voluptates respuens, ita se erga Deum & homines comparare studebat, vt Deo quidem ante omnia, mentis & corporis integritate sectanda placeret, hominibus verò gratum & amabilem se exhiberet, multa industria & prudentia conspicuus. Atque his pater eius Edgarus permotus, voluit illum post se regnare. Itaque & defuncto Edgardo (quod fuit anno à Christo nato nongentesimo septuagesimo septimo, regni verò sui decimo sexto) Eduardus ex patris voluntate à S. Dunstano, & quibusdam regni Proceribus Rex creatur, non obstante, quòd consecrationis eius tempore quidam regni optimates se illi opposuerunt. Qui sanè sicut à Rege Regum Christo dirigebatur, ita paternis quoque vestigijs insistens, tam rebus bellicis quàm Ecclesiasticis negocijs strenuum ac deuotum intendit animum, sancti Pontificis Dunstani, aliorumque religiosorum & spectatæ integritatis virorum consilio omnia agens. Hostibus & flagitiosis hominibus seuerum se præbebat & terribilem; pijs, & illis præcipuè qui essent sacris initiati, quæ admodum à patre didicerat, benignum; ab omni illos infestatione defendens.

S E D & præterea quotidiana erat illi exercitatio, inopes alere, pauperes beneficijs fouere, nudos tegere, in maximis lucris ponere quicquid in miseros contulisset. Et magna profectò tunc apud Anglos erat lætitia, inconcussa pax & tranquillitas, multa rerum opulentia existebat. Videbant enim Regem suum in tenera adhuc ætate talibus studijs deditum; tunc quoque cunctis affabilem, castitate venerabilem, facie iucundum & decorum, consilio & prudentia spectatissimum. Sed torquebatur interim inuidia coluber tortuosus, totius boni æmulus, eiusque felices conatus, & communia regni totius gaudia interturbare modis omnibus annitebatur. Nec multa mora. Toto odio inflammat animum nouercæ eius Elfridæ, quæ ægrè ferebat Eduardum suo filio Ethelredo antelatum. Conuertitur autem ad callida consilia mulier detestabilis, & tandem, quod animo secum diu tractarat, quibusdam suis consiliariis & regni primoribus exponit, & (proh nefas!) in Eduardi necem pariter conspirant.

I A M tres annos & menses octo Eduardus regno potitus erat; cum in siluam, cui villa Vuetham adiacet, venationis causa

causa proficiscens, inde digressus solus ad domum nouercæ, in locum quem incolæ Corph vocant, venit. Occurrit illa obuia mox cum satellitibus, tanquam eius aduentu sibi gratulans oblaude & comiter salutat, inuitat ad hospitium. Quid mirum? Illos reouersantē ingredi, tantumque fratrem se Ethelredum videre & alloqui velle affirmante, regina ad alia se transfert machinamenta. Iubet absque mora potum Regi adferri. Adfertur potus. Rex nihil mali suspicans, admouet ori poculum; & ecce vnus ex Reginæ ministris, cæteris ad audendum promptior, cum prius teterrima simulatione Regem osculatus esset, quemadmodum Iudas Christum, Regem summis labris potum degustante, in illum cruentissimus latro insiliit, cultroque eius viscera transfixit. Quo ille tam atroci accepto vulnere, paululum inde deflexit, sed mox ex equo, quo sedebat, exanimis corruit: quod tam barbarum facinus incidit in annum Christi 981. & quod dictu quoque nefas est, in sacrum Quadragesimæ tempus, nempe diem 15. Calend. Aprilis. Cæterum vbi cognouit Regina illum de equo cecidisse mortuum, iubet corpus exanime proijci in vicinum domicilium. In illa autem domuncula mulier erat à primo ortu cæca, quam Regina alebat. Quæ cum proxima nocte illic sola pernoctasset, ecce intempesta nocte immensa lux domicilium illud compleuit, & cæca illa Dominum deprecans, meritis sancti Regis lumen diu desideratum obtinuit; in cuius rei memoriam etiam in eodem loco postea templum ædificatum est.

I L L V C E S C E N T E autem die, cum rem gestam ex femina didicisset crudelis Regina, multum anxia timere cœpit, eadem, cuius ipsa auctor fuerat, propalatum iri. Mox igitur præcipit tolli sacrum corpus, & in plaudes deprimi, ne posset ab vilo vnquam reperiri. Sed volens præpotens Deus martyrem suum mundo innotescere, corpus eius venerabile quibusdam fidelibus deuotè illud inquireribus reuelare dignatus est, in loco, vbi in plaudes depressum erat, columna ignea sapius cælitus demissa: vnde & pij viri in vicina villa in vnum collecti sacrum corpus in villam suam transtulerunt, ad templum beatissimæ Mariæ, vbi lignea ædicula à viris religiosiis ædificata hodieque cernitur; & fons in eo loco, vbi prius iacuerat, dulces & perspicuas iam inde ab illo tempore emanat aquas, diciturque fons S. Eduardi: vbi sanè multa agris quotidie præstantur beneficia. Atque ibi sacer ille thesaurus re-

*Impiissimè
Rex pius trun-
cidatur.*

*Cæca quædam
per ipsum re-
cipit lumen.*

*Depressū sa-
crū corpus in
paludē, prodi-
tur de calo
per columnam
igneam.*

Tandem sacer
th. f. u. r. u. s.
l. e. i. e. r. i. f. r.
t. u. r. i. u. s. c. h. e. p. h.
t. h. o. n. i. a. m.

conditus est, quousque iam fama divulgante, Episcopi & Ab-
bates cum viris aliis feminisque venerabilibus (inter quos &
ipsa S. Edwardi soror Sanctimonialis, & comes Alferius de Dan-
fara) illum cum ingenti gratulatione ad celeberrimum con-
nobium Schepthonia deferunt, quod olim diuina memoria
Elfredus Rex S. Edwardi atavus condiderat, ubi deinceps multi
sunt aegris diuinitus collata beneficia, sicut e contra non cess-
sunt quoque diuina ultio in Reginam, eius cordis auctorem,
nimirum dum eotendens, progredi nullatenus potuit.

DE S. IOSEPH SPONSO B. MARIÆ

ex D. Bernardo, ut est in Ordinario nouo.

S. Ioseph di-
ctus pater
Dei.

Confertur hic
sanctus Ios. ph
cum venera-
bili Ioseph
Patriarcha.

Solus ipse
magni illius
consilij coad-
iutor.

QVIS & qualis homo fuerit beatus Ioseph conijcere li-
cet ex appellatione, qua, licet dispensatoria, meruit ho-
norari a Deo, ut pater Dei dicitur & creditus sit conijcere licet
& ex proprio vocabulo, quod augmentum non dubites inter-
pretari. Quare & memento magni illius quondam Patriar-
chæ venditi in Aegypto, & scito ipsius istum non solum vo-
cabulum fuisse sortitum, sed & castimoniam quoque fuisse
adeptum, necnon & innocentiam assecutum & gratiam. Si-
quidem ille Ioseph fraterna ex inuidia venditus & ductus in
Aegyptum, Christi venditionem præfigurauit; iste Ioseph,
Herodianam inuidiam fugiens, Christum in Aegyptum por-
tauit. Ille domino suo fidem seruans, dominæ noluit commi-
sceri: iste Dominam suam, Domini sui matrem, virginem
agnoscens, & ipse continens fideliter custodiuit. Illi data est
intelligentia in mysterijs somniorum: isti datum est con-
scium fieri, atque participem cælestium sacramentorum. Ille
frumenta seruauit non sibi, sed omni populo: iste panem vi-
uum e cælo seruandum accepit tam sibi quam toti mundo. Et
sanè non est dubium quin bonus & fidelis homo fuerit iste
Ioseph, cui mater desponsata est Saluatoris, Fidelis, inquam,
seruus & prudens, quem constituit Dominus suæ matris sola-
tium, suæ carnis nutritium, solum denique in terris magni con-
siliij coadiutorem fidelissimum.

VITA S. LANDOALDI CONFESSORIS,

ex ea quæ est per Nodgerum Episcopum Leodiensem.

CVM beatus Amandus officium susceptum strenuè im-
pleret, Vacciã, id est, Vascõniam & Danubium etiam
ultra perreptans, verbumque Domini annuncians, vires tamen
suas ad opus tam arduum vidit non sufficere: vnde & Romam
deliberauit iteratò redire. Romanum Pontificatum Martinus
Papa tum administrabat. Cui cum Amandus votum, cuius
obtètu venerat, expròpisset; obnoxie, vt sibi ad id opus per-
agendum suppetiæ mitterentur, poposcit. Et quidem destinati
sunt ei plures, inter quos & S. Landoaldus Archipresbyter &
Amantius Diaconus, quos etiam comitatæ sunt sanctæ femine
Vincianã & Ade tradis cum aliis viris & mulieribus. Atque hic
est venerabilis ille Landoaldus. Etenim per id tempus beatus
Ioannes Fungrensum vel Traiectensium feliciter regens Põ-
rificatum, mortem occubuit; cum Dagobertus Rex, qui patre
defuncto rerum potitus auspiciabiliter successerat, B. Amandũ
euocauit, & Traiectensium cathedræ præsidere fecit: qui & per
triennium vicos & castra, verbum vitæ annunciando, circui-
uit: Sed nihil se proficere cernens, Sacerdotes insuper & Leui-
tas insultare sibi dolens, ad aliã deinceps loca demigravit. Et
quidem incomperum est quãta temporis intercapedine plebs
Traiectensium fuerit vsque ad B. Remaclum sine pastoralis be-
nedictione, nisi quòd interea B. Landoaldus illic remanserit, &
per nouem annos vices Pontificis administrarit.

QVI vir qualis & quantus fuerit, vel inde etiam solum col-
ligitur, quòd specialem patronum nostrum, sanctum scilicet
Lambertum, nobilem atque admirabilem puerum, cui Deus
geminam Episcopatus & martyrij palmam parabat, vnus ipse
prima puèritia nutrierit. Propter quòd & illustris vir Aper,
eiusdem pueri pater, prædium vocabulo Vuentershouum su-
per Archa fluum posuit eidem ad inhabitandum & Eccle-
siam construendam perpetuo iure concessit, & eundem pue-
rum diuinis dogmatibus imbuendum cum eo manere con-
stituit. Vbi sanè (vt ad miracula veniam) dum artifices operi
insistunt, & aquam, vtpote de paludibus turbidam, fastidiunt;
in primis B. Landoaldus cum puero Lãberto, inuocato Chri-
sti nomine, cum crucis protensione, fontem limpidissimum
ibi baculi impressione omnium vsibus fecit ebullire, qui & fi-
dem dictis præbet vsque hodie. Sed & alio quoque tempore, cum
vsui necessario ignis deesse videretur, accitus a viro sancto
puer igne inferre iubetur. Tum puer, At vas, inquit, Domine,

S. Landoaldus
primus eorum
qui dati sunt
S. Amando
cooperarij.

Sublimatur
S. Amandus
in cathedram
Traiectensem.

Gerit eius vi-
ces per nouem
annos S. Lan-
doaldus.

Datur S. Lan-
doaldo in-
firmus &
Lambertus.

*S. Lambertus
oius ussu fert
ignem in gre-
mio illius.*

quo ignis opportunè importetur, deest: cum ita ad eum rursus pius Pater, An placet, inquit, fili, paternæ iussioni morâ fieri, cum ea, qua te geris veste, ignis queat inferri? Qua puer motus increpatione, cum præterea obedientiæ exemplo teneri se cerneret, imperio Patris sanè obtemperat, pauloque progressus ignem requirens properat. Nec moratus, nihil adesse videns quo eum opportunius ferret, gremium prunis ardentibus laxat, & ita veste illæsa ad Patrem usque deportat.

Quo d miraculum ubi ad populares aures regens peraccescit, tum demum omnium ore puer extollitur, tum etiam res diuinitus gesta partim obedientis merito, partim iubentis imperio adscribitur. Quin potius ex utriusque sanctitate, virtus eadem acta creditur. Sed & sperabatur etiam alia multa per eorum meritum illic Christus miracula facturum. Quorum rumore Childericus Rex tunc sedem habens apud Traiectum excitatus, tactus compassione, sumptus necessarios mittebat ei quotidie: ubi & quadam vice Adrianus, eiusdem beati viri ad Regem internuncius, nimia auri & argenti pondera deportare creditus, à latronibus est interceptus, & in medio viæ loco villari martyrium indeptus. Denique hominem exiit beatus Landoaldus, brauium coronæ perennis accepturus, quarto decimo Calend. Aprilis, sepultus in Ecclesia quam ipse edificauerat in honore S. Petri. Quo eodè in loco socij peregrinationis eius omnes iuxta illum sepulti sunt, imò Amantius Diaconus etiam vna eademque theca cum eo collocatur. Porro corpora è terra eleuauit Calendis Decembris Florbertus secundus à beato Lamberto Leodiensium Antistes, excitatus tum multitudine miraculorum quæ ibi fiebant, tum etiam diuina commonitione. Sed & ea Sanctorum pignora postmodum Gandense S. Bauonis monasterium ex Vvintershouen, sui iuris pago, anno nongentesimo octuagesimo Gandauum transtulit, sub Vuimaro Abbate.

*Quotidie
mittuntur
ei sumptus à
Rege Childerico.*

*Claret post
mortem mul-
tis miraculis.*

VITA S. CUDBERTI EPISCOPI

Lindisfarnensis, ex V. Bedæ historia lib. 4.

XX. MARTII.

Lib. 4. c. 27.

IPSO anno quo finem vitæ accepit Rex Ecgfridus, Episcopum fecit ordinari Lindisfarnensium Ecclesiæ virum sanctum & venerabilem Cudbertum, qui in insula permodica, quæ appellatur Farne, & ab eadè Ecclesia nouem ferme milibus

libus passuum in Oceano procul abest, vitam solitariam per annos plures in magna corporis & mentis continentia duxerat. Qui quidem à prima ætate pueritiæ, studio religiosæ vitæ semper ardebat: sed & ab ineunte adolescentia monachicum & nomen assumpsit & habitum. Intrauit enim primò monasterium Mailros, quod in ripa Tindi fluminis positum tunc Abbas Eata, vir omnium mansuetissimus, regebat. Qui postea Episcopus Hagulstadenis siue Lindisfarnensis Ecclesiæ factus est. Cui tempore illo præpositus Boifil magnarum virtutum & prophetici spiritus sacerdos fuit. Cuius discipulatu Cudbertus humiliter subditus, & scientiam ab eo sanctarum Scripturarum, & bonorum operum sumpsit exempla. Qui postquam migravit ad Dominum, Cudbertus eidem monasterio factus Præpositus, plures, & auctoritate magistri, & exemplo suæ actionis, regularem instituebat ad vitam. Nec solum ipsi monasterio regularis vitæ monita simul & exempla præbebat, sed etiam vulgus circumpositum longè lateque à vitæ stultæ consuetudinis ad cælestium gaudiorum conuertere curabat amorem. Nam & multi fidem, quam habebant, iniquis profanabant operibus, & aliqui etiam tempore mortalitatis, neglectis fidei Sacramentis (quibus erant imbuti) ad erratica idololatriæ medicamina concurrebant, quasi missam à Deo conditore plagam per incantationes, vel phylacteria, vel alia quælibet demoniacæ artis arcana, cohibere valerent.

At que adeo ad utrorumque corrigendum errorem crebro ipse de monasterio egressus, aliquotiens equo sedens, sed sæpius pedibus incedens, circumpositas veniebat ad villas, & viam veritatis prædicabat errantibus, quod ipsum etiam Boifil suo tempore facere consueuerat. Cæterum Cudberto tanta erat dicendi peritia, tantus amor persuadendi quæ docuerat, tale vultus Angelici lumē, ut nullus præsentium, latebras ei sui cordis celare præsumeret; quin omnes palam quæ gesserant, confitendo proferrent: quia nimirum hæc eadem illum latere nullo modo putarent, & confessâ, dignis, ut imperabat, pœnitentiæ fructibus abstergerent. Solebat autem ea maximè loca peragrarè, & illis prædicare in viculis, qui in arduis asperisque montibus procul positi, aliis horrore erant ad visendum, & paupertate pariter ac rusticitate Doctorum arcebant accessum. Quos tamen ille libenter, pio mancipatus labori, tanta doctrinæ solertis excolebat industria, ut de monasterio

*S. Cudberti
religiosa pueri-
ritia.*

*Præpositus
monasterio
Mailros.*

*Implicatis
varis super-
stitionibus
continuo re-
uocat ad me-
liorem frugē.*

*Nullus audeat
eum calare sua
secreta.*

*Nulla diffi-
cultate re-
tardatur ab
esse prædi-
candi.*

egressus sæpe hebdomada integra, aliquando duabus vel tribus, nonnunquam etiam mense pleno domum non rediret, sed demoratus in montanis plebem rusticam verbo prædicationis simul & opere virtutis ad cælestia vocaret.

*Transferitur
in erudiat fra-
tres Lindis-
farnensium.*

SED cum venerabilis Domini famulus Cudbertus, multos in Mailrosensi monasterio degens annos, magnis virtutum signis effulgeret, transfuit cum reuerendissimus Abbas Eata ad insulam Lindisfarnensium, ut ibi quoque, fratribus custodiam disciplinæ regularis, & auctoritate Præpositi intimaret, & propria actione præmonstraret. Nam, & ipsum locum tunc idem reuerendissimus Pater Abbatis iure regebat. Siquidem & à temporibus antiquis ibidem & Episcopus cum Clero, & Abbas solebat manere cum monachis, qui tamen & ipsi ad curam Episcopi familiariter pertinerent; quia nimirum Aidan, qui primus eius loci Episcopus fuit, cum monachis illuc & ipse monachus adueniens, monachicam in eo conuersationem instituit. Sed exinde Cudbertus, crescentibus meritis religiosæ eius intentionis, ad anachoreticæ quoque contemplationis silentia secreta peruenit. De quo illud sanè commemorare operæ præcium est, quòd aditurus insulam, protestatus est fratribus dicens: Si mihi diuina gratia in loco illo donauerit, ut de opere manuum mearum viuere queam, libens ibi morabor; sin aliàs, ad vos citissimè, Deo uolente, reuertar. Erat enim locus & aquæ proflus & frugis & arboris inops, sed & spirituum malignorum frequentia humanæ habitationi minùs accommodus. Sed ad votum viri Dei habitabilis per omnia factus est: siquidem ad euentum eius spiritus recesserunt maligni.

*Eodem lib. 4
c. 28.*

*Locus prorsus
inhabitabilis, sic
ipsum aduen-
tu habitabi-
lis.*

*Impetrat di-
uinitus aquã.*

*Exercetur à
Deo ipsum
patientia &
postea remu-
neratur.*

QUIN etiam cum ipse sibi ibidem, expulsis hostibus, mansionem angustam, circumuallante aggere, & domos in ea necessarias, iuuante fratrum manu, id est, oratorium & habitaculum commune construxisset, iussit fratres in eiusdem habitaculi pauimento foueam facere. Erat autem tellus durissima & saxosa, cui nulla omnino species venæ fontanæ videretur inesse. Quod dum facerent, ad fidem & preces famuli Dei alio die aqua plena inuenta est, quæ vsque ad hanc diem sufficientem cunctis illò aduenientibus gratiæ suæ cælestis copiam ministrat. Sed & ferramenta sibi ruralia cum frumento afferri rogauit. Sed ecce dum præparata terra tempore congruo illud seminaret, nil tamen omnino non dico spicarum, sed ne herba

ba quidem ex eo germinari vsque ad æstatis tempora contigit. Unde visitantibus se ex more fratribus, hordeum iussit adferri, si forte vel natura soli, vel uoluntas esset superni largitoris, ut illius frugis ibi potius seges oriretur. Quod dum sibi allatum ultra omne tempus serendi; ultra omnem spem fructificandi eodem in agro sereret, mox copiosa seges exorta desideratam proprii laboris, uero Dei refectionem præbebat.

VERVM cum ibidem multis iam annis Deo solitarius seruiret, contigit ut congregata Synodo non parua, sub præsentia Regis Ecgfridi iuxta fluum Alnæ, in loco qui dicitur Adtwiforda, quod significat ad duplex vadum, cui beatæ memoriæ Theodorus Archiepiscopus præsidebat, vno animo omniumque consensu, ad Episcopatum Ecclesiæ Lindisfarnensis idem Cudbertus eligeretur. Qui cum multis legatis ac literis ad se præmissis nequaquam suo monasterio posset erui, tandem Rex ipse præfatus vna cum sanctissimo Antistite Trumuuini, nec non & alijs religiosis ac potentibus uiris, in insulam nauigauit. Conueniunt & de ipsa insula Lindisfarnensi in hoc ipsum multi de fratribus; genua flectunt, omnes adiurant per Dominum, lacrymas fundunt, obsecrât, donec ipsum quoque lacrymis dulcibus plenum extrahunt latebris, atque in Synodum pertrahunt. Quò dum perueniret, quamuis multum renitens, vnanimi cunctorum uoluntate superatur, atque ad suscipiendum Episcopatus officium collum submittere compellitur, eo maximè victus sermone, quòd famulus Dei Boisil (cum mente prophetica cuncta ei, quæ ei essent superuentura, patefaceret) Antistitem quoque eum futurum esse prædixerat. Electus est autem primò in Episcopatum Hagustaldensis Ecclesiæ pro Trumberto, qui ab Episcopatu fuerat depositus. Sed quoniam ipse plus Lindisfarnensi Ecclesiæ, in qua conuersatus fuerat, dilexit præfici; placuit, ut Eata reuerso ad sedem Ecclesiæ Hagustaldensis, cui regenda primò fuerat ordinatus, Cudbertus Ecclesiæ Lindisfarnensis gubernacula susciperet.

*Eligitur Epi-
scopus Lin-
disfarnensis.*

*Vis tandem
consentit ele-
ctioni.*

PORRO susceptum Episcopatus gradum ad imitationem beatorum Apostolorum virtutum ornabat operibus. Commisam scilicet sibi plebem & orationibus protegebat assiduis, & admonitionibus saluberrimis ad cælestia vocabat. Et (quod maximè Doctores iuuare solet) ea quæ agenda docebat, ipse prius agendo præmonstrabat. Erat quippe ante om-

*Episcopus sanctus, cuius-
dam uisum
suo maneri.*

*Nota contra
quosdam cō-
templatores.*

nia diuinæ charitatis igne feruidus, patientiæ virtute modestus, orationum deuotioni solertissimè intentus, affabilis omnibus qui ad se consolationis gratia veniebant, hoc ipsum quoque orationis loco ducens, si infirmis fratribus opem suæ exhortationis tribueret. Erat abstinentiæ castigatione insignis, erat & gratia compunctionis semper ad cælestia suspensus. Denique cum sacrificium Deo victimæ salutaris offerret, non eleuata in altum voce, sed profusis ex imo pectore lacrymis Domino sua vota commendabat. Duobus autem annis in Episcopatu vixit. Quibus peractis, repetijt insulam ac monasterium suum diuino admonitus oraculo, quia dies sibi mortis, vel vite magis illius quæ sola vita est dicenda, iam appropriaret introitus. Obijt autem Pater reuerendissimus in insula Farne, decimo tertio Calend. Aprilium, multum deprecatus fratres, vt ibi quoque sepeliretur, vbi non paruo tempore pro Domino militarat, tamen tandem eorum precibus victus assensum dedit, vt ad insulam Lindisfarnensem relatus in Ecclesia deponeretur, quod & factum est: * in quo loco signa sanitatum facta insigniter meritis eius testimonium ferunt.

*Eodem lib. 4.
c. 29.
Morat vir
sanctus in
caelum.*

Lib. eod. c. 30.

*Molanus vocat
Ionom
Fontanellen-
sem.
S. Vulfranni
genus.*

VITA S. VULFRANNI ARCHIEPISCOPI
Senonensis, ex ea quæ est per Ionam Abbatem,
eius contemporaneum.

XX. MARTII.

*Degit Cleri-
cum in aula
regali.*

BEATVS Vulfrannus, Senonum Pontifex, exordium natiuitatis in territorio Vastinensi habuit, patrimonio nuncupato Mauriliaco: fuit enim carnis origine nobilis. Genitor eius Vulbertus nomine in aula Regis Dagoberti, & filij eius Clodouei, militari operi æuum impendit. Porro prædictus Dei famulus, in puerili ætate ab ipso magistris Catholicis traditus est sacrarum literarum studijs imbuendus. Qui per omne pueritiæ vel adolescentiæ tempus exerecens vsque ad virilem ætatem ab hac intentione animum non reflexit. Exiit autem crescentibus meritis piæ intentionis, Clericatus etiam habitum sumens, parentum hortatu ac suffragij adminiculo fultus, in aula Regum iunioris Lotharij & Theodorici, ecclesiastici ordinis curæ delegatus, diuinis studebat attentissimè inseruire edictis, terrena videlicet transiliens, atque ad cælestia semper amanda, petenda, & quærenda peruolans. Quin tandem

dem horum tempore Regum, electione populi Senonicæ vr-
bis, consensuque ac fauore omnium etiam Pontifex eligitur,
& benedicitur. Erat enim diuinæ dilectionis igne succensus,
orationum deuotioni solertissimè intentus, affabilis omnibus,
& abstinentiæ etiam castigatione insignis. Sed aliquot an-
nis in Præfulatu administratis, superno oraculo in visu ad-
monitus vt genti Frisonum verbum Domini euangelizaret,
inito opere Apostolico, mox proposuit animo pluribus pro-
desse.

*Fuit Episco-
pus Senonen-
sis.*

ERAT eo tempore in vrbe Rothomagensi Præsul sanctif-
simæ religionis & Abbas monasterij Fontanellæ famulus Do-
mini Ansbertus. Quem Pontificem adiens beatus Vulfrannus,
suam ei patefecit voluntatem. Nam & antea possessionem
suam, quæ vocatur Mauriliacus, quæ sita est in territorio Va-
stinensi, per testamenti seriem prædicto sacro loco & ipsi sac-
cto Patri contradiderat. Denique ad præfatum Fontanellen-
se monasterium perueniens, de quæ eodem loco cooperatores
verbi strenuos assumens, præparatis omnibus quæ nauiganti-
bus necessaria esse videbantur, in portu eiusdem monasterij
nauium ascendit, & per fluuium magnum Sequanæ mare in-
troiens nauigauit in Frisiam. Et quidem genti illi ac Duci eius
Radbodo verbum Dei annunciabat, dicens deos non esse qui
manibus hominum facti essent; Deum potius intelligendum
maiestate incomprehensibilem, omnipotentem, æternū. Quæ
& his similia prosequente in clyto Christi sacerdote vnâ cum
comitibus, multi nobilium & infirmorum, abrenunciata sorde
idololatriæ, fidei fonte abluebantur, inter quos & filius prædi-
cti Radbodi Ducis: qui, imposito sibi nomine sui genitoris,
baptizatus à præfato Pontifice, & ab eo de sacro fonte susce-
ptus, adhuc in albis positus, carne solutus, mundus, vt creditur,
trāsiiit è mundo. Plurima autem virtutum miracula & in iti-
nere, & in eadem gente per Vulfrannum fiebant: ex quibus sal-
tem vnum adferam.

*Moretur di-
uipitua vt eat
ad conuertē-
dos Frisones.*

*Assumit ad
eam rem co-
operarios ex
Fontanella.*

*Inter alios cō-
uertitur per
eū & ipse fi-
lius Ducis
Frisorum.*

BARBARA lege, quæcunque fors elegerat, is dijs immo-
landus ad laqueum ducebatur. Sors in puerum Ouonem ce-
cidit. Cuius vitam cum ab incredulo Duce Vulfrannus obti-
nere non posset, ecce precibus à Deo obtinuit eius iam duas
ferè horas suspēsi incolumitatem. Ex quo facto plurima Fri-
sonum multitudo est conuersa, ipseque Quo salutaris lauacri
vnda perfusus, in Fontanella Presbyter postea vitam Deo di-
gna conuersatione terminauit. Inter hæc autem quoque Prin-

*Excitat à
morre quæ-
dam suspen-
sum.*

Nota fuit cō-
temporaneus
S. Vville-
brordus.

Prædicitur san-
ctus Vville-
brordus Du-
cis Radbod.
dānationem.

S. Vulfrannus
deposito Epi-
scopatu sece-
dit ad mona-
sterium Fon-
tanellenſe.

Transit feli-
citer.

ceps Radbodus Vvillebrordum, cognomento Clementem, Episcopum & Doctorem præfatæ gentis accersiri fecit, ut ad eius consulta simul cum B. Vulfranno in doctrina suæ religionis concordante, quasi efficeretur Christianus. Sed quoniam, ut scriptum est, in maleuolam animam non introibit sapientia; quia dubitando, per omnia in fide Catholica, & tē-tando sanctos Antistites, loquebatur, ideo obtinere non meruit quod fide quærebat. Quin cum eius legatum super hoc suscepisset Vvillebrordus, respondisse fertur: Quia prædicationem sancti fratris nostri Vulfranni Pontificis Dux vester audire contempsit, nec meis obsecundabit dictis, & hac nocte vidi illum in visu catena religatum ignea. Nec sine veritate fuit visio. Nam cum legatus iter caperet, quod ad domum eiusdem Ducis ducebat, nunciatur ei ipsum sine baptismi sacramento iam esse mortuum.

Atque talis scilicet erat Vulfrannus in prædicando Frisonum genti cum licentia Regis Childeberti & Pipini Principis: quod opus etiam per annos quinque infatigabiliter peregit, ad Fontanellam monasterium tamen interim sæpius reuertens; ubi & monachicum assumpserat habitum. Sed & in eadem verbi Dei prædicatione occupatus, & in maiori senectute iam positus (nam & pedum dolore frequenter vexabatur) ordinato in Episcopatu Senonicæ urbis Gerico venerando Pontifice, secessit prorsus ad præfatum Fontanellæ conuicium, ibique regularibus subditis disciplinis coronam expectabat æternam; ac tandem, languore corporis, quem diu protraxerat, per dies ingrauescente, septimo, ut sibi diuinitus promissum fuerat die, postquam obitum suum Dominici corporis & sanguinis perceptione munivit, soluta ibi ab ergastulo corporis anima sancta, ducentibus Angelis, æternæ felicitatis gaudia, & confortia ciuium petijt supernorum, decimo tertio Calendas Aprilis.

VITA S. BENEDICTI ABBATIS,

ex Diuo Gregorio Papa lib. 2. Dialogorum.

XXI. MARTII.

FUIT vir venerabilis, gratia Benedictus & nomine. Qui liberiori genere ex prouincia Nursiæ exortus, Romæ liberalibus studijs traditus ferat. Sed cum in eis multos ire per abrupta vitiorum cerneret, eum, quem quasi in ingressu mundi posse

posuerat, retraxit pedem. Despectis itaque literarum studiis, relicta domo, rebusque patriis, soli Deo placere desiderans, sanctæ conuersationis habitum quæsiuit. Petiit verò deserti loci secessum, cui Sublacus vocabulum est, qui ab Romana vrbe, quadraginta ferè millibus distat. Quò dum fugiens pergeret, monachus quidam Romanus nomine, hunc eundem reperit, quò tenderet, requisuit. Cuius cum desiderium cognouisset, & secretum tenuit, & adiutorium impendit, eique sanctæ conuersationis habitum tradidit, & in quantum licuit, ministravit. Vir autem Dei ad eundem locum perueniens in arctissimum specum se tradidit, & tribus annis, excepto Romano monacho, omnibus hominibus ibi incognitus mansit. Qui videlicet Romanus non longè in monasterio sub Theodati Patris Regula degebat: sed piè eiusdem Patris sui oculis furabatur horas, & quem sibi ad manducandum surripere poterat, diebus certis Benedicto panem ferebat, illum, quia ad eundem specum à Romani cella iter non erat, quia excelsa desuper rupes eminobat, ex rupe in longissimo fune ligatum deponens.

INTEREA Presbyter quidam longius manens, monetur diuinitus, ut seruum Dei in illo loco inuisit, refectionemque in Paschali festiuitate sibi paratam, illi fame cruciato deferat. Deinde eum in specu latitantem etiam Pastores inuenerunt, quæ causæ fuerunt, ut ex illo iam tempore à multis frequentari cœperit, qui cum ei cibum adferrent corporis, ab eius ore in suo pectore alimenta referabant vitæ. Sed & quadam die dum solus esset, tentator adfuit. Nam nigra, paruaque auis, quæ vulgò merula nominatur, circa eius faciem volitare cœpit, eiusque vultui importunè insistere, sed signo crucis edito recessit auis: tanta autem carnis tentatio, aui eadem recedente, secuta est, quantam vir sanctus nunquam fuerat expertus. Quandam namque aliquando feminam viderat, quam malignus spiritus ante eius mentis oculos reduxit, tantoque igne serui Dei animum in specie illius accendit, ut, dum in eius pectore amoris flamma vim caperet, etiam penè deserre eremum voluptate victus deliberaret. Sed ecce subito superna gratia respectus ad semetipsum reuersus est, atque viticarum & veprium iuxta densa succrescere fruteta conspiciens, exutus indumento, nudum se in illis spinarum aculeis & viticarum incendiis proiecit; ibique diu volutatus toto ex eis corpore vulneratus exiit, ac sic per cutis vulnera, eduxit à

S. Benedictus contem-
nit omnia, ut
Christum li-
ris faciat.

Supra sancto
habitu abdit
se in arctissi-
mum specum.

Mittitur à
Deo quidam
ut eum surien-
tem reficiat

Signo crucis
edito fugat
diabolum.

Scipsum volu-
it per vep-
ria, & viti-
cas, ut pellat
libidinem.

corpo

corpore vulnus mentis.

P R A E C O N I O itaque eximiae cōversationis celebre nomen eius habebatur, atque interim non longē monasterium fuit, cuius congregationis Pater defunctus est: quare & omnis ex illo congregatio ad eundem venerabilem Benedictum venit, & magnis precibus ut eis praesse deberet, petiit. Qui diu negando distulit, suisque illorum fratrum moribus se conuenire non posse praedixit: sed victus tamen quandoque precibus assensum dedit. Verum cum in eodem monasterio regularis vitae custodiam teneret, nullique, ut prius, per actus illicitos, in dextram laeuamque partem deflectere a cōversationis itinere liceret, suscepti fratres insanē saeuientes, semetipsos mox accusare coeperunt: quin etiam (proh nefas) quia grauis est semper prauis moribus vita bonorum, tractare de eius morte aliqui conati sunt; qui & inuito consilio venenum vino miscuerunt. Sed cum vas vitreum, in quo ille pestifer potus habebatur, recumbenti Patri ex more monasterij ad benedicendum fuisset oblatum, sic illico confractum est, ac si pro cruce lapidem dedisset. Intellexitque protinus vir Dei, quia potum mortis habuerat, quod portare non potuit signum vitae: atque ilico surgens vultu placido, mente tranquilla, conuocatos fratres allocutus est, dicens, Misereatur vestri, fratres, omnipotēs Deus. Nunquid non prius dixi vobis, quia vestris ac meis moribus minimē conueniret: Ite, & iuxta vestros mores Patrem vobis quaerite, quia posthac me habere minimē potestis; sicque ad locum dilectae solitudinis rediit.

I N qua cum sanctus vir diu virtutibus signisque succresceret, multi ab eo in eodem loco ad omnipotentis Dei sunt seruitium congregati: ita ut illic duodecim monasteria cum omnipotentis Iesu Christi Domini opitulatione construeret, in quibus statutis Patribus duodenos monachos deputauit, paucos verò secum retinuit, quos adhuc in sua praesentia aptius erudiri iudicauit. Coepere etiam tunc ad eum Romanae vrbis nobiles & religiosi concurrere, suosque ei filios omnipotenti Deo nutriendos dare. Tunc quoque bonae spei suas soboles, Euicius Maurum, & Tertullius patricius Placidum ei tradidit, e quibus Maurus etiam magistri adiutor coepit existere. Etenim profecto quadam die, dum idem venerabilis Benedictus in cella consisteret, praedictus Placidus puer sancti viri monachus ad hauriendam de lacu aquam egressus est: quem & mox vada rapuit, & penè ad vnius sagittae

Petitur à quibusdā ut ipse praesesset, mox suscipitur.

Signo crucis rumpitur vitrum in quo ipsi paratum erat venenum.

Construit duodecim monasteria.

Traduntur ipsi nutriendi filij nobilium.

cursum à terra introrsus traxit. Quod vir Dei agnosces, Maurum festinè vocauit, dicens: Frater Maure, curre, quia puer ille in lacum incidit, iamque eum longius vnda trahit. Res mira, & post Petrum Apostolum inulitata. Benedictione enim postulata atque percepta, ad Patris sui imperium concitus perrexit Maurus, & vsque ad eum locum, quo ab vnda deducebatur puer, per terram se ire existimans, super aquam cucurrit, eamque per capillos tenens sic cursu rapido rediit.

V E R V M enim verò, cum iam loca eadem in amore Iesu longè lateque feruescerent, sicut mos prauorum est, vicinae Ecclesiae Presbyter, Florentius nomine; inuidiae facibus magis magisque succensus, ad hoc vsque perductus est, ut seruo Dei infectum veneno panem quasi pro benedictione transmitteret: sed eum, quae pestis lateret in pane, non latuit. Quin etiam idem iam dictus Florentius, quia magistri corpus necare non potuit, se ad extinguendas deinde discipulorum animas accendit: ita ut in horto Cellae cui Benedictus inerat, ante eorum oculos nudas septem puellas mitteret, quae coram eis diutius ludentes illorum mentes inflammarent. Quod vir sanctus conspiciens, idque pro sua solius persecutione fieri pertractans, inuidiae locum dedit, atque oratoria & cuncta quae contruxerat, substitutis Praepositis, adiunctisque fratribus ordinans, paucis secum monachis ablatis, habitationem loci mutauit, diuina vltione illum Presbyterum paulo post excipiente. Sed sanctus vir ad alia demigrans loca non tamen hostem mutauit. Est Castrum quod Cassinum dicitur, in excelsi montis latere situm, vbi vetustissimum sanum fuit, in quo Apollo colebatur. Illuc itaque vir Dei perueniens, contriuit idolum, subuertit aram, succendit lucos, atque in ipso templo Apollinis, oraculum B. Martini, vbi verò ara eiusdem Apollinis fuit, oraculum S. Ioannis construxit, commorantem circumquaque multitudinem praedicatione continua ad fidem vocans.

A T verò haec antiquus hostis non ferens, non tacite vel per somnium, sed aperta visione eiusdem Patris oculis se ingerebat, & magnis clamoribus vim se perpeti conquerebatur, ita ut voces illius etiam fratres audirent, quamuis tamen imaginem minimè cernerent. Sed & coepit inter ista vir Dei prophetiae etiam spiritu pollere, quod vel sequens docebit narratio. Etenim cum Rex Totila sanctum virum prophetiae habere spiritum audisset, explorare conatus cuidam spathatio suo

Maurus puer eius iussu ambulat super aquam.

Petitur sibi infectum quendam Presbyterum.

Cedit loco.

Veniens ad Cassinū mox subuertit idola, & deducit ibi Ecclesiam.

Fremit in eum demon, & vult etiam audiretur à fratribus.

*Venit ad eum
Rex Totila.*

*Prædicantur
ei à viro Dei
ea quæ erant
ei superuen-
tura.*

*Scribit Regu-
lam monacho-
rum.*

*Obdormit in
Domino.*

suo calceamenta sua præbuit, eumque indui vestibus regali-
bus fecit: quem quasi in persona sua pergere ad Dei hominem
præcepit. At Benedictus ad eum, Pone, inquit, fili, pone: hoc
quod portas, non est tuum. Ac tunc per se idem Totila ad Dei
hominem accessit: quem tamen cum longè sedentem cerne-
ret, non est ausus accedere, sed sese in terram dedit. Cui cum
vir Dei bis terve diceret, Surge, sed ipse ante eum de terra eri-
gere se non auderet: Benedictus Christi famulus prostratum
de terra leuauit, & de suis actibus increpauit, atque in paucis
sermonibus cuncta quæ illi erant ventura, prænuiciauit, di-
cens: Multa mala facis, multa mala fecisti, iam aliquando ab
iniquitate conuiesce: equidem Romam ingressurus es, mare
transiturus, nouem annis regnans, decimo morieris.

Et quidem Rex his auditis vehementer territus, oratione
petita recessit, atque ex illo iam tempore minus crudelis fuit,
& non multò post Romam adiit, ad Siciliam perrexit, sed an-
no regni sui decimo, omnipotentis Dei iudicio, regnum cum
vita perdidit. Sed & reuocauit etiam vir Dei Benedictus suis
precibus ad vitam filium rustici cuiusdam defunctum, deinde
& vidit Germani Capuani Episcopi animam ab Angelis in
cælum ferri. Sed nimium est hic inferere vniuersa. Post-
quam scripsit monachorum Regulam discretionè præcipuâ,
quo tempore de hac vita erat exiturus, ante sextum sui ex-
tus diem aperiri sibi sepulturam iubet, & mox correptus fe-
bribus, acri cepit ardore fatigari. Sexta die portari se in ora-
torium à discipulis fecit: exitum suum Domini corporis &
sanguinis perceptione munivit, ad extremum inter discipu-
lorum manus ultimùm spiritum inter verba orationis effla-
uit, quem duo fratres euntem in cælum viderunt. Porro sepul-
tus est in oratorio B. Ioannis Baptistæ, quod, destructa ara A-
pollinis, ipse construxit.

VITA S. CATHARINÆ SVEDICÆ,
virginis & viduæ filie S. Birgittæ, ex ea quæ
est apud R. P. Surium.

XXIII. MARTII.

*S. Catharina
genus.*

VENERABILIS Catharina patre Vlphone viro nobi-
li, & matre Birgitta, quam omnis celebrat Ecclesia, edi-
to, postquam ablactata est, tradita est religiosè instituenda Ab-
batissa Risabergensi, cuius erat spectata vitæ integritas. Vbi
cum

cum aliquando eam dormientem dæmon, sumpta bouis spe-
cie, e lectulo deturbasset, ac deinde Abbatisa eam semimor-
tuam reposuisset in suo sinu, rursus apparens idem terribissimus
dæmon, O, inquit, quam libens illam iugulassem, nisi fuis-
set à Deo negata facultas! Vbi ad nobiles peruenit annos, vo-
luit pater ut nuberet. Nupsit ergo viro nobili Eghardo: sed ita
nupsit, ut ipsum quoque sponsum ad nuncupandum castitatis
votum adduxerit. Etenim ne caro insolesceret, postquam san-
ctis precibus, genuflexionibus, & vigiliis noctu incubuerant,
humis substernebant pannum aliquem, capitiq; cenicalia
singula supponentes, ita separatim cubabāt, ne hiemem quidem
hunc modum immutantes, vigiliis & precibus etiam ieiunia
adiungentes. Et quidem inter alios Catolus etiam Catharinæ
frater eos propterea fatuos & supersticiosos vocabat, sed nihil
illi ob hoc ab illis studiis retrahebantur. Non multum autem
interecessit temporis, & pater Catharinæ dominus Vlpho Gu-
dmarsson Nericiæ Princeps in senectute bona defunctus est,
cum sancta Birgitta cōiunx eius ditinuit iussa Romam abire.

Quæ cum sollicita esset pro obtinenda suæ peregrinatio-
nis fideli sociâ, à Christo iussa est bono esse animo. Itaq; cum
iam quinquennium ferè præterisset, postquam sancta Birgit-
ta è Suecia Romam venerat, incredibili Romam adeundi
desiderio ardere cepit Catharina filia eius. Nec latebant
Eghardum suspicia: vat nihilominus veritus ne quid fœminæ
floquentis ætatis, putâ quæ annos duntaxat haberet decem &
octo, in tam longinqua profectioe aduersi accideret, non ili-
co assensus est: victis tamen tandem & illius precibus & ani-
mi religione, sumptus in iter & comites comparat: ac deinde
mari non sine difficultate emenso, per Germaniam iter ha-
buere in Italiam: atque tandem Augusto mense Romam Ca-
tharina peruenit. Tum verò ipsa cum multa deuotione ad
stationes & limina Sanctorum accessit, ita tamen ut exactis
Romæ aliquot septimanis, patriam iterum reuisere consti-
tuerit. Vbi cum iam ad iter accincta esset, & mater ex illa per-
cunctaretur, vellētne potius cum ipsa Romæ manere, & Chri-
sti causa aduersa perpeti, illa tota inflammata spiritu, Ipsum
quoque, inquit, Eghardum aliâ meo corpore chariorem,
pro Christi amore libenti animo relinquam. Atq; tunc Chri-
stus matri reuelauit, ipsam esse fidelem adiutricem quâ ei pro-
miserat. Porro tamen, non diu post horrere non nihil iterum
cepit insolitum viuendi modum, & multum anxia rursum

*Voluntate pa-
tris nubes in-
dicit sponsum
suum aufer-
uandam ca-
stitatem.*

*Irridetur à
proprio fratre
eius sanctitas.*

*Temetur de-
siderio visen-
di limina A-
postolorum.*

*Subito statuit
si matre assen-
duè Romæ vel
ubiuisque ma-
nere.*

Tētatur eius constantia à diabolo.

rogavit matrem, ut liceret ipsi redire in Suediam. **S E D** sentiens sancta mater tentatione inimici id fieri, ad Christum se conuertit, preces ei fundens, qui & indicauit ei obuisse Eghardum, & eam admoneri voluit, ut a matre non discederet. Et quidem submitit se illa diuinæ voluntati, nec tamen cessabat tortuosus serpens. Vnde &, ipsa quoque Catharina summopere appetente, curauit mater eam aliquoties virgis cædi, donec omnis illa tentatio euauit, non ferente demone tantam flagellatæ humilitatem. Veruntamen volens **S. Brigitta** eius saluti etiam certius consulere, egit apud dominum Petrum Confessarium suum, ut pateretur Catharinam sibi obedientiam polliceri. Quod cum ipsa fecisset, munita sanctæ obedientiæ virtute, vixit sub matris cura haud secus atque in monasterio, didicitque ab ea certis temporibus tenere se intra silentium, crebrò legēs aliquid ex sacris Euangelijs, siue de Vitis Sanctorum. Sanè cum Romæ ageret Catharina, viuente matre, in iuuenili ætate, puta annos habens non amplius viginti, cum morum grauitate, erat simul insigni corporis elegantia, quæ omnium oculis eam amabilem reddebat, adeo ut non pauci magnates illam optarent habere coniugem. At illa constanter omnibus respondit, se Christo perpetuam vouisse continentiam.

Curam eam mariter vouisse obedientiæ contra instabilitatem.

Plures magnates Romæ optant eam habere coniugem.

Quotidie flectens genibus, constantiter perhorat quatuor.

Quotidie flectens genibus, constantiter perhorat quatuor.

S E D & inter hos quoque, cum extra muros ob condonationes siue indulgentias promerendas se conferret, valde molestus ei erat quidam Comes. Et quidem accidit ipsis **D. Laurentij** ferijs, ut mater & ipsa irent ad martyris Ecclesiam; cum Comes ille latitabat ibi cum suis satellitibus ad illam rapiendam. Sed ecce diuinitus cæcitate percussus, adque **S. Laurentij** ædem perductus, prostravit se coram illis, veniam obnixè petens, cum etiam illis Dominum pro eo deprecantibus ilico visum recepit. Quin etiam multis aliis modis antiquus serpens per sua organa eius Deo consecratam sæpe oppugnauit castitatem, sed sic ut nihil proficeret. Cæterum cernens Catharina tam euidentia erga se diuinæ bonitatis indicia ut præpotenti Deo posset magis magisque placere, haud segniter curauit. Atque adeo ut omittamus eam ab infantia preces horarias **D. Virginis**, septem Psalmos, quos pœnitentiales vocant, multaque alia quotidie legisse, præterea priusquam se ad dormiendum componeret, diebus singulis horas quatuor continenter impendebat flectendis genibus, & tundendo pectori, multaque fundendis lacrymis in **Dominicæ** passionis commemoratione.

moratione.

Orante quoque quodam tempore Catharina Romæ ante aram **S. Ioannis** Euangelistæ, in æde maiori **D. Petri**, apparuit illi femina peregrina, alba induta veste, præcincta balteo, album ferens in capite velamen, & pallio atro operata. Accessit autem celeriter ad illam, salutansque eam nominatim, supplex rogauit, ut oraret pro anima **Noricæ**. Vbi sciscitante Catharina, cuius esset, respondit se Suedam esse, uxoremque fratris eius **Caroli** obuisse. Tum verò illa rogauit, ut veniret ad ædes matris suæ. Illa verò ait id sibi non licere: porro breui ipsas habituras non parum subsidij è patria. Nam **Noricam** legasse eis auream capitis sui coronam; iterumque repetebat, ut fideliter precarentur pro anima illius; sicque disparuit. Admirans autem Catharina rogabat ancillas, quonam abiisset matrona illa, cum responderunt illæ, se quidem audiuisse vocem cum ipsa loquentis, sed neminem vidisse. Stupens igitur indicauit matri suæ: cui oranti reuelatum fuit migrasse è corpore **Gidham** uxorem **Caroli**, eiusque animam petendæ opis causa filia apparuisse. Nec multo post venit è Suedia **Ingeualdus** **Amundson**, familiaris Catharinæ, qui ei & obitum indicauit **Gidham**, & coronam simul attulit auream, quam pro more patriæ in capite ferre solebat, erat enim ex nobiliori **Noricorum** stemmate orta. Fuit autem tanti pretij corona illa, ut ad totius anni victum **S. Birgittæ**, & filia Catharinæ, totique earum familia suffecerit.

Petit quædam peregrina ipsius preces.

Reuelatur matri, illam fuisse animam uxoris fratris sui Caroli.

S O L E B A T autem sanctissima mater eius Catharinam adhuc tenellam etiam secum ad domos hospitales & nosocomia ducere, & illic, ipsa inspectante, miserorum plagas, vulnera & vlcera sine horrore suis manibus deuotè contrectare. Quæ materna exemplis adeo pectus eius penetrarunt, ut erga pauperes & afflictos summa afficeretur misericordia. Sed & annis viginti & quinque cum sanctissima matre sua Romæ, & quocumque illa profecta fuisset, permansit, sacra cum illa loca inuisens etiam procul in diuersis & longinquis regionibus, **Dominicum** quoque adiens sepulchrum in **Ierusalem**. Quæ eius sanctissima mater cum Romæ tandem defuncta esset, ipsa post quinque septimanas inde recedens, secum eius sacras reliquias absporravit in Suediam, cum interim multæ ad eam accedebant matronæ, tum nobiles tum etiam è plebe, sacras illas reliquias deuotè exosculantes. Venit verò tandem cum sacro pignore **Dantiscum** in **Prussiam**, vbi sanè seueriter

Seruit cum matre peregrina & morbidis.

Defuncta matre eius, sacras reliquias deiecit in Suediam.

Regis mona-
sterii Vuad-
stenense.

Mittitur
Romam pro
canonizatio-
ne matris.

Nota de mi-
nime u cano-
nizationis.

Transit. f. d.
citer.

ter reprehendit peccata Crucigerorum, proposuitque eis minas terribiles diuinitus matri eius reuelatas. Inde autem nauigauit in Suediam. Vbi cum ad Vuadstenense monasterium peruenisset, cum ingenti gaudio ibi excepta est. Sed & habita collatione cum fratribus, ad sorores siue sanctimoniales ingressa est, cum illis intus permansura; atque ex eo iam tempore cepit illis præesse, & Regulam Saluatoris, quam apud matrem tot annis didicerat, ipsis suo exemplo declarare.

A T vero interea reliquæ beatissimæ Birgittæ in Vuadstenensi cœnobio repositæ, multis cœperunt conuulsare miraculis: quæ res permouit Regem, & regni Proceres; miseruntque Catharinam, vt Romæ ageret cum Pontifice de S. Birgittæ in Diuos relatione. Et quidem fecit illa vt iussa fuerat: quin etiam Romam veniens, omnium in Romana curia animos negotio huic promouendo addictos comperit. Sed Pontifice Gregorio I. moriente, non potuit ita facile rem ad effectum perducere. Itaque totum illud negotium ad Urbanum VI. deuolutum est. Et quidem cupiebat ille eam Sanctorum catalogo adscribere, sed schismatum recens ortum, multaque alia, eius conatus retardabant: iam quinquennium Catharina Romæ egerat huius rei causa, vbi cum videret ob schisma impendens, spem nullam meliorem ostendi, quæcunque ad canonizationem matris facere videbantur, puta vitam & miracula eius cum fide dignis testimoniis conscripta Romæ reliquit: atque ita impetrata à Pontifice Regula Saluatoris; & priuilegiis quibusdam monasterij Vuadstenensis, rediit ad suos, vbi & non multo post feliciter obdormiuit in eodem monasterio Vuadstenensi, anno Christi millesimo trecentesimo octuagesimo primo, IX. Calend. Aprilis, pridie Annunciationis, ad cuius tumultum multa piè petentibus à Deo præstatur beneficia.

MARTYRIUM S. SIMONIS PVERI
Tridentini, necati crudeliter à Iudæis, ex Ioanne Matthia.

XXIIII. MARTII.

IOANNES Matthias Tiberinus Senatui populoque Brixiano. Nuper in ciuitate Tridentina tres Iudæorum familiae confedebant, quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel, apud quem & quidam Moyses. Qui cum in ea Hebdomada quam nos Christiani sanctam appellamus, anno incarnati

nati. Verbi septuagesimo quinto supra millenum quater centenum, in vnum conuenissent, diligenter consultabant quo possent ingenio masculum Christianum puerum surripere, & in odium Christi immolare, cum non multo post Tobias puerum nomine Simonem, qui nondum viginti nouem menses erat natus, comprehendit. Quid multa? Tempus erat quo prima quies humana reficit pectora: & ecce crudelis Moses vnà cum reliquis atrocissimis Iudæis benignum illum deportantes infantem, ingressi sunt vestibulum, quod cum primis Synagogæ foribus adiungitur: vbi & impius Moyses in scamno iuxta caminum residens, puerum suis super genibus excepit. Porro circumfusi omnes vestem ei ad umbilicum & cubitos vsque verso ordine detraxerunt, colligentesque fluentem tunicam succinxerunt lateri, ita vt à femore vsque ad talos detractis caligis nudaretur. Et primum quidem apprehendens sudarium Samuel quod eius pèdebat à cingulo, colloque circumuoluens, comprimebat puerum, ne vagitus effunderet, alij vero manus pedesque continebant: deinde vero euaginato Moyses cultro, summum virgæ perforauit infantis, correptaque forfice cœpit maxillam dextram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abscissam in parato ibi cratero reponere. Colligebant autem adstantes sacrum sanguinem, atque interim etiam alterno ordine forfice arrepta, quilibet sibi frustulum viux carnis exscindebat.

Sicque fecerunt omnes, donec vulnus oui rotunditatem multum excederet. Etsi quando cedente laqueo puer gutture perstrepebat, admotis crebro manibus ad os, illum crudeliter suffocabant. Quo Moyses ita crudeliter peracto, dexteram tibiam confestim eleuauit infantis, eamque suis super genibus statuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter cauillam & cruris musculum interiaceret, & similiter eodem ferro illam conuellit, captaque forfice, similiter omnes vicissim carnem viuam viuo cum sanguine lacerabant. Quin etiam postmodum senilissimus senex ille, tanti sceleris caput, semimortuum ergens infantem, petiit Samuelem à sinistris pueri secum confedere: & vterque sanctissima illius brachia instar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos vt sacrum illud corpus duris acubus infoderent. Vnde & collecti omnes circumcirca, incipientes à vertice vsque ad plantam, illum densis ictibus perforabant, dicentes, Tolle Iesæ minam elle parichief elle pafulili pegmalem: quod est, Sicut Iesum Deum Christianorum, qui

B. Simo puer
ab impio lu-
deo, capitur.

Crudeliter
guttur eius
comprimitur.

Forfice con-
scinditur ip-
sus vna ca-
ro.

Extensus in-
star crucifixi,
immanissime
per totum acu-
bis infoditur.

nihil est, trucidemus istum: sic inimici nostri confundantur in æternum. Iam plusquam per horam miserandus, seu potius felix puer, terribili durauerat in supplicio, & interdicto spiritu, collapsis viribus, deficiebat, cum tandem, attollens graue oculos in cælum, quasi Superos aduocare videbatur in testes, & sic demum inclinato capite sanctum Domino reddidit spiritum, Purpureus veluti cum flos succisus aratro est. Tum verò Moyses & reliqui egere gratias Deo, quòd de Christianis vindictam simul & sacrificium obtulissent.

Tandem exspirat.

Proicitur eius sacrum corpus, culum in profinentē.

Clarret maximis miraculis.

SE D & die Sabbathi, conuenientes in Synagoga, cadauer super Almomor extēderunt. Est enim Almomor, mensa ante altare, vbi Psalmos hymnosque decantant. Sed tertio die, vt præferunt omnium penè mentes in eos esse suspensas, inuito consilio, dixerunt: Proiciamus potius corpus istud vestitum in flumen quod nostra domo subterfluit, & euntes ad Pontificem, dicamus, quoniam illud in domum nostram aqua deduxit, & crate ferrea retentum, non potuit vnà cum flumine delabi. Quod cum omnibus placuisset, ascendens ad Pontificem proditor, rerum seriem, eo quo fuerat institutum ordine, pandit. Sed gauisus Pontifex, Ioannem de Salis Prætozem, & Iacobum de Sporo Præfectum suę Tridentinę ciuitatis, illic vbi iacebat puer, secum iussit accedere. Et descendentes, statim inuenerunt cadauer in aqua pannis inuolutum: quo protinus extracto, illiusque vulneribus diligenter annotatis, illud in basilica S. Petri venerabiliter collocauerunt: vbi & maxima populorum languentiumque confluyente frequentia, multis maximisque in dies miraculis fulget. Atque ecce, ô Christiane, Iesum inter latrones rursus crucifixum. Sed ob eam rem Iudæi omnes, à maiore vsque ad minorem, in carceribus cænisque conclusi sunt, non inde recessuri, prius quam debitas pœnas luant. Scriptum Tridenti, 2. Nonas Aprilis, 1475.

DE ANNUNCIATIONE B. MARIÆ,

ex Diuis Leone & Ambrosio.

D. Leo ser 2. de Natiuitate Domini.

DEVS omnipotens & clemens, cuius natura, bonitas, cuius voluntas, potentia, cuius opus, misericordia est, statim vt nos diabolica malignitas veneno suę mortificauit inuidiæ, prædestinata renouandis mortalibus suę pietatis remedia inter ipsa mundi primordia præsignauit, denunciens serpen-

serpenti, futurum semen mulieris, quod noxij capitis elationem sua virtute contereret, Christum scilicet in carne venturum, Deum hominemque signans, qui natus ex Virgine, violatorem humanę propaginis incorrupta natiuitate damnaret. Nam quia gloriabatur diabolus, sua fraude deceptum hominem diuinis caruisse muneribus, & immortalitatis dote nudatum, duram mortis subiisse sententiam, seque in malis suis quoddam de præuaricatoris consortio inuenisse solatium; Deum quoque, iustæ seueritatis exigente ratione, erga hominem, quem in tanto honore condiderat, antiquam mutasse sententiam; opus fuit, dilectissimi, secreti dispensatione consilij, vt incommutabilis Deus, cuius voluntas non potest sua benignitate priuari, primam pietatis suę dispositionem sacramento occultiore compleret: & homo diabolicę iniquitatis versutia actus in culpam, contra Dei propositum non periret.

Christus semē mulieris, quod contereret caput serpentis.

Redēptionis consilium deus buit esse secretum.

ADVENTIBVS ergo temporibus, dilectissimi, quę redemptioni hominum fuerant præstituta, ingreditur hæc infima IESVS Christus Dominus noster, de cælesti sede descendens, & à paterna gloria non recedens, nouo ordine, noua natiuitate generatus: nouo ordine, quia inuisibilis in suis, visibilis factus est in nostris, incomprehensibilis, voluit comprehendere; ante tempora manens, esse cepit ex tempore, vniuersitatis Dominus, serulem formam, obumbrata maiestatis suę dignitate, suscepit, impassibilis Deus, non dedignatus est homo esse passibilis; & immortalis, mortis legibus subiaceret. Et latent quidem diuina mysteria; nec facile, iuxta Propheticum dictum, quisquam hominum scire potest consilium Dei; sed ramentum ex cæteris factis & præceptis Domini Saluatoris possumus intelligere, & hoc propensioris fuisse consilij: nempe quòd & ea potissimum electa est vt Dominum pareret, quæ erat desponsata viro. Cui autem non antequam desponsaretur, impleta est? Fortasse ne diceretur quod concēperat ex adultero.

Christus de celo descēdens, non recedit tamē à Patre.

D. Ambrosio lib. 2. in Lucam.

Quare natus Christus ex desponsata.

ET ingressus ad eam Angelus. Disce Virginem moribus, disce virginem verecundia, disce virginem oraculo, disce mysterio. Trepidare virginum est, & ad omnes viri affatus veteri. Discant mulieres propositum pudoris imitari. Solā in penetralibus, quam nemo virorum videret, solus Angelus reperiret: sola sine comite, sola sine reſte, ne quo degenerare deprauaretur affatu, ab Angelo salutatur. Tantum enim mandati mysterium, non hominis fuit, sed Angeli ore promendum. Hodie

Nota: Trepidare virginis.

primum auditur, Spiritus sanctus superueniet in te. Et auditur & creditur. Denique, Ecce, inquit, ancilla Domini: contingat mihi secundum verbum tuum. Vide humilitatem; vide deuotionem: ancillam se dicit Domini, quæ mater eligitur, nec repente exaltata promisso est.

VITA S. LUDGERI, PRIMI EPISCOPI

Monasteriensis, ex ea quæ est apud R. P.

Laur. Surium.

S. Ludgeri
genus.

Eraditus in
monasterio
Ulraiclen-
si.

* Chorepisco-
pum.

Mittitur in
Angliam, ut
ordinetur
Diaconu.

LUDGERVS ex Frisia oriundus fuit: auus eius nomine Vurifingus: is Ado cognomento, à Rege Radbodo, ob iustitiæ defensionem, in Franciam pulsus est. Sed cum post mortem Radbodi, Carolo regnante, Frisia Francorum accessisset imperio, ab ipso demum ad patriam, causa fidei roborande, remissus est. Huius filius iunior Thiadgrinus, sancti viri pater erat, mater Liafburga dicebatur. Erat ea tempestate Gregorius, qui discipulus, simulque successor sancti martyris Bonifacii Traiectinæ sedi in gradu presbyter præsidebat. Huius ergo curæ & sollicitudini eum parentes commendauerunt, ac proinde tonsura accepta, totum se in Traiectensi monasterio, ad Dei seruitium, & ad instrumenta artis spiritalis conuertit. Mirantilli circa conscholasticos suos charitas, mira circa Ecclesiasticum officium deuotio erat. His diebus, quidam Alubertus, de terra Anglorum, ad Abbatem Gregorium venit: cuius vel scientia vel moribus delectatus, eum sibi * Episcopum fieri postulauit. Quod cum ille se non aliter facturum responderet, nisi à suo demum Episcopo ordinaretur, eum de nouo ad ipsum remisit. Et quia idem Gregorius non erat ad gradum Episcopalem ordinatus, sed Presbyter Pontificali sedi præsidebat, Ludgerum simul cum eo, ut Diaconij ibi perciperet gradum, direxit. Eo ibi tempore Aluinus scholam moderabatur, vir omni scientia celeberrimus, cuius familiaritate vir Dei Ludgerus potitus, sedulo illi per annum iungebatur, & Scripturas cum eo diuinas conferebat, donec percepto Diaconatus ordine, cum eodem, cui comes presertitus erat, Aluberto, post anni circulum reuenteretur. Sed neque hoc ei satis fuit. Nam tanquam minus adhuc instructus, non multo interiecto tempore, rursus Eboracum ad Alcuinum peruenit. Apud quem tres continuos annos, & sex menses manens, totum cum eo vetus & nouum Testamentum perlegit, & nonnullos etiam secularis literaturæ libros: sed & monachorum, qui in illo loco erant, perfecte didicit vitam, atque ita ad suos reuersus, Patri Gregorio, & ceteris omnibus tanto deinceps erat gratior & dignior. Defuncto Gregorio, Albricus nepos successit. Qui vnico Ludgerum diligens affectu, eius prudentiæ & fidei non ignarus, ad quendam eum locum in sua parochia constitutum, qui Dauentre dicitur, prædicationis causa pergere suavit. Hunc locum olim de terrâ Anglorum Dei seruus * Liafuuinus ad fidem conuertit, & Ecclesiam ibi edificauit, sed quæ à populantibus Gentilibus & Saxonibus fuerat incensa. Hic ergo Ludgerus ædificare Ecclesiam cœpit, ubi & in visione ei sanctus Liafuuinus apparuit, dicens, corpus suum sub Australi parte esse humatum, quod ille deinde in eadem Ecclesia digno cum honore collocauit.

Et quidem serui Dei Ludgeri eo in loco vel industria, vel successu, animatus Albricus, malis etiam adhuc per eum & facere cogitauit, & fecit. Siquidem in Frisiam, eum ad destruenda fana deorum, destinauit. Plures enim adhuc ibi Gentilium dediti superstitionibus erant. Quo ille statim, nihil cunctatus, quamquam cum sui capitis periculo, perrexit. Mira Dei gratia, mira in viro Dei constantia, eum sine aliqua contradictione coram cultoribus suis & delubra destruxisse, & idola abstulisse. Eo Ludgerus tempore Diaconij adhuc officioungebatur. Verum Albrico Pontificatus ordinem sortiente, ipsum quoque presbyterij secum fecit percipere gradum. Et quia Frisones adhuc rudes erant in fide, Ludgerum Albricus, tam propter fidei puritatem & mentis constantiam, quam propter suos parentes, qui apud eos potentissimi habebantur, Doctorem Ecclesiæ constituit in pago Ostrache, in loco quo S. Bonifacius martyrio est coronatus. Igitur tribus per annum temporibus, hyemali, verno, & æstiuo, in doctrinâ ibi custodia occupabatur, autumno specialiter sedi Traiectensi, sui Antistitis iussu præsidens: atque ita per septem fere annos ibi in doctrinæ studio permansit. At vero interea à Saxonibus contra Christianos, qui illis in locis erant, persecutione commota, Frisiam pars maior à fide defecit. In qua perturbatione, cum Sanctus Ludgerus neque martyrium, quod optabat, mereretur, neque vllum suæ prædicationis

Audit Eboraci Aluinum vrum doctissimum.

Mittitur causa prædicationis Dauentriam. * Leuinitus.

Elevat corpus S. Leuinitus.

Item prædicat in Frisonibus.

Præsidet pro tempore sedi Traiectensi.

*Perturbata à
Saxonibus
Frisia, tendit
Romam.*

*Degit bien-
nium in mo-
nasterio Bene-
ventano.*

*Redit in Fri-
siam, subiecta
iam Carolo
Rege.*

*Conuertit ad
Christum etiam
Foselandos.*

cationis locum dari videret, maximè, quia sub idem tempus suus antistes Albricus decessit, Romam pergere cogitauit. Quod quidem iam olim votum habebat, sed non prius ei occasio prouenit. Itaque assumpto secum fratre Hildigino, qui natu iunior, doctrina & exemplis eius instituebatur, Romam ut disposuerat, contendit: vbi & cum Papa Leone locutus, honorificè habitus est, datis dignis admodum reliquijs Principis Apostolorum Petri, sed & aliorum quoque quamplurimorum Sanctorum. Post quod Roma digressus, Beneuentum ad monasterium S. Benedicti venit; quod ab eo institutum regularem propensius vitam & nosse, & obseruare credebatur; vbi etiam quia Pater monasterij genere sibi propinquus erat, cum eo locutus, duobus annis & sex mensibus mansit, donec non solum per Franciam, sed & per Italiam meritis eius diuulgatis, fama sanctitatis eius ad aures quoque Caroli Imperatoris, Deo volente, peruenit. Sub idem quoque tempus Alcuinus de terra Anglorum in Franciam venit, à Rege fauorabiliter susceptus. Nec multo post Rex Carolus Ludgerum ad se venire mandat, literis etiam magistri quòdam sui Alcuini interpositis. Venienti, mox in Bracbert, monasterium quod Lotula vocatur, concessit. Sed & per hos quoque dies quinque in Frisia pagi Huhmerlu, Humisga, Fiuilga, Fiuilga, Emisga, Federilga, Francorum sponte ditioni accesserunt.

Qui cum aliquem sibi, cuius loquelam intelligerèt, docerè Christianitatis gratia à Rege concedi orarent; Ludgerum eis cum magno omnium gaudio præfecit, addita insuper ad prædictos pagos insula vna, quæ Baut appellatur. Ac proinde vir Dei, omni virium possibilitate circa commissæ plebis utilitatem inuigilare cœpit. Nam & idolorum, fana destruxit, & pro eis Ecclesias construxit, & ipsos, quantum fidei rudimenta patiebantur, perfectè in Christianitate instruxit. Neque hoc contentus, vltra quoque doctrinæ suæ fluentia deriuauit. Est insula in ipso Frisonum atque Danorum confinio constituta, quæ à quodam Fosèle, quem Deum Gentiles æstimauerunt, Foselant est appellata. Ad hanc ergo S. Ludgerus profectus est. Et (ô admirandus Dominus in sanctis suis) tantam Dei pietas eius prædicationi gratiam tribuit, ut ipse statim inter primos Princeps crederet. Denique omnibus insulanis ad fidem Christi conuersis, demonum delubra destruxit, & Christi Ecclesiam pro eis fabricauit. Quin etiam vir Dei secus mare, in loco qui vocatur Vucina, vbi ipse sibi in hæreditate pater-

na

na Ecclesiam construxit, monachorum quoque congregationi monasterium facere cogitauit. Sed hoc ibi esse non potuisse, ex diuina mox reuelatione cognouit. Itaque deuitans loca accessibilia maris vicinitate prædonibus (preuiderat quippe in spiritu irruptionem Normannorum) persuadebat Deum, timentibus personis, ut, si quid de hæreditatis suæ proprietate Dei seruitio tradere vellent, hoc in illis facerent locis, quò imperus Gentilium attingere nequiret.

Vnde cum ex huiusmodi locis vnus in Vithmundi iuxta fluuium Issa, alter in loco qui Ad cruces dicitur, iuxta fluuium Arnapa traderentur; in vno eorum monasterij ædificationem inchoare pensauit. Verùm diuina reuelatione monasterium ibi etiam esse non posse cognouit; sed locum esse in saltu quodam iuxta fluuium Rura, qui Vuiduberg vocaretur, ipsum fundando monasterio diuinitus iam esse dicatum: ibi monasticæ professionis iaciendum esse fundamentum. Sed in retea victoriosissimus Imperator Carolus, cuius partim beneficijs, partim distractione Saxones ad fidem sunt conuersi, Ludgerum in parte Saxonie Occidentali præfecit, Episcopatum * Mimigentfordensis Ecclesiæ ei committens, in qua tamen Ecclesia sine ordine Pontificali annis ferè duodecim mansit, quod oneris erat, suscipiens; quod honoris, declinans: dicens, quia scriptum est, oportere Episcopum irreprehensibilem esse: donec aliquando Hildebaldo Metropolitanò Coloniensi dicente & Petrum fuisse reprehensibilem, tandem scilicet Pontificium suscipere consensit. Sed nunc ex miraculis viri Dei, saltem vnum quoque atque alterum adferamus. In Helligveerde Frisie villa, quendam Berleef, qui antiquorum actus, Regumque certamina non inurbanè cantabat, cæcum illuminauit. Qui Berleef etiam, cum Frisia secundo à fide defecit, iussu beati viri octodecim infantes baptizauit, utpote laicus, & de quo nulla huiusmodi suspicio haberi poterat.

FEREBANT quoque veracissimi viri de discipulis eius, quòd quodam tempore, dum ad comitatum pergens, per provinciales qui Hassi dicuntur, iter ageret, per orationem eius, homo mortuus renixerit. Stat adhuc in eo loco lapidea crux, & ex nomine eiusdem viri qui Buddo vocatus est, campus ille Buddonfelt vsque hodie vocatur. Erat sanè vir Dei Ludgerus in scripturis sacris non mediocriter eruditus, quod in plerisque opusculis, quæ ipse fecit, liquidò apparet, sicut & inter varias occupationes discipulis tamen quotidie diuinas scripturas

*Preuider va-
statione Nor-
mannorum.*

*Conuertuntur
Saxones.
* Hodie dici-
tur Monaste-
riensis.*

1. Tim. 3.

*Consecratur
S. Ludgerus
Episcopus
Monasterien-
sis.*

*Nota de Cai-
co baptizate.*

*Excitatur
mortuus.*

Gerit occulte cilicium ad carnem.

Migrat feliciter ad Dominum.

semotim tradebat. Cucullam autem ideo non portabat, quia Regularem nunquam promissionem fecit; sub Canonico habitu, monachorum perfecte vitam adimplens. Sed & cilicium, quod veste abscondi poterat, ita usque ad finem vite tulit, ut hoc nemo, praeter familiarissimos, sciret. Denique in pauperes tam largus erat, ut ipsos cum suorum plerumque nuditate vestiret, paternam hereditatem, quam amplam habuit, loco VVerdena, quem comparavit, & Fratribus in eo loco Domino servituri, delegans. Cui cum Deus perennem mercedem reddere decrevisset, ecce eligens sepeliri in monasterio VVerdena, quod fundaverat, in Billurbelu loco contiguo Coesveld, diocesim circumiens, feliciter carne exutus est, anno Domini octingentesimo nono, septimo Calendas Aprilis, cum Giffidus, eius successor, cum omnibus pariter qui secum erant, vidit ante se lucem magnam quasi ignem in sublime conscendere, quod lumen etiam vidit Carolus Imperator cum Alcuino in Aquis palatio.

VITA S. RUPERTI, PRIMO VANGIONUM, deinde Salisburgensis Episcopi, ex ea quae est apud R. P. Surium.

S. Rupertus quo tempore apud VVor-mationes vixit.

Cæsus virgibus VVor-matia excidit.

Cum Rex Childebertus apud Francos regnaret, anno secundo regni eius, sanctissimus Christi Confessor Rupertus apud Vvangiones Episcopiungebatur officio. Is genus suum ad Reges Francorum referens, tantam carnis nobilitatem, pietate in Deum eximia, mirifice illustravit. Cuius si quis virtutes compendio nosse velit, erat cum columbina simplicitate, serpentis simul obtinens prudentiam, corpus assiduis vigilijs, perpetuisque ieiunijs macerans, operum misericordiae valde studiosus; hoc solum suum esse putans, quod in miseros & egenos contulisset. Ad quem etiam, fama sanctitatis eius vulgata, per multi illustres confluerent viri, etiam e longinquis populis. Et multi sane illius opera ab hostis antiqui laqueis sunt extracti, & in viam salutis perducti, donec tandem homines impij & haeretici, qui tum non pauci apud Vvangiones visabantur, virum sanctum non ferentes, multis eum supplicijs affectum, & virgibus ignominiose caesum, ab oppido cum magna iniuria expulerunt. Verum hac occasione maiora etiam

etiam pietatis lucra sancto viro accesserunt. Nam per id tempus Theodo Bauarorum Dux, inclytus, audientis famam hominis Dei, magno eius videndi desiderio misit quosdam ex viris primariis, qui eum obnixè precarentur, ut Bauarorum regiones dignaretur inuisere, & eis sanctae fidei viam explicare. Quod ut vir sanctus didicit, non ignorans divinae providentiae moderatione isthuc geri negotium, cum Legatis illis quosdam ex presbyteris suis ad Ducem praemisit, nec multo interiecto tempore, ipse quoque eos subsequutus est.

Quo die ubi ad Ducis notitiam perlatum est, cum proceribus processit obviam sancto viro, & in oppido Ratisponensi cum summa alacritate excepit. Tunc vero sanctus Rupertus indictis ieiunijs, de caelestibus mysterijs Ducem instituit, & postremo in nomine sacrosanctae Trinitatis baptizavit: neque illum duntaxat, sed cum illo pariter viros primarios, & non exiguam populi multitudinem. Sed & vndis salutaribus abluto. Duce simul ac populo, eiusdem Principis perimotus precibus S. Rupertus, conscensa naui, per Danubium descendens, vicis & castellis Euangelium Christi liberaliter praedicabat, atque ita per Noricos proficiscens, in inferiorem usque Pannoniam pervenit, hinc inde ipse lucerna illustris, & lupercandelabum posita, passim omnibus inferens. Inde vero iam pedestri itinere reuerens, Laureacum venit, ubi & multos a demonum cultu abstractos baptizavit, complures etiam variis oppressos morbis, in Christi nomine sanitati restituit. Unde digressus, ubicunque ethnicismum magis ferere cognovit, eo intrepidus accessit, dissipans idola, & accurate omnibus exponens Christi Iesu Domini nostri divinitatem pariter & humanitatem. Qui tandem vir Dei cum ad preces Ducis Theodoni & populi, locum deligere vellet, ubi sedes Episcopi constitueretur, ad lacum VValarii seu VVallerfeni, ad eam Pontificiam primo exstruxit, atque in honorem beatissimi Apostolorum Principis Petri templum edificavit, & dedicavit ad Iunarium fluvium, ubi olim Iunianorum castra fuerat, inter Baioticas vires clarissima, sed tunc destituta, rariorem habitata civitas. Quin & cernens vir Dei locum illum non importunum esse cathedrae Pontificiae, quippe inter innotescia loca situm, & a vulgi strepitu remotum, eum sibi a Duce Theodone dari petiit, & summo studio instauravit, & S. Petri Ecclesiam, quam aedificarat, Clericorum ministris & rebus necessariis, liberalitate

Honorifice accersitur a Duce Bauariae.

Baptizat eundem cum multis alijs.

Tendit praedicant usque in inferiorem Pannoniam.

Ubique passim dissipat idola.

Instaurat in narium, exstruita ibi magnificat Ecclesia.

*Itē exstruit
Ecclesiam in
eremo Bon-
guoni.*

** Theoperti.*

*Moritur
Dux Theo-
do.*

** S. Maximi.
Egregio dona-
tur. Ecclesia
supradicta a
Theodenis fi-
lio.*

*Præficit vir
sanctus neptē
suam in mo-
nasterio Iuua-
niensi.
* Theodeber-
ti.*

litate frater eiusdem Principis, magnificè instruxit & auxit. Cæterum hac ferè tempestate quidam viri boni sancto Antistiti retulerunt in ea eremo, quæ nunc Bonguoni dicitur, cælestia quædam ardentium lucernarum tètque quaterque se conspexisse prodigia, & odores eximie suauitatis hausisse. Quod cum vir sanctus etiã certius per suos explorasset, communicato cum Principe Theodone consilio, ad eremum illam profectus est, cernensque locum posse humanæ habitationi accommodari, cœpit annosas extirpare quercus, & densam siluam in campi planitiem redigere, templumque cum feruorum Dei domiciliis siue habitaculis exædificare. Atque interim Theodo Princeps aduersa correptus valetudine, cum sibi propè adesse sentiret supremum vitæ tempus, vocauit ad se * Theodebertum filium suum, eumque Ducem Noricorum constituens, præcepit vt sancto Ruperto obsequentem se præberet, atque ad propagandum Christianismum, & opus diuinum, sedulo illum adiuuaret: sicque tandem diem clausit extremum.

Quo defuncto, abiit mox Theodebertus cum proceribus suis deuotus ad sanctum Rupertum. Morabatur tum is in ea quam diximus eremo. Ad quem cum peruenisset Dux, & illum, & locum in quo debeat, pio venerabatur affectu, contulitque Ecclesiæ quam S. Rupertus illic construxerat, & præsentem Duce in honorem * sancti Maximiliani dedicabat, filuque illius tria in circuitu milliaria, atque insuper villam Albinam cum cæteris, vt inde sustentarentur monachi, quos sanctus Episcopus Deo seruituros illic congregauerat. Sed & post hæc videns vir Dei Bauaricam gentem Christianæ quidem Religioni colla submississe, at interim tamen superesse non paucos ethnicismi erroribus & tenebris implicatos, ad patriam profectus est, assumptisque inde duodecim egregiis sociis, qui ei in docendis populis suam nauarent operam, sic Iuuauium reuerius est: in quibus duodecim, eximij erant Cunibaldus & Hiflarius Presbyteri, viri multa sanctitate conspicui. Quin etiã adduxit secum Erentrudam neptē suam, in superiori Iuuauiensis vrbs castello, in honorem Domini nostri Iesu & sanctissimæ matris eius Mariæ, exstructo monasterio, collectisque virginibus, ipsam præficiens: nec non & ad preces quoque * Theoperti Principis, qui illi monasterio plurimas attribuit possessiones, illarum virginum conuersionem per omnia rectissime instituens:

QVI

QUIBUS ita gestis, cogitabat vir beatus susceptum verbi & sanctæ prædicationis ministerium accuratè prosequi. Itaque Iuuauio egressus, Noricos populos, adiunctis sibi sociis diligenter peragrabat, & quibus necdum fidei lumē ortum dicit, eis Christum diligenter annunciabat. Quem in modum cum Baioariorum fines vir beatus circumisset, & omnes ad sacram Christi Religionem traduxisset: relictis apud eos Presbyteris, qui populum ad diuina mysteria consuefacerent, ipse Iuuauium se recepit, ex diuina reuelatione non ignorans propediem instare diem obitus sui. Vbi cum Vitalem virum sanctum, atque omni plebi pergratum sibi perisset fieri successorem, febrium ardoribus vir sanctus de fatigari cœpit, ac deinde, illucescente Christi resurrectionis sacratissimo die, Missarum solennia celebravit, cum paulo post, sumpto sacrosancto corporis & sanguinis Christi viatico, post dulces paternæ pietatis adhortationes, quibus discipulorum animos confirmabat, inter plorantium manus emisit spiritum. Ecce autem, dum lugent discipuli, cœtus Angelici à quibusdam audiuntur religiosi viris cum canticis cælestibus animam sancti viri ad illam beatam Hierusalem perferentes. Atque ô felicem Iuuauensem urbem, tam insigni munitam patrono! Denique tanti viri intercessione fulti gaudent Norici omnes.

*Adiuuatis sibi
sociis, discipulis
per Noricos,
prædicans verbum
Dei.*

*Migrat ad
Christum.*

DE SS. ARMOGASTE, ARCHIMINO,
& SATURO, ex Victore Viticensi, de persecut. Vandalica.

*Lib. 1. de per-
secutione illa
Vandalica.*

XXIX. MARTII.

Quo tempore Geisericus præceperat, ita persuadentibus Episcopis suis, vt intra aulam suam, filiorumque suorum, non nisi Arriani per diuersa ministeria ponerentur, inter alios ventum est ad illum æterna memoria dignum Armogastem. Cuius cum diu ac sæpius tibias torquendo tumentibus confringerent chordis, & frontem, in qua Christus vexillum suæ fixerat Crucis, rugatam magisque aratam descendentes atque mugientes ostēderent nerui, ecce, vt fila semper aranearum, sancto cælum respiciente, vincula illa crepabant. Quod vbi tortores impij viderunt, allatis crebrò fortioribus chordis atque canabinis, tanto etiam fortius illum stringebāt. Sed illo nihil aliud nisi Christi nomen inuocante, illa omnia vanecebant. Sed & capite deorsum dum ad vnum penderet pedem, dormire quasi super lectum plumis stratum omnibus videbatur.

*S. Armogastes
exquisitis
sime torquatur.*

*Suspenditur
ex vno pede.*

tur.

tur. Quem cum Theodoricus, Regis filius, qui eius dominus erat, poenis non valentibus, capite truncari iussisset, a suo prohibetur Iocundo Presbytero, dicente sibi: Poteris eum diuersis afflictionibus interficere, nam si gladio peremeris, incipient Romani Martyrem predicare.

Condennatur iuxta Carthaginem pascat vaccas in contemptum.

Moriturus, cupit sepeliri sub aliqua arbore.

Inuenitur dimicatus in se preparatus sarcophagus marmoreus.

O immanitate diaboli- cam hereticorum.

S I C Q V E Theodoricus in Byzacenam. prouinciam ad fodiendas eum condennat scrobes. Sed & postea quasi ad maius opprobrium haud procul Carthagine, vbi ab omnibus videretur, pastorem eum precepit esse vaccarum. Verum inter hæc, Domino reuelante, cum Armogastes dormitionis suæ proximum cerneret diem, aduocat quendam Felicem venerabilem Christianum, procuratorem domus filij Regis, qui Armogastem vt Apostolum venerabatur, dicitque illi: Tempus meæ resolutionis aduenit: obsecro te, per fidem quã vtrique tenemus, vt sub hac filiquæ arbore me sepelire digneris, redditurus Domino nostro, nisi feceris, rationem. Et quidem respondit Felix & dixit: Absit à nobis, Confessor venerabilis, sed sepeliam te in vna basilicarum, cum triumpho, & gratia quam mereris. Sed rursus beatus Armogastes: Non; sed quod dixi, facturus es. Itaque ille, timens Dei hominem contristare, veraciter, quod iusserat, promisit esse facturum: & statim intra paucissimos dies comes bonæ confessionis, de hac vita migravit. Festinauit autem Felix, sibi delegatum sub arbore fodere sepulcrum: atque adeo cum intertextæ radices, & soliditas aridæ telluris, moram ei facerent, abscissis radicibus, multo altius terram cauās, conspicit quoque sarcophagum splendidissimi marmoris ei diuinitus preparatum.

S E D nec illum quoque Archimimū nomine, Masculinum, debeo præterire: qui cum multis insidiis peteretur, vt Catholicam omitteret fidem, ipse eum Rex etiam blandiendo affatibus secularibus inuitabat, promittens, multis eum diuitiis cumulandum, si voluntati eius auditum facilem commodasset. Qui cum fortis atque inuictus maneret, iubet eum sententiam subire capitalem, ita tamen callidus, simul occulte præcipiens, vt si in illa hora vibrantis gladij pertimesceret ictum, magis eum occideret, ne martyrem gloriosum fecisset, si autem fortem in confessione conspiceret, a gladio temperaret. Quare & vt columna immobilis Christo solidante, fortis effectus, confessor reuertitur gloriosus, videlicet quem etiam Martyrem inuidus hostis noluit facere, Confessorem tamen non valuit violare.

S E D & nouimus etiã alium ea tēpestatē nomine Saturum.

Qui

Qui cum lucidum esset membrum Ecclesiæ Christi, & prauitatem Arrianorum libertate Catholica frequenter argueret (fuit hic Procurator domus Hunerici) conuenitur, accusante Mariundo quodam Diacono; quem & Hunericus infauustus singulariter honorabat, vt fieret Arrianus. Promittuntur honores & diuitiæ multæ, si faceret; preparantur supplicia dira, si nollet, hac optione proposita, vt si regalibus iussis non obediret, primò facta discussione, & antè amissa domo vel substantia, distractis omnibus mancipiis ac filiis, vxor eius, ipso presente, camelatio in coniugium traderetur. Quod ille, plenus Deo, magis, vt velociter prouenisset, impios prouocabat. Ob quam causam cum vxor eius inducias visa esset ab his qui exequiebantur, nesciente marito, petiisse, accedit ad maritum alia Eua, consilio magistrata Serpentis. Sed ille Adam non fuit, qui illecebrosa vetitæ arboris poma contingeret: quia non indigens, sed Saturus vocabatur, saturatus ab vbertate domus Dei.

A D V E N I T mulier ad locum vbi maritus singularis orabat, conscisis, vestibus crineque soluto, secumque comitantibus filiis, vnâque infantulam, quæ tunc lactabatur, manibus gestans, quæ & nescientis proicitur ad pedes mariti. Etiam ipsa suis genua eius complectitur vltis, dicens: Miserere mei, dulcissime, simul & tui, miserere comunibus liberis quos conspicias. Non subiaceant conditioni seruili, quos claros profapia reddidit generis nostri. Nō subiiciat ergo indigni & turpi coniugio viuente marito, quæ mihi semper inter coæuas plaudebam de Saturo meo. Cognoscit Deus quia inuitus facturus es hoc, quod fortè voluntariè aliquanti fecerunt. Cui ille Iob sancti voce respondit: Tanquam vna ex insipientibus mulieribus loqueris. Formidarem, mulier, si sola esset huius vitæ amara dulcedo. Sed nunc si diligeres maritum, nunquam ad secundam mortem attraheres proprium virum. Distrabant filios, separent vxorem, auferant substantiam, mei Domini ego securus de promissis verba tenebo: Si quis non dimiserit vxorem, filios, agros, aut domum, meus non poterit esse discipulus. Sicque refutata muliere cum filiis & discedente, confortatur Saturus ad coronam, discutitur, exspoliatur, poenis conteritur, mendicus dimittitur.

S. Saturnus accusatur, quod sit Catholicus.

Minatur eum Tyrannus, quod vxorem suam tradidit homini vilissimo.

Venit ad eum uxor, rogans vt simulet pro tempore.

Iob 2. Nihil mouetur vir sanctus propter uxorem, quæ etiam eam accriter redargit.

Luca 14.

Insigniter confitetur fidem.

VITA S. EVSTACHII ABBATIS LV-
xouiensis, ex Iona Abbate eius contemporaneo.

V E N I

*S. Eustachius
discipulus &
successor S.
Columbani.
eius clavi na-
tales.*

*Deiunt cū co-
fere sexcenti
monachi.*

*Mirum eius af-
fectus erga
penitentes.*

*Obit legatio-
ne pro Rege
Clotario ad
S. Columba-
num.*

*En maiesta-
tem olim Sa-
cerdotij.*

VENERABILIS Eustachij Abbatis Luxoniensis mo-
nasterij scripturus vitam, habitorem eius inuoco Spi-
ritum sanctū. Sub Mauritio & Phoca Imperatoribus, quo tem-
pore Romanæ Ecclesiæ Pontifex Gregorius clarus habeba-
tur, nec non & Clotarius, Chilperici filius strenuè Francos
regebat: religiosissimi exstiterunt viri, discipuli almi Patris Co-
lumbani, Attala & Eustachius, quorum prior in Bobiensi, al-
ter in Luxouienſi cœnobio eius successores fuere, & Magistri
instituta suis alumnis seruanda tradiderunt. Nempe cū ve-
nerabilis Pater Columbanus, vicesimo ab eremi inhabitatio-
ne anno Luxouium reliquisset, in eo monasterio Eustachius
illi successus est. Et is quidem ex Burgundionum gente ortus,
nobilis fuit genere, sed nobilior sanctitate, sui magistri vesti-
gijs gnauiter insistens. Ad eius sanè famam vndique conflue-
bant non pauci, ita vt cum sexcentis fere monachis illic dege-
re videretur in Dei laudibus. Atque adeo erat ille Pater vene-
rabilis multæ abstinentiæ, & multarum vigiliarum, quotidia-
no ieiunio corpus macerans. Orandi etiam erat ei assiduitas
magna, die ac nocte; nec non & in rebus diuinis implendis e-
rat fortissimus, sollicitus quoque pro pauperibus & peregrini-
nis. Sed & quoties illi aliquis ob recipiendam pœnitenti-
am lapsus suos esset confessus, ita flebat, vt & illum flere
compelleret. Nec operam quoque declinabat scribendi ipse
propria manu libros, nisi cū aliqua infirmitate corpus eius
detineretur.

AT VERÒ interea memoratus; Rex Clotarius, viri Dei Co-
lumbani prophetiam suos in se effectus habuisse cernens, pa-
trem Eustachium, qui eius loco Luxouienſe monasterium re-
gebat, obsecrauit, vt ipsius nomine vellet ad beatum Colum-
banum legatione fungi, adiunctis sibi nobilibus viris, & per-
suaderet, vt ad ipsum accedere dignaretur. At beatus Colum-
banus Eustachium ad Clotarium remeare iubet, taliaque
perferre responsa, sibi æquum non videri vt reuertatur; hoc
solum orare, vt sodales suos, qui Luxouienſe inhabitarent mo-
nasterium, regali adiutorio foueret. Addidit etiam literas ad
Regem, castigationis plenas, quæ nihilominus Regi fuere mu-
nus gratissimum; nec obliuioni quoque tradidit preces eius,
sed omni præsidio iam dictum monasterium munire studuit,
annuis illud dirans censibus, nec non & fines eius vndique
dilatans. Et quidem venerabilis Pater Eustachius ex Italia à
beato

beato Columbano, vt iam diximus, reuersus, paterno affectu
subditas monachorum regebat cateruas: inde autem & magi-
stri præceptum implere parat, vt gentes vicinæ pabulo fidei
alerentur, sicque progressus primò Vvarascis prædicat, quo-
rum alij idololatricis cultibus, alij Photini, alij Bononi errore
contaminati erant. Quibus ad fidem conuersis, ad Baios, qui
nunc Baioarij vocantur, tendit, eisque multo labore imbutis,
ac fidei lineamento correctis; plurimos eorum ad fidem con-
uertit. Vbi similiter cū aliquantisper moratus fuisset, dimisit
sagaces viros, qui in cœpti laboris studio desudarent, ipse verò
ad Luxouium remeare studet.

CETERVM, cū progressus cœptū iter perageret, quen-
dam fratrem Agilum nomine, qui modò Respacensis cœno-
bij Præsul existit, quemque tum vehementius febrium ignis
excoxit, manu tetigit, interuentuque orationum suarum pri-
stinæ mox sospitati restituit. Deinde autē peruenit ad supra-
dictum cœnobium, vbi & tam fratres interiūs, quàm vicinos
populos exteriūs ad Christianum vigorem excitare studuit,
multosque eorum ad pœnitentiæ medicamenta pertraxit. Fuit
enim hoc illi studio, vt multos sua facundia erudiret: ex quibus
complures postea Ecclesiarum Præsules exstiterunt, Chagno-
aldus scilicet Lugduni, Acharius Viromandorum, & Nouio-
mensis, ac Tornacensis Episcopus; Rachuacarius, Augustodu-
ni & Basileæ, Audomarus Bononiæ, & Taronensis oppidi. Sed
ecce cū iam haberetur omnibus gratus beatus Eustachius,
omnium quoque Franciæ procerum studio & honore fulcire-
tur, atque Clota ij Regis veneratione clueret, exarsit more suo
liuidus chelydrus. Excitat vnum è subditis Agrestium nomi-
ne, qui quondam Theodorici Regis Notarius fuerat, & qua-
dam cordis compunctione tactus, omnia quæ possederat re-
linquens, & ad Luxouium veniens, se, & sua omnia, supradicto
Patri tradiderat.

QUÏ cū beati Columbani regulam sibi carpendam sum-
psisset, multa aduersus eam liuido dente garriebat, annuente
illi Abeleno, Genuensis vrbis Episcopo, qui illi sanguinis
coniunctione proximus erat. Et is quidem Abelenus vicinos
Episcopos in Agrestij subsidium omni studio sensim sibi iun-
gere nitebatur, ita vt ipsum quoque Regem Clotarium ten-
tarent. Denique emanante Regia iussione, multi Burgun-
dionum Episcopi in suburbio Matisconensis oppidi conue-
niunt, vbi &, cogentibus cunctis, Agrestius simulatam pacem
post-

*Aliquot eius
sancti disci-
puli.
* Laudani,
ira Molanus.*

*Insurgit con-
tra eum inui-
dus demon.*

*Cogitatio eius
obrectator
in suis Episco-
porum ab eo
petere pacem.*

*Rursum in-
surgit idem
contra sanctum
virum.*

*Aperta fit
ab eo disces-
sio.*

** Plerum.*

*Vltio divina
in eis obrere-
ctatores.*

Eccles. 12.

*Cessat contra
eum excitata
tempestas.
Monasteria
constructa à S.
Eligio exci-
tato iudicis S.
Columbani.*

postulat; vti postea factis declaravit. Cœpit namque deinde tentare monasteria, & sub specie discipuli pretium proditi- nis taxare, veniens scilicet ad virum venerabilem Romari- cum, simulque Amatam. Eo namque tempore, pro quibusdam rebus neglectis, tam Amatus quam Romaricus ab Eustachio obiurgati fuerant. Quos læsos vt sensit, vt facilius exasperatas mentes suis affectionibus iungeret, quibusdam adhibitis sti- mulis, id paulatim nitebatur, vt venenata verba sanæ mentes reciperent, & sic, in contemptum Regulæ beati Columbani, propriam vesaniam propagaret. Et (proh dolor!) exitiabili suasionem tandem insanus ille sana maculavit. Nam abiectis in- stitutis pristinis, rudibus plebem doctrinis instruere illi conati sunt. Sed non defuit vltio diuina.

Cum enim ad hoc iam omnes adspirarent, vt contemptui pristinorum documentorum subscriberent; prius dum lupi ra- bie exagitati, duos ex huius asserionis fautoribus, per intem- pestam noctem intra septa erumpentes, morsibus laniant; deinde & quendam * Plerum, qui ad hunc discordiæ fomitem vehementer adspirabat, demoniacus furor peruasit, atque ig- nobiliter neci dedit; nã propria manu ipse se laqueo suspendit, ac postremo fulgur lapsus è cælo, magno fragore percussit locum. Mortui ad præsens fuerunt vsque ad viginti; deinde metu percussos paulatim mors rapuit; vt ex ea vltione am- plius quam quinquaginta extincti sint, auctore quidem cri- minis ad pœnitentiam reseruato: qui tandem cum sepius sibi datum pœnitentiæ locum non agnosceret, vt beati Eustachij sententia ad diuinum iudicium ipsum vocantis prævaleret, ante triginta dierum circulum, priusquam vertentis anni me- ta completeretur, à seruo suo, quem ipse redemerat, securi per- cussus, interit. Occasio criminis dicebatur vxoris permixtio. Quod quamuis multi dixerint, & pro vero asserere voluerint, nostrum tamen affirmare non est. Cuncta enim, iuxta Salo- monem, adducet Deus in iudicium. Amatus verò, & Romari- cus venerabilis, Eustachij indulgentiam postulantes, recepti sunt, & submota desidia, eius gratia fruuntur.

SED & Abelenus, & cæteri Galliarum Episcopi, post ad roboranda Columbani instituta sedulo adspirant; & multi iam amore beati Columbani, & eius Regulæ, monasteria con- struunt. Inter quos est & illustris vir Eligius, qui modò Viro- mandensi Ecclesiæ Pontifex præest. Qui cum adhuc superstit, non meo iudicio fulciendus est, ne adulationis insimulet. Qui

sanè

sanè apud Lemouicensem urbem monasterium nobile super fluium Vincennam, Solenniacum nomine, exstruxit, distans ab ea vrbe millibus quatuor, & alia multa iisdem in locis cœ- nobia. Sed & Parisiis puellarum monasterium, quod regio mu- nere acceperat, ædificat, cui Christi virginem Auream præfe- cit. Quomodo etiam in Bituricensi vrbe puellarum monaste- rium, secundum B. Columbani Regulam * Bertuara nobilis genere & Religione femina construxit: Et in suburbio simili- ter Bituricensi, vir venerabilis Theodulphus, cognomento Ba- belenus, monasteria ex Regula beati Columbani, religione omni pollentia, constituit: Primum in insula super fluium Milmandram, vbi religiosorum virorum adunavit cateruam: aliud Gaudiacum nomine, haud procul à fluuiolo Albata: tertium Christi virginum in loco dicto Carantonio, super fluuium iam dictum Milmandram: atque item aliud Christi virginum iuxta Niuernense oppidum, sub eadem Regula. Atque hoc scilicet modo beatus Eustachius has adeptus victorias, corri- gere delinquentes, ac suæ paci eos; qui remanserant, adunare studebat.

PORRO Monachorum sub eius obedientia degentium, in dicto monasterio ingens creuerat multitudo, vt iam multa per vicina loca cœnobia construerentur, quæ eius successor beatus Valdebertus firmavit atque ædificauit. Denique bea- tum ex hac vita præstolans exitum, omni intentione ad con- templanda mysticorum præconiorum documenta desudabat. Atque adeo cum iam per multorum circulum annorum, hoc in ope- re interitus vacaret, aduenit tēpus vocationis, ferturque senten- tia iusti iudicis, vt, quod minus annorum circuli diuersis afflictio- nibus peracti purgauerat, paucorum corporis infirmitas dierum sanaret. Vnde & interrogatus inter pœnarum incēdia, sub visione nocturna, si quadraginta dierum spatio leuiori pœna cruciari ve- lit, aut triginta potius feruentiori incendio purgatus, vitam beatam functus, cælos penetrare, respondit, melius esse, quam- uis duris, breui tempore subiaceret flagellis, quam pœnis leuio- ribus prolixius consumi: sicque tulit prouisam atque electam corporis pœnam: & die tricesimo omnibus valedicens, triste remeantibus nuncium depromit; suum exitum eadem die esse futurum. Nec multo post sumpto viatico, animam cæ- lo feliciter reddidit; ardens desiderium superis, & pater- num regimen viuentibus, Religionisque exempla relinquens; cum ipse interim parva victoria, cælorum regna penetravit,

** Bertuara.
Item alia ab
aliis.*

*Valde multi
ad eum cōstruunt
monachi.*

*Excoquitur
sub marem
grauissimos
doloribus.*

*Transit ad
vitam im-
mortalem.*

duce Christo, cui est virtus & honor, per omnia secula seculorum.

MONS CALVARIÆ, SIVE PARASCEVE
sancta, ex Divo Ephrem.

*Ex to 7. Su-
ry sub finem
Marty.*

*O verè indi-
gnum, occidi-
potentissimū
Dominum a
vilissimis suis
seruis.*

*Exitur, vt
compreheda-
tur Domi-
nus celi &
terra.*

*Conspicitur,
in quem An-
geli deside-
rant prospice-
re.*

*Nota insignē
similitudinē.*

LOQUI timco, & narrationem plenam horro-
ris, linguæ officio aggredi. Est enim reuera metus ingens, de Passio-
ne Domini Saluatoris verba facere, & tentare tantæ rei in-
dignitatem explicare. Hodie namque Dominus noster, Deus
noster, Dominus exercituum traditus est in manus vilissi-
morum peccatorum. Sed cuius rei gratia est traditus sanctus,
innocens, cælestis Dominus, ac sine peccato? Qui nihil pec-
cauerat, hodie traditus est. Venite, fratres, discamus quare
traditus sit Christus Saluator noster. Propter nos impios
Dominus traditur. Quis non admiretur? quis non obstu-
pescat? Peccantibus seruis Dominus traditur, vt liberet à
morte proprios seruos, qui ante peccauerant. Perditionis ac
tenebrarū filij in tenebris exierunt eum comprehendere, qui
in ictu oculi poterat omnes exire. Vidit illorum audaciam
Dominus, & vesanam iracundiam, seque ipsum cum omni
mansuetudine, sponte sua, impiorum tradidit manibus. Vin-
xerunt perditū immaculatum Dominum, illuseruntque ei,
qui alligauerat fortem insolubilibus nexibus, nosque à pecca-
torum nostrorum vinculis soluerat. Texuerunt & coronam
spinarum, quas pro fructu tulerat vinea Iudæorum. Illuserunt
ei, Regem appellantes, & conspuerunt in faciem eius, cuius
ad spectum omnes cælorum virtutes contremiscunt. En rursus
angustia, dolor, & lacrymæ cor meum occupant. Venite discamus
miserationum ipsius magnitudinem.

DVLCIS Dominus seruum inutilem & incontinentem
habuit in Paradiso voluptatis, qui vbi peccauit, tormentis tra-
ditus est. Vidit pius Dominus deficientem inter flagella, &
misericordia motus, vt seruum eximeret à pœna, semetipsum
pro illo flagris exposuit. Pauco, fratres, non leuiter, dum ista
pronuncio, tremuntque omnia ossa mea, cum ea diligenti ad-
motâ consideratione discutio. Ipse omnium conditor, Deus
noster & Dominus, ante Caiphâ hodie sistitur, quasi vnus ex
reis, vnusque ministrorum ei alapam dedit. Tremat cor meum
hæc omnia cogitâs. Sedet seruus, Dominus stat, & qui plenus
erat sceleribus, contra fontem, atque ab omni peccati labe
alienum

alienum, sententiam dicit. Contremuerunt cæli, fundamēta
orbis terræ concussa sunt, expauerunt Angeli omnes atque
Archangeli, Gabriel & Michaël facies suas alis contexerunt,
Cherubin trementia sub rotis se abdiderunt. Seraphin, illa
hora alas ad inuicem collisisse visa sunt, cum daret minister
iniquitatis alapam Domino Maiestatis. Quomodo igitur non
protulerunt fundamenta terræ motum atque tremorem, cum
hora illa contumeliis affici Creatorem suum cernerent. Co-
gito, ac tremore concutior, rursusque compungor, intuens
leuissimam tolerantiam benignissimi Domini. Creator, qui
de puluere terræ hominem per gratiam finxerat, à manibus,
quas ipse formauerat, alapam accipit, immo palma cæsus à
seruo, rationabiliter prudenterque respondit cum omni man-
suetudine ac reuerentiâ. Seruus furit: Dominus patitur. Ira-
scitur seruus, Dominus in sua benignitate persistit.

Hic accedite, charissimi, dilecti Christi; compunctione
simul & affectu summo Redemptoris illecti. Venite, confide-
remus adhuc pariter, quid hodie contigit in Sion ciuitate Da-
uid. Semen Abrahæ charum atque electum quid hodie gessit?
Immaculatum nempe Dominum tradidit morti. Hæc die
Christus Saluator noster per iniquorum manus iniustissime
ligno crucis affixus est. Venite omnes, & corpus nostrum ab-
luamus lacrymis atque gemitibus, quia Dominus noster, &
Rex gloriæ, pro nobis impiis morti est traditus. Ecce etiâ ipse
Sol, propter contumeliam Domini, splendorem lucis suæ con-
uertit in tenebras, vt nos videntes, ipsum imitemur. Dominus
tuus, ô infelix, pro te in cruce nudus pendet, & contumeliis
afficitur, & tu vestis molliem & ornamenta sectaris; Non
tremat cor tuum, non mens tua exhorrescit hæc audiens?
Aquam rursus ex petra in deserto eis produxit, sed ipsi horum
vice ei acetum dederunt, suspendentes in ligno. Denique
curemus, fratres, ne Iudæorum participes inueniamur. Me-
tuamus, semper habentes ante oculos Passionem Redempto-
ris nostri. Meditemur assidue pœnas ipsius, atque supplicia.
Propter nos enim passus est impassibilis Dominus, pro nobis
crucifixus est, qui solus sine peccato fuit. Et quid nos, fratres, ei
reddere, quid tantis eius beneficiis retribuere vnquam poteri-
mus? Attendamus scilicet nobis ipsis, ne passiones eius irrite-
mus, nos, qui sancto & pretioso sanguine immaculati Agni
redempti sumus:

*Alapam per-
cutiua Do-
minus Maiestatis.*

*Nimirò de-
rò dixerat:
D. s. te a me:
quia mitis
sum & humili-
lis corde.*

*Ad Christi-
anos qui mol-
libus vestiuntur.*

*Quorsum
seruiat medi-
tatio Passio-
nis.*

Degit in monasterio Pomposiano.

batur. Quare & voluit vir Domini Martinus beatum Guidonem in illo commorari monasterio, ut plenius disceret monastica, disciplinae & religionis instituta & perfectionem. Quamquam accuratè & absolutè didicerit, si quis nosse velit, poterit intelligere haud difficulter, si se ad illud conferat monasterium; cui postea ipse etiam praefectus fuit.

Demandatur ei Praepositura monasterij S. Severi.

ET ENIM eius coenobij Fratres, etsi primò ceu simplicem, & vili amictum veste eum iriderent, at conijciebant tamen fore ut quandoque apud ipsos Abbatis munere fungeretur. Atque adeò vir reuerendus Guilielmus temporis successu omnia ei, alia post alia, monasterij officia vel ministeria demandauit: atque inde etiam in S. Severi monasterio Praepositi munus obire eum voluit, illo se in omnibus ad monastici Canonis seu Instituti praescriptum rectè gerente. Nec multo post dominus Guilielmus in eremum secessit, alium suo loco Fratribus Pomposianis Abbatem praeficiens. Ioannes Angelus dicebatur, vir simplex & rectus, mirèque abstinentiae. Sed eo defuncto, atque ad Angelorum translato consortium, mox beatissimus Guido, quamuis multum renitens, & se indignum clamitans, Abbas Pomposianus institutus est, cogente eum domino Martino, cui iam pridem in omnibus parere constituerat. Nec tamen villo modo sarcinam illam sibi imponi passus est, donec ab eodem viro Dei Martino id impetrasset, ut quādoque liceret eam, relicta Abbatia, deponere. Sed & parens quoque eius, cuius supra meminimus, & frater, Gerardus nomine, ad eum venerunt, & sub eo, contempto seculo, religiosè & strenuè Christo militarunt, atque feliciter suas animas Domino reddiderunt.

Abbas Pomposianus factus, etiam proprium patrem & fratrem ad se attrahit.

Construit nouum monasterium.

Liberat suos à summo discrimine.

QUIN & cum praecclare monasterium illud ab eo gubernaretur, & monachorum incretueret numerus, aliud etiam coepit, quod hodieque permanet, condere coenobium. In quo sanè quae per illum, & sub illo patrata sint, atque etiam perpetrentur miracula, orationis nostrae tenuitas explicare satis non potest; sed tamen pauca ex multis annotabimus. Cum structura huius monasterij fieret, Fratribus aliquando in muro laborantibus, crates supra modum grauatae petrarum congerie, accedente etiam mali daemones inuidia, absente Patre Guidone, deciderunt. Vbi cum lapsi Fratres quidam nihil mali passi essent, nonnulli tamen penduli haeserunt, non sine magno discrimine. Quod ubi resciiuit venerabilis Pater, citò adfuit, & suis illos precibus deposuit illaesos. Sub eadem quoque structura,

stura, magna aliquando inopia victus premebat operarios: sed beato Guidone Dominum obnixè deprecante, & ab eo opera illis promittente, cum iam nihil esset quo postero die refici possent, omnes aduersus illum murmurare, eique plus satis molesti esse coeperunt. Ferebat id ille patienter, & simul tamè de ratione comparandae alimoniae cogitabat. Itaque Rauennam ea causa proficiscens, non longè à monasterio incidit in duas naues plenas vino & frumento, diuinitus ei praeparatas. Tum ille summam Trinitati gratias agens laetus redijt, & Fratres diu exinde sustentauit, admonens ne deinceps diffiderent.

Diuinitus coenobium pascatur.

SED & eodem tempore Frater quidam, qui Bertholdus dicebatur, cum propinquus morti tardè admodum animam efflaret, conscientiaeque stimulis pungeretur; benignitate Dei, & precibus sancti Guidonis, sibi redditus est. A quo cum interrogarent Fratres, quid sub ijs tam diuturnis mortis angoribus vidisset? Vidi, ait, daemones aduersum me saeuientes, & peccatum quoddam mihi valde instanter obijcientes. Cum enim in seculo degerem, non nisi vnam didici incantationem, qua usus fui, sed ea iam planè etiam ex animo exciderat, Hæc illi mihi procaces spiritus horrendum in modum obiecerunt: sed virtute Christi, atque orationibus sanctissimi Patris nostri Guidonis, vestrisque proffigati, tandem tristes abcesserunt. Sicque frater ille accepta poenitentia, in pace quieuit. Cæterum postquam illud, quod diximus, monasterium sanctis studijs & exercitijs florere coepit, multisque opibus etiam simul abundare; monebat vir sanctus suos blandè, proponens illud ex Propheta: Diuitiae si affluant, nolite cor apponere. Atque ita erant apud illos ieiunia multa, & mirabiles abstinentiae. Multa psalmodiarum & vigiliarum instantia, magnum silentij studium. Quin etiam, licet illis summa esset diuersorum piscium copia, tamen, tum eius iussu, tum sua sponte atque voluntate, non nisi tribus tantum diebus hebdomadis sibi piscium esum permissum esse debere statuerunt. Aduersus quem quidem virum Dei cum Heribertus Rauennas Archiepiscopus tanto aliquando furore commotus fuisset, ut Pomposianum coenobium armata manu destruere meditaretur; ille in hoc solo spem omnem posuit, ut cum omnibus monachis in preces feruenter incumberet.

Nota ut diligenter examinentur conscientia proficienda confessione.

Psalm. 61.

Acerime commouetur contra virum sanctum Archiepiscopus Rauennas.

Omnes, laneis positus, vestibus asperrimis & cilicinis induti, tres dies & noctes continenter sic vestiti, calceis quoque abiectis, solo pane hordeaceo, & aqua contenti, quotidie sua

t s spon

Idem diuinitus super suo proposito cōpungitur.

Migrat vir sanctus ad Dominum.

sponte acriter in domo capitulari virgis cædebantur. Et ecce, cum Archiepiscopus eo, quo diximus, animo venisset ad monasterium, fratresque omnes, licet non ignari quid vellet, obuiam ei cum timore procederent, atque suo more honorificentissimè illum in ecclesiam perduxissent; ille humi prostratus, vt Deo preces offerret, diuinitus ad eò compunctus est, vt surgens perfusus ora lacrymis animo placidum, & vultu blâdum se fratribus exhiberet, perpetuamque cum illis iungeret amicitiam, nec non & beato Guidoni deinceps, quo ad vixit, humanissimum se præstaret. Qui idem vir sanctus Guido, posteaquam annis duodequadraginta Pomposium cum laude gubernasset, iturus obuiam Imperatoris legationi, in ipso itinere apud Parmam feliciter exspirauit pridie Calendas Aprilis, anno salutis millesimo quadragesimo sexto. Cuius venerabile corpus cum Parmenses è manibus Fratrum vi abstulissent; superueniens Imperator Henricus, eius nominis tertius, sacratissimas exuuias humiliter veneratus, primò fecit eas Veronam, in S. Zenonis Ecclesiam, reponi; deinde, circa annum millesimum quadragesimum septimum de Verona Spirâ eas transtulit, in Ecclesiam collegiatam, quæ tunc à D. Ioanne Euangelista nomen habuit, nunc verò sancti Guidonis appellationem obtinet. Ad laudem Dei in secula benedicti.

FINIS MARTII.

APRI

APRILIS.

DE RESURRECTIONE DOMINI,

quæ est solemnitas solemnitatum, ex D. Leone, insertis nonnullis ex D. Gregorio.

SERMONE superiori Passionis Dominicæ, dilectissimi, non incongruè vobis, quantum arbitror, participationem Crucis Christi insinuauimus, vt scilicet nunc & Paschale Sacramentum quoque in se habeat vita credentium, & quod festo honoratur, moribus celebretur. Etenim quàm vtile sit, ipsi probastis, & ex vestra deuotione didicistis, quantum prosint animis atque corporibus prolixiora ieiunia, frequentiores preces, & elemosinæ largiores. Nemo enim ferè est, qui non hac exercitatione profecerit, vt spero, & in abdito conscientia suæ aliquid, quo rectè possit gaudere, condiderit. Sed hæc lucra perseueranti sunt seruanda custodia, ne in desidiam resoluta labore, quod donauit Dei gratia, diaboli furetur inuidia: atque adeò cum quadraginta dierum obseruantia hoc voluerimus operari, vt aliquid sentiremus fructus crucis in tempore Dominicæ passionis, adnitendum quoque nobis est, vt & Resurrectionis Christi inueniamur esse consortes, & de morte ad vitam, dum in isto corpore sumus, transeamus. Vnicuique enim homini, qui ex alio in aliud aliqua conuersione mutatur, finis est, non esse quod fuit, & ortus, esse quod non fuit. Sed interest, cui quis aut moriatur, aut viuat: quia est mors quæ causa est viuendi, & est vita quæ causa est moriendi. Nec alibi omnino quàm in hoc transitorio seculo vtrumque conquiritur: vt ex qualitate temporalium actionum, differentia quoque retributionum pendeant æternarum.

Et sanè moriendum est diabolo, & viuendum Deo, deficienti iniquitati, vt iustitiæ resurgatur. Occumbant vetera, vt orientur noua. Et quoniam, sicut ait veritas, Nemo potest duobus dominis seruire: dominus sit non ille qui stantes impulit in ruina, sed ille qui deiectos erexit in gloriam. Dicente ergo Aposto: Primus homo de terra terrenus, secundus homo de cælo cælestis, qualis terrenus, tales & terreni, & qualis cælestis, tales & cælestes, sicut portauimus imaginè terreni, portemus

D. Leo Ser. 1. De Resurrectione. Quare Paschalis solemnitas sequatur statim post Quadragesimam.

Oportet resurgere de morte ad vitam.

Matth. 6.

1. Cor. 13.

portemus & imaginem eius qui est de cælo: & multum nobis hac de commutatione gaudendum est, qua de ignobilitate terrena ad celestem transferimur dignitatem, per illius ineffabilem misericordiam, qui, ut nos in sua prouideret, in nostra descendit, ut non solum substantiam, sed etiam conditionem naturæ peccatricis assumeret, & ea sibi pateretur inferri diuina impassibilitas, quæ miserimè experitur humana mortalitas.

*Et resurgeret
homo, mor-
tuus est Deus.*

*Explicatur
triduum mor-
tis Christi.
Vid: 3. Sent.
dist. 21.*

*Studiosissi-
mè à Christo
confirmata
fides Resur-
rectionis.*

*Vultu Chri-
stus se credi
simul. perfec-
tum Deum,
& perfectum
hominem. D.
Gregorius
hom. 21. in
Euangelia.*

*Explicatur
mystice de*

AT QV E interim ne turbatos discipulorum animos longa inæstudo cruciaret, denunciata tridui moram tam mira celeritate breuiavit, ut dum ad integrum secundum diē pars primi nouissima, & pars tertij prima concurrat, & aliquantum temporis spatium decideret, & nihil dierum numero deperiret. Itaque resurrectio Saluatoris, nec animam in inferno, nec carnem diu morata est in sepulchro: & tam velox incorruptæ carnis viuificatio fuit, ut maior ibi esset soporis similitudo quam mortis: quoniam Deitas, quæ ab vtraque suscepti hominis substantia non recessit, quod potestate diuisit, potestate coniunxit. Subsecutaque sunt simul multa documenta, quibus prædicandæ per vniuersum mundum fidei auctoritas conderetur. Vnde & licet reuolutio lapidis, euacuatio monimenti, depositio linteorum, & totius facti Angeli narratores copiose veritatem Dominicæ Resurrectionis adstruerent, & mulierum tamen visui, & Apostolorum frequenter oculis etiam adhuc manifestus apparuit, non solum loquens cum eis, sed habitans atque conuescens, & pertractari se diligenti curiosoque contactu ab eis, quos dubitatio perstringebat, admittens.

ID E O enim & clausis ad discipulos ostiis introibat, & flatu suo dabat Spiritum sanctum, & dato intelligentiæ lumine, sanctarum Scripturarum occulta pandebat, & rursus idem vultu lateris, fixuras clauorum, & omnia recentissimæ Passionis signa monstrabat, ut agnosceretur scilicet in eo proprietates diuinæ humanæque naturæ indiuidua permanere, & ita sciremus Verbum non hoc esse quod carnem, ut vnum Dei Filium & Verbum confiteremur, & carnem. Sed & audistis præterea, charissimi, quod sanctæ mulieres, quæ Dominum fuerant secutæ, cum aromatibus ad monumentum venerunt, & ei, quem viuentem dilexerant, etiam mortuo, studio humanitatis obsequuntur. Quæ sanè res gesta aliquid etiam in sancta Ecclesia signat gerendum. Sic quippe necesse est ut audiamus quæ facta sunt, quatenus cogitemus etiam quæ nobis sint ex eorum imitatione faciendæ. Et nos ergo in eum qui est

qui est mortuus, credentes, si odore virtutum resecti, cum opinione bonorum operum Dominum quærimus, ad monumentum profectò illius cum aromatibus venimus. Illæ autem mulieres Angelos etiam vident, quæ cum aromatibus venerunt, quia videlicet illæ mentes super nos ciues adspiciunt, quæ cum virtutum odoribus ad Dominum per sancta desideria proficiscuntur.

*aromatibus,
quibus ungi-
tur corpus
Iesu.*

QV A R E nec rerum temporalium nos occupent species, nec ad se contemplationem nostram à cælestibus terrena deflectant. Pro transactis habeantur, quæ ex maxima parte iam non sunt, & mēs intenta mansuris, ibi desiderium suum figat, vbi, quod offertur, æternum est. Quamuis enim spe salui facti simus, & corruptibilem adhuc carnem mortalemque gestemus, rectè tamen dicimur in carne quoque non esse, nimirum si carnales nobis non dominantur affectus, meritoque eius rei deponimus nuncupationem, cuius non sequimur voluntatem. Hæc autem meditatio, dilectissimi, non pro solennitate Paschali tantum, sed etiam pro totius vitæ sanctificatione retinenda est, & ad hoc præsens exercitatio debet intendi: ut quæ animum fidelium, experimento breuis obseruantia delectarunt, in consuetudinem quoque transeant, ac intemperate permaneant, aut si aliquid delicti irrepperit, celeri rursus pœnitentia deleatur. Et quia antiquorum morborum difficilis & tarda curatio est, tanto velocius adhibeantur remedia, quanto recentiora sunt vulnera: ut semper ab omnibus offensionibus in integrum resurgentes, ad illam incorruptibilem glorificandæ carnis resurrectionem tandem peruenire mereamur, in Christo Iesu Domino nostro.

*Rursus. D.
Leo.*

*Nota contra
eos qui Pas-
cha solum
putant esse
in illis paucis
diebus.*

VITA S. HUGONIS EPISCOPI GRANTIANOPOLITANI, ex ea quæ est per Guigonem Carthusianum.

I. APRILIS.

BEATVS Hugo, natione Valentinensis, loco iuxta Isaram fluuium, cui Castrum nouum nomen est, parètes habuit, & secundum seculum non infimos, & quod excellit, sanctitate conspicuos. E quibus pater Odilo nomine, præter ea quæ militari licet in habitu, laudabiliter gessit, post duas uxores, æuo iam grauis, monente filio, duras, quas Carthusia propter verba labiorum Dei custodit vias, aggredi etiam nõ dubitauit, vbi & annis ferè decem & octo vixit cunctis venerabilis, matre

*S. Hugonis
Sancti pa-
rentes.*

*Canonici
Va'entinensis
venit in fa-
miliaritatem
Legati Apo-
stolici.*

matre interim eius; quia feminarum religiosa rara tunc erant monasteria, sanctis operibus in domo propria gnauiter, quod reliquum erat temporis, impendentē. Sed ad ipsum redeamus beatum Hugonem. Cū à scholis reuersus, Valētia, vbi maioris Ecclesiæ Canonicus erat, demoraretur, Dominus Hugo Gallias Gregorij septimi Legatus, agnoscens in eo futuræ sanctitatis insignia, mox assumpsit eum suorum certaminum comitem. Siquidē ille non solū aduersus laicos sacra detinentes sed & contra sacerdotes quoq; quos inhonestæ cōiugia maculabāt, necnō & aduersus Simoniacos, acerrimus insudabat.

*Eligitur, vel
inu'cas, in
Episcopatum
Gratianopo-
litani.*

S E D & aliquanto dehinc tempore, idem Legatus apud Auinionem Prouinciæ ciuitatem, celebrauit Concilium. Ad quod Concilium cū Episcopum quærentes Gratianopolitani Canonici venissent, comperto præfatum iuuenem conuentui interesse, petierunt suppliciter, suffragante Concilio, ab eius venerabili Patrono, vt hunc sibi Episcopum daret. Et ille quidem protinus gratulabundus assensit. At verò beatus Hugo totus reniti, clamare se & ætate & moribus longè imparem (erat enim annorum tantum viginti septem) donec Legati & cæterorum fractus hortatibus tandem aliquando cessit. Præerat tunc Viennensis Archiepiscopus Garmundus, sed quem, propter Simoniacæ infamiam, sibi manus imponere non admisit. Itaque cunctis, præter Episcopi, à Legato sumptis ordinibus, Romam profectus est, vt ibi consecraretur. Et mirum, quibus ibi rursus modis electioni factæ abrenunciare deliberauit. Sed præualuit beati Papæ auctoritas, qui & multum amorem in eum ostendit. Quin & Comitissa quoque Mathildis in suo Deum venerans famulo, diē consecrationis eius necessaria cuncta subministravit nec non & pastorem quo diu vsus est, baculum dedit, additis Psalmorum secundum beatum Augustinum explanationibus, cū beati Ambrosij volumine de Officiis.

*Pro magno
munere ac-
cipit. D.
Augustinum
in Psalmos,
& D. Am-
brosij Officia.*

*Corruptissi-
mi tunc in
Ecclesia
Gratianopo-
litana mores*

Q V I B V S ita peractis, ad susceptam reuersus Ecclesiam, inuenit clerum & populum nimis incompositum, intantum vt & Sacerdotes vxores ducerent, nuptias publicè celebraret, emere ac vendere sancta non hæsitarent, Ecclesias laici possiderent, vsurarij lucra coaceruarent, nec ob hoc tamen minus eorum aliqui mysteria sacrosancta perciperent. Ad hæc substantia Episcopalis penè fuerat tota cōsumpta, vnde multas etiam pertulit inopias. Verū tot & tanta suscepti populi vitia vel peccata quanta vigilantia, quibusve prædicationis & discipli-

disciplinæ flagellis persecutus fuerit, quos ibidem labores, quos discursus, quæve sollicitudines insumpserit, quæ ieiunia, quas vigilias, quas psalmodias, quos gemitus, quas precēs, quosque lacrymarum imbres ad propiciandum pro eis Dominum paterna pro eis compassione profuderit, nostris exponi verbis nec potest, nec opus est, cum rerum in melius manifesta mutatio id ipsum cernentium euidenter ingerat oculis. At verò ipse interim, necdum duobus post consecrationem expletis annis, Casæ Dei Ordinis Cluniacensis factus est monachus. Sed non multo post, cogente memorato Gregorio septimo, ad Episcopatum iterum est reuersus, ex vnus anni studiis tanta virtutis incrementa reportans, quanta de diuina vitæ laboribus vix assolent multi.

*Suscipit vir
sanctus habi-
tum mona-
sticum.*

A T Q V E interea, tribus necdum in Episcopatu post monasterij reditum completis annis, adest magister Bruno, vnā cū Laudino, post eum Carthusiæ Priore, & aliis sociis, quærentes locum eremiticæ vitæ congruum. Quos ille cum gratanter excepisset, mox quoque voti cōpotes fecit, Carthusiæ solitudine, præuia diuina visione, illis concessa, cum quibus etiā fuit vt frater humillimus, adeo vt venerabilis Guilielmus, beati Hugonis contubernalis (bini quippe tunc per singulas inhabitabant cellas) apud magistrum Brunonem non leuiter conquereretur, nō licere sibi ex feruilibus operibus quicquam attingere, quæ iuxta morem debebāt per vices efficere, eo sibi cuncta præripiente. Quin & intantum eremum deuotus incolebat, vt eum magister Bruno nonnunquam exire cōpelleret, Ite, dicens, ite ad oues vestras, eisque, quod debetis, exsoluite. Sed & eo tempore voluit equitaturas suas cunctas vendere, & propriis pedibus in prædicatione discurrere, sed homo profundi cordis magister Bruno, cuius consiliis non aliter quàm præceptis obtemperabat, non consensit. Factum est autem, vt dum contēptis carnalibus, spiritualia zelo feruentiore sectaretur, præ nimis vigiliis, ieiuniis, & reliquis sacris exercitationibus, capitis & stomachi grauissimā decideret in ægritudinem, cuius etiā molestiis & cruciatibus, omni fide frequentioribus & acrioribus, per quadraginta ad minus annos, quoad vixit, nequaquam caruit. Sanctos autem codices ad mensam semper legi faciebat: vbi cū occurisset aliquid insignis, id ipsum bis aut ter dicere compellebat, ipse interim lacrymarum infusus irriguis. Quam diuini muneris gratiam peccatores, ob Confessionem ad eum venientes, vel maximè sentiebant.

*Vide hæc ple-
nius in vita
ipsius S. Bru-
nonis.*

*Agit cum
Carthusianis
tanquam
vnus ex ipsis.*

*Per quadra-
ginta annos
grauissimis
ægritudini-
bus exerci-
tur.*

I N T E R

*En insignem
gratiam la-
crymarum.*

*Bis excom-
municans
Comitem Gui-
gonem, bis ab
eo domo ex-
pelitur.*

*Etiam cali-
cem sacrum
expedit in
pauperes.*

Iustitiam.

*Conatur depo-
nere episcopa-
cum, sed fru-
stra.*

*Alloquitur
Innocentium
Papam: nam
ad eum haec Vi-
ta scripta est.
Excommuni-
catur Henri-
cus Impera-
tor.*

INTER quos Gualterius Calmesius solebat referre, quod cum in seculo positus, suas ei cōfiteretur offensas, tantam vertici eius lacrymarum infuderit copiam, vt madefactis capillis, deorsum etiam riuuli per confitentis ora defluerent. Porro mulierum confessiones non minùs cautè quàm benignè suscipiebat. Vnde & aliquando respondit, nullius se totius episcopatus sui mulieris, pràter vnus, ita faciem adspexisse, vt ex cōsideratione vultus, si occurreret, quænam esset, posset agnoscere. Ad hæc & Guigo Comes, circa Dei famulum tranquillitatis tempore valde deuotus, pro iniustitia tamen inuictissimè resistenti molestias non paruas nec paucas intulit. Atque adeò bis ab eo pro suis excommunicatus excessibus, bis eum episcopalibus expulit domibus. Sed & elemosynæ quoque vir Dei intantum fuit diligens executor, vt calicem aureum, tempore magnæ famis, vendiderit, horreis defectum minantibus, & alendis impenderit pauperibus. Denique intantum auditores eius interdum prædicatione mouebantur, vt capitalia etiam aliqui crimina; Deum magis verentes quàm homines, publicè in lacrymas soluti faterentur, quod apud * Vinacium castrum accidit, ex quibus tamen omnibus nihil ipse vnquam elatus est.

Et certè præstò erant, quæ possent eum, nisi tantus solidus esset, in superbiam extollere: Vt enim taceamus quæ clero pariter & plebi per eum bona prouenerant, eremus Carthusiæ, Calciensis Abbatia; Excubiarum eremus, Regularium Canonorum apud Miserenum & apud S. Georgium domus, ipso adnitente cœperant, ipso spiritualiter & corporaliter fouente profecerant. At ipse magis, non quid virtutis adesset, sed quid deesset, subtili semper discussione considerabat, nunquam vsquè ad mortem carens desiderio, episcopali sarcina modis omnibus exuendi. Nam & ob hanc causam Romam Legatos misit ad Papam Honorium, deinde & ipsemet, morbis licet ac senectute grauatus, eò profectus est, sed sic, vt sanè non impetrarit. Atque interim defungitur Honorius; cum, emergente Petro Leonis aduersus vestram innocentiam, vir Dei petiit Anicium, eundemque cum alijs Episcopis excommunicauit schismaticum. Nam & ante aliquot annos cum Henricus Imperator Papam Paschalem cum Clericis & parte ciuium in Ecclesia B. Petri nefanda prodicione cepisset, & sic ad illicita pacta cœgisset, ipse quoque præ cunctis, vt apud Viennam excommunicaretur, effecit.

ET

ET quidem iste etià vestræ serenitati persecutiones præfati schismatici declinanti, & in Gallias ingressæ, occurrit Valentiam, idem cum lacrymis rogans, quod & ab antecessore petierat, vt scilicet honoribus Ecclesiasticis absolueretur. Sed ne tunc quidem impetrare potuit. Atque ab hoc scilicet tempore cœpit in dies magis magis deficere, & morti, crebrescentibus molestiis, propinquare. Et quidem infirmitatis violentia locorum & temporalium memoria in ipso iam erat oblitterata. Atqui tamè (ò rem stupendâ!) cum plerunque hac obliuione cogere, vbi, vel cum quibus esset, nesciret, interrogatus tamen de his quæ ad iustitiâ religionemque pertinebât, sine cunctatione veracissimè sapientissimeque respondebat; quod pluribus exemplis possit declarari. Sed quis percurrat in eius actibus vniuersa? Tandem anno ab incarnatione Domini 1132. cōsecrationis quinquagesimo secundo, Kal. Aprilis, vir beatus, pacata domo, & cunctis referta bonis, commissa etiam Ecclesia, ac plebe tranquilla pace fruente, feliciter migravit ad Dominum, successorem substitutum iam sibi Carthusiensem, sicut diu multumque desiderauerat, relinquens: circa cuius sepulchrum frequentia turbarum modò rarior modò densior, ob spem diuinæ in se miserationis, propter ingētia beati viri merita, vsque nunc etiam perseuerat. Ad laudem Dei immortalis.

*Reperasit
quod tempore
viti, in spiri-
tualibus per
omnia sanus.*

*Feliciter trã-
si ex hoc se-
culi episcopa-
tus sui anno
52.*

VITA S. NICETII EPISCOPI LVGDV-
nensis, ex D. Gregorio Turonensi.

II. APRILIS.

BEATVS Nicetius filius fuit Florentini Senatoris, & Archemiæ. Hic literis Ecclesiasticis institutus, defuncto patre, cum genitrice iam Clericus in domo paterna residens, cum famulis manu propria laborabat, intelligens cōmitiones corporeas non aliter nisi laboribus & ærūnis opprimi posse. Sanè illi quodã tempore, cum adhuc in domo ipsa degeret, orta est pustula mala in facie. Quod virus inualefcens valde puerum fecit afflictum. Sed mater eius iugiter inter Sanctòrum nomina beati Martini nomen pro eius salute peculiariùs inuocabat. Iam per biduum puer iacebat in lecto clausis oculis, & nullum verbū matri lamentanti proferebat; cum secunda die ad vesperam, aperiens oculos ait: Mater, beatus Martinus, super me crucem Christi faciens, surgere me iussit incolumem. Nec mora. Hæc effatus, statim surrexit à lectulo; cuius etiam testis fuit

*In vitis Pa-
tri cap. 8.
S. Nicetij ge-
nus & pã-
educatio.*

*Puer sanatur
ab aguilina-
ne, meriti
beati Mar-
tini.*

v

huius

huius rei causa visa cicatrix in eius facie. Ætate quoque iam tricenaria, Presbyterij honore præditus est, atque etiã nequaquã propterea se à labore operis, quod prius gessit, abstinebat.

En tunc veneracione Prælatos Episcopos & Clericis.

VERVM enimvero, ægotante interea grauitè Lugdunensi Antistite in vrbè Parisiaca, cum à Childeberto seniore magno amore ille diligeretur, voluit Rex vsque ad eius lectulum proficisci, ac visitare infirmum. Nec multa mora. Venienti Regi ait Episcopus: O piissime, quia tempus resolutionis meæ adest, rogo vt Nicetius Presbyter, Ecclesiæ Lugdunensi substituat Episcopus. Est enim, vt mei testimonij verba profuerunt, amator castimoniam, dilectorque Ecclesiarum, & in elemosynis valde deuotus; & quæcunque seruos Dei decent, & operibus gerit & moribus. Ad quod Rex, Fiat voluntas Dei. Et sic pleno Regis & populi suffragio Episcopus Lugdunensis ordinatus fuit, præcipuus concordiam ac pacis amator. Qui si læsus fuisset ab aliquo, statim aut remittebat per se, aut per alium insinuabat veniam deprecari. Sed & quodam manè, cum venisset ad Matutinas sanctus Nicetius, expectatis duabus Antiphonis, ingressus est sacrarium. Vbi dum resideret, Diaconus Responsorium Psalmum canere cœpit: & ille commotus ait, Sileat, sileat, nec præsumat canere iustitiæ inimicus. Et dicto citius, oppilato ore, siluit: què iussit vocari ad se sanctus, & ait: Et cur vocem in canticis Dominicis es ausus emittere? Stupentibus autem omnibus qui aderant, & nihil mali de Diacono nouerant, tandem exclamauit dæmonium, & se torqueri à sancto immensis cruciatibus confiteretur. Ipse enim præsumptus in Ecclesia canere, cuius vocem, ignorantibus populis, sanctus agnouit, & ideo ipsum verbis acerrimis execratus est, ac sic demum, impositis Diacono manibus, eiecto dæmone, personam restituit integræ menti.

Migrat ad Dominum.

Post mortem quidam eum blasphemari.

MIGRAUIT autem vir sanctus ad Christum vicesimo secundo Episcopatus sui anno, ætate sexagenaria. Cuius testamentum cum post dies quos lex Romana sanciuir, in foro delatum, turbis circumstantibus, à Iudice referatum recitatumque esset, Presbyter basilicæ (ô miserum!) tumens felle, quod nihil loco, in quo sepultus fuerat, reliquisset, ait: Aiebant semper plerique stolidum fuisse Nicetium; nunc ad liquidum verum esse patet, cum nihil basilicæ, in qua tumulatus est, delegauit. Sed sequenti nocte sanctus apparuit Presbytero cum duobus Episcopis, id est, Iusto atque Eucherio, in veste fulgenti: dicens ad eos: Hic Presbyter, sanctissimi Fratres, blasphemias me ob-

rui;

ruit, quia nihil facultatis scripserim templo huic quo requiesco, & nescit, quia quicquid preciosius habui, ibidem reliqui, id est, glebam corporis mei. At illi dixerunt: Iniuste facit, detrahens seruo Dei. Vnde conuersus sanctus ad Presbyterum, pugnis palmisque guttur eius illisit, dicens: Peccator conterende, desine stulte loqui. Atque ita factum est, vt per dies quadraginta lectulo decubans, grauitè cruciaretur, donec, inuocato Confessoris nomine, sanitati est redditus.

Idem diuinitus punitur.

VITA S. MARIE ÆGYPTIACÆ,
ex ea quæ est per Sophronium Episcopum Hierosolymorum.

II. APRILIS.

MARIA Ægyptiaca, quæ & peccatrix appellatur, patriam Ægyptum habens, parentibus viuentibus, duodecimum gerens ætatis annum, affectu illorum spreto, in Alexandriam venit, ibique indefinèter & insatiabiliter vitio libidinis subiugata iacens, decem & septem annos transegit; atque adeo, quò amplius ad eam concurrerent, gratis quoque, libidinis furore succensa, scelus admittebat, mendicans interim, vel stupam filando victitans. At verò interea contigit multos Hierosolymam nauigare ob sanctæ Crucis exaltationem solito celebrandam. Quo cum & ipsa ascendisset, non pietatis tamè ergo, sed magis vt multos & varios haberet in suæ libidinis passione cooperarios, contigit, vt cum Hierosolymam venisset, & cum aliis vsque in atrium templi accessisset, subito & inuisibiliter repulsam passa sit, & nullatenus templum ipsum intrare potuerit. Quod ter & quater passa, ad se tandem reuersa, & hoc propter sua enormia flagitia euenire cognoscens, coram imagine Dei Genitricis, ibi in atrio templi prostrata, orare cœpit, vt peccatorum sibi veniam impetraret, & S. Crucem adorare permitteret, promittens se ex hoc nunquam vltra suam carnem coinquinaturam.

S. Marie huius generis serua d. d. s. m. v. i. a.

Venit Hierosolymam. Diuinitus repulsa ab ingressu templi, compungitur.

Orat Dei Genitricis fac se ingredi templum.

Quo factum est, vt, iam satisfaciens menti suæ, quod sancta Dei Genitrix posset pro ea hoc obtinere, his se denuo immiscens, qui templum ingrediebatur, nullum inuenerit ingrediendi obstaculum: quin magis, vt vnda mare, ita eam turba intrò impellere videbatur. Tunc verò illa nimio gaudio & pavore simul attonita, lignum sanctæ Crucis adorauit, & vidit omnia mysteria, ac deinde egrediens, venit rursus in illum locum, in quo promissionem S. Dei Genitricis fecerat. Vbi cum

itidem orasset, petens demonstrari sibi fructuosæ pœnitentiæ & salutis viam, audita est vox dicentis: Si Iordanem transieris, illic bonâ inuenies requiẽ. Nec mora: ad iter se accingit; cùm interim egrediens è tẽplo vir quidã pius obtulit pro elemosyna nummos tres. Ex quibus, cùm tres minutos panes comparasset, cum iis ad Iordanem accedens, enixiusque deprecans sanctâ & immaculatam Virginem, vt ipsa ei viam ostenderet, sicut ei placeret, tetendit in eremum, semper elongando fugiens, vt possit inuenire eũ qui saluos facit conuertentes ad se. Quadraginta & septem annis in deserto mansit, & nec vllum hominem interea vidit; panibusque illis iam dictis consumptis, comedeat deinde herbas quæ in deserto inueniebantur.

SED & vestimentis eius diruptis atque putrefactis, pruinis postea hyemalibus, & æstiuis ardoribus nuda æquẽ exposita fuit: vnde & tandem præ solis ardore tota denigrata fuit. Primis decem & septem annis diuersis tentationibus fuit exagitata. Cum quibus dum fortiter luctaretur, Dei gratia, cuius ue immaculatæ Matris protectione munita, non antè eleuabat à terra faciem, nisi totius diei noctisque consummatum fuisset spatium, & dulcissimi cuiusdam splendoris fuisset lumine circumdata; atque ita ibi ad vltimum ætatis vixit in magna spe salutis, cibum potumque ac vestimentum habens verbum Domini, sicut scriptum est: Quoniam non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei, idque scilicet quousque Zozimas venerabilis, diuina inspiratione commotus, ad eam eremi partem venit, & eam inuenit, ac deinde sacrosancta mysteria in vespera sanctæ Cœnæ Dominicæ ei ministravit, ac demum anno sequenti eam iam pridem defunctam reperit, & sepeliuit, ministerium ei præbente ingentis formæ leone, qui cum brachiis & vngulis foueam fecit quanta ad sepeliendum sanctę corpusculum sufficere posset. Ad gloriam & laudem Dei immortalis.

VITA S. FRANCISCI DE PAULA,

Institutoris Ordinis Minorum, ex Bulla Canonisationis Leonis Decimi.

I I. A P R I L I S.

LEo Episcopus, seruius seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, &c. In regno Neapolitano inter Brutios & Lucanos Paulæ oppidum situm est, quod itinere vnius diei à Cui

à Cusentia distat, atque inde originem traxit Iacobus Martolilla: porrò etiam proximum est castrum Folschaudi, vbi nata est Vienna. Atque ex hoc matrimonio B. Franciscus de Paula procreatur. Qui sacri baptismatis fonte labatus, & Chrismatis Sacramento confirmatus, ab eisdemque parentibus sub Dei timore & amore educatus, insigne mox specimen sanctitatis futuræ præ se ferens, solitudinem & religionem diligere, ac orationibus & ieiuniis assiduè vacare cœpit. Quæ cùm eius parentes animaduertissent, ipsum annum circiter decimum tertium agentem (iuxta votum per eos emissum) domui S. Francisci ciuitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in sortem Domini electus, cùm annum exegisset, nulla tamen professione emissa, vocatis parentibus, eos, vt se ad Ecclesiam S. Francisci de Assisio, & S. Mariæ de Angelis, deuotionis causa ducere vellent, enixè rogauit. Quare & pio eius desiderio annuentes eius parentes, sese itineris comites ei præbuerunt. Ac denique iis ecclesiis deuotè visitatis, in patriam reuersus, idem Beatus (sancto Spiritu inspirante) ad Ecclesiam quam primum construendam animum addixit, ipseque primus fundamenta effodere cœpit. Atque adeò hoc eius desiderio inter vicinos diulgato, vndique ad opus iuuandum concurrunt, aliis operi incumbentibus, nonnullis calcem, lapides, cæmenta, & alia id genus futuro ædificio necessaria deportantibus.

NVM QVAM sanè idem sanctus à laboribus cessabat, nisi cùm orationi diuinisque rebus intendebat. Quin verò, etsi vigiliis, continuisque ieiuniis maximè esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliâque ad fabricam necessaria, propriis etiã humeris deferre non desinebat. Cæterum erat in loquendo humanus atque affabilis, adeò vt nullus ferè vnquam ad eum accesserit, quin mellifluis eius verbis delectatus, & quasi diuino Spiritu repletus, ab eo recesserit. Cuius humilitatem vel instituti tantum per eum Ordinis cognomentum ostendit, quod, vt is omnium minimus esse volebat, ita Minimorum dici censuit & instituit. Quare & ipse eiusdem Ordinis Institutor & generalis corrector existens, omnium ramen se infimum, quoad poterat, exhibebat, & ad omnia etiam seruilia opera descendere non dedignabatur. Quippe discipulis suis discumbentibus ipse ministrabat, sæpeque etiam Ecclesiam & altaria verbebat & mundabat, ac paramenta, & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, imò & Fratrum etiam nouitiorum indumenta ipse propriis manibus sæpe

*F. Franciscus
parentes.*

*Iuxta quod
parentes eius
venerunt, & se-
mit hauriunt
Minorum.*

*Adificandâ
e. de iâ de ieris
lapides &
calcem, & si-
milia propriis
humeris.*

*Instituit Or-
dinem. Minio-
rum.*

abluebat. Quin & cum iuuenis adhuc esset, Calabriamque incoleret, nunquam nisi nudis pedibus, etiam per glacies, niues montes, & acuta saxa, vepres spinasque incedebat.

*Austerissime
vixit etiam
vsque ad de-
crepitam
aetatem.*

ATQUE adeo admirabilis erat vitae eius austeritas, quae propterea etiam admirabilior censenda est, eo quod in pueritia, adolescentia, iuuentute, senecta, & decrepita eius aetate, inter labores, vigilias, ieiunia, abstinentias; innumerasque corporis macerationes, eundem penè viuendi modum seruauerit. Quorum & plurimorum aliorum sanctorum operum ratione habita, adeo sancti Spiritus gratia hominem complexa est, ut pijs eius meritis & precibus in Christi nomine daemones à corporibus humanis saepius eieci, pluresque infirmi diuersis morborum generibus oppressi, & iam à Medicis destituti, ac morti propinqui, pristinae sanitati restituti fuerint. Ita scilicet Guidonem Lipantum, nobilem Cusentinum, grauissima infectum lepra, in domo Paterni, quam vir beatus tunc aedificabat, ad se venientem sanitati restituit. Ita & cum idem vir beatus fabricam domus iuxta Paulae oppidum incepisset, adductus est ei quidam à natiuitate mutus. Quem cum parentes eius iuxta ecclesiam posuissent, dixit eis vir beatus, ut alacriter secum ter Iesum acclamarent, & ita aperiretur illi sensus. Et ecce, beato inchoante, dictisque parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit, IESVS, & inde liber atque integer vsque ad eius obitum, in loquela permansit. Sic & natusum Iulia Antonij Cathalani in oppido Paulae habitantis filia, ab ortu caeca, & nihil profus videns, cum à parentibus suis ad beatum virum (qui fortè tunc in horto domus erat) adducta fuisset, idem beatus vir herbam quandam euulsi, eamque, signo crucis facto, super ipsius puellae oculos apposuit: quae & statim videre coepit, ac sensu visus tam diu, quam diu postea vixit, freta est.

*Pa'am argui-
tur à doctis
quibusdam
tanquam su-
perstitiosus
& stolidus.*

ET quidem à quodam Fratre Antonio, Ordinis Minorum Professore, viro doctissimo, integerrimaeque aliàs vitae, idem beatus vir, etiam in publicis praedicationibus carpebatur, quod videlicet tam impudens esset, ut simplex laicus, & literarum penitus ignarus, quibusdam herbis aegrotis salutem promitteret. Atque adeo etiam tandem accidit ut idem Frater Antonius, ab alijs dicti Ordinis Minorum Fratibus, ad eundem beatum virum missus fuerit, quatenus eum de praemissis redargueret. Qui cum ad eum venisset, & magnis illum contumelijs affecisset, increpassetque eius ignauiam & crassitudinem, vi-

Dei

Dei constantissimus patientissimusque, tot conuicijs & iniurijs nullatenus fractus, ac ne commotus quidem fuit: sed feroce propinquans, ardentes titiones nudis manibus accepit, eosque strictè compressit: ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. Vnde ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem & fidem, omniaque ab eo diuina gratia & ardentissimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos arcte completens, oscularique satagens, veniam ab illo humillimè postulauit; neque inde surrexit, donec ab eodem beato Patre benediceretur. Quo factum est, ut qui antea in illum publicè maledicta plurima congesserat, proprium confessus errorem, beati viri sanctitatem dignis verisque postea laudibus merito efferret.

*Confidetur
in signis mira-
culo ipsius ob-
tractatae.*

Quae omnia cum mirabilem quandam, & raro auditam viri sanctitatem arguerent, eorumque celebris fama iam ad claudium Ludouicum XI. eius nominis Francorum Regem Christianissimum perlata esset, Rex viri sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à patris memoriae Sixto Papa Quarto, praedecessore nostro, impetrauit, ut eidem beato viro in virtute sanctae obedientiae mandaret, ut ex Calabria in Franciam se conferret, dictumque Ludouicum Regem visitaret. Quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam iuit; ubi eum praefatus Rex singulari deuotione suscipiens, seque ab eo benedici postulans, illi, tanquam viro Dei, magnum honorem exhibuit. Quin etiam cognita magis ac magis viri sanctitate, ei, eiusque fratribus, sedem prope ciuitatem Turonensem & Regium palatium assignauit, amplamque & magnificam domum cum ecclesia quae exstat, pro ipsius beati Francisci de Paula, suorumque Fratrum vsu & habitatione, construi fecit. Denique tantae continentiae fuit idem vir beatus, ut non carne, sed solo spiritu compactus esse videretur, sicque priusquam ab hac luce discederet, ad omnipotentis Dei gloriam, suaeque Religionis propagationem, diuina (ut pie creditur) inspiratione instructus, tres Regulas, Fratrum scilicet ac Sororum, & vtriusque sexus fidelium Tertianorum nuncupatorum, instituit; quas felicis memoriae Iulius Papa II. similiter praedecessor noster (postquam idem Sixtus, ac sanctae comm. Innocentius VIII. & Alexander VI. etiam praedecessores nostri, eidem beato viro, eiusque Ordini, quamplurima priuilegia concesserant) per suas prius, deinde & nos per alias nostras literas approbatimus & confirmauimus.

*Peruenit fama eius ad
Regem Fran-
ciae.*

*Construit
amplam coe-
nobium iuxta
Turones.*

*Tres Regulae
ab ipso cons-
criptae, & à
diuersis Pon-
tificibus ap-
probatae.*

*Perdidit de
suo obitum.*

QUI quidem vir beatus cum vitae suae finem iam proxi-

mum diuina inspiratione prospiceret, pridie quam discederet (qui fuit dies Cœnæ Domini) pluribus Fratibus suis, qui ex varijs prouincijs & regnis tunc ad eum venerant, adstantibus, in Missa conuentuali post pœnitentiæ Sacramentum cum vberima lacrymarum effusione pectus suam percutiendo, sacrosanctum Eucharistiæ viaticum, è manibus vnus ex sui Ordinis Presbyteris, suscepit. Post quod ad cellam suam proprijs pedibus, baculo, quem more solito gestabat, innixus redijt; atque inde postero die Fratres suos ad pacem mutuamque charitatem exhortatus est: atque ad extremum, cum iam nonagesimum primum, vel circa, annum feliciter impleisset, anno à partu Virginis millesimo quingentesimo septimo, Aprilis verò die secunda, quæ tunc fuit Parasceues, circa horam qua pro nobis Christus passus est, sanctæ Crucis triumphum piè amplectens, migravit ad Christum; post cuius obitum suffragia eius deuotè implorantibus omnipotès Deus quamplures gratias etiam elargitur. Quare & ad honorem omnipotentis Dei, &c. de Fratrum nostrorum speciali consilio & assensu, decernimus & definimus, &c. Beatæ memoriæ Franciscum de Paula, &c. in cœlesti Hierusalem inter beatorum choros iam receptum, &c. & ab eo suffragia à fidelibus implorari & expectari posse, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo, decimo nono, Pontificatus nostri anno septimo.

Migrat ad Christum.

Ascribitur solemniter Catalogo Sanctorum.

VITA S. RICHARDI EPISCOPI CICE-
STRENSIS in Anglia ex ea quæ est per Radulphum Cicestrium.

III. APRILIS.

S Richardi natales.

Degit pauperem & rusticam vitam.

SANCTÆ memoriæ Richardus natione Anglus, in Vigorniensis diocesis pago, quem à suis patre VVich vocat, parentes habuit non ignobiles Richardum & Aliciam. Frater eius captiuus abductus fuit in teneriori ætate, qui deinde maturiori ætate dimissus è custodia, ad patriam nudus & inops regressus est. Cuius paupertatem miseratus Richardus, cum nihil ipse quoque haberet, in eius se tradidit seruitutem. Ibi verò tempus non exiguum in multa abiectione, modò ad aratum, modò ad bigam, modò ad alios id genus duros labores seruauit: quibus officijs intantum fratribus sibi beneuolentiam conciliauit, ut is totius terræ suæ illum scripserit hæredem. Sed deinde amici & cognati eius, de quadam illi nobili

nobili puella desponsanda tractare cœperunt. Quod ubi sensit frater, doluit se suum illi fundum transcripsisse. Verùm Richardus ad illum, Non est, ait, frater charissime; quòd te hoc nomine affligas. Non solùm scripturam tuam & fundum tibi restituo, sed etiam sponsam ipsam libens tibi cedo: neque enim ego vnquam illam exoscultatus sum. Deinde omnibus abdicatis, primùm ad Oxoniensem Academiam, inde Lutetiam Parisiorum se contulit. Tanto autem ferebatur discendi desiderio ut de victu, cultuque corporis non magnopere cogitaret. Ut enim ipse postea narrare consuevit, cum haberet in suo cubiculo socios duos, non erat illis tribus nisi vnum capitium. Itaque vno ex ipsis ad audiendam lectionem abeunte cum capitio, reliqui duo manebant in cubiculo; sicque per vices illo capitio vsi, lectiones auscultabant.

Abdicata sponsa sibi parate, tradit se literis.

CIBVS erat illis panis & vini parum cum olusculo, aut eius generis vili edulio. Carnibus enim aut piscibus ut vescerentur, illorum paupertas non sinebat, præterquam Dominicis & solennibus diebus, & cum illis vel amici vel commilitones adessent. Aiebat verò vir sanctus se nunquam iucundiores duxisse dies. Atque interim tantos in bonis literis progressus habuit, ut ab omnibus acclamaretur, dignum eum esse, qui Magisterij titulis ornaretur. Verùm noluit Parisijs promoueri: sed magis in patriam reuertens, denuo ad Oxoniensem scholam accessit; nec diu post in artium Magistrum illic promotus est; sicque ea, quæ antea conquiserat, alijs liberaliter impartiuit. Postea verò & in Italiam profectus, Bononiæ septennio amplius Iurisprudentiæ operam dedit, idque tanto cum eruditionis incremento, ut præceptor eius morbo correptus, ex omnibus discipulis suis vnum Richardum delegerit, qui ipsius loco cœptam prælectionem continuaret. Et id quidem anno dimidio & eo amplius tanta cum modestia & dexteritate præstitit, ut ab vniuersa illa Academia haud vulgari tum laude, tum honore sit affectus: apud præceptorem quoque suum eum gratiæ locum obtinuit, ut vnicam filiam suam cum omnibus facultatibus suis, propensissimo animo illi tradere peroptarit.

Notent pauperes sicuti se.

Creatur Magister artium.

Dicit Bononia summa cum gratia.

Iterum recusat nuptias.

VERVM beatus Richardus, iam diuinitus permotus, longè aliud animo volubatur. Quare & summissè admodum ei gratias egit, quasdam interim rationes ciuilitet prætexens addens etiam peregre sibi esse abeundum. Atque ita illi atque Filix eius cum vale dixisset, redijt in Britanniam ad Academiã

Fit Cancellarius Academiae Oxoniensis.

Studet Aurelia sacra Theologia, ubi et Presbyter ordinatus est.

*Eligitur Episcopus Cice-
strensis.*

Cessat Rex boni ipsius ecclesie.

Oxoniensem, multis illic sese laboribus, vigilijs, ac corporis afflictionibus mox afficiens. Adeo vero eius etiam ibi crevit existimatio, ut omnium vnanimi consensu, Cancellarius eiu^s Academiae creatus sit. Porro per id tempus Cantuariensis Ecclesie cathedram obtinebat beatus Edmundus; Lincolnien^{si} autem Ecclesie praeerat Robertus, vir sane eximia sanctitate. Qui ambo, altero alterius conatum prorsus ignorante, cum vno eodemque tempore in id summopere incumberent, ut possent beatum Richardum habere sibi cancellarium, obtinuit tamen tantum Cantuariensis Antistes, eo quod is prior suum desiderium beato Richardo indicasset. Quare & beatus Edmundus gratanter suum illi sigillum tradidit, & praecipua quaeque grauioraque totius dioecesis suae negotia illi demandauit: atque adeo ille sancto Antistiti Edmundo in rebus duris & afflictis, tam intra prouinciã, quam in exilio degenti, constanter adhaesit. Quo quidem mortuo, tam ab aula quam a curis & negotijs aulicis absolutus, Aureliam profectus est: ubi & in cenobio Dominicanorum sacrae Theologiae studuit.

SED & ibidem sacerdotio quoque initiatus est, ut omnipotenti Patri dilectum Filium immolaret. Atque ab eo tempore vestes etiam habuit solito humiliores, minusque cultas. Vbi postquam in diuinæ Scripturae studijs iam diu satis versatus esset, ad pascendas deinde oues sibi creditas abscessit. Habebat enim vnicam parœciam, cui curam necessariam impendere voluit, & boni pastoris fungi officio. At vero successerat iam beato Edmundo in Cantuariensi ecclesia Bonifacius Antistes venerabilis. Qui cum optaret hominis adeo gratiosi, puta Richardi, similiter frui consuetudine & conuictu, pristinam rursus illi functionem, nempe Cancellarij, demandauit, sed id sane inuito ac recusanti: atque interea diem suum obiit Radinus de Neuellis, Cicestrensis Episcopus; cuius ecclesie canonici cum quendam ex Regis aula Episcopum elegerent, ea electio per Bonifacium Archiepiscopum, & eius quosdam Suffraganeos insignes, in irritum redacta est; ac deinde communi omnium sententia Richardus Antistes electus est. Sed ea res cum ad aures Regis perlata esset, valde acerbentulit, maxime subrogatum esse hostem suum, nempe Richardum, qui beato Edmundo ijs in controuersijs, quas cum ipso habuerat, adhaesisset. Itaque furore percitus, res ecclesie Cicestrensis omnes iussit confiscari.

VERVM beatus Richardus de consilio Antistitum cum

literis Cantuariensis Episcopi ad regem proficiscitur, supplices illi preces offerens, ut patiatur ea quae sunt ecclesie Cicestrensis, sibi restitui. Sed nulla ratione flectere valens Regis animum, diu multumque se fatigans, & multas iniurias atque contumelias perpeffus, tandem, ad extremum illud post Deum in terris perugium, Apostolicam, inquam sedem, se contulit. Iam autem illum apud Romanum Ponticem Regis Legati anteuenterant, quos & sic aduersum se paratos & instructos ibi offendit. Praesidebat tum illi sedi Innocentius eius nominis quartus. Qui cum illum humaniter excepisset, tandem, vtriusque partis rationibus auditis, beati Richardi electionem sua auctoritate confirmauit, atque insuper sacram manuum impositione illum solenniter Episcopum consecrauit. Itaque cum literis Pontificis in Britanniam venit, sed facultates omnes Cicestrensis ecclesie, ab regis ministris iam absumptas, reperit. Proposito quoque publice edicto, Rex omnibus interdixerat, ne quis ei quippiam mutuo daret. Vnde & ubi Regi & eius Proceribus literas Pontificis & mandata exhibuit, non tam Regis promeruisse gratiam, quam iram conciliaffe visus est. Quamobrem pauper & inops a Rege discedens in dioecesim suam sub tecto alieno degit hospes, & mensa aliena utitur.

INTERIM crebro perlustrat dioecesis suae loca, visitans creditum sibi gregem, & Sacramenta ministras. Sed & ne quis eum ceu ignauum, sui que iuris desertorem, infimulare posset, interdum ad regiam sese contulit, & ablatorum bonorum restitutionem humiliter postulauit, licet semper inde cum iniurijs & contumelijs repelleretur. Vnde tandem cernens Regis extremam pertinaciam, Summo Pontifici eius responsa indicauit, Qui sane mirum in modum sancti viri vicem miserans seuerissime mandauit duobus Angliae Episcopis, ut Regem admonerent de restituendis intra certum tempus ecclesie Cicestrensi ablatis rebus, quod si nolit, sententias, in ipsius literis expressas, toto regno inuulgarent. Iam biennium vir sanctus regias vexationes pertulerat, & tum demum a Rege illi aedes ruinosae & vacuae restituta sunt, Post quod tempus beatus Richardus factus est quoque solito in precibus feruentior, in praestandis eleemosynis benignior, in proprio autem castigando corpore seuerior. Ad mensam sedenti lectio adhibebatur. In pagos suae dioecesis veniens agròtos & pauperes diligenter iubeat inquiri, usque elemosynam praebes,

V N D E

Conqueritur de iniurijs suis factis apud Papam.

*Nolente Rege obedire literis Pontificis, cogitur dege-
re pauper sub
alieno tecto.*

*Tandem post
biennium re-
stituantur ei
aedes ruinosae
& vacuae.*

etiam humaniter & benignè inuisebat.

*Insignis eius
munificentia
in pauperes.*

*Miraculo
vno panis
cit tria mil-
lia pauperum.*

*Vtitur ad
corpus cilicio
& lorica.*

*Predicat
Crucem in
subsidiū Ter-
re sanctæ.*

*Vnit predi-
candis Doue-
rum.*

VND E & accidit, cum ob eleemosinas largiùs impensas reditus absumerentur, vt dominus Richardus Bachedensis, frater eius, cui temporalium rerum curam commiserat, diceret ei, in tanta pauperum multitudine, prouentus eius nequam sufficere. At vir Dei illi respondit: Itane rectæ rationi consentaneum tibi videtur, mi frater, vt nos ex vasis aureis & argenteis edamus & bibamus, & Christus in pauperibus suis fame crucietur? sed & equus quo vehor, magni pretij est, vendatur, obsecro, etiam ille, & illo pretio alantur pauperes Christi. Instituit autem etiam domum hospitalem pro presbyteris egenis. Sanè quadam vice vnus panis, eius benedictione adeò auctus est, vt cum abundè refecta essent ad tria millia pauperum, tot fragmenta superfuerint, quæ centum insuper pauperibus cibandis suffecissent. Neque semel dumtaxat aut bis, eius accedente benedictione, tanta facta est rerum augmentatio, sed sæpius, illo id præstante, qui aperit manum suam, & implet omne animal benedictione. Sed & cilicio quoque vsus est vir Dei, & lorica, quibus corpus suum macerabat. Porro vestimenta eius nec admodum nitida, nec plus æquo abiecta, viscebantur, sed moderata. Qui quàm seuerus fuerit suo tempore vitiorum, maximè in clero, castigatior, sequens facile ostendet narratio. Quidam è clero virginem Deo sacratam corripuit: id vbi rescivit vir sanctus, eum beneficio seu sacerdotio Ecclesiastico, quod in ipse diocesi habebat, cum multa illius ignominia, priuauit: quin etiam rogantibus pro illo, tum Rege ipso, tum Cantuariensi Archiepiscopo, & multis alijs, prorsus inflexibilem se ostendit, magna aliàs erga clerum suum humanitate.

QUI similiter quanto studio, etiam in alienis diocesis, sacras conciones habuerit, nemo sanè posset pro dignitate explicare. In subsidium Terræ sanctæ, Crucis prædicationem suscepit ab Romano Pontifice illi denanditam: atque adeò è Cicestrèsi Ecclesia inchoando, per loca mar adiacrètia progressus, ad Cantuariensem vsque ciuitatem peruenit. Ceterum decimo die, ante quàm portum illum celebrem, quem Doueram vocant, attigisset, in morbum incidit: nec tamen laborare desit in agro Dominico, sed quotidie concionando, confessiones recipiendo, pueros etiam confirmando, vires corporis exhaust. Vbi Doueram peruenit, in quadam domo hospitali, quam Dei domum appellabant, hospitio receptus est: vbi

est: vbi postquam ecclesiam quandam, cum cœmiterio vbi pauperes sepelirentur, in honorem S. Edmundi quondam domini sui consecrasset, non multò post, illam vocem Psalmistæ, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, crebro iterans, necnon & ad beatissimam Virginem subindè illam, Maria mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe, animam reddidit Creatori, anno ætatis suæ plus minus quinquagesimo sexto. Pontificatus verò anno nono, tertio Nonas Aprilis. Deinde verò Cicestriam corpus sacrum deportatum est, vt illic, quemadmodum ipse iusserat, humaretur: vbi magna diuinitus eduntur miracula, adeò vt etiam tres mortui, eius meritis, ad vitam reuocati sint. Ad laudem nominis Dei.

*Obdormit in
Domine.*

VITA B. ISIDORI EPISCOPI HISPALENSIS, ex ea qua est per B. Braulii Cæsaraugustanum Amstern.

III. APRILIS.

ISIDORVS vir egregius, Hispalensis ecclesiæ Episcopus, Leandri Episcopi successor & germanus, floruit à tempore Mauritij Imperatoris & Recaredi Regis, in quo quicquam sanè sibi antiquitas vendicauit, imò verò tempus antiquitatis in eo scientiam imaginauit. Fuit siquidem vir in omni genere locutionis famatus & peritus, doctusque qualitate sermonis existens & apertus, congruaque oportunitate loci, incomparabiliter eloquentia clarus. Qui quidem quantus sapientia fuerit, ex eius diuersis studijs & elaboratis opusculis perfacile prudens lector intelligere potest: Vnde & ego de his, quæ ad nostram notitiam peruenerunt, ista commemorabo. Edidit enim libros Differentiarum duos, quibus subtili discretione ea quæ cõfusè vsu præferuntur, sensu discreuit. Proœmiorum librum vnum, in quo, quid quisque sanctæ Scripturæ liber contineat, breui subnotatione distinxit. De ortu & obitu Patrum, in quo gesta, indignitatemque & mortem eorum, atque sepulturam, sententiali breuitate subnotauit, Ad germanum suum Fulgentiũ, Astigitanum Episcopum, Officiorum libros duos, in quibus ad cõsolationem animi, & ad spem percipiendæ veniæ, intercedente rationis exhortatione, erexit. De natura rerum, ad Sisebutum Regem, vnum, in quo, tam de Ecclesiasticorum Doctorum, quàm etiam de Philosophorum indagine, obscura quædam de electione absoluit. De Numeris

*S. Isidorus
quo tempore vi-
xerit.*

*Eius singu-
lari erudi-
tio.*

*Eiusdem va-
rij tractatus
& opuscula.*

librum

*Scriptis inter
caetera Flores
ex Moralibus
D. Grego-
rii.*

*Est quedam
ipius Regula
Monastica.*

*Nota etatem
auctoris.
Libri Etymo-
logiarum ip-
sius repleti
omni genere
scientiarum.*

*Restituit vir
sanctus iam
obsoleta apud
suos studia
humanitatis.*

*Transit felici-
tatem.*

librum vnum, in quo, maiorum secutus exempla, breuitate, qua potuit, diffusa collegit. Sententiarum libros tres, quos floribus ex libris Papæ Gregorij Moralibus decorauit.

CHRONICORVM à principio mundi, vsque ad tempus suum, librum vnum, nimia breuitate collectum. Contra Iudæos, postulante Florentia germana sua proposito virgine, libros duos, in quibus omnia, quæ fides Catholica credit & legit, etiã Prophetarũ testimoniis approbavit. De viris illustribus librũ vnum, cui nos ista subiungimus: Monasticæ Regule librum vnum, quàm pro patriæ vsu, & inualidorũ animis decentissimè temperavit. De origine Gothorũ, & regno Sueorum & etiam Vandalorũ historię librum vnũ. Quæstionum libros duos: quos qui legit veterum tractatorum multam suppellectilem recognoscit. Denique Etymologiarum codicem nimix magnitudinis, distinctum ab eo titulis, non libris: quæ, quia rogatu meo fecit, ego in viginti libros diuisi: quos omnes omnimodè philosophiæ repletos, quisquis crebra meditatione perlegerit, non ignorabit diuinarum humanarumque rerum scientiã. Et merito: est enim ibi redundans diuersarum artium elegantia, vbi, quæcunque fert scribi, restricta collegit.

QUEM sanè Deus, post tot defectus Hispaniæ nouissimis temporibus suscitans, credo ad restauranda antiquorum monumenta, ne vsquequaque rusticitate veterasceremus, quasi quandam lucem apposuit destinari, cui & non immeritò propterea illud Philosophicum à nobis appropriatur: Nos, in nostra vrbe peregrinantes errantesque quasi hospites, tui libri tanquam domum reduxerunt, vt possimus aliquando, qui, & vbi essemus, agnoscere. Denique tu patriæ in descriptione temporum, & sacrorum vitis Sacerdotum, tu domesticam publicam disciplinam, tu sedium, regionum, locorum, tu omnium diuinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, causas aperuisti. Qui etiam quanto flumine eloquentiæ, & quot iaculis diuinarum Scripturarum seu Patrum testimoniis, Acephalitarum hæresin confuderit, synodalia gesta coram eo specialiter acta declarant, quæ contra Gregorium, præfatæ hæresis antistitem, eam asserunt veritatem. Obiit autem temporibus Heraclij Imperatoris, & Christianissimi. Scintillani Regis, summa doctrina præstantior cunctis, & copiosior operibus charitatis.

VITA

VITA B. VINCENTII VALENTINI,
professione Dominici, ex Petro Raufano Panormitano.

V. APRILIS.

BEATVS Vincentius, ex Valentia, Hispaniæ ciuitate, antiqua Ferrariorum familia duxit originem. Eius mater ipso grauida, ex vtero sæpe audiuit tanquam canis latrantis voces: super quo à Cardinali eius consanguineo responsum est, fore eum feruentissimum prædicatorem: quod & ita post euenit. Mox, vt sextum annum attigit, literis traditus est, in quibus incredibile quàm breui tempore quantum profecerit. Nullum eruditum Theologum viderat prædicantem, quem in gestibus ac sententijs quibusdam non sciisset effingere. Dum ageret duodecimum annum, ad Dialecticam studium transtulit. Singulis hebdomadis bis, id est, quarta & sexta feria, ieiunare didicerat. Singulari quoque erat deuotione ad Crucem Christi, & ad beatam Mariam, Officium vtriusque quotidie dicens. Sed & pauperes quoque, presertim religiosos, in domum parentum introductos, lætissimè refici faciebat. At verò ecce interea pater eius agit cum eo de eligendo genere vitæ, cum ipse alacriter constituisse se ait, habitum beati Dominici suscipere. Itaque agens octauum & decimum annum, illum suscipit, inter cœtera interim diligentissimè legens de Diui Patris Dominici vita. Iubetur autem etiã paulo post, vt pro Fratrum adolescentium profectu, de Dialectica & Philosophia legeret, quò etiam ex secularibus supra septuaginta conuenerunt. Atque in hoc exercitio tres annos consumpsit. Inde autem missus fuit Barcinonam, ac dehinc Ilerdam, cum inter hæc studiorum tempora, cum esset viginti quatuor annorum, edidit insigne illud opus de Dialecticis suppositionibus. Post quod corona donatus, qua donari solent Theologi, reuocatus fuit Valentiam, vbi sex annos tum legit eis qui vacabant studiis, tum etiam plebeis publicè prædicauit.

INTER quæ sanè sicut multum fructum fecit animarum, ita & dæmonum & hominum simul varias pertulit insidias. Nam & ei visus est aliquando dæmon in specie senis, dicens se vnum esse ex veteribus Patribus Aegypti, suadensque vt non esset adhuc tam acris in corporis maceratione, adhuc restare scilicet senectam. Sed eum Vincentius aduertens, venenum mox signo crucis fugauit. Erat & Valentia mulier nobi-

lis cap

*S. Vincētius
pronuncia-
tus antequam
natus.*

*Ingevd' iur
Ordinem S.
Dominici.*

*Donatur
Laurea Theo-
logica.*

*Pellit demo-
nem sibi mo-
lestum signo
crucis.*

Fortiter fugit uulatum sibi occasionem stupris.

Mulier impura a damonio arrepta, a nullo potest liberari, nisi ab ipso S. Vincentio.

Schisma maximum in Ecclesia.

Eligitur S. Vincentius Confessor Benedicti Papa.

Summo studio agit ut schisma componatur.

lis capta amore Vincentij. Grauem illa aegritudinem fingit: deinde pro facienda confessione eligit virum Dei Vincentium. Et ecce post quaedam ultro citroque dicta, quia eousque pudor adhuc eam prohibebat, Scito, inquit tandem, o Frater Vincenti, quod iam annus est, quod tuo amore tam arden- ter capta sum, vt frequentissime meipsum propriis manibus ferere enecauerim: succurre ergo. Et hæc dicens, se totam nudam exhibuit. Quin etiam, cum vir beatus eam seuerè moneret, & sic discederet, illa indignata, velut altera vxor Phutipharis, voluit clamare contra sanctum Dei, quod eam opprimere voluisset. Sed ecce statim diabolus, qui ei nefandum amorem ingesserat, eius etiam corpus grauissimè vexare cœpit. Aduocantur deinde multi Exorcistæ. Sed frustra, donec aduocatur iterum Vincentius. Tum verò dæmon ululatum emittens, En adest, inquit, qui in medio ignis non est aestuatus, nunc igitur discedendum: atque ita scilicet discessit, obstupescen- tibus cunctis Vincentij sanctitatem. Tentatus fuit beatus vir & adhuc aliàs: & semel quidem introducta in cellam eius clam à nonnullis muliere meretrice; deinde & ab alia æquè meret- rice alterius instinctu diffamatus turpissimè, sed ita vt in omni- bus semper vt verè Vincentius superaret & vinceret. Erant eo tempore tres Summi Pontifices, quorum quilibet se legitime creatum arbitratur, inter quos erat & Benedictus, cui singu- li fere Galliarum Hispaniarumque Principes & ciuitates obe- diebant.

Et quidem Benedictus, quàm primùm ad summum Sacer- dotium electus est, missis nuncijs, virum Dei Vincentium ad se accersiri iussit, atque adeò, quia eruditio & sanctitas viri ei notissima erat, eum etiam secum habere voluit, ac in suum Confessorem elegit, & Magistrum Palatij instituit. Et fue- runt quidem ea tempestate multi, qui in eam curam sum- mopere incubuerunt, vt Ecclesiam ad vniõnem reducerent. Sed quia non ita, vt decuit, rem aggressi sunt, quod volebant, perficere nequuerunt. Ob quod à multis, tam ecclesiarum Prælati, quàm terrarum Principibus, res omnis fidèi beati Vincentij commissa est, tanquam hominis, qui verax pru- densque & esset, & haberetur, nec quæreret gloriam terrena dignitatis. Itaque in primis vir Dei Benedictum Pontificem adit, ei que suavit, vt vniuersos Prælatos, Theologos, ac Iu- risconsultos, quorum Auinione magna multitudo erat, ad se accersiri iuberet, & in consultatione poni faceret, quid ei esset

in tan

in tanta Ecclesiæ fluctuatione faciendum: deinde etiam ei- dem cõsuluit, vt potius in summa inopia ageret vitam, si opus esset, quàm vt propter suam terrenam dignitatem, inter Christianos discordia foueretur, atque in summa nihil omi- sit, quò posset vniõ Ecclesiæ fieri. Nam multas Gallia & Hispania vrbes peragravit, se videlicet conferens modò ad Sigismundum Imperatorem, qui per ea tẽpora in Cataloniam venerat, modò ad Carolum Francorum, modò ad Martinum Arragonia Regem, sæpè ad ipsum Benedictum, ita vt horum vno consilio tandem deliberatum sit, vt Constantia generale Concilium fieret.

CAETERVM interea quadam die beatus Vincentius repentè magna vi febrium corripit se sentit, cum post duode- cim dies ei visus est Iesus Christus, quem inter multitudinem Angelorum comitabantur beati Patres Dominicus & Fran- ciscus, qui & eum lætissimum ex sui visione reddidit, deinde & his verbis est allocutus, Constans, inquiens, esto, & quàm pri- mum ex curia Benedicti discede, Elegi namque te in singula- rem Euangelij mei Præconem, & volo quòd per vniuersas Gallias Hispaniasque euangelizans in humilitate ac pauper- tate, discurras. Atque hæc quidem illi Christus. Itaque adit non multo post Vincentius Pontificem, cui aperiret sanctum propositum, & vt res maiorem haberet auctoritatem. Et quidem Pontifex variis modis primò eum à proposito dimo- uere nitebatur, propositis ei etiam, tum Valentino, tum Iler- densi Episcopatibus, tum etiam conuocatis Cardinalibus, co- rum collegio vna omniũ voce eum adnumerare volēs, Sed ta- men tandè tam ipse quàm Cardinales, audientes causas quas vir Dei exposuit, indignum esse censuerunt, vt aliquo modo san- ctum eius propositum impediretur. Quas ob res etiam eum, quocunque voluisset, abire permiserunt. Atque insuper vt effi- caciùs euangelizaret, idem Pontifex sponte sua magnam ligã- di absoluendiq; potestatem ei contulit, mittēs eum tanquam specialem Apostolicę Sedis Legatum. Sicque vir Dei Vincen- tius ex Auinione primùm, deinde paulatim progrediendo per vrbes & villas euangelizans in Cataloniam reuersus est, vbi potens opere & sermone duos continuos annos docens insti- tit; cum interim in Concilio Constantiensi, singulis illis supra dictis tribus Pontificio priuatis, omnium voce Martinus quin- tus Pontifex creatus est. Verum enimvero, potissimum narra- dum est de B. Vincentio.

Ipsa agente tandem conuocatur Cõcilium Con- stantiense.

Iubetur à Deo predica- re per vniuersas Gallias & Hispanias.

Respuit duos suos blatos Episcopatus simul & Car- dinalatum.

Predicat in Catalonia.

Quando cepit uir sanctus eorum illum suum discipulum.

Nulla ferè provincia prædicationis ipsius expevit.

Adco penetravit & in Angliam, & in Hiberniam.

Solum dormit per quinque horas.

Per quindecim annos semper discurret pedes.

CERTE uir sanctus, quamuis iuuentutis suæ tempore multis in locis uerbum Dei euangelizauerit; tamen peregrinationis ac doctrinæ continuum illud ac mirabile exercitium potissimum cepit dum ageret annum ætatis quadragesimum, quod & usque in uitæ suæ terminum sine intermissione continuauit, regiones peragrans, ex quibus scilicet fuerunt hæc Catalonia, regnum Valentia, Arragonia & Nauarra, quæ sunt in citiore Hispania. Ex Hispania uero ueteriore, excepta Gallitia & Portugallia, singulæ aliæ ferè regiones, urbes, oppida, & uillæ. Ex Gallia autem in primis illa regio quam uocant Occitanam, Delphinatus, Prouincia, Sabaudia, Francia, Burgundia, Nortmannia, Biturnia, Aluernia, Flandria, Albia, Octauia, Picardia, Vasconia, Britannia, ubi & feliciter, ut post dicemus, migravit. Sed & descendit quoque in Italiam, & uniuersas regiones & urbes Pedemontij lustrauit, sicque multas Lombardiæ terras & ciuitates peragrans; demum uenit Genuam. Decreuerat enim sic progrediendo ac docendo, uenire in Tusciam, & in singulas Italiæ regiones. Sed dum in Portu ueneris confisteret, adfuit nuncius à Rege Hispaniæ Iohanne, qui ei tradidit literas, quibus magna instantia idem Rex eum in Hispanias reuocabat. Itaque in Hispanias rediit, & post factum ibidem animarum ueritimum fructum, profectus est in Gallias, & sic in Italiam ulterius proficisci non potuit. Maris certe pericula nunquam formidauit. Nauigauit enim etiam ad insulas Baleares, Maioricam, Minoricamque. Deinde & cum per Gallias discurreret, rogatus ab Henrico Rege Angliæ, nauigauit quoque in insulam illam, deinde & in Scotiam & in Hiberniam, ita scilicet tandem in Gallias reuersus.

PORRO in huiuscemodi peregrinatione siue discursu uitæ suæ talis fuit ordo. Nocte solum quinque horas quieti tribuit. Manè in locum, quò eum prædicaturum expectabant, se conferebat. Primum ipse Missam cantu ex more celebrabat. Deinde uerba salutis, prout Spiritus sanctus ei infundebat, pronūciabat. Sermonem finito, oblatos infirmos cruce signabat. Sicque plurimi, quorum numerus soli Deo cognitus est, perfectæ sanitatis beneficium reportabant. Ab eo certè anno, quo religionem Prædicatorum professus est, ab esu carniū abstinuit; nisi aliqua euidens necessitas aliter compulisset, quadragintaque annis, exceptis diebus Dominicis, ut plurimum ieiunauit. Iam uero iter discursus eius non equitando, sed pedibus peregit, idque quindecim annis continuus, quous-

que

que postea ex ægritudine in tibia, necessitate compulsus habuit quendam asinum. Illud autem præterea à prima adolescentia obseruauit, quòd singulis noctibus quibusdam flagellis, è funibus confectis, se cædebat. Et quoniam magna populorum multitudo cum sequebatur, ducebat secum multos sacerdotes, quorum officium erat audire confessiones pœnitentium. Ex quibus illos qui eum pro agenda pœnitentia sequebantur, singulis diebus post solis occasum per urbes, & quæcunque alia loca, ad quæ declinabant, quasdam processiones facere uolebat, & ut quisque eorum nudatis humeris se ipsum flagellis cæderet. Inter quæ flagella tanta erat deuotio, ut aliquando supra decem millium hominum perueniret religiosa illa societas, ad uidendum autem usque ad octoginta millia frequenter. In qua turba ne posset esse confusio, elegit nonnullos, quibus curam dedit, stationes diuersoriaque singulis distribuere.

Denique lucrifecit Christo uir sanctus ex Christianis perditis supra centum millia, ex Iudæis supra millia viginti quinque, ex Saracenis denique ferè octo millia, per singulas illas regiones supra memoratas, sua Valentina ac materna lingua loquens, eo modo (ò rem uerè stupendam!) ut omnes eius sermonem perciperent, perinde ac si eorum idiomate fuisset locutus. Sed & Martinus præterea & Ferdinandus Aragoniæ, & Ioannes Hispaniæ Reges consueuerunt ei sese obuiam offerre, quoties eorum urbes beatus Vincentius ingrediebatur: atque idem faciebant cuncti Galliarum ac Hispaniarum Principes. Quin & Machoma quoque Rex Granatæ, quamuis infidelis, missis legatis, eum ut in suum regnum iret obsecrauit; tamen illum postea iterum comminatione suorum Sarraparum remittere sit coactus. Sed impossibile est ut omnia complectatur oratio. Obiit hic beatissimus Vincentius omnibus, uelut uerus quidam Christi Apostolus, uenerabilis, feria sexta, nonis Aprilis, anno Christi millesimo, quadringentesimo, decimo octauo, conditus in summa æde urbis Gallicæ Britannia, Venetiæ. Qui sicut in uita multis claruit miraculis, ita etiam post obitum homines innumeri, aut sacrarum reliquiarum corporis eius, aut uestium quibus in uita fuerat indutus, aut sepulchri eius contactu, usque in præsentem diem largè sanitatis beneficia impetrarunt. Relatus uero est in Sanctos per Calixtum tertium.

Sequebantur enim, seipsos flagellantes, & uidentes, sapè ad decem millia.

Sua materna lingua loquens intelligitur ab omnibus nationibus.

Migrat ad Dominum in Gallica Britannia.

VITA B. AIBERTI MONACHI ET Presbyteri Crispiniensis, ex ea quæ est per Robertum Archidiaconum Austrouandicæ.

VII. APRILIS.

S. Aiberti parentes & patria. Eius sancta pueritia.

BEATUS Aibertus in territorij Tornacensis pago, quem Espeen vocant, originem ducens, patre Albardo, matre verò Heluide, cum etiamnum paruulus esset, sæpissimè confuevit clam noctibus e lecto surgere, flexisque genibus terram innumeris exosculando vicibus, tenerum corpusculum fatigare. Et quidem optabat, ne id omnino quisquam resciret, sed tamen tandem latere non potuit, à famulis scilicet domus deprehensus. Quod ubi cognouit, nolens habere sui laboris restem nisi Christum, in ouile secessit, existimans illic secretius se eiusmodi exercitiis vacaturum. Sed hic quoque tandem inuentus est; nec tamen propterea adhuc cessauit; sed, quoad licuit, alia semper captabat suis studiis apta diuerticula. Nec solum illa ratione sese affligebat, verum & crebris quoque iuniis. Hic cum adhuc in ædibus paternis iuuenis degeret, & laicus, sed sanctitatis, vt dictum est, studiosus, fortè quodam die mimum audiuit cantionem quandam depromentem, qua conuersio S. Theobaldi, & vitæ eius asperitas, felixque eius obitus continebatur. Quibus ita repente compunctus est, vt secum statuerit neque lineis deinceps uti pannis, sed laneis & cilicinis, atque in frigore & nuditate Deo hilariter seruire. In quo cum totus esset; quodam peregrino, quem pater eius hospitio receperat, duce & indice, inuenit virum magnæ sanctitatis & abstinentiæ, sacerdotem egregium Ioannem in solitudine commorantem, in qua etiam ferebatur sanctus Domitianus fuisse.

Igitur secundum solitarium.

Proficiscitur cum Abbate Crispiniensi Romam.

ERAT autem is presbyter monachus Crispiniensis, sed, permisso Domini Reineri Abbatis, desertum illum incolebat locum. Huic igitur vir venerabilis Aibertus iungitur. Vbi quantas miseras, quantamque inopiam præspe vitæ æternæ patienter tolerarint, non facile possit singulatim explicari; nec tamen à precibus, & Dei laudibus cessauere. Multi abscedebant dies, quibus nec cernerent quidem panem, erantque contenti herbis, & radicibus herbarum, atque interea, dum ita se gererent, vir Dei Aibertus paulatim Psalterium memorie commendabat. Porro per id tempus voluit Dominus Reinerus Abbas Crispiniensis, ob confirmandam sui monasterij li-

berta

bertatem, Apostolorum limina visitare, simulque hos duos viros multa charitate ipsi deuinctos illi visum est sui itineris comites assumere. Quo in itinere hi tres sancti viri quos labores pertulerint, solus Deus nouit; ingrediebantur enim nudis pedibus, vestiti cilicio, ipsa inopia locupletes. Et mulum quidem secum ducebant, sed vix aut nunquam eo utebantur; peregrinis debilibus & infirmis illius usum præbentes. Verum cum venissent Romam; audiunt sanctæ memoriæ Romanum Pontificem Urbanum esse Beneuenti. Tum verò Aibertus & Ioannes non fuere ausi tam longum arripere iter, partim quod viribus corporis diffiderent, partim quod Ioannes aduersa valetudine laboraret: vnde & Abbatè Reinerò hortante, in monasterio Vallis vmbrosæ eius reditum sustinuerunt; humanissime ibi excepti.

Deiit aliquandiu in monasterio Vallis vmbrosæ.

IAM Abbas Reinerus monasterij sui munimentum, quod deuotè petiit, non difficulter impetrauerat, cum ipse eos in Valle vmbrosa inueniens, non nihilque simul reuerenti, fratribus illis multas gratias agentes, ad propria sunt recessi, multis similiter in reditu molestis toleratis. Et Abbas quidem ad monasterium rediit, alij autem duo sancti viri ad suam eremum. Vbi cum nocte quadam Aibertus in somnis visus esset sibi altissimam arborem inter Hasaniùm & S. Ananidum sitam conscendisse, albunisque videre accipitrem, sive aquilam, vestem monasticam adferentem: non multo post placuit vt monachus fieret. Facile autem id impetrauit a Reinerò Abbate, monachis quidem primò recusantibus; postea verò assensum præbentibus. Videbant enim abiectum & contemptibilem hominem, si sola extera respicias. Fit itaque monachus cum benedictione celesti. Quin etiam paulo post eius cenobij factus est præpositus; & communibus fratrum suffragiis cellarius, hospitalitate egregie deditus, in pauperes largus; si biis parcus; aliis impartiens quod tibi subtraherat. Ad cuius quidem viuendi in monasterio rationem quod attinet, pane & aqua, herbis, leguminibus, & arborum fructibus semel inter diu modicè utens, corpus suum sustentabat. Lactis & caseis, & pisces in os eius non admittebantur. Cilicio asperissimo dormiebat carnem. Lectum nullum habuit præter fœanum, vel alium asserem. In mane tantum aliis manducantibus. ANTE nocturnas preces, quas Matutinas vident, semper Psalterium absoluit, in flectendis genibus, celeritatis, copiaque lacrymarum valde affluens, atque ita cum annis viginti quin-

Redit in Belgicum.

Afertur ipsi diuinitus habitus monasticus.

Nunquam vescitur aliis generis carnibus, nec lacte.

*Semper ad-
pirat adhuc
ad perfectio-
nem.*

*Viginti quin-
que annis vi-
uit sine pane.*

*Fit Presby-
ter.*

*En casus re-
servatos.*

*Nota simul
& stud. p-
titur vi. sa-
ctus nos tam
amulos.*

que in monasterio ea viueret seueritate, omnifaria illa carne castigatio iam sancto viro pro delicijs cōputabatur; adeo semper iucundus & hilarus erat. Quæ etsi magna & stupenda essent, attamen quicquid gessisset pro nihilo ducens, optabat in super in eremo habere cellulam, in qua inclusus degeret, vt illic laudibus diuinis etiam liberiùs vacaret, corpusque edomaret seueriùs. Curauit igitur construi cellulam in loco deserto, Quæ edificata, vix ab Abbate Lamberto impetrare potuit veniam, relicto monasterio, ad illam sese conferendi, valde enim fratribus monasterij videbatur necessarius. Tandem autem ea obtenta, in eam se abdidit; sed ita tamen, vt, quoad vixit, in Crispiniensis Abbatis potestate semper esse voluerit. In qua cella quam corpus suum duriter habuerit, vt audite pium est, ita imitari etiam gloriosum. Viginti sanè & quinque annis in ea permansit inclusus, è quibus duobus & viginti pane profuis abstinuit, contentus herbis, radicibus, & vilibus illis cibis quibus vesci consueuerat: sicque inter hæc fama eius orbem terrarum complectente, cœperunt ad eum homines vndique confluere. Vnde & eum antea non nisi Acolythus fuisse, de sapientum virorum consilio, à Burchardo Cameracensi Episcopo Subdiaconus & Diaconus est ordinatus.

DIE IN DIE etiam ad Sacerdotium promotus est, vt populis ad ipsum venientibus, meliùs posset consulere, & secretas confessiones recipere. Cæterum illos, qui confessionis faciendæ causâ eum accedebant, prius quasi iuramento obstringebat, vt ipsius audito consilio ad Episcopos suos irent, eadem flagitia illis quoque confessuri: ita tamen vt si quos vidisset obstinato animo, etiam interposito iureiuramento, decreuisse nulli nisi ipsi sua crimina detegere, illorum sanè tandem improbitate cedens, veritus ne in desperationis barathrum irent precipites, si eus nollet audire, confessionem eorum recipiebat quidem, pro ratione facinorum etiam poenitentiam, multamque eis irrogans, nec tamen cessabat persuadere fortiter, & vehementer etiam adiurare, vt turpia, quæ ei dixissent, suos episcopos minime celarent. Qui si omnino recusarent, grauem, & prope intolerabilem eis poenitentiam multam imponebat, quod tamen quidam æmuli, eius facta rodentes, illum minime facere mentiebantur. Mandauerat autem Paschalis Papa per Oduinum Abbatem S. Gislens, vt omnes confessionis gratia ad ipsum venientes alacriter, & pro criminum quantitate poenitentiam eis onus iniungeret: quod idem & Innocentius Papa etiam

etiam illi mandauit.

NE QVE verò est, quod putet quispiam solum homines illiteratos & vulgares ad eum venisse, imò verò adibant eum Archidiaconi, Abbates, Eremitæ, Monachi, & omnis generis religiosi & docti viri, nobiles quoque sexus vtriusque, eius se precibus gratulabundi commendantes, nec confessionis immemores, ipsumque instar prodigij cuiusdam suspicientes & admirantes. Sed nunc, ne fortassis Lectori prolixitate tædium adferamus, ad finem properandum est. Peractis annis plus minus quinquaginta in Monachi habitu, & ea vitæ austeritate quam diximus (vt iam nihil dicamus de illo tempore, quo non molliùs se accepit; degens cum Ioanne insigni Monacho & Presbytero in eremo) paucis ante Paschatis solennitatem diebus, letali morbo correptus est: vnde sentiens adesse mortem, accersiri iussit Engelbertum, id temporis Crispiniensis cœnobij Priorem. A quo sacro oleo vinctus, & corporis & sanguinis Christi sacra communione Catholicè munitus, ecce ipso sacratissimo Paschæ die, qui tunc in septimum Idus Aprilis incidit, feliciter obdormiuit in Domino. Sepultus est autem eodè in loco, vbi eius cellula fuerat, vbi meritis & precibus eius, ægris & piè postulantibus multa præstantur beneficia, largiente Domino nostro Iesu Christo.

DE B. HERMANNO ORDINIS PRÆMONSTRATENSIS, ex ijs quæ sunt To 7 R. P. Suri.

VII. APRILIS.

HABVIT beatus Hermannus, qui & Ioseph dictus est, locum natiuitatis suæ in cluyam Coloniam, in qua & parentes illius inter suos conciuēs honesti commanebant. Duodecimum annum agens perductus est in ecclesiam Steiueldensem Colonienſis diœcesis, Ordinis Præmonstratensis. Vnde in Frisiam studiorum causa missus, tandem post insignem profectum scientiæ & morum ad propriam Ecclesiam est reuersus. Grauiſſimè se ieiunijs & vigilijs confecit, singulariter beatissimæ Dei Genitricis deuotus; vnde & multis reuelationibus ab ea decoratus fuit. Si quem sibi offensum putaret, sine personarum acceptione mox ad petendam veniam in genua se submittebat; voce humillima sibi ignosci petens. Frequenter autem ei molestus erat teterrimus dæmon, modò in corui, modò in felis specie, ei oranti apparens, nunc cuculla

*Concurrunt
ad eum omnes
generis homi-
nes.*

*Vultus sacro
oleo, paulo
post moritur.*

*B. Hermannus
prima educa-
tio.*

*Eius singula-
res virtutes.*

à tergo eum trahens, ut à precibus eum impediret. Verùm omnibus fortissimi athletæ patientia cælestis præmij corona sibi tenebat. Denique migravit ad Christum in monasterio virginum Cisterciensium, quò fortè venerat, atque ibidem primò fuit sepultus. Sed corpusculum eius postea, iubente Archiepiscopo Coloniensi, iterum à sepulchro eductum est, & monasterio suo redditum. Inuentum autem fuit profus incorruptum, cum tamen in sepulchro iacisset à feria quinta Paschæ usque ad feriam tertiam Pentecostes loco palustri & humido. Sed & Agnes virgo Deo deuota, quæ triennio ægrotans, anno vno & sex mensibus lecto decubuerat, membris omnibus in corporis parte inferiori præmortua, postquam per visum illi apparuisset beatus Ioseph manum suam illi imponens, repente conualuit.

*Miracula post
eius mortem.*

*Uidelicet an-
no 1007.
Quiescit hic
sanctus Gan-
davi.*

VITA S. MACARII PATRIARCHÆ AN-
tiocheni, ex ea quæ scripta est iussu sigeri Abbatis.

X. APRILIS.

*Creatur Pa-
triarcha An-
tiochenus.*

*Eius in victu
& vestitu au-
steritas.*

*Ægros &
morbidos si-*

ARMENIÆ decus beatus Macarius parentes habuit Michaëlem & Mariam: multa generis claritudine insignes, consanguineum, & in baptismo susceptorem Macarium Maiorem, qui tunc Antiochenam ecclesiam gubernabat. Traditus studijs, consecutus est disciplinas liberales omnes quibus Græcia Armeniaque pollebant, mundi illecebras interim simul fugiens, æternaque appetens. Itaque & morienti sancto Patri ipse succedit iuuenis Macarius in iuuenili ætate iam præmaturus. Neque enim poterat de illo dici quod de quibusdam Dominus ait, Dicunt, & non faciunt; sed magis seipsum subditis suis viuendi perfectum exemplum præbebat. Victus ei erat, qui corpus tenuiter sustentaret, mollibus & delicatis vestibus, quibus quandoque usus fuerat, asperrimis camelorum pilis permutatis. Sed nimium prolixi futuri sumus, si eius virtutes omnes accuratè describere velimus. Quando precibus clam vacabat, pro consuetudine sudarium secum ferebat, quò largiter manantes tergeret lacrymarum vndas. Cernere autem licebat in sancti Pontificis domo quasi nitentes quasdam gemmas pauperes Christi, varijsque oppressos morbis, cæcos, surdos, claudos: quos quotidie eò properantes, ut ab eo stipem acciperent, vir pius duplici beneficio prosequeretur. Quicumque enim

enim ab eius sanctis manibus accipiebant cibum vel potum, simul ilico reualecebant. Atque interim crescebat fama sanctitatis eius, maiorque indies ad ipsum existerat hominum concursus. Quem ille modis omnibus declinare volens, ne fortè humilitate parata per superbiam amitteret; ecce Pontificia dignitate translata in Eleutherium, venerabilem virum, exit è finibus patriæ suæ, relictisque omnibus sequitur Christum. Ad iunxit autem sibi quatuor eiusdem deuotionis fideles viros, Ioannem, Petrum, Dauidem, & Constantinum.

ET quidem cum his ante omnia terram, Domini Saluatoris præsentia quondam insignitam, petijt: vbi locum ligni S. Crucis exosculatus, in sepulchro deinde Domini, peccata tum sua, tum totius orbis planxit. Sed & delectabar eum quoque, cum Iudæis de illorù perfidia verba miscere, & cum Saracenis congregari, si quem illorum posset ab errore reuocare. Sed hi sanè fortiter illi resistebant, laniantes etiam eum toto corpore, deinde & instar crucis eum in terra extendentes, saxumque igneum nudo eius pectori imponentes; sed ita tamen, ut cum ab his omnibus Angelica consolatione fuisset absoluitus, eorum, quæ in illum inopiè designarant, veniam petentes, regenerarentur in Christo, quotquot erant prædestinati ad vitam, surdi quoque & muti curatione mox diuinitus ipsius doctrina comprobata. Veruntamen nullus placuit beato viro ad manendum locus, nisi vbi posset ignotus & obscurus degere. Itaque post multa terrarum emensa itinera, cum suis comitibus beatus Patriarcha in Baioariam peruenit: vbi cum à comodo hospite suo Adalberto, anno integro perquam humaniter fuisset retentus, propter uxorem eiusdem Auam nomine, per eam à mortis aditu, cruce sua, quam seipioni, quem manu gestabat, imposuerat, liberatam, itémque curatos duos eiusdem Adalberti famulos, celebris factus, Moguntiacum perlatus est; vbi homicidam quendam similiter cruce illa sua à furore insequentium liberauit.

SE D & inde Coloniã accessit, Sanctorum cultura nobilem vbi à quodam Tizone admodum reuerenter hospitio acceptus, ei curationem morbi regij, quò ex multo tempore laborabat, vicem reddidit sui hospitij. Ac deinde circumiens loca meritis insignita Sanctorum, & vbique præclara relinquens vestigia meritorum, Machliniam tandem ingressus est: vbi apud B. Rumoldi Martyris ecclesiam commodum cum suis hospitium adeptus, quadam nocte incendij flammam, quæ iam quasdam

*multa pascit &
sanat.*

*Relicto Epis-
copatu, abijt
peregrinatus.*

*Multa pati-
tur ab impijs
Saracenis.*

*Venit in Ba-
ioariam.*

*Ubique per-
transit bene-
ficium. do M-
chliniam us-
que.*

*Videt &
Malbod. um.*

ædes pertuaserant, nullaque vi humana extinguere posse videbantur, rogatus ab incolis, flamma fidei suæ extinxit. Post que etiam proficiscitur Malbodium, vbi S. Aldegundis virgo quiescit. Quo in loco hærens aliquandiu, cum voluisset venæ sectione aliquid de sanguine sibi derrahi, cum sanguinem in vasculum hospes suus, Durandus nomine, excipiens, vni è seruis suis summo studio asseruandum tradidit. At nequam ille, instigante diabolo, sacrum illum cruorem in latrinam effudit, se latere posse confidens. Sed iustus Dominus lepra percussit malignū. Porro beatus Patriarcha, necdum peregrinationi suæ finem imponens, à Malbodio abiit Cameracum; vbi licet paucos moratus esset dies, tamen quis & quantus esset, innotuit, sanctissimæ scilicet matris & virginis basilica, ex qua eum custos, non sine iniuria, eiecerat, diuinitus ei patefacta; vnde & mox cœpit haberi clarissimus. Sed ille, nihil talè appetens, Tornacum se contulit, vbi etiam insigni miraculo Dominus coonestauit.

*Item Came-
r. cum, &
Tornacum.*

*Cruce sua li-
gnea sedat
Tornaci ma-
xima sedatio-
nem.*

ET ENIM cum orta esset in vulgo seditio exitiosa, passimque volitarent tela à ciuibus vibrata in ciues, ita vt nec ipse Princeps patris senior Balduinus, qui tunc ibi erat, furentem populum, per suos milites, ab armis posset reuocare, ecce beatus Patriarcha cum suis armis, puta cruce, precibus, & socijs peregrinationis, accurrens ad locum diri certaminis, confidenterque erigens scipionem suum, cui crucem infixerat, furentibus pacem exoptans, mox effecit vt sese inuicem oscularentur, tantoque tumultu sine sanguinis effusione sopito, ciuitas tota restituta pacis beneficio lætaretur. Jam multo tempore beatus Patriarcha non paruos longinquæ peregrinationis tulerat labores. Quibus cum tandem vellet Dominus finem imponere, Gandauum peruenit, vbi ante omnia S. Petri cœnobium, quod Blandinium vocant, inuisere voluit, sed visitantis virtus illic ignota fuit. Peruenit itaque tandem ad monasterium, quod sanctus Confessor Bauo suis meritis illustrabat. Regnabat per id tempus in Gallijs Robertus Rex, Flandriæ Marchionatum obtinebat Comes Balduinus, cœnobio S. Petri ad S. Bauonem præerat Abbas Eremboldus; atque is scilicet eum, comitesque eius, hospitio recepit, & peramanter curauit. Vnde & tum ipsius, tum Fratrum eximia charitate permotus vir sanctus, sensim cœpit in animum inducere, vt apud illos permaneat. Apparet autem hinc iudiciorum Dei abyssus multa. Ecce enim quem neque Armenia, neque Antio-

*Tandem ve-
nit Gandauum.*

Antiochena sedes, neque inde à sepulchro Domini vsque ad S. Bauonis monumentum, tam vasta terrarum spatia retinere potuere, Gandensis ecclesia retinuit.

EXHIBETUR autem inde tanto hospiti communis ecclesia, commune monasterium, communis quoque mensa: sed cubiculum priuatum, vbi cum suis quiesceret. Placet omnibus, nec vlli est onerosa eius sancta conuersatio; inuitat omnes ad meliora eius pia animi deuotio, nec fratres dumtaxat, sed etiam alios eius regionis homines quotidie confirmat eius sacra benedictio. Crebro namque inuisebat ecclesias Gandauensis ditionis, celebrabat Missæ sacrificia in singulis, populos vbiq; Deo pijs commendabat votis. Quibus etsi ob idiotiam imperitiam loqui nesciret, non tamen cessabat pro eis loqui ad Dominum. Quicquid autem ei à fidelibus oblatum esset, mox in pauperes conferebatur, quorum ille ab infantia curam gesserat. Vndique verò ad eum populus frequens confluebat, & per multi à varijs liberabantur incommodis. Nam etiam aqua, quibus manus eius fuissent ablatae, nequaquam erat virtutis expertis, & leuis manuum eius attactus ad depellendos morbos erat efficacis. Quin & qui sublimiori fidei deuotione præditi erant, his ad promouendam salutem sola sufficebat episcopalis benedictio. Et Fratres quidem non raro instabant apud illum, vt perpetuo cum ipsis maneret, sed surdo canebant, quippe qui constituerat in patriam reuerti: qua tamen in re minime illi consentiebant eius comites, quare & illis relictis, vno tantum socio itineris contentus, Abbatibus & Fratribus valefaciens, recessit. Sed paulo post instatur pedes, morboque correptus decumbit. Vnde, nec minori cum gaudio ad Sancti Bauonis monasterium reuocatur, quam fuerat cum dolore inde digressus. Vbi cum humana subsidia parum illi prodesse viderent, (erat enim exanymus simillimus) sanctorum in eâ Ecclesia quiescentium est visitatione recreatus, sancti scilicet Bauonis; & inter ceteros, sancti quoque Landoaldi. Illi enim in cœnobio inueniuntur, ubi tunc erat.

MENISIT autem postea sanus ad quinque menses, & rursus cogitat de reuertenda patria. Sed dum ille statuit, repetere Armeniam, à Christo euocatur ad patriam claritatis æternæ. Sauebat tum pestis horrendum in modum, vincelataque superstitibus multitudine morientium, vixque tot reliqui esse videbantur, quot possent cadaveribus humanis sufficere. Jam omni humani auxilij spe ablata, triduanum nō modo hominibus

*Visit ad S.
Bauonē rari-
quā unus ex
Fratribus.*

*Vndique con-
currit ad eū
deorum popu-
lus.*

*Tentat red-
re in patriā,
sed diuinitus
reuenitur.*

*Grassatur
sauebat
sauebat
sauebat*

Moritur vir sanctus, & simul sicut prædixerat, cessat pestis.

Sacrum corpus eum honorifice eleuatur.

nibus, sed etiam pecoribus indicitur ieiunium; iam sanctos omnes Patronos Gandavi quiescentes in vnum locum conferunt; cum beatus Macarius sæua illa pestilentia infectus, nutibus & signis prædixit, præter se, & alios duos, neminem deinceps ea peste occubiturum, quod & postea rei euentus approbavit. Nam postquam tertius aduenisset dicti ieiunij dies, cum designasset paulo antè baculo sepulturæ suæ locum in crypta B. Mariæ ante altare S. Pauli, ecce inter psallentes Fratres spiritum feliciter exhalat; sua morte, omnium velut mortem iam Deo placato, pestilentiam restringens, 4. Idus Aprilis, anno salutis millesimo duodecimo, S. Henrico Romanorum Imperatore, Rege autem Galliarum Roberto. Eleuatum est autem eius sacrum corpus integrum repertum sub Sigero Abbate quarto ab Exemboldo, idque 7. Idus Maij: cui eleuationi interfuere Balduinus Nouiomensis, & Lietbertus Cameracensis Episcopi, item Rex Gallorum Philippus, & Comes Balduinus. Multis verò miraculis etiam post obitum suum claruit vir beatus, quæ breuitatis causa præterimus.

VITA S. LEONIS PAPÆ, SCRIPTORIS Ecclesiæ, ex Ordinario nouo.

Rex Attila factus est S. Leonem quod petebat, ut desisset stare in quendam diuinum.

Veneratur, viri sanctum & Gensericus tyrannus.

LEO primus Etruscus, eo tempore præfuit Ecclesiæ, cum Rex Hunnorum Attila, cognomento Flagellum Dei, in Italiam inuadens, Aquileiam triennij obsidione captam diripuit & incendit. Vnde cum Romam ardenti furore raperetur, iamque copias, ubi Mincius in Padum influit, transire pararet, occurrit ei Leo, malorum Italiæ impendentium misericordiam permotus. Cuius diuina eloquentia persuasum est Attilæ, ut regrederetur. Qui interrogatus a suis, quid esset, quod præter consuetudinem tam humiliter Romani Pontificis imperatæ faceret, respondit, se adstantem quendam alium illo loquentem, sacerdotali habitu vestitum esse, sibi stricto gladio mirantem mortem, nisi Leoni obtemperaret. Quare in Pannoniam reuersus est. Eo autem Romæ singulari omnium lætitia exceptus, paulo post inuadenti urbem Gensericus, eadem eloquentia viri & sanctitatis opinione persuasus, ut ab incendio, ignominie, ac cadibus abstineret.

SEd cum Ecclesiam à multis hæreticis oppugnari, meque

Celebratum sub ipso Concilio Chalcedonense.

Eius pia quam instituta.

meque à Nestorianis & Euthychianis exagitari videret, totum se ad eam purgandam, & in fide Catholica confirmandam, contulit. Quare Concilium Chalcedonense indixit, ubi sexcentis triginta coactis Episcopis, Nestorius Eutychiusque condemnati sunt, & Dioscori fracta superbia, eiusque Concilij decreta, sua auctoritate confirmavit. Quibus actis, sanctus Pontifex se ad reficiendas & ædificandas Ecclesias conuertit. Cuius suasu Demetria, pia femina, sancti Stephani ecclesiam construxit in suo fundo, via Latina, tertio ab vrbe milliario: ipse via Appiæ sub nomine sancti Cornelij alteram condidit. In tribus basilicis, Petri, Pauli, & Constantiana, cameras extruxit. Ædificauit monasterium vicinum basilicæ S. Petri: sepulchris Apostolorum custodes adhibuit, quos cubicularios appellauit. Statuit vt in actione mysterij diceretur, Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam. Sanxit ne Monacha benedictum capitis velamen reciperet, nisi quadraginta annorum virginitatem probasset. Quibus, & aliis præclare gestis, cum multa sanctè & luculenter scripisset, tertio Idus Aprilis obdormiuit in Domino. Sedit in Pontificatu annos viginti vnum, mensem vnum, dies tredecim.

VITA S. GODEBERTÆ VIRGINIS, ex ea quæ est apud R. P. Laurentium Surium.

Tom. 7.

S. Godebertæ gentis & pia educatio.

Petit ad nuptias.

DIEM hunc insignem egregiæ virginis Godebertæ, fratres charissimi, solenniter celebraturi, eam, cui sacrata est, ita vt par est, obnixè prius deprecemur. Nata est virgo Godeberta ex parentibus Christianis in pago Ambianensi. Quæ cum baptizata esset, & creuisset, sanctæ fidei institutiones vndeunque libenter excipiebat, etiam in tenera ætate sanctæ crucis signo se communiens, Sanctorum quoque precibus noctu deique se humiliter commendans, nec non & læsciuarum quoque adolescentularum vitans conuentus. Ceterum à parentibus accuratè educata, cum ad nubiles peruenisset annos, permulti nobiles eam ex nobilibus nobiliter natam sibi sponsam expetebant. Verum parentes eius, cum essent Regis beneficiarij, non audebant, inconsulto Rege, cuiquam eam in matrimonium collocare. Quæ res cum apud Regem Clotanium ageretur, omnesque ad Regis voluntatem animis intenderent, in medium illorum, non sine nutu Dei, beatus Eligius

*Despōdet eū
S. Eligius
Ch. xv.*

Eligius se ingessit, & virginem illam aureo suo annulo, tamquam arthabone, Christo sponsam, coram Rege & parentibus eius, fidentissimè despondit & dedicauit. Ecce autem ineffabilem sancti Spiritus gratiam. Confectim puella, diuino iam, ut post putauit, amore grauida, spreta omnis carnis voluptate, Regi & parentibus constanter valefecit, seque beatissimo Præsuli Eligio consecrādā grato animo cōmendauit.

*Adheret bea-
ta virgo eidē
sancto uiro.*

REGEBAT tum ille vir sanctissimus Nouiomensē ecclesiam, eiusque doctrina & exemplis multi ab errore conuersi, abiecto dæmonum cultu, fident Catholicam gratulabundi complectebantur. Quem cum Godeberta spiritalem sibi Patrem coram Rege & Principibus elegisset, parentum persuasiones liberrimè reiecit, & eum absque ulla mora secuta est. Ea autem res tam inopinata, omnibus magnum stuporem attulit. Porro eius pater illacrymans, amanter eam contemplabatur: Rex quoque Clotarius, videns tam subitam nuptiarum mutationem, non parum admirabatur diuinæ potentiae virtutem. Quin etiam ut virginis illius precibus apud Dominum adiuuaretur, promptam animi eius deuotionem primus ipse regia munificentia confirmare volens, assentientibus illis qui aderant, eam oratorio S. Georgij, quod Nouiomi habebat, suum ei dedit palatium, addens duas villas ex fisco regali, cum duodecim fœminis, quæ illius regimine continerentur. Quare & conuenientes in eo oratorio, quod erat in Nouiomensis oppidi suburbiiis, die ac nocte indefessis animis Deo seruebant: nec non & Godeberta virgo, à sancto Eligio edocta, secum commemorantes, tum verbis tum multifariis virtutum exemplis sedulo instituebat.

*Donat. Rex
Nouiomi ora-
torium san-
cti Georgij, in
suo palatio,
pro, constru-
da monaste-
rio.*

HO MINVM enim secularium consortia deuotans, biduana & triduaana cōtinuabat ieiunia, esurientibus cibum, sitientibus potum, nudis vestimenta (cum ipsa interim his omnibus indigeret) studiosè ministrabat, pernox in precibus, & id genus aliis exercitiis. Quam eius constantiam pius Dominus considerans, virtutem quoque eius omnibus palam declarare voluit. Crebra namque propter eius preces efficiebat miracula, cæcis visum, claudis gressum, paralyticis sanitatem restituens, quodque his maius est adhortationibus etiam nō raro infideles ad fidem traducens. Accidit autem aliquando, ut propter populi peccata apud Nouiomenses pestis fœuissima grassaretur. Fugiebant autem quicumque poterant. Si quis enim aliquem sepeliret, mox ipse sepeliendus efferebatur.

*Multa per
eam efficit
Deus mira-
cula.*

In tanta

In tanta ergo vrbis eius vastitate & calamitate, beata Godeberta ciuium miserata, triduanum eos suscipere ieiunium admonuit, in preces quoque cum lacrymis incumbere, & præstare eleemosynas. Proponebat eis salutarem Niniuitarum penitentiam, item exempla Dauidis, Petri Apostoli, Mariæ peccatricis, & latronis in cruce. Quibus sermonibus virginis animati ciues cum ingenti deuotione triduanum illud suscipere ieiunium, moxque meritis & intercessionibus eius, pestem illam à se depulerunt. Sed & paucis post diebus, sancta virgo ob nimiam teneri corpusculi macerationem, in molestissimum morbum incidit.

*Pellit suo me-
rito, & indi-
cto triduaano
ieiunio, gra-
uissimā pesti-
lentiam.*

ACCIDIT tum ut apud summam beatissimæ Mariæ virginis ædem inopinatum erumperet incendium, & eius repentino discursu, totius ecclesiæ ornamenta omnia absumerentur, flammaque longè lateque peruagata, omnia voraret. Cuius vim cum ferre nemo posset, omnes fuga sibi consulebant, beatissimæ Mariæ ædem principalem Deo committentes. Verum perturbata hoc nuncio virgo Godeberta, tametsi decumbens grauissimè attamen iussit se in sede efferri, & fœuientibus flammis fidenter opponi. O rem miram! Deposita in ipsa penè flammarum voragine, cum multi iam eius vitam desperarent, sanctæ Crucis signum, quod cunctis in periculis saluberrimum nouerat, fidentissimè opposuit: & statim ignis extinctus est. Quibus adeoque aliis miraculis beata virgo cum vbique celeberrima haberetur, etiam ex longinquis regionibus multi ad eam ægri confluebant, quibus ipsa suis precibus à Domino sanitatem impetrabat, donec tandem videns Dominus animum eius in sanctæ religionis proposito firmum & immotum, ne qua malitia mutaret cor eius, de terrestribus ad cælestia eam euocauit, & de labore transtulit ad requiem sempiternam, ubi iam cum sanctis virginibus fruitur cælestis paradisi amœnitate, & pro nostris peccatis, coniuncta Deo, absque intermissione Dominum deprecatur. Porro humatum est corpus eius tertio Idus Aprilis in B. Georgij oratorio, in arde quæ nunc Sanctorum Apostolorum dicitur, ubi etiam corpus S. Mommoleni, eiusdem vrbis Episcopi, honorificè conditum est: ubi & multa eius intercessione malè valentibus & egenis præstantur beneficia ad gloriam nominis Dei.

*Signo Crucis
extinguit ma-
ximum incen-
dium.*

*Migrat ad
Dominum.*

*Adest se inuo-
cantibus etiā
post mortem.*

V I T A

*Est vita scri-
pta per ser-
aquale 10. 7.*

VITA V. ALFERII, PRIMI ABBATIS
Cauensis, prope Neapolim, ex ea quae est apud R. P. Surium.

XII. APRILIS.

*VI. Alferius
vixit in aula
Principis Sa-
lernitani.*

*Ex morbo
quodam subito
renouerat se-
culo.*

*Fit mona-
chus Clunia-
ca.*

*De madatur
ei cura om-
nium ferè mo-
nasteriorum ci-
uitatis Saler-
nitanae.*

*Fundat cenno-
bium Cauen-
se.*

VIR Domini Alferius, ex Salernitana ciuitate oriundus fuit. In qua cum bonis polleret moribus, & literarum scientia apprime eruditus enitesceret, Principi eiusdem ciuitatis magna familiaritate coniunctus est, & inter primos palatii ingenti cum honore susceptus. Vnde & quodam tempore, rebus ita exigentibus, cum à praefato Principe ad Regem Germaniae nuncij mitterentur, probitatis suae merito vir venerandus eligitur, & in Gallias, pro perficiendis principalibus negociis, apocrisarius destinatur. Quod tamen non tam humano iudicio decerni coeperat, quam diuino: videlicet, ut, qui iam magnus in caelorum regno censebatur, ad alia magis tenderet. Nam ubi ad ecclesiam B. Michaëlis de Clusa venit, grauem corporis valetudinem incurrit, qua etiam impellente, legationem mutare placuit: nempe mortis, ut putabat, festinatione perterritus, seculo renunciare proposuit. Et quidem vir vitae valde venerabilis Odilo, Cluniacensis Abbas, forte tunc ad idem coenobium venerat: quem cum plurimum vir Domini Alferius rogaret, ut habitum sibi sanctae religionis imponeret, Cluniacum deductus est, ibique quod pie postulauit, obtinere promeruit, sicque deinde postquam religionis habitum sumpsit, omnem illam strenuitatem seculi ad diuina studia conuertit. Coepit enim magnis desideriis superna quaerere, qui solebat ingenti studio strenuus pro temporalibus apparere.

QUI cum plurimum temporis in secretiori claustru conuersatione perageret, licet valde esset acceptus fratribus, tamen, memorato Salerni Principe obtinente, remittitur, atque adeo eiusdem ciuitatis ferè omnia monasteria ei regenda committuntur. Sed vir sanctus internae quietis splendoribus afflatus, exteriorum negotiorum tenebris diu praepediri noluit. Quare & dimissa ciuitate, longè in excelsi montis latere, cui Fenestra vocabulum est, quietis suae locum subiit, primusque praee omnibus Metelliani cauum, monachorum mansionem fecit, & ut aperte iam cernitur, omnis nostrae multitudinis seminarium fuit. Sed ecce ingentis & terribilis speluncae secretis repositis, solusque soli Deo vacans, solique placere desiderans, dum mundi gloriam fugit, ad laudis tamen suae praeconium vicinarum urbium ferè omnium linguas mouit. Coeperunt

nam

namque nonnulli seculum relinquere, & eiusdem se magisterio subiugare. Inter quos & vir venerabilis Leo Lucensis, & Desiderius Beneuenti nobilis, ad æmulandum pie virtutis eius studium, se eius magisterio subdiderunt. Quorum nimirum alter post eam Gauensi monasterio praefuit, alter S. Benedicti Montis Cassini Abbas constitutus, dehinc in totius orbis culmine, videlicet Romanae Ecclesiae Pontificatu sublimatus est.

INTERIM humani generis inimicus, sancti viri successibus valde inuidebat: Vnde & quadam die cum Salernum euntem cerneret, super excelsae rupis verticem se ei obuium praebuit, & iumentum, cui insidebat, exterrens, per immensum montis praeruptum in praecipitium dedit. Et quidem qui eum comitabantur, à multo fletu ad oram maris veniant: Verum, laus tibi, o bone Iesu, incolumem laeti conspiciunt, quae lugentes inuenire mortuum crediderunt. Sicque factum est, ut antiquus hostis se tanta viri venerabilis virtute superatum erubescens, inde eiusdem gloriam auxerit, vnde eam extinguere molendo cogitabat. Sed & alio quoque tempore dum quidam Salernitanæ ciuitatis viri irruentium latronum impetum fugerent, ad vicina cellae viri Dei loca peruenerunt, ubi cum pausare sub rupe quadam voluissent, ingens saxum de eadem rupe dissiluit, & quendam ex eis Burellum nomine conterens, extinxit. Quem ut socij mortuum atque contritum cernerent, ad viri Dei monasterium, iam inclinato vespere, sepeliendum detulerunt: quibus Pater venerabilis praecipit, ut nocte illa discederent, atque sequenti die ad sepeliendum, quem detulerant, redirent. In eodem vero specu Pater sanctus iam oratorium construxerat, in quo poni feretrum iussit: & assumpto Leone discipulo suo, cuius superius mentionem feci, in oratione eadem nocte vigilauit. Mane igitur factò, defuncti illius comites redeunt, Sed ecce, mirabili stupore & gaudio, quem mortuum dimiserant, non solum viventem, sed etiam incolumem receperunt.

QUI etiam coepit vir Dei spiritu prophetiae pollere, id quod sequentia facile ostendent. Quidam namque de vicinioribus locis quendam ad eum enigmum vinctum ferro duxerunt, suppliciter deprecantes, ut ei manus imponeret, atque immundum ab eo spiritum fugaret. Quibus vir venerabilis respondit, dicens: Hic non me viuente, sed moriente, sanabitur. Quod profecto ita impletum, testati sunt qui noverunt. Sic & venerando viro Leoni, discipulo suo, atque aliis condiscipulis praecerat, ut post eiusdem mortem in eodem

y

mona

Is est Victor 3.

*Praecipitatus
a demone de
excelsa rupe,
nihil tamen
lesus est.*

*Opprimitur
quidam casu
ingentis saxi.*

*Idem per vi-
rum veneran-
bilium a mor-
te excitatur.*

*Retrahit
vir venerabi-
lis sub morte,*

*id quod prius
constituerat
secundum ho-
minem.*

monasterio plusquam duodecim fratres simul esse nunquam debuissent; ne si numerum prædictum excederent, sustentari de rebus monasterij nequaquam possent. Sed cum iam ferè de hoc seculo esset profecturus, eisdem discipulis vocatis ad se, ait: Ego quod de numero fratrum constitui, secundum hominem dixi. Nam (quod mihi Dominus reuelare dignatus est) in hoc monasterio innumerabilis multitudo ad eiusdem scripturam colligenda est, atque qui eos ad regnum suum congregat, temporales etiam sumptus semper ministrabit. Hoc autem vir Dei voce protulit, nos stupemus in opere.

*Claret spiritus
Prophecia.*

Nec minus dum læta futura protulit, quæ etiam eos manerent aduersa nūciauit. Post obitum meum, inquit, quidam in hoc ouile Dominicum lupus ingredietur, pacem communem turbare nitetur, sed turbari refugire, quia citius extinguetur. Quod profectò ita factum, antiqui monasterij senes referre soliti sunt. Nam quidam turbine secularium fultus, postquam vir sanctus obiit, monasterium irrupit, eiusdem successorum expulit, sed pastorem locum, quem impunè sibi usurpare se credidit, diuina ultione percussus, ei quem expulerat, liberum citò dereliquit. Atque hæc ad nos de tanti Patris vita atque miraculis peruenerunt; non quod ista sola fuerint, sed quia sanctus plura exercuit, quæ humiliter occultauit; puta, quo abstinentiæ rigore corpus attriuerit, quibus vigiliis, quibus lacrymis quotidie cælestia flagitauerit, quam etiam fortis fuerit in aduersis, quam mitis in prosperis. Sed verò, quid in præscientia rerum tantum puritatem cordis eiusdem asserimus, qui ab his, à quibus optimè notus est, tantus asseritur, ut ipsum etiam humani generis redemptorem, in carne adhuc positus, videre mereretur? Dicunt enim, quod ante sextum sui exitus diem, ei Dominus Iesus Christus apparuit, ei que dixit: Die cenæ meæ venies ad me.

*Prædictis di-
uinitus de suo
obitu.*

Et tunc quidè Pater venerandus quanta lætitia & gaudio exultauerit, quibus desideris diem tantæ promissionis expectauerit, cogitando colligat qui potest; quia dici non præualeat. Quo nimirum die veniente, impleuisse fertur omnia quæ ad tantæ solemnitatis ministerium debebantur. Nam Missarum solennia celebravit, fratrum pedes abluit, pauperibus donatiua distribuit. Nec multo post, constituto discipulis Patre Leone videlicet, venerabili viro, cuius supra mentionem feci, eis ad refectorium dimissis cellulam speluncæ, in qua manere consueuerat, intrauit, se in orationem dedit, atque inter ora-

tionum

tionum verba non multo post in Redemptoris manus ultimum spiritum tradidit. Dubium quippe non est, quod ad eum deducendum accesserit, qui ante sextum diem hunc inuitare dignatus est. Obiit autem vir vitæ valde venerabilis, senex & plenus dierum, cum ferè centum viginti esset annorum, (quod sanè omnibus mirabile est) ita tamen sanus & fortis usque ad extremam horam mortis, ut nec præ tam decrepita ætate caligaret, nec aliqua debilitate deficeret. Nam usque ad extremum vitæ suæ tempus clarissimè & legit & scripsit, Missas celebravit, & omne pastoralis sui ordinis ministerium valenter exhibuit, loco illi, quem incoluit, etiamnum se præsentem ostendens.

*Migra' felici-
ter cum sive
esset centum
viginti anno-
rum.*

*Nota aliquid
miri.*

VITA S. ERMIGILDI FILII REGIS

Vvisigothorum in Hispania, ex D. Gregorio lib. 3. Dialog.

XIII. APRILIS.

* Cap. 31.

SICUT multorum, qui ab Hispaniarum partibus veniunt, relatione cognouimus, nuper Ermigildus Rex, Liuigildi Regis Vvisigothorum filius, ab Arriana hæresi ad fidem Catholicam, viro reuerendissimo Leandro Hispalitano Episcopo, dum mihi in amicitia familiariter iuncto, prædicante, conuersus est. Quem pater Arrianus, ut ad eandem hæresim rediret, & præmiis suadere, & minis terrere conatus est. Cui cum ille constantissimè responderet, nunquam se veram fidem posse relinquere, quã semel agnouisset, iratus pater, eum priuauit regno, rebusque exspoliavit omnibus. Cumque nec sic virtutem metis illius emollire valuisset, in arcta illum custodia concludens, collum manusque illius ferro ligauit. Cœpit itaque idem Ermigildus, Rex iuuenis, terrenum regnum despiciere, & forti desiderio cæleste quærens, in ciliciis vinculatus iacens, omnipotenti Deo ad confortandum se preces effundere; tantoque sublimius gloriam transeuntis mundi despiciere, quanto & religatus agnouerat nil fuisse, quod potuerit auferri.

*S. Ermigildus
reueratur ab
Arrianismo
per S. Leandrum.*

*Coniicitur
propterea à
Patre in
carcerem.*

SED & superueniente Paschalis festiuitatis die, intempeste noctis silentio ad eum perfidus pater Arrianum Episcopum misit, ut ex eius manu sacrilegæ consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad patris gratiam redire mereretur. Sed vir Deo deditus, Arriano episcopo venienti exprobavit ut debuit, eiusque à se perfidiã dignis increpationibus repulit: quia etsi exterius iacebat ligatus, apud se tamen in magno mentis culmine stabat securus. Ad se itaque reuerso

*Fortiter re-
pellit Arria-
num Episco-
pum ad se
missum.*

y 2 Epif

Coronatur
martyrio.

Episcopo, Arrianus pater infremuit, statimque suos apparatus misit, qui constantissimum Confessorem Dei illic, ubi uidebatur, occiderent; quod & factum est. Nam mox ut ingressi sunt, securim cerebro eius insidentes, vitam corporis abstulerunt; hocque scilicet in eo valuerunt perimere, quod ipsam quoque, qui peremptus est, in se constiterat despexisse. Sed pro ostendenda vera eius gloria, superna non defuere miracula. Nam coepit in nocturno silentio psalmodiae cantus ad corpus eiusdem Regis & Martyris audiri. Quidam etiam ferunt, quod illic nocturno tempore accensae lampades apparebant: unde & factum est, quatenus corpus illius, ut videlicet martyris, iure a cunctis fidelibus venerari debuisset.

Poenitet impius pater, sed non ad salutem.

Et quidem pater perfidus & homicida, commotus poenitentia, hoc fecisse se doluit, nec tamen usque ad obtinendam salutem pertinuit: nimirum quia vera esset Catholica fides, agnouit; sed gentis suae timore perterritus, ad hanc peruenire non meruit. Interim oborta agri tudine, cum ad extrema perductus esset, Leandro Episcopo, quem prius vehementer afflixerat, Richardum Regem, filium suum, quem in sua haeresi reliquerat, commendare curauit, ut in ipso quoque talia faceret qualia & in fratre suis exhortationibus fecisset: eaque commendatione expleta, defunctus est. Post cuius mortem Richardus Rex non patrem perfidum, sed fratrem martyrem, sequens, ab Arriae haereseos prauitate sincere conuersus est. Sed & totam quoque Vvisigothorum gentem ita ad veram perduxit fidem, ut nullum in suo regno militare permetteret, qui regni Dei hostis per haeticam prauitatem non timeret. Nec mirum quod verae fidei praedicator factus est, qui frater est martyris, cuius hunc quoque merita adiuuant, ut ad omnipotentis Dei gremium tam multos reducat. Qua in re considerandum nobis est, quia totum hoc agi nequaquam posset, si Ermigildus Rex pro veritate mortuus non fuisset. Nam sicut scriptum est: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert, hocque fieri videmus in membris, quod factum scimus in capite.

Recchardum.

Conuertitur tota gens Vvisigottorum.

Joan. 12.
Nota quid praestet persecutiones seu martyria.

S. Hemeregildi genus & educatio.

VITA S. HEMEREGILDI, EX IOANNE

Maldonato Hispano.

XIII. APRILIS.

HEMEREGILDVS filius Lenogildi regis Gothorum in Hispania, suasu monitumque Leandri Hispalensis Episcopi relicta

relicta Arianorum impietate, catholicam tenuit veritatem, catholicoque ritu baptizatus est. Quod Lenogildus pater intelligens, precibus ac pollicitationibus est conatus, ad haeresim filium reducere. Sed Hemeregildus intrepidus ac constans, non deserturum asseruit, catholicam, quam a Leandro didicerat veritatem. Pater filij derestatus peruenienti, abdicat, in vinculaque conicit aeternissima. Hemeregildus nihil non pro Christo libenter tulit, nec magni quidem putauit pro aeternis temporalia commutare. Paschalis dies aderat, & pater tentabundus, Episcopum quendam Arianum ad filium in carcerem misit, qui eucharistiam porrigeret. Ille respuit, nec ab Ariano voluit accipere: quin episcopum ipsum haereseos redarguit, aeternoque supplicio deuouit. Excanduit rex auditis his, & missis exemplo apparitoribus, iubet, filium morte damnatum crudelissime necari, dissectoque cerebro seuerissime trucidari. Quod regius athleta tam tulit fortiter quam pie, & per martyrium ad caelos euolauit: Poenituit tamen postea Lenogildum perpetrati patricidij: Recaredumque filium ac successorem Leandro moriens commendauit. Quem Leander instituit, & catholicum fecit. Quo quidem sub rege Arianorum haeresis penitus extirpata est.

Satellitibus
sive ministris
regum & magistratum.

VITA SS. TIBVRTII ET VALERIANI,
ex Ioanne Maldonato Hispano.

XIII. APRILIS.

TIBVRTIVS & Valerianus, a diua Caecilia sponsa Valeriani, multis interuenientibus miraculis, ad Christum conuersi sunt. Quippe Valeriano identidem angelus obuersatus, sponsae dicta confirmauit, quae angelum habere dictitauerat amatorem. Itaque baptizati ab Vibano pontifice, probeque instructi, corpora sanctorum, quae praefectus urbis Almachius passim laniabat, sepulturae tradere studebant. Tantis tamen demum ab Almachio, multisque verbis ac verbis castigati, quod vilibus homuncionibus sua traderent, quod damnatorum corpora sepelirent, illorum se, dixerunt, seruos fieri cupere, quos ille damnatos appellabat. Admonet tum amicum Valerianum Almachius, remoto Tyburtio, ut sacrificet, ne vitae cateat voluptatibus: ille Christo se vero Deo sacrificare, non autem Ioui homicidii adulterisque sordidato, satis audaciter est professus. Quare fustibus caesus est, & capite simul cum fratre;

SS Tiburtij
& Valeriani
ad Christum
conuersio.

tre, ni Iouis ad aram mox sacrificarent, damnatus. Ad aram Iouis tracti, cum nec thura dare, nec genua flectere vellent, securi sunt ambo percussi. Eorum animas cum Maximus deieret, se correptas ab angelis in cœlum videre, deferri: multi ex carnificibus crediderunt. Erat Maximus, cuius fuerant custodia Tyburtius & Valerianus commissa, qui doctus ab eis ac in fide præstructus, cum in eorum ultimo supplicio carnifices in libertatem Christianam asseruisset, cum nouis Athletis * plumbatis ad mortem cæsus est.

*Plumbata
sunt plū
beæ, ex quibus
fiebat sauis-
simū flagellū.*

VITA V. LYDVVIDÆ VIRGINIS HOLLANDICÆ, ex ea quæ est per Fratrem Ioannem Brugmanum, Franciscanum.

XIIII. APRILIS.

LYDVVIDA virgo, quæ in Comitatu Hollandiæ in oppido Schiedamensi traxit originem è domo valde religiosa, patrem habuit Petrum, matrem Petronillam, labore manuum suarum victum sibi comparantes. Petri parens Ioannes, vir fuit vitæ laudabilis; qui viduus corpus attenuauit inedia, biduanis ac triduanis ieiunijs hebdomadatim illud afficiens, cique effæcto non nisi panem & aquam præbens. Confitebatur semper peccata sua Sabbathi die, & sacrosanctam Eucharistiam decimo quinto quoque die percipiebat. Cuius filius Petrus, ex sua vxore Petronilla nouem proles sustulit, mates octo, feminam vnam * Lydvidam, quod potest Latine dici Latæ patientiæ: reuera enim, vt sequens docebit historia, tanta & tam multa perpessa est hæc sacra virgo. Ea cum septennis esset, missa crebro à matre vt fratribus ientaculum aut quidpiam eiusmodi adferret, clam ibat in templum, & sublatis in cœlum manibus coram memoranda illa, quæ Schiedami est, sacratissimæ Virginis imagine, ab intimo pectore ardentem promebat precatiunculam. Accedente verò inde ætate, hortabantur eam mundo dediti homines, vt viro nubere. Erat enim formosa corpore, in tractandis quoque rebus domesticis, tametsi duodecim annos nata dumtaxat, sanè perita & exercitata. Inde verò fiebat, vt etiam opulenti & honesti viri eam sibi à patre coniugem expeterent. At illa constanter simul & vercundè: Nullus, inquit, vti confido, me mortalium eò allidere poterit, vt spontè nubam. Quod si vi coacta fuero, rogabo Dominum

*V. Lydvidæ
religiosissimi
parentes.*

** Lydvid
ita Mel.*

*Suffragatur
horas, vt exi
coram imagi
ne D. paræ.*

*Magno ani-
mo spernit
nuptias.*

minum, vt ea me corporis deformitate afficiat, quæ omnium animos facile à me auertat. Sed nec inane fuit desiderium.

ET ENIM annos nata plus minus quindecim, ex diuturno morbo admodum deformis effecta est, sed & non multo post in glaciæ fragmenta casu prostrata costa vna corporis, frangitur. Accersuntur vndequaque medici prece & pretio. In pectore, & sub costis innumeræ exstebant perpeffiones, accedebat durissimum apostema iudicio medicorum fiebat semper posteriora deteriora prioribus: absumebantur exiguæ parentū facultates, tandem & de vita puellæ desperabatur. Consolabatur filiam grandæuus pater, vt potuit, cum ipsa tandem immodico victa cruciatu, sui penè impos, è lectulo se deiecit in sinum patris. Inde diruptum apostema est. Porro humor noxius apostematis, per corporis membra se diffundens, diuersas attulit virgini agritudines molestas valde. Computrescebant apostemati vicina membra, marcescebant propinqua corporis intestina, vermes horridissimi è corpore emergebant tribus locis. Erant foramina illa magnitudine fundi scutellæ communis. Vermes autem inde erumpabant quandoque centum, nonnunquam ducenti, vt plurimum, amplius centum. quotidie, quorum adspæctus sanè horrendus, crassities instar extremæ partis fusi vltationis, longitudo qualis est articuli in digitis. Deinde & dextrum brachium ignis, quem sacrum vocant, vsque ad ossa consumpsit. Caput etiam eius dolorum aculeis & malleolis compungebatur, frontem fissura longa & lata atque flexuosa deformabat. Mentum quoque ad labrum vsque fissum erat, & concreto sanguine tumidum, ita vt non rarò liberè cloqui non posset. Oculus alter penitus cæcatus erat, alter lumen naturale, sine effusione sanguinis, nouoque cruciatu ferre non potuit.

VOMERAT rubrâ aquam tanta copia, vt plerunque mense vno vas inde impleri posset, quod à duobus viris portaretur. Pulmonis quoque & hepatis reiciebat particulas. Quin & calculo instar columbini oui magno dirissimè afflictabatur, ita vt sæpissimè & sensu & loquela destitueretur. Et ne singulis immorer, non erat vllum in corpore membrum, quod inauditis non esset doloribus obnoxium. Et primis quidè annis quatuor afflictionis suæ, secundum exteriorem hominem, patiebatur vnicuique inuita, & erat ei molestum quicquid cernebat. Erat autem tum quidam vir Dei Ioannes Potiqui, tanquam à Deo missus, cœpit eam hortari ad patientiam, cōmemorare

*Frangitur eī
vna corporis
sui costa.*

*Patitur im-
mensos dolo-
res.*

*Erumpunt è
corpore eius
horrendi ver-
mes.*

*Inter alias
multas mis-
eras patitur
& calculum
instar colum-
bini oui.*

*Allata ad eam
V. Eucharistia,
subito mirabiliter
compungitur
ad tolerandū
omnia patienter.
Iniisit eam
Margareta
Comitissa
Hollandia.*

*Nem multi
alij.*

*Nota aliquā
verē mirum
de eius cibo
et sermone.*

*Moret sine
cibo per integram
hebdomadam.*

quoque ei Christi passionem, idque semel atque iterum. Quod idē cum tertio ad eam venisset, afferens sacrosanctam Eucharistiam, ut solet ad aegrotos, eam sic est allocutus: Hactenus, inquiens, ego te incitare conatus sum ad commemorandam passionem Domini tui: iam verò ecce ille ipse tibi loquitur. Quod si fortiter & constanter ei obtemperaueris, erit merces tua magna nimis. Vix ille verba finierat, & in tantas virgo prorupit lacrymas, ut diebus quindecim vix eas potuerit cohibere. Ab eo autem die, crescente morbo, confirmabatur spiritū, passionem Christi in septem distinguens partes, nec vllum temporis punctum sine eius commemoratione abscedere patientis. Atque interea peruenit ad Margaretam Hollandiæ Comitissam famam patientiæ eius: quæ & medico suo accitō, properauit ad eam. Accedit medicus Godefridus: arte sua, quam potest reuerenter, extrahit e corpore intestina eius: marcidam ponit seorsum, saniora reseruat, comperitque e spina dorso emergere vermes quos diximus.

Sed & permulti inde moti sunt, etiam in locis longinquis, ut eam inuiserent, inter quos venit etiam herbarius quidam peritissimus, qui se putabat aquis distillatis aliquid effecturum in illa. Sed cum ingenti studio vnum fortē vulnus curaret, mox turgente hydropii in parte illa, fiebant postrema deteriora prioribus. Virgo autem patientissima, licet sciret à Domino fieri quæ patiebatur, ne tamen sibi præfidere, aut Dominum tentare videretur, omnia tacita perferebat. Atque hoc sanè admiratione dignissimum est, quòd Lydvvidiam amplius triginta annis, non tantum comedit panis, quantum viro sano ad vitam sustentandam, triduo sufficeret; nec plus dormiuit, quam satis esset homini in eolumi trium nocturno spatio. Ad hæc & toto illo tempore, quo viscera eius cōputruerunt, & vermes eruperunt, nullus tamen ex ijs foetor exstitit: Totidem quoque annis terram non attigit pedibus suis. In ipsis ægrotationis eius primis annis, interdum sumebat valde exiguum pomi fragmentum. Quòd si nonnunquam buccellam panis cum paruissimo lactis aut cereuisiæ liquore deglutire vellet, fiebat id non sine multo dolore. Postea verò illo qualicumque relicto alimento, parum cinnamomi, aut e da tylo, idque rarissime, capiebat. Ac tandem omni cibo abstinens, tota hebdomada per exiguum sumebat vini diluti, admixto saccharo. At verò interea mater eius Petronilla migrat ad Dominum: Cui anxie roganti, cum promisisset Lydvvidiam spiritualia sua se ei apud Dominum

num impertituram, tanquam prius egena meritorum, cingulum tunc quoddam crassum & hispidum, ex equorum pilis cōfectum, sibi comparat, eoque usque ad mortem marcidum corpusculum stringit.

PRAETEREA autem visibiliter quoque cum Angelo suo loqui consuevit, eiusque frui consortio & obsequijs. Priuabatur autem nonnunquam eiusmodi apparitionibus, propter hominum aduentantium frequentiam. Itaque & si quid pulueris ex mandanorum hominum colloquijs contraxisset, ilico confessione detergebat, confessorium habens Dominum Ioannem VValteri, virum bonum, & verè Israëlitam. Habebat autem hæc virgo sancta virgam quandam, qua solebat, æstu aut febre ipsam infestante, vel attrahere vel amouere cortinam ad lectulum eius pendentem. Porro cum Schiedamum aliquando incendium vastaret, multi ex vicinis Lydvvidiam exportare volebant, quod tamen ipsa ad extremum prohibuit, sicque stipula illa periit. Accedit interea sauiissima febris, extendit virgo suo more manum ad virgam, sed eam abesse comperit. Tum verò præ nimis doloribus lacrymari cœpit, maxime quòd nemo adesset qui ipsam adiuuaret. Sed statim adfuit Angelus eius, lignum quoddam adferens, eiusque corpori transversum imponens. Nullus autem nouerat genus eius ligni, mirum spirantis odorem. Erat verò (ut & Angelus ei dixerat) contra demones flagellum & supplicium: quod non auditione dumtaxat ego accepi, sed etiam oculis meis intuirus sum. Eripse quidem, ut dictum est, nulla corporis alimonia indigebat, sed tamen propter deuotionem eorum, qui Deum in illa venerabantur, retinebat eleemosynas oblatas, noscens scilicet pauperum nomina, & habitacula. Et ecce etiam res miram.

CONTIGIT aliquando, ut cum vicinis diuidendæ vaccæ quarta pars ei cederet, ad alendos pauperes. Ex qua cum ministræ eius quandam portionem cum piscis coissent, & triginta domibus inde ad saturitatem distribuissent, quædam ait Lydvvidiæ: En, quemadmodum iussisti, triginta pauperum domibus de carnibus & piscis tuis ad satietatem dedimus, & tamen nihil in olla diminutum videtur. At euestigio illa respondit: Non pro meis meritis, sed pro sua bonitate id fecit Deus. An non ille dixit: Date, & dabitur vobis? Plerique autem ægri confluebant ad eam pro consilio recuperandæ valetudinis obtinendo: quos illa sæpe in utroque homine curauit, pijs exhortationibus eos inducens ad respicientiam, & Christi virtute à cor-

*Fructus consolatione
Angelica.*

*Conflagrat
Schiedamum.*

*Adfertur ad
eam diuinitu
lignum quod
dam admodū
efficit contra
demones.*

*Diminutus
augerur id
quod datur
pauperibus.
Est adhuc in
criniali, etia
de crumena
sepe.
Luce 6.*

Passim celebratur ab omnibus ut sancta.

poribus ægritudines quoque depellens. Confluebant autem etiam ad eam ex omni parte multi monasticæ vitæ cultores, tationibus & angustijs afflictis, permulti quoque nobilissimi vtriusque sexus homines. Sæpèque ei diuinitus reuelabatur, si quis viretur, si quis scandalizaretur, si quis contristaretur, aut alijs laboraret modis. Ipsa verò orabat precibus, obsecrabat gemitibus, cogebat lacrymis Deum: inuitabat promissis, instruebat doctrinis, terrebatur minis proximis. Certè tota vita eius in Christi rebus gestis versabatur, ijs meditandis trahebat ardentissima ab imò pectore suspiria, & ab oculis lacrymarum fundebat imbres, ijsque deficientibus guttas sanguineas.

Ardentissimè flagrat erga Sacramentum Eucharistia.

CAETERVM Dominici Corporis Sacramentum ardenti desiderio sumebat, & quidem in tantum, maximè tandem, ut si die vno carere illo cogeretur, is dies sæpissimè ei anni vnius spatium æquare videretur. Et quidem Pastor ecclesiæ, qui eo tempore fuit, cum illa medium tempus ageret inualetudinis suæ, ut erat literatus quidem, sed in ijs quæ spiritus sunt, planè imperitus, Dæmone agente, ineffabiles ea in re molestias virgini attulit. Sed respondit pro Virgine sua Christus. Etenim (ô rem stupendam!) anno dolorum suorum decimo septimo, in medio immensi luminis, virginis corpuscule quinque vulnerum suorum signa luculenter impressit, atque insuper signum præsentia suæ apud eam reliquit, hostiam sanguineis adpersam guttis (quam, antequam virgo de manibus Sacerdotis sumeret, permulti viderunt, idque iureiurando confirmarunt.) Quin etiam, quia idem pastor hoc commentum dicebat esse diaboli, accito propterea Schiedamum Matthia Episcopo Suffraganeo Traiectensi, alijsque non paucis Prælati, palàm inde confunditur, & ne puniretur, solius virginis precibus apud Episcopum obtinuit. Et quidem modis omnibus celata illa cupiebat vulnera illata; attamen, vbi Domino secus visum est, celare ea non posuit. Denique possent & illa narrari, quàm crebrò illa adfuerit spiritu in partu laborantibus, alijsque afflictis & ægris; sed non fert præscripta operis ratio. Ac demum decessit virgo sanctissima anno salutis millesimo quadringentesimo tricesimo tertio, 18. Calendis Maij, sub Burgundiæ & Hollandiæ Principe Philippo, ætatis anno quinquagesimo tertio, ægritudinum trigésimo octauo.

Portat stigmata Domini Iesu.

Decedit feliciter.

VITA

VITA S. PATERNI EPISCOPI

Abrincensis, in Britannia minori, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XVI. APRILIS.

ORTVS est beatissimus Paternus apud Pictaunos Aquitanicæ oppido, & quidem ex parentibus generis nobilitate, atque etiam publica administratione conspicuis. Sed vicit ipse natalium splendorem vitæ & morum claritudine. In tenera ætate cælesti inspiratione permotus, religiosæ vitæ frenos sibi sponte iniecit in monasterio Enixionensi, habitu monastico suscepto. Vbi non multo post ab Abbate ad Cellarij dispensationem adhibitus, in illo primo suæ promotionis gradu, non obscura de se indicia dedit. In ipsa autem adolescentia, ad sublimiora sanctæ vitæ studia adspiramus, cum non fideret sibi ipsi propter ætatis teneritudinem, cum Scribitione, eiusdem loci monacho, prius communicato cõsilio, pro Christi amore, relictis parentibus, in pago Constantino, vnà cum illo, libenter constituit peregrinus degere. Itaque nihil, præter Psalterium, secum accipientes, eo profecti sunt. Et quidem sanctus Scribilio, licet ætate maior esset, tamen videns beatum Paternum meritis venerabilem, ut illum sibi æquaret, pallium suum diuisit, ei que partem dimidiam dedit. Ambobus verò, propter captandam solitudinem, insulam quandam adire cupientibus, vir quidam nobilis & religiosus, Deoque dilectus, detinuit eos apud se, donec ciuibus suis illorum aduentum indicaret, simulque rogauit illos, ut in sanum Sciscincum se reciperent, suisque precibus homines ethnicismi erroribus implicatos, à dæmonum cultu reuocarent.

VBI dum illi circa montis sinum in cauernam quandam ingressi essent, iamque populus execrabili ductus consuetudine, in illo fano debaccharetur, sancti viri admonebant miseros, ne falsos deos colendo, se æternum perderent, aiebantque scilicet, multo rectius facturos, si per Dei gratiam renati, suum colerent conditorem. Quibus auditis, homines insani, reuerendos viros irreuerenter contemnunt, ritumque suo ceptum cultum pertinaciter prosequuntur. At sancti viri, tum sanctæ Crucis signo, tum fidei seruore amati accedunt ad vasa in quibus illi miseri pulmenta coquebant, suisque ea scorpionibus euertunt. Ecce autem nuntio diuino, timore corripuntur, qui sanctos viros facillè etiam trucidare potuissent, atque ita ad suum

S. Paterni gignitur.

Deposuit in monasterio Enixionensi.

Venit ad pacem Sciscincum.

Fortiter prædicat contra idololatras.

suum locum ambo reuertuntur, vbi & tangente Paterno lumum baculo, fons erupit. At verò interea fama crebrescente, vir venerabilis Generosus Abbas eorum, post triennij spatia, abiit ad requirendos monachos suos, tam benè fugitiuos, quippe qui ad Christum aufugerant. Qui, vbi ad illos peruenit, didicit Paternum, arduum sanè vitæ institutum sequi, præter panem & aquam vel olera sale conspersa, nihil alimenterum admittere, & non fœminarum duntaxat, sed etiam virorum adspectus declinare, vt sollicitè opperiretur visitationes Angelicas.

Vixit in maxima austeritate.

Imponit Abbatibus eius feruari certum modum.

Ordinatur Diaconus, at deinde etiam Presbyter.

Plura fundas in locis vicinis monasteria.

T V M præterea cognouit eum nullo vnquam cubare in lectulo, nulla lecti operimenta requirere, nunquam ad plumas vel caput reclinare, eâ veste, qua interdum vteretur etiam noctu contentum esse, pro molli lana asperum vsurpare cilicium vt nec ipsa quidem nocturna quies corpori sine molestia abiret. Quibus consideratis, vt aduertit abbas eum monastici canonis metas, tanquam equum impatientem, immodico feruore excedere, imposito quodam freni retinaculo, ad moderata eum ieiunia reuocauit, simulque iussit, ne tam arctæ se daret solitudini, nec virorum adspectum & colloquia recusaret, tum etiam cellulas inuiseret. Simul etiam apud Leucianum Episcopum & ciues præclarum ei reddidit testimonium, bonis & honestis parentibus eum esse editum. Post quæ valescens Paterno, Scribillionem secum ad monasterium reduxit: cui tamen non multo post iterum copiam fecit ad Paternum sese recipiendi. Porro Leucianus Episcopus, Paternum primo Diaconum, inde etiam Presbyterum ordinauit. Vnde & tantus Scisciaci, ex eius & Scribillionis laboribus, gratiæ fructus excreuit, dum illic cælestis verbi semina spargerent, vt sanum prophanæ cultus in pœcorum stabula redactum sit, Splunca autem illa in quam viri illi egregij se abdiderant, tam suaues ex se diffuderit virtutum odores vt permulta ex Paterno prodierint monachorum examina, non paucis apud Constantienses, Baiocenses, Cenomanos Abrincenses, Rhedones in Britannia minori, ab illo fundatis monasteriis.

CLARUIT autem eius eximia fides multis argumentis, nec non & sacratam vitam multa miraculorum signa declarauit. Quod vbi fama longè lateque diuulgauit, multa Childeberti Regis prece compulsus, ei Parisiis vehiculo operto inclusus occurrit. Quem cum maligni spiritus Parisios aduentare senserunt, ex obsessis corporibus mox aufugerunt, & qui febre

febre erant vexati, incolumes quoque euasere, necnon & cum vir Dei pro pauperibus regias aures appellaret, inclytus Rex Childebertus Crescentio, ad quem publica cura spectabat, mandauit, vt quod B. Paternus ab ipso exigeret, id exsequi ne omitteret. Iam septuagesimum ætatis agebat annum B. Paternus, & abbatis officio fungebatur, cum ecce Scisciaci in cellula, quam primò extruxerat, quiescenti quadam nocte, visus est locus ille mira claritate perfusus. Simul autem visi sunt ad eum ingredi sancti Episcopi Melanius, Leucianus, & Beor, qui ad Dominum migrauerant, ipsumque ordinare Antistitem, qua ille visione etiam obstupuit. Sed & tacitam apud se habere volens, tamen occultare non potuit, quam postea ipse rei euentus ad omnium notitiam perduxit. Nam non multum intercessit temporis, cum decedenti Abricensi Episcopo, ad regis & populi preces, ipse successit. Nec enim recusare potuit, quod secreta Domini dispensatione sibi imponendum iam antè præuiderat.

Q V O D honoris vbi adeptus est, profectò talem se præbuit, tam in veterum Ecclesiarum instauratione, tum in nouarum ædificatione, domorum etiam reparatione & pauperum procuracione, vt esset in singulis admirabilis, & in omnibus singularis. At verò tertiumdecimum annum in Abricensi Pontificatu iam agens vir sanctus, altero Paschatis die, cum fratres Scisciaci inuitare cuperet, in morbum incidit, itémque sanctus Scribilio apud Mandanenses. Mittunt autem vtrique nuncios, mutuoque sibi significant, vt, priusquam migrant ex hac vita mutuo conspectu fruantur. Nuncij in ipso itinere sibi sunt obuiam: quin & eadem omnino hora beatus Paternus, & frater eius Scribilio reuerendus Præpositus, nobili triumpho, comitibus Angelicis spiritibus, animas suas è terris ad cælestia regna cum Christo æternum victuras transfuderunt. Vbi etiam cum Paterni exsequia celebraret Laurentius Episcopus, qui ante dies octo eius inuisendi causa eò venerat, eiusque sacrum corpus ad basilicam deportaret, itémque Laurentius Episcopus Sanctum Scribillionem ad basilicam eandem adduceret: ambo Pontifices, concinente psallentium choro, præter omnem expectationem sibi inuicem occurrerunt, pariterque in eodem loco conuenerunt, & viri sanctissimi, quorum funera illi Antistites curabant, felici transitu loci orationis, quem ipsi extruxerant, eodem die simul occuparunt, & qui se in vita dilexerant nec in morte sunt separati.

Impetrat à Rege Childeberto quicquid vult.

Fit Episcopus Abrincensis.

Moritur eadè hora qua & socius eius Scribilio.

Itom sepeliuntur etiam in eodem loco.

VITA

VITA S. TURIBII EPISCOPI ASTORICENSIS.

ex Ioan. Maldonato Hispano.

XVI. APRILIS.

*S. Turibij vir-
tutes comen-
dantur.**Leonis episto-
la ad S. Tu-
ribium.*

TURIBIVS natione Hispanus, Galleciæ provinciae indigena, Astoricensis episcopus fuit. Cultor quidem Dei, contemptor sui, pietatis amator, Christianæ veritatis assertor, idololatriæ subuersor, hæreticorum acerrimus impugnator. Priscillianorum præsertim hæresim, quæ tum temporis in Hispania velut contagium serpendo, plerosque populos infece-
rat: & quorundam (quod magis dolendum videbatur) corda sacerdotum, qui ecclesiis præerant, inuaserat, pro virili extirpauit. Floruit hic Pontifex pius quo tempore Leo Romanæ præsidebat Ecclesiæ. Nam ad diuersarum Episcopos prouinciarum Leo epistolas mittens, huic pio Turibio eiusmodi epistolam destinauit. *Leo Episcopus Turibio Astoricensi Episcopo. Quam laudabiliter pro catholice fidei veritate mouearis, & quam sollicitè Dominico gregi deuotionem pastoralis officii impendas: tradita nobis per diaconum tuum fraternitatis tua scripta demonstrant. Nam ut epistolæ sermo, & libelli tui textus eloquitur: Priscillianistarum apud vos fetidissimam recaluisse hæresim sensi. Nihil enim est sordium in quorumcumque sensibus impiorum, quod non in hoc dogma confluerit: quoniam de omnium terrenarum opinionum luto multiplicem sibi fetulentiam miscuerunt: ut soli totum hiberent quidquid alij ex parte gustassent. Denique vniuersæ hærese: quæ ante Prisciliani tempus exorta sunt retractentur: nullus penitus inuenietur error, de quo non traxerit impietas ista contagium.* &c. Itaque diuus Turibius voluntati diuinæ semper obsequens, mundi oblectamenta contemnens, cum pietatis opera multa peregisset, obdormiuit in Domino.

VITA S. VRSMARI EPISCOPI BELGÆ

ex Rbaterio, insertis nonnullis ex D. Ioanne Molano.

XVIIII. APRILIS.

BEATVS Vrsmarus pago Theoracessi & villa Fleon oriundus, in finibus Hannoniæ, prope Auesnas, à Domino est electus, per prædestinationem, priusquam seculo daretur per originem. Grauidæ namque matri eius apparuit quidam venerandus senex puerulum ei dans, necnon & ad eundem nutrien-

nutriendum panem porrigens valde candidum. Editus puer, Vrsmarus est vocatus, adultusque Doctoribus traditur sacrarum Scripturarum, qui imbuerunt eum sacris literis, diuinæque lege, & quidem non mediocriter sed perfectè, nec seculariter, sed monasticè atque regulariter. Erat amabilis cunctis, longanimitate perfectus, eleemosynis largus, abstinentia parcus, humilitate insignis, charitate repletus. A Pipino sanè Duce accersitus, Laubacum monasterium regendum suscepit. Et ad Barbaricæ gentis conuersionem Episcopus consecratus, multos ad fidem Christi conuertit in partibus Galliarum, in Fania videlicet & Theoracia, multasque construxit ecclesias. Inde autem ad prædicandum Flandriæ se contulit versus Menapum fines, qui adhuc detinebantur ritu gentis vanis superstitionibus, qui etiam eius miraculis, & prædicatione affidua, ad fidem conuersi, magna ex parte eum prædiorum hæredem statuunt & eam quæ est Lobis Ecclesiam Christi. Quin etiam ipse Prouinciæ Dominus Aldo donauit de suo vocabulo dictum Aldenburhc vicum, in quo & in honore beati Petri ecclesiam consecrauit, quatenus beatus Apostolus Flandrensibus & Menapibus patrocinaretur.

SI QUIDEM vir Dei Vrsmarus pastorem cathedram adeptus, tanta Domini sublimatus est gratia, ut penè omnes sui temporis anteciret, seculumque habitans, nihil in se seculi haberet, Scripturarum Doctor, monasteriorum constructor, prouisor Ecclesiarum, custos animarum, nutritor orphanorū, defensor viduarum, redemptor captiuorum. Nos verò idonei non sumus enarrare vel scribere omnes quas in seculo pertulit passiones, præsertim cum nouem annis & decem hebdomadibus absque alimonia vixerit panis, simul autem cibus ipse quem sumebat, tam tenuis & modicus erat, ut eo sustentari nemo posset mortalium, nisi miraculo, ut ipse, diuino. Omnes autem qui eum cernebant, aut audiebant loquentem, mirabantur quòd tam robustus esset & eloquens, absque alimonia panis viuens. Aqua enim eius erat potus & aliquoties sicera, qua tamen paululum raroque utebatur: victus autem quem absque officio dentium sumere posset. Sed & tanta quoque eius erat patientia in huiusmodi atque aliis tribulationibus, ut posset comparari patientiæ Iob beatissimi, qui non peccauit labijs suis, nec stultū quid contra Deum locutus est. Laudem verò è contra Domini concinebat, atque secundum Prophetam, benedicebat Dominum in omni tempore, ea quæ

*S. Vrsmari
parentes, &
mira natiuitas.**Accipit regē
dum monasterium
Laubacum, atque etiam
ordinatur Episcopus
ad conuersionem infidelium.**Eius virtutes.**Per nouē annos
non vescitur pane.**Iob 1.**Psal. 35.*

quæ prædicabat ore, adstruens etiam actione.

*Constituitur
ipfi iam sibi
successor S. Er-
minius.*

DENIQUE post multorum conuersionem, multaque miracula, cemens paulatim sibi vires corporis minui, suæque diem vocationis imminere, curam cœpit non paruum gerere, ne grex sibi commissus relinqueretur sine pastore. Itaque annuente Deo, optantibus cunctis, S. Erminus ab eo eligitur, vir omni bonitate repletus, atque magistro moribus adæquatus. Quem deinde benignus Pater vt filium charissimum monuit amabiliter, quatenus gregem sibi commissum sollicitè pasceret, necnon & moribus & verbis secum ad æthera transferre fatigaret. Quod ipsum agendum sicut suscepit molestè, ita, Deo cooperante strenuè peregit, inchoauit humiliter, sed perseverauit feliciter. Nec multa mora. Bonus gregis pastor Vismarus, moribus & annis maturus, digna suscepturus meritum præmia, caelestia inuitatur ad regna, precibus charissimorum, quos in Christo nutrierat, filiorum, suum fidei. Creatori commendans spiritum, ipsis præsentibus, exultans in Domino, quartodecimo Calendas Maij, anno septingentesimo decimo tertio. Cuius corpus à discipulis religiosè compositum, cultu est honorifico tumulatum in cacumine montis, cuius radicibus iam exstructum adiacet monasterium, oratorio in honore sanctæ Dei genitricis exstructo. Est autem Lobium, seu Laubium, siue Laubacus in patria Leodiensi, sed diœcesi Cameracensi. Vnde cum septem alijs Sanctorum corporibus, & cum Canonicorum collegio translatus est sanctus Vismarus anno millesimo quadringentesimo nono, Binchium Hannoniæ oppidum, quod duobus miliaribus inde distat. Eleuatio autem dicti Episcopi, & Flandrensi, Menapensium, atque Theoraciæ Apostoli, facta est per Fulradum Abbatem, iussu & permisso Cameracensis Episcopi, anno octingentesimo tertio.

*Migrat ad
Dominum.*

*Transfertur
eius sacrum
corpus Bin-
chium.*

VITA S. ELPHEGI ARCHIEPISCOPI
Cantuariensis, ex Osberno eiusdem ecclesie Monacho.

XIX. APRILIS.

*S. Elphegi ge-
nus, & sicut à
educatus.*

PRINCIPIUM nascendi à splendidissimis natalibus transiens Elphagus, magna prudentia & humilitate vitam instituit. Scilicet tactus maiestatis spiritu, in monasterio Derhius primùm religionis habitum suscepit: vbi etiam cœpit mox cunctorum famularum subiacere, Deum infatigabili-

liter

liter diligere, ieiuniis & vigiliis vacare. Quin & transactis aliquot annis, etiam singulare cum hoste certamen iniit. Egressus enim de monasterio, peruenit ad locum Bathonia vocatum, vbi habitaculum construens, se inclusit, & rigore incredibili corpus suum ieiuniis & abstinentia afflixit. Confluebant autem ad eum in breui nobiles quique, suarum ei vulnera animarum detegentes, & consilium salutis ab eo perquirentes. Vnde factum est, vt non parua monachorum turba intra tempus exiguum ibidem congregata sit. Quibus cum amplissima mansione perfectam sobrietatis legem indixisset, ipse in angusta domuncula se inclusit, sic tamen vt summas causas & negotia ad eum fratres referrent. Et quidem interea nonnulli monachorum, professionis immemores, laxatis obedientiæ frenis, mediis noctibus ebrietati operam dare, & prorsus quæ inhonesta sunt, quantum latens audacia sinebat, operari cœperunt. Verùm cum fratrem quendam horrendi aspectus, quidam visi essent taureis atque ignitis serpentibus flagellasse, nec non & ad extremum animam de corpore excussisse, videntes hoc fratres, errorem suum passi sunt, & pœnitentiam agentes, vitam in melius commutarunt.

*Inclusus de-
gimus pluri-
mos tamè ad
se astrahit.*

*Nota de pœ-
nitentiâ dissolu-
ta monachis.*

ATQUE interim mortuo Vintoniensi Episcopo Ethelvvoldo, facta est non modica contetio pro Pontificis electione inter monachos & clericos. Siquidem clericos eiusdem ecclesiæ sceleratam vitam agentes, regali sanctione decretum fuit expelli, & timentes Dominum monachos admitti. Ex quo factum est, vt in electione Episcopi, clerici clericum, monachi monachum, vtrique suæ voluntatis fautorem vellent. Quod videns S. Dunstanus, ad orationis refugium se contulit: cui deinde apparuit B. Andreas Apostolus, tali oraculo usus: Surge, inquiens, & Elphego Abbati manum impone, & Episcopum desolatæ Ecclesiæ constitue. Sicque releuatus Dunstanus Elphegum, vt iussus fuerat, Episcopum consecrauit, & ad sedem suam cum honore remisit. Certè Elphagus ita se omnium moribus conformauit, vt omnibus charus esset. Summæ in omnes exstitit misericordiæ, interim in seipsum immittis & crudelis. In hiemali enim frigore & glacie, cum somnus nocte omnes occuparet, ipse clam, nudis pedibus, sola tunica indutus, de strato surgere, foras exire, & vsque ad auroram orationibus vacare consuevit. Sed & cum pransurus ad mensam intraret, tam vacuus ferè à mensa surrexit quam accessit: vnde corpus illius tanta attenuatum est macie, vt cum manus

*Iubetur in
visione con-
stitui Episco-
pus Vintoni-
ensis.*

z cum

*Nata miram
macrum pra
aujmentis.*

*In quem sine
sine posses
nes ecclesie.*

*Creatur Ar-
chiepiscopus
Cantuariensis.*

*Occupatur
Anglia a
Danis.*

*Predicat vir
sactu. Dms
verbu visa.*

cum Sacramento tensas in altum porrigeret, per medias palmarum iuncturas claritas aeris velut perspicui posset.

OMNI generi hominum suum sciuit contemperare sermonem & animum. Nullum parochianorum suorum publice mendicare permittit, nec alterius loci pauperem abire vacuum. Vbi illa defecerunt, quæ ex iure Ecclesiæ ministerio pauperum competere potuissent, thesauros ecclesiæ, quos ipse multiplices parauerat, iubet distribui, docens, ornatißima quæque ecclesias possidere tempore felicitatis, vt sint honestari; sed tempore necessitatis, vt sint vtilitati. Eo tempore, quo B. Dunstanus obitum sibi imminere conspiceret, & Ecclesiam Dei per malorum inuersionem turbari metueret, sollicitis obseruationibus aures diuinæ misericordiæ pulsabat, quatenus Elphegum successorem habere possit. Cui statim exaudito, quod postulat, promittitur; quamuis non statim, quod promissum fuerat, adimpleretur. Quod ea re dilatum fuisse arbitror, vt & omnibus manifestum fieret, quantum Deus Dunstanum diligeret, cui quod viuenti promiserat, hoc defuncto longè post tam veraciter exhibebat; & Elphegum simul illa tempora inuenirent, quæ eum ad martyrij gloriam prouehere possent. Anno itaque Domini millesimo sexto, ab aduentu Angelorum in Britanniam quingentesimo septuagesimo octauo, ætatis suæ quinquagesimo secundo, Elphegus Archiepiscopus Cantuariensis effectus est: qui deinde iter Romam pro pallio habendo arripiens, accepto à Papa pallio, domum profere regreditur.

PER idem tempus Suuanus & Turcillus Danorum Principes nonnullam terræ Anglorum maculam, exigentibus eorum peccatis, intulerunt: quorum Suuano terribiliter diuinitus occiso, Turkillus malignæ hæreditatis principatum sortitus, multas Angliæ prouincias cæde & incendio vastabat, Rege Ethelredo monachum potius quam militem præferente, hominibus verò regionis diuitiis corruptis & voluptatibus. In quo rerum discrimine Elphegus hostes adire solebat, & verbu vitæ eis prædicabat, captiuos dato precio redimebat; & quos fames opprimebat, studiosè alebat. Ad hæc quendam Edricum Rex totius regni præfectum statuerat, hominem humili quidem genere natum, sed cui lingua diuitias ac nobilitatem comparauerat. Cuius frater primò nobilitati Cantuariorum in præsentia Regis gratuitò maledicens, deinde ea, quæ vnicuique ex hæreditate prouenissent, violenta dominatione inuadens, ab eadem

ab eadem nobilitate interfectus est. Itaque Præfectus palatium ingreditur: iunctis secum decem millibus virorum, fratrem occisum vlcisci conatur. Quin & cum parum proficeret, Danorum auxilia petit, non ad Cantuaritas solos debellandos, sed ad totius Britannia fines inuadendos, regnumque post victoriam æqua sorte diuidendum. Sicque fœdus ineunt, dextras dant & accipiunt, Sacramenta exigunt & porrigunt, Cantuarium vastare primò deliberant.

QUOD audiens Elphegus Episcopus, conuocato populo, ait: Forti animo estote; propter eum qui corpus & animam potest perdere in gehennam, nihil formidate. Obsessa tandem à Danis ciuitate per viginti dies, & quicquid ad vsum vitæ ciues parauerant, exhausto; mittitur à Põtifice, qui Danis suggerat vt ab incepto desistat, caueantque, ne diuinæ correptionis flagello, pro filiorum castigatione ad tempus concessio, nimis insolenter abutantur. Sed Dani madata prætermittentes, turres extruere, arietibus murum ferire, igneas faces iacere constanter cœperunt. Et ecce, effracta vrbe, exercitus ingreditur. Alij ferro iugulati, alij flammis consumpti, plures à muro præcipites dati, nonnulli per verenda suspensi deficiunt; matronæ capillis per omnes plateas distractæ, ad vltimum flammis iniectæ sunt; paruuli quoque à matrum vberibus auulsi lanceis confodiuntur. Quam suorum depopulationem non ferens Elphegus, inter cuneos hostium se ingerens, exclamauit: Et parcite, inquit, parcite: en me, qui vestræ impietatis crimina libero semper ore castigauit; in me vestra potius ira desæuiat. Mox itaque capitur; & intercepto manibus guttore, vox loquentis præpeditur, vinculis palmæ innectuntur. Ecclesiam quoque igni comburunt, gregem Domini in ore gladij consumunt, & Episcopum septem mensibus in arcto carcere custodiunt.

INTEREA cœpit ira Dei in homicidam populum desæuire, ita vt paruo temporis interuallo duobus eorum millibus per diros viscerum cruciatus prostratis, cætera quoque multitudo similiter percussa simile exitium expectaret. Cõmoniti sunt à fidei populo, vt de peccatis pœniteant, & Pontifici fati faciant. Sed illi differunt, arbitantes hoc malum à fortuna eis accidisse. Præualuit interim clades super omnem carnem quæ Pontifici mortem inferre nitebatur. Itaque, citato consilio, mox ad Episcopum currunt, & de perpetrato facinore cum lacrymis veniam petunt. Tum verò ad eos Episcopus,

z 2

Et si,

*Parant Dani
obsidere Can-
tuariam.*

*Captam urbem
ferro & flamma
proterunt.*

*Captum Episcopum
coniciunt in vincula.*

*Mirabili clade
punitur
a Deo, donec
sanctum vi-
rum liberant.*

Et si, ait, vestra infatiabilis crudelitas veniam non promeretur; tamen quid nos facere doceat, exemplo Domini edocemur. Afferte ergo panem statim vobis reddendum salutarem. Et ecce, dato omnibus pane à se benedicto, omnes de exitiali liberavit clade. Qui cum sanitati redditi essent, Principes quatuor Episcopo mittunt: & primò quidem pro immenso beneficio gratias agunt: deinde, si vita & libertate velit potiri, tria millia marcarum vt persoluat, exigunt. Quod cum ille facere renueret, primò comprehensus à carnificum turba, plagis afficitur maximis: atque insuper cerebro capitis violato, semiuivus in erga stulo recluditur.

Sanitate accipit, nihil minus eum in carcere deservens.

VBI accenso quidquid foetidissimum fumum generaret, cum carceris ianuas claudunt, transacta noctis parte, cœpit domus æternæ vitæ odora spirare, sed & hymnos etiam mellifluos sanctorum vocibus sonare; inter quos fuit & Dunstanus, vultu & veste gloriosus, eum confortans. Et quidem dixerunt ei impij illi manè facto; Solue aurum, aut mundo hodie eris spectaculum. Sed ille: Aurum vobis diuinæ sapientiæ propono, vt relicta vanitate, quã diligitis, ad vnum vivum & verum Deum studium conuertatis. Quod si consilium Dei per me vobis annunciatum, obstinata mente spreueritis, peiori profectò, quàm Sodoma, morte peribitis. Tunc verò diaboli satellites in illum prosiliunt: auersis securibus deiiciunt, lapidibus eum obruentes. Qui, genua flectens, hanc orationem fudit Deo, dicens: Pastor bone, pastor singularis, filios Ecclesiæ, quos tibi moriens commendo, tuere, Et ecce accurrens quidam, quæ & ipse de sacro fonte susceperat, securim capiti eius infixit. Sicque statim in æterna pace requiescens, victorem spiritum, cœlesti triumpho, tertio decimo Cal. Maij dirigit ad cælum, comitantibus innumeris signorum prodigiis, virtute Dei cœlitus ostensis. Mox enim salus languidis innouatur, cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudis gressus restituitur. Imò etiam orationis domo super illum fabricata, plerique Danorum magnates, in eadem regenerati, ad fidem Christi conuertuntur, Migravit verò Elphegus ad Dominum cum martyrij corona anno salutis 1012, Episcopatus sui 7. ætatis 59.

Audiuntur in carcere voces cælestes.

Ad extremum vir sanctus miserè ab impijs cruciatur.

Miracula ad eius sacrum corpus.

HISTORIA VVERNHERI PVERI OCCISI

à Iudæis Vesaliæ, anno 1287. ex R. P. LAUR. SARIO.*

† Treuericæ.

XIX.

VVERNHERVS puer pago Vvammenrato, qui à Baccharaco abest itinere diei vnus, ortus est stirpe rustica, sed cultu Christi nobili. Fuit enim animo simplex, rustico opere victum sibi parans, quantum tenera sinebat ætas pueritiæ, & ex iis, quæ potuit acquirere labore suo, piè etiam aliquid impartiens egenis. Habuit matrem valde deditam pietati, & in bonis studiis sibi fauentem, sed vitricum, tum matrem, tum ipsum persequentem. Cuius ille infestum animum deuitans, fugam iniit: vbi cum errabundus incederet, fame & siti valde afflictus, incidit in pastores, qui humanitate ducti, panem ei dederunt: quibus ille rursus siti non mediocriter laborantibus, defixo in humum baculo, precibus suis fertur largissimum in Christi nomine fontem elicuisse. Verum enimvero veniens inde Treuericam Vesaliam, à perfidis Iudæis illic commorantibus callidè sæpe ad laborem euocatus est. Ille verò promptum se exhibens puerili simplicitate, iussus est ab illis humum deportare in profundum quendam terræ locum. Aduentante interim Paschali solennitate, dixit ei hospita sua: En prope est sancta Parasceue; caue tibi, Vvernhere, ab impijs Iudæis, alioqui sine dubio illi te comedent. Tum verò respondit puer, spem suam in Deum præclare significans: Id verò ego committo Deo.

Est 10. 7. a. pud Surium.

Sancti pueri prima educatio.

Nota miraculum.

Venit Vesaliam.

VBI autem Dominicæ cœnæ dies adfuit, puer Christo deditus, prius cõfessus peccata sua, corporis Christi cõmunionem deinde cum multa animi deuotione percepit, nec multo post à fallacibus Iudæis insidiosè inuitatur. Atque (ô impietas!) hinc primò apprehensum puerum omni clamandi facultate priuarunt, impresso in os eius globo plumbeo. Inde suspenderunt ad columnam ligneam, depresso in imum capite, sursum erectis pedibus; idque eo consilio, vt Corpus Christi, eo die sumptum à puero, ex eius corpore possent reuocare, & educere. Quod cum frustra conati essent, totos se contulerunt ad membrum mystici corporis Christi atrocissime excarnificandum, Itaque multa, eaque profunda, eius corpori cum flagellis impressere vulnera; atque etiam cultro quodam, qui hodieque apud eius reliquias asseruatur, totius corporis venas barbara immanitate inciderunt, cum forficibus quoque summo cruciatu ex venis eius in pedibus, manibus, collo & capite sanguinem expresserunt, ita vt totus vulneribus confectus videretur. Mansit autem sanctus puer sic triduo suspensus ad columnam

Capitur ab impijs Iudæis.

Est periphrasis pueri.

Inciduntur in summo omnes corporis eius venæ.

z ; nam

nam illam, donec sanguis fluere desineret, atque interim multis modis impij Iudæi versabant corpus illius.

HABEBANT autem Iudæi illi famulam Christianam: quæ cum clam vidisset quæ ab illis gererentur, animi magno dolore impulsa, acciuit iudicem Vesaliensem, eumque introduxit in locum illum, vbi pius puer tam immaniter tractabatur. Ad cuius inopinatum aduentum valde obstupescuntibus Iudæis, cum eum pius puer vidisset, exultabundus, vt potuit, sui liberationem postulauit. Sed ille iudex iniustus, victus amore pecuniæ, pueri suspiria neglexit. Itaque postquam iudex abiit, & puer à Iudæis est interfectus, nocte tulerunt corpus eius, & per muros clam ascendentes, vt res nemini innotesceret, ad naues properarunt Moguntiam ituras. Sed omnipotens Deus eorum elusit conatus, ita vt tota nocte non nisi vnum milliare possent nauigando conficere. Ortò inde sole, magno timore & tremore corripuntur, cogitantque anxij, quomodo possint martyris corpusculum abscondere. Neque enim ratio eis occurrit in aquas demergendi. Tandem conspiciunt prope Baccaracum cryptulam spinis & vepribus obsitam, vbi nunc conditum cernitur Villhelmitarum cœnobium. Vindofdebachium: atque in eam proiecerunt martyris corpus, & ocyus abierunt. Sed Christus id diu latere nolens, mox sua illic miracula declarauit. Vigiles enim castrorum noctibus viderunt lucem illo loco. Quod cum illi admirarentur, indicarunt alijs, statimque repperit corpus etiamnum suo tinctum sanguine, adductumque est, vt solent cæforum corpora; Baccaracum ad locum iudicij.

SED comperta rei gestæ veritate, cum omnibus admirationi esset odor suauissimus à martyris corpore manans, tum etiam claritas nocturno visa tempore, summa deuotione illatum est corpusculum in S. Cuniberti sacellum, quod est in colle prope parochiam, situm. Mox autem vtriusque sexus hominum magna accurrit multitudo, visura tam stupendum nouæ rei miraculum: vbi & femina illa Christiana, Iudæorum ancilla, quæ ea quæ de sancto puero commemorauimus, & vidit, & audiuit, solenniter exposuit gestæ rei modum. Quæ cum ita peracta essent, omnipotens Deus ilico sanctum puerum magnis & stupendis illustrauit miraculis: cæcis visus, surdis auditus, claudis gressus, mutis loquela, aridis, paralyticis, luscis, & quibuslibet malè affectis sanitas, & mortuis vita restituta est. Imò verò vsque in præsens multifaria per martyrem suum Christus

En quid non auri illa dira fames.

Frustra conantur impij Iudæi martyris corpusculum abscondere.

Apparet ad illud caelitus lux.

Infertur reuerenter in sacellum S. Cuniberti.

Magna sunt ad illud miracula.

stus miracula operatur; qui passus est anno Christi 1287. 13. Ca. Martij.

VITA S. ANSELMI ARCHIEPISCOPI

Cantuariensis, scriptoris Ecclesie, ex Edinero eius conuictore.

XXI. APRILIS.

INSTITUTA vitæ Anselmi traditurus, primò dicam de ortu eius. Patereius Gundulfus, mater Emeberga vocabatur, qui vtrique nobiliter sunt in Augusta ciuitate conuersari, quæ ciuitas confinis Burgundiæ & Longobardiæ est. Anselmus filius horum, cum puer esset, traditur literis: discit, & in breui plurimum proficit. Necdum attigerat ætatis annum quintumdecimum, & iam concepit apud se, nihil Monachorum vita præstantius esse. Orauit Deum, quatenus infirmari mereretur, vt vel sic ad monachicū ordinem susciperetur: & nec sic fit quod postulabat. Post hæc sanitas redit, cum cœpit paulatim feruor ille tepescere. Sed omnipotens Deus, præuidens quid de illo facturum erat, animum patris eius contra illum inflammauit. Quod nimis intolerabile cernens, & ne deterius quid inde contingeret, timens, elegit potius paternis rebus & patriæ renunciare. Itaque patria egreditur, vnico qui sibi ministraret clerico comitatus. Denique exactis dehinc partim in Burgundia, partim in Francia fermè tribus annis, Nortmanniam adit, ibi Lanfrancum alloqui volens. Excellens siquidem fama illius circumquaque percrebuerat. Igitur viro adito, eius se magisterio subdit, ei que post modicum familiaris præ ceteris discipulis fit. Quin etiam non multo post, seculo relicto, Becci Monachus factus est anno ætatis suæ 27. Regebat eo tempore cœnobium ipsum Dominus Abbas Herluinus, dictus autem Lanfrancus gradum Prioris obtinebat.

CETERVM Anselmus nouus Monachus studiosè vitam religiosius viuentiū æmulabatur; & quidem intantum, vt per trienniū de die in diem semper in melius proficiens, magnus & honorandus haberetur; deinde & venerabili Lanfranco in Cadomensis cœnobij regimen assumpto, ad Prioris officium tractus fit. Vnde & factum est, vt soli Deo, cælestibusque disciplinis iugiter occupatus, in tantum speculationis diuinæ culmen ascenderit, vt obscurissimas, & ante tempus suum insolitas de diuinitate Dei, & nostra fide quæstiones, Deo re-

S. Anselmi patria & parentes.

Satiens iratæ sibi suum patrem, excedit patria.

Fit Becci monachus sub V. Lanfranco.

Eligitur ibidem Prior.

Penetrat studijs abditissima quæque.

serante, perspiceret; apertisque simul rationibus, quæ dicebat, rata & Catholica esse probarer. De cuius corporalibus exercitijs, ieiunijs, dico, orationibus atque vigilijs, melius æstimo filere quàm loqui. Comedebat quidem vt alij homines, sed omnino parcè. Totus dies in dandis consilijs sæpissime non sufficiebat, addebat adhuc pars maxima noctis. Præterea libros qui ante id temporis nimis corrupti vbique terrarum erant, nocte corrigebat; huius vitæ miserias, suæque si quæ erant peccata, & aliorum amarissimè ffens, & vix parum ante vigilijs nocturnas, sæpèque nihil somni capiens: talibusque studijs vita eius ornabatur. Qui qualiter erga subditos se habebat, det Deus, ad æmulationem Prælatorum, posse vel quid modicum dici.

Et parcissimi somni.

Fratres quidam prius erant eorum maleuoli, postea libenter eum venerantur.

Voluntas eius fama per omnia loca victa.

C V M primùm Prior factus fuisset, quidam Fratres cœnobij facti sunt æmuli eius, videntes, & videndo inuidentes illum præponi, quem iuxta conuersionis ordinem iudicabant eis debere supponi. Itaque turbati, aliosque turbantes, scandala mouent. At ipse cum his qui oderunt pacem, erat pacificus malens vincere in bono malum. Quod & miserante Deo factum est. Siquidem illi animaduertentes eum omnimodis simpliciter in suis incedere, mala voluntate in bonam mutata, dicta eius & facta in bono æmulari cœpere. Ipse enim mores omnium, & infirmitates, æquanimiter sufferebat. Atque his temporibus scripsit tractatus tres, scilicet, De veritate, De libertate arbitrij, & De casu diaboli. Fecit quoque libellum, quem Monologion appellauit, & alterum qui Profologion nominatur, nec non & quamplures epistolas. Denique talibus studijs intendebat, in istis Deo seruirebat. Vnde bonâ famâ eius non modò Nortmannia tota est respersa, verùm etiam Francia tota, Flandria tota, contiguâque his terra omnis. Quin & mare transijt, Angliamque repleuit; excitique sunt quaquagentium multi nobiles, prudentes clerici, strenui milites, atque ad eum confluxere, seque & sua in ipsum monasterium seruitio Dei tradidere. Crescit cœnobium illud intus & extrâ; intus in sancta religione, extrâ multimoda possessione.

E T quidem, cum Abbas Herluinus, cuius supra meminimus, iam decrepitus monasterij causis intendere non valeret, quicquid agi oportebat, sub Anselmi, vt pote Prioris, dispositione fiebat. Vnde & exigentibus multiplicibus causis, cum foras monasterium ire sæpe necesse fuit. Inuitabatur autem præ

præterea à diuersis Abbatijs, quatenus ibi & publicè in Capitulo Fratibus, & secum priuatim loqui volentibus, verba vitæ ministraret. Namque solenne extiterat omnibus, vt, quicquid ab ore illius foret auditum, sic haberetur, quasi planè diuinum responsum: sicque requirendi consilij gratia ex diuersis ad eum locis festinabatur, frustra inuidiâ diabolo seipsum vulnerante. Sed & defuncto nominato Abbate Herluino, vno omnium Fratrum Beccensium consensu in Abbatem eligitur. Quod ipse omni studio subterfugere gestiens, multas & diuersas rationes, ne id fieret, obtendebat. Verùm omnibus ei in terram prostratis, tali tandem violentia est Abbas effectus. Qui qualem se deinceps exhibuerit, inde colligi potest, quod semper de virtute in virtutem, vt Deum deorum in Sion mereretur videre, conscendere studuit. Delegatis itaque monasterij causis sollicitudini fratrum, de quorum vita & strenuitate certus erat, ipse Dei contemplationi, monachorum eruditioni, admonitioni, correctioni iugiter insistebat. Quando autem aliquid magni erat agendum, tunc ipse disponebat.

Ipse sententia passim habentis pro arantia.

Fis Abbas.

Eius hospitalitas, & quomodo illa semper sit à Domino sustentata.

Nihilominus simul tamè tam vigil fuit circa hospitium susceptionem, vt nonnunquam etiam cibus fratrum suo iussu de refectorio sit sublatus, & hospitibus appositus, cum tunc in promptu aliud non esset. Vnde frequenter à cellarijs & camerarijs aditus, & quid consilij contra penuriam daret, inquisitus, hoc tantum respondebat: Sperate in Domino; & spero, quia ipse necessaria vobis ministrabit: & mirabili modo non secus eueniebat in re. Videres enim post hæc verba statim ipsa die, vel certè sequenti manè, siue, quod falli non poterat, priusquam penuria affligeret, aut naues de Anglia oneratas iuxta appelli, aut certè aliunde aliquid apportari, vnde per plurimos dies necessaria quæque poterant ministrari. Habebat enim ipsum cœnobium plures possessiones in Anglia. Quas etiam cum pro communi fratrum vtilitate necesse esset per Abbatis præsentiam nonnunquam visitari, ita contigit ipso suæ ordinationis anno Anselmum in Angliam proficisci. Ad quod etiam causa erat, vt reuerendum Lanfrancum, cuius supra meminimus, videret. Ipse siquidem de Abbate Codomeni factus fuerat Archiepiscopus Cantuariensis. Itaque cum Anselmus, transito mari, Cantuariam veniret; pro sua reuerentia, & omnibus nota sanctitate, honorificè susceptus est, quo tempore ego ad sanctitatis eius notitiam peruenire merui, ac beata illius familiaritate potiri.

Pro causis monasterij Beccensis venit in Angliam.

Nota auctorem auctoris.

Deseruit omnium moribus quantum potest sine peccato.

Sanatur per eum quidam leprosus. Incipit liber. 2.

Creatur Archiepiscopus Cantuariensis, & mox iterum quasi deponitur.

Excitatur contra eum tumultus secundus, unde Angliam deserit.

DEINDE verò, ad agenda propter quæ venerat, terras ecclesiæ Beccensis per Angliam adiit, vtilitati monachorū suorum per omnia studiosè secundum Deum inferuiens. Vbi passim vadens ad diuersa monasteria monachorum, canonicorum, sanctimonialium, nec non ad curias quorumcumque nobilium, prout eorum ratio ducebat, perueniens, vbique lætissimè suscipiebatur. Similiter & ille solito more cunctis se iucundum & affabilem exhibebat, morèsque singulorū, in quantum sine peccato poterat, in se suscipiebat: sicque familiaris ei dehinc Anglia facta est. Sed & Deus, vt demonstraret se gratiæ ipsius esse auctorem, quosdam viros per visum dignatus est visitare, & qualiter per eum ab infirmitate, qua vexabantur, conualescerent, edocere: quo modo quidam vir nobilis in confinio Ponti ac Flandriæ, per aquam, vnde manus ipse inter Missam lauaret, à lepra sanatus est. Sed ecce tendimus ad alia.* Defuncto Rege Anglorum VVilhelmo, VVilhelmus filius eius regnum obtinuit. Hic, sublato de hac vita venerabili Lanfranco, ecclesias ac monasteria totius Angliæ graui nimium oppressione afflixit. Cuius oppressione anno quarto Anselmus inuitatus, imò adiuratus ab Hugone Cestrensi comite, multisque alijs Anglorum regni Principibus, & insuper ecclesiæ suæ prece atque præcepto pro communi vtilitate coactus, Angliam ingressus est. Et vide rem miram.

ACCLAMANTIBVS vniuersis, edicto quoque Regis ægrotantis laudante, primò viduatæ ecclesiæ Cantuariensis Episcopus esse cogitur. Deinde rursus ei non multo post ab omnibus Episcopis, solo Roffensi excepto, obedientia subtrahitur. Nimirum Regem pro ecclesiarum releuatione constanter interpellabat, simulque Vrbanum tunc temporis Sedis Apostolicæ Præsulem quasi absque electione Regis in illo regno pro Papa tenebat. At tamen post hæc idem Rex & Vrbanum tamen pro Papa admisit, & Principum suorum consilio, in amicitiam quoque Anselmum recepit, tamen nec hoc fuerit stabile. Post aliquantum enim tempus iterum Rex contra eum turbatur: quæ causa fuit, vt sponte, extortoque permisso Regis, sicque non sine contumelia, in littore scilicet, Regis iussu, suppellectile eius spe pecuniæ recipiende, ignominiosè excussa, Angliam tandem reliquerit; cum in breui prosperrimè marinis fluctibus euecti, VVitsandis pro voto appulimus. Venimus autem inde ad S. Bertinum, post Lugdunum, denique Romam. Vocat eum Papa Vrbanus al-

terius

terius orbis Apostolicum, & Patriarcham iure venerandum. præstolaturque deinde Anselmus in cœnobij sancti Saluatoris Telesini, villa Sclauia nomine, propter aëris temperiem, annuente Papa, vbi & volumen illud editum est, Cur Deus homo, & supplicii quoque prece eius præmissa, puteus in duritia rupis perfectus est, qui & puteus Cantuariensis Episcopi vsque hodie vocatur.

CELEBRATUR autem deinde Concilium Bari, vbi Anselmus præ ceteris, persuasus à Papa, Græcos, in processione Spiritus sancti errantes, egregiè confutauit: sicut & similem eidem operam præstitit, cum paulo post in Concilio Romano lata est excommunicationis sententia tam in laicos qui inuestituras ecclesiarum dant, quam in eos qui de manibus eorum illas suscipiunt. Sed tandem reuersi sumus Lugdunum, vbi & à Pontifice ciuitatis venerabili Hugone detenti, mansionem nostram firmauimus, amissa scilicet omni fiducia, viuentis Rege VVilhelmo, Angliam remeandi: vbi quoque scripsit Anselmus librum De conceptu Virginali, & peccato originali. Atque interea exsilij nostri anno tertio, qui, quo à Roma Lugdunum venimus, erat secundus, non sine præuiis signis & visionibus religiosarum personarum, VVilhelmus Rex in Anglia miserè moritur, cum mox nunciū vnus post alterum Anselmo occurrunt ex parte noui Regis Henrici, qui fratri successerat, summopere postulantes eū festinatò redire. Sed neque hæc fuit diuturna pax: Cum enim Anselmus Serbeum ad Regem venisset, & ei quid de Ecclesiarū inuestituris in Romano Concilio acceperit, innotuisset, turbatus est rex vehementer. Certè quæ inter eos per duos semis annos pro isto negotio acta sunt, & quot quantasve minas ac tribulationes Anselmus passus sit, vel quomodo nunciū semel ac iterum Romam propterea missi sint, qui volent requirant in alio nostro opusculo.

SED post omnia rogauit Anselmum Rex, quatenus ipse met Romanam iret: quod & fecit, protestans tamen nil, quod Ecclesiarum libertati obuiaret, suo vel rogatu aut consilio vnquam Papam acturum, vti quoque euenit. Papa Paschalis tunc Vrbanus successerat. Itaque Rex mox Archiepiscopatum in suum dominium redegit, & Anselmum suis omnibus spoliavit. Acta sunt hinc inter eos multa, & anno vno ac semis indignatio Regis non est sopita: cum postea rogatus Anselmus, ad Regem in Normanniam venit, vbi & Rex, timore Dei correptus, reuertit illum de suis, & in amicitiam eum iterum

Vocatur à Papa alterius orbis Apostolicus.

Interessit Concilium Barensi & Romano.

Renocatur in Angliam, sed nec hæc pax fuit diuturna.

Proficiscitur vir sanctus secundo Romam.

Tandem rediens in Angliam, triumphat pro Ecclesia libertate.

Obdormit in Domino.

iterum recepit. Rediit igitur secundo in Angliam Anselmus, magno honore susceptus: ubi & non multo post adunatis in palatio Regis Londini cunctis primoribus Angliæ, victoriam de libertate Ecclesiæ, pro qua diu laborauerat, adeptus est. Scripsitque inter hæc libellum De concordia præscientiæ, & prædestinationis, & gratiæ Dei, cum libero arbitrio. Iam vero tertius erat annus, postquam à secundo exilio per Regem Hunericum reuocatus est, ecce per dimidium ferè annum omni cibo quasi in fastidium ei verso, ad extremum adunato circa eum vniuerso filiorum suorum agmine, vltimum spiritum in manus Creatoris emittens, dormiuit in pace, 11. Cal. Maij, anno Domini millesimo centesimo nono, qui fuit annus Pontificatus eius 13, vitæ verò septuagesimus sextus. Sanè in obitu & post obitum eius multa à multis visa narrantur, quæ gloriam eius, quam pro meritis suis eum recepisse non dubitamus, attestantur. Vnde sit Deo laus.

VITA S. OPPORTVNÆ VIRGINIS

& Abbatissa, ex ea quæ est per Adelinum Episcopum sagiensem.

XXII. APRILIS.

S. Opportuna frater S. Grodegandus.

Matth. 19.

Contempto seculo ingreditur cœnobium Sagiense.

PARENTE S sanctæ Opportunæ, regalis prosapiæ apice florentes, inclyti Oximenis pagi, super omnes qui ibidem morabantur homines, duo luminaria mundo genuerunt, beatum videlicet Grodegandum Episcopum, & dominam nostram Opportunam. Ex quibus beata Opportuna in annis puellaribus constituta, cum esset mentis & corporis elegantia adornata, & omnibus gratissima, multi prepotentes viri in matrimonium eum sibi coniungere satagebant. Demonstrabant delectabilia mulierum ornamenta, gemmis & margaritis radiantia. Sed quanto maiora illi promittebant dona, tanto magis animus puellæ ab amore illorum recedebat. Quadam autem die ipsa dilecta Dei Opportuna ecclesiam intrans, audiuit Dominum in Euangelio dicentem, Vade, vende omnia quæ possides, & da pauperibus, & veni: sequere me, & habebis thesaurum in cælo: cum ad genua patris & matris provoluta obtestatur, ne ipsi amplius quærant sponsum in terris: nec multo post induitur vestibus sacre religionis in cœnobio Sagienfi, vbi vicino, quod est in saltu Algix situm, & vulgo nuncupatur Monasteriolum. In eo itaque loco digna Deo puella Opportuna cœtui sanctarum coniuncta est fe-

mina

minarum, Domino ibidem famulantium.

VIDEBATUR autem quibusdam sanctimonialibus, quod dum beata Opportuna idem cœnobium ingrederetur, Angelus Domini, eam custodiens, præcederet. Dignum quippe erat, ut, quorum vitam imitari disposuerat, ab eis custodiretur. Breui autem tempore repleta est scripturæ sacre doctrina, quia die ac nocte meditabatur in lege Domini, humilitatis in primis & obedientiæ gratia super omnes eminens. Quibus cum abundaret virtutibus, accidit, ut Mater, quæ cæteris præerat sororibus, migraret ad Christum. Tunc verò sanctimoniales omnes vno consensu & voluntate elegerunt dominam nostram Opportunam, ut inter eas culmen Prælationis obtineret. At illa cum multum contradicere vellet, sed pro veneratione obedientiæ non valeret, petiit tamen trium dierum inducias, ut pro hac re Dominum deprecaretur. Quod cum factum fuisset, reuelatum est illis, quod B. Opportuna digna esset honore prælationis. Itaque Mater & Abbatissa super omnes constituta, maiori etiam corpus suum cœpit domare abstinentia. Nam frequenter tota nocte in Dei laudibus vigilabat, sæpe in die à cibis omnino abstinerebat. Feria quarta & sexta nihil manducabat, aliis diebus ad vesperum panem hordeaceum, cum aqua & aliquo cibo vilissimo sumens. Die Dominico * paruissimis pisciculis vescabatur, non propter ventris ingluuiem, sed propter diei Dominici venerationem: nec tamen ipsos sumebat vsque ad satietatem, sed tantum ad corporis sustentationem.

Si quando quæpiam ex sororibus eam interrogaret, dicens: O dulcis mater, quare tam frequenter abstinendo corpus macerās? sic respondebat: Adam de Paradiso eiectus est, quia pomum veritum māducauit, & nos illuc redire debemus ieiunando. De potu vini, & esu carniū, non oportet nos quicquam dicere, quæ ipsa nolebat attingere. Et tamen, cum ab his ipsa abstineret sanctimonialibus omnia sufficienter ministrabat. Ipsas enim & spiritualibus & corporalibus cibis decenter alebat, super omnia infirmos & pauperes diligens. Balneis non utebatur, cilicium semper occulte ferebat. Ita erat vestita hyeme sicut æstate, nec pro frigore adiciebat, nec pro calore detrahebat. In lecto quando iacebat, vñ sagum tantum habebat & illud cilicinū, sed in die, propter frequentiam hospirum superuenientium, pretioso tenebatur opertorio lectulus eius. Nullus eā vidit iratam, sed semper rranquillam & blandam. Delin-

Psalm. 119.

Omnium sororum cōsentu su eligitur Abbatissa.

*Feria quarta & sexta nihil omnino manducat * Pro minimis.*

Genesi. 3. En quare Christiani ieiunent.

Occultè utitur cilicio.

quentes

*Quas verbis
corrige non
potest, pro eis
instanter
orat.*

quentes sorores verborum castigatione, & exempli sui proponenda imitatione, emendabat. Quod si aliqua in duritia mentis permaneret, tamdiu pro ipsa Dominum deprecabatur, donec ad emendationem adduceretur. Inter cetera enim talem illam habebat consuetudinem, ut, si quid impetrare voluisset, orando apud Dominum obtineret. Quare & si latro de ditione vel rebus eius aliquid, furtim abstulisset, tam diu eum oratione sua ligabat, donec ablata restitueret.

*Clavet mira-
culis.*

Et quia à consuetudine peccandi omnimodis se retrahebat, maximam quoque à Domino in curandis infirmis est gratiam adepta. Nam multi ad eam variis morbis oppressi venientes, per orationes eius à Domino sanitatem recipiebant. Cœpit autem interea beata Opportuna velle dissolui, & esse cum Christo, cū febris prægrauata, vidit beatam Cæciliam & S. Luciam causa visitationis ad se venire. Præcepit autem deinde, cum sciret adesse horam vocationis suæ, pro animæ suæ commendatione Missarum solennia celebrari, sicque ad extremum accepto Dominico corpore, inter adstantes sanctorum moniales, extendente ea brachia, quasi B. Virginem Mariam vellet amplexari, quâ aduenire dixerat, sancta eius anima carne est soluta, viuit cū Christo per æterna secula. Locus autem vbi sanctæ virginis corpus hodie quiescit, vulgò Montiacus dicitur. Quod nimirum prædium, cum serenissimus Rex Ludovicus, frater Caroli inuictissimi Imperatoris & Regis nostri, causa refugij S. Opportunæ donasset, Hildebrādus Sagienfis Episcopus sanctissimus, timore Nortmannicæ persecutionis, partem Clericorum iussit se illuc conferre, cū sanctissimo B. Opportunæ corpore: quo etiam tempore multi egri diuersis è locis eò aduentantes, sani inde recesserunt.

*Occurrente
sibi Dispari,
magrat ad
Christum.*

*Transfertur
pars sacri
corporis Ad-
tincum.*

VITA S. VVOLPHELMII ABBATIS
Bruvilerensis, ex ea quæ est per Conradum monachum,
eius auditorem.

XXII. APRILIS.

*S. VVolphel-
mi eius
natus.*

GLORIOSVS Domini Confessor VVolphelmus, in Ribuarensi pago ex illustri prosapia ortus, patrem habuit Frumoldum, matrem Euezam nomine, quæ ex illustrissimi Comitis Sicconis stirpe descenderat. Hic primam ascendens lineam, auspice Deo, de infantia ad bonæ indolis transit pueritiam. In qua ætate, suorum instantia, Colonia apud ædem beati Petri Apostolorum principis, corpori congregationis sociatus

sociatus est: quo tempore, sceptrum imperij Henrico secundo feliciter administrante, sanctus Heribertus Coloniensi ecclesiæ præsidebat Episcopus, qui etiam famulum Dei Vvolphelmum paruuli, more Christianæ religionis sibi oblatum, per sacri Chrismatis vñtionem in filiorum Dei transtulerat sortem. Nullam autem pro carnali ingenuitate sibi patiebatur reuerentiam exhiberi, vaniloquium, leuitatem oculorum, totiusque motus corporis, ancora cohibens grauitatis. Quod considerans & perpendens magister scholarum, arctiusque sibi eum eligens annectendum, assumpsit illum consortem participemque laboris, onus cum illo partiens regendæ disciplinæ scholaris. Feruebat itaque in eo magnificè studium iugi exercitatione scripturarum: & quoniam scientiæ illius thesaurus non occultabatur absconditus, fiebat vbique, fama vulgante, celeberrimus.

*In Sacramen-
tum Confir-
mationis.*

HINC non minor de longinquo quàm ex proximo studiorum illum clericorum expetebat frequentia, præsentis auditu cupientium experiri quanta in illo vigeret sapientia. Verùm sicuti nulla eum argumentatione concludere, sic nulla tam argutæ propositionis valebant documenta proponere, quæ concite non soluerentur conuenienti historica vel allegorica expositione. Interim seculo penitus deliberans renunciare, latenter discessit, sanctumque Maximinum in Treuerica vrbe expetiit, vbi sub venerabilis Patris Bernardi regimine se monachū est professus. Erat verò tunc videre togatæ vrbis Coloniensis primores velut Gregorij sui discessum conquerentes. Vnde & non multo post adolescens Coloniensium passus violentiam, in præsentiam sui Pontificis Herimani, qui hanc ob causam literis suas bullatas Treuiros ad Patrem Bernardum direxerat, deducitur, ac propter assumptum angelicæ dignitatis habitum, Henrici auunculi sui Abbatis monasterij S. Pantaleonis, prouidentia commendatur. Qui videns eum assuetæ solitudinis inhærentem studio, & frequentiam audiendi causa vndique concurrentium habere fastidio, vrbe eductum præposuit cuidam sui regiminis Abbatia, nomine Gladebaco. Cuius vtilitatibus quàm strennuam suæ sagacitatis curam impenderit, nemo eorum, qui præcesserunt, credulus dubitare poterit.

*Fama eiusdi-
tionis eius
longè late-
que uslebat.*

*Fit mona-
chus Treue-
ri. v. d. bi-
ser. S. Gre-
gorij in Mar-
tino.*

*Renocantur
magna om-
nium de jide-
rio Coloniæ.*

INTEREA verò idem vir Dei, dudum præconceptam aggressus est peregrinationem, Romam perens, causa soluendi vota precum apud Apostolorum confessionem. Qui quia in suis

*En votum pe-
regrinatio-
nis.*

fuis positus, vnicam salutis nostræ hostiam singulis diebus assueuerat immolare, ab hoc etiam inter eundem noluit desistere. Sed & iam Herimanno Pontificatus infulis exuto, parricidii Colonienfium assensu substitutus erat diuæ memoriæ Anno. Qui, cum miro religionis ferueret amore, non minimum expendebat in constructione cœnobiorum, vndeunde Legis Dei æmulatores aggregans in habitationi eorum. Vnde & cum cætera piæ sollicitudinis suæ monumenta etiam Sigebertensis cœnobij constructione decorasset, virum sæpe dictum, accepta sanctitatis eius notitia, loco præponere curauit. Sed studiosum diuinæ contemplationis hominem, actiuæ vitæ talibus initiis pernecessariæ videns omnino expertem, paulo post rursus eduxit eum ad locum solitudinis eius competentiorem.

Comendatur ei Abbatia Bruvilerensis.
In proximo enim Abbatia Bruvilerensis erat: quæ quoniam viduata erat pastore, curam eius sancti viri comendauit providentiæ, quâ sine propositi detrimento facile posset explere.

Hæresis Berengarij contra veritatem corporis Christi.

IS T I S diebus Francia turbabatur per Berengarium Turoensem, qui assererat Eucharistiam, quam sumimus in altari, non esse reuera corpus & sanguinẽ Christi. Vnde contra eum multum à multis disputatũ est. Aduersus quem etiam exstat huius beatissimi viri epistola ad Meginhardũ Abbatem Gladbacensem; vbi sic inter cetera habet: Nocet, inquit, hæresis Berengarij, cuius ebrietatis periculũ declinemus, & ad vbera vino meliora appropiemus. Et post nonnulla: Nos autem, vt visum acuamus, quo hæc intuemur, ad obtinendam semel acceptam huius veritatis traditionẽ, nosmet hoc modo cohortemur: Si qui dixit, & facta sunt; & mandauit, & creata sunt omnia; si is, inquam, dixit de hoc pane, Hoc est corpus meum; & de vino, Hic est sanguis meus: necesse est omnino sic esse. Et sub finẽ, Sic enim testatur, inquit, Ecclesia Achaiæ beatum Andream Apostolum dicere: Postquam omnis populus credentium Agni carnes comederit, & sanguinem biberit; Agnus, qui sacrificatus est, integer perseverat & viuus. Atque taliter scilicet hic miles perfidiam Berengarij in acie suo loco expugnauit. Sed & pertulit etiam pro bono ecclesiæ suæ, Cloteno videlicet nomine, multos labores, imò, si dici fas est, persecutiones. Sed in omnibus tandem triumphauit, auctoritate Papæ Hildebrandi (qui & Gregorius) illo recuperato.

Q V A E eius causa quam iusta fuerit, in Nulfa castro diuinitus ostensum est, scilicet dum eò ab Hildulpho Episc. Colonienfi vocatus, vt insidiosè deponeretur, in solario cuiusdam

Est apertissimum testimonium contra Sacramentarios.

dam domus pauperibus ministrans atque circumiens, suis meritis effecit, vt, corruente solario, domus pars non minima subsequens, colque opprimens, nulli lesionem intulerit; imò & vasa testea vino repleta, pincerna ruente, nullam omnino vini pertulerunt effusionem. Et vt breuiter perstringam, eius instantia, vel tempore, in varios ornatus picturæ, vel fabricæ, seu etiã mæstui operis decore, intus & extra se status extulit Bruvilerensis ecclesiæ: vbi & textum cuiusque operis versibus expressit egregiis. Sed & illud operæ pretium est non reticere, quod singulis annis vir Domini noui ac veteris Testamenti paginas ex integro faciebat legendo reuolui. Quod cuius fecerit utilitatis intuitu, vel deuotionis affectu, ex eius super vtrunque Testamentum compositis liquet versibus, quorum in initio ita dicit:

Late diffusus sic Ecclesiasticus vsus

Se testamentis exercet in Omnipotentis,

Vt legat hæc ambo, sed & omni compleat anno,

sicut in hebdomada Psalmorum clauditur oda.

Sæpius autem in conuentu Fratrum de salute disputans animarum, plerunque eleemosynarum vel hospitalitatis commendabat gratiam, studens ipse omnimodis Deo per contemplationem placere, exterioresque curas per idoneas personas solenniter administrans, mira simul mansuetudinis & districtiõnis vtens discretione.

C V I V S vt mores vel actus summatim perstringam, fuit verbo discretus & utilis, moribus ornatus, misericors & benignus, pronus ad veniam, tardus ad iram. Exstitit verò huic beatissimo viro frater germanus, Frumoldus nomine; sorores sanctimoniales duæ, quatum vna, Osvenda nomine, miræ simplicitatis & innocentie fuit femina, altera verò, Berta nuncupata, literarum plurimum emicuit scientia, & vitam beatæ Adelheidis, primæ Vilecensis Abbatissæ, conscripsit. quin & multa sanitarum genera in diuersis per ipsam exhibita sunt miseratione diuina. Sæpius enim illo visitante, est indulta ægrotantibus salus, quod tamen ab aliquo sibi imputari prorsus non patiebatur. Denique post innumera diuinæ per illum operationis patrata beneficia, imminente iam eius migratione, Angelicam, quam paulo antè in visu audierat, exlequi studens exhortationem, olei sacrati se fecit liquore perungi: & sic paucis dehinc euolutis diebus, decimo Calendas Maij, viam vniuersæ carnis ingressus est: & gaudium Domini sui

Probatu eius sanctitas insigni miraculo.

Quot annis erat leginum ac veteris Testamentum.

Eius virtutes.

Plures ab eo sanati grati.

Vinctus sacro oleo, migrat ad Dominum.

A ni sui

ni sui felix feliciter introiit, anno millesimo nonagesimo primo Dominicæ incarnationis, secus beati Petri Apostoli altare decenter traditus sepulturæ: vbi, suffragantibus meritis eius, fidelium exaudiuntur vota, infirmis impenduntur beneficia, præstante Domino nostro Iesu Christo.

DE S. GEORGIO MARTYRE,

ex his que sunt apud R. P. Laur. Surium.

XXIII. APRILIS.

CVM Diocletianus Romanorum imperio potiretur, qui fuit contra Christi gregem fera valde agrestis, fuit & Georgius genere Cappadox nobilis, moribus ac facultatibus valde illustris, diuina quadam prudentia ornatus, atque Tribunatibus plurimis functus. Qui cum tantam insaniam ab idolorum seruis aduersus Christum exerceri vidisset, celeriter pecunias & facultatem omnem suam pauperibus distribuit, ac sic in medium regij tribunalis se natusque prorumpens, Et ego, inquit, Imperator, sum Christianus: miror autem tanto in idolis colendis errore vos detineri, & æternum ac viuentem Deum ignorare, qui & ipsum hoc regnum tibi, ô Imperator, dedit. Quibus verbis commotus impius ille, & furore accensus, iussit vecte illum ita verberari, vt eius viscera in terram funderentur. Quo facto, eius corpus sanguine circumfusum erat, vectis verò vt plumbum in posteriorem partem reflectebatur: & tunc iussit eum Diocletianus de ligno deponi, & in carcerem duci, eiusque pedes in ligno grauius extendi, & in ipsius pectore lapidem magnum imponi. Quod cum necdum ipse rabiem exfatiaret, iussit sequenti die rotam quandam componi, gladiis undique armatam. In quam cum fuisset martyr iniectus, grauiusque iam depressum eius corpus in multas partes discindi inciperet, impius tyrannus, quasi triumphans, ad prandium se contulit.

SED non multo post sonitus magnus de cælo factus est, voxque martyrem confortans; ac deinde Angelus venit, & è tormento illum liberauit, corpus eius omnino sanum restituens: Quo viso, Anatolius & Protoleo, Tribuni militum, crediderunt in Deum, cum familiis suis. Sed & ipsa quoque Imperatrix Alexandra credidit, liberè clamitans se esse Christianam. Quæ omnia cum audiret videretque scelestus Imperator, proprio se furore lanians, iussit S. Georgium primum

in la

S. Georgius nobilis Tribunus.

Palam prorumpit, vt se profiteatur Christianum.

Grauius in rotam induitur.

Iniecitur in rotam gladiis undique armatam.

Conuertitur Imperatrix.

in lacum conici ardentem ex materia quæ dicitur asbestos, quæ non nisi post tres dies exstingui solet: ac deinde cum toto triduo nihil ibi læderetur, calceis ferreis clauos rectos & ignitos habentibus eum indui fecit: ac demum, cum virtute signi Crucis omnia idola proturbasset atque comminuisset, gladio eum præcepit truncari, vnà cum Alexandra Imperatrice. Quæ cum promptè vnà cum martyre ad brauium adiret, assedit in quodam loco, & animam suam Domino in pace reddidit: ipse verò martyr Georgius fortiter collum suum extendit, sicque à carnifice percussus, martyrium suum compleuit vigesimo tertio die mensis Aprilis.

Subit. S. Georgius & alij horrenda tormenta.

Tandem decollatur.

VITA S. ADALBERTI EPISCOPI

Pragensis, & Martyris, ex ea quæ est per eius contemporaneum.

XXIII. APRILIS.

NASCITUR purpureus flos Bohemicis terris * Voiczechus puerulus. Mater ex genere Sclauorum erat nobilissima, digna coniunx, digno iuncta marito; marito videlicet qui contigit Reges linea sanguinis, adeoque Hærico Regi accessit proximus nepos. Interea verò paruulus febricitans mortem vicinam parentibus minatur. Tum verò parentes, Non nobis, inquiunt, Domine, non nobis viuat puer iste, sed clericus in Dei matris honorem portet iugum tuum. Sic dicunt, ponuntque eum sub altare Virginis, & recessit in ictu oculi vis doloris. Decursis itaque rudis infantie balbutientibus annis, Voiczechus Dauidico nectare potatus, paruoque melle dulcè canentis Gregorij pastus, ad septem panes sapientie portatur, traditur, inquam, ingenue * Parthenopoli, Teutonum nouæ metropoli, liberalibus disciplinis instituendus, quam vibem primus trium Otthonum Imperator Augustus in magnum Archipræsulatum erexit ad flumen Albim. Urbis Episcopus tunc Adalbertus, ipse & primus, qui & hunc (quem suo nomine Adalbertum vocauit) bonæ indolis puerulum Voiczechum sancto chrismate liniuit. Itaque ad frontem scholæ hospes processit. Scholis præerat tunc Athericus quidam, facundissimus, ætate illa quasi quidam Cicero, cuius illustris memoria vsque in præsens per omnem Saxoniam habetur. Atque ita annos ter ternos in arena studij palæstram exercet ingenij, contraque ignorantie densam noctem, prendidit scientie diem.

* Hic scilicet est S. Adalbertus.

S. Adalbertus puer agrotans, vouetur Deipara.

* vulgò dicitur Magdeburgum.

Eruditur Magdeburgi.

*Episcopus
qualem mo-
ritus, clamat
se deportari
ad infernum*

*S. Adalber-
tus ex supe-
riori specta-
culo compun-
ctus, conse-
cratur paulo
post Episco-
pus.*

*Diuidit pos-
sessiones ec-
clesiæ in qua-
tuor partes.*

*Vixit in mul-
tis vigiliis &
abstinentiis.*

REPATRIAT autem deinde nouo nomine Adalbertus, portans secum dulces sapientiæ liquores, atque hoc toto tempore tamē vt homo incubat terrenis deliciis, incuruat vultum, nescit rectus cernere cælum. At verò moritur inter hæc Boëmiæ prouinciæ Episcopus, & corā adstantibus desperata voce testatur, quòd ab nigris spiritibus immūdis ad tartarium chaos deportatur. Præsens erat tunc & Adalbertus, vnus extrema videntium, & verba morientis aure audientium, quem adeò (vt ipse post Abbati in monasterio dixit) visionis illius magnus horror inuasit, vt deinde ad primā salutem eum direxerit. Exinde itaque emendare mores, frena ponere animis cepit. Conueniunt interea Dux terræ & maior populus, & pro eligendo Pastore varias sententias dicunt: omnes tamen ad vltimū manus leuant, non alium oportere esse suum Episcopum quā indigenam Adalbertum. Ergo & Archimandrita Moguntinus, grauis homo, Villigifus, ei, cui iam Deus interiori gratia benedixerat, venerabile quoque caput oleo vnxit, & in præsentia Imperatoris Otthonis secundi ad Sacerdotij altitudinem prouexit. Ea tempestate effrena gens Luitici pagani iugum Christianitatis deponunt, & quo errore adhuc laborant, post deos alienos erecto collo cucurrerunt. Sed & peccato Otthonis multa mala surrexere: Respublica turpitudines passa, de solio descendit, Christiana religio lacera iram Dei sensit.

At verò retro sumit iter sanctus Episcopus Adalbertus; venit Episcopij in partes; partitus quatuor diuisiones fecit, vnam clerus, alteram agmen pauperum vsibus suis sumpserit, tertiam mater Ecclesia pro captiuorum redemptione, & sua restauratione, possedit, quartam ipse cum coherentibus sibi ad necessarios sumptus recepit. Cernere sanè erat alium hominē: o qualem, o quantum mutatum ab illo! Delicias ægrè fert, & quæcunque humana vanitas vsque ad mortem amplectitur & amat, alta mente despicit. Horum verò quicquid est, in pauperum vsus, & ornamenta Ecclesiæ, & ad sola vtilia conuertere cura erat. Ita cuncta Dei valde bona, misericordia & redemptio salutaris Dei. In cuius nunc virtute veteres pennas proiecit, & nouos mores assumpsit cælicola Adalbertus, cui tum acerrimis ieiuniis longos soles ducere, macris vigiliis incentiua carnis domare, continuis genuflexionibus veniam peccatorum impetrare, per diu simul & pernox cura erat. Bene vixit, bene docuit. Populus autem duræ cervicis seruus libidinum factus, miscebatur cum cognatis, & sine lege cum vxoribus multis

multis. Mancipia Christiana perfidis Iudæis vendebant, dies festos confusa religione obseruabant, dies verò ieiuniorum, voluptatibus vacantes, omnino non curabant. Ipsi clerici palam vxores ducebant, sicque contradicentem Episcopum odio iniquo oderant, & sub quorum tutela quique erant, contra ipsum maiores terræ concitauerunt. Erat autem labor plurimus, contradictio crescens: vnde & cum emergentia mala emendare non posset, vbi piscatio sua nihil cepit, sanctus Episcopus locum dare necessarium duxit.

ITAQUE ad sanctam ciuitatem, vbi sepulchrum Domini est, venire affectans, matrem Martyrum, Apostolorum domicilium, auream Romam intrauit. Nec mora, magnā Romam egressus, ad sanctam ciuitatem Ierusalem, præter spem, imperfectum iter suscepit. Nam ea via ductus, ad montem Cassinum vsque peruenit, vbi B. Benedictus charam sedem postremo posuit. Ibi verò Abbatis & fratrum piis monitis, rediit Romam, nutricem sanctorum filiorum. Ad sanctum Bonifacium monachalem vestem accepit; tanquam ad epulas, ita ad complenda iussa festinus. Coquinas purgat, hebdomadas nitidissime procurat, scutellas lauat, & ad coquorum necessaria cuncta cursu peruolat. Cogitationem tacitam in se regnare nunquam permisit, sed quicquid accedens ad animum diabolus dixit, statim senioribus palam fecit. Acutissime autem interrogauit de scripturis sanctis, seduloque est percontatus de vitiorum vel virtutum naturis. Ad quæ, id quod antè nesciuit, quærenti illi, rectè Abbas respondit, vt ipse non semel ad nos dixit. Quinquennio plenò miles Christi in monasterio erat, dulcedine morum cunctis placens. Sed postea populus terræ Episcopum suum reuocant, Romam veniunt, populo poenitenti matrem suam requirunt. Et quidem talem margaritam à suo corpore auellere durum erat magnæ Romæ, sed facta Synodo, ratio obtinuit. Amborum Papæ & Abbatis imperio parens Episcopus, ad episcopatum rediit, pro cuius etiam regimine virgam, & pro pignore annulum, dante Apostolico, accepit.

STETER autem in Episcopio suo, pascens macrum populū diuino pabulo. Et quidem primū nouo aduentu pastorem verentur, quasi viui fideles matrem Ecclesiā petunt; & parum repressa mala consuetudine, quasi cum Christianis actibus Christum adorant. Verū noua religio citò deorsum venit, antiqua consuetudo superiorem manum tenuit. Vnde cogitatis Episcopus, quòd nec illis, nec sibi cassus labor prodesset,

*Frustra niti-
tur emendare
corruptos
mores Cleri
& populi.*

*Fit Romanis
natus ad S.
Bonifacium.*

*Notent dilige-
nter mona-
chi noui q.*

*Nota atate
auctoritate*

*Reuocatus à
suis, parè ca-
men adhuc
apud eos pi-
sere.*

* Pappas, pa-
ter vel mi-
tritor.

Redit Ro-
mano.

Claret mira-
culis.

Vestit paupe-
rem propria
sua cappa.

Est Grego-
rium Lum-
ina.

Petit à Papa
mitti ad infi-
deles.

Visitatis qu-
busdam locis
sacris, vini
in Poloniam.

* Pappati suo ait: Scias certum: aut ubi ego sum, venias; aut amplius me nunquam videbis. Nec tamen tacendum, quod iuxta positus Hungaris, nunc nuncios suos misit, nunc seipsum obtulit: quibus & ab errore parum mutatis, umbram quoque Christianitatis impressit. Itaque diuinus heros dulcem Romam reuifit: & rursum secretos monasterij sinus charam requiem intrat. Dicunt, laborantem oculis filiam, nescio cuius, cum manum imponeret, oratione sanasse. Alteri quoque, cum monasterium causa orandi pro medela infirmitatis intraret, quem tribus annis sumere non potuit sanctus panem pro benedictione obtulit, & ex illo die manducare cepit. Sic & vidua quaedam occurrens equitanti, cum nuda penuria aliquam consolationem quaereret: Mecum hic nihil habeo, inquit, cras veni ad ciuitatem. Sed cum dimissa muliere, cepto itinere insisteret, meliore tactus cogitatione, Vocamulierem, inquit: nam quis scit, si usque mane viam? Itaque hodie compleat acceptio datum; ne ego iudicium, illa sentiat damnum. Et data cappa, qua amictus erat, reliquit exemplum bonum.

IN T E R E A vero in purpura natus Otho Rex tertius, per Papam Gregorium ascendit unctus cum corona Imperij Imperator Augustus: facta est Synodus: & zelo iuris ductus Moguntinus Archiepiscopus, antiquam cantilenam cantat, & Episcopum sanctum a quiete monasterij ad relictos greges reuocare instituit. Assentit Papa Gregorius, & semel susceptum gregem non posse impunè eum dimittere, Scripturae sententiis asseuerat. At ille secretum petens, ad Papam ait: Tristi recessui meo da vel unum solatium. Si audiunt oues meae quam clamorem, viuens morior cum eis: sin minus, pietas tua mihi succurrat, ut verba vitae eis spernentibus, cum licentia tua saltem vadam ad exteras & incultas gentes quae nesciunt nomen Domini. Cui voluntati eius cum acquiescisset Papa, ille Alpium nubila tranans, causa orationis, primo Turones pedibus petit, ubi beneficia praestat benignus Martinus: inde Parisios, ubi preciosissimus martyr Areopagita Dionysius requiescit: hinc ad Floriacum cenobium volat, ubi iacet re scilicet ac nomine Benedictus. Nimirum horum sacra domicilia Adalbertus pede circumuolat, & adiutores ad sua praecelia vocat. Denique Ducem Polonorum Boleslaum rerum dubius petit, cuius auxilio nuncios suos misit ad populum sibi commissum, & multoties contradicentem, interrogans si ipsum, recipere vellent. Sed nuncij cum aduenissent, plenam contumelias legationem repor-

reportarunt. Itaque soluto fune, liber Episcopus, apprehendit prosequi desiderium speciosi martyrij, Apostolica ad hoc vsus licentia: simulque socios, quos putabat sacro bello futuros aptiores, itineris comites deligit.

D. V. X autem Boleslaus diligebat eum. Quare & rogat eum, ut se adiuet, vidensque videat, quomodo in terram Prussorum nauigio se exponat, ob quaerendas animas. Est in parte regni ciuitas magna Gnesna, ubi sacro corpori placuit quiescere, ubi & mille miraculis fulget. Ibi ergo, quia in via sua erat, cuius longo tempore silentium excrucierat, Missam celebrat: baptizat populum grandem nimis. Inde autem nullas moras nequit, nauim ascendit: Deum nescientibus inhabitur cum suis Prussorum terris. Sed pagani, apporantes eis vitam & regnum immortalium caelorum, primo invident, & exire de finibus iubent: deinde ducti penitentia quod eos dimississent, vincula haud secus atque latronibus iniiciunt, manus & brachia Christianorum stringunt. Ad extremum Episcopum, ad montis supergillum ductum, septem lanceis forarunt. Atque interim duos Fratres, immisericorditer ligatos secum ducunt, & sancti viri nobile caput a reliquo corpore separant, atque sub fida custodia utramque partem asservant. A Duce enim finitimo Boleslao grandem pecuniam accepturos se sperant, ut & res erat, quando scilicet reuerendissimum corpus & caput thesaurum desiderabilem vendunt. Passus est autem preciosissimus martyr Adalbertus, quadie & pius Georgius. Et bene ambo vno die; videlicet se penitentibus uterque bonus affulget miraculis, & praesto est agris mortalibus.

Assumptis
duobus s. s.
proiussu
in Prussia.

Pro predica-
tione. Euan-
gelij lanceis
confoditur.

VITA V. F. AEGIDII, E PRIMIS SOCIJ
cujus beatissimi Francisci, ex ea quae est apud R. P. Surium.

XXIII. APRILIS.

BEATISSIMI Francisci Assisnatis tertius socius fuit
Fratr Aegidius. Qui patriam habens Assisium, cum didicisset e ciuibus suis Dominum Bernardum, virum eius urbis primum; & Dominum Petrum, summam aedis ibidem Canonikum; rebus suis in pauperes erogatis, S. Francisci complexus institutum: octiduo post, diuino instinctu permotus, & ipse venit ad horreum, in quo vir sanctus cum duobus socijs morabatur. Sed & S. Francisco cum ipso eunte Assisium, ut compararet pannum quo Aegidius vestiretur, obuiam ei venit

Quomodo vir
venerabilis
primo venerit
ad S. Franci-
scum.

*Dat pauper-
cule pallium
quo erat am-
plius.*

*Cum licentia
S. Francisci
proficiscitur
Compostellam
ad S. Iacobum,
ac deinde e-
tiam Hieroso-
lymam.*

*Adfert ligna
ex sylva, &
expurgat fa-
rinam.*

*Semper tamē
seruat sibi
certam tem-
pū pro preci-
bus.*

mulier pauperula, stipem ab illo petens. Vbi cum nihil suppe-
teret quod ei daret, Angelico vultu versus S. Franciscus ad Æ-
gidium, Demus, inquit, charissime, huic femine propter Deum
pallium quo indutus es. Ad quod verbum ille mox hilariter
pallium dedit: simul autem videbatur ei elemosyna celos pe-
netrare, sensitque se ingenti quodam animi gaudio perfusum.
Paulo post autem ipsis diebus S. Georgij, induit eum B. Francis-
cus habitu Ordinis sui: duxitque eum secum in forum, vbi hor-
tabatur homines ad agendam poenitentiam. Dicebat autem il-
lis Ægidius, vt fidem adhiberent sancto Francisco recte ipsis
consulenti. Postea autem dedit ei B. Franciscus licentiam vi-
sendi S. Iacobum in Hispania: quo toto itinere nunquam fuit
expers famis, propter paupertatem quam ferebat causa Dei.
Datus est autem ei quoque postea socius a beato Francisco, &
facta potestas inuisendi sepulchrum Domini, sicque venit
Bruadusium.

Vbi cum dies multos habere cogeretur, situlam acquisiuit,
eaque per plateas ferens aquam, victum necessarium obtine-
bat sibi & socio. Deinde autem transiit mari, cum multa
animi pietate visit sepulchrum Domini, & alia loca sancta. In-
de autem redijt ad S. Mariam de Portiuncula. Sed & saepe quo-
que suscipiebat peregrinationem ad S. Michaëlem, & S. Nico-
laum Barensium. Iter autem faciens, solebat hortari viros & fe-
minas vt Deum timerent & amarent, & ob sua malefacta age-
rent poenitentiam. Supra modum autem studiosus erat ocij vi-
tandi. Vnde & cum a S. Francisco missus esset Romam vt illic
maneret, quotidie Sacrificio audito, ad quatuor miliaria exi-
bat extra urbem in syluam quandam, atque illic putata ligna
apportabat Romam, labore suo alimoniam sibi comparans.
In monasterio quoque quatuor Coronatorum, quod est apud
ædem S. Ioannis Lateranensem, solebat expurgare farinam,
dabantque ei de singulis quartarijs panes septem: sicque ibat
etiam miliarium vno ad fontem S. Sixti, haustam inde aquam af-
ferens, quam bibebant monachi, & qua panes pindebantur. La-
boris autem pretium erat panis, cuius reliquias dabat egenis.
Sed non tamen adeo suam aliis vnquam locabat operam Æ-
gidius, quin certum sibi seruarēt tempus quo suas persolueret
preces. Vnde & huic beato viro, vt qui boni esset exempli, li-
benter permittebat Sanctus Franciscus, vt, vbicunque vellet,
commoraretur, sed hac ille libertate uti noluit.

MISIT ergo eum ad eremitorium Fabrionense, quod est
apud

apud Perusiam, vbi ille conficiebat lagenas & arculas, in qui-
bus vitrea pocula, & alia res imponerentur. Inferabat autem
eas in oppidum, nihil nisi victum, & tū sibi, tum socio neces-
sarias res pro illis accipiens. Semper autem illic ingrediebatur
nudis pedibus, & vnica amictus tunica sine cucullo, etiam val-
de frigido celo. Quo in loco postquam multos egisset annos,
aliquando in memoriam redijt peccatorum suorum. Itaque &
quadam vice in syluam abiens, accito Fratrem, nudauit corpus
suum, sineque collum cingens, præcepit ei, vt ipsum pertrahe-
ret ad eum vsque locum, in quo Fratres morabantur. Quo cum
peruenisset, sublata voce, Quæso, inquit, Fratres, miseremini
mei peccatoris. Accurrentes autem Fratres, vt viderunt eum sic
nudum, præ commiseratione & deuotione vnà cum illo fle-
uerunt, rogabantque vt se indueret. Quibus ille respondit:
Non sum ego dignus vocari Frater minor, sed si tamē vos mi-
hi vultis reddere habitum meum, tanquam indignus & miser
eum recipiam, quod ita quoque factum est. Quin & cum B.
Franciscus aduertit magnum eius feruorem, promptamque
pro Christo martyrij obeundi voluntatem, cum quibusdam
aliis Fratribus misit eum ad Saracenos, sed postquam venit
Tunetum, veritus est a Christianis illic degentibus ad Barba-
ros sermonem habere, verentibus ne eius causa omnes truci-
darentur: atque ita compulsus ille fuit cum socijs suis, quam-
uis intitus, ad B. Franciscum redire.

DEGEBA T etiam quandoque in excelso monte, apud ca-
stellum Dirutense cum socio, nullo id è populo sciente. Toto
autē triduo tam multa è celo nix decidit, vt nullo pacto neq;
panis acquirendi, neque laboris sui exercendi causa posset egre-
di. Itaque rogauit Dominum, vt in tam presenti necessitate
opem sibi & socio suo ferret. Exaudivit autem Deus preces
eius, permouitque cor cuiusdam in castello commorantis, vt
ad ædem S. Laurentij in monte sitam, vbi duo Fratres essent,
panem & vinum apportaret. Fecit autem ille sic, atque etiam
alios admonens eius loci habitatores, effecit, vt abunde neces-
saria quæuis eis suppeditarentur. Vnde & multi eius castelli
homines, optimis Ægidij & socij eius exemplis commoti, ad
Deum conuersi sunt, & beati Francisci complexi institutum:
qui autem Matrimonij erant nexibus implicati, in suis domi-
bus egerunt poenitentiam. Summo perē verò vir beatus in id
intentus erat, vt carnis appetitiones contereret, & portionem
sensitivam in spiritus seruitutem redigeret: vnde & insignis ei

*Semper ince-
dit nudus pe-
dibus.*

*En mirum
feruorem na-
cum ex hu-
mitate.*

*Mittitur à
S. Francisco
cum alijs ad
Saracenos.*

*Diuinitus
pascitur cum
suo socio.*

accessit nitor puritatis. Non nisi semel in die cibum sumebat ad vesperam, eumque sanè exiguum, dicebatque adeò: Caro nostra instar porci est, cupidissime ad lutum properantis, & in eo commorantis: est etiam similis scarabæis, qui semper versant equorum simum. Porro statuerat aliquando S. Ludouicus Francorum Rex suscipere peregrinationem, & loca sacra visere. Audiens verò de eximia & admiranda F. Ægidij sanctitate, decreuit illum adire. Itaque Perusiam se contulit, vbi illum esse cognorat.

*Comparatur
caro nostra
porci & sca-
rabæis.*

*Venit ad eum
S. Ludouicus
Rex Fræcia.*

*Post iteratum
quod vocant
S. Martini,
videt Christi
corporalibus
oculis.*

*Sub finē vitæ
valde mol. sta-
tur a diabolo.*

Et quidem cum ad monasterij portam venisset, ceu ignotus quidam peregrinus, cum paucis familiaribus, rogabat vbi Frater Ægidius esset, nihil de se indicans ostiario. Is autè dixit Ægidio, peregrinum præ foribus cupere ipsi loqui. Actuum verò spiritu cognouit Ægidius eum Regem Franciæ esse, celeriterque ad eum accurrit. Etenim etsi Ægidius litteris instructus non esset (fuit enim laicus, vel conuersus, vt vocant) attamen diuinæ sapientiæ splendoribus adeo illustratus fuit, vt etiam diuinis litteris eruditos longè excelleret. Qui quidem Dei seruus postquam strenuè iam excoluerat vitam actuosam, cuius typus fuit Lia lippis oculis portiois sensitiuæ, passionis & perturbationes edomando, ad Rachelis quoque, id est vitæ contemplatiuæ amplexus se contulit, quæ scribitur fuisse decora facie, & venusto adpectu. Itaque triduo ante Christi natalem, cum esset in Tuscia, eo loco quem Sethonâ vocant, ieiunassetque diebus quadraginta, quod S. Martini ieiunium appellant, nocte in preces incumbenti apparuit Dominus Iesus, viditque eum oculis corporeis. Durauit autem hæc apparitio per intervalla ad dies tredecim. Atque post hanc apparitionem, & crebro, & facile, ac subito mentis patiebatur excessus, mansitque deinceps admodum solitarius, parumque exibat e cellula sua. Semper autem admodum iucundus & hilaris fuit, nisi quod ei summo opere dolebat, quod sustentandi corporis cura aliqua suscipienda ei esset. Diebus verò Dominicis & solennibus sacram percipiebat Eucharistiam cum multa deuotione, atque illos dies totos impendebat precibus, & sanctis meditationibus.

Et nihilominus sub finē vitæ, cum iam in ordine Minorū fuisset annis quinquaginta duobus, molestissimas tamè sensit maligni demonis vexationes. Sed & morte quoque, appropinquante tantam ei debilitatē artulit febris, tussis, aliique morbi, vt neque somnum neque cibum posset capere: vnde & a

Fratri

Fratribus ad lectum quendam deportatus fuit, alicuius quietis & comoditatis captandæ causa: vbi cum pridie eius diei, quo S. Georgij feriæ celebrantur, cum nocte à Fratribus esset in lecto depositus, Perusini apud eū excubias agerent, vt sacrum eius corpus post obitum sibi retinerent, cuidam illic adstanti Fratri ait: Dicit Perusinis, eos vel propter miracula meâ, vel ob mei in sanctos relationem, siue canonizationem, nullam vnquam pulsuros campanam, nec aliud eis datū iri signum, nisi signum Ionæ Prophetæ, sicque non multo post quietissimus & placidissimus beatissimum reddidit spiritum, eodem die quo ante annos quinquaginta duos à S. Francisco habitum monasticum acceperat, puta ipsis S. Georgij Martyris feriis, anno salutis millesimo ducentesimo octogesimo tertio. Et ecce Perusini dum saxum inquirunt, vnde eius condant monumentum, sepulchrum marmoreum reperiunt, in quo historia Ionæ sculpta erat. In eo igitur reposuerunt corpus eius, sicut ille sub mortem prædixerat. Sepultus est autem extra Perusiam, in monte, in Monasterio Franciscanorum. De quo sanè sanctus Bonauentura, Doctor eximius, dicere solebat præstitum illi à Deo; vt possit efficaciter optulari eis qui ad animæ suæ salutem inuocent eum, idemque Bonauentura gratias agebat Deo, se in ea incidisse tempora, quibus sanctissimum hunc F. Ægidium & alloqui, & videre potuisset.

*Prædicto quid
nunquam fuit
canonizatus,
obdormiuit
in Domino.*

*Nota de eo
testimonia
B. Bonauen-
tura.*

DE S. MELLITO EPISCOPO, EX PRIMI
Angliæ Apostolis ex h. st. Eccles. V. Bedæ.

Lib. 1. c. 2.

PAPA Gregorius (eius nominis primus) Augustino Episcopo (quia suggererat ei multam quidem sibi esse messem, sed operarios paucos) misit cum legationis suis plures cooperatores, ac verbi ministros, in quibus præcipui erant Mellitus, Iustus, Paulinus, Ruffinianus, & per eos generaliter vniuersa quæ ad cultum erant Ecclesiæ, necessaria quoque destinavit, vasa videlicet sacra, & vestimenta altarium, ornamenta quoque ecclesiarum, & sacerdotalia vel clericalia indumenta, Sanctorum etiam Apostolorum ac Martyrum reliquias, nec non & codices plurimos. Sed & misit etiam literas, in quibus significabat se ei pallium dixisse. Atque ita scilicet anno Dominicæ incarnationis sexcentesimo quarto Augustinus Britanniarum Archiepiscopus ordinavit duos Episcopos

*S. Mellitus
missus in An-
glia à sancto
Gregorio.*

*Ordinatur
Episcopus
Londoniensis.*

** Pro causis
Ecclesie An-
glicane mitti
iur Romam.*

*Perturbatur
status nonel-
lus ecclesie
Anglicane.*

*Discedit Can-
on Mellitus
in Gallias.*

scopos, Mellitum videlicet & Iustum: Mellitum quidem ad prædicandum prouinciæ Orientalium Saxonum, qui Tamesi fluuiò à Cantio dirimuntur, quorum metropolis Londonia est, Iustum verò in ipso Cantio, in ciuitate Dorouerni, quam gens Anglorum à primario quodam illius, qui dicebatur Rotschester, cognominat. Et quidem cum iam obiisset Augustinus, Mellitus Londoniæ Episcopus venit Romam, de necessariis Ecclesiæ Anglorum causis cum Apostolico Papa Bonifacio tractaturus.

S E D & cum idem Papa cogeret Synodum Episcoporum Italiæ, de vita monachorum & quiete ordinaturus, & ipse quoque Mellitus inter eos assedit anno octauo imperij Phocæ Principis, vt quæ regulariter erant decreta, sua quoque auctoritate subscribens confirmaret, ac in Britanniam deinde rediens, secum Anglorum ecclesiæ mandata illa atque obseruanda deferret, vnâ cum epistolis quas idem Pontifex Deo dilecto Archiepiscopo Laurentio, & clero vniuerso, similiter & Edelbertho Regi atque genti Anglorum direxit. At verò interea post mortem Edelberthi, cum filius eius Eadbaldus regni gubernacula suscepisset, magno tenellis adhuc ibi ecclesiæ cremētis detrimento fuit. Siquidem non solum Christi fidem recipere noluerat, sed & fornicatione pollutus est tali, qualem nec inter Gentes auditam Apostolus testatur, ita vt uxorem patris haberet. Sed & auxit quoque procellam huiusmodi mors Sacerdoti Regis Orientalium Saxonum. Qui vbi regna perennia petens, tres filios suos, qui pagani perdurauerant, regni temporalis hæredes reliquisset, cœperunt illi mox idololatriæ, quam, viuente eo aliquantulum inermis fuisse videbantur, palam seruire, subiectisque populis idola colendi liberam dare licentiam. Itaque & expulerunt Mellitum, ac de suo regno cum suis abire iusserunt. Qui expulsus inde, venit rectâ Cantium, tractaturus cum Laurentio & Iusto cœpiscopis, quid in his agendum: vbi & decretum est communi consilio, quia satius esset vt omnes in patriam redeunt, ibi Domino seruirent, quam inter rebelles fidei barbaros sine fructu residerent.

D I S C E S C E R E itaque primò Mellitus ac Iustus atque ad partes Galliarum secessere, ibi rerum sine expectare disponentes. Sed non multo post tempore, Reges, qui præconē à se veritatis expulerant, egressi contra gentem Genissorum in prælium, omnes pariter cum sua militia corruerunt. Sed & postea Eadbal-

du-

duus Rex, anathematizato omni idololatriæ cultu, abdicatoque connubio non legitimo, suscepit fidem Christi, & baptizatus Ecclesiæ rebus, in quantum valuit, in omnibus consulere ac fauere curauit. Misit etiam in Galliam, & reuocauit Mellitum & Iustum, eosque ad suas ecclesias liberè instituendas redire præcepit. Qui post annum, ex quo abierant, reuersi sunt, & Iustus quidem ad ciuitatem Roffi, cui præfuerat, rediit, Mellitum verò Londonienses Episcopum recipere noluerunt, idololatriæ Pontificibus magis seruire gaudentes. Non enim tanta erat huic Regi, quanta patri ipsius regni potestas, vt etiam nolentibus paganis antistitè suæ posset ecclesiæ reddere. Atque hoc Rege regnante, B. Laurentius Archiepiscopus regnū cæleste conscendit, atque in Ecclesia & monasterio sancti Apostoli Petri, iuxta prædecessorem suum Augustinum, sepultus est, die quarto Nonarum Februariarum. Post quem Mellitus, qui erat Londoniæ Episcopus, Sedem Dorouernensis ecclesiæ tertius ab Augustino suscepit: Iustus autem adhuc superstes, Roffensem regebat ecclesiam. Qui cum magna ecclesiam Anglorum cura ac labore gubernerent, susceperunt etiam scripta exhortatoria à Pontifice Romanæ Sedis Bonifacio.

E R A T autem Mellitus quidē corporis infirmitate, id est, podagra grauatus, sed mentis gressibus sanus, alacriter terrena quæque transiliens, atque ad cælestia regna semper amanda, petenda, & quærenda peruolans. Erat scilicet carnis origine nobilis, sed culmine mentis nobilior. Denique vt vnum virtutis eius, vnde cætera intelligi possint, testimonium referam: Contigit quodam tempore vt ciuitas Dorouernensis, per culpam incuriæ, igne correpta, crebrescentibus cœperit flammis consumi. Quibus cum nullo aquarum iniectu posset aliquis obistere, iamque ciuitatis esset pars vastata non minima, ecce perlatus obsequentium manibus Episcopus cœpit orando periculum infirmus abigere, quod firma fortium manus multum laborando nequiebat. Et hinc ergo, postquam annis quinque rexit Ecclesiam, Eadbaldò regnante emigravit ad cælos, sepultusque est cum patribus suis in sæpe dicto monasterio, & ecclesia beatissimi Principis Apostolorum, anno ab incarnatione Domini sexcentesimo vigesimo quarto, die octauo Calendarum Maiarum.

VITA B. ROBERTI PRIMI ABBATIS

Casa Dei, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

X X I I I

*Conuerso Re-
ge, qui prius
obstebat fi-
dei, vir san-
ctus honorifi-
cè reuocatur.*

*Suscipit ter-
tius a S. Au-
gustino eccle-
siam Dorou-
uernensem.*

*Laborat po-
dagra.*

*Liberat Ciu-
tuariam ab
incendio.*

*B. Roberti
genus, & pia
auentus.*

*Admodum
afficitur er-
ga pauperes
& morbosos.*

*Strenuè la-
borat pro su-
litate prox-
imorum.*

*Nota in sig-
nem humilita-
tatem.*

*Visit limina
Apostolorum.*

ROBERTVS genere Aruenus, natus est de parentibus Christianis, matre Raingarde, patre Giraldo. Puer factus, traditus est disciplinae studiis apud vicum Briuatum, in ecclesia beati martyris Iuliani: vbi & clericus factus est, & deputatus inter Canonicos, & procedente tempore etiam vsque ad Presbyteratum peruenit. Pueritiae tempora sic peregit, vt ab iis malis, quibus illa aetas vel proprio vitio, vel alieno, plerumque inuoluitur, illaesus euaderet. Nam in ecclesiis totis saepe noctibus cum lacrymis excubabat. Pauperes & afflictos misericordiae prosequabatur visceribus, quibus quidem poterat, opem, omnibus verò exhibens compassionem. Ulceribus plena corpora languidorum, abhorrentibus cæteris, ipse manibus contrectauit, manibus lauit. Atque talem pueritiam secuta est adolescentia melior, addebatque virtutibus virtutes. Ieiunabat propensius, & orabat, & quantum poterat, larga manu pauperibus distribuebat. Nam & domum elemosynarum construxit in vico. Deinde autem Sacerdotio quoque strenuè fungebatur, offerens Deo hostias pro salute populi Christiani. Inuitabat peccatores ad poenitentiam, & verbo & vita non paucos lucrabatur, & cum omnes vitae merito anteiret, omnibus tamen credi se inferiorem volebat. Denique contemplationis amore flagrans, etiam destinavit mutare locum, & relictis omnibus Christum sequi.

ADHIBITO igitur vno itineris socio, iter arripuit ad Cluniacum, religionis ac disciplinae loci fama commotus. Sed cum clam se fugere putaret, fama proditus est, & omnes properè, velut pro salute publica solliciti, profugum prosequuntur, tenent, reducunt. Erubuit itaque vir sanctus, & propositum suum non magis impeditum quam manifestum dolens, ex mentis aegritudine morbum incurrit. Vnde cum coepisset conualescere, intelligens se à proposito, Dei voluntate impeditum, tentauit si vel inter suos adimplere posset optatum. Sed cum domesticorum nemo salutaribus monitis præberet assensum, rationabiliter vrgens propositum, profectus est Romam, vt Apostolorum à Deo sibi, quod desiderabat, consilium impetraret. Et quidem reuersus Roma, postulata, in fide nihil hæsitans, expectabat, cum interea miles quidam, Deo inspirante, compunctus, ad virum Dei, consilium periturus, accessit. A quo cum accepisset, vt, relictis omnibus ad Christi militiam se transferret, respondit ille, id quidem se fa-

se facturum, si fieri posset cum ipso, libentissimè, vnde & intellexit vir Deo plenus, hunc sibi socium, ac voluntatis suae ministrum diuinitus destinatum. Gauisus ergo non parum, totum desiderij sui secretum ei aperit, sociumque se pollicetur. Nec mora. Miles fide iam plenus & constantia, vt coepum suum Dei clementia prosperaret, ad memoriam beatae Virginis Anitium ire decreuit.

Quo dum properaret, ecce in via, Dei nutu, paratum inuenit quod petebat, ecclesiam scilicet veterem, vasta cinctam solitudine, votis suis in omnibus respondentem. Reuersus nunciat viro Dei quid inuenisset. Qui gratulatus valde, gratias reddit Deo ingentes. Sed vt numerus Trinitatis secundum desiderium viri Dei adimpleretur ad seruiendum, accessit & tertius æquè miles, offerens se non solum socium, sed veriùs ministrum. Gaudet vir Dei, omnibusque ad votum paratis, die constituta eremum petit cum duobus discipulis, quorum prior Stephanus, sequens Dalmatius vocabatur. Veniunt ad locum optatum, bonis omnibus indigentem, quia eis bonum erat omnibus indigere. Nam quanto plus indigerent temporalibus, tanto plura se credebant reperturos aeterna. Auxit loci difficultatem etiam vicinorum improbitas, qui morum immanitate feris similes, seruos Dei, quos sustentare deberent, conuiciis vrgebant ac minis. Vbi quantas molestias senserint ac perpeilli sint, tacendo melius putamus exprimi, quam dicendo. Verum in iis aduersis omnibus, duorum mètes corroborabat tertius, velut in acie tyrones veteranus. Facta iuxta ecclesiam cellula, credo de ramis & frondibus, partiuntur inter se domesticam curam, vt illi operarentur manibus ad victum, ipse verò lectioni & orationi incumberet. In oratorio autem, quod vtcunque refecerant, certis horis & nocte communes preces fundebant, cibum parcum & aridum cum gratiarum actione vnà sumentes, cuius pars maxima peregrinis & aduenis seruabatur, nec cogitabant de crastino.

QUIBUS & id genus aliis exercitiis vir sanctus vtens, non solum socios instruebat, sed & incolarum quoque mitigabat feritatem, atque ita factum est, vt nonnulli quoque cingulum militiae deponentes, & sancto eius contubernio adhaerentes, Christi se seruitio in perpetuum ibidem manciparent. Sed & quidam quoque ex ordine clericali apud illum vitam solitariam delegerunt. Atque ita crescente numero discipulorum, creuit & religionis obseruantia. Accessit verò ad vitam meritum etiam magna

*Diuinitus
mittitur ad
eum quidam
miles.*

*Tendit vnà
cū eo & ter-
tio socio in
eremum.*

*Vivunt simul
in summa
paupertate.*

*Orant in cō-
mune.*

*Plur' ad eos
veniunt sit-
tio cūser-
uatis.*

magna miraculorum potentia, ita ut iam in illis locis nullus ambigeret, virum sanctum meruisse à Deo gratiã curationum. Quam sic ille pro humilitatis custodia fideliter petentibus ministrabat, ut diuina tamen beneficia nõ sibi, sed sanctorũ Agnicolæ & Vitalis, in quorũ seruiebat ecclesia, meritis imputaret. Sed eius merita dæmones, cum ab obsessis corporibus pellerentur, non tacebant. Quorũ fama diuulgante, multi vulgo mixti nobiles ad eũ confluebant vndique, quos gratanter suscipiẽs, verbo Dei recreatos, cũ gaudio ad sua remisit. Sed cum pleriq; Christo seruire non nisi sub ipsius ducatu proponerẽt, ortum est nouũ ex necessitate consilium, ut scilicet ibi construeretur monasteriũ, in quo sub regulari disciplina, quos Deus colligeret, vnanimiter habitarent. Ad quod construendum pandebat viam fidelium non paucorum deuotio, qui certatim in hos vsus prædia & pecunias vltronei offerebant. Vnde videns Dei famulus tãti boni præparatam diuinitus occasionem, sciensque veraciter ad suã periculum animas pertinere, si tam multorum salutis, propriæ quietis respectu, deesset, habita super hoc cum Fratribus suis deliberatione, assensu etiam & consilio Aruernensis Episcopi, bonæ memoriæ, Reuconis, cepit monasterium ædificare cum summa omnium gratulatione.

Eo tempore Francis imperabat Henricus, Sedem Apostolicam Leo nonus tenebat. Papam igitur suprãdictus Episcopus adiit, vir sanctus Regem Francorũ, vtrique super noui loci stabilitate auctoritatis robur & congrua priuilegia peturi. Vtrique succedit ad votum, Rege non solum petita anuente, sed & domum Dei, & virum sanctum regis honorante muneribus, & similiter Papa decretis Apostolicis roborante consilium, atque insuper etiam hominem Dei, cuius famam sanctitatis audiuerat, licet inuitum, Fratribus præficiendum mandante. Quod & ita factum est: dedicatõque monasterio, vir beatus monachicum habitum regimenque suscepit, tam Fratrum precibus quàm Præsulis auctoritate. In quo quãta post regiminis curam circa subditos industriæ vigilantia, erga Deum autem simplicitas mentis eius illuxerit; hoc quidem signorum frequens ostensio, illud verò spiritualia laboris eius incrementa testantur. Nam præter secularium non modicam multitudinem, quorum animas verbo prædicationis atque exemplo, orationum etiam suffragiis est lucratus, ex quibus ad trecentos ferme monachos acquisiuit, præter ecclesias quoque circiter quinquaginta, post diuturnam desolationem,

Potentior vir sanctus expellit dæmones.

Exstruit insigne monasterium.

Inuitus præficitur Fratribus.

ad Dei seruitium reparatas; illud sanè constat esse præcipuum, quod vnica simplicitatis ac charitatis suæ formam in discipulos, & eidem loco, cuius fundator extirrit, dotis instar egregiæ reliquisse cernitur hæreditariam sanctitatem. Qui cum obitus sui, ut creditur, diem præsciisset, Fratribusque ad se vocatis, post exhortationis verba singulis osculatis amanter valedixisset; sic conuersus ad Dominum, seque & illos Deo precibus commendans, plenus dierum dormiuit in Christo: sepultusque est in Casa Dei noua, quam ipse ædificauerat, octauo Calendas Maij.

Colligit ferè ad trecentos monachos.

Obdormit in Domino.

DE S. MARCO EVANGELISTA,
ex D. Hieronymo de scriptoribus Ecclesiasticis.

XXV. APRILIS.

MARCVS discipulus & interpres Petri, iuxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à Fratribus, breue scripsit Euangelium. Quod cum Petrus audisset, probauit, & ecclesiæ legendum sua auctoritate edidit. Assumpto itaque Euangelio quod ipse confecerat, perrexit Ægyptum, & primus Alexandriæ Christum annuncians, constituit Ecclesiam tanta doctrina, & vitæ continentia, ut omnes sectatores Christi ad exemplum sui cogeret. Denique Philo disertissimus Iudæorum, videns Alexandriæ primam Ecclesiam adhuc Iudaizantem, quasi in laudem gentis suæ librum super eorum conuersatione scripsit. Et quomodo Lucas narrat Hierosolymæ credentes omnia habuisse communia: sic & ille, quod Alexandriæ sub Marco fieri Doctore cernebat, memoriæ tradidit. Mortuus est autem octauo Neronis anno, & sepultus Alexandriæ, succedente sibi Aniano.

S. Marcus discipulus & interpres sancti Petri.

Vita Alexandrinorum sub ipso priorè Apostolica.

VITA S. RICHARII PRESBYTERI
quiescentis in Centula, ex ea quæ est per Alcuinum.
ad Carolum Magnum.

XXVI. APRILIS.

TEMPORIBVS gloriosissimi Regis Francorum Dagoberti, Richarius quidam natus in villa Centula, prouinciæ Pontinæ, velut lucifer emicuit. Hic etiam in rustica vita quædam præfagia futuræ sanctitatis gerebat. Contigit illo tempore, duos Sacerdotes, sanctitate florentes, quorum prior

S. Richarii patria.

B Caido

*Excipit ho-
spitium uenera-
bilis uisus sa-
cerdotis de
Hibernia.*

*Visitat pane
hordeaceo &
aqua.*

*Predicat pas-
sim uerbum
Dei.*

*Commendat
se enim regi-
bus Rex Da-
gobertus.*

Caidocus vocabatur, de Hiberniæ partibus in Pontinas peruenisse regiones; sed à rusticis illius loci non sunt suscepti, sed magis iniuriis afflictos à finibus suis corperunt eos expellere. Quorum sceleratis præsumptionibus futurus Dei famulus Richarius strenuè obuiavit. Nam introductos hospites cum magnæ charitatis honore curauit, eosque sibi uerbum Dei prædicantes, etiam cum tota humilitate audiuit. Denique ex prædicatione famulorum Dei, ad lacrymas conuersus, confessionem suorum fecit peccatorum; & qui Dominum suscepit in famulis suis hospitalitatis gratiâ, susceptus est à Domino in misericordia & pietate. Itaque mox ab initio conuersionis suæ tam dura se castigatione constrinxit, ut post longa & diuturna ieiunia, pane hordeaceo cinere commixto, & aqua lacrymis temperata, fessum ieiunium corpusculum refocillaret. Atque his gradibus ad sacerdotalem quoque peruenit honorem: quæ famulus Dei, & magna humilitate ornauit, & uerbi Dei prædicatione ampliavit.

Sed & diuina clementia, post eius irrigationem, in isto populo plurima fidei dedit incrementa. Unde & omnibus honorabilis factus est & charus. Quicquid uero ei populus in stipendia prædicationis sponte obtulit, omnia pauperibus diuidere festinauit, nec non & in captiuorum redemptionem. Et non solum in his regionibus per pietatis opera, uel per prædicationis lumina effulsit, sed in ultramarinas quoque Britannicæ regiones lumen suo sparsit aduentu. Verum prædicationis officio in Britannia peracto, cum multiplici uerbi Dei fructu reuersus est in patriam, ne, dum in aliena messe quæreret mercedem, in propria perderet. Quodam itaque tempore Rex potentissimus Dagobertus, rogante viro illustri Gislemaro, eadem venire in partes, & uerbum Dei, ut se sacrosanctis eius orationibus commendaret, inuisere contigit: quem ipse famulus Dei & sanctitatis suæ benedictione roborauit, & sacerdotali auctoritate libera uoce castigauit, denunciando ei, ne in seculari superbiret potentia. Atque exinde famulus Dei, quia ab hominibus honorabatur, homines fugere meditabatur. Itaque monasticam vitam petit; quo secretius sola cælestia mente rimaretur, Ecclesiæ regimen alteri tradens, quam ipse in Centula uico Christo fundauerat.

Atque adeo Gislemarus uir illustris, & Christianæ religionis deuotus amator, simul & Maurontus, nobilis uir, & terrarum uel sylvarum ad Regem pertinentium seruator, præbuerunt

buerunt ei locum manendi in sylua Tristiacensi: qui & ipse Maurontus, postea seculari habitu deposito, monachus quoque factus est in eodem loco. Vbi cum viro Dei mansionem solitariam præparasset, Christo sanè monasterium construere inchoauit. Et quidem uir Dei habitationem illam cum uino solo commilitone ingressus est, paruo tantum tuguriolo, uilissimo opere facto, contentus, ut habitatio uitæ conueniret. At inibi tanta se mortificatione carnis castigauit, tanta ieiuniorum & uigiliarum assiduitate macerauit, ut uix ossa arenata, dissipatis iuncturis, sibi adhærerent, & tremencia baculo regente uestigia difficilè moueret. Nec clausa tamen eremi angustia lucis columna latere potuit: quin magis undique ad hominem Dei diuersis fatigati infirmitatibus confluerunt, quos sanctarum medicinarum orationum sanauit, omnesque ad se, quocumque morbo afflictos, uenientes, uel tristitiæ cuiuslibet rancore angustiatos, sanos & hilares domum remeare fecit. Mihi uero non singulas uirtutum eius species nominatim enarrare propositum est, sed uitæ sanctitatem paucis perstringere, ac deinde iam, quo sine præsens hoc seculum sancta illa anima deseruerit.

ITAQUE præsciens diei euocationis suæ, uocauit ad se Sigobardum commilitonem suum, dixitque ei: Fili mi, præpara uasculum corpusculo meo. Quæ discipulus à Patre audiens lacrymis perfusus, tamen præcepta secutus, lignum inueniens fidit, cauauit, & corpori Patris coaptauit, penè prius lacrymis implens amaris, quam paternis membris. Interim validior Patrem coquebat infirmitas, nec tamen ab orationis cessauit officio, uel diuinæ laudis obsequio: ac tandem dum salutifero corporis & sanguinis Christi uatico suum iter inueniuit, inter gratiarum actiones, & uerba orationis, 6. Calend. Maij spiritum emisit; positusque est in sepulchro, in loco ubi ipse præceperat. Sed mirum dictu: inter exsequias paternas subito discipulus sopore oppressus, uidit in visu, quasi raptus esset in aulam splendidissimam; in qua beatum Richarium præclaro & hilari uultu uidit habitantem, sibi loquentem. Conditus est ergo, ut prædixi, miles Christi eo in loco, ubi suo Regi maximè militauerat. Sed non multo post, Fratres à Centula monasterio, cum suo Abbate Ocialdo, uirio religioso, & sancti successore, uenerunt, & corpus S. Richarij tulerunt, posueruntque in loco, in quo etiamnum cum magna meritorum gloria requiescit. Vbi, præstante Deo, per serui

*Construit uir
sanctus mona-
sterium in sylua
Tristiacensi.*

*Tribuit ad se
uentibus
agrotis sani-
tatem.*

*Feliciter mi-
grat ex hoc
seculo.*

*Transfertur
eius sacrum
corpus Cen-
tulam.*

sui reliquias noua sæpius audiuntur miracula edi ; videlicet vt fides precantium patefiat, merita sancti viri ostendantur, & in seruo suo Christi laus celebretur.

VITA S. PETRI MARTYRIS,

Ordinis Prædicatorum, ex ea quæ est per Lentinum,
eius contemporaneum.

XXIX. APRILIS.

Quidã ha-
beni Comar-
na S. Petri
natales.

Nota hoc di-
ctum, minimũ
quia Mani-
chei dicebant
diabolum esse
creatorem cali-
et reliquorũ
vitalium.

Bononia stu-
des, ingredi-
tur Ordinem
Prædicatorũ

En abstinem-
tia.
Laborat quo-
dam miro
morbo.

BEATVS Petrus Martyr, Prædicatorum decus, in Gallia Cisalpina, quam Longobardiam vocant, ciuitate * Veronensi, ex parentibus hæresi deprauatis traxit originem, tanquam rosa de spinis. Hic cum annos plus minus septem natus, à scholis rediret, à patruo suo hæretico, quid didicisset, interrogatus, respondit: Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli & terræ, & reliqua ordine; nec potuit aliter persuaderi. Tum verò ille ad patrẽ pueri, Timeo, ait, ne, cum Petrus bene fuerit eruditus, fidem nostram destruat, magnus Ecclesiæ, hoc est, conuenticuli Manichæorum futurus, si vixerit, persecutor. Sed sperabat pater pueri illum ad sectam suam, posteaquã in Grammatica esset institutus, per hæresiarcham aliquem faciliè pertrahendum. Itaque missus est quoque studij causa Bononiam. Vbi licet esset, ab hæreticorum infestatione remotus, non tamen defuerunt ei noua impugnationum genera, florem nimirum illi pudicitia eripere connitentium, quæ adolescentiæ solent esse permolesta. Vnde aduertens puer sanctus non tutum esse cum scorpionibus habitare, velut alter Ioseph, pallium reliquit in manu Ægyptiæ, atque Fratrum Prædicatorum institutum mundus complexus est. In quo instituto paupertatis & humilitatis vestigiis insistens, beatumque Patrem Dominicum ducem, virginem virgo sequens, magnum perfectionis apicem attingit, semper de virtute in virtutem progrediens.

IN ipso nouitiatu contra carnem magno zelo incensus, ne seruis delicatè nutritus proteruaret in Dominum, adeo se ieiuniis, & mirabili abstinentia, vigiliis & precibus maceravit, vt mensuram propria fragilitatis excedens, ciuem propemodum perdiderit, dum vult opprimere hostem. Nervis enim corporis nimia exinanitione contractis, tam fortiter eius dentes compressi sunt, vt vel ad sorbendum quippiam quolibet instrumento ægre diduci potuerint. Misertus est

est

est tamen illius, vel potius populi sui, Deus, nec passus est os illud beatum omnino obserari, quod in medio Ecclesiæ cum multo fructu creberrimè aperire constituerat. Qui quidem quàm fuerit deuotione gratus, obedientia placidus, patientia constans, charitate præstabilis, vbertim testantur & seculares & monachi, qui eius meruere frui consortio. Quin etiam cum meritis refulgeret, ne quasi puluerem iactaret in ventum, si sine humilitate cæteras virtutes congefisset, adeo se humilem in Fratrum congregatione exhibuit, vt ad illorum obsequia, quibus iuuenis solebat occupari, plerunque se etiam senex vltro offerret. Itaque crebrò piã sollicitudine seruiebat infirmis, sæpe hospites hilari excipiebat alloquio; interdum etiam officio ianitoris fungebatur.

AT QV E interim etsi cum Martha externis esset occupatus, attamen cum Maria sollicitè sedens ad pedes Domini, neque noctibus neque diebus à diuinis cessabat colloquiis, Euangelium Christi, aut aliquem sacrum codicem semper sub axilla, vel in sinu aut manibus gestans, & quoties licebat, vel lecta meditans, vel audita ruminans, & memoriæ cominens. Et Et præcipuè memor opprobriorum, & quæ hæretici Ecclesiæ Dei exprobrarent, ea quæ ad fidei defensionem, hæresumque oppugnationem pertinent, adeo suo animo affigebat, vt totum se Ecclesiæ obsequiis, eiusque hostium exterminis mancipare videretur. Itaque disponente Domino, credita est illi eloquiorum dispensatio diuinorum, factusque est concionator siue prædicator generalis. Ex quo tempore exiit sonus eius in omnem terram prouinciæ Longobardicæ, & loca vrbis vicina, nec partem exiguam Tusciæ, itemque in totam Romandiolam siue Flaminiam, & Marchiam Anconitanam. Quas enim ciuitates, vel oppida earum regionum, salutiferis aliquando clamoribus non impleuit? Sic verò gratiam gratiæ exæquabat Dominus, vt multitudo populi, ad conciones eius vndique confluentis, gratiæ eius magnitudinem indicaret. De vrbibus enim & castris cum vexillis & tubis sonantibus erumpebant obuiã venienti, recedentem quoque interdum tam multi sequebantur, vt vix ab eis se posset auellere.

SÆPE etiã vbi concionari statuerat, innumera hominum multitudo accurrens, locaque præripiens, & tempus antecurrens, illũ intolerabiliter premebat. Quam ob causam Mediolanensis populus, insigni erga sanctum virum deuotionis argumento, in carruca ex pictis asseribus fabricata, non tergis

B 3 iumen

Summè colit
humilitatẽ.

Senex etiam
aliquãdo sum-
gitur officio
ianitoris.

Parat se vt
configat cum
hæreticis.

Conuenit ad
eius conciones
cum vexillis
& tubis so-
nantibus.

*Necesse est, cū
præ turbā por-
tari ad sug-
gestum.*

*Sarat Medio-
lani quendā
mutum.*

*Disputat pu-
blice cū quo-
dam hæresi-
archa.*

*Impetret a
Dno, pro con-
fir-matione
veritatis, in-
signe miracu-
lum.*

iumentorum, sed humeris gestata fidelium, illum repositum, & à compressione importunæ multitudinis seruabat illæsum, & habendæ concioni oportunius locum pro eo captabat cæteris eminentiorem. Et certè multi abiurabant hæreses, Catholica veritate perspecta, plures, condonatis iniurijs, sine discordijs & simultatibus imponebant, plurimi verò, sua confidentes peccata, ad agendam pœnitentiam se comparabāt. Sed & cū instar pluuiæ eius doctrina increaseret, inter ipsos sermonum quasi cælitus effusos imbres, multa quoque cœperunt miracula coruscare. Namq; cū quodam die Mediolani præforibus ecclesiæ S. Eustorgij concionaretur, cuidam mutuo adolescenti, ad eum populi deuotione adducto, in os immisit digitum, conficiendo Christi corpori consecratum: moxque soluto vinculo linguæ eius, beneficium loquelæ restituit. Quo miraculo etsi meritò obstrui debuerint ora hæreticorum, at nihilominus illi, tanquam canes impudentissimi, salutifera cōfusione non sunt confusi. Itaque ad sancti sui gloriam Deus etiam plura signa innouauit.

NAM quodam die, cū apud Mediolanum quendam episcopum Manichæorum beatus Petrus examinaret, multis Episcopis & Religiosis, atque etiam bona ciuitatis parte ad hoc spectaculum congregatis, & dies tum concione, tum hæreticorum examinatione, in longum protracta fuisset, æstusque ingens cunctos affligeret, hæresiarcha ille, O Petre peruerse, inquit, si tu es tam sanctus, quàm hic populus stultus affirmat, cur illum pateris tanto solis ardore cruciari, nec rogas Dominum vt nubem aliquam interponat? Cui cū athleta fidei fidenter respondisset, se ita, vt ipse dixerat, facturum, si promitteret, se, abiurata hæresi, fidem sanam complexurum, multi ex Catholicis contristari cœperunt, verentes, ne fides Catholica hac occasione pateret ignominia, è diuerso autem multi hæretici lætati sunt, atque idcirco suum illum Episcopum infestis clamoribus hortabantur, vt incunctanter promitteret. Sed cū nec hac ratione pertinacia hæretici se obligare nolentis frangi posset, beatus Petrus tamen, Vt appareat inquit, quòd bonus Dominus omnium quoque visibilium est creator & opifex, ego illum rogo, vt ad consolationem in se credentium, & incredulorum confutationem, aliquam nobis dignetur creare nubeculam, quæ inter solem & populum interposita, nos tueri possit ab hoc æstu. Quod vbi ab illo ex pulpito quodam eminenti, præmissocrucis signo, dictum fuit, mox Dominus nubem

in

instar tentorij effecit, quæ multo temporis spatio populum omnem sua vmbra protegit, causamque lætandi, & hæreticis insultandi, auxit Catholicis.

QVAs ob causas fama illius & gratia, non solum in ea quæ diximus ciuitate, sed vbique per patriam in dies augmenta capiebat, & largius spargebatur. Neque id mirum, quando hæc & plura alia etiam, dum adhuc viueret, per eum Dominus operari dignatus est. Complures enim etiam dæmoniacos, diuersisque vexatos morbis, solo contactu, vel crucis signo curauit, sicut multorum fide dignorum testimonijs est comprobatum. Verum cū pestis hæretica in Longobardia magis magisque pullularet, & multas iam ciuitates contagione pestifera infecisset; summus Pontifex Innocentius Quartus diuersos Inquisitores ex Ordine Prædicatorum ad diuersa Longobardiæ loca prudenter ablegauit. Qua etiam occasione, cū Mediolani hæretici non solum multi numero, sed etiam magni, seculari potentia residerent; idem Pontifex, sciens beatum Petrum esse virum magnanimum, & qui à puero inter hæreticos vixisset, & quemadmodum Scripturas detorquerent, crebris pugnis probè didicisset, tam strenuum fidei pugilem Mediolani, & in comitatu Mediolanensi, instituit hæreticæ prauitatis Inquisitorem, plena ei auctoritate concessa.

ITAQVE ille demandatum sibi munus diligenter obiens, Samsonis vulpeculas accuratè perquisiuit, easque dissipauit vbique nullam eis requiem tribuens. Vbi tandem præuidens è propinquo adesse diem suæ passionis, summi Pontificis mandata etiam tanto constantius atque instantius cœpit exsequi, cū interea videntes hæretici, atque dolentes negotium fidei per illum tam prosperos habere successus, de eius nece tractare cœperunt. Nec latuere sanctum virum illorum machinationes, quippe quas certa plurimorum relatione didicisset. Itaque in Dominica quæ dicitur Palmarum, quatuordecim diebus ante suum obitum, Mediolani coram multa populi frequentia è suggestu palam dixit, se non ignorare, hæreticos ipsi necem meditatores esse, & iam pecuniam sicario numerandam, alicubi depositam esse. Sed agant illi, inquit, quicquid volent, plus me sentient facturum contra se, etiam post obitum, quàm fecerim viuens. Atq; o verissimam prædictionem! Assignato autem interea quibusdam hæreticorum fautoribus termino peremptorio ad octauum Paschatis diem, vt mandatis Ecclesiæ parerent, prædicens se ad illum terminum re-

*Fama ipsius
vbique sit ce-
lebrata.*

*Instituitur à
summo Ponti-
fice inquisitor
hæreticæ prauitatis.*

*Conspiratus
in eius necem
ab hæreticis.*

*Publicè edicit
se non ignora-
re conuentionem
hæreticorum
se tamen non
propterea de-
stiturum.*

uerfurum, ad Cumanam ciuitatem profectus est, vbi Prioris inter Fratres suos officio fungebatur.

PORRO die sabbathi in Albis (quod fuit anno salutis millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo) Athleta Christi de suo cœnobio ad certamen fidei Mediolanum contendens, nitebatur etiam præfixum terminū præuenire. Sed ecce, cum iter mediū carperet, quidam faneſtus hæreticus precio librarum quadraginta conductus, in beatum virum incurrit, & sacrum illius caput ense cruento ferit, diraq; illi, semel atque iterum repetitis ictibus, vulnera imprimit; deinde ad Fratrem Dominicum, sancti viri comitem, aërem miserandis vocibus implentem, se conuertit, & quatuor illi letalia vulnera infixit, atque ad extremum (quemadmodum ipſus ille scelestus captus, atque idem Frater Dominicus aliquot diebus superuiuens, testati sunt) cum adhuc palpicaret vir sanctus, cultrum per eius latera adegit, atque ita, eo confosso, beatum illius martyrium absoluit. Sepultus est autem Christi martyr admodū reuerenter Mediolani, in ecclesia beati Eustorgij, ac non multo post, crebrescentibus miraculis, nondum exacto post martyriū anno, sanctorum quoque Martyrum Catalogo solenniter adscriptus, die festo passionis eius, qui fuit septimus Aprilis, ob festa Paschalia simul tunc crebrò concurrentia, reiecto in tertium Calendarum Maiarum.

Crudeliter trucidatur, una cum fratre suo.

Crebrescentibus miraculis, adscribitur Sanctis.

VITA S. CATHARINÆ SENENSIS, EX

ea quæ est per R. P. Raymundum Capuanum, S.

T. D. eius Confessarium.

XXIX. APRILIS.

S. Catharina genus.

Sex annos nata, videt Christum sibi sibi benedictentem.

APVD Senas, præclaram Italix urbem, Iacobus quidam fuit, vir simplex, integer, & timens Deū. Is vxorem duxit Lapam. Quæ cum multas Iacobo proles peperisset, tandem geminas edidit filias, e quibus altera Catharina est dicta. Quæ postquam sextum ferè ætatis annū expleuerat, supra verticem templi Fratrum S. Dominici, vidit, illac diurno tempore transiens, in aëre thalamum elegantissimum, & quòd Christus oculis in eam intentis subridens, extenta super eam dextera, expressoque crucis signo, illi benedixit. A quo tempore tantilla puella canescebat morum maturitate, ac sensu mirabili. Quærebat latibula, & clam suum corpusculum quadam chordula cædebat, precibus ac meditationibus perpetuò vacans. Cuius exemplo

exemplo complures cœtaneæ puellæ inuitatæ, ad eam confluabant. Conueniebant autem omnes simul in quodam loco domus eius, idque occultè, & cum ea pariter se flagellabant, & quoties ipsa iussisset, orationem Dominicam, & salutationem Angelicam recitabant. Valde autem adspirabat ad tuendam in se virgineam castitatem. Itaque septem nata annos, Christo sponsa immortalis suam dedicauit virginitatem, à qua die creuit in dies in vera sanctitate, cœpitque Christi tyruncula iam tum bellum indicere carni etiam necdum rebelanti.

Dedicat Christo suam virginitatem.

Statuit, quoad fieri posset, carni carniū esum non permittere. Itaque si quæ ei fuissent appositæ carnes, vt plurimū porrigebat eas Stephano fratri, aut paulatim proiciebat eas, vt nemo posset aduertere. Flagella autem de quibus antè diximus, non solum continuabat, sed augebat etiā, & sola, & cū puellis, & quod mirum in tantilla ætate videri posset, in eius animo feruescebat etiam zelus quidam animarum. Porro postquam sacra virgo ad nubiles peruenit annos, cœperunt parentes & germani eius, ignari propositi illius, de eius tractare coniugio, mater quoque ad studium excolendi corporis eam hortari. Et quidem tandem à Bonauentura sorore sua, quam impensè amabat, persuasa, dedit se nonnihil componendo corpori, sed sic tamen, quòd nunquam animum suum vlli homini applicuit, vel sponte se hominibus visendam præbuit, tametsi de orationis feruore & assiduitate meditandi nonnihil tepescendo remisit. Verum sorore eius Bonauentura, quæ ei huius vanitatis auctor fuerat, non diu post defuncta, fleuit cum B. Magdalena valde amarè illam culpam suam, atque per id tempus totis viribus se B. Mariæ Magdalensæ conformare nitrebatur.

Parat se paulatim ad summam sanctitatem.

Nota.

Ob leuè quædam culpam flet amarissimè.

INTERIM hostis malignus, dolens eam sibi ereptam spē ad mundi studia eam reuocandi, per parentes aliam adhuc tentat viam. Aduocant quendam Dominicani instituti Fratrem, ipsiſ amicissimum: orant vt Catharinam à sua sententia deducat. Spondet ille se conaturum pro viribus: sed vbi virginis sensit immutabile propositum, virgente conscientia consuluit ei, vt, amputatis capillis suis, indicaret se nolle in coniugium vlllo pacto consentire. Quod quidem eius sanum consilium sancta virgo haud secus atque cælitus præstitum arripens, capillos quàm primū ad cutem vsque præcidit: oderat enim illos, quòd putaret se illis componendis antea grauiter

Præscindit capillos suos, vt ostendat

B 5 pecca

se nullo modo velle nubere. peccauisse. Iam verò palàm parentes & dictis & factis eam persequerentur, simul etiam omni secreto loco illi interdixerunt, & seruitijs domus eam perpetuò voluerunt occupari, ne posset precibus vacare: volebant siquidem his rationibus eam frangere, & ad sibi consentiendum impellere, quòd iuuenem quendam sponsum inuenissent, cuius genus & familia eis pergrata esset. Verùm draco pestifer, cuius machinationibus ista fiebant, quibus rebus sperauit se virginem euerfurum, ijs ipsis magis eius animum, Domino iuuantè, confirmauit.

Notent qui rãt opere que rãntur se distrahunt operibus externis.

Videtur in capite eius cãdidã columbã.

Apparet ei S. Dominicus, offerens illi habitum de pœnitentia.

Agit in pauca quodã cubiculo sicut in solitudine.

I M A G I N A B A T V R sacra virgo patrem suum repræsentrare Christum Iesum, matrem suam, sanctissimam Christi genitricem, ceteros de familia, Apostolos & Discipulos Saluatoris. Qua imaginatione fortiter concepta, id assecuta est, vt omnibus illis cum omnium admiratione hilariter & officiosè inferuiret, & vt dum in culina versaretur, semper esset intra sancta sanctorum. Vnde & tandem germani eius, videntes constantiam eius, se victos fatebantur. Contigit interim quadam die illam in fratris sui Stephani cubiculo feruentem Domino preces offerre; cum fortè illud ingressus pater, vidit columbam paruam, niuei candoris, eius capiti insidentem; quod & admirans valde, secum conseruabat. Per id quoque tempus videt virgo beata in somnis multos sanctos Patres, monasticorum Ordinum institutores, atque in ijs beatissimum Dominicum. Hortabantur autem eam illi Patres, vt vnum aliquod institutum monasticum deligeret: quocirca & cœpit ire ad sanctum Dominicum: qui mox ei occurrit cum habitu Sororum quæ dicuntur de pœnitentia, dicens: Forti animo esto filia. Et quidem ea visione mirabiliter confirmata, eodem die parentes & germanos conuocauit, fidenterque eis locuta est. Tum verò pater, qui erat aliis religiosior, Nemo, inquit, posthac filia mea dulcissimæ molestus sit, vacet liberè sponso suo. Qua accepta libertate, virgo Christi mox totam vitam suam mirabiliter accommodauit.

E T primò quidem exiguum cubiculum ab aliis separatim impetrauit, vbi tanquam in solitudine posset vacare Deo, & pro voto affligere corpus suum. Vbi quanta pœnitentiæ asperitate sese excruciarit, nulla potest lingua explicare. Carnes, quibus ab infantia rarò fuerat vsa, iam prorsus sibi voluit esse interditas. Decimo quinto ætatis suæ anno vinum à se reiecit, ac deinceps semper aqua frigida utebatur. Cuiusvis generis coctos cibos, præter panem, paulatim sibi subtrahebat.

& intra breue tempus eò suum adegit corpusculum, vt pane & crudis herbis esset contentum. Anno ætatis vicesimo, aut circiter, etiam pane abstinuit, nihil præter crudas herbas sibi permittens, ita vt tota ipsius vita miraculum esset, quod etiam medici fatebantur. Præterea lectum sibi parauit ex tabulis ligneis; nihil quicquam alterius rei addens. Vestibus lancis utebatur, cilicio etiam quandoque vsa. Sed postea illud catena ferrea commutauit, quæ catena constringebat tam fortiter nuda eius latera, vt propemodum carni concreta videretur. Sed & volens imitari sanctum Patrem Dominicum, multo tempore quotidie ter se cædebat catena illa, singulis vicibus ad sesquihoram, sanguine ab humeris in pedes manante, vt sanguinem pro sanguine suo redderet Redemptori.

C V M primùm nouæ professionis genus esset complexa, dicebat frequenter sibi ipsi, Ecce habitus tuus ater & candidus te admonet vt mundo sis mortua, & summæ studeas puritati quo tempore etiam statuit nulli prorsus loqui, nisi cum esset sua peccata confessura, idque toto triennio exactè obseruauit. Sed & benignissima quoque erat erga pauperes. Ex quibus vni cum aliquando ipsam suam tunicam dedisset, nocte sequenti Dominus illi oranti manifestè se visendum præbuit in illius pauperis effigie, in manu tunicam illam ferens margaritis conspicuam. Aliquando etiam sorori cuidam ægrore officiosissimè seruiens hæc sacra virgo, nihilo minus turpissimè ab illa est infamata. Quam rem dum ad sponsum suum refert, ecce apparuit is ei, habens in dextera manu coronam auream, in sinistra verò spineam, dicens, eligeret vtram mallet. At verò illa, Ego, inquit, Domine, cupio in hac vita semper tuæ passioni conformari, simulque spineam coronam feruenter arriprens, illam vi multa impressit in caput suum.

A D hoc & incitabatur ad crebrò percipiendum sacrosanctam Eucharistiam, ex qua tandem ei tanta consolationum copia dimanabat, vt alimento quoque corporeo non indigeret, Propter quod eximium Dei donum multa tamen passa est sancta virgo ab ipsis etiam domesticis. Murmurabant, obtestabant, ipsum etiam Thomam, tunc Confessarium, eò adigebant inuitum, vt eam reprehenderet. Quæ causa fuit, quod, vt sancta virgo omnem infirmis scandali ansam tolleret, statuerit tandem, quotidie semel cum aliis mensam accedere. Attamen quicquid sumpsisset, cogebatur quotidie violenter ex stomacho exhaurire: quæ res, ei summos pariebat cruciatus.

Atque

Nihil comedit præter crudas herbas.

Quorsum feruat habitus monasticus.

Silet integro triennio.

Oblatam sibi à Christo coronam auream, & spineam, feruenter arriprensit suo capiti.

Quicquid comedit, violenter iterum cogitur extrahere ex stomacho.

Atque hac tamen viuendi ratione vsa est vsque ad mortem, idq; propter eos scilicet, qui eius ieiunio offendeantur. Sed & præterea contigit, vt quadam die singulariter obsecraret Dominum, vt auferret ab ipsa cor proprium, & omnem propriam voluntatem. Videbatur autem illi sic oranti in visione venire Christus & latus eius sinistram aperire, ablatoque corde recedere. Durauitque hoc aliquot dies, & ecce è facello illa quadam die exire volente, cum multa luce apparuit ei Dominus, ferens in manu cor quoddam rubicundum & illustre: propiusque accedens, illud in sinistram virginis latus imposuit, dicens, En filia mea, habes pro corde tuo cor meum: clausitque latus eius. Quod quidem ne putaretur inane phantasma, illo loco cicatrix permansit.

MIRIS æquè mira succedunt. Quadam vice vnà cum afflictionibus corporis, pro quibus paulo antè Dominum ardentissimè rogârat, tâta simul in virgine fuit vis amoris Christi, vt cor eius à summo vsque deorsum crepuerit, ruptisque vitalibus venis, spiritum reddiderit, cuius rei complures fuere testes: durauitq; hæc animæ à corpore separatio ad horas quatuor. Post quas voluit Dominus vt rediret ad corpus, & indicaret hominibus quæ vidisset, proque illorum salute laboraret, cum ipsa paulo post vitæ reddita est, & deinde tribus diebus & noctibus fleuit continenter. Iam verò nullus sanè narrare sufficiat, quotnam post hæc potissimum sceleratos homines sacra virgo ab ipsis inferorum faucibus extraxerit, quot obstinatos ad sui cogitationem adduxerit. Vidi ego nonnunquam vel mille, & eo ampliùs vtriusque sexus homines ad eam videntiam & audiendam confluere, soloq; eius adpectu ita ob sua malefacta animo compungi, vt mox lugentes properarent ad Confessarios, quorū vnus ego eram, & id crebrò ita cōtigit. Quam etiam ob causam Gregorius eius nominis XI. Romanus Pōrifex, mihi & duobus sociis meis eam dederat absolūendi omnes ad eam venientes, & confiteri volentes, facultatem, quam habent Episcopi. Et certè multi venerunt ad nos, immanibus implicati facinoribus. Sed virgo sancta sine intermissione orabat, & ita victrix capta præda exultabat.

DENIQUE virgo sanctissima cutem instar cadaueris circumferens, liuida quoq; vestigiis verberum, quibus cædebatur à dæmonibus pro aliorum sceleribus (eorum nimirum qui schisma tunc illud fouebant, cuius iniria fuere sub Urbano sexto, & in multos durauit annos) ita, inquam, corpore affe-

Subito à se rapitur.

Ad se reuersa, flet continuo per tres dies.

Nota fidem scriptoris.

Eius meritis multi maximi peccatores conuersi.

Flagellatur à dæmonibus. pro communi salute Ecclesie.

fecta, & inuicta nihilominus animi robore & virili constantia, tandem, post longum agonem, felicissimè ad Christum profecta est, anno salutis millesimo trecentesimo octogesimo, die 29. Aprilis, anno ætatis suæ plus minus trigesimo tertio, cum mox quasi totius Romanæ vrbs populus accurrat, & pedes ac manus eius reuerenter osculatus est, simulque edita sunt diuinitus multa insignia & valde præclara miracula: quæ adeò etiam aucta sunt, postquam humatum est sacrum corpus. Porro anno Christi millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, Pius secundus eam Sanctorum Catalogo ad-

Proficiscitur ad Christum.

Adscribitur solemniter Catalogo Sanctorum.

FINIS APRILIS.

M A I V S.

DE SS. PHILIPPO ET IACOBO APO-

stolis ex Ordinario nouo.

I. MAII.

PHILIPPVS Bethsaidæ natus, vnus ex duodecim Apostolis fuit, qui primam à Christo Domino vocati sunt, à quo & cum accepisset Nathanael venisse Messiam in lege promissum, ad Dominum deductus est. Quem quàm Christus familiariter adhiberet, illud facile declarat, quòd Gentiles, Saluatorem videre cupientes, ad Philippum accesserunt, & Dominus, cum in solitudine hominum multitudinem pascere vellet, sic Philipum affatus est: Vnde ememus panes, vt manducent hi? Is, accepto Spiritu sancto, cum ei Scythia ad prædicandum Euangelium obtigisset, omnem ferè illam gentem ad Christianam fidem conuertit. Postremò, cum Hierapolim Phrygiæ venisset, pro Christi nomine cruci affixus, lapidibusque obrutus est, Calendis Maij. Eius corpus ibidem à Christianis sepultum, postea Romam delatum, in ecclesia duodecim Apostolorum, vna cum corpore B. Iacobi Apostoli, conditum est.

S. Philippus vocatus à Christo inter primos.

Ioan 6. Prædicat apud Scythas, ac deinde subit martyr.

PORRO hic Iacobus frater Domini, cognomento Iustus, ab ineunte ætate vinum & siceram non bibit, carne abstinit, nunquam tonsus est, nec vnguento nec balneo vsus. Atque huic

*S. Iacobo assi-
duitas orandi,
causis gentibus
obduxerat.*

huic vni licebat ingredi in Sancta Sanctorum: idemque lineis vestibus utebatur: cui etiam assiduitas orandi ita callum genibus obduxerat, vt duritie cameli pellem imitaretur. Eum post Christi, ad ascensionem Apostoli Hierosolymorum Episcopopum creauerunt, ad quem etiam Princeps Apostolorum misit, qui nunciaret se e carcere ab Angelo seductum fuisse. Sic & cum in Concilio Hierosolymis controuersia esset orta de lege & circumcissione, Petri sententiam secutus, ad fratres habuit concionem, in qua vocationem Gentium probauit, fratribusque absentibus scribendum esse dixit, ne Gentibus iugum Mosaicæ legis imponerent. De quo & loquitur Apostolus ad Galatas: Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini.

Galat. 1.

*Per 30. annos
præest ecclesie
Hierosolymis-
tana.*

*Moribundus
orat pro suis
paterfectoci-
bus.*

TANTA autem erat eius vite sanctitas, vt simbriam vestimenti eius certatim homines cuperent attingere. Ac denique nonaginta sex annos natus, cum triginta annos illi Ecclesiæ sanctissimè præfuisset, Christum Dei Filium constantissimè prædicans, lapidibus primùm appetitur, mox in altissimum templi locum adductus, inde præcipitatus est. Qui contractis cruribus iacens, seminiuus manus tendedit ad cælum, Deumque pro illorum salute deprecabatur his verbis: Ignosce eis Domine, quia nesciunt quid faciunt. Qua in oratione grauius eius capite fullonis fuste percusso, animam Deo reddidit, septimo Neronis anno, & iuxta templum, vbi præcipitatus fuerat, sepultus est. Vnam scripsit Epistolam, quæ de septem Catholicis est.

Ex 10. 7. S. 14.

V I T A S. S I G I S M V N D I R E G I S

*Burgundionum, partim ex D. Gregorio Turonensi,
partim ex Simonio.*

I. M A Y I.

*Greg. lib. 3.
hist. c. 5.*

*S. Sigismun-
dus extruit
monasterium
Agaunense.*

MORTVO Guncbando, regnum eius Sigismundus filius eius obtinuit, monasteriumque Agaunense solenni cura cum domibus basilicisque ædificauit. Qui perdita prioris coniuge, filia Theodorici Regis Italici, de qua filium habebat nomine Sigericum, aliam duxit vxorem, quæ valde contra filium eius (sicut nouercarum mos est) malignari ac scâdalizare cœpit. Vnde factum est, vt vna solennitatum die, cum puer super eam vestimenta matris agnosceret, commotus felle diceret ad eam: Non enim eras digna vt hæc indumenta tua

terga

terga contingerent, quæ dominae tuæ, id est, matris meæ, fuisse noscuntur. At illa furore succensa instigat verbis dolosis virum suum, dicens: Hic iniquus regnum tuum possidere desiderat, teque interfecto, id vsque in Italiam dilatare disponit, scilicet vt regnum quod auus eius Theodoricus Italiae tenuit, & iste possideat. His autem & huiusmodi ille incitatus verbis, vxoris iniquæ cõsilio vtens, iniquus exstitit parricida. Nam sopitum vino, dormire post meridiem filium iubet, cui dormienti, lorum sub collo eius positum, ac sub mento ligatum, trahentibus ad se inuicem duobus pueris, suffocatus est. Quo facto, parte serò iam pœnitens, super cadauer exanime ruens, flere cœpit amarissimè: ad quem senex quidam sic dixisse fertur: Sed te, inquit, plange amodo, qui per cõsiliu nequam factus es parricida sæuissimus: nam hunc, qui innocens iugulatus est, necessarium non est plangi.

IT A QV E ille ad sanctos Agaunenses abiens, per multos dies in fletu & ieiuniis durans, veniã precabatur. Porro huius filiam Rex Theodoricus accepit, Clotildis verò Regina Clodomerem & reliquos filios suos deinde alloquitur, dicens: Non me pœniteat, charissimi, vos dulciter enutrisse, indignamini, quæso iniuriam meam, & patris, matrisque meæ mortem sagaci studio vindicate. Quæ illi audientes, Burgundias petunt, & contra Sigismundum & fratrem eius Godomarum dirigunt, deuictoque exercitu eorum Godomarus terga vertit. Sigismundus verò, dum ad saltus Agaunos fugere nititur, à Clodomere captus, cum vxore & filiis captiuus abducitur, atque intra terminum Aurelianensis vrbs in custodia positus detinetur. * Tunc verò beatus Auitus qui in territorio eiusdem vrbs Abbatis fugebatur officio, rogare Clodomerem cœpit, ne tam excellentis nobilitatis, insignisque bonitatis virum neci traderet. Quod ille audire detrectans, cum in villa, cui Calumpnia nomen est, perducitur, ac ibidem eum filii capite cæsum in puteum projici iussit, de quo postmodum sublatus, atque ad basilicam sanctorum Agaunensium deuectus martyrum, cum digno honore est sepultus. Quem Sanctorum Collegio Dominum adnumerasse ideo non ambiguum habetur, quòd febricitantes quique, si pro remedio animæ ipsius, salutare fideliter fecerint offerri sacrificium, continuo ab infirmitatis suæ liberantur incommodo. * Denique sancti Sigismundi reliquias, multis prodigiis inclytas, Pragam tranfluxit Carolus quartus Imperator.

*Consonat hæc
etiam Sigebertus
ad annu
505.*

*Pœnitet a-
pud Agaun-
enses.*

*Capitur à re-
ge Francie
Clodomere.*

** Simonis
lib. 2. hist.
Fræc. cap. 4.*

*Trucidatur,
& in puteum
projicitur.*

** Annales
Boemsa.*

V I T A

Tom. 7.

VITA S. EVERMARI MARTYRIS BLE.
ga, ex ea qua est apud R. P. Laur. Surium.

I. M A I I.

S. Evermari
nobilis apud
Frisones pro-
fapia.

Sitit marty-
rium, & cir-
cumit, visens
loca sacra.

Volens inuisce
Traiecti san-
ctum Serva-
tium, venit ad
siluam Ruttis.

Excipitur cū
sociis in adi-
bus cuiusdam
impij Hacco-
ni, ipse tunc
à domo ab-
seue.

TEMPORIBVS Pipini Principis, quem ex Begga Anfi-
gus Dux suscepit, beatus Euermarus cum primis nobi-
li stirpe in Frisia ortus est. Quem sanè à prima ætate sibi cōse-
cratum omnipotens Deus sancti Spiritus gratia totum perfu-
dit; atque adeo crescentibus vnà cum ætate virtutum meritis,
totius sanctitatis speculum effectus est. Et quidem eius profe-
ctui inuidens hostis antiquus, multis tentationibus à sancta
intentione cum retrahere & depellere conatus est, sed fortis
Christi miles obturabat aures suas, & prorsus ad nihilum re-
degit omnes eius machinationes. Sed & cum Deo bene fa-
uente tentationes omnes superatæ essent, & ille vitam duce-
ret sanctissimam, ad martyrium iam adspirabat, sine quo me-
tuebat apud Deum se pro imperfecto haberi: atque ita suscepit
causa Dei peregrinationem, vt posset alicubi ceu ignotus obi-
re martyrium. Venit autem in Galæciam ad S. Iacobum. Vbi
cum eius ædem ingressus fuisset, eiusque suffragia expetiisset;
rediit in partes inferioris Galliæ, vbi sancti quidam recens de
hoc mundo subtracti clarebant miraculis, puta Foillanus mar-
tyr, Furseus & Vllanus fratres, Remaclus Episcopus, Trudo
venerabilis Confessor, & virgo Dei Gertrudis.

QUORVM ille suffragia, singulorum loca visens, piè ac
deuotè ambiens, cum Traiecti etiam S. Seruatium adire vel-
let, cum septem comitibus venit ad primos aditus syluæ quæ
Ruttis nominatur: sed ne, impendente iam nocte, in tenebris
per ignoti loci anfractus erraret, ad proximam villam, quæ
Herstaplia dicebatur, diuertit. Eam villam homo crudelis
Hacco nomine sibi vendicabat, adiunctisque sibi sociis, hostis
publicus barbara feritate per syluam illam & vias publicas iter
agentes aut interficiebat, aut despoliabat. Idem quoque ipse
aliud apud Mosam sibi ædificium condiderat, quod à suo no-
mine Haccoletum voluit appellari, vnde contemplabatur
transeuntes, & nauigantium res diripiebat. Atque ad huius
ædes beatus Euermarus se contulit, nesciens cuius essent. Ille
verò tum aberat. Itaque eius vxor, mulier religiosa, & pere-
grinorum sollicitè curam gerens, sanctum virum & comites
eius humaniter excepit, monuitque eos, vt ante solis ortum
se darent itineri, ne superueniens maritus ipsos trucidaret. At
illi,

illi, cum bene precati essent fideli mulieri illi, manè ab eius
domo egressi sunt, & euerfi in syluam quam reliquerant. Intere-
rea Hacco domum redit, discit ex suis de hospitibus qui illic
pernoctauerant, illisque auditis; homo saeuus penè fit exani-
mis, aitque: Quonam aufugerunt illi? ocyus insequamur eos,
ne, si manus effugiant meas, dicant occurrentibus, se Hacco-
ni ceu desidis & stertentis vim impunè præterisse.

Mox cum suis ingreditur syluam, per abrupta & inuia
persequitur Euermarum & socios eius, atque ecce ab impro-
uiso incidit in locum in quo illi quiescebant, compensaturi
damna somni noctis superioris. Visos illos Hacco duriter ob-
iurgat, quod ausi fuerint in suæ ditionis terram ingredi, quod
non pependerit vectigal impositum illac transeuntibus, sed
tanquam fures clam se subdlexerint. Qua ex re tantum aiebat
illos in se admisisse facinus, quod nisi eorum fuso sanguine
expiari haud quaquam possit. Atque his dictis, mox beatum
Euermarum, qui cæteris honestiori habitu præstare videbatur,
crudelis homo ferro necat; cæduntur etiam comites eius. De-
trahuntur deinde cæsis vestimenta, corpora manent insepul-
ta, sed Angelicis seruantur excubiis; donec scilicet Pipinus
Princeps, quem supra nominauimus, in eum locum peruenit.
Ruttim enim syluam venædi causa ingresso illo, comites eius,
dum syluæ lustrant inuia, eò perducti sunt, vbi corpora cæso-
rum iacebant: sicque misericordia permoti, ex vulneribus, &
sanguine quo adpersa erant, sepulturæ ea mandarunt, beatum
Euermarum, ob vultus decorem, & corporis formam egre-
giam, ceu aliis digniorem, post exsequias, accuratori etiam
sepultura cohonestantes, dimidio clypeo corpori eius supposito,
& altera clypei parte ei imposita.

SED & postea, quando Leodiensi ecclesiæ præfedit * Era-
clius Episcopus, in villa seu pago, qui iam de extirpata sylua
Ruttis nomen retinuerat; sancti Martini ecclesia fuit, cui vir
magnæ sanctitatis Zuselinus inserviebat: cui & Dominus per
Angelum suum vitam & nomen beati Euermari indicauit, si-
mul etiã de martyrio, & loco vbi humatus erat; certiore eum
efficiens, iubensque vt Episcopum Eraclium suo, id est, Dei
nomine eò adduceret, vt sanctum Euermarum martyrem è fi-
nu terræ eleuaret, quippe cuius spiritus ab ipsa cædis hora in
cælis versaretur. Et quidem Sacerdos de hac visione hæsitans,
illo anno nihil Episcopo renunciauit. Sed & altero quoque an-
no eadem nocte culpatus ab Angelo, quod iussis ipsius non

Reuersus im-
pius, ocyus sa-
ctos persequi-
tur.

Crudeliter
vir sanctus
vnà cū sociis
interficitur.

Inueniuntur
casorum cor-
pora à mini-
stris Pipini
Principis.

* Eraclius.

Sacerdos qui-
dam monetur
de sacris cor-
poribus ele-
uandis.

C

paruit

*Elevata po-
nuntur in ec-
clesia S. Mar-
tini R. 1. 2.
* Molanus in
Indiculis.*

paruisset, nihilominus rem apud se tacitā habuit: donec tertio anno eadem nocte non solum reprehensus, sed etiam flagellis cæsus ab Angelo, tandem credidit visioni, abiitque ad Episcopum, & ei omnia ordine exposuit, in veritatis argumentum ostendens ei corporis plagas & liuores. Præcepit itaque ei Episcopus, ut sacrum corpus effoderet. Quod cum factum esset, Episcopus illud ex humo eleuauit: unde tanta deinde prædiit odoris suauitas, ut, qui aderāt, in paradiso sibi versari viderentur. Porro Episcopus, collecto populo, transtulit illud in B. Martini ædem, sanè quàm honorificè plebi & regioni illi patronum comparans. Ab eo autem tempore tanta illic diuinitus sunt miracula declarata, ut, si omnia perscribantur, ingens volumen completura sint. Facta est autem hæc eleuatio circa annum Domini nongentesimum sexagesimum octauum.

DE S. VVALBURGA VIRGINE, PARTIM EX R. P. LAUR. SURIO, PARTIM EX D. IOAN. MOLANO.

Sur. tom. 7.

I. M A I I.

*S. VValburga duo vene-
rabiles fra-
tres.*

*Agit virgo
sancta Præfe-
ctā monaste-
rij Heyden-
heimensis.*

POST QUAM Anglorum Deo chara gens beatissimi Gregorij Pontificis Maximi studio & operâ ad Christianam religionem traducta fuit, multi eorum ob cælestis spei remunerationem in Franciæ regnum peruenerunt. In quibus & S. Bonifacius Moguntinæ Sedis, ob sua merita, Præsulatum adeptus est. Nec non & duo fratres germani VVilliboldus & VVinniboldus, cum sorore sua, Deo & hominibus charissima, VValburga, cum in has regiones venissent; VVilliboldus quidem à S. Bonifacio ordinatus est Eysterenfis Episcopus; atque angelicam in ea functione ducens vitam, tandem beatissimè abiit, non obiit: VVinniboldus autem totum se Christi seruitio mancipans, mundanaque omnia profusus respuens locum quem vocant *Heydenheim*, sibi incolendum sumpsit: ibique precibus vacans continuis, spe robustus, fide firmus, monasticæ vitæ professionem vsque ad supremum vitæ diem admodum strenuè profecutus est, multosque suis exemplis ad bene viuendi studium perduxit. Qui VVinniboldus vbi excessit è viuis, feminei nihilominus sexus decus & ornamentum, VValburga, omnibus se virtutis præbuit exemplum. Erat enim Præfecta Virginum monasterij Heydenheimensis, & mater familias egregia, quæ & posset à Deo impetrare quicquid petiisset.

N A M

NAM & cum ab hac vita migrasset beatissimus VVinniboldus eius frater, immodico dolore correpta, die quodam vesperi exiit è monasterio, nullo penitus de familia monasterij id cognoscente. Venit autem ad ædes cuiusdā hominis opulentis & ante fores, ceu quædā peregrina & ignota, sola substitit. Videns autem illam dominus domus, & nesciens quænam esset, valde metuebat cum tota familia sua, ne à canibus suis discerperetur. Iussit igitur ut quàm primùm sese indicaret. Tum illa, Canes tuos, inquit, ego nihil reformido; non enim poterunt mordere VValburgā: ille enim qui me huc adduxit incolumè, etiā illæsam potest reducere eò, unde huc adueni: quin etiam magnum tibi solatium adferet, si toto pectore credas illum esse summum medicum. Quæ ut audiuit vir illustris, è sede sua prosiliens, animo consternatus, sciscitabatur cur virgo nobilis, & omnipotentis Dei ancilla, præ foribus stare voluerit: admodumque reuerenter illā excipiens, officiosissimè & humanissimè tractauit. Cæterum cum incumbendum esset, rogata virgo vbi nocte dormire vellet, respondit, se non nisi in illo velle cubare cubiculo, vbi filia eius grauissimè decumbebat, ita ut iam funeri eius necessaria à parentibus præpararētur. Tum verò illis præ nimio dolore eiulantibus, in cubiculum virgo VValburga ingressa est, & ecce nocte illa Dominum pro puella deprecans, altera luce eam parētibus sanissimam exhibuit: qui sanè pro tanto miraculo Deo immensas egere gratias; VValburgæ autem multa obtulere dona, eius precibus obnixè se commendantes. At virgo Christi dona accipere noluit, soli Christo placere desiderans, eumque super omnia diligens.

AT QUÆ adeò sic tandem, cum iam mundū & omnes eius cupiditates planè prostruisset, ex hac vita victrix decessit, sepulta honorificè in monasterio suo. * Cuius deinde, & fratrum eius VVilliboldi & VVinniboldi reliquiæ allatæ sunt ex Germania, anno octingentesimo septuagesimo, per Balduinum Ferreum, Comitem Flandriæ, & magno cum honore Furnis repositæ, instituto ad id monasterio Ordinis S. Benedicti, quod nunc est Canonicorum collegium. Sed potissima tamen sanctæ VValburgæ portio habetur Aichstadij in monasterio eidem sanctæ dicato, vbi adhuc hodie ex eius corpore oleum in subiectum argenteum vas miraculosè defluit, quod multis grauibus morbis medetur. Porro eleuata est, & Sanctis adscripta, circa annū octingentesimū septuagesimum, per Odogerum Episcopum Aichstadesem, consensu Adriani

*Docet toto
pectore fiden-
dum esse Do-
mino.*

*Sanat suis
precibus puel-
lam quandā,
iam morti
proximam.*

*Migrat ad
christum.
* Duceps
Molanus.
Trāsferuntur
eius sacre ve-
liquæ Fur-
næ.*

*Ita Chronolo-
gia monaste-
riorum Ger-
mania, Ad-
scribitur Sæ-
cū.*

C 1 secun

secundi, & ex *Heydenheim*, ubi prima fuit Abbatissa, ad dictam urbem translata, de qua sic canitur: Filia Regis erat, sed egenam se faciebat, Diues ut in Christo regnaret semper in ipso.

VITA S. ATHANASII EPISCOPI

Alexandrini, Scriptoris Ecclesie, partim ex Theodoro, partim ex Socrate.

I I. M A I I.

S. Athanasius institutus Episcopus Alexandrinus mox patitur sibi insensissimos Arrianos.

Delatus falso apud Imperatorem statim absoluitur.

Confrigitur contra eum fabula de Arsenio.

Subornatur a muliercula.

CUM Episcopus ille egregius Alexander, qui tam strenue contra Arrij blasphemiam decertauerat, quinque menses post Concilium Nicææ celebratum, finem viuendi fecisset, ecclesie Alexandrinæ Episcopatum capessit Athanasius, vir consuetudine illius excellentis Alexandri assidue usus. Cuius cum Arriani in Concilio Nicæno, experientia docti, intellexere alacre in tuenda veritate studium, & iam ad ecclesie Alexandrinæ gubernacula suscipienda designatum, prorsus eius administratione suam potentiam labefactatum iri existimauerunt: qua de causa quoque tale quoddam facinus mox moliri cœperunt. Cum Meletius ille, quem Concilium Nicænum abdicauerat, tumultus ciere nõ desisteret, Arriani militibus mercede conductis persuadent, ut contenderent ad Imperatorem; insimularent Athanasium, quod tributa Ægypto imposuerat, & aurum inde collectum homini tyrannidem exercere molienti suppeditarat. Qui cum Imperatorem hoc modo essent iudificati, effecerunt ut Athanasius Constantinopolim duceretur. Sed ille, ut primum eò venit, tum falsam criminationem refutauit, tum ad ecclesie administrationem restitutus est. At ne sic quidem impios Arrianos puduit, sed aliam talem de integro texere fabulam aggressi sunt.

ARSENIUM quendam, communionis Meletianæ Episcopum, quidam ex eius factione eo quidem consilio occultant, ut diu ab hominũ oculis remotus latitet. Interea temporis, manu cuiusdam hominis mortui abscissa, eam sale conditam in capsula lignea reponunt, manum esse prædicant Arsenij, eam ab Athanasio excisam; ista manu Athanasium ad magicas præstigias usum fuisse. Verum summi numinis oculus non diu Arsenium latitare passus est. Etenim non multo post Arsenium Athanasij necessarij conquirunt, adducunt, cogunt in diuersorio hære. Atque interim ad accusandum quoque introducta

est

est muliercula: clamat se professam virginitatem, sed ab Athanasio, quem hospitio exceperat, per vim compressam. Quæ cum dixisset, ingreditur Athanasius, presbytero, cui Timotheus nomen erat, comitatus. Vbi deinde cum à iudicibus imperatorum Athanasio fuisset ut crimini responderet, ipse obtulit, perinde ac si Athanasius non esset, atque Timotheus sic mulierculam alloquitur: Egone tecum aliquando rem habui? Tum illa impudentius petulantiusque: Tu mihi abstulisti virginitatem, tu castitate me spoliasti. Atque ad hunc modum his, qui fabulam texuerant, ignominia inuisa nota, muliercula educta est. Tum verò Athanasius: Non est dimittenda mulier, sed cognoscendum quis hæc confinxerit. At Arriani vociferari alia contra eum multo grauiora restare, quæ nulla dicendi arte acuminè dilui possent. Quæ cum dixissent, capsam, de qua sermo fuit, ostendunt, manum sale conditam detegunt. Tum singuli clamorem tollere. Atque vix momento temporis silentium fuit, cum Athanasius sciscitatus est, ecquis inter eos Arsenium nosset. Cui cum à multis responsum esset, se accuratè hominem nosse, eum introduci iubet, ac rursus sic percunctatur: Hic cine est Arsenius? Vbi verò assensum est illum ipsum esse, Athanasius exiit eum pallio, & vtramque manum nemo, opinor, quæret. Quibus rebus ad hunc modum patefactis, cum oporteret & accusatores, & iudices, qui facinoris erant conscij, præ pudore se in latebras abdere, Athanasium hominum oculos præstigijs sefellisse affirmare cœperunt: quin etiam, qui eum paulo antè cædis reum egerant, iidem ipsi hominem discerpere mactareque aggrediuntur. Verum quibus negotium ab Imperatore dabatur ut tranquillitati provide- rent, cædem prohibuerunt. Nam Athanasium, hostium manibus ereptum, in scapham curauerunt imponendum, sicque eius saluti consuluerunt.

PORRO Athanasius recta ad Imperatorem profectus, postquam venit de iniquo iudicio conquesturus, Episcopos, quos ea de re accusabat, ad se aduentare iubet Imperator. Qui simul ut accesserunt, calūniasque suas manifestè deprehensas animaduertent, illis, quas iam antè confixerant, relictis, referunt Imperatori, Athanasium minatum esse se prohibiturum, quo minus frumentum, ut solet, Alexandria Constantinopolim adueheretur. Quibus verbis fidem adiungens Imperator, Athanasium mittit in exilium, iubetque ut Treuerim, urbem Gallie, se conferat. Vbi cum Athanasius biennio &

C 3 men

la, quæ dicitur se ab ipso cõ- supratam.

Eleganter diluit obiecta de supra.

Itè & de amputato brachio Arsenij.

Tedit ad Imperatorem, ut conqueratur de calumnijs.

Exulat per biennium Treuerim.

*Scribit pro eo
Constantinus
Iunior, ut re-
stituatur in
suam sedem.*

mensibus quatuor esset commoratus, Constantinus Augustus è vita decedit. Quo quidem tempore Constantinus, filius Constantini Magni natu maximus, qui Galliae, versus Occidentem, imperium obtinuit, literas ad Ecclesiam scripsit Alexandrinam, quae ita se habent: Vestrae prudentiae minimè obsecurum esse arbitror, quid causae fuerit, cur sacrosanctae legis interpretes Athanasius à patre meo in Galliam relegatus sit, ne scilicet per nefariam improborum quorundam peruersitatem vulnera planè insanabilia sustinere coactus fuisset. Quamobrem cum pater meus haberet in animo, illum ad propriam sedem restituere, & morte antè occupatus occumberet, quam id explere posset; consentaneum existimaui, ut ipse institutum exsequendum susciperem. Quanta autem obseruantia hominem complexus fuerim, ab eo ipso, simul atque in vestrum conspectum venerit, facillè intelligetis. Deus vos seruet incolumes.

*Restitutus in
suam sedem,
iterum mox
cedere cogi-
tur.*

*Confert se ad
Constantem
in Occidentem.*

*Consuetur
Sardicam.*

Cum istis igitur Constantini literis sanctus Athanasius redit Alexandriam. Quem omnes cupidè excipiunt, exceptis solùm Arrianis, quibus eius reditus angore fuit. Quapropter etiam Eusebius, Theognis, & quotquot eorum factioni adhererant, suas machinas, ad Athanasium oppugnandum, de integro adinouere ceperunt: reditumque Athanasij multorum malorum causam existisse dixere. Quibus, & similibus rationibus, cum leuem in primis Constantij animum oppugnassent, persuasere ut Athanasius ecclesiam pelleretur. Athanasius autem, intellectis eorum insidijs, clam se subduxit Alexandria, & rectà in Occidentem contendit; cum interim illi quendam nomine Gregorium, lupum videlicet in locum pastorem, substituant, qui & ad sex annos multo maiori crudelitate usus, tandem quoque à suis ipsius ouibus extinctus fuit. Atqui Athanasius ad Constantem accedens (Constantinus enim, filius Constantini, in bello interemptus erat) eum ad patrem æmulandum acriter excitauit. Scilicet simul atque ista audiuit, literas scripsit ad fratrem, quibus eum hortabatur, uti hereditatem pietatis paternae integram seruaret. Quibus literis persuasus Constantius, mandatum dedit, ut Episcopi tum Orientis, tum Occidentis, Sardicam, quae est in Illyria, aduentarent. Et quidem ducenti & quinquaginta Episcopi Sardicæ in vnum conuenere, quò etiam accessit Athanasius. Aduentarunt illò & accusatores. Verùm quoniam Concilij constantiam & sanam sententiam cognitam habebant, cum essent vocati, minimè in

ingredi voluerunt.

De quibus rebus cum Constans Imperator certior factus esset, videretque fratris sui Constantij leuitatem, ægrè admodum tulit. Itaque duos Episcopos, ex eorum numero qui Sardicæ conuenerant, cum literis ad fratrem; vnà cum Saliano Praetore misit. Quae literae, non hortationem solùm & consilium, verùm etiam minas dignas sanè pio Imperatore, complexae sunt. Atque adeò istarum literarum impulsione denique redeuntem Athanasium benignè excepit Constantius, & Ecclesiam Alexandrinam denuo capeffere iussit. Iam tum occubuerat Gregorius, ab ipsis Alexandrinis caesus. Quocirca & Alexandrini, viso suo pastore, Deum laudibus extollere ceperunt. Verùm non longo temporis spatio interposito, vbi Constans extremum vitae diem obiit, rursus hi, qui Constantij animum, quò volebant, impellere potuerunt, reuocant eum in memoriam tum dissensionis cum fratre propter Athanasium susceptae; tum quòd patrum aberat, quin, ruptis naturae vinculis, bellum inter ipsos mutuo ea de re concitassent. Quibus rationibus impulsus Constantius, iubet Athanasium non exilio solum, sed etiam morte mulctari. Quare & Athanasius nullum locum tam munitum esse censuit, uti in eo tutus esse posset, praesertim cum Imperator mandatum dedisset, ut vel viuus adduceretur ad se, vel caput illius mortui apporraretur, essetque pollicitus amplissimam mercedem ei qui hoc prestare vellet.

Post quae etiam, quorumque occasione, quantae in vniuersam vndique Ecclesiam ingruerint paulo post procellae, nunc Mediolani, nunc Arimini, nunc Nicæae Thraciae; nunc alibi ac alibi Arrianorum studijs, conciliabulis indictis, haud facile est persequi. Quis (inquit in apologia sua ipse hic Athanasius) tantum sceleris dicendo poterit exprimere? Nam nuper cum ecclesiae pace fruerentur, Episcopus Romae Liberius, & Paulinus primariae urbis Galliarum, & Dionysius primariae urbis Italiae, & Lucifer primariae urbis insulae Sardiniae Episcopus, & Eusebius Episcopus etiam Italiae, qui omnes, quoniam boni Episcopi erant, & veritatis praecones, sedibus patrijs abrepti sunt, inque exilium acti, nulla alia causa culpae contra illos allata, quam quòd haeresi Arrianæ consentire, & calumniis eorum ac falsis criminibus, quae contra nos confixerant, subscribere noluerunt. Sed longum est, ut dixi, haec narrare singulatim. Tandem Constantius, cum acce-

*Propter minas
literas
fratris iterum
cogitur extra
recipere Con-
stantium.*

*Iubetur à Con-
stantio occidi.*

*Variis eo tem-
pore turba in
Ecclesia.*

*Plures Episcopi
in exilium
acti, quia ad-
nationi Athanasij
subscribere noluerunt.*

pisset, Iulianum, quem Cæsarem totius Europæ declarauerat, res magnas per seditionem moliri, & contra eum exercitum cogere, supremum vitæ diem obiit. Qui Iulianus, quo omnium sibi conciliaret beneuolentiam, dum Episcopos, à Constantio ecclesijs eiectos, ad suas ecclesias redire iussisset, & Athanasius quoque Alexandriam rediit. Verùm haud diuturna fuit hæc quies. Etenim cum Deo infestus tyrannus Iulianus de reliquo leges aduersus verum Dei cultum aperte promulgare cœpisset Athanasius, athleta veritatis, in aliud rursus discrimen venit. Nam dæmones, eius tum in concionando tum in precando vim non ferentes, suos ministros ad eum conuicijs lacerandum armant.

*Redit vir
sanctus Ale-
xandriam.*

*Iterum qua-
eritur ad mor-
tem.*

*Occurrens il-
li qui eum
quærebat ad
mortem, ne-
quaquam ag-
noscitur.*

*Fauore popu-
li tandem re-
linquitur cõ-
quiescere.*

*Obdormit in
Domino.*

ITAQUE & Iulianus dedit mandatũ, vt Athanasius, non patria solum, verum etiam vita spoliaretur. Qui vbi intellexit quosdam ad se conquirendum missos, recta in Thebaidem traiecit. Qui autem iussus erat vt eum occideret, factus de eius fuga certior, quantum potest, persequitur. Et quidem cum quidam ex familiaribus Athanasij anteuertisset, diceretque hominem eum properè persequi, nonnulli qui comitabantur Athanasium, orabant, vt de via in solitudinem deflecterent. At ipse dat mandatum gubernatori, vt nauigium verus Alexandriam dirigat. Sic igitur illis ei, qui persequeretur, obuiam factis, venit homo ille, qui mandatum de Athanasio interficiendo acceperat, sciscitaturque quantum inde abesset Athanasius. Cui Athanasius ipse responder, eum non longè abesse, sicque dimittit: ipse autem redit Alexandriam; atque reliquo tempore, quo vixit Iulianus, ibi delituit. At verò sequuntur nunc tempora Iouiniani, ac deinde Valentiniani: sub quibus, vnà cum vniuersis Orthodoxis, vtcunque quietus fuit Athanasius. Post quos cum Valens in eos, qui fidei consubstantialis adhærescebant, grauissimam persecutionis procellam excitasset, Alexandria quoque Edictum Ecclesiam magnopere conturbauit. Rursum igitur & Athanasius per quatuor menses latitauit. Ob cuius absentiam cum populus seditionem constaret, Imperator certior factus, per literas illis significauit, vt liceret Athanasio Ecclesiarum administratione animo securo & tranquillo poriri. Unde & factum est, vti Ecclesia Alexandrina ad mortem vsque Athanasij deinceps quieta pacataque consisteret: sicque post multa pro Ecclesia confecta certamina, cum Episcopatum quadraginta sex annos non absque multis grauibusque periculis,

culis, administrasset, tandem decessit è vita, Gratiano secundum & Probo Consulibus.

VITA S. ANTONINI ARCHIEPISCOPI

*Florentini, Ordinis Prædicatorum, ex Vincentio Mainardo
Geminianensi.*

II. M A I I.

ANTONIUS, siue Antoninus (ira enim, quod statura pusillus esset, vocabatur) Florentiæ honestis parentibus Nicolao & Thomasia natus est. Hic vt primum infantiam excessit, visus est longè plus sapere, quam puerilis ætas pateretur, ita vt diuerseas quotidie ad Angeli Michaëlis templum, cognomento ad Hortum, atque ad Crucifixi imaginem procumbens, totius penè ciuitatis ora in se conuerterit. Annum agens sextum decimum, intra Prædicatorum Ordinem admissus est, studio literarum & orationibus deditissimus, somni ac cibi parcissimus. Primus inter psallentium choros ita vigiliam adamabat, vt, persolutis nocturnis laudibus, postquam non iacens, sed sic sedens, in parietem paululum caput inclinasset, aut in orationibus pernoctaret; aut certè lectioni, aut conscribendis libris, quos nobis tanta utilitate reliquit, incumberet: quod, mirum profectò est, vt grauissimis morbis crebrò ad mortem confectus, herniosus, & in phthisim ineunte ætate inclinans, potuerit; præsertim cum præfecturis plerunque fungeretur, quæ solum hominem videntur exigere. Nam vt primum viri virtus illuxit, non permissus est intra cellulam latitare, sed modò hæc est illi, modò illa administratio domorum concredita. Itaque non in gurgustio aliquo, sed in theatris, vt ita dicam, Italiæ, regendis cœnobijs est Præfectus. Romæ enim, Neapoli, Florentiæ, Senis, Caiettæ, Cortonæ, Fesulis Priorem egit, mox etiam prouinciæ Romanæ, ac Neapolitanæ Vicarium generalem; pedibus vt plurimum se portans, dum prouinciam obiret.

*S. Antonini
patria & pa-
rentes.*

*Indeuit habi-
tum Prædica-
torum.*

*Frequenter
agrotat.*

*Nomina Mo-
nasteriorum
quibus præ-
fuit.*

INSTITUTORVM sui Ordinis erat seruâtissimus. Carniũ edulio semper abstinuit, nisi interdum à medicis cogeretur. Cilicio semper est vsus; zona quoque interdum ferrea ad viam cutem incinctus. Humi accubans, aut tabulato illis dormiuit: si quãdo molliusculè recubasset, eas delicias faccus paleis infertus exhibuerat: sed & frequenter intorto semer funiculo verberauit. Vt Sacerdotio initiatus est, quotidie & seruit.

*Quotidie &
legit Missam,
& etiam al-
terius Missæ
seruit.*

ipse sacrificabat, & Sacrificio etiam alteri deuotus adstabat. Denique eò se humilitatis abiecit, vt præfectus cœnobij, etiã culinam adiret, cacabos, ollas, ahena mundaret. Iam verò quo charitatis ardore flagrabat? Et consulendo enim, tum pœnitentes auditis eorum confessionibus expiando, sed & conciones ad populum habendo, in vinea Domini cultor indefessus desudauit. Atque interea Bartholomæo Zabarella humanis rebus exempto, complures in Florentinam ecclesiam inhiabant. Itaque cœritatim Eugenij quarti aures tundebant. Ita factum est, vt nouem totos menses animi pendêret; cùm tandem probatis viris Antonini peritiam, integritatem, vsumque rerum ad memoriam reuocantibus (nouerat enim probè illum Pontifex) Archiepiscopum Florentinum, Senatu Cardinalium mirante quidem, sed tamen maxime probante, declarauit. Iter tũ fortè Antoninus arripuerat Neapolim, cùm in ipso itinere de Pontificatu intellexit: quod grauius accipiens, fugam statim cœpit animo volutare. Sed frustra sit omne quod aduerso numine molimur.

*Prouidetur
ipsi absenti
de Episcopa-
tu Florentino.*

*Fugit eũ ho-
norem, sed
frustra.*

*Quomodo se
in Episcopa-
tu gesserit.*

*Vsq̃ ad ter-
tiã vacat pri-*

ROMANVS enim Pontifex, cùm illum non flecti suasio-rijs literis, quas complures dederat, perspexisset; iam incalescens & comraoto propior, iubet quosdam ex Præsulum ordine ad Antoninum scribere, vti se tandem, quò diuina vis vellet, trahi sineret, & quo plus reniteretur, eo se magis sciret præceptis Apostolicis atque anathematis alligandum. Ad hæc misit & diplomata Põtificia, vt mos est, ad ineundos Præsulatus. Tum verò Antoninus nullum esse reliquum perfugium ad euadendum videns, tandem, licet inuitus, & fermè euilans, manus dedit. Qui quidem ad Pontificatum euectus qualem se præstiterit, non est nostræ facultatis exponere. Ita enim totos tredecim in Episcopatu exegit annos, vt in cæteris quoque Magnum Gregorium, qui tantundem Romanæ Ecclesiæ præsedet, sit visus imitari. Primùm omnium in familia modestiam præ se tulit. Plures enim quàm sex, eosque frugi ac temperatos, domi non habuit, qui vix obeundis negotijs possent sufficere, omni luxu, tam in victu suo, suorumque, quàm in amictu refecato. Noctu semper, antè etiam quàm cymbala principis templi reliquos excitassent, ad matutinas laudes vigilauit. Quas vnà cum suis Sacerdotibus postquam collectissimus in Deum persoluisset, reliquum quod supererat temporis, ad horam diei tertiam, aut lectioni sacræ, aut cudendis libris impendebat. Hora tertia sacrificabat; quod

III

nunquam nisi coactissimus intermisit. Peracto Sacrificio, quod totum diei reliquum erat, in audiendis iis, qui multi, alius aliam ob causam, accessissent, absumebat.

*uatis studiis,
deinceps pro-
blis.*

NE MO erat tam vulgaris, cui ad eum non pateret aditus. Si minùs re poterat, vel ipsa in audiendo patientia, vel in respondendo comitate, omnibus faciebat satis. Tanta verò prudentia, atque consilio pollebat, vt quòd consultor esset optimus, etiam ante Pontificatum Antoninus Consiliorum vocaretur. Clerum, quem in omne flagitiorum genus ferè prolapsus acceperat, in meliorem formam restituit. Complures quoque ciuium, ad scœnorum voragines præcipites, ad probata comiercia reuocauit. Florentiæ Elizabeth tertium diui Dominici Ordinem professa, quæ per septennium morbo intercutis laborauerat, ad Antonini pedes prouoluta, eius benedictionem flagitauit, accepit: ac dubium vtra prior in eam, salus, an benedictio, descenderit; quæ namque tumido corpore procubuerat degrauiata, surrexit erecta cute leuissima. Quin & hoc quoque maius. Non contemnenda nobilitate sunt in Florentina vbe Fulicarij. Ex iis cuidam filiulus vnigenitus, vnicè dilectus, exspirauit. Armatus fide, ad Antoninum aduolat: vt sibi viuum restitueret, flagitabat. Quid hinc faceret Antoninus? Miseratus hominem, obortis lacrymis orauit: mox blandè affatus patrem, Ne te, ait, plangore amplius conficias. I domum, ini cubiculum, filium ad vitam reuocatum amplexare. Adfuit dicto fides. Rediit, iniit, viuentem est filium amplexatus. Si quando aliquid Christi nomine adiecto peteretur, nunquam denegabat: si domi non haberet, à proximis mutuo capiebat: qui si recusassent, vestes, caligas, calceos, domesticam supellectilem tribuebat. Neque tamen inter tot miserantis dulcedines defuit ei, cùm res posceret, animi magnitudo.

*Sanat quans-
dant laboran-
tem morbo in-
tercuti.*

*Excitat pue-
rum morib.*

*Sapè proxim-
as suas vestes
dat pauperi-
bus.*

OCTOVI R I Magistratus Florentiæ duos fortè sacerdotes in crimine deprehensos clangentibus tubis deduci ad Præsulem imperarunt. Antoninus mirum quàm moleste tulerit. Cùm ad eos irrupisset, temeritatis grauius coarguit, tum esse illos anathemate illaqueatos: summum Pontificem adirent, ad eum esse rem deuolutam. Erant Octouiri, quamquam lapsi, non tamen ingenio perditio. Vbi Antistitis constantiam cognouerunt, conscientia ducti supplices literas, quibus expediri se petebant, ad Pontificem dedere. Qui cùm se totum relatuos ex curia putarent, ecce Pontificiis literis iubentur,

*Vide quam se-
nerus fuerit
pra immuni-
tate ecclesi-
astica homo, a-
lias metissi-
mu.*

iubentur, vti Antonium conuenirent, ac vltro supplices fassi culpam, pro Canonum institutis, anathemate soluerentur. Antistes, quoniam publice peccauerant, zona collo indita, ad fores templi iussit procedere, atque ibi, spectante populo, conuerberatos terga, vinculo excommunicationis liberavit. Quæ res vix dici potest quatum omni sexui, omni ordini terrorem, præ sui magnitudine, incusserit, vt quacumque transeuntem illum cognouissent, passim current, ac flexo poplite mares, feminæ, plebeij, nobiles ad benedictionem Præsulis curua- rentur. Iam tempus appetebat, vt, quod in lacrymis semina- rat, in exultatione meteret. Itaque cum annos tredecim Flo- rentinæ ecclesiæ præfuisset, ad quam quinquagesimo & septi- mo ætatis anno fuerat euectus, in morbum incidit. Correptus febricula, sacro Eucharistiæ, mox etiam extremæ Vnctionis clypeo munitus, sexto Nonas Maij, anno à Natali Christi mil- lesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, amicus ille Deo ad vitam perennem euolauit, in Diuorum numerum po- stea relatus ab Adriano sexto, anno ab excessu suo sexagesimo quarto.

*Vnctus sacro
oleo, feliciter
migras ad
Christum.
Adscribitur
sanctus.*

DE INVENTIONE S. CRVCIS *ex Ordinario nouo.*

I I I. M A I I.

*Collocata sta-
tua profana
ad tollendam
memoriam
Saluatoris.*

POST insignem victoriam, quam Constantinus Impera- tor, diuinitus accepto signo Dominicæ Crucis, ex Maxen- tio reportauit, Helena, Constantini mater, in somnis admo- nita, conquirendæ Crucis studio Hierosolymam venit: vbi marmoream Veneris statuam, in Crucis loco à Gentibus col- locatam ad tollendam Christi Domini passionis memoriam, post centum circiter octoginta annos euertendam curauit. Quod irem fecit ad præsepe Saluatoris, & in loco resurrectio- nis, inde Adonidis, hinc Iouis sublato simulacro.

*Ex inuentis
simul tribus
Crucibus vri-
ca, quæ fuerat
Christi, sanat
agrotum.*

ITTAQUE loco Crucis purgato, altè defossæ tres Cruces erutæ sunt, repertusque seorsum ab iis Crucis Dominicæ titu- lus: qui cum ex tribus, cui effixus fuisset, nō appareret, eam du- bitationem sustulit miraculum. nam Macharius Hierosoly- morum Episcopus, factis Deo precibus, singulas Cruces cui- dam feminæ graui morbo laboranti, admouit: cui cum reliquæ nihil profuissent, adhibita tertia Crux, statim eam sanauit. Helena salutari Cruce inuenta, magnificentissimam ibi ex- struxit

struxit ecclesiam, in qua partem Crucis reliquit thetis argen- teis inclusam, partem Constantino filio detulit, quæ Romæ reposita fuit, in ecclesia S. Crucis in Hierusalem ædificata in ædibus Sessorianis. Clauos etiam attulit filio, quibus sanctif- simum Iesu Christi corpus fixum fuerat. Quo ex tempore Constantinus legem sanciuuit, ne Crux ad supplicium cui- quam adhiberetur: ita res, quæ antea hominibus probro ac ludibrio fuerat, venerationi & gloriæ esse cœpit.

*Pars Crucis
in Ierusalem
reposita, pars
Romæ allata.*

VITA S. MONICÆ MATRIS DIVI *Augustini, ex eiusdem Confessionum Libro nono.*

I I I I. M A I I.

AC C I P E cōfessiones meas, & gratiarum actiones, Deus Ameus, de innumerabilibus etiam in silentio. Sed nō præ- teribo de illa famula tua, quæ me parturiuit, & carne, vt in hanc temporalem, & corde, vt in æternam lucem nascerer. Tu creasti eā, nec pater nec mater sciebat, qualis ex eis fieret illa. Nec enim tantam erga suam disciplinam matris diligentiam prædicabat, quantam famulæ cuiusdā decrepitæ, quæ patrem eius, infantem portauerat: cuius rei gratia, & propter optimos mores, in domo Christiana satis honorabatur. Vnde etiam curam dominicarum filiarum diligenter gerebat, & erat in eis coërcendis, cum opuseffet, sancta seueritate vehemens. Nam eas, præter illas horas, quibus ad mensam parentum alebatur, etiam si exardescerent siti, nec aquam bibere sinebat, addens verbum sanum: Modò aquam bibitis, quia in potestate vi- num non habetis, cum autem ad maritos veneritis, aqua sor- debit, sed mos potandi præualebit. Educata itaque pudicè ac sobriè, vbi plenis annis nubilis facta est, tradita viro seruiuit veluti domino, & sategit eum lucrari tibi, loquens te illi mo- ribus suis, quibus eam pulchram faciebas. Ita autem tolera- uit cubilis iniurias, vt nullam de hac re cum marito haberet vnquam simultatem. Expectabat enim misericordiam tuam super eum, vt in te credens castificaretur.

*S. Monica e-
gregiè insti-
ruitur à qua-
dam uerula.*

*Prohibetur
iuuencula bi-
bere extra te-
pus refectio-
is & quare.*

ERAT verò ille præterea, sicut beneuolentia præcipuus, ita ira feruidus. Sed nouerat hæc non resistere irato, non tan- tum facto, sed ne verbo quidem. Iam verò retracto & quieto, cum oportunum videret, rationem facti sui reddebat. Deni- que cum matronæ multæ, quarum viri etiam mansuetiores erant, plagarum vestigia dehonestata facie aliquando gere- rent,

*Insigni arti-
ficio vitur iā
nupta erga
maritū susma
iracundiam.*

Pater S. Augustini vocatus Patri eius.

quod rogo: sed voluntaria oris mei approba Domine. Et in-
spira Domine Deus meus, in spira seruis tuis, ut, quotquot hæc
legerint, meminerint ad altare tuum Monicae famulae tuae,
cum Patricio quondam eius coniuge, per quorum carnem in-
troduxisti me in hanc vitam.

VITA S. GOTHARDI EPISCOPI
Hildemensis, ex ea quæ est per eius contemporaneum.

I I I I . M A I I .

*S. Gothardi
genus.*

BEATVS Pater noster Gothardus, Episcopus in Bauaria,
Bapud Altahense monasterium natus est. Parentes ger-
manè Christiani fuere qui cum eum feliciter enutruissent, in
cœnobio eodem curarunt sacrarum literarum studiis adhi-
bendum. In hoc ergo monasterio puer Gothardus & à paren-
tibus piè oblati, & à Fratribus religiosè susceptus, quendam
literaturæ, Deo donante, accepit hâustum sanè laudabiliter.
Per id tempus beatus vir Christianus, Patauiensis Episcopus,
hoc monasterium ceu beneficiarius gubernabat, rerum ibi
tum potente Henrico Duce. Vnde cum Altahenses Fratres
pueri Gothardi egregiam indolem perspexissent, retulerunt
de eo ad Christianum Episcopum. Is verò, ut erat vir pruden-
tissimus, gratias egit Deo, puerumque è monasterio accitum,
triennio secum habere voluit comitem itinerum suorum, do-
nec, Fratribus Altahensibus ad peragenda diuina ministeria
eum reperentibus, Subdiaconum eum ordinavit, sicque à se
dimissum illis restituit. Atque ita factum est, ut breui tempore
monastica vitæ disciplinam perfectè assecutus, Diaconus quo-
que ordinatus sit.

*Mgitur O-
tho secundus
Imperator.*

PORRO anno nongentesimo octogesimo tertio, Othone
secundo Imperatore ex hac vita sublato, post multa apta &
inepta, quæ, quòd Chronicis continentur, hîc referre nolumus,
Otho tertius coronatus est, atque in omni Ecclesiastica piete-
te auito more progredi cœpit. Cuius quidem hoc initio non
obscurum fuit argumentum, quòd septimo regni sui anno Al-
tahense monasterium, consilio Episcoporum, in monastica
religionis statum curauit restituendum. Fuitque tum illi mo-
nasterio præfectus Abbas vir venerabilis Erchambertus, cuius
industriâ cultus diuinus ad Regulæ S. Benedicti præscri-
ptum ibi fuit religiosè constitutus. Eius igitur saluberrima
adhortatione, Gothardus cum aliquot eius loci Fratribus,

mona

*Reformatur
monasterium
Altahensi.*

monachus effectus est, cum iam, ut ipse sæpe nobis indicauit,
annum ætatis ageret primum & tricesimum, plerisque aliis,
ut satis constat, ex illo cœnobio discedentibus. Verum eni-
vero idem ipse Abbas, exacto in monasterij administratione
triennio, vel ob incommodam valetudinem, vel ob tædium
curarum, Abbatia illius gubernatione se abdicauit, & secre-
toris vitæ solitudinem expetiit, soli Deo vacare desiderans. His
diebus mortuus est Henricus Baioariae Dux, successitque ei
pius Henricus, filius eius.

*Nota ætatem
auctoris.*

QVI cernens monasterium Altahense rursus spiritali Pa-
tre & Pastore destitutum, diuini cultus feruore eum incitan-
te, Gothardum tunc sacerdotio initiatum Abbatem illic in-
stituere voluit; sed is biennio iustas prætexens causas, ei assen-
tiri nòluit. Aiebat enim, se sedem & locum Pastoris sui, ipso
adhuc viuente, sibi vindicare non debere. Sed tamen post-
quam Abbas & à Fratribus, & ab Episcopis reuocatus, redire
prorsus detrectauit, eisque potestatem fecit, quemcunque vel-
lent, in suum locum surrogandi, adhuc tandem Gothardus
tum Antistitum auctoritate, tum Fratrum vnanimitate vi-
ctus, monasterij regimen, ita ut Dux cõstituerat, in se recepit,
moxque totum se Christi seruitio alacriter impendit, arctio-
remque tramitem sollicitè complexus est, in eo studio annis
octo ibidem sine intermissione perseuerans. Atque interim ni-
hilo minùs labore manuario multiplicia quoque Fratribus at-
que necessaria emolumenta comparauit. Nam in monte qui
Heilingeberg vocatur, firmum castellum, & in eo templum ele-
gantissimum, cum congruis ædificiis exstruxit, & circûquaque,
maximè in saltu Boëmico, qui illi regioni propinquus est, ad
triginta, & eo amplius mansos, ad Fratrum vsus informauit,
prius suo & Fratrum labore extirpatis syluis & vepribus. Atque
interea, anno à Christo incarnato millesimo secundo, Otho
tertius, Imperator, excessit è vita, substitutusque est ei Henri-
cus Dux Bauariae, omni pietate conspicuus.

*Rursum idem
monasterium
aliquo modo
mutat.*

*Constituitur
in eo Abba
sanctus Go-
thardus.*

*Movitur O-
tho tertius.*

E A autem tempestate in monasterio * Herfeldensi Abbas
Bernharius laxius habebat Fratres sui monasterij, quæ posce-
ret disciplina monastica, ita ut instar Canonicorum res proprias
sibi vsurparent. Itaque Rex sapiens paulo post, Abbate illo
defuncto, Gothardum ei, sic suadentibus Episcopis, Patrem
gubernatoremque præfecit, solerter eum admonens, ut in om-
nibus, ita ut Dei timor, & monastica disciplina posceret, eis
prouideret. Perductus igitur est eò Gothardus à Villigiso Ar-

*Cõmendatur
S. Gothardo
& Abbatia
Herfeldensis.*

D chiepi

*Itē duo alia
monasteria,
Degerense &
Cremenſe.*

*Fit Episco-
pus Hilde-
menſis.*

*Paſſim reſti-
tuit omnes
ecclēſias ſua
diœceſis.*

chiepiſcopo Moguntino. Et principiò quidem, iuxta Canonis monaſtici præcepta, duriora & aſperiora eis propoſuit; cum ecce illi, paucis exceptis ſenibus & pueris, quàm primùm omnes inde abierunt; per loca diuerſa diſperſi. Attamen poſtea ſaniori uſo conſilio, eorum ope, qui remanſerant, eiufque induſtriã, comitatem, & humanitatem iam experti erãt, quofdam quidem celerius, alios tardiùs, ſed penè omnes tamen ad ouile vir beatus reuocauit; atque ſic in eo monaſterio Deo dignè, & coram hominibus laudabiliter uixit. Commendata autem ſunt ei etiam alia duo monaſteria, Degerenſe & Cremenſe, quæ pari ſtudio in Dei famulatu gubernauit.

QVIN & inter hæc, anno à Chriſto nato milleſimo uiginti ſecundo, felicitis memoriæ Beruuardo, noſtræ Hildemenſis eccleſiæ venerabili antiſtite, ex hac uita migrante, beatus Gothardus, licet multum reluctatus, tandem Hildemiam uenit, Pontificalibus infulis decoratus Nonis Decembris. Qui cum noſtri cœnobij diſciplinam hætenus probè obſeruatam (Deo ſint gratiæ) comperiſſet, ſtatim in Dei erupit laudes, eamque omni ſtudio augere & amplificare conatus eſt. Foris quoque in cleri & populi gubernationem, Epifcopo digna ſolicitudine & attentione ſolenter incubuit. Sed & nihilo minùs ſeipſum in ſolita uitæ ſanctitate continuit, in uigiliis, orationibus, conuuiua & propè incredibili ieiuniorum frequentatione, largiſſimis eleemoſynis, ſummaque uitæ grauitate, & Dei timore. Theſaurum eccleſiæ, quem ibi copioſum inuenit, non minùs decenter quàm uſiliter augmentauit: & quicquid in templo-rum ſtructuris, non intra primariam dumtaxat urbem ſuam, ſed in aliis quoque ſuæ diœceſis locis dirutum & ruinoſum, aut ueruſtate confectum reperit, ſumma celeritate inſtaurauit, atque in melius reſtituit: ac ſic tandem plenus bonorum operum migravit ad cœlos. Ad cuius ſepulcrum nouimus complures cum oblationibus aduentare, ac deinde à variis afflictionibus, moleſtiis, & morbis, uirtutù eius meritis celeriter liberari.

VITA S. IOANNIS APOSTOLI ANTE
portam Latinam, ex Io. Maldonato Hiſpano.

V I. M A I I.

IOANNES Apoſtolus ab Epheso iuſſu Domitiani fratris
Titi ſecunda perſecutione, quam ipſe poſt Neronem exer-
cuit, ad urbem Romam perductus, præſente ſenatu, ante portã
Latinam

Latinam in feruentis olei dolium miſſus eſt, agente hoc impio illo principe, qui Chriſtianorum infeſtiſſimus perſecutor fuit. Sed Apoſtolus tam liber à pœna inde exiuit, quàm à corrup- tionibus carnis erat immunis. Tum in Pathmos inſulam relegatur, ubi Apocalypſim uidiſt. Ad commendandam igitur ipſius memoriã, & pro fide conſtantiam Apoſtolicã, Eccleſiam eius nomen referentem, Chriſtiani ante portam Latinã præclaro miròque opere conſtruxerunt.

VITA SS. CLETI ET MARCELLINI,
ex Io. Maldonato Hiſpano.

V I I. M A I I.

CLETVS Romæ Aemiliano patre natus, Lino in pontificatu ſucceſſit. Quinquè & uiginti preſbyteros iuſſu Apoſtoli Petri ordinauit. Primus in literis adiecit, ſalutem & Apoſtolicã benedictionem. Sunt qui Clementem conſeſſim Petro ſubiiciant: Lino & Cleto ſilentio preſſis: ſed Hieronymi teſtimonio reſelluntur: qui Clementi quartum à beato Petro locum reddidit. Martyrio tandem poſt immenſa pietatis opera conſumptus eſt, Veſpaſiano & Tito imperantibus. Marcellinus poſt Caium pontifex creatus, quo tempore crudeliſſimo Diocletiani edicto latè ferrum, & omnia ſæua ſupplicia per Chriſtianorum capita Romæ foriſque euagata ſunt, tormentorum metu thura deorum focis impoſuit. Perſeſus tamen illi- cò ignauiam ſuam, Sinueſſæ in concilio centum octaginta antiſtitum ueniam ſens promeruit. Rediẽsque ad Diocletianũ impietatis arguit, quòd malos genios adorare perpuliſſet. Diocletianus uerbis irritatus, ex templo iuſſit, Marcellinum ad ſupplicium trahi. Qui cum duceretur, Marcellum preſbyte- rum monuit, ut corpus ſineret inhumatum iacere, quia Chri- ſtum uiuens abnegaiſſet. Ita Marcellinus iacuit inhumatus, donec poſt ſex & triginta dies Marcellus per quietem moni- tus, uia ſalaria ſepeliuit.

*S Marcelli-
nus pontifex
creatur.*

*Eius uerba
morientis ad
Marcellum
preſb.*

VITA S. STANISLAI EPISCOPI
*Cracouiienſis, & Martyris, ex ea quæ eſt apud
R. P. Laur. Surium.*

D 2 VIII.

*S. Stanislai
parentis &
patris.*

*Creatur Epi-
scopus Craco-
uiensis.*

*Augur res
sua Ecclesia.
* Petro.*

*Experitur
Regem a se
reprehensum
valde sibi in
causa quadā
inimicum.*

STANISLAVS in Cracouiensi territorio ex honestis pa-
rentibus ortus (qui de Raba & Scipenavv veri hæredes
fuere) postquam primis literarum rudimentis satis imbutus
fuit, in ipsa iuventute in Gallias ad Academiam Parisiensem,
liberalibus disciplinis operam nauaturus, ablegatus est. Vbi
cùm septennio moratus esset, multumque tum in Iure Ponti-
ficio, tum in Theologia profecisset, Lambertus Cracouiensis
Episcopus, qui etiam Sula dictus est, fama eius percepta, illum
ad se accersitum Cracouiensis Ecclesiæ Canonicum instituit:
vbi sanè inter reliquos eius ecclesiæ Canonicos Stanislaus
haud aliter atque stella matutina in medio nebulæ emicuit.
Vnde & Lamberto abeunte è vita, anno Christi millesimo sep-
tuagesimo secundo, Cracouiensis ecclesiæ creatur Episcopus.
Quo quidem suscepto curæ pastoralis ministerio, gregi suo
custodiendo accuratè inuigilabat, adeò vt ipsum quoque Bo-
leslaum Regem, cùm vita & moribus flagitiosus esset, sedulo
admoneret. Sed & hic vir sanctus, cùm Cracouiensis ecclesiæ
proventus augere vellet, prædiū ad Vistulæ ripam emit. Dice-
batur id Petrauinum, à * Petro milite, cui pro illo iustum per-
soluit pretium. Et quàm diu ille quidem superuixit, sine vlla
interpellatione possedit id prædiū Episcopus. Vbi autem
Petrus in humanis esse desuit, fratres eius, vel cognati pro-
pinquiore, tanquam legitimi successores, coeperunt appellare
Episcopū de restituenda ipsis hæreditate. Rex autem Boleslaus
in sanctum virum malè erat animatus, sed necdum tamen ea
maleuolentia in apertum proruperat. Cognati interim Petri
sustinebant vnum atque alterum annum, vel eo etiam am-
plius, donec Regis ira in Episcopum sese palàm ostenderet.

ITAQVE Rex incitauit eos, vt Episcopum ad ipsum cita-
rent. Faciunt illi sic. Sistitur vir sanctus; causa ventilatur. Tan-
dem Regis & Iudicum ea fuit sententia, vt Episcopus ea pos-
sessione cederet, nisi aut veditorem adduceret, vel certè testes
idoneos. Quibus approbatis, iussus est ad futurum colloquium
apud Petrauinum cū testibus comparere. Iam aduentabat dies
quo testes producturus erat Episcopus: sed illi, mandato &
timore tyranni absterriti, nec adesse, nec testimonium dicere
ausi fuere. Sentiens ergo seruus Christi humano se auxilio
destitui; fide Christi confirmatus; dixit eis qui ipsi aderant
piis & religiosis viris: Fratres & commilitones mei, vos scitis
istuc negocium esse Dei & Ecclesiæ; illi ergo causam hanc
com

committamus, atque toto hoc triduo in ieiunium, vigiliis, &
preces incumbamus. Et ecce imminente iam tertio die, Epi-
scopus cum suis Petrauinum intrauit, diuina celebraturus. A-
derat illic quoque Rex, & milites, & multa populi frequentia,
qui ad colloquium confluerant. Diuino peracto ministerio,
Episcopus, ita vt erat pōtificialibus indutus, egreditur ad fores
ecclesiæ, vbi Petrus erat humatus; iubet terram eiici, & sepul-
crum aperiri: Pontificali deinde pede cadauer tangit, dicitque
clara voce: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, surge
Petre: surge, surge, sta in medio, & dans honorem Deo, redde
testimoniū veritati. Et (ò rem miram!) mox coram omnibus
surgit Petrus, & manum illi porrigente Episcopo, viuus prodit
è sepulcro, abitque cum eò ad Consilium.

PORRO cognati eius, & omnes qui antè nouerāt eum, his
rebus visis, nec spiritum vltra habebant. Monuit autem deinde
Petrus cognatos, vt eo nomine agerent pœnitentiā, quòd
viro sancto multos labores attulissent: quod si non facerent,
multis eos suppliciis afficiendos. Vnde & Rex Boleslaus, &
eius assessores, tanti testimonij assertionem conuicti, dederunt
Episcopo vel inuiti iustitiæ palmam. Quibus ita gestis, beatus
Stanislaus, comitantibus eum turbis, reduxit illum ad tumu-
lum, necnon eius animam precibus Domino commendauit,
atque ita cum comitibus suis domum reuersus est, gratias agēs
omnipotenti Deo. Residebat frequenter in ecclesia sua, ora-
tioni & lectioni vacans: assidue verò etiam parœcias diocesis,
prout poterat, visitabat. Eos qui in Clero numerabantur, & Ec-
clesiastico fruebantur beneficio, sedulo perurgebat, vt decòr
honestatis, pudor castitatis, & bonæ conuersationis fama in
eis redoleret. Quòd si qui fuissent planè incorrigibiles, eos &
beneficio priuabat, & è sua diocesi expellebat. Et si autem
iustus & seuerus esset, attamen peccatores clementer admitte-
bat ad agendam pœnitentiā, & eorum confessiones recipie-
bat. Viduas & pupillos suæ ditionis, memoriæ suæ haud se-
cus atque libro inscriptos habebat, eosque suis elemosynis
tum palàm tum occultè sustentabat. Arque hac nimirum ra-
tione vir sanctus vitam exegit suam, magno interim martyrij
flagrans desiderio.

ET quidem Boleslaum Regem valde sibi infestum sentie-
bat: qui sanè propter scelèris immanitatem, quàm exercuit
in martyrem & Episcopum Stanislaum, cognominatus est
Prauus; propter multam verò liberalitatem, Largus, ob infi-

*Triduo iei-
unio commē-
dat causam
suam Deo.*

*Impetrat vt
mortuus re-
surgat, & te-
stimoniū pōt
se dicat.*

*En preces pōt
d. sanctis.*

*Clericos im-
corrigibiles
priuat suis
beneficiis.*

*Nota de Rege
Boleslao, qui
postea vicem
sancti omnia
dir.*

nem denique in rebus bellicis fortitudinem, Audax. Et videtur ille quidem virtutis quædam habuisse fundamenta ab initio sed corruit structura factorum eius vsque in abyssum. Hic, vt fines regni sui, quos ab obitu magni Boleslai, proauis sui, amiserant maiores eius, posset recuperare, suo stipatus exercitu, exterius peragravit nationes, & aduersum rebelles multa suscepit & commisit prælia. Iam decimus & septimus voluebatur annus, quo rarus in patria, continenter in castris, perpetuò apud hostes morabatur. Commixtus inter Gentes, didicit opera eorum, & seruiuit immunditiis eorum. At verò sanctus Stanislaus videns se crudelem hominem paternis commonitionibus non posse reuocare, sed instar truculentæ belluæ innocentium cruore velut ebrium, maritalis quoque tori iura violare, & neque Deum timere, neque homines vereri, denique iustitiam proculcari & opprimi, adscendit ex aduerso; futurusque mox Christi hostia, velut agnum mansuetum sese obtulit mactandum & immolandum. Præmissa namque monitione ex præscripto disciplinæ Ecclesiasticæ, primò illi comminatur regni excidium & amissionem, deinde anathematis mucrone ferit obstinatum, & ab Ecclesiæ arcet ingressu, cum ecce Rex impius, velut alter Pharaos, magis etiam induratur.

*Dissoluitur
Rex impius
ad omnia flagitia.*

*S. Stanislaus
eum excom-
municat.*

*Trucidatur
vir sanctus
immansuetudo.*

*En in signe
miraculum.*

ET ENIM cum vir sanctus in ecclesia S. Michaëlis de Rupella diuina celebraret mysteria (ô nefas!) iubet crudelissimus tyrannus Antistitem ab ara abstrahi. Et quidem parent ilico satellites. Verum quoties in eum irruere conantur, toties repulsi corruunt: tertio denique prostrati, mansuescunt. At tyrannus stans ante fores templi, acriter obiurgat; moxque irruens in Christum Domini, ipse manus iniicit violentas. Ilico irrumunt etiam satellites, dominum suum secuti, frustatimque cæsum sanctum Pontificem discerpunt, Regéque iubente, foras proiciunt canibus deuorandum. Sed omnipotens Deus, ad declaranda beati viri merita, & cælestes & terrenos subito custodes apponit. Nam cominus à quatuor Vistulæ partibus visæ sunt quatuor aduocare aquilæ, locumque cædis circumuolantes, à sacri corporis contactu abigere volucres, cæterasque carniuoras feras. Cuius stupendi miraculi nouitate per plures animati, sparsas membrorum particulas auidè colligunt, inde ad locum passionis eius accedunt, & magno præpotentis Dei miraculo, corpus paulo antè miserandum in modum dissectum, vident integerrimum, nullis cicatricum vestigiis in illo apparentibus.

D F

DENIQUE multis conditum aromatibus absportant, & ad eiusdem basilicæ S. Michaëlis aditum reponunt: vbi cum vir sanctus humatus esset, iugis lampadum splendor ab eius monumento non recessit. Quæ cum audisset Boleslaus, tantæ gloriæ beati Pontificis & inuidit, & simul ingenti timore correptus est. Iam Gregorius Septimus Pontifex Maximus, in Regé, & sceleris administratos excommunicationis pronunciauerat sententiam; scripserat etiam in ultionem tam immanis parricidij, simul vniuersum Poloniæ regnum Interdicto teneri; Boleslaum & vniuersam Poloniæ regio honore priuauerat: omnes Principes & subditos ab obedientia illi præstanda absoluerat. At verò Boleslaus triennio mansit pernicax: post quod, permultis inter se eius necem aut certè captiuitatem conspirantibus, iam Deo & hominibus iuxta inuisus, in Hungariam fugit: vbi anno secundo exsiliij sui inaudito languore percussus, miserimè decessit à vita. Porro beatorum Stanislaum in Sanctos retulit Innocentius Quartus Assisij, anno Christi supra millesimum ducentesimo quinquagesimo; vbi etiam tunc quidam defunctus meritis Stanislaui rediit ad vitam.

Item miraculum aliud.

*Totum regnum
Poloniæ subij-
citur Inter-
dicto.*

*Adscribitur
S. Stanislaus
Catalogo Ca-
nonicorum.*

VITA S. VVIRONIS EPISCOPI SCOTIA, ex ea quæ est apud R. P. SURINUM.

VIII. MAII.

SCOTIA, fertilis Sanctorum insula, produxit scilicet & S. VVironem, non infimæ sanè conditionis parentibus ortum. Is postquam adoleuit, literis discendis adhibitus, ante ætatem animo & moribus planè virilis esse cœpit. Creuit interim annis, sed plus animo. Non fatigabatur vigilijs, pascabatur precibus, ieiunijs lætabatur. Proponebat sibi sanctos Patres, præsertim Patricium, Cuthbertum, Columbanum: imò verò, diuino eum incitante amore, etiam peregrinandi laborem alacriter eorum exemplo suscipere volebat. Interim ecclesia regionis illius Pastore orbata fuit, cum ecce mox vno omnes animo VVironem sibi pastorem deposcunt. Erat verò eius insulæ consuetudo, vt primò eligerent incolæ Episcopum, deinde electum Romam mitterent, summi Pontificis manibus consecrandum, atque ita demum rediturum ad sedem suam. Abit igitur Romam, non terrenæ dignitatis am-

*S. VVironis
natales.*

*Electus Episcopus
mittitur à suis
Romam.*

D 4

*Iungitur ipsi
S. Plechel-
mus & S.
Otgerus.*

bitione, sed diu cupitæ peregrinationis desiderio impulsus, Comes illi & itineris & voti accedit Plechelmus sacerdos, nec ætate maior, nec meritis multo minor. Erat ambobus cor vnum, & anima vna in omnibus. Qui cum per Angliam iter facerent, diuinitus illis adiunctus est & Otgerus Levita. Tum verò iter optatum securius vir sanctus cum sociis prosequens, Christo duce, prospero cursu mare emensus; tandem Romam peruenit.

*Frustrâ petit
à summo Pō-
tificæ demis-
sionem à suo
Episcopatu.*

VBI cum Pontifex nomen & patriam, animique propositum ex illo percunctatus esset, ille osor falsi primò exponit causam aduentus sui, & cur à suæ regionis hominibus eò missus sit: deinde animi sui votum expromens, quanta potest instantia petit vt suum velit præbere assensum. At Pontifex nihil motus eius precibus, populo Dei potiùs consulere voluit, & eius electioni suffragari. Inuitum igitur diùque reluctan-tem Episcopum illum ordinat, eundem honorem etiam impertiens Plechelmo, sancti viri socio, sua auctoritate præcipiens beato VVironi, ne se vlli peregrinationi daret, donec esset reuersus ad suos. Cuius præcepto vir sanctus obtemperans, repetit Alpium iuga, & traiecto demum mari, in patriam incolumis, magna suorum gratulatione, peruenit. Claruit autem inde bonorum operum, & optimæ conuersationis egregiis exemplis, respondebantque eius mores & vita doctrinæ. Et quamuis non segniter vitæ semina spargeret in populos, manebat tamen semper illi peregrè proficiscendi desiderium, hominibus quidem occultum, sed notum Deo, qui etiam sua gratia illi præstò fuit, vt posset quandoque voto potiri suo. Vnde & oblata opportunitate, rursus assumens Plechelmum coepiscopum, & Otgerum Diaconum valde religiosum, post habitis deliciis opibusque, iter ingressus est, peragratisque vicinarum regionum finibus, ad mare Gallicum peruenit: vbi nauem offendens, prospero cursu in oppositum euasit littus. Porro vterius proficiscens, cum incertus adhuc esset quò potissimum se conferret, licet diuinum sibi nihil ambigeret adfuturum auxilium, iam tamen apud se planè decreuerat non redire ad patriam solum.

*Studio pere-
grinandi ve-
nit in Gal-
liam.*

VENIT interim in Franciam, & à Pipino Duce Francorum, cum is didicisset VVironem & Plechelmum, insignes viros, in regno Francorum peregrinari velle, illorumque sanctitate rotam patriam illustrari cœptam, celeriter accitus est, & vnà cum sociis honorificè susceptus. Cognita quoque causa

aduentus eorum, beatum VVironem mox inter suos habere voluit, quem omnes in primis colerent ac reuererentur: eiusque sanctitati se suosque commendans, summa veneratione, vt patronum, illum profecutus est. Locum etiam à mundi strepitu & turbis remotum illi attribuit, quo liberiùs cum suis illic posset rerum cælestium contemplationi vacare. Is locus vulgo Mons Petri dictus est, in quo oratorium in honorem beatissimæ Virginis Mariæ constructum est, itemque S. Petri monasterium præclaro opere, quod vsque in præsens perdurat. In hunc ergo locum, qualem diu concupierat, vir sanctus ingressus, se suosque multis imitandos exhibuit, vigilijs, precibus, ieiunijs sese macerans, sibi parcus, alijs largus. Populo tum doctrinâ, tum vitâ præluxit. Dux quoque Pipinus tantæ eum venerationi habuit, vt tanquam Præsuli animæ suæ, vitæque patrono, propter eximiam sanctitatem, sua illi peccata confiteri solitus sit, nec erubuerit ad faciendam confessionem detractis calceis eum adire, eiusque oris imperio parere. Sæpius etiam volebat eum interesse communibus consultationibus maiorum: erat enim consilio maturus soli Deo placere desiderans.

*Accipit cum
suis à Pipino
Principe locum
habitationis
iuxta Rure-
mondam.*

*Pipinus præ-
tur eo confes-
sario.*

QUIBUS atque alijs virtutum ornamentis indies auctus, ad multâ peruenit ætatem. Aduentabat interim diu expectatus dies, iam laborum propinquabat terminus, gaudium instabat præmiorum, cum ecce modica febre correptus, non multo postea, carnis occubitus cum vitæ sempiternæ ortu commutans, felicem Christo reddit spiritum. Sacrum corpus eius intra oratorium supradictum beatissimæ Matris Dei conditum est. Celebratur autem solennitas eius 8. Idus Maij. Ad sepulchrum quoque eius plurima diuinitus conferuntur beneficia, præstante Domino nostro Iesu Christo. De quo ita D. Ioannes Molanus in suo Indiculo, S. VViro, inquit, Episcopus cum Plechelmo & Otgero ex Scotia venit ad Pipinum Francorum Ducem, qui eos summa veneratione excoluit, & locum habitationis dedit in Petri monte, apud Ruremondam, vbi ad sepulchrum eius diuina gratia multa præstitit sanitatû beneficia. Corpus translatus est Traiectum ad primariam basilicam. Ecclesia enim Traiectensis, Nortmannorum persecutionem declinans, in dicto S. Petri, siue, vt nunc loquuntur, S. Odilæ monte aliquandiu resedit. Qua occasione corpus sanctum ad se recepit, & festum eius duplex celebrat, die octauo Maij.

*Transit S.
VViro ad
Christum.*

*Qua occasio-
ne eius sacrum
corpus deue-
nerit Traie-
ctum.*

VITA S. PETRI ARCHIEPISCOPI

Tarentasij, ex ea qua est per Gaufridum Abbatem Alia tuba.

VIII. MAII.

S. Petri parentes.

Diuina in spiratione dei studio literarum.

* pro memoriter.

Parentum eius domus tota pater pauperibus & Religiosis.

Ingreditur S. Petrus monasterium Bonauallense.

VENERABILIS Petri parentes pradium proprium in Viennensi incolere dicecesi, quod postmodum idem ipse, priori mutato nomine, S. Mauritij nuncupauit. Eo tempore Cisterciensis monasterij vinea ad illas etiam partes dilatauit palmites suos, quos reuerendissimus Archiepiscopus Guido, in summum Pontificem Calixtum postmodum assumendus, feliciter plantauit in monasterio Bonauallis. Cuius cenobij primus Abbas Ioannes, multiplici praditus sanctitate, Pontifex demum factus est Valentinus, & maximè post gloriosum ab hac vita discessum miraculis claruit. Parentes quoque Petri, à primordijs monasterij, multa eum deuotione colebant. Quorum primogenitus, Lambertus nomine, literarum studiis traditus, in puerili erudiebatur ætate. Petrus verò secundus natu, officio fuerat alteri deputatus: fraterna tamen æmulatione, vel potius in spiratione diuina, ipse quoque ad eadem studia vehementer adspirans, proficiebat eatenus, vt mirari inciperent qui videbant puerum. Denique Psalmos omnes Dauidicos sic apprehendit, sic tenuit, vt anno primò * corde tenus vna die psalleret vniuersos. Eo tempore iam liberorum procreatione completa, vitam in seculo eremiticam præoccupare parentes, abstinentiæ dare operam, ampliùs solito elemosynas exercere cœperunt.

DEPVTAVERANT molliora fulcra pauperibus, ipsi in palea recubantes. Et cum tota domus xenodochium videretur, assignata insuper erat pauperibus & peregrinis propria cella seorsum; Religiososque non modò suscipere, sed expectere satagebant. Maximè verò Carthusiensibus & Bonauallensibus congrua ferebant cibaria, & salutis consilia ab iisdem referebant. Cilicio pater utebatur ad carnè, quod sub vestibus sibi cõgruis occultabat: ambo pariter magis ac magis colebant pietatem. Iam Petrus iunior (nam & genitor ipso nomine vocabatur) Pythagoricæ literæ biuium, & ambiguum adolescentiæ tempus attigerat, cum ad prædictum Bonauallis cenobium se contulit, ibi se offerens Deo, sub Regula & Abbatis fideliter seruiturum. Lambertum quoque germanum suum ab eodem conuersionis sui initio secum traxit. Qui nimirum

&

& ipse laudabiliter conuersatus in cenobio quod Casiriacum dicitur, Abbatis denique officio strenuè functus est, & in eo defunctus. Nec longè post, cum Petrus noster tyrocinijs sui tempus expleuerat, reuerendissimus Abbas Ioannes, intelligens quoniam vas electionis erat iste, per diuersos eum gradus ad officia diuersa promouit, semper inueniens quanto perfectiorem, tanto humiliorem.

INTEREA tempus adfuit, vt nouus eligeretur Abbas cum nouo Fratrum examine in nouo Stamedij monasterio ordinandus. Votis communibus, & Abbatis Ioannis arbitrio, Petrus eligitur, ad locum mittitur arduum, locum aridum, locum arctum. Inter excelsas rupium fauces, sicut cernere est, sibi suisque cenobium, xenodochium aliis cõstruebat, vbi & pane arcto, & aqua * graui, incondito & vix falso olere vescebat. Dedit tamen Dominus benedictionem, & illustratus est locus edificijs, donatus pascuis, agris, vineis, licet remotis. Iam mundo cœperat innotescere, iam lucere in operibus suis, vt glorificaretur Pater celestis in eo. Ad meditando enim cum Isaac Patriarcha egrediebatur in agrum, & sapientiam concupiscens, mandata seruabat: vnde & videns eum Rebecca, de filiis de camelo. Siquidem Tarentasienis ecclesia virum sibi à Dño præparatum considerans, mox ab Idraële recessit. Occuparat ille prædictam ecclesiam, nequiter nequitiùs detinuerat, ambitiosè ingrediens, & perniciosè progrediens: propter quæ & arbor inutilis Apostolica falce præcisa est, & Dominus Petrus Stamadiensis ad regimen ecclesiæ Tarentasienis electus, cæterorum omnium votis conuenientibus, solis non suis. Nullatenus enim potuit ad consensum electionis induci, donec Conuentum Cistercij, Capituli generalis, eiusdem ecclesiæ Clerici præstolantes, illic eum interceptè, vbi subterfugium deinceps non haberet. Ibi auctoritate totius Ordinis est oppressus, maximè verò sancti Bernardi Clarauallis, & venerabilium Patrum suorum Cisterciensis & Bonauallensis Abbatum, à quibus angariatus, & manualiter Clericis assignatus, obtemperauit inuitus.

SIC igitur promotus est in Tarentasiensem Archiepiscopum venerabilis Petrus, sed parum motus à forma vitæ in qua fuerat conuersatus. Mansit habitus humilis, victus tenuis, somnus breuis. In ecclesia sua residens nouus Pontifex inuenit, quod vehementer doluit, negligenter in ea fieri opus Dei. Episcopi & Clericorum incultæ vel ruinosæ domus pristinos

Fungitur diuini officij ac tandem etiam mittitur ad fundandum monasterium Stamediense.

* breuis.

Petrus volat sanctitatem eius fama.

Eligitur Episcopus Tarentasienis.

Inuenit statim ecclesia sua valde miserum.

habi

habitatores negligentiae arguebant. Parochiales ecclesias, & decimationes dioecesis, ex magna parte viri potentes laici, vel ab eis alij, possessione sacrilega detinebant. Sacerdotum vitam minus probabilis, & sibiipsis plurimum noxia, & plebibus perniciofa exsistebat. Itaque his, & huiusmodi rebus intendit & superintendit Episcopus, suum sibi nomen imponens. Denique, quod vix fuerat sperandum, de ecclesia sua magno, & nobiles viros amouit Clericos seculares, & pro eis introduxit Canonicos regulares. Ordinatos autem Canonicos in disciplina morum diligenter instituens, egit, vt diuina officia dignius & honestius celebrarent: nec non & caeteros Sacerdotes corripuit & correxit. Ecclesias necessariis utensilibus, palliis, libris, & vestibus competenter ornauit, nullamque penè capellam in toto Episcopatu sine argenteo calice dereliquit. Siquidem vbi aliam comperit non suppetere facultatem (siquidem valde inops est regio) ex singulis domibus oua singula per hebdomadam colligi & venundari fecit, donec ad precium calicis peruenirent. Domus eius omni tempore xenodochium fuit, maximè tamen ante messem, mensibus tribus, quando maximè solent, illis praesertim in montibus, illis in rupibus, alimenta deficere: singulisque annis statuerat agapen fieri generalem, & quotidie multitudinem vndique concurrentium, pane refici & pulmento.

IN ALPE quoque, cui nomen Columna Iouis, xenodochium inops, ac penè nullum reperiens, efficacem adhibuit operam & impensam, vt aedificiis dilatatum, praediis & animalibus locuples transeuntium necessitati subsidia opportuna ministraret. Sic & in monte qui merito dicitur Laesionis, licet extra provinciam suam constituto, viam vix comestabilem, multo labore rupibus scissis, ex magna parte correxit, & hospitalem in eodum cum Fratibus religiosis instituit. Tertium quoque in * Iurensibus solis xenodochium ordinauit. Denique iam vndique ad eum, & vbiq; confluere coeperat innumerabilis multitudo, animarum & corporum remedia quaeritans, tangens postulans, flagitans benedici. Quare per vias difficiles, cum vno tantum comite, caeteris ignorantibus, exiit, fugiens seculum, & ipsius honores: tandemque perueniens ad coenobium quoddam sui ordinis Cisterciensis in Germania constitutum, inter eos intrans & exiens, vt simplex monachus habitauit. Veruntamen disponente eo, à cuius facie nullus absconditur, inuentus est, agnitus est, sicque non multo post ecclesiae suae redditus

*Submouet dis-
soluit cleri-
cos seculares,
& introdu-
cit monachos.*

*Nota mirum
studium sancti
viri, vt vbi-
que essent ca-
lices argentei.*

*Restituit xe-
nodochium
quoddam pe-
nè desolatum.*

** Iurensibus.*

*Latitat in
Germania o-
mnibus igno-
ratis.*

redditus, & reductus ad suos. Sed & hic ille est, qui inter Principem suum Comitem Hymbertum, & Hildefontum Comitem Tholosanum, in regione Gratianopolitana eo tempore dominantem, non solum multis incendiis, sed & homicidiis * guerram diutius agitatam, multo labore sedauit.

QVIN ETIAM in diebus eiusdem Praesulis, vicinas prouincias, & Romani Imperij ex maxima parte ecclesias, schismaticae rabies occupauit. Solus ipse ex Metropolitanis, vel prope solus, regionum illarum schismaticis palam restitit. Nihilominus tamen deuotus eum colebat Imperator officiis, non minori ei reuerentia obsequens, quam Catholicos persequens caeteros circumquaec. Vnde & idem vir sanctus à Catholico Papa reuerendissimo Alexandro tertio accersitus, per Italiam & Tusciam magnifice consolabatur Catholicos, & schismaticorum facies confusione replebat. Atque adeo etiam specialiter in diebus suis ad Reges Francorum & Anglorum sibi reconciliandos fuit delegatus. Iam tricesimum tertium annum in Pontificatu vir beatus impleuerat, cum accedentem ad coenobium Bellæuallis, in Chrysopolitana dioecesi constitutum, ardor febrium violentus inuasit. Et ecce, non multo post, omnibus rite completis, in medio psallentium & orantium filiorum, feliciter est appositus ad patres suos. Tertio demum die ab Archiepiscopo Chrysopolitano, per ipsius opem & operam iam Catholico, cum Abbatibus plurimis, coram sacro altari B. Mariae sepultus corpore, virtutibus viuere comprobatur. In cuius transitu annus erat millesimus centesimus septuagesimus primus. Dies natalis eius octauo Idus Maij, translatio est tertio Idus Septembris.

DE ROGATIONIBVS.

*Ex serm. qui est Tomo 10. D. Augustini, adiectis
nonnullis ex alijs de eorum origine.*

SVAVIS Dominus & mitis, fratres charissimi: diues est & Spius, affluens & benignus: dat, & non impropert, imò tunc thesauri domus eius tristitiam patiuntur, quando delectabilia sunt fastidia petitionum. Vnde & ille ipse dicit: Petite, & accipietis, pulsate, & aperietur vobis. Nulla est pompa in ianua eius, imò ipse est ostium & ianua, qui sustinuit crucis ignominiam: si accedat pupillus parua manu pulsare ianuam, nunciant eum Angeli Domino. Sed & interim opponit etiam idem

** bellum.*

*Palam & se-
re solus resti-
tuit eius tempo-
ris schismaticis.*

*Mittitur ad
reconciliandos
inter se Reges
Franciae &
Regem Angli-
ae.*

*Obdormit in
Domino.*

*Est ser. 171.
de tempore.*

*Dolet Domi-
nus, quando
nihil ab eo pe-
titur.*

*Lucæ 11.
Qui sine tres
panes quos
petere debe-
mus.
Genes. 18.*

*Docemur
operari dum
tempus ha-
bemus.*

*Ioan. 10.
Misericordie
Domini ra-
men nullus est
finis.
Matth. 11.*

Apec. 1.

*Itaque idē hęc,
pie lector, sed
tamē & com-
mendat Chri-
stus fidē Cen-
turionis, qui
per alios ac-
cedebat.*

idem Dominus parabolam hominis cuius hospes impro-
sus aduenit, & hospes hospitem excepit. Passus est verecun-
diam, abiit continuo ad domum diuitis magnam. Non sine
sacramento tres petit panes, quia vnus hospes erat gratia pie-
tatis, sed substantia trinitatis. Nonne vnus hospes erat in tri-
bus qui venit ad patrem Abraham? Hospes & amicus, pran-
sor & mansor, & omnia illi in Trinitate sunt exhibita huma-
nitatis obsequia, quia Trinitatis gloria refulget. Trimum
attulit vitulum pater, tres mensuras similaginis conspersit fu-
tura mater, paritura filium, pro quo pater mactaret agnum, &
ipsa corpus Christi in Trinitate iam fecerat sacramentum.
Ita & iste amicus, veniente hospite, pergit ad domum diuitis,
& trium panum allegat necessitatem.

PULSAT & nullus respondet de ianitoribus, quia omnes
tenuerat somnus: non Angeli, non Archangeli, non Prophe-
tæ, non ministri: & ille pulsatur, quamuis nemo respondeat.
Quamquam pater familias ad importunitatem pulsantis re-
spondit illi de interioribus sacris, de throno quietis: Quid
pulsas sine tempore, qui piger fuisti cum tempore? Dies fuit,
& in lumine non ambulasti: nox superuenit, & pulsare cœ-
pisti: excusat tempus, quod improbus quærit affectus: iam
pueri quiescunt, & non est dignum vt propter te iniuriam pa-
riantur: antequam venires, diutius vigilauerunt, modò pro
tempore quiescuerunt: non est qui possit tibi dare responsum.
Et ille, Domine, à te peto, ad te pulso, imò te pulso: tu es ia-
nuā, tu surge, da mihi misericordiam, qui non es designatus
de luto limi formare viscera mea: ministerio non indiges, quia
omnia potes: sed si pueri tui dormiunt, tu non dormis, qui cu-
stodis Israël: gratis peto, sub gratia mendico, non sub lege pre-
sumo: sed si Lex & Prophetæ vsque ad Ioannem, sed tua gra-
tia non habet finem. Quò euenerunt pueri tui, Prophetæ tui,
& ego noui, sed tu Domine, qui es initium & finis, primus &
nouissimus, noli ad me tædiare nouissima hora noctis peten-
tem, qui nocte media captiuam duxisti captiuitatem.

QUID faciet Pater familias tanti perseueratoris voce
constrictus? Non excitat Prophetam, non immittit Ange-
lum, non Archangelum, ipse surgit, & dabit illi quantum de-
siderat. Bene pertinax ille petitor & nocturnus mendicator
ad hospitem proprium repedauit: diues factus refecit, nec
hospes ab hospite irrefectus discessit, Quis est iste hospes, ro-
go fratres, qui in nocte venit, & insperatum hospitem inue-
nit, imò

nit, imò ideo nocte venit hospes in perpetua & deficiente pau-
pertate? In nocte venit hospes, gratia in summa ignorantia,
in magna egentia: immittit tristitiam, quando dicit noctur-
nus petitor, In tribulatione inuocaui Dominum, & exaudiuit
me in latitudine. Et iterum, Multæ tribulationes iustorum,
& de omnibus his liberabit eos Dominus, quoniam proxi-
mus est. Ideo hospes superuenit improvisus subito, cum quis-
piam tædio afficitur pressurarum. Superuenit illi orandi de-
siderium, flendi arripiens votum. Illa hora hospes venit gra-
tia, vt compungat conscientiam, ne in sua moriatur egentia.
Sed eat & petat ad diuitem, non sui meritis, sed meritis ho-
spitis venientis, & accipiat tres panes, vt Patre & Filio &
sancto Spiritu possit & ipse pascere ceteros indigentes.

AT QVÆ hæc sunt, fratres charissimi, quorum nos præsen-
tes dies admonent, hoc est, instantiæ precum & solennium
orationum. De cuius quidem solennitatis origine ita scribit
D. Gregorius Turonensis ante annos ferè mille: Magnæ, in-
quit, facundia beatus Auitus refert in quadam Homilia, quam
de Rogationibus scripsit, has ipsas Rogationes, quas ante
Ascensionis Dominicæ triumphum celebramus, à Mamer-
to, Viennensis vrbs Episcopo, cui & hic eo tempore præerat,
institutas fuisse, dum vrbs illa multis terretur prodigiis.
Nam terræ motu frequenti quatiebatur, sed & ceruorum at-
que luporum feritas portas ingressa, totam, vt scripsit, urbem
nihil metuens oberrabat. Camque hæc per anni circulum
gererentur, appropinquante Ascensione Maiestatis Domi-
nicæ, indixit populis ieiunium, ostendit orandi modum, eden-
di seriem, erogandi hilarem dispensationem. Atque exinde
cessantibus terroribus, per cunctas prouincias dispersa facti
fama, cunctos Sacerdotes imitari commonuit, quod sacer-
dos fecit in fide. Quæ & vsque nunc in Christi nomine per
omnes ecclesias in compunctione cordis, & contritione spi-
ritus, celebrantur. Sed & meminit etiam harum Rogationum
Sidonius lib. 5. epist. 14.

*Psalm. 117.
33.*

*Præsentis die
ur dicti Ro-
gationum
Greg. Turon.
lib. 2. histor. c.
14.*

*Quæ prima
earum origo.*

*En Rogationum
usus ce-
leberrimus.*

VITA S. GREGORII EPISCOPI

*Naxianzeni, Scriptoris Ecclesie, ex ea quæ est per
Gregorium Presbyterum.*

I X . M A

*S. Gregorij
pariter & pa-
tria.*

*Adhibitus li-
teris, varias
visit urbes.*

*Vivit coniun-
ctissime cum
S. Basilio
Magno.*

*Nota usum
Astronomie.
2. Cor. 10.*

*Post viginti
annos in stu-
diis exactos,
redit in pa-
triam.*

EGREGIUS ille Gregorius cognomentum à Theologia consecutus, patriam quidem secundam Cappadocum provinciam habuit urbem Nazianzum, parentibus autem ortus est nobilibus: ex quibus pater, excussa Hypsistorum superstitione, sincerus diuinæ gratiæ discipulus eluxit, cuius quidem primùm, postea verò peritus quoque ecclesiæ Nazianzenæ pastor, mater autem & ipsa sacra, & à progenitoribus sacris originem traxit. Porro eorum filius egregius hic noster, cum primùm ætate adoleuisset, mox literarum amore succensus, Cæsaream profectus est, inde in Palæstinam, hinc Alexandriam, quæ ad Pharum, sita est, idque ut multas vrbes, multorumque hominum prudentiam cognosceret. Quibus ex vrbibus cum plurimùm utilitatis percepisset, Athenas tãdem, literarum parentem, petit. Non multum tempus fluxerat, cùm Basilius Magnus Byzantio eiusdem eruditionis gratia Athenas appulit. Itaque & vitæ consuetudinem, & contubernij necessitudinem hi contraxerunt, præclarum amicorum par. Nam & vna eademque fide collustrati erant, & pari virtutis amore flagrabant, pari animi promptitudine sapientiæ aruum profcidentes. Atque in tota quidem Grammatica nihil omnino eos fugit; nō meliorum scientia, non historiæ copia, nō forensis dictionis puritas.

QVINETIAM numerorum supputationes, & Geometriæ æquitatem, astrorumque situm ac motum, velut noui Moyses aut Danieles, edocti sunt, ita tamen, ut non tam ab illis ducerentur, quam, quod ait Scriptura, intellectum omnem in captiuitatem redigerent in obsequium Christi. Ac per omnia, ut ita loquar, tam meliora quàm deteriora grassati sunt, ut cum iudicio ea partim fugere, partim amplexari possent. Atque interea Basilius, præclare negociatus, domum se recepit; cùm Gregorius à studiosa Atheniensium iuuentute confertis, ut dici solet, manibus retinebatur, ut docendi prouinciã subiret, ac sophisticam cathedram acciperet. Et ille quidem, ne in ipsorum gratiam nihil facere velle videretur, aliquãtis per mansit. Verum haud multo interiecto tempore, cùm omnes amicos, quos in ea vrbe habebat, exorasset, suæque ad parentes profectiōnis necessitatem ipsis probasset, ita demum tricesimo iam anno in artium studijs exacto, patriæ sese restituit. ac primùm diuino Baptismo tingitur, vi & facultate iam antè collustratus. Deinde, ut parentum & amicorum, qui ipsum verba facientem audire gestiebant, cupiditati satisfaceret (neque enim

id ipse affectabat) hoc quoque munere fungitur. Verum cùm iidem auctores quoque ipsi esse inciperent, ut publicis domesticisque malis (sic enim rerum terrenarum splendorem voco) seipsum inuolueret, ipse contra sibi consulebat, monachus esse potius habens, quàm mundanus; & pauper, quam quæstuarus. Atque in iuuenili ætate huiusmodi erat Gregorius.

SED & posteaquam pater filium, quem inuitum, ægréque cedentem, Presbyterum creauerat, Præsulem quoque instituere aggressus est, quid fecerit, audite. Ab ecclesia clam se proripit: atque in Pontum profectus, cum egregio illo Basilio philosophatur: vbi porro commorantes, vitæ monasticæ leges piis, Deoque deuotis hominibus ferebant. Interea autem Basilius quidem Cæsariensium gubernacula tenebat; inuidia autem dominandi que cupiditate gliscētib; Cappadocia, quæ ante id tempus pro vna agnoscebatur, in duas partes diuisa est, ac Tyanensis ciuitas à Cæsarea distrahitur, ei que opponitur. At verò magnus Basilius suis oppidis spoliatus, Episcopum Sasmis constituere proponit. Nemo porro ei Gregorio commo- dior videbatur. Ac proinde, consilio cum ipsius patre habito, inuitum hominem ac repugnantem electioni admouet; negotiumque conficit. Ferunt autem eum, nec oblationem, nec ordinationem, nec quicquam eorum, quæ apud Episcopos in instituto sunt, Sasmis peregrisse; verum simulatque Episcopus designatus est, fugam animo concepisse. Hic verò pater multum quidem diuque eum, ut Sasma teneret, obsecrauit. Cùm autem, quod proponebat, assequi nequirit, hoc secundo egit; ut pro se ille Ecclesiæ Nazianzenæ curam administrationemque susciperet. Itaque assiduus ipsi adhærebat, præclarissime curans tum ipsius canonicam iam ad centesimum annum accedentis, tum Ecclesiæ negocia administrans.

VERUM enimvero cùm Gregorius Pater (sic enim ipse quoque vocabatur) ex hac vita migrasset, ex ecclesia rursum se proripuit; Seleuciamque profectus, in sanctissimæ Teclæ cœnobio commoratus est: ut videlicet, interim dum ipse abesset, Episcopus alius Nazianzenæ vrbi præficeretur. Sed Nazianzum reuersus, eodem statu omnia reperit. Et quidem inter hæc, Arriana hæresis iam prouidentem Ecclesiam opprimente, exortum est quoque velut ex hydra quadam nouum caput, hostium scilicet Spiritus sancti, cuiusmodi contentio magis etiam Byzantij vigeat ac dominabatur. Protinus igitur Gregorius, Basilio, aliisque compluribus Episcopis ab eo obnixè

*Requisitus
ad Pontificat-
um fugit in
Pontum.*

*Vocatur ad
secundum Epi-
scopatam, sed
item frustra.*

*Tandem ut
cumque ad-
iuuat patrem
suum Episco-
pum in sen-
s.*

*Depugnat
Constantino-
poli contra
imicos Spi-
ritus sancti.*

contendentibus, Constantinopoli adfuit; Davidis cuiusdam more ad praelium se comparat; argumentis firmis ac solidis Philistæa dogmata fundit, quotidie novam copiarum accessionem faciens. Sed & cum nondum hoc malum integrè sedatum erat, exortus Apollinarius Syrus novam hæresim in lucem effert, humanitatem Christi nequaquam veram esse sentiens. Rursus igitur difficili certamine constrictus tenebatur Gregorius, arguens, increpans, obsecrans, alios in fide retinens, alios eo, unde exciderant, reducens. Huiusmodi porrò certaminibus clarissimè perfunctus, iam apud omnes clarus erat. Quo & factum est, ut Petrus, magnæ urbis Alexandrinæ Episcopus, ad Gregorium scripserit, Constantinopolitanæ ecclesiæ Prefecturam, ei confirmans, ei nimirum, qui labores ante impenderat, quam perveniret ad dignitatem.

S v b id tempus ex omni Romanorum imperio, præterquam ex Ægypto & Occiduis partibus, sancta Episcoporum centum & quinquaginta Synodus coacta est: quæ & ipsa eum Episcopum constituit, sententiâ suâ ducem habens magnum illum Antiochenum Pastorem Meletium. Atque hæc quidem ita se habebant, cum interim adfuere Episcopi tum ex Ægypto, tum ex Macedonia, qui, quoniâ Gregorius citra eorum sententiâ throno impositus fuerat, electioni obfistebant. Tum verò vir beatus in medio Concilio stans, Viri collega, inquit, quod si ego vobis ullo modo dissidii causa sum, Ionam Prophetam non supero: proiicite me in mare: libenter perperat, si quidem hac ratione concordia vestra refarciri possit. Atque ita in Cappadociam perreiturus, è Concilio excessit. Et quidem, eo adhuc Constantinopoli agente, Nectarius quidam Ecclesiæ ipsius à Synodo Episcopus constituitur: ipse autem, cum clerum ac præstantissimum quemque ex populari multitudine aduocasset, eosque, ut fidei depositum servaret, admonisset, multas denique lacrymas omnibus extorsisset, postquâ duodecim (ut ferunt) annos Byzantij egerat, itinere se dedit, tandemque Arianzum pervenit. Cappadociæ autem is locus est, quem ex paterna hæreditate ad se devolutum possidebat. Vbi cum nonnihil temporis quietus egisset, vitamque philosophiæ operâ purgasset, speculationique animum impensius addixisset, in extrema tandem senectute caducam hanc vitam cum æterna permutavit.

Eligitur Episcopus Constantinopolitanus.

Opponit se ei Episcopi ex Ægypto & Macedonia.

Libenter cedit Episcopatu.

Philosophans tandem feliciter obit.

DE V. BEDA PRESBYTERO,
ex Ioane Tritheimio de Scriptoribus Ecclesiasticis.

BEDA Monachus & Presbyter monasterij sanctorum Petri & Pauli Apostolorum, quod est in Anglia, Ordinis S. Benedicti, vir in divinis Scripturis studiosissimus, & valde eruditus, atque in secularibus literis peritissimus, Philosophus, astronomus, calculator, & poëta insignis; Græci sermonis non ignarus, ingenio præstans, eloquio non curiosus, dulcis tamen & compositus, multa scripsit volumina, in quibus acumen ingenij eius comprobatur. Hic cum esset septem annorum, curâ propinquorum datus fuit educandus Benedicto Abbati, ac deinde Ceolfrido dicti monasterij Muramutha, cunctumque ex eo tempus vitæ in eiusdem monasterij habitatione peragens, omnem meditandis Scripturis operam dedit, atque inter observantiam disciplinæ regulæ, & quotidianam cantandi in ecclesiâ curam, semper audire, aut docere, aut scribere, dulce habuit. Nonodecimo ætatis suæ anno Diaconatum, tricesimo Presbyteratus gradum, utrumque per ministerium Ioannis Episcopi, iubente Ceolfrido Abbate, suscepit.

S. A. N. E. huius, opuscula, etiam adhuc eo vivente, & semper novâ scribente, tantæ auctoritatis erant, ut ordinatione Præsulum Angliæ, in ecclesiis publicè legerentur. Vbi cum in Homiliarum impositione nomen, ex more, auctoris venerabilis Bedæ Presbyteri scriberent, aliter eum, cum viueret, prædicare non valentes, obtinuit usque in hodiernum diem titulus semel à principio attributus, ut Beda venerabilis potius dicatur quam sanctus. Viventem enim aliter nuncupare, etsi sanctus fuerit, non licebat. Sunt qui alias rationes huius tituli, Venerabilis, fingant: alij, ex inscriptione Epitaphij, alij cæcum fuisse Bedam insinuant. Sed errât, quoniam Beda nec cæcus fuit, nec sepulchro eius tale Epitaphium inscriptum noverimus. Mortuus sub Leone Imperatore, anno Domini 372 ætatis suæ anno 72, obiit.

U Beda Monachus Ordinis S. Benedicti.

Semper audit, aut docet, aut scribit.

Vnde natus sit quod vocetur Venerabilis.

Errant qui Bedam putant fuisse cæcum.

VITA SS. GORDIANI ET EPIMACHII

ex Io. Maldonaco Hispano.

IULIANVS apostata inter alios Christianos Ianuarum quendam presbyterum comprehendit, & Gordiano vicem Impera-

torias agenti, custodiendum tradidit. Gordianus Ianuarium de Christo audiens differentem, ex animo credidit, & baptizatus est, cum vxore Marina & familiaribus circiter quadraginta quinque. Quod Iulianus accipiens, Ianuarium proscrizione damnauit. Gordianum Clementiano eius loco vicario suffecto, puniendum tradidit. Qui Gordianum videns Christum intrepidè fatentem cædi plumbatis primò iussit: mox capite truncato, necari. Corpus à christianis sublatum, in via Latina cum corpore Epimachi, qui paulò fuerat antè martyrio admotus, sepultum est.

DE ASCENSIONE DOMINI,

partim ex D. Leone, partim ex D. Chrysostomo.

* D. Leo ser.
1. de Ascen-
sione. Quare
Ascensio di-
lata ad qua-
draginta dies.

Magna fide
libus hodie
causa gaudij.

POST beatam & gloriosam Resurrectione Domini nostri Iesu Christi, qua verum Dei templum Iudaica impietate resolutum, diuina se in triduo potentia suscitauit, quadragenarius hodie, dilectissimi, sanctorum dierum expletus est numerus, sacratissima ordinatione dispositus, & ad utilitatem nostre eruditionis impensus; vt, dum à Domino in hoc spatio mora præsentia corporalis extenditur, fides resurrectionis documētis necessariis muniretur. Mors enim Christi, multorum discipulorum corda turbauerat, & de supplicio crucis, de emissionē spiritus, de exanimati corporis sepultura, grauatis inuestitudine mentibus, quidam diffidentia torpor obreperat. Vnde beatissimi Apostoli, omnesque Discipuli, qui & de exitu crucis fuerant trepidi, & de fide resurrectionis ambigui, ira sunt veritate perspicua roborati, vt, Domino in cælorum eunte sublimia, non solum nulla afficerentur tristitia, sed etiam magno gaudio replerentur. Et reuera magna erat & ineffabilis causa gaudendi, cum in conspectu sancta multitudinis, super omnium creaturarum cælestium dignitatem humani generis natura conscenderet, supergressura Angelicos Ordines, & ultra Archangelorum altitudines eleuanda, nec vllis sublimitatibus modum suæ proectionis habitura, nisi æterni Patris recepta concessu, illius gloriæ sociaretur in throno, cuius natura copulabatur in Filio.

Quia igitur Christi ascensio nostra est proectio; & quò præcessit gloria capitis, eò spes vocatur & corporis; dignis, dilectissimi, exsultemus gaudijs, & pia gratiarum actione lætemur. Hodie enim non solum Paradisi possessores firmati sumus

sumus, sed etiam cælorum in Christo superna penetrauius, ampliora adepti per ineffabilem Christi gratiam, quàm per diaboli amiseramus inuidiam: ita vt quos virulentus inimicus primi habitaculi felicitate deiecit, eos sibi concorporatos Dei Filius ad dexteram Patris collocarit. * Certè Christus ascendens in cælum, nostræ naturæ primitias obtulit Patri, & oblatum donum miratus est Pater, quod & tanta dignitas offerebat; & quod offerebatur, nulla macula foedabatur. Nam & suis manibus suscepit oblatum, & suæ sedis fecit esse participem, & quod plus, ad partem suæ dexteræ collocauit. Sed & cognoscamus, quis est ille qui audiuit, Sede ad dexteram meam? Quæ natura est, cui Deus dixit, Esto meæ participes sedis: illa natura est, quæ audiuit; Terra es, & in terram ibis. Non autem ad omnem gloriam cælos transisse suffecerat, non cum Angelis stare, sed cælos transiit, supra Cherubim ascendit, vltra Seraphim eleuatur, nec antè stetit, nisi sedem Dominicam meruisset.

VIDE quo spatio cælum separatur à terra, imò terra quanto ab inferis abest, & ipsum cælum quanto ab altiore cælo separatur, & de altiore cælo ad Angelos quantum spatij est, ad superiores etiam potestates, ad ipsam quoque Dominicam sedem. Super hæc omnia natura nostra eleuata est, vt homo, qui loco tam humili tenebatur, vt descendere non posset vltèrius, ad tam excelsam sedem eleuaretur, vt alius non posset ascendere. Et hæc ostendens Paulus, dicebat: Qui descendit, ipse est qui ascendit. Et iterum: Descendit ad inferiora terræ, & ascendit super omnes cælos. Discite igitur, qui scia ascendit, & quæ natura eleuata est. In hoc enim cupio remorari sermonem meum, vt humani generis cōmemoratione, diuinam clementiam cū omni admiratione discamus, quæ summum honorem, magnamque gloriam nostræ naturæ largita est, quæ omnibus hodierna die meruit excelsior reperiri. Hodie Angeli atque Archangeli naturam nostram in sede Dominica immortalis gloria fulgentem viderunt. Et quidem sacramentum salutis nostræ, quàm pretio sanguinis sui vniuersitatis conditor æstimauit, à die corporalis ortus, vsque ad exitum passionis, per dispensationem humilitatis potissimum impletum est: adeoque licet multa etiã, in forma serui diuinitatis signa tunc radiauerint, sed tamen propriè illius temporis actio ad demonstrandam suscepti hominis pertinuit veritatem. At verò post passionem, ruptis vinculis, quæ vim suam in eum, qui peccati erat

Plus per Christi
sum adepti
sum, quàm
per diabolum
amiseramus.
* D. Chrysostomus.

Elevata ad
dexteram Dei
ipsa nostra
natura.

Nota insignis
Antitheses.

Ephes. 4.

Magna Dei
clementia, infir-
mam naturam
seri summam.
* D. Leo
ser. 2.

E 3 nescius,

*Opera Christi
post resurre-
ctionē aper-
tiorē ad de-
monstrandā
ipsius divini-
tatem.*

nescius, incedendo perdidit, infirmitas in virtutem, mortali-
tatem in immortalitatem, contumelia transiit in gloriam quā
Dominus Iesus Christus in multis manifestis, & documentis,
multorum declaravit ad spectibus, donec triumphum victorie,
quem reportarat à mortuis, inferret & cœlis: *Itaque*, dilectissimi, sicut in solennitate Paschali resur-
rectio Domini fuit nobis causa lætandi: ita adscensio eius in
cœlos, præsentium nobis est materia gaudiorum, recolentibus
illam diem, & ritè venerantibus, qua naturæ nostræ humilitas
in Christo super omnem cœli militiam, super omnes Ordines
Angelorum, & ultra omnium altitudinum potestatem, ad Dei
Patris est prouecta confessum. Quo ordine operum diuinorū
nos fundati, nos edificati sumus: vt mirabilior fieret gratia Dei
cum remotis à conspectu hominum, quæ merito reuerentiam
sui sentiebantur indicere, fides non deficeret, spes non fluctua-
ret, charitas non teperet. Magnarum enim hic vigor est men-
tium, & valde fidelium hoc lumen animarum, incunctanter
credere, quæ corporeo non videntur intuitu, & ibi figere desi-
derium, quò nequeas inferre conspectum. Etenim vnde hæc
pietas in nostris cordibus nasceretur, aut quomodo quisquam
iustificaretur per fidem, si in ijs tantum salus nostra consisteret,
quæ obrutibus subiacerent? Vnde & illi qui de resurrectione
Christi videbatur ambigere, nisi in ipsius carne vestigia
passionis & visu explorasset & tactu, Quia vidisti me, inquit
Dominus, credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt.

*Fides est do-
num Dei &
lumen.*

*Item est non
apparentiū.*

VITA S. MAMMERTI EPISCOPI VIEN-
nensis, ex Breuiario item Viennensi.

X I . M A I I .

Mammertus vir præcipuæ sanctitatis & doctrinæ fuit tē-
poribus Archadij & Honorij quādo Turonensis episco-
pus sanctus Martinus defunctus est. Inter huius episcopatum
& beati Martini obitum septuaginta anni cucurrerunt. Tem-
pore huius episcopatus Clodoveus rex Fræcquū primus Chri-
stianus factus est: quē beatus Remigius Remorū episcopus cū
exercitu baptizauit. Vt autem de huius sancti viri operibus ad
laudem dei omnipotentis pauca referam: huius temporibus
in Viennensi vrbe prodigia & terremotus metuendū ordine
paruerunt. Quod vt clarius fiat legētibz, beati Auiti sermone
luci

lucidius pandetur. In homelia enim quam ad populum prima
die rogationum idem sanctus episcopus protulit, his verbis cū
beatus Mammertus rogationes instituerit, refert. Currit, inquit,
tramite vitali non per Gallias tantummodo, sed pene per or-
bem totum rogationis obsetuantie flumen irriguum: & infe-
ctam vitis terram vberi fluxu annuæ satisfactionis expurgat.
Peculiarior nobis tamen in hac ipsa institutione seruitij &
gaudij causa est, quia quod hinc modo ad cunctorum vilita-
tem defluit: ex nostro primitus fonte manauit. Iacet hic pon-
tiffex in ecclesia apostolorum foris murum ciuitatis, in dexte-
ra parte altaris. A transitu igitur sancti Martini Viennensis epif-
copi, vsque ad transitum beati Mammerti colliguntur anni tre-
centi triginta octo. Permanfit hic in episcopatu vsque ad tē-
pora Valentiniiani & Mareiani Augustorum: quando sacra illa
synodus Calcidonensis sexcentorum triginta episcoporum, a-
gente Leone pontifice celebrata est. quando Euthicetis error
confutatus est. Huius temporibus & ephesina prima ducento-
rum episcoporum: quādo Nestorius duas personas in domi-
no Iesu Christo prædican, sanathematizatus est.

VITA S. EPIPHANII EPISCOPI CY-
pri, scriptoris Ecclesie partim ex historia Tripart.
partim ex R. P. Surio.

X I I . M A I I .

QVo tempore Eugenius tyrannus ad pedes Imperatoris
Theodosij à militibus capite sectus est, eo quoque tem-
pore fuit Epiphanius Cypriorum Episcopus: ad cuius sepul-
chrum hætenus dæmones expelluntur. Is profecto cū sub-
stantiam propriam, necessitatem sustinentibus, erogasset, &
multis quoque offerentibus ei pecunias, manu largissima dis-
pensaret, cōtigit, vt, pecuniis deficientibus, Oeconomus eccle-
siæ murmuraret. Quo facto, assistens quidam in domo, in qua
habebat Oeconomus, sacculum multarū pecuniarum dedit,
& ita disparuit, vt nec qui dedisset, nec qui misisset, cognosce-
retur. Sed & huic, cū iter ageret, quidam pauperes studentes
arte deludere, vt sibi aliquid daret, vnus eorum supinum se
prostravit in terram, alter stabat quasi mortuum deflens, nec
habens vnde eum sepelire potuisset. Et quidem Epiphanius
superueniens, orauit, vt sub quiete dormiret, & sepulture neces-
saria præbuit, simulque consolatus est flentem, dicens: Quiesce
fili à lacrymis: non enim fletu resuscitari poterit.

*Hist Tripart.
lib. 10 c. 48.
S. Epiphani
magna libe-
ralitas in e-
genos.*

*En orationē
pro defunctis*

Vere moritur, qui se finxerat mortuum, ut deluderet sanctum virum.

Vide apud Surium hoc loco: simul & confer v. tam sancti Chrysostomi.

Venit Constantinopolim eo tempore quo disputabatur de S. Ioanne Chrysostomo.

Solicitatur ab Imperatrice, ut eodem nec S. Ioannem.

At vero ille, cum discessisset Epiphanius, cepit pulsare socium ut resurgeret. Quod cum semel & secundo fecisset, dicens: Surge, ut hodie de tuis laboribus epulemur: & ille penitus non sentiret, cognoscens verè mortuum, cucurrit ad Epiphanium, flens, & petens ut suum socium suscitaret. At ille consolatus est, ne grauius ferret quod euenisset, non tamen defunctum suscitauit, credibile, ut non facile Dei ministri deludantur. Atque hæc quidem de beato viro Historia ecclesiastica, quæ Tripartita vocatur. Quæ quia durius perstringit ea quæ ipsi cum beato Ioanne Chrysostomo Constantinopoleos Episcopo interecserè, audiemus deinceps narrantem * de eius vita eius discipulum. Cum (inquit ille) audiuisset Theophilus velle Imperatricem mittere Ioannem in exsilium, hoc ipse quoque mirandum in modum est machinatus. Scripsit autem Theophilus ad Epiphaniū fictas literas aduersus Ioannem. Accidit verò ut Epiphanius vellet etiam pro re alia nauigare ad urbem regiam. Cum autem de Ioanne audiuisset à Theophilo, multo magis studuit eò venire. Me igitur accepit, & Isaac: & nauigauimus Constantinopolim.

P O R R O cum venissemus in ciuitatem, erat de Ioanne magna perturbatio, quoniam multum amabatur à ciuibus. Erant autem quædam monasteria & martyria, quæ, quia accipiebant annonas ab Imperatrice, Ioannem minimè accipiebant. Nobis autem ingressis in vnum ex illis monasteriis, coegerunt Epiphanium ut ordinaret (quoniam ita opus erat) cum qui præficeret responsis ecclesiæ: quod etiam fecit. Audiuit autem Ioannes, & scripsit Epistolam ad Epiphanium, quæ ei attulit molestiam. Similiter Epiphanius quoque respondit ad ea quæ scripta fuerant. Audiuit autem Imperatrix Ioannem irasci Epiphanio. Quæ cum accersiuisset Epiphanium, dixit ei: Pater Epiphani, totum est meum Romanorum imperium: & totum Sacerdotium ecclesiarum, quæ sunt sub meo Imperio, est tuum. Quoniam Ioannes, qui est alienus à dignitate Sacerdotij, insolenter se gerit aduersus Imperatores, & dicunt eum habere aliquam hæresim, præter nostram: ea de causâ, multis ab hinc diebus in animo verso facere de eo Synodum, & eum, tanquam indignum, abdicare à Sacerdotio. Cum autem Imperatrix hæc diceret, ira, tota quanta erat, commouebatur.

S E D & rursus ei dixit, Cum tua hîc sit cum Deo paternitas, non opus est ut aliis Patribus molestiâ exhibeamus: sed quem tibi Deus reuelauerit, eum fac Episcopum, hunc autem expelle

ab

ab ecclesia. Sed dixit Epiphanius Imperatrici: Si eius, quam dicis, hæresis reus est, & conuincitur Ioannes, nec se fatetur peccasse, indignus est Sacerdotio; & si quid iubet vestrum Imperium, faciet vester seruus: si autem pro vestra iniuria quæris Ioannem expellere ex Ecclesia, seruus tuus Epiphanius in hoc non assentietur. Est certè maximè Imperatorum, iniuria affici, & ignoscere, quandoquidè vos quoque habetis Imperatorem in cælis, cui assidue peccatis, & is vobis remittit. At verò rursum Imperatrix Epiphanio: Si fueris impedimento, Pater Epiphani, quo minus mittatur Ioannes in exsilium, aperiã templâ idolorum, & faciam ut homines ea adorent, & faciam vltima peiora prioribus. Cumque hæc acerbè diceret, ex eius oculis fluebant lacrymæ. Ei verò dixit Epiphanius: Ego quidem, ô filia, sum innocens ab hoc iudicio. Quæ cum dixisset Epiphanius, accepit me, & egressi sumus ex aula Imperatoria. Peruasit verò fama per totam ciuitatem, dicentium: Magnus Sacerdos Epiphanius, Episcopus Cyprorum, ingressus est ad Imperatricem, & fecit ut in exsilium mitteretur magnus Ioannes. Sibi quoque persuasit Ioannes, quod eius exilio fuisset assensus Epiphanius. Accepta igitur charta, scripsit ad Epiphanium: Sapiens Epiphani, assensus es meo exilio? In tuo throno non sedebis amplius. Ad Ioannem autem rescripsit Epiphanius: Athleta Christi, verberare, & vince: in locum autem, ad quem fuisti relegatus, non venies. Atque hæc quidem scripsi, ô fratres ne quis hoc probrum conferat in Epiphanium.

I N G R E S S I S autem nobis in aulam Imperatoriam, iussit Epiphanius valere Imperatores, ut nauigaremus in Cyprum. Vbi & interrogatus Epiphanius ab Archadio Imperatore, quot annos esset natus, dixit: Centum & quindecim. sic autem dixit: Fui Episcopus cum essem sexaginta annos natus: fui verò in Episcopatu quinquaginta quinque annos, & tres menses. Eo verò die, quo fuit nobis adscendendum in nauem, tunc eum interrogauit. Denique cum nauem adscendissemus, & nauigaremus in Cyprum, sedit Epiphanius in concauo nauis: vbi post preces cepit flere, & nobis dicere: Aliquando, ô filij, cum essem in loco deserto, & Christo preces peragerem, ut liberarer ab omnibus insidiis aduersarij, me inuasit multitudo dæmonum. Qui cum me dilacerassent, & pedibus arripuissent, attraxerunt in terram. Nonnulli autem ex ipsis mihi plagas quæ attrulerunt. Hoc verò fecerunt mihi decem diebus. Nec amplius vidi dæmonem in propria persona, omnibus diebus

E 5 vitæ

Respondet S. Epiphanius Imperatrici ut decebat.

En quid possibilibus.

Falso spargitur S. Epiphanium conspirasse contra S. Ioannem.

Præfuit S. Epiphanius ecclesie sue 55. annis.

Mortuus diligenter non met cauendum ab hereticis. Itē à voluptatibus carnis.

vitæ meæ, sed per homines in me suam exercuere malitiam: cuiusmodi in his mala euenerunt in Phœnicia ab insolentibus Simonianis, qualia in Ægypto ab immundis Gnosticis, qualia in Cypro ab iniquis Valentinianis, & aliis hæresibus. Aduerte ergo animum, o filij mei, & audite verba Epiphaniij peccatoris: Auerfamini omnes hæreses, tanquam feras plenas veneno mortifero. De quibus etiam vobis tradidi in libris quæ appellantur Panaria. Auerfamini, & caute à mundi voluptate, quæ corpus & mentem semper titillat: experimini eam esse Satanae accessionem.

** Ciuitas est Cypru.*

Alluminantur ad eum sacrum corpus tres cæci.

Itē sanantur alij ægroti.

ATQUE hæc cum dixisset, duos deinde dies post, tradidit spiritum. Et quidem cadentes super collum eius ego & Isaac, amarè fleuimus. Cum autem nauigassemus * Constantiam, omnes quoque rustici veniebant in ciuitatem, per totam viam fluentes lacrymis. Quocirca quoque cæci, qui erant in parocchia quæ appellatur Torti, se sic in viam coniecerunt, nec vllus dabat eis manum, vt citius venirent in ciuitatem. Dixit autem vnus ex eis, nomine Proechius: Dignè Dei sancte Epiphani, fac nos adspicere, vt nos quoque adoremus tuas venerabiles reliquias. Et ecce statim adspexerunt: & ingressi in ciuitatem, adorarunt venerandas sancti Patris reliquias; & annunciarunt id quod eis in via euenerat. Decem autem diebus fuerunt eius preciosæ reliquiæ in ecclesia, iacentes in loculo; multi que qui ægrotabant, & tangebant reliquias, à morbo statim sunt liberati. Post quod maximè venerandus Sabinus Diaconus, venerandusque Draco, preciosas reliquias cum omni honore deposuere.

VITA S. MODOALDI EPISCOPI TRE-
uirensis, ex Stephano Abbate Leodiensi.

XII. M A I I.

S. Modoaldi soror, venerabilis illa Itta, mater S. Gertrudis.

INTEr præcipuos sanctitate & ingenuitate viros, vir venerandæ memoriæ Modoaldus, gemina ingenuitate, ex inclita Aquitanorum prosapia refulsit. Cuius generositatis linea quibus parentibus aut maioribus descenderit, etsi nobis propter vetustatem, aut scriptorum abolitionem minus sit conuictum, tamen ex propinquis & cognatis, terra marique celeberrimis, omnino incognitum non est. Nam sicut ex fideli antiquorum traditione habemus, fuit soror eius Itta nomine, mulier

mulier admodum venerabilis, matrimonio iuncta clarissimo Duci Pipino, quorum tres illi summa digni memoria liberi, Grimoldus videlicet, & duæ sorores eius, Gertrudis & Beggha. Atque hæc quidem ille venerabilis Modoaldus. Qui cum liberalibus studiis, & spiritualibus disciplinis erudiendus traditus esset à parentibus, tantam breui tempore gemina consecutus est scientiæ efficaciam, vt omnes gloriâ anteiret. Videres eum crebris ieiuniis & vigiliis voluptatem carnis frangere, pro honoribus suimet abiectioe delectari, paupertatem pro diuitiis amplecti, conuentui nobilium consortia seruum Christi, & humilium, præponere. Vnde animus eius, aut circa ecclesiam, aut erga pauperum curam semper occupatus erat, adeo & iam remotiora sibi loca quærere quoque modis omnibus elaborat: vt quanto occultius, tanto liberius pulcherrimæ Rachelis amplexibus possit inhærere.

Eius sanctissima adolescentia.

VERVM quia non est in hominis potestate via eius, è contra vir beatus Liæ laboriosæ in nocte huius vitæ nolens iungitur, dū scilicet primoribus regni, & maioribus palatij, quasi vtilis in verbo, prouidus in consilio, diuinâ prouidentia, licet repugnans socius accitur. Clarebant tunc temporis in palatio viri strenuissimi, iudemque religiosissimi, inter quos eminebat Pipinus Dux clarissimus & maior domus sub Clotario, Dagoberto, & Sigeberto potentissimis Regibus. Qui sapientissimus Dux, quia sanctarum scripturarum scientiâ manûs eruditus erat, prudentes quosque viros negotiorum suorum socios assumebat. Nam & Arnulphum Merensium Pontificem, qui ante Pontificatum hanc eandem dignitatem irreprehensibiliter administrauerat, & postmodum, eo defuncto, beatorum Cunibertum Coloniensem Antistitem, pari sanctitatis fama illustrem, in hac negotiorum administratione curabat adhibere participem. In quorum numero dum beatum quoque Modoaldum adsciuisset, mirum quanto æquitatis & sanctimonie decore aula illa regia vbique resplenduit. Interea venerandus Antistes Schaudus ecclesiæ Treuirensis rebus humanis excessit. Cui successor non impar sanctitate, dum ab omnibus quæritur, ecce concurrunt pariter omnium vota. Rex & Dux ille æquissimus Pipinus, alijque Optimates, Clerus & populus, omnis sexus & ætas, vnanime exclamant consonantia: Modoaldum Pontificem non tam eligunt, quam à Deo iam dudum electum, & sibi promissum exigunt.

Cogitur iniuriis persari in aula, nimirum quia vtilis in consilio.

Contemporaneus eius & collega S. Cunibertus.

Eligitur Episcopus Treuirensis.

AD cuius laudem diceret alius quicquid animo occurrisset,

*Virtutes in
eo omnes sum-
mae.*

Exo. 25.

*Construit sa-
cellum in ho-
norem S. Sym-
phoriani, ubi
et instituit
monasterium
virginum.*

*Munitus vi-
sificis Sacra-
mentis, quae
in pace.*

ser, spiritum caelestibus iugiter inhærentem, indefessis eum orationibus vacantem, dies ieiunius, noctes continuasse vigiliis differeret, rectè & compositè de singulis virtutibus, de benignitate, de parsimonia, de animi puritate, profunderet in laudando quicquid ingenij, quicquid eloquentiæ vnquam hauisset. Sed hæc compositam narrationem præripit nobis supereminens meritum excellentissimi Præsulis, qui ita vniuersas has virtutes habebat, vt in singulis emineret, ita in singulis eminebat, vt in omnibus æquè resplenderet. Certè Pater vigilantissimus, tanta docendi perfectione, tanta magisterij arte suos instituebat, vt quasi illa prophetica mensa intus labrum reflecteret, id est, ad cor sermonem reuocaret. Qui dum domus Dei decorem diligeret, super ripam Mosellæ, Oratorium in honore beati Symphoriani martyris extruxit, opere quidem exiguum, sed quod nobilius est, clarissimis virtutum gemmis multo splendidius. Ibi quippe congregationem sanctarum virginum instituit, quibus etiam, ad regularis vigorem disciplinæ seruandum, sororem suam præfecit nomine Seueram, quæ & secundum nominis sui conuenientiam, digna præfidentis animi seueritate erat.

N I H I L enim illius seueritate iucundius, nihil iucunditate seuerius. Lætitia illius tristis, tristitia suaui. Inculca vestis oculi demissi, incessus grauis, cibus tenuis: ita sanè, vt, cum omnia Deo digna faceret, nihil tamen dignum se fecisse crederet, comitesque suas plus exemplis doceret, quam verbis. Post cuius felicem transitum, insignis athleta Modoaldus, cum iam desideraret & ipse dissolui, & esse cum Christo, carnis oblitus & toto spiritu in cælum suspensus, fatiscentibus membris quasi iam renouatis, nouos superaddebat cruciatus, ipsum modicum, quod supererat, vitalis caloris quasi extinguens. Cuius ardentissimo labori cum etiam molestia corporis ex voto accessisset, ecce appropinquante hora, sumptis viuificis Christi Sacramentis dilectos filios læto vultu deosculans, inter verba orationis in pace requieuit: cuius corpus in dilectam sibi ecclesiam deferretur, quam supra diximus ab eo fundatam, & in honore beati Symphoriani martyris dedicatam. Vbi in testimonium sanctitatis eius miracula quotidie coruscare videntur, eiusque depositio. 4. Idus Maias, cum festina totius regionis exultatione, celebratur.

VITA

VITA S. RICTRVDIS MARTIANENSIS
ex Hngbaldo Monacho Elnonensi.

XII. MAII.

R I C T R V D I S, deuota Christi ancilla grata Deo, & chara hominibus, patrem habuit Ernoldum, virum nobilem, & * Lichiam genitricem, ex bellicosa Vasconum gente. Fuit autem temporibus Clotarij Regis, atque etiam huius filii Dagoberti, Porro Rictrudis puella bonæ indolis, ad nobiles iam perducta annos, cõspicitur, amatur, atque appetitur à Franco quodam Adalbaldo præclaris & iustis ordo natalibus: cuius marer Gereberta, filia fuit sanctæ Gertrudis, in monasterio quod Hamaticum dicunt quiescentis, quod ipsa construxerat: fueratque is Adalaldus à puero optimis institutus disciplinis, nec vulgarem gratiæ locum in Regis aula obtinebat: Dignus planè vir, qui Rictrudem haberet coniugem: cui etiam iuxta morem desponsa, & matrimonij lege sociata fuit, licet quidam virginis cognati id moleste ferrent. Nati quoque eis sunt filij, & in iis primogenitus Maurontus, postea Abbas & Leuita factus, & tres filia: sanctæ virgines: Clotfendis, post obitum matris, eius monasterij moderatrix, Eusebia, bona Dei cultrix, & Adalsendis. Quos parentes eorum, cum essent iusti, tum per seipfos, tum per familiares ipsis Dei seruos, in timore Domini erudierunt & educarunt, ab infantia caelesti benedictione auctos.

E T Maurontus quidem patrem spiritualem habuit venerabilem Deoque dignum sacerdotem Richarium, qui per sacrum Baptisma eum Christo regenerauit, Clotfendem verò egregius Pontifex Amandus, & sacris manibus è fonte salutari suscepit, atque in omnibus Deo dignam reddidit, nec non & Eusebiam Mathildis Regina, Dagoberti coniunx, ex sacro fonte suscepit. Potestque non immeritò de hac progenie dici illud Sapientiæ: O quam pulchra est casta generatio cum claritate! At verò interea accidit vt Adalaldus à pago Austrebarensi, vbi multæ ei erant possessiones, in Vasconiam triste suis iter susciperet. Ecce autem malignorum hominum, quos aiunt fuisse quibus illud coniugium displicuerat, vir pius insidiis appetitur, vulneratur, perimitur. Sed planè non est ita mortuus, sed viuit feliciter in Deo. Cito autem tristissimæ rei nunciatus perfertur ad Rictrudem: quæ mox gemino dolore corripitur, videlicet quòd & charissimo se sentiret orbatam con-

** Licitia S. Ric-
trudis nobi-
lissimi patris
res.*

*Nobit euidã
Adalbaldo.*

*Eius sancta
proles.*

*Huius vitam
vide supra
26. Aprilis.*

Sap. 4.

*Occiditur san-
ctæ femina
marius.*

inge

iuge, & proles suas, tum etiam cognatos videret eius nece
grauissime discruciat. Tandem autem luctu illo sopito, cum
seruis Dei ipsi familiabus, praesertim autem cum Amando
sanctissimo Praesule, de suo statu deliberat.

S E D ecce antequam serpens, inuidiae stimulis percitus, tam
salutare propositum modis omnibus impedire conatur. Com-
mouet Regis animum, vt persuadeat, illi denuo nubere cui-
dam ex optimatibus suis. Qua id respuente, multa adhibet
blandimenta Rex, sed frustra. Blanditiis succedunt terrores
& minae, sed tantumdem efficiunt apud animum in Deo be-
ne firmatum. Tandem tamen vsa consilio sanctissimi Aman-
di, ad tempus dissimulat inmutabile animi sui propositum,
sponderque Regi, se ex eius consilio facturam, quod sibi con-
ducibilis videretur. Quem in modum cum Regi persuasisset
se ipsius dictis parituram, in praedio suo, in villa * Baucio, opi-
parum & regia maiestate dignum apparat conuiuium. Inui-
tat Regem cum optimatibus, & inter epulas, sermonibus sale
conditis omnes exhilarat. Denique postquam, repressa fame,
essent iam conuiuae comiter accepti, surgit matrona venera-
bilis a mensa, & non trepidè, sed constanter, primum sciscita-
tur ex Rege, num illius bona venia liceat ipsi in arduis suis
quod velit agere. Rege annuente, quippe qui putaret illam,
sumpto poculo, vt plerique solent, & se & conuiuas ad po-
tandum inuitaturam, e sinu suo profert velum ab Aman-
do Pontifice consecratum, qui etiam hoc ei consilium de-
derat, & inuocato terribilis Dei nomine & auxilio, suo il-
lud capiti imposuit.

E T quidem Rex ira permotus, ingratas relinquens epulas,
abiecit e conuiuium. At illa, iactans cogitarum suum in Do-
minum, totam se illius arbitrio permisit & commisit: facul-
tatibusque & possessionibus prudenter distributis, preciosis
quoque abiectis vestibus, quibus fuerat vsa in matrimonio,
vna cum eis omnibus se exiit huius mundi impedimentis. Im-
posuit autem capiti tetrum quandam amictum, vt intentionis
hominis luctum & poenitentiam designaret. Sed & vt quon-
dam expertas corporis voluptates & molestas inde daemo-
num profligaret vexationes, in preces cotinuas & immodica
prope ieiunia incubuit, canem aspero etiam cilicio domans.
Posto locum, vbi spiritalibus daret exercitium operam, cum
consilio & auxilio dicti Antistitis Amandi valde sibi con-
gruum delegit, nempe monasterium quod Martianas vocant

ab eodem

*Suadetur ipsi
in facer a Re-
ge, vt iterum
nubat.*

** Baucio.
Nata ciuilem
& prius doli.*

*In medio con-
uiuij sibi ipsi
sacrum velum
imponit.*

*Domat se ie-
iuniis & cili-
cio.*

*Degit in mu-
nasterio Mar-
tianas.*

ab eodem Antistite ad fluiuium Searbum exaedificatum, cui
disponendo & constituendo vir sanctus Abbatem praefece-
rat sanctum Iouatum. Et Amandus quidem monachos illic
haberi voluit, sed sanctus Iouatus sanctimoniales ibi congre-
gavit. Hunc ergo locum Dei famula Rictrudis expetijt, & bea-
to Amando non solum consentire, sed etiam inter Regem
& ipsum pacem conciliante, cum maiestatis Regiae privilegio
obtinuit, vt illic se totam rebus diuinis manciparet.

V B I, vt omnibus palam innotesceret a quanta perfectio-
ne suam inchoasset conuersionem, post abiectas a suis humeris
onerosas praediorum & facultatum sarcinas, post nuncupa-
tum Deo continentiae votum, post acceptum monasticae reli-
gionis habitum, non contenta se solam Deo offerre, etiam tres
filias, quas iam supra memorauimus, illi obtulit, vt perpe-
tuam seruarèt virginitatem. Quin etiam vt perfectissimam se
exhiberet illius imitatione, qui dixit, Non veni facere volun-
tatem meam, alterius regimini se sponte subdidit, famularum
se famulam exhibens, nec vnquam extra monasterij septa
progressa est, cunctis bonorum operum se exemplum pra-
bens in humilitate, in patientia, in obedientia, in ieiuniis, in
vigiliis, in orationibus perpetuis. Et ne sim longior, vt filia lu-
cis semper ambulauit in luce, sicque in sanctarum virtutum
studio perseverans, cum ad annos peruenisset quatuor & se-
ptuaginta, quarto Idus Maij corpusculum terrae, spiritum ve-
ro reddidit caelo. De cuius sanctitate ne quisquam possit am-
bigere, multa diuinitus conuiscant virtutum & miraculorum
signa ad eius sacras reliquias.

*Offert simul
Deo suas tres
filias.*

*Migrat in cae-
lum.*

D E S. S E R V A T I O E P I S C O P O

Tungrorum, ex D. Gregorio Turonensi, adiunctis non-
nullis ex D. Ioan. Molano.

F V I T Seruatius eximia sanctitatis Episcopus in Tungris
oppido. Hic, cum rumor erat Hunnos in Gallias velle pro-
rumpere, vigilis ac ieiuniis vacans, crebro lacrymarum im-
bre perfusus, Dei misericordiam deprecabatur, ne gentem in-
credulam in Gallias venire permitteret. Quin & sentiens per
Spiritus sanctum pro delictis populi hoc sibi non fuisse con-
cessum, consilium habuit petendi urbem Romanam, scilicet,
vt adiunctis sibi Apostolicae virtutis patrocinis, quae humili-
ter a

*Lib. 2. hist.
Fran. c. 4.
& 5.*

*Obnixè preca-
tur vir san-
ctus ne do-
minus permit-
tat vastari
Gallias.*

*Declarat ipsi
S. Petrus Do-
mini secretia.*

*Pronuncians
de sua morte,
paulo post
moritur.*

** Idem Greg.
de gloria Co-
fessor. c. 72.*

*Construit ipsi
magnificum
templum S.
Monulphus.*

*Testimonium
de eo S. Hiero-
Sulpitij.*

ter à Deo flagitabat, facilius obtinere mereretur. Vbi cum ad B. Petri Apostoli tumulum deprecaretur, in multa abstinētia, maximaque inedia se consumens ita vt biduo triduoque sine villo cibo & potu permaneret, nec esset interuallum aliquod quod ab oratione cessaret, iamque per multorum dierum spacia in tali afflictione moraretur, fertur hoc à B. Petro Apostolo accepisse responsum: Ecce enim apud Domini deliberationem prorsus sancitum est, Hunnos in Gallias aduenire, easque maxima tempestate debere populari. Igitur sume consilium, accelera, ordina domum tuam, ecce enim migrabis à corpore, nec videbunt oculi tui mala quae facturi sunt Hunni in Gallias. Quo à sancto Apostolo pontifex responso suscepto, iter accelerat, Galliasque velociter reperit: veniensque ad urbem Tungrorum, valeque dicēs clericis ac reliquis ciuibus, denūciat cum fetu, quia non visuri essent vltra, faciem eius.

At illi cum eiulatu magno & lacrymis prosequentes, supplicabant humili prece, dicentes, Ne derelinquas nos, Pater sancte; ne obliuiscaris nostri, Pastor bone. Sed cum eū flexibus reuocare non possent; accepta benedictione cū osculis, redierunt: ipse vero ad Traiectensem urbem accedens, modica pulsatus febre, recessit à corpore; ablutusque à fidelibus, iuxta ipsum aggerem publicum est sepultus. * Circa cuius sepulchrum quamuis nix defluxisset, nunquam tamen marmor, quod superpositum erat, humectabat. Sæpius etiā deuotio studiumque fidelium, Oratorium construebat de tabulis ligneis laeuigatisque; sed protinus aut rapiebatur à vento, aut sponte ruebant, idcirco fortasse, donec veniret qui dignam ædificaret fabricam in honorem Antistitis gloriosi. Procedente enim tempore, adueniens in hanc urbem Monulphus Episcopus, templum magnum in eius honorem construxit, composuit, ornauitque, in quod multo studio & veneratione translatum corpus magnis virtutibus pollet. Hæc Gregorius Turonensis.

SEQUITUR nunc ex Indiculo D. Io. Molani, Multum (inquit ille) inter Gallias Episcopos laudatur à Sulpitio Seuerio Seruatius noster, aut Seruatio (vt ipse loquitur) Tungrorum Episcopus, qui Arimini, minis & terriculis Arrianorum non cessit, sed contra eos fidei professiones edidit. Sed & Athanasius, magnus ille fidei confessor, præclare eius meminit hac occasione. Magnentius legatus mittebatur à Constantio ad Constantem fratrem. Is tyrannus Constantem occidit, & Occidentis imperium anno 350. Augustoduni occupauit. Accusatus est

est statim Athanasius, quod cum Magnentio egerit de interficiendo Constante. Vnde ad Constantium Apologiam scripsit, in qua inter testes innocentiæ suæ primum nominat Seruarium Episcopum, qui ad Constantem aliquando à Maxentio pro legato missus fuerat. Natalis Seruatij celebratur 13. Maij.

D. E. S. PACHOMIO ABBATE

ex Sozomeno lib. 3. hist. Ecclesiast. cap. 13.

QVO tempore monasticam debebant vitam Pambo, Heraclides, Cronius, Paphnutius, Pontubastes, Arsius, Magnus Serapion, Pityrion qui Athenis vixerat, fuit tunc & Pachomius, qui præses fuit eorū qui vocantur Tabenestota: quibus quidem habitus erat & vitæ institutio à reliquorum monachorum disciplina in quibusdam discrepans, in virtutis autē contemplatione aciem mentis defigens, animumque sic tum ad rerum terrenarum despicientiam, tum ad caelestium indagationem excitans, vt cum à corporis custodia migraret, aditum ad caelum haberet perfacilem. Isti ad exemplum Heliae Thesbitis pellibus se induebant, vt singuli ex pelle corpori circumiecta virtutem Prophetæ semper in memoriam reuocantes, strenue contra cupiditates venereas configerent, atque studio, quo ad eius vitam imitandam incendebantur, & spe similium præmiorum consequendorum inducti, multo acriori animo se à voluptate temperarent. Fertur item eos indumenta alia, quam quibus monachi Aegypti vti solebant, sibi comparasse, quo specimen darent senioris cuiusdam viuendi disciplinæ; neque tamen temerè & inconsultò à cæterorum monachorum habitu variasse.

T V N I C I S se induebant manicis carēibus, quo docerent, se manus habere ab iniuria & contumelia faciendâ: penitus alienas: caput integumento, quod cucullum appellare solent, operiebant, quo ostenderent, se vitam perinde simplicem atque sinceram degere atque pueros lacte nutritos, quorum caput, quod in membris obtinet principatum, eiuſmodi tians obuoluitur, vt tum tegatur ab aestu & frigore, tum vadique foueatur. Habebant præterea cingulum & humerale, quorum altero humeros circumdantes, humeros & brachia altero amicientes, significarunt, se ad Deo seruendâ, & ad ea opera exsequenda quæ ab eo præcipiuntur, paratos esse. Et

*Itē S. Atha-
nassi in sua
Apologia.*

*S. Pachomius
Præses eorū
qui vocantur
Tabenestota.*

*Tabenestota
vestiebatur
pellibus, &
quare.*

*Itē de forma
coris vestimen-
torū, & quod
in eis singula
significent.*

*S. Pachomius
vivens in spe-
lunca, iubetur
ab Angelo
docere &
aliis.*

quidem non sum nescius de his aliter ab aliis, idque pluribus
verbis, commemoratum esse: sed tamen mihi hac solum dixisse
sat est: Pachomium vero aiunt primum in spelunca vitam
monasticam coluisse, ei que sanctum Angelum visum esse,
præcepisseque ut adolescentes monachos in unum cogeret,
atque unâ cum illis ætatem ageret. Nam cum in monastico
vivendi genere præclare exercitatum esse, & ob eam causam
debere præesse monachorum conventibus, ut multis profec-
set, eosque educaret legibus, quas esset ipse daturus.

*Nota: & co-
muniendo &
ieiunando suo
modo serui-
tur Deo.*

DEDIT autem illi Angelus tabulam quam monachi ad-
huc servant. In qua inerat scriptum, quod copiam faciebat
singulis tantum comedendi, bibendi, operandi, ieiunandi, vel
secus, quantum natura ferret. His tamen qui largius possent
comedere, opera laboriosiora simul imposuit, faciliora autem,
& minus molesta, his qui corpora ieiuniis & abstinencia ca-
stigarent. Præscripsit autem præterea, ut multas arculas ex-
struendas curaret, & in singulis ut tres monachi habitarent,
in una tamen domo ut omnes cibum caperent, vescerentur
cum silentio, & ad mensas sederent vultu operto, ad eum fi-
nem, ut nec viderent vel seipos mutuo, vel aliud quicquam
præter mensas & apposita cibaria: ut nullus peregrinus unâ
cū illis epularetur, nisi dumtaxat illac iter faciens exciperetur
hospitio. Si quis cū ipsis habitare cuperet, ut primò omnium
ad triennium grauioribus laboribus exerceretur, & ita eorum
cōiunctus particeps fieret. Ut vestiretur pellibus, & caput tianis
lancis regeret. Has autem tiaras tanquam punctis purpureis
notari iussit. Quin etiam, ut tunicis lineis & zonis vterentur,
mandauit; ut item cincti in tunicis simul & pellibus dormi-
rent, idque sedendo in sellis ita constructis, ut vtrumque cir-
cumseptæ, stratum cuiusque in se continerent.

*Aliis quædam
eius instituta
nis us prin-
cipalia.*

Ut præterea primo hebdomadæ & ultimo die ad diuino-
rum mysteriorum communionem altari accedentes soluerent
zonas, & pelles deponerent. Ut duodecies in singulos dies ora-
rent, & sub vesperum itidem: toties etiam noctu, & hora nona
ternis vicibus, Cum cibum caperent, ut ante singulas preces
Psalmum cantarent. Postremo, ut totus conuentus in quatuor
& viginti classes distribueretur, & singulæ singulis literis Gra-
cis vocarentur. Atque his legibus suos discipulos instruit Pa-
chomius, vir cum primis benignus, & Deo valde charus, adeo,
ut pronosceret futura, & per sepe cum sanctis Angelis in
colloquium & congressum veniret. Degit autem ætatem in

*Per sepe lo-
quutus cum
Angelis.*

Tabenna

Tabenna insula Thebaidis: unde Tabennesiota ad hoc tem-
pus vsque nominantur: atque his legibus vitam instituentes,
sunt maximam famæ celebritatem consecuti, eorumque ita
creuit multitudo, ut viri ad septem millia unâ ætatem tradu-
cerent. Nam conuentus eorum qui insulam Tabennam inco-
lebant, quibus cum vixit Pachomius, circiter mille & trecentos
numero habebat: cæteri autem in Thebaide & Ægypto
habitabant. Una autem est viuendi ratio ac disciplina omni-
bus, & omnia omnium communia, ita tantum, ut conuentum,
qui est in Tabenna insula, matris loco ducant.

*Colligit mo-
nachos ad
mille trecentos.*

VITA SS. VICTORIS ET CORONÆ, ex Io. Maldonato Hispano.

XVIII. M A Y I.

VICTOR in oppido Ceraso Burgensis ditionis natus,
postquam sacras sufficienter literas calluit, & in sacerdo-
talibus ministeriis aliquandiu se exercuit, cupiens illecebras
mundi declinare, in eremum Ognæ secessit, & septem perpe-
tuos annos inter spelæa ferarum, hymnis diuinisque laudibus
intentus, peregit. Eadem tempestate, Mauris Hispaniam ferè
totam possidentibus, Cerasum grandis ciuitas, ad Christianos
deseruierat, & septennio toto, quo Victor latuit, obsidionem
Maurorum tolerauerat. Quare visus angelus adesse Victori,
eiusmodi vocibus eum excitauit. Eia age Victor, rumpe mo-
ras, patria te vocat, ut longa eam obsidione soluas. Septem
iam annos Mauri circumstant, muri nutant: oppidani cōmeati-
bus, post alia incommoda, destituti, deditionem moliuntur.
Propterea, tu patriam liberabis, teque martyrio consignabis.
Venit Victor Cerasum, vixque agnitus, tandem in Maurorum
castra penetrauit. Cum igitur Mahumeticam Victor supersti-
tionem in castris hostium insectando, quam plurimos adiun-
xisset Christo: & pios qui apostatauerant, reduxisset, Gaza
Maurorum rex, vnus ex septem, qui bellum illud gerebant,
non passus ea fieri impune, Victorem capi, & ad se trahi præci-
pit. Victor primo statim occursa regem à lepræ morbo libera-
uit: & cum inuitaretur magnis promissis ad deserendum Chri-
stū in Mahumeticā sectā inuectus est, Rex bene quantumuis me-
riti Victoris prouitatus audacia, capi iussit in carcerem: & ibi
quod nihilominus plebem acquireret magnā, tandē iugulari.
Rogauit Victor lictores ac carnifices, ut cruci prius affige-

*S. Victor in
eremum se-
cedit.*

*Angeli vox
ad eum.*

*Eius mira-
cula quam
plurima.*

*Eius marty-
rium.*

F 2 rent,

rent, quod illi tam fecere libenter, quam strenue. Triduo vivus
 pendit in cruce, plurimos convertendo; & miracula non
 vulgaria profus edendo. Nam & cuidam spuenti se; in hostem
 ante reditum in urbem denunciavit, quæ mox subsequuta est.
 Sed tandem cruce demissus, caput vno ictu amputatum, mani-
 bus, exceptis, gestansque illud, viam in oppidum Cerasum di-
 rexit. Ibi oppidanos truncato capite alloquutus, vacam pau-
 xillo, quod solum supererat, saturata in frumento, dimitti per
 totam civitatis, persuasit. Quam hostes faculis confecerunt,
 erumpensque titulum conspicientes, dimisi victoria, protinus
 abierunt. Victor designato loco, in quo erat sepeliendus, ani-
 mam vinculis carnis absoluit, & ad æthera misit. VICTOR al-
 ter in Syria sub Antonio Cesare cum verbera, eculeum, vngu-
 las, ardentes lamina sustinisset, Corona virgo exclamavit,
 martyrem cohortando, quod duas videre se diceret, coronas,
 caelo labentes, alteram sibi, alteram ipsi Victori. Quare com-
 prehensa, & ad duas hinc inde demissas arbores illigata, in
 duas partes secta est. Victor secum percussus.

Victor alter
 & Corona
 martyrio
 donantur.

M A R T Y R I V M S. D Y M P N Æ FILIÆ

Regis Hybernia, ex eo quod edidit Petrus, Canonicus

S. Auberti Cameracensis.

FUIT in Hybernia Rex Gentilis; qui licet vanis idolorum
 cultibus deseruisset, tamen opum gloria omnibus glorio-
 sior apparebat. Erat autem ei vxor, quam vehementi dilige-
 bat affectu, quippe quæ eximia esset pulchritudine. Atque hi
 filia genuerunt decoris venustate matri valde consimilem, me-
 ritis & nomine Dymnam, vt ipso vocabuli prælagio post-
 modum Deo digna indicaretur. Quæ in domo patris nobiliter
 educata, cum annos puentia transgisset, mox chorearum
 assultus, & ioculatorias cantilenas, & quæ illa ætas expetit,
 & postulat simul celsitudo regalis, mente despiciens, occulte
 baptismum suscepit, & se corde & corpore Christo deuotum
 perpetuo seruituram. Interea mater eius Regina defuncta est.
 Post quod, quia non reperiatur alia decore similis, cepit
 Rex, molliter blandiendo, puellæ omnem mundi gloriam pro-
 mittere, si eius matrimonio consentiret. Sed audiens hoc virgo
 Christi, respodit illud se nunquam facturam, abominabile enim,
 inquit, profus est, vt filia maculet torum patris. Cumque ille

S. Dymna
 genus.

Occulte susci-
 pit Baptis-
 mum.

Petita à pro-
 priis patre ad

vehe

wehementius instaret precibus, & illa fortius negaret, tandem
 Rex iratus dixit, eam vel ingratis acquiescere oportere. Tunc
 vero illa, quasi obtemperatura, quadraginta dierum petiuit ad
 cautelam inducias; atque interim ornamenta, & cætera quæ
 spectabant ad cultum puellarem, sibi dari deposcit; perinde ac
 si nitidius accurata patri vellet gratiosior apparere.

incessus nup-
 tias, petit
 inducias, quo
 euadat.

ERAT tunc temporis in Hybernia eximia sanctitatis &
 doctrine sacerdos, nomine Gerebernus, qui occulte in illa
 gentilitate, quos poterat, ad Dominum conuertebat; Regi-
 næque defunctæ Christum colentis Confessarius fuerat; ipsam
 quoque Dymnam pridem baptizauerat; denique & a quo
 Regina defuncta, & Dymna eius filia, Sacramentum Eucha-
 ristia recipere consueuerant. Quem accersens secreta beata
 virgo, quemadmodum pater suus in horrenda turpitudinis
 barbarum ipsam demergere constituisset; ei cum multis la-
 crymis explicauit. Tunc vir sanctus consuluit virgini, vt ad
 partes fugeret alienas, & pauper spiritu, Christum pauperem
 sequeretur. Nec mora. Cum horam fugæ opportunam inacta
 esset virgo sancta, adiunctis sibi sancto Gereberno, & iocula-
 tore patris sui, cum eius vxore, vt sub ioculatorum specie se-
 cretius proficisci posset, perueniens ad portam, nauem conscē-
 dit, ac nō multo post, auris ac ventis prosperantibus, ad quod-
 dam castrum, quod Antuerpia dicitur, Cameracensis diocesis,
 applicuit. Inde per nemora deuia, ad pagum, cui nomen Ghele
 est, peruenere. Porro pagum circumeuntes, viciniam reppererunt
 ecclesiam, in honorem B. Martini, in qua etiam Dymnæ sa-
 crum corpus iam requiescit; a qua non longe, in loco qui Zam-
 male appellatur, construendum sibi habitaculum elegerunt.
 Extirpatis igitur arboribus & spinis, domicilium sibi con-
 gruum extruxerunt, in quo tribus mensibus commorantes, &
 ieiuniis & orationibus vacantes, vitam quodammodo angeli-
 cam ducebant.

Parat suam
 assumens secū
 re. erabilem
 sacerdotem
 Gerebernum

Venit in Ghe-
 le, ubi & ha-
 bitaculum sibi
 construxit.

INTERE Rex, pater virginis, qui filia nuptias cum gau-
 dio expectabat, audiens fugam eius, turbatus est valde; ac de-
 mum scissis vestibibus, post gemitus & dolores diu repetitos,
 ambitione militum stipatus, filiam suam per seipsum requirere
 deliborauit. Itaque perquirens eam per ciuitates, & montium
 solitudines, cum nō inuenisset, mare adit, & ad castrum, quod
 Antuerpiam nominant, peruenit cum multo comitatu. Vbi
 moram faciens aliquantisper, legatos mittit per adiacentes
 prouincias, si forte de filia sua rumorem aliquem percipere
 posset.

I sequitur i
 impius pater.

posset. Proficiscentibus igitur diuersis per loca diuersa, quidam illorum ad villam rurem, cui *Westerloo* nomen est, peruenerunt; & ecce, cum manè hospiti expensas soluerent, ille nummos illorum inspiciens ait: Habeo nummos istis valde conuulsi, quorum pretium penitus ignoro. Et requisitus ab eis, a quo talem pecuniam recepisset, ipse, nesciens cur hoc peteret, respondit: Virgo alienigena, ad aspectu & corpore pulcherrima, propè in deserto habitans, quæ de Hybernia hac aduenit, pro emendis alimentis id genus nummos, mihi semper mitrit. Quo cum illi se adduci curassent, sanctam virginem protinus cognouerunt inter cæteros procul stantem: & Antuerpiam statim regressi, visa & audita Regi cum gaudio retulerunt.

Tandem inuenitur virgo sacra.

T V N C Rex spiritu reuiuiscens, iter cum suis arripuit ad locum in quo virgo sanctissima habitabat. Quam cum reperisset, eam affari cepit blandissime, dicens: O vnica filia mea, desiderium meum & dulcedo! Ad quæ cum vellet virgo respondere; beatissimus Gerebernus, responsionem eius anteuerrens, Regem dura seueritate redarguit, eum sceleratissimum clamans. Tum verò Rex, & qui cum eo erant, sanctum Gerebernū amouentes à virgine, mox peremerunt. Deinde verò Rex iterum conuersus ad virginem, acrius quoque instare cepit, minas etiam addens. At illa, Pœnas, inquit, omnes læta mente parata sum pro Domino meo perpeti: cum Rex, quasi demens effectus, cum nullus eorū, qui erant in Regis collegio seu sodalitia, crudele præceptum exlequi auderet, ipsemet gladio, quo fuerat accinctus, sacrum caput præclaræ virginis amputauit. Cuius diuersa miracula longum esset narrare. Certè obtersi à dæmonibus, quotidie per eam liberantur, cum ad eius venerabile templum in Ghele adducuntur, ubi mortem perpessa est, & corpore requiescit.

Trucidatur beatissimus Gerebernus.

Item & sanctissima virgo, & quidam ab ipsa suo patre.

VITA S. INDALENTII ET SOCIORVM

ex Io. Maldonato Hispano.

XV. MAII.

C V M apud urbem Romam sapientissimi viri Indalentius, Torquatus, Secundus, Cthesiphon, Eustachius, Cæcilius, & Hesy chius ab Apostolis sacerdotium suscepissent, profecti quo Christianam Hispaniæ pietatem traderent, ubi tandem Accitanæ appulerunt. Vbi delusatum fortè gentilitas Ioui, Mercurio, ac Iunoni festum agebat rituale. Conspecti igitur à

cætu

cætu illo deuio, & de religioso Christianoque cultu cogniti, infesto sunt protinus mucrone petiti, & ad flumen vsque fugati. Iam impiâ manus illa pontem transcendebat, sanctos viros læsurâ: cum repente structure opus antiquæ, quod nullo dissoluitur quo videbatur, corruis sanguinarumque populum fluminis alueo demersit. Sancti cantantes, equum & ascensorem proiecit in mare: incolumes euasere. Cæterum quamuis horum sanctissimorum pontificum calendis Maij natalitium vbiq; penè gentium celebratur, hodie tamen pridie calendas Maias Burgensis ecclesia spectatim agit Indalentij solennia, quo scilicet die reliquiarum eius particeps facta est.

VITA S. VBALDI EPISCOPI EUGUBI-

ni in Italia, ex ea quæ est apud R. P. L. Surium, To. 7.

XVI. MAII.

B E A T V S Vbaldu Eugubij natus, nobilis quidem fuit genere, sed nobilior vitæ integritate. Hic cum etiamnum infans esset, patre orbatu est, ac deinde à patre suo Vbaldo, cuius nomē accēperat, viro religioso, disciplinâ ordinis Ecclesiastici imbuendus, traditus est Priori ecclesiæ sanctorum Mariani & Iacobi in martyrum; ubi literarum studiis applicatus, diuinas Scripturas didicit. Sed accedente maiori ætate, & maturiori iudicio, vti vidit eius loci Fratres parum conuenienter viuere Regulæ & Instituto suo, ad ecclesiam S. Secundi se contulit: atque illic aliquam diu honestissime versatus est. Vbi videns beatæ memoriæ Ioannes Grammaticus, Eugubine civitatis Episcopus, adolescentis religiosam & bene moratam conuersationem, ad suam ecclesiam eum conatus est reuocare, atque ad eam paternâ beneuolentiâ eius grauitati congratulans, crebrò illum apud se detinuit. Quin & postquam excessit adolescentiæ annos, & morum grauitas mirè eum omnibus commendaret, in eam quam diximus ecclesia beatorum martyrum Mariani & Iacobi Prior creatus est, omnibus sua vota in eum studiosè conferentibus.

S. Vbaldi eius natalis.

Visit aliquando honestissime ad S. Secundum.

Creatur Prior in Ecclesia SS. Mariani & Iacobi.

Inuenit Clericos valde dissolutos.

Q V Æ functio etsi per se honorificata esset, attamē loci eius Clerici moribus erant deprauatis. Annua mense de conductus erat, qui horis diuino officio persoluendo deputatis campanas pressaret; Clerici verò in suis manebant adibus propriis, comestationibus & somno dediti, ita vt tora ecclesiastici cultus obseruantia in solo fere campanarum strepitu relicta

F 4

vide

*Singulari
praesentia eos
Clericos re-
format.*

videretur. In claustru patebat aditus omnibus, tum viris tum feminis: neque porta vnquam clauderetur. Itaque primo omnibus Clericis illis, diuino fretus auxilio, tres sibi aduixit, quos comiter & benignè adhortando eo perduxit, vt ad praescriptionem Canonis cum ipso viuerent, eique arctius adhaerent. Postea vero profectus est ad coenobium B. Mariae Portuense, vbi obseruabatur honestè Apostolicè institutionis Canonica Regula, tribus mensibus Fratrum illorum disciplina se subiiciens, idque vt veritatis discipulus effectus, absque errore postea doceret alios. Qua sanè spe sua non est frustratus. Nam inde discedens, Regulam secum attulit: eamque fratribus proponens, Deo bene faciente id consecutus est, vt, cum eam iussisset ab omnibus obseruari, ab eo tempore cuncti se gererent, vt illa mandabat, eiq; se religiose conformarent.

*Conflagrat
funditus ip-
sus coeno-
bium.*

A C C I D I T tum res luctuosa, Eugubina ciuitate maxima sui parte conflagrante, &, tremendo Dei iudicio, etiam ipso beati viri coenobio funditus pereunte. Cuius rei dolore non mediocriter pressus, ad Priore cremi fontis Auellanæ Perum Criminensem abiit, cuius tum mira vitæ sanctitas & fama passim celebris habebatur. Indicauit autem ei, quod & Prioratu se abdicare, & locum mutare constituisset. Sed ille blanditer eum obiurgas, docuit, pios tamquam aurum in fornace probari tentationibus, profusus autem graui culpa ipsum se obstricturum, si curæ suæ commissos fratres illo tam tristi rerum statu dereliqueret. Credidit ergo homo Dei Vbaldus tati vni sermonibus; ocyusque non sine multa animi alacritate redies, tum combustam ecclesiam, diuinitus adiutus, cepit instaurare, tum etiam rerum amissarum damna, vicinis incitantibus, egregiè reparare; idque adeo, vt incendium illud non aliquod attulisse detrimentum, sed magnum potius emolumentum & religionis incrementum comparasse videretur. Per id tempus excessit è vita beatae memoriae Perusinus Episcopus, in cuius locum cum electus esset Vbaldus, ille fugam capessens, tantisper in cremo delituit, donec alius subrogaretur. Fuit vero etiã alterius ciuitatis electus Antistes; sed Romã profectus pedes, ad Honorium Pontificem, quatuor sibi adiunctis clericis, multa instantia & per se, & per quosdam Cardinales, amicos suos egit, vt ab eo munere absolueretur.

*Bi. studiose
declinat epis-
copatum.*

I T A Q U E diuina moderatione reseruat, ciuibus suis, rediit Eugubiũ. Cuius vrbis Episcopus Stephanus, cum decessisset, & inter se nõ conueniret eius loci Clerici de Praesule eligendo,

do, Vbaldus Dei seruis cũ quibusdam abiit Romam, vt à Romana ecclesia quocunq; eligerent, quem Romanus Pontifex ipsis Antistitem consecraret. Sed Pontifex diuinitus instigatus, Vbaldum eis nominauit Episcopum, iussitque vt illi ipsi quoque eligerent. Nec verò mutauit in illo honor optimos superius vitæ mores, sed cum augmento dignitatis creuit etiã probitas. Vicitus eius modicus erat, & omnis tamen inanis gloriæ expers. Cum enim de omni genere ciborum quamuis parcissimè ederet, vt cenodoxiam abstinentibus insidiam euitaret, pane sicco & arido magis utebatur, vt & corpusculum reficeret, & tam escarum illecebris non caperetur. Vestitus ei erat tenuis & medioeris. Lectulum eius ornabat pauca palea, saccus paruus, & sic satis vile & exiguum operimentum. Tam autem illi erant preces assiduas, vt omni tempore & quolibet loco sibi oratorium construeret. Vixit vique ad Alexandri quarti tempora in Episcopatu, tanta vitæ sanctitate & patientia praeditus, vt etiam ab ipsis familiaribus suis sibi irrogatas iniurias placidissime toleraret. Exclusus enim aliquando fuit a ianitoribus suis, & etiam ostio in fronte percussus, sed eam iniuriam voluntaria obliuione contriuit.

*Tadem tam
constituitur
Episcopus
Eugubinus.*

** Id est, in
nem gloriæ
Eius vicitus
& vestitus.*

*Patientissime
fert iniuriam
sibi a proprio
famulo illatã.*

*Non ab alio
quodã, & qui
dem maxi-
mam.*

*Obdormit in
Domo.*

S I C & reparabatur aliquando murus vrbis Eugubinae, iuxta vineam beati viri, cum quippiam illic moliebatur cementarii, quod vineae Episcopi detrimentosum fore videbatur. Prohibuit igitur modestè ne pergeret in illo iniurioso opere. Ille autem qui praerat, structurae prohibitionem eius paratipendens, atque insuper sceleratè eum impellens, in calcem liquida deiecit. Qua ille ealce rotus tinctus, surrexit, humi terque tacens, sedatissimo animo domum reuersus est, perinde ac si nihil perpeffus esset. Multas quoque vir sanctissimus afflictiones perpeffus est, & morbos graues. Bis crux fregit; & semel brachium. Ex carne quoque illius, praecipue verò ex pessimo lateris vlcere, sanies intolerabilis effluebat; nec tamen id impedimento sibi esse voluit, quo minus exerceret Episcopi munus. Qui, morte propius accedente, cum corpus plane viribus destitueretur, tandem Ecclesiasticis perceptis Sacramentis, orans & psallens, 17. Cal. Iunij spiritum Domino reddidit, apportatus in adem beatorum martyrum Mariani & Iacobi. Dilata autem est sepultura eius ad aliquot dies, idque tum propter aegrorum, qui frequentes eo aduentabant, curationem, tum propter multorum deuotionem. Post quod, corpus eius, suauissimo fragrans odore, ab aliquot Episcopis honorifice

mandatum est sepulture, in canonica sua, iuxta muros civitatis: ibi usque in presens quiescit prorsus incorruptum, & infantis clarens miraculis.

VITA S. DVNSTANI ARCHIEPISCOPI Cantuariensis, ex ea quæ est per Osbernum Monachum.

Claruit in Offertorio anno Ch. 1020. S. Dunst. vni prouocatus ante p. anno 1020.

Claruit in Offertorio anno Ch. 1020. S. Dunst. vni prouocatus ante p. anno 1020.

Dignus in curia Regis.

BEATVS Dunstanus ex nobilissima gentis Anglorum prosapia originem ducens, eo nobilius in huius mundi lucem prodit, quo sub materni sinus ipso adhuc angustia clauso, diuino miraculo designatum est, preclarum mundo per eum lumen ostentatum. Iam adolescentiæ decem Dunstanus induerat, & ipse humilis atque submissus omnibus, rogatur a suis, quatenus in sortem Domini transeat, & in quibus seruiat Christo, sacros Ordines suscipiat. Annuit ipse precibus: atque ut liberius oratorium frequentare, luminaria accendere, manibus sacerdotum ac leuitarum aquam fundere, vinum & aquam in Eucharistiam corporis Christi subministrare, & geratque cantare in officio diei ac noctis posset, minores gradus suscepit. Videres igitur illum omnia mundi oblectamenta calcare, ludicra iuuenum fugere, maiorum colloquiis delectari, in fouendis pauperibus assiduum esse, & ad quæque pietatis opera sollicitus inuigilare. Sed & audita inter hæc fama venerabilis Athelmi Cantuariensis Archiepiscopi, fratris scilicet patris sui, eum adire, atque cum eo habitare disposuit. Verum cum elapso aliquanto tempore Pontifex in moribus adolescentis omnia quæ veræ religioni congruerent, perciperet, & ex dono gratiæ Dei, qua fuerat adspiratus, Deum multa suæ maiestatis opera per eum in futuro facturum prouideret, ipsum ad solatium Regis Ethelstani secum duxit, & ei magno affectu fondum commendauit. Quem ipse benigna mente suscipiens, iuuenem dulciter amplexus est, donec quidam, prouectibus eius inuidentes, eum sinistris artibus uti, ac mansuetum ad omnes habitum eius, hypocrisis, & quorumque simplicium deceptioni magis quam alicui religioni inservire, conuiciari cœperunt.

Quo dum Dunstanus aduertens, & ne in peius proficerent, nonnihil metuens, malignorum hominum iracundiæ cessit, & ad cognatum suum Elphegum Westanum Episcopum, cognomine Caluum, profecturus, curia regali discessit. Era

autem Episcopus idem magnæ in Christo religionis. Egit igitur industria qua vigeat, ut Dunstanus monachus fieret, & deinde etiam ad sacerdotij gradum fuerit prouectus. Ceterum post aliquantos nouæ conuersionis suæ dies, Glasconiam Dunstanus perrexit, & ibi iuxta Ecclesiam sanctæ Dei genitricis & virginis Mariæ sibi domunculam fecit, adeo parvulam, ut mirum habeant, qui eam nouerunt, qualiter ibi viuus homo degere potuerit. Ipse enim eam mensus sum, & nihil ultra quatuor pedes in longitudine, nec plus quam duos ac semis habet in latitudine: altitudo staturam hominis concipit: in medio ostij fenestra est. Illic ergo conuersari, orare, psallere, nonnullaque loci angustia patiebatur, manibus operari, & vni Deo ut placeret, per omnia, & in omnibus operam dare visus est. Unde complures vtriusque sexus homines, tam diuites quam non omni ex parte locupletes, ad eum properare, eum de salute consulere, ab eo de via vitæ festinabant informari. Ipse autem singulis, prout quisque opus habebat sua verba dispersiens, quemque ad voluntatem Dei instituebat.

Deinde post hæc de possessionibus, quas sui parentes, de hac vita ad Christum migrantes, ei, quem vnicum genitorem, dimiserant, sollicitus tractabat. Et his quidem qui Deo sub patrocinio beate Mariæ in eius ecclesia seruebant vel seruituri erant, propinquiores terras perpetuo iure possidendas donauit, remotiores vero ad opus quinque ecclesiarum, quas construere disposuerat, iuxta locorum positionem, dandas reseruauit. Quæ nimirum ecclesiæ postmodum institutæ, ac subsequenti tempore intantum sunt mobilibus ac immobilibus rebus illius instantia auctæ, ut in singulis multiplex monachorum cœtus, ad nutum Patris Dunstani, sub regularis vitæ custodia militaret. Interea sublato de hac vita Rege Ethelstano, successit ei in regnum Edmundus frater eius. Qui post aliquot consecrationis suæ dies, cum missis amicis rogaret Dunstanum venire ad se, Dunstanus Regi quasi præcellentis, secundum Apostoli præceptum, obediendum esse perpendens, Regem adiit, & salua in omnibus reuerentia Ordinis sui, eius imperio se subiecit. Itaque ipse suo consilio regni negotio disponebat, ipse lites & contentiones, si quando oriebantur, destruebat: ipse pacem & concordiam inter omnes nutrebat, manusque habebatur a cunctis. Quæ omnium bonorum hostis attendens, ita malitiosæ quosdam contra virum Dei inflammat, ita primò clam, postea palam, in detractum eius, illorum

Mandatum est sepulture, in canonica sua, iuxta muros civitatis: ibi usque in presens quiescit prorsus incorruptum, & infantis clarens miraculis.

Omnibus ad salutem suam datus consilia salutis.

Distribuit bonis suis partem ad opus aduersum Ecclesiam.

Regit antiam Regis Edmundi.

illorum ora relaxat, vt Dunstanus non solum pristino honore priuaretur, sed & curia depelleretur.

Expulsus a re priuaretur, sed & curia depelleretur. la ab amulio, mox in eandem honorifice re-ducitur.

Sed non haud diutius fuit iste hostis triumphus. Etenim non multo post, Rex ex praesenti mortis periculo, emendationis sponse creptus, Dunstanum cum honore & reuerentia reduci precepit, ac insuper acta coram eo poenitentia pro iniuriis quas ei intulerat, ei locum, in quo natus fuerat atque nutritus, perpetuo iure possidendum dedit, eo pacto, vt, quod arbitrij eius tenor magis eligeret, inde potissimum ordinaret. Paucis quibus Deo & Regi Dunstanus gratias agens, & Glascomiam in dominium suum accipiens, in augmentum maioris ecclesie fundamenta facere, claustra & officinas construere, & queque poterant esse monachis accommoda, inibi coepit edificare. Post qua, plurimis Fratibus sibi sociatis, loci ipsius Abbas effectus est. Sed & Regi in palatio occiso cum successisset in regnum Edredus frater eius, & ipse quoque Dunstanum non minori caeteris Regibus amore percoluit. Post quem Eduinus, filius Edmundi Regis, cum obtinisset regnum, mox illud totum innumeris oppressionibus conturbare festinauit. Quin & matrem (proh detestabile malum!) totius regni Anglicae aetricem & nobilitatricem, Ecclesiarum consolatricem, & sustentatricem oppressorum & inopum, Edginam dico, in imensum afflixit, ac vastatis rebus ad eam pertinentibus, ab eo statu, in quo esse solebat, sanus & crudelis deiecit.

Construit monasterium Glascomiense.

Eduinus Rex, filius Edmundi, crudelestimus simul & spurcissimus.

En verum Episcopum.

Agit S Dunstanus ex Gandau.

ERAT in illis diebus mulier quaedam ex magna & alta progenie nata, filiam adulteram secum habens, ad quas ille impudico desiderio fernens, indecenti amplexu, nunc hanc nunc illam destingebat. Atque adeo die quo in Regem est consecratus, a loco conuiuij, in quo cum Archiepiscopis, Abbatibus, totiusque regni Principibus sedebat, iam pransus exiit, & relictis omnibus, in camera, vbi praefatae feminae erant, solus secedit, capiti que corona sublata, se inter illas medium iecit. Vnde cum Dunstanus ex praeepto Odonis Archiepiscopi, & aliorum, ignominiosas mulieres detestatus, cum violenter ad conuiuantes reduxisset, hoc effecit apud Regem mulieribus ignominia, vt cuncta, quae in monasterio Dunstani habebantur, diripi ac deuastari, & ipsum a regno elintinatum, in exiliu pellijuberet. Itaque Dunstanus in Flandriam venit: vbi cum Principis terrae notitia positus fuisset, magni habitus est, & ab eodem dilectus: ac demum quoniam virtutis virtum esse cognouit, Gandau eum vt conuersaretur rogauit, vt per loco.

loco, qui praecipua religione in omni sua ditione eo tempore praedixus esset. Venit ergo Dunstanus ad locum, ibique in omni sanctitate degens, omnibus est charus factus & admirabilis.

VERVM inter haec misertus est Deus genti Anglorum. Nam excitati quique potentes a terminis fluminis Humbrae, vsque ad terminos Thamisiae, impium Eduinum vltra Thaminiam fugauerunt, & Edgarem fratrem eius ibi Regem fecerunt. Qui mox, missis in Flandriam viris, Dunstani patriae cum honore restituit, ac se, suaque omnia, eius sapientia atque consilio disponenda commisit, deinde & Vigorniensis quoque ecclesiae Episcopatum eum suscipere permisit. Sed & postea defuncto Eduino Rege, etiam Ecclesiae Londoniensis, nec non & tandem quoque sedis Cantuariensis, totius Britanniae primatis, honorem accipere est coactus: pro cuius Apostolatus stola beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli limina etiam vir beatus petiit. Aucta est autem tunc religio per Angliam, intantum vt quadraginta & octo monasteria monachis vel sanctimonialibus instituerentur, cooperantibus simul B. Dunstano in hoc viris venerabilibus. Osvaldo, qui primo Vigorniensis, postea fuit Episcopus Eboracensis, & Athelwoldo Episcopo Vintoniensi. Migravit autem vir Domini Dunstanus ad Christum, plenus operibus bonis in medio filiorum suorum, cum illud ipsis postremum dixisset: Si quod vado vultis venire, via, qua incesis, non pigeat vos ire. Sepultus est vero in quo ipse disposuerat loco, vbi quotidie diuinum Officium a Fratibus celebrabatur, qui fuit ante gradus quibus ad altare Domini adscendebatur. Vbi quod iustae petitiones alicuius coram cofusa haud inefficaces existant, ipsi, qui eius beneficia experiantur, singulis diebus confirmant.

Expulso e suo regno impio Eduino, vir sanctus reuocatur in Angliam.

Fit Archiepiscopus Cantuariensis.

Insignis sententia eius memoranda.

VITA B. PETRI CELESTINI

ex ea que est per Petrum de Aluaco Cardinalem Cameracensem

XIX. MAI.

FUIT vir laudabilis re ac nomine Petrus, natus Abrucij in partibus Apuliae, ex parentibus mundana generositate humilibus sed Christiana virtute nobilibus, Angelerfo & Matia. Hic factus adolescens, valde eremiticae vitae feruebat amore. Sed quia eo tempore nullus erat in patria seruus Dei, cum quo sui consilij exsequendi congruum posset habere

T. Petri patria & parentum.

subditi

insidium, ultra viceſimum ſua ætatis annum illi ſatisfacere
 ſiſtulit, donec tandem cuidam ſocio ſuo cordis ſecretum
 aperuit. Quid, inquit, facimus? Exeamus de patria noſtra, &
 relictis parentibus, rebusq; omnibus, nudum ſequamur Chri-
 ſtum, & ad ei ſeruiendum liberius, longinquam ſolitudinem
 adcamus, atque tamen, vt nihil temere aggrediamur, primo
 Romæ Sedem Apoſtolicam conſulamus. Quibus ſuaſioni-
 bus acquieuit ille, & cœperunt pariter ambulare. Sed expleto
 vnius diei itinere, malè tenax ille propoſiti, pœnituit. Et qui-
 dem tunc Deus, viarum Perri cuſtos, propoſitum itineris Ro-
 mani diſtulit, ſed non multo poſt oſtendit illi locum, in quo
 laxum magnam inuenit, ſub quo & fodit paruam, in qua te-
 geretur, foueam, quæ vix ad ipſum erigendum atque exten-
 dendum poterat ſufficere, & ibidem trium annorum ſpatium
 in magna vitæ aſtèritate peregit. Quibuſtribus annis ibi per-
 actis, ſuadebant illi, qui eius nouerant ſanctitatem, vt ordinem
 ſuſciperet Sacerdotalem. Cuius rei cauſa Romam pergit, ibiq;
 Dei Sacerdos efficitur: ac deinde ad mōtem Muronis accedit,
 ibi quãdam cryptam inueniens, in qua ei habitare complacuit.

Ibi ergo vitæ ſanctus per quinquennium manens, ab eo,
 cuius omne datum optimum eſt, plurima recepit munera
 gratiarum, tamen ſe magis ac magis humilians. Nam & in-
 dignum ſe peccatorem exiſtimans, cogitauit relinquere Mi-
 ſſæ Officium, tractare formidans tanti myſterij Sacramentum.
 De quo vt ſalubre poſſet accipere conſilium, Romæ Sedem
 Apoſtolicam adire diſpoſuit. Sed ecce, appropinquante die
 quo debebat iter arripere, de nocte venit ad eum in viſione
 quidam Abbas, nuper defunctus, qui & primò illi religionis
 habitum contulerat. Quem ille per Deum adiurans, cum, quid
 ſibi agendum ſit, humiliter poſtulaffet, ipſe ei Miſſam cum
 timore & tremore dicere perſuaſit, & ita diſparuit. Eodem
 quoque die quidam ſanctus monachus, cui conſiteri conſue-
 uerat, idem, quod Abbas in viſione dixerat, conſulens, eum
 ad ſacri myſterij celebrandi traxit ſiduciam. Atque interim
 peracto, vt dictum eſt, in monte Muronis quinquennio, quia ad-
 iacentes ſyluæ deſtructę fuerant, & ab hominibus cultę, maio-
 rem ſolitudinem cupiens vitæ ſanctus, ab eo loco ad montem Ma-
 gellæ ſe tranſtulit, vbi ſub quadam magna crypta habitare de-
 creuit. Vbi ſanè, vt orationi ac contemplationi vacaret libe-
 rius, carnem ſuam miris modis ſpiritu ſeruire cogebat. Sem-
 per, niſi in Dominicis diebus, ieiunabat, ſpecialiter tamen ſe-

xta

ra feria, in pane ſcilicet & aqua. Annis ſingulis Quadrageli-
 mas obſeruabat quatuor, in quibus vno tantum inſipido fer-
 culo utebatur. Et in tribus earum in pane & aqua ieiunans,
 quandoque ſolis folijs caulium abſque pane, quandoque ſo-
 lis crudis fructibus veſcebatur.

CILICIS de pilis equorum reticulatis & nodolis uteba-
 tur, ad nudam carnem eatenam ferream, vel quãdoq; ferream
 circulum ferens, atque ita ſuper terra ac nudis tabulis vel cancel-
 latis craticulis dormiens. Vnde factum eſt, vt tanta ad eum
 multitudo Fratrum ſuo ſubdenda magiſterio confluere, vt ad
 eorum conuenientem habitationem varia oportuerit loca cõ-
 ſtruere. Quę cum pauperrima eſſent, non deſinebat vitæ ſanctus
 Fratrum paupertatē ſua viſitatione conſolari, & beatę pauper-
 tatis Chriſti eis documenta atque exẽpla proponere. Sed & ne
 puſillus grex, quę ſic ouili Chriſti aggregauerat, diſperſus pe-
 riret, cum audiſſet vitæ Dei omnes ordines per Apoſtolicam Se-
 dē non approbatos debere caſſari in generali Cõcilio Lugdu-
 nenſi, tunc ſub Gregorio Papa decimo celebrando, ipſe, vt pius
 & verus Paſtor, licet debilis & conſtractus, pedibus eũdo aſſum-
 ptis ſecũ duobus Fratribus, iter illud longum & aſperum, cum
 magno vitæ ſuę periculo, arripuit. Sed Dei auxiliante gratia,
 illuc perueniẽs, vltra quã ſperabat, in oculis Summi Pontifi-
 cis gratiam inuenire meruit, & priuilegium cõfirmationis ſui
 Ordinis, ſub B. Benedic̃ti regula impetrauit. Et extunc & de-
 inceps multa loca & monaſteria, etiam quẽdã quę monacho-
 rum nigrorũ fuerãt, ſuo Ordini mancipauit: creuitq; adeo eius
 ſanctæ religio, vt in breui triginta ſex loca Domino dedicãrit,
 in quibus ſerẽ ſexcẽti Fratres ei oblato, cũ multa deuota fami-
 lia, variis virtutum & bonorum operum exercitiis inſudabant.

TANTA autem ad eum populorum frequentia concu-
 rebat, quod non erat ei omnibus loquendi facultas: ſed vt
 eius viſione conſolarentur, locum aliquem eminentiorem ad-
 ſcendebat, vt data ab eo benedictione, recederet: vbi quandoq;
 plures infirmi & dæmoniacy eius precibus & meritis ſanaban-
 tur. Quam populatę frequentię moleſtiam cum ferre diu-
 tius non poſſet, aſſumptis ſecum paucis Fratribus, ſeceſſit
 ad locum ſecretiſſimum S. Bartholomæi de Legio, vbi crede-
 bat ſe ab hominibus ignoratum iri. Sed multo plus etiam ibi
 quam antea à populo quaeritus & frequentatus, virtuofa lucis
 ſuę opera mundo declarare compulſus eſt. Igitur ruruſum aſ-
 ſumpto ſecum vno ſocio, ad montis Magellæ verticem ve-
 niens,

Non raro
 itas ſolis
 crudis herbis
 ſunt & ve-
 ſitur herri-
 do cilicio, &
 catena ſer-
 rea.

Multi ſub eo
 colliguntur
 Fratres.

Proſciſcitur
 ad conſilium
 Lugdun. ſc.
 pro cõfirma-
 tione ſui Or-
 dinis.

Conuenitur
 ad eum un-
 dique pro be-
 nedictione.

Fugit ad lo-
 cum quendã
 inaccessibile.

Pater illius
 quere ſe

Dicit vultu
 aſtèritate
 ſui quodam
 ſexo.

Ex humilita-
 te patitur
 quodam ſeru-
 pulo conſci-
 entia.

Confortatus à
 Domino.

niens, descendit ad quandam cryptam, ad quam sine petitorio non poterat haberi accessus: ibique ad honorem S. Iohannis Euangeliste constructo oratorio, pro se & duobus sociis cellas ædificans, per plures annos mansit. Sed nec sic omnino latere potuit. Itaque cum maior illuc hominum multitudo concurreret, & eorum laboribus parceret atque periculis, redire disposuit ad montem Muronis, ubi primo suæ conuersionis tempore manere consueuerat. Vbi cum per anni & mensis vnus spatium habitasset, placuit diuinæ prouidentiae eum de cella extrahere, & ad noui certaminis campum dirigere. Nam cum Sedes Apostolica post obitum Nicolai Papæ Quarti, propter Cardinalium discordiam, biennio & amplius viduata pastore, vacasset, & ipsi apud Perusium congregati, iterum de celebranda electione tractarent, vnus eorum, qui primæ vocis honore fungebatur, Fratrem Petrum de Murone summum nominauit Pontificem: Ad quam vocem cæteri scripti pefacti, inspirante ac instigante Spiritu sancto, eum concorditer elegerunt.

Et quidem ipse, facta hac tam mira electione, latere cum vno socio fugam capere attentaui. Verum subita populi multitudine circumuentus, non potuit. Quin & Reges Sicilia & Hungariae veloci cursu mox ad eum peruenierunt: Igitur in ciuitate Aquilæ, vocato Cardinalium cœtu, Pater sanctus in festo Decollationis S. Iohannis Baptistæ, coronam, atque Apostolica suscepit insignia: & quia in terris habitans, iam cælestis erat, in sua coronatione, Deo, vt credimus, inspirante, Celestini nomen accepit. Deinde verò, cum ad preces Regis Siciliae venisset Neapolim, ibi cum suâ curia aliquam diu residerens, fecit ordinationem vnâ duodecim Cardinalium, inter quos ex suo Ordine duos Fratres elegit, vt cū illis in Pontificio spiritali haberet consortium. Sed audi rem miram. Ita vir sanctus anachoreticæ sublimitatis perfectione erat inflammatus, vt etiam in Papali camera & Augusto palatio cellam ligneam, angustamque sibi & eremiticum voluerit sibi habitaculum. Ibi ergo assidue cogitare cœpit, qualiter huiusmodi Pontificali honore, velut importabili onere, deposito, ad antiquam solitudinem repedaret. Atque adeo cum peritorem consilio iure, ac sine animæ suæ discrimine, id fieri posse comperisset, ita in hoc animum firmavit, vt ab illo proposito nullus eum amouere potuerit. Nec multa mora. Cum anno quasi dimidio Sedi Apostolicæ præfuisset, tandem in vigilia sanctæ

*Eligitur in
Summum
Pontificem.*

*Ad preces re-
gis Siciliae
venit Nea-
polim.*

*Assidue co-
gitat de depo-
nendo Papa
tu.*

sanctæ Luciae, celebrato Fratrum suorum consistorio, ibi libere cessit Papatus oneri & honori; & depositis Pontificalibus insigniis, ad pedes eorum, quibus præfuerat, humiliter proster-nitur.

INTER cuius executionem facti & ipsius laudem, ne quisquam dubio mentis iudicio fluitaret, ecce miraculum, quod prima die post eius renunciationem Dominus per eum facere dignatus est. Nam cum post eius Missam quidam claudus membris contractis sese ad pedes ipsius prosterneret, accepta ab eo benedictione, sanus erectus est. Sed & simul audi quam indignam pro his exceperit procellam. Ille namque Bonifacius, qui ei in Sede Apostolica successerat, cum licentiam redeundi ad cellam suam ab eo, pedibus eius prostratus, reuerenter & humiliter postulasset, terribilibus ei verbis negauit: timebat enim ne forte vir sanctus à deuoto sibi populo, tanquam summus Pontifex coleretur, maxime quod in dubium vertebatur, vtrum ipse Papatus resignare potuerit. Sed & tandem quoque eius iussu missus est vir sanctus ad castrum Fumonis, & fortissima turri reclusus, adhibitis sex militibus, & aliis triginta satellitibus, ad eius custodiam. Quo carcere cum decem mensium spatio arctatus fuisset, ecce milites ad furcustodiam deputatos ad se vocans, eisque dissolutionem sui corporis imminere prædicens, non multo post cum flatu tenuissimo emisit spiritum. De cuius canonizatione cum longa fuisset facta disceptatio, tandem per Clementem Papam Quintum sanctorum Confessorum Catalogo annumeratus est, anno Domini millesimo trecentesimo decimo tertio. Fuitque eius festiuitas instituta 14. Kal. Iunij qua die in Christi quieuit pace.

*Passidia quâ
deposuisset
Papatum, sa-
nat quendam
claudum.*

*Custoditur à
suo successore
in fortissima
turri.*

*Migrat ad
Christum.*

VITA S. IVONIS PRÆSBYTERI, AD-
notati pauperum, ex ea que est apud R. P. Surium.

TEMPORIBVS nostris, in quos fines seculorum deue-
nerunt, nouam quandam stellam creauit Deus in firma-
mento, nempe sanctissimum Iuonem Præbyterum & Con-
fessorem, e Britannia mithor ortum, cuius præclatis meritis
cælestis gratulatur Ierusalém. Fuere autem illi parentes no-
biles: pater A helorus dicebatur, filius Cancieti militis: matri
Azonis nomen fuit. Editus autem in hanc lucem est beatus

*S. Iuonis
nobilis profa-
pia, et mira
natus est.*

*Proficiscitur
Parisiis studio
gratia.*

*Arat apud
Archidiaconum
Redonensem.*
Psal. 105.

*Fit Officialis
Trecorensis.*

*Vivit in sum-
mo rigore &
abstinentia.*

Iuo in pago quem vulgo Martini appellant, non longè ab hac vrbe Trecorensi. Qui quàm Deo charus futurus esset, eius etiam genitrici dormienti diuinitus est reuelatum: adeoque à primis ætatis annis vsque ad supremum vitæ diem conuenienter doctrinâ Apostolicâ sobriè, & iustè, & piè vixit in hoc seculo. Vbi ad quartumdecimum plus minus ætatis annum peruenit, diuinis literis cupiebat institui. Itaque Parisios profectus est, causa amoris Christi libenter, carens parentum amicorumque solatiis. Neque verò bonis literis oscitanter incubuit: sed cum diligentem illis nauasset operam, neque contemnendos in iis fecisset progressus, vt sacræ Theologiæ & iuris Pontificij grauioribus studiis sese traderet, Luetia Aureliam se contulit: vbi sanè vino & lautioribus ferculis, vitæque huius oblectamentis & deliciis, quantum potuit, sibi interdixit, corpusque suum variis modis maceravit. Ac denique cum in his studiis iam diu versatus esset, à quodam Redonensi Archidiacono accitus est, vt iudicis Ecclesiastici officio apud illum fungeretur.

Et quidem ille memor illius, Beati qui custodiunt iudicium; eam functionem gratis in se recepit: nec tamen committere voluit, quin sacræ Theologiæ prælectioni quotidie simul interesset, & corpus suum multiplici quoque abstinentia adhuc afficeret. Orphani omnes afflicti, & calamitosi homines, eius fouebantur humanitate & patrociniis: eos, qui in carceribus tenebantur, hortabatur ad patientiam: & cum præferenda ab ipso esset in iudicio sententia, sine lacrymis id non faciebat, nec tamen propterea minus Ecclesiasticam tuebatur libertatem. Sed & interim fama eius ad Trecorensis Episcopi aures perlata, ab eodem quoque generalis est Iudex siue Officialis, vt vocant, institutus. Sed neque sic tamen immemor fuit eorum quæ antè diximus: imò verò ad sublimiora pietatis studia se accingens, ibat de virtute in virtutem. Siquidem officium hoc cum aliquandiu strenuè & fideliter esset exsecutus, cuperetque totum se dare contemplationi rerum diuinarum, & viuendi perfectiorem sectari modum, eo tandem se abdicauit, atque ad ecclesiam de Lohaneto, cuius erat moderator, se contulit, totumque se diuinis mancipauit rebus.

I B I tum vestes molles & delicatas, quibus pro ratione sui status antea fuerat vsus, ilico abiicit, pannoque colorio siue albo, eoque rudi, & exigui precij, contentus, instar pauperum monachorum sculponeis utebatur. Carnem edomabat cilicio, quod

quod indusio crassissimo tegebat, ne sub cuiusquam conspectum veniret. Ieiunia omnia ab Ecclesia instituta & indicta ita obseruabat, vt pane & aqua contentus esset. Escis delicatis semper abstinebat, rudi cibario pane & pulmento vilissimo vescens. Sed & accidit etiam quodam tempore, vt in cubiculo suo septem dies solus maneret, perpetuò in precibus perseuerans, neque vllum sumens cibum corporeum. Sic etiam quodam die illo Sacrificium offerente, cum ex more sacram hostiam eleuaret, globus igneus magni splendoris ipsam ambiebat hostiam; caliceque eleuato, ac rursus deposito, repente disparuit. Somni erat parcissimi, raro, vel nunquam illi indulgens, nisi vel lectione vel itinere fatigatus. Cubebat autem vel in nuda humo, vel glebis, crassis nodosisque virgis vel stipitibus constratis, mollissimum capiti cervical supponens; nempe aut Biblia sacra, aut saxum prædurum. Hospitalitatis verò erat præcipuè studiosus, ita vt raro, vel numquam à mensa sua pauperes & hospites abesse voluerit. Ex quo benignitatis fonte manauit quod etiam alienigenas pauperes, item mala affectos valetudine, & deformes, haud secus atque fratres suos humaniter excepit, familiaremque se illis exhibuit, & ad mensam suam sibi assidere voluit, de cibis suis illis apposuit, lectos apparauit, propriis manibus illorum pedes abluit. Eiusmodi autem pietatis officiis certas assignarat sedes, in quibus iis semper vacare posset.

V N D E etiam quodam tempore cum viro Dei non nisi vnus esset panis exigui pretij, & multi ad eum confluxissent pauperes, illo vno pane, diuino implorato auxilio, omnibus fecit satis. Sic & iniunxit etiam quandoque duobus familiaribus suis, vt quandam cistam frumentariam in suos & pauperum Christi vsus seruarent. Qui cum postea eam apertam viderunt, parumque in ea esse frumenti, ad beatum virum id referunt: qui sic eis respondit: Faceat timor: Deo benignè nobis opitulante, satis habebimus. Et ecce, redeunt ad cistam, & eam conspiciunt frumento plenam. Pupillos autem & orphanos egregiè tuebatur, & eorum causa diuersis in locis adibat iudicia, patronum se illis exhibens; imò verò suis impendiis illorum causas defendebat apud iudices. Atque inde adeo factum est, vt in illa regione meritò appellatus sit Aduocatus pauperum. Fuit verò etiam insignis concionator, & verbi Dei zelosus in primis seminator: neque in vna tantum sua parœcia ipsius curæ commissa, sed & in tota illa regione.

Apparet super eum globus igneus.

Humanissimus est in pauperes.

Vnico paruo pane plurimi diuinitus saturantur.

Cui vocatus Aduocatus pauperum.

Ibat autem non sublimis equo, sed pedibus suis. Sedebat autem etiam quodam die vir sanctus ad mensam: superuenit autem quidam, ut videbatur, pauper miserabilis: quem ille comiter excepit, atque e sua scutella cibum capere voluit. Sed cum pauper ille parum sumpisset cibi, dixit: Dominus vobiscum: & ecce, qui visus fuerat, abiecto habitu, multa luce conspicuus cernitur, ita ut eius lumine tota illa splenderet domus; ac sic se eorum ad spectibus subduxit. Sic etiam, alio die, sedente beato viro in sacrario Trecorensis ecclesie, columba quaedam aduolauit mirè illustris, cuius splendore tota ecclesia, vna cum sacrario, mirificè illustrabatur.

Aduolat ad eum calitus quaedam columba.

Sed ecce tandem, cum iam multis ieiuniis, & intolerandis laboribus, cruciatuque multiplici vir beatus corpus suum valde extenuasset, cupiebat cum Apostolo dissolui, & esse cum Christo. Itaque diuinitus præstitum est illi, ut obitus sui tempus ante præsciret. Quæ etiam causa fuit, ut tum, cum se sentiret plus folio viribus debilitari, perinde ac si rectè valeret, humi cubaret, substratis non multis paleis, versusque ad crucis imaginem, quam perpetuò in suo asseruabat cubiculo, cum multis lacrymis & suspiriis Dominum precaretur. Quin etiam cum extremæ Vnctionis Sacramentum percepisset, crucis signo se muniuit, spiritumque suum præpotenti Creatori humiliter commendans, deinceps nihil locutus est. Tota autem nocte sabbathi vsque ad diem sequentem, oculis apertis & in crucis imaginem defixis, tacitus iacuit, cum ecce, illucescente Dominico die, qui tunc fuit proximus ab Ascensione Christi, & incidit in decimum nonum Maij, spiritum reddidit: eiusque sacrum corpus in Trecorensi ecclesia humatum est. Infinita autem post eius obitum facta sunt miracula, Deo eius meritis eximia reddente testimonia: visitaturque sepulchrum eius quotidie cum multa deuotione, etiam ab illis qui aliunde ex diuersis orbis regionibus ad illud confluunt, propter multa beneficia, quæ sancti viri meritis illie conferuntur. Porro Clemens eius nominis sextus Romanus Pontifex, eum pro sancto habendū pronuncians, solenniter, ut vocant, canonizauit, anno Saluatoris Christi millesimo trecentesimo quadragesimo septimo, die 19. mensis Maij.

En Sacramentum extremæ Vnctionis.

Obdormit in Domino.

Refertur in numerum Sanctorum.

DE SANCTA PENTECOSTE, PARTIM

ex D. Leone, partim ex D. Augustino.

HODIER

HODIERNAM solennitatem, dilectissimi, in præcipuis festis esse veneradam, omnium Catholicorum corda cognoscunt. Nec dubium est, quanta huic diei reuerentia debeat, quem Spiritus sanctus excellentissimo sui muneris miraculo consecrauit. Nam ab illo die, quo Dominus super omnem cælorum altitudinem ad dextram Dei Patris confessus ascendit, decimus iste est, qui ab eiusdem resurrectione quinquagesimus, nobis in eo, à quo cœpit, illuxit, magna mysteria in se continens, & veterum sacramentorum & nouorum: quibus manifestissimè declaratur, gratiam prænunciatam fuisse per legem, & legem impletam esse per gratiam. Sicut enim Hebræo quodam populo, ab Ægyptiis liberato, quinquagesimo die post immolationem agni lex data est in monte Sina: ita post passionem, qua verus Dei Agnus occisus est, quinquagesimo à resurrectione eius die in Apostolos, plebemque credentium, Spiritus sanctus illapsus est, ut facillè diligens Christianus agnoscat, initia veteris Testamenti Euangelicis ministrasse principiis, & ab eodem Spiritu conditum fœdus secundum, à quo primum fuerat institutum. Nam sicut Apostolica testatur historia, dum complerentur dies Pentecostes, essentque omnes discipuli pariter in eodem loco, factus est repente de cælo sonus tanquam aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum, vbi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis, seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis.

AT QVÆ ò quam velox est sermo sapientiæ! & vbi Deus magister est, quam citò discitur quod docetur! Non est adhibenda interpretatio ad audiendum, non consuetudo ad usum, non tempus ad studium, sed spirante, vbi voluit, Spiritu veritatis, propriæ singularum gentium voces, factæ sunt in Ecclesie ore communes. Ab hoc igitur die tuba Euangelicæ prædicationis intonuit, ab hoc die imbres charismatum, flumina benedictionum, omne desertum, & vniuersam aridam rigauerunt: quoniam ad renouandam faciem terræ, Spiritus Dei ferebatur super aquas, & ad veteres tenebras abigendas, nouæ lucis fulgura coruscabant, cum micantium splendore linguarum, & verbum Domini lucidum, & eloquium eius ceperetur ignitum, cui ad creandum intellectum, consumendamque peccatum, & efficaciam illuminandi, & vis inesse vrendi. Vbi quamuis, dilectissimi, valde fuerit in ipsa rei gestæ forma mirabilis, nec

D. Leo ser. 5. de Pent.

Pentecoste quæ si quinquagesima dies à Resurrectione, quid significet. Exod. 19.

Act. 2.

Apparet Spiritus sanctus in linguis ignis.

Significatur tuba prædicationis Apostolorum, & efficaciam illuminandi frigidos.

concentu.

Apparuit Spiritus sanctus, non tantum ipsa diuina essentia.

dubium sit in illo omnium humanarum vocum exultante & concentu, maiestatem Spiritus sancti fuisse presentem: nemo tamen existimet, in iis, quæ corporeis visa sunt oculis, diuinam eius apparuisse substantiam, Natura enim inuisibilis, & Patri Filioque communis, qualitatem muneris atque operis sui quæ voluit significatione monstrauit: proprietatem verò essentia suæ in sua Deitate continuit: quia sicut nec Patrem nec Filium, ita nec Spiritum sanctum humanus potest visus attingere. In Trinitate enim diuina nihil dissimile, nihil impar est: & omnia quæ de illa possunt substantia cogitari, nec virtute, nec gloria, nec æternitate discreta sunt.

D. Aug. ser. item primo de Pentecoste.

MAGNA autem gratia, & duplex planè gaudium: Nimirum abeuntem Christum non amisimus, & simul venientem Spiritum possidemus: videlicet illum retinemus fidei merito, hunc sanctificationis accessu. Cum abiero, inquit Christus, ad Patrem, mittam vobis Paracletum. sicque credimus ad Patrem peruenisse Filium, cum videmus ad Apostolos descendisse Paracletum. Credimus namque eum regnare in cælis, quem cernimus munera sancta donare in terris, sicut scriptum est per Prophetam: Adscendens in altum, captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Victor utique muneratur, victor dona largitur. Vnde & Saluator, victor diaboli, post triumphum, discipulos, quos liberauit à captiuitate, etiam benedictione ditauit. Liberauit autem nos, cum ad resurgendum per se ipsa tartara nobis aperuit, ditauit nos, cum ad regnandum per Paracletum nobis cælestia reserauit. Quibusdam enim quasi profectuum gradibus tunc de morte ad vitam didicimus remeare: modò autem de terris ad cælos docemur ascendere, sicut scriptum est: Ipse vos docebit omnia. Quid enim docet Spiritus sanctus? Vtique hoc nouit docere quod sanctum est. Et quid docet nos Paracletus? Illud utique docet quod dicit Saluator: Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò: cum venerit autem ille Spiritus veritatis, ipse vos docebit omnia.

L. az 14.

Quomodo quisque Spiritum sanctum

BONVS itaque magister est Paracletus, quia dicit quæ Christus dicenda seruauit. Hoc enim docet Spiritus sanctus, quod Dominus docendum habere se dixit. Neesse est igitur vt vnus sit substantiæ & naturæ cum Christo, quem videmus vnus cum Christo esse doctrinæ. Et ideo, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis, vt Spiritum sanctum promereii & accipere possimus. Et quidem si hunc mundum relin-

relinquimus, nos similem Paracletum, sicut Apostoli, id est, Spiritum veritatis, quem mittet nobis Pater, accipiemus: quoniam non est personarum acceptio apud Deum Patrem, sed omnino promissa a postolorum nobis proficiunt, si opera, & desideria, & actus gerimus; quos a postoli fecerunt: Tum etiam his, aliisque documentis, quibus innumerabiliter diuinarum eloquiorum coruscat auctoritas, ad venerationem Pentecostes vnanimiter incitemur, exultantes in honorem sancti Spiritus, per quem omnis Ecclesia Catholica sanctificatur, omnis anima rationalis imbuitur. Qui inspirator fidei, doctor scientiæ, fons dilectionis, signaculum castitatis, & totius est causa virtutis. Gaudeant, inquam, fidelium mentes, quòd in toto mundo vnus Deus, Pater & Filius & Spiritus sanctus, omnium linguarum confessione laudatur, quòdque illa significatione, quæ in specie ignis apparuit, & opere perseuerat & munere, ac demum quod Spiritus veritatis facit domum gloriæ suæ, luminis sui nitore fulgere, & in templo suo nec tenebrosum aliquid vult esse, nec tepidum.

Etum possit pramereii.

Rursum D. Leo.

Magna nobis hodie causa gaudij.

VITA B. AVSTREGISILI ARCHIEPI-

scopi Bituricensis, ex illa quæ est per eius

contemporaneum.

XX. MAII.

BEATVS Austregisilus apud urbem Bituricensem, patre Gundino natus, facultatibus fuit quæ ad vitam degendam abunde sufficerent. In pueritia literis discendis admotus est: sed cum ei corporis vires accreuisent, parens eum adduxit ad Guntrannum Regem, vt ei suam nauaret operam. Itaque tempus non exiguum in eius Regis aula exegit, prudenter se gerens in iis quæ ex officio ei facienda incumbere. Et erat sanè Regi gratissimus, ei que manibus abluenti offerebat linteam quo eas extergeret; quo factum est vt eum Mapparium id temporis vocitarent. Et erat quidem habitu adhuc secularis, sed elemosynis, precibus, vigilijs, die noctuque grauiter tamen incumbere. Cœperunt autem illi molesti esse parentes de ducenda vxore. At ille pudicitia studio & amore differbat semper. Crescebat interim in amore Dei, & bonis operibus quotidiana adiciebat incrementa, valdeque cupiebat in Clerum adscribi, sed cuius operam id à Rege impetraret,

S. Austregisili genus.

Vixit in aula Regis sanctissime.

Multo studio agit vt possit fieri Clericus.

necdum compertum habebat. Erat autem apud Regem id tē-
poris, inter alios aulae proceres, vir præstantissimus, idemque
prudentissimus, Æthereus nomine, cuius fidei arcana sua om-
nia Rex committere non dubitabat; qui tunc dignus quidem
Episcopatu, postea Lugduni, quæ est Galliarum nobilissima ciui-
tas, Episcopus ordinatus est, qui & Austregisilū in primis cha-
rum habebat. Quare & eum rogauit Austregisilus, vt ageret a-
pud Regem, quo eius permissu liceret ipsi in Clerum transire.
Egit itaque ille cum Rege, & Rex assensit. Acceptis autem in-
de literis, abiit Austregisilus Antisiodorum, vbi à B. Aunario
Episcopo decisa cæsarie, Clericus effectus est, & ordinatus Sub-
diaconus. Deinde autem ad memoratum Æthereum profectus
est, qui iam Lugduni factus Episcopus, eum cum ingenti gau-
dio accepit, Presbyterumque & Abbatem B. Nicetij Episcopi
& Confessoris ordinauit.

*Fit Abbas
ad S. Nicetium.*

QVIN & in amoris testimonium & augmentum, de rebus
ecclesiæ quendam locum, quem Albanum vocant, ei attri-
buit. atque interim cum iam Dominus, quemadmodum de-
creuerat, manifestum vellet reddere seruum suum, eo tempo-
re quo erat cum beatissimo Æthereo Episcopo in villa qua-
dam Gebennensis territorij, iuxta locum haud procul ab ea
villa aberat castellum quoddam desertum. Erant verò illic
etiam ecclesiæ quædam, sed propè semirutæ. Ibat ergo B. Au-
stregisilus ad eum locum orandi causa. Vbi cum neque custo-
dem vllum, neque Clericum reperisset vigilantem, patentibus
ostijs, sed sacrario obserato, Missam in ecclesia celebrare
voluit. Deerat autem aqua qua manus ablueret, & quam Sa-
crificio misceret. Itaque dixit amico suo Marculpho, id tem-
poris Lectori, nunc verò Abbati eius basilicæ, vbi corpus eius
humatum est; Perquirito pauxillum aquæ, vt hinc Missas cele-
bremus. Et quid quæsiuit ille, sed nihil inuenit. Sed tamen re-
uersus ad eum in ecclesiam, vidit ostia sacrarij aperta, quæ an-
tè clausa conspexerat: simulque cum ingressus esset, inuenit
ipsum virum Dei stantem & coram se habentem duas crate-
ras, alteram vino, alteram aqua plenam: quæ res non medio-
cri eum admiratione & pauore affectit. Iamque tempus ade-
rat, quo ad sublimiorem honoris gradum eum Dominus sub-
uehere voluit. Itaque mortuo Bituricensi Episcopo Apollinarij,
in eius locum, omnium vnanimi consensu, Regè quo-
que annuente, successit Austregisilus: quam functionem
duodecim annis præclare administravit, quemadmodum &

*Nota etatem
A. Foris.
Dimittens ei
celebraturo
Missam pa-
uillam eccle-
sia, & adfer-
tur aqua.*

*Creatur Epi-
scopus Bitu-
ricensis.*

ab

ab Angelo ei fuerat antè prædictum.

PER quod tempus mulier quædam in eiusdem ciuitatis
suburbio iam diu laborabat membrorum ariditate, neruorum-
que contractione, ita vt membrorum ferè omnium officio ef-
set destituta, aliorumque manibus ad loca necessaria eam de-
portari oporteret. Quæ cum se petiisset à vicinis ad virum Dei
deferri, tulerunt illi eam ad altare: vbi cum eam cōspicatus ef-
set vir sanctus, diuinum officium in ecclesia persolurus, au-
diuissetque eam dicentem sibi, Sancte Austregisile adiuua me,
ita ait, Domini virtus & pietas sanare te potest: sublatisque ad
cælum oculis & manibus, Extende, inquit, ad me manum tuā.
Qua respondente se id facere non posse, ipse, manu eius appre-
hensa, primò digitos, deinde cætera eius membra extendit; tã-
demque in pedes erectam, integerrimæ sanitati restituit, di-
xitque illi: Vide ne in pristina relabaris vitia, & deterius ali-
quid tibi accidat. Ferebatur enim mulierem illam ante mor-
bum impudicè & luxuriosè vixisse. Longum est autem omnia
beati viri miracula annotare, cum eius precibus permulti ex
diuersis sint erepti morbis, complures capite dånati, & in car-
ceres coniecti, magno miraculo à vinculis absoluti, ad Eccle-
siam, nullo resistente, confugerint, innumeri pauperes, viduæ,
orphani, eius benignitate & eleemosynis sint sustentati. Obiit
autem tandem plenus dierum in confessione bona: cuius in-
tercessione vtinam consequamur, vt, si meritis eius æquari nõ
possumus, saltem imitatores esse conemur, præstante illo qui
in Trinitate perfecta viuit & regnat Deus vnus per infinita se-
cula.

*Sanat quan-
dam contra-
ctam.*

*Experiantur
eius beneficiū
etiam alij mul-
ti. Et inter
caeteros etiam
captiui.*

VITA S. BERNARDINI, ORDINIS SAN-
cti Francisci, ex ea quæ est apud R. P. L. Suriium.

XX. MAII.

IN Senensi vrbe, quæ virginis ciuitas dicta est, ex nobili fa-
milia Albizeschorum ortus Tollus est, vir humanus, & bone
existimationis. Is in iuuentute ad Massanam urbem se contu-
lit. Erat tum illic miles generosus Bindus nomine. Qui vt vi-
dit Tolli mores, Neram filiam suam illi despondit, atque ex his
natus est Bernardinus. Nera obiit, cum Bernardinus esset tri-
mulus, Tollus autem pater eius, cum esset sexennis. Itaque
eius curam suscepit Diana matertera. In cuius etiam ar-
dibus cum casu aliquando parum esset relictum panis, atque illum

*S Bernardi-
ni vita, etc.*

G 5

*Piissima eius
conuersatio
adhuc pueri.*

ipsum pauperi mendicanti Diana dari nollet, dixit pius: Quæ-
so demus pauperi: malo enim hoc pauperem refici quam me.
Quin & etiam si annis tener, ad honorem tamen beatissimæ
Deiparæ Mariæ diebus Sabbathi ieiunauit, & quamdiu laicus
fuit, illud ieiunium nunquam intermisit. Porro cum ad ter-
tium decimum ætatis peruenisset annum, à necessariis amicis
Christophoro & angelo Albizeschis fratribus Senas accitus
est.

*Notæ ætatem
Auctoris.*

VENIT autem ad eandem urbem quoque non multo post
Ioannes Spoletanus, totius honestatis speculum, & moralis
philosophiæ præceptor egregius, qui licet grandævus, est ta-
men etiamnum superstes. Itaque integerrimus adolescens Ber-
nardinus mox ad illum se contulit; hæsitque apud illum an-
nis aliquot, & mirabiles habuit in literis progressus, ita ut ab
eodem Ioanne, quondam etiam præceptore meo, crebro au-
dierim, e suis scholis nunquam quemquam Bernardino do-
ctiorem prodiisse, simulque tam omni honestate præditum.
Vnde etiam factum est, ut si forte pueri & adolescentes inter
se de rebus parum honestis verba miscerent, viso Bernardino,
mox dicerent: Facestant hi sermones; ecce enim Bernardinus
adeft. In iuuentute autem sua, cum adhuc laicus esset, ut pos-
set sua pietatis studia augere, adscribi voluit in spectatæ reli-
gionis Sodalitatem, quam vulgo vocant Confraternitatem
disciplinatorum B. Mariæ, quæ est in domo hospitali de la
Scala. Qui nimirum vetustus ille locus est, ex quo complures
sancti viri prodierunt; puta Ioannes Columbinus, Fræcisus Vin-
centinus, beatus Petronius de Petroniis, Andreas de Gallera-
nis, alijque permulti sublimes contemplatores, & innumeri fe-
rè religiosi.

*En ad quid
prosent Sodalitatis seu
Confraterni-
tatis. Acci-
pis habitum
Fratrurn
M. norum.*

QVA sub disciplina cum Bernardinus egregiè se aliquan-
diu exercuisset, & præcipuè in peste illa grauissima, anno
1400. ardentissimam charitatem, seruiens in eodem hospi-
tali ægrotis, ostendisset, accepit, tandem ab admodum Rete-
rendo Patre Ioanne Pistorio habitum monasticum in cœ-
nobio Senensi Franciscanorum, anno scilicet Domini mille-
simo quadringentesimo quarto, ætatis suæ vigesimo secun-
do, tota ciuitate Senensi multum inde & ædificationis & ad-
mirationis capiente. Sed non diu tamen post, sentiens Bernar-
dinus se illo in loco non posse Deo tranquillo animo seruire,
quod homines seculares quotidie eò aduertat; ex cõsilio memo-
rati Patris excessit e patria sua, eiusque frerus benedictione,

ad eos Observantes commigrauit qui in Columbarij antiquo
monasterio degebant, quod situm erat haud procul Senis in
obsuro nemore. Morabantur illic sanè viri admodum reli-
giosi & sancti: in quorum etiam ideo sodalitatem cupidissi-
mè se recepit. Primo anno probationis nihil prorsus habere
voluit præter cucullum, subligaculum, & cingulum nodosum.
Nullumque tam molestum aut vile fuit opus, quod ipse suis
manibus non libenter exsequeretur.

INSERVIEBAT ægrotis Fratribus, ferebat suis humeris
emendicatas panis & vini elemosinas, nudis interim ince-
dens pedibus etiam longissimo itinere. Inter quæ etiam, eun-
te illo quandoque cum Fratre per plateas urbis Senensis, pe-
tulantes pueri à tergo illudebant ei, & in eius nudos calca-
neos lapillos iactabant. At ille, ne semel quidem respiciens,
nec quicquam omnino commotus, pergebat itinere suo, per-
inde ac si surdus & insensilis esset. Porro anno probationis
exacto, ipso Natiuitatis beatissimæ Mariæ solenniter profes-
sus est, ac deinde etiam coactus fuit Sacerdotio initiari, atque
adeò primum sacrum & primam concionem habuit item
in eiusdem matris Dei natalitio die. Post quæ cum à Præfe-
cto domus Hospitalis S. Honofrij, quod est extra muros Se-
narum, petiisset locum aliquem, in quo pro se & fratribus suis
paruam habitationem exstrueret, concessit ille de Pontificis
Maximi & domus Hospitalis consensu: atque ibi Bernardinus
monasterium condidit, quod vsque in presens illic cernitur,
commoda structura, cum eleganti templo, & aliis ædificiis.

ATQUE huius cœnobij primus ipse Guardianus seu Præ-
fectus fuit, gnauiter portans onera die ac nocte, potiusque
in se recipiens quam in alium transferens labores. Apporta-
bat ligna lapides, calcæ, nihil parcens tenero corpusculo suo.
Libens quoque exhibat ad petendas elemosynas. Crebro to-
tas noctes duxit insomnes, in secreta quædam loca sese ab-
dens, atque illic vacans deuotioni suæ. In adhortationibus
autem suis, publicisque concionibus magno semper studio
excitabat auditores, ut se gratos exhiberent passioni & mor-
ti Saluatoris, deuotionemque & reuerentiam præstarent san-
ctissimo nomini I E S V, extra quod non est aliud nomen in
quo oporteat nos saluos fieri. Sed & solebat quoque sub fi-
nem concionum suarum populo tabellam spectandam pro-
ponere, idque in primis religiosè ac pie in qua pictum erat
dulcissimum nomen I E S V literis aureis, Solis radiis vndique
cinctum

*Comigrat ad
monasterium
Columbarij.*

*Patientissimè
fert contume-
lias puerorum
sibi illuden-
tium.*

Fit Sacerdos.

*Construit no-
uum mona-
sterium.*

*Ipsè fert pro-
priis humeris
lapides & si-
milia.*

Singulariter est deuotus nominè IESV.

Circumferuntur eius conciones per omnes prouincias.

Ecclesia status tunc deploratissimis.

Mul. u. reformas suis concionibus uniuersam Italiam.

En necessarium restitutionem.

Ex viginti monasterijs sancti Francisci efficitur fiant trecenta.

cinctum. Vnde & præpotens Deus mira per eum operatus est. Peroptabant singuli eius habere conciones: & beatiores se existimabant, si daretur copia eas describendi.

L I B E L L I eius per regiones omnes spargebatur, per Hispaniam, Galliam, Angliam, Hyberniam, Scotiam, Germaniam, Hungariam, Cyprum, Asiam, Græciam. Vbiuis locorum eius fiebat mentio, & se longè lateque diffuderat fama eius, quam & Dominus præclaris miraculis confirmauit: ita scilicet ille sancti Spiritus perfusus rore, in nouæ lucis euectus est montem. Ea tempestate tota Italia planè iacebat obruta vitii & flagitiis. Mundus plenus erat veneficiis & incantationibus. Rarò festis diebus ibatur in templum vt Missa audiretur. Properabant omnes ad loca vbi alcarum feruebant iactus. Et his omnibus malis multa fomenta præbebat schisma, quod tum in ecclesia ad annos quadraginta durauerat. Quæ conspiciens Bernardinus, valde miserabatur pereuntis mundi pericula. Itaque fiducia sua in Deo collocata, ibat per regiones & ciuitates, annunciabat hominibus virtutes & vitia, gloriam & pœnas sempiternas. Vnde & tanta diuinæ gratiæ largitate perfundebatur, vt diligeretur ab omnibus, & honoraretur, & cum multa reuerentia exciperetur, & auscultaretur haud secus atque quidam Christi Iesu Apostolus.

C E R N E R E tum erat feminas mudi pompis & vanitatibus hæctenus deditas ponere torques & catenas aureas, abijcere specula & vnguenta, negligere capillorum compositionē. Instrumēta omnium ludorum vetitorum, tabulas lusorias, taxillos, laruas & id genus alias mundi vanitates maximo numero ad sanctum virum adducebant, vt faceret de illis pro suo arbitratu. Ille verò in foro igne exstructo ea omnia combussit. Feminas in lupanaribus flagitiosè viuentes, ad pœnitentiam suis sermonibus permouit, quibus ad contrahenda matrimonia è communi ærario dotes liberaliter tribuebantur. Vsurarij, piratæ, & latrones, ad meliorem frugem se recipiētes, agebāt pœnitentiam, restituebantque malè parta, quorum summa nonnunquam excedebat mille ducatos aureos. Adeò tū Princeps mundi huius extrudebatur è regno suo. Ac præterea Franciscanorū viginti parua monasteria, in quibus per totā Italiam plus minùs centum viginti Fratres tantum morabantur, cum hæc obseruantia sub Bernardini initiis instaurata est, sub finem vitæ eius intantum aucta fuerunt, vt trecenta numerarentur, & in his Fratres amplius quinquies mille.

Q V I N

Q V I N & fama virtutum eius magis magisque sese in regiones omnes diffundente, tres celeberrimæ Italiæ ciuitates eum sibi Episcopum obnixè petierunt, Senæ Ferraria, & Verbinum, non mediocriter eo nomine instantes apud Eugenium Quartum. Sed Christi seruus apud Pontificem quanta potuit maxima cura, humilitate, & studio se excusauit. Cuius humilitas ceteræque virtutes quàm Deo fuerint gratiæ, vt cetera omnia miracula, quæ multa sunt & varia, breuitatis studio omittam, vel tunc satis superque ostensum est, cum in ciuitate Aliqua in præsentia Alphonfi Siciliæ & Arrogonensis Regis ipso concionante, supra caput eius stella inire elegans & luculenta visa est, atque adeò persistit, donec tandem non absque magna plebis admiratione euauit. Denique feliciter vir sanctus è corpore excessit vicesimo Maij, anno Christi millesimo quadringentesimo quadagesimo quarto, cum in vespertinis precibus Fratres concinerent illam ad Magnificat Antiphonam, Pater manifestauit nomē tuum hominibus, &c. Vixit in terris annis sex & sexaginta: ex quibus quadraginta multo labore Dei verbum prædicauit passim per regiones omnes, nullo vniquam tædio retardatus. Porro inscripsit eum Catalogo Sanctorum Nicolaus Quitus, anno salutis millesimo quadringentesimo quinquagesimo.

VITA S. BAUDELI MARTYRIS EX

Io. Maldonato Hispano.

X X M A I I.

A P V D Nemausum Galliæ ciuitatem Baudelius martyrio affectus est. Nam cum super caput sancti Eurtij Ecclesiam consecrantis, lucem cælitus effusam, & Dei manum desuper benedictis vidisset, ad martyrium illico animatus est. Audiens itaque Gothorum rabiem in Gallia perstrepere, Nemausum accessit, & gentilium frequentem conspicatus turbam, peculiari suo ritu sacrificantium, acerbè nimis coarguit. Quare detentus dirisque suppliciis afflictus, fustibus cæsus ac in eculo suspensus cum immobilis Christianæ pietatis assertor, persisteret, bipenni nouissimè percussus est. Lac manasse pro sanguine, angelosque Psallentes auditos, cum decolaretur, affirmant. Laurum etiam è tumulo exortam, annos durasse quam plurimos, cuius tactu morbi curabantur.

VITA

Recusat triū ciuitatū Eps scopatus.

Miraculum de stella super caput eius.

Discarrit vir sanctus prædicando per 40. annos.

S. Baudelius quomodo ad martyrium animatus.

VITA S. DESIDERII EPISCOPI VIEN-
nensis, ex Breuiario item Viennensi.

XXII. MAII.

*Si desiderij
genus & e-
ratio.*

*Diaconus fa-
ctus, postea
episcopus.*

*Brunechildis
impietas &
incestus.*

*Arguitur à
S. Desiderio.*

*In exilium
mittitur S.
Desiderius.*

Hic vir sanctus Desiderius Augustodunensi ciuitate ex no-
bili prosapia oriundus, a pueritia literarum studiis tradi-
tus, superna donante gratia, inter sui tēporis scolares in secu-
lari duntaxat scientia factus est præcipuus. Deinde Viennam
expetens, & beato Naamato eiusdem vr̄bis Archiepiscopo ad-
hærens diligenter ab eo quasi filius a patre enutritur doctri-
nisque ecclesiasticis imbuitur. Huic autē sancto Naamato in
episcopatus regimine successit sanctus Philippus: cuius tēpo-
ribus, monasteriū sancti Andree à Remila Eugenia Ansemun-
di ducis filia in Vienna inferius construitur. Arque sub testa-
mento matri ecclesie traditur. Nam aliud monasterium san-
cti Andree superius in colle ciuitatis sitū iam erat: quod bea-
tus Leonianus temporibus sancti Auiti eiusdem vr̄bis episco-
pi fundauerat. Vbi eadem ipsa Remila sub disciplina regula-
ri nutrita fuerat. Sancto Philippo successit Euantius, Euantio
verò sanctus Virus. Horum ergo quatuor archiepiscoporum
temporibus in ecclesia Viennensi sanctus deguit Desiderius:
acceptoque ibidem diaconatus officio inter clericos deo seruire
studuit in bonis operibus. Sancto autem Viro de hac vita mi-
grante in eius locū Desiderius leuatur archiepiscopus: sancto
Gregorio magno doctore tūc tēporis sedi apostolice præsidē
te. Eodē itaque tempore Brunechildis impiissima regina reg-
num Burgundionū obtinebat: Arrianæ hæresis fauorix famo-
sissima. Cuius maritus rex Sigebertus dum mortuus fuisset,
eadem Brunechildis legitimo spreto matrimonio: nepotem
eius Meroueam filiū Chilperici regis maritum accepit. Quod
audiens Chilpericus, eundem filium suum captum & tonsura-
tum presbyterūque ordinatū monasterium intrare cōegit.
Beatus autem Desiderius episcopus, eandem Brunechildem
tam pro isto incestuoso matrimonio, quàm pro aliis prauita-
tibus suis, zelo diuino successus arguere cepit. Protinus illa ni-
mio furore inflamatur: & contra Desiderium inardescit, & in
insula Leuisio nomine, exilio pertrahi cōpellit. Cui deus cle-
menter affuit: & mirabilia precibus sancti operatus est. Iubet
persecutrix simulās se super eum pietate motā fore, ad propriā
sedem

sedē redire, cum iam in exilio constaret eum per annos qua-
tuor detentum fuisse. Illico plebs Viennensis pastori suo
aduenienti procul ab vr̄be obuiam ruunt: eumque præceden-
tes ac subsequentes in voce, exultationis & iubilationis ad
sedem propriam deducunt. Nec tamen pestifera illa perse-
cutrix, serpentino repleta veneno destitit dolos & consilia
perquirere, quibus illum posset occidere. Quendam itaque
iudicem in suprascripta vr̄be constituit: qui miseriarum suarum
voluptatibus deseruiret. Cumque iudex ille vt sacrum dei
pontificem ad iracundiam prouocaret: quadam die duode-
cim seruientibus sanctæ ecclesie comprehensis carcere eos
mancipari præcepit. Orante pro eis beato Desiderio episcopo:
sanctus Seuerus qui iam longo tempore ex hac vita migra-
uera quadam nocte inter cathenarum pondera carceris me-
dius astitit: eosque foribus referatis cum eorum vinculis ex-
ire compulit atque liberos abire imperauit. Post hæc Brune-
childis præfata nimio inflammata furore, seruum dei conatur
occidere. A tribus itaque impiis comitibus, Bessano scili-
cet & Gasifredo atque Betone, Pontifici dei etiam intra
fores ecclesie iuges insidias iubet parari, & ubicumque pos-
set comprehendi. Protinus eum præcipit interfici. Cum ergo
hostes in territorio Lugdunenſi iuxta flumen cuius vocabu-
lum est calarona astantes eum conspicerent: & eum occi-
dere vellent, & multi ex ipsa plebe cum nimio fletu testa-
rentur talia se nulla ratione velle admittere: tunc sanctus
dei poplite fixo in terram atque oratione completa, caput
obtulit indubitanter, ostendens se velle suscipere ictum fe-
rientis. Subito vnus ex satellitibus impiorum, proiecto gran-
di lapide, caput collisit pastoris. Moxque vno tantum lapi-
dis ictu sanctum virum in terram cadere coegit. Sed dum
diuturno spacio placita deo anima nullatenus vellet propriam
relinquere sedem, perfidus ille apprehenso ambabus mani-
bus stipite, ceruicem tanti confregit pastoris. Tali ergo mar-
tyrio beati Desiderij anima migravit ad dominum. Corpus
autem eius in Pristiniano vico Lugdunenses sepelierunt: vbi
Dominus cuius esset meriti multis demonstrare cepit mira-
culorum signis. Clotharius siquidem rex, Francorum, ean-
dem Brunechildem apprehensam & sibi præsentatam tam
pro isto quàm aliis sceleribus suis iudicantibus Francis, in-
domitis equis præcepit religari, & membratim discissam: hor-
ribili nece fecit interimiri.

*Illi redonns
obuiamitur.*

Miraculum

*Illi paratur
insidia.*

*Eius marty-
rium, mors
& sepultura.*

VITA

VITA B. GVIBERTI FVNDATORIS

ac Patroni Monasterij Gemblacensis, ex Sigeberto.

XXIII. MAII.

*B. Guiberti
patria & pa-
rentes.*

INSIGNIS Pater Guibertus in pago Germiensi feliciter natus, hominibus illius temporis ad exemplum creditur esse datus. Cuius auum Redingum & auum Gislam, patrem quoque Lietaldum, & matrem Osburgam, omnes, qui huius antiquitatis retinent notitiam, fatentur longam antiquæ nobilitatis traxisse lineam, quorum latè pullulante profapia, se penè tota nobilitari gaudet Lotharingia. Hic, fratribus eius de carnalis posteritatis prouentu cogitantibus, solus spiritualis generationis hæredes suspirabat. Militabat interim mundo, specietenus, sed quantum patiebatur huius negotij usus, à militiæ vitus erat extraneus. Denique postquam diu sub chlamyde militaris habitus latuit, quia lucerna diutius latere non debuit, nodum diuini seruitij à se quantocyus dissoluit, & militiæ secularis cingulum deposuit, sed & insuper de proprietate hæreditatis suæ fundum, Gemmelaus dictum, delegit, & Deo, & Apostolorum Principi Petro, sanctoque Exuperio martyri, glorioso, ad construendum in eorum honorem monasterium deuotissimè delegauit. Ad quod opus felici auspicio inceptum, animabatur etiam nobilissimæ & Christianissimæ auæ suæ G. s. læ pia coniuuentia: quippe quæ salubri reperto consilio, omnes res hæreditatis suæ, quas sibi vir suus Redingus dotis gratia impenderat, vel quas ipsi pari æquitatis industria addiderant patrimonio suo, ad prælidium Deo placitæ constructionis, contulit legaliter charissimo nepoti suo.

*Abiectam militiam seculari parat se ad construendum monasterium Gemblacense.**Adiuuatur pium eius propositum à sua pia auia G. s. læ.**Colliguntur Fratres.*

A ð hæc non parum solatii diuinitas fidei suo Guiberto contulerat, quod in omnibus doctorem & patronum quandam venerabilem virum Erluinum nomine præstiderat, qui & ipse canonicam, quam vivebat, regulam ad monasticam vitam conuerterat. Is itaque pio patrono nostro in omnibus utilium rerum consiliis exsequendis, in ecclesia ædificanda, & officinis claustrum construendis, in Fratribus ad ouile Dei conuocandis & regendis, aderat adiutor opportunus & vnanimis. Et quidem alij ad perfectionis culmen tendenti sufficere videtur à malo declinasse, mundi pompis abrenunciassè, sua omnia pauperibus erogasse: at Dominus Guibertus, quæ retro sunt, oblitus, in anteriora magis se extendere nitentur.

Atque

Atque interim qualitatem loci, vbi propositum suum securè exsequeretur, cautè despexit: scilicet vt nec indulgeret sibi disciplina remissior, nec pro intuitu etiam notæ nobilitatis malè blandiretur sibi honorificentia impensior. Itaque tandem columba Christi adiit arcam paratam à Deo multorum saluti, claustrum scilicet Gorziensis cœnobij. Erat enim ibi tunc magnus sanctæ religionis feruor, nec quisquam vel initium conuersionis se credebat arripuisse, cui non contigerat illa Gorziensi regula initiatum esse. Ibi ergo & noster patronus Guibertus seipsum, & omnes quos Christo lucrifecerat, venerandi Patris Agenoldi Abbatis manibus studiosè commisit, adhærens ei studiosus, & ab ore eius pendens intentius, vt pote qui ex doctrina eius non solum ipse pasci habebat, sed insuper de micis ex ea collectis per se Christi pauperibus ferre satagebat.

V B I licet non multo post ita profecisset, vt, dum ipse de singulorum virtutibus aliquid decerpit, quod sibi sit pro exemplo, ipse solus omnibus esset exemplo, timens tamen illud Apostolicum, Doctorem non debere esse neophytum, venerabilem, cuius supra meminimus, Erluinum, communicato cum Fratribus consilio, Abbatem sibi delegit, ipse autem ad aluearium monachorum, scilicet Gorziam, est regressus, atque ibi ieiuniis, vigiliis, & orationibus vacabat. Interim crescebat Christi gloria, & illorum, per quos benedicebatur nomen Domini, multiplicabatur gratia, quando de Gemelauis, nouellæ constructionis cœnobio, boni odoris longè lateq; exhibat fragrantia, cum quidam, qui bona fidelis Christi serui Guiberti obliquo oculo limabant, aures Cæsaris aduersus eum appellat, quod Gemmelaus regalem fiscum iniussu Regis, fundato ibi cœnobio, in sortem Ecclesiastici iuris iniuste trãsfuderit. Verumenimvero statim post & ipse quoque pius Rex regali censuit edicto, vt inconuulsa permaneret Gemblacensis cœnobij constructio. Insuper & permessa est quoque potestas, aduocatum & regularem Abbatem cum imperio Regis eligendi, castellum construendi, mercatum, percussuram monetæ, & materiam faciendi. Sed & ipse locus ab omni omnium seruitio immunis est redditus, in ciuitate, in castello, in villa, super aquas, in pontibus, in omnibus imperij sui locis ab omni telonio & tributo est absolutus, sub solo Regiæ defensionis munimine subiectus. Quæ auctorizatio facta est solenniter Leodij, 12. Kal. Octobris, anno Dominicæ Incarnationis

*Tradit se cœ suis erudendum in Abbatia Gorziensi.**Præficit suis Abbatem venerabilem Erluinum.**Per annulos quosdam conuocatus contra Gemblacensem Imperator, maxime pacatur.**Nota de priuilegijs huius monasterij.*

946. regni Domini Othonis primi anno vndecimo.

*Prædicator
eius Guiberti
in fide
verbis
Dei.*

QVIN etiam fuit vir Domini Guibertus dignus Apostolicæ prædicationis ministerio. Siquidem, cum gens Hungarorum, tempore supradicti primi Othonis aggressa Lotharingiam, deducta est à Duce Conrado vsque ad sylvam Carbonarum, & virtute Dei apud Lobienfe cœnobium ostensa, prohibita est ultra prodire, Hungaris transeuntibus eundo & redeundo per vicum Gemmelacensem occurrit vir Dei Guibertus, gladio verbi Dei accinctus, paratus etiam bibere calicem passionis. Nec destitit sanè illis idololatriæ spurcicia sordentibus pandere fidei dogmata, & regni æterni mysteria, donec aliquos eorum à regno diaboli abstraxit, eosque abiurantes sacramenta diabolicæ militiæ, transcripsit in nouum nomen militiæ Christianæ. Vnde & benedictus Deus, qui Guiberto sub signis suis militanti adfuit. Appositus autem est vir Dei ad patres suos, consummatus in virtutum gratia decimo Kalendas Iunij, in supradicto claustro Gorzia: vnde tamè, frustra obistere conantibus Gorziensibus, mox ad Gemmelacense cœnobium cum multa veneratione est relatus, * idque anno nongentesimo sexagesimo secundo, eleuatus ibidem anno millesimo centesimo decimo, ab Oberto Episcopo Legiensis siue Leodiensis, auctoritate Frederici Coloniensis Archiepiscopi, cum mirabili concursu & gaudio populorum, postquam Deus eum multis miraculis per annos duodecim clarificauerat.

Molanus.

VITA S. ZENOBII EPISCOPI
Florentini, ex ea quæ est per Ioannem Archipresbyterum Aretinum.

XXV. MAII.

*S. Zenobij
genus & prima
educatio.*

CLARAM beati Zenobij exstitisse progeniem, scriptorum vitæ eius literæ attestantur. Is Luciano patre, claro inter Florentinos ciue, & Sophia insigni femina natus, à teneris annis literarum studiis traditus, Grammaticam primùm & Poëticam, atque Dialecticam & Rhetoricam miro complexus est ingenio. Ac deinde cum iam octauum decimum contingeret annum, etiam catechumenus, consentientibus parentibus, à B. Theodoro Episcopo Florentino statuitur, quo tempore Athanasius ingentes ab Arrianis pro fide persecutiones patiebatur, vnde & Zenobius, vt diuina informari

mari disciplina coeptus est, illi toto incumbens animo, poëtica cuncta atque gentilia abiicit. Interea verò cum vicesimum ætatis suæ annum ageret, parentes eius puellam præstantissimæ formæ & sanguine claram deligunt, quam magna cum dote Zenobio desponsare tractauerant. Quam rem vt Zenobius compertam habuit, protinus in Theodori Antistitis sinum gremiumque confugit, mentem suam ac desiderium feruendi Deo, seque totum ei insinuans. Quocirca etiam Zenobium sanctus Antistes vnico ac singulari affectu diligebat, neque illum tempore vllò, quoad licuit, à suo latere diuelli passus est.

*Fugit sibi
preparatas
magnificas
nuptias.*

Ac primùm quidem eum Clericum, deinde Canonicum Cathedralis ecclesiæ, postremò Subdiaconum ordinauit. Cuius vita cum & religione in Deum, & charitate in homines indies excresceret, semperque seipsa fieret auctior, Archidiacono Florentino per id temporis vita functo, Zenobius, Theodoro Episcopo instituente, vicem illius sortitus est, anno ætatis suæ tricesimo secundo: quo anno Synodus illa Episcoporum ferè omnium Arrianorum apud Ariminum celebrata est. Quo tempore, cum penè omnes ecclesiæ toto orbe sub nomine pacis Constantij Regis Arrianorum consortio polluerentur, essetque multitudo non parua hæreticorum in ciuitate Florentiæ, vir Dei Zenobius, diuini verbi disseminator, & hæreticorum fortissimus oppugnator effectus, aduersus illos quotidianis vel prædicationibus, vel fortissimis disputationibus acriter insitebat. Verùm, anno post illius promotionem elapso, Constantius Arrianus Imperator moritur, & ad imperium Iulianus execrabilis tyrannus sublimatur. Tum verò Zenobij quoque summa virtus enituit. Nam illius perfidiæ impietatem, ingentemque nequitiam publicis & priuatis prædicationibus increpare non verebatur: & non modò commissas non perdebat oues, verùm etiam ex paganis & hæreticis plures quotidie Christi Ecclesiæ adiungebat.

*Ordinatur
Canonicus
Florentinus.*

*Fortiter prædicat
contra
Arrianos.*

CAETERVM cum per dies fama eius magis magisque inualesceret, mortuo iam tyranno, cum & vir sanctus Ambrosius ad Episcopatum Mediolanensem esset assumptus, iussit Zenobium Damasus Pontifex ad se acciri. Qui, quoniam obedientissimus erat, vnà cum Ambrosio, qui erat ei singulari amicitia deuinctus, ad eum concitè properauit, ac non multo post, licet renitens ac diutius reluctans, sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Sedis Apostolicæ Diaconus ab eodem instituitur.

*Euocatur
Romam à S.
Damaso Pa-
pa.*

H 2

Hinc

Mittitur Legatus Constantinepolini.

Eligitur Episcopus Florentinus.

Sanctissime vivit in Episcopatu.

Construct monasterium Pastinianense.

Obdormit in Christo.

Lib. 1. c. 3. seq.

Hinc scilicet & cum in Orientis partibus hæresis quædam exorta fuisset, ad illam sedandam, à Damaso Pontifice Zenobius Constantinopolim Legatus mittitur; hinc item & Theodoro Florentino Episcopo luce mortalium functo, cum magna inter ciues hæreticorum factione de eligendo Antistite controuersia esset nata, ad eandem comprimendam Zenobius dirigitur. Et quidem, ô virum admirabilem! Nam mox à ciuitatis eius ingressu, à cunctis tam fidelibus quam hæreticis, viris & mulieribus ad vnum mira concordia ipse fuit Episcopus acclamatus. Damascus quoque, re cognita, in eius loci Episcopum eum consecrauit, atque adeò totius Tusciæ Metropolitanum. At verò sanctus Zenobius, quanto magis à Domino exaltabatur, tanto studiosius seipsum humili cogitatione deprimebat.

CORPVS etiam longa inedia, multis vigiliis, assiduis orationibus, hispidis hirsutisq; ciliciis sub clericali habitu maiori quam vnquam castigatione macerabat, priuatis lectionibus, confessionibus, consiliis, publicis prædicationibus, atque aduersus hæreticos publicis disputationibus incumberebat. Omnes denique cathedralis Ecclesiæ prouentus, præter exiguum sui ac familiæ condecens victum, in Christi pauperes distribuebat. Sed & parētibus suis à corpore migrantibus, quæcūque sibi hæreditario iure debebantur, vendita in pauperes erogauit, præter eas possessiones, quas apud Pastinianum habebat, agri Florentini, diocesis verò Fesulanæ locum. Quas uti non vendidit, ita amplo ibidem constructo cœnobio duodenarium in eo numerum monachorum instituit, qui septi claustris vitæ sub Abbate cœnobiticam ducerent; ac sic tandem, cum complures discipulos perfectæ conuersationis ad Christum præmississet, certus quod talenta sibi credita minimè abscondisset, lætus mortem adspexit, annorum ferè nonaginta, 8. Kal. Iunii, anno ab Incarnatione Domini 424. Pontificatus Innocentij primi anno 8. Imperij verò Honorij & Theodosij anno 10.

VITA S. AVGVSTINI PRIMÏ ARCHIEPISCOPI Anglorum, ex hist. Ecclesiast. V. Bedæ.

ANNO ab Incarnatione Domini quingentesimo octuagesimo secundo, Mauricius imperium suscipiens, viginti annos

annos tenuit. Cuius anno decimo Gregorius Pontificatum Apostolicæ Sedis sortitus, anno quartodecimo eiusdem, aduentus verò Anglorum in Britanniam anno circiter centesimo quinquagesimo, misit seruum Dei Augustinum, & alios plures cum eo monachos timentes Deum, prædicare verbum Dei genti Anglorum. Erat eo tempore Rex Edilbertus in Cantio potentissimus, qui ad confinium vsque Humbri fluminis maximi, fines imperij tetenderat. Est autem ad Orientalem Cantij plagam Tanetos insula non modica. In hac ergo applicuit seruus Dei Augustinus, & socij eius viri, ferme quadraginta. Acceperunt autem, præcipiente B. Papa Gregorio, de gente Francorum interpretes, & mittens Augustinus ad Edilbertum, mandauit se venisse de Roma, ac nuncium ferre optimum, qui sibi obtemperantibus æterna in cælis gaudia, & regnum sine fine cum Deo viuo & vero futurum, sine vlla dubietate promitteret. Qui audiens, manere illos in ea, quam adierant, insula, & eis necessaria ministrari, donec videret quid eis faceret, iussit. Nam & antea fama ad eum quoque Christianæ religionis peruenerat, utpote qui & vxorem haberet Christianam de gente Francorum, nomine Bertham. Quam ea conditione à parentibus acceperat, ut ritum fidei & religionis suæ cum Episcopo Luidhardo inuiolatum seruare, licentiam haberet.

POST dies ergo aliquot venit ad insulam Rex. At illi diuina virtute præditi veniebant, Crucem pro vexillo ferentes argenteam, & imaginem Domini Saluatoris in tabula depictam: litaniasque canentes, pro sua simul & eorum ad quos venerant salute Domino supplicabant. Vbi cum ad iussionem Regis residentes, verbum ei vitæ, vnà cum omnibus qui aderant eius omnibus, prædicarent; respondit ille, dicens: Pulchra sunt quidem verba & promissa quæ adfertis: sed quia noua sunt, non possum his assensum tribuere, relictis eis quæ tanto tempore cum omni gente Anglorum seruaui. Verum quoniam huc de longè peregrini venistis, & ut ego videor mihi perspexisse, ea, quæ vos optima creditis, nobis quoque communicare desideratis, nolumus molesti esse vobis, quin potius benigno vos hospirio recipere. Dedit ergo eis mansionem in ciuitate Dorouernensi, quæ imperij sui totius erat metropolis, eisque cum administratione victus temporalis, licentiam quoque prædicandi adiecit. At verò illi mox inceperunt Apostolicam primitiæ Ecclesiæ vitam imitari: orationi

Quo tempore S. Augustinus sit missus in Angliam.

En quantum donū sit fides.

ingredies vir sanctus cœnobium suū in Angliam prælatum Crucem, & imaginem Christi cum canunt Litanas.

Datur ei libertas à Rege prædicandi Christianis.

tionibus videlicet assiduis, vigiliis, ac ieiuniis seruiendo, verbumque vitæ, quibus poterant, prædicando, & cuncta huius mundi velut aliena spernendo. Nec mora. Crediderunt nonnulli, & baptizabantur, mirantes simplicitatem innocentis vitæ, ac dulcedinem doctrinæ eorum cælestis.

*Conuertuntur
per eum nonnulli.*

*Item & ipse
Rex.*

*Ordinatur
S. Augustinus
in Archiepiscopum.*

*Mittuntur ei
à S. Gregorio
plures coopera-
tores.*

ERAT autem prope ipsam ciuitatem ad Orientem in honore S. Martini antiquitus facta ecclesia, dum adhuc Romani Britanniam incolerent, in qua Regina, quam Christianam fuisse prædiximus, orare consueuerat. In hac ergo & ipsi conuenere primo, ibique psallere, orare, Missas facere, prædicare, & baptizare cœperunt, donec Rege ad fidem cōuerso, maiorem prædicandi per omnia, & ecclesias fabricandi vel restaurandi licentiam acciperent. Qui, ubi etiam ipse inter alios delectatus vita mundissima Sanctorum, & promissis eorum suauissimis, quæ vera esse miraculorum quoque multorum ostensione firmauerunt, credens, baptizatus est, cœperunt plures quotidie ad audiendum verbum confluere, ac, relicto gentilitatis ritu, vnitati se sanctæ Christi Ecclesiæ sociare. Atque interea vir Domini Augustinus venit Arelas, & ab Archiepiscopo eiusdem ciuitatis Æthereo, iuxta quod iussa sancti Patris Gregorij acceperat, Archiepiscopus genti Anglorum ordinatus est. Vnde reuersus in Britanniam, misit continuo Romam Laurentium Presbyterum, & Petrum Monachum, qui beato Pontifici Gregorio gentem Anglorum fidem Christi accepisse referrent, simul & de iis, quæ necessaria videbantur, quæstionibus eius consulta flagitarent, sicut & congrua quæstionibus responsa recepit.

QUI etiam idem Papa Gregorius Augustino Episcopo, quia suggererat ei multam quidem sibi esse messem, sed operarios paucos, misit cum præfatis legatariis suis plures cooperatores, in quibus præcipui erant Mellitus, Iustus, Paulinus, Rufinianus, & per eos generaliter vniuersa quæ ad cultum erant, ac ministerium ecclesiæ necessaria, vasa videlicet sacra, & vestimenta altarium, ornamenta quoque ecclesiarum, & sacerdotalia vel clericalia indumenta, sanctorum etiam Apostolorum ac Martyrum reliquias, nec non & codices plurimos. Ad hæc quoque anno Dominicæ incarnationis sexcentesimo quarto, Augustinus ordinavit duos Episcopos, Mellitum videlicet & Iustum: Mellitum quidem ad prædicandum prouinciæ Orientalium Saxonum, quorum metropolis Londonia ciuitas est; Iustum verò in ipso Cantio, in ciuitate Dorouerni, quam

gens

gens Anglorum à primario quodam illius, qui dicebatur Rotchester, cognominat. Ac sic denique defunctus est Deo dilectus Pater Augustinus, & positum corpus eius foras iuxta Ecclesiam beatorum Apostolorum Petri & Pauli, quæ necdum fuerat perfecta, nec dedicata. Vnde & mox, vt dedicata est, intrò illatum est, & in porticu illius Aquilonari decenter sepultum: in qua etiam sequentium Archiepiscoporum sunt corpora tumulata. Scriptum verò est in tumba eiusdem Epitaphium huiusmodi: Hic requiescit Dominus Augustinus, Dorouernensis Archiepiscopus primus, qui olim huc à beato Gregorio Romanæ vrbs Pontifice directus, & à Deo operatione miraculorum suffultus, & Edilberthum Regem, & gētem illius, ab idolorum cultu ad fidem Christi perduxit, & completis in pace diebus officij sui, defunctus est septimo Kalendas Iunij; eodem Rege regnante.

*Quiescit in
Domino.*

Eius Epitaphium.

VITA S. VRBANI PONTIFICIS ROMANI, ex Io. Maldonato Hispano.

XXV. MAII.

VRBANVS pontifex Romanus, qui Calixto successit, vixit * Quiritij sanguinis sanctitate ac doctrina singulari fuit. Multos ad veræ fidei cultum mortales traduxit, & in his Valerianum virum nobilem Cæciliæ sponsum, atque Tyburtium Valeriani fratrem: qui duo fratres constanter martyrium perulere. Fuit & Cæcilia eundem exitum sortita domo prius paterna Deo per Vrbanum dicata. Is fuit Urbanus autor, fundos & prædia à cultoribus Christi recipiendi: vectigalia inde exacta, in sacrorum ministros diuidendi. Idem instituit, vt vasa, quæ pertinent ad sacra, fierent aurea, vel argentea: vel si minus facultates Ecclesiæ suppetere, stannea. Demum ab Almachio vrbs præfecto tentus, cum ab instituto Christi reuocari non posset, martyrio consumptus est, & via Tyburtina tumularus.

** hoc est, Romanus, à Quiritino scilicet, id est, Remulo primo rege.*

DE FESTO SANCTISSIMÆ TRINITATIS,

partim ex D. Augustino, partim ex D. Athanasio.

FIDES quam sancti Patriarchæ atque Prophetæ ante Incarnationem Filij Dei diuinitus acceperunt, quam etiam

D. Aug. de fide ad Petrū, lib. I c. I.

Fide Trinitatis trinitatis

etiam ab ipsis
Patriarchis
& Prophe-
tis.

sancti Apostoli ab ipso Domino in carne posito audierunt & Spiritus sancti magisterio instructi non solum sermone prædicauerunt, verum etiam ad instructionem saluberrimam posteriorum scriptis suis inditam reliquerunt, vnum Deum prædicat, & simul tamen Trinitatem, id est, Patrem & Filium & Spiritum sanctum; ita ut Trinitas vera non esset, si vna eademque persona diceretur Pater & Filius & Spiritus sanctus. Si enim, sicut est Patris & Filij & Spiritus sancti vna substantia, sic esset vna persona, nihil omnino esset, in quo veraciter Trinitas diceretur. Et rursus, Trinitas quidem esset vera, sed vnus Deus Trinitas ipsa non esset, si, quemadmodum Pater & Filius & Spiritus sanctus personarum sunt ab inuicem proprietate distincti, sic fuissent naturarum quoque diuersitate discreti. Sed quia in illo vno vero Deo Trinitate, non solum quod vnus Deus est, sed etiam quod Trinitas est, naturaliter verum est, propterea ipse verus Deus in personis Trinitas est, & in vna natura vnus est.

Sicut Deus
in personis est
Trinitas, ita
in natura
est vnus.

Symbolum
D. Athana-
si:
Fides Tri-
nitatis omni-
no ad salutem
necessaria
in diuinis
nihil est crea-
tum.

PER hanc vnitatem naturalem totus Pater in Filio & Spiritu sancto est: totus quoque Spiritus sanctus in Patre & Filio. Nullus horum extra quemlibet ipsorum est: quia nemo alium aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate: quia nec Filio nec Spiritu sancto, quantum ad naturæ diuinæ vnitatem pertinet, aut anterior, aut maior Pater est; nec Filij æternitas atque immensitas velut anterior, aut maior, Spiritus sancti immensitatem æternitatemque aut præcedere aut excedere naturaliter potest. Itaque quicumque vult saluus esse, ante omnia opus est ut teneat Catholicam hanc fidem: quam nisi quisque integram inuiolatamque serauerit, absque dubio in æternum peribit. Fides scilicet Catholica hæc est, ut vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitatem veneremur, Neque confundentes personas, neque substantiam separantes. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti. Sed Patris & Filij & Spiritus sancti vna est diuinitas, æqualis gloria, coæterna maiestas. Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus. Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus. Immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus. Æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus. Et tamen non tres æterni, sed vnus æternus, sicut non tres increati, nec tres immensi, sed vnus increatus, & vnus immensus.

SIMILITER omnipotens Pater, omnipotens Filius, omni-
nipo

nipotens Spiritus sanctus. Et tamen non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens. Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus. Et tamē nō tres Dij, sed vnus est Deus. Ita Dñs Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus. Et tamen non tres Domini: sed vnus est Dominus. Quia sicut sigillatim vnamque personam Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate compellimur, ita tres Deos aut Dominos dicere, Catholica religione prohibemur. Pater à nullo est factus, nec genitus. Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus. Spiritus sanctus à Patre & Filio, nō factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens. Vnus ergo Pater, non tres Patres, vnus Filius, nō tres Filij, vnus Spiritus sanctus, nō tres Spiritus sancti. Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus, sed totę tres personę coęternę sibi sunt & coęquales: Ita ut per omnia, sicut iam dictum est, & vnitas in Trinitate, & Trinitas in vnitatem veneranda sit: cui sit honor, potestas, & imperium in seculorum secula Patri & Filio & Spiritui sancto, Deo trino & vno.

Nullomodo
licet dicere
tres Deos
aut tres Do-
minos in di-
uinis.

In Trinitate
nihil est prius
aut posterius.

VITA S. ZACHARIÆ EPISCOPI VIEN-
nensis martyris, ex Breviario item Viennensi.

XXVII. MAII.

TEMPOR E illo quo post corporeū saluatoris aduentum exortus in tenebris sol ipse iustitiæ, splendor fidei, illuminare occidentalium plagam ceperat, & in omnem terram Euāgeliorum sonus exiuit, in regionibus istis Apostolorum prædicatio declarauit, id est sub Traiano imperatore crudelissimo genere Hispano, primū Crescentē Pauli discipulū Vienna ciuitas Gallorū habere meruit doctorem. Cuius fide ac virtute, plurimi de gentibus ad Christum conuersi sunt. Cūque per aliquot annos ibi resideret: ordinauit pro se venerabilem virū sanctum senem Zachariam episcopū: Ipse verò in Galaciam rediens: persecutionem gentium expauescens: memorans saluatoris dictum, *si vos persecuti fuerint in ista ciuitate fugite in aliam*. Sanctus igitur Zacharias (ut diximus) ordinatus episcopus: verbum domini gentibus prædicabat, habitans extra mœnia vr̄bis in domo cuiusdam viduę præfecti ancillæ Fuscina nomine iam Christianæ. Et veniebant ad eum plurimi ex populo: & docebat eos secretè dicens: *Credite in Iesum filium Dei*

S. Crescentis
Papa's discipulus.

S. Zacharias
ordinatus e-
piscopus.

Eius doctrina
& progressus.

Domini nostri: quia ipse est creator & saluator omnium rerum. Et credentes baptizabantur. Igitur cum iam multos ad fidem Sanctæ Trinitatis instrueret: subito à præfide urbis Pompeio rapitur, atque vinctus ad templum quod superiacet civitati perducitur. Cumque introgressus fuisset: videns ibi ante simulacrum Martis ornamenta aurea, subridens ait: *Ista ornamenta pauperibus melius poterant erogari: quam ante conspectum idolorum appendi.* Respiciensque ad idolum dixit: *Destruat te dominus & saluator noster Iesus Christus.* Ad hanc enim vocem subito locus in quo simulacrum erat non comparuit. Præses itaque & omnes templorum pontifices hæc videntes vehementer turbati, dixerunt ei. *Quis dedit tibi hanc potestatem, ut deos nostros destrueres?* Sanctus Zacharias respondit, *Filius dei qui seculum renouavit perditum.* Et cum sacrificare deo Marti noluisse: sed prædicationibus & verbis præfectum & templorum pontifices confudisset, irati vehementer subito iniicientes manus in eum & eicientes extra ædem publicam, calcibus obtundentes, obseruabant eum. Ac mane facto, dum traheretur per portam triumphalem quæ nunc Gratiana appellatur, ad australem plagam prope urbis mœnia, gratias agens & dicens *Domine ne statuas illi hoc peccatum,* omnes unanimiter illum lapidibus obruunt. Sicque gloriosus vir exemplum beati protomartyris Stephani secutus, post mortem sui certaminis non est à pio Domino destitutus: qui dedit illi caput antiqui serpentis contere; dum fideliter studuit in mandatis eius decertare. Et ideo sancto corpore relicto feris & auibus, abiit Pompeius. Paucis etiam id temporis Christianis: ipsisque propter gentilium furorem sanctum martyrem humare metuentibus, sed tamen diuina pietate & misericordia commoti, nocte in arca saxea recondunt ubi proprium cruorem fuderat in altam foueam: usque in hodiernum seruatur.

Eius martyrium, mors & sepultura.

VITA S. GERMANI EPISCOPI PARI-
sienfis, ex Fortunato Episcopo Pictaunorum.

XXVIII. MAII.

*S. Germani
genus.*

BEATVS Germanus Parisiorum Pontifex, territorij Augustodunensis indigena, patre Eleutherio, matre Eusebia, honestis honoratisque parentibus procreatus est. Hic in-

tra

tra terni lustri spatium mox à beato Agrippino Diaconus instituitur, & sequenti triennio Presbyter. Dehinc etiam à venerabili Pontifice Nectario Abbas ad S. Symphorianum merito dignus adsciscitur. Vbi quanta abstinentia vixerit, quantisque vigiliis continuando durauerit, nemo dignè enarrabit. Certè quibus illic elemosynis profusus extiterit, vel illa res vna testis est, quòd cum iam reliquis rebus pauperibus erogatis, nec panis ipse resideret quatenus Fratres reficeret, insurgentibus aduersum se illis retrudens se in cellulam, amare fleuit & doluit, donec inter hæc, ipso orante, quædam Anna nobilis matrona duorum cum panè saumatorum dirigit onera, sed & sequenti die, cum annona destinavit, plena nihilominus carpenti vehicula, ita vt exinde monachi, cum satiaretur cibo, terreretur quoque miraculo. Cuius bonis operibus inflammatus Episcopus, sanctum virum neque ista recusantem, quem etiam prædicabant dæmonia, in custodiam tamen trussit. Cui fateor, nutu diuino aperiebatur ergastulum; sed non hinc egrediebatur, nisi supplex & Episcopalis daretur benedictio. His itaque celeberrimis officiis, non desit prædicandis manifestari miraculis. Sed & reuelationum suarum quoque nemo scrutator introeat.

ET ENIM & ante quatuor ferè annorum curricula, ipsa etiam episcopatus sui causa ei non est abscondita. Nempe positus in sopore inspicit à quodam sene clauis sibi portæ Parisiacæ porrigi. De quo interrogans, quid hoc fieret; accepit responsum, vt saluos eos faceret. Vnde & post, ciuitatis Episcopo decedente, dum præcellentissimo Regi Childeberto occurrisset, in eius electione mox effectum illa vox celestis promeruit. Qui quidem ordinatus Pontifex, qualem quantumque se gesserit, hoc expedire lingua mortalis non sufficit, quoniam supra hominem fuit omne quod edidit. Cuius si exsequamur miraculorum singula quæ suis gestis in præsentibus floruerunt vita, hæc sine fine sint cæpta, nec esset modus in pagina; quia quacumque Pontificis se conuertit præsentia, nulla morborum generibus defuit medela. Porro tanta virtus verborum ab ore eius rotabatur, dum prædicabat in populo, vt omni literaturæ nasceretur stupor, & in commune generalis compunctio, atque omnino ex ore dicentis crederes quòd verba sancto formarentur ab Angelo. Ad hæc & equitans in itinere, semper de Deo aliquid aut verbo contulit, aut cantauit,* Cuius nudo capite dicens, etiam si nix aut imber vrgeret.

Quæ in elemosynas profuderat, impetrat cõpensari miraculo.

Retruditur iniuste ab Episcopo in carcerem.

Eligitur Episcopus Parisiensis.

** Id est, preces horarias.*

*Curat sibi sem-
per aliquid le-
gi ad mensam.*

*Maiorē par-
tē noctis ple-
runque ducit
insomnem.*

*En verū pa-
torem.*

*Migrat ad
Christum.*

*Flaruit in Lu-
pus anno 18.*

*S Maximini
praclariss. mi-
norales.*

vrgeret. Quin & cum venit ad mensam, confestim recitans adfuit minister diuina colloquia, vt inter cibi fercula animi pastus alimento plus saturaretur cnuuiua? nullumque tempus interpolans erat, quo non aut aliis prodesset, aut non ipse proficeret.

DENIQUE cum panē incredibiliter dicitur hoc quod scitur, tertia noctis hora ingrediens ecclesiam, non est egressus vltierus psallentium ab ordine, donec clarescente iam die, decantatus solenniter Cursus vniuersus consummaretur ex Canone. Tum verò si domum regrederetur fatigatus ætate vel frigore, aut illata eum diuersorum inquietabat suggestio, aut certè ab ipso requirebatur vbi præberet suffragium, vt prorsus ad requiem reclinanti vel paululum de querelis occurrentium afflictorum, vel pauperum, crux pararetur in lectulo, postponens suas iniurias, ne videlicet suggerentem premeret illata necessitas, paratus pro misericordia, semper currens pro venia Pater & pastor populi, ad se alienas causas transfrens & querelas, aut pro parte mitigabat dolores compatiens, aut, quantum posset, ex toto curabat corde subueniens. In tantum autem sacris amplificatus prouectibus, etiam diem beati sui transitus prædixit, atque ita prorsus vt subdimus. Ante aliquot dies vocans ad se Notarium, imperat in cubiculo supra lectum suum scribere hoc tantummodo, Quinto Calendas Iunias, omnibus nescientibus quid hoc esset: quod post tamen eius discessus de seculo manifestauit. Neque enim hoc ei Dominus sibi familiari animæ abscondere pertulit. Denique eadem die, post peractum prælium, beatus migravit ad Christum, ferè octogenarius, per orbem mirandis actibus Apostolis aggregandus.

VITA S. MAXIMINI EPISCOPI

Treuerensis, ex ea qua scripta est per Lupum.

XXIX. MAII.

MAXIMINVS, vrbis Aquitanicæ Pictauorum indigena, clarissimis est ortus natalibus. Siquidem antiquam prosapiam à Maioribus Senatorij Ordinis deductam, eius parentes sortiti, Maxentium atque hunc Maximinum felici auspicio procreârunt. Quibus nobiliter educatis, sacris quoque pariter literis instructis, sicut processu temporis Pictauorum ecclesia Maxentium sibi vendicauit Pontificem, ita Maximinus.

minus, diuino instinctu, genitale solum relinquens, atque in Belgicam Galliam commigrans, in Treuironum vrbe spectati præfulis Agritij magisterio se informandum submisit, ac tandem Agritio decedente, à vicinis Episcopis Pontificali est excellentia sublimatus. Quo quidem officio quàm strenuè sit functus, summi auctoris Hieronymi testimonio, qui aut contemporalis ei, tamen si puer fuit, aut proximè illius ætatem accessit, licet agnoscere. Nanque is in præclaro Chronicæ opere, cum à secundo anno Constantini, Constantij, atque Constantis Augustorum, Arrianam impietatem præfati Constantij Regis fultam præsidio, declarasset, paucis interiectis, sexti anni res memorabiles notaturus, Maximinus, inquit, Treuironum Episcopus clarus habebatur.

VB i fanè, si quis inspiciat insaniam Arriani Principis tum quàm maximè efferbuisset, facile intelliget, persecutionibus, quæ vulgè veris importabantur Præsulibus sanctum quoque Maximinum alacriter participatum. Atque adeò hic est, à quo (vt idem B. Hieronymus inquit) Athanasius quoque Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus, cum à Constantio quereretur ad pænam, honorificè est susceptus. Atque o virum beatissimum, summisque Principibus Ecclesiæ meritò coequandum! Qui quanto studio pro conseruanda integritate fidei excubarit, etiam tunc demonstrauit, cum Agrippinæ Sinodali euocato conuentu, Euphratam Episcopum hæretica prauitate corruptum, cum his qui frequentes, conuenerant Pontificibus, gradu mouit, Ecclesiastica vsus censura. Sed & audi miraculum. Erat eisolennis consuetudo, Sanctorum lustare memorias, eorumque opem summis precibus flagitare. Cuius rei gratia cum Romam tenderet, opinatissimum Confessorem Martinum conuenit, sicque iuncti Summi Pontifices, diuinis rebus intenti, laborem itineris non sentiebant. Illis itaque in vltiora progredientibus, ecce fortè asellum, qui sarcinas beatorum ferebat, vsus offendit, eumque protinus deuorauit. Hic verò Maximinus in nomine Domini ferre imperauit, vt, quia iumentum non abegerat, sed consumpserat, ipsa iumentum onus assumeret. Et mira res est. Illa euestigio successit oneri, & quoad reuersi ad locum, qui Vrsaria villa dicitur, deuenirent, subuectioni mansuetissimè est famulata: ibi denique à sancto viro pristinam vagandi potestatem recepit, licentia quenquam lædendi tantum erepta.

QVIN etiam, quia boni suo sumper delectantur confortio, S.

Creatur Episcopus Treuironensis.

*Habere mere-
tur hospitium
magnis illis
Athanasium*

Deponit Euphratam Episcopum Arrianum.

*Proficiens
cum S. Marti-
tino. Romam,
vsus cogit
ad sui obsequium.*

tio, S. Maximinus B. Martinum Treuironum urbem secum coëgit inuifere, atque ita suo populo duplicatâ benedictionis reuexit commercia. Ibi quoque Martinus spiritualem sibi filium Lubentium Maximino erudiendum commisit. Cuius ille parens voluntati, & eum sacris instruxit literis, & imposito quoque gradu Presbyterij, in vico, cui Cubrino vocabulum est, præfecit. Ipse autem piè memor propinquorum, patriam repetiuit: suorumque vsus contubernio, non multo post ibi vita excessit, sanctorumque laborum suorum fructum cumulatâ mercede à Domino est consequutus. Porrò succedens in Episcopatum Paulinus, eum ab Aquitania, vbi situs fuerat, reuexit, apertissimè Deo pro Treueris contra Aquitanos crebris coruscationibus tonitruisque pugnante.

*Decidit v r
sanctus ex had
vita.*

DE S. PETRONILLA VIRGINE,

ex Ordinario nouo.

XXXI. MAII.

PETRONILLA, S. Petri filia, virgo forma corporis eximia, sed animi pulchritudine multo præstantior fuit: quæ ægrota cum esset, à beato Petro quaesitum est, cur, qui alienos sanaret, filia suæ sanitatem non restitueret? Respondit, Quia sic expedit ei. Verumtamen, vt nemini de sua potestate dubitandi locum relinqueret, eam surgere iussit è lecto, & conuiuis ministrare. Quæ paulo post in eundem morbum recidens, ex eo cum aliquando conualuisset, eius fama commotus, ne visam quidem Flaccus Comes adamauit, enixèque contendit vt sibi daretur in matrimonium. Petronilla autem, intelligens virginitati suæ, quam Iesu Christo dicarat, ab acerrimo humani generis hoste patari insidias, sumpto sibi tridui spatio ad deliberandum, totum illud tempus in ieiuniis & oratione consumpsit, assiduè petens à cælesti sponso, ne sancto proposito suo vim adferri pateretur. Itaque subuenit die tertio virgini Deus: nam eam diuini sponsi amore flagrantem, vbi Eucharistiâ sumpsisset, ad cælestes nuptias euocauit Cuius corpus via Ardeatina sepultum, postea à Paulo primo Pontifice in basilicam Principis Apostolorum translatum est.

*Petita ad
nuptias, im-
petratis tri-
dusi inducijs,
niterea mi-
grat ad Chri-
stum.*

VITA SS. CANTI, CANTIANI, ET CANTIANILLÆ
Martyrum, ex D. Ambrosio.

XXXI.

XXXI. MAII.

HODIE beatissimorum Canti, Cantiani, & Cantianillæ naturalis est, quàm bene & iucundè tres martyres vno penè vocabulo nuncupantur. Nec mirum, si similes sunt nomine, qui sunt similes passione: *Si vna est illis apud homines appellatio, quibus apud Deum est vna vocatio.* Vniter enim vocati sunt à Domino, non interposito tempore aliter & aliter passi, sed omnes eodem ictu pariter martyrium pertulerunt. Quod quidem illis parentiua quadam à Christo affectione concessum est, vt congruerent meritis, qui vocabulis concordabant: & qui erant consanguinitate fratres, fierent etiam sanctitate germani: & quorum membra vnus coporis substantia vegetabat, eorum animas eiusdem fidei confessio coronaret. Refert autem de beatis supradictis historia, quod tēpore passionis, cum eos persecutor inquireret, ascenso vehiculo iunctis mulabus eos secedere voluisse, & cum nō longè ab vrbis mœnibus iter agerent, vnum animal de subiunctis subito corruisse, atque ita illos à persecutoribus cōprehenfos tentos ad pœnam. Quod factum quàm gloriosum sit, & à diuinitate dispositum, debemus aduertere. Semper enim Deus quos eligit, hos victores subuectione sublimi in aulam regni cælestis inducit. Nam sicut Helias curru applicato quasi ascendit ad cœlum, ita & isti vehiculo admotò ad martyrium peruenerunt: & quadriga sicut illum euexit ad requiem, ita hos portauit ad gloriam. Et quamuis illa ignea quadriga fuerit, hæc tamen inferior non habenda est quia illa vnum gestauit prophetam, hæc tres martyres sustentauit. Sed dicet aliquis: *Gloriosius est gestari quadriga ignea quàm terrena.* Nec hoc planè de fuit sanctis viris. Nam sicut Heliam ignea quadriga portabat, ita & martyres fides ignea iam ferebat. Ferebat, inquã, illos Christus, qui lumē est, qui ignis est, de quo scriptū est: *Dominus noster ignis consumens est.* Ergo cum beatos, de quibus loquimur, persecutor vrgeret, vehiculum cōscenderunt. Qua causa? Vt fugerent? Absit. Non vt fugerent, sed vt ad martyrium citius peruenirent: non vt latitarent, sed vt Christianos se cūctis trāseuntibus manifestius approbarent. Cæterum occultius inter plures in ciuitate late-re potuerāt, tutius per diuersa singuli fugæ præsidium cōmendare. At verò vbi quis congregatione habita stratis vehiculis, apparatu disposito, per aggerē publicū egreditur, illic nō fuga dicēda est sed profect⁹ est. Sancti enim viri, hoc facto velut in triumphum

*Helias & ho-
rum Sancto-
rum compa-
ratio.*

triumphali curru positi contestabantur, dicētes: *Ecce persecutor, ecce proficiscimur, ecce præcedimus, quid resides? quid moraris subsequere nostra vestigia. Nolumus enim videri inuiti ducti ad poenam, qui præcedere nos profitemur ad gloriam.*

DE FESTO SACRAMENTI ALTARIS,

ex *D. D. Thoma, Ambrosio, Hilario, Cyrillo Hierosol.*

& *Chrystomo.*

** D. Thomas Aquinas o-
pusculo 57.
Singularissi-
mum Dei be-
neficiū Sa-
cramentum
Altaris*

IM M E N S A diuinæ largitatis beneficia exhibita populo Christiano, inestimabilem ei conferunt dignitatem. Neque enim est aut fuit aliquando tam grandis natio, quæ habeat deos appropinquantes sibi, sicut adest nobis Deus noster. Unigenitus siquidem Dei Filius, suæ diuinitatis volens nos esse participes, nostram naturam assumpsit, ut homines deos faceret, factus homo. Et hoc insuper, quod de nostro assumpsit, totum nobis contulit ad salutem. Corpus scilicet suum, pro nostra reconciliatione, in ara crucis hostiam obtulit Deo Patri; sanguinem suum fudit in pretium, simul & lauacrum: ut redempti à miserabili seruitute, à peccatis omnibus mundaremur. Quin etiam ut tanti beneficii iugis in nobis maneret memoria, corpus suum in cibum, & sanguinem suum in potum sub specie panis & vini sumendum fidelibus dereliquit. Atque ô Pretiosum & admirandum conuiuium, salutiferum, & omni suauitate repletum. In ipso namque panis & vinum in corpus & sanguinem Christi substantialiter conuertuntur, ideoque Christus Deus & homo perfectus sub modici panis specie continetur. Manducatur à fidelibus, sed minime laceratur: quinimo, diuiso Sacramento, sub qualibet diuisionis particula integer perseuerat. Sed & nullam etiam Sacramentum est isto salubrius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, & mens omnium spiritualium charismatum abundantia impinguatur.

*Nota: Chri-
stus mandu-
catur, sed non
tamen lace-
ratur.*

*Sacrificium
Altaris of-
feritur pro
vniuersis & do-
finitis.*

O F F E R T V R in Ecclesia pro viuīs & mortuis, ut omnibus profit quod est pro salute omnium institutum. Suauitatem denique huius Sacramenti nullus dignè exprimere sufficit, per quod spiritualis dulcedo in suo fonte gustatur, & recolitur memoria illius, quam in sua passione Christus monstrauit, excellentissimæ charitatis. Vnde ut arctius huius charitatis immensitas fidelium cordibus insingeretur, in vltima cœna, quando Pascha cum discipulis celebrato transiturus

erat

erat de hoc mundo ad Patrē, hoc Sacramentum instituit, tanquam passionis suæ memoriale perenne, figurarum veterum impletium, miraculorumque ab ipso factorum maximum, & de sua cōtristatis absentia solatium singulare. * Sed tu fortè dicis: *Ille panis est vsitatus. Sed nequaquam. Sed panis iste, panis est ante verba Sacramentorum: vbi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi. Hoc igitur adstruamus, quo modo potest, qui panis est, corpus esse Christi, consecratione. Cōsecratio igitur quibus verbis est, & cuius sermonibus? Domini Iesu. Nam reliqua omnia quæ dicuntur, laus Deo deferatur, oratione petitur pro populo, pro Regibus, pro cæteris: vbi venit ut conficiatur venerabile Sacramentum, iam non suis sermonibus Sacerdos, sed vtitur sermonibus Christi. Ergo sermo Christi hoc conficit Sacramentum. Quis sermo Christi? Nempe is quo facta sunt omnia.*

** D. Ambrosio
lib. 4. de Sa-
cramentis,
cap. 4.*

*Sacramētum
conficitur ver-
bis Christi.*

I V S S I T Dominus, & factum est cælum: iussit Dominus, & facta est terra: iussit Dominus, & facta sunt maria: iussit Dominus, & omnis creatura generata est. Vides ergo quàm operatorius sit sermo Christi. Si ergo tanta vis est in sermone Domini, ut inciperent esse quæ non erant; quanto magis operatorius est, ut sint quæ erant, & in aliud commutentur! Cælum non erat, mare non erat, terra non erat. Sed audi dicentem: Ipse dixit, & facta sunt; ipse mandauit, & creata sunt. Ergo tibi ut respondeam, non erat corpus Christi ante consecrationem; sed post consecrationem dico tibi quòd iam corpus est Christi: ipse dixit, & factum est * Non enim humano aut seculi sensu in Dei rebus loquendum est; sed quæ scripta sunt, legamus; & quæ legerimus, intelligamus, & tunc perfectæ fidei officio fungemur. De naturali enim in nobis Christi vnitate quæ dicimus, nisi ab eo discimus, stultè atque impiè dicimus. Ipse enim ait: *Caro mea verè est esca, & sanguis meus verè est potus. Qui edit carnem meam, & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo. De veritate enim carnis & sanguinis non relictus est ambigendi locus. Nunc enim & ipse Domini professione, & fide nostra, verè caro est, & verè sanguis est. Et hæc accepta atque hausta id efficiunt, ut & nos in Christo, & Christus in nobis sit. Anne hoc veritas non est? Contingat planè his verum non esse, qui Christum Iesum verum esse Deum negant.*

*Nota à simili,
quàm non sic
sermo ille fi-
guratus: Hoc
est corpus me-
um, &c.*

** D. Hilarius
lib. 8. de Trin.
ante mod.*

*Ita Christus
verè sit in Sa-
cramentis, si-
cut est verus
Deus.*

** D. Cyrillo
Hierosol. Ca-
techesis 5.*

I P S A autem beati Pauli doctrina abunde sufficere videtur, ut certam nobis de diuinis mysteriis fidem faciat, quibus di-

I

gni

gni redditi, concorporei, vt ita dicam, & consanguinei Christi facti sumus. Ipse enim clamauit, quod in nocte qua tradebatur Dominus noster Iesus Christus, accipiens panem, & gratias agens, fregit, & dedit discipulis suis, dicens: Accipite, & manducate: hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, & gratias agens, dixit: Accipite & bibite: hic est sanguis meus. Cum igitur ipse de pane pronunciauerit, ac dixerit, Hoc est corpus meum, quis audebit deinceps ambigere? Et cum idem ipse tam asseueranter dixerit, Hic est sanguis meus, quis vquam dubitauerit, vt dicat non esse eius sanguinem? Aquam olim in vinum conuertit in Cana Galilææ, quod habet quandam cum sanguine propinquitatem, & eum parum dignum existimabimus cui credamus quod vinum in sanguinem transmutarit? Ad eas nuptias, quibus corpora copulantur, vocatus, præter opinionem omnium hoc fecit miraculum, & non multo magis sic eum corpus & sanguinem suum fruenda nobis donasse persuasum firmiter habebimus, vt ea cum omni certitudine tanquam corpus ipsius & sanguinem sumamus? Nam in specie panis dat nobis corpus, & in specie vini dat nobis sanguinem: vt, cum sumptimus, gustemus corpus & sanguinem Christi, facti eiusdem corporis & sanguinis participes.

* D. Chryso-
stom. 63. ad
populū An-
tiuch. Quæ
bene præpa-
ratos oportet
accedere ad
Altare.

Nota.

En magna
dignitas no-
strum

IGITUR accedat nemo cū nausea, nemo resolutus, omnes accensi, omnes feruentes & excitati. Nam si Iudæi stantes, & calceamenta in pedibus habentes, & baculos manibus gestantes, agnum cum festinatione comedebat, te multo magis oportet esse solertem. Nam illi quidem in Palæstinam erant prodituri, & propterea viatorum figuram habebant, tu verò debes in cælum migrare. Quapropter in omnibus oportet te vigilare: nec enim parua pœna proponitur indignè sumentibus. Considera quantum aduersum proditorem indignaris, contra eos qui illum crucifixerunt: itaque considera, ne tu quoque sis reus corporis & sanguinis Christi. Illi sanctissimum corpus occiderunt, tu verò pollutâ suscipis animâ post tot beneficia. Nec enim satis fuit hominem fieri, colaphis cædi & crucifigi, verum & semetipsum nobis commiscet, & non fide tantum, verum & ipsa re nos suum efficit corpus, Quò non oportet igitur esse putiorem tali fruente Sacrificio? quo solari radio non splendidiorem manum carnè hanc diuidentem? os quod igne spiritali repletur? linguam quæ tremendo nimis sanguine rubescit? cogita quasi sis insignitus honore, quali mensa fruaris. Quod Angeli videntes horrescunt,

cunt, neque liberè audent intueri, propter emicantem inde splendorem, hoc nos pascimur, huic nos vnimur, & facti sumus vnum Christi corpus, & vna caro. Quis loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis pastor oues proprio pascit cruore? Et quid dico pastor? matres multæ sunt, quæ post partus dolores, filios aliis tradunt nutricibus. Hec autem ipse non est passus: sed ipse nos proprio sanguine pascit, & per omnia nos sibi coagmentat.

CONVENIT itaque deuotioni fidelium solenniter recollectionem tam salutiferi, tamque mirabilis Sacramenti, vt ineffabilem modum diuinæ præsentia in Sacramento visibili veneremur, & laudetur Dei potentia, quæ in Sacramento eodem tot mirabilia operatur, nec non & de tam salubri, tamque suauis beneficio exsoluantur Deo debitæ gratiarum actiones. Etsi enim in die cœnæ, quando Sacramentum hoc noscitur institutum, inter Missarum solennia, de institutione ipsius specialis mentio habeatur, totum tamen residuum eiusdem diei officium ad Christi passionem pertinet, circa cuius venerationem Ecclesia illo tempore occupatur. Vnde vt integro celebritatis officio institutionem tanti Sacramenti recoleret plebs fidelis, Romanus Pontifex Urbanus Quartus huius Sacramenti deuotione affectus, piè statuit præfatæ institutionis memoriam prima quinta Feria post octauas Pentecostes à cunctis fidelibus celebrari: vt, qui per totum anni circulum hoc Sacramento vtimur ad salutem, eius institutionem illo tempore specialiter recolamus, quo Spiritus sanctus corda discipulorum edocuit, ad plenè cognoscenda huius mysteria Sacramenti: nam & in eodem tempore coepit hoc Sacramentum à fidelibus frequentari.

* Rursum D.
Thomas Aquinas ubi
supra.

Quare hoc
Sacramentum
specialem ad
hunc habeat
memoriã præ-
e eâ qua est
Feria V. Cœ-
næ Domini.

FINIS MAII.

I 2 IUNIUS

I V N I V S.

VITA S. CAPRASII ABBATIS

Lirinensis, ex ea quæ est tomo 7. R. P. Laur. Suri.

I. I V N I I.

*S. Caprasij
nobilis prosa
pia, & mira
eruditio.*

HIT beatus Caprasius ingentius ac spectabilis genere, sed & quod laudabilius est, virtute mētis excelsus. A primæuo iuuentutis flore philosophiæ artibus imbutus, miro claruit ingenio: quam tamen mundanam tandem relinquens philosophiam, Evangelicam potius aggressus est disciplinam. Itaque in primis possessiones, & quæcunque in hoc seculo habere poterat, amore Christi contemnere, pauperibusque distribuere disposuit, omnia huius seculi concupiscibilia arbitratus vt stercora, vt Christum lucrifaceret. Inde, vt soli Deo liberius vacaret, non solum corde, sed & corpore ab hominum aspectibus & seculi conuersatione recessit, & in quadam arcta aridaque solitudine monasticam vitam ducere, solitariamque institutionem aggredi deliberavit. In qua solitudine ad tantum virtutum apicem prouectus est, vt nō solum sibiipso dux efficeretur, sed & essent qui eius exempla sectantes pariter & doctrinam, latam vitam & spatiosam, quæ ducit ad mortem, deserentes, arctam, quæ ducit ad vitam æternam, Christo auctore ingredi contēderent. Sic scilicet eius magisterio se subdidit ille Christi præsul, virtute, sacerdotio, & nomine Honoratus, Lirinensis monasterij Pater, qui postmodum Arelatenſi ecclesiæ præfuit Episcopus: cui etiā adhæsit pretiosissima illa gēma, interno splendore perspicua, beatus Venantius, eiusdem S. Honorati frater: qui ambo præfatum sanctum senem Caprasium pro suo vitæ merito, & eximie sanctitatis prærogatiua, Domino sic ordinante, tanquam patrem & ordinatorem in Domino, atque custodem suæ adhuc teneræ ætatis, elegerunt.

*Philip. s.**Vixit solitari-
us.**Tradit se in
eius discipli-
nā S. Hono-
ratus Arela-
tensis, &
eius frater.*

VNDE & sanctus senex, videns prædictos egregios duos iuuenes Christum sitientes, patriam ac parentes pro Christo velle relinquere, eorum approbās propositum, per terras mariaque eos assidue comitatus est, licet iam esset ætatis grauitate confectus. Ac denique transcursis è Nicomedia immensis

terræ

terræ marisque spatiis, vir Domini Caprasius, cum duobus regalibus gemmis. Honorato scilicet & Venantio, Cisalpinam ingressus prouinciam, talibus lampadibus fidei igne fulgentibus, sanctā insulam Lirinēsem illustravit. Et o felix virtutum magister, qui tantos ac tales meruit habere discipulos. Nempe quanti, quæso, putamus fuisse meriti, quantæ virtutis virum hunc, qui, vt ita dicam, magistrorum valuit esse Magister! Et quā felix & beata habitatio illius sanctæ Lirinensis insulæ, quæ tam præclaris est munita patronis, per Dei prouidentiam ad multorum vtilitatem, de tam longinquis ignotisque regionibus adductis! Vir ergo Domini Caprasius feruidus erat charitate, humilitate deiectus, nitissimus pietate, in spe firmissimus, modestus in incessu, obedientia promptus, abstinentia singularis, contemplatione sublimis, longanimitate fortis, orationis instantia continuus, nihil in hoc seculo consolationis quærens, nihil desiderans nisi Christum. Sanè vir iste beatus pro virtutum magnitudine tantæ fuit opinionis & famæ, vt multi sanctorum Doctorum suæ tempestatis, eius dignæ conuersationi testimonium perhiberent, ac de ipso in suis tractatibus memoriam facerent.

*Fundatur mo-
nasteriū Liri-
nense.**Catalogus
quidam vir-
tutum S. Ca-
prasij.*

IT A in primis præcipuus ille Lugdunensis ecclesiæ Antistes Eucherius in fine libri quem de Eremitæ laude conscripsit, cum de sanctis Lirinensis insulæ loqueretur, hunc virum Dei inter reliquos præcipuè nominavit, ita dicens: Hæc videlicet Lirinensis sancta insula nunc possidet venerabilem grauitate Caprasium, veteribus sanctis parem, hæc nunc habet sanctos senes illos, qui diuersis cellulis Ægyptios Patres nostris Gallis intulerunt. Hæc ille. Ita & beatus Hilarius quoque in Sermone quem funebrem in S. Honorati laudem habuit, beatum Caprasium perfectæ consummatæque grauitatis fuisse, angelicæque in insulis conuersatione degisse, describit. Denique cum beatus Caprasius annosus plurimum, grandæuusque esset atque decrepatus, & tempus suæ resolutionis instaret, apparuit ei sanctus Michaël Archangelus, atque suum felicem exitum post biduum imminere diuino nutu ei reuelavit. Porro in eius extremis conuenerunt gloriosæ & inclytæ memoriæ Sacerdotes, Faustus scilicet, Theodorus, Maximus, & Hilarius, cuius mentionem iam fecimus: qui etiam Hilarius, beati viri Caprasij conscius meritorum, suæ Pontificalis dignitatis oblitus, ad eius pedes residens, ipsiusque se orationibus commendans; vt sui memor esset, grandi cum humili-

*Insigne de eo
testimonium
Eucherij Lug-
dunensis.**Item S. Hi-
larij Arelate-
tensis.*

*Implorat Au-
tor sancti
viri opem.*

tate efflagitabat: cuius etiā intercessionis opem & nos arden-
ter imploremus, auxiliij eius beneficia poscentes; simul & illius
vitam atque mores, pro nostrā modulo virtutis, imitemur. Ad
gloriam Dei immortalis.

VITA S. SIMEONIS MONACHI TRE-
virensis, ex ea quæ est per Euerpyinum Abbatem,
eius contemporaneum.

I. I V N I I.

*S. Simeonis
genus.*

*Venit Hiero-
solymam, &
fit doctor pe-
regrinorum.*

*Fit mona-
chus in mo-
nasterio S.
Mariæ in
Bethlehem.*

VIR Dei Simeon patre Græco Antonio, matre Calabrica,
in Sicilia ciuitate Syracusana progenitus, & nobilissimis
& Christianis parentibus, Christianè est educatus. Cùm se-
ptem annorum esset, à patre, qui militaris erat, Constantino-
polim deducitur, ibique eruditissimis viris sacris literis im-
buendus traditur; cùm interea adultus videns quosdam ex
nostris partibus desiderio infatigabili currere ad sepulchrum
Domini, desiderabat & ipse pro nomine Christi peregrinus
fieri: vnde & domum, patriam, parentesque relinquens, sancto-
rum gratia visitandorum locorum Hierosolymam venit, at-
que adeò cum quodam Hilario sanctissimo viro, qui hac de
causa in Lycaonia habitabat, per septem annos quoque du-
ctor peregrinorum fuit. Iam tunc eremiticam & solitariam
vitam concupiscebat; sed quomodo inciperet, necdum per-
spectum habebat. Igitur vitas Patrum frequenter legens, in-
tellexit nullum in eremo sibi bene posse præesse, qui non prius
in monasterio didicerit subesse, nec perfectum aliquem fore in
contemplatiua, qui exercitatus non fuerit in actiua. Qua con-
solatione accepta, Bethlehem natiuitate Christi præclaram ci-
uitatem adiit, seque in monasterium S. Mariæ admitti expetiit,
quod & obtinuit.

VBI in omni monasterij districtione probatus, atque Dia-
coni officio functus, post duos annos ad aliud monasterium,
quod est situm ad radices montis Sinai, secessit: vbi & ab Ab-
bate receptus, per aliquot annos in seruitio Fratrum perman-
sit. Interea verò Fratres aliquot eius monasterij pro necessita-
tibus loci, in Occidentales partes directi, moriuntur, & nihi-
lomius tamen pecunia, cuius causa Fratres abierant, quæ de
terra Richardi Comitis Nortmannici monasterio debebatur,
ab ipso diligenter conseruatur: tantùm, vt aliquis fidelis mit-
tatur Frater, qui eam ad monasterium perferat, mandatur. Nec

mora:

mora: communi consilio id negocij famulo Dei Simeoni com-
mittitur, quippe qui præter cætera instructus etiam esset Ægy-
ptia, Syra, Arabica, Græca & Romana eloquentia. Ea verò tem-
pestate contigit Richardum abbatem nostrum, deuotionis
gratia, Hierosolymæ velle videre loca, & in diuinam disposi-
tionem. Dum iter per Antiochiam haberemus, hic famulus
Dei Simeon iunctus est nobis amicitia. Et quidem imus vnà
pariter; sed peruenientibus nobis vsque ad ciuitatem Bellegra-
dum, quæ est in confinio Bulgarorum atque Hungarorum, à
ciuitatis Principe prohibitus est nobiscum transire. Igitur
frens, & tamen Deo gratias agens, reliquit nos tristes atque
fientes. Per multas denique angustias & latronum insidias re-
uertitur vsque ad mare. Quo transito, prosperè iter faciens, per
Romam venit in Franciam, atque ita Rothomagum, quæ ciui-
tas est Nortmannorum nobilissima, S. Audoëni quoque meti-
tis præclara.

VBI cum Richardum Comitem iam mortuum comperis-
set, & de pecunia & censu, qui de terra illius pro elemosyna
suo monasterio debebatur, nullus ei responsa redderet; mœ-
stus aliquantulum non pro suo labore, sed quòd locus Sinai
frustratus esset tanta vtilitate, toto corde conuersus ad Domi-
num, quid ageret, quærit consilium. Occurrit autem animo, vt
Richardum Abbatem, nosque suos comites inuiseret: quod
& fecit. Per longum autem tempus moratus est nobiscum ir-
reprehensibiliter viuens; donec Archiepiscopus Poppo, sanctæ
Trevirensis ciuitatis strenuus prouisor, gratia orationis, Hie-
rosolymam venit, huncque famulum Dei eundo & redeundo
secum conuiatorem habuit, qui etiam ei post reditum, in suo
Episcopatu, si vellet, manendi facultatem præbuit, & liben-
tissimè concessit. Ex reuelatione itaque Dei prospectans sibi
locum idem famulus Christi, vbi solus posset vacare orationi,
in turri, quæ antea Nigra porta vocabatur, paruulum tuguriū
expetiit, vbi Dominus Præsul, præsentem Clero & populo, in fe-
stiuitate S. Andreæ illum inclusit, & quasi mortuum, vt verè
erat seculo, deuotissimè sepeliuit. Reclusus autem vir Dei, si-
lentio & multis ieiuniis attenuauit corpus suum, aliquando
solo pane, aliquando autem reficiens se aqua iafuso legumine,
ita tamen vt in nostra terra, propter infirmitatem stomachi, v-
sus sit semper modica etiam portione vini.

SED nec defuerunt quoque graues tentatoris insidiæ. Per
noctes enim audiebat rugitus leonum, vlulatus luporum,

*Collit quine
que diuersa
idiomata.*

*Russis sui Ab-
batis venit in
Franciam.*

*Venit Treue-
uiros.*

*Solemniter in
quodam re-
clusorio per
Episcopum
recluditur.*

Horrendas molestias diaboli pellit signo crucis.

Patitur & homines quosdam sibi valde infestas.

*Migrat ad Christum.
* Hoc Tritheiminus.*

grunnitus porcorum, cæterarumque bestiarum duras infestationes, quæ quasi impetum facientes vt eum deuorarent, illud rugurium, & vt verius dicam, sepulcrum immensis clamoribus replebant. Sed ipse corporalibus oculis antiquum hostem terribilissimum & multiformem adspiciens, eum oratione & signo crucis repellebat. Vnde & inimicus, cum nullatenus per se nocere illi posset, infidias aduersus Dei famulum per sua membra tetendit. Eo tempore exigentibus peccatis nostris, nimia aquarum abundantia excreuit. Eius mali causa Simeoni imputabatur ab omnibus, dicentibus eum maleficum esse, pro eius sceleribus hanc mundo cladem imminere: vt deponatur à Pontifice, populus quotidie acclamabat. Nec multo post, ex urbe Conuersus agitur, tugurij fenestras obruunt, Simeonem lapidare contendunt. Vidimus, fateor, fenestram fractam: sed athleta Christi Simeon fundatus supra firmam petram, immobilis persistebat, atq; Deo gratias reddens, pro persecutoribus cum gaudio orabat. O quantas postea cruces, quantas ibi per tulit molestias! Solum hæc nouit scrutator cordium. Interea voluuntur anni, & vir Dei resolutionem præuidet corporis sui. Denique animam sanctam hora tertia Calendis Iunij, benignissimo, cui semper seruiert, reddidit Creatori, anno millesimo quinto. Qui tantis mox coruscavit miraculis, vt * à Benedicto Papa Nono, Poppone Archiepiscopo petente, statim post mortem sit canonizatus.

DE S. ERASMO EPISCOPO ET

Martyre, ex Ordinario nouo.

II. I V N I I.

Excarnificatur S. Erasmus variis tormentis.

Tandem gloriose complet martyrium.

ERASMVS Episcopus Imperatoribus Diocletiano & Maximiniano in Campania plumbatis & fustibus cæsus, resina quoque, sulphure, plumbo liquefacto, & feruenti pice, cera oleoque perfusus, inde tamen integer & inuolatus euasit. Quo miraculo multi se ad Christi fidem conuerterunt. Itaque is iterum detrusus in carcerem, constrictus ferreis grauissimisque vinculis, inde ab Angelo mirabiliter ereptus est. Deinde à Maximiniano variis affectus suppliciis, tunicaque ærea candenti indutus, illa etiam tormenta diuina virtute superauit, atque in Campaniam profectus, plurimis & in fide confirmatis, & ad fidem conuersis, insignem martyrij palmam adeptus est.

VITA

VITA S. BONIFACII APOSTOLI

Germanorum, & Martyris, ex illa eius solenni apud R. P. Surium.

V. I V N I I.

CVM gens Anglorum, præ multis nationibus sanctorum virorum ferax & fertilis in primis esse cœpisset, inter illos etiam sanctum Bonifacium ceu luciferum quendam edidit. Qui magna parentum cura educatus, cum magnarum virtutum, pro ætatis incremento, factus esset studiosus, atque adeo etiam verbi diuini, quantum ea permisit ætas, pater primò quidem obstupuit, deinde eum quibque obiurgans, nunc minis, nunc blandimentis, ad mundi huius curas conatus est pertrahere. At puer sanctus, quanto eum pater enixius reuocabat, tanto ipse proposito suo tenacius inhæsit: simulque diuinæ moderationis iudicio factum est, vt pater repentino correptus morbo, à sua sententia discedens, puerum per idoneos homines ad monasterium, quod prisco vocabulo ADESCANCASTER dicitur, mitteret, commendans eum VVolfhardo venerabili eiusdem monasterij Abbati. Vbi cum incessabili sanctorum Scripturarum meditationi deditus, omnem regularis vitæ disciplinam sub eius, quem diximus, Abbatis gubernatione, annis non paucis sectatus esset, nec tamen illic propter doctorum virorum penuriam inexhausto suo sacras Scripturas cognoscendi desiderio posset satisfacere, permisso Abbatis & fratrum, ad monasterium quod hodièque Nutscella dicitur, se contulit, & beatæ memoriæ VVinberti Abbatis, qui tunc illi præerat, magisterio se subdidit.

I B I verò tum Grammaticæ & poësis, tum spiritualis etiam intelligentiæ optata eruditione potitus, adeo mox cœpit haberi celebris, vt, fama doctrinæ eius passim diffusa, alios etiam alliceret, vt se in eius traderet disciplinam. Verum enimvero, quia animo erat Deo deuotus & addictus, atque ab omnium hominum fauore abhorrescens, cœpit tractare seriò quemadmodum ad loca remota Christi causa emigrare posset. Qua in cogitatione cum diu, & quidem accuratè versaretur, eam tandem supradicto Abbati aperuit, qui etiã, tamen diu poscenti assensum negaret, ad extremum tamen, diuina agente prouidentia, preces eius admisit. Ita ergo peruenit ad locum qui antiquitus Anglosaxonum vocabulo dicitur *Eundenwic*: nec multo post abiit in Dorset: vbi aliquamdiu moratus, die ac

S. Bonifacius e. Iamnum puer, frustra reuocatur a p. tre suo a studio literarum.

Venit ad monasterium ADESCANCASTER.

Mirabiliter proficit in omni genere scientiæ.

Impetrat à suo Abbate quo possit peregrinari.

I 5 nocte

*Vides se nul-
lum fructum
facere posse in
Frifia & vici-
nis locis, re-
dit in An-
glum.*

*Parat se ut
eat Romam.*

*Adungitur
ei multi fecij*

*Ordinatur
Apostolus
Germanie.*

nocte debitas Deo persoluit laudes. Ea tempestate inter Carolum Francorum Principem, Frifonumque Regem Radbodum, hostilis orta dissensio, populos vtrinque perturbabat, & maxima pars Ecclesiarum Christi, quæ in Frifia ditioni Francorum subditæ fuerant, Radbodo persequente, & seruos Christi profligante, vastata & destructa erat, dæmonumque cultus, exstructis fanis, instauratus. Cuius rei indignitate permotus vir Dei, ab illis locis recessit, perueniensque Trecht, cum aliquot dies ibi fecisset, vacua spiritali fertilitate arua relinquens, ad natale solum se recepit.

IN T E R E A monasterij sui Pater migravit à vita, cum ecce omnes eum vnanimitè precantur (per id autem tempus VVinfridus dicebatur) vt pastoris erga ipsos vice fungi ne recusaret. At ille animum suum illis exponens, ait se pro Christi amore, & aliorum salute, peregrinationes meditari. Quod vt illi audierunt, summa benevolentia eius proposito assensere. Quin, vt maior accederet auctoritas, etiam loci eius Reuerendum Episcopum Danielem adiit, petens ab illo, vt eius benedictione & literis commendatitiis, Romam iturus, frui mereretur: quod & Episcopus libenter annuit. Ea igitur benedictione fretus, mox valedicens Fratibus, dat se itineri, terrarum & maris longa spatia & ignotas vias emensurus. Collecti sunt autem ad eum vndique non pauci serui Dei, eodem spiritu feruentes, cunctique vno animo quotidie Sanctorum templa inuisentes, rogabant vt diuinitus adiuti, tutius Alpium iuga superare, & Longobardorum feros animos erga se lenes sentire mererentur. Nec sunt votis frustrati suis. Nam simulatque vir sanctus venerabilem Apostolicæ Sedis Præfulèm Gregorium Secundum allocutus est, eique tum causam aduentus sui exposuit, tum Episcopi sui literas commendatitias obtulit; Pontifex sedulo cum illo deinceps sermones conferens, illicque commorantem reuerenter tractans, quascumque petiit Sanctorum reliquias, illi donauit: tum etiam per omnem Germaniam prædicandi ei munus demandans, suas ei literas tradidit.

Q U I B V S literis acceptis, profectus est inde ad Longobardorum Regem Luitprandum. A quo honorifice susceptus, aliquamdiu apud eum hospitio vsus est. Porro ab illo discedens, ardua & prærupta Alpium iuga transcendit, ignotisque Baioriorum & Germaniæ fines perustrans, in Thuringiam peruenit, accuratè explorans vbi postmodum sanctæ fidei mella colli-

colligere posset. Vbi cum dies aliquot in Thuringia hæreret, omnes interim illius prouinciæ Principes verbis spiritalibus alloquens, ad sanctam complectendam fidem & religionem inuitauit. Sacerdotes quoque, quos variis deditos flagitiis comperit, sermonibus Euangelicis ad institutionis Canonice normam correxerit. Sed & audita Radbodi Frifonum Regis morte, qui per id tempus magnam in Christianos persecutionem exercuerat, multo affectus gaudio, in Frifiam nauigauit, ibique verbi Dei semina spargens, permultos ab errore idololatriæ retraxit. Quo tempore cum venerabilis etiam VVillibrordus, Traiectensis ecclesiæ Præful buccinam cælestis doctrinæ in Frifia inflasset, eius studiis S. Bonifacius mirificè gratulans & adhærens, triennio apud illum fuit, suam illi nauans operam, tam in idolorum fanis destruendis, quam extruendis ecclesiis, cæterisque rebus diuinis exequendis.

P O S T quod temporis interuallum, venit vir Dei Bonifacius Amanaburgum, Deum vbique habens itineris sui comitem. Sanè cum ingentem populum in Frifia Christo lucrificeret, adeo vt eo, quem diximus, loco obtento, non paucos Franes colligeret, & monasteriū edificaret, is valefaciens, in Hassiam, siue Cathorum regionem, qui Saxonibus contermini sunt, profectus est prædicandi causa: vbi similiter multos conuenit, multaque hominum millia vndis salutaribus tinxit. Manabat interim longe lateque fama prædicationis eius, & credentium numero magnæ fiebant accessiones, templa instaurabantur, monasteria construebantur, cum vir beatus apud Thuringos & Carthos, siue Hessos, vidit multam quidem exstare messem, sed operarios paucos, & qui tantæ credentium multitudini instituendæ non sufficerent. Quare misit in patriam suam, acciuitque non modo viros religiosos, & multa eruditione præstantes, sed etiam feminas: in quibus præcipui fuere Burchardus, Lullus, VVilliboldus & VVinnibaldus eius frater, Vvitto & Gregorius: in feminis autem religiosis matertera sancti Lulli, Cunigildis, & filia eius Bertgitis, item Cunitrudis, Tecla, Lioba, & Vvaltburgis soror Vvilliboldi & VVinnibaldi: ex quibus S. Cunigildis & filia Bertgitis liberalibus scientiis eruditæ, apud Thuringos Magistræ sunt constitutæ, Cunitrudis missa est in Baiorianam, vt verbi diuini sementem illic faceret, Teclam apud Moganum flumen Kissingæ & Ochnofurti voluit manere, Liobam virginibus sacris apud Bischofeshemium præfecit.

*Aliquamdiu
hæret in Thu-
ringia.*

*Triennio ver-
satur in Fri-
fia cū S VVil-
librordo.*

*Tedit ad Hes-
sos & vicinos.*

*Plures euocad
ex Anglia
cooperatores
sanctos.*

*Constituta ut
cumque fide
in Germania,
iterum redit
ad Frisones.*

*Baptizatur p
eū intra bre-
uere tempus mul-
ta hominum
millia.*

*En apertis-
simè Sacra-
mentum Con-
firmationis.*

*Vir sanctus
immaniter
trucidatur.*

*Transfertur
Fuldam.*

Ac denique ad extremum sentiens vir sanctus verbi diuini femina, quæ intra Germanæ & Galliæ fines iactasset, in cordibus credentium iam germinare & crescere, nec ignorans corporis sui dissolutionem non longè abesse, constituit redire ad Frisones, quos olim quidè ad Christi religionem traduxerat, sed, fallente diabolo, quosdam ad Ethnicismi errores relapsos didicerat. Itaque nauim cum delectis ad illud iter sociis vir beatus ingressus, per Rheni alueum ad Frisonum regionem perlatus est. Vbi cum circumquaque progrediens, verbum Dei cum multa fiducia prædicaret, ecclesiasque ingenti studio extrueret, tantam gratiam contulit ei Deus, ut inter breue tempus multa virorum ac mulierum millia cum suo socio Eobano baptizaret. Aderant verò etiam ei adhuc Presbyteri tres, & totidem Diaconi, puta Vvintrugius, Vvalterus, & Adalherus, Stirbaldus, Hamuntius, & Boso. Porro Vvacarus, Gunderharus, Vvilliherus, & Adolphus professione erant monachi, eumque sequebantur. Atque hi omnes, vnanimiter cum illo laborantes in prædicatione Euangelij, meruerunt etiam palmæ martyrij esse confortes.

ET ENIM cum per laticas Frisonum terras discurrissent, & ad Bortnam fluium peruenissent, quod est in confinio eorum, quos vulgari idiomate vocat *Oester Westër reiche*, sanctus Bonifacius comitibus suis stipatus, iussit ibi tentoria figi, volens in eodem loco nuper baptizatorum sustinere aduentum, Confirmationis gratia: iam enim propinquabat dies eidem Confirmationi destinatus. Qui postquam aduenit, proh nefas, omnes illi qui haud aliter atque filij à patre expectabantur, indigni percipere gratiam Spiritus sancti, quæ illo die per sacram Confirmationem illis offerenda erat, ex amicis in hostes, & ex neophytis in lictores mutati, cum ingenti strepitu armorum ad Sanctorum castra aduolant, cum gladiis & omnis generis armatura in eos irruunt, cruentisque manibus barbara feritate eos indignè trucidant. Tandem autem cum multa celebritate & gaudio perductum est corpus sancti Martyris in Fuldense monasterium, vbi optauerat sepeliri: quo in loco per merita eius multa congrua fide petentibus obtingunt beneficia vtriusque hominis. Vixit in Episcopatu annos triginta sex. Passus verò est cum sociis suis Nonis Iunij, anno peregrinationis suæ quadragesimo, Incarnationis verò Dominicæ septingentesimo quinquagesimo quinto.

VITA

VITA S. GVDVVALI ARCHIEPISCOPI
Britanni, ex ea quæ est apud R.P. Laur. Surium.

VI. I V N I I.

SANCTVS Gudvvalus in Britannia ortus, parentes & cognatos habuit generis nobilitate insignes. Qui vbi ad viriles peruenit annos, Leuita & Sacerdos ordinatus, cœpit proderè sapientiæ, à teneris annis acquisitæ, thesauros: quin & quosdam ita veri solis radiis inflammavit, ut ipsi quoque aliis & illustrandis, & inflammandis, idonei facti sint. Factus Episcopus, quo altius in populo Dei caput extulit, eo latius de se sparsit sanctæ conuersionis odorem: & quàm diu quidem Sacerdotio functus est, opus gratiæ suæ per illum magnificè declarauit Spiritus sanctus, omni clero populoque lætante. Erat autem illi amplum patrimonium: sed ille fastidians opes & copias omnes labentis vitæ, quicquid habuit facultatum, Ecclesiæ Christi elargitus est. Cernens etiam cura pastoralis, ceu catenis quibusdam, seculo se illigari, cum primum potuit, illa se penitus expediuit. Itaque summo Pastori, & deinde idoneo substituto successori ecclesiam commendans suæ diœcesis, quoddam monasterium petiit: vbi & vitam monasticam, imò Angelicam, vixit. Erat autem monasterio illi propinquum mare.

IN cuius sinu rupem vastâ exstare videns vir sanctus, quo secretius vni Deo vacaret, illuc quoque postea se contulit, discipulos illic colligens ad centum octoginta octo. Cui sanctæ multitudini cum loci angustia ægrè sufficeret, vir beatus cum Deo tractans, magnaque Dei fretus potentia, cum mare, suo more recedens, vasta illic arenarum spatia resecta relinqueret, virga, quàm manu gestabat, certa arenis vestigia imprimens, in Christi nomine præcepit vndis, ne illa vnquam transgredierentur. Vidisses ad eas voces sancti viri indomabile pelagus mitescere, suos cohibere impetus, tumores remittere. Et certè in hunc vsque diem leges sibi præfixas mare transgredi non audet. Iam vir sanctus mundo, & omnibus quæ hic mundus offerre potest, amicisque suis valefecerat, planeque mundo crucifixus erat, atque adeo etiam animam suam perfectè oderat, nec tamen his contentus, semper perfectiora meditabatur. Itaque, communicato cum Fratribus consilio, ex illa insula peregrè constituit proficisci.

INTERIM septè apparuit nauigia, atque ea non multo post

*S. Gudvvali
genus.*

*Relicto Epi-
scopatu, in-
greditur mo-
nasterium.*

*Colligit disci-
pulos ad cen-
tū octoginta
octo.*

*Ponit indoma-
bili mari cer-
tā terminū.*

*Quærit cum
suis sedes a-
liis.*

En tunc affectus erga monachos.

post cum omnibus Fratribus ingressus, dat se itineri, denique prospero cursu omnis ille Domini exercitus ad terras quaedam delatus est. Habuerat illic Mevorus quidam, Christianæ religionis cultor, paternas sedes, sed qui indigenarum infestatione compulsus repetere nativum solum, Corniniam pacis studio se suamque domum transtulerat. Qui vbi Patrem GudVValum in eius fines ingressum audiuit, magnas planè Deo gratias egit. Atque ita scilicet confirmatus est regius ille fiscus ecclesiæ ei, quam in sua peregrinatione hic inclytus Pontifex, præclarus Eremita, & cœnobitarum Dux egregius, fundavit: vbi quoque degens, magna de se præbuit virtutum exempla præsentibus, sicut & odorem suauissimum sanctæ famæ absentibus.

Migrat vir sanctus ad Christum.

Desertur eius sacrum corpus ad Castrum Monasterioli, in Francia, & tandem Gaudanum.

O B I I T autem vir sanctus octavo Idus Iunij, in insula Plet sacro eius corpore tumulato, vbi & multo tempore conditum mansit, multis coruscans miraculis, donec postea barbaris incurfantibus, cum cōplures Britanni, relictis auribus sedibus, inexteris regiones dispersi sunt, etiam Fratres monasterij supradicti, absportato sacro corpore, mare quod Britanniam à Galliis separat, transfretantes, in Franciam peruenere: eamque perlustrantes cum sacro pignore, vnde odores mirifici fundebantur, tandem ad Monasterioli castrum appulerunt. Vbi quia non eo, quo par erat, honore afficiebatur, Arnulphus inclytus Marchio Flandiæ, multorum salutis diuinitus destinatus, Blandinum illud transferendum, curavit, vna cum reliquiis nullo precio estimandis egregij Confessoris Bertulphi: quæ translatio facta est 3. Nonas Decembris, Clotatio apud Francos sceptræ regni moderante.

VITA S. CLAVDII ARCHIEPISCOPI

Bisuntini, ex ea qua est Tomo 7. R. P. Suriij.

VI. I V N I I.

S. Claudij illustres natalis & insignis eruditio.

B E A T V S Claudius originem duxit ex illustri Salinen- suorum domo, vsque ad septimum ætatis annum in Dei timore accuratè nutritus, postea discendis literis admotus est, probatissimis traditus magistris: sub quibus ille non solum disciplinas liberales breui perdidicit, sed etiam Scripta diuina & sanctorum hominum res gestas sedulo perlegit. Crescente verò fama sanctitatis eius, cum iam vicesimū ætatis attigisset annum,

annum, contempta militia seculari, Bisuntinæ Ecclesiæ factus est Canonicus, tantumque breui temporis spatio, diuina illum adiuuante gratia, in sanctis operibus & sacra doctrina clarus euasit, vt in tota Burgundionum ditione nullus ei par inueniretur: id quod perspicere facile potest ex editis ab illo lucubrationibus; quæ vsque in præsens in Iurense monasterio asseruantur. Quotidie autem, demptis Dominicis & solennibus diebus, non nisi semel edebat, crebrò noctes orando, legendo, meditando peruigil exigens. Atque interim anno duodecimo suscepti Canonatus eius, Præsul Bisuntinus vitā cum morte commutauit, cum, ecce, inter clerum & populum Bisuntinum de substituendo ei successore, non minima existente dissensione, vox cælitus audita est, iubens eos beatum Claudium creare Antistitem: quod factum est anno à Christo nato 626.

Q V I sanè factus Archiepiscopus, eandem quam prius humilitatem & morum grauitatem, in omnibus semper seruauit, & vt fidelis seruus & prudens, familiam Domini, & creditas sibi Ecclesias feruenti zelo gubernauit. Crebrò visitabat diocesis suæ ecclesias, & ceu bonus pater familias, iuxta Domini sententiā, de thesauro suo proferens noua & vetera, mellitissimis exhortationibus suis bonos & pios incitabat, vt ad meliora proficerent, lapsos verò & errantes sollicitè admonebat, vt ad bonam sese frugem reciperēt. Cæterum, cum annis septem eam gubernasset ecclesiam, diuino eū amore magis ac magis perurgente, cunctis in sua diocesi bene dispositis, Episcopatu se abdicauit, & ab Angelo admonitus, ad monasterium S. Eugendi, quod etiam Iurense dicitur, in Bisuntinæ diocesis confinio situm, se contulit, atque illic habitum & institutum sancti Benedicti complexus est. Tantæ verò sanctitatis & perfectionis fuit, vt omnium, quæ in mundo sunt, oblitus, solo omnipotentis Dei flagraret amore. Vigilabat precibus, assiduus erat in ieiuniis, diligentem nauabat operam in sacris lectionibus & meditationibus. Ad diuina celebranda officia omnes ipse templi ingressu anteuertebat, postremus omnium è templo recedebat: quin & post annos quinque, eius monasterij Abbate ad Dominum migrante, venerabiles eiusdem cœnobij Patres illum vnanimiter elegerunt sibi Abbatem, quibus ille ægrè tandem assensus est.

T V M verò complures ad beatum virum confluxere, non modò Clerici, sed etiam nobiles & ciues, sanctitatis eius fama illecti, instanter ab illo monasticum habitum expetētes, quos ille ad

Fit Canonicus Bisuntinus.

Quotidie ieiuniat, exceptis diebus Dominicis, & Festis.

Diuinitus conligitur Episcopatus.

Abdicato suo Episcopatu, sit monachus ad S. Eugendium.

Creatur eius monasterij Abbas.

*Multa eius
cura circa
decorum do-
mus Dei.*

ille admittens, ad perfectionis capeffenda fastigia summope-
re prouehabat. Vbi cuiusmodi filios spiritales enutrierit, id
nostram excedit dicendi facultatem; potest autem, quisquis
eum inuist locum, facile id colligere ex multitudinae sancto-
rum corporum, quæ illic venerationi habentur. Pauperibus
Christi vir beatus, itemque superuenientibus hospiti-
bus, omnem humanitatem præstandis eleemosynis exhibuit. Orna-
menta ecclesiæ, libros, calices, cruces, candelabra aurea & ar-
gentea, pannos sericos, & alia ad diuinum cultum pertinen-
tia, egregie augmentauit: Sanctorum reliquias in thecis pre-
tiosissimis reuerenter reposuit, monasterij domos & structu-
ras, ita vt decuit, instaurauit, atque tandem anno quarto Chil-
deberti Regis Francorum, cum iam annis quinquaginta ser-
uis Christi in hoc monasterio cum multa laude præfuisset,
senex admodum sanctissimam animam reddidit Creatori. Eius
corpus vsque in præsens in illa S. Eugendi ecclesia, cunctis ad-
uentantibus, incorruptum & integrum monstratur, innumeris
miraculis coruscans. Festum celebratur octauo idus Iunij.

VITA S. NORTBERTI PATRIARCHÆ
Præmonstratensium, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Suriium.

VI. I V N I I.

*S. Nortberti
patria. & pa-
rentes.*

*Vale dicit
mundo.*

*Predicat ver-
bum Dei ma-
gna cum in-
finitia.*

FVI T in diebus Henrici iunioris Cæsaris, anno ab incar-
natione Domini millesimo centesimo decimo quinto, vit
quidam nomine Nortbertus, natione Teutonicus, municipio
Xanctis, quod antiquitus Troia dicebatur, genere de illustri
profapia Francorum & Germanorum. Hic cum in aulis mag-
natum aliquamdiu celebris fuisset, primò quidem in Frederici
Colonienfis Archiepiscopi, deinde & in aula Imperatoris, po-
stea abiiciens pretiosum vestitum, vestemque pelliceam ag-
ninam induens, acceptis sacris ordinibus, primò in Sigeber-
genfi monasterio diebus circiter quadraginta sacerdotij didi-
cit vsu, certa que simul religiosè viuendi documenta: inde re-
diens ad patrium solum, contulit se ad ecclesiam vbi fuerat &
erat Canonicus secularis. Vbi ieiunio & abstinentia se mace-
rans, insistens insuper vigiliis & orationibus die noctuque,
cum per tres annos in eo habitu prædicasset verbum Dei o-
portunè, importunè, crebrescentibus tandem persecutionibus
eorum, quibus verba veritatis erant molesta, venit ad Archi-
episco

piscopum suum, & resignauit ei quicquid beneficiorum as-
reddituum fuerat consecutus in ecclesia.

QVIN & venditis domibus, ac ceteris omnibus quæ iure
hæreditario possidebat, cum omni supellectile, & pauperibus
erogatis, spontraneam adiens peregrinationem, pede nudo
cum duobus singularis propositi comitibus proficiscitur ver-
sus sanctum Ægidium. Quò cum peruenisset, ibique, gratia
Dei ordinante, qui sperantes in se non relinquit, Gelasium
Papam, qui successit Paschali, inuenisset, confessus est ei vo-
luntatem & propositum animi sui. Et papa quidem videnti
prudenciam eius, & Spiritum Dei habitantem in eo, voluit
eum secum retinere: at ille rogans & obsecrans ne hac ipsum
obedientia cogeret, exponebat qualiter se ipsum totum in au-
lis Regum ac pompis Pontificum lasciuiendo dissipasset, &
quò id, quò inuitaret, iuuentuti suæ, vel assumptæ pœnitenti-
æ minimè congrueret. Vnde tandem Pontifex, videas con-
stantiam hominis, & deuotionem animi bonam, necnon &
persecutionem quam pro verbo veritatis pertulerat, dedit ei
licentiam & liberam facultatem prædicandi verbum Dei, non
solum vbi prius prædicauerat, verum etiam vbiicumque terra-
rum vellet & posset; hoc ipsum auctoritatis suæ literis ac sigil-
lo firmans. Qua potestate accepta, cœpit etiam media horren-
dæ hiemis asperitate remeare.

PERTINGEBANT ei in itinere niues vsque ad genua ali-
quando, nonnunquam vsque ad femora, nec tamè vno saltem
die eum poterant retinere. Cibus ab eo nisi Quadragesimalis
& vespertinus, præterquam Dominicis diebus, minimè sume-
batur. Piscibus autem seu vino rarissimè vrebatur. Ita peruenit
primò Aurelianum, vbi se ei adiunxit. Subdiaconus quidam,
atque ita deinde Valencenas, vbi eis accessit dominus Hugo,
Clericus tum Domini Burchardi Cameracensis Episcopi (is
scilicet cui interroganti de Nortberto responderat Burchar-
dus: Iste, inquit, quem sic vides, in aula Regis mecum pari-
ter nutritus, homo nobilis, etiam Episcopatum meum, cum
ei offerretur, respuit.) Sanè in tanta admiratione & dilectione
ipse cum suis deinde esse cœperunt, vt quocumque iter agen-
tes se verteret, cum villis aut castris appropinquaret, pastores,
relictis gregibus, concito cursu præuenirent, & populis seruos
Dei aduenire clamarent. Tunc vero campanæ pulsabantur,
tunc cœcurus populi, omnis sexus, omnis ætatis, omnis con-
ditionis cateruatim ad ecclesiam conflucens, Missarum solènia
libentè

*Venit ad Pö-
tificem Gela-
sum.*

*Nota de vi-
sibus anlicis.*

*Accipit po-
testatem præ-
dicandi vbi-
cumque ter-
rarum.*

*Cibus eius nõ
nisi Quadra-
gesimalis.*

Nota.

*Hortatur
passim homi-
nes ad fre-
quentationē
confessionis.*

libenter audiebat, & verborum exhortationes ac monita suscipiebat. Post sermonem autem, non modicam faciebat collationem de confessionis frequentatione, de agenda poenitentia, de coniugiis, de proprietatibus; ita vndique pertranseundo, multos ab errore reuocans, multos retrahens à crimine, multos etiam discordantes ad concordiam reducens.

*Iterū confir-
matur eius
primum studium
à Summo Pō-
tificē.*

At verò interea contigit Gelasium Papam migrare à seculo. Cuius successor Calixtus, cum, ad perficiendum quod cœperat prædecessor, Rhemis Concilium conuocasset, venit eò homo Dei, & ne ab aliquibus oblatrantibus sana eius doctrina in aliquo posset infirmari, literas Apostolicæ auctoritatis quas à Papa Gelasio acceperat, iterum renouari postulauit. Quibus acceptis, cum Dominus Papa eum venerabili Laudunensi Episcopo Bartholomæo commendasset, atque ille ei Lauduni obtulisset primò Ecclesiam beati Martini, quæ in suburbio sita est; deinde etiam quamcumque voluisset vel ecclesiam vel solitudinem, vel terram ad commanendum; viētus tandem ipsius, & multorum aliorum tam religiosorum quam nobilium precibus, elegit locum valdè desertum & solitarium, qui ab incolis antiquitus Præmonstratum vocabatur; in quo, si quando daret ei Deus colligere socios, se mansurum spondit. Nec mora; transacta hieme: vt erat solitus, ad prædicandum exiens, mox Cameraci Euermodum, & Niugellæ Antonium obtinuit, atque adeò sic intra Quadragesimam illam est aduentus, vt in septimana passionis ante Pascha cum tredecim reuersus, prædictum locum possederit.

*Venit ad lo-
cum dictum
Præmonstra-
tum.
Plures colli-
git socios.*

SE D & non multo post, cum Coloniae humiliter pro construenda suis ecclesia sanctarum reliquiarum munera expectisset, diuinitus quoque ei reuelatum fuit sepulcrum S. Gereonis, quod eousque latuerat. Ex quo tempore factum est, vt pluri in disciplinam eius vita & proposito, relictis omnibus, se conferrent. Atque adeò iam definito, ieiuniis quoque & orationibus quærebatur, vbi in supradicto deserto certum ad commanendum locum præpararent; cum ecce apparuit cuidam visio manifesta & euidentis. Nam ibidem vbi præsens sita est ecclesia, Dominus noster Iesus Christus tanquam pendens in cruce visus est, super quem septem solis radij mirabilis claritatis fulgebant, & à quatuor partibus multitudo magna peregrinorum cum peris & baculis properabat, ijque flexis genibus adorato suo Redemptore, & pedibus eius dato osculo, quasi per licentiam recedebant reuersuri. Quod verbum ve-

*Consecratur
locus Præmo-
nstrati caelesti
visione.
Quæ illa vi-
sio significa-
bat.*

rum fuisse, subsecuta actio quotidie declarat in his qui relictis omnibus vt peregrini veniunt, & professione facta, quasi osculo dato, ad obtinendas præliorum acies, ad diuersas nationes recedunt. Iuit quoque homo Dei deinde Romam: vbi à beatæ memoriæ Papa, accepta potestate de Institutione proposita, & statuto Ordine, cum ad Præmonstratum reuersus esset, statim confirmauit quod prius fecerat. Qui deinde cur vocatus quoque fuerit ad suscipiendam Ecclesiam Antuerpiensem, non est prætereundum.

*Confirmatur
Ordo.*

EST Antuerpia oppidum amplissimum & populosum, in quo vnus erat tantum sacerdos, qui curam totius populi ibidem commorantis gerebat. Sed præ nimia multitudine, & frequenti negligētia, non poterat: nec credebatur ei, eo quod ipse copula carnali neprem suam manifestè sociam sui sceleris haberet. Vnde contigit vt hæreticus quidam Tanchelinus nomine illud adueniens, in eadem gente locum suæ imposturæ inueniret. Erat is sceleratissimus, Dei que & omnium Sacramentorum eius, totius que religionis & Christianæ fidei hostis, ita vt ministerium Episcoporum & Sacerdotum nihil esse diceret, & sacrosancti Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi perceptionem ad salutem perpetuam prodesse negaret. Itaque illum populum, cui iam per multa tēpora veritas horum nunciata non fuerat, in hos errores induxit. Credebant ei, & sequebantur eum circiter tria millia armatorum: nec erat Dux aut Episcopus, vel Princeps qui auderet ei resistere. Quæ detestanda hominis impostura, etiam post mortem eius extirpari non potuit, licet duodecim Clericorum congregatio ab Episcopo in subsidium Sacerdotis, qui solus erat in Ecclesia S. Michaelis, instituta esset, donec tandem Clerici, & charitate, & euidenti necessitate cogente, Patri Nortberto & Fratibus eius per manus Episcopi hanc ecclesiam cum quibusdam redditibus dederunt, ipsi sibi in eodem oppido aliam ædificantes. Atque hæc de ecclesia Antuerpiensi.

*Antuerpia
oppidū m. l. s.
& populosum.*

*S. Auocantur
Antuerpien-
sis per quendam
imprum Tan-
chelinum.*

*Datur S.
Nortberto &
eius sociis ec-
clesia S. Mi-
chaelis.*

AD extremum Pater Nortbertus Archiepiscopus quoque creatus est Parthenopolis ciuitatis. Vbi cum ob Ordine suum, quem vbi que propagare summo opere studebat, multas fuisset passus contradictiones, atque adeò aliquoties etiam ipsas eleuatas sic iriorum manus (à quibus tamē diuinitus semper fuit seruatus) tandem egregie Fratrum numero multiplicato, nec non & Episcopatu sapienter & fideliter annis octo administrato, plenus spiritu sancto, beato sinē quieuit, anno Domini-

*Fit Episcopus
Magdebur-
gensis.*

*Obdormit sa-
liciter in Do-
mino.*

nica

nicæ incarnationis millesimo centesimo trigésimo quarto, feria quarta Pentecostes, octauo Idus Junij, Pontificatus Innocentij quinto, Regni Lotharij anno nono.

DE S. PAVLO ARCHIEPISCOPO

Constantinopolitano, ex Socrate lib. 2. hist. Eccles.

VII. I V N I I.

Quo tempore
hic S. Paulus
vixit.

* Irenæ.

Expellitur
Episcopatu.

Cogitur con-
cilium An-
tiochia ab
Arriani.

En prima-
rum Roma-
na Sedes.

CVM in vrbe Constantinopoli Alexander, illius ecclesiæ Episcopus, qui strenuè contra Arrium dimicauerat, viginti tres annos in Episcopatus administratione contriuisset, annosque vixisset nonaginta octo, excessit è vita. Quo tempore qui fidè Consubstantialis turabatur, Paulum creauerunt Episcopum: qui autem fauebant Arrianismo, ad Macedonium deligendum omni studio incubuerunt. Et quidem in ecclesia quæ * pacis nomen habet, quæque in proximo sita est illi quæ magna ecclesia dicitur, Paulus deligitur Episcopus: at verò non multo post Imperatori Constantinopolim aduentanti, electio Pauli non mediocrem bilem mouit, atque adeò concilio Episcoporum improba Arrii opinioni deditorum in vnum conuocato, Paulum Episcopatu abdicandū curat, Eusebiūque Nicomedia eò traductum, Constantinopolis Episcopum renunciat. Quibus rebus confectis, cum Imperator Antiochia iter caperet, Eusebius acquiescere non potuit, sed omnem lapidem, vt in prouerbio est, mouit, vt, quod animo instituisset: ad exitum perduceret. Concilium igitur Antiochiæ, quæ est in Syria, cogit, ecclesiæ scilicet dedicandæ nomine, quam Constantinus istorum Imperatorum Augustorum pater ibi ædificare cœperat; idque, si verum dicere volumus, vt fidem Consubstantialis prorsus labefactaret, euerteretque.

IN isto concilio Episcopi nonaginta ex diuersis ciuitatibus conuenerunt. Verum Maximus Hierosolymorum Episcopus, qui Macario successerat, ad illud neuiquam accessit, ratus, si accessisset, se cōpulsū in Athanasij abdicationi subscribere. Quin etiam Iulius Romanus Episcopus neuiquam aderat, neque quemquam, qui eius locum suppleret, eò mittit; idque cum Canon Ecclesiasticus iubeat, non oportere absque sententia Episcopi Romani Decreta ecclesiis sancire. Cogitur itaque concilium præsentē Imperatore Constantio. Vbi simulatque Eusebius ea quæ volebat confecerat, Legatum ad Iulium Episcopum Romanum oratum misit vt ipse in causa

Ath

Athanasij Index esse vellet, litisque diiudicationē ad se transferret. Verum ea quæ erant à Iulio de Athanasio iudicata, ad aures Eusebij neuiquam peruenerunt. Nam paulo post dimissum concilium, exiit è vita: quapropter & populus Constantinopolitanus Paulum in ecclesiam denuo introducunt, cum eodem temporis momento Arriani in ecclesia diuis Pauli dicata; Macedonium deligunt Episcopum, ex quo bello Christianorum crebræ in ea ciuitate seditiones conflantur, multiq̄ue etiam earum violentia protriti intereunt. Interim fama istarum rerum ad aures Imperatoris Constantij, qui tum Antiochiæ commorabatur, permanauit.

MANDATVM igitur dat Hermogeni Duci, qui erat in partes Thraciæ missus, vt ab instituto itinere paululum digressus, Paulum ecclesia expelleret. Qui sanè Constantinopolim profectus, vniuersam urbem; dum Episcopum vi conatur eijcere, vehementer conturbat. Statim namque populi tumultus infecutus est, paratiq̄ue erāt Episcopum defendere: vt verò instabat Hermogenes, copiisque militaribus Paulum exigere acriter nitebatur, multitudo bile percita, temere & inconsulto, vt in huiusmodi seditionibus fieri solet, impetum in illum facit: ædes, in quibus erat, incendit, illum ipsum inde extractum interimmit. Constantius autem Imperator de cæde Hermogenis certior factus, equo adscenso, Antiochia decedens, Constantinopolim recta iter capit: Paulum eiicit è ciuitate: ipsam ciuitatem ablato frumenti congiario super quadragies centena millia medimnorum, quod illi ab eius patre in dies singulos donatum erat, multauit. Nam ante illud tempus circiter octogies centena millia medimnorum erant suppeditata. Id temporis Constans Imperij partibus versus Occidentem præfuit, cum Paulus Episcopus Constantinopolis, Asclepas Gazæ, Marcellus Ancyrae, & Lucius Adrianopolis, alius aliam ob causam accusari, & ecclesiis suis eiecti, Romæ versantes, Iulium Episcopum Romanum de suo ipsorum statu certiorrem faciunt.

ILLE verò, quoniam Ecclesia Romana priuilegitim præter ceteras obtinebat, in Orientem literas mittit, quo & suus cuique locus restitueretur, & eos qui illos temere abdicauerant, grauius reprehenderet; quibus literis quoque episcopi consili, ad suas ipsorum ecclesias redeunt. Tum verò Constantius Imperator Antiochiæ commoratus, simul atque acceperat Paulum Episcopum Constantinopolitanum sedem denuo oc-

K 3

cupat

Itera diriam
Eus in suum
Episcopatus
restituitur.

Iubetur ab
Imperatore
iterum expelli.

Dux qui eam
expellere ni-
tebatur, a po-
pulo occidi-
tur.

Auctoritate
Pontificis Ro-
mani iterum
redit ad suam
sedem.
Rursus insa-
nit contra eum
Imperator.

cupasse, rem acerbè & grauitè tulit. Philippo igitur Præfecto, utpote maiorem cæteris prouinciarum Præsidibus potestatè consecuto (secundus namque ab Imperatore nuncupatus est) mandatum scriptis proditum mirè, ut Paulum eiiceret ecclesia, Macedoniùmque in eius locum introduceret. Præfectus verò Philippus, populi tumultum veritus, Paulum asturè admodum aggreditur: Imperatoris voluntatem tacitus occultat: atq; simulata specie publicis ciuitatis rebus diligenter prouidendi, ad balneum publicum, quod Zeuxippus dicitur, rectà pergit: mittitque inde quendam qui Paulum honorificè accerferet, diceretque illum ad Præfectum venire debere necessario. Postquam ille accitus venerat, Præfectus absq; mora Imperatoris mandatum ostendit: Episcopus sententiam, licet iniquè contra eum pronunciatam, a quo animo fert.

Is qui eum erat expulsurus, calicè se aggreditur.

Iustus vir sanctus exsulare in Macedonia, non multo post iterum orientem tendit in Italiam.

Cogitur Concilium Sardicense.

Constabilitatis Concilii.

P R A E F E C T V S autem tum eos qui circumstitebant, tum multitudinis impetum admodum reformidans (multi namque, rumoris suspitione commoti, ad publicum illud balneum concurrant) vnam fenestram balnei aperiri iubet: Paulusque per eam in nauigium ad eam rem paratum demissus, cum festinatione in exilium mittitur, nimirum ut Thessalonicam, primariam Macedoniae ciuitatem (in ea verò à maioribus suis oriundus erat) proficisceretur, inque illa vitam degeret, libereque & securo animo ciuitates etiam adiret Illyrij, ad partes tamen versus Orientem non reuerteretur. Itaque non longo tempore post, Paulus Thessalonica decedere, & Corinthum peregere se simulans, recta in Italiam proficiscitur. Ibi ille & Athanasius vnà suam ipsorum conditionem Imperatori patefaciunt. Qui cum scripsisset ut Paulo & Athanasio sua loca ac sedes restituerentur, nihilque proficeret (inrestita namque sedicio multitudinem sine intermissione implicatam tenuit) edicitur tandem Concilium generale, ut omnes Sardicam commeant, idque de sententia duorum Imperatorum. Itaque vndecimo anno post mortem patris Augustorum, Concilium Sardicense coactum est: Episcopi circiter trecenti, qui versus Occidentem habitabant, eò conueniunt, ex Episcopis autem qui Orientem incolebant, solum septuaginta sex.

Q V I postquam in conspectum Episcoporum Occidentem incolentium venire noluerunt, dixeruntque se non alia conditione in colloquium cum illis venturos, nisi Athanasium & Paulum è conuentu expellerent: Episcopi Sardicæ coacti, primum istos deserta causa condemnare, tum fidei Nicenæ decisionem

tionem constabilire, postremò verbum Consubstantialè multò notius & illustrius efficere. Et talis quidem perturbatio atq; confusio statim Ecclesiae id temporis occupauit. Statim verò post, Imperator, qui partium ad Occidentem vergentium dominabatur, ea quæ in Concilio Sardicensi acta erant, fratri suo Constantio significat, hortaturque ut Paulum & Athanasium ad proprias sedes restituendos curet, vel, si hoc minùs præstaret, ipsum sibi hostem reddendum, nihilque aliud quam bellum expectaturum: atque ita Paulum honorificè Constantinopolim mittit.* Verùm enimvero paulo post Constantius Imperator, cuius animus facillimè huc illuc impellebatur, Arrianorum suasu Paulum iterum Constantinopoli exturbauit, & ad Cuculum, paruum oppidum, olim ditioni gentis Cappadociae subiectum, nunc autem Armeniae minori adiunctum, relegandum curauit. Atque adeò cum ne hac quidem Pauli in solitudine commoratione contenti erant rerum omnium perturbatores Arriani, missis eò quibusdam suæ cruentæ voluntatis administris (quod etiam D. Athanasius in Apologia conscripsit) palam quoque curauere strangulandum, Philippo Præfecto carnicè ad eam rem vsu.

** Hoc Theodor. li. 2. c. 5.*

Exsulat vir sanctus apud Cuculum.

Tandem strangulatur.

VITA V. ROBERTI ABBATIS, ORDINIS Cisterciensis in Anglia, ex ea qua est apud R. P. L. Surius.

VENERABILIS Abbas Robertus ex prouincia Eboracensi ortus, in ipsa pueritia puerorum leuitates & ludos deuotans, atque in literarum studiis proficiens, cuiusdam ecclesiae Rector postea effectus est. Sed ea ecclesia & animarum cura tandem sese abdicans, in monasterio Vitebiensi (vulgo de Vitebi) habitum monasticum petiit & accepit. Per id tempus Richardus, Prior monasterij S. Mariae Eboracensis, cum duodecim sociis locum quendam, quæ Fontes vocant, à Turstino Archiepiscopo accepit, & in Abbatem electus, monasterium construxit, in quo, Cisterciensium habitu suscepto, vitam illorum & mores æmulabatur. Nemo illic panem ociosus comedit, neque quieti indulgebat quicquam, nisi labore fatigatus. Nunquam ad satietatem resecti, nihilominus absque tristitia & murmure, cum omni alacritate, benedicebant Dominum.

V. Roberti inuentus & prima studia.

Construit monasterium ad Fontes.

Ad hanc ergo sanctam sodalitatem vir Domini Robertus, cum prius à suo Abbate copiam petiisset, sese adiunxit, eratque in labore strenuus, in lectione & meditatione assiduus, in oratione deuotus, consilio prouidus, sermone facundus.

ELAPSIS autem quinq; annis, cum iam à Christo nato ageretur annus millesimus centesimus tricesimus septimus, nobilis quidam in Northumbria regione amplam possessionem largitus est, in qua Robertus creatus Abbas, assumptis secum undecim fratribus, nouum monasterium construxit. Multa autem eius fuit abstinencia, ita vt à mensa nunquam fatiatus surrexerit, & in Quadragesima pane & aqua vti consueuerit. Sed & accidit quodam Paschali tempore, vt, extincto & prostrato appetitu, cibis apposis vesci non posset. Vbi cum frater, qui ministrabat ei, diceret: Quare non comedis Pater? ille respondit: Si haberem panem auenaceum butyro illitum, fortassis inde mihi vesci liberet. Attulit ergo frater ille panem eiusmodi: sed vir Dei animaduertens se paucillum concupiscentiæ indulgisse, vehementer expauit, & seuerus ac rigidus in seipsum vindex gustare inde noluit, planèque ieiunus permansit. Cibum autem illum iussit pauperibus ad monasterij fores dari, vbi tum erat iuuenis quidam splendida facie, qui eum vnà cum scutella accepit, & mox euauit, ita tamen, vt, loquentibus illis de ablata scutella, subito ea deciderit in mensam: erat enim Angelus Domini, qui elemosynam viri Dei, à cælo missus, accepit.

EST autem & istud dignissimum relatu. Matrona quædam admonita à seruo Dei, ad meliorem se frugem receperat; spretaque mundi pompa, & ornamentorum fastu atque vanitate, inter delicias domus suæ vitam solitariam agere videbatur. Sæpius ergo dominam illam vir Dei inuisere, & ad meliora incitare conuenit; sed ea res Fratribus quibusdam prauarum suspicionum materiam præbuit, existimantibus familiaritatem illam ab impuro amore proficisci. Iam multorum aures illi infecerant, & tandem etiam ad S. Bernardum querimoniæ delatæ sunt. Ad eum ergo cum venisset vir Dei, cuius & nomen & meritum in spiritu iam illi reuelatum erat, vocauit eum ad se secretò, dixitque ei, Frater Roberte, falsa sunt ea omnia quæ sinistra suspicio de te sparsit: atque in amoris argumentum dedit ei zonam suam, quæ meritis vtriusque multis postea ægrotis beneficium sanitatis attulit. Sanctus quoque Godricus viri Dei confessiones recipere solebat. Vnde & ad eum crebrò ac-

*Construitur
& alterum,
vbi V. Robertus
constituitur
Abbas.*

*Putat vir
sanctus se of-
fendisse, quod
sibi agrote in-
dulserit panem
butyratum:
& tempora?
& mores?*

*Vide mira-
culum.*

*Vir sanctus
inuisitè diffu-
matur.*

*S. Bernardus
dimittens edo-
cesur de eius
innocentia.*

cede

cedebat, & inter se de morbis vitiorum, virtutum remediis, itemque de secretis cælestibus, angelicis visitationibus, & Sanctorum patrocinis conferentes, diem cum noctibus sæpe continuabant. Qui etiam Godricus eo tempore quo vir Dei migravit è corpore, in cella sua manens, duos muros candidos vidit ad cælum vsque porrectos. In iis autem tres Angelici spiritus visebantur, qui animam beati viri in specie globi ignei ad cælos deferebant, atque ita scilicet in sinum Abrahamæ Robertus, Christi seruus, deportatur, anno salutis millesimo centesimo quinquagesimo nono, septimo Idus Iunij.

*Desertur ani-
ma V. Roberti
in cælum in-
ter tres An-
gelicos spiri-
tus.*

VITA S. MEDARDI EPISCOPI NO-
uionensis. ex ea quæ putatur scripta per
Fortunatum.

VIII. I V N I I.

BEATISSIMVS Medardus, egregiæ vir sanctitatis, patre Nectardo, matre verò Protagia genitus, apud Salentiacum, hæreditariam prædecessorum suorum possessionem; natus atque alitus est. Est autem prædium illud Salentiacus in Episcopatu Viromandensi, in regione Nouionensi: Erat verò illi consodalis quidam Eleutherius nomine; quem & cum aliquando inuicem colloquerentur, Episcopum futurum esse prædixit: sicut etiam non multo post, cum ætatis & morum sibi diuinitus adspirasset gratia, idem in Tornaco ciuitate, Pontificali, Deo annuente, sublimatus est cathedra: atque ita sanctus Medardus, quod prædixerat, probauit. Erat autem S. Medardo super egentibus cura non modica, adeò vt adhuc puerulus, multa sese domaret abstinentia, expensamque suam pauperibus distribueret, ac vestimenta sua indigentibus beneuolè largiretur, imò & vnum quoque aliquando equum ex iis quos seruandos habebat in pascuis. Vnde & Dominus etiam iam tum ipsum miraculis honorare non est dedignatus. De quibus vt pauca referam, primùm aquila adhuc puerum, ita alarum expansione aliquando cooperuit, vt, cum circumquaque pluuia grassaretur, ab inundatione ipse contingi non posset. Deinde & in quadam altercatione determinis agrorum, terminum designans, figuram plantæ pedis velut in cera ita incaute expressit, vt à nullo artificum expressius exsculpi aut signari possit: qui lapis penes nos exstat vsque in hodiernum diem. Atque hæc sunt

*S. Medardi
patria & pa-
rentes.*

*Adhuc puer
sibi subtra-
hit, & dat
pauperibus.*

*Duo insignia
miracula a-
cta per eum
adhuc penes nos.*

K 5

quæ in pueritia eius actâ cognouimus.

*Commendatur
Episcopo Vi-
romandensi.*

*Fit Sacer-
dos.*

*Diu relucta-
tia, conserva-
tur tandem E-
piscopus Vi-
romandensis.*

*En mirram
vestitatem in
G. llyis per
Barbaros.*

PORRO perspicientes boni parentes bonæ sobolis gra-
tiam, vel gratiarum potius abundantiam, Episcopo, qui tunc
Viromandensi præerat ecclesiæ, eum commendauerunt, oran-
tes quatenus ad clericatus promoueretur officium. Commen-
datum itaque sibi benignè Præsul suscepit, & diligenter enu-
triuuit. Vbi quantæ ipse liberalitatis, quantæ sanctimonix se
à puero exhibuerit, quantæ humilitate seu reuerentia & apud
Deum, & vrbis Pontificem claruerit, pro certo edicere, nostræ
non est possibilitatis. Denique decursis cum multa honestate
inferiorum ordinum gradibus, post bonam eorum administra-
tionem, sub multimodo vtriusque sexus testimonio, Sacerdo-
tale etiam coactus est ad officium. Quâ sublimi promotus di-
gnitate, quanta corpus suum parsimonia macerauerit, nec hoc
quisquam posset explanare. Ipse equidem multa se assilgens ab-
stinencia, esurientes reficiebat, & omissis suis suorumque vsi-
bus, quidquid sibi met subripere poterat, pauperibus & egenis
benignè largiebatur. Itaque & multimoda miraculorum me-
ruit declaratione publicari, quæ studio præterimus breuitatis.
Contigit autem eo tempore Viromandensem Episcopum di-
uinum ad iudicium euocari, & sponso Ecclesiæ prærepto ec-
clesiam illam per aliquod temporis spatium viduari, cum ec-
ce, peractis, non sine multo fletu, Episcopi sui excubiis, Regis
& Optimatum assensu sanctissimum Sacerdotem Medardum
plebs omnis illa Viromandensis, & omnes eidem prouinciæ
adiacentes, Episcopum sibi vnanimiter acclamabant conse-
crari. Quorum petitioni cum diutius, indignum se iudicans,
vir Dei resistisset, diuina tandem dispositione, multimodis eo-
rum precibus fatigatus, assensum dedit. At verò quod inuitus
suscepit, feliciter & intentè administravit.

ET quidem priusquam beatissimus Pontifex Episcopali
sublimatus fuisset cathedra, crebris & intolerabilibus VVan-
dalorum, Hunnorum, Hungarorum, & aliarum gentium irru-
ptionibus vniuersalis deuastata erat Gallia. Destructis ciuita-
tibus, diruta Gallicana lametabatur Ecclesia: exsectis matrum
visceribus, inhumata infantium proiiciebantur corpora: & præ-
nimia desolatione, ad interuersionem vsque indigenæ om-
nes penè deuenerant. Dolens itaque vir beatus ciuitatis illius
Viromandensis, quam regendam susceperat, iam factam de-
structionem, veritatisque iterandam paganorum irruptionem,

Novio

Noviomum (quod castrum seu munitio habebatur) sano con-
silio sedem constituit Episcopalem. Ibi ergo sanctus Præsul
Domini, suæ omnes pastoralitatis multa prædicationis in-
stantia confortabat. Prædicabat instanter pœnitentibus re-
missionem peccatorum. Prædicabat omnibus regnum Dei
appropinquare, citoque iudicium Dei futurum. Verum cum
ecclesiam, quâ Nouiomi cõstruxerat, felicissimè gubernaret,
& suos quosque, prout diximus, ad æternam remuneratio-
nem confortaret, contigit S. Eleutherium Tornacensis eccle-
siæ Pontificem, quem ipse, vt prælibauimus, in infantia sua
futurum esse prædixerat Episcopum, hominem exuere.

ITAQUE post eius lugubres exequias, cum de Pontificis
electione inuicem differerent, peracto triduo ieiunio, &
solemnibus hostiarum victimis Deo deuotè oblatis, subita
sancti Spiritus inspiratione inflammati, vnanimiter etiam
sanctum hunc Pontificem Medardum elegerunt. Id populus
acclamabat, in hoc Rex ipse Proceresque palatij, præcipue
comprovinciales Episcopi, consentiebant. Denique vtrumque
ouile pastor egregius, consilio & auctoritate comprovincia-
lium Episcoporum, tempore Hormisdæ Papæ sub S. Remi-
gio, tunc temporis Rhemorum Archiepiscopo, assensu Regis
& Curialium, ac vtriusque plebis acclamatione, tandem suscepit
& vt vtrique, tamen ecclesiæ Cathedralis semper honor ma-
neret, benignè concessit. Qui quidem vir Dei, quot & quanta
in regione illa opprobria, quot & quantas perpessus sit iniu-
rias, quoties cõminationibus iniuriatus fuerit Tornacensium,
quoties pro incessabili prædicatione adiudicatus fuerit ad
supplicium, Deo soli manifestum esse, nulli est ambiguum.
Erat enim gens ipsa fera & indomabilis, cum multa obstina-
tione suorum defendens culturam deorum. Quibus ipse se vi-
uaciter iniiciens sanctus Episcopus, Evangelicas & Apostolicas
institutiones impertenter prædicabat, falsis simul eorum ob-
iectionibus magnanimiter respondens. Aderat siquidem ei
diuina semper gratia, quæ illum & ab infidelium protegebat
incursum, & eorum quoque infidelium ad dulcisonam spiritua-
lis doctrinæ institutionem emolliebat audire. Vnde & factum
est, vt paruo in tempore innumerabilis eorum multitudo ad
fidem Catholicam conuerteretur, &, Deo præordinante, per
inestimabilem sancti huius Pontificis instantiam sacrosancti
Baptismatis vnda, maxima ex parte sanctificaretur.

SIC itaque sanctus Pontifex Medardus ferocem illam
Flan

*Transfert vir
sanctus sedem
suam Nouio-
mum.*

*Commendatur
ipse & eccle-
sia Tornacem-
sis.*

*Nota pro ec-
clesia Torna-
censi.*

*Multas fere
conuertit ad
pro prædica-
tione fidei.*

*Plurimi per
eum ad fidem
conuerti sunt.*

Flandrensiū gentem suā Nouiomensi Ecclesiā associavit & per quindecim annorum spaciū, licet aliquo itineris interuallo remoti essent, ad diuinum eos cultum informare indefinenter elaborauit. Post quā, ecce, sanctum Dei Pontificem grauissima contigit deprimi corporis infirmitate. Vbi cum Rex Clotarius ad eum uisendum humiliter festinasset atque iam in conspectu eiusdem & Principum de sepultura Pontificis tractaretur, suorum assensu filiorum sua se in sede sanctus ipse præordinauit sepeliendum. Cuius sententiæ obstinato Rex animo resisteris, Suesionis eum constituit transferendum, asserens se super corpus eius basilicam decenter ædificaturum, & ad laudem diuinæ maiestatis cœnobialium seruorum Dei Regulam ordinaturum. Quare & cessit tandem beatissimus Pontifex regiæ dispositioni, ac sic indefessè se suosque Domino commendans, finita oratione, spiritum exhalauit. Atque ô felix corpus, feliciorēque animam! Per medias plorantium lacrymas Rex irumpens cum Episcopis & Optimatibus, suis ipsius humeris corpus sustulit sanctissimum Suesionis, sicut prædixerat, efferens ad sepeliendum: Vbi qui fideliter precantur, grauissima sanè consequuntur remedia.

Rex Clotarius uisit eum ægrotum.

Item idē Rex eum defunctum suis humeris fert ad sepulcrum.

V I T A S S. P R I M I E T F E L I C I A N I,

ex Iō. Maldonato Hispano.

I X. I V N I I.

PR I M V S & Felicianus ciues Romani cum à Pontificibus accusarentur, quod Christum colerent, deosque gentium ludibrio haberent, imperatorum Diocletiani & Maximiani iussu, in vincula sunt coniecti. Producti postea, cum Herculem nolent adorare, uirgis graueris cæsi sunt, & in carcerem reducti. Iterum ad tribunal constituti, quod intrepidi persistebant, alter ab altero segregati sunt. Adortus est præses seorsum Felicianum blanditiis, ut deposita, quam profitebatur, insania, imperialibus edictis pareret: diesque potius ageret lætos ac iucundos, quam per tormenta periret. Cui Felicianus, octogesimum vitæ annum agere se dixit, & tricesimum esse, ex quo seruitium impenderet omnium creatori, atque in his nec fallentis mundi blandimentis acquiescisse, nec acquiriturum unquam. Non tulit ultra præses libertatem loquendi, sed militibus torquendum tradidit: qui triduo tortus, à veritate non potuit dimoueri, Affertur tū Primus, & immaniter igni ferroque cruciatus, cum in proposito duraret, exasperatus iudex, in utrumque gladio animaduertit.

S. Felicianus uentatur Blaudius.

V I T A

V I T A S. M A R G A R E T Æ R E G I N Æ

Scotiae, ex ea qua est per Alredum Abbatem.

X. I V N I I.

MORTVO Edmundo Rege, qui ab Anglis, propter insuperabilem fortitudinem, Ferrei Lateris cognomen acceperat, Canutus Rex, Angliæ conquestor, filios eius Edmundum & Edouardum ad Regem Suedorum ferendos transmisit: qui pietate motus, eos ad Regem Hungarorum Salomonem vitæ reseruandos misit. Quorum Edmundo sine liberis decedente, Edouardus frater eius Agatham Imperatoris filiam duxit, ex qua sanctam Margaretam, postea Scotiæ Reginam, progeniuit. Quæ cum in primæua adhuc floreret ætate, vitam sobriam ducere, ac Deum super omnia diligere cepit: unde & tandem suorum magis quam sua voluntate, imò Dei ordinatione, Regi Scotorum Malcolino in matrimonium collocatur. Vbi licet ea quæ mundi sunt, agere compelleretur, attramen mundi rebus & desideriis inherere contempsit. In loco ubi nuptiæ eius fuerant celebratæ, in honorem S. Trinitatis nobilem ecclesiā construxit, eamque variis magni pretij ornamentis decorauit, in quibus ex solido auro & argente uasa non pauca fuisse constat. In aliis quoque quibusuis ecclesiis deuotionis suæ signa reliquit.

Confer hæc Lector cum iis que sunt s. Ianuar.

S. Margareta genus.

Contemnit ea que sunt huius mundi.

LI B E R O S suos communi diligentia nutrire, & honestis moribus institui uoluit. Regem ipsum ad iustitiæ, misericordiæ, eleemosynarum, aliarumque studia & actus virtutum instigauit, & Deo cooperante, obtemperatissimum reddidit. Quo etiam cum magno comitatu aliquo proficiscēte, omnes comites & satellites eius tanta seueritate coercuit, ut nullus rusticos uel pauperes lædere auderet. Tanto autem facilius sancta Regina omnem mundi pompam spreuit, & peccatorum equalit maculas, quanto maiori cum tremore districtum iudicij diem sibi indefinenter repræsentabat. Unde & crebro confessorium suum rogabat, ut, quicquid in ipsius dictis & factis reprehensione dignum aduerteret, id ipsi indicare non dubitaret. Quod cum ipse rariùs, quam ipsa uellet, faceret, importunam se illi ingerebat, suæ salutis iucuriosum uocitans. Multa etiam in gente illa Scotorum contra uniuersalis Ecclesiæ sanctam consuetudinem inoleuerant, quæ ipsa, Rege ipsi adiutore existente præcipuo, in concilio damnans, de regni finibus, Christo donante extirpauit. Ad hæc quædo prodibat in publi

Graueris horum casus maximam suam ad opera pietatis.

Summè ueneratur suum confessorium.

Nota de auctoritate Ecclesiæ.

in publicum, miserorum, orphanorum, viduarum greges quasi ad matrem piissimam confluere, nec ullus ex eis sine consolatione ab illa recedebat.

*Liberalis-
ma est in pau-
peres & viros
religiosos.*

*En feruorem
tantae feminae
in precibus.*

*O pietas fe-
milis & huma-
nitas.*

*Ieiunat duas
Quadragesi-
mas.*

*Confessarius
eius, Turgozus
Prior Dunel-
mia.*

*Ex Missam
pro defunctis.*

IN T E R D V M quicquid erat Regis proprium, egenis erogandum abstulit: quam pietatis rapinam Rex omnino gratam & ratam semper habuit, seque nescire simulauit. Innumera- biles captiuos, dato pretio, libertati restituit, quos de gente Anglorum hostilis Scotorum vis in seruitutem abduxerat. Eremitas, & separatis cellis vbique inclusos, suo aduentu & alloquio crebrius visitare consuevit: illorumque se precibus commendans, quicquid petissent, deuota compleuit. Cum principio noctis paululum quieuisset Ecclesiam ingressa, nocturnas preces, quas Matutinas vocant, primo de sacrosancta Trinitate, deinde de S. Cruce, tercio de beatissima Maria, sola absoluebat. Illis finitis, Officium defunctorum incipiebat, ac deinde Psalterium integrum perlegebat. Finitis precibus, in cubiculum rediens, sex pauperum pedes lauit, eisque pecuniam dari iussit. Deinde parumper quieti ac sopori indulgit. Mane facto, surgens piissima Regina, nouem infantulos orphanos cibis mollioribus flexis genibus reficiebat, & cibos in ora eorum immittebat: ac praeter haec trecentos pauperes in aulam consuetudo erat introduci, vbi clausis ostiis, Rex ab vna parte, Reginaque in altera, Christo in pauperibus seruebant.

S E P & rursus hoc facto, Regina ad ecclesiam se conferens, prolixis precibus & lacrymis atque gemitibus seipsam Deo sacrificium immolabat, & ante summam Missam quinque vel sex alias Missas audiebat. Post quod, ante refectionem viginti quatuor pauperes, humiliter eis ministrando, reficiebat. Sumebat deinde cibum, tantum vt vitam seruaret. Quadragesima quoque ante Pascha & Natalem Christi diem incredibili abstinentia se afflixit, ita vt propter nimium ieiunij, rigorem, vsque ad finem vitae suae acerrimos passa sit stomachi dolores, nec tamen agra corporis valetudo virtutem operis debilitare potuit. Habebat confessarium Turgotum, secundum Priorem Dunelmiae. Illi sane quadam vice ad se accessito vitam suam replicare coepit, & ad singula verba lacrymarum flumina profunderet. Cumque de necessariis sermonem protraxisset, ita ait ad eum: Vale: ego post hac diu in hac vita non subsistam, tu vero paruo post me tempore viues. Duo autem sunt quae a te postulo, vnum, vt, quoad vixeris, animae meae in Missis & orationibus tuis memineris: velis: alte-

rum, vt liberorum meorum curam habeas.

E T quidem dimidio post haec anno, ingrauescente morbi molestia, raro è lecto surgere potuit: quarto quoque ante obitum suum die, cum Rex Malcolinus in expeditione esset, tristior solito effecta, assidentibus ait: Fortè hodie tantum mali regno Scotorum accidit, quantum vix multis retro temporibus, cum ecce post dies aliquot, eodem die quo Regina dixerat, Regem cum filio Edouardo fuisse occisum cognouerunt. Tum vero illa Crucem Scotiae nigram, quam semper in magna veneratione habuit, amplecti, exosculari, oculos faciemque crebro illa signare curauit, dicens: Laudes & gratias tibi ago, omnipotens Deus, quod me tantas in exitu meo angustias perpeti, easque tolerarem à quibusdam peccatorum maculis, vt spero, mundare voluisti. Nec multo post, anima sancta ad verè libertatis, quem semper dilexerat, auctorem Christum migravit, felicitatis eorum particeps effecta quorum virtutis est exempla secuta. Obiit verò 4. Idus Iunii, humata in Ecclesia sacrosanctae Trinitatis, quam ipsa construxerat, contra altare.

*Absens co-
gnoscit mor-
tem mariti
& filij.*

*Migrat ad
Christum.*

VITA S. BARNABAE APOSTOLI

ex Io. Maldonato Hispano.

XI. I V N I I.

BARNABAS Cyprius in actis Apostolorum tantopere commendatus, primus omnium proprium vendidit agrum, & ad Apostolos pecunias detulit. Primus diuum Paulum Hierosolymam duxit, & cum eo apostolatum predicandique munus Euangelij suscepit. Iam Barnabas & Paulus, vt caetera praetermittamus, per varias mundi regiones Dei verbum disseminauerat, cum insperato dissidium inter eos factum est propterea quod Ioannem cognomento Marcum, qui cum eorum esset discipulus, sine commatu facesserat, recipiendum, redeuntique parcendum, Barnabas censuerat: & in suum acciuerat contubernium. Verum hoc dissidium non est sine mente diuina factum, vt tatorum virorum doctrina in plures populos emanaret. In vrbe Iconio, Barnabas & Ioannes euangelizabant: & ecce multam quandam ad noctem, vir splendicans, Ioanni ante oculos obuersatus est, corroborans scilicet in Christo, & Marcum hoc est expolitum nominans. Eadem nocte Christus Iesus Barnabae oblatum, ad martyrium est cohortatus, aeterna praemia pollicendo. Illuxit, & alter visionem alteri referentes, silentium sibi mu-

*Dissidium in-
ter Barnabam
& Paulum.*

*Euangelizant
in vrbe Iconio
Barnabas &
Ioannes
quid factum.*

Eius martyrium.

zuo indixerunt. Post hæc Cyprum nauigarunt: vbi viros & mul ac scæminas nudos in fano currentes, ac de more gentium dies festos celebrantes, conspicatus Barnabas, templo male dixit: quod momento corruens, multos mortales oppressit. Quare qui superstites fuere, Christum crediderunt Deum, & baptizati sunt. Profectus inde Barnabas, Salaminam venit: vbi Magus, quem Paulus oculorum lumine priuauerat ad tempus, concitans seditionem, vt comprehenderetur Apostolus, effecit. Iudæi vincitum multisque suppliciis affectu, cum tradere ciuitatis iudici puniendum festinarent: comperto, Eusebium de stirpe Neronis virum, aduentare: veriti, ne suis e manibus Apostolum eriperet, fune tractum extra portam ciuitatis combusserunt. Ossa iam plumbeo vase composita vt demergerentur in mare, Ioannes Marcus cum aliis duobus discipulis noctu surripiens in Crypta quadã occuluere. Vbi annos quingentos ad tempore Zenonis Imperatoris, & Gelasij pontificis latuerunt.

VITA S. ODVLPHI PRESBYTERI,

partim ex ea qua hic est apud R.P. Surium, partim ex vita S. Frederici.

XII. I V N I I.

*Surius hoc loco.
S. Odulphi clari notales.*

Administrat ecclesiam Oroschottanã.

Ex vita sancti Frederici. Lybeter ab Angelo in Ultraiectis.

TEMPORIBVS Ludouici Imperatoris, vir quidam venerabilis fuit, e Francorũ nobili prosapia ortus. Dicebatur is Bodgis: & ex eo procreatus est Odulphus. Qui cũ Presbyteri benedictionem est adeptus, mox apud se decreuit studio piæ conuersationis ad quoddam sacrae religionis monasterium se conferre. At parentes eum dehortabantur ne id faceret, sed potius ad ipsorũ se voluntatem accommodans, Ecclesiam Oroschottanã administrandam susciperet. Illic enim & natus & educatus erat. Vnde & victus tandem precibus illorum, morem eis gessit ea in re, quamuis inuitus. Sed nõ diu post, visum est ei adire summæ reuerentiæ locum Traiectum, antiquitus VViltzburg dictum, idque ea mente & consilio, vt illic cum cæteris Dei famulis, Christo ibidem militantibus, quoad viueret, præpotenti Deo fideliter seruiret.

SED & simul quadam nocte fessa membra in lectulo reponens, per visum, Angelum Domini, multo lumine conspicuum, sibi adstantem vidit, & talia roseo ore verba promentem: Surge serue Dei, & ad Traiectense Castrum propera,
man

mansurus illic cum cæteris famulis Christi, & beato simul Frederico Episcopo strenuam nauaturus operam in habendis ad populum concionibus, vbicunque illi visum erit. Qua visione perterritus vir Dei Odulphus, nocte surrexit, & relictis omnibus, Dominum est secutus: & post triduum Traiectum peruenit. Proceffit autem in occursum eius Fredericus Episcopus cum Clero, & tanti viri aduentu exhilaratus, cum multo gaudio & honore eum excepit: & post preces ad Dominum in templo fufas, in Australi parte Castri dedit ei hospitium satis commodum, cum adiuncto illi viridario.

AT verò ille mox talẽ se præbuit bonis confectionibus, vt tanquam lucerna coram Domino lucens, omnibus resplenderet, ita vt tam a Pontifice Frederico quam fratribus Pater monasterij vocaretur.* Erat enim in vigiliis strenuus, in ieiuniis potens, in oratione sedulus, in sacra lectione studiosus, in elemosynis largus, in curandis pauperibus celebris, in hospitalitate feruens, in rebus ecclesiasticis distribuendis prudens: atque ab eius ore omnes cupiebant accipere consilium. Omnibus enim omnia factus erat cum Apostolo, vt omnes lucrifaceret. Porro ea tempestate Frisones, malo dæmone id agente, tam malè de sacrosancta Trinitate plerisque locis sentiebant, vt Sabellij Arrijque hæreses ab inferis excitatæ viderentur. Qua re percepta, sanctus Episcopus animo commotus est, multumque flets, citò ad eos profectus est, & pagos atque villas, eos docens, peragrauit. At, prò dolor, neque per seipsum, neque per Archidiaconos suos, ferocem illam gentem corrigere potuit: & cum animi dubius esset quidnam agendum foret, tandem, accepto consilio, Traiectum misit Legatum, qui sanctum Odulphum rogaret vt, quanta maxima posset celeritate, ad ipsum in Frisiam contenderet.

ITAQUE eo nuncio accepto, vir Dei præ martyrij desiderio lætus efficitur: & tanquam ad epulas inuitatus, iucundo animo se dedit itineri, & Staueram, vbi Episcopus erat, peruenit. Quo viso, Episcopus mirificè lætatus, cum eũ osculatus esset, cum illo pariter totam regionem prædicando perambulauit. Erant enim ambo gladio spiritus, quod est verbum Dei, armati: populumque illum ferũ & belunũ vitali alimonia pascentes, breui tẽpore in agnos mutarunt, & ad Catholicam fidem reuocarunt. Quare & scripsit beatus Antistes in chartis de sancta Trinitate quædam, eaque misit sacerdotibus paræciarum diocesis suæ: vt, si repullularent errores, crebrò

L populis

Honorificè ei occurrit S. Fredericus.

*Surius hoc loco.
Claret omni genere virtutum.
1. Cor 9.
Vt S. Fredericus.*

Frisones Arrianos, & frustra ali quãdiu prædicaturus veritas.

*Tandem conuertuntur per S. Fredericum & S. Odulphum.
Nota diligenter.*

*Committitur
S. Odulpho
Ecclesia Sta-
uerensi.
Scribitur hoc lo-
co.*

populis prælegeretur palam. Atque insuper ad placandâ sacro-
sanctam Trinitatem, orationem de ipsa cõpositam pro salute
plebis, quotidie ter, nempe manè; meridie, & vesperi, iussit re-
citari. Cæterùm beato Odulpho ex consilio cleri, & fidelium
eius loci laicorum, quamuis inuito, Stauerensem Ecclesiam
curandam commisit, cuius etiã votis ipse vir sanctus tandem
cessit, ea tamen conditione, vt liceat ei, aliquot exactis anno-
rum curriculis, Traiectum reuifere, vbi se in Christi famulatu
vitam finituum promiserat: atque ita factum est, vt scilicet
omnes ex eius sanctitate gaudis replerentur.

*Clavis multis
meritis, redit
Vltraiectum.*

SE D nec inane fuit eius desiderium. Etenim cùm eo mini-
sterio perfunctus esset, se recepit ad suos Traiectenses; Deum
laudans, quòd eius fretus ope, tot animas lucratus esset. Et si
autem iam longo fractus esset senio, attamen, animo vincens
ætatem, nihil de Dei seruitio, & solitis pietatis exercitiis remi-
sit. Perseueravit enim in ieiuniis assiduis, in vigiliis Deo gra-
tis, in sanctis precibus, in largissimis elemosynis; sibi parcus,
aliis omnibus pro Christi nomine largus. Claruit verò etiam
prophetiæ spiritu. Quod vt certius testatusque fiat, de pluri-
mis vnum adferemus. Nempe cùm discessurus erat ab eo loco
qui Stauerem dicitur, ingens ad eum conuenit Frisonum mul-
titude. Ingès saxum ad domus eius ostium iacebat. Illud ergo
digito demonstrans iisdem, Scitote, inquit, futurum esse, vt
absque vllius hominis operâ saxum istud in flumen deuoluat-
ur: vbi etiam latitabit sub vndis, donec vos diuinæ pacis eritis
beneficio destituti. Cùm autem videritis iterum illud absque
humano opere ad littus emergere, non dubitetis me, licet iam
extinctum, vos reuifere, vobisque pacem à Deo impetratam
apportare, mansuram apud vos, donec omniuariis flagitiis
eam rursus à vobis excludatis.

*Nota abatem
Scriptoræ.*

ET sanè huius vaticinij & signi admirandi, permulti testes
hodieque supersunt, qui se id suis oculis conspexisse asseue-
rant: saxumque illud ibidem in ecclesia immobile perdurat,
vt credentium confirmetur fides, & increduli pudefiant. Ad-
uentante autem tandem tempore quo vir beatus ad optatam
cælestis patriæ gloriam erat transitus, modica febre correptus,
accitis Fratribus, indicauit eis diem obitus sui. Sub ipsam
quoque mortis horam rursus Fratres sibi adesse voluit, & cum
ipso cantare Psalmos pro expectatione decessus sui. Denique
omnibus ex ipsius præscripto ritè peractis, ad Dominum se
cõuertens, nihilque trepidans ad mortem, sanctissima illa ani-
ma

*Plenus virtu-
tibus migrat
ad Dominum*

ma è corpore egressa est, simulque suauissimi odoris fragran-
tia illic diffusa est. Eius festus dies celebratur pridie Idus Iunij.
Fiunt autem per eius merita, non solum Traiecti, sed etiam in
Stauerem innumera miracula, præstante Deo vno & trino.

VITA S. ANTONII VLYSBONENSIS,
*vulgo de Padua, Ordinis Minorum, ex ea quæ est per
eius contemporaneum.*

XIII. I V N I I.

EST in Lusitaniæ regno vrbs, quam incolæ vocant Vlys-
bonam, in qua templum miræ magnitudinis exstructum
est in honorem matris Dei Mariæ, in quo beati Vincentij
martyris sacrum corpus honorificè asseruatur. Atque ad huius
scilicet templi partem occiduam felicibus beati Antonij pa-
rentibus honestum habentibus domicilium, ex ipsis ille pro-
creatus est. Qui in sacri baptismatis salutaribus vndis Fernan-
di nomen accipiens, ab ipsis propè incunabulis multa fuit mo-
rum probitate & integritate, ecclesiarum & monasteriorum
crebro terens limina, manusque suas libenter extendens ad
pauperes. Pater eius vir nobilis fuit miles Alphonsi Regis,
Martinus nomine, mater eius Maria. Sanè cùm accedentibus
annis sentiret improbos corporis motus de carnis corruptio-
ne nascentes, nequaquam cessit petulantis ancillæ cupiditati-
bus, sed strinxit habenas, corpusque in seruitutem spiritus re-
digere nitebatur. Est extra vrbs Vlysbonæ muros monaste-
rium Augustinianorum, quos Canonicos Regulares vocant.
Ad quos vir Dei cùm, spreto mundi oblectamento, tandem se
contulisset, illorum habitum induit humiliter ac deuotè. Sed
cùm biennium ibi mansisset, eo quòd amicorum crebra visi-
tatione, quæ solet piis mentibus non parum importuna videri,
nimium interpellaretur, impetrata, licet ægrè, recedendi co-
pia à Superiori, non vitæ institutum, sed locum mutans, ad
monasterium S. Crucis de Colimbria commigravit: quo in lo-
co egregiè scrutabatur profunda sermonum Dei, & contra er-
rorum foueas diuinæ Scripturæ sententiis intellectum com-
muniebat: simul etiam sanctorum Patrum monumenta, sedu-
la lectione euolebat.

*S. Antonij
genus, &
quomodo pri-
mò vocabatur
Fernandus.*

*Fit Canoni-
cus Regula-
ris.*

SED neque hoc ei fuit ad virtutem satis. Cùm reliquias
Sanctorum Martyrum quinque Fratrum Ordinis S. Francisci
dominus Petrus Infans Lusitaniæ Regis filius, Marochio ad-
duxisset

*Accèsus me-
ritis quinque
martyrū Frã-*

*Franciscanorum.
transit ad Or-
dinem Mino-
rum.*

*Parat profi-
cisci ad Sara-
cenos, sed di-
uinitus impe-
ditur.*

*Ex Sicilia ve-
nit Assisium
ad Capitulum
generale.*

*Negligitur ab
omnibus tan-
quam parum
utilis, donec
tandem addu-
ctus est in
Æmiliam.*

*En etatem
Scriptoris.
Vixit in sum-
ma abstinencia.*

duxisset, & se illorum meritis à magnis periculis liberatū per omnes Hispaniæ prouincias diuulgasset, Christi seruus Ferdinandus, audiens mira quæ per illos fiebant, multo ccepit flagrare desiderio, instar illorum, pro Christo hauriendi martyrij calicem, atque adeo etiam hac spe non multo post per fratres Franciscanos loci qui S. Antonius dicitur, Abbatis sui facultate vix extorta, habitum illius professionis accepit, vbi & se Antonium dici voluit. Paulatim autem crescebat quoque in eo fides martyrij, & zelus fidei magis ac magis eum exstimulabat, nec illū quiescere patiebatur. Itaque quemadmodum se facturos receperāt Fratres Franciscani, fecerunt ei copiam ad Saracenos proficiscendi, cum ille, nullas sibi moras neccendas putans, celeriter abiit. Sed præpotens Deus hac in re illius propositū planè retardauit, totius hyemis spatio graui eū morbo affligens. Quare compulsus ille, ad natale solum ob corporis curandam valetudinem se recepit, vbi tamen, cum nauigando ad Hispaniæ littora nautas appulsuros speraret, ad Siciliam ventorum impulsu delatum se sensit.

NON longè tum aberat dies in quem indictus erat Fratrum conuentus apud Assisium, quem Capitulum generale vocant. Quod vbi Messanæ ex Fratribus vir Dei rescuit, seipsum confirmans, eò, licet debilis & affecta valetudine, profectus est. Quo conuentu soluto, cum ille, quem Ministrum vocant, commissos ipsi Fratres ad sua loca remitteret, solus Antonius à nemine expetebatur, quippe qui vt ignotus, ita parum utilis aut idoneus existimaretur: atque ita solus in Ministri generalis manibus relictus est, donec Fratrem Gratianum, qui tum in Æmilia siue Romandiola Fratrum Minister erat, secreto rogauit seruus Dei, vt à Ministro generali ipsum acceptum, in Æmiliam perduceret, disciplinis regulis illic erudiendum. Ita ergo Frater Gratianus eum secum in Æmiliam abduxit: vbi & venia impetrata, ad eremū montis Pauli secessit, solitariam illic, quantum licuit, vitam ducens. Perstabat illic solus nocturnis horis in precibus, totumque se diuinæ moderationi commendans, in cælestibus spei suæ ancoram solidissimè defigebat, nihil eum mouentibus crebris infestationibus dæmonum, volentium eum in sanctæ orationis studio perturbare. Tanta autem se inedia maceravit, vt, quemadmodum testantur ij qui id viderunt, hora refectionis ad Fratres rediturus, nutante præ nimia imbecillitate gressu, seipsum interdum sustentare non posset. Sic igitur vir ille

ille Deo plenus non breui tempore sub indocti persona gratiæ lumen abscondit.

SED non est passus Deus latere eum semper. Multum iam fluxerat temporis, cum Fratres pro sacris accipiendis Ordinibus ad Forum Liuij; quæ est Æmilij ciuitas, confluerent, inter quos adfuit etiam Antonius. Vbi cum Fratribus ex more congregatis, minister loci ad Antonium se conuertens, iuberet vt apud Fratres dicat quicquid suggereret spiritus, ipse (quippe qui peritior apud Fratres habebatur abluendorum culinæ vt filium, quàm Scripturæ sacræ explicandæ, sicut & mundabat quotidie culinæ res, Fratrumque domicilia) totis viribus primò in id incubuit, vt impositum munus liceret subterfugere. At vbi non potuit voto potiri suo; orsus simpliciter, Deo iam volente lucernam in conspectum proferri, tanto in orationis progressu verborum splendore, tanta mysticarum sententiarum altitudine usus est, vt omnes affirmare non dubitarent, eiusmodi sermonem nunquam se antea audiuisse. Atque ex eo tempore per Ministrum generalem demandata est illi concionandi prouincia, cultorque eremi deinceps missus est ad prædicandum verbum Dei. Qua auctoritate fretus, ad proximorum salutem totum se contulit, in concionibus suis adhibens eam iustitiæ æquitatem, vt, siue magnis siue paruis loqueretur, veritatis iaculis omnes feriret. Arguebat incredulos, obsecrabat pios, impios obiurgabat.

PERSONAS quasdam sublimes reprehensione dignas tanta nonnunquam seueritate obiurgauit, vt plerique alij celebres concionatores, illum audientes, ad intrepidam illius constantiam trepidarent, vultusque suos quodam pusillanimitatis rubore perfusi obtegerent. Circuibat per vicus, castra, vrbes, & agros, & vitæ semina vbique largissime spargebat: inter quæ Arimini multos quoque hæresi correptos ad fidei integritatem reduxit, atque adeo etiam ipsum Bonitiillum hæresiarcham, quem triginta annis errorum tenebræ obcauerant: qui & deinde, vsque ad mortem, Ecclesiæ mandatis deuotus stetit. Scilicet hic est ille Antonius quem sublimiter facundo ore Scripturæ mysteria deponentem, quadam vice Pontifex Maximus singulari quadam prerogatiua Arcam testamenti appellauit, qui & primus fuit Prælector in Ordine suo, consentiente beatissimo Patre Francisco, institutus Bononiæ, vt præseter suis in Theologica facultate; idemque etiam in Æmiliæ prouincia permultis annis Fratrum Minister.

Vbi habebatur ab omnibus indoctus, subito predicat cum summa gratia.

Arguit oēs siue magnos siue paruos summa constantia.

Conuertit quendam hæresiarcham.

Vocatur vir sanctus à Sancto Pontifice Arcam testamenti.

ster. Sed tandem in illo generali Capitulo quo beatissimi Patris nostri Francisci reliquiae ad locum, in quo nunc asseruantur; translatae sunt, qui fuit annus proximus ante obitum eius, ab omni Fratrum regimine profus absolutus est beatus Antonius, factaque ei est generalis potestas verbum Dei, vbiunq; vellet, praedicandi.

Et quidem sicut eo tempore, quo conciones suas, quas de tempore vocant, conscripsit, Paduae moratus fuerat: ita & mox primo libertatis suae cursu ad eos se conferre decreuit. Vbi cum, hortante Episcopo Ostiensi, Conciones quoque de Sanctis conficere vellet, sacro tamen Quadragesimae aduentante tempore illud opus intermisit, totumque se ad docendum pro concione populū eius sermones mirificè sitientem applicuit; illisque quadraginta diebus quotidie concionatus est, ita certatim cunctis ad eum confluentibus, vt, cum nimiam auditorum frequentiam Ecclesiarum ambitus non caperent, compulsus sit ad patentes sese campos transferre. Confluxit autem eò ex vicinis vrbibus, castris, pagis, innumera propè hominum multitudo. Surgebant intempesta nocte, & alij alios nitebantur anteuertere. Tabernas suas mercatores non volebant patere cuiquam ad emendas merces, nisi prius sancti viri concione absoluta: quin & feminae quoque ex deuotione praecidebant forficibus particulas è tunica eius, pro reliquiis eas habituræ. Quot ille tum implacabiles inimicitias ad pacem reuocauit! quam multos diuturna captiuitate miseros libertati restituit! quot ille res, per vsuras & nefariam vim aliis ereptas, restituendas curauit!

TANTAM verò vtriusque sexus multitudinem ad confitenda peccata sua remisit, vt nec Fratres, nec alij Sacerdotes, qui non pauci eum comitabantur, illis audiendis sufficerent. Cœperunt tum primū homines cateruatim sese verberando, & pia cantica deuotè depromendo, procedere: quæ laudabilis consuetudo, à tanto auctore profecta, deinceps suis est aucta incrementis. Quibus egregijs facinoribus, velut virtutum suarum coronide, clarus vir sanctus, hæresiarchis passim in publicis disputationibus ab eo palam conuictis, vt Arimini, Tolosæ, & Mediolani (vnde & ab omnibus indefessus hæreticorum malleus dicebatur) demum cum dies migrationis venit, suscipiens sacram Vnctionem, extensisque manibus, Psalmos, quos pœnitentiales vocant, cum Fratribus perlegens, inde quasi dimidia elapsa hora, inter manus adstantium

Ob concurr-
sum populi
cogitur con-
cionari in pa-
tentibus
campis.

Plures con-
uertit ad me-
lorē vitam.

Dicitur mal-
lem hæreti-
corum.

Feliciter
transiit.

tium, dormienti similis, leniter exspirauit, anno à Christi incarnatione millesimo ducentesimo trigesimo primo, tum in vita, tum post obitum miraculis celeberrimus.

VITA SS. VITI, MODESTI ET CRE-
scencia, ex Io. Maldonato Hispano.

XIII. I V N I I.

VITVS, Modestus & Crescentia sub imperio Diocletiani Siciliam inlyto martyrio decorarunt. Virtus namque puer adduci non potuit à patre Hyla senatorio viro minis aut verberibus, vt Deos, abnegato Christo, coleret: quare traditus est Modesto & Crescentiae nutritoribus, si forte à veri Dei cultu, valerent ipsi ad idololatriam alumnum reuocare: sed nutritij iam facti Christiani, cum Vito simul pro Christo cadere, exoptabant. Nullum erat morbi genus, quod Vius nominato Iesu, non sanaret: nullus languor, cui non medicaretur. Quare à Valeriano praefecto Virtus accersitus, & altaribus admotus cum sacrificia contemneret, crudeliter caesus est. Manus tamen & brachia carnificibus aruerunt, & praefecto manus etiam omnino torpuit. Atqui puer misericors precibus indulgens, sanitatem restituit, bonum ad exemplum Christi malo rependens. Adduxerant nutritij Vitum oraculo moniti, in aliam regionem, sed Diocletiani filius correptus à malo genio, cum clamitaret, nisi à Vito liberari non posse, quaesitus Virtus & reductus est. Qui manum super Diocletiani filium posuit, & caedæmonem mox fugauit. Maxima tunc cura Diocletianum subiit, quoniam pacto Vitum ad cultum Deorum pelliceret. Sed cum frustra blandimenta tentasset, in Glibanū ardentem cum Modesto & Crescentia misit, post leonibus obiecit: sed cum omnia cœlo fauente frustra fierent, suspensos in eculeo tandiu cædi praecipit, quoad animas efflarent.

S. Virtus à
quibus instrus
lus.

Eius sanctis-
tas & marti-
rium sub Val-
leriano.

Dioclesiani
filium à cae-
dæmone libe-
rat.

DE S. BASILIO EPISCOPO, ET CON-
fessore, scriptore Ecclesiae, ex Ordinario nouo.

XIII. I V N I I.

BASILIVS nobilis Cappadox. Athenis vnà cum Gregorio Nazianzeno, eius amicissimo, secularibus literis, deinde in monasterio sacris mirabiliter eruditus, cum breui cursum fecit ad omnem doctrinae & morum excellentiam,

S. Basilij na-
ziales & iun-
ma eruditio.

*Fir Episcopus
Caesariensis.*

*Pluribus mi-
raculis terre-
zur Impera-
tor ne eam
audeat in exi-
lium eicere.*

*Viri sancti
eximij mores.*

*Migrat ad
Christum.*

vt Magni cognomen inde innenerit. Hic digressus à Gregorio, cum ad prædicandum Iesu Christi Euangelium in Pontum accersitus esset, eam prouinciam à Christianis institutis aberrantem, ad viam salutis reuocauit, mox ab Eusebio Cæsareæ Episcopo, ad erudiendam eam ciuitatem adiutor adhibetur, in cuius locum etiam postea successit. Filium Patri consubstantialem esse in primis defendit, ac Valentem Imperatorem sibi iratum miraculis adeò flexit, vt incumbentem ad voluntatem eiiciendi ipsum in exsilium, à sententia discedere coëgerit.

NAM & Valentis sella, in qua facturus decretum de eiiciendo è ciuitate Basilio, sedere volebat, confracta est; & tribus ab eo calamis adhibitis ad scribendam exsilij legem, nullus eorum reddidit atramentum: & cum nihilominus in proposito scribendi impium decretum persisteret, ipsius dextera, dissolutis nervis, tota cõtremit. Quibus commotus Valens, chartam vtraque manu conscidit. Ea autem nocte, quæ ad deliberandam Basilio data est, Valentis vxor intimis est cruciata doloribus, & vnicus filius in grauem morbum incidit. Itaque his ille perterritus, iniquitatem suam recognoscens, Basiliam accessit: quo præsentem, puer cœpit conualescere; qui tamen, vocatis à Valente ad visendum puerum hæreticis, paulo post moritur. Abstinentia & continentia fuit admirabili. Vnica tunica contentus erat: in ieiunio seruando diligentissimus, in oratione assiduus, in qua sepe totam noctem consumebat. Virginitatem perpetuò coluit. Primus duriores illum antiquorum monachorum ritum ad meliorem formam redegit, magisque religioni congruentem. Multa præclare scripsit, ac nemo, teste Gregorio Nazianzeno, sacræ scripturæ libros veriùs aut vberius explicauit. Obiit plenus virtutum, cum tantum spiritu viuens, præter ossa & pellem nulla præterea corporis parte constare videretur.

VITA B. LANDELINI ABBATIS CRISPINIENSIS, ex ea quæ est apud R. P. Surium.

XV. I V N I I.

** D. M. N.
Molanus ha-
bat, pag. 6.*

GLORIOSVS & Deo cuniprimis charus Landelinus, ex nobilissimo Francorù genere, in villa quam Vallem vocant, * ciuitate Cameracensi, temporibus Dagoberti inclyti Regis ortus est. Hunc, cum bonæ indolis adolesceret, parentes eius

eius beato Autberto Antistiti, qui eum de sacro fonte suscepit, literis inuendum commendatum. Quod vbi quibusdam cognati eius innotuit, ab amore rerum cælestium conati sunt eum suis persuasionibus reuocare. Dicebãt autem: Præstat vt nobis obtemperans, relinquas monasterium, & fruaris mundi oblectamenti potius, quàm hic instar mortui cuiusdã desideas. Si nobiscum abire volueris, suppeditabimus omnia quæ libita erunt animo tuo, efficiemúsque vt diuitiis & honoribus abundes. Quibus & id genus aliis blandis sermonibus persuaserunt ei quod volebant, ita vt à S. Autberto aufugiens, illisque se iungens, deinceps rapinis & cædibus deditus esset, instar prædonum. At verò pius pater Autbertus multo mœrore affectus, haud secus atque mortuum eum lugebat, donec tandem Landelinus, Maurosus iam dictus (scilicet ne nomen quandoque eum prodèret) postquam dies multos in tam nefario opere perdurasset, videns quadam nocte animam cuiusdam complicitis sui in tartarum abduci, tum & ab Angelo Domini super hac re admonitus, mox, relictis omnibus, pedes Cameracum festinat, & S. Autberti pedibus se aduoluens, orat pro admissis criminibus pœnitentiæ multam sibi irrogari.

ET quidem pius pater, eius gratulans conuersione, suscepit pœnitentem: ille verò sub seculari habitu degens in monasterio, macerabat corpus ieiuniis, quod mundi illecebris contaminauerat: atque tandem diuturna excoctus pœnitentiâ, stauit mundi à se negocia omnino reiicere, vt possit liberius cælestia cogitare. Rogat igitur beatum Autbertum vt se tondeat, & militiæ cælestis chlamydem induat, cum ecce lætatur sanctissimus Præsul, comamque capitis eius secat, à quo iam pridem cordis maculas deterferat. Tum verò ille hanc dignitatem adeptus, constituit Romam proficisci, vt post mundi relictam pompam, etiam peregrinationis labore se maceraret. Ad quod accepta beatissimi Antistitis benedictione, difficile emensus iter, tandem Romam peruenit, vbi nouerat quiescere iudices mundi: atque illic prædulcia sanctorum Apostolorum liminibus oscula figens, rogabat ad purum condonari sibi peccata & facinora sua. Deinde cum desiderio suo fecisset satis, celeriter in Gallias rediit, nolens diu abesse à patrono suo. Cernens autem beatus Autbertus virtute & sanctitate eum iam præditum Diaconum eum ordinauit: in quo ministerio ita præclare se gessit, vt nulli esset ambiguum, Dei gratia eum ad id muneris esse accitum.

*B. Landelinus
parenses.*

*Relicto suo
instituto
sancto Au-
berto, sit
socius prædo-
num.*

*Videns quen-
dam suum so-
cium ad in-
fernum rapis
subito reuer-
titur unde
a fugerat.
Excoctus bo-
na pœnitenti-
a, tandem
sit Clericus.*

Et Romam.

L 5

P R A E

Constituitur ad summam perfectionem.

Fit Presbyter.

Construit in Hannonia aliquot monasteria.

Providet ipsam de vita necessarijs.

** Ambigis.*

P R A E S T I T I T verò illi Deus tantum ardorem & compunctionem cordis, vt bonorum cœnobitarum vita minime contentus, magis ac magis se extenderet in diuinum famulatum, & cum gemitibus & lacrymis crebrò se vigiliis, ieiuniis, orationibusque affligens, vitam Sanctorum æmularetur, nec vllam suo corpori requiem indulgeret, inedia, nuditate, frigore, siti, multisque rebus duris & molestis se afficiens. Sed & non multi intercedunt dies, cum ille secundo Romam petit, ac deinde expletis pro voto quæ illic facere constituerat, redit ad beatum Autbertum, & ab eo Presbyterij honore afficitur. Ad quem euectus honoris gradum, quantum sanctitate excreuerit, verbis explicari non potest. Valens enim sibiipsi cumulare labores, licet iam defesso esset corpore, tertio se Romano dat itineri cum discipulis duobus Adelino & Domitiano, qui ei iam dudum in verbi Dei prædicatione adhæserant. Vnde adoratis Apostolorum liminibus, cum feliciter redisset ad sua, petita & impetrata copia & benedictione à beato Autberto, ad pagum Haynauum, locum adiit fluuius Sambre adiacentem, qui à riuulo in hunc fluuium decurrente Laubacus vocatur, atque illic sibi & discipulis monastica domicilia construxit: vbi quod ille tunc, Deo auxiliante, feliciter orsus est, à successoribus eius, quos eo in loco congregauerat, præclare est consummatum.

S E D & aliud quoque monasteriũ ædificauit in pago quem Alnam dicunt, qui à Laubaco tribus abest milliaribus, quod monasterium Principis Apostolorum sacra ornant pignora, & præclaræ eius virtutes communiunt: Quin & tertium condidit monasterium in Templutensi pago, quem Guastarim vocant, qui que octo distat milliaribus à Laubaco, primo suo monasterio; illud quoque, sicut & superiora, in S. Petri cælestis clauigeri honorem consecrandũ curans. Et hæc quidem duo postrema monasteria egregie ditauit: Laubias verò regiis quoque auxit muneribus, villarum atque seruorum magna copia efferens, quicquidque superiorum Regum liberalitate & munificentia passim per Francorum regna obtinuerat, id Laubienfi cœnobio conferens. Quibus ita gestis, locisque supradictis honorifice exstructis, Fratribusque illic Christo militantibus, rebus ad vitam necessarijs affatim instructis, Dei omnipotentis, vt credimus, instinctu & providentia ad alium commigravit locum, qui est iuxta Hoy fluuium, cui adiacet sylua * Ambidgis dicta: ibique cum supra memoratis duobus disci-

discipulis suis extirpare cepit virgulta, sicque oratorium illic construxit in honorem sacratissimæ virginis Mariæ.

V B I cum quodam die omnia circumquaque perlustrans, comperisset fontem ibi non haberi, vnde Fratres suis vsibus aquam necessariam haurirent, fuis ad Deum precibus, scipione suo semel percussit terrã, statimque fons mirè altus & dulcis erupit, vndis crispantibus largiter manans, quæ res quoque nomen loco dedit, Crispinio nimirum appellato. Iam verò & à beato Martino Romano Pontifice quoque ordinatus vir sanctus, diuinæ prædicationis vomere Crispiniũ excolebat. Itaque nonnulli, eius audita sanctitate, è diuersis partibus ad eum confluxere, adunataque est hominum non parua multitudo in eodem loco. Quod videns vir Deo plenus, vt pote solitudinem omnibus mundi rebus anteponeus, tandem haud ita procul ab eo loco recedens, solitarium sibi delegit habitaculum, in illo loco, vbi fons Crispinij in flumen influit, in honorem S. Petri condidit ecclesiam. Vbi cum omnipotens Deus eum iam remunerari vellet, ille, accersitis vndique Fratribus, indicat se è corporis ergastulo abiturum, atque adeo non multo post sacris sermonibus eos adhortatus, in cinere & cilicio iacens, animam bonorum operum floribus redimitam Christo reddidit, beatis Angelorũ spiritibus sociandam. Porro discipuli venerabile corpus eius honorifice in eodem monasterio condiderunt: vbi eius meritis & intercessione, multa ac stupenda fiunt miracula.

Impetrat Fratribus à Deo fontem simul & vnde dicitur Crispinum.

Construit sibi paruum relictorium.

Transit ad Christum.

VITA S. CYRICI ET IULITÆ MARTIRIS ex Io. Maldonato Hispano.

XV. I V N I I.

I V L I T A illustris fœmina ab Iconio Isauriæ ciuitate, cupiens Alexandri Imperatoris vitare sæuitiam, Tarsum venit cū Cyrico filio trimo. Sed nihilominus ibi quod Christiana esset, ad præsidem Alexandrum referentem quidem Imperatorem tam feritate quam nomine, vincita cum filiolo perducta est: Amplexus puerum Cyricum Alexander, oscula dabat, demulcensque blandiebatur: cum mater interim, quod sacrificare contemneret, flagellaretur. Sed puer ab Alexadri nimium abhorrens illectu, matrem respiciebat, ac de eius dolore supermodum anxie lacrymabat. Verbera & cruciatus puero Cyrico intenduntur, si fortè tātula posset atas vel terrore moueri: perdu-

Iulita cum filio suo apprehenditur. Cyricus puer verberibus periturus.

*Eius obitus
& matris In-
bitas*

perdurabat: tamen intrepidus & qua poterat voce Christum
asserbat. Cumque crudelissimè cæderetur: carnificibus insultans
Christianus sum, resonabat. Blandiri iterum ei præses oc-
cæpit: & collo humerisque imponere. Ille blanditias aspensa-
tus, morsu præsidis scapulas appetiuit: dentesque infixit. Quo
dolore commotus, ac exasperatus Alexander, Cyricum ex alto
præcipitavit, tribunaliq; cerebrum illisit. Iulita filium cer-
nens ad cælos præuolasse, gratias agebat. Deo. Non ita tamen
multò post iussa est & ipsa excorari, piceque bulliæti perfun-
di, demum capite truncari. Horum exemplum sequenti quadra-
ginta quatuor Ethnici, qui se Christianos professi sunt, exqui-
sitis torti cruciatibus, ab eodem Alexandro post aliquot men-
ses occisi sunt.

VITA B. LUTGARDIS VIRGINIS

Brabantensis, ex Thoma Cantipratensi, eius contemporaneo.

XVI. I V N I I.

*B. Lutgardis
iuuencula in-
bit: ad nup-
tias.*

*Oblata ra-
men in mo-
nasterio, pau-
lo post vixit
sanctissime.*

Fit. Priorissa.

LUTGARDIS pia virgo ex illa quondam Tungrorum
celeberrima ciuitate patre ciue, matre nobili, trahens ori-
ginem, dum adhuc iuuenula esset, quantum illa ætas patieba-
tur, valde quidem ad nuptias inhiare videbatur. Cuius men-
tem cum matris instantia modò minis, modò blandimentis
emolliisset, vbi illa annos duodecim excessit, in monasterio
quoque S. Catharinæ, quod est prope oppidum S. Trudonis in
Hasbania, inter Deo sacratas virgines Ordinis S. Benedicti
eam diuino seruitio micipauit. Vbi obtulit sanè seipsam quo-
tidie Domino holocaustum gratuitum, corpus afficiens ine-
dia & ieiuniis, & spiritum ab oratione non relaxans. Quin &
cum moueretur miro commiserationis affectu erga ægrotos
& debiles, contulit illi quoque Deus ita generatim gratiam
curationum, vt si quid esset vitii in oculo, vel in manu aut pe-
de, vel cæteris corporis membris, ad contactum saliuę vel ma-
nus eius protinus curaretur. Vnde & quia talem lucernam sub
modio latere par non erat, posita super candelabrum, facta est
Priorissa in eodem beatissimæ Catharinæ monasterio, vno
omnium consensu electa.

F V I T autem in illo loco annis circiter duodecim: eratque
eodem tempore magister Ioannes Lyranus, Leodiensis dice-
cesis, vir eximia sanctitate. Qui non ignorans perfectissimum
Lutgardis propositum, cum admonuisset eam, vt, abdicato

Priori

Priorissæ officio, ad Aquirianum, Cisterciensis Ordinis mo-
nasterium, se transferret, illa à Deo quoque idem admonita,
parens supradicti magistri Ioannis admonitioni, Aquiriam se
contulit, quod est monasterium in Ducis Brabantia regione.
Et quidem cum fama virtutum Lutgardis vndique increfce-
ret, noua monasteria quoque in Gallis construebantur, simul-
que, si vel parum aliquid Gallicè didicisset, mirum in modum
eam omnes sibi præfici cupiebant. At verò, quo pacto isthuc
impeditum fuerit, iam explicabo. Vix annum ætatis quartum
& vigesimum attigerat, quando venit in Aquiriam, & tamen,
licet postea annis quadraginta inter sodales Gallicas vixerit,
vix tantum potuit eius idiomatis perdiscere, vt esuriens, com-
modè posset Gallicè panem petere: atque hæc causa fuit cur
permessa sit sponsa Christi in somno contemplationis quies-
cere.

S E D & imminente peste sæuissima Albigenſium hæreti-
corum, beatissima virgo Maria apparuit ei vultu lugubri &
obscurato. Cui compatiens in visione Lutgardis, cum quæsi-
uisset ab ea quindã haberet, & vnde tantus esset faciei squal-
lor, quæ alioqui plena esset omnis gratiæ, beatissima virgo
respondit: Ecce ab hæreticis & pseudochristianis rursus con-
spuitur, rursus crucifigitur filius meus. Tu ergo assume tibi
lamentum, & perpetuis septem annis ieiunato, vt sopiatur ira
filij mei, quæ generatim vniuerso imminet orbi. Itaque toto
septennio tale illa sibi indixit ieiunium, vt pane & cereuisia
contenta esset, atque adeò quidem, vt, si aliquando superio-
rum voluntate coacta tentaret aliquid pulmenti ore haurire,
nihil tamen inde vel ad fabæ vnius quantitatem potuerit de-
glutire. Sed & expletis septem illis annis, quibus non nisi
pane & cereuisia vsa fuit, rursus ei per reuelationem manda-
tum est, vt pro cunctis peccatoribus aliud ieiunium suscipe-
ret. Quod & illa libens fecit, iterumque adeò alios septem
annos solo pane & olere transegit. Porò eo tempore sin-
gulis Dominicis diebus, quemadmodum hortatur beatus
Augustinus, Christi corpus percipiebat. Quod cum Agnes
Abbatissa, parum cauto vsa consilio, ei interdixisset pia Lutgar-
dis, Ego quidem, inquit, mater charissima, libenter obediam
tibi, sed certissimè præuideo, Christum hanc iniuriam in tuo
corpore vlturum. Nec defuit dicto fides. Confestim enim Ab-
batissa intolerabili morbo afficitur, vt iam ecclesiam ingredi
non posset: nec cessauit dolor, per momenta increſcens, do-
nec

*Transferretur
Aquiriam.*

*Apparens ip-
si beata Ma-
ria, monet vt
fortiter luge-
at peccata ho-
minum.*

*Toto septennio
ieiunatur pa-
ne & cereuisia.*

*Abbatissa nõ
permittens ei*

nec

*Ita frequen-
tem usum En-
charistia, a
Deo puniatur.*

nec indiscretionis suæ culpam agnosceret, & Lutgardem si-
neret pristino more suo uti. Nimirum dignus zelus Sponsi in
improbos Sponsarum suarum perturbatores.

Ut autem quibusdam Aquiriæ monialibus, quæ fortassis
minùs dignè de illa sentiebant, Lutgardis meritù innotesceret,
insigne quoque hoc miraculum accidit, quod nunc commemo-
ro. Consueverat illa, ut dictum est, singulis diebus Domi-
nicis corpus Christi percipere. Vbi cum quadam vice euntem
ad altare nemo licet debilem sustentaret, perspicuè visi sunt
duo Angeli mediam eam tenere, & deducere ad altare. Quin
& alias etiam manifestissimè visa est beatissima Dei genitrix,
& sanctus Ioannes Baptista eam officiosè comitari. Afflictos
& tentatos mira sollicitudine consolari & confirmare nite-
batur; qua in parte tantam gratiam Deus ei largitus erat, ut
nullus ab ea vel afflictus, vel tentatione pulsatus, absque leua-
mento discederet. Anno vndecimo ante obitum suum, instar
Patriarcharum Isaac & Iacob, ambobus est orbata lumini-
bus. Qua in visitatione, luminis cælestis splendoribus etiam
solito excellentius perfusa, tandem ad liberâs auras supemæ
Hierusalem exultans & lætabunda euolauit, anno à Chri-
sti Incarnatione millesimo ducentesimo quadragesimo se-
xto, decimo sexto Kal. Iulij. ætatis suæ anno 64. sepulta ad
dextrum chori latus, iuxta parietem, vbi orare consueverat,
celebri & honorato loco.

*Conspicitur
B. Lutgardis
media inter
duos Ange-
los.*

*Sub mortem
fit cæca.*

*Transit felici-
ter ad suum
Sponsum.*

VITA S. BENNONIS EPISCOPI

Misnensis, canonizati ab Adriano Sexto, ex

Hieronimo Emsero.

XVI. I V N I I.

*S. Bennonis
clarè genus.*

INTER claras Saxonix ciuitates est & ea quæ nunc vulgò
Heyldehem, olim Bennopolis dicta; hinc scilicet diuo Ben-
noni nostro nomen, hinc Bennopolitano cognomè est. Pater
ipsius Comes fuit Saxonix, non longè à Goslaria habitans,
mater Bezela dicta est. Ceterùm editus in hanc lucem hu-
manæ salutis anno millesimo decimo, cum annum ætatis
ageret quintum, puerulus adhuc traditus est in obsequium
sancti Bernvardi, Benopolitani Episcopi, qui etiam ipse ex-
illustri Comitum sanguine procreatus, Bennonis nostri con-
sanguineus fuit; qui ei mox præceptorem dedit VVirgerum,
Præpositum monasterij S. Michaëlis, virum moribus ac-
literis

literis apprimè decoratum. Sub cuius disciplina breui tan-
tum profecit, ut optima puer indole ingentem de se mox
spem polliceretur, atque adeò ut duodeuigesimo ætatis suæ
anno sacrum susceperit habitum, in eo quod diximus mo-
nasterio Hyldesheimensi. Ferunt etiam nonnulli, in Francia
Theologiæ studio dedisse operam, atque in ea facultate do-
ctoralibus insigniis fuisse decoratum, qui honos tunc fuit
omnium excellentissimus. Cui quidem opinioni non parum
fidei præstat titulus Magistri, quem inter monumenta Gosla-
riensis ecclesiæ adhuc hodie obtinet. Et quidem à tempore
susceptæ religionis, vsque ad tricesimum vitæ annum, sem-
per magis ac magis in religione proficiens, humilitate & pa-
tientia omnibus præluens, volente & iubente Abbate suo
Adelberto, sacerdotio initiatus est.

Q V O D munus postquam tanta aliquamdiu ibi dignitate
gessisset, ut nunquam siccis rem diuinam oculis perfecisse vi-
sus fuerit, non multo post ecclesiæ Goslariensi in Magistrum
ac Canonicum præfectus est. Vbi cum decem & septem an-
nos conuersatus esset, quibus se in omni genere virtutum
spectabilem præbuit, egitque Canonicum ac Magistrum om-
nibus numeris absolutum, crebris vigiliis, frequenti inedia,
assiduis orationibus, tum largis patrimoni sui eleemosynis,
humanæ reparationis anno millesimo sexagesimo sexto,
Pontificali veste induitur, inclytæ nostræ Misnensis ecclesiæ
Præsul decimus. Quam ministracione adeptus, mox animum
adiexit ad visitandos singulos suæ dioceseos pagos, & oppida;
omnesque ecclesias, & earum Rectores, id quod etiam quot-
annis in propria persona vicatim ostiatimque factitabat. Quin
& ulterius quoque progressus est eius feruor. Notum est; Scla-
uorum ingentem multitudinem, gentili errore vagantem, in
diocesi olim Misnensi, tam ultra quam citra Albim fluium
desidisse. Quos etsi Henricus tertius Imperator, non ita mul-
to prius quam Episcopatum Benno susceperat, tributarios
Imperio fecerat, & ad suscipiendam Christi fidem magna ex
parte compulerat, plurimi tamen ex eis retrospectentes, pa-
gano ritu honorem, quem Christo debebant, idolis reponen-
tes, relicta pietate fidei, antiquis se erroribus denuo inuoluc-
rant. Quod videns simul & ingemiscens pientissimus Pater
Benno, officij ac debiti pastoralis esse ratus est, & hic quoque
cæcis lumen, agris salutem, & errantibus viam ostendere. Cui
tam sancto operi cum fetorem deuouisset, & sapienter qui-
dem

*Ingrreditur
monasterium
Hyldeshei-
mense.*

*Nunquam di-
cit Missam
siccis oculis.*

*Fit Episco-
pus Misnensis.*

*Conuersi pri-
dum Sclauis
iterum redeunt
ad gentilismum.*

*Plures viri
sanctus iuxta
sur Christo.*

dem primò lenia vulneribus fomenta adhibens, plures indicq; comitate sermonis sui ad Christum reduceret, insidiator diabolus molestè ferens inauكتورatam sibi plebem mystica adspergi vnda (permittente Domino, quo virtus serui sui magis inclaresceret) aliud illi negotium fecit.

*Mittitur in
exsilium.*

Et quidem omnium primùm tēpestuosa ea reddidit tempora famosissimū illud Saxonicum bellum, quod cum Henrico quarto magna vtrimque animi pertinacia gestū est. A quo licet Benno noster innoxias habuerit manus, vicini tamen incendij flammæ euadere nō potuit, vel ob hoc etiam vnum, quod & ipse ex primario Saxonum sanguine esset, qui Regi penitus inuisus erat, siue (quod magis credam) quia Deus vas suum ita voluit tribulationum camino excoquere, & velut aurum in igne probare. Permisit enim, vt à prædicto Rege innocentissimus Præsul nullo suo delictō caperetur, & in exsilium mitteretur, vbi & cæteri seruabantur Principes: videlicet Magnus & Hermānus, Saxonie duces, Vvetzilo, qui & Vernherus, Magdeburgensis Archiepiscopus, Burchardus Halberstatis, & Vernherus Merseburgensis Episcopi, Fredericus quoque Comes Palatinus Saxonie, & plerique alij primores viri, quorum omnium, propter implacabilem Regis iram, nulla erat salutis spes, nec alia quàm vel citæ mortis, vel perpetui carceris expectatio. Cui malo alterum quoque eius tempestatis exitium accessit, eiusdem Henrici quarti cum Gregorio septimo calamitosa seditio, illa, inquam, cuius istæ breuiter videntur fuisse causæ. Defuncto Alexandro secundo, successus est ei Gregorius prædictus, cui Hildebrando antea nomen fuit: & quia inconsulto Cæsare, solis scilicet Romanis fauentibus, ad Apostolatus apicem conscenderat, hinc primum contra eum accusationis caput sumptum est.

*Disidet Pa-
pe grauissime
ab Imperato-
re, & quart.*

DEINDE verò inuidiam etiam Pontifici peperit, quod duobus maximis vitiis extirpandis, Simoniacæ videlicet prauitatis, & lasciuie, tam constantem nauabat operam, concubinos & Simoniacos omnes passim anathemate feriens: Sed & Cæsarem ipsum, ob easdem causas ad Synodalia responsa sepe frustra vocatū, tandem ab Ecclesia Petri amputauit gladio, deinde regno etiam exauكتورauit, adempta ei omni Regia administratione, & absolutis fidelitatis sacramento subditis. Quia in re confusus Imperator, habito apud VVormatiam concilio secum sentientium Episcoporum, Pontificem vice verba deposuit: datæque sunt ad eum literæ conuiciis plenæ. In quibus

*Imperator
excommuni-
catur, atque
etiam exau-
كتورatur reg-
no.*

tempo

temporum ardoribus continenter beatissimus Benno seruabatur in carcere, lugebatque peccata populi sui, donec tandem Imperator, vbi intellexit Principum animos sub religionis prætextu sensim ab eo deficere, dissimulato ad præsens odio quod contra Saxones alebat, captiuos eius gentis (inter quos & Benno erat) deditioe absoluit, & ad sua impunè redire permisit. Itaque rediit & beatissimus Pater Bēno ad ecclesiam suam Misnensem, sed desolatam iam & vastatam. Vbi cum suos vtrumque consolatus esset, mox iter arripens, Romam peruenit: atque interim Principes, religione tacti, magis etiam magisque colla cœperunt ab Imperatoris iugo retrahere, iamque non solum clandestinis congressibus, verum publicis etiā conuentibus, de subrogando alio Rege inter se tractabant. Quod vbi intellexisset diuus Benno, mox reditum ad ouile suum maturauit.

DEINTE autem illi Dominus gratiam, & malorū requiem, vt deinceps reliquos vitæ annos vsque ad decrepitam senectā in pace agens, restaurandæ ecclesiæ suæ tranquillam posset operam impendere: quod & sedulo perfecit, ac simul etiam Sclauos, de quibus prius sermo fuit, ardentissimo studio ab antiquis erroribus ad Christi veritatem, pro antiquo voti sui desiderio traduxit, non sine maximis miraculis, quæ longum esset hic attexere. Obiit verò beatissimus Pater decimo sexto Cal. Iulij, anno salutis millesimo centesimo sexto, etatis nonagesimo sexto, Episcopatus verò quadragesimo, Ad cuius sepulcrum confugientibus plurima præstantur beneficia. Quorum omnium fides apud ecclesiā Misnensem literis, sigillis, testibus, & tabellionū publicorum, vel Prælatorū auctoritate amplissima, fulta est. Cuius deinde translatio ex loco humili, vbi olim se tumulari iusserat, ad mediū ecclesiæ, vbi nunc tumba ipsius honorificè instructa cernitur, facta est circiter anno Domini millesimo ducesimo septuagesimo, quo tempore casula qua indutus fuerat, & baculus pastoralis, tanquam recens deposita, secū in sepulchro inuenta sunt, absque omni cinerificatione. Denique reclarus est in Sanctos per Adrianum sextum.

*D. mittitur
vir sanctus ab
exilio, & ve-
dit ad suam
ecclesiam, sed
desolatam.*

*Egregiè eccle-
siam suam re-
staurat.*

*Obdormit in
Domino.*

*Eius transla-
tio clara insi-
gni miracu-
lo.*

VITA S. AVITI PRESBYTERI,

ex ea que est apud R. P. Laur. Surinm.

XVII. I V N I I.

AVITVS apud Aurelianos plebeio ex sanguine ortus, parentes habuit humili loco natos. Mater eius patriam

M

habuit

S. Auiti pa-
triae & pa-
rentes.

Fit mona-
chus.

Demandatur
ei si manus
Cellarj.

Fugit ad lo-
ca deserta.

Eligitur Ab-
bas.

Fugit secun-
da.

habuit Viridunum, cui ingenuitatem virtus & meritum con-
cilauit: nam alias vt Aureliam proficisceretur, inopia & ege-
stas eam compulit. Nupsit vero illic cuidam Belsicolæ, cui &
peperit Auitum, egregium filium, qui quandoque populo ma-
gnam esset salutem allaturus. Eo nascente, ingens lumen in
cubiculo apparuisse, certa relatione compertum est. Creuit
autem puer & cum infantia rudimenta excessisset, ad Mictia-
nense monasterium deuotus aduolauit; depositaque coma,
monachum professus est. Vbi cum nedum Abbati, sed etiam
omnibus pura animi simplicitate obediret, monachi quidam
fatuum eum appellabant, crebro illi obtrectantes. Habebat
vero pro more patrem ciborum suorum clam egenis impar-
titi, saepe etiam sibi detractis vestibus, illorum tegere nudita-
tem. At vero Abbas, caeleste in illo lumen considerans, tacitus
illum amare coepit, construxitque ei cellulam intra vestibu-
lum monasterij, procul ab aliis, idque ne eius ieiunandi & vi-
gilandi assiduitas, & Fratibus ostentationi & arrogantiae tri-
bueretur. Sed & postquam omnes manifestis indiciis Dei ho-
minem eum esse cognouerunt, inuero Cellarj munus de-
mandarunt. Qua in re, sicut non potuit recusare Abbatis im-
perium, ita & cum eam ministerij sarcinam in suos humeros
recepisset, a familia crebris insidiis honesta eius simplicitas
appetita & exagitata est.

ITAQUE quadam nocte, cum ex more Abbati incumbere
volenti inseruisset, cingulum cum clauibus colligatis, caute
ad eius caput deposuit; relictoque illo onere, ad Calauniae lo-
ca abditissima secessit: vbi, cellulam e vilibus texens virgultis,
multis diebus delituit, decem plus minus miliaribus procul
a monasterio. Non multum autem intercessit temporis; cum
vir sanctissimus Maximinus, qui per id tempus Abbatis mini-
sterio perfunctus erat, migrauit ad caelos: cuius sacro humato
corpore, mox monachi ad inquirendum Auitum simul om-
nes profecti sunt, tandemque repertum ad monasterium preci-
bus flexum adducunt, sibi que Abbatem, Pontifice iubente, co-
stituunt. Tum vero ingrato sub fasce humilitas sublimata ge-
miscit. Nec multa mora. Rursum fugam meditans vit Dei, ter-
rena fastigia respuens, vno tantum puero comite contentus,
vastas solitudines latitaturus experit. Erat quidam eremi locus
riemorosa fronde contectus, planeque abditissimus in Pictia-
e siluae fundo, quem olim prisca manus construxerat, hede-
raeque complexu horrebant culmina sensim diruta. Ibi ergo

vlro

vlro sese in illud protrudit desertum; exiguanque ex corti-
cum fragmentis domum prouidus Christicola sibi costruens,
longe a villarum culminibus clandestinum amplectitur exsi-
lium, & diu multumque etiam rucolis ignotus, pomiferis
dapibus, quas sylua ministrabat, sese sustentat: nec tamen po-
tuit celari semper, caelesti scilicet virtute eum prodente.

QUARE & vndique ad eum deuoti confluunt populi,
languentium turba eum certatim cupit attingere, immensa
miseris stipatur sylua cateruis. Versari viderur in foro, qui
prius abditus delitescibat in solitudine. Morbus omnis depel-
litur, languores omnes curantur, tolluntur in caelum voces
Deum laudantium, & gratias agentium, atque dicentium: Be-
nedictus qui venit in nomine Domini, & illuxit nobis per san-
ctum Auitum. Sed cum vir Dei immensa populi multitudine
premeretur, voluit nocturnis horis clam ad loca occultiora se
transferre: sed tam populi precibus, quam Praesulum auctori-
tate, tandem potuit retineri. Construxit autem eo in loco
insigne monasterium, in quo in hunc vsque diem priscorum
Pauli & Antonij instituta inconuulsa seruantur. Nimis vero
prolixo operis est, cuncta annotare, quae tum Aureliae, tum aliis
diuersis in locis vir Dei effecit. Certè etiam eius vrbis Iudi-
cum superba potestas, visis eius miraculis, adeo ei addicta
fuit, vt ante omnia vincti, eo rogante, relaxati sint. Ad extre-
mum vir beatus certaminis sui finem feliciter obtinuit, con-
iunctus Aniano; quorum scilicet circumseptis virtutibus vrbis
Aurelianorum seruatur in medio.

Vndique con-
fluit ad eum
deuotus po-
pulus.

VITA SS. MARCI ET MARCELLIANI,
ex Io. Maldonato Hispano.

MARCVS & Marcellianus Tranquillini Martiaeque filij
cum Romae in carcere teneretur, Chromatius vrbis praefectus decollandos pronunciat, ni dies intra triginta resipisce-
rent, abnegatoque Christo, sacrificarent diis. Quod parentes
eorum & consanguinei percipientes, cum filiis ac vxoribus
conuolarunt, obtestatique sunt pios fratres, vt Caesaris Im-
perio consentientes, instanti se morte subducerent. Illi vero
diui Sebastiani persuasione confirmati, martyrium intrepide
praoptabant. Diuino etiam Sebastiani eloquio quotquot
aderant, & in his Chromatius praefectus afflati, Christum

Sententia in
SS. Marcum
& Marcel-
lianum.

Miracula.

Deum crediderunt, & baptizati sunt. Zoe Nicoftrati vxor, apud quem Marcus & Marcellianus vincti tenebantur, loquendi vsum sex ante annos amissum, recuperavit. Quare Diocletianus Imperator; exilio Chromatio multato, Fabianum quemdam eius in locum suffecit. Qui Marcum & Marcellianum minus sacrificare volentes, grauissimis in carcere constrictos catenis diebus aliquot detinuit. Productos tandem ad stripitem ligari, mucronibusque stimulari præcepit. Sed cum in eo tormento diem ac noctem transegissent, psalmos modulantes ac hymnos Fabianus audiuit, frustra ratus, in eos se tormenta denuo machinari, lanceis per latera iussit trāsuerberari.

VITA SS. IUSTÆ ET RUFFINÆ,

ex Io. Maldonato Hispano.

XVIII. I V N I I.

IUSTÆ & Ruffina vitam agebant Hispali pudicè ac sanctè, mercimonio fictilium vasculorum victum quæritantes, pauperum mendicitatem sua illa tenuitate iuuant, successiuè tempora diuinis laudibus impendentes: cum hostis ille humani generis truculentus ac ferus medius interuenit, honestumque viuendi modum perturbauit, ac sustulit. Quædam siquidem matronæ Salambonem (sic Venerem Babylonij vocant) circumferentes, vas in eius sacrorum vsum à sanctis fœminis postularunt: illæ facere se nolle dixerunt, causantes, Deum Christianos non lapides venerari. Pessimæ tamen fœminæ dimisso simulachro, vasa pleræque confregerunt. Quare Iusta & Ruffina integerrimæ quidē matres familias facti pessimè improbatæ, idolum confregerunt, ac omnino deformarunt, mediā in viā prouolutes. Quod adeo plebè cōcitauit, vt cōprehensæ mox traherentur ad præsidē Diogenianū. Qui Christianas esse cognoscens, eculeo extendi, ferreisque vngulis laniari præcepit: post tertio carceri mancipatas, nouis exquisitisque modis cruciari. Productæ tandem ad præsidem, diis supplicare litaræque iubentur. Illæ Christo eum honorem deberi contendunt. Cūque per cautes & montium prærupta post iudicem nudis pedibus ductæ, non mouerentur: Iusta tandem in carcere vitam dedit. Corpus in puteum missum, à Sabino est episcopo sublatum, sepulturæque traditum. Ruffinæ pleno Deum ore fatenti gula est fracta, corpusque combustum. Sed à Sabino ossa collecta, cum Iustæ reliquiis Hispali sepulta sunt.

VITA

VITA S. ROMVALDI, INSTITUTORIS
Ordinis Camaldulensium, ex B. Petro Damiano.

XIX. I V N I I.

ROMVALDVS, Rauēnæ ciuitate oriundus, ex illustrissima Ducum fuit stirpe progenitus. Huic erat pater nomine Sergius. Qui dum aduersus quædam propinquum suum, pro possessione inimicitias exercebat; tandem, dum cominus hinc inde pugnatur, repente manu Sergij inimicus & affinis occiditur. Cuius reatus tantam mox Romualdus pœnitentiam accepit, licet nullum perempto vulnus infixisset, tantummodo scilicet quia interfuit, vt ad Classense monasteriū beati Apollinaris, more homicidarum, permansurus, in luctibus præparauerit. Vbi dum aliquamdiu cum quodam Conuerso quotidianum habuisset colloquium, qui eum admonebat secularem vitam postponere; ecce non multo post, monachorum pedibus prostratus, tradi sibi monachicum habitum instantissimè flagitat, atque adeo in eo monasterio transigit ferè triennium. At verò cum ibi cerneret nonnullos per lata gradientes, remissius viuere, sibi autem arduam semitam, quam mens dictabat, arripere non licere; audiens quia in Venetiæ partibus quidam spiritalis vir esset, Marinus nomine, qui eremiticam duceret vitam, consensu ab Abbate & Fratribus impetrato, ad præfatum venerabilem virum nauigio discurrente peruenit, & sub illius regimine degere humillima deuotione instituit. Cum quo simul & cum Guarino quodam, nec non & Petro Duce prius Dalmatico, Ioanne Gradenco item, & aliis nonnullis, cum variè odorem virtutum suarum aliquamdiu disseminasset, atque iam reliquos Fratres Romualdus sanctæ conuersationis gressibus longè anteciret iunior Othone Imperatore Classensem Abbatiam ordinare desiderante, regimen ibi animarum deinde accipere est coactus.

REGEBAT itaque monachos sub districta Regulæ disciplina, neque alicui ab ea declinare licebat: non denique nobilis, non literis eruditus, per actus illicitos in dextram læuamque partem deflectere, vel à rectæ conuersationis audebat reuerentia deuiare. Quod Fratres serò considerantes, semetipsos primò accusant, quia hunc sibi præesse poposcèrant: deinde etiam multis eum detractionum susurrationibus lacerant, & diuis scandalorum aculeis vexant. Vnde & tandem Ro-

M 3 mundus

Quomodo de-
p... se fu-
runt SS. Iustæ
& Ruffina

Obitus earū
& sepultura

S. Romual-
dus nobilis Ra-
uennas.

Accipit ha-
bitum mona-
sticum in mo-
nasterio Classe-
nsi.

Visit eremi-
ta.

Commōdatur
in uero Abba-
tia Cl. S. S. S.

mualdus, videns & suam perfectionem aliquatenus, minui, & illorum mores proclivius in deteriora conuerti, monasterium dimisit. Porro cum Thanno & Bonifacio, viris clarissimis, Regis familiaribus, alijsque quibusdam conuersis Teutonibus, ad Pereum, vbi dudum habitauerat, rediit, ibique his & alijs multis Fratribus aggregatis, & per cellas singulas constitutis, tanto feruore eremiticæ conuersationis rigorem & in se, & in alijs tenuit, vt illorum vita omnibus, ad quos fama eorundem peruenire poterat, mirabilis haberetur. Quis enim non obstupesceret? quis non immutationem diuinæ dexteræ prædicaret, cum vidisset prius homines sericis, immo deauratis vestibus indutos, crebris obsequentium cuneis constipatos, omnium deliciarum affluentis assuetos, nunc vno birro contentos, inclusos, discalceatos, & tanta abstinentiæ ariditate contusos? Faciebant autem omnes opera manuum, alij scilicet cochlearia, alij nebant, alij retia necēbant.

D v m moraretur autem Romualdus adhuc in Pereo, Imperator Ortho monasterium ibi, ad honorem sancti Adelberti, eo suggerente, construxit, cui contigua Classensis cœnobij prædia contulit, & ea sibi ex fiscali possessione in Firmensis monarchiæ partibus recompensauit. Abbate quoque illic ex Romualdi discipulis constituto, & Fratribus congregatis, cepit eos sub magna Romualdus tenerè custodia, & docebat eos sub Regulari viuere disciplina. Post quod, cum nauim adscendens, ad ciuitatem Parentium transfretasset, tribusque annis in eius ciuitatis finibus habitans, in vno monasterium construxisset, in duobus verò inclusus mansisset, misit deinde nuncios ad Camerinæ prouinciæ Comites. Qui, audito nomine Romualdi, nimio repleti gaudio, cuncta suæ ditionis obtulere prædia, non modò sylvarum & montium, sed si sibi etiam placeret, agrorum. Postremò repertus est in eorum possessione locus eremiticæ conuersationis satis congruus, is nimirum qui antiquitus Vallis de castro vocabatur: vbi, constructis cellulis, mox habitare cum suis discipulis vir venerabilis cepit. Ad hæc in eisdem quoque partibus monasterium condidit puellarum. Quin & dimissis in Valle de Castro nonnullis de suis discipulis, ad regionem se vrbis veteris conferens, in possessione Phaulphi Comitis etiam monasterium construxit. Tantus namque in sancti viri pectore faciendi fructus ardor incanduerat, vt effectis nunquam contentus, dum alia faceret, ad faciendâ alia properaret, adeo vt putaretur totum mundum in ere-

Redit cum multis et is nobiliss ad locum pristina solitudinis.

Nota.

Omnes operantur manibus.

Construitur in sine monasterium.

Item aliud.

Item tertium, et quartum, et quantum.

Magna viri sancti feruor.

et alia

mundum

num velle conuertere, & monachico Ordini omnem populi multitudinem sociare.

S i c & monasterium non longè à Massiliano castro construxit: sic in faucibus Callensium montium aliquamdiu mansit, ac deinde in Petranum montem, non longè à monasterio sancti Vincentij, quod iuxta Caudilianum constitutum est fluuium, etiam commigravit: sic denique & montem Sytriæ habiturus adscendit. Vbi quot contumelias, quot scandala à suis discipulis passus sit, non est nostræ facultatis euoluere. Certe hoc in loco, in Sytria dico, vir venerabilis per septem annos inclusus mansit, & silentium continuum inuolabiliter tenuit, tacente lingua, & prædicante vita. Viuebat autem, vergente iam senectute, mirabiliter distinctè, videlicet, cum iam & ipsi perfecti viri solent remissius viuere, & aliquid sibi de sui propofiti rigore laxare. Nam per vnus Quadragesimæ spatium, nihil aliud neque in cibo, neque in potu penitus habuit, nisi de modica farina, & paucis herbis sorbitiunculam, ex qua ad imitationem Hilarionis vixit. Quinque verò hebdomadibus nihil aliud comedens, ad modicum se infusi ciceris adstrinxit. Post quæ, cum iam finem suum imminere conspiceret, tandem ad monasterium, quod in Valle de Castro construxerat, rediit, ibique appropinquantem obitum indubitanter expectans, cellam sibi cum oratorio, in qua recluderetur, & silentium vsque ad mortem seruaret, mandauit. Vixit autem vir beatissimus centum viginti annis, ex quibus viginti expendit in seculo, tres duxit in monasterio, nonaginta septem in eremitico transegit proposito, atque nunc inter viuos cælestis Hierusalem lapides ineffabiliter rutilat, sicut Deus per multa miraculorum signa ostendit. Obiit verò decimo tertio Calendarum Iuliarum.

Silet per im-
tegram septē
annos, simul
et vixit ann-
sterissimè.

Venit ad mon-
asterium Val-
le de Castro.

Transit fe-
liciter.

VITA SS. GERVASII ET PROTHASII

Martyrum ex Io. Maldonato Hispano.

XIX. I V N I I.

P O S T Q U A M Vitalis Geruasij & Prothasij pater martyrio est affectus, & Valeria mater simul è vita migravit: filij diuenditis facultatibus, mendicos refecere, seque penitissimum intra cœnaculum abdidere, conspectum hominum fugitantes. Inde tamen postea, decem reuolutis annis, ad martyrium sunt

SS. Geruasij
et Prothasij
vita auferuntur
post parentum
obitum.

M + ex

extracti. Astasius siquidem exercitum ducens in Marcomanos, cum Mediolanum ingrederetur, templorum obuios habuit sacerdotes, obsecrantes ac obtestantes, ut Geruasium & Prothasium perderet, aut sacrificare compelleret, qui Deos non modo contemnerent, sed & ad solita illos reddenda facerent responsa inutiles. Astasius vocatis fratribus dixit, expedit, ut more maiorum literis, quo bello suscepto propitij aspirant dii. Cui Geruasius retulit. A Deo victoria, prosperaque belli euentus flagitandus est, non à simulacris futilibusque statuis. Iræ impatiens Astasius Geruasium iussit tamdiu plumbatis cædi, quoad animam exhalaret. Accersitum tum Prothasium commonefecit, ut ad exemplum fratris, fieri Biothanatos,* subrefugeret. Ille nullum, inquit, mortalium timeo, qui habeam patronum Christum. Tu miser homo es, qui me virum imbellem, quando perdere studes, timere conuinceris, & truncos ac lapides colis, qui sibi nequeunt prospicere, nedum tibi patrocinari. Deum adora Christum, si vera uti victoria vis. Eiusmodi multa cum liberè Prothasius effunderet, atque deos surdos identidem ac mutos compellaret, minas nec minus Astasij pili non faceret, capite damnatus ac morte multatus est.

*Еонит сит
Астасио collo-
куит.*

** hoc est vio-
lenta morte
mori.*

VITA S. PAVLINI EPISCOPI NOLA-
ni, partim ex Ordinario nouo, partim ex Diuo
Gregorio,

XXII. I V N I I.

PAVLINVS Nolæ Episcopus, eruditus studiis humanitatis, doctus etiã diuinis literis, multa eleganter & ornate scripsit, versibus, & soluta oratione. Huius viri charitas præcipue celebratur, * cum sæuientium VVandalorum tempore fuisset Italia in Campaniæ partibus depopulata, multi que essent in Africanam regionem traducti. Tunc enim vir Domini Paulinus, cuncta quæ ad Episcopij usum habere potuit, captiuis indigentibusque largitus est. Cui cum iam nihil omnino superesset quod petentibus dari potuisset, quodam die quædam vidua aduenit, quæ à Regis VVandalorum genero filium suum in captiuitatem fuisse ductum perhibuit, atque à viro Dei eius preteritum postulauit, si fortè illius dominus hoc dignaretur accipere, & hunc concederet ad propria remeare. Sed vir Dei magnopere petenti femine quid dare potuisset inquirens, nihil apud se aliud nisi se inuenit, petenti que femine-

*D. Greg. li. 3
Dialogorū c.
1. Omnia sua
largitur vir
sanctus in v-
sus pauperum
& captiuorū.*

minæ respondit, dicens: Mulier quod possim dare, non habeo, sed memetipsum tolle, seruum me iuris tui esse profiteri, atque ut filium tuum recipias, me vice illius in seruitium trade. Quod illa ex ore tanti viri audiens, irrisionem potius credidit quam compassionem. At ille, ut erat eloquentissimus, atque apprimè exterioribus quoque studiis eruditus, dubitanti femine persuasit, ut audita crederet, & pro receptione filij sui in seruitium Episcopum tradere non dubitaret.

*En diuinam
prospicit cha-
ritatem.*

PERREXERE igitur uterque ad Africam, nec non, & procedente Regis genero, qui eius filiam habebat, vidua rogatura se obtulit, ac, ut ei filium donaret, petiit. Quod cum vir barbarus typho superbiæ turgidus, gaudioque transitorie prosperitatis inflatus, non solum facere, sed etiam audire despiceret, vidua subiunxit, dicens: Ecce hunc hominem pro eo vicarium præbeo, solummodo pietatem in me exhibe, mihi que vnicum filium redde. Qui cum venusti vultus hominem conspexisset, quam artem nosset, inquisiuit. Cui vir Dei Paulinus respondit, dicens: Artem quidem aliquam nescio, sed hortum bene excolere scio. Quod vir gentilis valde libenter accepit, atque ita suscepit seruum, & roganti viduæ reddidit filium. Quo accepto, cum vidua ab Africana discessisset regione, Paulinus excolendi horti curam suscepit. Vbi cum idem Regis gener crebro hortum ingrederetur, suumque hortulanum subinde quædam requireret, & sapientem valde hominem videret, amicos cœpit familiares deserere, & sæpius cum suo hortulano colloqui, atque eius sermonibus delectari. Cui Paulinus quotidie ad mensam holera virentesque herbas deferre consueuerat, & accepto pane, ad curam horti remeare. Cumque hoc diutius ageret, quadam die suo domino secum secretius loquenti ait: Vide quid agas, & VVandalorum regnum, qualiter disponi debeat, provide; quia Rex citius & sub omni celeritate est moriturus.

*Offert se ser-
uum ut libe-
ret alium, fit
gens se hor-
tulanum.*

Quo ille audiens, quia ab eodem Rege præ cæteris diligebatur, ei minimè tacuit, sed quid à suo hortulano, sapienti scilicet viro, agnouisset, indicauit. Quod dum Rex audisset, ilico respondit: Ego vellem hunc, de quo loqueris, hominem videre. Cui gener eius venerabilis Paulini temporalis dominus, respondit, dicens: Virentes herbas mihi ad prandium deferre consuevit. has itaque ad mensam eum deportare facio, ut quis sit, qui mihi hæc est locutus, agnoscas. Factumque est. Et dum Rex ad prandendum discubuit, Paulinus ex suo opere

*Predicit mor-
tem Regis
VVandalorū.*

*Videtur à vi-
ro barbaro
in somniis.*

*Cogitur facie
re quis sit.*

*Pro eius ve-
neratione
plurimi cap-
tivi libera-
unt.*

*Obdormit in
pace.*

Li. 4. c. 19.

*S. Ediltrudi
genus.*

olera quæque & virentia delaturus aduenit. Quem cum Rex subito conspexisset, intremuit, atque insuper accersito eius domino, sibi per filiam propinquo, ei secretum, quod prius absconderat, indicavit, dicens: Verum est quod audisti. Nam & nocte hac in somno sedentes in tribunalibus contra me iudices vidi, inter quos iste etiam simul sedebat, & flagellum, quod aliquando acceperam, eorū mihi iudicio tollebat. Sed percunctare quisnam sit: nam ego hunc tanti meriti virum, popularem, ut conspicitur esse, non suspicor. Tunc Regis gener secretò Paulinum tulit, & quisnam esset, inquisiuit. Cui vir Domini respondit: Seruus tuus sum, quem pro filio viduæ vicariū suscepisti. Cumq; instanter ille requireret, ut non quis esset, sed quis in terra sua fuisset, indicaret, atque hoc ab seo iteratione frequentis inquisitionis exigeret, vir Domini, constrictus magnis coniurationibus, iam non valens negare quid esset, Episcopum se fuisse testatus est. Quod possessor eius audiens, valde pertimuit, atque humiliter obtulit, dicens: Pete quod vis, quatenus ad terram tuam à me, cum magno munere, reuertaris. Cui vir Domini Paulinus ait: Vnum est quod mihi impendere beneficium potes, ut omnes ciuitatis meæ captiuos relaxes. Qui cuncti protinus in Africana regione requisiti, cum quonstis frumento nauibus, pro venerandi viri Paulini satisfactio- ne, in eius comitatu laxati sunt.

P o s t non multos verò dies Vandalorum Rex occubuit & flagellum, quod ad suam perniciem, dispensante Deo, pro fidelium disciplina tenuerat, amisit. Sicque factum est, ut omnipotentis Dei famulus Paulinus vera prædiceret, & qui se in seruitium solum tradiderat, cum multis à seruitio ad libertatē rediret. Porro de eius morte apud eius ecclesiam scriptum est, quòd cum dolore esset lateris tactus, sicque ad extrema perductus, dum eius omnis domus in sua soliditate persisteret, cubiculum, in quo iacebat æger, facto terræ motu, contremuit, omnesque qui aderant, nimio terrore concussit: sicque sancta illa anima carne soluta est.

VITA S. EDILTRVDIS REGINÆ ET
virginis. ex V. Beda lib. 4. Hist.

ACCEPIT Rex Egfridus coniugem nomine Ediltrudam, filiam Annæ Regis Orientalium Anglorum, cuius sæpe mentionem fecimus, viri bene religiosi, ac per omnia men-

mente & opere egregij: quam & alter ante illum vir habuerat uxorem, princeps videlicet Australium Sirmiorum, vocabulo Tombert: sed illo post modicum temporis, ex quo eam accepit, defuncto, data est Regi præfato. Cuius consortio cum vteretur duodecim annis, perpetua tamē mansit virginitatis integritate gloriosa, sicut mihi met sciscitanti (cum hoc an ita esset, quibusdam venisset in dubiū) beatæ memoriæ VVilfridus Episcopus referebat, dicens, se testem virginitatis eius esse certissimum, adeo ut Egfridus promiserit se ei terras ac pecunias multas esse donaturū, si Reginae posset persuadere eius vti cōtubernio, quia sciebat illam nullum plus illo diligere. Nec diffidendum est, nostra etiam ætate fieri potuisse, quod æno præcedente aliquoties factum, fideles historiæ narrant, donante vno eodemque Domino, qui se nobiscum vsque in finem seculi manere pollicetur. Nam etiā signum diuini miraculi, quo eiusdem femine sepulta caro corrumpi nō potuit, indicio est, quòd à virili contactu incorrupta perdurauerit.

QUAE multum diu Regem postulans, ut seculi curas relinquere, atque in monasterio tantum vero Regi Christo seruire permitteretur, vbi vix aliquando impetrauit, intrauit monasterium Ebbæ Abbatisse, quæ erat Amita Egfridi Regis, positum in loco quem Coludi vibem nominat, accepto velamine sanctimonialis habitus à præfato Antistite VVilfrido. Post annum verò ipsa quoque facta est Abbatisa in regione quæ vocatur Elge: vbi constructo monasterio, virginum Deo deuotarum perplurium mater virgo & exemplis vitæ celestis esse cœpit, & monitis. Quæ, ex quo monasteriū petiit, nunquam lineis, sed solum laneis vestimentis vti voluit, raroque in calidis balneis, præter imminentibus solenniis maioribus, verbi gratia, Paschæ, Pentecostes, Epiphaniæ, lauari voluit: & tunc nouissima omnium, lotis prius, suo suarumque ministrarum obsequio, cæteris quæ ibi essent famulabus Christi. Rarò etiā præter maiora solènia, vel arctiorem necessitatem, plus quam semel manducauit semper, si non infirmitas grauior prohibuisset. Ex tempore quoque matutinæ synaxeos vsque ad ortum diei in ecclesia precibus intenta semper perstitit.

QUIN etiā sunt qui tradunt, quod per prophetiæ spiritum, pestilentiam illā, qua ipsa esset moritura, prædixerit, & numerum quoque eorū qui de suo monasterio hoc essent de mundo rapiendi, palmam cūstis præsentibus intinauerit. Rapta est autem ad Dominum in medio suorum, post annos septem ex quo

*Seruat in ob-
iugio virginis
causa.*

*S. Caeciliam
aici, & simi-
les.
Matth. 28.*

*Tandem, con-
suetudine ma-
rito ingredi-
tur monaste-
rium.*

*Nunquā crā-
tur illius.*

*Seruat quasi
cōtinuam te-
nuitam.*

*Trasit ad
Christum.*

quo Abbatissa gradum susceperat: & æquè, vt ipsa iusserat, non alibi quàm medio eorum, iuxta ordinem quo transferat, ligneo in locello sepulta: cui deinde successit in ministerium Abbatissæ, soror eius Sexburga, quam habuerat in coniugem Earcombertus Rex Cantuariorum. Interim tamen, cum * sexdecim annos ibi esset sepulta, placuit eidem sorori Abbatissæ leuari ossa eius, & in locello nouo posita in ecclesiam transferri. Vnde iussit quosdam è Fratribus quærere lapidem, de quo locellum in hoc facere possent. Qui ascensa nauis (ipsa enim regio Elge vndique est aquis & paludibus circumdata) venerunt ad ciuitatulam quandam desolatam, non procul inde sitam, quæ, lingua Anglorum Grandacetur vocatur, & mox inuenerunt iuxta muros ciuitatis locellum de marmore albo pulcherrimè factum, operculo quoque similis lapidis aptissimè tectum. Vnde intelligentes à Domino solum iter esse pro-

*decem.

Inuenitur mi-
raculose pre-
ciosa loculus
in quo sit con-
dita.

Nota in signe
miraculumin
eius sacro cor-
pore & vesti-
bus.

speratum, gratias agentes, retulerunt ad monasterium. Et ecce tū corpus sacræ virginis ac sponsæ Christi, aperto sepulcro, esset prolatum in lucem, ita incorruptum inuentum est, ac si eodem die fuisset defuncta, siue humo condita: sicut & præfatus Antistes VVilfridus, & multi alij, qui nouere, testantur, sed & certiori quoque notitia medicus Cinfrius, qui & morienti illi, & eleuata de tumulo, adfuit, referre erat solitus. Sed & linteamina omnia, quibus inuolutum erat corpus, integra apparuerunt, & ita noua, vt ipso die viderentur castis eius membris circumdata. Ferunt autem, quia cum tumore ac dolore maxillæ siue colli premeretur, multum delectata sit hoc genere infirmitatis, ac ideo solita sit dicere, Scio certissimè, quia meritò in collo pondus langoris porto, in quo iuuenulam memini me superuacua monilium pōdera portare. Contigit autem etiam tactu indumentorum eorundem, & dæmonia ab obsessis fugata corporibus, & infirmitates alias aliquoties esse curatas. Lauarunt autem virginis corpus, & nouis indutum vestibus intulerunt in Ecclesiam, atque in eo quod allatum erat sarcophago posuerunt: vbi vsque hodie in magna veneratione habetur.

Item alia.

VITA V. MARIÆ OEGNIACENSIS,
ex ea quæ est per Iacobum de Viriaco, Cardinalem.

XXIII. I V N I I.

V. Maria na-
tales.

FVIT in Episcopatu Leodiensi, in oppido quod Niulla dicitur, puella quædam vita & nomine præclara Maria, que

quæ mediocribus orta parētibus, licet diuitiis & multis rebus temporariis abundaret, nunquam tamen ab ineunte ætate eius animus talium rerum amore illectus est. Quod parentes eius videntes, & puellam deridentes, cum esset annorum quatuordecim, iuueni quidam eam nubere voluerunt. Itaque illa iuncta viro est. Sed hac occasione separata à parentum conuictu, tanto etiam maiori feruore inflammata est, atque ira corpus suum castigauit, & in seruitutem redegit, vt non raro, cum iam magnam noctis partem laboribus manuum impendisset, deinde in preces admodum prolixas incumberet, quod porro reliquum erat noctis spatium, id quoties liceret, in assies, quos clam in extrema lectuli parte absconderat, se reprens, exiguo somno transmitteret. Quo pacto cum aliquandiu cum marito suo Ioanne in matrimonio vixisset, respexit Dominus humilitatem ancillæ suæ, ita vt quàm hæctenus uxorem habuerat Ioannes, eam deinde ex instinctu diuino cœperit habere Mariam commendatam. Eam siquidem ex diuina visitatione gratiam idem Ioannes adeptus est, vt non solum deinceps continentem & planè angelicam duxerit vitam, sed sociam etiam suam in sancto proposito & religione imitatus sit, omnia sua pro Christi amore in pauperes erogans, immo verò pro Christi amore sese penitus vnà abijciens, leprosis etiam quibusdam apud Niellam eo in loco, quem *Villebroke* dicunt, aliquandiu cum ipsa inseruiuit.

In matrimo-
nio vixit san-
ctissime.Vnà cū ma-
rito dat se to-
tam fouendæ
pauperibus &
leprosis.

VIDE BANT verò hæc dæmones & inuidebant: videbant seculares & cognati, & frendebant dentibus in eos, & quos antea erant venerati diuites, iam Christi causa pauperes sua sponte effectos irridebant & aspernabantur. Sed non timuit ancilla Christi, proposito sibi gaudio, ad crucis contumelias cum Christo suo vltro accedere. Certè tantam compunctio- nis gratiam in torculari crucis percepit, vt per dies & noctes perpetuos aquarum exitus deduceret oculi eius: vnde & lacry- mæ eius, ne hærent in maxillis, vel etia in ecclesiæ pavimen- to pulueri mixtæ sordes efficerent, panno lineo, quo caput suum tegebat excipiebatur, multisque eiusmodi pannis seu velami- nibus utebatur, cum humectata lacrymis sicca flagitarent. Ad hæc etiã tanta ieiunandi gratia Christi ancilla prædita fuit, vt diebus illis quibus eam ad cœnam perinde atque ad medici- nam accedere oportebat, semel, idque modicè, in æstate qui- dem ad vespèram, hieme verò prima noctis hora ederet: sed neque vinum bibebat, neque carnibus vesceretur, pisci- bus au

*Trienio per-
petua à festo
S. Crucis us-
que ad Pas-
cha resonat
in pane & a-
qua.*

*Potentissima
est contra da-
moneſ.*

*Migrat in
Oegnies.*

*Nota fidem
Scriptoris.*

**S. Maximus
hom. 3. de hoc
festo.*

bus autem raro, & non nisi minimis. Fructibus vero arborum, herbis, & leguminibus utcumque sustentabatur, panem nigerrimum atque asperissimum multo tempore comedens, cuius nimia duxitia & asperitate fauces eius adeo lacerabantur, ut sanguis inde manaret. Trienio perpetuo à festo S. Crucis usque ad Pascha solo pane & aqua vsa est, nec tamen vllum inde vel valetudinis, vel laboris manuari accepit detrimentum.

S O L E B A T autem peregrinationis siue orationis causa quotannis visitare ecclesiam beatissimæ Mariæ Oegniacensem, siue de Oegnies, vbi magnam obtinebat à matre Domini consolationem. Ea autem Ecclesia, ab eo loco in quo ipsa morabatur, ad duo milliaria aberat: & nihilominus, etiam acrius horrebat gelida hiems, nudis pedibus, sine vlla sui laxatione, ad ecclesiam illam vsque ingrediebatur. Porro vim & efficaciam precum eius, saepe experti sunt non solum homines in subsidium, sed etiam daemones ad tormentum, quos adeo exagitabat: & perurgebat, & quasi quibusdam vinculis implicatos ad se pertrahebat, ut precum eius flammis & incendio ad ipsam venire compellerentur. Ac denique cum multo tempore in eo loco, quem diximus *Villebrock* appellari, seipsam Domino immolasset, è vicinia proximi oppidi, quod *Niuella* dicitur: hominum ad ipsam cum deuotione confluentium frequentiam diutius ferre non potuit. Quocirca & ad ostensum sibi in spiritu locum, quem *Oegnies* vocant, tandem commigravit. Vbi cum prædixisset se ab hac luce migraturam, locum etiam in ecclesia, vbi post obitum humana esset, mihi secreto ostendisset (in qua parte, licet plerique aliter vellent, etiam sepulta est) ad vltimum anno incarnati Verbi millesimo ducentesimo tertio decimo, nono Calendas Iulij, pretiosa Christi margarita Maria, anno circiter tricesimo sexto ætatis suæ ad Regis sempiterni palatium introducta est.

DE NATIUITATE S. IOANNIS

Baptista, ex D. D. Maximo, Ambrosio, & Augustino.

F E S T I V I T A T E M præsentis diei, fratres charissimi, venerandi Ioannis Baptistæ genuinæ natiuitas consecrauit: qui idcirco in hoc seculum supera dispensatione directus est, ut non solum ipse prophetali sublimaretur gloria, sed & om-
nium

nium etiam per eum prophetarum præconia firmarentur. Nec immerito illum præcipuo honore nunc veneramus, qui speciali quadam gratia ob hoc redemptorem mundi nouissimus prophetauit, ut ostenderet eum primus. Hic enim solus est Prophetarum, qui Dominum nostrum Iesum Christum, quæ alij in longa tempora futurum præscierant, propriis oculis videre meruit, & annunciarè præsentem. Hic enim est ille, quæ, inspirante Deo, præseus annunciat *Isaias*, dicens: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini. Et sanè, fratres charissimi, an non congruè beatus *Ioannes* prædicatus est vox, qui celestis verbi & præco mitebatur & testis? Hic est ille, cuius per Angelum *Gabrielem* prænunciatur natiuitas, & nomen, & meritum. Hic est qui iudicio celestis sententiæ cunctis mortalibus antefertur, dicente Domino: Non surrexit inter natos mulierum maior *Ioanne Baptista*. Vbi pulchrè simul dictum est, Inter natos mulierum: nimirum quia ille adhuc omnimodis maior erat *Ioanne*, qui de virgine nascebatur. Peperit autè, inquit *Scriptura*, filium *Elizabeth*, & congratulabantur vicini. Ecce habet sanctorum editio lætitiæ plurimorum, quia commune est bonum. Iustitia enim communis est virtus, & ideo in ortu iusti futuræ vitæ insigne præmittitur, & gratia securæ virtutis exultatione vicinorum præfigurante signatur.

S E D & mirè sanctus Euangelista narrandum putauit, quod plurimi infantem patris nomine *Zachariam* appellandum putarunt: ut aduertas matri non nomen alicuius displicuisse degeneris, sed id ei sancto infusum Spiritu, quod ab Angelo antè *Zachariæ* fuerat prænunciatum. Et quidem ille mutus intimare vocabulum filij nequitit vxori, sed per prophetiam didicit *Elizabeth*, quod non didicerat à marito. *Ioannes*, inquit, est nomen eius: hoc est, non ei nos nomen imponimus, qui iam à Deo nomen accepit: habet vocabulum suum quod agnouimus, non quod elegimus: *Zacharias* quoque nutu interrogatur. Sed quia incredulitas ei affatum eripuerat & auditum, quod voce non poterat, manu & literis est locutus. Scripsit autem dicens: *Ioannes* est nomen eius. Ea & hinc quoque nomen non imponitur, sed astruitur. Meritoque continuo resoluta est lingua eius, quia, quam vinxerat incredulitas, fides soluit. Quin & *Zacharias* etiam impletus est Spiritu sancto, & prophetabat, dicens: Benedictus Dominus Deus *Israël*, &c. Vide quam bonus Deus, & facilis indulgere peccatis: non solum ablata restituit, sed etiam insperata concedit: ille

*Quare specia-
liter celebra-
tur hæc nati-
uitas.*

Isaie 40.

Matth. 11.

** D. Ambro-
sius 2. in Lu-
cam.
Natiuitas
S. Ioannis ma-
gnam nobis
aferre læti-
tiam.*

*Nomen Ioan-
nis à Deo ipso
inditum.*

*Magna Dei
bonitas delecta
ratur erga
Zachariam, pe-
ccatorem S. Ioan-
nis.*

dit: ille siquidem dudum mutus prophetat. Nemo ergo diffidat; nemo; veterum conscius delictorum, præmia diuina desperet. Nouit Dominus mutare sententiam, si tu noueris emendare delictum. Et tu puer, inquit, Propheta Altissimi vocaberis.

P V L C H R E enim, cum de Domino prophetaret, ad Prophetam sua verba conuertit, vt hoc quoque esse beneficium Domini designaret, ne, cum publicè enumeraret sua, quasi ingratus tacuisse quæ acceperat beneficia videretur, quæ agnoscebat in filio. Sed fortasse aliqui, quasi irrationabilem mentis excessum putent; quòd octo dierum alloquitur infantem. Verum si teneamus, intelligemus profecto quòd potuit vocem patris natus audire, qui Mariæ salutationem, antequam nasceretur, audiuit. Sciebat profecto alias esse artes Prophetæ, quæ Spiritu Dei, non corporis ætate, referantur. Habebat intelligendi sensum, qui exultandi habebat affectum. Simul illud aduerte, quàm paucis Elizabeth, quàm multis Zacharias prophetet; & vterque tamen sancto repletus Spiritu loquebatur: sed disciplina seruetur, vt mulier discere magis, quæ diuina sunt, studeat, quàm docere. * Denique intellige, ô homo, mysterium: Ioannes homo est, Christus Deus: humiliter homo vt exalteretur Deus, secundum illud quoque quod de Domino ipse Ioannes dixit: Illum oportet crescere, me autem minui. Vt humiliaretur homo, vt pararet vias Domini, rectas faceret semitas eius, vt mutaret praua in directa, & aspera in vias planas, vt denique, faciendo dignos fructus penitentia, humiliaretur sub potenti manu Dei, hodie natus est Ioannes, quo incipiunt dies decrescere; sicut è diuerso, vt per Christum & in Christo in homine cresceret & exaltaretur Deus, tunc ille natus est, quando dies incipiunt crescere.

Quomodo alloquitur pauper infantem vocem natu.

D. Aug. serm. 21. de Sanctis.

Nota piam contemplationem.

Pauper nunquam debet despici.

VITA S. ROMVLÆ VIRGINIS, EX D.

Gregorio Hom. 40. in Euangelia.

Q V O T I E S C V M Q V E, fratres, aliquos in hoc mundo abiectos adspicitis, nolite despiciere. Pauper cum reprehensibilis cernitur, moneri debet, despici non debet: si reprehensionis nihil habet, venerari etiam summopere, sicut intercessor, debet. Rem, fratres, refero, quam bene is qui præsto est frater & compresbyter meus Speciosus nouit. Eodem tempore quo monasterium petij, anus quædam Redempta nomi

nomine, in sanctimoniali habitu constituta, in vrbe hac iuxta beatæ Mariæ virginis ecclesiam manebat. Hæc illius Erundinis discipula fuerat, quæ magnis virtutibus pollens, super Prænestinos montes vitam eremiticam duxisse ferebatur. Huic duæ in eodem habitu discipulæ adhærebant, vna nomine Romula, & altera quæ nunc adhuc superest, quam quidem facie scio, sed nomine nescio. Tres itaque hæc in vno habitaculo commorantes, morum quidem diuitiis plenam, sed tamen rebus pauperem vitam ducebant. Hæc autem, quam præfatus sum, Romula, aliam quam prædixi condiscipulam suam magnis vitæ meritis anteibat. Erat quippe miræ patientiæ, summæ obedientiæ, custos oris sui ad silentium, studiosa valde ad continuæ orationis vsum.

S. Romula institutio, & singulares virtutes.

S E D quia plerumque hi, quos iam perfectos homines æstimant, adhuc in oculis summi opificis aliquid imperfectionis habent, sicut sæpe imperiti homines necdum perfectè sculpta sigilla conspiciamus, & iam quasi perfectæ laudamus, quæ adhuc artifex considerat & limata; ita & hæc, quam prædiximus, Romula, ea, quam Græco vocabulo medici paralytim vocant, molestia corporali percussa est, multisque annis in lectulo decubans, penè omnium iacebat membrorum officio destituta: nec tamen hæc eadem eius mentem ad impatientiam perduxerunt. Nam ipsa ei detrimenta membrorum, facta fuerant incrementa virtutum, tantoque sollicitius ad vsum orationis succreuerat, quanto & aliud quodlibet agere nequam valebat. Nocte ergo quadam eandem Redemptam quam præfatus sum, quæ vtrasque discipulas suas filiarum loco nutriebat, vocauit, dicens: Mater veni, Mater veni. Quæ mox cum alia eius condiscipula surrexit, sicut vtrisque referentibus, & multis aliis res eadem claruit, & ego quoque eodem tempore agnoui. Cumque noctis medio, lectulo iacentis assisterent, subito cælitus lux emissa, omne illius cellulæ spatium impleuit, & splendor tantæ claritatis emicuit, vt corda assistentium inæstimabili pauore perstringeret, atque, vt post ipsæ referebant, omne in eis corpus obrigesceret, & in subito stupore remanerent. Cæpit namque quasi cuiusdam magnæ multitudinis ingredientis sonitus audiri, ostium cellulæ concuti, ac si ingredientium turba premeretur.

Immittitur ei à Domino paralysis.

Cæpletur eius cellula celesti lumine.

Sentiuntur multi casus ad eam intrare.

A T Q V E, vt dicebant, intrantium multitudinem sentiebant, sed nimietate timoris & luminis videre nil poterant, quia earum oculos & pauor depresserat, & ipsa tanti luminis

N clari

Munit se vi-
rico corporis
Dominici.

Inter psallen-
tes caelestes
choros migrat
ad Christum.

claritas reuerberabat. Quam lucem protinus miri odoris est fragrantia subsecuta; ut earum animum, quia lux emissa teruerat, odoris suauitas refoueret. Sed cum vim claritatis illius ferre non possent, cœpit eadem Rômula assistentem sibi & tremementem Redemptam, suorum morum magistram, blanda voce consolari, dicens: Noli timere Mater: non morior modo. Cumque hoc illa crebrò diceret, paulatim lux quæ fuerat immissa, subtracta est; sed is qui subsecutus est odor, remansit. Sicque dies secundus & tertius transiit, ut adspersa fragrantia odoris remaneret. Nocte ergo quarta eandem magistram suam iterum vocauit. Qua veniente, viaticum petit, & accepit. Necdum verò eadem Redempta, & alia eius discipula à lectulo iacentis abscesserant, & ecce subito in platea ante eiusdem cellulæ ostium duo chori psallentium adstiterunt, ac sic, cum ante fores cellulæ exhiberentur celestes exsequiæ, sancta illa anima carne soluta est. Qua ad cœlum ducta, quanto chori psallentium altius ascendebant, tanto cœpit psalmodia lenius audiri, quousque & eiusdem psalmodiæ sonitus, & odoris suauitas elongata finiretur.

VITA S. PROSPERI AQUITANICI,

Scriptoris Ecclesiæ, partim ex præfatione operum eius,
partim ex R. P. Surio.

XXV. I V N I I.

Ex Præfat.
operum edit
Louaniensis.
Scribit S.
Prosper contra
Pelagianos,
ex auctoritate
Sedis Apo-
stolicæ.

Nota quid nō
conferat spi-
ritus proprius

PROSPER Aquitanus in Gallia, Episcopus fuit Rhegiensis, & aduersus reliquias hæresis Pelagianæ acerrimus atque elegantissimus Catholicæ fidei defensor, idque ex auctoritate Sedis Apostolicæ, ut ipse testatur in præfatione suarum Responsorum ad capitula obiectionum Vincentianarum. Exstat eius epistola ad beatum Augustinum, iam senem: qua breuiter complectitur querelas eorum, qui in Massiliensi vrbē cōstituti, sub nomine Catholico Pelagianam hæresim in sinu fouebant, & plerasque diui Augustini definitiones, velut Maiorum sententiis aduersas, calumniabantur: contra quos eiusdem D. Augustini implorat auxilium. Eiusdem argumenti & Hilarius Arelatensis ad eundem Augustinum scripsit Epistolam. Responurus itaque eis Augustinus, duos scripsit libros, quorum vnus De prædestinatione Sanctorum, alter De bono perseverantiæ inscribitur. Sed &, cum, defuncto Augustino, conuientibus nonnullis Galliæ Episcopis, presbyteri quidam

non

non cessarent damnatis Pelagij sensibus inhærere, & apud imperitos diuū Augustinū insimulare, quòd in confutandis Pelagij erroribus necessarium modum excessisset, multaque asseruisset in duobus prædictis libris, cunctis Christi fidelibus merito detestanda, hi duo, Prosper dico & Hilarius, zelo fidei accensi, Celestinum, Romanum tunc Pontificem, adierunt, &, querela apud eum deposita, epistolam ab eo eruditissimam obtinuerunt, qua non tantum fides Catholica ex præcessorum ipsius Celestini Romanorum Pontificum decretis, contra reliquias hæresis Pelagianæ grauissimè defenditur, verum etiam adeò prædicatur Augustinus, ut vel hinc non immeritò hætenus habitus sit præcipuus Ecclesiæ Doctor.

INVENTUR quoque Prosper subscripsisse Synodo secundæ Vasensi, item Carpentoraçtensi, inter quas media fuit secunda Arausicana. Cui ideo fortasse non interfuit, nec subscripsit, quòd Capitula, ad eum à Leone transmissa, eiusdem Leonis iussu cōceperat; sicut etiā Gèadius, scribens de eo, ait Epistolæ Papæ Leonis aduersus Eutychem, de vera Christi incarnatione, ad diuersos data, ab ipso dictatæ creduntur. Porro quanto studio profecutus sit doctrinam B. Augustini, ex opusculis eius manifestissimum est: quorum pleraque aut compendia eorum sunt, quæ latius profecutus est Augustinus, ut Sententiæ, & Commentarij in Psalmum centesimum, & sequentes; aut certè defensionis aut explicationes definitionum eius, quas Cassianus, Faustus, Vincentius, & alij in Gallia magis peruertendo, quàm contra differendo, oppugnabant.

NIHI autem vir beatus studiosius quærebat, nihil procurabat attentius, quàm quomodo populum suum Deo maxime placentem efficeret. Quocirca & crebris illum declamationibus, quibus nihil facundius aut efficacius dici poterat, ad rectam viuendi normam incitabat, & in via Domini continebat: quæ tamen gratia & lepore admirabili, ob innatam illi facundiam, condiebantur, & sanctæ Scripturæ testimoniis refertæ erant, & sic mirificè proderant, maiorem tamen vim & auctoritatem illis etiam probatissimi eius mores & vitæ sanctitas adferebat. Nihil enim dicebat, quòd opere ipse non impleteret, sciens parum vtilem esse doctrinam, quæ docentis vitam argueret. Erat illius pectus charitate ardens, miris præsentia, omnibus affabilis, temperata in delinquentes seueritas, ut magis illos corripientis charitas moueret, quàm verborum asperitas. Magnæ illi curæ egeni erant; magna pietate pupil-

N 2

in dogmatibus
fidei.

Dicitur vir
sanctus iussu
Leonis Papæ
Capitula Con-
cilij 2. Arau-
sicani.

Deinceps ex
Surio.
Sedulò inui-
giat circa
gregem sibi
commissum.

Reconsentus
eius aliquos
insignes vir-
tutes.

Studet cognoscere diligentissimè vultu peccatis suis.

los prosequeretur. Non sexus, non ordo, non ætas erat in ciuitate, cuius tanquam omnium pater curam non gereret, ac propterea frequenter populum in ecclesiam vocabat, ac salutaribus documentis instruebat, & quod audiebant, vt operam complerent, diligenter procurabat. Oculos in omnes, de eorum salute sollicitus, intentos habebat, super gregem suum incessabiliter inuigilans, ne qua de sanctæ gremio ecclesiæ, antiqui hostis fraude, ouis exiret; atque idcirco mirus quoque erat indagator, vt quæ vita, qui mores multitudinis sibi commissa essent, non ignoraret.

SENIORES ecclesiæ suæ sacerdotes, imitatus Apostolum, vt patres reuerenter admonebat, iuniores instruebat vt fratres, anus vt matres, puellas vt sorores aut filias. Quin & cū eodem Apostolo cauens, ne, cū aliis prædicaret, ipse fortè reprobus efficeretur, vigiliis, orationibus, ieiuniis, ac multiplici maceratione carnem domabat, & parere spiritui cogebat. Ad hæc & magno charitatis impulsu finitimarum etiam urbium Episcopos, tanquam collegas, crebrò per epistolas hortabatur, ne dignitatis suæ, ne impositi sibi oneris obliuiscerentur. Quæ quidem omnia tantam illi apud omnes, non solum suos, sed etiam alienos, gratiam & amorem conciliarunt, vt non aliter ac omnium parentem illum diligerent ac venerarentur. Talis autem ac tantus Præsul duos & viginti annos Rhegiensem rexit ecclesiam, hoc est, ab anno aduentus Christi quadringentesimo quadagesimo quarto, vsque ad annum quadringentesimum sexagesimum sextum. Floruit autem maximè sub Leone primo Pontifice maximo, cui etiam charissimus fuit. Obiit verò septimo Cal. Iulij: ad cuius sepulcrum etiam vsque in hodiernum diem mira prodigia vigent.

Passim colitur ut communis parens.

Obiit feliciter.

VITA S. ADALBERTI CONFESSORIS

Leuita, partim ex D. Molano, partim ex R.P. Surio.

XXV. I V N I I.

Molanus in Indiculo. S. Adalberti genus regale.

Surio.

SANCTVS Adalbertus eximius Confessor & Leuita, filius Regis Deirorū, pro Christo dimisit regale patrimonium. Atque adeò cū sanctus Egbertus, instar duodecim Apostolorum, duodecim congregaret Apostolicos viros, quos missurus esset ad prædicandum fidem Christi paganis & barbaris Frisonibus, hunc Leuitam vndecim Presbyteris duodecimum adiunxit.* In quo quidem beato viro tanta fuit comitas mo-

rum,

rum, vt mirabili vitæ suauitate omnes ad sui imitationem alliceret. Quicquid enim sermone faciendum ostendebat, prius ipse factis declarabat, maximo se detrimento affectum existimans, si non verba & institutiones suas re ipsa & exemplis optimis confirmaret. In primis autem veræ humilitatis studiosus fuit; asserens eius industria & cautione cetera omnia conseruari. Vnde & superuacaneū sit, hoc loco eius eximiam velle charitatem commemorare, cū ea illi causa fuerit, patriam, propinquos, & dulces patriæ fines, cunctaque natalis soli commoda relinquendi. Sed, ne simus prolixiores quàm par sit, hoc retulisse sufficiat, ita eum singulis initiatum virtutibus, vt nunquam ab illis quatuor primariis, quas Cardinales vocant, deflexerit, eamque viro sanctissimo spiritualis militiæ perpetuam atque indefessam fuisse contentionem.

EIVS MODI ergo eximius heros munitus & instructus apparatu, quoquoque proficiscens, lucrandis animabus operam nauabat. Vt plurimū tamen eo in loco hærebat quem Egmondā vocant, ad cuius recessus ab importuna hominum frequentia veluti receptum quendam habere visus est: vbi & inter cōplures, quos fama virtutum eius inuitarat, Eggo quidam ad eum venit, & breui tempore in eius se familiaritatem insinuans, accuratè illi adhæsit, adeò vt vir Dei non rarò eius hospitio vteretur, feliciq; cōpensatione eius meteret carnalia, cui spiritualia seminabat. Ac denique vt inter ipsos conflata charitas & benevolentia esset confirmatior, eius filium quoque è sacro fonte suscepit, & vt par erat, etiam pleraque secreta sua cū illo vel maximè cōmunicauit. Profectò die quodam inter cœnandum, cū se mutuis ex more colloquiis oblectarent, vir sanctus illi amico suo aperuit velle se patriam parentesque reuifere, vt posset etiam illis aliquid gratiæ spiritualis impartiri, cū Eggo, nimis molestè ferens tanti amici absentiam, cum lacrymis curiosè ex eo sciscitabatur, ad quod tempus rediturus esset. Quo tempore vir Deo plenus, eius piæ sollicitudinis misertus, fragmentum pomi, quod fortè manu tenebat, in ignem proiciens, Cū huius, inquit, pomi grana in virgulta excreuerint, me, Deo bene propitio, tibi restitutum videbis.

Et ecquis ex eiusmodi loco germè vllum vnquam emerfurum, nedum bene frugiferas plantas ex carbonum reliquiis prodituras speraret? Et tamen hospitio illo quodam tempore voracibus flāmis in fauillas redactò, denique vbi oportunum aduentauit tempus, ex eodem loco prodiit germen

N 3

odoris

Summè colit humilitatem.

Discurrens in prædicatione, recessum suū capit in Egmondā.

Enantiqum morem patrum in Baptismo.

Prædicit aliquid valde mirum.

Euenit id quod praedixerat.

odoris Domini, & grana in ignem iacta rediuuos protulerunt fructus: qui tamen fructus non omnino tantam sui admirationem excitarunt, quantum attulit gaudij reditus optatus beatissimi Patris Adalberti. Qui, vt promiserat, in Frisiam reuersus, tanto maiori omnium studio & beneuolentia accipitur, quanto eius sanctitas euidentiori miraculorum attestacione, & propheticae sponsonis certiori exhibitione quoquo uersum sese celebrius diffuderat. * Atque ecce ad extremum, vir beatus primus Traiectensis ecclesiae Archidiaconus, post multorum paganorum conuersionem, & laudabilem sanctae uitae consummationem, multis miraculis clarus Christo sanctissimam reddidit animam septimo Calendas Iulij, sepultus Egmundae, in Kenemaria. Vbi sub Theodorico primo Hollandiae Comite, corpus eius de tumulo leuatum est, & Theodoricus iunior, paternae deuotionis feruentissimus aemulator, monasterium construxit Ordinis S. Benedicti, quod etiam Egmund dicitur, & est totius Hollandiae longè celeberrimum in diocesi Harlemensi.

Rursum Molanus.

Construitur super eius sacro corpore magnificum monasterium.

Est to. 7. Sin. 3.

S. Vigilius genit. & eximia eruditio.

Episcopus factus, praedicationem suam confirmat etiam multis miraculis.

VITA S. VIGILII EPISCOPI TRIDENTINI, & Martyris, vt habetur to 5. Bibliotheca SS. Patrum. XXVI. I V N I I.

VIGILIUS patria Romanus, illustribus ortus parentibus, Athenis liberales artes & sacras literas didicit, breuique tantum sibi pietatis & eruditionis thesaurum per Dei gratiam comparauit, vt annos natus viginti, ab Aquilegiensi Episcopo, ad quem diuina delatus fuit prouidentia, Pastor ordinaretur Tridentinorum, quibus mira fide & constantia Euangelium Iesu Christi praedicauit, & potentiam beneficentiamque eius, miraculis in Christi nomine designatis, commendauit. Caecis enim visum, & surdis auditum reddidit, mutorum linguas soluit, & daemónicos, & variis morbis vexatos, sanauit. Praeterea stylum in haereses strinxit, & haereticos, vt sinceritatem doctrinae Apostolicae plenè assereret, & purgatam Ecclesiam Christo contraderet. Exstant enim hodie quinque eius libri contra Eutychem, tamen non exstant illi alij quorum in quinto libro meminit. Ait enim se libros aliquot composuisse de Conciliorum decretis, & nominum religiosa nouitate contra Sabellium, Fotinum & Arrium. Porro cum diuinae bonitati iam visum

visum esset fidelem seruum in gaudium Domini sui introducere, placuit ipsum prius martyrij quoque corona decorare. Quae admodum itaque haereses constanter impugnarat, ita idololatricam quoque nefariam funditus extirpatam cupiebat.

PROSTABAT in valle illa, quae flumen Sarchan fundit, Saturni aereum simulachrum, quod incolae homines feri & agrestes magna religione venerabantur. In hanc itaque serendi Euangelici seminis gratia profectus Vigilius, Raudenam, fratribus germanis Claudiano & Maiorano, Iuliano item Presbytero, comitibus, peruenit, ac propius in ipsum idolum incidit. Zelo itaque Dei exarsuans, spiritu laetus ac alacer, Saturnum aggreditur, ac spurcum idolum deiecit, frangit, & in praeterfluentem coniecit, vt turpissimae rei vel memoria apud posteros interiret, solius autem Domini nomen sanctificaretur & regnaret. Mox vero in basin seu fulcrum deiecti idoli residens vir Dei, uerbum Domini illis, qui eius facinoris spectatores fuerant, praedicare coepit, testificans salutem ueram non aliunde vel sperandam vel petendam esse, quam a Iesu Christo Dei & hominis filio. Caeterum barbari & impij idololatricam, deum & religionem suam contumelia affectum putantes, concurrunt, & seruum Christi, animam suam Patri commendantem, lapidibus sternunt, obtegunt, atque collidunt, anno aetatis suae quadragesimo, Episcopatus uero uigesimo. Floruit autem sub Imperatore Anastasio: quo tempore & Gelasius Antistes Romanus, & Fulgentius Apher claruere, circiter annum Domini quingentesimum.

Magno zelo confert se ad destruendum quoddam idolum.

Ab impijs idololatriae obruitur lapidibus.

VITA B. ANTHELMI EPISCOPI BELLICENSIS, ex Ord. Carthusian. ex ea qua est per eius contemporaneum.

CELSA magnaque progenie, clarisque in mundo parentibus, patre Arduino, ex Allobrogum siue Saouiae castello Signino, matre similiter nobilissimis suae patriae hominibus orta, beatus Anthelmus editus, postquam adoleuit, in Gebennensem & Bellicensem ecclesias aditus, breui magnis est auctus opibus & prouentibus, honoribus quoque & dignitatibus: in Gebennensi nimirum ecclesia Praepositus & Secretarius, in Bellicensi Secretarius creatus, quae illic praecipuae dignitates habentur. Qui appropinquante tempore illo, quo ad

B. Anthelmi natalis.

Christi imitationem se totū erat compositurus, & felici mutatione in aliū virum abiturus, vt cœpit hominum religiosorum loca inuisere, libentēque eorum sermones audire, ecce quadā die inuisente illo Carthusiam, quam Portarum vocant, cum dominus Bernardus, venerabilis Prior, verba salutis ei loqueretur (cuius sanē operā innūmeri à deūis vitiorum callibus ad Deū conuersi sunt) vix quidquam moratus Anthelmus, Hæc est, inquit, illa dies, qua deliberatum est mihi perpetuò cum Domino permanere: suppetit vnde æs alienum dissoluatur, nec defunt amici fideles qui omnia exsequantur: atque ita monastico eius Ordinis habitu hilariter suscepto, cum multa pietate, feruorēque animi, cœpit inter illos viuere.

PER id tempus primaria Carthusia paucissimos habebat monachos. Quamobrem dominus Hugo, Gratianopolitanus Episcopus, vir prudens & eximia virtute, qui beato Hugoni successerat, & postea Viennensis Archiepiscopus creatus est, multis precibus à Portarum Carthusie Fratribus contendit, vt Fratrem Anthelmum, qui adhuc nouitijs erat, Carthusie magnæ permittērent. Quò dimissus ille, mirum quā vita eius mox cæteris fuerit exemplo. Erat crebrò pernox in vigilijs, orationi, lectioni, sanctæ meditationi, laudibus diuinis die noctūque vacabat. In ecclesia sub solenni quotidianarum precum per solutione torrentes quidam ex eius oculis prorumpēbant. Sub Missæ sacrificio, vbi totum se Deo mactabat in holocaustum, totus erat spiritualis, totusque Deo inhærebat. Frequentissimum illi erat nocte ac die verberare pectus, genua flectere, toto corpore se humi prosternere. Quotidie creberimis virgarum ictibus cœdebat dorsum & latera; plagasque plagis cumulando, nunquam patiebatur carnem liuoris expertem, aut cutem integram manere. Solitudinem, silentium, ieiunia, obedientiam, cæteraque Ordinis instituta accuratissimè obseruabat. Quibus adactus virtutum gratis, primò Carthusie eiusdem Procurator, deinde & Prior creatus est. Vbi cum annis duodecim strenuè ac religiosè Carthusiam illam gubernasset, alio in locum suum subrogato, subesse malens, quā præesse, ad cellam, cuius ardebat desiderio, sese deinde recepit.

ELECTVS quidē fuit adhuc postea Prior Carthusie Portarum, sed sic, vt cum à spiritualibus studijs & exercitijs nimium se distineri videret, vix biennij. euolutis spatijs, Prioris officio, quod pacis reformandæ necessitate, & Superiorū præcepto

Magnis perfunctus honoribus in seculo, fit Carthusianus.

Sæpe totus vadet lacrymis.

Fit Procurator, ac deinde etiam Prior.

cepto adactus susceperat, sese abdicans, ad tutissimum iterum semp̄que concupitum in magna Carthusia cellæ portum receperit. Cæterū etsi solitudinis & secreti esset amantissimus, at crebrò tamen magnorum virorum, Deum timentium, qui eius amici erant, grata visitatione recreabatur, & illi vicissim sanctis eius colloquijs delectabantur: audiebatur enim etiam procul mōmen eius, cunctique eius constantiam mirabantur. Ita & Alexandro Pontifice canonicè electo, & Octauiano è cōtrā Sedem Apostolicam arripiente, ipse & cum eo Gaufridus auctores fuerunt, vt Alexander Pontifex à Gallis, Hispanis, & Britannis breui sit receptus, ita quoque & idem Christi seruus Anthelmus non multo post Bellicensi ecclesie Præsul est consecratus, frustra fugiens & renitens. Sed longum est singulatim omnia attexere. Breuiter, tantus ac talis publicè habitus est hic seruus Christi, vt, quoties Concilijs Ecclesiasticis aut secularium negotiorum tractatibus interesset, nullus vel Episcopus, vel cuiuscunque alterius Ordinis aut status fuerit, qui non cum sibi antepōneret. Omnes eum reuerēbantur, ipsa etiā Romana curia. Etenim etsi quid vitiosum, aut reprehensione dignū in aliquo cerneretur, quantacumque is auctoritate polleret, non dubitabat eum arguere.

QVIN & ipsum Comitem Hubertum, Amedei filium, ob presbyterum quendam eius culpa interfectum, præsentem excommunicauit, nequidquam dicentem se Pontificis Maximi priuilegio à nemine posse excommunicari, nec absoluit eum (vt pro eo intercederetur) nisi cum tandem serio vidit eū pœnitere: tantus illi inerat iustitiæ & veritatis zelus. Et quidem non deerant, quibus ille eius iustitiæ zelus esset inuisus, atque hi, eo præsentē, ori suo digitum imponebant, at verò compluribus eius castigationes & reprehensiones non erant ingratae. Erga peccatores pœnitentes tamen benignus & misericors fuit, totisque visceribus condolebat illis, idque frequentius, etiam non sine lacrymis, sicut & in pauperes & inopes mirificè exstitit humanus: atque adeò, demptis ijs quæ moderatus victus poscere videbatur, cetera omnia in pauperes erogabat, in primis autem in religiosos, siue monasticæ vitæ cultores. Quo insigni virtutum omnium splendore, cum locum sibi iam in cælestibus tabernaculis præparasset, demum illustri cursus sui agone peracto, sanctus Dei Confessor æternum adeptus est brauium, sexto Calendas Iulij, anno ætatis suæ amplius septuagesimo, Episcopatus verò decimoquinto. Ad cuius

Totus amans latere.

Eligitur Episcopus Bellicensis.

Reueretur ipsam sanctitatem & celum etiam ipsa Romana curia.

Erga pœnitentes & pauperes admodum est misericors.

Obdormit in pace.

venerabile corpus confluentibus undique turbis, innumera credentibus obtingunt beneficia, præstante Domino nostro Iesu Christo.

VITA B. RODVLPHI EPISCOPI EV-

gubini, ex Epistola B. Petri Damiani ad Alexandrum Papam.

XXVI. I V N I I.

DOMINO Alexandro beatissimo Papæ, Petrus peccator & monachus seruitutem. A vobis nuper egressus, cum Florentiæ urbis mœnia subij, nuncius mihi mox repentinus occurrit, qui mihi diem mediū in tenebras vertit, omniumque meorum viscerum venas amarissimæ legationis felle compleuit, Episcopum scilicet Eugubinum esse defunctum: cuius vti que conuersatio si recolitur, non mediocriter ædificare poterit audientes. Valet enim & ad exprimendam rectè viuendi formam, & ad exhibendam corrigendis moribus disciplinam. Ante septennium ferè ille cum matre, & duobus se paulisper ætate præcedentibus, seruis libertate donatis, Castrum suum inexpugnabili munitione vallatum, cum omnibus, quæ sui iuris erant, prædiis mihi contulit, atque ad eremum veniens, habitum monasticæ professionis accepit. Monasterium autem planè in eorum possessione construximus, de cuius nunc sancto conuentu regulariter victitante satis in Domino gratulamur. Vbi cum matre & fratre constitutus iste Rodolphus, non multo post ad Episcopatus culmen euectus est; simulque quod in eremo didicerat, in Ecclesia quoque strenuè tenuit. Eisdem quippe terebat membra ciliciis, eisdem semper contentus erat perexiguus ac despicabilibus indumentis. Quin & dum iuuenilis ætatis ingruente natura, grauissimam sæpe pateretur acediam, laquearibus cellulæ funiculos innectebat, sicque vlnis infertis, psalmodiæ studio pendulus insistebat.

N V N Q V A M adipe, nunquam ouis vel caseo vesceretur. In eisdem verò quæ apponebantur eduliis continens quoque eum frugalitas cruciabat, vt discumbens, non tam se reficeret quam decertaret, & intestinum potius esset gulæ bellum, quod extrinsecus videbatur esse conuiuium. Sæpe pugnavit, vt saltem in hyemalis inclementia frigoris, aut papyrinæ sibi storeæ stramenta supponeret, aut vestitus saltem nocte dormiret.

En ad quid seruiat commemoratio exemplorum.

S. Rodolphus se suæque offert monasticæ religioni.

Etiam Episcopus factus gestat ciliciū.

mairet. At ille in nuda ligni tabula nudus, sola contentus interula, cubitabat. Ecclesiam porro deputabat hospitium, & solitudinis cellulam habitaculum decernebat. Inconditi siquidem mores populi, & indisciplinatæ ceruices, leue iugum Domini nequaquam sibi patiebantur imponi, sed munibus terrenis intenti, non ex ore Pontificis, Dei verbo, sed tanquam de manibus Præsidis commodis inhiabant. Ideoque, me vim ingerente, coactus ecclesiam, quam voto dimiserat, retinebat officio, in eremo tamen perseuerantiùs habitans. Sed & quandoquæ impetrare poterat, vt suo modo panis fieret, edebat panem, non fratrum, non puerorum, sed eum, qui vel ex puro fieret hordeo, vel ex cantabro potius, quod proijciendum canibus de puerorum panibus remansisset. Et licet, præter celebrioris dies, hoc esset quotidie pane contentus, mensuram tamen adhuc, etiam æquatis lancibus, attentius appendebat.

V N D E necum quandoque conquestus est, quia si sibi sine mensura concederetur, hunc eundem panem prurienti gulæ largius indulgeret. Tanta quippe iuuenulum hominem castigabat inedia, vt videntiam solatium alimenti perciperet, vacuo ventre stomachus non curaret. Aliquando verò etiam diebus Dominicis pulmentū nesciens, pomis tantum, & pane cum aqua vivebat. Ferreo autem circa pectus circulo iugiter cingebatur, quem tamen circulum sub ventre dimersum, dum coram Fratribus ad disciplinam nudaretur, diligentius occultabat. Nunquam scilicet Capitulo Confessor intererat, in quo non acciperet disciplinam, & tunc festinus exultabat, si non ab vno tantum, sed à duobus Fratribus flagellari iuberetur. Sæpe pœnitentiam centum annorum suscipiebat, quam per viginti dies allisione scoparum cæterisque pœnitentiæ remediis persolvebat. Psalterium quoque quotidie, cum bis non posset, semel saltem nō negligebat implere. Quod &, cum esset in cellula constitutus, armata scopis vtraque manu, totum cum disciplina recitare consueuerat. Porro autem cum in expeditione esset aliqua constitutus, quantalibet intempestæ noctis profunditate consurgeret, nudis semper cruribus & pedibus, vsque dum dilucesceret, psallere non cessabat: quam consuetudinem, dum in cella consisteret, diebus ac noctibus sine cessatione seruabat, &, quantumlibet grauis bruma rigesceret, simplicibus tantum soccis muniebat pedes.

Dormit nudus in nuda tabula.

Nota mirum studiū abstinentiæ et sobrietatis.

Cingit se circa pectus ferreo cingulo.

Quotidie dicit ut minimum unum psalterium integrum.

S A E P E

Rogat ut si-
bi nihil par-
catur in disci-
plina mona-
stica, propter
gradum suum
Episcopalem.

Rapitur felici-
ter ad Chri-
stum.
Sapient. 4.

SAEPE me per clementiam Christi terribiliter adiurabar, vt, si quando fortassis excederet, nequaquam me ab eius correptione subducerem, sed omnem in eo disciplinae modum, qui monachis debebatur, implerem. Ita planè & regulam monachi, & auctoritatem Episcopi, sub alterna vicissitudine laudabiliter obseruabat. Opportunè siquidem & importunè verbo praedicationis instabat, & quicquid surripere valebat expensis, bene prodigus in pauperes dispergebat. Congregans autem annualiter Synodum, nullum assuetæ oblationis vel xeniorum Canonem à Clericis exigere permittebat, sed nec ipse ab iis etiam commodum aliquod, praeter solam poenitentiam, requirebat, atque, Absit, inquiebat, vt Synodum vendam, quin lapsos potius erigam, quam vt ex eorum cadaueribus, coruino more, pinguis fiam. At tædet vltius scribendo procedere, & velut paternas à pictura manus dolor videtur Icauius cohibere. Et sanè his, & huiusmodi virtutum floribus adornatum, quasi cadens liliū, immaturæ mortis pruina decoxit, ita vt, cum vix triginta plus minus videretur annorum, ad veræ lucis auctorem ex hac infelici luce migrarit. Consummatus in breui, sicut Scriptura loquitur, expleuit tempora multa, & raptus est, ne malitia mutaret intellectum illius.

VITA S. ZOILI, EX IOAN.

Maldonato Hispano.

S. Zoili reue-
lato, seu cor-
poris eius.

ZOILVS Cordubæ clarissimis ortus parentibus, ab incubulis Christianæ veritati addictus est. Ingressus adolescentiam, cum Christum publicitus fateretur, ac praedicaret, tentur ab idololatriis, praesidiis ad praetorium est delatus. Praeses ad cultum illum deorum pellicere conabatur, iam muneribus, blandis iam sermonibus agrediens. Supplicia nonnumquam intentans perterrefaciebat. Verum minus valens virum sanctum à proposito detrahere morte tandem afficit. Corpus ne Christianis agnosceretur, & ex merito coleretur, inter peregrinorum corpora sepultum, Sissibuto tandem regnante, cum ecclesia pace fructa est, sic accepimus reuelatum. Vir quidam Agapetus ex nobili Gothorū propagine, ob morum vitæque praestantiam electus Episcopus, per quierem audiuit, quo loco diuus Zoilus & mortem pro Christo pertulisset, & furtim sepultus

sepultus esset. Itaque summo confestim mane conuocatis fratribus, & populo, quæ sunt sibi dormienti audita recensuit, & simul in locum reuelatum deduxit. Ibi primus ipse rastrum conripens, terram effodere prius non destitit, quam vires suggerente pietate, ad corpus sanctissimum penetrauit.

DE SS. APOST. PETRO ET PAULO

ex D. Hieronymo, adiunctis nonnullis tum ex D. Leone, tum ex D. Chrysostomo.

SIMON Petrus, filius Ioannis, prouinciæ Galilææ, vico Berhsaida ortus, frater Andreæ Apostoli, & princeps Apostolorum, post Episcopatum Antiochenis Ecclesiæ, & praedicationem dispersionis eorum qui de circuncisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithynia, secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum, Romam perguit, ibique viginti quinque annis Cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum annum Neronis, id est, decimum. A quo & affixus cruci, martyrio coronatus est, capite ad terram verso, & in sublimem pedibus eleuatis, asserens, se indignum vt sic crucifigeretur vt Dominus suus. Sepultus Romæ in Vaticano, iuxta viam triumphalem, totius vrbs veneratione colitur.

*D. Hiero. de
Scriptoribus
Ecclesiasticis.

S. Petrus per
viginti quin-
que annos præ-
sides Romæ.

PORRO Paulus Apostolus, qui antè Saulus dictus est, de tribu Benjamin, & oppido Iudææ Gischalis fuit: quo à Romanis capto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commigravit, à quibus, ob studia legis missus Hierosolymam, à Gamaliele, cuius Lucas meminit, eruditus est. De cuius conuersatione quia in Actibus Apostolorum plenissimè scriptum est, hoc tantum dicam, quod post passionem Domini vicesimo quinto anno, id est, secundo Neronis, eo tempore quo Festus procurator Iudææ successit Felici, Romam vinctus mittitur, & biennium in libera manens custodia, aduersus Iudæos de aduentu Christi quotidie disputauit. Sciendum autem in prima satisfactione, necdum Neronis imperio roborato, nec in tanta erumpente scelera, quanta de eo narrant historia, Paulum à Nerone dimissum, vt Euangelium Christi in Occidentis quoque partibus praedicaret, sicut ipse scribit in secunda Epistola ad Timotheum: In prima mea satisfactione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt;

S. Pauli ge-
nus & prima
educatio.

Praedicat E-
uangelium e-
tiam in par-
tibus Occi-
dentis.

non

non eis imputetur. Dominus autem mihi adfuit, & confortavit me, ut per me prædicatio compleretur, & audirent omnes gentes, & liberatus sum de ore leonis. Manifestissime leonem propter crudelitatem Neronem significans. Nam & in eadem Epistola præmiserat: Ego enim iam immolor, & tempus resolutionis meæ instat. Hic ergo quarto decimo Neronis anno, eodem die quo Petrus, Romæ pro Christo capite truncatus, sepultusque est in via Ostiensi, anno post passionem Domini tricesimo septimo.

Consummatur martyrio.

** D. Leo ser. 1 in nat ali A. postolorum Petri & Pauli.*

Romulus in religio qui fixit summum Remum occidit.

** D. Io. Chry. sol. in Epist. ad Rom. ser. 32.*

En quam non immerito semper in summa venerazione fuerint limina istorum duorum Apostolorum.

** Hec in Chry. sol. in præcedunt.*

ATQUE isti sunt viri per quos tibi Euangelium Christi, Roma, reipendit, & per quos, cum esses magistra erroris, facta es discipula veritatis. Isti sunt patres tui, verique pastores, qui te regnis cælestibus inferendam multo melius, multoque felicius condiderunt, quam illi, quorum studio prima moenia tuorum fundamenta locata sunt: ex quibus is qui tibi nomen dedit, fraterna te cæde fœdavit. Isti sunt qui te ad hanc gloriam prouexerunt, ut gens sancta, populus electus, ciuitas sacerdotalis & regia, per sacram beati Petri Sedem caput orbis effecta, latius præsideres religione diuina, quam dominatione terrena. Quamuis enim multis aucta victoriis, ius imperij tui terra marique protuleris, minus tamen est quod tibi bellicus labor subdidit, quam quod pax Christiana subiecit.

SANE non ita cælum splendescit quando radios sol demittit, quemadmodum Romanorum vrbs duas illas lampades vbique terrarum effundens. Scilicet hinc rapietur Paulus, illinc Petrus. Considerate & horrete quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem in occursum Domini sursum ferri. Qualem rosam Christo mittet Roma, Et qualibus coronis duabus ornatur vrbs ista! qualibus catenis aureis cincta est! quales habuit fontes! Propterea admiror hanc urbem, non propter copiam auri, non propter columnas, neque propter aliam rem, sed propter columnas illas Ecclesiæ. Quis mihi nunc dabit circumuolui corpori Pauli, affigi sepulchro, videre puluerem corporis illius, que adhuc in Christo deerat, adimplentis, stigmata illius gestantis? * quare cum idem Paulus gratiam Domini nostri Iesu Christi, matrem omnium bonorum nobis precetur, reliquum est ut nos tali patrocinio dignos exhibeamus, ut & hic vocem Pauli audiamus, & hinc quoque migrantes, athleram Christi videre mereamur. Imò si hic audierimus, & illic ipsum omnino videbimus, licet non è propia

propinquo stantes, videbimus tamen prope regalem thronum splendentem, vbi Cherubim Deum glorificant, vbi Seraphim volant, illic Paulum videbimus cum Petro in Sanctorum choro, inter primos stantem.

SS. Petrus & Paulus inter alios sanctos primos.

VITA S. THEOBALDI PRESBYTERI

& Eremitæ, ex ea qua est per eius contemporaneum.

XXX. I V N I I.

THEOBALDVS bonæ indolis vir, gente Francorū, patre Arnulpho, matre Gisla oriundus, territorio Senonensi, castro Prunino educatus, parentibus clarissimis atque diuissimis enituit. Viguit autem temporibus Henrici Augusti, & Henrici Regis Francorum, & filij eius Philippi. Qui, ut adolescentiæ attigit metam, non lasciuia securus est mundi, sed potius quicquid præceptorum Dei auditu percipere poterat, velut prudētissima apis, in aluearium memoriæ studebat conuehere. Mouebat autem animum adolescentis maximè Eremitarum solitudo, quorum initium existit Ioannes & Elias, post eos Paulus & Antonius. Aemulabatur victus eorum tenuitatem, vestium asperitatem, animi contemplationem, & Angelorum in solitudine contubernium. Quibus facibus accensus, clandestina quoque discessione adiit quendam Eremitam, in quadam insula Sequanæ latitatem, cordis sui eidem aperiens ardorem. Cum quo etiam tandem inito consilio, assumptoque Gualtero quodam milite socio, ascensis vterque equis, cum singulis armigeris ad Rhemensē ciuitatem perueniunt.

S. Theobaldus patria & parentes.

Adiit quendam Eremitam in insula Sequana.

NEC multa mora. Cum apud sanctum Remigium in prædicta ciuitate hospitati, occasione quasi alloquendorū amicorum, armigeros atque equos in hospicio reliquissent, mox pedestri itinere noctu ad interiora pertentauerunt progredi, ac deinde etiam inuentis duobus peregrinis, exuti suis optimis ac militaribus indumentis, illorumque induti resarcitis, nudis pedibus perueniunt ad locum qui dicitur Pitingo, in Teutonicorum regno: vbi & multo tempore voluntariam paupertatem pro Christi amore sustinentes, cum multo labore victum sibi quæritabant, scilicet lapides ferendo, fœnum è pratis secando, stabula curando, & maximè, ut idem simpliciter postea referebat, carbones ad opera fabrilia faciendâ comportando. Ex quibus rebus tenuissimo collecto nummorum

Vixit cum quodam socio, relicto omnibus, vitam pauperissimam.

*Cogitat vise-
re sepulchrū
Domini, sed
retinetur diu
nitus in Ita-
lia.*

rum quæstu, ad sepulchrum sancti Iacobi in Galicia Hispaniæ parte perrexerunt. Post quod cum Treuerensem urbem cum collega repetiisset, reperto ibi patre, admodum contristatus est, atque adeo Romam deinde profectus, desiderio videndi sepulchrum Domini, Venetiam, quasi mare transiturus expevit. Vbi cum amabilis Domini Theobaldus hac intentione Italiæ fines oberraret, ecce peruenit ad locum cui vetustas Salanica nomen indidit, diuina profus, vt credimus, dispositione.

ET ENIM reperies in eo loco saltum spatiosum, & ruinas quasi veteris ecclesiæ, ibi post longinqui itineris fatigationem residens, & à dominis loci habitationis domum sibi poscens, libenter illis concedentibus, impetrauit, ac demum, compacto paruo tugurio, confidenter ibi habitare cœpit, Angeli tam vitam in terris agens. Sanè primùm omnium à carne & omni pinguedine se abstinuit; deinde pane hordeaceo & aqua tantummodo vsus est; ad postremum, à pane & omni potu se abstinens, fructibus tantum & herbis, earumque radicibus, aliquantis annis vixit, semper vsus cilicio. Quibus proficientibus meritis, omnes quoque Ecclesiasticos gradus, vsque ad Sacerdotium, in Vincentina ecclesia adeptus est. Quinquennio autem integro, vt eius fideles & familiares contestantur, nunquam iacendo, sed tantum sedendo somnum percepit: atque hoc insuper tanta peregrit cautela, vt quasi tota nocte in somno mansurus, diligenter pannis tegetetur. Post abscissum vero ministri sui, statim exurgens, conticinij tempora in precibus & laudibus Dei, extensis manibus, continuabat, ac deinde hora surgendi, vt suos latèret, ad stratum regrediebatur. Porro stratum illud primò quædam arca æqualis superficiei existit, substrato quodam lineo linteolo, & capite admoto trunco durissimo, superaddito laneo pileo, suæ peregrinationis ab æstu defensore, & demum etiam cum omnia corporis sui membra armasset, supradicto linteolo supposuit ciliciū, & pro arca vsus est quodam lato & dolatili ligno.

*Venit ad eum
pater & ma-
ter cum mul-
ta nobilitate.*

INTEREA verò audientes pater eius & mater inclytam famam beati filij, cum multa nobilitate ad eum venerunt, eiusque visione nimium gauisi sunt. Et o quantis tunc lacrymis mater exuberavit, cum gauderet inuentum quem doluerat amissum! & inter lacrymosa suspiria dubitabat penè quid mallet, quia & patriam cum viro & liberis nolebat deserere, nec ab vnica dilectionis filio Theobaldo volebat separari. Tamen

amor

amor filij, imò amor Christi, vicit amorem seculi. Nam abruptis omnibus retinaculis seculi, soli Domino Deo cum filio seruitura adhæsit; & quæ magnam in mundo possederat prædiorum amplitudinem, vnus breuis cellulæ, cum filio Deo famulatura, elegit solitudinem. Atqui verò vir beatus biennio ante transitum suum, ita vulneribus corporis oblitus fuit, vt aliquando neque gressum figere, neque manum etiam ad os ducere valeret: ac sic denique, ingrauescente vlcerum valetudine, cum duodecimus annus volueretur ex quo patriam reliquerat (nam tribus annis peregrinatus est, & nouem in solitudine mansit) Petro Abbati, qui ei eodem anno monachicum schema sacrauerat, matrem filiosque suos spirituales cum totius eremi cura commendans, migravit ad Christum pridie Calendas Iulij, Henrico filio Henrici Augusto, sepultus apud Vincentinos in basilica sanctæ Mariæ, ad cuius titulum Sacerdotij functus est honore, vbi eum diuina Maiestas insigniter virtutibus & miraculis clarificat.

*Eligit mater
iuxta filium
suum seruire
Deo.*

*Migrat vir
sanctus ad
Christum.*

FINIS I V N I I.

I V L I V S.

VITA S. THEODORICI ABBATIS,
discipuli sancti Remigij, ex ea quæ est apud
R. P. Laur. Suriium.

I. I V N I I.

ANCTVS Theodoricus in pago Rhemenſi Alamandorum cohorte natus, patrè Marchardum habuit, & apud beatissimum Remigium educatus est; cuius etiam futuram sanctitatem hoc pacto Dominus ostendere voluit. Scilicet fons quidam, posteaquam ex illo paniculi eius adhuc infantis ablui cœpere, sordiu & cuiusuis immuditiæ inquinamenti adeo non potuit infici, vt etiam liliorum gratissimos spiraret odores, ea re significas, qualis esset infans ille futurus. Qui postquã pubertatis attigit annos, voluntate parētū cōsensit in matrimonij copulam, sed nō ex animo. Cum enim sponsam accepisset, multis sermonibus hortabatur eam ad

*S. Theodoricus
patria & pa-
rentes.*

*Pro voluntate
parentum du-
cit uxorem.*

○

amorem

*Sponsa sua
partim ipsi,
partim S. R.
migi per ju-
dent virgini-
tatem.*

amorem Sponsi cælestis & immortalis, proponens illi im-
marcessibilem virginitatis coronam, si sequeretur Agnum im-
maculatum, virginum amatorem. At illa contemni se existi-
mans, Cur, inquit, despicias te amantem, maximè cum non sim
ignobilis genere? Fortassis alia magis tibi cordi est, & idcirco
hæc mihi vana proponis. Quæ, atque id genus alia multa, vt
audiuit Theodoricus, ad S. Remigium se contulit, pias apud
eum de sponsa querimonias depositurus. Cæterùm beatus Re-
migius sapientissimo consilio iubet acciri sponsam: venienti,
idem ipse explicat æterna beatitudinis præmia, in virginitate
perseuerantibus reddenda: docet virginitatem sororem & ami-
cam esse Angelorum. Tum illa, desiderio tandem vitæ æ-
ternæ incensa, pollicetur se integritatem corporis conserva-
turam: quæ res mirificè exhilarauit castum eius sponsum
Theodoricum.

*Fit Abbas &
Sacerdos.*

EST sylvula à ciuitate tribus distans miliaribus, sita in
monte quem Hor vocant. In eo monte voluit beatus Remi-
gius ædificari monasterium, in quo monachos congregaret
sub Theodorici cura. Vbi quæ virtutum opera effecerit, nos
pro dignitate commemorare nequimus. Sed & cum ab Ange-
licæ vitæ Pontifice Remigio Sacerdotiæ esset initiatus, vt illo
munere ritè fungeretur, cœpit omnibus verbum salutis mini-
strare. Vnde etiam factum est, vt eius fama in populos longè
diffunderetur. At verò, interea defuncto Rege Clodoueo,
quem beatus Remigius ad Christi religionem traduxerat, fi-
lius eius Theodoricus regni gubernacula suscepit. Qui, cum
aliquando nuncios misisset ad sanctum Remigium, obnixè
rogans vt ad ipsum veniret, & vnicæ, eidemque charissimæ fi-
liæ suæ grauiter laboranti, manus imponeret, sanctus Remigius
aduersa tum corporis valetudine impeditus, beato Theodori-
co, quem gratia curationum præditum diuinitus cognouit,
suas vices demandauit. Qui iussa magistri volens gnauiter ex-
sequi, ad Regis palatium proficiscitur. Et ecce, in ipso itinere
tristis ei adfertur nuntius de obitu puellæ, rogantque eum, qui
erant missi à Rege, ne se frustra fatiget.

*S. Remigius
demandat ipsi
suas vices ad
curandam si-
liam Regis.*

AT ille à proposito non discedens, venit ad palatium, Re-
gemque & Reginam cum tota familia mœrentes inueniens,
preces intra mentis penetralia, lacrymis faciem rigantibus
corde compuncto Deo obtulit. Deinde verò accessit ad cor-
pus exanime, & oleo sancto illud vnxit: & ecce subito puel-
la vitæ se beati Theodorici precibus redditam, palam profi-
tetur,

*Excipit san-
ctus Theodori-
cus æstimia.*

retur, palatium omne exsultat, cuncti hominem Dei veneran-
tur. Vnde Rex, non modò discipulum Theodoricum, sed etiam
beatum Remigium Regia munificentia prosequi appetens,
Venderas ei ad fluuium Matronam donauit, Gaudiacum au-
tem villam pagi Rhemensis sancto Theodorico, orans eum, vt
pro se, & regno suo, Dominum deprecaretur. Perseuerauit au-
tem vir sanctus in Christi seruitio vsque in finem, & quidquid
ore docuit, exemplis euentissimis confirmauit. Despiciebat
res caducas labentis seculi, vt posset cum Christo cælestia pos-
sidere. Ac denique post multa virtutum opera, miraculorumque
insignia, peracto bono certamine, mentem semper cælo affi-
xam habens, tandem ad Christum Calendis Iulij cum gloria
migravit. Cuius obitum vt Rex memoratus audiuit, festinus,
cum multo comitatu venit ad monasterium, propriisque hu-
meris sacrum corpus ad sepulcrum exportauit: ad quod, etiam-
num vsq; in præsens diuina virtus multiuarias efficit virtutes.

*Moritur vir
sanctus, & ef-
fertur ad se-
pulchrum hu-
meris ipsius
Regis.*

V I T A S. R V M O L D I A R C H I -
episcopi & Martyris, ex Theodorico Abbate
S. Trudonis.

TRIVMPHALE & gloria Christianorum miracula sunt
& virtutes Sanctorum. Nouit hoc ab ortu Ægyptus &
India, ab oecasu alter penè orbis, Britannia, cum adiacente
Scotia. Assentit in hoc Herbiopolis gloriosa martyr Kiliani
meritis & corpore, nec minùs prona, Scotorum talium & tan-
torum Patrum veneratione. Columbanus Italiam*, Bertui-
nus & VVinochus illustrarunt Occidentalem Galliam. Ex ho-
rum numero, ex hoc orbis terræ remotissimo angulo B. Ru-
moldus quoque emicuit. De quo aliqua dicturi, dum studium
picatis affectamus, minùs dicendi notam formidamus. Ne
autem parentes eius & proauos omnino taceamus (ex Regæ-
li quippe prosapia existit oriundus) illustris fuit Regis Scoti-
æ satus, existiturus hæres eiusdem. Frustra tamen fructus sa-
porem in radice quæritur, vbi gratius in ramo cominus
demonstratur. Voluntaria quippe paupertate sacratissimus
Dei seruus, carnem propriam domans, mentem sinceram &
solidam Creatori suo, cum omni deuotione dedicauit, omni
virtutis bono ab ipsa imbutus infantia: accessitque ad religio-
nem

* Surius ha-
bet Bertui-
nus, sed men-
dosc, vide In-
dic. Malani.
S. Rummoldus
filius Regis
Scotia.

Relicta patria tendit Romam.

nem literarum scientia. Et quid præterea agat? Romam auditu didicerat. Itaque omnibus exoccupatus, nec iam in angaria Crucem Iesu gestaturus, in Britanniam ex more gentis transmeat. Nauigant enim vimineis alueis, quos circumdant ambitione tergorum bubalorum.

Vaique in via prædicat Christum.

V N D E transmissis Mozinorum fretis, quæ breuissimus transitus maris est, in Galliam defertur, quoquo locorum veniens, Iesum semper proloquens, de vita æterna, & quid sit Deus, homines instruens: sæpè etiam, cum ratio postulasset, miraculorum gratia refulgens: sic quæ laborioso itinere Alpium niues transreptat, quæ olim Pœnus Hannibal aceto & igni naturæ vim faciens, scisso Apennino, Romani nominis vires lacestrum transuolauerat. Urbem ingressus, aliquot dies continuat, studiosa oratione clauigerum cæli ad aperiendum inuitans. Amplexatur triumphale Martyrum nomen, quæ ierant, quæ steterant, quæ pro nomine Saluatoris sanguinem fuderant, mille osculis & genuflexionibus satisfaciebatur, vincebatur totus ardore martyrij. Sed quia non est in hominis potestate vita eius, ex prouidentia omnipotentis Dei de reparatione admonetur. Diuinitatis igitur se committens consilio, compendiosa peregrinatione reuersus, Galliasque ingressus, in eas Occidentalium partes se deponit, quæ Scaldis fluuius æstum maris in Ruperam vsque remittit. Locum incolæ Machliniam dicunt, propter maris Maliniam & Ledonam, quæ certis temporibus, cum corniculantis lunæ consonantia, nunc accessum, nunc recessum faciunt, nec vltra quàm ad huius loci fretum vel damna, vel lucra sua commutant.

Envenerationem locorum sacrorum.

Rediēs Roma venit Mechliniam.

N O B I L I V M ibi quidam Odo nomine Comitatum gerebat, cum æquè moribus, & genere nobili coniuge. Qui solita religione virum mox visum hospitio inducunt, atque ad commanendum postulant & impetrant. Felices autem ambo tali hospite, ad cuius scilicet ingressum, diuina iocundati sunt benedictione. Iuxta tempus & diem à sancto prædictum, de prius sterili filius nascitur, exceptus, homini Dei præsentatur, qui susceptum baptisate abluuit, & Libertus nomen imponit. Ætas interea in adolescentem profecerat, & ex pij Doctoris magisterio, dulcis puer in omni boni formam coaluerat: parètes, cum suis curialibus, exultabant, & de futuro hærede quotidie cogitabant. Sed talis lætitiæ diem, maximi mox mœroris nox obtenebrat. Quadam enim dierum, puer cum cœuis ludos in aluei litore dum meditatur, dum-

Filius ab eo Comiti Odoni impetratus submergitur.

que

que nimium ripæ credit, periculum iniit, elapsus facit submergium. Tristi fremitu totum statim littus concutitur: Rumoldus interim aberat: rumor vsque ad parentes intonat. Sola hæc spes erat reliqua, vt, quo prophetante non habitum acceperant, eo orante amissum recuperarent. Euocatus homo Dei, de tristi luctu & ipse totus concutitur. Solatus alios, qui seipsum ægrè consolari poterat; littus adit, locum notat, celebri oratione terque quaterque Iesum inclamat. Circumstat tristis conuentus. O rem stupendam! Vix dum ab oratione successerat, cum, ecce, reiectis oculis propè adstantem puerum adspectat.

R E D I V I V S puer, parentibus, imò à parentibus B. Rumoldo redditur, quin & donaria auri & argenti, totiusque suppellectilis adduntur. Sed vestra, respondit ille, vobis sint: cadauca enim aspernamur, ne simul cum cadentibus in præceps labamur. Sed si satisfacitis aduenæ vestro, deserta paludis huius nobis dari obsecro, non vt alieno delectemur fundo, sed vt labore inibi feruorum Dei proficiat mansio. Fauet statim Comes; quod petebatur ex voto offert: testamentalis conscribitur pagina, ad stipulationem subnixa. Nomen loco Vlmus ob vlmorum illie luxuriantium copiam. Adunantur illic Deo militantium copiarum: accrescunt omnia, quæ ad vsus pertinent Ecclesiæ, vsque ad consummati operis summam. Ille ipse posthumus Libertus inibi adolescit, & eruditur, ac postremo, sub tanto Patre, Dominico gregi præficitur, postea persequendus, & proprii cruoris laurea coronandus. Ea enim tempestate quæ Scytharum furor excanduit, & de vagina Daciæ, Getarum gladius erepsit, omnibus ab ipsa maritima ora vsque ad Agrippensensem Coloniam vastatis & incensis, hic homo Dei, occasione euadendi periculi, in Hasbaniam se transtulit: quem profectum & captum, effera gens ante ipsam S. Trudonis aram fecerunt Deo victimam.

I N V I D I A interim recrudescit diaboli, novos cœtus cernentis quotidie adunari, se impigrè oppugnari. Inficit nota peste duos quondam sancti viii comites: qui solum aliquando gradientem, & ex more Psalmos ruminantem, ex aduerso lethali vulnere excipiunt, spe adipiscendæ pecuniæ, quam solitus esset circumferre. Miseri profectò, & proditoris Iudæ dignissimi laqueo, qui dum vanissimum sequuntur quæstum, & turpe lucrum, tanti tamque religiosi sacerdotis incurrunt tragisidicidium. Qui præterea, factum volentes palliare; sce-

Idem à S. Rumoldo excitatur.

Impetrat vltimò sanctus locus construenda congregationis clericorum.

Intelligitur depopulatio facta per Nortmannos anno 884.

S. Rumoldus ab impijs trucidatur.

Detegitur caelesti lumine eius sacrum corpus.

leri crimen addunt, raptumque sacratissimum corpus, praeterlabentibus vndis iniiciunt: ac deinde regressi mendacis rem gestam cooperiunt, frustra tamen, piscatoribus enim noctu, circa negotia partito lapore occupatis, lux caelestis incanduit, & quo loco sacratissimum illud corpus delitescerebat, superfluis luminariis apparuit. Vnde perterriti homines, & nihil per se praesumentes, adeunt Comitem. Qui socium se praestans nauigij, insolitoque iocundatus luminariorum miraculo, iactis retibus, nobilem piscaturam haurit, & sacratissimum illud funus cum iubilo ad terram trahit, impositumque vehiculo, quo nunc requiescit loco, deportat. Porro dies martyris, depositione eius celebris, est octauo Kalendas Iulij Sed ne quid Baptiste celebritati detraheretur, 8. inde die martyris officium percolitur.

DE VISITATIONE B. MARIAE, PARTUM ex D. Chrysostomo, partum ex D. Ambrosio.

* D. Christ. ut est in Bre. Rom.

Inducitur loquens S. Ioannes Baptista, existens adhuc in utero materno.

Nota insignes antiheses.

CV M ad nos aduenisset, sicut Euangelium testatur, Redemptor nostri generis in uterum virginalem, venit protinus ad amicum suum Ioannem, dum adhuc esset in utero. Quem cum ex matrice in matrice adspexisset Ioannes, terminos naturae concutiens, exclamat: Video Dominum, qui naturae imposuit terminos, & non exspecto tempus nascendi, nouem mensium enim tempus in utero non est mihi necessarium: in me est enim qui est aeternus. Egrediar ex hoc tenebroso tabernaculo, rerum admirabilium compendiosam praedicabo cognitionem. Sum signaculum, significabo Christi aduentum. Sum tuba, profetiam Filij Dei in carne & conomiam: Tuba canam, eo ipso paternae linguae benedicam, & eam traham ut loquatur: Tuba canam, & uterum maternum viuificabo. Itaque videtis dilecti, quam sit nouum & admirabile mysterium. Nondum nascitur, & saltibus loquitur: nondum apparet, & minas intentat: nondum ei permittitur clamare, & per facta auditur: nondum ducit vitam, & Deum praedicat: nondum adspicit lucem, & solé indicat: nondum paritur, & properat praecurrere: non fert enim praesente Domino contineri, non sustinet naturae exspectare terminos, sed contendit rumpere carcerem ventris, & studet praesignificare venientem Saluatorem.

Ap. 3. & 22.

* D. Ambro. li. 2. in Lucā.

Quid significet Mariam abiisse ad montana.

ACCESSIT, inquit, qui soluit vincula, & quid ego sedeo vincus, & retineor ut remaneam? Venit verbum ut omnia constituat, & ego adhuc maneo detentus? Exibo, praecurram, & praedicabo omnibus: Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi. Sed videte, Christiani, & ad vos quoque venit Christus: ecce stat ad ostium, & pulsar, atque interim quoque Sponsus & Sponsa dicunt: Veni, & qui sitit, veniat, & qui vult, accipiat aquam vitae gratis. Quin accipite & aliud documentum. * Morale est omnibus, ut qui fidem exigunt, fidem adstruant. Et ideo Angelus, cum abscondita nuntiaret, ut fides adstrueretur, exemplo Senioris feminae, sterilisque, conceptum virgini Mariae nuntiavit, ut possibile Deo omne, quod ei placuerit, assereret. Vnde & ubi audiuit hoc Maria, non quasi incredula de oraculo, nec quasi incerta de nuntio, nec quasi dubitans de exemplo, sed quasi laeta pro voto, religiosa pro officio, festina praegaudia, in montana perrexit. Quod enim iam Deo plena, nisi ad superiora cum festinatione contenderet? Nescit tarda molimina; Spiritus sancti gratia.

DISCITE itaque & vos sanctae mulieres sedulitatem, quam praegnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariam, quae ante sola in intimis penetralibus versabatur, non a publico virginitatis pudor, non a studio asperitas montium, non ab officio prolixitas itineris retardauit. In montana virgo cum festinatione, virgo officij memor, molestiae immemor, affectu urgente, non sexu, relicta perrexit domo. Discite & vos virgines non circumsistere per alienas aedes, non demorari in plateis, non aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera, festina in publico, mansit apud cognatam suam tribus mensibus. Porro didicistis virgines pudorem Mariae, discite & humilitatem. Venit propinqua ad proximam, iunior ad seniore: nec solum venit, sed etiam prior salutauit. Decet enim, ut quanto castior virgo, tanto humilior sit. Nouerit deferre senioribus, sit magistra humilitatis, in qua est professio castitatis. Denique est & causa pietatis, & simul norma doctrinae: Contuendum est enim, quia superior venit ad inferiorem, ut inferior adiuuetur. Maria ad Elizabeth, Christus ad Ioannem, virgo ad coniugatam, inno & Deus ad hominem.

Maria in domo sera, festina in publico

VITA S. OTTHONIS EPISCOPI BABENBERGENSIS, ex ea qua est apud R. R. L. S. primum.

*S. Otthonis
patria & pa-
rentes,*

*Aperit Indū
literarum in
Polonia.*

*Fit Cancellarius
Imperatoris.*

*Defertur ei
Episcopatus
Babenbergensis.*

*Directat hono-
norem, sed
frustra.*

*Nota de In-
uestituris.*

BEATISSIMVS Ottho Episcopus ex Sueuia duxit originem. Parentes autem habuit Bartholdum Comitem & Sophiam nobilitate magis quam rerum opulentia insignes. Sed & ipso studiorum causa in exteris regionibus degente, frater eius, parentibus vita functis, domum gubernans tenues sane impensas Otthoni, in literas incubenti, suppeditabat. Vnde & ipse, cum Grammaticæ præcepta, itemque Pœtas & Philosophos quosdam tenaci memoria complexus esset, noluit amplius fratri importunum se præbere. Itaque in Poloniam peregrè profectus, vbi nouerat literatorum esse penuriam, ludum literarium aperuit, idioma quoque regionis illius didicit, omnibus charus & gratus. Adscitus verò est deinde etiam in aulâ Poloniæ Ducis: qui & eum Legatum misit ad Henricum Imperatorem, eius nominis quartum. Ceterum per id tempus Imperatores Ecclesiarum inuestituras conferebant. Vnde & accidit vt Imperatoris Cancellario in Episcopum promotus, in eius locum, ab Imperatore, Ottho subrogaretur. Quo sanè munere ea comitate perfunctus est, vt aulici omnes multa eum beneuolentia complecterentur.

INTEREA verò Babenbergensis Episcopus Rupertus Anno Christi millesimo centesimo secundo excessit è viuis: allataque sunt Episcopatus insignia ad aulam Imperatoris, & preces oblatæ pro dando pastore. Ille verò sex mensium sibi voluit spatia permitti ad deliberandum, cum, ecce, elapsis mensibus sex, præsentibus Legatis, manu apprehendens Ottonem, Hic, inquit, hic est vester Dominus, & Babenbergensis ecclesiæ Antistes. Quæ vt Ottho audiuit, ad pedes Imperatoris aduolutus, vbertim lacrymas fudit, inopem se, & tanta dicens dignitate indignum. Tum verò Imperator, Cernitis, ait, quæ sit huius hominis ambitio. Duos antea ipsi oblatos Episcopatus ad socios reiecit, Augustanum & Halberstadensem: ecce iam tertio recusat. Atque hæc dicens, annulum Episcopi, eius digito apposuit, pedum tradidit, & ita inuestitum, Legatis resignauit. Hac igitur ratione, Pontificatus cathedram scandere coactus, ægrè tamen, & cum multa hæsitacione consensit, idque etiam tum propter contentionem illam quæ eo tempore erat inter Regnū & Sacerdotium, causa inuestituræ & Electionum Ecclesiasticarum.

QUARE & in ipso articulo, cum adhuc in aula Imperatoris esset, votum nuncupauit Domino, nunquam se in Episcopatu

patu permanfurum, nisi consentiente & postulante Ecclesia sua, mereretur ipsius Pontificis Maximi manu & consecrari, & inuestituram consequi. Atque interim Imperator Augustano & Herbipolensi mandat Episcopis, aliisque aulæ honoratis viris, vt eum Babenbergam deducant. Sed vide rem stupendam. Cum eatenus ad oppidum accessisset, vt iam conspiceret posset monasterium Cathedralis Ecclesiæ, ab equo descendit, calceamenta deposuit, atque ita, licet rigeret Februarij frigidum cœlum, per niues & glaciem nudis pedibus, vsque in sancti Georgij ædem progressus est. Sed & post officia salutationum, aliis calidam aquam ad abluendos pedes offerentibus, ille gnarus & prudens frigidam poposcit, eique pedes imponens, frigus frigore profligauit. Post paucos autem dies, memor voti sui, nuncios Romam misit ad Dominum Paschalem Pontificem, eius nominis secundum: à quo per literam euocatus, Romam profectus est, pedum & annulum ad Pontificis pedes deponit, temeritatis & errati veniam petit.

TVM verò Pontifex leuare eum iubet insignia, cum ille interim negat, indignumque se protestatur. Sed obedientiæ præcepto ab ipso Romano Pontifice tadem accipit inuestituram, & cum exultatione totius curiæ, inter Missarum solennia, Episcopus consecratur. Ab eo autem tempore quo Episcopus consecratus est, operante in illo gratia Spiritus sancti, tam in secularibus quam spiritualibus negotiis maximopere consilio viguit & prudentia. Primitiæ enim operum eius mox duo cœnobîa fuere in Episcopatu Herbipolensi, Vraugia & Vra. Deinde & in Babenbergensi Episcopatu tertium & quartum condidit, alterum Michelenuoldt, alterum in Laurheim: & in Episcopatu Ratisponensi sex: primum Entisdorffum, secundum * Prueningen, tertium cognominatum Monasterium, quod ab * Henrico Duce Bauariæ sibi pecunia comparauit, quartum Biburgum, quintum Adelhartsdorffum, sextum VVindelburgum. Sic & in Episcopatu Halberstadenensi vndecimum eius existat monasterium Regenstorffum, in Episcopatu Eisteten si duodecimum Hasprunna, in Episcopatu Patauiensi tertiumdecimum Alrispach, & quartumdecimum iuxta fluium Anisum, in Patriarchatu quoque Aquileiensi decimumquintum in Castro Arnoldstein, quomodo etiam Cathedralis Babenbergensis ecclesiæ monasterium, quod sub eius antecessore conflagrarat, impensis beati viri pristinae est dignitati restitutum, vt multa nihilominus breuitatis causa præteream,

*Nudis pedibus ingredi-
tur Baben-
bergam.*

*Deponit insi-
gnia Episco-
patus ad pe-
des Summi
Pontificis.*

*Construit
quindecim
monasteria.*

*Itè magnificè
instaurat ec-
clesiam suam
Cathedralem.*

quæ tum huic, tum aliis cœnobiis & Ecclesiis elargitus est. Et est sanè admiratione dignum, ab vno Episcopo tot locis tam multa potuisse conferri. Sed hæc omnia de fonte rei familiaris ille hauriens, Deo subministrante abunde multa, seipsum non exhaust, imò, sicut ipse dicere solebat, quanto plus in Dei opera erogabat, tanto semper magis ipsi, quod erogaret, suppetebat. Etenim quanta illius in vestitu & victu frugalitas fuerit ac parsimonia, vix vlli credibile videatur. Sæper sobrius & penè ieiunus à mensa surrexit, apposita omnia ægrotis, egenis, & mendicis impartiens. Sanè quodam ieiunij tempore, cum multa esset piscium penuria, Procurator eius, lucium non magnum duobus solidis emit. Cui Episcopus, Quanti inquit, emisti eum? Respondit ille: Duobus solidis. Tum Episcopus, Absit; inquit, vt miser Ottho solus hodie tot nummos absumar: leuansque discum, Ferto ait, piscem hunc, sicubi nosti hominem morbo decumbere, aut paralyti cruciari: ego, qui robustus sum, hoc me pane facile refecero. Cum sic autem egregius pastor, ouilis sibi crediti præcipuam gereret curam; Boleslaus Poloniæ Dux illum ad se acciuit, vt Euangelij prædicatione, ad Christi religionem traduceret Pomeranos, quos Dux ille, Boëmorum & Hungarorum fretus auxilio, suæ ditioni per id tempus subdiderat: quod piissimus Ottho, à Pontifice Romano dimissione impetrata, tribus etiam Presbyteris in cooperarios ex Polonia assumptis, sedulo & feliciter diuina eû gratia comitante, perfecit, multis licet inter prædicandum ab illis verberibus & contumeliis affectus.

REFERAM autè & hoc eius flagellû, siue Dei potius erga eû paternam castigatione. Cum fortè in pago Buchebach maximas Sanctorum reliquias reconditas animaduertisset, ad nobiliora eas loca transferre cogitabat. Itaq; adiunctis sibi clericis, cum prius ieiunio & precibus vacasset, pia animi intentione sigillum altaris resignari iubet: sed hæsitantibus cunctis & trepidantibus, ipse ferrum arripiens, cum semel atque iterû, vel tertio sigillum malleo cecidisset, sanguis è plumbi arcula haud aliter atq; ex animantis corpore manauit. Turbatur itaq; Episcopus, abicit ferrum, ad orationem simul omnes prosternuntur, admissi veniam petunt. Atq; pater quidè benignus, qui ad disciplinâ filij erudire volebat, graui ægritudine Otthone afficit, adeò, vt de vita desperaret. Quare & accersit Abbatem S. Michaëlis Vulfrannum, habituque monachi instantissime se petit indui, dicens ab annis multis propositum illud

Nota unde tante facultates ei obsegerint.

Quoddam insigne eius dicitur & factum.

Insistit conversioni Pomerania.

Vide eximium miraculum circa quoddam reliquias sanctorum.

Desiderat vir sanctus fieri monachum.

sed sibi fuisse. Verum Abbas, vir prudens, vt obedientiâ ægroantis suscepit, ita habitum de industria distulit.

Atque interim post aliquot dies ægrotus habet melius, & tamen memor voti sui, iterum habitum expetit. Tum verò Abbas, re tota diligenter cum multis honestis viris expensa, reuerenter ex Episcopo percunctatur, velitne promissam sibi obedientiam re ipsa exsequi: illoque respondente, In eius nomine, qui pro nobis Deo Patri vsque ad mortem obediuit, subiungit Abbas: In eius igitur nomine tibi præcipio, Pater sanctissime, vt sub onere regiminis Episcopalis ad honorem Dei perseueres, & id facias quod facis, vitam æternam recepturus. A quo tempore Episcopatus Babenbergensis totus in elemosyna, totus in hospitalitatem erga pauperes & peregrinos collocatus est. Cum deinde tam morbo quam senio exhaustis corporis viribus, indies vir beatus cæpit dissolui, donec tandem supplici & pura confessione præmissa, olea illa placida & sancta sacri olei extrema vnctione delibuta, sacrosanctum Dominici corporis viaticum accepit, circumstanteque illo suo semper illi familiari, tam clericorum quam monachorum religiosorum collegio, plenam operibus bonis animam sic ad caelos transmisit, Anno salutis millesimo centesimo trigesimo nono, tercio nonas Iulij, Episcopatus sui anno trigesimo septimo. Porro translatum est corpus beati viri Anno millesimo centesimo octuagesimo nono, sub Clemete tercio, prid, Calend. Octob. quo die etiam festû eius celebratur.

Tradit se totum voluntati Abbatis Vulfranni.

Munitus Sacramentis Ecclesiasticis migrat ad Christum.

Eius translatus.

VITA S. VDALRICI EPISCOPI
Augustani, ex ea quæ est per Bernonem Abbatem
Augiensem.

III I V L I I.

EGREGIVS Christi Confessor Vdalricus, ex Alamanno-
rum prosapia exstitit oriundus, parentibus, Hupaldo scilicet & Thierburga, ambobus quidem secundum seculi huius dignitatem claris & nobilibus, sed fide atque diuina religione multo etiam nobilioribus. Qui videntes tantam Dei gratiam in eo adhuc puero fulgere, lasciuiam eum declinare, timorem Dei habere, ac in quantum possibile tali adhuc etate, in corporis motu, gestu, incessu, foris ostendere qualis habitus formaretur in mente, commendauerunt eum in monasterium

S. Vdalrici clari natus.

*Educatur in
monasterio S.
Galli.*

*Visit limina
Apostolorum*

*Constituitur
Episcopus
Augustanus.*

*Alii libera-
li sibi ipsi est
parcus.*

sterium S. Galli fratribus religiosis, ut eorum magisterio tam secularium literarum studiis, quam cælestibus instrueretur disciplinis, ubi sanè verba, quæ in sacris codicibus legebat, mox in opera vertebat. Quare & parentes de eius profectum nimium gaudentes, ac Deo gratias agentes, iterum commendant eum Adalberoni Augustensis Ecclesiæ Præsuli venerando. Et quidem libuit interim viri Dei animo Romam pergere, Apostolorumque limina visitare, ut se suaque omnia ipsorum aliorumque Sanctorum precibus possit attentius commendare. Quo cum venisset, ab Apostolicæ Sedis Præsule requisitus quis esset, respondit se ex Alamannorum stirpe progenitum, atque Adalberonis Augustensis ecclesiæ esse Clericum. Ad quæ Apostolicus, Non durè, inquit, accipias quæ dico, quia idem de quo retulisti, tuus Pontifex Adalbero iam migravit de hoc seculo, ac te, Dei ordinatione dispensante, oportet huius regiminis curam suscipere.

Quo sanè adepto dignitatis honore, qualis quantum existerit, nullius sermo ad integrum explicare valebit. Totus semper erat in oratione, totus in lectione. Suberant ei curæ maximæ de reparandis Ecclesiæ muris, de reedificandis domorum ac ipsius ciuitatis ædificiis, quæ sub antecessorum suorum temporibus, aut nimia vetustate delapsa, aut igne fuerant consumpta. Sed & familia maxima ex parte à paganis occisa, & pars quæ remanserat, egestate nimium erat afflictæ. Inter quæ venerabilis heros, sapienti vsus consilio; materialibus quidem ædificiis prudentes ac idoneos magistros præfecit: ipse verò, quasi sapiens architectus, cum Apostolo Christum fundamentum posuit, ut sanctarum animarum ædificatio per eius prædicationem constructa, cresceret in templum sanctum in Domino. Quoscumque autem ad tale ædificium verbo & exemplo præparabat, cætera humanitatis officia quoque eis, prout illi facultas suppetebat, præbere non desinebat. Vnde in refectione quotidiana semper eius mensæ chara sibi intererat pauperum turba, quæ & victu pauit, & indumentis vestiuit. Seipsum verò è contra nimia maceratione castigauit, ita ut carnem non manducaret, & intrinsicè super nudam cutem, lanciam vestem portaret: erat verò etiam ei solennis consuetudo, post Completorium silentio studere. Et, ut breuitatis compendio utar, sic exterius gerebat officium Sacerdotis, ut interius non omitteret religionem in monastica conuersationis.

Q V A R E

Q V A R E nec prætereundum puto qualiter cælestis significatione ipsum voluerit Dominus mirificare. In ipsa scilicet solenni die sancti Pachæ, multa fratrum caterua adstante, dum sanctus sacerdos diuina celebraret mysteria, dextera quædam apparuit superna, quæ, cum ipsius dextera, diuina sanctificauit Sacramenta. Sed & suæ diocesis terminos lustrauit sæpius, ac congregatis coram se Clericis, Simoniacorum hæresim, quasi perniciosam pestem, deuitandam esse admonuit, sciens apertè à Domino præceptum: Gratis accepistis, gratis date. Quin etiam dum contentio inter Ottonem Imperatorem, propter fratrem ipsius Henricum, & Ludolphum, exorta, intantum excreuisset, ut non aliter nisi ferro finire poruisset, iamque acies vtriusque partis ordinata esset, ut comminus committi deberet pugna, athleta Dei Vdalricus, sciens quia beati sunt pedes portantes pacem, assumpto secum Hartberto, Curienfis ecclesiæ religioso Episcopo, se in medium iniecit, ac tanta eos arte suadendi aggressi sunt, spiritu Patris in amborum ore loquente, ut veræ charitatis donum firma stabilitate in illorum pectoribus consolidarent.

Post quod sequenti anno, id est, Dominicæ incarnationis nongentesimo quinquagesimo quinto, gens Hungarorum, omni bellua crudelior, iuxta quod viro Dei cælitus antè fuerat reuelatum, cum innumerabili multitudine erupit omnemque Noricorum regionem à Danubio vsque ad nigram syluam, & partem prouinciæ Alamannorum vsque Hilaram fluuium, deuastando occupauit: quæ Licum quoque transiens, ecclesiam S. Afræ igne combussit, atque ciuitatem Augustam obsidione circumdedit. Sed Iosue isto arcam Domini in pectore mundo gerente, & cum Sacerdotibus ac Leuitis tubis, id est, maxima prece ad Deum, & ad eius sanctam genitricem Mariam semper virginem pro sua ereptione clamantibus, Hungari, qui erant ciuitas diaboli Iericho, ceciderunt. Nā comperto Ottonis gloriosissimi Imperatoris aduentu, retracta obsidione, obuiam pergunt, inito prælio, iuxta viri Dei præfagium, Deo victoriam populo Christiano donante, multa millitia Hungarorum ceciderunt, ceteri arripuerunt fugam. Quibus ita gestis, Præsul venerandus, Deo in omnibus gratias agens: mox cœpit subditorum necessitates pertractare, atque adeò suorum congregationes Clericorum, quæ hostium depredatione ad tantam fuerant inopiam redactæ, ut ad quotidianæ refectionis usum non possent habere necessa-

ria, se

Dextera superna sanctificat cum ipsius dextera diuina mysteria.

Matth. 10.

Conciliat pacem inter Ottonem Imperatorem, & Ludolphum Principem.

Obsidetur Augusta ab Hungaris.

Ex inuocatione Deiparæ

Post depopulationem hostilem pauper ipse alit eum multos alios pauperes.

ria, secum retinuit, ac, in quantum potuit, pauper ipse presentis vitæ necessaria pauperibus ministravit, & non solum illis, sed & omnibus se petentibus, prout habuit, misericordiam manum porrexit. Ad hæc & orationis causa Romam perrexit, ubi & caput sancti Abundij martyris acquisiuit, secumq; religiosa cum deuotione Augustam reportauit.

S E D & propter ipsius merita, plurima infirmis præstabantur beneficia, & maxime qui caduco grauabantur morbo, per eius benedictionem à tanto liberabantur incommodo. Quod intantum humilitatis causa tamen studuit occultare, ut si forte aliqui illorum hanc sanitatis gratiam palam postularent, donum benedictionis subtraheret. Per oleum quoque ab eo in cœna Domini consecratum, variis languoribus detenti, pristinae restituti sunt sanitati: nec non & oculorum caligine obtenebrati, huius sancti olei vnctione merebantur illuminari. Et quidem sanctus Dei, cum cœlesti desiderio esset afflatus, cœpit ea quæ sunt huius mundi prorsus fastidire. Unde zelum Dei habens, licet non secundum scientiam, cœpit apud terrenas potestates totis viribus agere, ut quid à Clerico Adalbero, suæ sororis filius, totius Episcopatus curam susciperet, ipse autem soli Deo vacaret. Sed ille miserandus, milites Episcopi, totamque familiam statim sacramento sibi subiciebat, ac virgam pastorem publicè manu gestabat. Sed non est sapientia contra Dominum. Nam eodem anno, post aliquot menses, statim presentis vitæ terminum clausit. Itaque rursus omnipotentis Dei famulus Vdalricus licet tempus resolutionis suæ iam instare non ignoraret, tamen, quandiu potuit, vehiculo superpositus, diuini verbi semina in audientium corda spargere non cessauit. Quamdiu vires sufficiebant, inter quotidiana Missarum solennia, salutarem hostiam Domino mactabat. Ad mensam cum aliis sedens, illis manducantibus & bibentibus, ipse penè manebat ieiunus. Erat autem ei cibus aut dulcis Psalmorum suauitas, aut sacrarum lectionum assiduitas, inter quas maxime delectabatur audire, ex quarto libro Dialogorum sancti Gregorij, qualiter multi è corporibus exempti in spiritu rapiebantur, ac iterum reuertebantur.

A C denique cum, quadam die se ad audiendam Missam in ecclesiam deferri iussisset, ea audita, vnum tapetem coram sancta Cruce sterni fecit, seseque super hoc in orationem dedit: vnde post dimidiam horam surgens, quicquid suppel-

ctilis

Variis clauet
miraculis.

Patitur ali-
quid huma-
num.

Etiamsenex,
strenuū præ-
bes se Pasto-
rem.

Nota.

ctilis habere potuit, coram se importari præcepit, præter paraturam vnius domus ac mensarum, & vnum opertorium, quæ reliquit ad seruitium successoris. Quæ cætera cum perspexisset, ingemiscendo dixit: Ah, quid mihi hæc omnia? Fuerunt autem pauca camisia, & septem vel octo mensalia, duo sarcilia, & de argento decem solidi, quos statim per manus Præpositi præcepit inter pauperes diuidi, cætera verò erogari Clericis, vigilanter studens se ad hoc præparare, ut pulsanti confestim posset aperire, quæ etiam meditando, aliquoties ad superna in spiritu rapiebatur. Atque adeo quadam vice, quasi de graui somno excitatus, Heu, heu, ait coram omnibus, quòd illum Adalberonem nepotem meum vnquam vidi, quia pro eo quòd ei consentiebam secundum suum desiderium, nolunt me impunitum in suum recipere consortium. Scilicet stupendum exemplum, cui tamen legimus simile, S. Gregorio in libro dialogorum referente de quodam Paschasio, Apostolicæ Sedis miræ sanctitatis Diacono. Sed iterum spiritu recreatus, petens ab omnibus indulgentiam, & vicissim benedictionem tribuens, Clericis canentibus & flentibus, in manus Domini spiritum suum efflauit, anno Domini nongentesimo septuagesimo tertio, ordinationis verò quinquagesimo, velut in Iubileo, hoc est, anno plenæ remissionis. Transit autem quarto nonas Iulij, tempore Ottonis secundi Imperatoris: cuius corpus cum magna gloria humatum est in ecclesia S. Afræ martyris, in quo loco multa per eius merita assidue fiunt miracula.

VITA S. GODOLEVÆ CONIUGATÆ

Martyris, ex Drogone Gestelensi.

VI. I V L I I.

B E A T A Godoleua in Boloniensi territorio, pago qui Londesfort dicitur, patre Vifrido, matre Ogina, honestis & honoratis parentibus orta est: quam tamen generis nobilitatem moribus & vitæ sanctimonia præclare ipsa illustrauit. Præter egregias animi dotes, fuit etiam insigni formæ elegantia & corporis pulchritudine. Vnde, cum iam pueritæ metas excessisset, & iustum attingisset ætatis robur, à multis cupidè expetita est in coniugium. Intis autem erat & Flander quidam Bertulphus nomine, genere insignis & opibus pollens. Itaque Godoleua illi desponsata est. Sed etiam nobilissimis ille es-

set na

Exsecratur
vir sanotus
quasi super-
fluitatem in
subellectile ta-
men minima.

Notent qui
tam libenter
promouent
suos cogna-
tos.

Lib. 4. c. 40.

Migvat senex
& plenus die-
rum ad Do-
minum.

S Godoleuæ
patris & pa-
rentes.

Despondetur
cuius Bertul-
pho, homino-
bili, sed im-
pro.

set natalibus conspicuus, at moribus tamen, quemadmodum infra dicturi sumus, Godoleuæ minimè congruebat. Etenim mox, cum eam ad suas traduxisset ædes, fraude maligni hostis id agente, cœpit duci pœnitentia quòd eam sibi sponsam optasset. Atque adeò acerrimo odio illam persecutus est, cui etiam fomenta suggererat mater. Et cur, inquiebat illa, voluisti cornicem ex aliena regione huc adducere? annon erant in patrio solo permultæ quas expetere posses? Atque his nimirum exercebatur ancilla Christi.

*Exercetur va-
riis irrisioni-
bus.*

*Mox post tri-
dum nuptia-
rum, repudia-
tur à dicto
Bertulpho.*

Apo. 22.

*Graviter af-
ligitur sub
manibus pro-
prij famuli.*

*O benè funda-
ram mentem*

*Additur in
afflictio su-
per afflictio-
nem, & fit ei
virtus ad vir-
tutem.*

C E L E B R A B A N T V R triduo nuptiæ, sed iis sponsus no-
luit interesse, ne, quam habebat exosam, aspicere cogere-
tur. Mater interim cum amicis curabat ea quæ nuptiarum solen-
nitas poscere videbatur, intus sæuiens : foris blandiens. Post
triduum autem Bertulphus domum rediit, Moxque spre-
ta coniuge, relicta familia & ædibus suis, in paternam comi-
grauit domum. Itaque sponsa Godoleua inuisa sponso, sed
Christo chara sola domi residet, gubernat familiam, seipsam
irreprehensibilem exhibet: atque interim vt completeretur quod
scriptura ait, Qui in sordibus est, sordescat adhuc; Bertul-
phus malitiæ suæ finem non imponens, indies in Christi an-
cillam atrociori odio inflammabatur, communicatoque cum
parentibus consilio, vernam quendam præfecit, qui ei mali-
gnè inferiret, parumque panis statuta hora ei præberet. Sub-
ijcitur igitur seruo suo ancilla Christi, & parere illi cogitur.
Exagitur contumeliis, irrisionibus, nec tamen permouetur
impatientia. Gratias agit Deo pro pane ipsi dato, idque ani-
mo exultanti : eiusque partem dimidiam cum sale & aqua
ipsa sumit, reliquum dat pauperibus. Quin & pro ea ipsa
parcite quotidie Domino hymnos offerens, & cantica lau-
dis, orat pro se persequentibus & calumniantibus.

A T neque sic tamen quiescit satan. Bertulphus enim, vt vi-
dit nec duris & molestis rebus eam frangi, nec fame & inedia
confici, cœpit, de eius nece multa cruento animo cogitare. Sed
cum non esset nescius nobilissima eam familia progeneratam,
palàm ei cædem intentare non erat ausus. Sperat ergo fore, vt
maioribus affecta molestiis pereat, ac sic dimidiã panis hacten-
us illi attributi iubet subtrahi portionem. Quam annonæ di-
minutionem illa sedato animo ferens, tamen videret diffi-
cilimè tantilla panis particula vitam posse sustentari suam,
at nihilominus tamen id quod semel Deo vouisset, statuit hi-
lanter reddere. Itaque mediam dimidij panis partem elargi-
tur

tur pauperibus more suo, de reliquo viuit ipsa, orans Domi-
num instantius. Et quidem, tanta diuinitus Godoleuæ gratia
erat collata, vt non illi dumtaxat quos affabilitate & familia-
ritate sibi deuinxerat, sed ij etiam qui solo nomine cognitam
eam habebant, illam diligerent, & tamen in tanta immanitate
Bertulpho fauent sui, incitantque crudelem in humilem.

Nota.

I L L A igitur tantam mariti & familiæ sentiens persecutio-
nem, tantamque animorum erga se acerbiterem, fuga tan-
dem sibi consulere compellitur. Nudis igitur pedibus, vno
tantum assumpto comite, ad natale solum reuertitur, paren-
tibusque suis calamitatis suæ historiam ordine recenset. Et
quidem pater altiùs ingemiscit, & communicato cum amicis
consilio Balduinum Comitum Flandriæ adit, petit opem ab
illo. Comes verò remisit illum ad Episcopum, in cuius erat
diocesi gener ipsius. Erat is Nouiomensis Ecclesiæ Antistes,
& per id tempus suo officio probè fungebatur. Aiebat enim
Comes eam causam ad forum Ecclesiasticum pertinere : & si-
mul nihilominus, quod si gener eius nollet obtemperare
Episcopi admonitioni, se seuerum vindictam fore promisit.
Ita ergo Bertulphus, tum Antistitis auctoritate, tum Comi-
tis potestate sponsam suam recipere cogitur. Et promisit
quidem ille metu Principis se eam comiter & honorificè ha-
bituram, sed, proh dolor, facta sunt nouissima illius peiora
prioribus.

*Tandem reli-
quit sponso tor-
tore, clam sibi
sit.*

*En quod cau-
sa matrimo-
niales perti-
neant ad fo-
rum ecclesiasticum.*

*Promittit
Bertulphus
emendationem,
sed nihil mi-
nus præstia.*

I A M aduenerat dies, quo femina Deo plena manifestare-
tur, & in cælis coronaretur. Ea ipsa igitur nocte, qua fraude
perditorum nebulonum iugulanda erat, ante solis occubi-
tum, venit ad eam Bertulphus, simulato animo osculatur &
amplectitur eam. O hominem ipso Iuda proditore (vt ita di-
cam) nequiores ! Inueni, inquit, feminam, quæ se iactitat
posse nos mutuo amore & benevolentia connectere. Ego id
negocij commisi Lamberto & Hacca seruis meis, qui femi-
nam ad te adducent: tu vide fidem vt illis accommodes. Tum
vero illa : Christi ancilla sum, si absque sceleris alicuius com-
mixtione id fieri potest quod dicis, non refragor ; sicque Ber-
tulphus à scamno exsiliens, equum ascendit, Brugas profe-
cturus, vt illic pernoctaret, nunciumque de extincta Godo-
leua operiretur. Deinde verò nocte cunctis sopore oppressis,
Lambertus & Hacca dominam suam excitant, Surge, inquiunt,
hera feminam, cuius apud te mentionem fecit herus, adduci-
mus, cum illa mox se munit sanctæ Crucis signo, ac deinde

*Blanditur
impus foris,
& intus se-
nit.*

*Stragularur
sancta femina
& propriis fa-
mulis.*

*En Christiana
matrem fa-
miliarum.*

*Nota de pene
qui pro salute
anime eius
erogaretur.*

*Id est aliud in-
figne miracu-
lum: & simul
obserua fieri
Scriptoris.*

totam se commendat Deo, atque ita surgens, abijt cum illis. At illi scelesti laqueum in eius collum iniiciunt, simulque manibus tota vi premunt illius guttur, ne quos possit edere clamores: deinde & in aquas demittunt; ac denique, ut iam exanimem sentire, exanime corpus ad lectulum reportant. Sed sole altius scandente, familia inter se mussitare coepit quid causa sit quod hera non prodeat e cubiculo. Consueuerat enim illa vel ante auroram, vel in aurorae primae ortu surgere, aliosque admonere uti ad ecclesiam se conferrent.

ITAQUE tandem itur ad eius cubiculum, excitatur tamquam dormiens, sed mortua non expergiscitur. Accurrunt vicini, contemplantur corpus exanime, nullum ferri vestigium inuenitur. Ad collum duntaxat visebatur cruentus circulus qui relictus erat ex laqueo. Verum enimvero quam Deus ille am charam habuerit, res ipsa declarauit. Eodem enim die, eius accelerata sepultura est: & quia panis defuit, qui pro salute anime eius erogaretur, itum est pro emendo frumento, quod certe ipse emptori lucro fuit. Adeo enim excreuit in farinam redactum, ut modum mensuramque excederet, & emptor miraculum admiraretur, Deoque gratias ageret. Sed & humi pars illa, ubi interempta est, in candidos lapides versa est, ut meritum eius Dominus ostenderet, cunctisque fidelibus innotesceret caedes illius. Quin etiam cum ex animi deuotione erga sanctam feminam de terra illa quidam secum domum absportarent, eam postea in gemmas mutatam, mirati sunt. Quod, ne quis fabulosum putet, ego ipse qui haec scribo, oculis meis eas gemmas vidi, & nomen Domini benedixi.

DE SS. KILIANO ET SOCIIS MAR-
tyribus, ex iis quae sunt apud R. P. Laur.
surium.

VIII. I V N I I.

*S. Kiliani
genus.*

BEATVS Kilianus e Scotorum genere nobilibus ortus parentibus, diuinae gratiae factus est nobilitate clarissimus. Sane Scotia, quae & Hybernia dicitur, insula est maris Oceani, foecunda quidem glebis, sed viris etiam sanctissimis clarior: e quibus Columbano gaudet Italia, Gallo ditatur Alemannia, Kiliano Francia Teutonica nobilitatur. Qui, ut diximus, nobili prosapia editus, & in ipsa pueritia liberalibus studiis traditus, simul cum literarum incrementis diligenter etiam

etiam coepit indagare veritatis viam: & tandem diuina illum praeuente gratia, spretis humanarum literarum studiis, cunctisque huius mundi illecebris, monasterium petiit. Vbi videntes Fratres monasterii in virtutum profectibus beati viri perseuerantiam, primo cum per ecclesiasticos gradus ad Presbyteratus officium precibus ascendere, deinde & eiusdem monasterij gubernandi curam quoque suscipere coegerunt. Et ille quidem sciens perfectionem charitatis sine proximi dilectione constare non posse, apud suos aliquamdiu se detineri passus est, ut Fratrum prodesset utilitati. Verumtamen cum fama eius longe crebresceret, metuens ipse ne popularis fauor maculam aliquam sibi adferret, coepit meditari quemadmodum posset notos & propinquos relinquere: atque ita, postquam illi deliberatum fuit discedere a natali solo, accitis focis, in quorum mentibus idem feruor ardebat, cum iis in vicinam Scotiae Britanniam peruenit, eamque non longa nauigatione praeteriens, Gallias attigit.

INDE vero in Germaniae prouinciam profectus est quae ab incolis terrae illius Orientalis Francia vocitatur, ibique in oppido, quod lingua eorum *Vuitzburgh* dicitur, morari constituit, non veritus incredulae gentis feritatem, quippe qui animo intrepido coronam martyrii appeteret. Interim tamen a verbo praedicationis abstinuit, donec se Romano Pontifici praesentaret, ut apud Romanam sedem & integrum Christianae religionis dogma, & licentiam praedicationis acciperet. Hybernia si quidem olim Pelagiana foedata fuerat haeresi, Apostolicae censura damnata; quae nisi Romano iudicio solui non poterat. Praerat tunc Romanae Ecclesiae Conon Pontifex. Itaque consensu totius urbis, beatissimum virum in Praesulatus officio constituit, quo & chrisma conficere, & ecclesias dedicare, & sacros Ordines conferre irreprehensibiliter valeret. Post quod beatus Kilianus vrbe egressus, emenso itinere longissimo, cum Colomanno Presbytero, & Rotnano Leuita, ad locum sibi destinatum peruenit.

Veniens autem ad praedictum oppidum Orientalis Franciae *Vuitzburgh*, non eum quem prius in ea prouincia Ducem inuenit, sed alium, Gosbertum nomine. Coepit autem vir venerabilis paulatim diuini verbi pabula incredulis populis ministrare. Cui etiam tantam gratiam Dominus contulit, ut breui tempore & gentis idioma perdisceret, & eis ipsorum lingua veritatis se mina iactaret. Mirabantur autem omnes,

*Sancti viuis
in monasterio.*

*Celebris factus
ut lateat, sta-
uit cum qui-
busdam sociis
peregrinari.*

*E. Acaus haer-
esis, casus
Papalis.*

*Accepta po-
testate a Pa-
pa, venit Hev-
bipolim.*

*Sesimminuū-
tur ipsius præ-
dicatione er-
roris gentili-
tatis.*

non solum doctrinæ nouitatem, sed magnam quoque eloquentiæ vim & copiam. Porro sermonis facundiam etiam virtutis efficacia comitabatur: atque adeò impletum est in illo quod Veritas Apostolis promisit, Ego inquit, dabo vobis os & sapientiam, & item: Opera quæ ego facio, & vos facietis. Etenim cum iam diuini eloquij semina succrescerent, & in plebe sensim minuerentur errores gentilitatis, etiam vsque ad Principes populi, sancti viri fama perlata est, adeò vt, cum nec ipsum Ducem prouinciæ lateret, ipse sibi sanctum virum præsentari iusserit. Cuius admirans constantiam, & sermonum insuperabilem veritatem, ad tempus eius distulit auditionem, volens crebra apud se tractare inquisitione, vtrum eius quem Kilianus prædicabat, vel Dianæ potius cultus præferendus esset: Diana namque apud illum in summa veneratione habebatur. Atque interim nihilominus egregius vir Dei iugi instantia connitebatur Domino animas lucrari.

*Dux loci cum
multis aliis
baptizatur.*

C V I V S perseverantiam Dux cernens secretè venit ad eum, cupiens doctrina eius institui, atque ita demum à beatissimo viro Catholicæ fidei documentis diligenter instructus, proximo Dominicæ Resurrectionis die, cum multis aliis, dato nomine, aqua lotus baptismatis, absolutionem promeruit pristini erroris. Quo etiam factum est, vt tota penè Orientalis Franciæ prouincia, relicto dæmonum cultu, diuinæ religioni operam daret. Sed iam tempus est, vt ad beati viri sociorumque eius martyrium succinctè referendum veniamus. Dux Gosbertus assidua adhortatione beatissimi Præfulis ad meliora in dies proficiebat; sed coniugem habebat pro ritu gentilitatis, quæ quondam fratri ipsius matrimonij iure fuerat copulata. hæc * Geila dicebatur. Eas nuptias præclarus vir idcirco noluit in ipsis fidei initiis prohibere, ne Dux ea re absterritus susceptæ fidei pœnitentia duceretur. Distulit ergo egregius martyr in aliud tempus. Denique cum die quondam venerabilis Præful Ducem familiariter alloqueretur, Fili mi, ait, quem per Euangelium Christo genui, gaudeo valde profectu fidei tuæ, sed multum mouet me quod illicitis nuptiis teneris implicatus. Quod audiens Princeps, primùm hæsit stupore, deinde alta suspiria trahens, Quamuis, inquit, vnice diligam iunctam mihi vxorem, at illi tamen diuinum præpono amorem: sed nunc festino contra hostes nostræ Reipublicæ; cum autem reuersus fuero, inuenta oportunitate dimittendi, separabor ab illa.

*Et animam
vere Christianam.*

Q V A E

Q V A E cum ad aures Geilæ peruenissent (quis enim fallere possit amantem?) diu secum bacchata, absente interim marito, inuenit tandem duos crudelitatis suæ ministros, qui quadam nocte strictis gladiis locum, in quo orabant Sancti, penetrantes, eosdem trucidant, ibique terræ commendant, ne quis rem gestam scire posset. Sed & vestimenta quoque, cum quibus diuina peragebant officia, sacrique libri cum illis defossa sunt, nimirum vt clam discessisse putarentur causa solitæ peregrinationis. Quin & sceleratissima mulier, stratis planicis, stabulum equorum in eo loco fieri iussit, ne quo indicio sacra corpora proderentur. Ferunt autem, ab iis qui tunc fuerunt, posteris relatum, iumenta eo in stabulo manentia, super sepulcra martyrum nec stercus nec vrinam reddidisse, honorem martyribus exhibentia. Sed nihil opertum quod non reueletur. Etenim cum ea quæ facta fuerant, paulatim obliuioni darentur: vnus eorum, qui sanctos viros gladio peremerat, subito à dæmone arreptus, ingenti voce clamare cœpit: Kiliane, acriter me persequeris: quod feci, celare non possum: video imminere mihi gladium tuo sanguine respersum, ac talia diu vociferans, propriisque se dentibus lanians, tandem à præsentem migravit. Alter quoque cordis Sanctorum conscius, in rabiem verius, gladio se petiit: nec multo post, & ipsa bellua, de qua loquimur, Geila, à dæmonibus arrepta, cum magno migravit cruciatu.

*U. r. sanctus
non socius crudeliter trucidatur.*

Detegitur cædes Sanctorum pluribus miraculis.

V I T A S. LANDRADÆ VIRGINIS
Belgica, ex ea quæ est per Theodoricum Abbatem.

VIII. I V L I I.

P O S T gloriosum Dominicæ Resurrectionis triumphum, accenso quaquaversum igne illo, quem Dominus Iesus venit in terram mittere, & voluit vehementer accendi, non modò viri, sed & foeminæ admirabili illo omnipotentis amore, vsque ad contemptum mundi incaluere. Tormenti occasio si deesset, ipsi secum pugnabant. Ex qua probatæ Christi moneta massa, egregiæ virtutis imago virgo fuit Landrada, contra ipsum superbæ gigantem diabolum pugnacissima, quæ Francorum soboles, & eorum quos Maiores domus appellent, inclyta proles, totam priorum progeniem à stirpe suis meritis nobilitauit & ornauit. Clotarius quartus à

Lucæ 12.

*S. Landrada
nobilis profapia.*

*Idè dicitur
at as Clodouicus.*

P 3

doi

douico, quem beatus Remigius baptizarat, trium regnorum monarchiam eo regebat tempore, Burgundiæ, Neustriæ, & Austriæ, Pipinus Carlomanni filius, cum viro Dei Arnulpho, postea Metensi Episcopo, Maiores erant domus, gloriores super hac nuper natæ neptis suæ sanctitate, quam super eius cui principabantur, regni cura & moderamine. Decennium eius nunc prætereo, quod totum tanta percucurrit pietate & gratia, vt nutritores suos quotidie videretur incitare ad religionis studia. Ad ea venio, quæ postea proprio sudore elegit, & perimpleuit.

*Psal. 44.
Nota insigniter expressa in commoda coniugy.*

Vixit solitaria in summa austeritate.

Profississime curat pauperes.

Ingressum saltum dicitur Belluam.

INSTABANT parentes vnicam suam nuptui tradere. Sed illa statim, velut si iam ex ipsius sponsi ore audisset, Audi filia, & vide, & obliuiscere populum tuum, & domum patris tui, &c. nuptias, matrimonia, nouem mensum fastidia, ipsius horæ pericula, & cætera quæ sequuntur incommoda, tanta perorauit grauitate, vt ipsos penè parentes admonuerit de continentia, & libello repudij. Dehinc autem sprete omnibus, & vnus cellulæ clausa angustiis, paradisi perfruebatur latitudine, eodem solo orans & recubans, eademque angustia sicco pane & aqua magis prouocans quam restinguens esuriem. Cilicio obuoluta, in nuda humo Christi miles exercebatur, etiam febri cum æstuarer, & id quod peccasse quis poterat, velut si ipsa quoque peccasset, in se vindicabat, alieniq; delicti pœnas luebat. Martinus eo tempore Romæ, Remaclus Traiecti, verbo & opere peruigilabant in cura sacerdotali. Trudo in Hasbania in tyro-nem Christi coalescebat. Quorum accensa virtutibus, per momenta aut patriam deserere, aut eremum desiderabat inuolare. Paulos & Antonios semper habens præ oculis, sola & incomitata penè inuaserat solitudinem, si non aut ætas, aut pauperum, quos alebat, cura pedem eius tenuissent. Nullus enim Clericorum, nullus inopum eius euasit manum, quin aut cibo eius sustentaretur, aut vestibus obuolueretur. Ocium labore castigabat manuum, vigiliis dedita ultra humanum modum.

RETRACTAT tamen rursus de eremo: & quæ omnia iam pro Christo reliquerat, totum id frustra reputat, si non seipsam quoque abneget & relinquat. Ibi crucis erecto vexillo, inuitis parentibus, reclamante familia, saltum, quem à feritate inhabitantium belluarum, Belluam vocant, inuadit, erectoque propria manu breui tugurio, diuiniora pugnae genera aggreditur. Habebat tamen & curam pascendi gregis, non vt esu carnium

cuius

cuius ab adolescentia nunquam vel tenuem gustum attigerat, delectaretur, sed peregrinis & pauperibus hospitio receptis vt solatiaretur. Stabat ibi in medio noctis silentio incomitata, & sine arbitris, & ultra omnem hanc luteam infirmitatem eleuata, cum ecce quadam vice patefactis cœlis, comitante lumine, mirifici operis crux super contiguum lapidem delabitur (durant adhuc non languidæ fidei certa monumenta. Videlicet, sicut mollis cera impressam sigilli imaginem recipit & repræsentat, ita & durissimus lapis adhuc nobis eiusdem Crucis totam impressionem integrè demonstrat) voxque interrim administratorij spiritus audita est: Accipe Landrada hoc ab immortalis Sponso charitatis pignus: ipse tibi Crucis mittit sponsalia, qui in Cruce moriens, restaurauit omnia. Succumbit ingenium, & considerata tua, bone Iesu, inestimabili charitate, ultra iam non est in nobis spiritus: ideoque & velut submissis alis à supra firmamento ad terram stylum deponimus.

Dimittitur ei calice mirifici operis Crucis.

GA V I S A itaque virgo Dei de munere, oblita sexus & ætatis, in quadam virilitatem accingitur, aggreditur propriis manibus vepres & spinas extirpare, humum sarrire, Ecclesiam in honorem & memoriam Dei genitricis conari fundare, & quod mirum forsitan videatur legenti, propriis ipsa manibus lapides effodere & comportare, lineam ducere, fundamenta iacere cœpit & in loco sibi destinatæ Crucis, non alius quam ipsa, collocavit ipsum quod adhuc perdurat altare: adfuitque indefessæ laboratrici suæ, manus omnipotentis, vsque ad consummationem perfecti operis. Tunc verò Lambertum Episcopum, postea Christi martyrem futurum euocat, & pia commonitum familia ritate, nouæ ecclesiæ suæ consecrationem, & reliquiarum impositionem, ex voto impetrat. Atque exhinc iam crescente religione, populus Dei, sprete austeritate eremi, velut ad plantaria conuolabant Paradisi. Virgines ad centesimum, viduæ ad sexagesimum fructum quotidie colligebantur: plures præterea quæ tricimum in coniugalitate exspectabant bonum, ex consensu posthabita domo, & dulci liberorum amplexu, fauos piæ intentionis, cum tota re familiari, comportabant ad alacritatem Christi.

In loco Crucis fundat ecclesiam.

Consecratur eadem ecclesia à S. Lamberto.

QY I B V S gymnasiis in breui locus adolescens, & in omnes humanitatis accrescens annositate, non vt prius à belluis Bellua, sed Belysia, id est, bene Elysia vocari cœpit. Sed cum paucis immoramur, & plurima etiam præterimus, fu-

Colligitur sub ipsa insignis congregatio.

giens tamen nos hora præterit, & prolixior sermo missionem petit. Instabat iam dies præmij, & post longam carnis & spiritus luctam, qua semper viuens, semper moriebatur, de proficiscendo præparabat. Incidit itaque in lectum ægritudinis, inque eodem quodcumque illud esset, scænum, & stipulam & similia, quæ liberum exitum impedire solent, iugi doloris igne decoquebat. Siccabatur caro, exhauriebatur sanguis, cum tamen nihil de Psalmis, nihil sibi omnino remitteret de ieiuniis. Circumstabat morientem matrem sanctarum virginum dulcis cætus. Illa interim consolata circumstantes, de exitus sui hora prædicit, & sanctum Episcopum Lambertum accersiri præcepit. Et quidem ille sanctus senex, accepto tristi nuntio, omnibus se expedit, viamque maturat, Landrada interim de hac corruptibili domo in æternitatem transmigrante.

SE D nunquam voto fraudatur, cui ad desiderium charitas adminiculatur. Nam in cundo Pontifex, ingruentibus tenebris, lassos artus humi dum deponit, semiuigilanti, & velut in ecstasim raptò, venerabilis virgo apparuit. Arrectis, inquit, oculis in cælum suspice, & quo se excedat per medium lucis nimbum Crucis signum diligenter intende. Tum Lambertus totum se in visionem extendens, notat locum, cum admonitione virginis ita dicentis: Hic sepulture locus, hic cinerum meorum erit tumulus, vsque in diem qua iussit Dominus. Quaiucunda illius demonstratione, istius verò attentione, virgo cælis recipitur, Episcopus à somno erigitur, & relegens visionis suæ libellum, festinatò & cursu delatus Belysiam, inuenit eos iam agentes de sepulcro intra ecclesiam. Expleta oratione, Episcopali facundia plebem suam alloquitur: postremò de reuelatione ad eum facta sermonem ingreditur. Subinmurmurant statim vniuersi, & necdum perorantem clamore tumultuario impediunt, & velut impugnant. Hic, aiunt, fuit consecrata & prælata, hic per eam adoleuit puellaris turba, hic cæcos illuminauit, hic claudos erexit. Non est pastoris, oues velle spoliare. Sicque ad votum populi virgo sepelitur: sed Episcopo nihil tamen de pristina sollicitudine imminuitur.

IEIUNIUM sibi deuotus indicit, orationes cum ieiuniis continuat, demumque exacto triduo, rursus in concione pro re pauca declamat: Dei, inquit, voluntati nolle obedire, contra torrentem brachia est extendere. Ocularia fides adhibeatur tumbæ virginis, vt omnis super hoc negotio scrupulus amoueatur. Acclamatur ab omnibus, pedibus eunt in sententiam:

&

2 Cor. 3.

*Obdormit pia virgo in Christo.**Obdormit pia virgo in Christo.**Apparet post mortem sancto Lamberto.**En priscam deuotionem erga reliquias Sancti.*

& aperta tumba, non modò corpus, sed neque ipse reperitur corporis locus. Expallent tacito murmure cæteri, solus Episcopus Deo gratias agens, & vt filios paternè demulcens, Quia, inquit, iam quieuit diffidentia, experiamur nunc, quid possit Dei magnificentia. Prædux ipse viam arripit, populus comes secum VVintershouum vsque percurrit, in quo scilicet fundo idem Episcopus olim à venerabili genitore suo Apro, sancto Landoaldo commendatus, nutritus, & adultus, in sanctitatis apicem excreuit. Ibi ergo relegens suæ illius visionis indicia, & ostensæ Crucis vestigia, effossa humo (ô rem nouam, & nouè semper stupendam!) virginis glebam cum ipso sarcophago inueniunt transportatam, eo ordine, ea decenti reuerentia locatam, vt nulli sit dubium, Angelorum id effecisse ministeriū.

*Res stupenda.**Inuenitur sanctarum corpus diuinitus translatum ad VVintershouum.*

VITA S. AMELBERGÆ MATRIS S. GVDULÆ, ex ea que est apud R. P. L. S.

X. I V L I I.

BEATA Amelberga, illustrissimis orta natalibus, sed quæ ipsos natales morum integritate ornaret, Sanctas oppidū ceu Domina, hæreditario iure obtinuit, donec monasticę religionis beatitudinem complexa est. Hæc parentum orbata solatio, licet tenera adhuc esset ætate, familiam hæreditaria successione ad ipsam deuolutam, peruigili cura, & multa comitate gubernauit: non quòd seruorum aut ancillarum numerosa turba, quam mortales in præcipuis bonis numerant, delectarentur, sed quòd iniquum censeret, si paternas opes auarè sibi vindicans, quemquam illorum fame & inedia confici pateretur. Non erat illa dedita iocis puellaribus, non amatoris capiebatur cantilenis, non quæuis ludicra aut friuola vel videre, vel audire cupiebat, sed cū Maria ad pedes Domini residens, quid actura esset, habitu ac actu præ se ferebat. Interim totius boni hostis diabolus, puellæ admirans continentiam, eius propinquos sollicitat, vt nuptui eam collocent. Indicatur igitur renitenti maritus: & tandem à Pipino, sanctæ Gertrudis virginis parente, VVitgero, homini præpotenti, coniunx traditur, generis nobilitate pari, nec dispari meritis.

*S. Amelberga prius Domina Sancti oppidi, deinde monacha.**Eius pia inuentus.**Voluntate amicorum nubit.*** Idem vocatur etiam Emibertus.*

Ex ea verò natus est beatus * Aldebertus Cameracensis Ec-

clesiæ Præsul sanctissimus, cuius gesta plena miraculis & virtutibus, vsque in præsens in eadem florent ecclesia: itémque quatuor Deo dicatæ sorores, Reineldis, Pharaildis, Ermelendis, & Gudula, quarum etiam postremam, nempe Gudulam, cum in vterò gestaret, & ante paucos puerperij dies, instar parturientium angeretur, angelica consolatione de ea recreata est, dicente Angelo ad ipsam: Ne timeas Amelbergâ: paries enim filiam Deo dilectam: quæ vbi nata fuerit, eam offeres Gertrudi è salutari lauacro suscipiendam, & in Christo, lacte verbi Dei, nutriendam. Et quidem cum filia eius ab infantia vitam castissimam ducere constituissent, licet multi regni proceres propter nobilitatem & opes, illas sibi matrimonio iungi percuperent, sic etiam postea virginitatis tenere propositum, & Sponso immortalis Christo Iesu adhærere potius voluerunt, quàm mortalium hominum coniugiis copulari. Sed & placuit etiam parentibus illarum mundo valefacere, quo liberius possent vni Domino Christo Iesu militare.

Vide hæc platinus supra in vita ipsius S. Gudule.

Ipsa & eius maritus simul valedunt mundo.

ET VVitgerus quidem, princeps sapientissimus, monasticæ vitæ institutum complexus est: Porro Amelberga, sacrum velamen accepit à S. Auberto Cameracensi Episcopo, & se totam Domino consecrauit: & sicut ab ineunte ætate moribus bonis composita fuit, ita etiam iam tanto attentius in opera pietatis, & sanctitatis studia incumbere decreuit. Quo pacto mox totis viribus se comparare connitens, dictu incredibile est quanta se abstinentia affecerit, quàm assidue inedia & precibus corpusculum suum maceravit. Sed cum in dies magis ac magis carnem domaret, & roboraret spiritum, Dominus tantis laboribus finem imponere voluit. Itaque acerrima correpta febre, id quod optabat consecuta est, nempe vt posset cum Domino inseparabiliter coniungi. Ac denique sentiens prudentissima feminarum, diem vocationis suæ adesse, quasi quæ humana despiceret, & ad suos iam inuitaretur, vsque ad supremum spiritum hosce versiculos susurrabat: Domine dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ, sicque soluto terreno habitaculo sancta illa anima ab Angelicis spiritibus in cælum deportata est. Tum verò tota ad eius funus Malbodiensis turba accurrit, omnis inopum cæcus matrem & nutriculam se perdidisse lamentabatur: simulque tanta eius ora dignitas compleuerat, vt nemini posset esse ambiguum, illam ærumnas beatitudine, labores requie commutasse.

Psa. 23.

Migrat ad cælus.

SE

SED quia id temporis Malbodij nulla spectabilis persona humata erat, ne ipsa quidem B. Aldegundis, quæ locum illum à fundamentis extruxerat, maiores natu Ecclesiæ quid faciendum esset, inter se consultabant, & quonam loco sanctissimum corpus terra esset condendum, nihil interim certi statuentes. Quibus cum tandem id consultissimum visum esset, vt in Lobienfi monasterio tumularetur, in illam sententiam omnes pedibus ierunt. Per id verò tempus in Lobienfi monasterio non minima erat Fratrum congregatio, Deo ad præscriptum Regulæ S. Benedicti militantium, florebatque illic cultus diuinus, & religio sanctitatis: & per multa beatorum Christi Confessorum ibi quiescentium corpora magnam illi reuerentiâ conciliabant. Itaque illuc beatissimum S. Amelbergæ corpus, cum ea qua par erat, veneratione elatum est, sanctimonialibus cum hymnis & canticis illud prosequētibus, atque in Lobienfe monasterium importatum. Vbi tum ab Abbate & Fratribus cum multa deuotione exceptum est, & in ecclesia sanctissimæ genitricis Dei, & beatorum Christi Confessorum Vismari & Ermini, cum cæteris plurimorum Sanctorum pignoribus sepulturæ mandatum, Quæ quidem beata, quanti apud omnipotentē Deum meriti sit, testantur abunde ad eius monumentum diuinitus in multorum malè valentium curationibus edita miracula. Obdormiuit verò in Domino Christi famula Amelberga, sexto Idus Iulij.

Deliberant Malbodienses de ipsius sepultura.

Nata de monasterio Lobienfi.

Sepulta femina sanctissima Lobien, multo clarior miracula.

DE S. CANVTO REGE DANORVM,

& Martyre, ex Saxone Historico.

X. I V L I I.

CANVTVS Suenonis filius, sanè summis naturæ dotibus cumularus, ætatem animo præcucurrit. Quippe mox contracta iuuentute myoparorum piratica monstra perdomuit, Sembicisque atque Estonicis illust em trophæis adolescentiam egit. Porro Suenone defuncto, Regiæ successionis delectum anceps popularium sententia pertractabat. Maior pars memor, quantis per Canutum priuatæ adhuc fortunæ periculis obiecta fuerit, grauiora, si regnum indueret, verita, Haraldum ocij cupiditate complexa, ignauum sibi regem maluit imperare, quàm fortem. Itaque Canutus, deficientibus à se copiis, tribus duntaxat rostratis manibus, in angustissimas Scanici maris fauces elabatur. Vbi fraterna legatione regni

Hist. Danica lib. 11.

S Canuti adolescentis.

Mortuo, patre assistet à fratre Rege, nec tamè vltis: tur inuicta.

regni communionem spondente reuerti monitus, spretis mandatorum blanditiis, Suediam fugibundus intrauit, perquam stultum ratus, eius se promissis in fracta fortuna credere, cuius eadem adhuc vigente, minas acceperit. Atqui nihilominus perinde atque iniuriarum oblitus mox intactis patriæ rebus bellum aduersum Orientales viuentis patre cœptum enixè persequitur, cum interim Haraldus regnando biennium emensus defungitur.

*Defunctus
lōgo & graui
bello ducit in
uxorē filiam
Præfcti Frā
ariæ.
Egregiè resti-
tuit patriam
disciplinam.*

*Vult Episco-
pū eisdem lo-
cū dari, cum
ducibus.*

*Summa eius
in Clerum li-
beralitas.*

QVO mortuo, Canutus fraternis suffragiis in regnum reuocatus, Orientale bellum, quod in adolescentia orsus, in exilio rursus auspicatus fuerat accepto solio, potius amplificandæ religionis, quàm explendæ cupiditatis gratia, totis viribus innouādum curabat. Nec antè scilicet manum ab incepto retraxit, quàm Curonum Sembonumq; ac Estonū regna funditus deleisset. Deinde sublato hoste nuptias circumspiciens, finitimaque cōiugia obscura, ac dignitate sua minora reputans, Præfcti Flandriæ Roberti filiam Ethalam in matrimonium aduocauit, ex qua filius ei Carolus obuēnit. Sed & cum magnatum insolentiā solutos hebetatosque prisca iuris neruos adspiceret, omnibus ingenij modis ad reparandam patrij moris disciplinam connisus, probatoris iustitiæ cultum seuerissimis edidit institutis. Non sanguini, non necessitudini, quo minùs iustè se gereret, indulgentiam habuit, atque imprimis sacris decus suam strenuè reddebat. Atque adeo cum ab inerti & rudi populo parum iustam Pontificibus venerationem haberi conspiceret, Decreti circūspectioris industria principum eis cōortitionem indulxit, ipsisque primum inter proceres locum, perinde ac Ducibus, assignauit. Idem quoque populares adhuc sacrorum rudes decimarum religioni assuefacere conabatur, tametsi propositi irrita suasio fuit.

ATQVE interim Sueno Episcopus, cœptam Roschildensis sacrarij fabricam ad finem vsque perduxit: Egynus quoque, iisdem ferè temporibus, opitulante Rege, Laurentianæ ædis inchoatū à se opus explicuit. Quibus Rex dedicari iussis, mirificam dotis nomine munificentiam erogauit. Prima enim dedicationis die, solenniter altaria veneratus, quartam Regij numismatis, quartam etiam suæ in ciues exactionis, & quartam æstiuæ census portionem, ei qui pro tempore loci Antistes extiterit, muneris loco perpetuo iure possidendam concessit. Et vt legibus suis æternitatem conciliaret, eas conuellerè conatos Antistitum execrationi subiecit. Cuius Edicti postmodum

modum à multis licet temerè pertentati, vetus adhuc ratio perseuerat. Ad hæc & Danorum nomen, armis in desidiā cadentibus, à paterni auunculi temporibus, obrutum animaduertenti, nouarum rerū cupido subrepit. Angliam infelicitate amissam, hæreditatis duxit nomine repetendam. Primum igitur occultum Olauo consilium prodit, eoque idipsum hortante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium assensio fuit. Sed quæ Rex sibi fraterna charitatis vicissitudine respondere crediderat, latenter æmulum habebat. Canutus verò omnium animos gloriæ magis quàm sceleri intentos existimans, imperata classe Lynici maris oris aduehitur, à quo breuissimus in Oceanum transitus patet, quondam nauigijs peruius, nuac verò interiecta arenarum mole perclusus. Sed Rex fratrum diu præstolatus aduentum, nauigandi cunctatione exercitus alacritate est excussus. Nā Olauus reddita tarditatis ratione, veniendi moram in dies extraxit, eò moram trahere cupiens, donec aut Regem sine eo proficiscentem interim ipse regno priuaret, vel tarditate suspensum, exercitu destitueret, Rexque vel desertorum impunitate despicibilis, vel pœna cunctis inuisus, euaderet.

SED tandem de eius perfidia Rex certior factus, classi præstolari iussa, Slesnicum cum lectissima manu festinato contendit, ibique fratrem inopinatum & attonitum interceptum, catenis coërcitum, nauigioque in Flandriam relegatum: carcerali custodiæ mandandum curauit. Cuius captionem coniuari parum fama aut nuntio experti, quò calidiùs exercitum soluerent, inertem Regis moram absentiamque causari classem clandestino monitu circumuentam, domos abire iusserunt. Quam rem si quis palàm exhortatus fuisset, publicatis bonis, aut in exilium agi, aut capitali supplicio affici, lege merebatur. Itaque huius facti postquam Rex cognitionem suscepit, prius dolorem, deinde lætitiā egit. Siquidem iniuriam in religionis habitum formauit, multæque nomine primam exigendarum decimarum occasionem corripuit. Magnates interim proposita fraude defecti, summam eius dissimulationem egerunt, cum Rex paulo post accersita concione, docet quantum Danicis armis militaris semper disciplina profuerit, Principum famam nullo magis quam militum fide creuisse: sibi verò nuper ignotam Regibus contumeliā obuēnisse. Adiecit quoque, quanta pecuniæ summa ob impium desertionis crimen damnari meruerint, gubernatorum

*Parat ut qua
si repetat An-
gliam.*

*Fratrē clam
sibi insidiantem,
capit, &
captum mit-
tit in Flan-
driam.*

*Omnem quæ
rit occasionē
suis imponē-
di us perfol-
uēdum de-
cimarum.*

torum singulis quadragena nummum talenta, terna remigum univique multæ loco numeranda proponens, remittere tamen se illam exactionem, si Sacerdotibus decimas erogare voluissent.

*En quàm no-
min ab sit sa-
pe ministror
Regis plus
exigere quam
sunt mlti.*

*Cogitur Rex
pius dicitur
re furore insa-
na plebis.*

*Circuncin-
tur templum
in qua Rex
occidit sa-
cerd.*

*Trucidatur
Blacco quia
occidit iudas*

S E D frustra conatur Rex pius. Nam cum deteriore conditionis partem approbari videret, simulata pecuniæ exactione, septentrionales Iutiæ partes ingressus, Tostonem cognomine Peculatorem, eiusque collegam Hortam, colligenda pensionis quæstores coactus instituit, multæ metu Decimarum religionem deserere cupiens. Qui mandatum immitius ac iussi fuerant, exsecuti, iniqua plebem exactione pulsabant. Quam rem æmuli Regis in popularium concilio deplorantes, calumniam mendacis exaggerabant: quorum instinctu multitudo etiam Quæstores adorta est. Quin nec eorû cardibus satiata, in Regem quoque vesana prorupit. Qui impetû eius opportunè sua ratus absentia declinandû, Slesuicum concessit, ibique coniugem cum filio constitutam, si res sinistrè celsissent, profugere in patriam iussit, ipse interim, imminentibus Iutis, quo tutior secessu foret, Fioniam petit salutem insulæ præsidio quæsiturus. Sed illi suis eum finibus exegisse nequaquam contenti, Fionia quoque propellendum decernunt. Iamque Rex, accepto traiectionis nuncio, Sialandiam emigrare statuerat, cum Blacco quidam primam ipsius familiaritatem adeptus, simulatæ fidei consilio hortatur, fugæ parcat, Othoniensis pagi præsidia expetat, se interim plebis acta speculaturum blanditiisque iræ eius oppositurum. Sed Blacco, omilla legatione, sinistris plebem monitis palpitans, conciliandæ gratiæ loco, odium Regi impensius struit, ac deinde reuersus, pacatiorem tamen populi animum nunciat.

C A N V T V S interim, quotidianis sacrorum solennibus affluens, Albani ædem sacram accedit: vbi dum religioni vacando officia sanctitatis exsequitur, ecce consternatæ multitudinis corona armis sacrarium clausit. Quotquot ergo ex militibus hostem præcurrere poterant, periculi consortium affectantes, Regem petebant, eius in seipos discrimen transfundere cupientes. Benedictus quoque fraternitatis nexum fide imitatus, in templo cum fratre commori destinauerat. Tunc itaque, nomine religiosæ pacis domicilium violenter irumpere præsumente, primus Blacco, ille cunctantibus ceteris, ferro valvas petiuit. Quod videns plebs, concitato seditionis motu, deinde templum aggreditur. Verum Blacco in ipso,

ipso, quæ irruperat, aditu trucidatus, datis parricidij piaculis, violati sacrarij pœnas pependit. Benedictus etiam, liminibus irruptorem excipiens, dum foribus acrius propugnat, occiditur, cum interim Rex inter cruentos imminentis violentiæ strepitus fiducia conscientiæ, eundem mentis habitum tenuit. Sed nec extrema quidè eius hora sanctitatis studio vacua fuit. Nam cum parietem undique à popularibus perfringi (quippe ligneus erat) ideoque propinquam sibi necem instare animaduerteteret, accersito Sacerdoti factorû arcana cõfessus, propassis vtrinque brachiis, ante arcam immissæ per fenestram lanceæ mortifico iactu confossus pium mortis sacrificiû edidit. Cuius tam vitæ quàm miraculorum virtutem, priuatim Othoniensibus venerandam, publica etiam religio consecrauit.

*Munitus Rex
sanctus sacra-
mento Confes-
sionis, ante al-
tare tandem
iuramentum offerens,
Deo mortis sa-
crificium, celo
confossus.*

VITA S. HILDVPHI ARCHIEPISCOPI

Treurenensis, & primi Abbatis Vogasiensis,

ex Tomo 7. P. Suri.

X I . I V L I I .

H I L D V L P H V S claro genere ortus, ac à iuuentute literarum studiis traditus, in breui ita profecit, vt de virtute in virtutem quotidie proficiscens purus & integer ab his vitiis, quibus talis ætas solet implicari, persisteret. Deinde moribus Ecclesiasticis assuefactus, apud Ratisponam urbem Clericali tonsura initiatus est. Sed & Milone Treurenfi Archiepiscopo defuncto, mox totus Clerus Hildulphum, eo quod vir esset & animi & corporis nobilitate ornatus, in suum Antistitem vnanimiter postulauit. Quæ fama cum in aula Regis Pipini, patris Caroli magni, percubuit, mox quoque ex eius sententiâ Hildulphus Archiepiscopatu illo dignus declaratur, & ad id dignitatis assumendus definitur. Et quidem Dei famulus, vitam magis diligens anachoreticam, fugam meditatus est, sed detentus ac raptus à deuoto populo, in Galliam Belgicam deductus est, ac Treuironum paulo post consecratus Episcopatus. Quo sublimatus honore, quàm sanctè & iustè vixerit, testantur perpulchra eius facinora. Tenerum corpus suum ieiuniis, abstinentiis, aliisque castigationibus ta affligebat, quasi multa flagitia perperrasset. Misericordiæ operibus vacabat.

*S. Hildulph
genus & edu-
catio.*

*Frustra fugit
oblatus sibi
Episcopatum*

P R A E D I C A T I O N I B V S & sacrificiis salutaribus insistens, nullum penè diem pertransiit, quo non omnipotenti Deo

*Administra-
eundem stre-
nuè.*

lacræ

*Relicto Epi-
scopatu, in-
greditur ere-
mum.
* Vosagi
* Desdatus.*

sacras hostias, pro salute mundi, & requie defunctorum, offerret, ac etiam vt bonus pastor semina rectæ operationis præmittens, vberiores verbi fructus collegit & quod ore docuit operibus adimpleuit. Hic inter cetera magnifica sua opera, quæ gessit, corpus S. Maximini Præsulis Treuirensis, à loco quo cum S. Paulinus Aquitanus sepeliera, in eum, quo nunc veneratur, transtulit. Ac demum, postquam multiplices progrege Christi labores sustinisset, Archiepiscopalem dignitatem resignans, & quicquid habebat diuitiarum ac possessionum relinquens, vt olim concupierat, eremum ingressus est, atque à Domino Iacobo, Leucorum Antistite, pœnitentiæ locum efflagitauit. Qui eius sanctæ deuotioni annuens, saltum * Vosagi (vbi sanctorum virorum cellæ à sanctissimo Deodato Episcopo prius exstructæ visebantur eidem prouidit. Iam ad vicinam eremum prædictus * Deo-datus transmigrarat, Hildulpho scilicet instituti monastici perpetuus collega assumendus.

*Fundat duas
celestias.*

*Floret in dis-
tinctis multis
in etiam mul-
tis miraculis.*

I G I T V R, cum locum huc habitare cœpisset sanctissimus Hildulphus, qui montibus vndique circum septus, fluuiolo, Rapido nomine, irrigatur, duas super eundem ecclesias fundauit: primam videlicet in honorem Dei genitricis Mariæ, quæ medium monasterium appellauit, alteram in honorem beati Petri & omnium Apostolorum. Quibus perfectis, soli deinde Deo viuere cœpit. Cuius sancti nominis fama cum longè lateque discurreret, multi viri, tam seculari potentia quàm nobilitate insignes, ad eum sæpius confluebant, ex quibus etiam nonnulli cum eo remanebant, cælestis vitæ accensi desiderio. Atque adeo dum numerus accurrentium discipulorum ex diuersis mundi partibus magis ac magis accresceret, cœpit plures ibidem ædificare monachorum cellas, vt ab omnibus huius seculi nequam periculis liberi, cum sola Magdalena, soli vacarent Deo: & ibidem multa operatus est miracula. Cæci illuminabantur, claudi curabantur, dæmones fugabantur. Verum cum sanctus ille monachorum cœtus, nimia infirmorum ac debilitat hominum frequentia perturbaretur, atque à sancta contemplatione auocaretur, tertiam extra monasterij claustra exstruxit ecclesiam, quam sancto Ioanni Baptistæ dedicauit, in cuius circuitu adiecit domos, quibus hospitio exciperentur superuenientes infirmi.

*Exstruit etiã
Cellam Beg-
ghonis.*

I N T E R cæteros verò etiam quidam nomine Beggho, suū fundum, qui in hunc vsque diem Cella Begghonis appellatur pro,

pro monasterio construendo viro Dei obtulit, sinuque per maximam Vosagi partem, quæ Tolcodi rupes nominatur, iure perpetuo tradidit possidendam. Porro sanctus Hildulphus, prænominatam Begghonis Cellam ad honorem sanctissime Crucis Dominicæ dedicauit: vbi scilicet post multos labores, numerosaque miraculorum insignia, Abbas Spinnulus vitæ suæ diem clausit extremum, delatus postea, Angelica reuelatione, à Beato Hildulpho ad suum monasterium, vbi & sepulcrum eius visitantes sanabantur infirmi, quacunque etiam detinerentur infirmitate. Quin & tantus ibi fiebat populi concursus, vt regionis istius indigenæ tentauerint ibi forum statuere. Sed beatus Hildulphus ad tumulum sancti Spinnuli accedens, dixit ei, quasi viuenti: Frater Spinnule, propter animarum pericula, concurrentes comprime turbas. Sicque signis cessantibus, frequentia quoque cessauit accurrentis populi. Tandem autem & ipse quoque beatus Hildulphus, plenus dierum & sanctitate, correptus febre, feliciter obdormiuit in Domino, quinto Idus Iulij, æterno, pro meritis, coronandus brauiō.

*Nota in signe
miraculum.*

V I T A S. IOANNIS GUALBERTI, FVNDATORIS ORDINIS VALLIS VMBROSE, EX BLASIO MELANESIO.

XII. I V N I I .

A N N O salutis millesimo quadragesimo, claruit B. Ioannes Gualbertus, primus fundator Ordinis Vallis vmbrosæ Patria eius Florentia fuit. Parentes habuit nobiles: Pater Gualbertus dictus est, vir militaris. Hic cum adhuc iuuenis degeret in seculo, & pater eius, quem diximus, Gualbertus, capitalis esset hostis cuiusdam, qui eius cognatum iniuste peremerat, eaque causa non Gualbertus modò, sed etiã Ioannes, filius eius, vltionem expeteret, accidit quodam die ipsum Ioannem cum armigero suo Florentiam proficisci, in ipso autem itinere venire ei obuiam ab insperato iam dictum illum eius hostem, isque loco tam angusto, vt neuter posset à via deflectere. Tum verò hostis ille, quod inermis esset, nihil nisi mortem præsentem expectans, subito quadam cœcepta fiducia de clementia Ioannis, ab equo desiliit, humique prostratus, pro crucifixi amore veniam sibi dari, humiliter postulauit, cum ecce compunctus Ioannes, audito nomine crucifixi, pacem obtulit, fecitque ei copiam quò vellet recedendi. Porro ipse vltimè progressus, in quandam ecclesiam monachorum, quæ

*S. Ioannis
Gualberti: pa-
tria & pa-
rentes.*

*Ignescit pro-
pter Christum
capitali suo
hosti.*

Q

erat

*Annuit it si
imago cruci-
fici, aquam
qua i. si gra-
tularetur.*

erat in itinere, se contulit. Vbi cum coram imagine Crucifixi genua flecteret (ô rem mirandam!) vidit Christi à cruce pendentis caput ad se inclinari, tanquam ipsi gratulantis, quod pro eius reuerentia hosti capitali pepercisset. In cuius tanti miraculi testimonium, hodieque Crux illa in ecclesia S. Miniatis, in monte prope Florentiam, cum magna veneratione & cura seruatur, Ioannes autem, ea Christi vocatione attractus, mox constituit seculo nequam valefacere.

IT A Q U E ad istud S. Miniatis monasterium profectus, petiit sibi sanctæ religionis habitum donari, atque adeò cõparat se totum ad capiendâ vitæ religiosæ experimenta. Quod audiens pater eius, filium videlicet suum monachum futurum, mox ad monasterium abijt, filium ad se mitti postulans. Quade re Ioannes ab Abbate interrogatus, cum non assentiret, timens ne quid à patre, homine severo & aspero, periculi sibi crearetur, Abbas iniquum censebat illum compellere. Tum verò furore percitus pater, multas ei monasterio minas intonat, si ausi essent filium eius in suam sodalitatẽ admittere. Et quidem multum anxij monachi minas eius formidabant. Verum cum nullus auderet veste monastica eum induere, ipse Ioannes feruore spiritus inflammatus, cucullum Fratris cuiusdam apprehendit, eumque super altare in ecclesia reponens, hilariter sibi induit. Etsi autem pater eius, vt illum vidit ea veste indutum, initio acerbè tulerit, attamen ab Abbate tandem & ab ipso filio confirmatus, sese colligens, consolationem accepit. Atque ita scilicet Ioannes monachus effectus, cœpit ieiuniis vigiliisque domare corpus, in preces & pias meditationes religiosè incumbere, humilitatis, patientiæ, obedientiæ cunctarumque vitutum de se exempla præbere. Sed & non diu post, Abbate ex hac luce migrante, Fratres congregati Ioannem in Abbatem vnanimiter eligunt, qui tamen humiliter id munus recusauit.

*Repudiat am
ab ipso d. mi-
tatem Abba-
tialem, alium
comparat pe-
cunia.*

ER A T tunc in eodem monasterio Frater quidam, qui praua cupiditate inflammatus, Abbatia illius administrationem, numerata Florentino Episcopo pecunia, ad se tandem adduxit. Quod vbi vir Dei comperit, veniens Florentiam adijt quendam magni nominis senem. Teuzo is dicebatur, & apud B. Mariæ ecclesiam se incluserat, valde autem Simoniacam labem detestabatur, qua tunc multi in Dei Ecclesia contaminati erant. Sciscitatur num sub Abbate Simoniaco, intra suum monasteriũ Christo militare deberet, vel quid sibi faciendum esset:

esset: Vt breuiter dicamus, consuluit ille, vt cum socio palam in foro ciuitatis coram omnibus proclamaret Episcopum & Abbatem Simoniaci vitio teneri obnoxios; ac deinde loco cederent. Quod consilium per omnia simpliciter Ioannes secutus est, ita vt ex tumultu extractus clanculum, vix euaserit manus eorum qui Episcopo fauebant. Perquirere itaque statim cœpit locum ad seruiendum Deo maximè accommodatum. Habebat tum apud se socius eius panem vnum, quem pro necessaria ipsorum refectione reseruauerat. Eum vir Dei nihilominus pauperi obuiam venienti, stipemque petenti, dari iussit, iactans cogitatum suum in Dominum; vnde nec sua fiducia frustratus est. Etenim cum ad castrum quoddam applicuissent, à multis abunde eis res necessariæ suppeditatæ sunt. Sed & cum ad eremum Camaldulensẽ peruenire, non breuem illic fecere moram, illic degentium mores contemplantes & vitam. A cuius loci habitatoribus cum inuitarentur, vt se ipsis professione coniungerent, beatus Ioannes magis appetens vitam cœnobicam, quippe tutiorem quàm sit solitaria, inde recessit, ea animi sententia, vt alibi nouam quandam congregationem institueret, sancti Benedicti Regulam secururam.

V E N I E N S igitur ad Vallem umbrosam, à duobus monachis, qui illic Domino famulabantur, deuotè susceptus est, atque adeò cum locus ei arrideret, constituit illic sedem figere constructo quodam vili ex lignis domicilio. Sed nõ diu passus est Dominus lucernam sub modio latere. Fama siquidem sanctitatis eius per loca viciniora sensim sese diffundente, per multi & Clerici & laici, eius inuisendi causa, plerique etiam conuersionis studio ad eum venere, in quibus fuere Erizo, Albertus Teuzo, Rodolphus, itemque Petrus, qui postea fuit Albanensis Episcopus Cardinalis, & complures alij. Tunc multi fideles nobiles loca obrulerunt cœnobiis extruendis. Alij rogabant eum, vt monasteria dissoluta ad formam reuocaret. Construxit autem tum vir Dei monasterium S. Saluij, item aliud in Moscere, tertium in Kazulo, quartum in monte Scalaro. Paginam quoque iam vetustum monasterium reformandum suscepit, atque aliud S. Reparatae in Æmilia, siue Romandiola. Horum autem singulis suos præfecit Præpositos, sæpiusque illa visitabat, corrigens quæ emendatione digna videbantur. Fuit autem vir Dei verus paupertatis amator, in omnibus illam præ se ferens & docens. Quin etiam non defuit ei gratia discretionis spirituum, neque donum pro-

*Ex feruore
spiritus, p-
m. à in foro
clamat suum
Abbatem Si-
moniacum, &
si. discedit.*

*Venit cum so-
cio ad Camal-
dulenses.*

*Inde ad Vallẽ
umbrosam.*

*Plura cõstruit
monasteria.*

*Multipati-
tur cum suis
ab eis qui e-
piscopi Simo-
niaco faue-
bant.*

phetiæ, quo soli Deo cognita, diuina reuelatione edoctus, enunciauit. Sed nimis longum est omnia attexere. Certè cum tandem vir beatus, vnà cum suis Fratribus, Episcopum Florentinum, Petrum nomine, patria Ticinensem, aperte affererent Simoniam reum, nec ab illo Sacramenta esse percipiendas; inde vehemens orta est contentio, aliis Episcopum defendentibus, aliis laudantibus monachos. Qua durante contro- uersa, qui Ioanni adhærebant, tam laici quàm monachi, mul- tas ab aduersarijs iniurias perpeffi sunt.

*Proponitur
quærens de-
cidatur, tunc
Episcopus in
Simoniam.*

*Pro ca. sa-
sancti u. i.
quidam ma-
sus ingredi-
tur ignem.*

M V L T A vltro citroque sunt acta. Ad extremum, monachi aiunt se per ignem transituros: & si, vti bene confidunt, inde illæsi exierint, hortantur, vt idem cum ipsis sentiant de Si- monia Episcopi etiam aduersarij: sin minus, paratos se, vnà cum alijs, venerari Episcopum, & à Simonia pronunciare im- munem. Ea res cunctis placuit. Locus præfixus est in mona- sterio Septimi, dies, quarta feria primæ hebdomadæ Quadra- gesimæ. Plebs omnis vtriusque sexus, & Cleri maxima pars illuc properant. Fiunt Litanie, & aliæ preces à monachis. Sacrificium solemniter celebratur. Et ecce virtutem diuinam. Abbas, Petrus nomine, qui sacrificauerat, cum cruce quam manu gestabat, sancto Ioanne interim coram adstāte & oran- te, ingreditur per medios ignium globos, flamma in sublime adscendente, & neque corpori neque vestimentis vllò adustio- nis vestigio inhærente: arque ita scilicet tandem Simone Mago conculcato, alius Florentinis datus est Antistes. Post- ea verò beatus Ioannes, senio confectus, in morbum incidit grauißimum, vbi congregatis è diuersis locis Abbatibus, cum suum è vita hac discessum pronunciaffet, hortabatur omnes, vt Canonem monasticum accuratè obseruarent, & vnitati, fraternæque dilectioni diligenter studerent: ac demum, per- ceptis cum multa deuotione Sacramentis, spiritum cælo red- didit incontaminatum, anno Dominicæ incarnationis mille- simo septuagesimo tertio, quarto Idus Iulij, tertio inde die humatus in ecclesia monasterij * Passiniani: quem post obi- tum omnipotens Deus multis illustrauit miraculis.

*Migrat vir
sanctus ad
Christum
* de Passina-
no.*

VITA SS. BASILIDIS, CYRINI, NABO-
RI, NAZARIJ, & CELSI, ex Io. Maldo-
nato Hispano.

SANCTORVM Basilidis, Cyrini, Naboris, Nazarij & Celsi festus dies agitur. Quorum duos apud Ebrodunensem ci- uitatem martyrio laureatos, memoriæ prodidit antiquitas. Nazarius & Celsus Mediolani martyrium subiere. Habuit Ro- mæ Nazarius patrem nomine Aphricanum virum illustrem, sed Iudæum, matrem Perpetuam Christianam, quam Petrus Apostolus baptismati sacro admouit. Hanc Nazarius sequi- tus, à diuo Lino instructus, & baptizatus est: pater Aphricanus in vltima senectâ Christum agnouit. Sed Nazarius ipse post multa, quæ pro Christo fortiter tulit, Mediolanum venit, fe-rens secum puerum Celsum, quem nutriuerat: tenticque simul ab Anolino proconsule, in carcerem coniecti sunt. Postea ve- rò quàm proconsul eorum est in pietate Christiana expertus constantiam, diu tortos ac maceratos, tandem gladio percus- sit. Sepultri sunt furtim à Christianis in propriis hortis quinto Calendas Augusti, sed à beato Ambrosio postea reperti, Ro- mam sunt translati quinto Idus Iunij.

*S. Nazarij ge-
nus & patria.*

*Eius & Celsi
pueri adhuc
obitus & se-
pultura.*

DE S. EVGENIO EPISCOPO CAR-
thaginensi, & sociis, sub persecutione Vandalica,
ex Victore Viicensi.

*De persecu-
tione Vandalica.
l. 2.*

MORTVO Geiserico, Vandalorum Rege, Hunneticus, maior filius, patri succedit. Qui primordio regni, vt habet subtilitas Barbarorum, cœpit mitius & moderatius age- re circa religionem nostram. Et, vt se religiosum ostenderet, statuit sollicitius requirendos hæreticos Manichæos; ex qui- bus multos incedit, plurimos autem distraxit nauibus trans- marinis. Dedit quoque licentiam, Zenone Imperatore, atque Placidia relicta Obrij rogantibus, vt Carthaginensis ecclesia sibi quem vellet Episcopum ordinaret, quæ iam per viginti quatuor annos tali ornamento fuerat destituta: atque ita or- dinato Episcopo Eugenio, viro sancto, sublimis nata est læti- tia. Exsultat multitudo Catholica sub barbara dominatione, de ordinatione Episcopi reparati. Quin etiam ille vir Dei, Sa- cerdos Eugenius, cœpit per conuersatione operum bonorum venerabilis & reuerendus haberi, etiã ab eis qui foris sunt, & ita omnibus esse gratus, vt, si fas esset, animam suã pro eodem vniuersos ponere delectaret Eleemosynas quoque tales per eũ

*En callidita-
tē hæreticorum.*

*S. Eugenius
amabilis om-
nibus, etiã nō
Christianis.*

*Vixit in die,
veliquum lar-
gitur paupe-
ribus.*

*Nota respon-
sum veri Epis-
copi.*

*Multa patien-
tur Catholici
pro fide, ac tā-
dem nemo po-
test esse in of-
ficio aliquo,
nisi Ariani-
nus.*

*O immeni-
tatum.*

Dominus dignatus est facere, vt incredibile videatur, tanta eū impendere, vbi ecclesia, totū Barbaris tenentibus, ne vnus nummi habere cognoscitur facultatem. Sed & humilitatē in illo, charitatē, pietatem que diuinitus cōdonatam, si quispiam incipiat, nō poterit explicare. Pecuniam autē apud eum mansisse non probatur, nisi fortē tali hora offerretur, quando iam sol, diei explicans cursum, nocturnis tenebris ordinē daret & locum. Vnde solū tantum reseruabat, quantum diei sufficeret, Deo nostro subinde quotidie ingentia & maiora donante.

VERVM enimvero cū fama eius esset celebris atq; manifesta, cœperunt exinde Arrianorum Episcopi inuidia graui torqueri, quotidianis eum calumniis insectantes. Et primū quidem suggerunt de illo, vt suum nequaquam sederet thronum, neque Dei populo verbum faceret consuetum: deinde quoscumque mares vel feminas in habitu barbaro, incedentes in ecclesia conspiceret, prohiberet. Sed ille respōdit, vt deicit: Domus Dei omnibus pater, intrantes nullus poterit repellere, maximē, quia ingens erat multitudo, nostrorum Catholicorum in habitu illorū incedētium, ob hoc quod domui Regiæ seruebant. At vbi ab homine Dei tale responsum acceperunt, statuerunt in portis ecclesiæ collocare tortores. Qui videntes feminam vel masculum in specie suæ gentis ambulantes, ilico palis minoribus dentatis, iactis in capite, crinibusque in eisdē colligatis, ac vehementiūs stringentes, simul cum capillis omnem pelliculam capitis auferebant. Quorum nos plurimos notimus, nec scimus aliquem eorum tunc, etiam pœnis vrgentibus, à recto itinere destitisse. Sed vbi & isto modo fidei infringere non valuit murum, cogitat, vt nostræ religionis homines in aula eius constituti, neque annonas, neque stipendia solita potirentur. Quin & censet tandem tyrannus iussione terribili, vt nemo in eius palatio militaret, neque publicas ageret actiones, nisi sese Arrianum fecisset. Quorum & ingens numerus vigore inuictus, ne fidem perderet, militiam temporalem abiecit: quos & deinde tyrannus domibus proiectos, omniq; substantia exspoliatos, in insulas Siciliam & Sardiniam quoque relegauit.

PRAECEPIT autē etiā sacras virgines congregari. Quas cremantes graui suspēdio, atque ingentia pondera pedibus colligantes, laminas ferri ignitas, dorso, ventri, mammillis, & lateribus apponebant, dicentes: Dicite quomodo Episcopi vobiscum concumbunt, & Clerici vestri? Nitebatur enim impius semitam

semitam inuenire, per cuius aditum, publicam, sicut fecit, faceret persecutionem. Et ita tamen faciens, nullo modo inuestigare potuit, quomodo Christi ecclesiam macularet. Sed & nullus dignis potest prosequi fluminibus lacrymarum, quando Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & alia Ecclesiæ membra, id est, quatuor milia D. CCCC. LXVI. ad exsilium eremi destinauit. Sed & insuper cogitat adhuc aduersum Ecclesiam Dei acriora, videlicet, vt, qui membra aliqua absciderat, totum laniando perderet corpus. Nam die Ascensionis Domini, legendum in media ecclesia Episcopo Eugenio dirigit tale præceptum, quod etiam vniuersæ Africæ, veredis currentibus, destinauit: Rex Hunnericus vniuersis Episcopis Homousianis. Non semel, sed sæpius constat esse prohibitum, vt in sortibus Vandalorum Sacerdotes vestri conuentus minimē celebrarent. Quam rem sperantes, plurimi reperti sunt, contra interdictū, Missas in sortibus Vandalorum egisse. Et quia in prouinciis scandalum esse nolumus, ideo hoc nos statuisse cognoscite, vt ad diem Calendarum Februariarum omnes Carthaginem veniatis, vt de ratione fidei cum nostris venerabilibus Episcopis possitis inire conflictum. Data sub die 13. Kal. Iunias, Anno septimo Hunnerici.

COGNOSCENTIBVS igitur qui aderam, simulque legentibus, contrita sunt extemplo corda nostra, dum Edicti tenor indicaret futuræ apertæ persecutionis terrorem. Tractatum est quid fieret. Nullum inuenit remedium imminens calamitas, nisi à sancto Eugenio rationabilis Suggestenda daretur, tali textu conscripta: COGNOSCENTIBVS ad omnes coepiscopos meos, præceptum Regium similiter emanasse, vt die constituta pro disputatione fidei veniatur. Quod nos venerabiliter accepisse suggestimus. Suggestit interim, mea humilitas debere etiam transmarinarū omnium partium, qui nobis sunt in vna communione consortes, agnoscere, maximē quod totius mundi causa non specialis sit prouinciarū Africanarum. Quod petimus, vt benignitate, quātus est, & iustitia sapientiæ suæ dignetur annuere. Data ab Eugenio, &c. Tū ille parturiens iniquitatem, Subde, inquit, mihi, o Eugeni, vniuersum orbem terrarū, vt sub potestate mea totus mundus redigatur, & facio quod dicis. Appropinquabat autem iam futurus dies ille calumniosus Calendarum Februariarum: conueniunt Episcopi, afflictione & mœrore confecti. Fit silentium diebus multis, quousque peritos quosque & doctissimos viros, calum-

*Amp' usque
quatuor milia
Catholicorum mis-
entur in ex-
silium.*

*Et nomen
Missæ anti-
quissimum.*

*Respondet S.
Eugenius in
suis ad impiū
quo dicit de-
cretum y. a-
riani.*

*Conueniunt
ad disputan-
dum de fide,*

Confecta calumnia, omnes Episcopi Catholici expelluntur.

niis appositis, exinde separarent. Tandem venit ad disputationis conflictum. Nec mora. Mentientes suggerunt Regi de nobis, eo quod strepitum fecerimus, audientiam fugientes: qui eadem hora festinauit facere quod volebat. Cunctos Episcopos exspoliatos, foras muros iussit propelli, addens, ut nullus quem ipsam illorum hospitio reciperet, aliàs cum vniuersa domo sua incendio cremandus. Sed & nemo congruo sermone possit exsequi aut coaceruare diuersitates pœnarum.

Traditur S. Eugenius cuiusdam hominis crudelissimo custodiendus.

QVINT & illo tempore crudeliùs etiam ipsi Arrianorum Episcopi, Presbyteri, & Clerici, quàm Reges & Vandali sauebant. Nam ad persequendum ipsi cum suis Clericis ubiq; gladiis accincti currebant, sicut maximè quidam Episcopus inter illos, cæteris crudelior, Antonius nomine. Fuit iste in quadam ciuitate, proxima eremo, quæ Tripolitanæ prouinciæ vicinatur. Vnde & impius Hunnericus in ipsis partibus voluit sanctum Eugenium relegare. Quem dum custodiendum Antonius accepisset, variis insidiarum atque pœnarum suppliciis extinguere cogitauit. Nam interea Eugenius sanctus, dum nostræ persecutionis desereret incommoda, aliquando sensit infestum paralysis morbum. Quo nuncio in gaudia conuersus Arrianus, pergit festinus ad cubile eximij hominis Dei, acerrimis acerbum venerabilis senis recusantibus & nolentibus faucibus ingerit, ex quo præsertim ille passionis noxiæ morbus accipit augmentum. Sed pietas Christi misericorditer subueniens, postea sanum tamen adhuc exhibuit. Et quid ad tot tantasq; impietates respondebunt? Si disputare nitebatur nobiscum de fide, barbara ferocitas & hæresis Arriana, rationabiliter disputaret. Tu sancte Paule, Gentium magister, vniuersique ingemiscite Sancti simul pro nobis. Sed & pro malis orate iam filii, quia & Christus etiam orauit pro inimicis Iudæis. Dicatur Angelo percutienti, Sufficit, iam cehibe manum tuâ. Tenuit autem sceleratissimus Hunnericus dominationem regni annis septem, mensibus decem, meritorum suorum mortè deinde consummans Nam, putrefactum & ebulliens vermibus non corpus, sed partes corporis eius videntur esse sepultæ. Sed & ille legis dator & transuersor ex Donatianorum hæresi ad eos veniens, in breui simili morte periit.

Est oratio habita ad Sixtum 4.

VITA S. BONAVENTURÆ CARDINALIS, & Episcopi Albanensis, Ordinis Minorum, ex Octauiano de Martinis.

EXORATVRO à tua Sanctitate, Pater beatissime, D. Bonauenturæ canonizationem: duo potissimum inspicienda intelligo, vitam scilicet, & miracula. Vbi sicut non primordiis natalium ac pueritiæ eius insistam, aut eo aliùs à parentum ipsius dignitate exordiar, prohibent namque crebra & clariora viri facinora ab illo in statu perfectiori agitata: ita tamen nec omnino omittam quòd natione Tuscus, patria Balneoregius, Ioanne Fidansa & Ritella fidelibus coniugibus sit ortus. Gloriosus Deus in sanctis suis. Certè cum ille beatum Bonauenturam vas electionis sibi delegisset, ac suis obsequiis in religione S. Francisci destinasset, quo tamen illius conuersio posset aliquando à Deo disponente profecta intelligi, eundem in extrema valetudine periclitari permisit. Et tunc quidem charissima parens, vbi medelarum vires ad illum leuandum comperit nequaquam valere, S. Francisci suffragia reuerenter implorat, illum, si sanum recuperaret, ipsius religioni perpetuò offert. Exaudita est autem pro diuina clementia, & sanitate recuperata, integer puer euasit.

Duo requisita pro alienatus canonizatione.

S. Bonauentura patria & parentes.

ATQVE hic scilicet est ille beatus, qui iam adolescens, cum religioni maturum se videret, anno suæ ætatis circiter secundo & vigesimo habitum religionis S. Francisci deuotissimè suscepit, simulque illius beneficium istud aperte testatus, Accipe, inquit, Pater beate, quascumque exiles, meritisque tuis ac beneficiis impares gratiarum actiones: & cum susceperis vota, ad bona sempiterna perducas. Porro vir sanctus in eadem vocatione progrediens, cum omnis ipsius vita in Dei certa cognitione ac contemplatione versaretur, ad quam assequendam per sacrarum Scripturarum assiduam perfectionem, orationes, ac contemplationes intendebat, docente illum Alexandro de Ales, sacræ paginæ magistro, tantam breui doctrinarum perfectionem adeptus est, ut à septimo sui ingressus anno, consono magistrorum sui Ordinis iudicio delectus, librum Sententiarum in Parisiensi vniuersitate clarissimè legerit, & cathedram magistralem receperit. Magna autem in dies doctrinæ accrementa recipiebat, quæ magis diuinitus inspirata, quàm humanitus acquisita videretur, ita ut, cum per tres annos sequentes cathedram magistralem rexisset, anno suæ ætatis secundo & tricesimo inter primos religione & doctrina in Ordine haberetur. Sed ecce quod admirabilis erat, quo magis scientia & auctoritate emergerat, eo magis humilitate mentis deprimebatur.

Ægrotus sanatur per sanctum Franciscum, & eiusdem ingreditur Ordinem.

Legit Parisiensi librum Sententiarum.

*Occupat se
liberissime
in vilissimis
aureis mi-
nistriis.*

*Creatur Mi-
nister Gene-
ralis.*

*Reformat in
Capitulo ge-
nerali Narbo-
nensi Regulā
S. Francisci.*

*Fit Cardina-
lis quemvis
reluctans.*

Vnde etiam vel à vilium ministeriorum domesticorum exsecutione non coërebat, nisi per obedientiam.

I N F I R M O R V M cura delectabatur supra quam sit credibile: quòque grauioribus aut contagiosis morbis grauarentur, eo magis se totum illorum obsequio applicabat. Quibus officiis cum maiorem diei partem absumeret, non eo minor tamen erat in publicis lectionibus, & interpretationibus Scripturarum. In Capitulis autem seu Prouincialibus, seu Generalibus, tanta sapientia ipsius responsa dabantur, vt iam Generalis Minister, perspecta magnitudine consiliorum illius, nihil omnino graue exsequendum putaret, in quo sancti viri iudicium non antea explorasset. Quibus donis & gratiis illustratus, cum iam in Religione esset omni merito clarus, defuncto Generali Ministro tredecimo ipsius ingressus anno, ex tam multis sanctis viris, quibus Religio in sua nouitate florebat, vnus omnium sine contradictione extitit subrogatus. Hic verò vir sanctus, accingens se grauioribus actionibus, cum iam religiosi cœpissent à fundatoris disciplina paululum declinare, vbique monendo, instando, castigando, ac operosius laborando per plures ad meliorem vitæ frugem reduxit, ac deinde etiam in Capitulo generali, quod primum Narbonense tenuit, Regulam beati Francisci reformauit, atque exposuit. Hic scilicet ille est, cuius fama permotus Clemens quartus, vt illum in partem sollicitudinis traheret, opulentę Eboracensis ecclesiæ præfecit, nec tamen assequi potuit vt vir sanctus eam promotionem acceptaret. Denique offert se quoque numerosus ille cumulus diuinorum scriptorum ipsius, in libros Sententiarum celebria Commentaria, secundum & quartum præsertim, & alia opuscula plura, vsque ad tricenarium numerum, quæ in partibus Galliarum frequentius habentur in manibus.

A T verò eo tempore laborabat plurimum Romana Sedes difficultatibus, quæ in Cœcilio, quod Lugduni congregabatur, inextricabiles emerferant. Quare & Gregorius, tunc Papa, & reliquus sacer Senatus, illecti studio viri, hunc beatum in Cardinalem, quamuis reluctansem, promouerunt, & quod rarum, ex ipso initio, ob viri excellentiam, Episcopum quoque Albanensem. Ibi de multis illius sapientiâ sanctè consultum atque decretum est, & Græcorum quoque compositæ hæreses, qui tum, præsentē Palæologo, eorum Imperatore, qui in hoc Lugdunum vnà venerat, liberè ad Romanæ sedis obedientiam

redie

redierunt. Denique in ea vocatione successiue pari sanctitate & operum fructu perseuerans, cum in Dei Ecclesia diutius laborasset, ita vt cura Apostolo iure dicere posset, Bonum certamen certavi, cursum consummaui, fidem seruaui: anno salutis millesimo ducentesimo septuagesimo * quarto, suæ ætatis tertio & quinquagesimo hora matutina diei Dominicæ, quæ mensis Iulij erat tertia & decima, ex humanis sublatus est. Qua die ipsius venerabile corpus reconditur in ecclesia sancti Francisci Lugdunensi, Gregorio Pontifice permaximè eum reputante, qui & ibidem publicè testatus est, Ecclesiam Dei illius morte magnā incurrisse iacturam. In exsequiis primam Missam celebravit frater Petrus Tarraasiensis Episcopus, Cardinalis Ostiensis, sermonē habens proposito themate: Doleo super te, mi frater Ionatha. Vbi inter cæteras commemoraciones gratiarum & donorum quæ illi Deus dedit, etiam illud fuit, quòd Alexandri de Ales, præceptoris sui testimonio mundus ab omni vitio probatus est, qui & eius vita & moribus probè compertis, de eo dicere solebat: Verus Israëlita est iste, in quo Adam non peccasse videtur.

I T A Q V E iam intelligis, Pater beatissime, quod & per te planius intelligebas, quis qualisve fuerit Bonauentura, de quo agimus, cuius vita & exemplis beati Francisci religio illustrata, & doctrina omnis terra repleta est. Tantum reliquum est id quod secundo loco aggredimur, vt pari patientia audire digneris, dum refero, quæ memoranda Deus in illo monstrare est dignatus. Et quidem à re miranda exordior. Bonauentura adhuc in minoribus agens, demissę mētis humilitate potius quàm ex iniustitia pluribus diebus abstinerat perceptione sacratissimi corporis Christi, veritus ne, si illud indignus sumeret, iudicium sibi manducaret & biberet. Vbi cum die quadam in Missa deuotus adesset, Deus respiciens ad eius humilitatem, ecce particulam consecratæ hostiæ, de manu celebrantis per Angelum acceptā, illius ori clementer immisit. Respexit enim ad humilitatem serui sui, vt ob eam beatus ab omnibus gentibus prædicaretur. Sic & cum intenso affectu studeret contemplando & annorando vitam beatissimi Francisci, contigit vt gloriosus sanctus Thomas de Aquino, qui eadem tēpore claruit, & Bonauenturæ magna charitate coniunctus fuit, accedens ad illius cubiculum, per foramen ostij introspererit, videritque illum contemplatione raptum, & à terra mirificè subleuatum. Tum verò idem retrocedens ad suos: Sinamus, inquit,

** quinta.
Transit felicitè.*

*Testimonium
sanctitatis de
eo per præcep-
torem suum
Alexandrum
de Ales.*

*En quædam non
operent nisi
in confidenter
accedere
ad sacrâ Euan-
charistiam.*

*Nota de eo
testimonium
S. Thomæ
Aquinas.*

inquit, sanctum laborare pro sancto.

SIMONA quoque Lugdunensis beatum Bonaventuram viuentem summa deuotione prosequatur, quæ, sicut Domino placuit, mortuum peperit. Itaque ad eam euocatur vir sanctus: exposito quoque cadauere ante illius pedes & mater, quæ in lecto coram ingemiscebat, & reliquæ mulieres quæ aderant, sancti viri opem in salutem mortui deprecatae sunt. Tum verò vir sanctus commiseratus, manibus atque oculis erecti in cælum, deuotissime orauit, cum mox, signo Crucis super puerum facto, viuentem reddidit matri. Sunt præterea & alij innumeri, qui meritis eiusdem sancti, de variis doloribus, ægritudinibus, ac periculis miraculose liberari meruerunt, quorum singulos si recensere pergam, presenti operi detrimento potius quam vsui aut fauori indubiè futurus ero. Hoc tamen non committam, vt silentio transeam stupendum ac memorabile & cærum testimonium sanctitatis, quod dum idem venerabile corpus transferretur ad nouam ecclesiam, ad titulum S. Francisci Lugduni erectam centesimo & sexagesimo sui obitus anno, quod, inquam, tunc reliqua corporis parte alioquin exesa atque corrosa, caput tamè solidum, capillamentum hærens, labia, dentes, & lingua in nullo à vitali statu aut colore demutata sint reperta. Erat profectò diuinæ clementiæ, illud os putrefactione seruare, quod ad salutem fidelium, atque in diuinis laudibus semper fuerat operosum.

*Excitat de-
functum.*

*Caput eius
sacrum nihil
motum a vi-
tali statu, id
160. annis
post mortem.*

DE S. HENRICO IMPERATORE,
ex diuersis Historijs fide dignis.

XIII. I V L I I.

SANCTVS Henricus Imperator, primum Dux Bauariæ fuit. Hic sanè multa & ingentia bella mirabili felicitate gessit. Scilicet primò Bohemos & Vandalos bello fatigatos tributarios & subditos sibi fecit: deinde etiã in Italia aduersus Saracenos pugnavit, & eosdem inde expulit, Porro vxorem habuit sanctissimam Chunegundem, quæ ipso consentiente, perpetuò suam virginitatem Deo consecrauit & conseruauit. Atque adeò, hoc ipsum quoque Deus omnibus fecit notum & manifestum, dum eam, ad confundendum virginitatis hostem, & linguas venenatas detractorum, super ignitos vomeres illæsam procedere concessit. Cæterum pius hic Imperator, cooperante sibi eadem sua beata coniuge, multa bona præ-

*S. Henricum
continet in
coniugio.*

stitit in Ecclesiarum & Monasteriorum ædificatione, seu etiam melioratione. Atque imprimis à fundamentis extruxit ecclesiam Babenbergensem, atque insuper cœnobium in honorem S. Michaëlis ad partem Septentrionalem eiusdem ecclesiæ situm. Multa etiam multis aliis ecclesiis contulit, velut calices aureos & argenteos, pallas quoque & casulas, aliasque huiuscemodi quæ nimis longum est hic figillatim recensere.

*Exstructa ab
eo ecclesia Ba-
benberg. &
monasti.*

SED & hoc quoque, dignum quod referatur, de eo memoria præditum est. Nimirum, cum adhuc Dux esset, & necdum ad Imperij fastigium ascendisset visionem habuit, quod ad sepulchrum sancti VVolfangi Ratisponensis Episcopi oraret, & in pariete scriptum videret hoc solum verbum, P O S T S E X. Itaque ex hoc cogitans se post sex dies moriturum, ipsis transactis, sex hebdomadas, deinde sex menses postremò sex annos computans, mortem infallibiliter expectabat, atque ad eandem se deuotè preparabat. Sed, ecce, sub finem sexti anni, dum mortem sollicitus præstolatur, diuino nutu Imperator eligitur. Quin etiam hic Deo deuotus Imperator sororem suam in coniugium dedit sancto Stephano Hugarie Regi, hoc pacto eandem gentem quam arctissime Christo constringens. Ac sic videlicet tandem, plenus per omnia operibus bonis, feliciter migravit in cælum pridie Idus Iulij, anno Christi millesimo vigesimo quarto, cum regnasset annis viginti duobus.

*Habet mira-
bilem visio-
nem.*

*Migrat ad
Dominum.*

VITA S. RAINELDIS VIRGINIS

*& Martyris, sororis sanctæ Gudulæ, ex ea quæ
est apud R. P. Surium.*

XVI. I V L I I.

BEATISSIMA Raineldis, nobilissimis orta natalibus, patrem habuit VVitgerum, cui coniunx fuit Amelberga, cum primis nobilis & illustris, non minus moribus quam corporis pulchritudine conspicua. Qui VVitgerus cum tandem sacre religionis habitum induisset, coniunx quoque eius Amelberga à S. Autherto, Cameracensi Episcopo, sacrum accepisset velamen, Christoque se totam dedicasset, manserunt pleræque facultates eorum Raineldi, & sorori eius Gudulæ. Quibus cum permulti potentes homines molesti essent, & eas procarentur, & ipsæ quoque ad eundem beatum Authertum confugerunt, Christumque Sponsum expetentes, sacro velamine ab ipso donatae sunt. Igitur sancta Raineldis,

*S. Raineldis
genus.*

*Accipit sa-
crum velamē
à S. Auther-
to.*

præ

præclara Christi virgo, sicut ab ineunte ætate bonis moribus sese componere, castitati studere, diuinis operibus sedulam nauare operam contenderat, ita iam totis viribus eò conuolvens, incredibile memoratu est, quãta se affecerit inedia, quã affiduis ieiuniis & orationibus corpusculum suum maceravit. Nunquam à Dei laudibus promēdis eius cessabat lingua, non diebus, non noctibus à psalmis, hymnis, canticisque spiritualibus, vel colloquiis diuinis vacandum sibi putabat. Erga pauperes Christi semper sollicita & attentata erat, quemadmodum eos vestiret, & alimentis reficeret, & ne quare indigerent miseri, summo opere curans.

SERVIS & ancillis suis sæpius ipsa seruebat, quàm illorum ministeriis vteretur, ita vt etiam illis recumbentibus officiosè inferuire non recusaret. Ad nudum corpus vtebatur cilicio. Quin etiam cum in dies magis ac magis carnem edomando, spiritum roboraret, nudis semper pedibus virgo tam nobilis & tenera incedebat. Cibum vix vnquam, nisi semel in die, capiebat, idque parcissimè, modico pane hordeaceo, & aqua contenta. Lectū sericis panis, & magni pretij operimentis instratum, vt habet nobilium consuetudo, plane respuebat, in cinere & cilicio se ponere gestiens. Ac denique, cum nihil præter Christum habere concupisceret, cum sancta sorore sua Gudula Lobienſe cœnobium adiit, beatissimo Petro, Apostolorum Principi, omnia sua oblatura. Et quidem pulsans fores monasterij, audiuit à Fratribus loci illius, ex quo die fundatum esset illud monasterium, nunquam licuisse feminis in illud ingredi. Quod & vbi sancta virgo Gudula audiuit, inde recessit. At verò sorore eius Raineldis, pro templi foribus se prosternens, omnipotentem Deum tres continuos dies, nihil interim edens aut bibens, piis precibus & lacrymis pulsare non destitit, donec ille, qui nunquam deserit sperantes in se, signa potentia suæ mirabiliter declarauit. Nam ecce tertia nocte, cunctis Fratribus quiescentibus, ostia monasterij diuina virtus aperuit: & nullo mortalium manus admouente, signa suos dedere sonos.

EXCITANTUR Fratres, concurrunt vndique, sanctam virginem in crucis forma coram imagine Saluatoris prostratam cernunt. Atque ita scilicet honorificè, & cū multa deuotione ab eis suscepta, animi sui propositum illis explicauit, & * Sanctas, cum quinque villis ad eas attinentibus. B. Petro Apostolo donauit, vt per eū ad cæli palatia introduci merere-

Solicite seruit pauperibus.

Recubat in cinere & cilicio.

Orat tres dies continuos sine cibo.

Offert sua cœnobio Lobienſi, sic proficitur videri sanctam Ierusalem.

tur. Inde autè accepta benedictione à Patre monasterij & Fratribus, inanis gloriæ & humanæ laudis fumos vitare, & maioris certaminis cursum cōficere volens, ad sanctam quoque ciuitatem Ierusalem, vno tantum famulo, vnaque ancilla contenta, profecta est vbi biennio singula quoque loca, in quibus Saluator versatus fuerat, periuſtrauit, haud secus quã si ipsum Dominū in corpore præsentem haberet. Delectabatur autè eo labore, & omnino, tanquam vberimis refecta epulis corpus suū, quantum humana imbecillitas ferre poterat, ita excruciebat, donec tandè septennio euoluto, pretiosissimis aucta Sanctorum reliquiis, parte quadam sepulcri Domini, & ligni crucis, vestique beatissimæ matris Dei, aliisque multis, ad patriam reuertitur. * Sanctas ingreditur, à familia & cunctis loci eius indigenis, cum summa exultatione excipitur. Deinceps verò ita vixit, vt humanū modum excedere videretur, scilicet velut in ecclasi posita, terrenis omnibus proculcatis, cælestibus inhiās, miraculis quoque & virtutibus coruscans, rerum diuinarum vt plurimum contemplationi vacabat.

SED ecce interea temporis, cum iam propter hominum flagitia Dominus Barbaros sœuire permitteret, illi in Gallias irruentes, magnam Christianis cladem attulerunt. Qua in rerum perturbatione aliis se in specus, aliis in montium cœternas abdentibus, nobilioribus verò & potentioribus in municipia & fortissima castella se recipientibus, hæc Christi virgo adduci non potuit, vt locum, in quo diem claudere extremum constituerat, desereret. Irruentibus ergo Barbaris, virgo Christi cum Grimoaldo Subdiacono, & Gundulpho ministro, more suo ad preces confugit, & coram altari, in æde beatissimi Quintini Martyris, in crucis forma se prostravit, cum tandem illi instar immanissimarum beluarū arreptis primum capillis, eam circūquaque trahebant, fustibus & flagellis eam cadentes, deinde etiam compellunt vt ceruicem extendat: atque sic capite cæsa, ad Christum euolauit. Porro beatus Grimoaldus Subdiaconus itidè capite plexus est: Gundulphus verò vitam finiuit tribus in eius cerebrum adactis clauis. Et quidem cæde peracta, volebant satellites satanæ, tēplam inflammare, & cum illo pariter sanctos Martyres comburere: sed meritis beatæ Raineldis impediti, nullo modo id consequi potuere, coactique sunt, re infecta, cum ignominia abire. Cæsa est autem Christi sponsa Raineldis, cum duobus sociis, decimo septimo Calendas Augusti.

Redit in patriam cū multis sanctorum reliquiis.

Inuaditur Gallia à Barbaris.

Ab ijdem S. Raineldis crudeliter occidatur, vna cum duobus sociis.

VITA S. ALEXII CONFESSORIS
eximij, ex ea qua est apud Meaphrastem.

XVII. IULII.

S. Alexij pa-
terisissimi pa-
rentes.

FVIT vir pius Romæ, nomine Euphemianus, Archadio & Honorio Imperatoribus, Senator magnus, cui tria erant seruatorum millia. Nullos autem susceperat filios, quoniam uxorem habebat sterilem: optimusque hic erat vir. Ternas domus suæ mensas instruebat, pro viduis, & pupillis, & peregrinis, & pauperibus, & ægrotantibus. Ipse verò hora nona cum monachis peregrinis panem edebat. Et si quando minus in pauperes benignus & misericors existisset, prostratus in faciem suam dicebat: Nō sum dignus qui ambulem in terra Dei mei. Cui erat uxor Aglais nomine mulier similiter fidelis ac timens Deum, & erga pauperes itidem benigna & liberalis. Quæ cum esset sine liberis, Deum orabat ut sibi filium largiretur. Et recordatus est eius Deus, largitusque est ipsi filium. Et baptizauerunt eum, imposueruntque illi nomen Alexio: quem & cum sex esset annorum, mox Grammaticæ rudimentis imbuendum, & historiæ deinde Ecclesiasticæ cognitione, atque arte Oratoria erudiendum curarunt, ita ut euaserit doctissimus. Verum cum adoleuisset; Matrimonio, inquit Euphemianus ad coniugem suam, coniungamus charissimum filium nostrum, sicque puellam regij sanguinis ei desponderunt, & coronarunt eos in templo. S. Bonifacij, adhibitis venerandis Sacerdotibus, totumque diem hilariter usque ad vesperam transegerunt. Tunc verò Euphemianus, Ingredere, inquit, fili ad sponsam. Qui in thalamum ingressus, cum eam in sella sedentem inuenisset, anulum suum & caput baltei in velo purpureo inuoluta ei tradidit. Accipe, inquiens, hæc, atque serua, & Deus erit inter me & te, donec illi placebit.

Sponsam nobilissimam relinquit ipsa nocte nuptiarum, ut seruiat Christo.

Venit Edessam in Mesopotamia.

Et quidem in cubiculum suum ingrediens, ex propriis diuitiis sumpsit, ad portum verò deinde descendens, nauem inuenit, in quam conscendens, Laodiceam peruenit: simulque cum rursus egressus esset e nauis, reperit agalones, quibus se itineris comitem adiunxit, donec Edessam Mesopotamiæ urbem peruenerit. Hic verò omnia bona sua mox vendidit, pauperibusque distribuit. Post quod vestimentis vilibus indutus, & in vestibulo templi Domini nostri Dei genitricis manens, quidquid accipiebat, id simul egenis senibus nutriendis impendebat. Pater autem interea, cum post nuptiarum diem filius

non

non inueniretur, omnes ferè seruos ad eum quærendum dimisit. Quorum è numero cum quidam Edessam peruenissent, ei minimè ab ipsis cognito eleemosynam dederunt. Ipse verò agnouit eos, & gratias egit Deo, qui se dignum fecisset, ut eleemosynam à seruis suis domesticis acciperet. Et serui quidem redeuntes, domino suo nunciauerunt, se filium eius non inuenisse. Alexius autem, cum decem & septem annos in vestibulo ædis Domine nostræ Dei genitricis transegisset, Deoque gratus esset, ecce imago ipsius beatæ Virginis sic ædis cultodem est allocuta: Introducito huc virum illum Dei (Alexium designans) dignus est enim regno cælorum. Verum introductus, cum celebris omnibus fieret, ipse, ut humanam gloriam fugeret, Tarsum Ciliciæ ad sancti Pauli templum magis ire decreuit, ubi nemini notus foret.

Ignotus accipit eleemosynam à ministris patris, ut aquam pauper.

IAM conscenderat nauim: sed ecce vi tempestatis appulit Romam. Itaque, Viuit, inquit, Dominus Deus meus, non erociquam grauis, sed domum patris accedam, cum sim omnibus ignotus. Cum igitur patri è magno palatio, multis comitantibus, redeunti occurrisset; Serue, inquit, Dei, benignitatem exerce in me abiectum & pauperem, & Deus sanctus benedicet temporibus tuis; cum mox Euphemianus, filij sui vnigeniti recordatus, circumstantibus seruis suis, Et quis, inquit, ex vobis huic pauperi vult deseruire, & liber erit omnibus diebus vitæ suæ? Ac deinde, Eum, inquit, in vestibulo domus constituite, ut quotiescunque ingrediar & egrediar, illum videam: nullaque eum re mensæ meæ fraudate. Verum cum vespera aduenisset, & silentium esset; quidam è seruis cum valde affligebant, alij alapis eum cædebant, alij vellebant capillum, alij sordes in caput eius effundebant. Ipse verò hæc diaboli operâ fieri considerans, omnia patienti & læto animo sustinebat; cum tandem quadam die, cum Pontifex sacra faceret, & Sacrificio Imperator quoque interesset, audita est vox diuinitus dicens: Venite qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Quamobrem timor & admiratio cunctos inuasit, & ceciderunt in facies suas, clamantes, Miserece nostri Domine. Quin etiam secundo die clarè audita est vox ex altari, dicens: Quærite virum Dei, & orabit pro Roma, & res prospere cedet, die autem proximo è corpore egredietur.

Fragiens frivolem hominum, sciis appellat Romam.

In domo patris natus quæ ignotus agens, multas sustinet iniurias.

ITAQUE eo die summo mane, omnes in sancti Petri templum conueniunt, ut intelligerent vbinam vir ille Dei esset; cum rursus arcanæ vocis monitu dictum est, ut in ædibus

R

Euphe

*De egritudine
et caliditate.*

Euphemiani viri Dei conquirent. Tum vero sacratissimus Imperator ad Euphemianum, Tantum, inquit, munus domi habes, & nobis id non significasti? Atque interim vir Dei, cum sciret vitæ suæ finem appropinquare, Affer huc, quæso, inquit ministro, chartam & atramentum. Scripsitque totam vitam suam, & arcana quæ inter se & patrem ac matrem sponsamque suam intercesserant, ut à parentibus agnosceretur. Decreuit igitur Imperator, ut Euphemiani domus peteretur, ibique vir Dei quaeretur. Euphemianus autem seruis suis iussit, ut ad suscipiendum Imperatorem domum ornarent, & scamna sellasque disponderent. Sponsa quoque stans in solario, spectabat quid sibi vellent ea perturbatio, & quæ dicerentur ac fierent. Tum vero Alexij minister ad Dominam suam, Num, inquit, hic pauper est vir Dei? Magna profecto & præclara signa in ipso conspicio. Quolibet enim Dominico die sancta mysteria suscipit, cibusque eius tenuis, & potus duæ sunt aquæ vnciæ. Ad hæc, quidam è seruis valde affligunt eum, nonnulli alapis cædunt, alij vellunt capillos, multi sordes in caput eius effundunt, quæ ille omnia perfert æquo animo. Atque interam Euphemianus accedens, Alexium, cui neque vox, neque auditus erat, alloquebatur, resectaque eius facie, tanquam Angeli splendidam vidit: quem etiam cum defunctum esse, & chartam manu continere animadvertisset, conatus est eam tollere, sed non potuit. Itaque veniens ad Imperatorem, Inuentus est, inquit, quem pietas vestra conquirat, sed cessit è vita, & chartam manu tenet, quam nobis dimittere non vult.

*Magna eius
sanctitas &
abstinentia.*

*Splendet eius
facies post
mortem in-
ter Angelos.*

*Ex scripto,
quod defunctus
eius manu te-
nebat, cognos-
citur tota
vita eius his-
toriam.*

Tunc vero Imperator lectum in medio secreti cubiculi sterni iubet, in eoque ipsum collocari. Pontifex autem & Imperator consurgentes, ceciderunt in facies suas, atque dixerunt: Da nobis chartam, ut videamus qui sis, & quid sibi velint ea quæ in charta conscripta sunt. Et confestim chartam ipsis tradidit, quam Aëtio sacrosanctæ Ecclesiæ Cancellario legendam dederunt. Et quidem, dum legeretur, magnum est silentium consecutum. Verum cum ad eum locum peruentum esset, ubi de parentibus, deque sponsa fiebat mentio, & quemadmodum ipsi anulum aureum, & baltei caput in velo purpureo conuoluta tradidisset, tunc Euphemianus excitatus, canos diuelleret, & cursu ad venerabile corpus contendere, atque illud complecti, & magna cum afflictione osculari cepit. Idem autem vel multo maxime fecere & sponsa, & mater. Porro Pontifex & Imperator iusserunt lectum circumgestari: sed populus

pulus ita premebat, ut moueri non posset. Et quidem iussit Imperator ut aurum argentumque projiceretur, quo populus ad colligendam pecuniam diuerteret: verum nemo fuit qui aurum curaret, sed omnes ad venerandas reliquias concurrebant. Si quis enim eas tantum vel deuotus adspiciebat, ab omni malo liberabatur. Surdi audiebant, muti loquebantur, mundabantur leprosi, dæmones fugabantur: sicque sacras reliquias in S. Petri templum gestarunt, ubi diebus septem ei iusta, parentibus & sponsa presentibus, celebrarunt. Imperator quoque arcam è marmore & smaragdo faciendam curauit, atque in ea corpus sanctissimum posuit.

*Scupèda fuit
ad sacrum eius
corpus mira-
cula.*

VITA S. MARINÆ, EX IO. MAL- donato Hispano.

XVII. I V N I I.

MARINA in Græcia nata, patrem habuit monachum, qui defuncta vxore, filiaque Marina propinquo commendata in monasterium secesserat. Hunc abbas post aliquot dies ab induto cucullo sollicitum mœstumque cernens, interrogauit, unde illi tam crebra suspiria. Qui respondit, filium se in mundi fluctibus reliquisse, cuius de vita sollicitus, prorsus intabesceret. Non ausus est vir bonus filiam fateri, ne non admitteretur. Abbas morem cupiens gerere monacho, quem bonæ mentis esse compererat, eius filium fieri monachum, permisit. Ita Marina sexum virili habitu mentita, cœ nobitarum in sodalium cooptata est, Marinusque appellata. Profecto fuit in ea tanta morum vitæque integritas, tanta humilitas, ut in ore omnium esset. Mortuo patre, cuius ad arbitrium semper vixerat, omnibus cepit se summittere, nulli non parere, omnem vltro laborem subire. Igitur cum ad lignandum frequentissime mitteretur, & interueniente nonnunquam nocte bonus Marinus diuersorio cuiusdam Pandochei sua non sponte vteretur, maximum sui nominis monasteriique dedecus incurrit. Erat Pandocheo filia facie præstanti, quæ non repugnans à milite compressa, cum vterum dissimulare non posset, Marino crimen impegit. Abbas Marinum fatentem crudelissime flagellauit, eque monasterio protrusit. Ille triennium iacuit ante ianuam in puluere, frustulis ac panis miculis victitans. Puer trimus ei veluti parenti traditur, quem eodem in puluere biennium aluit, omnique cura fouit. Tandem abbas omnesque monachi

*S. Marina
pater in mo-
nasterium se-
cedit.*

*S. Marina in
Monachorum
conobis coe-
ptata Mari-
nus appella-
tur.*

*Eicitur ab
abbate de mo-
nasterio.*

R 2 patien

*Admiratio
inter mona-
chos.*

patientia Marini victi, in monasterium cum puero reducerunt. Vbi ministerio ruderum egerendorum admotus, vitam perpetuo in labore duxit, ac finiuit. Iussus tamē est cum diem obiit, procul à cœnobio sepeliri, quòd nondum exacto tēpore, quod erat pœnitentiæ dictum, abbas, decessisse, cōtenderet. Sed cum à monachis de more cadaver lauaretur, apparuit esse fœminā. Quod ad eò monachos vertit in admirationem simul & mœrorem, volentes secum, quòd virginem sanctam immeritò afflixissent, vt sublatis continuò clamoribus, intra ecclesiam loco decenti sepelierint. Puerpera mendax à malo dæmone vexata, non prius valuit fugere cruciatus, quàm ad sepulchrum virginis Marinæ se ream peregit.

VITA S. PHILASTRII EPISCOPI
Brixienſis, ex sermone sancti Gaudenti j eius successoris.

XVIII. IULII.

*Est sermo ha-
bitus in eius
anniuersario.*

*S. Philastrius
verus filius
Abrahæ.*

CHARISSIMI, nos hodie memores promissionū Christi, honorem debitum beato Patri nostro Philastrio, tamquam verè viuenti, deferimus. Est enim verè Patriarcharum filius, & socius in fide, & æmulator conuersationis. Omnes enim, inquit ille, illi viuunt. Et quidem legitimum eum esse filium beatissimi Abrahæ, nemo sanè dubitabit. Credens videlicet Deo fide plenissima, exiit & ipse de terra sua, & de domo patris sui, & sequebatur verbum Dei ab omnibus seculi impedimentis exutus; quare & citò assequi meruit, quod sequi studuit expeditius. Exercens continentiam singularem, peruigil in scripturis sanctis, Dei sapientiam concupiuit, portionem suam Christum reputans Dominum, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ cælestis absconditi. Quibus cum repleuisset desiderium suum, desideriorum cælestium vir, & per impositionem manus presbyterij dispensator diuini sermonis electus, negligere gratiam Dei omnino passus non est: sed circumiens vniuersum penè ambitum Romani orbis, Dominicum prædicauit verbum, Pauli Apostoli idoneus imitator existens. Sancto enim Spiritu plenus, non solum contra Gentiles atque Iudæos, verum etiam contra hæreses omnes, & maxime contra furentem eo tempore Arrianam perfidiam magno fidei vigore pugnavit, ita vt etiam verberibus subderetur.

*Acriter præ-
liatur contra
Arrianos.*

IN Mediolanensi quoque vrbe idoneus olim custos fuit Domini gregis, Arriano repugnans Auxentio, priusquam

beatus

beatus eligeretur Ambrosius. Romæ etiam non exiguo tempore moratus, multos & publica & priuata disputatione lucratus in fide est. Sed neque per vicos & castella diuersarum præteriens regionum, prædicare verbum Dei vnquam destitit. Post quos scilicet circuitus animarum salutare, Brixia eiuſmodi quondam, sed cupida doctrinæ, promeruit; scientiæ quidem spiritalis ignara, studio tamen discendi laudabilis. Et quidem excidit continuò imis ab stirpibus horretem syluis diuersi erroris dumū bonus agricola, & aratro doctrinæ pronus incumbens; inuertit crudam totis viribus terram, squallentemque humum sulcis assiduis in noualia fecunda conuertit, affatim semina vitalium mandatorum gremio eius insinuans. Plantauit quoque vineā, cuius lætaretur ex fructu, quoniam vinum lætificat cor hominis. Oleas etiam pacis agrestibus indidit oleastris, & asperitati pomorum syluestrium germina pinguedinis ac suauitatis inseruit, vt haberet Apostolicus vir aliquem in vobis fructum, sicut & in ceteris gentibus. Et iste quidem consummati operis nunc apud Deum fructibus gratulatur: nam dignus est operarius mercede sua, & laborantem agricolam oportet primò de fructibus sumere. Ego autem minima eius pars omnibus votis exopto, vt agrum bene à Patre constitum, & non satis idonea successione susceptum, quoquo modo tueri præualeam. Certè zelum fidei eius, & magnitudinem laborum paulo antè perstrinximus.

*Post varios
discursus præ-
dicationi per
regiones, sub-
sistit Brixia.*

*Nota aetatem
Auctoris.*

SED & iam simul quoque reminiscamur, charissimi, vehemens ille ardor animi quantam tamen possederit in sanctis moribus lenitatem; illa celsitudo scientiæ quanta fuerit humilitate sublimis; illa cælestium rerum peritia quam fuerit ignara terrestrium. Erat enim humanæ gloriæ nescius, & acer diuini honoris exactor, non quærens quæ sua essent, sed quæ Iesu Christi, Amicitias seculi, & officia mundana contemnens, seruitio Dei iugiter adhærens, inter humana colloquia iugiter erat occupatus: nimirum ibi cor eius erat, vbi erat thesaurus. Sed & illud etiam quale est? Nimirum cum operosa quæque huius seculi ac pretiosa despiceret, futurarum tamen rerum patiperes venditores misericordi ambitione profusus empor augebat. Parum scilicet computans, quòd professus egentibus largiretur. Ad hæc etiam erat irâ breuis, indulgentiâ facilis, patientiâ supremus, humanitate deuincens, in corripiendo districtus, in relaxando absolutus, liber in agendo: omni ætati & conditioni & sexui stupenda benignitate com-

*Inter homines
verſant, i. m-
per tam est
intèius L. C.*

*Singularis
dms benigni-
tas & humi-
litas.*

munis, ac tum humilibus quibuscunque coniunctior. Ipse quoque in illo habitu vestium tota erat vilitate mundissimus, gratus sine industria, contemptibilis sine fuco, & planè, qui, ipso nil curante, mentis eius panderet puritatem. Atque hæc quidè pauca de virtutibus hominis Dei breuissimo sermone memorauit: ne dies iste, quo ad superna migravit beatus Philastrius, patronus noster, cuius hodie festa celebramus, tristi silentio in glorius præteriret. Nam etsi multa meritorum eius præconia, quatuordecim iam per annos solennitatis huius cultum renouans, auditui vestro intulerim, plura tamen semper, quæ prædicari adhuc possunt, intacta perspicio. Porro quinto decimo Calendarum Augustarum exiit hominem, & migravit ad eum quem dilexit.

*Obdormis in
Christo.*

VITA S. FREDERICI EPISCOPI VL-
traiectensis, & Martyris, ex ea quæ est apud
R. P. L. S.

XVIII. I V L I I.

*S. Frederici
clarum ge-
nium.*

SANCTVS Fredericus, natione Friso, nobilis fuit genere, sed & nobilior sanctitate. Is in primis ætatis initiis ludos pueriles prorsus respuebat, ad Ecclesiam semper prompta animi alacritate properans: vbi etiam quicquid lectum aut cantatum esset, intentis auribus accipiens, domum reuersus, matri suæ, si quid intellexisset, referebat. Quæ res lætitiâ magnam matri attulit, adeò vt, inuito patre, eum primò Patribus quibusdam literis humanioribus, deinde etiam, cælesti visione admonita, sancto Ricfrido, Traiectensis Ecclesiæ Antistiti, ecclesiasticis disciplinis accuratè commendarit instituendum. Hic sane, etiamnum adolescens, si quem intra domum Dei, risu aut iocis dissolutum vidisset, blandè suauiterque admonebat: multos quoque necdum originis culpa absolutos. Catechesi instruebat. Atque ita primò Subdiaconus, deinde & Diaconus est ordinatus. Sed & cernens Ricfridus Episcopus tot eum virtutibus instructum, iussit eum secundum à se locum obtinere, Sacerdotio eum initians, quamuis inuitum. Porro Ricfridus Antistes, vir omni bonitate conspicuus, leui correptus febris, iam multa ætate grauis, non multo post terræ reddidit corpus, cælo spiritum.

*Eius sancta
adolescensia.*

*Ordinatur
Sacerdos.*

At verò interea Ludouicus Rex, Caroli Magni filius, in quandam Rheo propinquam urbem peruenit cum Iuditha

con

coniuge sua * consecranda: quam scilicet, ne ab Episcopis anathemate feriretur, in Galliis apud se retinere non audebat. Qui Ricfridi obitu comperto, per Legatos mandauit Traiectensis ecclesiæ senioribus, vt Fredericum sibi Episcopum deligerent, & electum cum honore ad ipsius palatium adducerent, nesciens iam omnes Traiectenses id quoque antè decreuisse. Sed vir Dei constanter se tanto proclamat honore indignum. Missi sunt ex palatio Regis viri potentes deuotè: cum ille confestim surrexit, dicens, non esse Regis iussa negligenda. Sperabat tamen se apud Regem effecturum, ne Traiectensibus, tanquam indignus, Episcopus daretur: vnde & sic eum alloquitur: Precor, inquit, Domine mi Rex, ne istis assentias in eo quod postulant, sed eligant, te iubente, sanctiorem aliquem: & ego, si id feceris, quicquid iure hæreditario possideo, libens tibi tradam. Quæ illi prolixè prosequenti, Rex nihilominus per nomen Christi adiurato pedum tradidit, & coram se Episcopum ordinari præcepit.

** Consecranda
da fuit pro
exsecranda:
vt 4. Reg. 21.
benedixit, pro
malcd. xii.*

*Eligitur Epi-
scopus Vltra-
iectensis.
Offert omnia
sua Imperato-
ri, ne sit Epi-
scopus.*

VENTVM iam erat ad alteram lucem, cum eum coram Episcopis, qui aderat, sic Imperator est allocutus: Est, inquit, charissime insula VValacrana, in qua (proh dolor!) passim sibi matrimonio iungunt neptes suas, aut etiam, quod deterius est, sorores, vel ipsas quoque matres. Ibi, quod antecessores tui excolere non potuere, tibi in primis erit absoluendum. Quibus ab Imperatore dictis, vir sanctus ingemuit, aitque ad illum: Grauius quidem me obstringis, Domine Imperator, sed, quæso, dic mihi: num salua tua gratia facturus sum quod hortaris? Tum Imperator, Non solum, inquit, salua mea gratia, sed, si volueris, me quoque in ea re adiutorem habebis. Mox vir sanctus, plenus Spiritu Dei, ad Imperatorem se inclinans, ait: Dic mihi, oro, Domine Imperator, si sit edendus piscis, à capite ne, an à pedibus incipiendum est? Tu ergo, mi Domine, stare te existimas, sed quamuis grauem iam ruinam feceris, vide tamen ne grauius cadas. Habes coniugis loco Iuditham tibi sanguine propinquam, Guelphi Bauarorum Ducis filiam: quam si non repudiaueris, & dignam Deo egeris pœnitentiam, iam antè prædico tibi imminere regno tuo immane excidium.

*Dextarum
reprehendit
Imperatorem
pro suis scele-
ribus.*

*En impedi-
mentum ma-
trimoni: qd
con sanguina-
tate.*

Quæ cum diceret vir sanctus, & multi etiam Pontifices eius sententiam confirmarent, neque ea tamen Imperator, ita vt par erat, animaduerteret, rursus vir Dei sic eum compellauit: Nos quidem, Domine Imperator, si tibi peccatum

R 4 tuum

*O utinam haec
attenti lege-
rent omnes
Ecclesie Præ-
lati.*

tuum non indicarem, neque id reprehenderemus, tu ab illo te non renocares, nec conuiteris redire ad vitam, nosque una tecum propter silentium nostrum æternis ignibus addicemur. Et ecce, vix sermonem beatus Episcopus absoluerat, & Imperator erubescens ad tempus doluit, defixisque humiluminibus, Peccaui, dixit, & deflexi à recto itinere: quod à me perperam gestum est, corrigam, sicque cum ceteris Pontificibus Imperator beatum virum vocauit ad prandium, ac deinde cum summo honore à se Traiectum dimisit. Mansit autem in eodem castello diu satis, populum docens, ita ut, quicquid illuc vetusti erroris relictum erat, diuinis eloquiis extirparit. In præstandis eleemosynis largus, visitabat infimos, nudos vestiebat, cunctis se affabilem & amabilem exhibebat, vigiliis & orationibus perpetuo sese oblectans. Quicquid etiam in muris templi, Fratrum domiciliis, & in parietibus collapsum fuerat, instaurauit.

*Præclarè ad-
ministrat vir
sanctus suum
Epis. opatum.*

CAETERVM diocesim suam visitare cupiens, conscensa nauis, ad insulam supradictam VValachranam primum iter intendit. Egressus in terram, ad Ecclesiam se contulit, iubens interim in aprici gramine campi suum figi tentorium. Quem ut eius insulæ habitatores conspexerunt, multi, quibus sanior erat mens, undique ad eum confluere, & eo, quo par fuit, honore excipere cœperunt: porro alij ipsi, quæ ante diximus, polluti flagitijs, iam arma aduersum eum expediebant, aiebantque, se, si quid ipsis molestiæ attulisset, illum planè trucidaturos. Interim Episcopus cum Clericis in Ecclesia Deum rogabat gemitibus inenarrabilibus. Nec despexit Deus preces. Proxima enim luce, illo cum Clericis de Scripturis diuinis colloquia miscente, ex pagis undique ad eum accurrere permulti, ex animo petentes veniam, & dignam se acturos pœnitentiam pollicentes.

*Mix mutan-
tur & pœnitent
ab eo errant
veniam.*

Quod postquam cunctis deuotis animis fecerunt, agendamque pœnitentiam suscepere, vir Dei aliquot dies mansit illic, docens illos ea quæ Dei sunt. Quare & Imperator ubi didicit omnia prospere celsisse beato viro, nihilque in ea insula diaboli erroris relictum, non ausus fuit diuinius apud suam Iuditham illic hære, sed in Gallias proficiscens salutauit eam, & dixit: Hunc nobis in nostro negotio aduersantem Episcopum si potes aut vllas flectere precibus, aut muneribus extæcare, ne id, quæso, intermittas.

*En dispensa-
tio. em. Pu-
palem super*

Et illa quidem fecit ut erat iussa. Sed cum ille sæpe recusaret, idque sine Pontificis Maximi & aliorum Præfulum iudicio

cio fieri non posse assereret, Imperatrix, amore infano obcæcata, etiam iniussa secuta est Imperatorem, multisque nominibus Deo charum Pontificem accusauit, iam animo pertractas, qua eum posset ratione quandoque tollere è medio. Porro per id tempus Sacerdos Dei Odulphus, vir sanctissimus & nobilis genere, ex Oreschot natali solo diuinitus euocatus, Traiecti confederat. Quo adiutore sanctus Episcopus Fredericus Frisones quoque ea tempestate Sabellij Arrijque hæreses, quasi ab inferis excitantes, post multos sudores ad Catholicam fidem tandem reuocauit. Atque interea Imperatrix non contenta, ut fertur, cum Imperatore præter fas concumbere, etiam Bernardum quendam, quem à sacro fonte Imperator susceperat, adulescentem Deum timentem sæpe ad fœdam secum explendam libidinem prouocabat: quo fiebat, ut crebra, eaque varia & inania inter ipsos colloquia haberentur, quæ tandem adeo feruntur iuuenis animum corrupisse, ut cum Imperatrice Iuditha dormierit. Sed longum est omnia prosequi sigillatim.

AGENTE Pipino ex Irmingarde filio, Iuditha per Episcopos in monasterium truditur, quod factum atrociter statim vlciscitur Imperator. Accurrit Gregorius Pontifex Romanus, dure Imperatorem obiurgat, veniam petenti, ieiunium & pœnitendi formam præscribit: quem ad vomitum redeuntem filij primo vnanimi consensu includunt: inde solus Ludouicus collectis Francis inchoata vix dum pœnitentia liberat. Tum vero Imperator furere, & Iuditham rursum ad se aduocare. Quare beatus Episcopus Fredericus, cernens induratum esse Imperatoris pectus, per epistolam ei significauit, nisi resipisceret, se illum excommunicatum: quæ & causa ei necis fuit. Siquidem Imperator, in Gallias proficiscens, profanam Imperatricem apud Rhenum reliquit, ut sancti viri eadem acceleraret, ac deinde ipsum incunctanter sequeretur. Quare & duos ipsa subornat iuuenes superbos & cupidos: qui sanctissimo viro eorum scelus ante edocto, quasi aliud agentes, absoluto Sacrificio, lethalia vulnera intulerunt. Quæ dum ille, quibus poterat viribus, comprimit, ne sanguis & intestina effluerent, quousque licet illi properè possent abscedere (ô diuinum animum!) conuocato prius ad se suo Capellano, quem in partem iusserat secedere, deinde & vniuerso Clero, viuus tandem in tumultum intrauit, Psalmodias, quæ in funere cantari solent, ipse inchoans. quod factum est anno 838.

*impedimentis
matrimonij.*

*Vide hæc plenius in ipsa
uita S. Odulphi xij. lunij.*

*En quomodo
peccata sua
habet peccatū.*

*Commoetur
caum
terra.*

*Subornantur
qui sanctum
virum cruci-
dent.*

*Viuus ingre-
ditur sepul-
crum.*

VITA S. ARSENIÏ EREMITÆ, PRÆCE-
ptorū Honorij & Arcadij Imperatorum, ex ea
quæ est apud R. P. L. S.

XIX. I V N I I.

S. Arsenij
genus & præ-
clara erudi-
tio.

En quanta
soleat esse cu-
ra educando-
rum libero-
rum.

Constituitur
pedagogus fi-
liorum Im-
peratoris.

AD MIRABILIS Arsenius patriam habuit Romam ve-
terem, Græcæ autem fuit disciplinæ particeps non medio-
criter, sed qui per omnes artes ingressus, peruenerit vsque ad
summum. Atque hæc quidem in iuuentute; postea enim diui-
nitus inspiratæ Scripturæ totum se dedicat, & ei vni nauat o-
peram, vt qui præter vitam puram & generosam, generosam
quoque voluerit habere doctrinam, propter quod & Diaco-
nū eum ordinauit Romana Ecclesia. Arque erat quidem aper-
tè hic Arsenius insignis in sacro Ordine dignum vnguenti
receptaculum. Postquam autem Theodosius, qui post Valen-
tem illum impium vir maximè pius ad sedem conscendit Im-
perij, de suis liberis multum sollicitus, idoneum eis quæreret
curatorem & magistrum, quin & huius rei gratia scripsisset ad
Gratianum, qui tunc veteris Romæ tenebat dominatum, is au-
tem Ecclesiæ Romanæ Præfuli (Papam eum solent vocare) ne-
gotium commisisset: inuentus est tandem is qui omnino nole-
bat inueniri, mundo autem & mundi splendori fastuque vale-
dixerat, diuinus iste Arsenius. Persuadent itaque ei vel nolenti
viam ingredi.

IT A peruenit scilicet ille ad hanc urbem Regiam ad Impe-
ratorem. Qui primum quidem Deo egit gratias, qui eius vo-
luntatem noluerit esse irritam, deinde, cum suos adduxisset
liberos, magno eos commendat Arsenio. Et post hæc, inquit,
tu eris potius pater eorum quam ego: atque omnino eos ma-
gni tui ingenij committo excellentiæ, Deum inspectorem &
testem simul adducens, vt ij mihi tales per te euadant, vt gau-
deam inculcata eorum educatione, & Deo gratias inde agam.
Ceterum & hoc quoque tuo animo insideat: propterea enim
hæc tibi mando his præsentibus. Nolo tuam virtutem, atten-
dere Imperatoriam eorum dignitatem, aut tamquam filios
meos respicientem, eis metum non incutere. Volo enim eos
tibi morem gerere tamquam patri germano. Quod si quid
præter hæc fecerint, quod absit, ipsi se insimulabunt, vt qui
sunt à nobis passuri, quæ cordi sibi non erunt. Sic dixit, & scho-
læ literariæ domum iubet esse prope suum cubiculum, vt sic
eos frequentius conueniens, solocordiam, quæ iuuenes sequi
solet,

solet, repelleret. Arsenium autem maximo apud se dignatus
est honore, quippe qui primum cum esse decreuit ex ordine
Senatorio, & patrem insuper non solum filiorum suorum,
sed suum quoque esse & nominari. Diuinus itaque Arsenius,
acceptis filiis Imperatoris, qui vocabantur Archadius & Ho-
norius, de eis summè erat sollicitus, aliquando quidem eos
excipiens magnificis Græcæ doctrinæ epulis, aliquando au-
tem, & multo magis, scripturarum, quæ cum delectatione
habent etiam vtilitatem, lautis implens ferculis.

SE D interea cum Imperator quadam vice præter spem in
scholam accessisset & sic vidisset quidem pueros in sedibus
confidere, illum autem stare, & cum eis disserere, id non leui-
ter tulit, & verbis grauioribus animum tetigit Arsenij. Et
quis inquit, eos elegit Imperatores, numquid tu, qui etiam
consequenter eis honorem tribuis? Quæ cum dixisset, ab eis
quoque abstulit insignia Imperij, & diuinum Arsenium, vel
inuitum, in throno collocauit. Sed cathedra & ipse thronus,
gloriæque splendor & dignitas grauius Arsenium conturba-
bant, à gloriæ enim fastu alieniorem amabat vitam. Propterea
ergo & precibus vsus est ad Deum vehementissimis. Et pre-
catus quidem est Arsenius, Deus autem surda aure eius pre-
ces minimè præterit. Non paruum aliquod delictum com-
miserat Archadius Imperatoris filius, & quod non mereba-
tur veniam. Itaque flagris eum cecidit castigans diuinus Ar-
senius. Quod cum ille grauissimè ferret, Spatharium quoque,
qui ei ministrabat, incitat, de medio vt eum tollat quibus posset
modis. Sed hæc in animo versans Archadius Deum latere
non potuit, qui erat Arsenij custos fidelissimus. Hæc ergo
duo validissima misit in mentem Spatharij, & Arsenij virtu-
tis reuerentiam, & ingentem metum Imperatoris.

AC C E D E N S ergo arcanū detegit Arsenio, deinde etiam
ei suadet, vt se clanculum è Regia subducat. Tunc & vox
quædam supernè resonat, dicens: Arseni, fuge tumultus, &
salutem assequeris. Quæ cum ille audisset, quæ erant con-
gruentia suæ voluntati, nihil cunctatur, sed statim illas quidem
vestes, & superbum amictum exuit, eum autem, qui pauperi
& inglorio conueniebat, indutus, citò processit ad litrus, na-
uemque nactus (nec id sine Dei numine) quæ parata erat na-
uigare Alexandriam, eam ascendit, & illic seruat quàm ce-
lerrimè. Monasticum verò induit amictum, & sic ad Scetem
(erat autem mons valde excelsus, & quietæ vitæ conueniens)

recta

Summo est lo-
co apud Im-
peratorem.

O vitinā hæc
notent illi tā
indulgētes in
suis liberis.

Castigatus à
viro sancto
Archadius
molitur isse
mortem.

Inductus S.
Arsenius vi-
li amictu fu-
git, & venit
ad Scetem.

*Frustra quæ-
ritur ab Im-
peratore.*

*Tandē inuen-
to, supplicat
Archadius
pro venia.*

*[Voluit fami-
lias per totū
orbem.]*

*Præter alia
in signis, fen-
gularem ha-
bent gratiam
lacrymarum.*

rectâ proficiscitur, seque inserit in numerum Patrum qui illie se exercebant. Atque ille quidem ita se habebat. Cum autem Imperator illius fugam non tulisset silentio, sed multi sæpe ad eum quærendum mitterentur, omnes solitudines, insulæ, speluncæ quærebantur. Nusquam autem apparebat nec inueniebatur Arsenius, Deo eum occultante, atque adeo per totam vitam magni Theodosij latuit Arsenius. Postquam enim post decessum patris Archadius successit imperio, ei significatur vbinam sit Arsenius, & quamnam vitam agat, angelicam scilicet & cælestem, eum certè literis quoque salutatur, quæ magnam habebant submissionem. Præcipua autem epistolæ causa erat insidiarum enunciatio, propter quas etiam obnixè rogabat, & eum placare cõtendebat, donum etiam liberale & magnificum offerens. Hoc autè erat, totius Ægypti vectigalia & honesta causa, vt ea pauperibus ab ipso distribuerentur & sacris monasteriis, quibus deerant quæ erant necessaria. Et sic quidem scripsit Archadius, & obnixè rogauit vt rescriberet.

ARSENIVS verò, ea accepta epistola, rescribere quidè minime annuit, sine scriptis autè ei significauit, Deus, dicens, sit nobis omnibus propitius: pecuniæ autem distributio nequaquam ad me pertinet, qui iam sum mundo mortuus. Denique iam fama magni Arsenij orbem totum peruaserat, adeo vt multi ad eum vndequaque venissent, ipse quoque Theophilus, Archiepiscopus Alexandriæ, rem magnam arbitratus. Et multa quidem eius diuina & varia sunt responsa, assidue tamen maxime hoc ab eo cani solebat; Me sæpe poenituit dixisse, numquam tacuisse. Et rursus illud: Arseni, cur es egressus, quis fuit tuus scopus? huius rei curam gere. Sed & cum aliquando ad eius cellam aduenissent dæmones, multisque afflictionibus eum vexarent, ipse quietè tolerabat, se nihil pati præ se ferens, sed hoc tantum submisit dicens: Ne relinquant me Deus. Qui idem vir insignis cum teneretur amore beatitudinis lugentium, & consolationis quæ est eis promissa, non cessauit omnino seipsum lugere, & hoc perpetuò facere, & absque vlla intermissione, intantum vt gremio suo subesset pannus, quo abstergebat lacrymas, quæ fluebant ex oculis. Atque hæc adeo eius erant quotidiana, quousque scilicet sanctorum Angelorum manibus verè beatam tradidit animam, cum vixisset quidem inter monachos annos quinquaginta quinque, omnes autem centum & viginti.

D E S.

D E S. M A R G A R E T A V I R G I N E E T

Martyre, ex ijs quæ sunt apud R.P. Laur. Suriū.

XX. I V L I I.

BEATA Margareta ex Antiochia Pisidiæ oriunda, filia fuit Ædesij, qui fuit illis temporibus vel maxime insignis sacerdos idolorum. Cuius eximia pulchritudine cum captus esset Olibrius Præses Orientis, ita, vt eam vxorem ducere haberet in animo, deprehenso quòd Christiana esset, & nullo modo eius in Christum fidei ratione posset flectere aut emollicire blanditiis, variis deinde tormentis eam est aggressus. Itaque virgo sancta humi extensa, primò virgis immisericorditer caesa est: deinde, cum ita ebullisset Olibrius, ferreis etiam laminis conclusa, & clavis affixa, ferreis laniata est fuscinis, ac sic in carcerem ducta. Vbi, ipsa orante, repenteque magno terræ motu excitato, cum diabolus suscepta forma terribilis draconis eam circuncursantis, signo crucis superasset, ac simul de cælo à plagis omnino fuisset curata, sequenti die impius Præses ad se vocatæ, & in sententia perstitenti iuberet, vt nudatè lampadibus pectus vratur & latera, ac deinde, de ligno deposita, in magnum lebetem aqua plenum vinctâ conijciatur, ac sic suffocetur. Vnde cum nihilominus salua euassisset, cum ea, quæ explicari non potest, exultatione laudans Trinitatem, tandem ab impio Olibrio pronuncita in eam capitis sententia, pulchrè decertationis suæ cursum peregit.

*S. Margareta
admiratur ab
Olibrio Præ-
festo.*

*Superatum
in tormentis,
superat etiã
diabolum in
forma draco-
nis.*

*Cōsummat
martyrio.*

V I T A S. V V L M A R I A B B A T I S A P V D

Boloniam Franciæ, ex ea quæ est apud R.P. Suriū.

XX. I V L I I.

SANCTVS Vulmarus in inferioribus Galliæ partibus, Shaud longè à maris littore, in pago Boloniensi, in villa Siluiaco nuncupata, ex Christianis atque inclytis parentibus est editus. Pater eius Vulpertus, mater autem Duda, frater verò VValmarus dicebatur. Et quidem præfatus vir sanctus Vulmarus, tempore iuuentutis suæ coniugem duxit nomine Historaldam, quæ prius erat desponsata alteri viro nomine VVilmaro. Quapropter cum apud Francorum Principem grauer Dei famulus accusaretur, tandem, eiusdem imperio & iussu, priori sponso quoque Historalda reddita est. At verò sanctus Vulmarus, postquam reliquit coniugium, petiit monaste

*S. Vulmarus
natales.*

*Venit ad mo-
nasteriū Al-
monensē.*

nalte

nasterium, quod in pago Hannoniensi ad Sambram fluvium situm est, diciturque Altimontis, vbi tunc monasticus Ordo florebat. Vbi susceptus à Rectore eius cœnobij, demandatum sibi ab illo satis vile & abiectum ministerium, obedientiæ causa, libenter in se recepit, vt quod circa pascēdos boues, & ligna ad Fratrum officinas importanda versaretur: idemque munus prompto certè animo executus est. Interim quoque, instigante eum Spiritu Dei, ad ludum literarium perrexit, ac sibi alphabeterum exarari postulauit, nam antea illiteratus erat: atque ita, dum de more pergebat ad syluam, tabellam alphabeticam arripiebat, quam manu gestans lectitabat, bobus ipsum cum vehiculo sequentibus.

Noctu pro officio humilitatis purgabat Fratrum calceos.

I A M sanctum eius studium innotuerat Abbati, cum ecce ab hoc ministerio absolutum, literis operam nauare præcepit, altero in eius locum subrogato. Adscriptus tamen in Clerum, nihil solitæ humilitatis deposuit, sed horis nocturnis, cum se Fratres quieti dedissent, omnium purgabat calceos sua spôte, mundatosque suis restituit locis. Sed & Dei miles in agone huius vitæ viriliter contendens, ac de virtute in virtutem progrediens, omnibus, tamquam lucidissima lampas, radios bonæ operationis administravit. vnde &, succedente tempore, dignus acclamatus est ab Abbate & Fratribus munere Sacerdotali: quo ille initiatus, ob vitæ meritum ab omnibus cum magna reuerentia prædicabatur. Sed vir Dei laudes hominum non ferens, timensque per huiusmodi adulationes se aliquando æterno brauiio priuandum, in eremum aufugit, nihil secum ferens, nisi sacerdotalia vestimenta & bipennem. Perrexit igitur ad partes Aquilonares, in pagum qui Nempisco antiquitus dicebatur, vbi erat immanissima sylua: vbi cum tres delitisset dies, omnis cibi & potus expers, tandem Angelico iussu vir quidam eius loci fidelis annonam ei defert, qui etiam fundum hæreditatis suæ ei offert, vbi monasterium construat, atque ad seruiendum omnipotenti Dei monachos congreget.

Latitans in eremo, diuinitus pascitur.

E T tenuit quidem sanctus Vulmarus primo: verum postea, eius precibus & sanctæ deuotioni acquiescens, cum eo profectus est, acceptaque hæreditatis eius portione, condidit Monasterium. Quin & vir memoratus ei filium suum commisit, vt eum tam literis quam virtutibus imbueret, simulque reliquam quoque hæreditatis suæ portionem illi adiecit. Adiuncti sunt verò etiam sancto Vulmaro prænominati viri fratres germani, alijque quamplurimi viri illustres, suas eidem

Condidit monasterium.

Mona

Monasterio tradentes possessiones. Vbi cum bonum ille certamen certaret, cœpit multis clarere virtutibus & signis: qua de causa etiam multi ad eum confluabant. At ille humanos iterum honores declinans, ne quam illi elationem animi adferrent, ad pagum Boloniensem, in quo natus fuerat, se clam subtraxit in syluam que vno tantum milliari ab eius distabat patria, & iure hæreditario ad ipsum spectabat. Per quam cum quodam tempore ambularet, ecce eiusdem sancti viri germanus frater VValmarus, reperiēbat anachoretam Christi, ignorans quia germanus eius esset: vnde & interrogabat eum, dicens. Quis es tu? Ad quod ille germanum eius se esse professus est. Quo responso hilarior ille effectus, Eamus, inquit, & saluremus matrem nostram, & consolemur eam, quæ longo tempore tuam doluit absentiam. At sanctus Vulmarus, Non ibo, dixit, tu verò & ipsa, quantum potestis, aliquam annonæ consolationem mihi impendatis: & ego, quantum præualeo, in conspectu Dei omnipotentis memor ero vestri.

Iterum fugit humanas laudes.

En quid monachi & Eremitæ præsentent secularibus.

A C C I D I T autem aliquando, vt cum prænominatus VValmarus suo fratri cibos deferret, & eum solito loco non inueniret, cœperit magnos emittere eiulatus, & Vulmarum acclamare. Ille verò fratri occurrens, Ne, inquit, frater mi, tales amplius edas clamores. Vnde suspendens in quadam arbore ligneam tabellam cum malleo, iussit victualia deferenti de cætero tabellam percutere, & hoc signo fratrem euocare. Hæc enim in perpetuam rei memoriam cum prædicto malleo in eius cœnobio conseruatur. Confluebat autem ad sanctum Dei vtriusque sexus complures homines, sub eius sacro instituto militare cupientes, quos ille omnes benignissimè suscepit, ambrosia cælestis disciplinæ eos depascēs, semata tamen habitatione virorum à mansionibus mulierum, quibus & sanctissimæ conuersationis Bertanam Abbatissam neptem suam præfecit: ipse verò pastor erat monachorum, non mercenarius. Sed & anno in carnationis Dominicæ sexcentesimo octogesimo octauo, quando basilicam in honorem S. Mariæ Virginis, & Beati Petri Apostoli, idem vir Dei extruxerat, venit ad eum Cedula, Rex Occidentalium Saxonum, iam in Britania factus Cathecumenus, vt ab eo in fide Iesu Christi magis instrueretur & confirmaretur, qui postea profectus est Romam, atque illic sacrum baptisma suscepit.

Instituit nouas religiosorum mansiones seorsim viris, & seorsim feminis.

Venit ad eum Cedula Rex.

H I C sane pastor bonus solebat etiam frequenter præfectas visitare & consolari moniales, nam de erant illis aliquando alimenta

alimenta corporalia. Sed vir sanctus pabulo Evangelicæ exhortationis prius eas nutriens, Quærite, aiebat, primum regnum Dei, & iustitiam eius, & omnia necessaria adiciantur vobis. Quod & ita sæpius noscitur euenisse. Nam etiã priusquam eius sermo finiretur, quidam superuenientes, deuotionis causa tabellam memoratam pulsabant, ac cibos abundantissimè deferebant. Alio quoque tempore fur quidam abstulerat equum viri Dei. Qui cum tota nocte errabundus vagaretur, manè alterius diei ante portam monasterij inuenus est equo insidens, de quo nec per se descendere valuit, nec ab alio deponi, donec ipse vir Dei eum corripens ab equo leuauit, liberumque dimisit. Tunc verò longè lateque diffusa est sanctitatis eius fama, ac permulti ad eum veniebant, eulogias ac permulta munuscula eidem offerentes. Ille verò omnes in Dei seruitio confirmans, quæ attulerant bona, propriis manibus pauperibus erogabat. Sed & multas etiam miseres Christi satanæ passus est insidias, multas tolerauit malorum persecutiones. Denique multo iam senio grauatus, feliciter obdormiuit in Domino, decimo tertio Kal. Augusti, sepultus cum multa reuerentia apud Bononiam, vbi multis coruscat miraculis.

Plures ad ipsius dictum miraculo. e. pascuntur mortales oppus fides commissæ.

Post multos labores quiescit in Domino.

DE S. VICTORE MARTYRE
Massiliensi, ex Martyrologio Adonis.

IN Gallis, ciuitate Massilia, natalis sancti Victoris. Qui persecutione Diocletiani & Maximiani, cum esset miles, & nec militare, nec idolis sacrificare vellet, primum à tribuno suo Asterio in carcerem trusus est, sed omni nocte, ad consolandos & visitandos infirmos, ab Angelo eductus est. Deinde verò iussu Eutychie Præfecti, retortis brachijs, loris subtilibus ligatus, & pedibus fune constrictus, per mediam tractus est ciuitatem. Quin & post hæc fustibus crudelissimè cæsus, ac suspensus, & taureis cruciatus est. Vbi cum exhibuissent ei aram in qua sacrificaret, & ipse eam, nec respicere sustinens, de manu sacerdotis calcæ excussisset, pedem ei Præses iussit incidere. Ac denique in confessione persistens, missus est in molam pistariam, in qua sparsum granum vertiginæ animalis inacerati solet, atque ita contritus, martyrium consummauit. Passi sunt cum eo & tres milites, Alexander, Felicianus, & Longinus. Qui

S. Victor inclusus carcere, auctu Angelico, noctu visit infirmos.

Conteritur hoc endo martyrio in molam pistaria.

scilicet

scilicet dum eum nocturno silentio in carcere custodirent, visitantibus illum Angelis sanctis, tanto claritatis fulgore obstupefacti, atque ad eius genua prouoluti, credentes in Christum, nocte eadem in mari baptizati sunt, & sequenti die ante consummationem beati martyris, & ipsi gladio sunt iugulati. Sed & puer quoque Eleutherius, dum ad sepulcrum eius oraret, emisit spiritum.

VITA S. PRAXEDIS VIRGINIS

ex Io. Maldonato Hispano.

PRAXEDIS prudentis viri Romani filia, quem Paulus Apostolus instruxit, cum sorore primum Potentiana precibus piisque colloquijs assuefacta, pia semper officia frequentauit. Ambæ quippe sorores post mortem parentum facultatum maximam partem in pauperes erogarunt, eorumque ministerio frequentem operam impenderunt. Potentiana verò defuncta funereque cum Pio pontifice officiosissimè procurato, Praxedis domum paternam pauperum fecit receptaculum. No nato etiam fratre germano mortuo, cum Pio egit, vt in eius thermis ecclesia dedicaretur. Nullum prætereire diem Praxedis immunem sinebat, in quo pietatis aliquid non resplenderet iam tumulandis martyribus, iam iuuandis subleuandisque hominum mendicabilis inrendebat. Tandem inter ipsa pietatis & misericordiæ opera dedit animam, tumulataque est in via Salaria. Hoc ipso die post longa temporum curricula, Maximiano Romanis imperante, diuus Victor in vrbe Massilia sacris cruciatibus est affectus. Per mediam siquidem urbem fustibus tractus, eculeoque suspensus, fustibus ac neruis cæditur. Postea Iouis ad aram delatus, cum eam pede percuteret, ensi secandum submittere pedem iussus est. Molæ tandem suppositus aquariæ, quod cælo fauente machinam dissoluisset, gladio est confectus. Tres simul cum eo milites, Alexander, Longinus, & Felicianus, qui eius custodiæ præpositi, in Christum ob miracula crediderant, decollati sunt.

S. Praxedis institutio prima.

Eius domus pauperum fit receptaculum.

Victoris martyrium in vrbe Massilia, & aliorum.

DE S. MARIA MAGDALENA, PARTIM

ex Radulpho Ardente, partim ex historia S. Martini

quæ est in Ordinario Nouo.

* Radulphus
de hoc festo.

S. Maria Ma-
gda. lena sin-
gulare exem-
plar peccato-
rum, ut pe-
niteant.

O utinā tales
procrastina-
tores non nu-
mi multos iā
habeat Eccle-
sia.

Magus ar-
dor B. M. g-
dalena, flere
peccata sua
inter epulan-
das.

MAGNAM fuisse prius Mariæ Magdalena iniquitatem, nemo est, credo; dilectissimi, qui ignoret: unde & Marcus septem daemona de ea à Domino eiecta fuisse testatur, hoc est, vniuersitatē vitiorum. Sed sanè & tanto quoque fuit sanctificatio eius mirabilior, ita vt de ea specialiter dictum videatur: Vbi abundauit delictum, superabundauit & gratia. Hęc nimirum est, quæ singulariter peccatoribus in exemplum proponitur, ne propter quantamcunque criminum enormitatem desperent, sed ad exemplum huius, per pœnitentiam resurgant. Itaque, audi, ô peccator. Non proponitur tibi Magdalena in occasionem peccata tua excusandi: ipsa enim non excusauit sua, sed accusauit. Si securus es peccantem, sequere conuenientem. Non procrastinauit, non distulit, non expectauit vt Dominum in loco secreto & tempore libero inueniret; sed mox festinans in domum alienam, inter conuiuias ad Dominum conuiuio occupatum irumpit, & medelam quærit.

CONDEMNAT hæc, dilectissimi; nostram negligentiam; qui, cum simus magnis obuoluti criminibus, tempus pœnitentiæ procrastinamus, expectamus tēpus accommodatum, locum secretum, sacerdotem familiarem, quasi totum tempus vitæ nostræ pœnitentiæ non sit accommodatum: & spatium vitæ nobis promittimus, cum de præsentī hora non simus securi: atque interim mors quasi fur in nocte veniens, heu multos rapit impœnitentes & intestatos. Non sic fecit Magdalena. Quin & videte quoque, charissimi; quam pœnitentia eius fuerit feruens, quod ostendit, dū stans retro secus pedes Iesu, lacrymis coepit rigare pedes eius, & unguento ungebat. Dum retro secus pedes Domini stat; se de cætero eius vestigia, securitatem significat. Dum lacrymis pedes Iesu rigat, compunctio- nem & feruorem interiorem se vterius non posse celare demonstrat. Cogitate dico, quanto ardore intus ardebat, quæ inter epulas flere non erubescibat, quæ inter comedentes & lætantes compungebatur & flebat, quæ in domo conuiuii iustum faciebat. Recordabatur quippe quam immoderatè peccauerat, & ideo non curauit quam immoderatè pœniteret. Quocirca, fratres mei, confundent lacrymæ huius peccatricis duritiam mentis nostræ, qui non flentes venimus (proh pudor!) sed ridentes, qui ad descendendum damna terrena, lacrymas inuenimus, ad descendendum verò peccata, & spiritualia damna,

damna, lacrymas inuenire non possumus.

Hęc mulier, quia per oculos terrena concupierat, ideo nunc corum lacrymis pedes Iesu rigabat. Capillos ad decorem corporis nutrierat, & ideo nunc eos in obsequium tergendī pedes Domini expendebat. Ore vana & falsa dixerat, & illicita oscula fecerat, & ideo nunc ore pedibus Domini oscula dabat. Unguento, vt bene oleret hominibus, sese ungere solebat, nunc unguento pedes Domini ungebat; pedes, dico, Domini, non caput, tanquam quæ, quantum in se erat, omni gratia se reparabat indignam. Denique quot habuerat oblectamenta culpæ, tot nunc habet sacrificia pœnitentiæ. Hęc est, restante Luca, vna ex iis mulieribus, quæ postea, iter faciente Domino per ciuitates & castella, ministrabāt ei de facultatibus suis; & quæ, passo Domino, venit ad monumentum munitū militē, signatum annulo, cum adhuc tenebræ essent; quæ, recedentibus discipulis, non recedebat, sed magis exquirebat quem non inuenerat, perseuerabatque ad monumentum plorans. Vnde contigit, vt eum quoque tunc primū videret, ac, post adscensionem Domini, maioribus etiam gratiis ab ipso ditaretur.

ET ENIM, vt nobis fideles historiæ testantur, hæc beata femina nobilibus & copiosis parentibus nata, cum comprehensa postea à Iudæis, vna cum fratre Lazaro, Martha sorore, & Marcella pedisequa, ac Maximino, vno ex septuaginta duobus discipulis Christi, multisque alijs Christianis, in nauem sine velo & remigio fuisset imposta, vastissimoque mari ad certissimum naufragium commissa; primò nauis, Deo gubernante, saluis omnibus, Massiliam appulsa est. Deinde eo miraculo, & horum prædicatione, primū Massilienses, mox Aquenses, ac finitimæ gentes in Christum crediderunt, Lazarusque Massiliensium, & Maximinus Aquensium Episcopus creatur. Martha quoque mirabili vitæ sanctitate & charitate omnium Massiliensium animis in sui amorem & admirationem adductis, in locum à viris remotissimum, cum aliquot honestissimis feminis, se recepit, vbi summa cum laude pietatis & prudentiæ diu vixit, ac demum morte sua multo antè prædicta, miraculis clara, migravit ad Dominum. At vero Magdalena, assueta orationi & pedibus Domini, vt optima parte contemplandæ cælestis beatitudinis, quam elegerat, frueretur, in vastam altissimi montis speluncam se cõtulit, vbi triginta annos vixit ab omni hominum consuetudine disuncta. Vnde & quotidie per id tempus ad audiendas cælestium

Sicut seruio-
rant membra
eius peccato,
ita iam facit
ea seruire pœ-
nitentiæ.

Luca 8.
Ministrat Do-
mino de facultatibus suis.

* Breu. Rom.

Post adscen-
sionē Christi,
Dei nutu de-
fertur Massi-
liam.

Nota de eius
fratre & so-
rore Laza-
ro & Mar-
tha.

Vixit S. Ma-
ria Magdale-
na ad trigin-
ta annos soli-
taria in ma-
xima sancti-
tate.

laudes in altum ab Angelis fuit elata. Ad laudem Dei immortalis.

VITA S. VVANDREGISILI ABBATIS

Fontanellij; ex ea quæ est per eius propè
contemporaneum.

XXII. I V L I I.

S VVandregi
sili patria &
parentes.

Magnus est in
aula Regis
Dagoberti.

Ipsè & eius
sp. nsa. mutuo
pacis utur de
susceptanda
religione.

Frustra im-
pregnatus eius
sanctum pro-
positum.

PRÆCLARVS atque gloriosus vir Domini Vvandregi-
sili cognomento VVando, ortum inclytæ natiuitatis in
Virdunensi regione, ex nobilibus atque religiosis parentibus,
habuisse dignoscitur, eo tēpore quo sceptrā regni Francorum
fortis Rex Dagobertus honestè gubernabat. Genitor eius,
VValtchifus nomine, consobrinus fuit Pipini, excellentissimi
Principis Francorum. Vnde factum est, vt hic futurus aliquan-
do Christi miles, cum adolescentiæ polleret ætas in annis, sub
iam dicto Rege Dagoberto militariibus gestis, ac aulicis disci-
plinis, quippe vt nobilissimus, nobiliter sit educatus; deinde &
ab eodem Rege Comes constitutus palatij. Quo gradu paulu-
lum administrato, honoribus deinde plurimis sublimatus, dis-
positioni etiam rerum plurimarum non multo post mancipa-
tur: quod ille suscipiens officium, exercebat cum pietatis stu-
dio, mente semper cælestia tractans. Arguebat subiectos cle-
menter, tolerabat patienter. Euoluto autem tempore, parētum
horratu, licet inuitus, quandam sibi despondit puellam, nobi-
lissimis parentibus procreatam. Sed fit ex vtraque parte ma-
gnificè, Christo donante, saluberrimæ castitatis consensus, ita
vt ille, habitū sumens Clericatus, coniugem suam quoque velo-
piæ religionis opertā, Sanctimonialiū monasterio tradiderit.

OPTABAT itaque vir sanctus in sancto cœnobio diuine
insistere philosophiæ; ac primū in loco qui dicitur Mons
Falconis cum viro sancto Balfrido non multum temporis
habitaui, vbi sanè frustra hostis inuidus conatus est impe-
dire pios eius actus & studia. Commouebat scilicet animum
Regis & procerum illius, vt, auulsus à sancto loco, habitum
compelleretur recipere secularem, tanquam qui in eius aula
olim nutritus, sine eius permisso habitum mutasset. Sed Do-
minus custos & rector omnium placentium sibi, ab hostium
læsione eum vbique rorum reddebat ac munitum. Præcepit
enim tandem Rex, cum omnibus esset liquido patefactum,
fidelissimum illum esse famulum Dei (vt qui etiam opprobria,
sibi

sibi à stolidis quibusdam illata, æquo animo exciperet) vt ne-
mo illi molestus esset, sed vt pro voto animi sui diuinis serui-
ret mandatis. Interim tamen loco illo non multo post relicto,
in Elisgangium cōmigravit territorium, vbi & monasterium
struxit pro temporis opportunitate in possessione propria. Ibi
namque beatus Vrsicinus requiescit venerabiliter humatus.
Monstratur verò eo in loco vsque in præsens viri Dei Vvan-
dregisili grabatus, vbi quieti membra dare, post prolixam vi-
giliarum instantiam & afflictionem, solitus erat. Sed audi-
etiam ipsius mirificas virtutes.

IN hoc monasterio, cum nocte quadā vltra solitum somno
indulisset vir Dei, ilico adfuit hostis, & illudens ait: Te fui
hac nocte vigilantior. Tunc scilicet vir Dei, Non dubito, in-
quit, in ruinam aliorum, & cumulum tuæ damnationis, te
vbique esse peruigilem. Sed certè domabitur caro, quæ me ad
hanc impulit torporis inertiam. Exurgens itaque à desidia
somnia, arripiebat armaturam Dei, taliaque promebat: Tu qui-
dem, qui idem ipse es semper custos tuorum, non dormitans in
æuum, indigno famulo tuo miserator adesto. Cumque per id
tempus hiemis asperitas esset, sub dio in medio niuium & gla-
ciei Dauidicam cælestemque musicam, flens, & longa trahens
suspiria, Domino deuotissimè depromebat. In ieiunia autem
adeò incumbebat, vt tota hebdomada, exceptis prima & quin-
ta Sabbathi, escam minimè sumeret. Vnde & quadam nocte,
cum iuxta morem, cilicio obuolutus in cella, ad refocillandū
quieti membra dedisset, Angelico ductu in monasterium quod
vocatur Bobium, situm in Italia, perducitur, ostensæque sunt
ei eiusdē loci habitationes: atq; adeò expergefactus à somno,
intellexit hoc oraculū diuinitus agi. Quare, adunato Fratrum
cœtu, orat, vt imminenti itineri, eorum intercedentibus preci-
bus, iuuamen cunctipotēs clementer tribueret. Sicque valedi-
cens eis, cum tribus pueris & asello dispositum arripuit iter:
Alpiū iuga transgreditur, atque Italiā ingrediens, ad Bobiense
cœnobium, veluti reuelationē didicerat, accedit; quod beatus
Pater Columbanus, Scotici generis, cum à Rege Theodorico
Galliā esset expulsus, atque ab Agilulpho, Longobardorum
Rege, Italiā magnificè susceptus, eius permisso ædificauerat:
Quem locum veterum traditione * Boneum nuncupabant.

HVC ergo locum beatus Pater VVandregisilius adiens,
qui à discipulis præfati beati Columbani tunc temporis in-
colebatur, aliquantisper inibi commoratus est, vbi & mulra

S 3 præ

Construit mo-
nasterium in
propria posses-
sione.

Paruam de-
sidiam acer-
rimè in seipso
punit.

Monetur in
somnia, vt ad-
eat cœnobium
Bobiense.

* Bobium.

*Visit limina
Apostolorum.*

*Redit in
Gallias.*

*Per decennium
agit in mona-
sterio dicto
Romanis.*

*Venit Rotho-
magum ad
sanctum Au-
doenum.*

*Creatur Pres-
byter à san-
cto Auima-
ro.*

*Construit mo-
nasterium Fō-
ntanellense.*

prælagia futurorum ei Dominus monstrare dignatus est. Mo-
rante quoque eo illo in loco, incidit ei sancta quædam cogi-
tatio, vt ad limina Apostolorum Romam proficisci deberet.
Quod cum Christo duce, tum piè tractauit, tum etiam deuotè
compleuit, ecce in visu admonetur vt Galliarum repereret ru-
ra. Iam Alpibus transcens, hospitij causa ad monasterium ve-
nerat, cuius est vocabulum * Romanis, situm vltra saltum Iu-
rensem. Pater ergo loci venerabiliter & monasticè eum susce-
pit, ac debitum præbuit obsequium, vt eius vitæ præscribit lau-
dabilis Canon. Cognouit autem vir Domini religionem mo-
nasticam inibi pollere, vnde & operam dedit, vt monachorum
ibi iungeretur sodalitati, quam per decem ferè annorum curri-
cula felici deuotione frequentauit. Erat ipse cunctis humilior,
charitatis officiis præueniens cunctos, tardus ad loquendum,
& velox ad audiendum.

HIS diebus gloriosus Confessor Domini Audoenus, anno
tertio Clodouci Regis, filij Dagoberti, sedè vrbis Rothoma-
gèsis adeptus, verbū salutiferæ prædicationis, sedulis exhortatio-
nibus suis ministrabat. Cuius cognita ab omnibus vita, atq;
laudabili deuotione cõperta, admonitus etiã vir Dei VVãdre-
gifulus in visu, vt Occidètia Gallix reuideret loca, de supradic-
to * Romanis monasterio cū licètia Patris egressus, iter car-
pere cœpit quod ad Belgicã deducit Galliã, peruenitq; ad cele-
brè urbè Rothomagèsè, sūma reuerètia à venerabili Antistite
Audoëno exceptus. Qui memor prioris cõiunctionis & societa-
tis, nobilissimæq; eius originis, sed & piæ ac Deo dignæ reli-
gionis, aliquãdiu eū secū in vrbe retinuit, Subdiaconū eū creas
valde reluctatè, sicut & processu tēporis Leuitici ministerij o-
nus ei imposuit. Quo feliciter administrato, non multo post
ad Sacerdotium etiam, eiusdem Præfulis Audoëni iussu, à ve-
nerabili Aurmaro, Pontifice vrbis Taruannæ, est consecratus.
Et ille quidem ministerium sibi impositum, studiosè explebat,
humilitatis tramitem in omnibus tenens. Quamobrem præ-
fatus gloriosus Præful in vrbe eum secum perpetim retinendū
censuit. At verò ipse egregius Dei cultor districtiorem deside-
rans ducere vitam, mundanos toto nisu fugiebat honores. Ita-
que omni conatu tanto negotio opportunum inquirebat locū.
Ecce autem, cum talia volueret animo, contigit, vt largiente
Erchinoaldo Præfecto immodicam soli partem acciperet, quo
Fontanellæ cœnobium vnà cum venerando nepote suo Go-
done construeret.

Q V I N

Q V I N & ad eius famam plebs vndique concurrere, & cul-
tui religionis prædia plurima dicare curabant, ita vt, multis
confluentibus, monachorum numerus ad trecentos excrefce-
ret. Accurrebant vndique nobilium liberi, & speris seculi ob-
lectamentis, æterna cupiebant cum tanto Patre præmia adipi-
ci. Edificauit autè in ipso loco vir Domini basilicas quatuor,
in honorem videlicet Principis Apostolorum Petri, simulque
Doctoris Gentium Pauli, sanctiq; Laurentij, ac Pancratij. Ad-
iutor autè præterea huius operis ac cooperato insignis VVã-
ningus vir illustris exstitit, qui etiã filium suum, Desideratum
nomine, sub regimine prædicti Patris in eodem loco monasti-
cæ disciplinæ tradidit vacaturum. Erat is VVãningus ditissi-
mus, & multimoda cœnobiorum habitacula in possessionibus
propriis construxit. Ex quibus vnum est quod vocatur Fiscam-
num, quod per testamenta tradens beato VVãndregisilo, eius
suasu religiosissimæ cuidam virgini Hildemarche tradidit gu-
bernandum, quæ videlicet prius apud Burdegalim urbem agès,
diuino commonita visu, iam tum ad virum Dei venerat. Sed
his omissis, quæ sua multitudine dicendi facultatem vincunt,
tandem ad finem viri beatum veniamus. Ex largitione illustris
viri VVãttronis, ad amnem VVitlanam, in honorem Princi-
pis Apostolorum oratorium quoque construxit, quod Mona-
steriolum appellauit, vbi & monachorum Deo militantium
conuentum elegit.

S E D & omnes Caletorum populi ita bruti ac belluis simi-
les, ante aduentum illius, in hac regione fuerunt, vt præter
Christianæ fidei nomen, virtus religionis penè abolita in illis
locis haberetur. Agebat itaque vir venerandus studio inde-
fesso, vt, quæcumque peragraret loca, verbis Euangelicis con-
dideret vniuersa. At verò iam remunerationis eius instabat ho-
ra, cum ecce propter eum cruentus adstans inuidus hostis,
pauores illi multiformes ingerere nitebatur. Sed nihil moue-
tur Christi miles: clarè audierunt eum dicentem circum-
stantes Fratres, se fonte lauacri Christi esse tinctum: quin &
dæmonem se impediens, postea diuinitus esse fugatum.
Post quæ ille, discipulorum psallentium vallatus caterua, a-
nimam cœlo reddidit, vndecimo Calendas Augusti. Interfuit
autem etiam in sancto eius transitu inclytus ecclesiæ Ro-
thomagensis Pontifex Audoenus. Sepultus est autem pri-
mum in ecclesia B. Pauli, in qua requieuit annis quadra-
ginta, postea autem à S. Baino, Episcopo vrbis Taruannæ,

*Traditur et
guber. ad am-
monasterium
Fiscannum.*

*Restituit ei
ad Caloten-
ses sitem iam
penè abolitã.*

*Frustra eum
moriturū in-
festat dæmon.*

S 4 &

Insigne miraculum in eius translatione.

& Fontanellensis cœnobij Abbate, translatus est in ecclesiam B. Petri: quo tempore ita integer ab omni corruptione, cum vestimentis quibus indutus fuerat, repertus est, quasi eodem die fuisset sepulturæ traditus.

DE S. APOLLINARE EPISCOPO ET

Martyre, ex Ordinario nouo.

XXIII. I V L I I.

S. Apollinaris missus Rauennam à S. Petro.

APOLLINARIS cum Principe Apostolorum Antiochia Romam venit. A quo ordinatus Episcopus, Rauennam, ad Christi Domini prædicandum Euangelium, mittitur. Vbi cum ad Christi fidem plurimos conuerteret, captus ab idolorum sacerdotibus, præcipitatur in mare, vnde ereptus est. Quin & cum, ipso orante, Bonifacius nobilis vir, qui diu mutus fuerat, loqueretur, eiusque filia immundo spiritu liberata esset, iterum est in illum commota seditio. Itaque virgis cæsus, ardentes carbones nudis pedibus premere cogitur: quem cum subiectus ignis nihil læderet, mittitur in exilium. Sed latens aliquamdiu cum quibusdam Christianis, inde profectus est in Æmiliam, vbi Ruffini Patricij filiam mortuam ad vitam reuocauit, vt propterea tora Ruffini familia in Iesum Christum crederet. Quare vehementer incensus Præfectus, accersit Apollinarem, & cum eo grauius agit, vt fidem faciat disseminandi in vrbis Christi fidem.

Multis & stupendis claris miraculis.

CVIVS cum Apollinaris iussa negligeret, equuleo cruciatur, inque eius plagas aqua feruens infunditur, saxoque os rûditur: mox ferreis vinculis constrictus, includitur in carcere. Quarto denique die impositus in nauem, eiicitur in exilium, ac tempestate delatus ad ripam Danubij, venit in Thraciam. Sed cum in Serapidis templo dæmon se responsa daturum negaret, dum ibidem Petri Apostoli discipulus moraretur, diu conquisitus, inuentus est Apollinaris, ac sic iterum iubetur nauigare. Itaque reuersus Rauennam, ab iisdem illis idolorum sacerdotibus Centurioni custodiendus traditur: qui cum occultè Christum coleret, noctu Apollinarem dimisit. Re cognita, satellites eum persequuntur, & plagis in itinere confectum, quod mortuum crederent, relinquunt. Quem cum inde Christiani sustulissent, septimo die exhortans illos ad fidei constantiam, martyrij gloria clarus migravit è vita. Cuius corpus prope murum vrbis sepultum est.

Sæpius captus, & sæpius liberatus, tandem multis plagis conficitur.

VITA

VITA S. BIRGITTE VIDVÆ, EX EA
*quæ est apud R. P. Surium, conformiter Bullæ
canonizationis.*

XXIII. I V L I I.

SANCTA Birgitta, in regno Suediæ orta, non tantum parentes habuit nobiles, & tunc coram Deo, tum coram mundo potentes, verum etiam auos, proauos & abauos excellentes, Legemque Dei feruenter inquirentes. Auus enim & proauus atque abauus patris eius, sacramenta Dominicæ passionis in memoriam reuocantes, peregrè profecti sunt in ciuitatem sanctam Ierusalem, & ad alia loca quæ Christus Iesus corporali præsentia sua illustrauit. Sed & pater sanctæ Birgittæ Birgerus, illorum vestigiis insistens, multa loca Sanctorum, puta S. Iacobi, & alia circa mare australe deuotissime inuisit, paratus etiam ulterius proficisci ad Terram sanctam, nisi apostolicæ Sedis consilio, propter causas rationi consentaneas, retardatus fuisset. Idem ipse singulis sextis feriis peccata sua solebat humiliter confiteri. Fecit consimiliter & filius eius, quoad vixit, qui etiam post confessionem secretò acerrimis flagellis cædebat corpus suum. Mater quoque beatæ Birgittæ, Sigridis, admodum fuit nobilis & religiosa, ita vt multas extruxerit ecclesias, & pro magnificentia sua amplissimos redditus, dotis nomine, eis assignarit. atque talium quidem parentum Birgitta sanctissima fuit proles: qua nata, sacerdos quidam vicinioris ecclesiæ, vitæ integræ, & prouectæ ætatis (qui postea factus est Episcopus Aboënsis in Suedia) dum inter orandum nocte videt nubem lucidam, & in nube sedentem virginem, in manu sua librum habentem, admirans, vocem audit eiuscemodi: Nata est Birgero filia, cuius vox mirabilis toto orbe audietur.

S. Birgitta nobilissimi & piissimi maiores.

Nota priscam deuotionem peregrinandi ad loca sancta.

Item munificentiam in ecclesiis.

Præclara visio de futura Birgittæ sanctitate.

ET quidem ab ipso ortu suo triennium ferè permansit infantula elinguis, nec vllum edidit sermonem: sub finem verò triennij tam perfectè loqui cœpit, vt iam non infantium balbutientium more, sed contra eius ætatis vsum absolutè sua verba enūciaret. Interea mater eius elemosynis & bonis operibus semper dedita obdormiuit in Domino: qua defuncta, filiola Birgitta à patre tradita est nutrienda suæ materteræ, matronæ insigni prudentia & religione. Erat iam ferè septennis, cum ecce vidit quodam tempore euigilans, è regione lectuli sui, altare, & super illud Dominam indutam vestibibus splendidis, & in manu ferentem coronam magni pretij, quam & ca-

Mortua matre, educatur apud suam materteram.

S 5 piti

*Sentit sibi di-
minutus impo-
ni quandam
coronam.*

*Nupta Prin-
cipi Nericia,
vixit cum eo
castissime.*

*Diligenter cu-
rat de institue-
du suis libe-
ris.*

*Summè hor-
ret ocium.*

*Frequenter
legit vitas
Sanctorum.*

*Magna eius
abstinentia,
& simul cha-
ritas erga
pauperes.*

piti eius imponit, ita ut sentiret puella caput suum tanquam eirculo quodam ambiri, cuius nunquam potuit obliuisci. Atque ita quidem sanctissima hæc Christi sponsa adolefcebat: quam pater, tanquam quæ generi suo magnum posset adferre splendorem, velut altera quædam Esther, illustri cuidam despondit adolescenti & cordato. Erat is Nericiæ Princeps, & Vlpho de Vlphaso dicebatur. Vixerunt autem pariter annum vnum, & eo amplius, pudicè & continenter, obnixè rogantes Deum, ut, si ei visum esset mutuò ut se cognoscerent, talem ex iis prolem procrearet, quæ ipsius manciparetur seruitio.

ATQUE adeò ambo simul, adspirante Spiritu Dei, matrimonium honestissimè coluerunt, in primis autem Birgitta, quæ filios suos cum multa solitudine & diligentia educavit, adhibens illis præceptores, qui eos in fide & moribus quam optimè instituerent. Declinabat autem semper hæc sancta & Deo delecta matrona loca, leuitates, & personas, vnde posset aliqua nota adspergi, semperque honestas ancillas, & comites omni morum honestate conspicuas, apud se retinebat, ne cuiquam obrectandi occasio præberet. Et ne quam satanæ rentandi materiam omnino offerret, ab ocio abhorruit supra modum. Vnde & bonis & sanctis exercitiis semper vacabat, & nunc quidem operi manuum incumberebat, cum famulabus suis, diuino cultui, & proximorum vtilitati profuturo, nunc autem legebat Sanctorum vitas, & sacra Biblia, quæ Gotthico idiomate sibi scribenda curarat, multo maxima verò parte tēporis ecclesiarum limina terens, diuinis libenter intererat officiis. Ieiuniis quoque, vigiliis, & orationibus frequenter intenta, docebat carnē parère spiritui, à delicatioribus cibus abstinens, ea cautione etiam, ut à marito & aliis id non aduerteretur. Sæper autem interdium ad corpus, & noctu, absente marito, veste dura utebatur & aspera. Infirmorum autem, morbidorum, & pauperum felix & inclyta, mater, eleemosynas ijs præstabat largissimas. Habebat autem magnas ædes pauperibus deputatas, & in ijs feminas, quæ illorum ministerio semper occuparentur.

SED & ipsa cum multa humilitate non rarò illis inserviebat, latrans & osculans eorum pedes. Maritus quoque eius, cum illius sacris & salutaribus sermonibus & consiliis delectaretur, vir strenuus & potens, & ex præcipuis Regis consiliariis, primò quidè ab aula Regis se prorsus subducit, deinde suavi iugo Domini se totum humiliter submittens, didicit etiam à beata Birgitta legere preces Horarias beatissimæ ma-

tris

tris Dei, ac postremò ambo spiritu feruentes, ut se liberius à mundi vanitatibus expedirent, è patria sua exeuntes, profecti etiam sunt in Hispaniam ad S. Iacobum. Iam peragrarant multa Sanctorum loca, erantque in reditu constituti, cum maritus eius cœpit apud Atrebatenses pessimè valere. Increcente autem morbo, cum beatam Birgitam magni tenerent angores, sanctus Dionysius eam consolatus est, ita dicens: Ego sum Dionysius, qui ab vrbe Roma in Gallias veni prædicare verbum Dei. Tu ergo, quæ me singulariter amas, scire debes, per re velle Deum mundo innotescere, teque meæ curæ commissam esse: cuius rei hoc habebis signum, quod maritus tuus iam non morietur. Transactis quoque inde aliquot eo in loco diebus, vidit in spiritu admiranda quædam: paulo post cum vir eius conualuisset, in patriam redierunt, vbi ille, cum votum nuncupasset Deo, quòd monasticum vellet viuendi genus arripere, septem iam antè liberis procreatis, diu seruata continentia, in monasterio tandem Alwastra, Ordinis Cisterciensis, feliciter è vita decessit.

QUO defuncto, sancta matrona, facultatibus suis inter proles distributis, mundoque in totum valefaciens, cum quodam tempore de mutatione status sui, ut Deo liberius seruire posset, satis esset anxia, mentis ecstasim passa est: viditque nubem luculentam, & ex nube simul audit vocem ita ipsi dicentem: Ego sum Dominus Deus tuus, qui tecum loqui volo: & tu eris sponsa mea, & canalis meus. Quibus verbis illa territa, quòd putaret illusionem esse, rursus audiuit: Noli timere, quia ego sum conditor omnium, non impostor, nec tui vnus causa loquor, sed propter salutem multorum. Audi ergo quæ ego loquor, & deinde refer ea ad magistrum Matthiam, qui sua experientia didicit spiritum veritatis ab illusionis spiritu discernere. Is Matthias vir magna fuit in Deum deuotione, & sacre Theologiæ doctor celebris, cui beata Birgitta in omnibus obediuit, quemadmodum eorum diuinius præceptum fuit. Instituit itaque nouum monasticum ordinem, & Regulam siue Canonem, quem ex ore Christi, ipsi dictantis, conscripsit, quem & monialibus cœnobij VVatstenæ seruandum reliquit. Et quidem exinde propter subitam vitæ mutationem, & habitus vilitatem, à nobilibus, vitam eius non alio quam infantiæ loco habèribus, contemnebatur, sed eis illa dicebat: Nec propter vos incepti, nec propter vos desistam, statui autem apud animum meum verba tolerare.

*Proficiscitur
vni cum suo
marito ad S.
Iacobum in Hi-
spania.*

*Apparet ei
Atrebatenses
Dionysius.*

*Ingressus
maritus
ordinem Cister-
ciensem.*

*S. Birgitta in
totum vale di-
cit mundo.*

*Nota: nã sicut
& Paulus
quoque mis-
sus est ad A-
naniam.*

*Act 9.
Instituit no-
uum Ordinem
iuxta Regulam
sibi à Christo
dictatam.*

TRI

*Supra modum
excruciabat te-
nerum suum
corpuseulum.*

*Nota in signe
dictum.*

*Iubet eam
Christus pro-
fiscisci Romam,
& quare.*

*Ita adit Nea-
polim & Si-
ciliam.*

*Item iubetur
ire Hierosoly-
mam.*

*Reversa Ro-
mam non mul-
to post mi-
grat ad Cori-
nthum.*

TRIGINTA autem annis ab obitu mariti vestibus lineis
vsa non est, nisi duntaxat in capitis velaminibus, sed aspero in-
duta cilicio carnem suam excruciabat. Ante lectum quoque suum
iusserat poni tapetum simplex, vel pallium, & puluinar exiguum
pro capite, sicque cubare solebat. Interrogata autem quoniam
sic somnum capere posset in acerrimis frigoribus, quibus eae
regiones Aquilonares rigent, respondit: Ego tantum intra me
sentio ardorem, ut frigus externum me non valde anxiam
habeat. Nocte & die toties flectebat genu, toties se inclinaba-
bat, & osculabatur humum, vel venias, ut dici solet, capiebat,
ut mirum videretur, tam nobilem & teneram habitudinis ma-
troniā tantos posse perferre labores. Sextis feriis consuevit
etiam ardentis cerei guttas ignitas in nudam deponere carnem,
propter Saluatoris passionem. Obedientiam vero adeo studiosa
fuit, ut nullibi esse voluerit sine praecceptore. At vero iam tem-
pus instabat, ut laborem peregrinationis susciperet: unde ad-
stitit ei Christus, dicens familiariter: Proficiscere Romam, illic
enim plateae sunt auro instratae, & Sanctorum sanguine rubri-
catae: ibique propter condonationes seu indulgentias, quas pro-
meruere Sancti, compendio venit ad caelum. Manebis autem
illic, donec videas summum Pontificem & Imperatorem.
Quod quidem & ita euenit, tum nimirum quando utriusque
reuelationes ipsi praestitas de Ecclesiae reformatione misit.

POST annos autem aliquot iussa est etiam ire Neapolim
& in Siciliam: ubi instar purissimi speculi, virtutum de se ex-
empla omnibus exhibuit, intrepidè doctos pariter atque in-
doctos reprehendens. Unde Romam reuersa, cum post annos
multos solito feruentius Sanctorum limina visitasset: praecipit
ei vnigenitus Dei Filius, ut iret Hierosolymam. Vbi & pra-
texente illa incommodam valetudinem & aetatem, Dominus
respondit: Et equis est naturae conditor? Ego addam tibi
vires, ego prospiciam de itinere. Itaque loca omnia, in quibus
pro peccatoribus pati voluit Dominus Iesus, deuotissime
visitauit. Verum antequam à Hierosolyma rediret, laborare
coepit febrim, & stomachi infirmitate, quam ipsa nihilominus
terra & mari inter labores & dolores suos integrum annum
patientissime tulit, quousque Romam rediit. Vbi cum mor-
bus increuisset, iamque dies obitus eius immineret, rursus
apparuit ei Dominus Iesus, corporeis eius oculis visibilem se
praebens, etque dicens. Ego sic tibi feci quemadmodum spon-
sus solent, subducens se ad tempus à sponsa, ut ardentius desi-
deretur

deretur, at nunc probata satis, procede in gaudium meum.
Obiit itaque singulariter Deo dilecta Birgitta, Missa audita,
perceptisque Sacramentis, anno salutis millesimo trecente-
simo septuagesimo tertio, decimo Calendas Augusti: trans-
lata anno proximo, post multorum miraculorum coruscationem,
tum ibi, tum in itinere diuinitus exhibitorum, ad mo-
nasterium VVasthenae, per sanctam filiam eius Catharinam,
duodecima die Iulij. Adscripta est autem Sanctorum Catalo-
go à Bonifacio nono.

*Transferuntur eius sa-
cra reliquia
in Succediam.*

DE S. CHRISTINA VIRGINE ET

Martyre, ex Martyrologio Adonis.

XXIII. I V L I I.

SANCTA Christina virgo apud Italiam in Tyro, quae est
circa lacum Vulsinum, in Christum credens, Deos aureos
Vrbani patris sui praefecti contriuit & pauperibus distribuit.
Ob quod, iubente patre, alapis primum afflicta, deinde ver-
beribus dilaniata, postremo ferro onusta, in carcerem con-
iecta est. Sed & postea cum diutissime & crudelissime dilania-
retur, de carnibus suis patri in faciem proiecit. Alligata quo-
que rotae, cum igni supposito, & fuso desuper oleo, torrere-
tur, erumpens flamma mille gentillium interfecit, atque ipsa
interim carceri tradita, Angelo visitante sanata est, & refecta.
Deinde vero cum rursus magni saxi pondere constricta in
lacum Vulsinum iactata esset, inde nihilominus Angelico
praesidio liberata fuit. Quare & successor patris eius Dion
multis iterum supplicijs eam affixit: sed orante illa simula-
chrum Apollinis, quod Dion adorabat, in fauillam subito
reductum est. Quo miraculo tria millia hominum ad fidem
Christi conuersa sunt. Atque adeo ad extremum successor
Dionis Iulianus post fornacem ardentem, ubi quinque dies
illæsa permanfit, post serpentes quoque à venefico immisos,
sed fide Christi superatos, post abscissionem denique linguae,
sagittis eam configi praecipit, sicque martyrij cursum con-
summavit nono Calend. Augusti.

*De Tyro Ita-
lia vide D.
Baron. ad
Martyrol.*

*S. Christiana
diuersissime
torta.*

*Tandem con-
figitur sagit-
tis.*

DE S. IACOBO APOSTOLO, FRATRE

S. Iuannis, ex Ordinario nono.

S. Iacobus & frater eius dicitur filij tonitrui.

Prædicat in Iudæa, & Samaria, ac deinde etiam in Hispania.

Martyrio affectus Ierosolymis, postea transfertur in Compostellam.

IACOBVS Zebedei filius, Ioannis Apostoli germanus frater, Galilæus, inter primos Apostolos vocatus cum fratre, relictis patre ac retribus, secutus est Dominum & ambo ab ipso Iesu Boanerges, id est, tonitruum filij, sunt appellati. Is vnus fuit ex tribus Apostolis quos Saluator maximè dilexit, & testes esse voluit suæ transfigurationis, & interesse miraculo cum Archisynagogi filiam à mortuis excitauit, & adesse cum secessit in montem Oliueti, Patrem oraturus, antequam à Iudæis comprehenderetur. Sed & post Iesu Christi adscensum in cælum, in Iudæa & Samaria prædicans eius diuinitatem plurimos, in quibus & Hermogenem hæreticum, ad Christianam fidem conuertit. Peragrata quoque Hispania, ibique prædicato Euangelio, sic demum rediit Hierosolymam. Sed Claudio Imperatore Herodes ad regnum elatus, vt à Iudæis gratiam iniret, Iacobum, liberè Iesum Christum Deum confitentem, capitis condemnauit. Quem cum is qui eum duxerat ad tribunal, fortiter martyrium subeuntem vidisset, statim se & ipse Christianum esse professus est. Qui ambo ad supplicium cum raperentur, petiit ille à Iacobo veniam: quem Iacobus osculatus, Pax, inquit, tibi sit. Itaque vterq; est securi percussus, cum paulo ante Iacobus paralyticum sanasset. Corpus eius postea Compostellam translatum est, vbi summa celebritate colitur, conuenientibus eò religionis & voti causa ex toto terrarum orbe peregrinis. Memoria ipsius Natalis hodierno die, qui translationis dies est, ab Ecclesia celebratur, cum ipse Calendis Aprilis primus Apostolorum Hierosolymis profuso sanguine testimonium Iesu Christo dederit.

DE S. CHRISTOPHORO MARTYRE

ex ijs quæ sunt apud R. P. Suriium.

S. Christophorus prædicat in Lycia.

CHRISTOPHORVS illustris martyr ex Cananæa duxit originem. Diuinitus à Christo illuminatus, in Lyciam venit eo animo, vt Christum vbique confiteretur & prædicaret. Quod vt posset efficacius, preces ad Deum continenter fundebat. Sed & cum esset staturâ corporis præcærus, passim omnes in illum oculos coniciebant. Virgam autem gestabat manu: quam etiam cum in terram defixisset, & illa

repentè

repentè, nõ sine ingenti miraculo, viruisset, multi exinde sua nomina Christo dedere. Confirmabat enim Christus prædicationem fidelis serui sui sequentibus signis. Sed & iam fama sancti viri peruenerat ad Dagnum, qui per id tempus in Lycia rerum potiebatur. Qui molestissimè ferens Christum Iesum illic annunciari, misit milites qui Christophorum ad ipsum adducerent. Quò postquam aduenit vir beatus, à fide eum auertere nitentibus Dagnus. At sanctus, Christophorus & spiritu & corpore magnus, fidem suam præclare confitebatur. Abductus autem inde est in carcerem, donec apud se tractaret Dagnus: quo supplicij genere eum tolleret è medio. Itaque primò quidem id illi consultissimum visum est, vt duæ ad eum meretrices in carcerem intromitterentur, quæ eum ad res venereas prouocarent, & ita facilius ad idololatriam deuolueretur. Sed simulatque in carcerem venere impudicæ feminæ, adeò sunt diuinitus exterritæ, & illuminatæ, vt & facinus suum agnoscerent, & mox, repudiato impuro Ioue, Christi religionem profiterentur, vnde & grauissimis affectu cruciantis, ad extremum capite punitæ sunt.

Pro confessione Christi conijci in carcerem.

Conuertitur per eum duæ meretrices, introductæ vt eum sollicitarent ad libidinem.

ANTE illas etiam Dagnus quadraginta viros Christophori doctrina conuersos, capite cædi iusserat. Post quod rursus iubetur fortissimus Christi miles Christophorus sisti coram Dagno. Sed cum inuicta animi virtute in verbo gratiæ perstaret, ecce videt multiuaria & crudelissima sibi præparati supplicia. Interim plerique nobiles credebant in Christum: & cum Dagnum obiurgarent, citò Christi martyres effecti sunt sanguine pro pietate fuso. Iussit verò tyrannus in caput S. Christophori galeam ignitam imponi, cum prius atrociter esset virgis cæsus. Deinde ad scamnum ferreum, quod corporis eius staturam æquabat, fecit eum alligari, ipsumque scamnum multo supposito igne inflammari, simulque beatissimum martyrem exuri, & corpus eius feruenti oleo perfundi, illo interim dicente ad tyrannum: In nomine Iesu Christi tormenta tua non sentio. Quin etiam tandem modo admirabili liberatus, Christum rursus populo prædicauit, & multos ad Christi ouile traduxit. Fuit autem id valde inuisum Dagno, iussitque sanctum virum ad palum alligari, & milites sagittis eum conficere, sed inanes sagittarum ictus erant, mansitque ab illis vir sanctus prorsus illæsus. Itaque ad extremum, capitis obtruncatione martyrium suum gloriosè compleuit.

Item multi alij.

Post multa horrida supplicia, tandem capite truncatur.

DE

DE SANCTISSIMA ANNA, MATRE

Deipara Maria, ex Ordinario nouo.

XXVI. IULII.

ANNA B. Mariæ Virginis, Dei genitricis mater, Gaziti filia, ex tribu Iuda, in Bethlehem oppido Iudææ nata, Ioachimi fuit vxor, qui & ipse ex eadem tribu Galilæus erat ex Nazareth, ambo ex stirpe Regia, sanctorumque Patrum, & ipsi sancti atque iusti, vt decebat parentes futuros virginis quæ Christum erat progenitura. Tripartitam hi habebant suorum bonorum rationem: vnâ enim partem pauperibus, alteram templo, eiusque ministeriis, dicauerant, tertia se, suâque familiam alebant. Sed in iustitia, pace, gaudio, & charitate maritali perseverantes, vnus tantum dolor sterilitatis angebat, nulla prole post annum matrimonij vigesimum procreata, quod turpe & infamiæ loco inter Iudæos habebatur. Ioachimus igitur cum in festo encaniorum Hierosolymam adorandi gratia venisset, vellétque supplex ad altare Dei munus offerre, repulsus est ab Isaacare sacerdote cum ignominia, quasi indignus esset, ob longam sterilitatem, qui more patrum & fecundorum hominum ad eum locum accederet.

QUAE repulsa mœstissimus Ioachimus, nec ferens, præ pudore, suorum ciuium conspectum, ad caulas secessit; & cum pastoribus commorans, assiduis precibus à Deo contendebat, vt eam à se ignominiam depelleret. Itaque ecce Angelus Domini Ioachimo se ostendit, & bono animo ipsum esse iubens, preces eius auditas esse à Deo renūciavit, filiamque procreandam, quæ Saræ & Rachelis prolem mysterij magnitudine superaret. Tali ergo spe erectus lætusque Ioachimus, domum reperens, vxori obuiavit, quæ, cum ei quoque apparuisset Angelus, eademque nunciasset, plena spe & gaudio, ad marito congratulandum properabat. Salutant igitur inter se cum maxima lætitia, & visa, Dei que promissa conferentes, domum reuertuntur. Concepit Anna diuino munere, sextoque idus Septembris Mariam peperit: cuius ortu felicissimo sterilitatis macula deleta, parentesque compotes facti sunt longissimi desiderij. Migravit autem ad Dominum Anna beatissima, septimo Kalendas Augusti: cuius corpus conditum est in Bethlehem, in paterna sepultura.

S. Anna, & Ioachim maritus eius, & terque ex stirpe regia.

S. Anna diu sterila.

Nūciatur ab Angelo, ipsa parituram.

Feliciter obdormit in Domino.

VITA

VITA SS. IOANNIS ET PAULI FRATRVM

ex Io. Maldonato Hispano.

XXVII. IULII.

IOANNES & Paulus fratres in domo Constantiæ Constantini Cæsaris filia præpositus alter, alter primicerius fuerant. Quare Iulianus apostata Imperium adeptus, cū comperisset, ex opibus eos quæ fuerant Constantiæ, pauperes quosque reficere: conuocatis ad se, eandem dignitatem, quam apud Constantinum habuerant, si vellent manere, promisit. Cui fratres pij responderunt, Constantino se libenter Christiano principi adhæsisse: apostatæ tamen Christianæque fidei desertori, nullatenus se velle submitti. Cæpit tum Iulianus se clericum fuisse iactare, pertæsumque Christianorum ignauiam, ab ecclesia ad deos gentium transfugisse. Denique cum longa Iulianus oratione fratribus persuadere non posset, vt perfugas agerent, Christi que castra relinquerent: decem illis dies præscripsit, in quibus aut Christum desererent, aut morti succumberent. Nihil terruerunt milites Christi Imperatoriæ minæ, quin magis gratulabundi, quod per martyrium ad cœlestia regna daretur accessus, anteuerti tempus exoptabant. Quod cum minus daretur, elemosynis dilargiendis decem illos dies impenderunt. Decimus abierat dies, & ecce Terentianus quidam ab Imperatore missus, auream Iouis imagunculam precationibus intentis fratribus obtulit: vt ei quamprimum thura darent, vel gladio colla subderent. Illi verò dominum Iesum Christum solum adorandum dicere, perseverantes, hora noctis tertia decollati sunt. Corpora, quod mandatum à principe Terentianus acceperat, eadem sine strepitu fieri, intra domum ipsorum altissima fossa sepeliuit: missosque in exilium, euulgauit. Postea verò cum multa fierent ibi miracula, & Terentiani filius à demone malo fuisset ereptus. Terentianus simul & filius Christum Deum agnouerunt, & baptizati sunt.

Quam in domo Constantiæ habuerat dignitas: tem eam in Iuliani apostata recu- sante SS. Io. & Paulus.

Pietas illorū maxima.

VITA S. PANTHALEONIS,

ex Io. Maldonato Hispano.

XXVIII. IULII.

PANTHALEON Eustorgij Nicomediæ senatoris filius, traditus est puer erudiendus Euphrosino cuidam archiatro. Cūque iter esset ei ad scholas, qua Hermolaus quidam presbyter latitabat: euocatus ab Hermolao, ac interrogatus: genus

Hermolai suasu Panthaleon Christianam religionem amplectitur, & ab eo baptizatur.

T

religio

religionem, quamque disceret artem professus est. Non distulit Hermolatus identidem Páthaleoni suadere, vt relicta Hypocratis ac Galeni doctrina, Christi dogma sequeretur, cuius solo nutu láguores omnes sanarentur. Panthaleon cum libentissimè Hermolati suadelam admitteret, puerum tandem videns serpentis morsu interemptum, Deum precatus est, vt si vera de Christo concepisset, puer ille mox resurgeret: quod est illico factum: & serpens medius ruptus. Panthaleon insigni viso miraculo, contendit ad Hermolaum, baptizatusque ab eo, Eustorgium parentem reuisit, quem cum perduxisset ad Christum, & paulo post defunctum tumulasset, patrimonium omne in pauperes erogauit. Iam Panthaleon varios Dei verbo languores curauerat, & inter alios, cæcum quendam maximè notum, illuminauerat, cum Maximianus Imperator rumoribus excitus, illustratum diuinitus cæcum, quod in Christi nomine fuisse curatum prædicabat, morte affecit. Panthaleonem vero sacrificia deorum contemnentem in eculeo suspensum vnguibus attrèctari præcepit. Diuinitus tamen erectus ac confirmatus, cum plumbo liquefacto demergeretur, & lapide post ad collum deligato in pelagus truderetur, vtrobique cælitus liberatus est. Leonès etiam ac Leopardi in eum dimissi, faciem manusque lingebant: quare multi crediderunt, & decollati sunt. Hermolaus etiam magister quæsitus ac iugulatus est. Tandè cum Panthaleon alligaretur ad rotam, quò penitus dissecatur, & machina subito dissoluta quam plurimos occidisset, iussus est & ipse decollari. Milites quibus hoc fuerat demandatum, non eum valentes, hebetante se ferro, trucidare, Christum Deum crediderunt, & à Panthaleone ea lege veniam impetrarunt, vt sicuti fuerant iussi, iugularent eum.

VITA S. LVPI EPISCOPI TRECENSIS,
ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XXIX. I V L I I.

BEATISSIMI & Apostolici viri Antistitis Lupi vitam vel breuiter cõmemorare, operæpretium est: in eius enim præclaris operibus multiplex sese dicendi materia offert. Ortus est itaque in Leucorum oppido, nobili in primis familia, patre Epirochio. Quo ex hac luce subtracto, traditus est Alitichio patruo suo, multa generis nobilitate æquè conspicuo.

Cuius

S. Lupi patria & parentes.

Cuius operâ scholis adhibitus. Rhetorum est imbutus studiis. Deinde verò iam apprimè eruditum, florentis eloquij fama per regiones diuulgauit. Iuncta autem est ei matrimonio Pinreniola, sancti Hilarij Episcopi Arelatensis soror illustris memorix, quæ in ipsa iuuentute sensus maturitate pollens, pudicitix semper amore flagrabat. Vnde & cum iam septimus coniugij annus volueretur, instigante Domino, se ad conuersionem mutuis adhortationibus contulerunt. Et quidem ipse superni Spiritus vigore incitatus Lupus, eximix claritudinis & virtutis virum beatum Honoratum alacri animo statuit inuisere. Erat is Abbas primæ habitationis Lutinensis monasterij. Ad quem vbi peruenit, eius institutioni ceruicem vltro subdens, Dominicæ seruitutis iugum mansuetissimis humeris accepit, omnigenis vigiliis & ieiuniis sese afficiens. Sed cum annum vnum illic egisset, magno fidei calore regressus est ad urbem Matisconensem, vt ea, quæ ipsi remanserant, pauperibus largiretur, & ecce de improviso ad vrbis Trecentis Episcopatum rapitur.

PROMOPTIONIS eius primordia fuere hæc: nimirum vt primò ciuibus suis viam salutis semper concionibus, sacris explicaret: deinde vt Clerum quoque suum, gratia præeunte, habens iustitiæ moderaretur strenuè. Sed exacto biennij spatio, eum esset pollens ingenio, clarus eloquio, sanctitate præcipuus, cum S. Germano, totius perfectionis & gratiæ spiritualis pleno, contra hæresim Pelagianam, quæ sanam oppugnabat fidem, in Britanniam profectus est. Qui etiam vno spiritu iuncti, terribiles Oceani fluctus, temporibus hybernis inexplorato mari se committentes, orationum gubernaculis mitigarunt. Erant verò sine intermissione intenti ad capiendos homines, eaque causa ægris, curationes adhibebant, spiritusque immundos palàm ex obsessis eijciebant. Denique omnes ad sanæ fidei confessionem ab errore conuerterunt, etiam si totam ferè Britanniam Pelagiana pestis occupasset. Sed & non longa post tempora Hunni erumpentes, & per omnem Galliam diffusi, partim simulatæ pacis arte tentabant vrbes, partim vi expugnabant. Qui vbi ad Trecentem infesto agmine venere ciuitatem, patentibus campis sitam, & nec armis munitam nec muris, sollicitus pius Antistes, ad vtitata se recipiens præsidia, solis ad Deum fuis precibus, supernæ opis auxilio suos defendit.

IAM immanis ille & ferus Attila fidem sancti viri altiori

T 2

sensu

Unde cum eum iuge relinquere mundum.

De improviso rapitur ad Episcopatum Trecentem.

Liberat vnum S. Germano Angliam ab heresi pelagiana.

Multum eum vnoratur barbarus Attila.

sensu suspiciens, pro sua exercitusque sui salute & incolumitate secum cum vult proficisci ad Rhenum vsque, pollicens, ubi eò ventum sit, se ipsum dimissurum. Moxque copia offertur ab eo loco reuertendi. Orat quoque tyrannus obnixè sanctum virum, vt velit pro ipso Dominum deprecari; interprete vsus Hunigasio. Sed reuersus vir Dei, vt vidit se desperatione suorum turbatum, ad montis perfugium Latisconem, cæteris solertior, festinauit, vt eò transferret plebem, quam orationum suarum suffragiis discrimini subiacentem inter excidia publica, & hostilia arma defenderat. Distat perfugium illud ab vrbe miliaribus quinque & quadraginta. Manens verò illic biennij spatio, offensus raritate suorum eorum uementium, Marisconem sibi censuit expetendam. Verum vt vitæ eius historiam potius attexamus, annis plus minus viginti, lectuli quietem nesciens, in tabula cubauit. Vestis eius perpetuò cilicium fuit; præter quod vnius tunicæ vsu semper contentus, in orationibus alternis noctibus peruigil perdurabat. Biduanis ieiunijs defatigato corpusculo, libidinis incentiua prosternens, fletibus ora, semper in futura intensus, indefessè rigabat. Iugi etiam districtione & seueritate sabbatum omne non nisi panis hordeacei esu transmittēbat. Sed & sacræ memor legis census suos pauperibus, captiuisque redimendis, humanissimè impendebat, sciens elemosynis cælorum nos posse regna mercari.

DE quo sanè non patitur sollicitudo silentio præteriri illud gratiæ singularis beneficium, quod ei inter mundi proceres diuinitus collatum fuit. Siquidem omnes gentium Reges ei præstabant reuerentiam, & specialius etiam à Rege* Gebaulto eximia ei fuit exhibita obedientia; nimirum ipsos Briouenses, quos olim captiuos abduxerat Alemannorum impietas, literis à beato viro acceptis, libertati restituit; hostili seruitute absolutos. Multos autem habuit vir beatissimus præclara virtute discipulos, atque insigni miraculorum gloriâ illustres; Imprimisque in S. Polychronio, Virdunensis Ecclesiæ Episcopo, gratia præfulsit curationum, ita vt, religatis post tergum manibus, dæmonibus imperaret; priusque sensum perciperent obsessi, quam corporum suorum collisionem. Deinde & sanctum Seuerum, Treuirensi ecclesiæ ordinatū Episcopum, prius Germaniæ gentilibus prædicantem, non ambigimus inter Apostolos suum habere consortium. Ac demum sanctum quoque Albinum, Catalaunensem Antistitem, diuturnæ sanctitatis

Lectus eius tabula, & vestimentum cilicium.

Eius liberalitas in pauperibus.

Discipulus eius S. Polychronius Episcopus Virdunensis.

Item S. Seuerus Treuirensis, & S. Albinus Catalaunensis.

ctitatis prærogatiua eminentem, non debemus taciti omittere, quàm ille crebrò permultis locis dæmones ab hominibus proffigari. Et omnino, dum tantorum virorum celebramus præconia, eximij magistri quoque laudes depromere videri debemus. Porro iam annis quinquaginta & duobus, S. Lupus, gloriôsæ memoriæ Antistes, sacerdotio functus erat: cum tandem, vitæ præsentis debitum persoluens, spiritum misit ad superiores, dignis in terra laudibus celebrandus.

VITA S. VVILHELMI EPISCOPI

Briocensis, in minori Britannia. ex ea qua est per Godefridum Caluum.

XXIX. I V L I I.

SANCTVS Vvihelmus à primæuo iuuentutis suæ florè senile cor gerens, nulli voluptati animum dedit. Etenim & cum adhuc iuuenis & in minori officio constitutus, in domo cuiusdam diuitis fuisset hospitatus, mulier quædã fornicationis spiritu stimolata, cæteris dormientibus, perrexit ad beati viri cubiculum dormientis, atque ad latus eius se proiecit. Sed vir Dei ad tactum mulieris insolitum excitatus, non solum scelus abhorruit, verum etiam de lecto statim, quasi de medio ignis exiliens, à facie colubri se abscondit, sicut Patriarcha Ioseph, qui fugit oblatam libidinem, pallio derelictò. Sed nec solum lumbos præcinxit fortitudine castitatis, verum etiam lucernas ardentes tenuit in manibus per opera charitatis. Siquidem non satis erat sibi quod per barbarium pauperibus ministrabat: quinimo de bursa, quam ad hoc portare consueuerat, ipsemet quoque indigentibus manum misericordiæ porrigebat. Quin etiam tempore quodam* caro, cum B. Vvihelmus videret fame pauperes cruciari, totum bladum suum eis exposuit dispergendum: intò etiam cum inter tantos minimè sufficeret, præsertim cum vsque ad messem magnum adhuc temporis spatium superesset, precibus etiam suis Canonicorum bladum accepit mutuo, pauperibus erogandum.

AT QV E interim quamuis cum Martha circa curam regiminis multis negotiis esset occupatus, illud tamen Mariæ necessarium, diuinis sermonibus vacans & deuotis orationibus, nullatenus omittebat. Præter enim horas Canonicas, & alias orationes consuetas, diebus singulis Psalterium, quod

S. Vvihelmus etiam in adolescentiæ, vltimo oblatam copiam fornicationis summo opere exhorret.

Genes. 39.

** Id est, in caritate annona.*

** Id est, memorator.*

T 3 mum

num eius nuncius quidam venit, commodatò postulans barnarium vas pro muliere paupere in puerperio decubante. Nā pro huiusmodi piis operibus vascula talia referuabat. A quo eum causam itineris eius Episcopus didicisset, nec quisquam de suis famulis, præter Capellatum, præsens esset; nec negauit ei, nec distulit, sed cum adiutorio Capellani sui, vas, quod blado plenum erat, euacuans, imposuit in humeros nuncij propriis manibus. Non solum autem cor eius incineravit ignis Dominicæ charitatis, sed & corpus quoque per pœnitentiam cremavit. Etenim quamuis suæ, nec non & aliorum dignitatibus vel meritis deferendo, magna sæpe conuiuia præparari faceret, seruata tamen modestia, semper parum gustans de carnibus, reliquum in eleemosynam pauperibus erogandum seruabat. Aqua quoque pura, vel cum vino mixta, largiter utebatur, quamuis à plurimis vinum & pingua diligere putaretur.

S I C & cum lectus eius, sicut decebat Pontificem, sterneretur, & serui crederent ipsum super mollia quiescentem, spreto cubili, terræ duritiem ad orandum & dormiendum sæpius eligebat. Accidit quoque quadam die, dum beatus vir staret in medio domus suæ, vt quædam hydropica ac paupercula mulier, eleemosynam postulans, staret ante eum. Erat autem infirmitate sic inflata, quòd vix corpus suum capere poterat tunicæ latitudo. quam intuens pius Pater, qui super afflictos pia semper gestabat viscera charitatis, præcepit eleemosynam ei dari, nec non & de theriaca, quam habebat, poculum quoque ei ministravit, piè credens ipsam per antidotum huiusmodi posse consequi sanitatem. Et quidem accepto poculo, mulier abiit via sua, hora verò prandij memor fuit Episcopus illius, & ferculum quoque suum, de quo parum gustauerat, per nuntium illi misit, quam per vicos & plateas nuntius diu quærens, tandem inuenit in lectulo passione nimia laborantem, & fini suo appropinquantem. Quod cum Episcopo rerulisset, timens ille ne per theriacam, quam ei ministrari iusserat, mortis periculum incurrisset, oraturus pro ea Dominum, in ecclesiam festinauit: vbi flens largiter, & rugiens à gemitu cordis sui, reum se mortis eius humiliter accusando, tam diu misericordiam Domini inuocauit, donec nuntiatum est ei, quod mulier surrexit, & ab infirmitate sua dimissa esset penitus.

S A N E, cum ex pressura præcliorum, quæ inter Francos & Britones agitabantur, Ducatus Britannicæ turbaretur, & Brito-

centia

In humilitatem simul & charitatem.

Frequenter ad se in terra humo.

Subet conqueri cui det eleemosynam.

Sanat suis precibus quædam hydropicam.

centis ciuitas, irruentibus in eam alternatim hostibus, damnis multis & iniuriis grauaretur, ò quoties in ipsum, ouiculas protegentem, viri sanguinum manus sacrilegas iniecerunt, & in ceruicem eius vibrantes gladios, ipsum minis & contumeliis affecerunt! vbi si quando propter Clericorum instantiam, necessitas ipsum compelleret ferre Excommunicationis sententiam in maleficos & prædones, ne remissus videretur & negligens, cum dolore tunc cordis, & multis lacrymis vim clauium exercebat, renuens tamen viriliter in præiudicium libertatis Ecclesiasticæ vllatenus Principum acquiescere voluntati. Vnde & tandem Britannia exire est compulsus, & in exilium proficisci. Tunc verò Pictauensis Episcopus continuis laborans infirmitatibus, officium sibi competens exercere penitus non valebat: quare & beatum VVilhelmum venerabiliter suscipiens, deuotè gregis sui curam ipsi committere digni duxit cura vicaria, vbi ille per annos aliquot sanctissime est conuersatus, donec placuit Deo, ferocitatis hostium impetum ederuare, sicque ipsum ad oues proprias reducere: vbi & ipse victurus in perpetuum, tandem præsentis vitæ cursum feliciter consummavit.

P O R R O corpus eius sanctissimum in Ecclesia Cathedrali digna fuit cum reuerentia tumulatum. Quod cum ibidem duobus annis, antequam coruscaret miraculis, tamquam lapis pretiosus latuisset, à Philippo Episcopo, eius successore, effossum, cum omni membrorum integritate mirabiliter est reperi-tum, quasi pretiosissimis fuisset aromatibus conditum, ita optimo odore eos qui aderant, adimplens. Ab illo autem die cœpit beatus VVilhelmus crebrioribus coruscare miraculis: quibus postea per eundem Philippum bonæ memoriæ allatis ad Dominum Papam Innocentium quartum tunc temporis Lugduni residentem, idem Summus Pontifex, miraculis à cunctis Cardinalibus approbatis, ipsum in Sanctorum Catalogo decreuit firmiter conscribendum.

VITA S. MARTHÆ, EX SEDVLIO.

XXIX. I V L I I

BETHANIAE QVÆ solum repetens intravit, ibique Lazarus occidua tumulatus sorte iacebat. Iam quarto sine luce die, claususque sepulchri Marmore, corruptum tabe exhalabat odorem.

T A

Flebant

Pia defensione libertatis Ecclesiasticæ cogitur exsilium.

Migrat ad Christum.

Hic notatur suscitatio Lazari à morte per Christum facta.

*Flebant germana, flebat populatio presens,
Flebat & omnipotens, sed corpore, non deitate,
Exanimésque artus illa pro parte dolebat,
Qua moriturus erat, lacrymis implebat amicum,
Majestate deum. Quid credere Mariha moraris?
Quid ve Maria genu? Christum dubitatis an unum
Possit ab inferis hominem reuocare cavernis.
Qui dabit innumeras post funera surgere turmas?
Ergo ubi clamantis Domini sonu i tuba dicens:
Lazare perge foras, magno concussa pavore
Tartara disiliunt, Herebi patuere recessus,
Extremum lethale Chaos, mortisque profunda
Lex perit, atque anima proprias repetente medullas,
Cernitur ante oculos viuens ad stare cadaver,
Postque sepulchralem tanquam recreatus honorem,
Ipse sibi moriens & posthumus extat, & hares.*

QVÆ SEQVUNTUR EX BREVIARIO

Romano desumpta sunt.

MARTHA Christi hospita, Mariæ & Lazari soror, post Christi ascensum ad patrem, à Iudæis in persecutione Christianorum cum fratre & sorore, & Marcilla pedissequa, & item Marimino, à quo tota domus fuerat baptizata, comprehenditur. Et hi omnes cum aliis compluribus Christianis in nauis quadam imponuntur. Quæ nauis velis, remis, clauoque spoliata, mari committitur, vt omnes sancti naufragio perirent. Cæterum Deo gubernante, Massiliam incolumis applicuit. Quo miraculo, & dictorum sanctorum predicatione Massilienses primum, deinde vicini populi ad fidem Christi conuersi sunt. Martha igitur cum Massiliæ omnium in se animos propter eximiam sanctitatem conuertisset, cum multis honestissimis mulieribus, in monasterio, quod ipsa curauit ædificandum, sanctissime vixit, mortemque obiit multò antè à se præcognitam, & miraculis illustratam, quarto Calend. Augusti.

VITA S. GERMANI EPISCOPI ANTI-

*siodorensis, ex ea quæ est per Constantium
Presbyterum.*

GERMANVS Antisiodorensis oppidi indigena, parentibus fuit splendidissimis procreatus, & ab ipsis infantia rudimentis, studiis liberalibus institutus. Qui sanè vt perfectionem literarum plenam sibi conflaret, sicut post auditoria Gallicana, intra urbem Romam, iuris scientiam plenitudini perfectionis adiecit, ita deinde quoque tribunalia Præfecturæ, professione aduocationis ornauit. In quo actu dum multiplici laudis luce resplenderet, sublimem etiam genere, diuitiis, & moribus, sortitur uxorem. Sed & togæ præconiis præminentem protinus Respublica ad honorum præsumpsit insignia, Ducatus culmen & regimen per prouincias conferendo. Erudiebatur profectò diuinitatis occulto iudicio, ne quid perfectionis deesset apostolico Pontifici mox futuro. Eo verò tempore territorium Antisiodorensis vrbis visitatione propria gubernabat, cui & mos erat, tyrunculorum potius industriis indulgere, quàm Christianæ religioni operam dare. Siquidem assidue venatui inuigilans, ferarum copiam frequentissimè capiebat: Erat autem pirus arbor in vrbe media, amœnitate gratissima: ad cuius ramusculos ferarum ab eò deprehensarum capita, pro admiratione venationis nimis dependebant: Vnde & cælebs vir eiusdem tunc ciuitatis, amator Episcopus, his frequenter eum compellabat eloquiis: Desine, quæso, vir honorum splendidissime hæc iocularia, quæ Christianis offensa, paganis verò imitanda sunt, exercere: Hoc opus idololatriæ culturæ est, non Christianæ elegantissimæ disciplinæ.

Et hoc quidem indefinenter vir Deo dignus peragebat; ille tamen nullo modo admonenti acquiescere voluit, aut obedire. In cuius persuasionis tempore, cum quadam die Germanus in prædia sui iuris ex vrbe secessisset, beatus amator, opportunitatem opperiens, sacrilegam arborem cum caudicibus abscidit: quæ fama protinus ita animum Germani incendit, vt oblitus sanctæ religionis, cuius iam fuerat ritu atque munere insignitus, mortem viro beatissimo minitaret, turbam suorum secum adunans. Quæ omnia à quibusdam cognita, dum Amatori sanctissimo panderentur, diuina ille reuelatione suæ discessionis tempus agnoscens, & Germanum sibi successorem præuidens, Hedum profectus est, vbi Iulius Republicæ Rector, ac Galliæ gubernator, præsidebat. Rogat itaque eius celsitudinem, vt licentiam tribuat, Germanum tonsurare: post quod voti compos factus, suæ est iterum reddi-

*S. Germani
dabile genus
& præclara
eruditio.*

Ducit uxorem

*Administrat
Præfecturam
Antisiodorensis.*

*Reprehenditur
à S. Amatore
Episcopo,
ob quandam
suam culpam*

*Amator in
sanctum contra
venerum sanctum
Episcopum.*

tus ciuitati. Præcipit vniuersum populum ad sanctam ecclesiam iter dirigere; ubi beatus Amator, videns Germanum illusterrimum, præcepit ostianis, Ecclesie fores vt claustris arctarent. Ipse vero, glomerata secum turba Clericorum; atque nobilium, iniciens manus, Germanum apprehendit; & inuocato nomine Domini, caesariem eius capiti detrahens, habitu religionis, reiectis secularibus ornamentis, cum promotionis honore induit, talibus cum verbis exhortans: Quia tibi, frater charissime, me decedente, omnipotens pastorale commisit officium.

IN C I P I T vero iam beatissimus Amator obitus sui incrementis virgeri: quin non multo post, spiritum eius chorus Sanctorum cum hymnis & laudibus in specie columbae vehit ad caelum. Tum vero subito Germanum Episcopum omnium vna vox postulat. Nec mora. Suscipit Sacerdotium coactus, ad dictus, & repente mutatur ex omnibus. Seculi pompa calcatur, vxor in sororem ex coniuge mutatur, substantia dispensatur in pauperes, paupertas ambitur. Enarrari vero non potest qua hostilitate vim sibi ipsi conciuerit, quæve supplicia corporis sui persecutor indiderit. Breuiter, vt iuxta veri fidem vniuersa saltem perstringam, ex ea die qua sacerdotij sumpsit exordium, vsque ad terminum vite, tanta obstinatione & tabe corporis animam suam pavit, vt nunquam panem frumenti, non vinum, non acetum, non oleum, non legumen, numquam vel salem ad vsum condiendi saporis acceperit. Sanè die Resurrectionis vel Natiuitatis Dominicæ potiones singulae sumebantur: in quibus ita vini sapor aquis nimis diluebatur, vt aceti austeritas solet largis permixtionibus temperari. In refectionibus quoque primum cinerem prælibauit, deinde panem hordeaceum sumpsit, quem tamen ipse excussit & moluit. Et cum hic cibus grauior ieiuniis indiceretur, interdum tamen in hebdomada media, plerumque die septimo tantum ponebatur.

IN D V M E N T V M cuculla & tunica indiscretis fuere temporibus, cilicio semper interius inhaerente. Spatium lectuli trabeculae dolatiles ambiebat, iniectos cineres vsque ad marginem continentes, qui quotidiana impressione densati, inconfecti, soli duritiam præferebant. Stratum omne subiecto cilicio & superposito vno tantum sagulo fuit. Caput ab humeris per ceruicis confinium nulla subleuauit adiectio, in pronus prostrata per terram, membra damnauerat. Noctibus numquam vestitum, raro cingulum, raro calceamenta detra-

*Inuitum rapi-
tur & prænū-
ciatur futu-
rum Episco-
patus.*

*Moritur san-
ctus Ama-
tor.*

*Succedit ei
S. Germanus.*

*Viuuit in ma-
xima austeri-
tate.*

*Plerumque
reficitur tan-
tum post se-
ptimum diem.*

*Eius lectuli
cōpacti cin-
res.*

xit, sedimitus loro semper & capsula, Sanctorum reliquias continente. Iugis gemitus, oratio perseverans, Scilicet o præclara De nostri virtus & pietas, vt & præteriti decoquerentur errores, & celeriter defecata sanctitas præstaretur. Hospitalitatem peculiari obseruatione seruauit, omnibus, sine vlla exceptione personæ, domum præbuit, & conuiuium ieiunus pastor exhibuit, pedes omnibus suis manibus lauans. Tunc quoque vir beatissimus in conspectu Antisiodorensis oppidi, interposito Icauna flumine, monasterium collocauit: alternis vicibus nunc ecclesiam, nunc monasterium quasi dux cælestium militum visitans, vt certantibus studiis æmulantes, ad perfectionis gloriam prouocaret.

P O R R O eo tempore ex Britanniis directa legatio Gallicanis Episcopis nunciauit, Pelagianam peruersitatem in locis suis latè populos occupasse. Synodus ergo illico colligitur, vniuersorum precibus Germanus ac Lupus Apostolici Sacerdotes ambiuntur, suscipiunt deuotissimi heroës, conscendunt Oceanum mare, Christo duce & auctore totam Britannorum insulam, quæ inter omnes est vel prima, vel maxima, raptim opinione, prædicatione virtutibus implenerunt. Conuincitur vanitas, perfidia confutatur. Jam denique reditu venerabilium Sacerdotum exsultant Gallia, gaudent Ecclesie, demones contremiscunt. Certè expectatio propriæ ciuitatis B. Germanum votis duplicibus ambiebat. Et quidem vitabat vir Deo plenus suorum solatia, vicinorum declinabat occursum, sed obscurari non poterat maiestatis luce circumdatus. Vici omnes, municipia, ciuitates, quotquot sese per itineris eius tramitem porrigebant, in occursum cum coniugibus ac liberis conuolabant. Omnes benedictionem flagitant, tactum requirunt, & quod superest multitudini, releuat vel vidisse, diuersæ infirmitates passim benedictione sanantur.

S E D. & rursus ex Britannia nuntiatur Pelagianam peruersitatem iteratò paucis auctoribus dilatari. Rursus igitur ad beatissimum Germanum preces omnium deferunt: festinus ille iterum occurrit (dum & laboribus delectetur, & Christo se gratanter impendit) adiuncto Seuero Episcopo, totius sanctitatis viro, qui tunc Treueris ordinatus Episcopus, gentibus primæ Germaniæ verbum vitæ prædicabat. Prædicatione ad plebem de præuaricationis emendatione conuertitur, omnium sententia prauitatis auctores expulsi ab insula Sacerdotibus adducuntur ad Mediterranea deferendi,

*Semper fert
super se reli-
quias. Sacer-
dotum.*

*Alternatim
nunc agit mo-
nachum, nunc
Episcopum.*

*Pugnat in
Anglia contra
heresim Pela-
gianam.*

*Omnes passim
concurrunt
pro ipsius be-
nedictione.*

*Secundò na-
uigat in An-
gliam, & con-
uincit Pela-
gianos.*

vt & regio absolutione, & illi fruere emendatione. Quod intantum salubriter factum est, vt in illis locis etiam nunc fides intemerata perduret. Sed ecce vixdum de altera trāsma-
Reuersus ad suos mox obit legationem a- liam.
 rina expeditione sanctissimus Germanus domum remeauerat, & iam Legatio Armoricanī tractus fatigationem beati Antistitis ambiebat. Offensus enim superbæ insolētia regionis vir magnificus Aëtius qui tum Rempubicā gubernabat, Eocharich ferocissimo Alemannorum Regi loca illa inclinanda pro rebellionis pręsumptione permiserat, quę ille auiditate barbaricę cupiditatis inhiauerat. Itaque genti bellicosissimę, Regique idolorum ministro obijcitur senex vnus, sed tamen omnibus Christi pręsidio maior & fortior.

O C C V R R I T in itinere iam progresso armato Duci inter suorum cateruas, medioque interprete primum precem supplicem fundit, deinde increpat differentem, ad extremum, manu iniecta, freni habenas inuadit, atque in eo loco vniuersum sistit exercitum. Tunc igitur Rex ferocissimus admirationem concipit, & pro iracundia, Deo imperante, veneratur reuerentiam, descendit, tractatur, pacis securitatem fidelissimam pollicetur, eā conditione, vt venia, quam ipse pręstiterat, ab Imperatore, vel ab Aëtio peteretur. Exinde ergo Italiam petiturus, egreditur, vbi sanē longum est quę vir san-
Magna aucto- ritate apprehendit frenū equi Regis barbari.
 ctus in itinere miranda gesserit, per singula contexere. Ferebatur iam per ora Rauennatum populorum, & aduentus sui moras pręuius accusabat effectus. Illic Petrus tum Pontifex, Christi Ecclesiam Apostolica institutione retinebat. Regebat Romanum Imperium Placidia Regina cum filio Valentiniano, tum iuvene. Omnes venerabilem Sacerdotem certantibus studiis suscipiunt, ambiunt Principes, occurrunt Proceres, Ecclesia cum exultatione amplectitur. Profusque obtinuisset causam Amoricane regionis, quę necessitatem peregrinationis indixerat, nisi titubationis perfidia mobilem & indisciplinatum populum ad rebellionem pristinam reuocasset.

S E D I T autem idem Dominus, & Apostolicus noster sanctissimus Germanus in Episcopali cathedra annos triginta, dies viginti quinque. Obiit verò plenus Spiritu sancto apud Rauennam Italię ciuitatem pridie Kal. Augustas, Valentiniano adhuc iuvene imperante, cum Placidia matre: a quibus ibidem pro admiratione Sanctitatis, ac assiduitate miraculorum honorificę susceptus, Domino sibi apparente, obitum
Proficiscitur Italiā pro negotio publico pacis.
Excipitur ab omnibus honorificē.

Obdormit in Domino.

obitum suum pręnoscent, obtinuit etiam, vt proprię redderetur ciuitati. Tuuc verò hæreditas relicta diuiditur; partem pręsumpsit Imperium, partem vendicant sacerdotes, & quod fieri de opibus solet, nascitur de exiguitate contentio, dum deest quod capiant. Solius benedictionis hæres capsulam cum sanctis Regina suscepit, cucullam cum interiori cilicio Petrus Episcopus vsurpauit. Sex verò Antistites, vt aliquid monimenti ex successione acciperent, disrumpere quod superfuerat, maluerunt. Vnus pallium, alter cingulum accepit, duo tunicam, duo sagulum diuiserunt. Sacratissimum autem corpus delatum est ad suam urbem, vbi traditum condignę sepulturae a propriis ciuibus, sub die Calend. Octobris, innumerabilibus virtutibus pollet.

Intelligitur capsula reliquiarum, de qua supra.

Defertur eius sacra corpus ex Rauennia Antifidiorā.

FINIS I V L I I.

A V G V S T V S.

DE VINCVLIS B. PETRI APOSTOLI
 ex Ordinatio nono.

I. A V G V S T I.

H E O N O S I O Imperatore, cum Eudoxia eius vxor Hierosolymam soluendi voti causa venisset, ibi multis est affecta muneribus: præ cæteris insigne donum accepit ferreæ catenæ, auro gemmisque ornata; quam illam esse affirmabant, quæ Petrus Apostolus ab Herode vinctus fuerat. Quam catenam Eudoxia pię venerata, eā postea Romam Pontifici Maximo detulit. Qui vicissim illi monstrauit alteram catenam, qua Nerone Imperatore idem Apostolus constrictus fuerat. Quam catenam cum Pontifex Romanus cum ea, quæ Hierosolymis allata fuerat, contulisset, factum est, vt illæ inter se sic conuiderentur, vt non duæ, sed vna catena ab eodem artifice confecta esse videretur. Quo miraculo tantus honor sacris illis vinculis haberi cepit, vt propterea hoc nomine S. Petri ad vincula ecclesia dedicata sit in Exquilis, eiusque memorię dies festus institutus Calendis Augusti. Quo ex tempore honos, qui eo die Augusto Casari tribui so-

Quenam sit eigo huius feni.

Vide insigne miraculum.

Itē aliud tempore Othonis Imperatoris.

bui solitus erat, Petri vinculis haberi cœpit. Quæ tacta, ægro sanabant, & dæmones eijciebant. Quo in genere anno salutis humanæ nongentesimo accidit, ut quidam Comes, Othonis Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo spiritu, seipsum dentibus dilaniaret. Quare is iussu Imperatoris ad Ioannem Pontificem ducitur. Qui ut sacra catena Conatus colum attingit, erumpens nefarius spiritus hominem liberum reliquit, ac deinceps in Vibe etiã magis ac magis sanctorum vinculorum religio, propagata est.

sancti spiritus & aliud tempore Othonis Imperatoris.

Sancti spiritus & aliud tempore Othonis Imperatoris.

DE S. EVSEBIO EPISCOPO

Verfellenf, ead. D. Ambrosio lib. 10. Epist. 82.

S. Eusebius simul perfectus monachus & Episcopus.

Heb. II. Nota pro commendatione monachatus.

Expellit v. suo Episcopus in ab Arrius una cum S. Dionysio Mediolanens.

QVOD si in aliis ecclesiis tanta suppetit ordinandi Sacerdotis consideratio, magna certe cura expetitur in Vercellensi ecclesia, vbi duo pariter exigi videntur ab Episcopo, Monasterij continentia, & disciplina ecclesiæ. Hæc siquidem primus in Occidentis partibus diuersa inter se Eusebius sanctæ memoriæ coniunxit, ut & in ciuitate positus, instituta monachorum teneret, & simul Ecclesiam regeret ieiunij sobrietate. Multum enim adiumenti accedit ad Sacerdotis gratiam, si ad studium abstinentiæ, & normam integritatis, iuuentutem adstringat, & sic versantes intra urbem abdicet vsu vrbis & conuersatione. Hinc scilicet illi processerunt viri, Elias, Eliseus, Ioannes: qui pellicis tunicis, & capris exuviis induti, inopes atque agentes in solitudinibus errabant, quorum conuersatione dignus orbis terrarum non erat. Hinc illi, Daniel, Ananias, Azarias, Misael, qui in aula Regia pascebantur ieiunio, alebantur tanquam in desertis cibo aspero, potuque oburo, & Regi præualuerunt, vicerunt elementa, naturam dignis exstinxerunt, strinxerunt leonum ora. Atque hos nimirum secutus Eusebius sanctus, exiit de terra sua, & de cognatione sua, & domestico ocio peregrinationem prætulit. Pro fide quoque exsilij dura præoptauit atque elegit, coniuncto sibi sanctæ memoriæ Dionysio, qui posthabuit Imperatoris amicitiam exsilio voluntario.

SANE memorabiles viri circumdati armis, vallati exercitu, cum raperentur de ecclesia, maiore triumphabant de imperio victoria; quia contumelia terrestri mercabantur mentis fortitudinem, regni potentiam, & quibus militaris armorum

morum strepitus extorquere non potuit fidem, subegerunt bestialis animi feritatem, quæ nocere sanctis requirit. Ira enim Regis, ira leonis, ut in Prouerbiis est. Confessus est enim victum se esse, qui rogabat ut mutarent sententiam, quippe qui validiorem calamum suum ferreis gladiis arbitrabantur. Denique vulnerata est perfidia ut occideret, non est vulnerata Sanctorum fides. Sed nec desiderarunt patrium sepulcrum, quibus reseruabatur cæleste domicilium. Errauerunt toto orbe, ut nihil habentes, & possidentes omnia. Quocumque missi essent, locus deliciarum putabatur. Neque enim illis quicquam deerat, quibus fides locuples abundabat. Unde & locupletabant alios ipsi inopes ad sumptum, opimi ad gratiam. Tentabantur, sed non mortificabantur, in ieiuniis, in laboribus, in custodiis, in vigiliis. Euaserunt de infirmitate fortes: non expectabant deliciarum illecebras; quos saginabat famēs: non adurebat eos torrida æstas, quos refrigerabat æternæ spes gloriæ: non frangebant glacialis plagæ frigida, quibus ferenti spiritu venabat deuotio: non verebantur vincula hominum, quos Iesus soluerat: non desiderabant redimi a morte, qui præsumebant à Christo resuscitari.

Proverbia 9.

Omne solum forte patria est.

DENIQUE sanctus Dionysius exegit vrbis, ut in exsilio vitam poneret, ne regressus, confusa institutis & vsu infidelium studia plebis aut cleri inueniret. Meruitque hanc gratiam, ut pacem Domini tranquillo affectu secum referret. Atque adeo ut Eusebius sanctus prior leuauit vexillum confessionis, ita beatus Dionysius in exsilio locis propiore Martyribus titulo vitam exhalauit. Et omnino hæc patientia in sancto Eusebio monasterij coaluit vsu, duriorisque obseruationis consuetudine hausit laborum tolerantiam. Namque hæc duo in attentiore Christianorum deuotione præstantiora esse quis ambigat, clericorum officia, & monachorum instituta. Ista ad comitatem & mortalitatem disciplina, illa ad abstinentiam assuefacta, atque patientiam. Spectatur ista, illa absconditur. Hæc velut in theatro, illa in secretis, hæc aduersum confusionem seculi, illa aduersum harrum appetentiam, hæc gratior, illa tutior, hæc seipsam regens, illa simplicem coercens, vtraque tamen se abnegans, ut fiat Christusque nobiscum.

Moritur sanctus Dionysius in exsilio.

Disciplina monastica docet ad omnes casus patientiam.

VITA S. ETHELVOIDI EPISCOPI

Vintoniensis in Anglia, ex V. Kallano eius alumna.

*S. Ethelwoldi
genus, & pra
sagium de eo
nascituro.*

PA R E N T E S sanctus Ethelwoldus ingenuos & Christianos habuit Vventanae urbis ciues. Floruerunt autem sub Eduardo seniore Anglorum Rege, mandatorum Dei sedulicutores. Porro Felix eius genitrix, cum eum in utero ferret, in tempesta nocte somnium vidit eiusmodi: Videt ex ore suo exsilire & auolare quasi auream quandam miram magnitudinis aquilam, quae volando, cuncta Vventanae ciuitatis aedificia auratis alis obtegeret, & in alta caelorum se subrigens, ab eius se ad spectu deinde subduceret. Qui puer Domini cum creuisset, traditus est mox sacris literis imbuendus: erat autem natura agili, & acuti ingenio, ac deinde cum adoleuisset paululum, famam eius Rex Ethelstanus percipiens, celeriter eum ad se accitum, apud se manere voluit, curauitque eum sic tandem sacerdotio initiari. Per id autem tempus Elphegus Episcopus simul ordinauit Dunstanum, Ethelwoldum, & Ethelstanum, quorum tertius paulo post ad labricae saeculi prolapsus est. At vero Ethelwoldus mox Glasconiam petiit, & sub Abbate Dunstano habitum monasticum induit, vigiliisque & precibus incumbens, & abstinentia corpus suum edomans, semper ad ardua virtutum culmina adspirauit. Vbi cum ab omnibus amaretur, & Abbas eum monasterij Decanum constituisset, tantae humilitatis de se praebuit exempla, ut quotidiano manuum opere hortum coleret, & Fratibus ad prandium poma, ac diuersis generis legumina praepararet. Iam quoque Rex Edredus eius sanctitatem cognouerat, horranteque eum matre sua Edgina, locum quendam, quem Abendoniam vocant, ei tradidit; in quo antiquitus exiguum fuerat monasterium, sed tum neglectum ac desolatum: ad cuius instaurandas domos, praebuit ei Rex de thesauris suis, & mater eius largiter. Itaque loci eius Abbas effectus, monachos congregauit, eosque in multa vitae sanctitate gubernauit: iubente quoque Edgardo Rege, non multo post a beato Dunstano etiam Vintoniensis Episcopus consecratur. Erant tunc in veteri monasterio Canonici moribus valde deprauatis. Quod minime ferens Episcopus, annuente Rege Edgardo, eosdem expulit, & in illorum locum introduxit Abendonienfes monachos, iisque ipse se & Abbatem & Episcopum exhibuit: ad id enim temporis in gente Anglorum non erant monachi, nisi in Glasconia & Abendonia. Sed Clerici illi qui pulsi fuerant, stimulante invidia & liuore, venenum Episcopo

*Firmonachus
sub S. Dun-
stano.*

*Restaurat
monasterium
in Abendo-
nia.*

*Fit Episcopus
Vintonien-
sis.*

obtrulerunt. Quo hausto, facie in pallorem mutata, viscera sane illius cruciabantur. Surrexit ergo a mensa, & in lecto se reponens, dixit tacitus apud se: Vbi est nunc fides tua? An non vera sunt verba Christi, quibus in Euangelio pollicetur, si mortiferum quid biberint, credentes, non eis nociturum? Ille proculdubio virus hoc in te eneruare potest. Quibus dictis, totam illam lethiferam potionem quam hauserat, fide sua mox inefficacem reddidit; pulsoque dolore, hilari vultu surrexit.

A N N V E N T E etiam Rege Edgardo, de nouo monasterio, quod nunc Hidam vocant, similiter Canonicos expulit, & Abbatem cum monachis in illud introduxit. Is Abbas fuit Ethelgarus, qui postea Australium Saxonum Episcopus factus, sancto Dunstano in Archiepiscopatu successit. Apud Vintoniam quoque monasterium virginum construxit, in honorem beatissimae matris Dei. Locum etiam, quem modo Heli vocant, in fiscum Regium redactum, non modico pretio emit, monachosque illic collocavit, Britnotum Praepositum suum Abbatem eis praeficiens. Emit quoque a Rege locum Modes hanstede, qui nunc Burg dicitur, basilicamque congruis structuris ornatam, in honorem beati Petri consecrauit, monachos ibi congregans, Abbatemque Eadulphum constituens, qui post sanctum Osvaldum Eboracensis ecclesiae cathedram adeptus est. Tertium quoque locum precio comparauit, qui propter spineta circumquaque incrementa Tornea dicebatur, ubi similiter monachos colligans, Abbatem eis dedit Godmannum. Vnde factum est, consentiente Rege, ut partim Dunstani consilio & actione, partim Ethelwoldi sedula cooperatione, monasteria virorum & feminarum vbique apud Anglos construerentur. Circumiuit autem vir Dei singula monasteria, mores conformans & instituens, obediens hortans ut in bono magis magisque proficerent, stultos & obstinatos, ut a malo recederent, etiam verberibus, cum opus esset, adigens.

E R A T siquidem improbis & peruersis terribilis instar leonis, humilibus & morigeris ceu agnum mansuetissimum se exhibens; & ita serpentinae prudentiae temperabat seueritatem, ut columbinae simplicitatis tamen non amitteret lenitatem. Pater erat & pastor monachorum, sanctimonialium & virginum protector peruigil, viduarum consolator, peregrinorum susceptor, Ecclesiarum patronus, corrector errantium, creator pauperum, pupillorum & orphanorum adiutor. Etenim & cum acerba fames vniuersam Britanniam vehementer op-

*Marcus 6.
Haurit venenum illasus.*

*Construit etiam
monasterium
monialium.*

*Item alia quoque
ad huc vi-
rorum.*

*Erga impro-
bos est valde
terribilis, a-
lias vir per
omnia beni-
gnus
Tempore sa-
uis etiam the-
sauros eccle-
siae impendit
pauperibus.*

Mortuo Di-
daco, ipse sit
dux Catholi-
corum contra
haereticos.

Nota quomo-
do sit certan-
dum contra
haereticos.

Tres respuit
Episcopatus.

Cogitat de in-
stituendo Or-
dine Prædi-
catorum.

Videt summus
Pontifex in
somno S. Do-
minici ñ suste-
rare ecclesiam
ruentem.

Datur à Deo
S. Dominico
socius S. Frã-
cisus.

habentes ducem, ad propria sunt reuersi. Tum verò verus Christi confessor Dominicus in eius succedit locum. Circuibat vicos & castella & vrbes, hæresum oppugnator egregius, Catholicorum diligentissimus exhortator. Accedit eo tempore, vt celebris disputatio cum hæreticis institueretur. Processit Episcopus loci cum multa pōpa: ad quem sic effatus est humilis præco Christi Dominicus: Non sic, mi Domine Pater, non sic aduersus filios superbæ est progrediendum. Armemur deuotis precibus, & humilitatis insignia præ nobis ferentes, detractis calceis contra illos procedamus. Tum verò rectis corde orta est lætitia, impij verò dissecabantur cordibus suis, stridentes in feruum Dei. Decem annis in diuersis Narbonensis prouinciæ locis moratus, in primis verò apud Sonan & Fanum Iouis, hæreticos oppugnando, Catholicam fidem promouit, multas interim contumelias hilariter perferens.

Frater quoque ei à tribus Cathedralibus ecclesiis Episcopi oblata dignitas: sed optabat esse liber ab omnibus, vt posset omnium esse seruus. Obtulerunt autem se illi duo Tolosani boni viri, frater Thomas, homo facundus, & frater Petrus de Salare, qui insignes ædes, quas Tolosæ habebat, ei largitus est: atque tum quidem illi qui cum beato Dominico erant, ceperunt se ad religiosorum siue monachorum mores accommodare propius. Necdum enim Prædicatorius Ordo institutus erat, sed de illo instituendo deliberabatur. Proficiscitur interea vir Dei Romam, cum Fulcone Episcopo Tolosano, ad Concilium generale, Anno Christi millesimo ducentesimo decimo quinto. Vbi cum exposuissent summo Pontifici id quod iam pridem erat conceptum, rati tempus se opportunum esse adeptos; videt proxima nocte Vicarius Christi Ecclesiã Lateranensem grauem minitari ruinam, virum autem Dei Dominicum suis humeris eam sustentantem. Quocirca & hilariter oblatas admittit preces, iubens, vt, absoluto concilio, ad suos reuersus vir Dei, deligeret Regulam aliquam approbatam; quod & fecit. Atque adeo Romam rediens, postquam ibi diuina illa visione, cuius seriem per S. Franciscum agnouimus, eum socium suum, ad id vsque tempus sibi ignotum, in ecclesia inuentum agnouisset (vnde & ab eo die fuit illis cor vnum & anima vna in Domino, quod etiam à successoribus suis iusserunt perpetuò obseruari) Beatus Dominicus non multo post ad Pontificem Honorium, Innocentij successorem accedens, quemadmodum ab ipso & Fratribus erat conceptus, Ordinis

Præ

Prædicatorij confirmationem impetrauit: quod factum fuit anno salutis millesimo ducentesimo decimo sexto.

Post quod Tolosam reuersus vir Dei, vbi Fratres reliquerat, Apostolica reuelatione in Basilica S. Petri antè edoctus, mox parat, vt suos, licet paucos, per mundũ dispergat. Annus iam erat Christi millesimus ducentessimus decimus septimus. Per Hispaniam misit quatuor, Gnomenicũ, Petrum, Michaëlem, & quendam Dominicum. Parisios misit primo F. Matthæus, cum F. Bernardo: quibus adiuncti sunt duo studij causa, F. Ioannes, & F. Laurentius: seorsum autem & alij tres, F. Manes, F. Michaël Hispanus, & F. Otherius Conuersus. Qui Parisiis congregati, conduxerunt primò domum: deinde anno sequente, rogante id Pontifice Maximo, data est eis domus S. Iacobi. Eodem verò anno, quo vir sanctus ita suos emiserat, ipse Romam est profectus: Hic verò mirum dictu est, quanta repente per eum Deus operatus est. Aggreditur cõcionãdi munus, excitat mortuum vnum, secundum, & tertium: Suis ad S. Sabinam, sanctimonialibus autem sancte Mariæ Transtyberinæ ad S. Sixtum, multis contumeliis superatis, Pontificis Honorij iussu perpetua constituit domicilia; ad quorum posterius etiam transtulit simul cum virginibus imaginem illam Dei genitricis, quam B. Lucas creditur depinxisse.

Ablegantur deinde ab eo, anno millesimo ducentesimo decimo octauo, Bononiam F. Ioannes & Bertrandus, deinde & F. Christianus, & Conuersus quidam; cum ecce adiungitur ei non multo post diuinitus prorsus M. Reginaldus Decanus Aurelianensis, qui Parisiis annis quinque in Iure Canonico prælegerat. Venit Bononiam & iste, Fratres paucos ibi constitutos, ac diffidentia penè fractos, strenuè confirmat, idque maximè, cum ad eos veluti spiritu ebrius subito transisset M. Rolandus, qui tunc Bononiensi scholæ præfuerat, & erat fama celebri. Erat iam annus reparatæ salutis millesimus ducentessimus decimus nonus, cum B. Dominicus Lutetiam veniens, in cœnobio S. Iacobi inuenit Fratres triginta. Venit deinde Bononiam, vbi & postea vt plurimum versabatur. Cuius excellentissimam vitæ sanctitatem, cum prodigitate non possim, simplici saltem oratione referre conabor.

Frater vir beatus cum primis humilis & mansuetus, adeo vt aliis rationabiliter etiam interdũ indulgeret; Canonis gratiam faciens; sibi ipsi interim semper supra modum asper & rigidus: Aliis duo pulmenta edentibus, ipse vno cõtentus fuit.

Confirmato
Ordine, mox
mittit suos ad
diuersas par-
tes.

Suscitat tres
mortuos.

Nota de imã-
gine Deiparæ.

Sanctam
ebrietatem.

Visit vir sati-
etus suos Lu-
teriam.

Aliis mansue-
tu, sibi ipsi est
valde rigidus.

Diuinitus
subministra
tur ipse &
Fratribus; pa-
nes, & alia
quoniam.

Semper ad
lumbos gestat
catenam fer-
ream.

Cogit demonē
si dicat va-
rias suas tec-
hnas.

O sanctum
locum Capi-
tularem, ni-
mirum tarta-
rum stabuli.

Singulis no-
ctibus flagel-
lat se vir san-
ctus tercate-
na ferrea.

Sed & quodam ieiunij die, cum in refectorio Fratres panem non haberent, vir sanctus signo dato innuit Procuratori, ut panem eis apponeret. Quo dicente panem non adesse, vir Dei a lacri vultu crexit manus suas, & laudauit Dominum. Et ecce, confestim in refectorium ingrediebantur duo, totidem canistra ferentes, alterum panibus, alterum siccis ficis plenum, quibus Fratres ut abunde sunt refecti, aperte patuit sanctos Prædicatores patrem cælestem pascere. Cui similia & aliàs contigerunt, semel auctis diuinitus panum particulis, semel vase infirmorum eius præcibus vino repleto. Nulla beato viro solitudo vel cura fuit vestitus sui. Nunquam neque domi neque foris lecto vsus est, siue sanus siue ægrotus esset. Humi cubabat, vel in scamno, storea, aut crate straminea. Semper ad lumbos catenam habebat ferream, quam, eo vita functo, in eius corpore inuenit F. Rolandus, & postea dono dedit Patri Iordani Magistro Ordinis secundo.

V I D I T etiam quodam tempore B. Dominicus, nocte vigilans, eum qui circuit tanquam leo rugiens: percunctatur quid ita circumeat? Tum ille, Propter lucrū, inquit, quod hic facio. At rursus vir sanctus, Et quid, ait, lucraris in dormitorio? Respondit dæmon: Somnum necessarium eis aufero, quietem interpellando, efficioque ut cunctabundi surgant. Inde verò vir Dei interrogauit de templo. Tum ille: Id ago ut sui sint ibi immemores. De refectorio verò sciscitanti, Ecquis, ait demon, non plus, quis non minus? Interrogatur & de loco colloquij. Tum ille cachinnatus, Hic locus, inquit, torus est meus. Sed breuis fuit exultatio: perductus enim à beato Patre ad locum Capitularem, statim cum horrore quodam refugit, iste, inquiens, locus mihi tartarus est, nam si quid alibi lucrifeci, eius hic facio iacturam. Ita scilicet miser ille, cogente cum viro sancto, malitiæ suæ detexit fraudes. Indicitur autem interea à beato Patre, anno scilicet millesimo ducentesimo vigesimo, à confirmatione Instituti quarto, Bononiæ Conuentus Patrum generalis, vbi multa præclare sunt statuta. Conuenitur & idē tēdem anno sequenti, quando missi sunt Fratres alij in Angliā, alij in Hungariam, atque interea B. Dominicus Bononiæ degēbat, propediem de hoc seculo migraturus, sed nihil ob hoc remissior.

G A V D E B A T quidem spirituali suorum profectu beatus Pater, sed nihilominus perpetuis vigiliis & verberibus carnem suam macerabat. Ter singulis noctibus catena ferrea se flagellauit,

lauit, primò pro seipso, tum propter peccatores in mundo degentes, tertio pro animabus poenas luentibus in purgatorio. Oculi eius quasi fontes quidam erant lacrymarum, flebatque vberimè, & sæpissime, tum verò præcipue cum Missæ quotidianum offerret Sacrificium. Denique didicerat diuina reuelatione, se à corpore abiturum: congregat ad se Fratres, testamētū facit: Hæc sunt, inquit, Fratres & filij charissimi, quæ vobis hæreditario iure possidenda relinquo: charitas sit in vobis, humilitatem sectemini, paupertati voluntarię studete. Adfuit verò è corpore abeunti beatissima Dei mater cum filio suo, & Angelorum frequenti exercitu, spiritum eius in cælos secum abducens, quemadmodum fideles quidam per reuelationem didicerunt, inter quos fuit & venerabilis F. Guuala, Prior Dominicanorum Brixienſium, postea eius vr̄bis Episcopus. Porro obiit vir beatus Bononiæ, vbi & humatus est, octauo Idus Augusti, anno Christi millesimo ducentesimo vigesimo primo, translatus in sepulcrum marmoreum ab obitu suo anno tertio decimo: quo eodem anno etiam per Gregoriū nonum solenniter Sanctorum Catalogo est adscriptus.

Migraturus
ex hac vita,
occurrit Dei
para cum
filio, &
multis Ange-
lis.

Adscribitur
sanctis.

V I T A S. IUSTINI MARTYRIS, EX
S. Hieronymo.

I V S T I N V S Neapoli natus, in Palæstina, Philosophus fuit Platonicus, qui factus Christianus plurima studiorum suorum monumenta pro fide Christiana posteritati reliquit. Et in his apologeticū librum pro Christianis ad Antoninum Pium, & alterum ad successorem huius Antoninum Verum. Item duos libros contra Paganos. Hic quum in vr̄be Roma frequenter pro fide Christi disputasset, & Crescentem quendam Cynicum (moribus & professione verè canem) multa in Christianos conuicia iactantem, sæpe redarguisset, ab eodem accusatus, quod Christianus esset, capiteq; dānatus, martyrio coronatur. Quod ita futurum martyr ipse prædixerat in defensione secunda, quam pro Christianis ediderat. Passus est autem Imperantibus Marcō Aurelio Verō & Antonino eius filio, Idibus Aprilis. De S. Iustino viro clarissimo, & homine Dei, sic tradit Eusebij historia. Sed & Iustinus fidelissimus nostræ Philosophiæ sectator & in Græcorum disciplinis eruditissimus, scribens ad Anto-

S. Iustinus
Martyris opus
a quadam.

Martyrium
suum prædixit.

De hoc S. viro
hæc Eusebius
li. 4. c. 8.

ninum Apologeticum pro nostra religione librum, horum meminuit, ita dicens: Non mihi videtur absurdum, meminisse in his etiam de Antinoo quod nuper gestum est, quem omnes timore principis quasi Deum colere cœperunt, cum bene nouerint, quis, qualis ve paulò antè fuerit, & vnde duxerit genus. Idem quoque ipse etiam Iudaici belli, quod tunc gerebatur, memoriam faciens, talia quædam refert: Etenim in hoc, quod nunc geritur, bello Iudaico, Barchochabas princeps Iudaicæ factionis, Christianos solos, nisi negarent Christum, tanquam blasphemos ad supplicia rapi iubebat. In quibus libris etiam de conuersione sua, quam habuit, à gentili Philosophia ad verè religionis fidem, quod non absque probabili ratione & examinato iudicio ad hæc conuersus sit, hoc modo scribit: Nam & ego ipse, inquit, sectis Platonis institutus, audiens infamari Christianos, & videns eos impavidos ad suscipiendam mortem, atque omne supplicium tolerandum, considerabam quod impossibile esset, in malitia eos, & in libidine conuersari. Quis enim aliquando voluptuosus, & luxuriis deditus, & qui humanis carnibus vesci delicias putet, mortem libenter amplectitur, quo scilicet ipsa confestim careat, pro qua infirmari maluit voluptate?

Que sequuntur ex eodem Eusebio desumpta sunt, c. 16.

Cum quibus & vir mirabilis, de quo paulò superius fecimus mentionem, Iustinus, cum secundo iam librum pro religionis nostræ defensione conscriptum, temporis illius iudicibus obtulisset, remunerationem linguæ fidelis & eruditæ, martyrii munus accepit, quodam Philosopho Crescente nomine, eandem professione quam moribus, dolos viro insidiarum tendente. Quoniam quidem sæpe cum eo disputans, auditoribus mediis non solum obtinuerat eum, verum & vehementius veritate sibi suffragante confuderat: vnde & victoriæ suæ palmam, martyrium percepit à domino. Hoc autem ita futurum, etiam beatus ipse, verus philosophus veritatis, in ea defensione quam ab eo conscriptam supra diximus, aperte, sicut erat futurum, prophetica mente prædixit, his verbis: Nam & ego, inquit, spero me ab aliquo horum, quibus pro veritate obisto, insidias esse passurum, spero baculo aut claua ferendum: certè vel à Crescente hoc, non Philosopho, sed *φιλολογος* id est, non amatore sapientiæ, sed amatore iactantiæ. Neque enim dignum est, philosophum nominari eum, qui de his quæ nescit, publicè protestatur, & Christianos sine Deo esse, & impios dicit, ad gratiam & libidinem eorum, quos in errore pos-

Prædictio martyrii S. Iustini.

tos, ipse in maioribus laqueis erroris inuoluit. Si enim ignoratur ab eo Christi doctrina, & ea arguit quæ ignorat, nequissimus est, & imperitis multò nequior: quia & imperiti vel idiotæ obseruant, ne disputare audeant de his quæ ignorant, & de illis testimonium perhibere, quæ nesciunt. Si verò legit, quæ apud nos scripta sunt, & aut non intellexit eorum virtutem, aut intellexit quidem, sed dissimulat, ne & ipse suspectus habeatur in talibus, multò nequior & detestabilior iudicandus est, qui imperiti vulgè captans fauorem, veritatis ac pietatis, quam probat, hostis existit & proditor.

DE S. OSVALDO REGE ANGLORVM,
ex V. Bedæ lib. 3. hist. Anglorum.

V. A V G V S T I.

TEMPORE toto quo regnavit Eduinus, filij Regis Edelfredi, qui ante eum regnauerat, cum magna nobilium iuventute apud Scotos siue Pictos exulabant, ibique ad doctrinam Scotorum catechizati, & baptismatis gratia sunt recreati. Qui vt mortuo Rege inimico in patriam redire sunt permessi, accepit primus eorum Ostrichus regnum Deiorum, secundus verò Eanfridus regnum Berniciorum. Qui vterque Rex vt terreni regni insulas sortitus est, ita sacramenta regni cælestis, quibus erat initiatus, anathematizando perdidit, ac se priscis idolatriæ sordibus polluendum perdendumque restituit. Nec mora: vtrumque Rex Britonum Cedualla impia manu, sed iusta vitione peremit. Infaustus ille annus, & omnibus bonis exosus. Vnde & cunctis placuit, vt ablata de medio Regum perfidorum memoria, idem annus sequentis Regis, id est, Osvaldi, viri Deo dilecti, regno assignaretur. Atque hic est ille Osvaldus, quo superueniente post occisionem fratris Eanfridi, infandus Britonum Dux, cum immensis illis copiis, quibus nihil resistere posse iactabat, interemptus est in loco, qui lingua Anglorum, Denises burna, id est, Riuus Denisi vocatur, à paruo exercitu, sed fide Christi munito.

OSTENDITVR vsque hodie, & in magna veneratione habetur locus ille, vbi venturus ad hanc pugnam Osvaldus, signum sanctæ Crucis erexit, ac flexis genibus Deum deprecatus est, vt in tanta rerum necessitate suis cultoribus cælesti succurreret auxilio. In cuius loco orationis, innumeræ virtutes sanitarum noscuntur esse patratæ, ad indicium videlicet ac me-

V 5

moniam

Cap. 1.

S. Osvaldi & fratrum eius prima institutio.

Fratres eius disciscunt à fide, & simul superantur à Rege Britonum Cedualla.

** Cap. 2. Vnicuique S. Osvaldus, hostem erecto solenniter in loco pugna signo Crucis.*

delicet ac memoriam fidei Regis. Nā & vsque hodie multi de ipso loco sacrosanctæ Crucis, assulas excidere solent, quas cum in aquas miserint, eisque languentes homines ac pecudes potauerint, siue asperferint, mox sanitati restituntur. Vocatur locus ille lingua Anglorum Heofonfeld: est autem iuxta murum illū ad Aquilonem, quo Romani quondam ob arcendos Barbarorum impetus, totam à mari vsque ad mare præcinxere Britanniam. Qui etiam nuper ibidem ecclesia constructa atque dedicata, sacratior & honorabilior est effectus. Nec immerito, quia nullum, ut comperimus, fidei Christianæ signū, nulla ecclesia, nullum altare in tota Bernicorum gente erectum est, priusquam hoc sacræ Crucis vexillum, nouus militiæ ductor, distante fidei deuotione, contra hostem immanissimum pugnaturus, statueret.

Nota de muro extructo in Anglia à Romanis.

* Cap. 3.
Victor a potius, statim cogitat, ut omnes suos faciat Christianos.

Ipsa pias Rex agit interpretem Episcopi prædicantis.

Mirè crescit sub eorum religio.

* Cap. 6.

Hic est illè Osvaldus, qui mox, ubi regnum suscepit, desideras totam, cui præesse cœpit, gentem fidei Christianæ gratia imbuere (cuius experimenta permaxima in expugnandis Barbaris iam cœperat) misit ad maiores natu Scotorum, inter quos exulans ipse baptismatis sacramenta, cum his qui secum erant militibus, consecutus erat, petens ut sibi mitteretur Antistes, cuius doctrina ac ministerio gens, quam regebat, Anglorum, Dominicæ fidei & dona disceret, & susciperet sacramenta. Accepit autem Pontificem Aidanum, summæ mansuetudinis & pietatis ac moderaminis virum, cui Rex locum sedis Episcopalis in insula Lindisfarnensi, ubi ipse degebat, tribuit. Ibi sane pulcherrimo sepe spectaculo contigit, ut euangelizante Antistite, qui Anglorum linguam perfectè non nouerat, ipse Rex suis Ducibus ac ministris interpretis verbi existeret cælestis, quia nimirum tam longo exilij sui tempore linguam Scotorum iam planè didicerat. Construebantur ecclesiæ per loca, confluebant ad audiendum verbum Dei populi gaudentes, donabantur munere regio possessiones & territoria ad instruenda monasteria, imbuebantur à præceptoribus Scotis paruuli Anglorum unà cum maioribus studiis simul obseruatione disciplinæ Regularis: nam monachi erant maxime qui ad prædicandum venerant, monachus & ipse Episcopus Aidanus.

Hic igitur reuerendissimi Antistitis doctrina Rex Osvaldus, cum ea cui præerat gente Anglorum, est institutus. Vnde & is non solum incognita progenitoribus suis regna cælorum sperare didicit, sed etiam regna terrarum, plusquam

vll

vlli maiorum suorum, ab eodem vno omnipotenti Deo, qui fecit cælum & terram, est consecutus. Denique omnes nationes & prouincias Britannicæ, quæ in quatuor linguas, id est Britonum, Pictorum, Scotorum, & Anglorum diuisæ sunt, in ditione accepit. Quo regni culmine sublimatus, nihilominus, quod mirum dictu est, pauperibus & peregrinis semper humilis fuit. Sanè quodam tempore, cum sancto die Paschæ cum præfato Episcopo confedisset ad prandium, positusque esset in mensa coram eo discus argenteus, regalibus epulis refertus, iamque essent manus ad panem benedicendum missuri, intrauit minister ipse, cui suscipiendorum inopum erat cura delegata, & indicauit Regi, quia multitudo pauperum vndecumque adueniens, maxima, per plateas sederet, postulans aliquid elemosynæ à Rege. Qui mox dapes sibi appositas deferri pauperibus iussit, sed & discum confringi, atque eisdem minutim diuidi. Quo viso, Pontifex qui assidebat, delectatus tali factu pietatis, apprehendit dexteram eius, & ait: Numquam hæc manus inueterascat. Quod & ita iuxta votum benedictionis eius prouenit. Nam cum interfecto illo in pugna, manus cum brachio à cætero esset corpore refecta, contigit ut hætenus incorrupta perduret. Huius industria Regis, Deorum & Bernicorum prouinciæ, quæ eatenus ab inuicem discordabant, in vnâ sunt pacem, & velut vnum compaginatæ in populum. Erat autem nepos Eduini Regis, ex sorore Acha: dignumque fuit ut tantus præcessor, talem haberet de sua consanguinitate, & religionis hæredem, & regni.

Eo tempore gens Occidentalium Saxonum, qui antiquitus Geuissi vocabantur, regnante Gynigilfo, fidem Christi suscepit, prædicante illis verbum Dei Birino Episcopo, qui cum consilio Papæ Honorij venerat in Britanniam. Qui Rex, cum catechizatus fonte baptismi, cum sua gente ablueretur, contigit sanctissimum ac victoriosissimum Regem Northumbrorum Osvaldum adfuisse, eum ue de lauacro exeuntem suscepisse. Regnavit autem Osvaldus Rex Christianissimus nouem annis, annuato illo anno quæ supra diximus. Quo completo annorum curriculo, occisus est, commisso graui prælio à gente pagana, paganoque Rege Merciorum, à quo & prædecessor eius Eduinus peremptus fuerat, in loco qui lingua Anglorum nuncupatur Maserfeltz, anno ætatis sue trigesimo octauo, die quinto mensis Augusti. Cuius quanta fides in Deum, quæ deuotio mentis fuerit, etiam post mortem

Item & regnum terra nunt.

Audiens vit sanctus de pauperibus, iubet ipsi dari & ipsum discum argenteum sibi appositum.

Nota miraculum de eius manu tam longa.

* Cap. 7.

Suscipit à suo cre fonte Regem Gynigilum.

Fortiter occidit, pugnans contra Paganos.

tem

* Cap. 12.

tem ex miraculis claret. Namque in loco ubi pro patria dimicans, à paganis interfectus est, vsque hodie sanitates infirmorum celebrari non desinunt. * Vulgarum autem est & hoc, & in consuetudinem quoque Prouerbij versum, quòd etiam inter verba orationis vitam finierit. Namque cum armis & hostibus circumseptus, iam iamque videret se esse perimendum, orauit ad Dominum pro animabus exercitus sui. Porro ossa illius translata & condita sunt in monasterio, in prouincia * Lindissi nomine * Beardana. Et quidem caput, & manus cum brachijs à corpore præcisas, iussit Rex, qui occiderat, in stipitibus suspendi. Sed post annum eò deueniens cum exercitu successor regni eius Osruinus, abstulit ea: & caput quidem in cœmiterio Lindisfarnensis ecclesiæ, in regia verò ciuitate manus cum brachijs condidit.

Reliquiæ eius honorificè reponuntur ab eius successorè.

S. MARIA NIVE ADVERSVS, EX
Io. Maldonato Hispano.

VII. AVGVSTI.

Ioannes vir patricius sobolem peperit.

QVO tempore Liberius Petri sedem tenebat, Ioannes quidam vir patricius, ingentes Romæ diuitias possidebat eratque procreandæ prolis mirandum in modum cupidus, vt in tanto patrimonio successor ex voto contingeret, qui & nomen referret, & stemmata continuaret. Itaque versus cum sterili coniuge pijs ad preces, Mariam virginem & matrem, supplicijs quotidie intentissimis rogabat, ac obtestabatur, vt sobolem eis ad propagandum genus & familiam à Iesu filio impetraret: aut viam ostenderet, qua viuentes, in aliquo pio possent opere congestas opes insumere. Nonis igitur Augusti, cū solis potissimum æstus mortalibus negotium facere solent, Ioanni coniugique virgo mater noctū coram astitit: eorum precibus docet, victam descendisse, quo piam præsens hæreditatem adiret. Mihi Romæ, dixit, nulla nunc habitatio est, nulla basilica. Surgite cum primis mane, & in ea parte montis Superagij quam contra naturam temporis niuibus videmus oppletam, domum mihi construite. Locus ille vestrarum facultatum hæres esto. Eadem Liberio pontifici virgo mater denūciauit: atque vt orta luce cum cæto & populo locum monstratum adiret, imperauit. Liberius fugatis tenebris, visa Ioanni nunciat: ille vicissim eadem per noctem oblata, commemorat. Conuocant exemplo clerum & populum, montem

Adstat ei coram Virgo Maria.

Liberio quoque Pontifici. Extructio templi D. Mariæ.

conscendunt: & (dictu mirabile) locum basilicæ dicandæ commodissimum, altissima niue conspiciunt occupatum, cum proxima quæque circum æstuant. Ita diuæ Mariæ basilica Ioannis opibus fabricata est, longèque dotata, quod primū fuit ei Romæ templum dicatum.

VITA SS. SIXTI, FELICISSIMI ET
Agapiti Martyrum ex Breuiario Viennensi.

VII. AVGVSTI.

ORTA tempestate sub Decio, multi Christianorum necati sunt. Eodem tempore Sixtus apud Athenas natus & doctus, prius quidem Philosophus, postea tempore Romanus electus, cum duobus diaconis suis Felicissimo & Agapito Decio Cæsari & Valeriano præfecto præsentatus est. Quem cum Decius Cæsar nullis, persuasionebus inclinare posset, dicit ad milites suos, Ducite eum ad templum Martis, & sacrificet Deo Marti, Quod si noluerit, recludite eum in priuata Mamurtini. Et cum sacrificare renuisset iuxta præceptū Decij, duxerunt, eum in custodiã priuatã, cum duobus diaconis. Cūque duceretur beatus Laurentius his verbis appellare cepit, Quo progredieris sine filio pater: Quò sacerdos sancte sine diacono properas: Tunc beatus Sixtus, Non ego te fili deserò, sed maiora tibi debentur certamina, Flere desiste, post triduum me sequeris, Inter sacerdotem & leuitam, hic medius numerus decet, Accipe facultates ecclesiæ vel thesauros, & diuide quibus tibi viderur. Quos cū accepta potestate pauperibus Christianis distribuisset; Iussit Valerianus præfectus iterū beatū Sixtum cum diaconis suis ad templum Martis sacrificaturum duci, quod si renueret ibidem capite trūcetur. Tunc beatus Laurentius clamare cepit: Noli me derelinquere pater sancte qua thesauros iam expendi quos mihi tradidisti. Tūc milites tenuerunt beatū Laurentium audientes de thesauris. Sanctum verò Sixtum episcopū & Felicissimum & Agapitum diaconos duxerunt in cliuum Martis ante templum, & ibi decollatus est cum duobus diaconis. Nocte venerunt Christiani, & corpora eorum sepelierunt.

S. Sixti natus.

Ducitur ad Decium Cæsarem.

B. Laurentij cum S. Sexto colloquium.

B. Laurentij exclamatio.

VITA S. ALBERTI CARMELITÆ,
ex ea qua est per Ioannem Mariam
Pelitium.

E A

EA tempestate, qua serenissimus Rex Petrus regnum Cataloniae & Siciliae obtinuit, fuit Benedictus quidam dictus Adalbatibus, quae est praecleara apud Siculos familia. Duxit vero uxorem Ioannam. Qui cum in matrimonio annos fere sex & viginti exegissent, nec ullam procreassent prolem, beatissimae Mariae vorum nuncupant, si quam ipsa prolem eis impetraret, eam se ipsius Ordini consecraturus. Vidit interea in somnis Benedictus cereum, mirifice radiantem e coniuge sua prodire: parit illa paulo post filium: cui sacri baptismatis fonte abluto, Alberti nomen imponunt. Crevit puer, liberalium artium studiis est admotus, omnibus acceptus & amabilis. Iam annum attigerat octauum, cum quidam praecipuae nobilitatis viri eum poscebant sponsum addici puellae cuidam, quae regio stemmate nota videretur. Et patet quidem tandem non nihil eorum precibus videbatur esse flexus, at mater tamen nequaquam negligendum esse putabat quod fuerat promissum. Itaque beatum puerum ad se vocat, rem omnem ei exponit. Tum vero ille abit ad monasterium Drepanense Fratrum Carmelitici instituti, a castro montis Drapani ad duo distans miliaria, petens sibi habitum donari, quem & tandem impetrauit, tunc scilicet cum indicassent parentes coenobij Praefecto, quam seuerè eos obiurgasset beatissima virgo.

IN C I P I T autem mox sanctus puer vitam viuere sanctissimam. Quod cernens antiquus hostis, poenitentiae studiis eum incumbentem agreditur, sub elegantissimae mulieris forma: Me miseram, inquit, quod tuo sum consortio destituta, certum est non posse te hoc asperum & acerbum vitae genus, tantumque pondus perferre. Obsecro, redi ad patrios lares, & matrimonio mihi te iunge. Sed sentiens Christi seruus a satana eas proficisci persuasiones, comuniens se signo sanctae Crucis, Abi, ait, serpens tortuose: non enim vera est haec, quam praeteferis, hominis effigies. Quo dicto statim satan euauit. Absoluto autem inde anno, palam se monastica professione obligauit. Fuit porro vita eius valde seuera & aspera, nec non & insignis eius patientia, multaque de se virtutis exempla praebat. Feriis secundis, quartis, & sextis egregio cilicio carnem domabat, assiduis eam ieiunijs macerans, simul & in palmibus nudo corpori admotis recubans. A vino abstinens, aquae potum illi praeferebat, atque adeo etiam sextis feriis pani suo

S. Alberti parentes diu riles, uolunt prolem nasci. turā B. Virginis.

Totatur ipsum promissum, oblata filio nobilissima puella.

Ordini Carmelitarum ad scriptum, mox uenit sanctissimus.

Fugit demonem se tentantem facto signo crucis.

Venit austerissimus.

absinthium immiscuit. Infideles quoque Iudaeos concionum suarum radijs mirifice illustrabat, nec raro etiam ex illis ad Christi religionem traduxit. Quin etiam, ut perfectius opera diuina exequeretur, diem naturalem hunc in modum distribuebat. A prima noctis hora usque ad tertiam vacabat precibus. Inde corpori non nihil somni indulgens, post somnum reuertebatur ad exercitia, quibus caro castigaretur. Postea ad Marutinas preces persoluendas se conferebat. Deumque cum lachrymis orans ad ortum aurorae, ita ibat ad offerendum Sacrificium. Quibus absolutis, ut rursus esset ad eiusmodi pietatis officia & exercitia aptior atque paratior, a Tertius usque ad Vesperinas preces quippiam suis manibus operabatur.

CETERVM circa annum salutis millesimum ducentimum & octogesimum administrabat Siciliae regnum, nomine Iacobi Regis, Dux Fredericus. Eo tempore Robertus Rex Neapolitanus Messanam Siciliae urbem fortissima presserat obsidione: dira famines vexabat urbem, nec ullum humanum consilium videbatur ei posse mederi. Iussit Rex urbem flammis exuri, tantum ne in hostis potestate veniret, ipse vero fugam meditabatur in castra Cataloniae & Castiliae. Sed non relinquit in se sperantes Deus. Itum est ad virum Dei Albertum, cum offerendo Sacrificio esset occupatus, precantur ut eis apud Deum ferret opem. Et ille quidem inter sacrificandum orauit, cum ecce mox ingens exstitit tonitruum, & vox instar tubae, omnibus simul audientibus, clare intonuit, ita dicens: Exaudiuit Deus preces tuas, Simul autem in urbis portu visae sunt tres triremes onustae, licet hostis undique & portum & urbem obsideret, comearumque nocte in opidum, cunctis latentibus, est importatus, post quod nusquam conspectae sunt ille triremes, neque earum patroni cuiquam erant noti. Creuit autem inde apud populum quoque opinio sanctitatis eius. Sed & anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quinto, cum vir Dei esset in terra sancta, Iudaeus quidam crebro vexabatur morbo comitali, adductus est a parentibus ad seruum Christi: nec multa mora: Edito sanctae Crucis signo, ait, a te Christus morbos omnes, si vera sunt quae ego de illo praedico: & statim homo coram omnibus curatus est integerrime, nec unquam deinceps illo se sensit morbo infestari. Quod cum vidissent parentes eius, sacrum baptismum cum illo a viro Dei perceperunt, & admodum religiosè deinde vixerunt.

Eodem quoque anno, cum vir sanctus proficisceretur Agigentum, flumen quoddam transmisit, quod vulgo Plantanum

Quomodo uis sanctus pariebatur horas diei.

Arctissime obfigetur urbis Messanae.

Auditur uox diuinitus, & simul ex improviso uidentur in portu tres triremes onustae uictualibus.

Liberat quendam a morbo comitali.

*Nota infigne
miraculum.*

ranum vocant: vidit autem iuxta fluuium quosdam Iudæos transeuntes. Erat autem iter angustum, quippe inter montes excelsos. Iudæis ergo iter agentibus, & viro Dei ab altera fluminis parte ambulante, subito aqua excreuit ultra modum, arreptosque Iudæos cogit natari. Qui cernentes in tam præfens se coniectos discrimen, magnis vocibus ad virum beatum, de quo iam auditione acceperant, clamant: adiuua nos Domine virtute Christi tui. Respondit autem ille: Si in eius nomine baptizari vultis, & toto pectore cupitis effici Christiani, salus vobis præsto erit. Tum illi, Nos inquit, credimus illis quæ tu prædicas de Christo Nazareno, cupimusque baptizari. Quod illis dicentibus, vir Dei super aquas ambulat, ad eosque perueniens, in ipso flumine eos baptizat. Interim cedebant aquæ, & illis diuisis, vir sanctus Iudæos baptismo iam expiatis, absque villo detrimento ex illo periculo eduxit. Sed & ad eius obitum campana, quam ille fieri curarat, per seipsam, nullo mouente, insonuit, & odor suauissimus, omnia vincens aromata, ab eius corpore manauit, adstantes omnes mirificè afficiens. Obdormiuit autem in Domino vir Dei, Anno à partu Virginis millesimo ducentesimo nonagesimo secundo, septimo idus Augusti: cuius defuncti vestes, causa deuotionis, ab omnibus sunt laceratæ & direptæ, singulis aliquid sibi vendicare cupientibus.

*Ambulat vir
sanctus super
aquas.*

*Obdormit in
Domino.*

*Est epistola
eius ad illum.*

DE S. VICTRICIO EPISCOPO
Rothomagensi, ex S. Paulino Episcopo Nolano.

VII. AVGVSTI.

*S. Victorius
quasi primus
illustrat No-
mos & Mo-
rosos.*

NOTVM nobis fecit Titius, tunc charissimus frater & fidelis minister in Domino, non quidè te magis, quam in te Deum prædicans, quanta Dominus per te lumina in obscuris antè regionibus accendisset in terra Morinorum, situ orbis extrema, & remotissimo Neruici littoris tractu, quem tenui antehac spiritu fides veritatis afflauerat. Denique nunc Rothomagum & vicinis antè regionibus, tenui nomine per uulgatum in longinquis etiam prouinciis nominari venerabiliter audimus, & inter vrbes sacratis locis nobiles diuina laude numerari, & haud immeritò, cum totam illic, qualis in Oriente memoratur, Hierusalem faciem, Apostolorum quoque præsentia meritum tuæ sanctitatis adduxerit. Iuuat videlicet amicos Dei, & principes populi veri Israël in ea vrbe

remo

remorari, & cooperari tibi, in qua illis per deuotissima fidelium corda plurimæ virtutes familiare metantur hospitium, vbi quotidiano sapienter psallentium perfrequentes ecclesias & monasteria secreta concentu, castissimis ouium tuarum & cordibus delectantur & vocibus. Nec minore eisdem voluntate sanctis operibus, & pio ministratu, inexpugnata noctu diuque famulantium viduarum pascit integritas, vel subiugatorum Deo coniugum arcana germanitas. Gratia illi & gloria, qui opera manuum suarum non omittens, omnem hominem vult saluum fieri, & in sui agnitionem venire.

SED & quibus te itineribus ad viam suæ veritatis adduxit? Carnalibus munijs ad spiritualia suæ virtutis instituens, creauit initio militem, quem postea elegit Antistitem; vt dum labore castrensi corporis robur exeres, spiritualibus te præliis roborares. Ante pedes sacrilegi Tribuni militiæ sacramenta permutans, arma sanguinis abiiecisti, vt arma pacis indueres. Et ilico, antiqui serpentis inuidia, concitato in furias Tribuno, districtus es in verbera, & vastis fustibus fractus, nec tamen victus, quia Crucis ligno innitebaris. Geminata est quoque mox corpori pœna, acuta sunt testarum fragmina substrata, quin postremò capitalem meditatur sententiam satellites diaboli. Sed Dominus noster fortis & potens, inuictus in prælio, conspicuis mirabilibus pectora quamlibet obdurata, confudit. Carnifex, qui in itinere, quo percussorem tuum sacra victima sequebaris, ceruicem tuam insultans, minaciter attingendi temeritate violauerat, quasi ictus sui locum præcurrere gladium manu palpans, ecce, excussis ilico oculis, cœcitate est percussus: nimirum ô Christi ineffabilis bonitas, magnum in suos ostendit affectum. Iniuriam confessoris sui non tulit impunitam, qui suis crucifixoribus rogauit ignosci. Sed ea ipsa ira pietas est: idcirco enim vnus cæcatus est, vt plures illuminarentur. Quin & statim deinceps maiore documento, qui feralis custodiæ ministerium triste curabant, quas ipsi arctius innodatas & ad ossa depressas, vel exiguo beneficio relaxare noluerunt catenas, conuersa in conspectu ipsorum prece vestra ad Deum Christum, sponte de manibus absolutis fluere viderunt: nec ausi renectere, quod Deus soluerat, ad Comitum pauidi cucurrerunt, veritatem Dei pro confessoribus confitentibus. Quod auditum religiosè & creditum Comes etiam Principi suorum testimonio militum retulit.

AT QVÆ adeò vt ipsius quoque repentina ad clementiã de

X

furore

*Magna deuotio
eius tempo-
re Rotho-
magen-
si.*

*S. Victorius
prima miles.*

*Pro confessione
sui mali
afficitur cor-
mentis.*

*Eius carnifex
repente percus-
sus.*

*Diuinitus
soluuntur ip-
sius catenæ.*

*Dimittitur
liber, Deo po-
tenter immo-
sante cor ty-
tanni.*

*Nota fidei
scriptoris.*

*¶ Petit Scri-
ptor ut S. Vi-
tricius in ca-
lo velit eius
memnisse.*

furore conuersio inter mirabilia Dei numeraretur, factus est in te prædicator Christi, in quo esse deuouerat persecutor. Puta, & ipsum tanquam Saulem aliquando Spiritu sancto Dominus repleuerat, quia & te sicut David suū diligebat. Credit enim: & quos sæuiens prædamnarat ut reos, laudans emisit ut sanctos. Quid ergo miremur tam potentem te esse meritum, tam diuitem gratiarum, cum hoc tibi fuerit in Christo rudimentum, quod longorum laborum paucis consummatio est? Quis daret nobis pennas sicut columbæ, & volarem ad te, & in illis cicatricibus tuis quasi Dominicæ passionis vestigia lamberemus? Væ mihi misero peccatori, cui fructus iste non contigit, cum in manu fuerit. Meminisse enim, credo, dignaris, quia sanctitatem tuam olim Viennæ apud beatum patrem nostrum Martinum viderim, cui te Dominus in ætate impari parem fecit. Sed gaudeo tamen nunc, quod hoc saltem mihi gloriari licet, quia faciem tuam in carne viderim; sed lugeo negligentiam infelicitatis meæ, quod occasionem tanti boni ignarus amiserim, & contenebrantibus me illo tempore non solum peccatis, quibus etiam nunc premor; sed & curis huius seculi, quibus nunc, propitio Deo, liber sum. Sacerdotem te tantum viderim, & quod inerat insignis, martyrem viuum videre nescierim. Denique memineris, * quæso, nostri, in illa die, qua te innumera meritorum tuorum cohorte comitatum, & niueas sacratorum Antistitum vittas, & floridas Confessorum purpuras occurrentium manus afferent Angelorum.

VITA S. AFRÆ MATRISQUE EIVS
Hilarie, & puellarum eius, ex annalibus Ecclesiasticis.

VII. AVGVSTI.

*Iudicium
Afra collo-
quium per-
grande eam à
Christo auer-
tere conantis.*

APUD provinciam Regenas in ciuitate Augusta, cum Christianorum esset gloriosa persecutio, & omnes pro Christi nomine variis suppliciis afflicti, ad sacrificia traherentur, contigit Afram quam notam habebat facies publica, quod esset lupanaria, à persecutoribus comprehendi. Quæ cum fuisset iudici oblata, & interrogasset & agnouisset iudex, quæ esset, dixit ei: Sacrificâ diis, quia expedit tibi viuere, quam inter tormenta deficere. Afræ respondit: Sufficiunt peccata mea mihi, quæ ignorans Deum gessi. Hoc autem quod me iubes facere, nunquam factura sum. Caius iudex dixit: Accedens

dens ad Capitolium, sacrificâ. Afræ respondit: Capitolium meum Christus est, quem habeo ante oculos meos: ipsi quotidie crimina mea & peccata mea confiteor: & quia non sum digna ei sacrificium offerre, ipsa ego pro nomine eius cupio sacrificari, ut corpus in quo peccaui, dum pœnas passum fuerit, abluatur. Iudex Caius dixit: Sicut audio meretrix es, sacrificâ, quia aliena es à Deo Christianorum. Afræ respondit: Dominus noster Iesus Christus dixit se pro peccatoribus descendisse de cœlo. Nam & Euangelium eius loquitur, quod meretrix rigauerit pedes eius lacrymis, & indulgentiam accepit: & meretrices & publicanos nunquam despexit, quin imò etiam secum eos manducare permisit. Iudex Caius dixit: Sacrificâ, ut diligaris ab amatoribus tuis, & sicut semper dilecta es, habearis, & inferantur tibi pecuniæ multæ ab eis. Afræ respondit: Pecunias execrabiles iam nunquam accipio. Nam & quas habui, expendi, quia non fuerunt de bona cōscientia: nam nolentes accipere aliquantos fratres meos pauperes, etiam precibus exorauit, ut à me dignarentur accipere, & pro peccatis meis exorare. Si ergo quæ habui à me proieci, quomodo potest fieri, ut quæram accipere quæ iam quasi sordes abieci? Iudex dixit: Iam te Christus dignam non habet, sine causa vis eum Deum tuum dicere, qui te suam non esse cognoscit: Meretrix enim quæ est, dici non potest Christiana. Afræ respondit: Equidem Christiana nec dici mereor, nec vocari: sed misericordia, quæ nõ de merito, sed sua pietate iudicat, ipsa me ad hoc nomen admisit. Caius dixit: Vnde nosti, quia te admisit ad hoc nomen? Afræ respondit: In hoc me cognosco à facie Dei non esse proiectam, quia ad gloriosam confessionem nominis sancti permittitur accedere mihi, per quam me credo omnium meorum scelerum indulgentiam accepturam. Iudex Caius dixit: Hæ fabulæ sunt, magis sacrificâ diis, per quos salutem consequaris. Afræ respondit: Salus mea Christus est, qui pendens in cruce latroni confitenti bona paradisi promisit. Iudex Caius dixit: Sacrificâ diis, ne te in conspectu amatorum tuorum, qui tecum turpiter vixerunt catomis cædi iubeam. Afræ dixit: Cōfusio nulla est mihi nisi de peccatis meis. Iudex dixit: Porrò iamiam sacrificâ, quoniam iniuria est mihi tot horis tecum loqui, certè si nolueris, occideris. Afræ dixit: Hoc est quod opto, si tamen merear per hæc confessionem dignam effici requirere. Iudex Caius dixit: Sacrificâ, nã torqueri te faciã, & post viuam incendi. Afræ respondit: Corpus meum

*Sententia
in Afram
pronunciatur
à Caio iudice.*

*Oratio eius in
supplicio.*

*Mater &
ancilla eius
martyrio etiam
coronantur.*

quod peccavit accipiat diuersa tormenta, animam meam sacrificiis demoniorum non coinquinabo. Tunc iudex nequissimus dictavit sententiam, dicens: Afram publicam meretricem, quae se Christiana professus est, & si noluit sacrificiis participari, viam praecipimus incendi: statimque rapta à ministris ducta est in insulam fluminis qui dicitur Licus, ibique eam spoliantes ad stipitem ligauerunt. At illa eleuans oculos ad caelum orabat cum lacrymis, dicens: Domine Deus omnipotens Iesu Christe qui non iustos venisti vocare, sed peccatores ad poenitentiam: cuius promissio vera & manifesta est, qui dignatus es dicere: Qua hora conuersus fuerit peccator in suis iniquitatibus, eadem hora non te memoraturum peccatum eius, accipe hac hora passionis meae poenitentiam, & per hunc ignem temporalem, qui corpori meo paratus est, ab illo igne aeterno me libera, qui & animam simul & corpus exurit. Et his dictis expleta circumdata sarmetis igne subposito vox eius audiebatur, dicens: Gratias ago tibi Domine Iesu Christe qui me dignatus es hostiam haberi pro nomine tuo, qui protomundo solus hostia oblat (es in cruce, iustus pro iniustis, bonus pro malis, benedictus pro maledictis, dulcis pro amaris, mundus a peccato pro peccatoribus vniuersis; tibi offero sacrificium meum, qui cum patre tuo & spiritu sancto viuis & regnas in saecula saeculorum, Amen. Et haec dicens emisit spiritum. Stabant autem iuxta ripam fluminis, Digna & Eunomia & Eutropia, quae fuerunt ancillae eius, & simul fuerant in peccato, simulque a sancto Narcisso Episcopo baptizatae, quae descendentes de barca ut eas ibi transmitterent, cumque eas transfuissent, inuenerunt Afram corpus integrum. Puer autem qui cum ipsis erat transfuauit, & nunciauit matri eius. Et venit in nocte cum sacerdotibus Dei, & tulit corpus eius & posuit illud in secundo miliario a ciuitate Augusta in memoriam quam sibi suisque construxerat. Nunciatum est autem iudici Caio, & misit ibi ad ipsam memoriam, dicens: Ite & tenete eas, & si consenserint vobis ad sacrificandum, cum honore eas ad me reducite, ut remunerem illas censu dignissimo. Si vero videritis eas animo pertinaci obistere, & nulla ratione ad sacrificandum prebere consensum, implete memoriam gremijs, & claudite super eas ipsam memoriam, & ita demum ignem supponite, & nulla ex his euadat viua. Euntes autem milites prius blando sermone eas prouocabant, At ubi viderunt omnes simul contemnere sacrificia, repleuerunt memoriam sarmetis & faeno & siccis spinis, & clauerunt super eas, & supposito igne

igne abierunt. Sic factum est, ut in eodem die quo sepulta est Afram, simul etiam mater eius Hilaria & famulae eius secundum carnem, sed iam sorores in Christo, Digna, Eunomia & Eutropia simul martyrii coronam acciperent, & quae simul conuersae fuerant a diabolo simul vnanimes ad Christum Iesum, cui crediderunt, cum palma martyrii peruenirent: qui regnat cum Patre & Spiritu sancto in saecula saeculorum, Amen. Eodem die passi sunt etiam non longe ab vrbe Roma Cyriacus, Largus, Smaragdus, Memnia, Iulia, & multi alij pro nomine Christi decollati sunt.

VITA S. CYRIACI ET SOCIORVM
eius, ex annalibus Ecclesiasticis.

VIII. AVGVSTI.

TEMPORE, quo Maximianus Augustus rediens a partibus Africæ ad urbem Romam; volens placere Diocletiano Augusto ut in nomine eius thermas soli edificaret, cepit inuidia Christianorum omnes milites, siue Romanos, ad afflictionem laboris compellere, & per varia loca alios ad lapides, alios ad harenam fodiendam damnauit. In ipso tempore erat vir Christianus nomine Trafon, vir potes & facultatibus locuples, & vita fidelis. Hic cum vidisset affligi Christianos ad fatigationem & laborem, cepit de sua facultate sanctis martyribus alimoniam & victum ministrare per viros Christianos, Sifinnium, Cyriacum, Smaragdum, & Largum. Hoc audiens beatus Marcellus vrbis Romae episcopus, gaudio repletus est magno de elemosyna quam Trafo sanctis ministrabat, & rogans ad se venire sanctos viros Christianos, & seruos Domini nostri Iesu Christi, Cyriacum, Sifinnium, Smaragdum, & Largum: inquisiuit ab eis, & notum fecerunt ei, quomodo Trafon sanctis dei vidualia ministrabat. Tunc gaudio repletus, ducens consiliu, consecrauit Cyriacum & Sifinnium diaconos ecclesiae Romanae. Factum est, ut vna nocte, dum deferrent humeris suis victum, quem Trafon ministrabat, tenti sunt a militibus paganis, & perducti sunt ad tribunum Expurium, suscipiens eos tribunus, retrudit in custodiam publicam. Post diem tertium nunciauit Maximiano Augusto. Hoc cum audisset Maximianus, iussit ut cum custodia ipsi foderent arenam, & humeris suis portarent usque ad locum, ubi thermas edificabantur. Erat

Trafonis pietas cum charitate maxima.

Cyriacus & Sifinnius diaconi facti. Nocte deprehenduntur.

*Arenam fo-
diunt & hu-
moris portat.*

*Sisinnius si-
sit coram
Maximiano
Augusto.*

*Retruditur
in custodiam,
& sistit coram
Lauditio.*

*Baptizat A-
pronianum.*

vir senex inter eos, nomine Saturninus, qui iam in senectute maceratus fuerat, hunc ceperunt ad portandum adiuuare. Hoc cum vidissent custodes fieri, quia Sisinnius & Cyriacus diaconi & suas sarcinas & alienas cum adiutorio Christi portarent, mirati sunt, & nunciauerunt tribuno Expurio: tunc tribunus nunciauit Maximiano Augusto, dicens: quod cum hymnis & laudibus Dei, & omni veneratione christo gloriam redderent. Eodem tempore misit Maximianus Augustus, & iussit, sibi Sisinnium praesentari: cui cum praesentatus fuisset, dixit ad eum Maximianus: Quis vocaris? Respondit: Ego, peccator Sisinnius seruus seruorum domini nostri Iesu christi. Maximianus Augustus dixit; Quae carmina sunt vobis? Respondit Sisinnius diaconus, dicens: Si cognosceres quae sunt carmina fidelium, scires utique creatorem tuum. Respondit Maximianus Augustus: Et quis est creator, num inuictus Hercules? Respondit Sisinnius diaconus: Nobis turpe est vel nominare vel audire eum. Maximianus dixit: Vnum ex duobus tibi eligere festina: aut sacrificia deo Herculi, aut carnes tuas igni cremabo. Sisinnius diaconus dixit: Et ego quidem semper optavi, veruntamen si meritus fuerim, ut coronam desideratam accipiam. Iratus Maximianus Augustus, tradidit eum Lauditio praefecto. Tunc Lauditius praefectus retrudit eum in custodiam Mamurtini, & fuit ibi in custodia diebus decem & octo. His diebus transactis, iussit Lauditius praefectus aspectibus suis Sisinnium praesentari. Qui cum praesentatus fuisset ab Aproniano Commentariense, subito lux de caelo facta est, & vox de luce exiit, dicens: Venite benedicti patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est a constitutione mundi. Tunc Apronianus tremefactus cecidit ad pedes Sisinnij diaconi, dicens ei: adiuro te per Christum, quem confiteris, ne tardes me baptizare, & facies me tecum pertingere ad coronam. Eadem hora allata est aqua, & catechizauit eum, & benedixit fontem & deposuit eum nudum in peluim, & dixit ei: Credis in Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum? Et ille respondit: Credo. Et dixit Sisinnius diaconus: Illuminet te Christus. Et eleuauit eum de pelui, & deduxit eum ad sanctum Marcellum Episcopum, quem chrismate consecrauit, & altare consecrauit, & participati sunt omnes corpus & sanguinem domini nostri Iesu Christi. Eodem die post meridiem iussit sibi Lauditius praesentari Sisinnium diaconum, veniens cum Sisinnio diacono Apronianus Commentariensis iam baptizatus, cepit clamans dicere: Quid vos coarctat diabolus, in Dei seruos tan-

ta mala exercere? Tunc praefectus dixit ad Apronianum Commentariensem: Quomodo te video, & tu Christianus effectus es. Respondit Apronianus: Vae mihi infelici, quia perdi di dies meos. Respondit praefectus: Verè modo perdes dies tuos: & iussit eum capitalem sententiam subire, dicens: Si hic extinctus non fuerit, multi peribunt: Eodem tempore ductus in via Salaria miliario secundo, capite truncatus est, sub die quarto Nonarum Februarium. Tunc iussit retrudi in custodia senem Saturninum, & Sisinnium diaconum, dicens Si non immolauerint diis diuersis, eos pœnis interficiam. Tunc Saturninus senex cum esset in custodia vna cum Sisinnio diacono, veniebant ad eos multi gentiles, & baptizabantur cum omni fiducia. Audiens praefectus, iussit sibi tribunal praeparari in vrbe. Et post dies xlij. misit & exhibuit Saturninum & Sisinnium diaconum, & vincti cathenis adducti sunt nudis pedibus in conspectu Lauditij praefecti. Quibus dixit Lauditius: Quid est? Deponistis vanam superstitionem, & adoratis deos, quos Imperatores adorant? Respondit Sisinnius diaconus: Nos peccatores adoramus dominum Iesum Christum dei filium: nam de monibus & lapidibus nunquam humiliamur. Lauditius dixit: Deferatur Tripoda, & thurificent maiestatem. Saturninus dixit: Conterat Dominus deos gentium. Et continuo soluta est tripoda aerea, velut lutum. Tunc videntes duo milites, Papias & Maurus, ceperunt clamare & dicere: Veus Deus est & dominus Iesus Christus, quem colunt Sisinnius & Saturninus. Iratus itaque Lauditius, iussit eos in eculeo leuari. Et cum traherentur neruis, fustibus & scorpionibus caesi sunt. Illi autem clamabant dicentes: Gloria tibi domine Iesu Christe, quia meruimus socij fieri seruorum tuorum. Tunc Papias & Maurus clamabant, dicentes: Ut quid vos coarctat diabolus, in seruos Dei ista exercere? Iratus Lauditius, iussit, ut cum lapidibus os eorum contunderetur, & retrudi in carcerem: Saturnino vero & Sisinnio flammis ad latera poni. Illi autem pendentes in eculeo vultu alacri gratias Deo agebant. Eodem die dedit eis capitalem sententiam. Et depositi de eculeo, ducti sunt via Numentana miliario secundo, & capite sunt truncati. Eorum corpora collegit Trafon cum Ioanne presbytero, & sepeliuit in praedio sub via Salaria, sub die quarto Calendarum Decembrium. Tunc dixit Lauditius ad Papiam & Maurum: Nunc cognoui, quod & vos Christiani sitis. Papias dixit: Verè Christiani. Dicit ad eos Lauditius: Deponite & absolui

*Sententia
pronunciatur
in Apronia-
no.*

*Saturninus
& Sisinnius
sistunt coram
Lauditio, &
tormentis af-
ficiuntur, ab
eodem capite
truncantur.*

*Verba Laudis
ad Papiam
& Maurum.*

te vanam fallaciam, & adorate deos, quos principes adorant. Respondit Maurus, & dixit: Adorent eos, qui desperauerunt de animabus suis, vt in æternum pereant. Lauditiuſ præfectus dixit: Modò vos desperatis de animabus vestris, si non sacrificaueritis diis immortalibus: audite, & facite, & viuite. Respondit Papias: Sacrifica tu, & viues in tormentis æternalibus. Tunc iussit eos sterni in terram, & fustibus cædi. Et dum diu cederentur, nulla vox ex eis audita est, nisi tantum: Christe adiuua nos seruos tuos. Tunc iussit eos leuari de terra, & plumbatis cædi. Et dum diu cæderentur, emiserunt spiritum. Quorum corpora collegit noctu Ioannes presbyter, & sepeliuit in via Numantina, sub die quarto Calendarum Februarium, ad lymphas beati Petri, vbi baptizabat. Post multos dies narrauit omnia præfectus Lauditiuſ Augustis Diocletiano & Maximiano de militibus & de sanctis, quos interfecerat. Et gausi sunt Diocletianus & Maximianus Augusti. Post paucos dies nunciatum est Diocletiano Augusto, quod filia eius Arthemina à dæmonio vexaretur, vnde grandi afflictione contristatus est, & præſenti die noluit comedere cibum. Et dum multo tempore in custodia esset beatus Cyriacus & iam de eo obliuio esset facta, multi Christiani pergebant ad eum in custodiam, & cæci illuminabantur, & infirmi salui fiebant à languoribus suis. Cœpit autem vrgeri Arthemina filia Diocletiani à dæmonio. Hoc cum nunciatum fuisset Diocletiano Augusto, intrauit ad eam in cubiculum, & ecce ipse dæmon cœpit clamare per Arthemiam præſente Diocletiano, dicens: Nisi venerit Cyriacus diaconus, non exeo. Misit Diocletianus ad eum in custodiam, vbi erat clausus & constrictus cum Largo & Smaragdo, & exiit de custodia: & cum præſentatus fuisset Diocletiano Augusto, cœpit rogare eum, vt intraret ad filiam eius. Et dum introiisset ad eam Cyriacus, dixit: In nomine Domini nostri Iesu Christi præcipio tibi, vt exeas ab ea. Dæmon respondit per os Arthemie: Si vis, vt exeam, da mihi vas, vbi ingrediar. Dicit ei Cyriacus: Si potes, ecce corpus meum ingredere. Respondit diabolus per os Arthemie: In vas tuum non possum introire, quia vndique clausum & signatum est. Dicit ei Cyriacus: In nomine domini nostri Iesu Christi exi, vt fiat vas mundum, ad superueniendū spiritu sancto. Et dixit ad Arthemiam: Filia crede in Deum patrem omnipotentem, & in Iesum Christum filium eius vnicum dominum nostrum. Tunc dæmon exclamauit, dicens: O Cyriace si hinc me eiicis, in Persidam te faciam venire. Dicit ei

Papias & Maurus tormentu sulij ciuntur.

Arthemina Diocletiani filia à dæmonio vexatur.

Cœsurat Diabolus Cyriacum.

ei Cyriacus: In nomine domini nostri Iesu Christi exi. Tunc clamauit dæmon per os Arthemie: Per ipsum, inquit, nomen exeo, quia video de longe Dominum, quem tu prædicas, Cyriace. Tunc tenentes manum eius beatus Largo & Smaragdus leuauerunt eam. Alia autem die secundum consuetudinem catechizauit eam, & allata aqua, benedixit sanctus Cyriacus, & baptizauit eam præſente matre sua Serena Augusta. Ab eodem die dicebat Serena filie suæ, vt fideliter amaret religionem Christianam. Post menses verò decem & duos annos explicata fabrica thermarum, cum gloria cœpit Diocletianus Augustus habere Cyriacum diaconum bene, & donauit illi domum, & hoc præcepit, vt securus viueret in vrbe Roma, faciente hoc Serena Augusta vxore Diocletiani. Post paucum verò tempus venit legatio à rege Persarum ad Diocletianum Augustum, vt Cyriacum diaconum ad se dirigeret, quia filia eius à dæmonio vexaretur. Tunc Diocletianus Augustus videns tantam supplicationem regis Saporis Persarum, præcepit Serenæ vxori suæ, & rogauit ad se venire Cyriacum diaconum. cum venisset Cyriacus ad Serenam Augustam, dixit ei Augusta legationem Saporis regis Persarum, sicut dixerat ei Diocletianus Augustus maritus suus. Tunc dixit Cyriacus diaconus: cum auxilio domini mei Iesu christi saluatoris vadam securus. Eodem tempore Serena Augusta Christianissima dedit omne vehiculum & necessaria, quæ opus fuerant in naui, & cum Largo & Smaragdo perrexit vsque ad Persidam partem Cyriacus. Milites verò cū vehiculis ibant. Beatus autem Cyriacus cum baculo suo prius perueniebat ad mansionem, vsque dum perueniret ad regem Persarum, nomine Saporem. Et cum præſentati fuissent cyriacus diaconus, & Largo, & Smaragdus, dixit ad eos rex: Quis ex vobis dicitur Cyriacus diaconus. Et cognouit quis esset cyriacus diaconus. Tunc rex Sapor adorauit sanctum Cyriacum, rogans vt introiret in cubiculum ad filiam eius nomine Iobiam. Eadem hora exclamauit diabolus ex ore puellæ, & dixit ad cyriacum Quid est cyriace? Respondit cyriacus: In nomine domini mei Iesu christi præcipio tibi immunde spiritus exi, & iam non reuertaris ad eam. Respondit diabolus: Fatigatus es? cyriacus respondit: Ego exiui in nomine Domini Iesu christi, cuius auxilio gubernatus sum, & gubernor, non fatigatus sum, sed confortatus. Dicit ei diabolus: Tamen ego te perduxi ad quod volui. cyriacus diaconus cum vidisset puellam fatigari, proiecit se in pavementum.

Arthemina baptizatur præſente Serena matre sua.

Cyriacus in Persidem proficiscitur cū Largo & Smaragdo.

Adoratur à Rege Persarum.

*Eicitur d a-
bolus de corpo-
re Iobias, que
statim Chri-
stum ample-
xa est, cum
patre suo &
affinibus.*

*Roma reuer-
titur Syria-
cum.*

*In Carcerem
mittitur.*

tum, orans & flens dicens: Imperat tibi Dominus meus Iesus Christus, quem confessus es, ut ex eas. Respondit diabolus: Da mihi vas, ubi ingrediar. Sanctus cyriacus diaconus dixit: Dominus Iesus Christus Deus de Deo, ipse tibi imperat, ut ex eas. Tunc ululatu magno & clamore expumans clamavit in aere ipse diabolus, dicens: O nomen terribile, quod me coarctat exire. Ab eadem hora salua facta est Iobia. Tunc beatus Cyriacus dixit ei: Crede in filium Dei, & semper sana eris. Respondit Iobia: Ego credo in dominum Iesum Christum quem predicat. Et fecit eam catechumenam more solito & catechizavit eam. Et allata aqua deposuit eam nudam in concham argenteam, & benedixit aquam, & dixit ei: Iobia, credis in Patrem & Filium & Spiritum sanctum respondit Iobia, credo. Et dixit ei, carnis resurrectionem? Et respondit: credo. Et levata a concha, cepit dicere Iobia: Verè dominus Iesus christus, quem predicat beatus cyriacus, ipse est Deus. Eadem hora omnes adfines eius baptizati sunt, & ipse rex baptizatus est, & alij promiscui sexus numero quadringenti viginti baptisati sunt. Eodem tempore multa dona & pecunias obtulit rex beato cyriaco. cui sanctus cyriacus dixit: Nos gratiam Domini nostri Iesu christi pretio non offerimus, sed fide æstimamus. Et nihil accepit, sed tantum pane & aqua cum Largo & Smaragdo usus est. Post dies quadraginta duos ascendens navim cum commendationibus Epistolarum reuersus est Romam. Quem cum grandi honore suscepit Diocletianus Augustus cum vxore & filia sua, & cepit habitare cum Largo & Smaragdo in domo, quam ei donauerat Diocletianus, iuxta thermas Diocletianas. Post menses duos ambulavit Diocletianus Augustus ad Dalmatias, ibique ægritudine fatigatus, fecit testamentum, cohæredes faciens filios suos, & mortuus est. Hoc audiens Maximianus filius eius Augustus, præcepit, ut ubicunque christiani inuenti fuissent, punirentur, & zelo ductus propter sororem suam Arthemiam, misit & tenuit cyriacum diaconum, & misit eum in custodiam, & hoc præcepit, ut in die processionis suæ ad exemplum christianorum cyriacus nudus catenis obligatus ante rhedam suam traheretur. Vno autem tempore veniens in die processionis suæ Marcellus Episcopus, obrulit se Maximiano Augusto, dicens ei: Pietati tuæ suggero seruos Dei, qui orant pro regno tuo, quare trucidas? Tunc iratus Maximianus Augustus præcepit, ut cum fustibus cæderentur, & iussit Carpasio vicario, di-

ccm

ccens: Audi Carpasi, Cyriacum sacrilegum, qui carminibus magicis & incantationibus suadet hominibus Christum confiteri, diuersis pœnis afflige, si non libamina dijs obtulerit. Eodem tempore Carpasius vicarius mittens ad custodiam adduxit Cyriacum diaconum, Largum & Smaragdum, & Crescentianum, & iussit eos inter Iude præsentari. Quibus dixit: Quare non obauditis præceptis principum, ut offeratis libamina dijs immortalibus? Respondit Cyriacus cum Largo, Smaragdo & Crescentiano: Nos ipsos domino Iesu Christo offerimus. Carpasius vicarius dixit: Facite quod vobis iubetur: Senecta tua alba facta est Cyriace, sed modò eam iuuenem facio. Et iussit picem liquari, & cum liquata fuisset pix, præcepit ut in capite beati Cyriaci diaconi funderetur. Cœpitque clamare beatus Cyriacus diaconus & dicere: Gloria tibi Domine, qui nos seruos tuos dignatus es portas regni cælestis intrare. Dicitque alijs Carpasius: Sacrificabitis, aut peribitis sicut perfidus Cyriacus. Dixerunt: Nos peccatores Domino Iesu Christo nos ipsos sacrificium offerimus. Tunc Carpasius vicarius adduxit in conspectu suo eculeum, & iussit suspendi Crescentianum & fustibus cædi in conspectu Cyriaci, Larki & Smaragdi, Cumque diu attraheretur neruis, & fustibus cæderetur, & vnguibus raderetur, voce magna clamabat, dicens: Gloria tibi Domine Iesu Christe, qui nos ad gratiam tuam vocare dignatus es. Carpasius dixit: Date flammam ad latera eius. Et cum diu incendio constrictus vreretur, emisit spiritum. Cuius corpus iussit iactari ante cliuum Vrsi in platea ante templum palatij. Ipsa nocte venit Ioannes presbyter & collegit corpus eius, & sepeliuit in cœmiterio Priscillæ, in arenario via Salaria sub die octaua calendarum Decemb. Post mortem Crescentiani retrudit in custodiam, Cyriacum, Largum & Smaragdum. Post dies quatuor resedit in eodem loco inter Iude, & præcepit sibi præsentari Cyriacum diaconum, cui sic dixit: Quare dies senectutis tuæ cum tormētis deducis ad inferos? Respondit Cyriacus diaconus: Ego semper hoc optavi. Dicit ei Carpasius: Sacrifica dijs immortalibus & viues. Cyriacus respondit: Sacrificent eis, qui non cognouerunt Dominum Iesum Christum creatorem suum. Tunc iussit eum in carasta extendi & attrahi neruis, & fustibus cedi. Cyriacus autem clamabat dicens: Miserere mihi peccatori Domine Iesu Christe. Eodem die nunciauit Carpasius vicarius Maximiano Augusto oia que exercuerat in sanctos Dei. Tunc iratus Maximianus Augustus iussit

*Crescentianum
martyrum iu-
bit.*

*Cyriaci obi-
tus.*

iussit omnes vinctos qui erant in custodia vna cum Cyriaco capite truncari. Et data sententia ducti sunt cum Cyriaco diacono promiscui sextus numero viginti, & decollati sunt via Salaria intra thermas Salustii foris muros. Quorum corpora collegit noctu Ioannes presbyter, & sepeliuit illos in eadem via. Sanctum vero Cyriacum collegit & commendauit sub die xvij. cal. Aprilis. Ipso tempore Maximianus interfecit sororē suam Arthemiam. Post dies octo veniens beatus Marcellus Episcopus cum Luciana matrona Christianissima, cōdiuit corpora sanctorū cum aromatibus & linteaminibus, & imposuit nocte in Pauone cum eunuchis suis, & sustulit, vbi commendati fuerant, translata sunt corpora cum sancto Cyriaco in prædium eius via Ostiensi, miliario ab vrbe Roma septimo, vbi requiescunt in lapideis sarcophagis, quos manu sua recōdiuit beata Lucina, in pace, septimo die mensis Augusti. Eodem tempore beata Lucina fecit donationē de facultatibus suis omnibus ecclesiis. Hoc audiēs Maximianus August. prosc̄ptione eā damnauit. Beata autem Lucina rogauit secundum Marcellum Episcopum, vt domum eius ecclesiam consecraret: quod cum omni deuotione fecit beatus Marcellus Episcopus. Acubi frequenter in eadem domo Missas celebrasset in media ciuitate via lata: audiens hoc Maximianus Augustus, iratus misit in eandem ecclesiam, & fecit præceptione suā, vt in eadem ecclesia plancæ extererentur ad animalia stabuli publici, in eūdem Marcellum Episcopū ad seruitium animalium deputauit cum custodia publica, publica, vbi etiā post multos annos seruiendo emisit spiritū sub diē xvij. cal. Februarij. Cuius corpus rapuit Ioannes presbyter nocte cum beata Lucia, & cōdiuit aromatibus, & sepeliuit in cœmiterio Priscillæ via Salaria, non longe ab vrbe Roma, miliario tertio, & requieuit in pace. Eodem tempore præcepit Maximianus Augustus ad venire Carpasium vicarium, & interrogauit eū de disculsiōe & nece sanctorum. Et dum vidisset placatum sibi Maximianum, petiit ab eo domum beati Cyriaci sui: confestim donauit domum beati Cyriaci diaconi. Et dum introisset in eandem domum, quam donauerat beato Cyriaco diacono Diocletianus Augustus, inuenit locum vbi sanctus Cyriacus fontem ædificauit, quem consecrauit sanctus Marcellus episcopus, vbi frequenter baptizabat sanctus Cyriacus venientes ad fidē. Tunc Carpasius vicarius paganus crudelissimus ingressus est in eandē domum, dum introisset baptisterium, fecit in eodem loco

Arthemia a fratre suo interfecit.

Marcelli Episcopi abitus.

Domus S. Cyriaci datur Carpasio.

dem loco balneum, quasi ad deridēdam legem Christianam: vbi frequēter lupanaribus & scenicis lauacra exhibebat, turpi lucro gaudens in loco sanctificato. Et dum frequēter ista fierent, & epulæ cum sceleratis quadam die dum lauassent & exhiberēt epulas, exeūte Carpasio de balneo cū multis sceleratis, decē & nouem cū Carpasio vicario subito ceciderunt, & mortui sunt. Ab eodē die clauerunt balneū, & factus est timor magnus in eadem regione vsq; in hodiernum diem: Deo gratias. Sanctorū vero corpora sunt sepulta, hoc est Cyriaci, Largi & Smaragdi, Crescētiani, Mēmiæ & Iulianæ, via Ostiensi, miliario ab vrbe Roma plus minus octauo, vbi orationes eorum florent, nunc & semper, & quousq; iste mundus steterit, regnante Domino nostro Iesu Christo: cui est honor & gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Dei iudiciū in impios.

DE S. LAURENTIO GLORIOSISSIMO

Martyre, ex D. Leone. serm. de eodem, & ex Ordinario nouo.

X. A V G V S T I.

CVM furor Gentilium potestatum in electissima quæque Christi membra sæuiret, ac præcipuē eos qui Ordinis erant Sacerdotalis impeteret, Sixtus in primis secundus, Atheniensis, ex philosopho Christi discipulus, ac Pontifex maximus, in persecutione Decij, apud Valerianum accusatus quod publicē Christum prædicaret, comprehensus traditur in templum Martis, proposita ei capitali pœna, nisi illi simulacro sacrificarer. Qua impietate constantissimē recusata, cum ad martyrium duceretur, occurrit ei S. Laurentius, dolenter hunc in modum inclamans: Et, Quò progredieris, inquit, sine filio Pater? quò Sacerdos sine ministro properas? experire vtrum idoneum ministrum elegeris, cui commisisti Dominici sanguinis dispensationem, Tantum nimirum ille desiderio martyrij flagrabat, Sed respondit ei beatus Sixtus: Non ego te defero fili, neque derelinquo, sed maiora tibi debentur pro fide Christi certamina. Nos, quasi senes, leuioris pugne cursum incipimus, te autem, quasi iuuenem, manet gloriofior de tyranno triumphus: post triduum me sequeris Sacerdotem Leuita: atque interea si quid in thesauris habes pauperibus distribue. Nec verò vana fuit ea prædictio. Et enim mox quoque in Leuitam Laurentium impius persecutor esserbuit, duplicem sibi prædam de vnius viri comprehensio

D. Leo.

S. Laurentius.

Rursus D. Leo.

Comprehenditur S. Laurentius duplici ex causa.

hensione promittens, quem si fecisset sacrae pecuniae traditorum, faceret etiam verae religionis exfortem.

*Ostenfus
martyr rhe-
sauros ecclē-
siae, adducit
greges paup-
rum.*

A R M A T V R itaque gemina face homo pecuniae cupidus, & veritatis inimicus, auaritia, ut rapiat aurum, impietate, ut rapiat Christum, postulatque sibi ab immaculato sacrarii praesule opes Ecclesiasticas, quibus auidissimus inhiabat, inferni. Cui Leuita castissimus ubi eas repositas haberet ostensurus, numerosissimos sanctorum pauperum obtulit greges, in quorum victu atque vestitu inamissibiles condiderat facultates: quae tanto integrius erat saluae, quanto sanctius probabantur expensae. Fremit ergo praedo frustratus, & in odium religionis, quae talem diuitiarum usum instituisset, ardescens, direptionem thesauri potioris aggreditur, apud quera nullam denariorum substantiam reperisset, ut illud depositum, quo sacratius ille erat diues, auferret. Renunciare Christo Laurentium iubet & solidissimam illam Leuitici animi fortitudinem diris parat virgere suppliciiis. Quorum ubi prima nihil obtinent, vehementiora succedunt. Laceros artus, & multa verberum sectione conscissos, subiecto praecipit igne torreri, ut per cratem ferream, quae iam de feruore continuo vim in se haberet vrendi, conuersorum alterna mutatione membrorum, fieret cruciatus vehementior, & poena productior. Sed nihil obtinet, nihil proficit saeva crudelitas. * Ministrantibus prunas, insultat Leuita Christi, ac deinde ad impiissimum etiam tyrannum dicit: Assatum est iam, versa & manduca. * Subtrahitur scilicet tormentis materia mortalis, & Laurentio in caelos abeunte, tyrannus deficit flammis suis: superari charitatis Christi flamma non potuit, legniorque fuit ignis qui fortis vsit, quam qui intus accendit. Sed & quid non ad victoris gloriam ingenium persecutoris repperit, quando in honorem transierunt triumphi etiam instrumenta supplicij? Sauiisti persecutor in martyrem, sauiisti, & auxisti palmam dum aggeras poenam.

*Torquetur
vixis suppli-
citi.*

*Tandem assa-
tus in crate
ferrea.*

**Rurs. D.
Leo.*

*En imaginē
S. Laurentij
cum crate.*

V I T A S. G A V G E R C I I E P I S C O P I
Cambracensis, ex ea quae est apud R. P. Laur. Surium.

X I. A V G V S T I.

*S. Gaugerici
patria & pa-
rentes.*

B E A T V S Gaugericus, quodam Galliarum oppido, diocesis Treuirensis, patre Gaudentio, matre Astridiola, est pro elati sanguinis saltu non summis, sed nec infimis quoque, usque Christianis, & ingenuis parentibus editus est. Qui cum

cum, procedente aetate, in Dei rebus cresceret, puer traditus est sacrarum literarum studiis. Atque interea contigit Episcopum Treuirensis Magnericum parocchiam suam circumire, & ad eius castrum ecclesiam pro consuetudine peruenire. Vbi cum de more sacrum perageret ministerium ex loci illius sacerdote perquisiuit, num rite illic se haberet Ordo Ecclesiasticus: tum, qui, & quales ipsi essent in Dei seruitio adiutores. Tum vero ille. Habemus, inquit, illos & illos: in quibus pollet Gaugericus quidam aetate quidem adolescens, sed caeteros sacris studiis & sanctitate longe antecellens, Sacrorum ille eruditioni adhibitus, primis adhuc literis imbuitur, verum tyrocinij sui tempus morum integritate iam in emeritam aetatem transtulisse videtur. Audito enim signo, quo ad laudes Dei Horis Canonicis inuitamur, ille, mente deuotus, relicto domicilio, nec illis etiam, quae in manibus sunt abdultis, ad ecclesiam properat, alios mature anteuertens. Caeteris quoque eius coetaneis, ut ea poscit aetas, cibum capientibus, ille velut alter Daniel in aula Regis abstinentiae studet, & prandium cum coena commutat: quodque suo corpusculo subtrahit, pauperibus elargitur. Vigiliis denique deditus, in precibus est perseverans.

*Adolescens
longe superat
aetate viri-
tibus.*

Q V I B V S auditis, Nostris, inquit venerandus Antistes, actutum exhibeatur ad spectibus adolescens. Adductus itaque ille, blandè ac leniter ab Episcopo est compellatus, Deinde etiam suis cum manibus, fusa super eum benedictione, rotundit. Interrogauit vero idem Episcopus, quam nuper praedicationem a Magistro illi reddendam accepisset; cum respondit adolescens, praedicationis hoc esse exordium: Postula a me & dabo tibi. Lætatus vero venerabilis Episcopus ait: Vbi ad hunc locum, fili, rediero, vide ut totum mihi possis Psalterium reddere memoriter. Nec multo, post, ad idem castrum beatus antistes reuersus, memor praedicationis suae, Gaugericum in suos voluit venire conspectus. Mandauit, ut quod iussus erat, expleret. Paret ille paternae voluntati: totum, Episcopo audiente, Psalterium de memoria depromit. Tum vero Episcopus pio eum animo complectens, ne lucerna talis latet sub modio, Diaconum illum ordinauit, gratias agens Deo. Ille vero Leuitico sublimatus ministerio, facile omnes qui in clero erant, virtute & gratia antecedebat.

*Tondetur Ele-
vicius.*

Psalm. 2.

S E D & cum in dies semper bonis operibus augeri contenderet, quodam tempore loca orationis, more suo, adiens, quendam obuuium habuit vtriusque hominis lepra laborantem, corporis externa superficie, & gentilissimi foedis erroribus.

*Strenuè tempo-
re ediscit me-
moriter totum
Psalterium.*

Itaque

*Etiamsuum
Diaconus, cui
ad leproso gen-
tali annūctat
Christum, &
simul in spe-
rat sancta-
tem.*

Itaque hominem aggreditur: & nihil iam mortale sonans, verbum Dei illi proponit, ut conuersus ad Dominum, tum peccatis absolui, tum à lepræ fœditate repurgari mereretur. Ille verò mox, visitante eum * gratia Dei, ad viri Dei adhortationem credidit, diabolo atque omni idolorum spurcitiei renuncians: Vnde & quamprimum ad Sacerdotem, tanquam Naaman ad Iordanem, eum adduxit. Vbi simulatque baptizatus est, quòd peccatis iam vacuus esset, ipsa quoque externa corporis habitudo ostendit, tanta in illo munditia apparente, ut numquam lepra infectus fuisse videretur. In crescente autem beati viri fama, & odore sanctæ existimationis eius longè lateque sese diffundente, etià procul degentibus nomen eius cum multa laude innotuit. Atque interea diem suum obiit Vedulphus Cameracensis Episcopus. Quare grex ille pastore destitutus, diuino instinctu, comperta iam viri sancti fama, vno animo, tum clerus, tum populus à Childeberto, * Austrasiorum Rege, beatum Gaugericum sibi Episcopum ordinari postularunt: qui & confestim missis literis ad Ægidium Rhemensem Episcopum, petiit populi votis satisfacere.

** Francorum
ordinator E-
piscopus Ca-
meracensis.*

*En solemmem
ritum Rogationum.*

CONFIRMATVS autem in sede sua vir sanctus, sacris habendis concionibus assidue operam dabat, nec modo scilicet pluebat verbis, sed etiam miraculis coruscabat. Etenim & cum pro Galliarum consuetudine Litaniam, id est, Supplicationes vel Rogationes, triduo conuentu fierent, atque vir sanctus veneratione plenissima, ieiuniis, eleemosynis, & psalmodiis eas excoleret, atque basilicas cum suo clero psallente, & cruces deferente, multo populo prosequente, visitaret ac circumiret, contigit eum transire carcerem, in quo tres viri tenebantur, iussu VValacharij Tribuni vinculis implicati. Solita igitur humanitate, Tribuno presentibus supplices obtulit preces, ut miseros illos ipsi ad meliorem frugem reuocandos largiretur. Negat ille. Sed Gaugerico ante fores carceris prostrato, ac deinde ab oratione surgente, protinus vincti, nutu præpotentis Dei, nexibus suis expediuntur. Adhibet autem illis mox venerandus Præsul animarum quoque medicinam, nimirum, ut post hac emendationi vitæ studeant. Quæ beati Antistitis fama sic crescit, & tum publicè, tum priuatim diuulgatur, ad Clorarij etiam Regis aures peruenit, qui idcirco quoque eleemosynas suas per manus tanti viri pauperibus Christi voluit distribui. Vnde & apud se sedulo perquirat vir sanctus, quomodo quæ Rex in pauperum contulerat vsus, sic posset expen-

*Orans ante
fores carceris
impetrat ca-
pivos dimi-
sus solui.*

expendere, ut inde consolatio præcipua ad inopes rediret. VENIT autè illi tandem in mentem, ut ad beatissimi Martini limina properaret, ibique pro suis & suorum erratis, tanti viri interuenientibus meritis, Dominum deprecans, prout dignum videretur, etiam in vsus sanctorum pauperum eleemosynas expenderet. Iam itineri se dederat; cum prope Turones cæcus quidam, triginta annis lumine orbatus, ut audiuit beatum Gaugericum transire, clamauit, obsecrans, ut per sanctitatis eius preces, à Sole iustitiæ, Christo Domino, illuminari mereretur. Itaque vir sanctus, diuinæ misericordiæ confidens, dextera sua, oculis cæca caligine diu pressis, sanctæ Crucis signum impressit, & ecce cæcitatem omnem sancta manu deterisit. Porro beatus Episcopus cepto instans itineri, ad sancti Martini sepulcrum peruenit: vbi à Fratribus magno gaudio acceptus, peracto opere cuius causam venerat, ad suam ecclesiam redire cœpit. Obtinuit autem cathedram suam vir beatus ad annos plus minus viginti nouem. Obdormiuit autem in Domino 3. Idus Augusti, sepultus in basilica quæ est in montis vertice, ab ipso in honorem S. Medardi constructa; qui locus, haud procul abest Cameraco, olim demonum cultui dedicatus. Sed vir Dei Gaugerico idola ibi exterminauit, lucem succidit, & locum spurcitiis addictum in orationis & sacrificij ædem commutauit, ad laudem Domini nostri Iesu Christi.

*Visse sepul-
crum S. Marti-
ni.*

*Illuminat
quendam ca-
ecum.*

*Migrat ad
Christum, se-
pultus in aede
a se conspu-
da.*

V I T A S. CLARÆ VIRGINIS,

ex ea quæ est conscripta iussu Alexandri quarti.

X I I . A V G V S T I .

ADMIRABILIS virgo, Clara vocabulo & virtute, originem traxit claro satis genere, de ciuitate Assisij, conciuis beato Francisco. Prægnans eius mater, cum ante crucem in ecclesia oraret, vocem audiuit dicentem: Ne pueas mulier, quia quoddam lumen salua parturies, quod ipsum mundum clarius illustrabit. Intra teneros annos libenter extendebat manum ad pauperes, proprio corpusculo delicata subtrahens cibaria, clamque per internuncios reficiens viscera pupillorum. Et quia signacula non habebat, quorum evolutione diceret orationes Dominicæ, congerie lapillorum suas orationunculas quoque Domino annumerabat. Denique suis eam nobiliter maritare volentibus, nullatenus acquieuit, sed cælesti

*S. Clara con-
cuius S. Fran-
cisci.*

*Eius sancta
pueritia.*

Y igne

Suscipit habitum penitentia, frustra contra nitentibus suis.

Assignatur ipsi a S. Francisco ecclesia S. Damiani.

Mira eius humilitas & mansuetudo.

Solicite procurat Ordini suo Privilegium paupertatis.

Nota.

Diuinitus sufficit quinquaginta sortibus unus dimidiatus panis.

igne succensa, ad beatum Franciscum accedit, eius consilio se totam committens. Quin etiam aggreditur tandem nocte quadam optatam fugam; ad S. Mariam de Portiuncula festinat, manu Fratrum cunes deponit, poenitentiae incipit insignia. Et quidem furunt consanguinei conglobati in vnum, sed crescit virginis animus, bello crescente suorum. S. Franciscus autem statim eam duxit ad ecclesiam S. Pauli, inde ad S. Angeli de Panfo, ac tandem ad ecclesiam S. Damiani, illam scilicet, in qua dum Franciscus quondam oraret, vox ad eum de ligno Crucis dilapsa insonuit: Franciscus, vade repara domum meam, quae, vt cernis, tota destruitur.

IN huius scilicet caueria macerata columba deargentata edificans, virginum Christi collegium genuit, pauperum dominarum ordinem inchoauit. Sed & innumeræ virgines, Clara rumoribus excitatae, dum ad claustralem vitam transire non praevalent, in patris domibus sine regula regulariter vivere student: Tanta saluus germina virgo Clara suis parturiebat exemplis. Infirmarum sedilia ipsa lauabat, ipsa tergebat. Lauabat quoque semel cuiusdam seruiantis sororis pedes: quos dum deosculari properat, illa tantam humilitatem non ferens, pedem subtrahit, dominamque suam in ore percussit. At illa pedem famulae blandè resumens, sub ipsa planta strictim osculum figit. Sed & volens Religionem suam intitulari titulo paupertatis, à bonae memoriae Innocentio tertio paupertatis Privilegium sollicitè postulauit. Cui cum suaderet aliquando felicis recordationis Gregorius Papa, vt propter euentus temporum, & pericula seculorum, aliquas possessiones assentiret habere, quas & ipse liberaliter offerebat; fortissimo animo restitit: Quin & respondente Pontifice, si votum formidaret, se eam à voto absoluturum; Sancte Pater ait, nequaquam à Christi sequela absolui desidero in perpetuum. Eleemosynarum autem fragmina, panumque minutias, quas eleemosynarij deportabant, valde suscipiebat hilariter; & quasi moesta de panibus integris, exultabat in fragmentis. Vnde nec vnquam eam deseruit Deus.

VNICVS erat aliquando in monasterio panis, cum iam instarent & fames & hora edendi. Dispensatrice vocata, iubet Sancta panem diuidi, partem Fratribus mitti, partem intus pro Sororibus retineri: iubet quinquaginta fieri, iuxta dominarum numerum, incisuras: & ecce, crescit diuino munere inter frangentis manus parua illa materia, & cuilibet de con-

uentu

uentu sua exstitit portio copiosa. Reperitur quoque & alias vas oleo plenum S. Clarae oratione, in solamè pauperum filiarum. Procurauerat verò sibi virgo sanctissima vestè de cōtō porci, quam, versa ad carnem hispida tōsura pilorum, secretò sub tunica deferebat. Quin etiam utebatur nonnunquam duro cilicio de pilis equorum nodosè conferto, quod hinc inde cordulis radibus strungebat ad corpus. Quam vestem dum vni de filiabus semel accommodasset, illaque se vestisset; tantæ protinus asperitati succumbens, non tam hilariter perit, quam celeriter post triduum resignauit. Nuda humus, & interdum sarmenta vinearum erant pro lectulo, lignumque durum praestabat sub capite officium puluaris, nisi quod processu temporis, corium debilitato corpori substrauit, capiti modicam paleam clementer indulgens, idque quousque corpus tam seuerè tractatum, longa coepit occupare infirmitas: quando tandem iubente beato Francisco, sacco pleno paleis est vta. Sanitatis tempore maiorem Quadragesimam, & Quadragesimam S. Martini, quotidie in pane & aqua ieiunans, solis diebus Dominicis, vinum, si habebat, gustabat.

ET vt mireris, auditor, quod imitari fortè non potes, tribus diebus in hebdomada, secunda videlicet, quarta, & sexta feria, nihil omnino in illis Quadragesimis sumebat in cibum, donec prohibuere tandem B. Franciscus, & Episcopus Afsisij, trium dierum illud exitiale ieiunium, praecipientes vt nullum transeat diem, quin saltem vnciam & dimidiam panis sumat in pastum. Saepissime verò ad orationem prostrata in faciem, terram infundebat lacrymis, osculisque demulcebat, vt semper suum Iesum tenere videretur in manibus, in cuius pedes lacrymae illae fluerent. Lacrymanti autem semel profunda nocte adstitit angelus tenebrarum in forma nigri pueri: Ne tantum inquiring, plorès, quia caeca fies. Cui cum ilico illa responderet, Cæcus non erit qui Deum videbit: confusus ille, discessit. Sed & cum in Afsium hostilis semel furor irrueret, iamque Saraceni gens pessima apud S. Damianum, intra loci terminos, imò intra ipsum confluiscent virginum claustrum, ante ostium insinam se S. Clara ducti iubet, praecedente eam capsula argentea, in qua Sancta sanctorum deuotissime seruabantur, sacratissimum scilicet Christi corpus. Tum verò illa, Custodi, ait, Domine, pretor, has formulas tuas; cum mox de noua gratiae propitiatorio, vox quasi pueruli ad eius aures insonuit: Ego vos semper custo-

Y 2

diam.

Utitur ad carnem hispida quadam veste, & durissimo cilicio.

Pro lecto, vix tandem sibi indiget sacco paleatum.

Ieiunat viginti diebus.

Cogitur sanctus Franciscus ipsius seruari indicere modum.

Apparet ipsi diabolus.

Militabant hi sub Frederico suo ieiunato.

Auditur vox de nouo propitiatorio.

diam. Nec mora; statim canum illorum pauescit audacia, & per muros quos adscenderat, celeriter exeuntes, orationis virtute sunt deturbati, ac deinde illa ad filias: Cauete, ait, per omnem modum charissimæ filiæ, ne vocem illam, dum corpus ago, cuiquam referatis.

*Summe eam
veneratur
Gregorius Pa-
pa.*

VNDĒ non sine causa in huius Sanctæ orationibus fidem habebat mirabilem Dominus Papa Gregorius; sæpeque noua, vt assolet, emergente difficultate, & cum esset Ostiensis Episcopus, & postquam ad culmen Apostolicum esset euectus, supplex eidem virgini per literas factus poposcit suffragium, sensitque auxilium. Familiaris autem erat ei planctus Dominicæ passionis, ita tamen, vt inter horas diei, sexta & nona, maiori compunctione afficeretur, quo tempore etiam semel orantem in cellula, diabolus in maxilla percutiens, oculum sanguine genam liuore suffudit, sed crucifixi deliciis absque intermissione illa pascebat mentem. Chordulam autem tredecim nodorum scopulis annulatam, subtus ad carnem cingebat secreto, in memoriale vulnerum Saluatoris. Sed & aduenerat quodam tempore dies sacratissimæ cœnæ, qua Dominus in finem dilexerat suos. Tota igitur nocte illa, & die sequenti sic absorpta, sic à seipsa permanfit aliena, vt irreuerberatis circa vnum semper intentata lumimbus, confixa Christo, ac profusus insensibilis videretur.

*In die cœnæ
Domini pati-
tur longissimam
ecstasim.*

*Quomodo in-
struxerit suas
spirituales fi-
lias.*

*Itē curat se-
culo earundē
corpora.*

SANE quia erat magistra rudium, & quasi in magni Regis palatio Præposita puellarum, tanta eas disciplina informabat, tantoque fouebat pietatis amore, quod sermo nullus explebit. Docebat primò strepitum omnem de mentis hospitio pelere, carnalium deinde propinquorum amore non affici, & domum patriam, vt Christo placeant, obliuisci. Monstrat insidiosum hostem occultos, puris mentibus iniicere laqueos, aliter sanctos, aliter tentare mundanos. Monet ad actiuam, certis horis eas hortans, ita manibus operari, vt protinus ad Conditoris desiderium per orationis exercitium recalescant. Nusquam maior censura silentij, nusquam amplior & color & tenor omnis honesti. Neque verò filiarum suarum solas diligebat animas, sed & ipsarum etiam corpusculis miro studio charitatis inseruiebat. Sæpe in frigore noctis propria manu cooperiebat dormientes: & quas ad rigorem communem seruandum cernebat inualidas, contentas esse volebat moderamine remissionis. Si quam turbaret tentatio, si quam, vt assolet, inuaderet mœstitudo, secreto vocatam, cum lacrymis consolabatur. Aliquādo etiam

do etiam se ad pedes prosternebat mœrentium, vt maternis blanditiis alleuiaret vim doloris.

*En veram
matrem.*

QUADRAGINTA annis iam in stadio cucurrerat altissimæ paupertatis, cum ecce ad brauium supernæ vocationis, præcedente languore multiplici, appropinquabat. Cuius miranda virtus qualiter fuerit in infirmitate perfecta, hinc maxime liquet, quod in viginti octo annorum languore diutino semper processit gratiarum actio, semper sanctum colloquium. Summo autem Pontifice cum Cardinalibus moram trahente Lugduni, virgo sancta præ solito etiam cœpit morbo vrgeri. Post modicum autem venit cūia Romana Perusium. Itaque properat primò de Perusto Dominus Ostiensis inuisere sponsam Christi. Cui cum filias illa cum lacrymis commendasset, illud super omnia rogauit, vt Priuilegium paupertatis à Domino Papa cum Cardinalibus sibi impetret confirmari. Festinat etiam ad eam postea ipse sanctissimus Dominus Innocentius quartus, vnâ cum Cardinalibus, non dubitans scilicet Papali præsentia, eius venerari mortem, cuius vltra feminas nostri temporis probauerat vitam. Egre ditur autem anima illius sanctissima, præmio perpetuo laureanda, in crastino beati Laurentij: quam ascripsit Catalogo Sanctorum Dominus Alexander quartus, Anno Pontificatus sui primo, incarnationis verò Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto.

*Læquet cōti-
nua 28. annis.
semper in Do-
mino hilaris.*

*Inuisit eam
summus Pon-
tifex.*

*Trāsit ex gō-
sanctissima
ad Christum.*

VITA S. RADEGVNDIS REGINÆ,
ex ea quam scripsit Fortunatus Episcopus.

XIII. AVGVSTI.

BEATISSIMA Radegundis, natione barbara, de regione Turingia, auo Rege Basino, patruo Herminefrido, patre Rege Berchario fuit. Quæ cum suis parentibus breui commanens tempore, tempestate barbarica Francorum victoria regione vastata, vice Israëlitica exit & migrat de patria, veniensque in sortem præcelsi Regis Clotarij in * Viromandensem ducta, Atheias in villa regia, nutriendi causa, custodibus est deputata. Ibi iam tunc infautula, quicquid sibi remanisset in mensa, collectis aliis paruulis ipsa inferebat, ipsa miscebat. Quam præparatis expensis cum voluisset Rex prædictus accipere, per * beracham ab Atheias nocte cū puellis est elapsa. Deinde Suefsionis eum eam direxisset vt Reginam eligeret,

*S. Radegunda,
filia Regis
Turingia, in-
uencula cap-
ta à Francis.*

** cimbaria*

fugit, euitans pompam regalem, ne seculo cresceret. Sed cui de-
beatur, & humana gloria non mutatur. Nubit ergo terreno
Principi, elemosynæ deinde se totam dedicans, unde & hoc
tātum se reputans perdere, quod pauperibus non dedisset, quò
ire pede non poterat, eò nullo munere circuibat. Instruit etiā
Atheias domum, quo lectis culte compositis, congregatis ege-
nis, feminas ipsa lauans in thermis, morborum curans putre-
dines, virorum capita diluens, quos antea lauerat, eisdem sua
manu miscebat. Sicque deuota femina nata & nupta Regina,
pauperibus seruebat ancilla.

IN mensa verò subocculte, ne cognosceretur ab aliquo, an-
teposito cum leguminae ferculo, inter epulas Regum, more
trium puerorum, faba delectabiliter vescebatur, vel lenticula.
Nocturno quoque tempore cum reclinaret cum Principe, ro-
gans se pro humana necessitate velle consurgere, egressa cubi-
culo, tamdiu antè secretim orationi incumbere iactato cili-
cio, vt solo calens spiritu iaceret gelu penetrata. De qua & Re-
gi dicebatur, habere eum potius iugalem monacham, quam
Reginam. Vnde & ipse irritatus erat asperrimus. Sed ipsa pro
parte leniens pro parte tolerabat. Si autem Rex deerat, quis cre-
dat qualiter se tamquam præsentis Christi pedibus alligabat?
Quibus beatis actibus occupatam in tantum prouexit diuina
clementia, vt etiam per eam adhuc in palatio laicam declara-
rentur miracula. Verum enimverò, quemadmodum frequenter
diuinitate prosperante casus cedit ad salutem: vt hæc religio-
sius videret, frater interficitur innocenter. Directa igitur à Re-
ge veniens ad beatum Medardum Nouiomum, supplicat in-
stanter, vt ipsam, mutata veste, Domino consecraret. Sed me-
mor dicentis Apostoli, Si qua ligata sit coniugi, ne quærat dis-
solui, differebat.

A. D. hoc & beatum virum perturbabant proceres. Quo san-
ctissima cognito, intrans in secretariū, monachæ veste indui-
tur: procedit ad altarium, & beatissimum Medardum, his allo-
quitur verbis: Si me, ait, consecrare distuleris, & plus hominem
quam Deum timueris, de manu tua pastor ouium animam
requirat. Quo ille concussus tonitruo, manu superposita, Dia-
conam consecrauit. Accedit itaque ad cellam S. * Nimeris, in-
de ad cellam venerabilis Daddonis. Post quod & sancti Gun-
dulphi, post facti Metis Episcopi, progressa receptaculo, non
minori laboratu nobilitauit Synergium. Sed & hinc felici na-
uigio Turones appulsa, quæ suppleat eloquentia quid egerit
circa

*Nubit Regi
et lotario.*

*Ipsa suis ma-
nibus seruit
pauperibus &
morbidis.*

*O mirum fe-
mina coniu-
gata feruore.*

*Quid enim?
Secundum A-
postolum, dum
omnimodo, si
ue etiam tan-
tum per oc-
casione?*

*Consecratur
à S. Medar-
do Diaconis-
sa.
* Nimeris.*

circa S. Martini altaria, templi basilicam, flens, lacrymisque in-
satiata? Accedit autem tandem ad territorium Pictauium. Ex il-
lo sanè tempore, quo B. Medardo consecrante est velata, vsque
ad finem, præter legumen & olera, non pomum, non piscem,
non ouum, vel aliud quid edit. Præter quotidianam autem me-
sam, duobus sæper diebus sabbathi, quinta & sabbatho, balneo
parato, ipsa capita lauans egenorum, defricansque quicquid e-
rat crustæ, scabiei, tincæ, nec purulenta fastidians, interdum &
vermes extrahebat. Deinde tribus ferculis illatis, stans ante
prandentes ieiuna, præsens conuiuis ipsa incidebat panem, car-
nem, vel quicquid apponeret, languidis & cæcis non cessans ci-
bos cum cochleari porrigere.

CUM leprosi venientes signo facto se proderent, sola sub-
sequente, intromittebantur furtim, quò eos nemo perciperet.
Ipsa autem mulieres variis lepræ perfusas maculis compre-
hendens in amplexibus, osculabatur etiam vultus, toto in Deo
diligens animo. Tanta verò congressio popularis exstitit, die
qua se Sancta deliberauit recludere, vt quos plateæ non cape-
rent, adscendentes recta complerent. Prima autem Quadrage-
sima, qua se reclusit tota, panis cibaria nōsumpsit, nisi die Do-
minico tantum. Radices verò herbarum aut olera sine olei gut-
ta, sine sale sumebat, ex aqua toto ieiunio nec sumens sextaria
duo: nec non & strato suo cinere superiecto, cilicio pro lectulo
vtiebatur. Sed ita tamen se tractabat, vt hæc nec Abbatisa sen-
tiret. Quin etiam monachus omnibus soporantibus, calcea-
menta ipsa tergens & vngens, per singulas transmittit. Aliis
autem Quadragesimis aliquid relaxans, quinta feria sumebat,
deinde die Dominica. Denique nulla monacharum de postio-
cio, nisi illa, quantum ligni opus erat, sola ferebat, aquam etiā
de puteo trahens, & per vascula dispensans. Sed & post tot la-
bores, quas sibi pœnas intulerit, & ipse, qui voce refert, exhor-
rescit.

QUADAM vice dum sibi translatos tres circulos ferreos
diebus Quadragesimæ collo vel brachiis innexisset, & tres
catenas inieris, circa suum corpus strictius alligasset, inclusit
durum feru supercrecens tenera caro. Vbi transacto ieiunio,
cum voluisset sub cute clausas catenas extrahere, nec valeret,
caro per dorsum atque pectus super ferrum catenarum neces-
sario est incisa, ita vt sanguis effusus, ad extremum ferè exina-
naret corpusculum. Et similiter vice altera iussit fieri laminam
aurichalceam in signum Christi, quam accensam in cellula,

*Sibi ipsi supra
modum par-
ca, pauperi-
bus est benigni-
sima.*

*Tota Qua-
dragesima
vixit sine pa-
ne.*

*Libèter se oc-
cupat in ope-
ribus seruili-
bus monaste-
rij.*

*En quid pos-
sit ardor cha-
ritatis in le-
sum crucifixo
XIII.*

locis duobus corporis altius sibi impressit, tota carne depicta. Sic scilicet spiritu flammante, membra faciebat ardere pro Christi dulcedine. Sed quod abdiderat ipsa, hoc miracula nequaquam tacerunt. Matrona Giffahadi proceris, nomine Bella, sed longa cæcitate miserima, rogavit se de Francia Pictavos ad Sanctæ præsentiam devotè duci. Prostrata ad eius genua, ut signare dignaretur eius oculos, vix impetrauit. Impressit tandem signum Crucis, cæcitas fugit, lux rediit. Item puella Fraiffedis, inimico instigante, dum nequiter torquetur, sacras inter manus, nec data dilatione, curari promeruit. Sed de Beate virtutibus sufficiat exiguitas, ne fastidiatur vbertas. Clausi sunt eius oculi quarta feria mane, Idibus Augusti. Porrò tumultata est honorificè, quia Episcopus Pictavensis tunc non erat domi, * per virum Apostolicum, Dominum Gregorium Episcopum Turonensem, in basilica S. Mariæ.

*Duo insignia
miracula.*

*Obdormit in
Dmno.
Orig. li. 2.*

VITA S. HIPPOLYTI MARTYRIS, EX

Ioan Maldonato Hispano.

XIII. AVGVSTI.

HIPPOLYTUS, apud quem iussu Valerij D. Laurentius in custodia tenebatur, postquam cæcos vidit à Laurentio signo crucis illuminari, statim credidit: & cum omni familia baptizatus est. Quem à funere Laurentij reuersum, parantemque cum familiaribus Christi corpus sacrosanctum sumere: irumpentes milites comprehenderunt: & ad Decium vinctum perduxerunt. Quærebat ex eo Decius, an magus esset, quando cadaver Laurentij tantopere sepeliendum curasset: cui Hippolytus Christianum se, non utique Magum esse, respondit. Iratus Decius, os eius imperat lapidibus tundi: & perseverantem, ad exemplum Laurentij, confici velle, dicere, fustibus ferreisq; chordis lanari. Sed cum hac via parum procederet, quod machinabatur Decius, vestibibus Christiani ritus exutum, sagò indui militari præcepit: inuitans ad amicitiam, pristinosque militares vsus. Ille cum militare se Christo diceret, traditus est Valerio præfecto, qui bona eius occuparet, & tormentis vel vinceret, vel è medio tolleret. Valerius, tormenta tam in dominum, quam in seruos expertus, nihil valere, extra portam Tyburtinam famulos omnemque familiam iubet, coram domino trucidari. Hippolytum ipsum furentibus ab equis distrahi. Funera cunctorum Iustinus quidam presbyter procuravit.

E. X

EX AVR. PRVDENTIO, DE EODEM.

INNVMEROS cineres sanctorum Romula in vrbe
Vidimus ò christi Valeriane sacer.
Incisos tumulis titulos, & singula quæris,
Nomina difficile est ut replicare queam.
Tantos iustorum populos furor impius hausit,
Quum coleret patrios Troia Roma deos.
Plurima luterulis signata sepulchra loquuntur,
Martyris aut nomen, aut epigramma aliquod.
Sunt & muta tamen tacitas claudentia tumbas,
Marmora quæ solum significant numerum.
Quanta virum iacent congestis corpora aceruis
Nosse licet, quorum nomina nulla legas.
sexaginta illic defossas mole sub vna
Reliquias memini me didicisse hominum.
Quorum solus habet comperita vocabula Christus,
Vipote quos propria iunxit amicitia.
Hac dum lustro oculis, & sicubi foris latentes
Rerum apices veterum per monumenta sequor:
Inuenio Hippolytum qui quondam schisma Nouati
Presbyter attingerat, nostra sequenda negans.
Vsq; ad martyrii prouectum insigne tulisse
Lucida sanguinei premia supplicij.
Nec mirere senem peruersi dogmatis olim
Munere ditatum catholica fidei,
Quum iam vesano victor raperetur ab hoste
Exultante anima carnis ad exitium,
Plebis amore sua multis comitantibus ibat,
Consultus quænam secta foret melior,
Respondit: fugite, ò miseri, execranda Nouati
Schismata, catholicis reddite vos populis.
Vna fides vigeat, prisco quæ condita templo est,
Quam Paulus retinet, quàmque cathedra Petri, &c.
Dicitur? affirmant dicier Hippolytum.
Ergo sit Hippolytus, quæriat, turbetque iugales,
Intereaque feris dilaceratus equis, &c.
Postquam composito satis instruxere parati
Martyris ad pœnam, verbera, vincla, feras,
Instigant subitis clamoribus, atque flagellis,
Iliaque infestis perfodiant stimulis.

X 5

Vlti

Ultima vox audita senis venerabilis hac est:

Hi rapiant artus, tu rapè Chryste animam, &c.

Scissa minutatim labefactaque corpore frusta

Carpit spinigeris stirpibus hirtus ager.

Pars summis pendet scopulis, pars sentibus hæret.

Parte rubenti frondes, parte madescit humus, &c.

Cernere erat ruptis compagibus ordine nullo

Membra per incertos sparsa iacere situs, &c.

Metando eligitur tumulo locus, ostia relinquunt,

Roma placet, sanctos quæ teneat cineres, &c.

Talibus Hippolyti corpus mandatur apertis,

Propter ubi apposta est ara dicata Deo.

Illæ sacramenti donatrix mæssa, eademque

Custos fida sui martyris apposta, &c.

VITA S. VVERENFRIDI, SOCII S.

VVillibrordi, ex ea quæ est apud

R. P. L. S. 10. 7.

XIII. A V G V S T I.

CUM Dominus Saluator noster suæ claritatis radios ubique per mundum vellet clarificare, longè latèque stellas per orbem eiusdem claritatis oriri fecit. Quorum per plurimos Hybernia, siue Scotia mundo protulit, nonnullos Britannia, cique adiacens Northumbria. Inter quos summus Pater VVillibrordus, quin & beatus VVerenfridus, qui in eisdem partibus Anglorum oriundus, non solum sanctum VVillibrordum exemplis, verum etiam studuit sequi vestigiis, spernens patriam parentisque amore diuino. Sanctus itaque VVillibrordus, Deo prædestinante, sedis Episcopalis in Traiecto gubernans cathedram, prospiciens multis huius viri sanctitatem profuturam, commendauit ei quendam suæ diocesis locum Elste vocatum, paulo antè à Carolo sibi traditum. Est insula valde populosa Barua nuncupata, quæ Rheni fluminis vndique alueo circumcingitur, cuius in medio locus idem supradictus situs esse cognoscitur. Hunc igitur vir vitæ venerabilis, vt suus pastor decreuerat, diuina secum comitante gratia, regendum suscepit, nil ambiens terreni honoris, sed potius pij Patris obtemperans præceptis. Nec multa interuenit mora: res inibi, quæ ad Ecclesiam attinet, properè constructur, antiqui erroris cultus omnino deicitur, locus Sanctorum

*S. VVerenfridi
da relicta pa-
tris inuenit se
sanctissimo
VVillibrordo*

*Accipit regē.
nam ecclesiā
in Elste.*

Storum patrociniis oppidò dicatur, plebs sancta prædicatione sanctificatur.

FVI T enim hic vir sanctus ultra vires fandi præditus etiam exhibitione bonorum operum: & quod salutari admonitione præmonuit, moribus & exemplis simul ostendit, consolatione prouidus, humilitate nulli comparandus, susceptione pauperum imitandus, omniumque morum honestate perspicuus. Quicquid terrenæ facultatis vel aliorum largitione, vel propriæ operationis labore susceperat, nil ultra naturalem usum sibi poposcerat, sed per manus pauperum ad superni Regis studiose transmisit ærarium. Nec verò satis sancto viro videbatur, si ibidem dumtaxat illius patriæ plebem Dōmino lucraretur, sed & ecclesiam in villa VVestervoert nominata constructam quæ in ipsa Rheni fluminis ripa sita esse cognoscitur, à supradicto Pontifice sub cura regendi suscepit gubernandam. Atque ita scilicet vir per omnia Deo deuotus, cælesti romphæa viriliter armatus, ecclesiasticæ rei destructa reedificat, pessundata strenuè restaurat, & restaurata deificè gubernat, spiritali vomere corda plebis euidenter exarans, insuper & Euangelicæ lucis semina non parcè seminans. Quæ & quibus similia dum sanctus per singula plenè peregit, vtrorumque locorum regimen in Christo firmiter stabiluit.

PORRO iam suæ resolutionis imminebat tempus. Vir igitur sanctus in villa VVestervoert supradicta, vi febrium corporaliter affectus, adoptabili dierum iam numero prouectus, cepit carne languescere. Conuocatis itaque ad se religiosis viris vtriusque Originis, eos, vt pater egregius, in fine confortabat, eisque mox se migraturum esse de carne, reuelabat: nec longo post intervallo facto, meritorum trophæo insignis, ex huius carnis migravit ergastulo. Tunc verò tota Batua gemens atque incærens, per profunda supradicti fluminis stagna ruit: vndique confluentes, corpus exanime dolentes, circumsteterè. Fit ratio de sepultura. Feruet dolor vnus adstantium, sed non eadem voluntas omnium. Insulanensis enim multitudo sanctum corpus ad Elste deferri debere, depromit. Nobis inquit, viuus existit pastor, noster erit & apud Deum perpetuus intercessor. Ad quæ aduersa pars altera populi, Rectè etenim, inquit, hic requiescit corpore, vbi ipse spiritum voluit relaxare. S t vobis satis eum habuisse carne viuum quem habere gaudemus modò mortuum. Sed populo satis diu inter se altercante, quidam Presbyterorum consilio meliores

Eius præclaræ virtutes.

Restaurat & etiam in VVestervoert.

Utraque ecclesia firmiter in Christo stabilita, migrat in cælestem.

Fit concertatio de ipsius sacro corpore.

1. Reg. 6.
Proponitur
ut dirimatur
lis, sicut olim
fuit de arca
Domini.

liores in hanc prorupere vocem: Legimus, inquiunt, de arca testamenti Domini, quondam in captiuitatem ducta, quod ipsi qui eam captiuauerant, super nouum plaustrum eandem imponent, binasque vaccas, domi reclusis illarum vitulis, eidem plaustro subiugarent, vt ab eis plaustrum cum arca traheretur & ad propria, nutu diuino, deduceretur, quod & factum est. Itaque, inquiunt, fiat & inde huiuscemodi rei approbatio, Ad qua protinus omnes assensere.

Nuus ferens
sacru thesau-
rum, dirigitur
prorsus
duu Ange-
lico.

NE c mora, nauim quantocyus praeprant, feretrum cum hymnis & psalmodiis ad littus deportant; nauem deponunt, neminem intrare permittunt. Res admodum cunctis miranda: Nauis eadem tam recto itinere annem transmeans, se ad alterum litus applicuit, vt ipsam Angelico remige ductam esse cunctis patenter innotuerit. Plaustrum deinde nouum cum vaccis duabus citius acquiritur, & sanctum corpus in eo reuerenter superponitur: Vaccae quae nunquam iuga sustinere, per deuia nequaquam errantes, per certam semitam iter retenderunt, sanctumque corpus vsque ad Elste perduxerunt, cum Angelorum, vt credendum est, comitatu, atque populozum Deum collaudantium concursu. Illic autem, vt dignum fuit, cum omni veneratione tantae pretiositatis thesaurus commendatur sepulturae: vbi per tanti Patris intercessionem, multae miraculorum declarantur a Domino virtutes.

Multis claris
miraculis.

DE ASSUMPTIONE DEI GENITRICIS

Maria, ex D. D. Athanasio & Damasceno.

*D. Athana-
sius.

S. Maria af-
sumpta simul
carne & spi-
ritu.

HODIE Regina, dilectissimi, assistens a dextris Filij vbi que regnantis, quasi in vesti u deaurato, incorruptionis & immortalitatis circumamicta varietate, factis & solennibus verbis celebratur: non quod secundum spiritum tantum, quasi sine corpore & carne assistat, sed quod induta sit, quantum spectat ad sanctissimam eius carnem, incorruptibilitate & immortalitate. Circumamicta varietate rursus est, quantum attinet ad ossa sanctissima, quae eius carnem suffulcunt. Nam ex carne eius, & ex ossibus eius, veluti ex veteri Adamo, nouus iste Adam, vt vicem eius expleret, costam sibi fixit, nimirum idem incarnationem, eamque semel inductam perpetuo gestat. Ac proinde noua ista Eua, mater vitae appellatur, circumamictaque varietate, permanet ad primitias vitae

infirmo

immortalis omnium viuentium.

HODIE sacra & animata arca Dei viuentis, quae suum in vtero concepit creatorem, requiescit in templo Domini, quod nullis est excisum manibus: & David exultat eius parens, & cum eo choro ducunt Angeli, celebrant Archangeli, & Virtutes glorificant, Potestates collatantur, gaudent Dominationes, Throni festum diem agunt, laudant Cherubim, gloriam eius praedicant Seraphim. Hodie Edem noui Adam paradysum suscipit animatum, in quo soluta est condemnatio, in quo plantatum est lignum vitae, in quo operata fuit nostra nuditas. Hodie virgo immaculata, quae nullis terrenis inquinata est affectibus, sed celestibus educata cogitationibus, non in terram reuerfa est, sed, cum esset animatum caelum, in caelestibus tabernaculis collocatur. Ex qua enim omnibus vera vita manauit, quomodo illa mortem gustaret? Sed cedit legi latae ab eo quem genuit, & vt filia veteris Adam, veteram sententiam subiit, (nam & eius filius, qui est vita ipsa, eam non recusauit) vt autem Dei viuentis mater, ad illum ipsum digne assumitur.

* Damascenus.

S. Maria est
instar arcae
antequam
debat David.

Ita est instar
noui paradisi
voluptatum.

SI QUIDEM ex antiqua accepimus traditione, quod tempore gloriosae dormitionis beatae Virginis, vniuersi quidem sancti Apostoli, qui orbem terrae ad salutem gentium percurrerant, momento temporis in sublime elati, conuenerunt Hierosolymis: cumque illic essent, eis visio apparuit Angelica, & audita est psalmodia caelestium Potestatum, & sic cum diuina gloria in manus Dei sanctam tradidit animam. Eius autem corpus, quod Deum suscepit ineffabili quadam ratione cum Angelica & Apostolica hymnodia elatum, in loculo fuit depositum Gethsemane, quo in loco Angelorum chorea & hymnodia mansit tres dies perpetuos. Post tres autem dies Angelico cantu cessante, qui aderat Apostoli (cum vnus Thomas, qui abfuerat, post tertium diem venisset, & quod Deum susceperat corpus, adorare voluisset) loculum aperuerunt, sed omni ex parte sacrum eius corpus nequaquam inuenire potuerunt. Cum ea autem tantum inuenissent, in quibus fuerat compositum, & ineffabili, qui ex iis proficiscebatur, essent odore repleti, loculum clauserunt, eiusque mysterij, obstupefacti miraculo, hoc solum cogitare potuerunt, quod cui placuit ex Maria virginem carnem sumere, & hominem fieri, & nasci, cum esset Deus Verbum, & Dominus gloriae, quique post partum eius incorruptam seruauit virginitatem, eidem etiam placuit, & ipsius, postquam migravit, immaculatum corpus,

In eius dormi-
tione omnes
Apostoli si-
mul conuene-
runt.

Per tres dies
mansit ad eius
sepulcrum
hymnodia
Angelica.

Aperio sacro
tumulo, cor-
pus sacri no
inuenitur.

incor

incorruptum servatum, translatione honorare, ante communiem & vniuersalem resurrectionem.

Nota fidem iam distortam ex Dionysio Areopagita.

** Rursum D. Athanasius.*

En inuocatur Despara iam ante annos.

129.

A DER ANT tunc cū Apostolis sanctissimus Timotheus primus Episcopus Ephesiorum, & Dionysius Areopagita, sicut ipse testatur in iis quæ de B. Hierotheo, qui ipse quoque tunc aderat, scripsit ad dictum Timotheum, sic dicens: Nam etiam apud ipsos à Deo afflatos sacrorum Antistites, quando nos quoque, vti nosti, & multi ex sanctis nostris fratribus, ad contuendum corpus, quod vitæ principium dedit, & Deum suscepit, conuenissemus (aderat autem & Domini frater Iacobus, & Petrus, suprema & antiquissima Theologorum summitas) & viso sacro corpore, placuit omnibus, prout quisque poterat, hymnis celebrare infinitam bonitatem diuinarum vinum. Hæc ille. * Cæterum o tu beatissima Virgo & mater, merito scilicet beatum te prædicant omnes Angelorum & terrestrium Hierarchiæ, merito & in cælis benedicis, & in terris beata prædicaris: Benedicta tu in mulieribus & benedictus fructus ventris tui: Ave gratia plena, Dominus tecum: intercede Hera & Domina, & Regina, & Mater Dei pro nobis, qui editus est ex te, incarnatus Deus noster est, quem decet gloria & magnificentia, omnisque honor & adoratio, & gratiarum actio, cum Patre initij experte, & cum sancto bono viuifico Spiritu & nunc & semper.

VITA S. ARNULPHI EPISCOPI Suesionensis, ex ea qua est pater eius successorem Lisiardum.

S. Arnulphi alari nates.

** Mansuetudina.*

Prædicat mater de ipsius sanctitate.

PER id tempus quo Flandriæ regio Balduini Comitis & Adelæ coniugis eius regimine ornabatur, regnum Francorum moderante Henrico filio Roberti, & apud Anglos regnante Eduardo pio Rege, fuit vir nobilis Fulbertus nomine, in pago Brabantia, apud fluuium Scaldem, in villa quam vocant Thidëgem, qui ex nobilissima coniuge * Meinfride filium elegantem sustulit: qui cum iam esset adultus, ex hac luce subtractus est, cuius mors grauissimum dolorem attulit. Iam menses aliquot in illo dolore erant consumpti, cum ecce in somnis apparet matronæ vir speciosus, ita dicens: Quid ita te ipsam in acerore affeas, imò verò summopere exultes quod in utero gestes puerum, qui superna prædestinatione magnus est futurus, quem vbi in lucem protuleris, Chi

Christophorum vocari curabis. Reperit mulier opportuno tempore filium diuinitis promissum eumque è sacro fonte suscipiendum direxerunt pro more ad Arnulphum Alder-

Vocatur à matre Arnulphus Christophorus.

QVI adultus, Arnulphus Christophorus dictus (sic enim eum mater ex diuina sponione maluit appellare, cuius scilicet præcipua ex Comitum erat genere, nempe Ducis Louaniensis, & Comitum Namurcensis, Lofnensis, Dufacensis, & Montensis) cœpit esse blandus alloquio, promptus obsequio, & fortissimus membrorum robore, tanta virium excellentia emittens, vt quatuor aut quinque coætaneorum vires excederet, ita vt omnes eum fortem Arnulphum nominarent. Vnde etiam, cum pro voto amicorum militiae arripisset signa, militibus aliquando apud Traiectum in aula Imperatoris iactandis lanceis pro honore occupatis, ipse lignum quod in vertice mali positum velum cõtinet, procul coniecibus, Flandrensibus eo in ludo, omnium acclamatione, victoriam reportauit. Erat interim semper erga pauperes profusus, in iudiciis rectus simul & misericors. Omnia ille militiae exercitia & studia percurrit, Imperatoris atque Regis bellis interfuit, Flandriæ & Brabantia lites & rixas compescuit, probis omnibus vbique charus & amabilis, improbis terribilis. Sed cum tot & tanta virtutum germina, quæ diuina in illo gratia seminauerat, non possent vberes satis proferre fructus, neque sese satis diffundere, terrena militia illum retardante, statuit labores militiae in aliquid melius commutare.

Miles factus, valet stupendo quodam robore corporis.

Multas compescit lites Flandrorum & Brabantiorum.

IT A QVE conuocatis duobus armigeris suis, iubet quamprimum omnia armorum genera expediri, quasi vt cum eximio ornatu Francorum Regis anlam possit adire. Patent armigeri, præparant equos, arma componunt. Tum Arnulphus matri valedicens (iam enim pater obierat) arripit iter versus Franciam. Sed neglecta Regis Philippi aula, festinus expetit ecclesiam alni Confessoris Medardi, quæ sita est apud muros vrbs Suesionensis. Erat tunc in illo monasterio præclara monachorum congregatio, totius Franciæ & Romanæ atque Rhemensis curiæ crebra visitatione celebris, sub Abbate Reinaldo. Excipiunt ergo fratres vt parerent, Arnulphum præcipua deuotione ad Christum properantem: denique ton-

Est monachus Suesionensis.

*Gestat super
nuda carnem
modos tribu
lor.*

dent, consurguntque habitu induunt regulari. Post hoc autem cepit egregius Christi miles multa se carnis mortificatione constringere vigiliis & ieiuniis sedulo operam dare, atque in omnibus probabilem se exhibere. Quin etiam ut funditur risum omnem & lætitiæ mundanæ motus comprimeret, asperimo & nodoso tribuli ramo corpus sub veste cinxit, omnibus nihilominus vultum hilarem & iocundum exhibens.

ERAT autem in illo monasterio per id tempus monachus Ereboldus causa amoris Dei inclusus, vel solitariè degens. Qui è Flandria ortus, duram & asperam agebat pœnitentiam, diuinæ contemplationi perpetuò in hærens, eique scilicet Arnulphus sollicitè inserviebat. Itaque & cum post multos continentiarum agones, ille ad vitam transisset immortalem, nō cessavit venerabilis Arnulphus, donec impetraret quod optabat, nimirum ut posset eandem secretæ conuersationis ratione sectari, & ita inclusus degere. Et quis, oro, audies Arnulphum nuper præpotentem militem, ac valdè celebrem mundi pompam respuisse, non continuo mundi à se amorem omnem abijceret? Multi sanè è Brabantia & Flandriâ, tam clerici quam laici ad sacrum B. Medardi monasterium aduolarunt, quod illic monasticus ordo floureret, & venerandi alumni eius Arnulphi iam inclusi amor eos mirificè attraheret. Ille verò de virtute in virtutem quotidie proficiscens, & quæ hætenus egisset, pro nihilo ducens, cellulæ angustias intra quam se incluserat, nimias delicias paradisi estimabat. Quamobrem quæque cellam egrediens, foris sub dio effecit fossam; in qua residens stillicidia à tecto ecclesiæ super caput & collum eius decidentia continenter exceperit, nec mutauit omnino illam fosse habitationem & sessionem, etiam pluuia & niue cadente, perseveranter orans & psallens, gemens & plorans.

TERIBVS etiam annis & sex mensibus nulli mortalium vllum locutus est verbum, assidua verbi Dei delectatus meditatione. Panis quoque ex hordeo semitruto & raro & parci in cibum sumebatur, alius nunquam. At verò interea defungitur Abbas Reinaldus, cum ecce Pontius quidam pseudomonachus, gradu comparatiuo, non secundum Grammaticam, sed iuxta Simoniam, à Rege Francorum Philippo nomen & sedem adipiscitur Abbatis, qui & profusè victitans, omnè loci substantiam breui exhaustit, ecclesiæ etiam ornamenta ipsa in vsus militum, ipsum stipantium, vesantè profundens. Conserunt igitur inter se Fratres quid sit remedij. Inflexitur animus

*Pœnitentiã
agit durissi-
mam.*

Regi

Regis, omnes concorditer Arnulphum Abbatem sibi eligunt. Tum verò Antistes Theobaldus cum Fratrum caterua abijt ad inclusum, rogat, obsecrat, monet, imperat, Abbatis locum in Christi nomine suscipiat. Sed ille, quippe qui iam triennij & sex mensium silentiū tenuerat, nimium expauescens, arrepta tabella tale scripsit responsum: Rogo vos, Patres charissimi, parcite mihi: & me peccatorum mole prægrauatum sinite aliquam Deo offerre fructum pœnitentiæ. Quod si modò non vultis cedere precibus meis, inducias vel vsque manè mihi detis, ut possim hac in re explorare Dei voluntatem.

ER quidem dantur induciæ, sed tamen disponuntur etiã in circuitu custodes. Quos ubi vir sanctus aduertit sopore correptos, statim per murum aufugit. Peruenerat autem iam in pagum iuxta* pontem Laudunensem, cum ad deserta tendenti lupo subito se comitem adiungit. Vnde ille ratus ex lupi comitatu se facilius ad auia loca peruenturum, sequitur præeuntem. Sed duce lupo, vel potius auctore Deo, nocte redit ad urbem Sueffionensem, sicut sedens in cliuo ei propinquo, orto sole, agnouit. Ex quo quale gaudium, quanta celebritas mox in urbe exstiterit, non putamus fieri posse, ut ab vilo homine referatur. Exeunt monachi cum clericis, nobiles cum urbanis, & ligatum fugitiuum suum pertrahunt ad B. Medardi ecclesiam, inuito demandantes munus locumque Abbatis, cum vix tandem ille ora resoluens, Reuera, ait, nisi diuinis nutibus resistere formidarem, quod imponitis profusè abnuerem. Credi autem vix possit quàm breui tēpore totius cœnobij status ad primæ integritatis & honestatis formam per ipsum reductus sit. Sed & habebat quoque seruus Dei ante fores cellæ suæ quædam arbusculas; quarum poma eius iussu ægroti edentes, mox pullis languoribus erigebantur. Ad infirmos etiam longius positos, crebrò transmisit panem vel vinum sua benedictione conditum, quo gustato, confestim melius habebant.

VERVMENIMVERO Philippus interea Francorum Rex à malis consiliariis deprauatus, cum esset contra hostes armatus, misit ad D. Arnulphum legatos, qui dicerent Abbati magnis opibus & possessionibus instructam, militibus etiam qui Regibus essent beneficiarij circumfultam, qui & antiquitus consueuissent cum Abbate Regiæ expeditioni interesse. Faceret ergo quod mos haberet antiquus, aut sanè loco cederet. Quo audito vir eximius mox cellam repetens, se in eam iterum includit, successore constituto viro non minus digno

*Eligitur Ab-
bas.*

*Postulat quædam
d. cuius nobis
figi.
v. n. n. n. n. n.*

*Dei nutu cog-
noscitur esse
quod fugerat.*

*Plures sanas
infirmos po-
nu vel panem
à se benedictum.*

*Iterum rediit
ad suum in-
clusorium.*

Z

Geral

Eligitur Episcopus Suffionensis.

Obdormit in Domino.

Geraldo, omni honestate conspicuo: atque interim Theobaldus Successionum Antistes, Deo iubente, e vita excessit. Post quod mox rursus attrahitur vir Dei Arnulphus: & nec ad momentum excusandi dato spatio, insula ei imponitur. Occupabat tum sedem, non matris Ecclesie electione, sed palatii iure. Virso quidam Geruasij regij Dapiferi germanus frater, circumcinctus turba armatorum. Verum cum sedes non faciat Episcopum, sed Episcopus sedem, mansionem sibi constituit. Arnulphus, fouente illum Comite Theobaldo, in quodam castello eiusdem diocesis, quod Vleiacum vocant, accurrentibus ad eum promiscuis populorum turbis, ubi & egregie officio suo est perfunctus. Obdormiuit autem feliciter in Domino 18. Cal. Septemb. Anno Christi 1087. Altemburgi in Flandria, quod tum, ita Deo disponente, ad contentiones quasdam Flandrensium componendas erat euocatus: ubi & sepultus est in ecclesia S. Petri, ante & post obitum miraculis clarissimus.

VITA S. ARNVLPHI EPISCOPI

Metensis. ex ea qua est apud R. P. Surium.

XVI. AVGVSTI.

S. Arnulphi genu, & quomodo quidam praedixerit de eius sanctitate.

Educatur in aula Regis Theodeberti.

BEATVS Arnulphus Metensis Episcopus, Francorum profapia ortus, altis sane, & nobilibus parentibus, sed nobilior postea fuit in fide. Erat eo tempore peregrinus quidam seruus Dei Stephanus nomine, cui cum reuelata fuissent natiuitatis Arnulphi pueri exordia; Scitote, ait, omnes, quod puer iste & apud Deum, & apud homines magnus erit. Quod & ita postmodum rerum probauit successus. Hic cum esset praecleara indole, opportuno tempore traditus est preceptorum literarum studiis imbuendus. Vbi cum iam bene esset edoctus, in bonis actibus exercitandus oblatum est Gundolpho Subregulo, siue palatii Rectori. Quem ille per multa deinceps experimenta probatum, Theodeberti tandem Regis ministeriis applicuit, ubi statim effectus est summus, ita vix sex prouinciae, quas nunc totidem curant Regis domestici, sub illius administratione eius solius arbitrio regerentur. Fuit autem simul sedulus in oratione, in ieiuniis, & in misericordia pauperibus exhibenda, & sicut scriptum est, Reddebat Deo quae sunt Dei, & quae sunt Caesaris Caesari. Et quidem amicis & parentibus ipsum cogentibus vix cedens, ex nobilissima gente duxit uxorem, ex qua & duorum filiorum gau-

di

dia suscepit; ita tamen ut iugis eius meditatio circa monasteria & loca sancta versaretur.

PORRO per id tempus erat in Regis ministerio Romanicus vir egregius: qui & eius cognito desiderio, sancto & familiari ei affectu iungitur, atque adeo tandem relictis omnibus, ad *Lirinense monasterium propter Christum peregre proficisci statuunt. Sed in hac re vtriusque desiderio voluntas obstitit altissimi. Etenim euenit ut vrbs Metensis Praefule careret: cum subito vna fuit vox populorum, Arnulphum Regis domesticum & Consiliarium dignum esse Episcopatu. Quod ille cernens Deo sic visum esse, compulsus cum lacrymis eam urbem gubernandam suscepit, ita Pontificalem ferens insulam, ut quamuis nolens, cogeretur etiam curam & sollicitudinem, qua tenentur Regis domestici, itemque palatii Primatum seu Magisterium retinere. Mox autem tanta illi accessit, tamque profusa in pauperes munificentia, ut, fama perferente, etiam de longinquis regionibus & ciuitatibus innumera pauperum multitudo ad S. Arnulphum Antistitem refocillanda festinaret. Erat vero ille iugiter sollicitus & bonis operibus, praesertim suscipiendis monachis & peregrinis, deuotissime intentus, ita quoque, ut quos hospitio recepisset, suis ipse manibus ablueret pedes, ac deinde vestitos, & cibo potuque refectos cum honore deduceret, sicque mox refocillandos exciperet alios. Abstergentia vero eius modum nemo facile explicauerit, cum praesertim interdum post tridua vel prolixiora ieiunia, pane hordeaceo, & aquae potu victitaret. Indutus quoque, licet clam, cilicio, eius perpetuo vsu exessit & maceratis membris, gemitum addebat vigiliarum & inediae cruciatum.

MULTA eius miracula exstant, sed ego non nisi vnum commemorabo aut alterum. Eo tempore quo triduanum ieiunium Ecclesia vniuersalis celebrare consuevit, vir sanctus extra ciuitatem cum crucibus atque promiscua plebe orandi gratia iuxta morem processit, & ecce e media hominum frequentia, femina a daemone arrepta terribiliter clamare incipit. Quam ut vidit Episcopus, Crucis vexillo iniecto quamprimum eam ab hoste liberauit. Sed & illud quoque silentio premendum non est. Noddo quidam homo scelestus, cibo benefartus, & vino astuans, cum complicibus suis non verebatur obrectare sancto Episcopo, dicens illum non Dei esse cultorem, sed hominem potius voluptati addictum, ad cuius lectum non solum Rex, sed etiam Regina tanquam consilium captantes,

Z 2

noctur

Visum in eodem iugio, semper cogitat aut monasteria aut loca sancta.

**Lirinum.*

Ex consiliario Regis fit Episcopus Metensis.

Profusissimus est in pauperes.

Ieiunat saepe integrum triduum.

Sanas quaedam demoniacam.

Nota contra temeraria iudicia.

nocturnis horis properarent. Qui cum cubitum iuisset cum socio detractore, ecce iubente Domino, omnia illorum vestimenta flamma corripuit. Itaque exsistentes, magnis vocibus aquam expetunt. Sed aqua iniecta, flammam diuinitus immisissam non extinxit. Ardebant acriter circa nates & verenda interulæ illorum, nec poterant ardentibus vestes exuere. Quin & cum non possent aliud, foras exsiliunt, & instar porcorum in luto vociferantes sese volutant. Sed magis magisque in eorum membra genitalia ignis sæuit; scilicet ita iusto Dei iudicio, illis in locis pœnas luerunt, de quibus illi sanctum virum sua obrectatione infamare voluerunt. Sed & non diu post, idem Noddo in eiusmodi flagitiis deprehensus fuit, ut regia animaduersione, iure illi vita adempta sit.

Puniantur à Deo, qui viro sancto detraxerant.

Committitur ipsi institutio & regimen iuuenis Regis Dagoberti.

Supra modum timens.

Fandemobinet quod diu desideraverat

CUM autem id genus permultæ virtutes per eum in populo crebrescerent, remotiora à vulgi strepitu loca expetiit, quibus crebrò cen ergastulo inclusus, soli Deo offerendis precibus studiosissimè vacaret; sicque sæpius in villa Dodimiaca, quæ est apud Vosgarum, interdum Calciaci non longè ab urbe in cellulam reclusus, cælum diurnis nocturnisque precibus pulsabat. Multa sanè fide Clotarius Rex, virum sanctum, & amore prosequeretur, adeò ut etiam tum, cum Dagobertum filium suum ad Principatus culmen euexisset, illi & regnum gubernandum, & ipsum Dagobertum erudiendū tradiderit. Qui vir beatus, cum tandem insuperabili desiderio ad eremum aspiraret, Rex Dagobertus suspicatus se eum minis absterriturum, ne illius consiliis & solatiis destitueretur, sic ait ad eum: Charissimi filij tui caput amputabo, si nobiscum nolis permanere. At vir sanctus ei respondit: Filij mei vita in manu Dei est. Tu verò compos vitæ non eris, si infantium vitam perdere volueris. Et tum quidem iratus Rex ensē manu corripit. At beatus Episcopus Regis morituri iram parumpendens, constanter ait: Quid facis miserime? Itane mala pro bonis vis reddere? En habes me paratum. Ego pro illius mandatis mori non dubito, qui & vitam mihi dedit, & pro me mortuus est. Tum verò vnus è proceribus dixit: Noli, bone Rex, contra te ipsum impiè agere. Quibus verbis, iubente Deo, Regis ira nonnihil repressa est. Interea quoque adest Regina, & ambo simul ad pedes sancti Præsulis corruentes, Abi, aiunt, Domine, ad eremum pro arbitratu tuo: tantummodo te placatum habeamus.

ITAQUE vir sanctus, data illis venia, ad orationum pergit certamina:

certamina: cum non multo tempore interiecto, viro iusto iugiter id intentione expetenti, sanctus Goëricus, cognomento * Abdo, successor eligitur. Quod vbi percepit vir egregius Romaricus, à partibus * Vogasi egressus, ad beatum Arnulphum venit, & vtroque in id consentiente, in vasta eremo aptum illi locum præparauit, vbi adscitis nonnullis monachis, atque etiam leprosis, suis manibus vir sanctus Arnulphus fidissimam operam & seruitutem eis iugiter impendebat, calceamenta à pedibus eorum detrahens, eaque detergens, item capita & pedes illorum crebrò abluens, & lectos quòtidie studiosissimè componens, imò & à coquinæ etiam seruitio non abstinens, idem scilicet & Episcopus & cocus. Quibus virtutum meritis vir sanctus vel maxime illustris cum esset, tandem sancta eius anima manibus sanctorum Angelorum ad Christum defertur. Porro corpus eius, quo potuit honore in castello sepulture mandauit vir egregius Romaricus, quod anni ferme exactis spatiis successor eius Goëricus Episcopus ad urbem transtulit, in basilicâ sanctorum Apostolorum ad gloriam & laudem Dei.

* Abdo.

* Vogasi.

Suis ipse manibus seruit leprosis & aliis pauperibus.

DE S. ROCHO CONFESSORE,

ex Fastis Carmelitarum.

XVI. AVGVSTI.

ROCHVS Confessor gloriosus, Narbonensis, oppido Môtispefulani natus, ex vtero rubra erice signatus fuit. Is biduo in hebdomada, scilicet quarta & sexta feria, semel tantum mammillam matris sugebat. Parentibus orbarus, patriam, & amicos, ac bona quæ à progenitoribus habebat, deseruit, & ea pauperibus erogauit. Inde vestem peregrini assumens, Romam versus pergere proposuit. Profectus, priusquam illo perueniret, primò Aquam-pendètem ciuitatem ingressus, Vincentio, hospitali magistro, se iunxit: cum quo seruiens, omnes peste captos, facto signo crucis, sanauit. Inde varias Italiae ciuitates, eodè malo infectas, liberauit: demū & ipsam quoque Romam ciuitatem, in qua inter alios Cardinalem quendam sic curauit, ut crux facta, fronti ipsius à Rochio impressa, perpetuò remaneret. Postremò humanæ laudis metuens, Galliam repetens, plurimis vbiq; curationibus mirus, febri in via corripitur, sicque in eremi solitudine sub arbore iacuit, hominibus quidem ignotus, sed cani nobilis cuiusdā, Deo id

S. Rochi tales & in infanti.

Seruiens in Nosodochio, signo crucis sanat omnes laborantes peste.

X ; age

*Alitur diu-
nitus minis-
trio carni.*

*Transit se-
liciter.*

agente, cognitus, qui ei panem de domini mēsa quotidie pro-
ferebat. Ad extremum, cū ad oppidum suum in Gallia tum
bellis anxia, peruenisset, creditur explorator, carceri conicitur:
vbi peste exanimatus, mortem adesse sentiens, Ecclesię Sacra-
menta, & Angelicam visionem habuit, sicque corpore solutus,
migravit ad Christum decimo sex. kal. Septemb:

VITA S. MAMMETIS, EX

Io. Maldonato Hispano.

XVII. AVGVSTI.

*Mammes per
sequutionem
Aurelianam
vitat.*

ANNVM agens Mammes duodecimum, parentibus iam
defunctis, Cæsarea Capadocię natali solo egressus, mōre
conscendit, quo persequutionem Aurelianam vitaret. Et pascē-
dis intentus ouibus, cartum lacte victitabat: piis etiam interdū
supplicii indulgebat. Cælesti tamen oraculo monitus, cum in
camporum planiciem descendisset: codicem Euangeliorum,
& baculum fortē oblatos sustulit, & in montem secum repor-
tauit. Lectioni vacabat euangelicę Mammes, cū ecce mul-
titude ferarum conuenit, & vbera mulgenda prębuit. Idque
cū fieret quotidie, Mammes ferarum lac cum ouillo lacte in
caseum pressum, ad portam ciuitatis distrahebat: pecunias in
pauperes erogabat. Pręses ciuitatis audita munificentia, verē
pia, milites duos misit, qui Mammetem cōprehenderent: fe-
ris tamen septem non ausi contingere, refugerunt trepidi. Mā-
mes eos consequutus, ad pręsidem venit, & Christianum se
professus est. Pręses pueri miratus audaciam, veritūque ne ad
eius exemplum discerent alij contemnere diuos: in eculo tor-
queri, mox pertinacem in carcerem trudi pręcepit. Mammes
in vinculis quadraginta cernens Christianos inedia marcidos
intabescere, Christum exorauit, & refractis ostiorū vectibus,
cunctos emisit. Pręses prodigiosi facinoris admonitus, in ca-
minum ignis Mammetem coniecit: cūque intactum conspi-
ceret ab igne: medio in amphitheatio leonibus deuorandum
exposuit. Sed horribilis leo humana voce testatus, imperio Dei
se facere: quā plurimos ex Iudæis, ac gentibus interemit. Ad
postremum lapidibus obrutus Mammes, circumstrepentibus
Angelis emigravit. Sub Aureliano Imp. anno Christi 171.

*Christianū se
proficitur.*

DE S. HELENA MATRE CONSTANTINI

ni Magni Imperatoris, ex Eusebio, & Theodoro.

XVIII. AVGVSTI.

XVIII. AVGVSTI.

HELENA mater Constantini, cū Deo omnium guber-
natori debitū pię mentis & affectionis munus impertire
in animo haberet, & pro filio suo, tanto & tam pręclaro Im-
peratore, proque liberis eius Cæsibus Deo charissimis, suis
nepotibus, gratias per preces esse agendas putaret, ætate iam
ingrauescente, singulari quodam consilio, & prouida animi co-
gitatione verēque regia adducta, properē instar adolescentulę
venit, tum sacrosanc̄tam terram oculis lustratura, tum gentes
Orientem incolentes, plebēque pariter ac populi multitudi-
nem conspectura. Quę posteaquam in locis, in quibus Serua-
toris erant impressa vestigia, debitam venerationem adhibuit,
conuenienter prophetico sermōni dicenti, Adorabimus in lo-
co vbi steterunt pedes eius, statim pietatis suę monumenta,
quibus post se relictis posteris prodesset, fabricare aggreditur.
Nam Deo, quem adorauerat, duo dicauit templa, quorum alte-
rum ædificauit in monte vbi ascenderat, alterum ad obscurum
illud antrum Natiuitatis eius. Etenim nobiscum Deus in terris
nasci pro nobis sustinuit: ac propterea Imperatrix sanctissima
Deiparę partum exinaiis monumentis exornare, & faciū illud
antrū variis cuiusque generis insignibus illustrare studuit, lo-
cus apud Hebręos Bethlehē appellatur. Imperator quoque pau-
lo post eundem locum ornamentis regalibus honorare, & mo-
nimentis ex auro & argento, variisque aulæis matris suę ma-
gnificentiam adaugere cępit.

SED & rursus eius mater, quo omnium nostri Seruatoris
in cęlos adscensionis memoriam celebraret, excelsa quędam
ædificia in monte Oliuarum exstruere parat. Ac primū in
summo totius montis vertice sanctuariū Ecclesię Dei erexit:
templūque inferius etiā exædificauit in eo ipso antro, in quo,
vt vera & sacrata Dei testantur eloquia, discipuli & Apostoli à
Seruatore omnium arcanis mysteriis initiati fuerunt. Impe-
rator quoque ibidem variis monumentis & insignibus Regem
magnum Deum veneratus est. Ista igitur duo templa, memoria
perpetua celebranda, augusta & eximia in duobus obscuris,
quasi antris & mysticis, Helena Augusta, pij Imperatoris pia
mater, suę pię mentis tamquam indicia, Deo seruatori funda-
uit. Porro autem, dum regiarum opum magnificentia instru-
cta, omnem Orientem peragrat, cū vniuerso populo quas-
que ciuitates incolenti simul, tum priuatim singulis eorū qui
ad ipsam accedebant, infinita munera largita est. Quę eadem

** Euseb de vi-
ta Constanti-
ni, li. 3 c. 41.
& sequent.
S. Helena pro
salute filij &
neporum ut-
sit Hierosoly-
mam.*

*Duo exstruis
ibidem tem-
pla.*

*Ornat ille
tem ipso, &
etiam Impe-
ratoris agni-
tione sumis
donis.*

*Nota de an-
tro ad montē
Oliuarum.*

Quaqua ver-
sum spargit
odorem sua
munificentiæ

Augusta, ea quæ pauperibus omnibus rebus nudatis, omni que ope & auxilio destitutis, dispersit, vix enumerari possunt. Quippe in alios grandem pecuniarum vim conferre, aliis corporis integumenta prolixè & largiter suppeditare, vinculis eripere alios, alios tû laboribus in metallis effodiendis afflictos, tum fraude & iniuria oppressos, liberare, denique ab exilio alios in patriam reuocare dignata est. Quæ quidem licet eiusmodi rebus esset insigniter nobilitata, alia tamen propterea in Deum pietatis munera minimè quoque neglexit.

Theodore
l. i. c. 18 E
antiqu. sum
testimonium
pro colenda
perpetua vir-
ginitate.

VBIQUE cernebatur in Ecclesiam Dei intrare, templaque splendidis exornare monumentis, in que ædes sacras, vel in minimis vrbibus exstructas, suam benignitatem ostendere licebat: Præterea & videre eam decoro eximioque apparatu admirabilem sæpè versari cum multitudine, & verum cultum erga Deum omnibus piis vitæ officiis declarare. * Sed & aliud etiâ facinus, quod posteriorum memoriæ in eritò commendari debet, obiit. Nam mulieres quæ toto vitæ tempore virginitatem excolebant, primùm omnes in vnum congregari, & sedibus præparatis accumbere iussit. Deinde illa ipsa ancillæ munus exsequi, apponere cibaria, pocula illis porrigere, fundere vinum, & gutturnium cum maluiuio adferre, aquam denique earum manibus, dum lauant, ministrare non est dedignata. Quas res atque similes hisce cum confecisset, rediit ad filium, atque ecce non multo post, læto animo ac tranquillo, vbi filio de pia viuendi ratione plurima præceperat, & eum benedictionibus, quæ ab exeuntibus è vita dari solent, muniuerat, hinc ad alteram vitam demigravit. Cui sanè post mortem talis tributus est honos, qualis ei, quæ Deum omnium moderatorem tam assiduè atque adeò ardenti studio coluerat, meritò tribuendus erat. * Euocata est autem ad meliorem statum, cum confecisset annum ætatis suæ ferè octogesimum, cuius tabernaculum splendidis est exsequiis decoratum, maximaque satellitum turba, ad ciuitatem quæ principem locum tenet imperij, deportatum, ibique regali sepulcro conditum.

Transit ad
Christum.

Rursum
Eusebii eo-
de l. 2. c. 45.

Lib. 6. hist.

VITA B. RAINALDI ARCHIEPISCOPI
Rauennatis, ex Hieronymo Rubæo.

XVIII. AVGVSTI.

MORTVO Opizone, Archiepiscopo Rauennate, sacri viri Rauennates de more in Vrsiano templo comitis habitis, cum non vnum sentirent, elegerunt duos, Raynaldum

Con

Concorregium Mediolanensem, & Leonardum Fliscum, ecclesie Brugensis, quæ est in Tornacensi diocesi, Præpositum. Verùm Benedictus vndecimus Pontifex Maximus, qui tunc primùm Bonifacio successerat, Raynaldum probavit, qui rem diuinam coram Pontifice fecerat, Canonicus primò Laudunensis, mox vniuersæ Flaminie Præses, deinde Episcopus Vincentinus. Ad Archiepiscopatum Rauennatem euectus, decimo tertio Calendas Decembris apud Lateranum, anno Pontificatus primò, à Benedicto Pontifice consecratur, cum omnes quoque illum Rauennates, ob sanctitatis famam, à Pontifice Archiepiscopum postulassent. Qui factus Archiepiscopus, in dies virtutibus ac religione proficiens, purissimum cultum numinis diuini, legibus persanctè editis, propagandum apud suum populum diligenter curauit: quapropter & sæpè Archiepiscopatus oppida, Argentamque præsertim, inuisit, ac Prouinciale Concilium anno ab ortu Christi millesimo trecentesimo septimo Rauennæ celebrauit, curauitque vti Senatui Rauennati, Lamberto præsidente atque suadente, placeret Rauennæ monetæ pecuniæque ad Anconæ modum vt cuderentur. Estque id habitum non multo post, quàm Clemens quintus, qui Benedicto subrogatus fuerat, in Galliam Pontificatus Maximi sedem transtulisset.

B. Raynaldus
primo Capel-
lanus Summi
Pontificis.

Creatus Ar-
chiepiscopus
Rauennas,
srenuè suo
munere sus-
gitur.

SED & cum Henricus Cæsar Cisalpinarum dissensionum peritissimus, regni que propagandi cupidus, in Galliam Cisalpinam descendisset, familiarissimo semper grauissimoque Senatore vsus est hoc Archiepiscopo Raynaldo: cuius etiam, aliorumque præterea Senatorum consilio, cum esset Astæ Colonie, omnes Cisalpinarum ciuitatum exsules in patriam quemque suam reuocauit, tametsi non ita multo post, mutata sententia, omnem ferè Italiam perturbarit, atque adeò etiam Robertum Sicilia Regem pronunciatò publicè edicto, regno priuauerit. Accessit autem simul etiam causa equitum Templariorum, quos Clemens Pontifex per hos dies acriter persequens Raynaldo Archiepiscopo eam causam cognoscendam amandauit, religione hominis & virtute plurimum fretus. Cæterum Raynaldus, vt iudicium legitimo iure faceret, cum anno millesimo trecentesimo nono Bononiæ habito conuentu, aliquot sibi subiectorum Episcoporum studiosè inquisisset, tandem anno millesimo trecentesimo vndecimo, eadem de re Concilium Rauennæ habuit, in quo hi fuerunt: Vgo Placentinus, Vbertus Feretranus, Fredericus Arimi-

Multum eum
veneratur
Henricus Im-
perator.

Commisit
eum summo
Pontifici dis-
quæreda cau-
sa Tepla-
riorum.

Celebratur ab
eo ad hoc Co-
cilium aliquot
Episcoporum.

Z

5

nen

nenfis, cæteri que vsque ad octodecim.

OMNIBVS igitur suo quisque loco in æde Vrsiana confidentibus, introducti sunt septem Templarij Ordinis equites, Qui iurati, cum nihil essent obiectis criminibus testibusque aduersis debilitari atque abiecti, ad omnia breuiter constanterque seorsim singuli responderunt. Erant autem hæc ferè quæstionis capita: Cum in ordinem cooptabantur, in ipsis sacrorum initiis, Christumne aut Deum, aut Virginem Deiparam, aut Diuos abiurassent, vel vt abiurarent moniti fuissent, aliosve ipsi ad abiurandum incitassent. An simulachrum quodpiam, & idolum fictum & commenticium diuina veneratione coluissent. An tyrones adolescentulos, præsertim libidinosè, atque alia quàm decet parte osculati fuissent. An dum rem diuinam facerent, sacra mysteriorum & consecrationis verba omisissent, an verò scelestum & nefarium facinus putarent hæc committere. Quod cum affirmassent, cæteris fortiter perpetuoque negatis, ab Concilio dimissi sunt. Et quidem Raynaldus Concilium tunc consuluit de tota re quid fieri placeret: in quo cum multæ sententiæ dicerentur, omnia autem Clemens Pontifex accepisset, sic de tota tandem re iudicauit, vt multis eorum combustis, vniuersum Ordinem deleuerit.

PAULO post quoque idem Raynaldus Archiepiscopus, Ioannis Pontificis iussu & auctoritate, Frederico, Guidoni, & Sperantia, Comitis Vrbinatum fratribus, ipsisque Vrbinatibus sacris interdixit, quod cædibus indignissimis maximisque factis, Vrbinum, & pleraque alia Romanæ Ecclesiæ subiecta oppida occupassent, ciues multos expulissent, reliquosque durissimo imperio opprimerent. Neque verò has Pontificias Interdicti literas Raynaldus solum intrepidè recitauit, diulgauitque, sed omnes iussit curauitque, ad quos ipse eas misisset, vt idem efficerent. Tandem autem cum Bononiæ anno millesimo trecentesimo decimo septimo Concilium Prouinciale habuisset, Rauennæque in æde Vrsiana aram Crucis erexisset ac dedicasset, in qua ex marmore arcam multis ac præstantibus Sanctorum reliquiis plenam incluserat, ac eam certis legibus latis, prædiis ditasset, nec non Sacerdotum conuentum illum, qui certis statisque diebus parentant, & pro mortuis Psalmos & preces ex libris sacris conceptas recitant, multis quidem antè seculis institutum, sed tunc ob Sacerdotum licentiam corruptum, restituisse, anno millesimo trecentesimo vigesimo primo, non absque ingenti apud omnes sanctitatis opinione, quin

Capita eorum
quo Templarij
obiciebantur.

Ordo templarij
per
Pontificem
aboleatur.

Multa præla-
ra B. Rayna-
ldi in ecclesiâ
Rauennatem
monimenta.

quinto decimo Cal. Septembris tranquillè decedens, in cælestem patriam euolauit.

SEPVLTVS est verò in monumento ex marmore in æde Vrsiana: quod cum superioribus annis Iulius Feltrius ab Ruuere Cardinalis, Rauennatum Archiepiscopus aperire coram se mandasset, viri sancti corpus integrum ac penè recens, promissa barba, ingenua forma, & specie ad dignitatem apposita, inuentum est. Simulque ad eius corpus, cum adhuc in sepulcrum illatum non esset, multa miracula, & insequentibus etiã diebus & annis facta sunt. Et vt reliqua omittam, imprimis Iacobus Bennicafa, Iurisconsultus Rauennas, cum desperata omni salute, & penitus destitutus, acerrimis podagræ doloribus affligeretur, seque voto nuncupato diem Rainaldi festum quotannis solenniter celebraturum obligasset, postridie eius diei doloribus & morbo solutus est. Ex agro item Rauennati eo vico cui Herbofæ nomen est, mulier Blonda vocata, cacodæmone supra quàm dici potest agitata, à cognatisque suis maxima vi ad Raynaldi sepulchrum pertracta, liberata fuit. Quæ pauca de multis quæ indies fiunt, collegisse, sat fuerit: ex quo sit summo Deo honor & gloria.

Migrat ad
Christum.

Liberatur
quidam eius
meritis a pod-
agra.

VITA S. BERTVLPHI ABBATIS

Bobiensis in Italia, ex ea quæ est per Ioan.
Monachum.

EIX. A V G V S T I.

QUIS, quantusque fuerit venerabilis Bertulphus Bobiensis cœnobij Abbas, non debemus committere vt taciti præteritis videamur. Genere sanè nobilis fuit, attamen gentilis, sanguine coniunctus beato Arnulpho Metensi Episcopo: quem, cum post mundi huius honores pompasque ad religionis cultum & studia anhelare conspiceret, conatus est etiã ipse, calcatis rebus caducis & terrenis, cælestibus inhiare, sicque ad Arnulphum, quem diximus, Præsulem sese adiunxit. Apud quem cum aliquamdiu mansisset, ad venerabilem virum Eustasium, Luxouensem Abbatem se contulit, atque illic monasticæ regulæ & religioni subditus diu permansit omnibus charus & gratus, donec adueniente eò beato Attalo ex Aufoniæ partibus, cum bona pace & voluntate venerabilis Eustasij ei se adiunxit. Abiit ergo, cum venerabili Attala: Aufoniæque finibus receptus, in Bobiensi cœnobio sub eius obedientia

S. Bertul-
phi cœnobij
Abbas S. Arnul-
phi Metensis
Episcopi.

Et mona-
chus in Luxo-
uensi.

*Creatur Ab-
bas Bobiensis.*

obedientia permansit. Vbi cum rerum omnium conditor bea-
tum Patrem Attalam ex his seculi ærumnis ad cælestia regna
euexisset, omnis concio monachorum paterni honoris succes-
sorem Bertulphum acclamavit, quippe qui annis tredecim om-
ni studio & diligentia plebem salutaribus monitis institere
non omisisset. Sed hinc simul quoque memoriæ tradendum est,
quid hisce annis ille fecerit.

** Aricaldus
Insurgit con-
tra eum qui-
dam Episco-
pus.*

Cum bonitate, disciplina & scientia instructus, optimis
moribus plebem imbueret, antiquus serpens mentem eius cœ-
pit rebus aduersis infestare. Excitavit enim quendam Procum
nomine * Cleronenſis urbis Pontificem, ut aduersus eum, Pri-
mates linguis, Pontifices verò muneribus parans, commoue-
ret. Qui cum iunctum sibi gauderet Regem, illum adiit, animo
persuadendi quod obtabat: Regnabat autem eo tempore *
Auriovaldus Lögobardus. Sed cum nihil aliud à Rege respõsi-
tulisset, nisi ut ecclesiastico iure probaret, cœnobita procul ab
urbibus posita Episcoporum debere parere dominio, ille om-
nes quos potuit, in suam sententiam pertrahere conabatur. Quæ
cum agerentur, quidam ex aula Bertulphi de iisdem indicavit.
Misit ergo Bertulphus quosdam ad Regem explorandi causa.
Quibus Auriovaldus Rex ait: Non est meum Sacerdotum
causas discernere, sed Synodalis examinatio ad purum debet
cuncta excutere. Quibus sciscitantibus num Episcoporum ve-
lit favere consiliis, Nequaquam, ait, ego illis favebo qui Dei
famulo vellent creare molestias. Cernens ego Bertulphus ita
se gerere, quamvis barbarum & Arrianae sectæ addictum Regem,
poposcit ut publico supplemento fultus, Romam ad Sedem
Apostolicam peruenire queat.

*Causæ Eccle-
siasticæ non
sunt discuti-
endæ per laicos.*

*Nota fidei
Scriptorū.*

REGIO igitur subsidio Romam veniens vir Dei Bertul-
phus (cuius obsequio & ego interfui) Honorium Papam acces-
sit. Cui cum causam aduentus sui patefecisset, ille de industria
quærit quæ sit Regularis consuetudinis disciplina. Ad quod
postquam ille alacri animo Pontifici omnia explicuisset, pla-
cuit beato Honorio, ut Regularis series, religionisque cultus
humilitatis indicia teneret, sed & aliquandiu quotidianis
colloquiis Bertulphum roborare nitebatur, ut cœpti itineris
laborem non abijceret, sed simul Arrianae postis perfidiam
Euangelico mucrone feriret. Erat enim venerabilis Præsul
Honorius sagax animo, vicens consilio, doctrina clarus, co-
mitate & humilitate pollens: lætabaturque e gentibus socium
se inuenisse, qui suavis esset eloquio: nec prorsus ferre susti-

*Judicat pro
ep̄o Honorio
Papam*

*Habet eum
suumvis Ton-
tise velise
pro sacre.*

nuit, ut

nuit, ut citò ab eius consortio separaretur, sicque cum æstus
vehemens longa quiescendi spatia præberet, libenter opratum
illi munus impertit, privilegii Sedis Apostolicæ eum efficiens,
ne quis Episcoporum in eius ministerio quolibet sibi dominij
ius vendicaret. Quod peropratum munus adepti, ad nostros
remeare studuimus.

SANE hic vir Dei Bertulphus, cum quodam tempore, ex-
pleto psallendi officio, unà cum Fratribus, hora diei secunda
à beati Petri ecclesia egrederetur, obvium habuit hominem
Viatores nomine, dæmonis rabie plenum. Quo viso, subla-
tis ad cælum oculis, Conditorem rogavit, hominem ut cura-
ret, cum ecce vis rabida dæmonis mox profligata est nec pro-
fus ausus est sathan Dei imaginem contaminare, sed misera-
biliter hominem discerpens, fugit ab eo. Interiecto quoque
inde tempore, alius sæva dæmonis infestatione vexatus infan-
tulus (Dominicus is dicebatur, filius Urbani cuiusdam) ad
eum salutis causa perductus est, ac similiter dæmonem incre-
pans, coëgit ab homine exire. Sed & alio tempore quidam
multa lepra perfusus, qui nulla unquam medicorum opera se
salutem consecuturum speraret, ad venerabilem virum Bertul-
phum venit, orans ut precibus ipsius posset Dei misericordiam
experiri: qui peracto biduano ieiunio, oleo perfudit lepra ob-
situm, moxque didicere membra, post viscerum putredinem,
redire ad sanitatem. Sic nimirum præpotens Deus optitula-
tur famulis suis.

*Sanat S. Ber-
tulphus quor-
dam dæmonia-
cum.*

*Item alterum
dæmoniacum,
simul et unum
leprosum.*

DE S. LUDOVICO EPISCOPO

Tholosano. Diploma Ioannis xxij.

XIX. AVGVSTI.

IOANNES Episcopus, servus servorum Dei, venerabili-
bus Fratribus, universis Archiepiscopis & Episcopis, ac di-
lectis filiis Abbatibus, Prioribus, &c. Salutem & Apostoli-
cam benedictionem. Qui facit mirabilia magna solus, dile-
ctum suum, Confessorem eximium, beatum videlicet Ludo-
vicum, noviter ut exemplar præfulgidum produxit, cunctis
fidelibus imitandum, eius quoque vitæ excellentiam crebris
miraculis manifestans. Igitur lætentur cæli, & exsultet terra,
& iucundetur pariter totus orbis. Hic scilicet felix sanctus,
ex regali prosapia, patre videlicet claræ memoriæ, Carolo
Rege Siciliae, matrem verò charissimam in Christo filiam nostram

*S. Ludovicus
filius Regis Si-
cilie.*

Maria,

Maria, Siciliae Regina, ex Hungaria originem, suam trahens, altum sui generis recusavit sapere, humilia semper diligens & amplectens. Et quanquam singula praeclara opera lucida vitae suae, verbis paucis enarrari non possent, aliqua tamen de quam plurimis referemus. Sanè Sanctus iste, sicut probatum est testimoniis fide dignis, in aetate existens tenera cum submagistri religiosa diligentia cum suis fratribus teneretur, ipse tamen ibi maturis intendendo moribus, sub tenello pectoris gestare se senilem animum ostendebat.

Eius pia educatio.

Septennio ita proficit, ut sollemniter possit predicare verbum Dei.

D V C T V S in Cataloniam cum duobus è suis fratribus, datus obses pro liberatione antedicti Regis, tam feruenter dedicauit se studio, quòd infra septennium, quo ibi obses fuit, sub instructione fratrum Minorum, quos secū habebat in focios, in primitiuis sciētiis & sacra pagina sic profecit, quòd vir Dei pollens ingenio, de praedictis sciētiis non solum publicè ac priuatè subtiliter disputare, sed & sollemniter clero & populo proponere verbum Dei valeret, ita ut putaretur sciētia haec infusa sibi magis diuinitus, quàm humanitus acquisita. In orationibus sedulus & deuotus, mentem ad Deum eleuatam assidue tenuit, sacramentali quoque Confessione praemissa, Missas audiens deuotè. In magnis verò festiuitatibus, cum praeparatione multa corpus sumebat Dominicum. Factus autem Sacerdos diebus singulis celebrabat. At verò castitatis amor a deo à puero affecerat eius mentē, quòd ob ipsius fidam custodiam, mulierum consortia fugiebat omnino, intantum, quòd, nisi forsan cum matre & sororibus, solus cum sola nullo unquam tempore loquebatur. Verba etiam inhonestahorrebat audire, ac loquentes talia, grauitè arguebat, attendens prudenter, quòd corumpunt mala colloquia bonos mores. Fratres nihilominus duo, & interdum quatuor, in sua iacebant camera, in suae testimonium nitidae puritatis.

Studiosissime vitat consortia mulierum.

Flagellat se ipsum catenis ferreis.

C V M Apostolo Paulo sobrietate cibi & potus corpus suum castigabat assidue, seque frequenter manu sua, quandoque etiam alicuius Fratris confocij, cum catenis ferreis disciplina-
bat, vestiendo pro camisia rude stamen, & deferendo ad nudum pro cingulo chordam grossam, sicque ipsam carnem in seruitutem redigebat. Summo etiam studio terrena cuncta calcare studuit, ex desiderio aeternorum. Quin etiam considerans sanctus iste, quòd mundus totus sit positus in maligno, quòdque cum concupiscentia sua transit, ipsum fugiendo, totaliter deseruit & contempsit. Nam rediens de Catalonia cum

cum Rege praedicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obsidione fecerat, in conuentu eorundem Fratrum de Montepeffulano statim voluit adimplere. Sed & videns quòd timore dicti Regis, ipsum Fratres recipere non audebant, votum ipsum sollemniter iterauit. Vnde etiam, quia uouentibus praecceptum nouerat de reddendo, suadenti felicis recordationis Papae Bonifacio, praedecessori nostro, quòd assensum praerberet prouisioni de se factae ecclesiae Tolosanae, nullatenus cōsensit quoadusque votum dictum, quòd fecerat, compleuisset.

I T A Q V E annuente praedecessore nostro praedicto eius deuotioni, habitū Ordinis praedicti suscepit, ac in praesentia bonae memoriae Ioannis Episcopi Porruensis, tunc eiusdem Ordinis Generalis Ministri, expressam professionem, flexis genibus, in manibus suis fecit, sicque prouisioni praedictae suum praebendo assensum, mandatis Apostolicis obediuit. Miranda profecto res, & aliàs insueta. Vir namque virtutum positus in sublimi, iuri primogeniturae renouauit & regno, regalis solij sprete pompa, pro regno corruptibili aeternum ac plenum delictis mercans. Mira uero compassione ad pauperes ferebatur, quibus largas tam priuatas quàm publicas elemosynas faciebat. Etenim & iam factus Episcopus Tolosanus, per unum suum familiarem secretarium mandauit inquiri de suorum quantitate reddituum, quantumque sibi sufficeret pro moderatis expensis faciendis, & rationabilibus, uolens quòd totum residuum in sustentandis pauperibus poneretur.

Id quod dicitur ipsi negatum erat, tandem sollemniter unicum Episcopatu Tolosano suscipit habitum S. Francisci.

Mira compassione afficitur erga pauperes.

S E D & cum iret Parisios pauperem quendam repperit nudum, cui multum compatiens, abscondite cappam contulit quam portabat, sibi que fecit aliam secretè apportari. Ipse quoque viginti quinque pauperes in domo sua reficiebat quotidie, aquam in manibus eorum fundens, manumque sua ipsis fercula apponebat, ac panes scindebat, eisdem etiam genua flexo in ipsis Christo seruire, & ipsum recipere se delectans. Pontificatus interim etiam officium exercebat cum diligentia, Missas dicendo assidue, & deuotissime Ordines celebrando, clericosque, quibus de beneficiis prouidere uolebat, examinando de uirtutibus & uitiis, & articulis fidei, uitaeque & moribus diligenter. Iudaeos quoque & Gentiles, zelo feruens Dei, inducebat sedulo ad baptismum, quorum quosdam etiam de sacro fonte leuauit, ac sic scilicet tandem gloriosam resolutus est in mortem, Deum suum contemplaturus.

Tradit pauperi ipsam suam cappam qua erat indutus.

Egregie quoque administrat munus Episcopi.

Qui

Qui quomodo etiam per eum miracula operati sit dignatus, iridem ad Sancti huius declarandam gloriam, presentibus diximus annotandum.

Mortua nata e us meritis dicit & baptizatur.

QVAEDAM mulier, quae duas conceperat filias, vna illarum in ventre mortua ex casu dictae matris de asino, & in eius ventre ex mora diutina putrefacta, coepit puerperio laborare. Cumque dictus partus iam putridus, per frustra fuisset extractus, & alia quoque filia mortua, iam educta esset obstetricum ministerio violenter, & proiecta in stabulo super fimum, emissio ad ipsum Sanctum voto, puella coepit palpitare, & baptizata septem superuixit mensibus. Quidam etiam puer etatis annorum septem, dum sub lecto, in quo cum suis iacebat pariter, repertus mortuus, rigidus & frigidus aliquo tempore mansisset, facto per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit diuinitus suscitatus. Sed & sanitatis etiam beneficium statim est consecutus, quod eius limina visitaret, vir quidam passus annis sex guttam in manu & brachio, ventre ac humero.

Ita experientur eius beneficia & alia.

CANANT itaque altissime Franciae, Siciliae, ac Hungariae, regna felicia, de quorum horro candoris nunci flos erupit. Laxetur ciuitas Tolosana, tanto ditata Praesule. Felix quoque ex o tu Marsilia, facta diuinorum aromatum tam sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conspicuus, nouae laudis canticum promere non desinat. Caeterum nos post examinationem & discussionem solennem, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, ipsum sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum, mandantes quatenus quarto decimo Cal. Septembrium festum eiusdem Episcopi & Confessoris deuote celebretur. Datum Auinione 7. Idus Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

Adscribitur Catalogo Sanctorum.

VITA S. PHILIBERTI ABBATIS GEMETICENSIS, ex ea que scripta est ad Abbatem Coschinum.

S. Philiberti genit.

BEATVS Philibertus, Helisano territorio ortus, secularis literaturae minimè rudis, pro gentis illius more plane strenuus, in vico Iulij est educatus, ea ratione quod patrem eius Philibandem fauore regio laicae functionis ministerio absolutum, eius loci ciues sibi episcopum expetissent. Qui cum iam pridem cognouisset adolescentem Philibertum bonae liberali

liberali esse indole, eum Regi Dagoberto commendauit, quem inter Francorum Reges constat fuisse fortissimum. At verò Philibertus nobilitate conspicuus, in Audoeni optimaris familiaritatem admissus est, qui sanè aureo, licet baltheo cinctus, Deum impensè amabat, clarissimisque vitae meritis insignis, Rothomagensis ecclesiae postea factus Episcopus, virtutum signis modò egregiè coruscet in terris. Qui idem Philibertus adolescens, postquam vicesimum aetatis expleuit annum, diuina praeccepta audiens, ad cenobium Rasbacense se contulit, vbi à beato Aglio, per sanctum Audoenum è Luxouienti monasterio illuc accito amanter exceptus, capitis comam deposuit, adeò deinde in omni religione & sanctitate excrecens, vt etiam perfecti viri in eo cernerent, quod merito imitarentur. Iussus quoque in prima mensa sedere, omnibus magis ministrare studuit, ita vt eius refectio in fraterna seruitia mutaretur.

Comendatur Regi Dagoberto.

Tondetur Capillus in cenobio Rasbacensi.

VBI cum antiquus hostis, eius inuidens abstinentiae, animum eius pulsaret vt largioribus epulis indulgeret, volente Deo fraus eius detecta est, nequissimo daemone illi in somnis ostenso. Etenim cum nocte quadam cibo refectus esset, improbus ille ventrem eius palpsans, Modò, inquit, hic bene, modò hic bene. Vnde & Christi miles pristinum abstinenti rigorem reperens, diuinum auxilium implo-
ruit. Sed & nocturnis horis, illo ad ecclesiam abeunte, rursus tortuosus coluber tribus modis eum voluit impedire. Prima scilicet nocte, sumpta vrsi specie, intra ecclesiam eum terret; secunda, candelabri ferro confodere nititur: tertia, transuersim in ecclesiae foribus stans, eum aditu arcere conatur. Sed cuncta machinamenta, virtute Christi, Philibertus dissoluit, Crucis expresso signo. Quin etiam postquam beatus Aglius obdormiuit in Domino, Fratrum vnanimi consensu Philibertus in eius locum est subrogatus: quem tum videre licebat mira humilitate pollentem, domum ipsi creditam strenuè gubernantem, viria reperta radicitus extirpantem. At verò quidam è Fratribus excitata rebellione, eum non dubitarunt ex Ecclesia extrahere. Sed vltix manus praepotentis Dei non passa est impunè id abire. Vnus enim ex eis fulminis ictu interiit, aliusque instar Arrij in sterquilinum viscera effudit: quares caeteris metum attulit, ita vt veniam ab illo petentes, in pristinum honoris gradum eum reuocarent, & deinceps amanter ei obedirent.

Varias patitur infestationes diaboli.

Abbas factus primopatur multas contradictiones, sed paulo post ab omnibus veneratur.

Uisit varia monasteria, ad e unde curaque quere ut ut discat.

Construit canobium Gemmetico, conise.

Fratribus eius inopia laborantibus, diuinitu sumonituz.

Pallet insigni gratia lacrymarum.

Fundatur ab eo monasteriu Pauliacum.

Sed quia perfecti viri semper ad meliora contendunt, Sa-
cerdos Christi sanctorum quoque iustitiae cenobia, ut possit
aliquid haurire emolumentum ex illorum perfecta sanctitate. Ita-
que inuisit Luxouiese, Bobiense, & alia S. Columbanii institu-
tum complexa monasteria: nec ea dumtaxat, sed & quae quae
in Gallia, Italia, vel Burgundia existabant. Legebat studiose Ba-
sili praeclaras constitutiones, Macarii Regulam, Benedicti de-
creta, Columbanii instituta sanctissima, atque ita omnium virtutum
aromatibus, sectatoribus suis egregia de se exempla praebebat.
A Rege Francorum Clodoueo, & eius coniuge Balilde, locum
in pago Rothomagensi obtinuit, quem antiquitus Gemmeti-
cum appellabant, illicque egregium cenobium edificauit,
vbi Sequana fluius cernitur late ambiens. Quo in loco cum
vir Domini praeclaris meritis & vituperatus angereetur, & quic-
quid sibi ab abstinentiae studio subtraheret, in pauperes & hospi-
tes conferret, ecce quodam die laborantibus Fratribus panis
defuit. Tum vero ille confirmans eorum animos, aiebat scrip-
tum esse & promissum, non afflicturn Dominum fame ani-
mam iusti, cum ecce repente adest Francus quidam, septem
panes & sex farinae sata adferens. Sed & deinceps nunquam
eius loci habitatoribus frumenta necessaria defuere.

Volebat quoque vir Dei cuiusdam negotij expediendi
causa (erat autem illud monasterij sui negotium) mittere que-
dam ad Ebroinum Francorum Principem. Quem cum com-
perisset acri febre prostratum, in virtute Christi negotium
obedientiae illi demandans, solo verbo ait ad eum: Abi, & re-
uertere, & desine hac febre laborare, cum mox ille surgit in-
columis, & sine mora exsequitur quod erat iussus a sancto vi-
ro; simulque & causam obtinuit quam volebat ab Ebroino,
& morbum abegit a Fratre. Habebat vero etiam gratiam la-
crymarum, ita ut in preces incumbentis oculi repente mul-
to lacrymarum ianbre manarent: atque summopere id illi cu-
rae erat, ut non ante ad sumendum cibum accederet, quam
illius pectus compunctionis gratia Christus visitasset. Solebat
quoque vir pius, ob animarum curandam salutem, Fratres
e monasterio ablegare, ut suis exhortationibus homines insti-
tuerent; unde & confluxebant ad eum multi viri nobiles &
potentes, propriaque calcata voluntate, Christi seruitio se
mancipabant. Quin & aliud quoque condidit cenobium,
quod Pauliacum vocant, decimo milliario a Gemmetico, in
quo habitare voluit sanctas feminas, quibus praefecit matrem
prud

prud

prudentissimam, illustri familia ortam, Austrebertham. Ac de-
nique multa etiam alia eius exemplo constructa sunt mona-
stera in Neustria.

Difficile autem dictu est, quantum eius opinio creue-
rit, ut etiam Abbates alij sua monasteria relinquere, vel pro-
batissimos monachos suos ad eum ablegarent, ut multo tem-
pore apud eum degentes, ad suos reuerii, rectius illis consule-
re possint. Multa vero ei pecunia a Rege & fidelibus offereba-
tur, cuius ille decimam partem inde septies detraxit. Quod est
anno integro fecisset, semper tamen plus ei pecuniae accessisse
comperit: Eas vero decimas captiuis redimendis, & alendis
pauperibus assignabat. Quin etiam, cum pestifer ille Ebroi-
nus, qui ob nimiam crudelitatem a Francorum gente, Palatino
prius fuerat honore nudatus, & in Luxouiese cenobio ton-
sus, vilis apostata factus, pristinum iterum postea recuperasset
honorem, sanctus Philibertus ad eum profectus, apostatam
eum appellauit, asserens nullum hominem Christianum cum
ipso communicare debere. Fecit autem hoc vir Dei, quod spe-
raret se ad martyrii palmam peruenturum. Sed Dominus cum
multorum profectum seruauit.

Ad hoc etiam diabolus quosdam in beatum virum Ro-
thomagenses clericos informauit: qui, ut inter eum & bea-
tum Audoenum Rothomagensem Praesulem discordiam fe-
ceret, apud Episcopum illum, virum Dei falso detulerunt, tan-
tumque etiam efficere potuerunt, ut Philibertum, quem antea
praecipue charum habuerat, iusserit in custodiam duci. Sed
ecce dum vir Dei in illo ergastulo Psalmos Dauidicos conci-
nit, vespertiones, qui illic magno numero congregati erant,
diuina virtute suauissimum de se reddiderunt odorem. Et
iam quidem carcere literis Audoeni erat dimissus, cum ad
Anualdum deinde virum nobilem, Pictauiorum Episcopum, mo-
nasterij construendi causa est profectus. Qui cum eum vellet
secum in viba retinere, ille vero semper eremi vastitatem ap-
peteret, in maris insula * Herio cenobium instruxit. In quem
locum de Gemmetico fauo mella commigrarunt cum exa-
mine animarum. Atque interea succedens ei ex beati Audoeni
voluntate Ragentramnus, Archidiaconus Abrincatinae ec-
clesiae est praefectus, atque eodem tempore Ebroinus apostata
interfectus est. Tum vero sanctus Spiritus beati Audoeni
pectus inflammas id effecit, ut is legatos suos ad Philiber-
tum mitteret, hortans eum ut rediret, & ut mutua inter ipsos

Aa 2 posset

Admodu ipse cordi sunt pauperes.

Audacitor reprobet et impium Ebroinum.

En quid non profuit deus dices.

Ex pulsus e suo monaste- ro, & apud Episcopum Pictauiensem.

Tandē octavo anno ad sua reuertitur.

possent concordia sarciri. OCTAVVS tum erat annus, cum Philibertus, gratulante Neustria vniuersa, cœnobium suum recuperavit, quod quidem ita fore, & ipse antea prædixerat. Vt firma autem inter Ando-

Ob feliciter.

VITA S. BERNARDI ABBATIS, ex illa eius solenni comprehensa libris quinque.

S. Bernardi patria & parentes.

BERNARDVS Burgundiæ oppido oriundus, parentibus fuit claris secundum seculi dignitatem; sed dignioribus etiam secundum pietatem. Pater eius Tesselmus, mater Aleth, ex Castro cui nomen Mons Barrus; quæ septem liberos genuit, non tam viro suo quam Deo; sex mares, feminam vnam; mares omnes monachos futuros, & feminam sanctimonialem, nequaquam patiens delicatioribus eos cibis assuescere. Quæ cum in ordine filiorum tertium Bernardum haberet in utero, vidit catellum candidum rotum, in dorso rufum & latrantem se in utero habere. Super quo cum religiosum quendam virum consulisset; Ne timeas, inquit ille: Optimi cutili mater eris, & qui domus Dei futurus custos, magnos pro ea contra hostes fidei editurus est latratus, gratia etiam lingue medicinalis. Quo responso læta mater, quo citius potuit in ecclesia Castellionis magistris literarum eum tradidit erudiendum: in quibus ipse supra ætatem proficiebat, simplicissimus in secularibus. Hic cum adhuc puerulus gravi capitis dolore vexaretur, adducta est ad eum muliercula, quasi dolo-

Præsignam matris, de eo nascituro.

Educatur in ecclesia Castellionis.

rem mitigatura carminibus. Quam cum ille appropinquantem sentiret, in ipso impetu spiritus sui gens, & eam abhorrens ab omni dolore se mox liberatum esse cognouit.

SED & ex hoc; cum non parum in fide proficeret, nocte etiam solenni Natiuitatis Dominicæ; adfuit puero suo, se reuelans pueri IESV natiuitas; apparuit ei quasi iterum ante oculos nascens ex utero matris Virginis Verbum infans, cum interea mater eius feliciter migravit ad Dominum, & Bernardus magnæ spei adolescens prædicabatur. Qui cum curiosus aliquando adspiciendo defixus in quandam sceminam oculos diquandiu tenuisset, continuo ad se reuersus, seuerissimus in se ipsum ultor exarsit. Stagno siquidem gelidarum aquarum quod in proximo erat, collo tenuis insilens, tandiu ibi permansit, donec penè ex sanguis effectus, à calore etiam refriguit carnalis concupiscentiæ. Sed & inter hæc perdendens quod vulgo dicitur, Non est tutum cohabitare serpenti, fugam meditari cepit, de conuersione secum pertractans. Quod cum fratres eius, & qui carnaliter eum diligebant, persenserunt; id omnibus modis agunt, vt amore scientiæ secularis arctius eum seculo implicent. Qua nimirum suggestione, sicut fateri solet, prope modum retardati fuerant gressus eius; sed matris sanctæ memoria importunè animo iuuenis instabat.

NEC verò surda aure percepit vocem illam dicentis: Qui audit scilicet, dicat, Veni. Primò enim quinque fratres suos aggreditur, deinde cognatos & noros reliquos, de quibuscunq; poterat esse spes conuersionis. Iamque eo publicè & priuatim publicante, matres filios abscondebant, vxores detinebant maritos, amici amicos auertebant, siquidem voci eius Spiritus sanctus tantæ dabat vocem virtutis, vt vxr aliquem aliquis teneret affectus. Erat Castellioni domus vna propria & communis omnium. Ibi ergo quasi mensibus sex post primū propositū in habitu seculari stabant; vt perinde plures congregarentur; dum quorundam negocia per id temporis expediebantur. Sed & adueniente die reddendi voti, cum exirent de mansione Guidonis primogeniti, quæ Fontanæ dicebatur, Guido videns * Niuardum fratrem suum minimum in platea puerum cum pueris aliis, Eia, inquit, frater Niuarde, ad te solum respicit omnis terra possessionis nostræ. Ad quod puer non pueriliter motus, Vobis ergo, inquit, cælum, & mihi terra? Non ex æquo diuisio hæc facta est. Quo dicto, abeuntibus illis, tunc quidem domi ipse cum patre remansit, sed modico

Notent qui obseruant superstitiones in febribus.

Apparet ei puero Verbum infans, caro factum.

Gravissimè punit in se aspectum incantum mulieris.

Notent incipientes in via Domini.

Apocalip. 22.

Vox Bernardi, vox viro inu.

* Vnuardus.

Insigne dictum eorum amatorum diuiciarum.

post evoluta tempore, fratres secutus, nec a patre nec a propinquis portit detineri.

Eo tempore novellus & pusillus grex Cisterciensis sub Abbate degebat, viro venerabili Stephano; cum iam graviter et tadio esse inciperet paucitas sua, & omnis spes posteritatis decideret. Sed ecce ingreditur Cistercium cum sociis ferme triginta servus Dei Bernardus, annos natus circiter viginti tres, anno ab incarnatione Domini, millesimo centesimo tertio decimo, a constitutione domus Cisterciensis quinquagesimo, sub Abbate Stephano, suavi iugo Christi collum submitrens. Quin etiam quia ex predictis sociis eius inrorati aliqui fuerant, per ipsius sollicitudinem edificatum est simul conobium Sanctimonialium feminarum, quod Willerum dicitur, in parochia Lingonensi. Frequenter autem in opore habebat vir Dei Bernardus, ad quid venisti? Sed & curiositatis sensu proflus mortificatione, multo tempore frequentaverat, intrans domum ecclesie, cum in eius capite ynam tantum esse fenestram arbitraretur, ieiuniis & vigilis, supra quam dici potest, intentus. At vero in his interea Deus in cor Stephani Abbatis, ad edificandam domum Claravallis mittere fratres eius, & cum eis simul alios viros religiosos: quibus abeuntibus, ipsum etiam dominum Bernardum prefecit Abbatem.

Ingrreditur S. Bernardus Cistercium cum triginta sociis.

Nota mirabilem mortificationem sensum.

Constituitur Abbas Claravallis.

Patitur mirabilem in ex stomacho.

At vero viros Dei Pulmentaria sapis ex foliis fagi conficiebant: panis instar prophetici illius ex hordeo, & milie; & vicia erat. Atque hæc erat sub Abbate Bernardo insignis illa spiritualium schola studiorum. Sed tamen, utinam se circa semetipsum talem adhuc exhibuisset, qualem circa ceteros, tam benignum, tam discretum, tam sollicitum. Videbant eum, & conversationem eius homines medici, & mirabantur: tantamque vim eum in seipso causabantur inferre naturæ, ac si agnus ad aratrum alligatus arare cogetur. Sed & cum crebra illa ex corruptione stomachi, per os eius indigestæ cruditis eruptione alis inciperet esse molestior, non tamen ilico collectas Fratrum deseruit, sed iuxta locum stationis suæ procurato, ac defosso in terra receptaculo, dolentis illius sic aliquamdiu, prout potuit, necessitatem transegit. At ubi nec hoc permisit intolerantia rei, tunc demum Collectas deserere, & seorsum habitare est compulsus, nisi quantum disciplinæ claustralis necessitate, conventui eum Fratrum aliquando interesse oportebat, quamquam nec omnino infirmitatis eius effectus usquequaque plangendus sit & dolendus. Quid enim, si voluit sapientia Dei

Dei

Dei per infirma potius illius hominis tot tantaque confundere fortia mundi huius.

ET ENIM cum in illa valle sua, & vicinis civitatibus, quas aliquoties cum inuisere domesticæ curæ ratio cogebat, magnis florere virtutibus & miraculis, cepit etiam seu communibus Ecclesie necessitatibus, seu obedientia maiorum, ad remotas regiones pertrahi. Missi erant a Domino Papa Innocentio in Gallias nuncios, quo schismatis a Petro Leonis facti ordinem Gallicæ intimarent Ecclesie: unde convocato ad Stampas Concilio, Abbas sanctus Clara wallensis specialiter ab ipso Rege, & principibus quibusque Pontificibus accersitur, vnus omnium ore loquens, suscipiendus Innocentium nominabit. Peruenit in terea ipse Dominus Papa Aurelianus, Petro Leonis scilicet vrbem Romanam armis & largitionibus obtinente, ubi & occurrentibus Episcopis, a Rege piissimo Francorum Ludouico honorifice est susceptus. Inde autem in Carnotensem Episcopo, Carnotum deducitur, ubi etiam aderat gloriosus Rex Anglorum Henricus, quem venerabilis Abbas ad eum premissus, vix tandem persuasit Innocentium recipere, nimirum antea ab Episcopis Angliæ penitus erat dissuasus. Multa ibi dicta & facta sunt, multaque ibi secularia & ecclesiastica negotia definita, cum interea reuerti de Germania Legati Domini Patris, tam Episcoporum quam Regis consensum & literas detulerunt, deprecationem simul etiam vt ad eos transiens, suam eis desideratam exhiberet præsentiam.

1. Cor. 3.

Li. 1. c. 13.

Multis claris virtutibus & miraculis. Li. 2. c. 11.

Tempore schismatis summa auctoritate suadet Gallis pro vero Pontifice.

Item & Regi Angliæ.

Innocentius Papa summus cum venerabilis.

Exiit se vi sancti in manu pro omni Dei contra potestate rem seculari.

PERVENERAT igitur Francia, Rehenis conuocauit Concilium, Abbatem nusquam a se separati patiens. Inde Leodiunæ Romanorum Regi occurrit, ubi sicut honorifice susceptus est, ita velociter obnubilata est illa serenitas. Si quidem importune idem Rex institit, tempus se habere reputans opportunum, Episcoporum sibi restitui Inuestituras, quas ab eius predecessore Imperatore Henrico per maximos quidem labores & pericula Romana Ecclesia vendicarat. Ad quod verbum expalluere Romani, grauius se apud Leodiunum arbitrati periculum offendisse, quam declinauerant Romæ: nec consilium suppetebat, donec sturunt sese opposuit abbas sanctus, audacter resistens Regi, verbumque malignum mira auctoritate compescens. Longum est texere per singula, quo pacto a Rege Lothario postea Dominus Papa exercitus in Lateranensem palatium sit deductus, quo pacto etiam Petrus Petrus in editoribus turribus mansens, Lotharij

Hic est Gulielmus, postea sanctissimus eremita, de quo 30. Febr.

Multis ultra citroque factis tandem esset, per eius diuisionem schisma.

Nomina aliorum quorum quatuor sunt ex ipsius ordine Episcoporum.

Miracula ipsius vere innumerabilia.

Egrotia aliorum quatuor certamina ipsius pro fide.

M. grat. ad Christum.

** Li. 3. c. 2.*

ludificatit virtutem, atque adeo is Innocentium iterum tandem Pisas reuerti coegit. Certè vbiq; præsens sanctus Abbas, primò Mediolani schisma per Anselmum factum omnino sustulit, deinde etiam in Aquitania furentem comitem, partes fouentem Petri Leonis, velut fulmine quodam prostravit, corpus scilicet Domini super patenam ponens, ac sic terribiliter eum compellans.

Vnde & tandem, confuso etiam per eum & Siciliae Rege, nec non & diuinitus percusso Petro Leonis, ridiculus Pontifex ipsius hæres, ad virum Dei se contulit noctu, quem ille ad Domini Innocentij deinde adduxit pedes. Et hæc quidem valde eximia: sed & rursus è diuersissimis regionibus odore religionis illius vbiq; diffuso, subito Fratres ad fundanda monasteria inuitantur: Fundata quoque & statuta seditioni eius subiiciunt. Sed & diuersarum regionum ciuitates non ferentes moram, quam primùm ex hoc collegio meruere Episcopos. In primis Roma summo ornatur Pontifice Eugenio illo tertio, Præneste Stephanum habuit totius modestiæ virum, Ostia virum magnum Hugonem, in ipsa quoque Romana curia Henricus & Bernardus, alter Presbyter, alter Diaconus ordinati sunt Cardinales, prope urbem Romam Nepa quoque sub Huberto re floruit, in Tuscia Pisis natalis soli gloria, & magnum Ecclesiæ lumen effulsi Balduinus, citra Alpes Laufannæ datus est Amedeus, Seduno, Garinus, Lingonis, Godefridus, Antistodoro, Alanus, Nannetis, Bernardus, Beluaco, Henricus, Tomaco, Giraldus, Eboraco, Henricus, in Hibernia etiam Episcopi duo re & nomine Christiani. Et quis recenseat vniuersa?

Et mirum videri posset, tot ac tanta vnum hominem moribundum & languidum conficere potuisse, nisi quòd Dominus vbiq; sermonem eius confirmaret sequentibus signis, quæ numerare, nedum enarrare, difficile foret. Nam & eodem tempore scribi cœperant, sed ipsa demum Scriptorem numerositas scribendorum superauit: nimirum cum aliquando vna die viginti, seu plures ab incommodis variis sanarentur: nec facile ab huiusmodi dies vlla vacaret. Denique & quo pacto etiam pro fide magnificè egerit, contra Petrum Abailardum dico, Gillebertum Porretanum, Henricum etiam monachum apostatam Tolosanum, quorum Petrum in Concilio Senonensi, Gillebertum in Concilio Rhemenfi, vtrumque cominus, tertium fuga elapsum publicè Tolosæ concionando prostravit, tum ipsius, tum aliorum scriptis toti iam mundo innotuit. Ob-

dormiuit autem inter manus filiorum dilectus Domini Bernardus, Clareuallensis cœnobij primus Abbas, aliorum quoque amplius quàm centum sexaginta monasteriorum Pater, expletis vitæ suæ annis circiter sexaginta quatuor, 13. Cal. Sep.; relinquens ea die inhabitantes in ipsa Claraualle animas Domino seruiens septingentas septuaginta.

VITA S. STEPHANI REGIS HVNGARORUM, ex ea quæ est per Episcopum Chartuatum.

XX. AVGVSTI.

EA tempestate qua Hungarorum gens Dei Ecclesiam populabantur, fuit in ea Princeps quidam, quartus ab eo, qui Hungaris in Pannoniam ingressuris Ducem se præbuit. Is Geisfa dicebatur, seuerus sanè & crudelis homo in suos, erga alios rament; præsertim Christianos, humanus. Ad hoc Clericis & Monachis fecit potestatem in ipsius quoque conspectum veniendi. Quos cum propenso animo audiret, credidit ipse tandem cum familiaribus suis, vndisque salutaribus expiatur. Multum erat sollicitus de edomandis rebellibus, & de Episcopatibus struendis, cum ecce adest ei nocte Dominus, dicens: Pax tibi Christi electe. Non fiet tamen per te id quod meditaris, habes enim manus humano sanguine pollutas; nascetur autem tibi filius, qui diuinæ prouidentiae consilio id efficiet. Apparet autem deinde & eius vxori protomartyr Stephanus, idem nuncians, nec non & nomen suum nascituro imponens. Nascitur infans in oppido Strigoniensi, Stephanum eum beatus Albertus Pragensis præsul baptizati. In eadem verò creuit accuratè educatus, cum pater eius iam grandæuus anno à Christo nato nongentesimo nonagesimo septimo, vitæ huius ærumnas cum celestibus gaudiis commutauit: quo eodem anno beatus Adalbertus, cum in Prussiam eius etiam gentis conuertendæ causa esset profectus, martyrij palmam est adeptus.

STEPHANVS igitur adhuc adolefcens patri subrogatus in veritatis propagationem incubuit animo ardentissimo. Et primò quidem eos, qui ex suis, ob Christianam fidem, eius se volebant Imperio subducere, in armis confidentes, ipse fide armatus, sub signis Deo dilecti pontificis Martini, quem Pannonia apud se natum gloratur, & clarissimi martyris Georgij, apud Vesprinum superauit, ex hostium spoliis iuxta eiusdem præsulis fundum, eo loco qui Sacer mons dicitur, vbi & sanctus Martinus precari solitus erat, sub eius nomine monasteriũ

Nota.

Pater S. Stephani licet seuerus esset in suos, tamen in Christianos est valde humanus.

Pronunciatur ipsi nasciturus hic sanctus filius. Moritur eius pater.

Victoria parta ex hostibus fidei, Rex pius max. conruit in signa monasterii.

construens. Deinde hostibus sub iugum missis, per nuntios & literas in partes omnes suum declaravit votum & desiderium, quo tempore ad eum conuolarunt Astricus Abbas cum discipulis suis, & duo e Polonia eremiticae vite studiosi, Andreas & Benedictus: ex quibus Astricus cum suis honorifice acceptus, ad radices montis Ferrei cœnobium in S. Benedicti honorem construxit. Porro post hæc Christianissimus Princeps provinciam distribuit in decem Episcopatus, quorum metropolim & magistram voluit esse ecclesiam Strigoniensem; petens, per Astricum eundem, Episcopum tunc Colocensem electum, qui etiam Anastasius dictus est, à Petri Apostolorum Principis successore omnia confirmari, qui & adeo largam benedictionem recens conuersæ Pannoniæ impertit, ut ipsius Ducem Regio diademate Mieschæ Polonorum Duci ab ipso iam tunc parato, cohonestaret, admonitus simul diuina iussione: quod factum est anno ab obitu patris quarto.

DE HENRICO autem & consortem regni, præcipue sobolis propagandæ causa, sibi adsciuit Christi Apostolus à summo Pontifice appellatus Rex Stephanus, sororem Henrici Imperatoris Gisclam; qui Imperator, ob morum comitatem & mansuetudinem, Pius est appellatus. Quæ Chrismate unctæ, & corona Regia insignita, qualem se præbuerit erga Dei cultum ornandum, multarum ecclesiarum Cruces; vasa sacra, & utensilia, miræ opere effecta vel contexta in hunc usque diem restantur, præcipue tamen ecclesia Vesprieniensis, quam illa à fundamentis constructam in auro, argento, multigenisque vestibus præclare ornauit. Erat autem & ipse Rex quoque Deo toto pectore addictus, seipsum, suumque regnum in perpetuam Virginis Mariæ tutelam assiduis precibus commendans: vnde & in ipsa Regiæ sedis ciuitate, quam Albam vocant, ad eius honorem in primis celebrem basilicam condidit opere sanè mirifico, cœlestis chori parietibus, & pavimento marmoreo strato. Quam basilicam qui vidit, testimonium perhibebit dictis nostris, innumera illic haberi palliorum, & coram que paramenta vocant, genera, tabulas quoque altarium non paucas ex auro purissimo, pretiosissimorum lapidum & diuibus conspicuas. Extruxit etiam in ipsa Hierosolyma, ubi Dominus noster Iesus Christus in carne versatus est, monachorum cœnobium, idemque prædiis & vineis ditauit.

ROMÆ quoque, quæ est mundi caput, sub Protomartyris Stephani titulo: quædesimè, Canonicoꝝ condidit Collegium,

Itē distribuit provinciam in decem Episcopatus.

Ducis uxore sororem Henrici Imperatoris.

Exstruit mirificissimam ecclesiam in Albæ Regali.

Exstruit hic simul etiam Hierosolymæ, Romæ, & Constantinopoli.

gratias, rebus necessariis, & ad eiusmodi Collegium attinentibus, abundans: ad domos quoque & hœspitia Hungarorum, quorum orationis causa Romam ad beati Petri Apostolorum Principis limina venissent, ex ædificauit. Tum quoque urbem regiam Constantinopolim noluit sua liberalitate esse expertem, in iusticiæ operis in ea compens ecclesiam. Inter omnia autem cœlestis gratiæ numera beato Regi diuinitus collata præcipue admiranda videtur misericordia eius & benignitas, qua ita pauperes Christi, imò pauperibus ipsum Christum complectebatur, ut ad recreandos egenos, quotidianas expensas sibi iuberet. Sed & quadam nocte, cum crumenam nummis plenam accipiens, ad pauperes esset ingressus illi distribuendæ pecuniæ nimium inhiantes, barbam beati viri enulserunt, ea improbitate illius meritis testimonium perhibentes: quo tempore ille etiã gaudio perfusus, ad beatissimam creatoris omnium matrem se confert, humi prostratus, gratias agens: Nec hæc præmittendum etiam puto illud, quod diuina virtus in beati viri vita demonstrare voluit cuius esset meriti. Nam quoties ad aures eius peruenisset, quempiam aduersa laborare valentine, medicinæ locò misit ei siue panis, siue pomi, vel herbarum odoriferarum particulam, simul mandans ut sanus surgeret. Mox vero diuinæ misericordie fauore eius sermonem proloquente, in eolubis ille efficiebatur.

DE FVNCTO quoque beati Regis amico Romanorum Imperatore Henrico, Conradus ei in Imperio successit, Pannoniæ infesta signa inferens. Tum vero Rex Stephanus perpetuè Dei genitricis suas iniurias, nouèlanque simul Christianissimi plantationem deuote commendans; fidenter mouit in hostes, cum eecè altera die nuncius venit ad singulos quosque Duces exercitus Germanorum, ab Imperatore literis adferens, quibus iubebatur pedem retro referre. Quod cum intellexisset Imperator, sciens nuncium illum haud equam e se fuisse missum, deinceps ab eius intradendo regno timore illius æterni Iudicis sese cohibuit. Hic etiam Rex piissimus, erga regni sui politicam gubernationem religiosa sollicitudine occupatus, diurnum tempus colloquiis & consultationibus impendebat, nocturnis horis in vigiliis, preces, & lachryma incubens. Aderat denique, tã felix ille dies, eius obitu: mox felicitatis aliquam accessionem habiturus: circumstantibus etiam clero Episcopi, cum ministris Principes & Comitibus & ipse Rex in medio iacens, sacram percipiens Vnctionem, sanctam

Insigne eximium munus sentie in partibus, & firmi patientia.

Multis & profectis meritis.

Deus aperit illi. Conradus Imperatoris.

construens. Deinde hostibus sub iugum missis, per nuntios & literas in partes omnes suam declaravit votum & desiderium, quo tempore ad eum conuolantur Aethiops Abbas cum discipulis suis, & duo e Polonia eremiticae vite studiosi, Andreas & Benedictus: ex quibus Aethiops cum suis honorifice acceptus, ad radices montis Ferrei cœnobium in S. Benedicti honorem construxit. Porro post hæc Christianissimus Princeps provinciam distribuit in decem Episcopatus, quorum metropolim & magistram voluit esse ecclesiam Strigoniensem, petens, per Aethiopicum eundem, Episcopum tunc Colocensem electum, quietiam Anathasius dictus est, à Petri Apostolorum Principis sueccilore omnia confirmari, qui & adeo largam benedictionem recens conuersa Pannoniæ impertit, ut ipsius Ducem Regio diademate Mieschæ Polonorum Duci ab ipso tunc parato, colonestarit, admonitus simul diuina iussione: quod factum est anno ab obitu patris quarto.

DE HENRICO autem & consortem regni, præcipue sobolis propagandæ causa, sibi adsciuit Christi Apostolus à summo Pontifice appellatus Rex Stephanus, sororem Henrici Imperatoris Giselam, qui Imperator, ob morum comitatem & mansuetudinem, Pius est appellatus. Quæ Christianitate vincta, & corona Regia insignita, qualem se præbuerit erga Dei cultum ornandum, multarum ecclesiarum Cruces; vasa sacra, & utensilia, mirò opere effecta vel contexta in hunc vsque diem testantur, præcipue tamen ecclesia Vesprieniensis, quam illa à fundamentis constructam in auro, argento, multigenisque vestibus præclare ornauit. Erat autem & ipse Rex quoque Deo toto pectore addictus, seipsum, suumque regnum in perpetuam Virginis Mariæ tutelam assiduis precibus commendans: vnde & in ipsa Regiæ sedis ciuitate, quam Albam vocant, ad eius honorem in primis celebrem basilicam condidit opere sane mirifico, celatis chori parietibus, & pavimento marmore strato. Quam basilicam qui vidit, testimonium perhibebat, dictis nostris, innumera illic haberi palliorum, & coram, quæ paramenta vocant, genera, tabulas quoque atrium non paucas ex autò purissimo, pretiosissimorum lapidum ordinibus conspicuas. Exstruxit etiam in ipsa Hierosolyma, vbi Dominus noster Iesus Christus in carne versatus est, monachorum cœnobium, idemque prædiis & vineis ditauit.

ROMÆ quoque, quæ est mundi caput, sub Protomartyris Stephani titulo duodecim Canonice condidit Collegium,

Ita distribuit provinciam in decem Episcopatus.

Ducit uxorem sororem Henrici Imperatoris.

Exstruit mirificissimum templum in Alba Regali.

Exstruit hinc fundationem Hierosolymæ, Romæ, & Constantinopoli.

genti, rebus necessariis, & ad eiusmodi Collegium attinentibus, abundantis domos quoque & hospitia Hungarorum, quorum orationis causa Romam ad beati Petri Apostolorum Principis limina ventent, ex ædificauit. Tum quoque urbem regiam Constantinopolim noluit suæ liberalitatis esse expertem, ministerii operis in ea compens ecclesiam. Inter omnia autem celestis gratiæ numera beato Regi diuinitus collata, præcipue admiranda videtur misericordia eius & benignitas, qua ita pauperes Christi, imò pauperibus ipsum Christum compledebatur, ut ad recreandos egenos, quotidianas expensas fieri iuberet. Sed & quadam nocte, cum crumenam nummis plenam accipiens, ad pauperes esset ingressus illi distribuendæ pecunie nummum inhiantes, barbam beati viri enulserunt, ea improbitate illius meritis testimonium perhibentes: quo tempore ille etiã gaudio perfusus, ad beatissimam creatoris omnium matrem se confert, humi prostratus, gratias agens: Nec hæc prætermittendum etiam puto illud, quod diuina virtus in beati viri vita demonstrare voluit cuius esset meriti. Nam quoties ad aures eius peruenisset, quempiam aduersa laborare valetudine, medicinæ loco misit ei siue panis, siue pomi, vel herbarum odoriferæ particulam, simul mandans ut sanus surgeret. Mox vero diuinæ misericordie favore eius sermo ac in proteloquenti incoluimus ille efficiebat.

DE FUNCTO quoque beati Regis amico Romanorum Imperatore Henrico, Conradus ei in Imperio successit, Pannoniæ infesta signa inferens. Tum vero Rex Stephanus perterritus Dei genitricis suas iniurias, nouellaque simul Christianissimi plantationem deuote commendans, fidenter mouit in hostes, cumt ecce altera die nuncius venit ad singulos, quosque Ducez exercitus Germanorum, ab Imperatore literas adferens, quibus iubebatur pedem retro referre. Quod cum intellexisset Imperator, sciens nuncium illum haudquaquam e se fuisse missum, deinceps ab eius intradendo regno tutare illius æterni Iudicis sese cohibuit. Hic etiam Rex pius, erga regni sui politicam gubernationem religiosa sollicitudine occupatus, diurnum tempus colloquiis & consultationibus impendebat, nocturnis horis in vigiliis, preces, & lachryma incubens. Aderat denique, tã felix ille dies, eius obitu mox felicitatis aliquam accessionem habiturus: circumstantibus enim clero Episcopi, cum ministris Principes & Comites, & ipse Rex in medio iacens, sacram percipiens Vnctionem, sanctam

Insigne exentiæ in partibus, & summa pariter.

Multis a profectis meritis.

Dei ac imperatoris pro ipso, contra Cardinalem Imperatoris.

*Altitus sa-
cramentis Eu-
charistiae, &
sacri Olei, mi-
grat ad Chri-
stum.*

sanctam animam corporis & sanguinis Christi recreatam via-
tico, in manus perpetuae virginis, & sanctorum Angelorum eter-
nae quietis beatitudini inferendam tradit, anno Dominicae In-
carnationis millesimo tricesimo quarto. Cuius corpus perdu-
ctum est ad urbem Regiam, puta Albam, ibique in ecclesia ce-
leberrima beatissimae Virginis suprascripta est humatum: vbi
compluribus annis, ob eius merita, Dominus male habitibus
innumera praestitit beneficia.

VITA S. SYMPHORIANI, EX
Breviario Viennensi.

*Impietas ma-
xima Hedua
civitatis.*

SVB Aureliano principe eum aduersus Christianae nomen
persecutionis dira procella detonaret, & ad delendam re-
ligionem catholicae legis imperij sui decreta converteret, erat
tunc in Augustodunensi vrbe Fausti nobilis viri filius Sym-
phorianus, christianae familiae literis bene institutus & mori-
bus, Ita vt primaeuae indolis florentes annos, senum antici-
pans vitam immaculae mentis sinceritate superaret. Erat
tunc Hedua ciuitas antiquae nobilitatis titulis & sacrilegae reli-
gionis referta cerimoniis errorum famulans diuersis idolorum
templis, vanae superstitionis amore tenebatur, Berecinthiae
Apollinis, & Dianae cultum speciali dilectione venerata est.
Ad Berecinthiae matris daemorum prophanam solennitatem
populorum multitudo conueherat, Heraclius illius temporis
consularis in eadem vrbe residebat, ad requirendos disci-
tiendosque Christianos sagaci inquisitione sollicitus. Sym-
phorianus affuit: & quia statuam Berecinthiae adorare noluis-
set comprehensus teneretur & Heraclio consulari statuus inge-
ritur. Cui ille de tribunali residens dixit, Nomen conditio-
nemque designa. Ille respondit, Symphorianus dicor: Chri-
stianus sum. Iudex dixit: Cur deae matris effigiem adorare
noluisti? Symphorianus respondit, Paulo ante dixi Christianus
sum, Deum viuum adoro, qui regnat in caelis, simulachrum
vero daemorum non solum non adoro, verumetiam si permit-
tis, malleis illud mea auctoritate comminuo. Iudex dixit, ni-
si Deae Matri Sacrificaueris, hodie te dilaniatam omnibus
pccenis capitalis sententiae damnatione prosternam. Sympho-
rianus dixit, Ego omnipotentem Deum, qui me fecit, timeo
& ipsi

*Comprepre-
henditur S.
Symphoria-
nus.*

*Hinc constan-
tia & magni
s hinc animi.*

& ipsi soli serui. Tu corpus meum ad tempus in potestate
habes, animam vero meam non habes. Haec sancto Sym-
phoriano loquente: index iracundia succensus dixit. Sympho-
rianus publici crimini reus, qui diis sacrificare detrectans ma-
iestatis sacrilegium perpetravit, sacris etiam altaribus nephari-
is vocibus irrogauit iniurias, gladio ultore feriat: vt dum
crimina funesta rescantur, deorum pariter & legum vindi-
cetur iniuria. Sic data sententia dum beatus vir duceretur
ad victimam, venerabilis mater sua de muro sedula illum vo-
ce commonuit dicens, Nate, nate Symphoriane, in mente
habe Deum tuum, Resume constantiam filii, Timere non pos-
sumus mortem, quae sine dubio perducit ad vitam. Sursum
corda suspende filii aspice illum qui regnat in caelis, hodie
tibi vita non tollitur sed mutatur in melius. Et quanlibet
angustus callis iter durum & scrupulum crumnae tribula-
tionis indicat, Haec vita est in qua percussorem tuum prostra-
tus interficis. Si perduraueris hodie, nate, ad supernam no-
bilitatem felici commutatione migrabis. Sic sanctus Sym-
phorianus extra murum ductus, & a persecutore prostratus,
& a religiosis latenter inde est sublati. Sic Martyr delatus
ad fontem qui extra publicum campum est, & ibi in parua
cellula tunc sepultus, semper tamen se virtutibus publicauit:
ita vt gentilibus stupentibus propter mira dona sanitarum
in honore maximo etiam illis temporibus haberetur.

*Sententia in
eum datur.*

*Vox matris
ad eum dicit ad
victimam duc-
ceretur.*

*Eius obitus &
sepultura.*

DE S. SIDONIO EPISCOPO

*Aruenorum, ex D. Gregorio Turonensi lib. 2.
historia Francorum.*

MIGRANTE Eparchio Aruernorum Episcopo, Sydo-
nius ex praefecto Episcopus substituitur, vir secun-
dum seculi dignitatem nobilissimus, & de primis Galliarum
Senatoribus: ita vt filiam sibi Auiti Imperatoris in matrimo-
nio sociaret, Huius tempore cum adhuc apud urbem Aruer-
nam Victorius, cuius supra meminimus; moraretur, fuit in
monasterio beati Cyrici, vrbis Ipsius Abbas, Abraham no-
mine, qui fide atque operibus Abrahamae illius prioris refulge-
bat, sicut in libro vitae eius scripsimus. Sanctus vero Sidonius
tanta facundiae erat, vt plerumque ex improviso luculentis-
sime,

*S Sidonius no-
bilissimus in
seculo, atque
adeo gener
Auiti Imper-
atoris.*

*Claret ma-
gna facundia
& eruditio-
ne.*

simè, quæ voluisset, nulla obfistente mora componeret: unde & quadam die, cum ad festiuitatem basilicæ monasterij, cuius supra meminimus, accederet, ablato sibi nequiter libello, per quem sacrosancta solennia agere consueuerat, ita paratus ex tempore cunctum Festiuitatis opus explicuit, vt ab omnibus miraretur, nec putaretur ab adstantibus hominem ibi locutum fuisse, sed Angelum, quod in præfatione libri, quæ de Missis ab eo compositis, coniunximus, plenius declarauimus. Cum autem esset magnificæ sanctitatis, atque, vt diximus, ex Senatoribus primis, plerumque nesciens coniuge, vasa argentea auferebat à domo, & pauperibus erogabat. Quod illa cum cognosceret, scandalizabatur in eum; sed tamen dato egenis precio, species domui restituebatur.

*Item de libe-
ralissimis in
pauperes.*

*Episcopus fa-
ctus, patitur
sua insensibilis-
mos suis pres-
byteros.*

SED & eum ad officium Dominicum fuisse mancipatus, & sanctam ageret in seculo vitam, surrexerunt contra eum duo Presbyteri, & ablata ei omni potestate à rebus Ecclesiæ, arctum ei victum & tenuem relinquentes, ad summam eum contumeliam redegerunt. Sed non longi temporis spatio inultam eius iniuriam diuina voluit sustinere clementia. Nam vnus ex his nequissimis & indignis presbyteris, cum ante noctem minatus eum fuisset de Ecclesia velle extrahere, signum ad Matutinas audiens fuisse commotum, feruens felle, contra sanctum Dei surrexit, hoc iniquo corde explete cogitans, quod die præcedente tractauerat. Ingressus autem in secessum suum, dum ventrem purgare nititur, spiritum exhalauit. Dehinc autem beatus sacerdos vno adhuc manente nihilominus inimico, suæ restituitur potestati. Tandem verò factum est, vt accedente febre ægrotare cœpisset vir sanctus: quare & rogat suos vt eum in Ecclesiam ferant. Quò cum illatus fuisset, conueniebat ad eum multitudo virorum ac mulierum, simulque etiam puerorum plangentium atque dicentium: Cur nos deseris, pastor bone? Tum verò ille: Nolite, inquit, timere, o populi, Ecce frater meus Aprunculus viuit, & ipse erit Sacerdos vester. Qui non intelligentes, putabant eum loqui aliquid in ecstasi. Migrante autem eo, presbyter ille nequam, alter ex duobus qui remanserat, protinus omnem facultatem Ecclesiæ, tanquam si iam Episcopus esset, inhians cupiditate, præoccupat, dicens: Tandem respexit me Deus, cognoscens me iustiorum esse Sidonio, largitusque est mihi hanc potestatem. Cumque per toram urbem superbus ferretur, adueniente die Dominico, qui imminet:

*Ægrotans, &
parlo post mo-
rietur.*

*Et terribile
illud est, quod
per verba
restituitur.*

post

post transfurum vini Dei, præparato epulo, iussit cunctos ciues in domo ecclesiæ inuitari; despectisque senioribus, primus recumbit in toro.

SED ecce diuinam vltionem. Cum ei offerret pincerna poculum, ita ait ad eum: Domine mi, vidi somnium, quod, si permittis, edicam. Videbam hac nocte Dominica, & ecce erat domus magna, & in domo erat thronus positus, in quo quasi iudex residebat, cui assistebant multi sacerdotum in vestibus albis, sed & promiscuæ populorum turbæ innumera- biles. Quod cum trepidus cõtemplaret, vidi inter eos beatum adstare Sidonium, cum presbytero illo tibi charissimo, qui ante hos paucos annos de hoc mundo migravit, attentè litigantem. Qui idem presbyter cum esset deuictus, iubet Rex, vt in imis carceris angustiis retrudatur. Post quod contra te quoque suggeritur, vt qui in eodẽ scelere, propter quod prior ille damnatus fuerat, fueris particeps. Vbi postquam Iudex, quem ad te transmitteret, cœpit inquirere, ego me inter reliquos oculere cœpi, ne forte ego, qui nefas sum, mitterer. Tum verò ille ad me, Ne timeas puer, inquit, sed vade, dic presbytero illi: Veni ad respondendum causam, quia Sidonius te accersit: Tu verò ne moram facias ad eundem, quia sub graui testificatione mihi præcepit Rex ille hæc loqui, simul addens: Si tacueris, morte pessima morieris. Quæ colloquen- te exterritus presbyter, elapso de manu calice, reddidit spiritum, atque ita scilicet Dominus vindicat iniurias seruorum suorum.

*Conferat nã
mirum quod
est in Apoca-
lypsi: Usque-
quo Domine
non vindicas
sanguinẽ no-
strum?*

*Sistitur diut-
no tribunali
S. viri arma-
tus.*

DE S. BARTHOLOMÆO, APOSTOLO

ex Ordinario nono.

BARTHOLOMÆVS Apostolos Galilæus, cum in In- diam citeriorem, quæ ei in orbis terrarum sortitione ad prædicandum Iesu Christi Euangelium obuenerat, progres- sus esset, aduētum Domini Iesu iuxta sancti Matthæi Euan- gelium illis gentibus prædicauit. Sed cum in ea prouincia plurimos ad Iesum Christum conuertisset, multos labores calamitatesque perpeffus, venit quoque in maiorem Arme- niam. Ibi Polemonem Regem, & coniugem eius, ac præterea duodecim ciuitates ad Christianam fidem perduxit. Quæ res in eum magnam inuidiana concitauit illius gentis sacerdo- tum

*B. Bartholæ
meus prædi-
cat Indis.*

*Item Arme-
nia.*

Tandem consummatur crudeli martyrio.

Reliquiae eius delatae Romae ab Othone 2.

tum: nam vsque adeo Polemonis Regis fratrem in Apostolum incenderunt, ut is viuo Bartholomaeo pellem crudeliter detrahi iusserit, ac caput abscindi: quo in martyrio animam Deo reddidit. Eius corpus Albani, quae est vrbs maioris Armeniae, vbi is passus fuerat, sepultum est: quod postea ad Lyparam insulam delatum, inde Beneuentum translatum est: postremo Romam ab Othone secundo Imperatore, Gregorio quinto Pontifice Maximo, portatum, in Tiberis insula, in ecclesia eius nomine dicata, collocatum fuit. Agitur autem Romae dies festus octauo Calendas Septembris, & per octo consequentes dies illa basilica, magna populi frequentia celebratur.

VITA S. AVDOENI EPISCOPI

Rothomagensis, ex ea quae est per Fridegodum.

XXIII. AVGVSTI.

S. Audoeni patria.

Eius duo venerabiles fratres & parentes.

Est in eius custodia sigillis Regis.

TEMPORIBVS Clotarij clarissimi Principis, filij Chilperici Regis Francorum, anno plus minus vicesimo regni eius, pago Sueffionico, quinque miliaribus ab ipsa ciuitate distante, eo loco quem Sanctiacum vocant, orti sunt tres venerabiles viri ex vno semine, nobiles in seculo geniti, & gratia omnipotentis Dei postea mirifice illuminati, puta, Ado, Dado, & Rado, quod etiam de ijs, etiamnum pueris Deo dilectus praedixerat Columbanus, genere Scotus, coenobiorum Luxouiensis in Gallia, & Bobiensis in Italia fundator. Nati sunt autem patre Anthario, matre vero Aiga. Primogenitus Ado, monasticam appetens vitam, monasterium condidit Lodariense ad * Matronae fluuium, in proprio solo, ad praescriptum Regulae almi Patris Columbani. Rado, qui extremum natiuitatis ordinem tenebat, thesaurorum regalium summus Procurator effectus est, quos ille iusto dispensans ordine, fideliter & Christiane custodiuit, erga Dei etiam praecipua iustus & religiosus. Porro sanctus Audoenus cognomento Dado, auricularij locum & munus in aula Regis obtinuit, sigillum vel annulum Regis custodiens. Ad illius scilicet nutum omnia palatij negotia gerebantur, eius consiliis Optimates omnes, atque ipse etiam Dagobertus Rex, Clotarij filius, ceu diuinis oraculis parebant. Florebat vero in aula Regis etiam beati vi-

ri sonda

ri sodalis Eligius, virtutum sanctitate mirandus, quem haud secus atque animam suam diligebat.

Et quidem etsi beatus Audoenus in palatio Regis militari habitu tectus videretur, attamen ab omnibus fere monachis potius quam laicus habebatur. Saepissime enim preciosis vestibus, & aureo baltheo extrinsecus ornatus, subtus utebatur cilicio, persistebatque infatigabiliter in orationibus, in vigiliis, in ieiuniis, in lectione diuina: pauperum vero & infirmorum ministerio penes semper deditus erat. In Brigiensis quoque syluae recessibus Rasbacia fluuioli officinas perlustrans, in suo patrimonio monasterium supradictae Regulae, quod Hierosolymam voluit dici, construxit, monachorum multitudinem illic congregans, virumque vnum ex almi patris Columbani discipulis eis praeficiens Aglium nomine. Iamque meditabatur, ut cunctis seculi dignitatibus reiectis, soli Deo intra monasterij claustra seruiret; sed resistebant tam Rex quam Optimates, dicentes debere eum potius plurimorum vtilitati consulere. Interea vero, defuncto Dagoberto Rege Christianissimo, filius eius Clodoueus in regnum successit in cuius regni exordio haeresis infanda totum penes foedauit Orientem; intantum, ut ipse etiam Paulus Constantinopolitanus Episcopus, & Alexandrinus quoque Patriarcha, peruerso dogmate corrumperentur. Nec multo post, quidam etiam ipsius impij dogmatis assertor ex Asia pulsus, in Galliarum ciuitatem Heduanam, quae nunc Angustodunum dicitur, perfidus apostata peruenit.

Quo dum in aula Regis Francorum relatum esset, ilico Synodalem conuentum Sacerdotum apud Aurelianensem urbem idem Rex adunari iussit: vbi beati viri Audoenus & Eligius illius haereticus versutus, obiectionibus validissimis resistere, modestie interim causa, eius vocatione palmam B. Saluio Episcopo & Martyri concedentes. Postea vero & B. Audoenus Clerici quoque tonsuram accepit, vno eodemque tempore, ipso etiam Eligio viro Dei comam ponente: cum paulo post, defuncto Romano Rothomagensis vrbs Episcopo veneratione digno, B. Audoenus consensu omnium ad eius Episcopatus subeundum onus compellitur. Sed non ausus fuit statim sacrum Ordinem percipere, sciens videlicet cum quanto periculo coniuncta sit Neophyti ordinatio. Mox itaque penitus valere iussis curis palatij, & propria sede relicta, ob verbum Dei gentibus procul positus praedicandum

B b exu

In aula vixit vit amprorsus monasticam.

Construit monasterium in p. vno suo fundo.

Est haeresis Monothelitarum.

Fit Clericus vna cum S. Eligio.

Discurrit per varia loca in

*predicatione
Euangelij.*

*Impetrat Hi-
spanis post sep-
te annos sicc-
tatis, pluuia.*

*Ordinatur
Episcopus Ro-
thomagensis.*

*Summa eius
austeritas in
vitu & ce-
teris.*

*Visit limina
Apostolorum.*

exsulem se fecit, transmissisque Sequana & Ligeri fluminibus, cunctos in iis regionibus habitantes, lumine verbi, salutaris, quasi Sol quidam, illustrauit, in aliis fidei fundamenta ponens, alios in fide confirmans, quosdam etiam hæresi deprauatos ad normam Ecclesiasticæ fidei reuocans. Et per hoc etiam tempus cum in Hispanias peruenisset, reperit populos illic commorantes iam dudum nimia siccitate laborare. Iam enim septem anni fluxerant, quibus nec exiguum pluuia stillicidium eas regiones irrigaret. Tum verò sine mora preces viri Dei, vt Eliæ quondam, tanta pluuia abundantia est consecuta, tantaque aëris commoditas, vt penè veterum malorū damna præfens abundantia compensare videretur.

CONFIRMATIS autem Hispaniarum populis in fide verbis & miraculis, ad sedem propriam redire constituit. Quare & perueniens Rothomagum, Ordinem Pontificalem vnâ cum beatissimo Eligio suscepit. Vno namque apud Rothomagum ambo pariter sunt ordinati, sanctus Audoënus eiusdem vrbis Archiepiscopus, sanctus verò Eligius Nouiomensis. Qui quidem vir beatus Audoënus suscepto Episcopatu qualem se exhibuerit, haud facile quis pro dignitate explicare queat. Peccata ne ipse admitteret, sedulo cauebat, ab aliis admittenda haud secus ac sua lugebat. Proteruos non armis vincebat, sed patientia semper erga pauperes obsequiosus: quibus & eiusmodi præstabat obsequia, vt nisi quis fundatam in Christo haberet mentem, non dignaretur vel æqualibus impendere, quæ ille perpetim luridis & abiectis hominibus exhibebat. Rigorē nimia abstinentiæ ora pallida demonstrabant, sicut & maxillæ lachrymis humectæ prodebant cordis contritionem. Lactea colla ferrei premebant circuli, ventrem & brachia ferrum æquè constringebat. Eius quoque lectus ex asperis sternebatur virgultis, non ex mollibus plumis pictisve rapetis.

ARDEBAT verò summo studio monasteria & loca sacra per omnes Franciæ prouincias construendi, maxime verò in propria sua dicecesi, vbi sanè multa cœnobia, eaque ampla & nobilia à fundamentis condidit, non pauca etiam instaurauit. Exstruxit quoque xenodochia & matriculas, sufficientem annonam illic habitantibus suppeditans: atque vt vno dicatur verbo, tranquillatum, & in fide fundatum reddidit totius Franciæ regnum. Adit postremò urbem Romanam, quam Apostolorum Principes suis corporibus ornant

multi

multis venerabilibus viris comitatibus, inter quos erat & S. Sidonius, genere Scorus, exstructor monasterij quod nunc Sanctum Sidonium appellant. Vbi absolutis diu optatis precibus, cum ad sedem propriam esset reuersus, audit palatij Principes discordiæ peste correptos, quos vt iterum inter se conciliaret, multas molestias & afflictiones beata eius senectus pertulit. Sed & orta discordia inter Francos & Austrasios, vix beatus componendæ pacis causa venit Coloniam: vbi quoque mutuum quendam obuium habens, qui iam annis vndecim nullum cuiquam fuderat verbum, Crucis signo ab eo consignatum, statim loquentem reddidit. Rexit verò Rothomagensem Ecclesiam annos quadraginta & tres, menses tres, dies decem. Nonagenarius autem migravit ad Dominum, apud villam Olympiacum: vbi tum de pace inter Francorum populos constituta, nuntium attulerat, nono Calend. Septembris, anno Christi sexcentesimo septuagesimo septimo: Sepultus Rothomagi in basilica B. Petri.

*Sanat quendam
mutuum.*

*Ohdormit in
Domino.*

VITA S. LVDOVICI REGIS FRANCO-
rum, ex Gaufrido de Bello loco, eius Confessario.

XXV. AVGVSTI.

BEATVS Ludouicus Francorum piissimus Rex, patrem habuit Lodouicum Christianissimum Regem, qui in Albigesio & comitatu Tolosano hæreticos oppugnauit: in reditu autem lethali correptus morbo, ad montem Penzium excessit è viuis, anno ab orbe redempto millesimo ducentesimo vicesimo septimo: in cuius locum successit hic filius eius Ludouicus, Rhemis consecratus, annos natus circiter duodecim. Interim permansit puer sub tutela & moderamine matris suæ Blanchæ, Regis Castellæ filia: quæ illum tenerimè diligens, ex consilio Religiosorum hominum, præsertim Dominicanorum & Franciscanorum, singulari cuidam magistro tradidit moribus ac literis instituendum, in quibus mirè ille profecit. Agente autem matre & Proceribus regni, anno salutis millesimo ducentesimo trigesimo quarto duxit uxorem Margaretam, Comitissæ Prouinciæ filiam. Atque anno proximo dira fames afflixit Gallias, præsertim in Aquitania, ita vt homines instar iumentorum herbis agrestibus vescerentur. Nam frumenti sextarius apud Pictauos centum

*S. Ludouicus
patrem oppugnat
hæreticos Tolosanos.*

*Educatur pi-
tissimum ex
consilio Do-
minicanorum
& Franciscanorum.*

Ducit uxorem.

Bb 2

væniebat

*Pugnat pro eo
Dominus cō-
tra quosdam
qui cum vole-
bāt occidere.*

væniebat solidis. Sequenti quoque anno Asfacidas senior Assasinorum misit nuntios in Franciam, quibus id mandatis dederat, vt Regem Ludouicum interficerent. Sed Deo animo eius ad pacem & humanitatem inclinante, crudelis mandati pœnitentia ductus, misit alios celeres nuntios, qui Ludouicum Regem admonerent, vt à primis Legatis sibi caueat: à quo tempore plures suo corpori adhibuit custodes.

SED & anno millesimo ducentesimo quadragesimo secundo duxit exercitum in Hugonem Marchiæ Comitem, qui Henrici Angliæ Regis, & Richardi fratris eius auxiliis fultus, aduersus Regem rebellarat, qui ambo habebant vxores, filias Comitis Prouinciæ, sorores Reginæ Franciæ. Misit autem tum Comitis vxor qui Regem Ludouicum & fratres eius veneno tollerent è medio. Sed frustra: nam & illi à Rege comprehensi, in carcerem abducti sunt, & commisso postea pœlio, non sine multa strage Anglorum, Comes vnà cum vxore, cū lacrymis & suspiriis à Rege veniam petunt. Anno verò deinde, hoc est, millesimo ducentesimo quadragesimo tertio natus est Ludouicus Ludouici Regis primogenitus, atque altero inde anno Philippus filius secundus. Post quod circa Idus Decembris, Rex Ludouicus apud Pontisaram ex morbo decumbens, adeo extra se raptus est, vt multi putarent eum iam planè obiisse. Sed ad se reuersus, mox transmarinæ militiæ Crucem petit & accipit. Multo autem tempore intima veste cilicina vtebatur, qua si non esset vsus, dehortante eam Confessario, propter nimiam imbecillitatem, volebat vt idem Confessarius pro quadam compensatione, diebus singulis quadraginta solidos Parisienses clanculum in pauperes erogaret. Semper verò ieiunauit sextis feriis, & iis diebus, præsertim in Aduentu & Quadragesima, nec piscibus nec fructibus vesci voluit, vigiliis, orationibus, & clandestinis abstinentiis perpetim se affligens.

QUOLIBET Sabbatho in loco secretissimo aliquot pauperum suis manibus abluebat pedes, lotos tergebat, terfos exosculabatur. Crebrò etiam centum viginti pauperibus, qui in eius aula quotidie abundè reficiebantur, atque certis quibusdam diebus, & solennibus vigiliis, ducentis pauperibus, priusquam ipse cibum sumeret, suis manibus cibos apponebat. Semper præterea & in prandio & in cœna prope se tres habebat senes inopes, iisque de appositis sibi ferculis humanissime trans mittebat, quin etiam interdum scutellas, & cibos quos Christi pauperes manibus contrectauerant, offas præfer

*Vincit bello
Hugonem Co-
mitem Mar-
chiæ.*

*Post grauem
morbum sub-
se dat militi-
æ Crucis.
Gestat cili-
cium.
Item vacat
strenuè vigi-
liis & absti-
nentiis.*

*Semper habet
secum in me-
su pauperes.*

præsertim, quibus libenter vescebarur, vt inde aliquid ederet, ad se reportari iubebat, Christum pauperem in eius pauperibus venerans. Decreuit quoque pius Rex septennio peregrinari, & loca sancta inuisere. Venit igitur Perusium ad sanctum Ægidium Franciscanum, instar pauperis peregrini & ignoti, vnà cum sociis suis. Sed ostiario monasterij indicante Ægidio, peregrinum quendam ipsius experere colloquium, ille, spiritu docente, agnoscens quis esset, properè accurrit, pariterque flexis genibus in mutuos ruunt amplexus, & nihil tamen loquuntur, cum vtrique alterius cor pareat.

PORRO anno salutis millesimo ducentesimo quadragesimo octauo Crux prædicabatur in diœcesis Coloniensis pago, quem vulgò Bedonfrisum vocant: vbi tum feria sexta ante Pentecosten tres Cruces visebantur in aëre. Visa fuit etiam Crucis forma alio tempore in Enchusen videlicet Phrisiæ oppido, cum ibi prædicaretur in Traiectensi quoque diœcesi in Daccum in S. Bonifacij martyris die. Creduntur scilicet bis apparuisse Cruces, ne quis ambigeret de prima apparitione: atque ita factum est, vt Coloniensis prouincia ad trecentas ferè naues appareret. Quin & anno Christi millesimo ducentesimo quadragesimo septimo, perente Ludouico Christianissimo Rege, magna Dominicæ Crucis portio Constantinopoli Parisios translata est, cum ecce proximo inde anno Rex Ludouicus sexta feria à Pentecoste iter transmarinum suscepit. Iuerunt autem cum eo Odo Tusculanus Episcopus, Apostolicæ Sedis Legatus, & duo fratres Regis, Robertus Comes Atrebarensis, & Carolus Andegauensis Comes, cum vxoribus suis, & multis Franciæ Episcopis & Nobilibus. Et quidem erat etiam Alphonus Comes Pictauiensis, Regis frater, Cruce signatus, sed eo anno cum Blancha Regina matre, ob regni tuitionem mansit domi. Appulit autem Rex ad Cyprum paulo ante ferias B. Matthiæ: vbi cum hiemassent, sabbatho post Domini ascensionem omnes Damiatam contendunt. Capta est autem Damiatam, quam alij Heliopolim vocant, anno ab orbe redempto millesimo ducentesimo quadragesimo nono.

ET aliquamdiu quidem res Christianorum se habebant prosperè, donec occulto Dei omnipotentis iudicio, multis eorum morbo: absumptis, Saraceni cum maximis copiis in eos incurrunt: denique & ipsum Ludouicum sanctissimum Regem, & duos simul fratres eius, Alphonsum scilicet, qui iam tum etiam aduenerat, & Carolum capiunt, cum multis

*Visit loca sã-
ctorum in her-
emum peregrinã
Agnoscitur
Spiritu docẽ-
te à S. Ægi-
dio Minoris.*

*Varia appã-
rent Cruces
in celo pro
recuperanda
Terra sãctã.*

*Proficiscitur
Rex sanctus
à multis aliis
ad bellum sa-
crum.*

*Capit Damia-
tam seu He-
liopolim.*

*Capitur cum
duobus suis
fratribus à
Saracenis.*

aliis, eosque in carceres coniciunt. Sed tandem initæ sunt induciæ decennales, his conditionibus: vt Sulthanus Regem Ludouicum, & captiuos Christianos omnes è suis ditionibus dimittat liberos vt Christiani retineant loca aliquot Terræ sanctæ: porro Rex Ludouicus restituat Damiatam, & pro factis in illud bellum impensis, simul octo millia Byzantium, reddatque captiuos Saracenos omnes. Exspectabat itaque pius Rex vt omnes captiui, vt conuentum erat, dimitterentur, sed cum diu expectasset, ex duodecim millibus ægrè quadringentos recepit, impiis illis Saracenis fidem violantibus. Vnde & quinque deinceps annis mansit in Syria, nec ociosus sanè, sed multos Saracenorum ad Christi religionem traducens, multos captiuos redimens, & vrbes aliquot & castra egregiè communiens: Offendit tum apud Sidonem permulta cæcorum Christianorum corpora iam putentia, non pauca à feris belluis lacerata: quæ ipse propriis manibus sepeliuit humiliter & deuotè, vsus tamen simul etiam opera quorundam è suis, qui illum factorem vix ferre potuerunt.

QVOTIDIE quoque manè flexis genibus Dauidicum Psalterium recitabat. Qui postquam rescivit de obitu matris Blanchæ, Nobilibus ipsius id consulentibus, in Gallias reuersus est, vbi omnium gratulatione exceptus, atque ab eo tempore magis etiam magisque de virtute in virtutem proficiens, ad omnimodam vitæ perfectionem peruenit. Multa Dominicanorum & Franciscanorum condidit cœnobia à fundamentis, multisque aliis pauperibus religiosis ecclesias & ædificia opportuna construxit, largis additis eleemosynis. Cæcis in quolibet ferè ciuitate & castello regni sui, domos ipsis congruas & opportunas benignissimè attribuit, certos illis prouentus assignans. Præcipua verò deuotione sanctas venerabatur reliquias, cultumque Dei & honorem Sanctorum semper amplificare nitebatur. Vnde & Parisiis in palatio Regali Sacellum existruit elegantissimum, in quo sacrosanctam Domini Iesu coronam spineam, magnam sanctæ Crucis portionem, ferrumque lanceæ quæd. Saluatoris latus fodit, admodum reuerenter reposuit, cum multis aliis reliquiis, quas à Constantinopolitano Imperatore immenso labore, & magnis impendiis acceperat. Cæterum quam fuerit Deo grata tanti Regis summa humilitas, Rex regum omnium Christus Deus euidenti miraculo declarauit. Etenim cum Comes Geldriæ nuncium cum literis misisset Parisios, ilico rediturum; ex eo reuerso sciscitatur, num

Regem

*A Emiliius
habet octo
millia auri
pando.*

*Nota miram
pietatem &
humilitatem.*

*Reuertitur
in Gallias: vbi
deinde varia
condidit cœnobia &
nobis & nobis
faciemus.*

*Existruit Parisiis
Sacellum Regale, vnde
illuc aduocans
sacras reliquias.*

Regem Franciæ Ludouicum vidisset. Tum ille subannans, collumque contorquens, Vidi, inquit, vidi illum miserum pilardum Regem, ad scapulas capitium gestantem. Sed vix verba finierat, & ecce facies eius retrorsum acta, ita contorta permansit.

SE D & tandem post multorum annorum curricula, quibus se in omni virtute exercuit sanctus Rex, certa ad eum allata de periculis Terræ sanctæ fama, alteram suscepit nauigationem. Nimirum anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo, Cal. Martij, cum tribus liberis, Philippo, Ioanne, Petro, & Massiliæ portu soluens, adiuncto etiam sibi Nauaræ Rege, & permultis aliis, aggrediuntur regnum Tunetanum, quod magna illud in Syriam nauigantibus obiiceret impedimenta: iamque ceperant portum Carthaginis, * quæ Tuneto haud procul abest, sed ecce morbus qui illo anno ijs in locis mire grassabatur, in Christianorum exercitum sæuè inuadit: ex Regis filiis tollit Ioannem, tollit & ipsum sanctissimum Regem. Cuius morte non mediocriter consternatò exercitus Christianorum, subito cum multò milite aduenit Carolus Siciliæ Rex, in bellis strenuus, qui & leuibus sæpè præliis cum Barbaris confixit, donec tandem ijs petentibus pacem, certis conditionibus dedit. Obiit verò piissimus Rex Ludouicus vicefima quinta Augusti, tum in vita, tum post obitum multis claris miraculis. Relatus est autem in Sanctos à Bonifacio Pontifice eius nominis octauo.

VITA S. HUNNEGVNDIS VIRGINIS Gallicane, ex ea quæ est apud R. P. L. S.

XXV. AVGVSTI.

GENITA est sancta virgo Hunnegundis nobili stirpe, parentibusque Christianis, in villa quam Lembaidem vocant, Veromandensis pagi, quem clarissimi martyris Quintini suffragia ornant. Atque hæc quidam à sacro fonte suscepta est ab Eligio Nouiomenfi ac Veromandensi Episcopo. Cum esset autem clavis orta natalibus, in ipsis incunabulis cuidam desponsata fuit, qui pari erat generis claritudine. Sed quia Sponsus cælestis eam sibi seruare constituerat, occulto Dei iudicio, ille morte subtractus est. Sed & postquam sancta virgo adoleuit, essetque liberali atque eleganti vultu, Eudaldus

BB 4

*Nota diuinam
punitiõem in
irrisorem sancti
Regis.*

*Secundò nauigat
ad Terram sanctam.*

** qui
Moritur in
Africâ, & in
dicia Dei uerè
abyssus
multa.*

*Referunt in
sanctos.*

*S. Hunnegundis
clavis nata
est.*

*Inuita nubis
cuiusdam homi-
ni nobili.*

*Pia fraude
suadet sponso
ut simul eant
Romam.*

*Subito quadam
die accipit à
summo Pon-
tificis sacrum
velamen.*

*Relicta à spo-
so rediit in
Gallias in
summa pau-
peritate.*

*Nota quia non
est consilium
contra Do-
minum.*

quidam homo nobilis nihilominus eam sibi despondit, multis ei collatis muneribus, mancipiis & villulis. Qua in re licet à parentibus inuita cogereretur, attamen vultu placido & mente casta id perferens, iam secum animo meditabatur quemadmodum & se & dotem suam Christo sponso offerret, fieretque sanctimonialis in beatissimæ matris virginis monasterio. Atque adeò, cum iam sanctum mentis suæ propositum in opus conferre vellet, sapienti vsa consilio, sponsum, qua potuit, arte, tentauit blanditer emollire: suadet Apostolorum Principem prius inuisere: quod ea ingenij dexteritate est consecuta, ut sumptus apparandis nuptiis destinati, in res conferantur itinere necessarias.

T E N D V N T igitur vterque Romam cum omni corporis & fidei integritate. Quò cum peruenissent, & loca Urbis orbis dominæ perlustrarent, & sponsus quidem superbo apparatu sodalibus vndique septus, diuersa Sanctorum inuiseret pignora, illa vitans ambitiosum comitatum, sola ad Apostolorum limina accedebat, ibique in precibus, vigiliis, ieiuniisque perseverans, vix ad hospitium reuertebatur, omnia simul quæ habere poterat, pauperibus erogans. Quin tandem, vbi dies aduenit Apostolicæ stationis, ad pedes Antistitis sanctæ & Catholicæ matris Ecclesiæ aduoluta, Christo suam offert virginitatem ab illo hactenus defensam, oraque Pontificem, ut capitis velamen sibi imponat, quod ille libenter fecit, posteaquam sancta virgo, quæ & vnde esset, prolixè & sapienter apud eum esset prosecuta. Quæ dum Eudaldus sponsus eius audiuit, iamque se cerneret à virgine Christi contemptum, toto animo commotus, statuit eam gladio confodere. Sed veritus ne homicidij pœna plecteretur, pœnitentia ductus, non fuit eam ausus contingere, sed missis nunciis, separauit eam à consortio suo, solam illam relinquens, simulque res tanto itinere conficiendo necessarias omnino ei subtrahens. At illa humano destituta solatio, viriliter egit, & seipsam in Domino confortans, solam se dedit itineri in Gallias proficiscens, semperque Sanctorum suffragia implorabat.

I B A T ergo per viam perinde ac si iam in monasterio degeret, vel potius instar eremicolæ Christo in remota solitudine famulantis. Diebus scilicet festis solo pane & aqua parcissima contenta, reliquis diebus pane cineribus permixto, & herbarum arborumque pastu defessum fouebat corpusculum. Vbi & quodnam per eam Dominus voluerit efficere miraculum, non

non est nostro silentio tegendum. Cum Eudaldus, ut diximus, ferret ægerrimè se ab illa contemptum, & vellet quidem, sed non auderet eam interficere, consilio cuiusdam comitis sui cum magna celeritate ad paternam contendit domum, venditis etiam & distributis illis, quæ possent suo pondere iter retardare, ut citius rediret ad suos. Iam enim statuerat secum, omne sanctæ virginis patrimonium & res hæreditarias distrahere, quæ verò non possent vendi, ea profus destruire. Ibat ergo cum equis velocissimis expedito itinere. Sed virginem sanctam, in cuius pectore morabarur Dominus sciens omnia, nihil huius lauit. Quamobrem diuino permota instinctu, & Christi spiritu vegetata, ut erat pedes, alia pergens via, equos & currus eius omnes anteuertit: veniensque in patriam, omnia sua prius pro voto, loco illi, quem vulgo Humolarias vocant, beatissime genitricis Dei, seque simul, ut concupierat, Christo illic seruituram obtulit.

N O N diu autem post & Eudaldus secutus est, & rerum & facultatum eius omnium sibi dominum vèdicauit, nesciès eas iam diuino cultui, & sanctissimæ virginis patrocinio nuncupatas & addictas. Sed ecce vbi id comperit, tandem in se reuersus gratias Deo offert, quod ipsum ab improbo conatu repressent: ac deinde cum multa cordis & corporis humilitate coram beatissimæ matris Dei altari prostratus, veniam à beata virgine poposcit, orans ut quem nolisset habere sponsum, saltem dignaretur habere seruum: Et ego, inquit, in rebus externis fidum me tibi procuratorem exhibebo, quin & cum obiero, facultates meas omnes, & mancipia huius testamenti mei auctoritate volo cedere in ius & honorem omnipotentis Dei, & sanctissimæ matris eius. Qui & cum multo plura quam posceret necessitas, sacratissimæ virgini suppeditaret, instituto etiam xenodochio, victum & vestes præbuisset, fultus multimoda Christi virtute, in huiusmodi operibus vitam exigens, tandem exutus est huius mundi contagii: pro cuius anima virgo Hunnegundis per manus sacerdotum sacrificium sacrificium salutare Deo obtulit, corpore in monasterio suo sepulto. Eo autem vita functo, arctiori etiam se, & seueriori vitæ beata virgo tradidit, cogitationes haud secus atque mala opera deplorans & castigans, crebrisque ieiuniis & vigiliis macerans corpus defessum: non ignorans, ad salutem lætis non esse cœpisse bene, sed qui perseverauerit vsque in finem, illum fore saluum.

*Offert sancta
virgo se suam
que omnia
monasterio
Humolarias.*

*Item offert se
si d. que omnia
Deo eius spu-
l'as.*

*Est sacrificiū
pro a. functo.*

Psal. 119. Cuius sancta uirgo dissoluta, & esse uis
cur. sto.

Transit feliciter.

Insigne miraculum in eius elevatione.

ATQUE adeò in hac sancta animi meditatione, & deuota fidei operatione totum vitæ suæ tempus duxit, non rarò illud cum Psalmista dicens: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Non defuit autem sanctis eius desideriis superna pietas, sed longanimitatem eius peregrinationem attendens, dum quodam die oraret extensis manibus, corporis magnis ardoribus & molestiis eam affici permisit. Aderant ei utriusque sexus permulti Christo seruientes, qui ex vicinis & longinquis locis, ad tantæ matris & uirginis decessum conuenerant: Ad quos illa conuersa, sacræ Vnctionis oleum & Eucharistiam sibi petiit ministrari: ac non multo post ex cilicio & cinere erigens caput, suauissimo illic odore repente cum immenso lumine diffuso, migravit ad Dominum, octauo Calendas Septembris, Cuius sacrum corpus cum diu sub terra conditum iacuisset, quædam sanctimonialis Berta nomine, ieiuniis, uigiliis, & precibus intenta, ex diuina reuelatione locum sepulturæ eius cognouit, anno salutis nongentesimo quadragesimo sexto, Ludouico regnante. Leuatum est autem sanctissimum corpus septimo Idus Nouembris: ubi & ipso die eleuationis sanctissimæ uirginis, cum saeuissimus morbus totum pagum adeò occuparet, ut vix esset domus, in qua non iaceret ægrotus, omnes illi, cum eleuato facto corpore, simul è suis lectulis sani surrexerunt.

VITA S. GENESII MARTYRIS, EX

Breuiario Viennensi.

XXV. AVGVSTI.

Genesis sacrorum mysteriorum scriptor pro Christiano.

Eius uerba ad iudicem in tormentis.

SVB Imperio Diocletiani fuit in ciuitate Romæ Mimus nomine Genesis qui ignorans Deum, Christianos sæpius irridebat. Hic dum uult Imperatori Diocletiano per artis suæ peritiam placere, scrutari per singulos Christianos cepit secreta diuini mysterij, non ut credens, sed ut de his mysterijs risum populis exhiberet. Qui cum aqua baptismatis credens fuisset perfusus, & Diocletiano Imperatori præsentatus, iussu Imperatoris in conspectu populi fustibus cæditur, fecitque eum à Pluciano præfecto suo ad sacrificium cogi. Qui cum positus fuisset in equuleo uingulis attractus, lampadibus inflammatus in confessione Sanctorum persistens dixit Iudici: Si centuplicaueris circa me ista tormenta Christum mihi auferre non poteris. Gesta hæc omnia. Plucianus regi Diocletiano ad palatini legenda portauit, quæ cum lecta fuissent, iussit eum decolari, quam sententiam cum omni gaudio suscipiens S. Genesius,

nesius, martyrizatus est pro nomine Domini nostri Iesu Christi proprium & indigenam Arelatensis urbis beatissimum Genesium martyrem alunum eiusdem iure nascendi, patronum uirtute moriendi, celebrare iam à principio atque extollere omnium fidelium studia debuerunt. Sanctus itaque Genesius cum exceptoris fungeretur officio, ac sacrilega madata persecutionis iussa repudiaret, crudelissimus iudex interficere eum gladio imperauit, que percussor affecutus festinantem ad eam animam, uinculis corporis quibus tenebatur, absoluit.

VITA S. CÆSARII EPISCOPI

Arelatensis, ex ea quæ est per Cyprianum eius discipulum.

XXVII. AVGVSTI.

SANCTVS ac beatissimus Cæsarius Arelatensis Episcopus, territorij Cabilonensis fuit indigena: Cuius parentes æqua profapia, quod est illustre & præcipuum nobilitatis exemplum, præ cunctis ciuibus suis fide & moribus floruerunt. Hic sanctus etiamnum puer, cum septimum aut eo amplius ætatis ageret annum, ex uestibus quas apud se habebat, ineunctanter pauperibus impertiebatur. Sæpe autem seminudus domum reuertens, à parentibus seuerè examinabatur, quid de suis fecisset uestibus: quibus ille hoc solum respondebat, à prætereuntibus ipsi fuisse ablatas. Igitur paulo post, ignorante familia & parentibus, uestigium se illius temporis pontificis S. Syluestri etiam prosternit, petens, ut ablati sibi capillis, mutatoque habitu, diuino ipsum seruitio manciparet, sub qua inchoatione seruiuit ibi biennio, aut eo amplius, donec deliberaret, non solum parentibus, sed etiam patriæ se extraneum exhibere. Litinense itaque monasterium experit: ubi cum iter agens cum uno tantum famulo, coram inquisitoribus ab eius matre missis, flumen transiret, uisus tamen ab eis non est. Diabolus uero in quendam miserum ingressus, & eius iter insequens, sine cessatione à tergo illius clamabat: Cæsari, non uadas: Quem ille porrecto ei poculo benedicto, statim curauit: quod à memorato eius comite referente, comperit constitit.

SVSCÉPTVS igitur à S. Porchario Abbate, cepit esse promptus in uigiliis, in obseruatione sollicitus, in obedientia festinus: quin etiam mox usque adeò se macerauit, ut imbecille adolescentiæ corpus immodica afflictione curuaret & frange

egregia S. Cæsarii genitrix & sanctissima puella.

Inscitis parentibus profectus ad monasterium Litinense.

Uisitabilem sanctissimam.

*Ordinatur
Presbyter.*

*Inuitus rapi-
tur ad Epis-
copatum.*

Nota.

*Exsulat apud
Burdgalen-
ses, sed non
multo post
eum Are-
late renocatur.*

*Admodum
discretus est
in domesticis
disciplina.*

frangeret, exigua oleris seu pulcullæ coctione, quam Do-
minica die parabat, vsque in aliam Dominicam contentus.
Vnde cum eum Abbas aliquando compelleret Arelatensem
se transferre valetudinis causa, contigit, vt incideret in S. Eo-
nium, eius ciuitatis Episcopum, qui eum mox ab Abbate
Porchario expetiit, & licet ab inuito etiam impetrauit. Illico
autem primum Diaconus, deinde Presbyter ordinatur, nec
vnquam tamen Lirinensium Fratrum instituta reliquit. De-
functo quoque in suburbana ciuitatis insula Abbate, mittitur
eò ab Episcopo Cæsarius: vbi cum vltra triennium Abbatis
officio egregiè fuisset perfunctus, discedens ad Dominum
S. Eonius, rogat tum clerum tum alios, vt nullum sibi alium
substituunt quàm Cæsarium. Quod cum ad notitiam eius
peruenit, ilico se intra quædam sepulera abscondit. Sed latere
non potuit quem detexit non culpa, sed gratia, cogiturque
Episcopatus sarcinam suscipere. Habuit autem hoc peculiare
vir sanctus, Deo id in illo agente, vt dum suas quibusque ad-
monitiones proponeret, singulis ipsorum vitam omnem ob
oculos statueret, vt qui eum audirent, cordium quodammo-
do confitretentur scrutatorem.

V O L V I T verò, atque etiam compulit laicos & populares
homines modulata voce, instar clericorum Psalmos & hym-
nos promere, alios Græcè, alios Latinè, profas & antiphonas
decantare, ne illis spatium supereret ad fabulas in ecclesia ef-
futiendas, pauperibus & captiuis mirè semper intentus. Ecce
autem interea Licumanus beati viri notarius, homo nequam,
suggerit Alarico Regi per eos qui erant illi à secretis, beatif-
simum Cæsarium è Gallis genus ducentem, totis in id viribus
incumbere, vt ditionem & urbem Arelatensem Burgundioni-
bus prodat. Qua iniqua delatione damnatus, ab Arelate ex-
tractus, cogitur exsulare apud Burdegalenses, vbi & aliquando
suis precibus compescuit incendiū, verū postquam beati
viri innocentiam comperit Princeps, licet Arrianus, orauit vt
ad suam reuertetetur sedem, delatorem autem eius iussit lapi-
dibus opprimi, quem tamen maluit vir Dei sua intercessione
seruari agenda pœnitentiæ. Solebat verò vir sanctus id accu-
ratè obseruare, vt nemo ex illis qui ipsi parebant, si pro culpa
sua flagellandi essent, amplius triginta nouem ictibus ferire-
tur, ita tamen vt si quis in graui culpa esset deprehensus, per-
mitteret vt post dies paucos vapularet iterum.

S E D nec hic quieuit inuidus serpens. Francis enim &
Burgun-

Burgundionibus urbem obsidentibus, Alarico Rege à fortif-
simo Clodoueo Rege in conflictu perempto, Theodorico
etiam Italiae Rege, missis Ducibus suis, in eam prouinciam
ingressio, clericus quidam, ciuis & cognatus beati viri se cap-
tum in metuens, iuuenili leuitate permotus, vel dæmone po-
tius eum incitante, funiculo sese noctu à muro submitit, &
proxima luce vltro se hostibus dedit. Quod vbi Gorthi, qui
erant intra opidum, compererunt, incurrunt in sanctum vi-
rum, populus, & in primis Iudæi, vociferantur Antistitem vr-
bis prodendæ causa conciuem suum ad hostes noctu ablegas-
se. Itaque ex Ecclesiæ domo extrahitur Antistes, inque pala-
tio artissimæ custodiæ traditur. Interea verò Iudæus quidam
ligatam saxo epistolam, tanquam in hostes illud vibrans, no-
ctū in castra illorum conicere est conatus, nomen suum reli-
gionemque exprimit, hortatur vt noctu eo loco, quo ipsi ex-
cubarent, scalas admouerēt urbem ingressuri, ea conditione,
vt Iudæorum nullus rerum suarum iacturam faceret. Sed ma-
ne, digressis nonnihil à muro hostibus, quidam è propugnacu-
lo egressi, epistolam illam conspiciunt ac tollunt. Mox au-
ctor epistolæ producitur, conuictusque punitur, atque ita sæua
Iudæorum immanitas confunditur, Danielque noster, id est,
sanctus Cæsarius, è lacu leonum educitur.

I A M verò mirum dictu est quàm multi ab eo redempti
sint captiui: quod sanè sanctum opus ira est profecutus, vt
etiam ab illis quæ ad diuini ministerij dispensationem perti-
nent, non abstineret, thuribus, calicibus, patenis pro eorum
redemptione datis, videlicet ne homo rationalis, Christi san-
guine redemptus, aut Arrianus efficeretur, aut Iudæus, aut ex
ingenuo seruus. Et nos quidem credimus & confidimus in
Domino, misericordia, fide, & precibus B. Cæsarij id effectum
esse, vt ipse temporibus ita obessa sit ab hostibus ciuitas Are-
latensis, vt tamen nec capi potuerit, nec prædæ patere. Atque
sic deinde à Vvifigothis in Ostrogorthorum ditionem perue-
nit, hodieque in Christi nomine paret clarissimo Regi Chil-
deberto. Præter hæc autem præcipuum quoque illud mona-
sterium feminarum extruxit vir sanctus, in quo venerabilem
Cæsariam sororem suam præficiens, adeò curauit omnes eò
conuolantes includi, vt vsque ad supremum vitæ diem, nulli
earum fas esset extra monasterij ostium progredi. Cuius rei
occasione, cum accusatione conficta Rauennam vsque sub cu-
stodia pextraheretur, ad Theodoricum Regem ingressus, in-
trepidè

*Filio delatus
vir sanctus,
conuictur in
carcerem tam
quàm proditor.*

*Patescit ca-
lūnia aduer-
sus eum stru-
cta.*

*Pro alendis
pauperibus
impendit
etiam ipsa
sæua vultu.*

*Iterum stru-
ctæ contra
eum calūnia
est, sed simi-
liter frustra.*

trepidè eum salutat, adpectu venerabilis. Quocirca & diuinitus Rex concussus, reuerenter ei assurgit, quin & beato viro in hospitium ingresso, magni precij misit discum argenteum librarum plusminus sexaginta, & cum eo solidos trecentos, quos statim in captiuos expendit.

VENIT autem post hæc etiam Romam. Vbi, cum beato Symmacho Pontifici, ac Senatoribus exhiberetur, agunt omnes gratias Deo & Regi, quod licuerit ipsis corporeis oculis illum intueri, quem iamdudum animi obtutibus conspexissent. Permisit verò ei speciali priuilegio Pontifex etiam pallij vsum, Diaconosq; eius perinde vt Romanæ Ecclesiæ Diaconos dalmaticis vti voluit. Ac denique ijs ita gestis, sanctus vir Arelatem reuersus, excipitur cum Psalmodijs & canticis: & qui in Italiam exsulatum iuerat, confecta captiuorum redemptione octo soldorum millia ab Italia reportauit, cernere siquidem in beato viro licebat virtutes omnes, prudentiam cum simplicitate, serueritatem cum mansuetudine, eruditionem siue scientiam cum humilitate. Vnde & vix mihi misero Cypriano, qui ad discendum tam tepibus fui, vt modò & agnoscam & doleam me de tanti fontis vbertate non tantù hausisse, quantum mea postulabat auiditas. Erat autem & hoc illi vel maximè & in ore & in pectore, vt inimicos diligeremus, quò etiam nos tum sermonibus suauissimis, tum exemplis suis prouocabat. Quin & biennio etiam antequam à vita excederet, merces pro rectè factis eius in cælis reposita, in spiritu ei est ostensa. Sed multa eius adhuc supersunt magnifica & præclara, quæ prolixitatis declinandæ causa omittimus.

Reuertitur ad suos cum summa gloria.

Nota aetatem Scripturæ.

Prædicat de sua morte.

S. Augustini patria & parentes.

VITA S. AVGVSTINI ECCLESIAE
Doctoris, ex Possidio eius discipulo.

XXVIII. AVGVSTI.

BEATISSIMVS Augustinus ex prouincia Aphricana ciuitate Thagastensi, de numero curialium, parentibus honestis & Christianis progenitus, eorum cura omnibus disciplinis imbutus est, quas liberales vocant. Grammaticam prius in sua ciuitate, & Rhetoricam in Aphricæ capite Carthagine docuit: consequenti etiam tempore trans mare in vrbe Roma & apud Mediolanum, vbi tunc temporis Imperatoris Valentiniani minoris Comitatus fuerat constitutus. In qua vrbe tunc Episcopatum administrabat acceptissimus Deo

Ambro

Ambrosius. Cuius frequentissimis in ecclesia disputationibus adstans Augustinus affixus, cum aliquando Manichæorum apud Carthaginem adolescens fuisset errore seductus, protinus & doctrinam salutarem, & diuina percepit Sacramenta. Moxque ex intimis cordis medullis ad Deum conuersus, spem omnem quam habebat in seculo, dereliquit, non vxorem, non filios carnis, non diuitias, non honores seculi quærens. Et erat tunc annis maior triginta, sola superstite matre nomine Monica, sibi adhærente, & de suscepto eius proposito exultante. Nam eius pater Patritius dictus, antea defunctus erat. Renunciauit etiam scholasticis quos Rhetoricen docebat, vt sibi magistrum alium prouiderent, eo quòd seruire Deo ipse decreuisset. Placuit verò ei percepta baptismi gratia cum aliis ciuibus & amicis suis Deo pariter seruientibus ad Aphricam & propriam domum agrosque remeare.

IN quibus constitutus fermè triennio, & à se curis iam secularibus alienatis, cum iis qui eidem adhærebant, Deo vivebat, ieiunijs, orationibus, bonisque operibus vacans, in lege Domini meditans die ac nocte. Eo tempore in ecclesia Hipponensi Catholica Valerius sanctus Episcopatum gerebat. Qui cum flagitante ecclesiastica necessitate de prouidendo & ordinando presbytero ciuitatis, Dei plebem alloqueretur iam scientes Catholici sancti Augustini propositum & doctrinam, manu iniecta, (quoniam & idem in populo securus & ignarus quid futurum esset, adstabat) eum tenuerunt, & vt in talibus consuetum est, episcopo ordinandum intulerunt, vbertim eo fiente. Factus autem Presbyter monasterium intræ ecclesiam mox instituit, & cum Dei seruis viuere cœpit secundum modum & regulam sub sanctis Apostolis constitutam, maximè, vt nemo quicquam proprium in illa societate haberet, sed eis essent omnia communia, & distribueretur vnicuique prout cuique opus erat, quod iam ipse prior fecerat dum de transmarinis ad sua remeasset. Et docebat ac prædicabat ille priuatim & publicè in domo & in ecclesia salutis verbum cum omni fiducia aduersus Aphricanas hæreses, maximè contra Donatistas, Manichæos & Pelagianos, sicque adiuuante Domino, leuare in Aphrica Ecclesia Catholica exorsa est caput, quæ multo tempore iacebat oppressa.

QUI & per idem tempus coram Episcopis hoc illi iubentibus, qui plenarium totius Aphricæ concilium Hipponæ agebant, de Fide & Symbolo, Presbyter adhuc Augustinus dispu

Adolescens capitur hæresi Manichæorum. Conuertitur per S. Ambrosium.

Punguntur ipsi aliquos socij.

Inuitus rapitur ad Presbyterum.

Instituit monasterium.

Decertat contra hæreses.

disputavit. Sed & ille beatus senex Valerius cæteris ex hoc amplius exultans, cum metuere cœpisset, ut est humanus animus, ne ab alia ecclesia sacerdos probatus ad Episcopatum quæsitus auferretur, egit secretis literis apud Primate[m] Episcopum sedis Carthaginensis, ut Hipponensi ecclesie Episcopus confacerdos accederet Augustinus: quod in seipso postea fieri non debuisset, ut viuo suo Episcopo ordinaretur, & dixit & scripsit, propret Concilij vniuersalis veritum, quod iam ordinatus didicit. Suscepto interim Episcopatu, multo etiam instantius ac feruentius verbum salutis prædicabat. Cæterum habebant Donatistæ per suas penè omnes ecclesias inauditum hominum genus peruersam ac violentum, velut sub professione continentium ambulantes, qui Circumcelliones dicebantur, qui etiam multos Dei seruos cædibus debilitauerunt, aliquibus etiam calcem cum aceto in oculos miserunt, aliosque occiderunt: sed tamen & proficiebat nihilominus doctrina diuina sub sancto & cum sancto Augustino in monasterio Deo seruientium. Et euenit quidem Dei providentia, sed ductoris hominis errore, ut per aliam viam cum suis comitibus aliquando famulus Dei Augustinus, quò tendebat, veniret: atque per hunc quem postea cognouit errorem, manus impias euaderet.

S. Augustinus miraculose euadit insidias sibi paratas.

Nota descriptio scriptis. Vacat sapientos d. ecc. o. sultationibus ad se venientium.

Voluitus eius & vultus nec sordidus nec pretiosus.

Ac denique tanta ab eodem dictata & edita sunt, tantaque in Ecclesia disputata, excepta atque emendata, vel aduersus diuersos hæreticos conscripta, vel ex canonicis libris exposita ad ædificationem sanctorum Ecclesie filiorum, ut ea omnia vix quisquam studiosorum nosse & perlegere sufficiat. Interpellatus quoque B. Augustinus à Christianis, vel à cuiuscunque sectæ hominibus, causas audiebat diligenter ac pie, aliquando quidem vsque in horam refectionis, aliquando etiam toto die ieiunans. Rogatus quoque à nonnullis in eorū temporalibus causis, epistolas ad diuersos dabat, illud nihilominus suum addens, Quoniam plerumque potestas quæ præstat, premit. Vestis eius & calceamenta & lectualia ex moderato & competenti habitu erant, nec nitida nimium, nec abiecta plurimum. Mensa vsus est frugali & parca, quæ quidem inter olera & legumina etiam, carnes aliquando propter hospites vel quosque infirmiores continebat. Semper autem vinum habebat modicè & temperanter. Cochlearibus tantum argenteis vtens, cætera vasa quibus mensæ inferebantur cibi, vel testæ vel lignea vel marmorea erant.

SANE hospitalitatem semper exhibuit: In ipsa autem mensa magis lectionem vel disputationem diligebat, contra pestilentiam humanæ consuetudinis ita in ea scriptum habens:

Supra modum odit detractiones.

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam, Hanc mensam vetitam nouerit esse sibi.

Et ideo omnem conuiuiam à superfluis & noxiis fabulis & detractionibus sese abstinere debere admonebat. Nam & quosdam familiarissimos cœpiscopos illius scripturæ oblitos, & contra eam loquentes, tam asperè aliquando reprehendit commotus, ut diceret aut delēdos esse illos de mensa versus, aut se de media refectione ad suum cubiculum surrecturum. Quod ego & alij qui illi mensæ interfuimus, experti sumus. Pauperum verò semper memor erat, eisque inde erogabat, unde & sibi suisque omnibus secum habitantibus erogabatur, hoc est, vel ex redditibus possessionū ecclesie, vel etiam ex oblationibus fidelium. Domus, etiā ecclesie curam omnemque substantiam ad vices valentioribus clericis delegabat, numquam clauem, numquam anulum in manu habens: sed ab eisdem domus Præpositis cuncta & accepta & erogata notabantur, quæ anno completo eidem recitabantur. Domum vel agrum seu villam nunquam emere voluit: si forte tamen ecclesie à quoquam sponte tale aliquid vel donaretur, vel titulo legati dimitteretur, non respuebat.

Nota fidem Scriptorum.

Temporalia administrat per idoneos præpositos.

De ecclesie pecunia deficeret, hoc ipsum populo Christiano denunciabat, non se habere quod indigentibus erogaret. Nam & de vasis Dominicis, propter captiuos & quamplurimos indigētes frangi & conuari iubebat, & indigentibus dispensari. Quod etiam venerabilis memoriæ Ambrosius in talibus necessitatibus indubitanter esse faciendum & dixit & scripsit, Cū ipso semper clerici vna etiā domo ac mensa, sumptibusque cōmunibus alebantur, & vestiebantur. Ex quibus si quis prolapsus fuisset, vnam de statutis perdebat portionem. Feminarum autem intra domum eius nulla vnquam conuersata est, nulla mansit, nec quidem germana soror, quæ vidua Deo seruiens, multo tempore vsque in diem obitus sui Præposita ancillarum Dei vixit. Sed neque patruj sui filia, & filia fratris, quæ pariter Deo seruebant, quas personas tamen sanctorum Episcoporum Concilia in exceptis posuerunt. Dicebat enim, quia etsi de sorore vel nepibus secum commorantibus nulla nasci possit mala suspicio, tamen quoniam illæ personæ sine aliis necessariis, secumque manentibus feminis esse non

Aiquando consistit vasa sacra in usus pauperum. Lib. 2. offic. c. 18.

Nota de disciplina eius domestica.

Studiissime vixit, obloquia se orationum.

possent, & quod ad eas etiam alia à foris intrarent, de iis posse offendiculum aut scandalum infirmioribus nasci. Et si forte ab aliquibus feminis ut videretur vel salutaretur, rogabatur; nunquam sine Clericis testibus ad eum intrabant, vel solus cum solis vnquam est locutus, nec si secretorum aliquid interesset.

Nota tria singulariter ab eo commendata.

Sub finem vite recessit libros à se scriptos.

Incenditur Africa à Vandalis. Iam tertium mensem obsessa Hippona, agrerat vir sanctus.

Ubertum filius frequenter legit Psalmos penitentiales & sic migrat ad Christum.

SERVANDVM quoque in vita & moribus hominis Dei referebat, quod in Institutis sanctæ memoriæ Ambrosij compererat: ut uxorem cuiquam nunquam posceret; neque militare volentem ad hoc commendaret; neque in sua patria petere iret ad conuiuium. Ante proximum verò diem, infirmitatis obitus sui à se dictatos & editos recensuit libros, siue eos quos primo tempore conuersionis suæ adhuc laicus, siue quos presbyter, siue quos Episcopus dictauerat. Et quæcunque in his recognouit, aliter quàm sese haberet Ecclesiastica regula, à se fuisse dictata & scripta, cum adhuc Ecclesiasticum vsum minus sciret, minusque intelligeret, à semetipso reprehensa & correcta sunt. Vnde etiam dno conscripsit volumina, quorum est titulus, De retractatione, vel librorum recensione. Verùm breui consequenti tempore, diuina voluntate, manus ingens diuersis telis armata, & bellis exercitata, immanium hostium Vandalorum & Alanorum commixtam secum habentes Gothorum gentem, ex Hispaniæ partibus Africæ influit. Iam ad ipsam Hipponensium regionum ciuitatem ventum erat obsidendâ, cum ecce tertio illius obsidionis mense fructu suæ precis minimè fraudatus vir sanctus lecto decubuit, & febribus fatigatus vltima exercebatur ægritudine.

VIXIT porro ille sanctus in vita sua proluxa, pro utilitate ac felicitate sanctæ Ecclesiæ Catholicæ diuinitus condonata, annis septuaginta sex, in Clericatu autem vel Episcopatu annis ferme quadraginta. Dicere autem nobis inter familiaria colloquia consueuerat, post perceptum baptismum etiam laudatos Christianos & sacerdotes absque digna & competenti pœnitentia exire de corpore non debere. Quod etiam ipse fecit vltima qua defunctus est ægritudine. Nam sibi iusserat Psalmos Dauidicos, qui sunt paucissimi de pœnitentia, scribi, ipsosque quaterniones, iacens in lecto, contra parietem positos, intuebatur & legebat, & per decem ferme dies iugiter ac vbertim fiebat. Obdormiuit verò in pace nobis coram positus, ac cum eo pariter orantibus, proque eius corporis depositione sacrificium Deo oblatum est. Cuius profectio & illud singulare est, quod consanguineos suos, vel in proposito vel extra constitu-

constitutos, nec in vita, nec in morte vulgi more tractauit. Quibus dum adhuc superesset, id si opus fuit, quod & ceteris, erogauit; non, ut diuitias haberent, sed ut aut non, aut egerent minus.

Notent prelati, qui tam libenter dicunt suos consanguineos.

DE DECOLLATIONE S. IOANNIS

Baptista, ex D. Augustino sermone 116, in nouis.

EN hodie, charissimi, crudele spectaculum ante oculos nostros constitutum est. Caput sancti Ioannis in disco, feralis missus crudelitatis, propter odium veritatis: puella saltat, & scuit mater, & inter delicias & lasciuias conuiuantium temerè iuratur, & impiè quod iuratur impletur. Factum est Ioanni quod ipse prædixerat: Illum oportet crescere, me autem minui. Ille minutus est in capite, ille, hoc est Dominus, creuit in cruce. Odium peperit veritas. Non potuit æquo animo tolerari quod homo Dei sanctus monebat, qui vtique salutem eorum quærebat, quos sic monebat. Responderunt illi mala pro bonis. Quid enim ille diceret, nisi quo plenus erat? & quid illi responderent, nisi quo pleni erant? Ille triticum seminabat, sed spinas inuenit, dicebatque Regi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Vincebat Regem libido, tenebat apud se prohibitam uxorem fratris sui; sed eum tamen sic habebat, ut non scuiret. Honorabat eum à quo verum audiebat: sed detestabilis mulier odium concipiebat, quod aliquando dato tempore pareret, nimirum parturiit, & peperit filiam saltatricem.

Nota: temerè iuratur, & impiè quod iuratur impletur.

Causa mortis S. Ioannis mior & filia saltatrix.

VITA S. MEDERICI ABBATIS GALLI

ex Vincentio lib. 25. speculi, cap. 92.

ANNO Domini nongentesimo octogesimo quarto, qui fuit primus annus Ottonis tertij, leuatum est Parisiis corpus S. Mederici Abbatis, ipso die depositionis eius, scilicet quarto Calendas Septembris. Hic Eduæ ciuitatis pago ortus nobilis genere, cum tredecim annos impleffet, inuitis parentibus ad monasterium eiusdem ciuitatis abiit: & illud ingressus tantæ abstinentiæ fuit, ut in hebdomada non nisi bis edu-

S. Mederici genus & conditio.

*G. Pat. asper-
vimum cili-
cium.*

*Monachus
quidam ten-
satus, indues
eius vestem,
mox libera-
tur ab omni
tentatione.*

*Sanat & a-
lium à morbo
quodam an-
no.*

*Fugiens vege-
men fratru,
vix tandem
pulsus, redit.*

*Obdormit in
Domino.*

lij quicumque caperet, quod non nisi pane hordeaceo, vel quod
vilius reperire poterat, & aquæ modico fiebat. Corpus cilicio
asperrimo occultè tegebat, & desuper in vestibus aliis fratri-
bus similis erat. Tandem autem & mortuo Abbati quoque
successit: vbi non honorem, sed onus se accepisse considerans,
omnibus sibi commissis verus Pater apparere studuit. Ipsius
tempore, cum quidam monachus eiusdem loci, libidinis actu
grauiter viretetur, postquam hoc Patri piò indicasset, ille tuni-
cam qua induebatur, ei ad induendum direxit. Qua cum indu-
tus ille esset, ilico dæmon, incensor ipsius mali, fugiendo deli-
tuit, magnis vocibus proclamans: Sancte Mederice, cur incen-
dis me precibus tuis: Vasculum quod diu possederam, abstuli-
sti, & me inexstinguibili incendio mancipasti. Tunc verò san-
ctus diuina voce eum increpauit, & ille abscessit. Monachus
verò ille postmodum in tanta sanctitate permansit, vt pluri-
mæ per eum virtutes efficerentur.

ALIVS quoque prædicti Parris discipulus, ita erat diabo-
lica illusionem subactus, vt quancumque operi diuino insiste-
re deberet, statim vt synaxeos oratio cõsuetæ finienda erat, ab
ecclesia exiret. Qua de causa frequenter admonitus, non tamè
est emendatus. Tunc igitur sanctus Abbas panem accepit, &
benedicens, eulogias fratri tribuit, & sic ab eo mox inimicum
exclusit. Cum autem de diuersis regionibus audita eius fama,
ad eum multi properarent, desertum locum tandem expetiit,
& sub statu diu desiderato sese conclusit, ita vt quicquid cibo-
rum sumendum esset, propriis manibus elaboraret. Sed fratres
de abscessu eius tristes effecti, per vastam crenum longè late-
que eum perquirunt, atque etiam inuentum eum reducere non
possent, Episcopum super hoc ad eum. Qui cum eis petgens,
sanctum in eremo reperit, & excommunicationis eum vinculo
alligans, ad monasterium perduxit, vbi multo post tempo-
re magna sanctitate floruit, & multas infirmitates curauit.
Tandem autem orationis causa Parisios proficisci voluit: in
quo etiam itinere multa per eum Dominus miracula fecit.
Denique Parisios veniens, in cellula quæ sub nomine S. Petri
Apostoli fuerat consecrata, duobus annis & nouem mensibus
Deo militauit, ac sic demum, vocatis discipulis suis, obitus sui
diem indicauit, in quo, etiam expletis omnibus, valedicens
eis inter verba orationis ad Deum migravit quarto Calendas
Septembris.

VITA

VITA S. CANDIDÆ, EX

Io. Maldonato Hispano.

XXIX. AVGVSTI.

APVD Carthaginem Candida Gemessi cuiusdam filia, tre-
decim um agens annum, cum totius virtutis sanctimo-
niæque specimen ac exemplar haberetur, Maximianum Im-
peratorem fama nouæ pietatis exciuit, vt aduersus tam de-
biles annos furorem stringeret. Statim quippe Ebelasium quen-
dam ex aulæ primoribus ea lege misit ad eam, vt ni pelliceret
ad sacrificia, aut quoquomodo cogeret, ipse cederetur ad mor-
tem. Multa tentauit Ebelasius, non tamen valuit Candidam à
pia religione deflectere. Itaque cum Apollinem & Aescula-
pium Candida derideret, quibus sacrificare cogebatur, iussa est
decaluari, omnèque genus ferramentie excarnificari, quæ li-
benter ipsa pertulit, & percussores insultauit. Tradita est feris
discerpenda: & ille subito mansuetæ comitabantur, & ge-
nibus quasi flexis adorabant. Quod maximo cum stupore cer-
nens Ebelasius, Christum credidit saluatorem, & pedibus vir-
ginis prouolutus est. Eusebius item qui illa in præfectura
successerat, ignem videns martyribus admotum, vires amit-
tere, tertium se duobus adiunxit. Qui tres simul inter flam-
mas & cruciatus Psallentes, Deumque laudantes, expirarunt.
Præclarissimam igitur virginem Candidam toto mentis arde-
re inuocemus, eam summis precibus obtestemur, vt nos inter
flammas quotidie vitiorum pertinaciter diuersantes, suo mise-
ricors suffragio erigat, & in tempore aquam suffundat, quate-
nus pœnitentia ducti mores & vitam mutemus, & ad superas
sedes post vitæ cursum commigremus.

*Tentatur à
quodam Ebelas-
io S. Candida.*

*Credunt Ebelas-
ius & Euse-
bius, & vna
cū ea igni cõ-
sumuntur.*

VITA S. FIACRII CONFESSORIS

Eremita, ex ea que est apud R. P. surium.

XXX. AVGVSTI.

BEATVS Fiacrius ex Hybernia nobilibus ortus parenti-
bus, solitariam vitam appetens, Meldis ad sanctum Faro-
nem Episcopum cum quibusdam sociis suis adiecit. Cuius
desiderium cum Pontifex cognouisset, & ei locum in nemore
ad se, ex proprio patrimonio pertinentem nomine Brodo-
lium assignasset, eum ibidem perduxit. Beatus autem Fiacrius,
tenulso nemore, monasterium in honore beatæ Mariæ virginis

*S. Fiacrius nã
rione Hyber-
niæ.*

Cc ; constr

Construit monasterium in honore B. Mariae.

Claret multis miraculis.

Admodum sollicitus est de pauperibus peregrinis.

Nota in signe miraculum.

Temere a quadam vocatur maleficus.

Stupēdit mirae hae clarificavit vias sancti.

construxit, simul & exiguam domum seorsum, in qua manēs, hospites suscipiebat, & de die in diem virtuti studens, in Deo proficiebat. Erat sane corpori proprio hostis nimis austerus, interim quod sibi subtrahebat, peregrinis & pauperibus erogans. Unde & fama sanctitatis eius longē lateque comperta, omnes robore priuati, elingues, siue contracti aut obsessi, aut alia incommoditate detenti, qui ad eum veniebant vel deferebantur, sola manus impositione sanitati pristinae reddebantur. Quae beata opinio eius, sanctum quoque Gillenum, qui ex Romanae peregrinationis itinere applicuerat, adduxit ad eum videndum. Quem & sanctus Fiacrius sibi sanguine iunctum cognoscens, spirituali cognatione & gaudio suscepit, atque diuino alloquio cum eo vacans aliquamdiu apud se detinuit in Domino.

Post haec autem Fiacrius, non habens vnde inopiam aduenientem releuaret, accessit ad Episcopum, petens vt liceret ei tantum nemoris euellere, vt ibidem posset hortum facere ad nutrienda olera pro pauperibus peregrinis. Cui Pontifex tantum rogati nemoris concessit, quantum in gyro circa domum suam propria manu fodiendo in vna die fossato posset circumdare, & vt quicquid intra fossam concluderet, liberum absque cauillatione quasi haereditarium possideret. Quo audito, ad solitudinem reuersus, beatus Fiacrius facta oratione, baculum, quem manu tenebat, per terram trahebat, & quod est dictu mirabile, ad nutum vini Dei tractu baculi terra dehiscens patebat, & nemus hinc & inde funditus corruebat. Interea mulier quaedam aduenit, quae viso terrae dehiscens miraculo, ad Episcopum celeriter festinauit, Eremitam esse magum, maleficum, & incantatorem asserens, & non Dei cultorem. Deinde cum celeritate ad eremum reuersa, sancto viro conuicia, contumeliasque & blasphemias irrogauit, & eum auctoritate Episcopi ab incepto opere cessare praecipit, ipsum etiam Episcopum aduenire nunciauit. Qua de causa ab incepto opere cessans Sanctus, contristatus super petram resedit.

Sed mirabilibus mirabiliora succedunt. Petra namque durissima, nutu Dei, vt sessioni Sancti esset habilior, sub ipso concavum eidem praestitit locum. Quae petra in hodiernum diem eodem in monasterio seruatur, & locus sessionis eius demonstratur, cuius tactu debiles saepius restituntur sanitati. Prouocatus igitur Pontifex verbis mulieris, aduenit. Sed videns vtraque miracula, intellexit Eremitam magni esse meriti apud Deum,

Deum, & deinceps eum feruentius dilexit, & quamdiu vixit, eidem etiam familiarius adhaesit. Fossata vero tactu baculi viri Dei facta, & ipsa vsque in hodiernum diem ab incolis demonstrantur. Atque in hoc scilicet eodem loco beatus Fiacrius signis & virtutibus coruscans, tandem cursum vitae quoque feliciter consummauit. Ad cuius tumulum quasi continuo gloriosa fiunt miracula. Inter quae accidit quod septem peregrini de sancto Dionysio venientes, cum non longē essent a monasterio sancti Fiacrij, dixerunt quatuor ex illis: Eamus ad sanctum Fiacrium. Reliqui vero tres dixerunt: Nos viscosi non sumus, non habemus necesse ire ad eum, ipse non habet peregrinos, nisi viscosos. Quatuor etiam illis ad Sanctum incedentibus, tres iam dicti eos irridentes, saepius clamabant: Ite viscosi ad medicum viscosorum. Nec mora, ceci facti sunt, & apertis oculis nihil videbant, donec cognoscentes culpam, & Sancti misericordiam implorantes, obtinuerunt visum sibi restitui. Sed & tanta quotidie meritis beati Confessoris perpetrantur in diuersis partibus miracula, quod de singulis non est nostrae possibilitatis scribere.

Migrat ad Christum.

Diuinitus puniuntur sanctitatis eius irrisores.

VITA S. BONONII ABBATIS LOCEDEN-

sis in agro Vercellensi, ex ea qua est to.

7. R. P. Suri.

XXX. A V G V S T I.

BEATVS Bononius Bononia oriundus, cum vitam sapientis hominis mortis esse meditationem legendo didicisset, serio hoc & saepe apud animum voluens, a primis statim annis mundi huius deliciis repudiatis, in sancti Stephani monasterium, quod est Bononiae, se abdidit. Vbi cum in sanctarum virtutum exercitiis multum per aliquot annos profecisset, ad perfectiora charismata contendens, patria, amicis, domo, vrbisque frequentia desertis, Babylonis Aegypti solitudinem adiit, vt asperioris vitae freno corpus perfecte edomaret, ac spiritui obsequens redderet. Euenit autem, famae & virtutum eius fragrantia ad Aegypti incolas peruadente, vt Aegyptij proceres, ac potior pars populi ad eum singulari beneuolentia complectendum, vehementer incitarentur, atque ita quidem, vt potestatem etiam facerent ea istis in locis instituendi, quae ad religionis instaurationem barbarica feritate conculate pertinere censuisset. Quod cum frequenter virgerent, gaudius

S. Bononius statim a primis annis sit monachus.

Agit clarus in solitudinibus Aegypti.

pius Pater, & Deo, qui feroces barbarorum mentes mitigasset, gratiam referens, operi sedulo institit, primum diruta multis in locis tēpla restaurans, monasteria deinde plurima reparans, per quæ cœtus monachorū distribuit, Abbates constituit, eosque secundum à D. Benedicto præscriptam Regulam, vitam religiosè traducere iussit.

Restaurat & reparat multa ibidem monasteria.

Et ipse quidem non in vno loco consistens, Ægyptum peragrabat, verbi Dei semina vbique spargens. Ex quibus cum magnus credentium numerus paulatim cresceret, signis deinde etiam atque miraculis eorum animos ad assensum adhibendum frequenter premouebat. Sic scilicet cum fortè in nauis Ægyptiis mercatoribus, quibus cum Alexandriam vnà nauigabat, Christum annuntiaret, & subita tempestas exorta, incertum omnes vitæ discrimen coniceret, illique attoniti, nuncupato voto, Christiana sacra se dicerent suscepturos, si presens eius numen experti, salui euaderent, postquam ad precum subsidium sanctus se Bononius conuertit, tempestas repente discussa, & serenitas reddita est, & Alexandriam incolumes omnes ad portum applicuerunt: vbi etiam, quos ad ipsius preces ex mortis quasi faucibus Deus eripuerat, ipse per baptismi gratiam ad nouam vitam restaurauit. Quæ, aliaque eiusdem generis admiranda opera, celebrem eum mox per omnem Alexandriam effecere. Verum ne eorum ciuium fauor nimium eum extolleret, clam inde egressus, ad Babylonis amicam solitudinem iterum secessit: vbi piis bonorum operum exercitiis cum sedulo operam daret, tum aliis quoque vitæ viam præibat, neque potentibus blanditus, neque tamen eos quoque, quamuis superbos, per nimiam austeritatem negligendos, aut fastidicendos ducens, omnibus omnia factus.

Subito sedatur ad eius preces tempestas maris.

Neque blanditur potentibus, neque tamen etiam eos contemnit.

Dormit in nud: humo, sub strato cilicio.

Nullum inter Romanis & Ægyptios.

Non ille prosperis nimium efferebatur, aduersa quoque eum deiicere non poterant. Sed & pauperum quoque indigentiam tum ipse per se subleuabat, tum etiam ad opem illis ferendam, diuites sedulo exhortabatur. Et tam quidem erga alios sollicitam curam gerebat, ipse autem in suscepta semel vitæ austeritate perseuerans, pro molli lecto duram humum, pro delicatis linteaminibus asperum cilicium, pro cervicali comodo lapidem, cui caput inclinaret commutabat, sicque quiescere consueuerat, si tamen quies dicenda est, quæ iugibus per dies & noctes orationibus insuper fatigabatur. Graues per illa tempora procellæ Ægyptum vniuersam concussere, Romanis Ægyptios bello persequentibus. Vbi cum commisso

præ

prelio vtrique magna strages fieret, neque triumphus Christianis satis feliciter succederet, eorum etiam plurimi captiui ducti sunt, & inter eos etiã diuinæ memoriæ venerandus Vercellensis Ecclesiæ Antistes Petrus. Qui in tantam pertractus miseriam, inquirebat diligenter, si quis per eam regionem Christianus esset, cuius consilio atque ope liberari posset. Indefinenter autem suspiranti adfuit, qui in se sperantes numquam deserit Deus, & sanctum Bononium in illis regionibus vitam agere admonuit.

Qui accersitus, nihil sanè prætermisit quod ad eum, ceterosque qui carceribus conclusi tenebantur, consolandos ac liberandos excogitare posset. Itaque & carceris custodes muneribus sibi deuinxit, ac demum etiam regiam familiam, ipsamque Regis coniugem in suas partes pertraxit. Qui certo quodam tempore vnanimis, diuino planè instinctu, Regem aggressi, quod supplices rogabant, vt captiuos Christianos Bononio condonaret, facile impetrarunt. Quos ille nauis impositos, postquam mare transissent, Hierosolymam primum, inde in montem Sinai perduxit, quem ipse sibi habitationem iam tunc animo designabat. Post quæ loca perlustrata, Constantinopolim quoque contendit. Vbi, cum conscensa rursus nauis, læti in suam patriam reuersi essent, etiam Petrus Episcopus suæ sedi restitutus, cui multo etiam adhuc post tempore præfuit. Ceterum Bononius Dei seruus, ad montem Sinai regressus, cum totum illic diuinæ se legi mancipasset, magnarum virtutum signis valde inclaruit, ita vt gratissimo sanctissimæ suæ opinionis odore Hierosolymam quoque & vicina loca reple-

Sedulo agit vir sanctus pro liberatione captiuorum Christianorum.

Secedit ad montem Sinai.

IN T E R E A verò Locedensis monasterij, quod est in diocesi Vercellensi, Abbas obiit. Vnde, qui supra memoratus est, Vercellensis Pötifex Petrus, mox Bononium accersendum duxit, vt defuncto Abbati sufficeretur. Quod quamuis à se onus reiicere serio conaretur, tamen cum is nullum sollicitandi & rogandi finem faceret, ne diuinæ vocationi resistere velle videretur, cessit tandem, Patèrque monachorum, quamuis inuitus, factus est. Ecce autem antiquus humani generis hostis aduersus sanctum pastorem consurgit, & monasterio procellæ quodam turbine commoto, eum acriter oppugnare aggreditur. Sed ille memor huius ad suos Christi consilij: Si vos persecuti in vna ciuitate fuerint, fugite in aliam, per summam humilitatem scandalum declinans, in Hetruriam interim secessit,

Multis procellis tandem reuocatur in Occidentem, & fit Abbas Locedensis.

Restaurat quoddam monasterium in Hetruria.

fit, ubi reparato ad plenum, & secundum legem Dei, & S. Benedicti Regulam instituto monasterio, miraculis patris, celebris etiam in illis locis redditus. Conquieverunt autem interea excitati motus, quibus Locedense monasterium concutiebat; sicque ipse, Domino reuocante, ad illud reuersus, plantas, quas, diuina adiutus gratia, conseruauerat, piæ conuersationis quasi fomentis diligenter deinceps irrigare satagebat per multa annorum curricula, semper de se etiam submissius sentiens. Inter cætera autem quæ præclare gessit, magnis etiam impensis, cura atque labore templo extruendo incubuit, quo consummato opere, cum se per omnem vitam irreprehensibilem exhibuisset, tempusque adesset quo eius labores Deus remuneraturus, æternæ ei gloriæ brauium donaret, spiritum Creatori feliciter reddidit, tertio Calendas Septembris, anno Domini incarnationis millesimo vigesimo sexto.

Transit post labores ad æternam requiæ.

FINIS AVGVSTI.

SEPTEMBER.

DE SANCTO ÆGIDIO ABBATE,
ex Ordinario nouo.

I. SEPTEMBRIS.

S. Ægidium sua tunica in diuēs paupere quædam agrorum cum stoma mul & regit & sanat.

Visitauit radicibus herbarum & ceruæ lacte, quæ statis ad eam honis veniebat, admirabili sanctitate vixit. Quæ cerua, insequentibus quodam die canibus regis, eum in antrum Ægidij refu-

ÆGIDIUS Atheniensis regis stirpis, à primâ ætate diuinis literis & charitatis officiis ita deditus fuit, ut nihil præterea curare videretur. Itaque parentibus mortuis, totum patrimonium in pauperes erogauit: quin etiam tunicam exiit, ut ægrotum egere teegeret, quæ ille indutus, statim cõualuit. Sed multis etiam deinceps clarior miraculis, timens sui nominis celebritatem, Arlatem ad beatum Cæsarium contulit: à quo post biennium discedens, secessit in eremum, ubi diutius herbarum radicibus & ceruæ lacte, quæ statis ad eam honis veniebat, admirabili sanctitate vixit. Quæ cerua, insequentibus quodam die canibus regis, eum in antrum Ægidij refu-

refugisset, Galliarum Regem impulit, ut ab eo summis precibus peteret, ut in loco speluncæ, monasterium extrui pateteret, Cuius administrationem, flagitante Rege, cum inuitus suscepisset, eo munere aliquot annis prudenter pieque gesto, migravit in cælum.

Migrat ad Christum.

VITA S. IUSTI EPISCOPI

Lugdunensis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

I. SEPTEMBRIS.

VITAM beati Iusti Lugdunensis Episcopi, cogitur aduerti vel breuiter exponere: qui Lugdunensis quoddam vrbis Sacerdos, nunc eius apud Christum est patronus. Cuius cum mecum reputo inexpugnabilem in operibus fidem, precipuum in victu rigorem & parsimoniam, diuturnam in solitudine habitationem, eò sanè adducor, ut incunctanter affirmare non dubitem, eum, licet pro Christo martyrium non obierit, attamen complexisse martyrium. Itaque Iustus Viennensis primùm Diaconus, postea Lugdunensis ecclesiæ Antistes consecratus est. Quam ille ecclesiam tanta puritate, integritate, modestia, pietate, patientia per multos rexit annos, tanta quoque pauperum cura, tanta diuinorum mandatorum obseruatione, ut etiam magnificos & præstantes Domini Sacerdotes omni virtutum gratia anteciret. Sed cum ita intentus functioni suæ & plebis profectui, illi ecclesiæ præsideret, ad eum expellendum frementis diaboli exarsit inuidia. Nam cum in eâ vrbe quidam subito mentis furore correptus, in publicum se proripiens, obuios ignarosque confodisset, ac pro atrocitate rei excitato tumultu hinc atque inde premeretur ab infesta multitudine, eodem quo in scelere usus erat telo se defendens, in ecclesiam nonnihil iam sibi restitutus confugit, obseratisque sacra tarum adium valuis, diu reuerentia loci infansientis populi furorẽ à se amouit.

S. Iustus Episcopus Lugdunensis, ex Diacono Viennensi.

Sed cum seditio increfcens iam etiã templo Domini igneminaretur, beatus Iustus Episcopus necessitate compulsus, accepta à quodam viro primario sacramentali fide, quod nihil homini illi periculi intentarent, sed raris per duntaxat in custodia asseruarent, donec populo esset satisfactum, eum extra ecclesiæ claustra dimisit. Eum vero turba, quæ in tumultu nihil alicuius pensi habet, pedibus colligatum trahens, ultimo mortis supplicio affectit. Tum ille vi Dei, sanctitate memo

Extrahitur quidam infans ex templo, & a populo tumultuante,

*Reputat vir
sanctus crimē
populi, crimē
suum.*

Psalm. 10.

*Interest cui-
dam Synodo
Italiae.*

*Clām profici-
scitur ad pe-
grinadām.*

*Diu latet in-
ter Aegyptios
monachos tom-
ibus humili-
tate substra-
tus.*

*Tandē agno-
scitur.*

memorabilis, admissum facinus adscribit sibi, alienum cri-
men sibi imputat. Peccauit incondita plebs, & quidem satana
instinctu peccauit, Iustus autem quid fecit? Confidebat au-
tem ille in Domino, & dicebat animæ eius, Transmigra in
montem sicut passer. Nam iustus ille, qui fuerat magnus Sa-
cerdotio, factus est maior voluntario exilio, officio scilicet
sacerdotali se statuens abdicare, & loca peregrina animo lati-
tandi expetere. Reuersus igitur ex quadam Italiæ Synodo, ad
quam fuerat euocatus, quod vix sine lacrymis commemo-
rari potest, non Lugdunum venit, ne totius plebis amore ob-
strictus, liberam non haberet discedendi facultatem, sed apud
Torrentem residens, si qui amici ad valedicendum ipsi eò ex-
currere vellent, sustinuit. Multis verò lacrymantibus turbis
eò accurrentibus, veritus ne multitudine oppressus retinere-
tur, clām solus, & præter omnem expectationem recessit:
nec quisquam ei se adiunxit, comitem, præter vnū. Viato-
rem, egregiæ indolis puerum, qui tum in ecclesia Lectōis mu-
nereungebatur.

Is solus enim beatissimi senis latere cupientis vestigiis in-
hæsit, iamque Arelate & Massiliæ agenti, nauemque conscen-
dere volenti, non sine admiratione se ei obtulit. Illo ergo in
peregrinationis solatium recepto, eremum sitiens, in Ægy-
ptum nauigauit. Quò postquam peruenit, inter sanctos illos
Eremitas degens, diu se celauit, vt tum nomine, tum dignitate
suppressa, summæ humilitatis opus exercere posset, non iam
Clericis dumtaxat, sed etiam monachis & laicis se inferiorem
exhibens. Sed cum non breui tempore ita tectus latuisset; ac-
cidit aliquando, vt in præcipuo monachorū sanctorum Con-
uentu, à quodam fratre, qui ex hac prouincia eò tum peregrin-
us aduenerat, agnosceretur. Qui cum ad eius genua prouo-
lutus, cunctis stupentibus, sanctum Episcopum Iustum illum
esse confiteretur, omnes tantæ humilitatis virum admirantes
culpantesque ignorantia suæ temeritatem, quod Pontifici se-
se, quamuis nescij, præposuissent, superiorem erga illum negli-
gentiam recenti honoris exhibitione compensarunt.

H O R V M itaque vitæ particeps Iustus noster, noctes atque
dies in precibus & ieiuniis transigens, in conspectu Domini
perpetuus erat pro suis Lugdunensibus deprecator. Nam tam-
etsi corpore ab illis aberat, at precibus sanè aderat. At verò
interea, sanctus Antiochus tunc Presbyter Lugdunensis, pio
incitatus officio ad visendum Præfulem suum; peregrè profi-
cisel

cisci deliberabat, vir vitæ seueritate præcipuus, & qui non
immeritò postea in sede beato Iusto successerit. Qui cum tan-
ti Præfulis desiderio terras ac maria transmitteret, beatus Iu-
stus aduentum eius adeò prænuiciauit, vt etiam quibus die-
bus quæ loca adiret, exprimeret, ita dicens: Charissimus An-
tiochus noster hodie illic moratur. Immo verò illum ipsum
diem quo venturus esset ad eum, indicauit. Porro cum annis
aliquot in eremo Angelis proximam egisset vitam, & tanto-
rum laborum dignus adesset finis, regna cælorum iam iamque
scendenti, & in extremis agenti, flens, & animo consternatus
dixit Viator: Et cui me Domine relinquis.

B E A T V S autem Iustus respondit: Ne turberis fili, tanquam
solatio destitutus, non ita diu post me sequeris. Quam eius
prædictionem à diuina reuelatione manantem, veram fuisse,
sanctissimi iuuenis obitus declarauit. Hoc autem silentio quo-
que premere nolim, Lugdunensium ciuium erga sanctissimum
Antistitem suum studium & amorem, nimirum ob absportan-
dum sacrum eius corpusculum in Ægyptū vsque profecti sunt.
Et certè ostenderunt Lugdunenses se tam præclaro non indi-
gnos Antistite, cum gratiæ eius magnitudinem officij gloria
æquipararūt, cum egregij sacerdotis & sancti senis ossa reue-
renda, fidelissima plebs è longinquis regionibus, cum multa
alacritate & religione reduxit, & cū lacrymis præ gaudio fu-
sis ea exceperunt, dederuntque operam, vt qui spiritu cum ip-
sis erat, esset & corpore in honorem Domini nostri Iesu Chri-
sti, cui est potestas in secula.

VITA S. REMACLI EPISCOPI

*Traiectenus, ex ea quæ est per Notgerum
Episcopum Leodiensem.*

III. SEPTEMBRIS.

Q V o tempore Clotarius Rex inclytum filium suum Da-
gobertum Austrasianis præfecit, Eligius autem & Au-
doënus, viri sancti, palatij ministeriis suangebantur, beatus
item Arnulphus & Romaricus regiis adhibebantur consi-
liis, sanctus Amandus & beatissimus Remaclus, sanctusque
Goar Aquitaniam ortu suo illustrabant. Habet ea prouincia
vrbes quatuordecim prægrandes, è quibus duæ sunt metro-
poles: vna Burdegalensis, magnis semper viris conspicua: al-
tera Bituricensis, cuius tum Archiepiscopus fuit S. Austregi-
sulus

*Prænotit lō-
gissimè à se
posita.*

*Migrat ex
hoc seculo.*

*Referuntur
eius sacra os-
sa Lugdunum
summa cum
veneratione.*

*Floruit is No-
gerus circa
an. Domini
850.*

*En statum
Gallie
Ecclesie flo-
rentissimum.*

*S. Remacli
parentes, & a
quibus sit in-
finitus.*

filus, & beatus Sulpitius Archidiaconus Austregisili in Episcopatu successor, in quorum parocchia Remaclus in hanc lucē editus, patre Albutio, Matrime matre, (qui ambo pro seculi dignitate, & opibus, & generis nobilitate pollebant) educatus est primo sub beato Sulpitio. Deinde verò ubi adoleuisset, & prout ea ferebat aetas, totius integritatis praeferret fructus, beato Eligio commendatus fuit, qui & in Solemniacensi monasterio, quod ipse in suo fundo constituebat, eum sacris monasticæ disciplinae institutionibus exactè imbuit. Erat sanè in vigiliis assiduus in precibus pernox, in abstinentia præcipuus. Quod cernens beatus Eligius, curam gregis sibi commissi in eum transferens, suas ei vices demandavit, compellebatur enim ipse redire ad Regis palatium. Postea verò etiam longè lateque sparsa est fama sanctitatis beati Remacli, quim & ad ipsos etiam peruenit aulae proceres. Promulgatur tantum virum Regis presentia decesse non debere, ut eius prudentia regni negotia disponerentur.

*Adhibetur
regis consiliis*

*Vide hæc etiã
plenius supra
in ipsius san-
cti Amandi
vita.*

*Præstitur S.
Remacli ec-
clesiæ Tur-
gensi.*

Et vocat v r ergo, ut par erat, honorificè, atque in Regis palatium introducit, magno deinceps, ut rei post euentus docuit, omnibus solatio futurus. Per idem ferme tempus beatus Ioannes, Tungrensium vel Traiectensium ecclesiam feliciter gubernans, hominem exiit. Post quod inclytus Rex Dagobertus, qui patri Clotario in monarchia successerat, beatum Amandum, qui ad prædicandum (ut tum moris erat) factus fuerat Episcopus, ad se accessit: & quia cum iniuria eum expulerat, ab illo ob quædam facinora reprehensus, nitentur arctius illum sibi deuincere, tum per Sigeberti filij sui baptismum, tum ut in Traiectensi cathedra eum collocaret Antistitem. Et ille quidem vir sanctus per triennium vicos & castra perlustrans, verbum vitæ disseminauit: sed nihil se proficere cernens, immo verò etiam ipsos Sacerdotes & Leuitas sibi insultare animaduertens, ad alia loca, ut prius fecerat, sese prædicandi causa contulit. Incompertum verò est quanto tempore plebs Traiectensis tum sine pastore permaneret, donec Sigebertum pater Regem Austrasianis dedit, & in Mediomatricum vrbe sedem habere voluit, cum verò Traiectenses ex communi Sacerdotum electione, simulque magnatum multa frequentia, eiusmodi preces offerunt, neminem ipsis, nisi beatum Remaclum Episcopum præfici debere: qui & veritus ne diuinæ resisteret voluntati, septimus & vicissimus Tungrensium vel Traiectensium ecclesiæ datur Antistes. Quod munus

munus qua religione exsecutus sit, nos explicare nequimus.

MIRA in eo cernebatur morum suauitas & facilitas. Tum etiam inter diuites & pauperes ea nouerat moderatione se gere-
re, ut pauperes eum suæ sortis, locupletes verò sui ordinis arbitrarentur. Denique quod ore dicebat & adstruebat, nunquam actione vel opere destruxit. Multorum ille cœnobiorum & fundator & rector fuit, discipulorumque complurium pater & institutor: in quibus fuit & beatus Theodardus, ab eo disciplinis ecclesiasticis informatus, & quem sibi successorem designauit, qui & ad extremum martyr abscessit e vita: item sanctus Lamberrus, qui itadè sua tempestate martyrem egregium se exhibuit, beatus quoque Adelinus in Aquitania natus & peregrinationis eius comes, quin & sanctus Trudo etiamnum puer, ab Angelo ad eum missus. Sed de his singulis alibi. Porro per id tempus Sigebertus Rex loca diuino cultui mancipanda, ubi non erant, cum ingenti animi deuotione condebat. Vnde & in eo loco quem Casæcongudunum vocant, ad Sefmarum fluium idem Rex procerum consilio in honorem Apostolorum Petri & Pauli atque Ioannis, cœnobium condidit, quod aptus videretur locus monachorum habitationi, quorum beatus Remaclum voluit esse prouisorum, atque etiam magistrum & institutorem. Exstat hodieque locus orationis, eius opera in rupe excisus, in quo etiamnum malè habentibus præstantur beneficia curationum.

*Aliquot eius
sancti disci-
puli.*

*Construit cœ-
nobium ad Sef-
marum flu-
uum.*

ILLI enim vir sanctissimus Deo sese hostiam ieiuniis & vigiliis maceratam aliquandiu obtulerat, quousque scilicet eius loci pertæsus (eo quod non haberet Rex in propinquo, vnde posset is locus dilatari) Regem accessit, admonens solam Arduennam nulla adhuc cœnobia obtinere. Qua admonitione commotus Rex, conuocansque fideles viros sanctum Cunibertum Episcopum, Aterlanum, Theodefridum & Giflochardum atem Episcopos, Optimates quoque suos Grimoldum Maiorem domus, Folcoadum, Bobonem, itemque domesticos suos Clodolphum, Aufgisilum, & Berselanum pronunciat tandem in hæc verba. Ex voluntate, inquit Dei, & vestro, ceterorumque nobis fidelium consensu, duo statui mus condere monasteria intra fines Arduennæ, in quibus degant viri religiosi, monasticæ vitæ cultores, qui pro nostra & successorum nostrorum incolumitate, & totius regni stabilitate, atque eorum qui curis regni distinentur conseruatione, Deum omnipotentem deprecantur, cui operi præesse volu-

*Suggerit Re-
gi nulla ad-
huc esse cœno-
bia. in Ar-
duenna.*

*Nota ad quid
seruiant mo-
nasteria.*

*Extruitur ce-
nobium Mal-
mundariense.*

volumus Remaclum Episcopum. Atque ita ergo regia aucto-
ritate sanctus Episcopus Arduennam sylvam petit, VVarchin-
nam riuum adit, inuenit illic certa indicia, loca illa quodam
idololatriæ fuisse mancipata. Quæ postquam adhibita adiu-
ratione per Christi nomen, & sanctæ Crucis signo expresso
emundasset, locum appellauit Malmundarium, quasi scilicet à
male mundarum.

EXSTRUXIT autem illi oratorium, itemque habitacu-
la in vsus feruorum Dei. Verùm cum is locus in Agrippinensi
parochia situs esset, cœnobium quoque suscepit constru-
endum quod suæ diocesis limitibus contineretur. Procedens
igitur inde quasi ad duo milliaria versus Occidentem, Cal-
lam riuum, qui parochiis conterminus est, transit, & ad
Amblauam fluuium in cuiusdam montis confinio substitit:
atque ibi aliquandiu commoratus, multa de se sanctæ conuer-
sationis exempla dedit. Etsi autem locus ille multos haberet
fontes, tamen quod angustus esset, nec officinis necessariis
sufficeret, ad Orientem reflectit gressus, parumque procedens,
videt locum spatiosorem. Ibi ergo labori cœpit instare atten-
tius, aderatque illi, ut in talibus solet, diuina virtus, qua fa-
ctum est ut voluntatem effectus sequeretur. Cæterum, quod
ferè eò vndique ceu ad stabulum vel potus vel pastus causa
animalia cõflueret, antiquitus locus ille Stabulatus dictus fuit.
Quod nomen vir sanctus minimè censuit immutandum, sed &
dici esse voluit stabulū fidelium animarū. Ita nimirū sanctus Sa-
cerdos remotioris vitæ sectandæ occasionem adeptus est. Qua-
re & proposuit Regi sanctum Theodardū, cuius erat vita pro-
bata, orauitque ut is suas expleret vices, & sibi subrogaretur.

*Item & Sta-
bulense.*

*Reli-
quo Epif-
copatu, dat se
totum ad re-
gē la. dicta
monasteria.*

TVM verò dici vix queat, quā mœstos & afflictos relique-
rit, quibus vitæ semina præbuerat, perrexit tamen ille itinere
suo. Quæ res postquā innotuit tū propè tū procul degentibus,
cœperunt vndique ad eū, ceu apes ad aluearia, confluere, inter
quos etiā erat dominus & Pater Papolenus Malmundariensi
cœnobio ab eo præfectus, cuius monachi, S. Benedicti insti-
tuto viuebant, salua tamen in omnibus sua auctoritate, ipso
nimirum in Stabulatus occupato. In cuius posterioris mona-
sterij officinis, quā fuerit omnis peccandi interdicta facul-
tas, testis est vel solus dormitorij locus, testis est S. Lambertus,
qui è sua pulsus sede, eò potissimum confugit, testis est
crux lapidea, ad quam, ob strepitum labentis calcei, quo Fra-
trum quies fuit interrupta, ire iussus nocte media, vsque in
crepus-

*Insigne exē-
plum pro filie-
rio monastico.*

erepusculum sub illa steterit, frigus contemnens, & niues cal-
cans. Sed hīc quoque temporum ordo nunc est atrexendus.
Defuncto liberalissimo in hæc monasteria Sigeberto, succes-
sit frater Clodoueus, sedem regni habens Parisiis: quo defun-
cto, regnauit in Occidēte quidem filius eius Clotarius, in Au-
strasia verò frater Clotarij Childericus, ad quē Clotario dece-
dente, ipsa etiam deuoluta est monarchia.

VERVW is, postea propter morum insolētiā interfectus
est, successoremque habuit fratrem Theodoricū in Occiduis
regni partibus, cui Magister Equitum fuit Ebroinus: quorum
tyrannidem auersati Austrasiani, Pipino Principi studebant
& parebant. Atque hi sunt sub quorum tempore S. Remaclus
Romam profectus est, S. Petri aliorumque Sanctorum suffra-
gia imploraturus: vbi etiam tam diu in preces & ieiunia incu-
bit, donec diuina & Angelica consolatione fretus, quandam
Reliquiarum eiusdem beatissimi Apostoli partem meruit ob-
tinere: quæ quidem apud nos auro gemmisque ornata præ-
cipuo cum honore asseruantur. Animam verò reddidit
Creatori verus Israëlita, post diurnam Christo exhibitam
seruitutem, modico correptus morbo, cum se sacrosancti cor-
poris & sanguinis Dominici viatico confirmasset inter manus
charissimorum filiorum, sepultus in oratorio B. Martini. Suc-
cessit autem illi dominus Papolenus, atque illi Sigolinus, &
deinde Sigolino Goduinus, qui sancti viri corpus transtulit in
ecclesiam, scilicet B. Petri, lectum illius auro & argento simul
ornandum curans. Vbi per eius merita, multa vsque in præsens
Dominus miraculorum signa, effecit, quæ illic conscripta ha-
bentur.

*Proficiscitur
v. v. sanctus
Romam.*

*Tandem mi-
grat ad Chris-
tum.*

VITA S. IDÆ CONIVGATÆ,
ex ea quæ est per Vffingum Monachum VVerlimensem.

III. SEPTEMBRIS.

QVOD non sit personarum respectus apud Deum sed
in quavis gente qui timet ipsum, & operauit iustitiam, is
acceptus est illi, utique iam vespere mundi in beatissima Dei
famula Ida completum esse comperimus: quæ summo inter
suos loco nata, tempore magni Regis Caroli claruit, ex regali
scilicet indole sanctarum virginum Odiliae, & Gertrudis filia
sancti Pipini, quarū si quis sanitatis indignus saluiferas * lip-
sanas frequentat, testem se protinus recuperatæ sentiet sani-
tatis.

*Quo tempore
hæc sancta vir-
go claruerit.
reliquias.*

D d

*Titio qua
Galliaru.*

tatis. Hæc itaque, vt in sequentibus dicemus, licet coniugali lege constricta, nihil tamen cælestis sponsi prætulit amoni, & ideo non solum pudicitæ & castitatis damnum pertulit, imò centesimum fructum superhæ mercedis percipere meruit. Eo tempore, quo victoriosissimus Imperator Carolus feliciter gubernabat, expeditio exercitus propter Galliarum seditione in Occidentem dirigitur: vbi tunc inter alios Orientis Proceres, Præfectus quidam Egbertus nomine aduenit, qui grauissimam ibi incurrit ægritudinem. Vnde Imperator illum cuiquam de suis summis ex ipsius loci primaribus procurandum diligentissime commendauit.

*Ed. valde
comparatur
autis grotto.*

ERAT præfato comiti, apud quem hospitabatur, vnica hæc filia venusta forma. Quæ tantum ægrotanti est compassa, vt per seipsam aliquoties, quantum suam personam decebat, eius ulcera oppalparet, & congrua doloribus exhiberet fomenta, cuius ipse solatio valde delectabatur. Interea Imperator, rebus in tutum compositis, victor reuersus, præcellentissimi sui Comitum haud immemor, eandem, qua illum pridem reliquerat, ciuitatem visitandi adit gratia, eumque iam per Dei gratiam valentior repperit. Dumque mutuo aliquamdiu colloquio fruerentur, inter semocinandum illustris vir Egbertus de præfate virginis nuptiis Principi suggessit. Princeps vero de eius recuperatione simul & postulatione multum gauisus, & suum ad hoc assensum & parentum adeptus est fauorem, deditque illi in eisdem partibus multas possessiones de publico, quatenus viciniori potentia foceris acceptior factus, non minori apud illos quam in genitili solo præcelleret dignitate. Insuper etiam cunctis Saxonibus, qui inter Rhenum & Vvisurgum maxima flumina habitant, Ducem præfecit. Post hæc autem sponsam suam Christianissimam, & ipse admodum religiosus, cum Dei timore suscepit, ac tandem ab omni illa parentela honorifice dimissus, ad sua commigrare decreuit.

*Apparet ei
Angelus Do
mini, iubens ut
constituat illo
certotoco ora
torium.*

CAETERVM quadam die, dum itineri insisterent, venerunt ad locum quendam iuxta Lupiam flumen, qui Saxonica lingua *Hirufelt* nuncupatur, vbi & tentoria fixerunt, lassisque ex profectioe somnos dedit herba salubres. Omnibus itaque alto sopore depresso, venerabili matronæ Idæ Angelum suum in somnis Dominus mittere dignatus est, qui post multa, quibus eam instruxit; monita; oratorium ibidem ex suis sumptibus construendum prædixit, vbi Domino quandoque liberius deferuire posset, quin etiam post huius vitæ cursum consum

consummatum, illic ei locum quietudinis, vnâ cum viro suo, præfata voce promisit. Quare illa mox diuina tacta compunctione, dum primum mane illuxit, domino suo, quæ angelico relatu didicerat, plenissime exposuit. Qui dum verbis fidem per omnia accommodaret, beata Ida solotenus inclinata, Dominum, vt felicia cœpta ad calcem vsque perfecti operis perduceret, submissa voce rogabat. Non multo itaque post, in loco supradicto lapidea basilica opere polito constructur, ac in sanctæ Mariæ genitricis Dei honore, sanctique Germani Episcopi consecratur. Ad illum namque dicatum locum, qui est in pago Dreni, in Lupiæ fluminis ripa, nonnulla illustri viri Egberti prædia respiciebant, vbi etiam propterea Deo dilecta matrona Ida frequentius commorari, & semper recentibus in Dei cultu laboribus intentissime consueuerat insudare.

*Facit quod
erat iussa.*

STVDEBAT autem nihilominus, ex occasione copulæ carnalis Deo, quæ Dei erant, reddere. Vnde & sic forinfecum amor temperabat, vt nullius tamen leuitatis naeus rigorem animi eius posset obfuscare. Non paucis vero post hæc annis elapsis, militiæ suæ penso expleto, dominus Egbertus, vir in Christo honorandus, humanis rebus excipitur, cuius spiritus, vt credimus, cælorum sedes promeruit obtinere. Post cuius migrationem beata Ida quam districtè tenerum corpus arctauerit, difficile dictu est. Vt supernorum meditatione arctius occuparetur, in præfate ecclesiæ plaga meridiana, contiguam eius parieti porticum construxit, in qua remotius orare, & à vulgari strepitu immunis conuersari posset, vbi & Dominus Egbertus, latidandæ memoriæ, conditus, pausat. Ad hæc autem verè beata Ida marmoreum quoque sibi sarcophagum longè ante obitum iussit præparari, ob incerti temporis momentum, quem duabus quotidie vicibus, quamdiu superuixit, diuersis alimentorum, aliarumque rerum impensis, summo tenus impleuit, & victu carentibus hilariter distribuit.

*Admodum
sanctè viuit
in matrimo
nio.*

*Post mortem
mariti se totã
tradit Deo &
pauperibus.*

THEORICAE quoque intenta disciplina, numquam extra ianuam quam incoluit cellæ pedem amouit, saluo eodum inopum stipendiis deseruiret. Atque talibus quidem virtutum prerogatiuis sacrosanctum suum adornauit velamen, donec molesta vitalium valetudine acriter pulsata, horam præsensit vltimam. Quo tempore accito presbytero suo, nomine Bergero, pluribusque seruis Dei, preces eorum deuotè exposulauit. Et quidem ita factum est: oratum est: imò & de cælis auditum

Abdormit in Domino, & sepelitur in eodem illorum oratorio.

est quod iam olim predestinatum est, sicque illa carnali fasce leuata, spiritu amatori suo Christo transiit. Positum est autem sacrosanctum corpus eius cum piis laudibus in arcam saxeam, quam supra retulimus, & in ipsa porticu, qua se diuino cultui mancipauit, honorifice tumulatam, ubi attestantibus medelis, qualiter apud Deum habeatur, lucidissime comprobatur.

VITA SS. MARCELLI ET VALERIANI,

ex Breviario Viennensi.

In carcere reuoluntur SS. Marcellus & Valerianus, quo latentes exeunt.

CVM sub Antonino qui Romani imperij apicem gubernabat, per omnes prouincias aduersus Christianos impie persecutionis edicta panderet; eo tempore in urbe Lugdunensium quinquaginta sacre religionis cultibus dediti, diuersis suppliciorum cruciatibus preparandi iussu presidis in ergastulis retruduntur. Ex quo numero martyrum beatissimus Marcellus & Valerianus, custodia illius qua fuerant mancipati parafactis diuinitus claustris ad ciuitatem aliam fugam latenter arripunt.

Hospiti sui domum totam ad Christum conuertit S. Marcellus.

CVM QVE sanctus Marcellus latendi studio, via itineris occulte conficeret, accidit ut a quodam Latino ei hospitalitas preberetur qui statuam Martis & Minerue simulacra adoraret, & breui tempore totam domum hospitis ad credulitatem Christi, spreto errore conuerteret. Tunc Cabillonense oppidum pretermittens & Argentomagensis aggeris viam carpes, a Prisco preside captus iubetur ad statuam Saturni & Solis simulacrum duci, quibus si immolare non acquiesceret, gladio puniretur.

Eius obitus.

QVE M. preses cum videret nec poenas nec supplicia metuentem, furens iracundie stimulis incitatus, defodiri erectum cingulo renus iuber. Sic sanctus Dei martyr in secundo ab oppido Cabillonensi milliano viuens Christo: medius sepelitur. Qui tertio die in Dei amore & laudibus perseuerans, incontaminatum reddidit spiritum.

DE S. BERTINO ABBATE,

partim ex vita S. Audomari, partim ex iis que sunt apud R. P. Surium.

FVIT beatus Bertinus ex tribus illis venerabilibus viris qui ex territorio Constantiensi ad sanctum Audomarum Episcopum Morinensem venerunt, cupientes cum beato Presule, contempto paterno solo, verbo vite perfrui, fuerunt enim hi, Mummolinus, Bertramius & Bertinus. Erant autem eruditione preclari, & in Catholica fide bene maturi, tum quoque feruebat in illis charitas Christi. At vero accidit tum, ut Adroaldus quidam rebus locuples, stemmate mundane nobilitatis clarus, B. Audomaro in diuinis laborate triumphis, fidei doctrinae aures mentemque accommodaret, detrectans deinceps ceruicem demonum inclinare simulacris: quin & amoris diuini studio omnes facultates suas & villam Sithu Christo & S. Audomaro transcripsit. Atque hic quidem S. Audomarus, dum extirpatis spinis & vepribus mundati Christi messem, etiam horrea preparare volens, egregium templum in Sithu magnis sumptibus extruit, in sanctissime Dei genitricis honorem, sanctorum patrocinis illud municens. At vero tres illi sancti Diuinae religionis cultores Mummolinus, Bertramius & Bertinus in Domino conspirantes, cenobium quoque condunt, quod dicitur Verus templum, ubi & Angelicam fraternam concordiam instituit monachorum vitam.

Ex vita S. Audomari.

S. Bertini genitricis & quomodo venerit ad S. Audomarum.

Nunc est oppidum S. Audomari.

Exstruit sanctum Bertinus cum sociis cenobium quod dicitur Verus templum.

SED tamen cum animaduertent locum illum monasticę quieti minus accommodum, explorare instituunt, habeantne vicina loca monasticę disciplinę situm oportuniorem. Est vero illic stagnum marinos aestus imitans, cum flat Eurus vehementior. Conferunt itaque se eo tres illi Christi milites, nauimque intrant sine remige, scilicet ut eo tendant quo sit visum Spiritui sancto. Radit iter nauicula errabundo tramite, sancti bene sperant, orant, vigilant, caelo intenti psallunt. Atque o rem omni admiratione dignissimam. Cum psalmodia recto ordine ad eum perduceretur versum, Hęc requies mea in seculum seculi, &c. ad littus nauicula mira celeritate appellitur, Angelico, ut credimus, ducta moderamine. Tu vero sancti viri magno sese feruore accommodant ad extruendum illic monasterium, congratulatur illis Apostolicus Christi Antistes Audomarus, fauet studiis, urget conatus. Multi confluunt artifices, templum conditur ad Agmonem fluuium. Necdum autem operi suprema erat imposita manus, & iam monastico structa apparatu forissimam castra, religiosorum virorum inplet multitudo. Praeficit vero illi cenobio sacerdos Domini Audomarus

Psalm. 135. Ite aliud, nimirum illud est celeberrimum.

Agmonem congregatur illic sancta multitudo.

domarus Mummolinum, qui pastoris munus adeptus, indefesse caelestis doctrinae semina discipulis depromptit, quousque virtutum suarum longè lateque diffundens odorem, post decessum Aicharij, in Nouiomensis ecclesiae cathedram illi successit, in quo Pontificatu sex & viginti annis strenuè se gerens, iam vltima ætate Angelicis ciuibus est adiunctus.

Proficitur illi S. Bertini.

P. O. R. B. O in Episcopum electo Mummolino, S. Audomarus pastorale curam Sithiensis monasterij demandavit sancto Bertino: in cuius venerandi Patris amorem conspirantia illa Dei agmina magna deinde concordia tam egregio duci adhaerens, siquidem in cunctis moribus eum serpentis prudentiam cum columbae simplicitate coniunctam confectari videbant:

** Deinceps Surius hoc loco.*

* Multos autem in Dei seruitute duravit annos beatus Bertinus etiam post beati Audomari obitum, ceterumque monachorum ipsi à Domino creditum diligens Pastor multa animi sollicitudine sub districto sacrae Regulæ iugo conseruabat, sciens scriptum esse, cui plus commissum sit, plus etiam ab illo exigendum. Proponebat illis quotidie Dominica & Apostolica praecepta, iisque in seuera viuendi ratione proficientibus, religiosi actibus, suis praeclara de se praebebat exempla. Vnde & cernens benignissimus bonorum operum compensator Deus, indefessam militis sui aduersus diaboli tentationes pugnam & certamen, tum etiam erga gregem ipsi commendatum curam egregiam, admirandis quoque eum signis & virtutibus illustravit, e quibus nos vnum prae ceteris annotabimus.

Lucæ 12. Egredere pascuis gregem sibi creditum

S. Bertinus Confessarius & compater cuiusdam Comitum Valtberti.

F. Y. I. T. quidam spectabilis Comes Valtbertus, cuius vxor Rogentrudis dicebatur. Horum vtrique à sacris confessionibus erat B. Bertinus, inamò verò etiam compater, vt vocant, ex laudabili Christianorum more. Qui cum aliquando veniens ad ecclesiam in qua beatus Audomarus quiescit, precibus absolutis, re quadam necessaria urgente, sine consueta beati Bertini benedictione, domum abiisset, in medio itinere ex equo collabens, in petrosam humum decidit, multisque quassatis membris, & femore penitus fracto, se confestim putat moriturum, seò dolens se sine benedictione solita recessisse, id quod etiam vir Dei paulo antè prædixerat. Interim mittitur à Valtberto nuncius velox, tremula voce opem beati viri implorat, cum ille iubet vinum in sacrario repositum proferri, Valtberto deferendum. Vbi licet in vasculo iam à mense integro vix parum vini fuisset relictum, ad verbum tamen viri sancti, & vas optimo vino plenum subito inuentum est, & simul

Eundem Comitem grauissime laesum, miraculo sanant.

mul ad Valtbertum delatum, ei optatam sanitatem eadem hora attulit. Qui mirificè laudans Deum auctorem salutis suae, bonam possessionum suarum partem Deo & beato Bertino largitur, vt qui pro Christi amore patriam parentesque reliquerat, posset etiam in hoc seculo centuplum recepisse videri.

TANDEM autem postquam vir sanctissimus totum vitae suae tempus in Dei timore exegisset, perfectus in operibus bonis, & plenus Spiritu sancto, Nonis Septembris migravit ad Dominum, cum multo monachorum luctu sepultus in monasterio Sithiu, quod ipse construxerat in honorem beatissimae matris Dei, & sancti Petri Principis Apostolorum.

Obdormit in Domino.

VITA S. HUMBERTI CONFESSORIS

Hannoniensis, ex ea quae est apud R. P. S.

VI. SEPTEMBRIS.

TEMPORIBVS Childerici Regis Francorum, floruit sanctus Domini Humbertus de Maceriis villa, ex beato Eurado patre, & Popita matre, claris Francorum proceribus. Qui ab ipsis puerilibus annis egregia futurae sanctitatis dedit indicia, praesentia scilicet fastidiebat, nihilque in mundo appetebat: ob quod & parentes eius aduertentes, puerum superna illustratione visitatum, Lauduni viris peritissimis eum commendarunt sacris literis imbuendum: vbi proficiens aetate & gratia, in monasterio recluditur, ac tandem vsque ad sacerdotium vitae merito promouetur. Pollebat autem in praefatae vrbis ecclesia magna sanctitate tam supra coeuos quam supra senes, ita vt multi eius exemplo animati, viuere idcirco beatius eligerent. Euoluto autem aliquanto tempore, accepta ab Episcopo benedictione, ad possessiones sibi relictas à parentibus perrexit, nimirum vt eas Dominicae familiae condonaret. Vbi cum ad quendam locum ditionis suae peruenisset, superuenit ibi sanctus Amandus Episcopus, cum venerabili viro Nicasio, qui peregrinationis gratia ad Apostolorum limina pergebant. Qui cum à beato Humberto hospitio recepti & consolati fuissent, ipse sanctus Humbertus eadem deuotionis gratia, peregrinationem cum ipsis etiam accepit.

S. Humbertus patria & parentes.

Educitur in monasterio Laudun. usque.

Proficitur una cum S. Amado Romano.

SANE illis iter agentibus, dum quadam die fatigati ex itinere residerent, ecce mirae magnitudinis visus apprehendit num ex sagmariis eorum, quem in terram prosteruens suffo-

cavit. Et quidem parantibus iter repetere, cum non adesset equus, ad subuehendum sarcinulas, vnum e famulis beatus mittit Amandus ad educendum equum, quem gramina carpentem aestimabat. Verum cum puer properasset ad locum, cadauer equi fera bestia corrodebat. Vbi cum famulus perterritus diutius moraretur, currens beatus Humbertus, inuenit equum euisceratum, & iuxta eum visum sanguine cruentatum. Itaque eum cum magna apprehendens securitate, Quia tu, inquit, quod nobis solatium itineris Deus dederat, necasti iumentum, oportet vt nobis illud hucusque obsequium suppleas, & sarcinulas nostras peregrinationis nostrae itinere feras, & ecce horribilis bestia statim mansuescit, vocata accedit, onus suscipit, cum procedentibus procedit. Vnde & iter illis agentibus, nimia per vrbes erat admiratio, stupentibus cunctis ferum animal humanis vsibus famulari. Sed ne Sancti forte iactantiae vitio iactarentur, ipsis Romae appropinquantibus, eiusdem Sedis Episcopum admonuit Dominus per Angelum, mitteret in occursum eis, bestiam scilicet vt ad latebras ire permittant. Qua Pontificis iussione audita, Sancti, quod mandabatur deuote fecerunt. Denique visitatis sanctis locis, sanctus Amandus cum beato Nicasio Helnonense territorium expeituit, sanctus vero Humbertus se Maricolis inuexit.

Cogit vsuum portare suas sarcinulas.

Peracto itinere, redit vsus ad filias.

Diuinitus imprimitur eius vertici signum Crucis.

Construit vir sanctus cenobium Maricolense.

QUIN & elapso aliquanto tempore, beatus Humbertus eandem peregrinationem secundo solus arripuit: vbi etiam cum in oratorio beati Petri orationi diu incumberet, Angelus ei de caelo adstitit, & super verticem illius signum Dominicæ Crucis expressit, multis fidelibus hoc cernentibus. Sed & cum visendi desiderio B. Amandum ad Gallias properaret, Angelus Domini eidem S. Amando assistens, dixit: Dilectum Domini Humbertum noueris te visitatum aduenire, cui tu occurrens, contemplare cuius signum gestat in capite, & illius hostiam eum fore scias. Nec mora. Beatus Dei Sacerdos procedens, vidit super caput illius radiantem Dominicæ Crucis speciem, & præmissa oratione, corruit ad genua eius, eum colligens hospitio cum gaudio spirituali. Post hæc verò edificauit S. Humbertus monasterium super alueum Helpre, Maricolis nominatū, in quo monachos constituit. Sed & aliud quoque non procul cenobium extruxit, in quo Clericos vtriusque conditionis & gradus triginta esse voluit.

Ac denique promulgata longè lateque fama sancti viri, beata quoque Aldegundis eum visere aggreditur, quæ etiam per

per aliquot dies ab eo spiritualibus epulis est refecta, nec non & fonte mirabiliter subito erumpente recreata. Paret vsque in hodiernum diem, nec deficit fons ille suauis ad gustū, utilis ad vsum. Quin & intantum hæc sancta familiaritas coaluit, vt tandem adueniente tempore obitus sui, ipse sanctus miserit ad beatam Aldegundem, vt vestes in vsu exsequiarum sibi mitteret. Vbi cum missus nuncius iter medium explicuisset, ecce à beata virginæ alter missus occurrit, secum linreamina ferens. Quod non absque diuino nutu contigit, nimirum vt longè posita virgo, nec fama, nec nuncio præmonita, funus tamen sancti viri curaret. Corpus eius in oratorium, quod ipse construxerat, discipuli sepelierunt in magna gloria, vbi innumera postmodum contigerunt miracula. Leuatum est autem de tumulo sancti viri corpus illæsum & incorruptum, momento Angelo, ab Abbate Rodino, anno post mortem eius ceterisimo quinquagesimo tertio. Sed & linreamina quoque, quibus inuolutus fuerat, nihil in se corruptionis habebant, similiter & herbæ quæ sepulturæ eius die appositæ fuerant.

Nota de fonte te ipsum precibus impetrato.

Sepelitur post mortem in oratorio à se constructo.

VITA S. EVORTII EPISCOPI AURELIANENSIS, ex ea quæ est apud R. P. L. S.

VII. SEPTEMBRIS.

POSTEA QUAM beatissimus Desianus Aurelianensis Antistes è vita abcessisset, ob eligendū successorem adeo in illa vrbe multo tempore tumultuarum est in populo, vt etiam sanguis propterea fusus sit. Quæ res cum Constantinum tunc Imperatorem latere non posset, misit eò Porphyrium quendam Præfectum, qui eos tumultus comprimeret. Aduocantur in vrbem Aurelianensem Episcopi Galliarum, communi omnium sententia, pro Episcopi electione triduanum indicitur vniuersæ plebi ieiunium. Iam omnes in ecclesiam conuenerant, precibus & ieiuniis vacabant, pueri, senes, viri, feminae, sexus vterque & omnis ætas, cum ecce Deus ad illos misit vas electum Euortium, qui captiuorum perquirendorum causa ab vrbe Roma fuerat egressus. Stabat itaque Euortius tamquam ignotus iuxta ostiarium, cum paulo post iubent Episcopi obserari fores, & ipsi humi prostrati, cum multo gemitu & lacrymis rogant Deum, vt indicet quem velit ordinari Episcopum. Ecce autem columba diuinitus per fenestram im-

Deus dicit Aurelianenses in electione noui Episcopi.

Omnibus ad electionem congregatis, inuolat columba in caput S. Euortij.

missa, residet in capite B. Euortij. Tum verò perstrepsens populus lætitia effertur, Episcopis interim, quisnam ille sit in cuius capite, columba sederit, accuratè persequentibus. Sed hîc rursum quædam exstitit sermonum & hominum discrepantia, aliis dicentibus ostiarium esse, aliis verò non ostiarium sed eius similem quendam. Iterum ergo ad preces redeunt, iterum redit columba, iterum ad caput beati Euortij aduolat, iterum exoritur populi strepitus. Tum verò Episcopi præcipiunt beatissimo Euortio in altare vt caput immittat, orant Dominum vt tertio miraculo idem velit ostendere. Nonidum autem finierant preces, & ecce columba plausu ingenti ad locum in quo prius vir Dei steterat, se confert, & cum non inueniens, tamquam inquirens vbi sit, coram omnibus circumuolat.

Tertio miraculo idē semper ostēditur, hoc est, Euortij eligendū Episcopum.

ERANT tum ibi non pauci Episcopi qui dicerent acciri debere etiam eos, quorum electio Ecclesiam illā vulnerasset. Acciti sunt igitur, & quidem stabant cum Euortio inter Episcopos, sed circumuolitans columba, requieuit in capite vnus Euortij. Tum ergo omnes acclamarunt dignum illum esse Sacerdotio, quippe quem ipse Dominus eligeret. Episcopi autem silentium indicentes, vota etiam cuiusque gradus & ordinis inquirunt, cum tandem omnibus in Euortium sua suffragia conferentibus, pro illius ciuitatis more eū ad beatissimi Marci basilicam, & Euortius Leuita ordinatur. Inde verò ducitur ad ciuitatem cum hymnis & canticis spiritualibus. Denique consecratur Sacerdōs & Episcopus. Porro Deus, qui tot signis eū Sacerdotio dignum declararat, maiora quoque per eum cepit operari in populo, curare scilicet morbos, & variis pressos calamitatibus beneficiis afficere, quæ sanitatū & virtutum signa maximè Spiritui sancto cognita sunt, qui per eum illa efficiebat. Sed & audi tamē quod vniuerso penè mundo innotuit. Post anniuersarium ordinationis eius diem, casu quodam tota vrbs Aurelianensis flammis correpta est. Quod conspicati ciues omnes currunt ad beatissimum Episcopum, clamant voce magna, Vir Dei, vir Dei, succurre vbi. Quod audiens Episcopus, properat ad ecclesiam, & prosternit se in preces. Nec mora. Vix ille preces compleuerat, & ecce incendium omne sopitum est.

Inter cetera, si in meritis se at maximum incendium.

ERAT tum angusta adhuc ecclesia, in qua cum populo vir sanctus Dominum deprecabatur. Itaque ait ad illos: Dominus liberauit nos pro sua misericordia à voracibus flam-

flammis: sponte ergo vos vestras conferte pecunias, vt ecclesie huius spatia augeantur. Tum verò omnes vno animo responderunt, Fiat voluntas Dei: egressique è templo, præparant se ad structuram. Aduenerat iam dies qui erat operi indictus, cum pro quarundam prouinciarum consuetudine ipse beatus Episcopus arrepto sarculo, & signo Crucis edito, fodere cepit. Iam penè ad tres pedes foderat, cum ecce cernit ollam clausam atque bituminatam, eaque aperta, videt multos nummos Neronis signum impressum habentes. Tum verò vir sanctus ad Archidiaconum suum ait, Accipe frater thesaurum hunc, & perfer ad Imperatorem, non enim decet nos eum celare. Et ille quidem iussa eius capessens, Romam proficiscitur. Sed Imperator accito ad se Anatolio Præfecto, dicit ei: Restitue huic Archidiacono quicquid huc apportauit. Dei enim præparatio est, non Imperij nostri. Volumus autem his duplo quoque maiorem adiungi pecuniam, quæ fabricandæ ecclesie sufficiat. Ipsam verò ecclesiam iubemus in longum extendi ad cubitos centum septuaginta septem, in latum ad quadraginta duos, & ad Crucis figuram. Volumus etiā vt tria in ea sint altaria. Sed & ad ipsius ecclesie ministerium offerimus etiam lances auri purissimi septem, & calices eiusdem metalli totidem, in quibus dum diuinum peragitur ministerium, nostri quoque memoria habeatur. Et postremò omnibus qui sunt eius territorij, remitti volumus censum facultatum suarum triennio, vt possint ad structuræ complementum, de rebus suis impertiri. Quibusita ab Imperatore demandatis, Archidiaconus cum ingenti lætitia domum abiit.

ÆDIFICATA est igitur ecclesia, atq; adeò tanta celeritate opus confectum est, vt euolutis annis tribus, quinto Nonas Maias eius sit acta dedicatio. Post quod missi sunt in loca diuersa qui sacras reliquias afferrent, alij Hierosolymam pro sancta Cruce, alij Romam pro reliquiis beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli, qui omnes voto potiti suo, Aureliam sunt reuerfi, gratias agentes Deo. Iam ecclesie structura omnis erat absoluta, depositæ etiam sacre reliquie, cum populus ad beatum Episcopum pro suis vtilitatibus, deinde deuotissimè semper confluebat, alij Dei gratiam adipisci cupientes, alii contrariis nequissimis carere cupientes. Atque ita scilicet quotidianis horis vel momentis Christi gloria per eum de sanitatis beneficiis splendescente, reuertebantur suo potiti optatæ salutis desiderio. Surdis auditum, cæcis visum, mutis loquendi officium

Impetrat ecclesiam Aurelianensem fieri ampliorē.

Fodiens vir sanctus, inuenit magnum thesaurum.

Luat nouam structurā pro fufficimè Constantinus Imperator.

Ornatur eadē ecclesia plurimis reliquiis.

*Moritur vir
sanctus anno
ordinationis
suae vigesima.*

officium, claudis gressum, paralyticis curationem membrorum, denique omnibus omnia per os & impositionem manus Episcopi, septiformis Spiritus largiebatur. Quæ cum ille perpetrasset, vicefimus ordinationis eius elapsus est annus, quos annos omnes in eo populo exegerat. Post quos Fratribus indicans diem obitus sui (quem ipsi Dominus reuelarat) successorem constituit fratrem & compresbyterum atque Abbatem Anianum, cuius nimirum vita per multa experimēta erat notissima. Obiit autem vir sanctus correptus febribus, septimo Idus Septembris; cum Christo in perpetuum victurus.

VITA B. STEPHANI EPISCOPI

*Dienſis, Ordinis Carthusiani, ex ea qua est
apud R. P. Laur. Surium.*

VII. SEPTEMBRIS.

*S. Stephanus
natus ex pro
sapia nobili.*

*Statim à pue-
ris respuit è
sine carnium.*

*Induit habi-
tum Carthu-
siensis.*

*Vt plurimum
villit at solo
pane & sale.*

LVGDVN I quæ est Galliarum vrbs præclara & celebris; Stephanus ortus est. Cuius pater dominus de Castellione, & sanguinis & religionis nobilitate fuit insignis, quemadmodum & vxor eius. Itaque tales & tam boni parentes talem nobis filium procrearunt. Constat cum adhuc infantem cum nutricis lacte aleretur, sextis feriis prorsus eam alimoniam recusasse, usque diebus ieiunum pernāssisse. In pueritia à parentibus perdiscendis literis admotus, magnos in eis habuit progressus. Sed & illud Apostoli perpendens, Escam ventri & ventrem escæ, Deum autem & hunc & has destruere, prorsus quoque sibi esu carnium voluit esse interdictum. Srupebāt omnes ratam virtutem, eoque magis, quo illa minus esset, inter seculares, præcipue nobiles & diuites, vsitata. Addebat verò ipse virtutes virtutibus. Ieiunabat propensius & orabat, & quantum licebat, in misericordiæ etiam opera incumbere. Ac denique animaduertens se iam annos natum sex & viginti, cum audiret Carthusiam Portarum spirituali certamini aptam, eius loci Priori & Fratribus propositum suum apperrens, monasticum ibi habitum induit cum ingenti feruore.

DOMABAT corpus suum vigiliis, ieiuniis flagellis, & pro more Carthusiani instituti, veste cilicina, potuque aquæ, & pane arido se cruciabat. Quin & cum singulis hebdomadibus ex Canonis sui præscripto Carthusiani tribus diebus solo pane, & aqua & sale victitent, ille præ cæteris, Ordinis instituta sum vsura quadā exsequi cupiens pro maiori temporis parte ad men-

ad mensam suam vix quicquam præter panem & aquam admisit. Et panis quidem ab vna parte ponebatur; ab altera codex, vt dum vicissim ad ea oculi distraherentur, vtrique homini simul alimonia præberetur: aderat verò etiam scutella cum aqua, quæ potum & fasilaginem ministraret. Atque eiusmodi epulis seruus Dei contentus, vix quicquam vnquam præterea mensæ suæ inferebat. Ad Altaris verò Sacramentum venerabile tanta ei deuotio & attentio inerat, vt totus lacrymis madens cum ipso Christo ad Crucē affixus videretur. Orabat sanè quadam vice coram Crucifixi imagine contemplationi inhærens, & ecce subito Angelus Domini in humana effigie ei assistit, operibus eius delectatus, cuius rei testes sunt qui suis ipsi oculis vidēre homines profectò religiosi. Vixerat autem iam multis annis solitarius in cella, & hostem tartareum egregie debellat, cum dignus & idoneus visus est, qui aliis regendis præficeretur. Nam defuncto vel absoluto Carthusiæ illius pastore, ab omnibus, licet inuitus & repugnans electus est in eius cœnobij Præfectum. Vbi qua prudentia & strenuitate, quamque sollicitè & zelose ad monastici Canonis normam illam Dei domum gubernauit, vitia extirpando, virtutes ferendo, non facile quis possit explicare.

SED & interim Deus, volens lucernam tantam super candela- brum poni, ad altiora etiam eum prouehi curauit. Accidit tum vt Ecclesia Dienſis suo pastore destitueretur, & Collegium eius Ecclesiæ de successore tractaret. Erant varia Canonicorum vota. Quidam, licet pauci, in magnū etiam illum Carthusianum Stephanum sua suffragia conferunt; commendant mirifice eius sanctitatem: nec multo post, omnes etiam illis assentiuntur, omnes lætantur. Sed quod non ignorarent, sine multa vi eum ab eremo auelli non posse, properant ad summum Pontificem pro obtinenda confirmatione, ipso interim, quid de se alij machinarentur, prorsus ignorante. Confirmatur à Pontifice electio: vt Ecclesiæ Dienſis regimen suscipiat, Stephano præcipitur: aduolant cum iis madatis Canonici. Sed, Cessate, cessate, quæso, ait Stephanus, neque enim in hac re poteritis vnquam voto potiri: nouistis me esse monachum, & alterius voluntati subiectum, nempe Prioris Carthusiæ. Quo illi responso accepto, cum viderent se nihi apud eum posse proficere, aliis literis Pontificis impetratis, quibus mandabatur Priori Carthusiæ vt eum compelleret obedire, ad eum Carthusiam, ipso interim beato viro fugæ præsidium captante

*Familiariter
ei assistit An-
gelus Dei.*

*Eligitur pri-
or loci ac de-
inde etiam
Episcopus
Dienſis.*

*Nequaquam
assentitur ele-
ctioni de se
factæ.*

Tandem cogitur esse quod studio humilitatis dudum decreverat.

captante, licet frustra. Quæsitus enim Stephanus & repertus, à Priori Carthusiæ Domno Iacelino precibus & præcepto cogitur electioni cōsentire, sicque deductus à Canonicis cum multo honore Viennam, à tribus Archiepiscopis solenniter illic sponsa suæ ecclesiæ Diensi consecratur, anno gratiæ millesimo ducentesimo octavo.

Inuenit apud Dienses multos abusus, & potissimum circa celebrationem dies Dominici.

IN qua profectò cathedra collocatus, ad eò religionis suæ exercitia non amisit, vt etiam semper aliquid ad ea adiciere videretur, mirantibus & stupentibus cunctis. Sed &, cum iam concionando, exhortando, & visitando cœpisset exercere manus suam; inuenit vir pius gentem illam miseram non honorare diem Dominicum, immò verò diabolo eū potius dedicare, quòd illo solo die exercerentur nundinæ, tabernæ, choreæ, ludi & luxus. Quamobrem ad populum concionatus, primò quidem blandis & mellitis verbis ostendit eis peccati illius enormitatem, deinde etiam instat opportunè importunè. At surdas illorū aures sermo diuinus minimè penetrabat. Tū verò magno animi dolore concepto, præcepit vir sanctus dæmonibus, qui ad ea quæ diximus facinora illos incitabant, vt sine vlla cuiusquam læsione palam se eis visendos exhiberent. Res mira. Mox parent illi dæmones, quem homines pernicaces audire nolebant. Videre scilicet tum licebat, dæmones proceri & immani statura, nigerrimos, cornutos, fetorem & flammam spirantes, ad viri imperium apparere cunctis, rursumque recedere, nec quæquam lædere: vnde vel tandem cœpit obtruncata gens aperire oculos suos, & vitam moreque corrigere. Ad Portarum quoque Carthusiam, vnde assumptus fuerat, pro spiritali recreatione crebro se conferebat, vbi & instar aliorum degebat in cella solus orationi & contemplationi attentissimè vacans, solo Pontificis annulo excepto, ab aliorum consuetudine in nullo discrepans, cilicio semper nudum corpus atterente.

Impetrat à Deo, vt imposteriores dæmones omnibus appareat conspicui.

Quando potest, libentissime versatur in sua Carthusia.

SED & nunc vnum quoque narremus ex multis quæ per eum Deus mira operatus est. Quædam mulier diocesis eius, ob sua, vt videtur, maleficia, à diabolo præfocata, subito exspirauerat. Eius rei rumor peruenit ad virum Dei, qui tum non longè inde aberat: qui & miseratus casum tam acerbam infaustæ mulieris, venit ad locum vbi iacebat exanimis. Assistunt multi, narrant repentinum feminæ interitum, condolent omnes, petunt ab illo suffragium. Ille verò magnam fundens vim lacrymarum, orat pro ea Dominum. Atque

Excitat quædam feminam a morte.

ô virum

ô virum verè Apostolicum. Euigilans illa, velut à graui somno surgit, narrat Christi erga se misericordiam, ob merita viri Dei. Imminebat autem iam beati viri vitæ huius terminus, quo Dominus eum à labore ad requiem erat perducturus, cum ecce vigeabant eum Ecclesiæ suæ filij, vt testamentum facerat. Sed non est, inquit ille, necesse, cum omnia sint sponsa meæ. Porro benedictionem & consilium petentibus, non negabat, deque mutua charitate & concordia omnes pariter admonebat. Ac denique videns adesse supremum vitæ suæ diem, confiteretur peccata sua, petiitque Ecclesiastica sibi porrigi Sacramenta: quibus omnibus ritè atque ordine confectis, inter verba orationis migravit ad Dominum, Septembris die septimo, anno salutis millesimo ducentesimo tertio decimo, ætatis suæ quinquagesimo octavo, Episcopatus sexto: conditus in ecclesia beatissimæ sponsæ suæ Mariæ, quemadmodum ipse iusserat.

Migrat ad Christum.

DE NATIVITATE B. MARIÆ VIRGINIS,

ex D. Cyrillo, & D. Augustino.

VIII. SEPTEMBRIS.

ILLA REM video hodie cœtum fidelium omnium, qui conuenerunt promptis animis à sancta & Dei matre Maria semper virgine conuocati. Laus & gloria sit tibi sancta Trinitas, quòd omnes nos ad hanc celebritatem conuocaris. Sit etiam tibi sancta Dei mater laus: tu enim es pretiosa margarita orbis terrarum, tu lucerna inextincti luminis, corona virginitatis, sceptrum orthodoxæ fidei, templū indissolubile, continens eum qui nusquam contineri potest, mater & virgo: tu benedicta inter mulieres, eius parens qui benedictus venit in nomine Domini. Per te Trinitas sanctificatur, per te Crux pretiosa dicitur, & adoratur in toto orbe terrarum. Per te exultat cælum, lætantur Angeli & Archangeli, fugantur dæmones, homo ipse ad cælum reuocatur. Omnis creatura idolorum errore detenta, conuersa est ad notitiam veritatis, & fideles homines ad sanctum baptisma peruenerunt, atque in toto orbe terrarum constructæ sunt ecclesiæ. Te adiutrice gentes veniunt ad pœnitentiam, per te vnigenitus Dei filius, vera illa lux effulsit sedentibus in tenebris & umbra mortis. Te Prophetæ prænunciarunt, te Apostoli summis laudibus celebrant.

D. Cyrillus hoc. 6. contra Nestorianum. 10. 4.

S. Maria vocatur sceptrū orthodoxæ fidei.

Dicitur hæc nimis maxime, quia ipsa genuit Salvatorem mundi.

AT verò

*D. August.
serm. 18. De
Sanctis.*

*Eua mater
infelicitatis,
S. Maria ma-
ter felicitatis.*

*Praecipuum in
Maria hu-
millima illa
obediencia.
Ecce ancilla
Domini.*

*Inuocatur
Deipara.*

*En antiquis-
sima oratione
illa Ecclesie.*

AT verò vos, ò dilectissimi, en ergo hic adest nūc dies beatæ ac venerabilis semper virginis Mariæ, quatenus scilicet cum summa exultatione gaudeat terra nostra, tantæ virginis illustrata natali. Siquidem hæc est flos campi, de qua ortum est pretiosum lilium conuallium, per cuius partum mutatur natura protoplastorum, deletur & culpa. Præcisum est in ea illud Euzæ infelicitatis elogium, quo dicitur: In dolore paries filios tuos, quia ista in lætitia Dominum peperit. Eua luxit, ista exultauit: Eua lachrymas, Maria gaudium in ventre portauit: quia illa peccatorem, ista edidit innocentem. Mater generis nostri pœnam intulit mundo. Genitrix Domini nostri salutem attulit mundo. Auctrix peccati Eua, auctrix meriti Maria. Eua occidendo obfuit, Maria viuificando profuit, Illa percussit, ista sanauit. Pro inobediencia enim obediencia cõmutatur, fides pro perfidia compensatur ait enim: Magnificat anima mea Dominum. Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est.

C A V S A M igitur inualescentis errati, miraculum noui partus euicit, & Euzæ planctum Mariæ cantus exclusit. Et ò beata Maria quis tibi dignè valeat iura gratiarum ac laudum præconia rependere, quæ singulari tuo assensu mundo succurristi perditio? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluet, quæ sola tuo commercio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaque quascumque exiles, quascumque meritis tuis impares gratiarum actiones; & cum susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile, quod per te ingerimus, fiat impetrabile, quod fida mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogamus, excusa quod timemus: quia tu es spes vnicæ peccatorum, per te speramus delictorum veniam, & in te beatissima nostrorum est expectatio præmiorum. Sancta Maria succurre miseris, iuua pusillanimes, refoue flebiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto femineo sexu: sentiant omnes tui inuamen, quicumque celebrant tuam sanctam festiuitatem.

VITA S. CORBINIANI PRIMI EPISCO-

pi Frisingensis, ex ea quæ est per Aribonem Episcopum Frisingensem quartum.

VENERANDVS Dei famulus Corbinianus ortus fuit *S. Corbinianæ
ex regione Melitonensi, in vico qui dicitur Castrus, ex
genus.* patre Vvaldeluso, & matre Corbiniana. Qui dum bonæ indolis puer excreuisset, diuina inspiratione compunctus, sacre religionis officium viriliter diligebat, cœpitque diuinæ Scripturæ sagacissimus indagator existere, ieiunium amans, pauperesque, quantum potuit, recreans. Sed & ad beati confessoris Germani ecclesiam, in eodem Castro constructam, se conferens, iuxta eam paruum sibi construxit ergastulum, tantum solitudine delectatus, vt nihil aliud possideret, nisi tantum ministros, qui sibi exterioris necessitatis solatium exhiberent: quos ille rursus quotidie sacris studuit disciplinis instruere. Vnde & multa cœpit ad illum credentium populique turba concurrere, ex quorum oblatione quicquid suscepisset, excepto victu necessario, id totum pauperibus erogabat. Cœpit itaque longè lateque fama sanctitatis eius crescere, adeo vt & ad summum Maiorem domus Pipinum rumor ille perueniret, qui etiam vnum ex charissimis sibi Optimatibus ad viri Dei cellulam transmisit, sese humillimè eius precibus commendans. Rogabant autem vt pro ipsis oraret multi ad eum concurrentes senes & nobiles, multi etiam munuscula orationis causa mittebant.

S E D deplorabat vir Dei, idque crebris suspiriis, quod solitudinem, quã desiderauerat, se amisisse perspiceret, atque his tribulationibus se fatigans, quartumdecimum iam in sua cellula impleuerat annum, cum ecce iniens consilium, ad limina sacratissima beatorum Apostolorum Petri & Pauli, orationis causa, ire decreuit, & ibi se Apostolici viri doctrinæ & orationibus commendare, & si fieri posset, impetrare sibi suisque in quodam angulo latitandi facultatem. Verum venerabilis Papa Gregorius, audiens viri Dei verba, intellexit zelum animi eius, qualiter, & quàm magnam in Dei opere haberet animi puritatem. Erat enim vir Dei valde facundus, & humanitate præcipuus. Itaque per singulos gradus ad Pontificalem vsque eum prouexit honorem, quamuis coactum, dato etiam pallio eum benedictione & adiutorio beati Petri Apostoli, vt vbique prædicationis officium exercere in toto orbe posset. Quo ille accepto honore, in Galliam reuersus est, diuino largiter ex ore eius emanante verbo. Ex quo tempore vir Dei sanè venerabatur ab omnibus, maximè verò à domesticis fidei. At

E e ille

*Construxit sibi
paruum re-
clusorium.*

Fit celeberrimus.

*Visit limina
Apostolorum.*

*Ordinatur
Episcopus.*

ille nihil nisi gloriam seculi pertimescens, tranquillitatem secreti quod perdidit, multipliciter lamentabatur; sicque ad pristinum tandem redit. ergastulum in foribus ecclesie beati Germani, paucos secum Clericos retentans, quos admonendo & docendo deferere non valebat: vbi continuis septem annis permanens, eò aduenientibus, secumque commorantibus, verbum Dei sedulo ministravit. Sed quanto secretius in ima loca se contulit, eo amplius fama eius sanctissima altius eminebat in publicum, adeo ut quotidie superuenientium turbas sustinere non valens, & quasi concussam cellulam deflens, iterum Romam pergere disponderet.

NON tamen iam publicum à Galliarum partibus arripit callem, sed secretiorem eligit viam; atque adeo peruenit in Alemanniam, deinde in Germaniam, & sic in Noricum, vbi aliquamdiu demoratus, verbi Dei seminavit doctrinam; erat enim gens illa adhuc rudis, & nuper ad Christum conuersa. Erat autem ibi eo tempore deuotissimus Theodo Dux, & filius eius Grimoaldus. Qui cum frustra eum rogassent, ut nequaquam eos deserens, honores ibi debitos acciperet; munera illi non modica largiti, direxerunt ministros, qui eum cum summo honore deducerent à finibus Noricensibus, vsque in partes Italiae. Qui iussa complentes, sub debito honore, benedictionem petentes, reuersi sunt; silenter interim (ignorante scilicet viro Dei, iubente autem Grimoaldo Principe) actoribus vel habitatoribus Alpiu mandantes tã Venusticæ vallis, quam aliis circumquaque, ut si quando eum reuerti in illas partes cõtingeret, eum à finibus Baioariorum nequaquam paterentur abire, nisi prius ad iã dictu Principem perueniret. Venit itaque vir Dei rursus ad summi Pontificis B. Gregorij presentiam. Vbi cum secretum petiisset, ut ei omnes animi sui angustias liberè possit referre, lacrymis fuis, flebili voce deplorat, ut suum secretum imposito honore perdidit, in pristina petitione persistens, rogat & obsecrat ut ad cœnobium ipsum ire permittat, vel in quandam cellulam includat. Atque o virum admirabilem. Congregat summus Papa Synodum; omnia ista recitat. Sed vna voce omnes eum reuerti debere proclamant, multis testimoniis Scripturarum id confirmantes. Quorum verbis se victum considerans vir beatus, retentus ibi aliquantum, cum summo honore tandem tristis recessit.

LONGVM est recensere singula. Cum reuertendo Magiense Castrum intrasset, à custodibus captus est, sicut supra diximus

*Paucos secum
coligit Cleri-
cos.*

*Prædicat in
Norico ma-
gno cum fru-
ctu.*

*Secundo venit
Romam, vbi
frustra petit
demonstrare ab
efficio Episco-
pali.*

*Rediens ex
Italia pio in-
tercipitur, ut
pergat prædi-
care in No-
rico.*

diximus à Grimoaldo Duce fuisse præceptum. Quæ vir Dei impedimenta viæ suæ diligenter pertractans, considerauit tamè diuinæ virtutis gratia vacua non fuisse. Tunc enim ad beati Valentini Cõfessoris Christi sepulcrum, situm in eodem Castro, sanctæ orationis causa se contulit. Inuenit autè etiam inter duos ritulos Timonem & Finale locum illum secretum, qui etiamnum vulgò adhuc dicitur Camina; quem locum, ut Grimoaldus Princeps à possessoribus iusto pretio emeret, primò vir sanctus persuasit; deinde traditum accepit, Deo & sanctæ Dei genitrici Mariæ ad Ecclesiam eius sitam in Castro Frisingensi, postremò habitaculum etiam illic sibi construxit, basilica ædificata sub S. Valentini atque B. Zenonis patroci-
niis. Sed ad finem properat sermo. Cum exitus viri Dei appropinquaret, temporis obitus sui non ignarus, fratrem suum Erimbertum in Italiam ad Longobardorum direxit Principem, postulans firmitatem possessionis suæ iuxta Magias, quam sanctæ Mariæ tradiderat, ne inde auferretur, & ut suum corpusculum ad sepeliendum ibidem recipi iuberet, quod illic beato Valentino commendauit viuus.

VENIENTE quoque iam exitus sui die, balneum sibi præparari iussit, & ex more abluens corpus, capillos sibi tonderi fecit, caput & barbam radi, sicque vestibus sacris indutus, Deo sacrificium obtulit, & viaticum propriis manibus recepit: post quod nihil doloris præ se ferens, signum Crucis capiti imprimens, Deo sic spiritum reddidit. Et quidem tunc sepulturæ traditus est à ministris in ecclesia beatae Dei genitricis Mariæ. Sed tanta mox pluuia secuta est atque procella triginta diebus & noctibus, ut nec vna hora vnquam cessaret, quousque allato mandato, ut beatissimi viri corpus Magias apportaretur, sicut ipse viuus disposuerat, honorificè eò est delatum, multis editis miraculis, tum in ipso itinere, tum postea ad eius sepulcrum. Mansit autem ibi beati viri corpus vsque ad illud tempus quo à Longobardorum gente corpus beati Valentini Cõfessoris, de eodem castro fuit ablatum, & in Tridentinam urbem deportatum, ac postea à venerando Thassilone Duce in Patauium ciuitatem cum summo reuocatum honore, quando & Ego Arbo, hæres licet indignus ipsius, Frisingensis sedis Episcopus, generali Synodo congregata, triduanoque ieiunio peracto, non sine reuelatione tantum thesaurum ad nos reportari curauit, eleuans eum hono-
rificè in ecclesia S. Mariæ, vbi primò fuerat sepultus, ad glo-

*Cõstruit quã-
dã basilicam.*

*Sanis per om-
nia sensibus
migrat ad
Domum.*

*Transferitur
eius sacrum cor-
pus.*

*Refertur Fri-
singam.*

riam nominis Christi, consolationemque verè credentium, quibus illic sanitates iugiter conferuntur.

VITA S. AVDOMARI EPISCOPI

Morinensis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Suriium.

IX. SEPTEMBRIS.

¶ Audomari patria & parentes.

Matth. 19. Vna cū patre suo ingreditur monasterium Euxoniense.

Lucæ 12.

¶ Morinensis Creatur Episcopus Taruanensis.

BEATVS Audomarus Antistes ortus est parentibus tam secundum seculi dignitatem inclytis, quam in fide Catholica eruditis, haud procul à Constantia, eo loco qui nuncupatur Vallis aurea. Pater eius Friulphus, mater verò fuit Domita; qui religiosi parentes Audomarum puerum pro Christianæ religionis ritu, diuina suffragante gratia, ab ipsis incunabulis Catholicis enutriere disciplinis, erat enim illis filius vnicus. Quin & post obitū Domitæ, ambo & Friulphus parens & Audomarus egregiæ indolis puer, accuratè implent quod Saluator ait: Vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me. Nimirum mundo mortui, ætate disparex, animo pares, ad Christi militum illud celeberrimum se contulere monasterium, quod Luxouium vocat, à sanctæ memoriæ beato Columbano Abbate in Burgundionum regione, in Christi honorem ædificatum. Præerat tum illius cœnobij sanctæ multitudini beatus Eustachius. Sub quo Audomarus monastici Canonis rigorem complexus, subito omnibus cepit esse charus & amabilis. Erat enim obedientia atque humilitate præcipuus, diuina scientia refertus, charitate & mansuetudine conspicuus, parsimonia seuerus, ieiuniis deditus, & prolixus noctium vigiliis, semper animo commemorans illud ex Euangelio: Beati sunt serui illi, quos, cūm venerit Dominus, inuenerit vigilantes.

At verò interea fama eius longè lateque diffusa, vsque ad Dagoberti etiam Francorum Regis notitiam peruenit, ita, vt tandem ab eodem Rege & omni populo vocatus, sancto Aichario Nouiomensi agente Episcopo, ad instituendum & gubernandum * Taruanensis vrbis populum, ad Episcopi sedem & dignitatem sit sublimatus, non sine multa animi humilitate. Tum verò diuini verbi semina in credentium pectora deiiciens, animarum & corporum languores sanans, captiuos & vinctos redimens, viduarum ac inopum vel maximè curam gerens, plebem sibi à Domino commissam ad æterna promerenda præmia egregiè incitabat. Consectabatur tum adhuc multa

multa Taruanensium turba idolorum cultum, relapsi scilicet eò, postquam Fuscianus & Victorius ab iis profecti, in Ambianensi territorio martyrium obiissent, eo tempore quo apud Ambianenses prædicabat eximius Christi martyr Quintinus. Sed non destitit Christi Antistes Audomarus, donec sacrilegum cultum ab ea vrbe funditus exturbasset.

Egregiè exæstirpa: omne gentilismum.

SE D nec defuit prædicationi eius diuina virtus. Nam primo immorigerus quidam qui apud Boloniam oppidum, circa Elnam fluuiolum, contra viri beati iussu nauiculæ iustitæ se crediderat, per vastum licet pelagus ad Saxonum vsque regionem extrusus, beati viri tamen inuocato nomine incolumis, sine remigio ad suos rediit. Ac deinde ad Crucem illam, haud procul à villa, quæ * Iortiacus dicitur, à viro beato post quietem fabricatam proxima statim nocte lux refulsit immensa, & ab eo tempore vsque in præsens non pauci homines morbidi optata salute ibi potiuntur. Verum enimvero interea veniunt ad beatum virum ex territorio Constantiensi tres viri venerabiles Mummolinus, Bertramus, & Bertinus, cūm ecce, Adroaldus quidam rebus locuples, stemmatèque mundanæ nobilitatis clarus, ipso in diuinis laborante triumphis, fidei doctrinæ aures mentemque accommodat, detrectans ceruicem deinceps dæmonum inclinare simulacris. Quin & amoris diuini studio, omnes facultates suas, & villam Sithiu Christo & sancto Audomaro transcripsit: vbi vir beatus magnificum extruxit templum, in sanctissimæ Dei genitricis honorem.

Duo insignia miracula per eum facta.

Venit ad eum S. Bertinus cum sociis.

PO R R O ad extremum, sicut ferax Euangelicæ vitis palmes, cepit sacer Audomarus corpore debilitari, atque adeò, vt pia mens diuinis propinquior fieret, vtroque etiam oculorum lumine est orbatus, quæ sanè felix fuit corporeæ lucis amissio. Ac denique postquam Morinensis seu Taruanensis cathedra triginta annorum spatio tanto esset potita Præsule, ecce columna illa Dei, corporeis destituta viribus, acri cepit febri pulsari ac concuti. Affiguntur iam lecto victa membra. Nec multo post, Quinto Idus Septembris rumpit anima corporis vincla cum Christo victura, cūm prius sub mortem debilis licet vir sanctus, ad limina matris Ecclesiæ pro faciendo Sacrificio progressus, supremis illis epulis pectus communisset. Quæ cūm non laterent beatum Bertinum, quippe de quibus diuinitus esset edoctus, sine mora venit ad ædes in quibus iacebat funus: tollit beatum corpus, asportat ad mona-

Vide pleniùs in vita S. Vedasti 6. Februarij.

Obdormit vir sanctus in Domino.

Sepelit eum S. Bertinus in suo monasterio.

sterium, idque sicut tum ipsi, tum omni ecclesie Sithiensi vir beatus mandarat. Ad cuius, tumulum, cunctis rite venerandum, omnis generis salutaris medicina exhibetur, ad laudem & gloriam Iesu Christi.

VITA S. THEODARDI EPISCOPI TRAIECTENSIS & Martyris, ex ea que putatur scripta per Sigebertum Gemblacensem.

S. Theodardi natales.

* Is etiam dicitur Clodoveum.

Oblatus a suis parentibus vivit in monasterio.

Fit celebris

Proficitur Malmundario & Stabulato.

BEATUS Theodardus, natus in Gallia, claruit pro nobilitate parentum profapia, regni decus, & ecclesie gloria futurus. Eo tempore regnum Francorum regebat Chilperici filius Clotarius, nomine & fortitudine referens avum suum Clotarium, filium * Ludouici, qui gentem Francorum, secum a beato Remigio baptizata, fecit adscribi ad aeterni Regis militiam. Igitur sub Clotario secundo Theodardus a pueritia usque ad biuium adolescentie prouectus, elegit viam arctam. Ex deuotione quippe parentum suorum mancipatus monasteriali disciplinae, voluntarie portabat leue iugum Christi. De quo ut sciamus qui fuerint illi, quorum exemplo vel instituto meliora charismata aemulabatur, a paucis multos, a notis colligimus ignotos. In ijs preeminebat Arnulphus ex Maiore domus Merensium Episcopus, erat Eligius ex aurifice Episcopus Nouiomensis, Ioannes etiam Tungrensis ex laico in Episcopum eodem signo quo primus Aaron, a Deo electus, quorum lateri adherens Theodardus Palatinis Principibus notus & charus erat. Iam fama de nomine eius adscenderat ad solum usque Dagoberti post patrem Clotarium regnantis, quin & paulatim perrexit etiam ulterius.

SIGEBERTVS tunc post patrem suum Dagobertum regnans in Austrasia, potentiam regalem honorificabat affectu diuinae religionis, Deum adoptans sibi rerum suarum heredem, monasteriaque constituens. In quibus cum in fundando Stabulensi cenobio impensius instaret, cooperante sibi Maiore domus Grimoaldo, & similiter in aedificando monasterio, in loco qui dicitur Malmundarium, communicato consilio cum Remaclo Tungrensi Episcopo, & Cuniberto Episcopo Coloniensi, (ad quorum dioceses loca illa appendebant), nullum, quem locus illis praeficeret, magis Theodardo idoneum inuenerunt. Sed & eum, Remaclo pro regimine Tun-

grensis Episcopatus paterna quidem solitudine laboraret, sed hoc eum male haberet, quod male sibi responderent prouentus fructuum, parte sua laborum, recurrebat animo ad portum vitae solitariae. Paucis expedio res magnas. Regem Sigebertum adit. Nec mora pari consensu & Ecclesie & palatii vnus Theodardus, vicissimus octauus a Materno primo Tungrensi Episcopo, ecclesie Traiectensi consecratur. Hocque tempore Lambertus, bonae indolis puer, in bonam spe adolescentebat. Quem cum pater eius, vir illustrissimus, Aper, prius commisisset viro Dei Landoaldo, Amandi Episcopi Archipresbytero, commisit eum etiam postea Theodardi magisterio.

ATQUE hic quidem beatus Theodardus multa per Dei gratiam, & suam industriam restaurabat, non paruus interim ei incumberebatur dolor, Traiectensem Ecclesiam magna possessionum suarum quantitate esse mutilatam, & per triginta circiter annos nullum pro Ecclesie iure repugnasse. Amandus enim, cuius sanctitas paucis laudari non debet, cum Episcopatum illum suscepisset, irruentibus vndique procellis, post triduum statim iterum illum reliquit. Cuius vices Landoaldus, Archipresbyter eius, oportunè per nouem annos exsecutus, pro Ecclesia stare non potuit, quia nihil Pontificalis iuris habebat; quae omnia raptoribus erant peropportuna. Sed & de Remaclo, quod non potuerat brachia tendere contra torrentem malorum, Theodardus ipse suis oculis & auribus credebat. Itaque ipse, ne diutina iniustitiae impunitas amplius inoleceret, accinxit se viriliter, & stans pro castris Ecclesie, clamare non cessabat, quasi tuba exaltans vocem suam, annunciabat populo scelera eorum, & raptoribus peccata eorum. Tutabatur autem eum contra omnes fauor Sigeberti Regis, qui amator diuinae religionis, oculos habebat columbinæ simpliciter. Quo defuncto, regnum Austrasiae, quod tenuerat, dedit frater Clodoveus filio suo Childerico.

TVM vero omnis malitia & iniustitia in regno praeualuit, & contra Ecclesiam grauis domesticae tempestatis turbo intonuit. Theodardus autem, quia mercenarius non erat, non fugit a facie luporum, sed pro ouibus suis constantius ex aduerso stetit, paratus pro iis etiam animam ponere. Qui etiam, ne quid inexpertum relinqueret, deliberat Regem Childericum adire, & ante eum super iniuriis Ecclesie illatis legaliter exposulare, filiis Belial interim, qui sciebant, quia in nullo sibi responderet iustitia, si de praesumptis rebus Ecclesie co-

inde ecclesia Traiectensi.

Eius tempore possessiones illas viderunt a raptis, & quartis.

Strenue agit officium Episcopi.

Proficitur ut legaliter exposcat contra iniustos possessionum ecclesie.

ram Palatinis ageretur, de morte innocentis Præfulis tractantibus, iterque eius diligenter explorantibus. Iam vir sanctus dicecesis suæ terminos longè exçesserat, & in pago quem Alifatiam vulgò dicunt, bonis adhuc prouentibus gradum fixerat, cum ecce cuneus inimicorum de insidiis emergēs, arrectis lanceis in necem innocentis proruit. Tum verò, vt lupi agnū, impij circunstabant pium, illumque oculos ad cælum tollentem, & pro eis orantem, exemplo Iesu in Cruce pendentis, contumeliis afficiunt, humi prosternunt. Et quia nequit iram ex-
In via crudelissimè cruci datur.
 plere, impia potestas, caput sancto oleo perunctum in frustra secant, corpus sanctum membratim dilaniant. Iacebat Theodardus quasi vilis & despectus, & quasi percussus à Deo, & humiliatus. Sed diuina pietas totum de eo scandalum hominibus abstulit, dum ad testimonium sanctitatis eius euidentia signa ostendit.

O verè mirabili Deus in Sanctis suis.

PVERÈ famulatio sancti Præfulis, qui solus, cæteris in fugam versis, excubabat ad corpus exanime, dolens esse dissecta à se beati corporis membra, nitebatur vt ea quoquo modo vniret. Quod igitur potuit puer, fecit, & quotquot membra vnire potuit, in stitis suis colligabat. Sed cum ei suæ non sufficerent institæ, villam, quæ proxima erat, petens, fila sibi dari supplex postulat, & cur postulet, causam dicit, remque omnem ordine pandit. Vide rem miram. Compos voti puer repedabat quantocius, & ne eum pigeret laboris, maiorem voto consolationem accepit diuinitus. Inuenit namque duo luminaria, ad caput & pedes martyris altrinsecus lucentia. Et quis non miretur tua Christe magnalia? Multa transeo dum ad exitum festino. Instatur ab omnibus, vt decenter iusta sepulturæ expleantur, materfamilias, in loco qui dicitur Nec, tūbā disponit facit. Coeunt vndique infirmorum agmina, fama longè lateque euagando, ipsam etiā Vangionum urbem quæ nunc VVormatia nuncupatur, subintrat. Traiectenses interim certificati de nece sui Antistitis, ostendebant ex quantitate sui doloris, quo amore erga eum feruerent. Sua cuique causa aderat, Lambertus mortem magistri deflebat, etiam plus omnibus. Qui post vulnus doloris assumens scutum constantiæ, totus ad hoc ferebatur, vt saltem corpus eius reciperet.

Frustrà venit S. Lambertus vt recipiat sancti viri corpus.

LONGA itaque viam celeri voluntatis volatu emensus, venit ad locum. Vbi postquam soluit lacrimas, quas debebat filius patri, pandit incolis terræ causam sui aduentus. Sed vno omnium ore contradicitur. Conclamabant omnes suum esse

iure

iure Theodardum, quem sibi pro patrono Deus vltro miserit, quibus per eum tot miracula ostenderit, & magno etiam reu miraculo vetuerit, ne ab Episcopis prouinciæ corpus sanctum aliò potuerit transportari. Ita Lambertus impos voti Traiectū redit, vt cum Clero & populo ea de re agat. Clerus verò & populus totius pòdus rei Lamberto imponit. Qui alia via vincere aggressus, multumque auri & argenti, & aliarum specierum congregans, locum optatum reperit. Itaque indigenæ pro tam celeri eius reditu suspensi, excipiunt eum affectu fauorabili, & ex vultu & habitu eius attendentes quæ reuerentia ei deberetur, officiosè illi adhærent. Lambertus verò eos pietatis affectu sibi conciliat, causamque viæ eis ingeminans addit preces, dicens absurdum esse patrem filiis, & Episcopum ciuibus denegari, non defuturum ipsis sancti patris patrocinium, quem tanti habuerint, vt honorificè tumularēt. Iam rigor eorum flecebatur. Quos vt amplius vir Angelicus ad animum suum attraheret, aperto suæ largitatis sinu, singulos eorum honorat donis competentibus: quibus iam non obsistentibus, sed ad omnia officiantibus, amabile Patris corpus tulit, & cum hymnis & laudibus reuexit, & in villa publica Legia tumulauit cum honore qualis decebat Martyrem.

Vide plenius in Originali.

Secundò idē tentat, & tandem discedit voti compos.

VITA S. NICOLAI TOLLENTINI, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, ex ea quæ est apud R.P.L.S.

X. SEPTEMBRIS.

GLORIOSVS Deus in Sanctis suis: qui cum eos ad vitam eligit sempiternam, non modò finem aut medium, sed eorum etiam exordia nonnumquam sanctificare dignatur, inter quos est & beatus Nicolaus venerandus Pater ex Ordine Eremitarum S. Augustini, in Castro sancti Angeli territorij, Firmanæ ciuitatis, quæ est in Marchia Anconitana, procreatus, nimirum volens Deus ad gloriam & honorem cælestis patriæ cum prouehere. Angelica visione sanctissimum ortum eius indicare & cohonestare est dignatus. Qui cum paruulus literarum studiis fuisset admotus, mox mulierum & puerorum leuium non modò lasciuiam, sed etiam consortia vitans, religiosorum hominum exempla assidue sectabatur. Pauperes in domo paupere cupidissime recipiebat, rebus diu-

S. Nicolai ciuitas prædicatur ab Angelo.

Sanctissimam exigit pueritiam.

E e 5 nis

nis libentissimè intererat, verbúmque Dei auscultabat atten-
tissimè, ac si iam matura ætate esset. Mirabantur autem id ho-
mines Castri sui, & quasi prophetico spiritu inter se loqueban-
tur: Si huic paruulo Dominus vitam donauerit, sanctus erit. In
Ecclesia adeò piúm & deuotum animum suum erigebat in
Deum, vt etiam corporeis oculis Christum in iuuentute sua
conspexisse credatur.

*Fit Canoni-
cus sancti Sal-
uatoris, sed
nihil propti-
rea minus s-
strare sculsi.*

2. Io. 2.

*Ingrreditur
Ordinem Ere-
mitarum s.
Augustini.*

*Nota infigne
remediũ con-
tra vitium
vanæ gloriæ.*

*Apparet ei
anima cuius-
dã defuncti,
petens vt pro
se celebret
M. s. s. m.*

IN ipsa iuuentute, cuiusdam nobilis Ecclesiæ, puta sancti
Saluatoris, Canonicus effectus est, sed quia rerum omnium
mundanarum contemptum iam appetebat, secum delibera-
bat, quod vitæ institutú complecteretur. Interea quidam Fra-
ter Ordinis Eremitarum S. Augustini, monasterij, quod in me-
morato sancti Angeli Castro erat, Prior creatus, verbo doctri-
næ & vitæ populo erat gratissimus. Is etiam in platea concio-
nem habens ad populum, vbi maxima erat multitudo homi-
num, inter cætera ait: Nolite diligere mundum, neque ea quæ
in mundo sunt, transit enim mundus & concupiscentia eius.
Quæ sententia adeo mentem iuuenis penetrauit, vt mox à
concione Fratrem illum obnixè rogaret, vellet ipsum in suam
Sodalitatem & Ordinem recipere. Illo autem recusante eius
precibus sine parentum consensu annuere, parentes interro-
gantur. At illi Deum laudant, quòd in ipsorum filio promissa
sua compleret. Admittitur igitur à Fratrem illo; & tempore pro-
bationis euoluto, Obedientiæ, Paupertatis, & sanctissimæ Ca-
stitatis vota solenniter edit. Intelligens verò standum esse pro-
missis, castitatemque seruari non posse, nisi corpus castigetur
& in seruitutem redigatur, cœpit præ ceteris Fratribus vitam
agere seueram.

ITA QV E ieiuniis, precibus, duris corporis castigationibus
semper insumbit: de quo interrogatus, possitne sic carnis ten-
tationibus resistere, nihil tamen respondebat. Nouerat enim
vir sanctus, hostem antiquum magna calliditate semper id
agere, vt quem non possit voluptate vincere, vanæ gloriæ la-
queis implicarum elidat. Ceterum cum iam vita eius, & scien-
tia probata esset satis, Sacerdotio initiatur, & ad Eremum
Vallimaensem, quæ est iuxta Pisas, à Prouinciali Priore
transmittitur. Vbi cum nocte quadam in lectulo parumper
obdormisset, ecce vocat eum voce magna quidam spiritus, ita
dicens: Frater Nicolae, vir Dei, respice in me. Ego enim sum
anima peregrini Auxiniensis, quem viuentem nouisti seruum
tuum, cruciorque in hac flamma. Te igitur impensius oro vt
pro

pro mortuis Missam celebres. Tum verò ad eum vir beatus,
Adiuuet te, ait. Saluator meus, cuius sanguine redemptus es,
ego enim, qui ad summum sacrificium solenniter faciendum
hoc præsertim Dominico die, cuius officium mutare non li-
cet; deputatus sum, Missam pro defunctis dicere non possum
Et rursus ille, Veni, inquit, venerande Pater, & vide num te
deceat precibus tantæ tamque miseræ multitudinis, à qua
missus sum, assensum negare. Quæ dicens, duxit eum ad al-
teram Eremi partem, paruaque illam apud Pisas planitiem
ei ostendit. Et ecce, videt promiscui sexus, diuersæ ætatis &
ordinis innumeram multitudinem, hunc in modum ipsum
deprecantem: Miserere Pater, miserere Pater. Euigilans au-
tem vir sanctus, cum multis lachrymis pro illis omnibus Sal-
uatorem omnium deprecabatur.

*Videt in spiri-
tu panas par-
gatorum.*

MANE etiam coram Priore loci prostratus, orat, vt ipse
bona venia, liceret ei tota illa hebdomada pro mortuis Mis-
sas celebrare. Qui victus importunis eius precibus, alium
laco eius substituit, illo interim tota hebdomada & Sacrifi-
cium offerente pro defunctis, & die ac nocte pro multitu-
dine quam viderat, cum lacrymis instantissimè Dominum
rogante. Itaque ea hebdomada transacta, rursus apparet spi-
ritus peregrini supradicti, & pro impetrata misericordia gra-
tias agit, asserens bonam illius multitudinis partem à pœnis
acerbissimis liberatam in caelos euolasse. At verò tam præcla-
ræ sanctitatis initiis hostis antiquus inuidens, vt olim pri-
mum hominem per Euam, ita sanctum virum per eius con-
sobrinum euertere conatus est. Erat is consobrinus eius cuius-
dam monasterij Præfectus siue Prior propè Firmianam urbem
quod monasterium sancta Maria Iacobi appellatur. Cum er-
go videret ille sancti Nicolai consobrini sui paupertatem, nu-
ditatem, vitæ austeritatem & egestatem, Consule, ait, iuuen-
tuti tuæ, & si vis huius monasterij bonis mecum perfructuere.
Sed contulit se vir sanctus statim in eius monasterij eccle-
siam, ad deprecandum Dominum. Vbi cum vidisset viginti
iuuenes, ceu in duos distributos choros, vestibus albis, facie-
bus rutilantibus sibi assistere, atq; vna voce ter clamare, Tol-
lentini, Tollentini, Tollentini erit finis tuus, in ea vocatione
qua vocatus es, permanes: satisfactorius diuinæ viscont, ilico
Tollentinum propecauit.

*Suis Sacrifi-
ciji plurim. os
ab ijs pœnis
liberata.*

*Tentatur vir
sanctus, vt
mutet vitæ
sicutum, sed
frustra.*

REVERSVS autem eò, mox etiam amplius est immuta-
tus. Triginta enim annis illis degens, nunquam carnes, ova,
piscis

*Per triginta
annos nãquã
vescitur nec
piscis*

*carnibus, nec
lactibus,
imò nec po-
mâ.*

pisces, nunquam pinguia vel lactaria, nunquam poma, siue sanus siue ægrotus, comedit, quin & præter eam quam diximus abstinentiam, nisi morbus grauis obstaret, secunda, quarta, & sexta feria, & in honorem beatissimæ Virginis etiam Sabbatho semel tantum reficiebatur, solo panè & aqua cõtentus. Frustra autè ampliùs de eius ieiuniis dicam, quando etiam septimo ætatis suæ anno tribus cuiusque hebdomadæ diebus noluit cibum sumere, sanctum Nicolaum Pontificem imitatus, qui quarta & sexta feria materna vbera recusabat. Nec verò ieiunio duntaxat & inedia, sed etiam verberibus & cruciamentis corpus suum redegit in seruitutem. Tunicas habebat asperas & consutas, corporisque delicias vitans, ferrea catena carnem castigabat. In precibus autem dea assiduus fuit, vt à Completorio ad Gallicinium, & post nocturnam psalmodiam vsque manè, item à Missa (nisi esset confessionibus audiendis occupatus) vsque ad Tertiam, & à Nona item (nisi obedientia aliò vocaret) vsque in Vesperam iis perpetuò vacaret, præter illas orationes quas Canonicas vocant, in quibus semper primus inueniebatur.

*Flagellat se
catena quadã
ferrea.*

*Admodũ in-
festatus à dæ-
mono.*

Eius verò religiosis precibus tartareus dæmon inuidens, continuè eum infestabat, non solum malignis suggestionibus & tentationibus, sed duris etiam verberibus, & horribilibus formis, ita vt per multos etiam dies vulnerum vestigia toto eius corpore non raro cernerentur. Quin etiam, sicut Deo per preces placere vir sanctus studuit, ita etiam conatus est proximo gratificari operibus charitatis. Visitabat ægrotos, quibus adeò condolebat, vt quicquid habere posset earum rerum quæ delectant, id eis largiretur: immo tanta erga eos animi benevolentia afficiebatur, quòd cum sine scipione ingredi non posset, propter verbera dæmonum, non tamen committere voluit, quin illos visitaret, & diuinis confirmaret eloquiis. Hospites etiam Fratres excipiebat tanquam Angelos Dei. Nolo autem prolixus esse in narrando de radiantissimo illo sidere admirandæ sanctitatis eius documento, quomodo scilicet illud, vel quoties eum adhuc viuẽtem ad eum locum vbi postea sepultus est, præcesserit: dimissionem enim postulat sermo. Inter cætera sanè miracula, feminam etiam quandam fluxum sanguinis patientem annis quinque, signo Crucis sanauit, paruulum item cuiusdam mulieris in ignem lapsum, & ab adustione luminibus orbatum, pristinae sanitati restituit.

*Feruet flagran-
tissima chari-
tate erga pro-
ximos.*

*Claret multũ
miraculũ.*

VERIDIANA quoque mulier adeò laborabat ex oculis,
vt ni

vt nihil videre posset. Adhibebantur medicorum fomenta varia, sed inde in tantum excreuit dolor, vt & mente & mouendi facultate destitueretur. Super eius itaque caput vir beatus Dominicam orationem dixit, & Cruce eam consignauit, moxque sanata est. Qui vir beatus cum sex ante obitum suum mensibus qualibet nocte, ante preces nocturnas, auribus suis cationes audiisset Angelicas longè suauissimas, maiori etiam se sensit infirmitate grauari. Conuocans itaque ad se Fratres, ira eos est allecucus: Etsi, inquit, nihil mihi conscius sum, non tamen in hoc iustificatus sum. Itaque si cuiquam ex vobis iniuriam irrogauit, parcite quæso erratis meis. Te verò, Pater Prior, obnixè rogo, vt quam primũ legas mihi absolutionem omnium peccatorum meorum, & matris Ecclesiæ Sacramenta mihi ministros. Quæ cum in profusissimis lacrymis sumpsisset, Fratribus adstantibus nõ multo post dixit, En Dominus meus Iesus Christus suæ Matri & nostro Patri Augustino innitens dicit mihi: Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui, ac deinde subdens: In manus tuas Domine commendo spiritum meum, iunctis sursum manibus, & oculis ad Crucem ipsi propositam sublatis, iucundo & hilari vultu animam efflauit, anno salutis millesimo trecentesimo sexto, quarto Idus Septembris: per quem Dominus tot & tanta signa efficere est dignatus, vt referri omnia vix possint. Vt minimum certè annis viginti, perpetuis diebus effecit in fidelibus suis miraculorum genera innumera.

*Moriturus
profundissima
humilitate i-
gnosci sibi pec-
tis si quid for-
te erga ali-
quẽ deliquis-
set.*

*Migrat ad
Christum.*

VITA S. GUIDONIS CONFESSORIS

Brabantensis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XII. SEPTEMBRIS.

VIR venerabilis Guido in pago Brabantensi tugurio rustico & paupere domo natus & educatus est. Suffragabatur iam tum in ipsis primæ ætatis initiis parentum oculis certas horas, quibus vel ecclesiam oraturus adiret, vel infirmis quicquid ex facultatibus suis habere poterat, impertiret: atque adeò nulla eum dies hilarem vidit, qua non prius aut in preces incubuisset, aut eleemosynam præstitisset. Peruenit autem tandem ad villulam Lakensem; vbi cum ecclesiam in sanctissimæ Matris Dei honorem consecratam didicisset, ad illam precaturus accessit. Retinuit autem illum apud se ea nocte presbyter, & mane abire volentem rogauit vt in eius ecclesiæ seruitio maneret. Aduertebat enim in illo quandam venusti

*S. Guido sta-
tim à pueris
est valde de-
uotus.*

*Servit apud
Presbyterium
Lakēsem, ubi
insigniter cu-
rat decorem
domus Dei.*

venusti vultus gravitatem, verborum parcitatem, animi man-
fuetudinem, & cor sine intermissione Deo intentum. Liben-
ter autem vir sanctus Presbyteri precibus annuit. Atque exin-
de dabat sedulo operam, ut altare niteret, testudo nihil habe-
ret sordium, pavementum scopis repurgaretur, sacriarium mun-
dum esset, & vasa luculenta, denique ut e ceremoniis nihil pre-
termisum aut neglectum videretur.

Si quis eum quæreretur, in templo reperiebat. Diuersi au-
tem generis floribus, & arborum comis, cancellos & thecas
Sanctorum vestiebat. Quin & ad alienas potius fores stipem
emendicare, quam se perētem sine eleemosyna dimittere stu-
debat. Corpus verò domabat & conficiebat ieiunijs, crebroque
in ecclesia pernoctabat, & quod sanè difficillimum est, absque
suae animae detrimento omnibus placebat, peccata interim
quotidiana, & sine quibus vita praesens non ducitur, tanta la-
chrymarum vi diluens, ut immanium scelerum reus videri
posset. Porro interea mercator quidam Bruxellēsis ad eum ve-
niens, officiosè, ut semper, ab eo exceptus est. Qui cum eius
erga pauperes liberalitatem, & erga omnes benignitatem mi-
raretur, primum cœpit de vestimentorum eius vilitate con-
queri, deinde quasi pia quadam cōmiseratione, ne quandoque
praestandis eleemosynis sumptus desint, formidare, interim
polliceri eiusmodi consilium sese ei praebiturum, quod si sequi
velit, nunquam defuturam piam eleemosynam. Multisque
inde sermonibus persuadere ei conatur, ut mercaturam ex-
erceat, & tandem persuadet. Consentit itaque, & non sine om-
nium admiratione repente nouum se mercatorem exhibet.

SE D hanc serui sui secularem prudentiam Dominus mox
castigauit, quantumque ipsi ea negotiatio displiceret, eui-
denti signo ostendit. Nam in medio flumine, pleno utroque
littore, catina in sicco ponitur, praesensque periculum mina-
tur. Sed & cum Guido contum subrigendae nauis aptaret, ad-
eò eius manibus lignum adhæsit, ut nullo modo extorqueri
posset. Ad se igitur reuersus, reum se iam intelligens, rediit ad
ecclesiam quam reliquerat, malè à se factorum culpam de-
ploraturus. Nec deinde ullam aut oculis à lacrymis, aut ori
à precibus requiem dedit, donec lignum illud quod manibus
inhærebat, in terram decidisse videret. Non diu autem post,
pro viribus ad iter rebus necessarijs comparatis, Romam pro-
fectus est, beatissimorum Apostolorum limina visitaturus,
atque inde Hierosolymam, ac deinceps per septennium San-
ctorum

*Potentia sua
quotidiana
displicere amarif-
simè.*

*Quasi ut sem-
per habeat un-
de tribuat
pauperibus, co-
gitat fieri
mercator.*

*Diuino mira-
culo cōmuni-
tus redit ad
pristinū vitæ
institutum.*

*Proficiscitur
Romā, atque
inde Hieroso-
lymam.*

etorum ecclesias toto penè orbe.

IAM Deo duce Romam reuersus erat, cum virum vene-
rabilem VVonedulphum in pago Brabantensi Decanum,
cum alijs itineris eius comitibus, Hierosolymam petituris,
inuenit: quos ille quidem agnouit iam olim notos, sed non est
cognitus ab eis, donec nominatim eos salutans, humaniter
appellauit. Itaque tandem agnitum, in terram prostrati ado-
rant, & submitte admodum his cum verbis deprecantur: Quan-
doquidem Pater sanctissime, te sola huc, ut credimus, Dei gra-
tia adduxit, & adhuc peregrinationes suscipere, & multa pro
Deo perpeti paratus es, obsecramus, te, ut nobiscum Hiero-
solymam proficiscaris: itinera enim & idonea harum gen-
tium iam nosti melius quam nos. Quod ille audiens, ut erat
piissimus, Charissimi, inquit, fratres mei, nō solum vobiscum
ire Hierosolymam, sed & ipsam animam, si res postulet, vestra
causa amittere paratus sum. Ita ergo sancti huius viri confor-
tium adepti, post multos itinerum labores & fatigationes,
tandem Hierosolymam, & ad alia sancta loca perueniunt:
quibus pro voto circumquaque perlustratis, sani & incolumes
ad patriam reuertuntur, cum ecce primo VVonedul-
phus, inde eius comites, terrae corpora, sanctas caelo animas
reddunt, beato Guidone eorum funera religiosè curante.
Quem quidem VVonedulphum quanto honore Dominus in
caelo extulisset, hominibus mox declarare dignatus est, cum
ad eius tumulum, beato Guidone & multis alijs cernenti-
bus, tres claudi, & duo caeci curati sunt.

COEPI T porro beatus Guido in patriam redire. Sed
priusquam ad locum diuinitus ipsi destinatum perueniret,
multas molestias perpeffus est, à fame, sibi, frigore & inedia,
donec tandem labore & sanguinis fluxu penè confectus,
Anderlacum venit: ubi cuiusdam pauperis hospitio utens,
multa de suo itinere commemorauit, simul exponens quem
admodum dominus VVonedulphus caelo animam reddidisset,
& quæ in eius sepultura die contigissent miracula. Quæ res
cum innotuisset Vicedecano, sine mora is cum quibusdam e
Clero venit ad illas ardes: & cum omnia accuratè inquisisset,
& anulum aureum beati VVonedulphi agnouisset, gratias
Deo cum lacrymis agens, ipsum hominem Dei Guidonem
secum domum abduxit, usque ad obitum eius diligentè eius
curam gerens. Sed Domino iam nolente ut huius seculi diu-
tioribus ærumnis fatigaretur, proximæ diei Dominicæ
nocte,

*Incidit in eū
venerabilis
VVonedul-
phus.*

*En singularē
hominis cha-
ritatem.*

*Miracula fa-
cta ad sepul-
crū illius ve-
nerabilis VVo-
nedulphi.*

*Venit S. Guī-
do Anderla-
cum.*

Descendit super eum lux calica, & paulo post moritur.

nocte, ante corporis eius dissolutionem, cunctis qui aderant ad spectantibus, lumen cælitus fufum super Dei seruum in columbæ specie descendit: quæ cum aliquamdiu apud illum hæssisset, audita simul est vox eiuscemodi: Veniat dilectus noster ad percipiendam æternæ iucunditatis coronam, cum ecce mox aduolantes ij qui in domo erant, Dei famulum in cælestem mansionem commigrasse cernūt: quod fuit anno Christi millesimo centesimo duodecimo.

VITA S. MAVRILII EPISCOPI

Andegauensis, ex ea qua putatur scripta per Fortunatum.

XIII. SEPTEMBRIS.

MAVRILIUS, Mediolanensis oppidi indigena, exstitit parentibus splendidissimis; atque ab ipsis penè incunabulis, à beato Martino, qui illis temporibus Mediolani sibi monasterium collocauerat, sacris literis institutus fuit. Sed beato Martino Arrianorum perfidia de ciuitate illa expulso, sanctus Maurilius ibidem demoratus est, quousque à beato Ambrosio, ipsius ciuitatis Episcopo, officium Lectoris accepit. Interea patre eius, qui totam Hesperiam penè regebat, defuncto, relicta matre, Martinum, qui tunc Turonicam regebat metropolim, expetiit: cum quo tamdiu moratus est, diuinis occupatus officiis, vsque dum cæteros ecclesiasticos gradus, gratiamque Sacerdotij, inuitus, Martino cogente, susciperet. Quo adepto honore, arctiorem quam inter monachos ducere diligens vitam, Martini admodum doctrinis eruditus, multis osculis & lacrymis reffectus, Andegauorum aggressus est urbem. Vbi audiens haud longè ab ipsa, super Ligerim fluuium, in villa quadam fanum esse antiquissimum, diuersis idolorum culturis dedicatum, mox ibidem aduenit. Quin & videns quòd humana virtute non posset euelli, ad Dominum mente conuersus, orabat vt ipse fanum destrueret, cum ecce mox diuinitus ignis è cælo dimissus, quicquid simulacrorum & immunditiæ ibidem reperit, sub momenti hora consumpsit.

ELIMINATA itaque omni spurcicia, honorabilem ibi Christi fundauit Ecclesiam, ipsamque postmodum fore vicum instituit: vbi bisseis degens annis, multis se ieiuniis & orationibus sedulo Domino mancipauit, multis etiam inibi cla-

Diuina virtute euerit quoddam fanum idolorum in villa Andegauum.

rens virtutibus, quas nos compendij studio præterimus. Sed & nō longè à vico Calonnæ, quem vir beatus incolebat, erat quidam collis Præsciacus nomine, itidem diuersis idolorum titulis decoratus: quem cum similiter diligentius mundasset, honorabile ibidē statuit monasteriū, quod ad gloriā Christi & laudem nunc vsque permanet Confessoris. Verum interea dum magnis beatus vir in vico Calonnæ floreret meritis & virtutibus, vrbis Andegaua proprio pastore viduatur. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. Subitò sanctissimum Turonicæ sedis Archiepiscopum nunciatur adesse Martinum. Cuius dum penè omnes sententiam præstolarentur, ait: Viri fratres, audite & attendite consilium bonum. Qui à Deo vobis electus est Pontifex, ipsum suscipite. Sanè Maurilius, Calonnensis Ecclesiæ Presbyter erit Pontifex vester. Qui dum ecclesiam ingrederetur, statim ad declaranda tanti Sacerdotis merita, in uero candore columba diuinitus elapsa super caput ipsius descendit ac sedit. Atque ita quidem ipse ad custodiam Christi ouium Pontifex est ordinatus. Post quod tanta in eò Domini gratia rutilabat, vt non minora per eum, quam dudum per Apostolos, signa & miracula fierent. Nam & verbis demones effugabat, & ægros sola curabat oratione.

NARRABO rem præ ceteris miram. Quadam die beato Maurilio Episcopo in beati Petri basilica sanctam solennitatem celebrante, aduenit cum moriente puero matrona, postulat vt manuum suarum impositione Spiritum sanctum daret, antequam obiret. Sed remorante in sancta corporis & sanguinis Christi consecratione paululum Præsule, puer excessit. Itaque expleto sanctæ solennitatis mysterio, & obitu pueri, qui absque christiatis dono excefferat, percognito, mox totum id suæ deputauit desidèrii, lacrymis multo tempore irremediabilibus suæ culpam lugens inobedientiæ. Cui cū nec ista sufficerent, diu multumque quid ageret secū animo colluctante; tandem reperit quòd inter conciuēs tantæ negligentie periculi plenè expiari nequiret, nisi singularis elapsus, partiam ciuesque relinqueret. Tali igitur reperto consilio, occultè semetipsum exinde eripuit, ex Sanctorum reliquiis, quibus ecclesia Andegauensis decorabatur, secum clauis deportans. Atque interea cū peruenisset ad mare, diuina prouidentia, qui manebat in littore, diem transitus sui exarauit in lapide; sicque adscēla puppi inchoati itineris cœpit maturaror existere. Sed ecce cum processisset in altum; & quare clauis reliquiarum

Fundat monasterium in vico Calonnæ.

Constituitur à S. Martino Episcopus Andegauensis.

En Sacramentum impositionis manuum, seu Confirmationis.

Pro culpa nō culpa inducit sibi maximam penitentiam.

*Additur vi-
ro sancto do-
lor super do-
lore.*

*Offert se in
extera regio-
ne pro hortu-
lano.*

*Summo studio
quæritur ab
Andegaven-
sibus.*

*Summo mi-
raculo in ve-
tre piscis in-
ueniuntur cla-
ues que S.
Maurilio na-
viganti ex-
siderant.*

secum detulerit, cogitaret; insidiante humani generis inimico, ut dolorem sancto viro super dolorem imponeret, repente claues de manibus elapsæ, submerguntur in æquore. Tunc vero cum lacrymis id exclamavit Maurilius, quod postea probauit euentus: Nisi has iterum, inquit, claues videre meruero; patriam urbemque numquam reperam, quam effugio.

TRANSMISSO igitur mari, quo, quis esset, abscondere potuisset, mutato habitu, vni regionis Principum adhæsit, professus se hortulanum fore, quatenus corpus simul proprio quoque labore castigaret. Qui cum tali proficeret ministerio, tantam copiam eius meritis Dominus oleribus dabat, ut omnibus quibuscumque necesse fuerat, ex eisdem sufficienter ministraret, & tamen olera nunquam deficerent. Interea vero plebs Andegavorum crebris visionibus minatur, per se peccata admonetur, ut proprium pastorem circumquaque perquireret, & nisi Maurilius inuentus, suæ redderetur ecclesie, urbem Andegavorum celerius fore subuertendam. Unde eiusdem regionis tota nobilitas, sed & vulgaris immensitas collatione facta, in vnum venere decorem, eligentes e concubibus quatuor diffusæ virtutis & fidei viros. Quibus, qui necessarij erant, sumptibus ex voto collatis, præcipiunt ne vnquam reuerterentur nisi prius proprium inuenissent patronum. Qui sancti legatione, vrbes oppidasque & vicus omnes præterlegunt, omniq; ferè Europa circumita, septimo tandem anno in partes Gallie reuertentes, & minime quem querebant, inuento, diuino ductu ad portum Oceani maris, qui in Britannia manet minori, peruenerunt, quatenus cis mare quem inuenire non poterant, trans mare quærere niterentur.

PRÆSTOLANTES igitur nauim, cum qua coeptum explere valerent obsequium, dum residerent in littore, scriptum, quod supra diximus, inueniunt in silice: Hic transit Maurilius Andegavorum Episcopus. De tam leuidenti igitur alacris effecti indicio, trans pontum abièrè securi. Vbi eum in medio tranquilli æquoris mari essent, ecce repente emerfus e gurgite piscis immanis prosiliit in nauim. De quo cum Deo gratias retulissent, ipsumque piscem exenterare cœpissent, reliquiarum claues, quas Maurilius in mari perdidit, in piscis iecore repererunt. Quas recognoscentes, nimium mirantes, turbantur attoniti, meruentes ne cum ipsis Maurilius naufragium passus, hominem exuisset.

DEMISSIS igitur de nauis ancoris, in hoc stantes, ut de mari

mari reuerterentur, assentientes nautis Maurilium esse defunctum; singuli nocte sequenti vnum eundemque visum, Domino tribuente, viderunt, in quo dictum est eis, ne reuerterentur de itinere, sed cœptum maturarent negotium, proculdubio diu quæsitum inuenirent desiderium. Quod cum mane reddito, singuli inuicem retulissent, admodum roborati, iter quod cœperat, etiam auidius peragebant. Unde factum est ut Angelico ductu, ad domum Principis cum quo Maurilius habitabat, recto itinere ducerentur. Ingressi autem ilico vocari Maurilium, ut cum oleribus accederet, audièrunt, oculorum autem aciem in partem, qua illum inclamari audierant, dirigunt. Nec mora: cum oleribus accedere Maurilium conspexerunt. Quem ut cognouissent, prostrati pedibus ipsius, cum magno fletu rogabant, ut propria subueniret ecclesie atque ciuitati. Ad quorum fletum cum se negare non posset, obstupefactus, cum lacrymis repugnare cœpit obnixius, dicens: Voto memet ac iuramento constrinxi, numquam in patriam reuersurum, nisi claues videre mereret iterum quas amisi. Quas statim exhibentes, quicquid in mari viderant, vel pertulerant, ex ordine referebant.

STATIM igitur hæc fama peruolat, ipsumque sollicitat Regem. Mirantur cuncti, & quem ut hortulanum habuerant, nunc ut beatissimum Præsulem venerantes adorant, multis eum muneribus honorare certantes. Nec mora. Mane reddito, concurrentibus vndique populis, cum magno honore ducitur ad nauem, & traductus, non minori gloria excipitur à patria. Ut autem finaliter dicatur, indicibilia Maurilij multa sunt opera, nec in eo quod diuina virtus operata est, sensus comprehendere potest. Sanè ab exordio Episcopatus sui vsque ad terminum vitæ, semper victum pauperem, & aquam breuem, ac suppellectilem vilem habuit. Cum autem sanctæ Quadragesimæ dies aduenirent, per omne tempus afflictionis erat ei aridus & vespertinus die tertia cibus, aqua tepida, & modicum salis, ac panis hordeaceus. Pedem non proferebat his diebus in publico, cilicio semper interius tectus & cinere. Nihil erat illius feruere iucundius, nihil iucunditate seuerius. Erat sermone filens, & silentio loquens. Denique reddidit animam omnipotenti Deo ætatis suæ anno nonagesimo, Episcopatus tricésimo, Idibus Septembris.

*Dirigit Dom-
minus nuncios
qui misi vnt
ad perquiren-
dum sanctum
Virum.*

*Tandè inue-
nitur sanctus
hortulanus.*

Redit ad suos

*Per Quadra-
gesimas scissa
nat integra
iuniora tria
duana.*

VITA

VITA S. AMATI EPISCOPI SENONENSIS, ex ea quae est apud R. P. Laur. Surium.

XIII. SEPTEMBRIS.

S. Amati na- gales, & pia- educatio.

BEATVS Amatus parentes habuit non modò Christiana religione initiatos, sed etiam pios: qui eum piè educarunt, & in tenera ætate literis erudiendum tradiderunt. In quibus ille perdiscendis, coætaneos suos facillè excelluit, &, quod præstantius multo est, cum doctrina pietatem coniungens, Christi mandatis sese accommodare, die ac nocte illi seruire, ab omni vitio & peccato immunè se seruare studuit. Ita verò constitutus, in Clerum allectus est: in quo ita se comparauit, vt vix quisquam illi similis inueniretur. Ex beato verò semper beatior effectus, tam merito sanctitatis, quam maioris dignitatis accessione, singulis Ecclesie gradibus susceptis, cum non esset nescius, quanto quis est honore præstantior, tanto erga Deum feruentiorem esse debere, & sibi ipsi magnam adhibebat cautionem, & aliis fiebat imitatione admirabilis; sicque tandem Senecio Senonensium Episcopo è vita subtracto, ab Episcopis & populis sanctus Amatus eligitur, & licet inuitus Senonensis Episcopus constituitur. Quia auctus Apostolica dignitate, populum sibi creditum sanæ doctrinæ pabulis egregiè reficiebat, benedictione confirmabat, peruigili cura custodiebat, in omnibus seipsum exemplum operum bonorum præbens. Quin & adeo quoque demonibus erat terribilis & infestus, vt ad eum tentandum accedere formidarent.

Semper fit se ipse melior, unde & tãdè eligitur Episcopus Senonensis.

Theodoricus Rex primùm de regno deicitur, deinde rursus in illud restituitur.

Expellit ille S. Amatum è sua sede.

* Indic. Molani nominat Fursem: sed videntur vterque sine inuidia idem cœnobium rexisse.

HAC rēpente Theodoricus Clodouei filius & Dagoberti nepos erga Francorum primores tyrannidem exercere conabatur. Quare & ab his captus & iniuriis affectus, vi in monasterium detruditur, & Childericus frater ei subrogatur. Sed illo quoque propter insolentiam à Francis interfecto, in regnum Theodoricus restituitur. Apud quem tum nimis credulum, pro nefas, à maleuolis, qui semper solēt inuidere bonis, accusatus est Amatus Episcopus, atque adeo ille mox inauditum iubet, præter ius fasque, abire in exsilium. Itaque pius Pontifex oues suas Domino commédans, ad locum destinatum libentissimè proficiscitur, iussuque tyranni Peronam pagum Veromandorū perductus, sub egregio Abbate * Vlrano in custodia permanet. Is Vlrano frater fuit Furser & Foillani Episcoporum, qui ex Hybemia regio stemmate orti, in Franciam peregrini venerant. Sub illo ergo venerabili Abbate beatus

cus

us Amatus non breui temporis spatio permansit, patientissimè ferens diuturnum exsilium, verbis gratiæ, & alimonie subsidiis à beato Vlrano confirmatus, illud quoque ipse Apostolicum commemorans: Non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis, itémque illud Iacobi Apostoli: Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis.

Rom. 8.

Iacobi 1.

PER id tempus clara prosapia editus Maurontus, Adalaldi & S. Rictrudis primogenitus, in aula Regis insignis habebatur. Qui cum in fundo suo, qui Broilus dicitur, in sancti Petri honorem monasterium construxisset, ipsum ibidem Amanus Episcopus Clericorum Abbatem instituit, & diaconum ordinauit. Sed & * Vlrano Abbate viam vniuersæ carnis ingresso, Rex Maurontum ad se vocat, iubetque vt sanctum Amatum Episcopum Peronæ exsulantem, sine mora secum abducatur, & in suo monasterio custodiendum seruet. Facit itaque Maurontus vt erat iussus; Peronamque veniens, sanctum virum cum omni eius apparatu secum ducit. Vbi cum in itinere Cameracum venissent, & sanctus Amatus captiuus & exsul precandi causa in beatissimæ Virginis Mariæ ædem fuisset ingressus; ecce cucullum suum à collo deponens, vtramque manicam, ad solis radium nescius suspendit, tam præclaro signo Domino eius sanctitatem demonstrante, atque interea, venit etiam ad templum Maurontus. Qui videns admirabile signum vehementer obstupescit, atque ad sancti Episcopi vestigia collapsus, humiliter petit veniam, quod talem ac tantum virum ausus esset custodiendum suscipere. At verò sanctus Antistes comiter ei respondit; Non tibi acerbum aut triste videatur, frater, quod tecum huc ego perueni, qui paratus sum quocumque iusseris, & in carcerem & in mortem ire. Quibus dictis, in mutui amoris argumentum, in mutuos ruuat amplexus, & oscula pacis.

Cōstruitur monasteriū quod dicitur Broilus.

Nota insigne miraculum.

Admodū eē veneratē S. Maurontus.

SANE quæ deinceps illis fuerit animorum communis lætitia, nemo dicendo possit consequi. Vbi iter conficere, haud procul à Martianis, qui locus est ad Scarpam fluium situs, aliquantisper in Hamatico cœnobio hæserunt. Ea enim duo cœnobia, Martianense & Hamaticum opportuna sibi vicinitate coniuncta, sub vno Canone & amica societate degebant, atque in eorum altero S. Gertrudis, beati Adalaldi auia, cum sua pronepte & virgine Eusebia, in altero pari studio florebat Ionathus, sancti Amandi discipulus, & Rictrudis cum filiabus

Veni Martianis & Hamaticum.

duabus. In utroque autem grex erat plurimus, & præclaris virtutum ornamentis illustris. Eiusmodi ergo coetibus adiunctus est beatus Confessor Amatus, omnesque vna pariter animi intentio ad sublimis iustitiæ culmina euehebat. Ac denique cum in B. Antistite Amato totius perfectionis gratia reluceret, visum est tandem bono dispensatori Mauronto & eius sanctæ matri Rictrudi, Broilensi monasterio eum præficere, & se, & prædium suum per illum Domino offerre.

*Præficitur ex
sul monaste-
rio Broilensi.*

COACTVS igitur ab illis & toto monasterio vir Dei, cum eis bene precatus esset, eò profectus est, totisque viribus illic Domino sanctè & religiosè inferuiens, subditis de se præbuit humilitatis exempla, tam verborum doctrina & institutione, quã vitæ simplicis eximia puritate. Habebat verò iuxta templum cellulam orationis causa illi exstructam: vbi cælestibus inhians, tamquam in quadam æternæ quietis specula, diuinorum contemplationi vacabat: & quia diu vitæ actuosæ laboribus insudarat, proximis suis pro viribus ministrans, iam contemplationi sic inhærebat, vt vni viuens Deo, mûdo mortuus videretur: sicque tandem vt iam emeritus miles labore omni absolueretur, à Domino vocatus, in pace quieuit. Fecerat autem adhuc viuens ferream catenam sanè immanem, eaq; corpus suum constrinxerat. Quæ de repente ab eius exanimi corpore soluta, multis attulit remedia sanitatis, præstante Domino nostro Iesu Christo.

*Vixit ibidem
sanctissimè,
& tandem in
pace quiescit.*

VITA S. LINI, EX IO. MALDONATO Hispano.

*Linus & Cle-
tus S. Petri
Collega.*

LINVS genere Tuscus, cui pater Herculanæus fuit, apud Istolo Petro in Pontificatu successit, quamuis quidam Clementem Petro subiiciant, Lino & Cleto præmissis. Nam Petrus cum in humanis ageret, Linum & Cleto collegas, omniumque munerum consortes designauit. Clemens etiam, quem Petrus successorem in ultimo digressu sibi dixerat, viuentibus Lino & Cleto, pontificis functione abstinuit. Linus igitur instituit, sed ex arbitrio imperioque Petri (vt plerique autumant) vt mulieres velato capite templum ingrederentur. Linus ad Petri scripsit, & in his certamen, quod cum Simone mago habuit. Multa Linus sanctitate claruit, immundos ab humanis corporibus spiritus fugauit, vita functos suscitauit. Sed à Saturnino

*S. Lini tradi-
tiones Pons-
sæ.*

*Interfectus à
Saturnino.*

nino

nino consule tandem interfectus est. Si quidem cum frequentissimis miraculis Linus multos traduxisset ad Christum, & simul Saturnini consulis filiam, quam à dæmonio liberauerat, variis est cruciatibus affectus, ac demum iugulatus. Corpus & situnc in Vaticano sepulcrum est, Gregorius tamen Ostiensis Episcopus Ostiam longo post tempore transtulit, & in Ecclesia primaria, Laurentio dicata, sepeliuit.

DE EXALTATIONE SANCTÆ CRUCIS, ex Ordinario nouo.

COSDROAS Persarum Rex extremis Phocæ Imperij temporibus Ægypto & Africa occupata, ac Hierosolyma capta, multisque ibi cæsis Christianorum millibus, Christi Domini Crucem, quam Helena in monte Caluarie collocarat, in Persidem abstulit. Itaque Heraclius qui Phocæ successerat, multis belli incommodis & calamitatibus affectus, pacem petebat, quam à Cosdroa victoriis insolente, ne iniquis quidem conditionibus impetrare poterat. Quare in summo discrimine se assiduis ieiuniis & orationibus exercens, opem à Deo vehementer implorabat: cuius monitu exercitu comparato, signa cum hoste contulit, ac tres Duces Cosdroæ cum tribus exercitibus superauit. Quibus cladibus fractus Cosdroas, in fuga qua traicere Tigrim parabat, Medarsen filium socium regni designat. Sed eam contumeliam cum Sinochius Cosdroæ maior natus filius ferret atrociter, patri simul & fratri necem machinatur, quam paulo post utriusque ex fuga retracto attulit: atque ita regnum ab Heraclio inapetrauit, quibusdam acceptis conditionibus, quarum ea prima fuit, vt Crucem Christi Domini restitueret.

*Anebitur
crux Domini
in Persidæ*

*Confligit He-
raclius Impe-
rator cū Per-
sis, & vincit.*

*Cogit Perses
ante omnia
reddere the-
saurum hunc
S. Crucis.*

*Nota insigne
miraculum*

ERGO Crux quatuordecim annis postquam venerat in potestatem Persarum, recepta est: quam, rediens Hierosolymam, Heraclius solenni celebritate suis humeris retulit in eum montem, quo eam Saluator tulerat. Quod factum illustri miraculo commendatum est. Nam Heraclius vt erat auro & gemmis ornatus, insistere coactus est in porta quæ ad Caluarie montem ducebat: quo enim magis progredi conabatur, eo magis retineri videbatur: cumque ea re & ipse Heraclius, & reliqui omnes obstupescerent, Zacharias Hierosolymorum Antistes, Vide, inquit, Imperator, in isto triumphali

ornatu in Cruce ferenda, parum Iesu Christi paupertatem & humilitatem imitère. Tum Heraclius, abiecto amplissimo vestitu, detractisque calceis, ac plebeio amictu indutus, reliquã viã facillè confecit, & in eodem Caluarie loco Crucem statuit, vnde fuerat à Persis asportata. Itaque decretum est, vt quotannis Exaltationis Crucis memoria celebraretur, quòd ibidem fuerat reposita ab Heraclio, vbi Saluatori primùm fuerat constituta.

*Reponitur
Cruce sancta
iterum suo
loco.*

VITA S. AICHADRI ABBATIS GEMMETICENSIS, ex ea qua est per Fulbertum.

XV. SEPTEMBRIS.

*Quiescit nunc
prope Valencenas.*

*S. Aichadri
genus.*

INTER nobilissimas Aquitanię vrbes Pictavis ciuitas caput attollit felix patrociniis Sanctorum. Huius intra mœnia miles quidam alto sanguine ortus pollebat, nomine Ansharius, cuius vxor nomine Ermena, claris & ipsa natalibus, circa pauperes etiam & peregrinos sedulo erat officiosa. Datur eis filius nomine Aichadrus. Qui sacro fonte innouatus, & intra patrios fines enutritus, mox vt annos intellectuales attigit, superna illustratione præuentus, multiplici virtutum decore clarus emicuit, sanctis studiis deditus. De illo pater & mater vario inter se sermone conferebant. Pater filium militaribus negotiis assuescere præmonebat: mater è contrã affirmabat se partu imminente, quicquid peperisset, diuinis cultibus deuouisse. Cuius cum pater votum multa obstinatione improbareret, ecce ad dirimendam litem inter eos, medius filius interuenit, dicens patri: Me, nisi mors, à militia Christi auellere non præualebit. Erat eo tempore in finitima regione senior quidam, cui de remotis ac vicinis partibus ad instruendum diuites & nobiles filios suos transmittabant: de quibus postmodum Apostolici Sacerdotes, venerabiles Abbates, & animarum Rectores in sancta Ecclesia claris emicuerunt exemplis.

*Inuito patre
constituit mi-
litare Chri-
sto.*

*Tradit se in
disciplinam
eiusdem vene-
rabili seni.*

HVIUS ergo egregia fama excitatus puer bonę indolis venerabilem virũ adiit. Nec mora: Nouitius scholasticus infra breue tempus in omni genere sacrę disciplinę adeò perfectus emicuit, vt cunctos non solùm præiret scientia, sed virtutum quoque superexcelleret gratia, potens in ieiuniis, patientia fortis, humilitate fundatus. Erat adhuc decem, vt videbatur, annorum, atque inereã subit cogitatio, vt locum quemlibet remotum quæreret. Auditus est locus celeberrimus, cui nomen

Anso

Ansonis, in quo monachorum non minima turba regularis vitę disciplinam seruabat. Quem ille valde appetens, iam duodennis eò properat, sumpta tamen prius à Magistro licentia, & parentibus etiam salutatis, qui eum frustra ab ea intentione reuocare conabantur: vbi coma capitis deposita, iugum ipse Christi suauè suscepit. Nec verò Christus lucernam suam sub modio diu latere passus est, verum cæci & claudi, & varia clade depressi, monitis Angelicis ad eum ire iubentur. Per vicos & plateas vox publica personabat, in aduentu Aichadri præsentẽ regionẽ à Deo visitatam esse. Quæ etiam si homines ex iussu viri Dei silere voluissent, tamen ex obsessis corporibus dæmones eiecti fateri cogebantur.

*Induit habi-
tum monasti-
cum.*

*Multis claret
miraculis.*

MIRABANTVR omnes tantam in eo virtutum gratiã subito emicuisse: sed & mirabantur etiam agricolæ inauditam fertilitatis gratiam terris infusam. Iam viginti annorũ cursum venerandus expleuerat adolescens, cum quadam die à Fratribus obedientiæ onus impositum expleturus, longins à monasterio digreditur, diuinę psalmodiæ cursum ex more solus decantans, & ecce repente vox illi cælitus emissã huiusmodi insonuit: Ibunt Sancti de virtute in virtutem, ex quo tempore arctioribus etiam ieiuniis & vigiliis carnem domare studebat. Interea quoque de sua parentumq; salute sollicitus, cœpit meditari qualiter patris animum attentare valeret, vt de rebus hereditariis suis Ecclesiam Dei faceret hæredem, cū paulo post, egressus patrẽ alloquitur, & tãdem multis verbis, grauissimãq; oratione eum etiam pro voto cõmouet. Tunc verò pater tale filio dedit responsum: Tu nosti haud procul à nobis quendam hæreditarium nobis vicum * Quintianum, in quo monasteriũ in honorem sancti Petri fundatum, Dominus Philibertus regulari disciplina communiuit: sed pro exigua rerum appendẽtium possibilitate raro famulantiũ numero coarctauit. Tu ergo vnum quod vis è duobus elige, aut eundem locum de rebus facultatum nostrarum ampliorare contende, aut tu alterum in honorẽ sanctę Marię in proprio territorio nostro edificare ne differas, & nos illud terris & vineis, pratis & pascuis vberrimis amplificare promittimus.

*Confortatur
diuinitus, vt
in incepto
gnauiter per-
gat.
Psal. 83.*

*Inductus ab
ipso eius pater
libèter offert
Deo vicum
Quintianũ.*

POST quod ille de promissione patris hilarescens, maturiùs explere ardebat quod animo conceperat. Sed reputans quod inconsulto Episcopo illicitum foret sibi in qualibet diocesi monasterium construere, Ansoaldum Pictauesem Episcopum impiger adiit, nam in parochia sua præfatus ager erat:

ff 5

qui

*Constructus in
suo ditto loco
oratorium in
honorem bea-
tae Mariae.*

*Qua passus
fuit in carcere
Philiberti
ab impio E-
broino.*

*Vide haec etiam
plenius in ip-
sius S. Philiberti
vita.*

** Nunc Nor-
mandia vo-
catur.*

qui idem Episcopus non solum libens annuit, verum etiam ipse primus operi manum apposuit; ipse perfectum oratorium in honorem beatæ Mariæ dedicauit, ipse collata donaria sub testamento scripta roborauit. Vbi ordinatis omnibus quæ loci & temporis opportunitas exigebat, abeunte Pontifice, ipse dominus Aichadrus in loco resedit, atque probatas personas sub regularis disciplinæ titulo constituit, ipse signifer diuinæ militiæ subiectis suis ad patriam cælestem verbo & exemplo præbens ducatum, in tantum, vt crescente religione, infra breue tempus locus ille famæ celebrioris nomen obtineret.

HAC tempestate venerandus Dei sacerdos & Abbas Philibertus Gimesiæ cœnobij multa patiebatur ab impio Ebroino Maiore domus, quod eum apostatam constanter vocaret. Primo enim iste literas arte compositas B. Audoëno, qui tunc Rothomagensis cathedram regebat, transmisit, tamquam ex nomine Philiberti ad Regem missas, quibus ipsum Pontificem reum Maiestatis incusaret, vt sic scilicet Regis animum sibi conciliaret, & vt quasi hac via ipse in locum B. Audoëni possit subrogari, viris nequissimis ad fidem commenti subornatis: quo factum est vt tandem idem B. Audoënus sanctum Abbatem carcerali ergastulo recluderet. Ex quo, cum re patefacta, non sine honore per eundem sanctum Episcopum fuisset dimissus, & monasterio suo decenter relocatus, vir Domini timens ne pro vnitis sui odio bestialis animus in totum gregem feritatis suæ procellam intorqueret, dum iam terras & possessiones monasterij longè positas, assiduis incursionibus vastare non cessabat, decreuit longius à loco quem regebat, abire; vbi eremiticam vitam agere posset. Sed valde tandem sibi videbatur indignum, gregem sibi commissum sine pastoralis regimine reliquisse.

ERAT ei paulo antè de beato Aichadro fama præcognita, per alienos audita, per suos legatos certius exquisita, quod apud Quinciacū Pictauiensis coloniæ vicum in sancta cōuersatione nulli inferior claruisset. Nec multo post, ipse vnà cum Ansoaldo Episcopo Aichadrum aduent, deinde & diuina visione commonitum in * Neustriam prouinciam facile deducunt, postulant postremò Rothomagensis sedis Pontificem B. Audoënum, vt quia per inuidiam Ebroini Gimesiense cœnobiū sine pastore esse nouerat, hunc talem virum ipse loci ipsius Rectorem substitueret. Quod & dominus Archie-

chiepiscopus libens annuit, simulque descendens cum eis, virum Dei Aichadrum præfato monasterio subrogauit. Substitutus autem in loco memorato Pater Aichadrus qualem se, quantumque in omni genere virtutum exhibuit, non est præsentis negotij per singula explicare. Illud tamen silendum non arbitror, quod diabolus semper illi conspicuus, nequibat tamen artis suæ circa eum nequitiam efficaciter operari. Insultare quidem viro Dei multis argumentis laborabat, sed tentationis suæ inania spicula semper confusus reportabat.

RESIDEBAT quadam die vir Dei solitarius in cellula, cum animum ipsius vehementer cœpit agitare, quod viribus exhaustis veterana ætas ad regendam tantam Christi familiam iam sibi sufficere non videbatur (erat enim, sicut & textus vitæ B. Philiberti commemorat, numerus nongentorum monachorum) petit itaque à Domino, quauis vt consilij sui prouida dispensatione tanti oneri sarcinam alleuiaret, cum ecce Sole occidente, postquam omnes in dormitorium se contulissent, apparet sibi Angelus Domini, ita eum alloquens: Media, inquit, pars horum iam ad expeditionem ascripta est, & hi imprimis ex nomine quos hac virga designari mox considerabis: tu diligenter animaduerte, & hos nominatim iube mox esse paratos. Vbi sanè nemo dicere sufficiat, quanta se pœnitentiæ asperitate illi affecerint, cum totum illud triduum atque etiam quartum expectati sui obitus diem absque vilo corporeo alimento transegerint. Iam quarti diei aurora illuxerat, & vniuersi in monasterium conueniunt, diuini Sacramenti percepturi viaticum: post quod in Capitulare sefforium se, subsequente patre, contulerunt, ibique se suasque animas inuicem commendarunt. Atque ô dignum memoria spectaculum! Etenim ante ipsum animæ exitum videres facies singulorum indicibili claritatis specie clarescere. Iam hora diei tertia inclaruerat, & ecce pars vna tanquam somno quietis resoluta, dulci quieuit in pace, similiter autem & pars altera hora sexta, & rursus altera hora nona, ac demum residua facto vespere. Post quorum sepulturam, consolatorumque eos qui se relictos dolebant, quia scilicet intercessores præmississent, non multo intercedente tempore, & ipse vir dei in lectulum cilicio constratum se collegit: atque ita eleuatis in cælum oculis, spiritum Deo reddidit decimosextimo Calendas Octobris.

*Substituitur
S. Aichadrus
Abbas Gimesi-
ensis.*

*Nota: sunt
in vno mona-
stero nongenti
monachi.*

*Apparet. S.
Aichadro
Angelus Do-
mini.*

*Et pendit sa-
ne quid, &
merito notan-
dum.*

*Migrat vir
sanctus in cæ-
lum.*

DE SS. CORNELIO ET CYPRIANO,

illo, ex Ordinario nono, hoc, ex Pontio eius Diacono.

XVI. SEPTEMBRIS.

*S. Cornelius
una cum S.
Lucina trās-
fert corpora
SS. Petri &
Pauli.*

CORNELIUS Romanus, Decio Imperatore Pontifica-
tum gerens, cum Lucina femina sanctissima, corpora
Apostolorum Petri & Pauli è catatumbis in opportuniorem
locum transtulit, ac Pauli corpus Lucina in suo prædio via
Ostiensis, prope eum locum ubi fuerat securi percussus, collo-
cavit, Cornelius verò Principis Apostolorum corpus non lon-
gè inde ubi crucifixus fuerat, reposuit. Quod cum ad Decium
delatum esset, simul & Pontifice auctore multos fieri Christia-
nos, mittitur is in exilium ad Centum cellas, ubi eum Cy-
prianus Episcopus Carthaginensis per literas est consolatus.
Hoc autem Christianæ charitatis officium cum frequens alter
alteri persolveret, deteriorem in partem Decius rem interpre-
tatus est. Quamobrem accersitum Romam Cornelium tam-
quam de Maiestate reum, plumbatis cædi, raptumque ad
Martis simulacrum ei sacrificare iubet. Quam impietatem
cum ille detestaretur, ei caput abscissum est, decimo octavo
Calendas Octobris. Cuius corpus B. Lucina, Clericis adiuto-
ribus, humavit in arenaria prædij sui, prope cœmeterium Ca-
lixii. Atque hic quidè fuit sanctissimus Papa Cornelius.

*Cōsummat
glorioso mar-
tyrio.**S. Cyprianum
sum. è colit
continentiam.*** rigore.*** i. prepara-
tio que fit per
Catechismū.**Largitur om-
nia sua pau-
peribus.*

PORRO Cyprianus religiosus Antistes ac testis Dei glo-
riosus, cuius eloquætiæ larga fecunditas ita se copia & vber-
tate sermonis extendit, ut usque in finem mundi fortasse non
taceat, is fuit, qui inter fidei suæ prima rudimenta nihil aliud
credidit Deo dignum, quam si continentiam tueretur. Tunc
enim posse idoneum fieri & pectus & sensum ad plenam ve-
ri capacitatem, si concupiscentiam carnis robusto atque inte-
gro sanctimoniam * vigore calcaret. Et ut plus miraculum
miretis, nondum secunda natiuitas nouum hominem splen-
dore toto diuinæ lucis oculauerat, & iam veteres ac pristinas
tenebras sola lucis * paratura vincebat. Deinde, quod maius
est, cum de lectitione diuina quedam iam non pro conditione
natiuitatis, sed pro fidei festinatione didicisset, statim rapuit
quod inuenit promerendo Domino profuturum, distractis
scilicet rebus suis ad indigentiam multorum pauperum su-
stentandam, tota prædia mox dispensans. Multa sunt quæ
adhuc plebeius, multa quæ iam Presbyter fecit, multa quæ ad
veterum exempla iustorum, imitatione consimili profectu-
tus, pro

tus, promerendo Dominum totius religionis obsequio præ-
stitit. Nam & sermo illi de hoc fuerat vsitatus, ut, si quem
prædicatum Dei laudatione legisset, suaderet inquiri, & sic
per bonorum omnium documenta decurrens, dum meliores
semper imitatur, etiam ipse se fecit imitandum.

ERAT sane illi etiam * de nobis cõtubernium viri iusti &
laudabilis memoriæ Cæcilij, & ætate tunc & honore Presby-
teri, qui eum ad agnitionem veræ diuinitatis à seculi errore
correxerat. Atque hunc nimirum toto honore atque omni
obseruantia diligebat, obsequenti veneratione eum susci-
piens, non iam ut amicum animæ coæqualem, sed tamquam
nouæ vitæ parentem. Longum est ire per singula. Ad proba-
tionem bonorum operum solum hoc arbitrò satis esse, quòd
iudicio Dei & plebis fauore ad officium Sacerdotij, & Epi-
scopatus gradum adhuc neophytus, & ut putabatur, nouel-
lus electus est, quamuis in primis fidei suæ adhuc diebus
& rudi vitæ spiritalis ætate sic generosa indoles reluceret, ut,
& si nondum officij, spei tamen fulgore resplendens immi-
nentis sacerdotij totam fiduciam polliceretur. Grauis vultus
& lætus, nec seueritas tristis, nec comitas nimia, sed admixta
vtrinq̃ temperies, ut esset ambigere, vereri plus an diligi
mereretur, nisi quod & vereri & diligi merebatur.

** Hoc est de
nostro nume-
ro.**Adhuc neo-
phytus, mox
eligitur Epi-
scopus.*

SED nec cultus fuit dispar à vultu, temperatus & ipse de
medio: non illum superbia secularis inflauerat, nec tamen
prorsus affectata penuria sordidarat, quia & hoc vestitus ge-
nus à iactantia minus non est, quam ostentata taliter ambi-
tiosa frugalitas. De quo quidem frustra est dicere quid circa
pauperes Episcopus fecerit, quos ita Cathecumenus dilige-
bat. Viderint pietatis Antistites, seu quos ad officium boni
operis instruxit ipsius Ordinis disciplina, seu quos sacramenti
religio communis ad obsequium exhibendæ dilectionis ar-
ctauit. Cyprianum de suo talem accepit cathedra, non fecit.
Statim denique pro talibus meritis etiam prosc̃riptionis glo-
riam consecutus est. Nec enim aliud oportebat, quam ut eum
qui intra secretam conscientie latebram religionis & fidei
toto honore florebat, etiam publicè celebrata gentiliū fama
titularet. Potuisset quidem tunc pro velocitate, quia semper
omnia consecutus est, etiam martyrij circa eum debita coro-
na properare, maxime cum & suffragiis sæpè repetitis ad leo-
nem postularetur, nisi per omnes ordines gloriarum trans-
eundem illi esset, & sic ad summa veniendum, & nisi immi-
nens

*Is vestitu a-
mat modico-
ritatem.**Singulari
Dei beneficio
seruatur ad
aliorum vti-
litatem.*

nens ruina ope tam fecundi pectoris indigeret.

FINGE enim tunc illum martyrij dignatione translatus. Quis emolumentum gratiæ per fidem proficientis ostenderet? Quis virgines ad congruentem pudicitæ disciplinam, & habitum sanctimonia dignum, velut frenis quibusdam lectionis Dominicæ coerceret? Quis doceret pœnitentiam lapsos, veritatem hæreticos, schismaticos unitatem, filios Dei pacem & Evangelicæ precis legem, Per quem gentiles blasphemii, percussis in se iis quæ nobis ingerunt, vincerentur, A quo Christiani mollior s affectus circa amissionem suorum, aut (quod magis est) fidei paruioris consolarentur spe futurorum? Vnde sic misericordiam, vnde patientiam disceremus? Quis huorem de venenata invidiæ malignitate venientem, dulcedine remedij salutaris inhiheret? Quis martyres tantos exhortatione diuini sermonis erigeret? Quis denique tot Confessores frontium notatarum secunda inscriptione signatos, & ad exemplum martyrij superstites reseruatatos, in cœlestis animaret? * Ad extremum & ipse quoque sub Valeriano & Galieno Principibus, post longum exilium, de truncatione capiti martyrium consummavit, sexto milliarjo à Carthagine, iuxta mare, * eodem die quo Romæ Cornelius, licet non eodem anno.

En habitum sanctimonialem. Adus ad viri sancti opera seu libros.

* Ita Martyrologium, id quod confuse habet P. B. S.

Hec Brev. ex Hier.

VITA S. LUDMILLÆ DVCISSÆ

Martyris, ex ea qua est apud R. P. Laur. Surius.

SLABINOR Hrabota Pessouicensis, vir & splendore generis, & rerum gestarum monumentis insignis, eo seculo in auita hæreditate Melnicij & latifundiis eius vitam agitabat, quo tempore apud Bohemos anno octingentesimo septuagesimo tertio, Hostiuitus imperium tractabat. Hic filiam præstantis formæ, & generosæ indolis ex Lidoslaua cum procreasset, Lidmilam eam nuncupavit, quam Latinus, paululum ab origine primæua deflectens, Ludmillam commutatione & adiectione literæ expectoravit. Eius adultioris tanta in tractandis subiectorum hominum etiam asperis mentibus solertia fuit, vt Bonuioio hæredi & domino Bohemiæ sola matrimonij vinculis innecteretur. Qui cum eam inflammato studio honorandorum delubrorum agi obseruasset, ad solarium eius idolum aureum feminei vultus in penerralibus ædium

S. Ludrilla genis & præclara indolu.

Nubi Bori vois Duce Bohemæ.

ædium suarum fabricauit, quod Ludmilla, errore vano implicita, nunc prece, nunc donis, nunc sacrificiis onerabat. Nomen idolo Crofinæ datum.

VERVM enim verò interea legatio Suatopluci Marcomannorum Regis, Belgrado Regia vrbe digressa Pragæ successit, petitiones & dona Regis Boriuioio exponens. Rem studebam. Reuersus à Marcomanis Boriuioius, sacris iam nostris imbutus, cum immortalis vitæ gloriæ, & præmia Ludmillæ, quæ à diuo Cyrillo Episcopo hauserat exposuisset, subito ita hac narratione eius capta est, vt cum eo seuerius exposularer. quod diuinorum præceptorum magistrum secum in Bohemiam transfuehendum non meminisset, à quo & illa vitæ Christianæ conscia efficeretur. Atque in eò voto non tantum secundis rebus perduravit, sed & turbulentissimis temporibus, cum maritus eius ob deserta prophætorum Ethnicorum sacrilegia extorris à terra sua pellereur. Cuius tantam animi firmitudinem breui etiam sic est remuneratus Deus. Restituro enim postliminio, & sibi reddito marito, Episcopum quoque, Cyrillum coniugis sui secundum Deum parentem ei exhibuit: fecitque compotem voti Episcopus, ipsamque & Spitigneum maiorem & Vratislaum minorem natu filios quibus illa stipata, pedibus eius se aduoluerat, Christi Ecclesiæ per baptismum transcripsit.

Ex illo verò tempore veluti nouum hominem induta, grauitèr cœpit antegressæ vitæ maculas fletibus eluere, tenebras errorum suorum derestari, Crofinæ antea tantopere amate ne nomen quidem sustinere, semper ferè mediam diem cum marito in templo expendere, idola proterere, in templis Deo diuisque in sublime euehendis Boriuioio se æmulam præbere, quæ templa scilicet tum ab ipsa, tum ab eius marito ædificata sunt septem. Et magna sunt hæc Ludmillæ facinora, sed maius etiam & admiratione multo dignius quod subiungam, Ludmillam scilicet in prosperrimo vitæ cursu id egisse, vt eminentissimo dignitatis fastigio se, sponte vna cum marito abdicari, quo commodius diuturniusque tempus cœlestibus rebus se immergendi fortiteretur. Neque verò ullis quoque precibus procerum suorum percelli potuit, vt vel ipsa vel eius Boriuioius semel Positam cum diademate purpuram resumeret, quamuis Spitigneus grandiosu natu filius, in dignitate patri subrogatus; ob contempta Christiana parentum suorum (vt auguratè licet) præcepta, impetitiua morte vita expulsum

Aliter Suatolopi Regia Marcomannorum siue Moravia.

Conuersus eius maritus ad Christum pellicur propterea regno.

Restituitur.

Baptizatur Ludmilla.

Amarèdesse macula visæ antea.

Et ipsa & eius maritus abdicant se regno, ut liberius vacent Christo.

expulsus fuerit, atque adeò iam truncæ desertæque res Bohemicae sine capite viderentur.

*Succedit eius
filius Vratis-
laus.*

*Obtingit
Vratislao
uxor pesti-
ma.*

*Nota prudens
consilium, &
quanti asti-
mãda sit pue-
rarum educa-
tio.*

*Hic est ille
Venceslaus
postea sanctus
Martyr.*

PORRO factum est vt summa rei ad Vratislaum penè puerum deuolueretur. Qui parentibus & maioribus natu dicto audiens, eam cum Deo hominibusque gratiam iniit, vt omnes illi bene, nemo malè vellet. Et proceres quidem Principis sobolis propagandæ non parum solliciti, vxorem ei Drahomiram iungunt, quæ dæmonum mancipium iuxta addictissimum ac obstinatissimum cum esset, id tamen veteratorie coram marito tegebat, ne fauore excideret. Hæc duos filios ei peperit, Venceslaum prius, posterius Boleslaum. Hic verò Ludmilla animo sapiens, eum qui prius in lucem productus esset, de more patriæ, si occidere Vratislaum contigisset, patri in potestate suffeiciendū perspiciebat, nec futile momentum esse ad augendam tuendamque rem Christianam qua ratione educaretur, tali cōsilio eripere matri Venceslaum est aggressa. Orbam se primò morte mariti Boriuoj queritati: deinde non facile se solam dolori suo mederi posse: tum orare vt sibi ad mitigandam calamitatē suam, Venceslai nepotis sui apud se degentis crepundiis oblectari liceret.

Et Drahomira quidem paululum cum Vratislao colloquuta, cum præsentibus tantum negotiis intenderet, nec rerum consequentias, Deo illi obstante, metiretur, facile ei Venceslaum commendauit: quem acceptum Ludmilla, tum perse, tum per Paulum qui ei in iis quæ ad Deum sunt, assiduus hærebat, tãdiu fingere formareque cœpit, quousque seipsam in eo exprimeret, talemque eum redderet, qui tuto Budecij in perdiscenda Latinitate inter lubrica laxioraque adolecentium ingenia, seu enioreni viuendi disciplinam tenere sciret: vbi dum agit, intereã pater eius Vratislaus in humanis esse desit, cum mox erecta Drahomira diu meditatam procellam in nomen Christianum effundit, ima summis, diuina humanis confundens. Non tamen conatus suos optato euentu claudendos sperabat, quousque Ludmilla, quæ sola Venceslao armata, machinationes eius discere posset, superesset: Virde & Tumanem & Cumanem, viros vt apprimè nobiles, ita ingenij profigati, muneribus & pollicitationibus inflammatos, ad opprimendam socram suam destinat.

Et hi quidem Tetinam specie visendæ Ludmillæ ingressi (erant enim ambo olim in aula eius educati) perhumanè ab ea excipiuntur. Antequam tamen Ludmilla cum iis discumberet,

beret, instinctu diuino admonita est, eos esse vitæ suæ insidiatores. Quare accersito Paulo mysta suo, exomologesim vitæ suæ coram eo facit: deinde diuina synaxi se munit, mox fufis non paucis precibus ad teterrimos illos emissarios reuerfa, benignè cum iis epulatur. Remotis postmodum mensis, somni desiderium mentientes, præcipuis domus suæ dignatur thoris: ipsa coacta omni familia, singulis pactam mercedem ad denarium perfoluit, omnes hortatur fidei Christianæ immotis vestigiis inhærere, aduersis nec exanimari nec cedere. Qua cohortatione finita, complexisque singulis, & vale dicto, ipsa quoque cubile suum ingressa, cum multam ad noctem perugil in strato iacens Deo supplicaret, sentit ianuam sui penetralis hostili ausu disturbari.

TVM verò cum ad necē se peti animaduertent, Tumanē & Cumanem nocturni sceleris molitores, graui oratione castigat; reuocat collati olim in eos beneficij memoriam. Sed surdis canebatur. Nam illi hostiliter capiti eius peplum diripiunt, ex eoque laqueum nectentes, furenter eam lectulo præcipitant, donec tandem protracta ad saxum, quo orans genibus niti solebat, alliso illi sæpius capite, tamdiu affligitur, quousque animam exantlaret 16. Septembris. Quo quidem in saxo hodie quoque sanguinis eius maculæ testes innocentia Ludmillæ, & crudelitatis hostium, liquidò apparent. Sepulta est autem in æde D. Catharinæ Tetinensis; cui loco, & cœmiterio illi attributo, hanc prærogatiuam Deus in honorem martyris suæ prolixè indulfit, ne quis ibi hominum condipossit: conditus si fuerit, etiam nunc à terra euomatur. Translata est autem postea Pragam, per suum nepotem D. Venceslaum, anno scilicet 922.

VITA S. EUPHEMIÆ, EX

Io. Maldonato Hispano.

XVI. SEPTEMBRIS.

EUPHEMIA Philophronis senatoris & Theodoræ filia, in vrbe Calcedonia pietate, Diocleriano Imperatore, claruit. Quæ cum quadraginta nouem Christianis proconsuli Prisco tradita, cum blandè appellaretur, ac cohortaretur, vt dignitatem maiorum non dehonestaret, Marti propitio Deo immolaret, ab institutis patris non discederet, nullum responsum reddidit: sed signans pectus, nullis moueri terroribus, in-

G g nuir:

En exomologesim seu Confessionem.

Mortura S. Ludmillæ: horreatur suos perflare in s. de.

Crudelissimè trucidatur.

Tormeta quibus excruciatu est.

Sorhenes & Victor, Lucia & Germinianus necati.

nuit: Priscus contemni se videns, tormentis vindicandum censuit. Nam postquam verbera & rotas, postquam sartagine ignitas, virgarum plagas, fornaces ardentes signo crucis Euphemia superavit, leonibus & vrsis in arena exposita est: Illi tamen feritatis obliti cauda alludebant, vestibibus oscula dabat: donec Euphemia solui se vinculis carnis, precibus instans, ab vrsa leui morsu petita, expiravit. Softhenes & Victor, qui Christum crediderant Deum, eo quod Angelorum agmen circumvolitare, aiebant, vidisse, cum intra fornacem Euphemia non praefringebatur a flamma, multis cruciatibus necati sunt. Lucia & Germinianus hoc ipso die Romae a Diocletiano multis tormentorum generibus affecti, cruciatibusque variis agitati, martyrium pertulere.

VITA S. LAMBERTI EPISCOPI

Tungrensis & Martyris, ex Stephano Episcopo Leodiensi, additis nonnullis tum ex Molano, tum maxime ex Appendice. R. P. Suri.

XVII. SEPTEMBRIS.

S. Lambertii clari natalis.

Instituitur apud S. Landoaldum.

Item apud sanctis Theodardum.

L L V S T R I S martyr Lambertus ex insigni prosapia ortus est in oppido Traiectensi, patre Apro, matre vero Herisplinde. Qui puerulus apud parentes Christianissimos degens, se totum, quantum quidem pro ea aetate poterat, ad diuinam studuit conformare voluntatem: quocirca & viris doctissimis traditur literis instituendus sub beato Landoaldo in Vvinterhouio, viro eo tempore doctrina & sanctitate claro. Itaque Ecclesiastica religione admodum fit insignis. Ad patrem reuersus, diuinis literis instructus, pompam & fastum seculi calcabat magno animo: quicquid etiam habere poterat, id in pauperes erogabat. Per id tempus sanctus Theodardus apud Traiectenses Pontificiam obtinebat dignitatem, cuius tum multa & in ecclesia & in aula erat auctoritas. Traditur & huic memorabilis adolescens Lambertus, nobilitate eximius, in regia aula educandus, ut instar lapidis pretiosi multis modis expoliretur. Tum vero ille tanti sacerdotis amore fruens, praesentia profus ducebat pro nihilo, nec quicquam alicuius pensi habebat, nisi quatenus saluti aeternae conduceret.

I A M ab impiis interfectus, beatitudinis palmam Theodardus obtinuerat, cum ecce vniuersa Traiectensis plebs, regia quoque celsitudo, & palatij proceres in magistri locum Lambertum volunt succedere. Et quidem vir pius, in vera humili-

tate

tate fundatus, tanta se functione indignum multis modis docere conabatur. Sed omnia frustra. Plebs enim Traiectensis strepitu populari in eum irruentes, simul omnes dixerunt: Lambertus ciuis noster, operum bonorum copia celebris, Episcopus noster erit, velit, nolit. Ita ergo factus est Episcopus: quem apicem adeptus, ipsa etiam studuit pietatis opera augere. Continuus erat concionibus habendis intentus. Multa erat in illo elemosynarum largitas, multa miraculorum copia. Admonebat omnes doctrina salutari, atque exemplis informabat. Interea autem longe lateque sanctitatis eius fama sese diffundens, ad notitiam quoque Childerici Regis peruenerat (qui ea tempestate apud Francos regno potiebatur) adeo ut Rex ille praecipuo eum honore prosequeretur, & inter amicos illius primas Lambertus obtineret. Merito praedicandus Rex, & eius exercitus, quod tanti Praesulis iussis parerent. Verum enim uero, Quamuis multa Deo seruirent crimine victo, Attamen hortator scelerum per corda malorum effudit virus: Princeps regni Childericus Rex inclytus occisus est; moxque inuidiae pondus in Christi seruum Lambertum est concitatum: qua inimicorum rabie magis magisque grassante, tandem etiam sine causa, iustitiaeque & publicae libertatis defensor, per Ebroinum tyrannum e sede sua exturbatur.

E H E V cogor scriptis depromere rem tum reuera gestam. Traiectensis ecclesiae cathedram latro Pharamundus inuasit, latro animarum, Ecclesiae publicus praedo effectus. Nullum facinus execratus est, nullum flagitium in se non admisit. Pudet referre plura. At Lambertus Christi athleta moderatè omnia ferens, tametsi conuicia in eum iactarentur, & iniuriis afficeretur, nunquam ira est commotus. Porro omnis populus eius abiturum lugebat. Clerus totus lamentabatur. Tunc pater euictus lacrymis ita farur obortis. Pro re pauca loquar. Non pastor deerit vobis, non cura salutis. O filij charissimi, & oues illius summi pastoris, seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Quibus dictis, exosculatisque omnibus, cum paucis comitibus profectus est ad monasterium Stabulense: vbi etsi ordine extremus, at pietatis ac deuotionis studio fuit praecipuus, omnibus charus & reuerendus. Sed & quid ad cumulum perfectionis eius Deus ibi ostendere voluerit, non est silentio premendum. Quadam nocte simul illo cum fratribus quiescente in dormitorio, visum ei fuit clam e lectulo surgere, ut attentiori animo posset

G g 2 diu

Eligitur Episcopus Traiectensis.

Egregè insuauit officio Episcopalis.

Primo loco est apud Regem Childericum.

Mortuo Childerico exturbatur e sua sede.

Occupatur Ecclesia Traiectensis a quodam impio Pharamundo.

Exsulat vir sanctus in Stabuleto.

*Disce Lector
nō videre di-
scipulis cō-
nobialis.*

diuturnis precibus vacare. Verūm cū alterum ē calceis ac-
ciperet, alter ē manibus lapsus est, & pavementum feriens, Fra-
trum quietem inturbauit. Vnde expergefactus cōnobij Pa-
ter, & huius arcani ignarus: Quisquis, inquit, ille est, pro nostra
consuetudine se conferat ad crucem, & quod negligentia ad-
misit, obedientia expiet.

*Stat diuisi-
mē nudus sub
dio in sum-
mus frigori-
bus, studio
humilitatis
& obedientiæ.*

ET mox quidem B. Lambertus Abbatis præcepto libenter
paruit: nec quicquam tulit secum quo aduersus immane frigus
se muniret, præter vnicum quo indutus erat cilicium, cū ta-
men nox illa erat gelidissima, & multa glacie ac niue asperi-
ma. Vbi cū sic sub Cruce staret illa sacrosancta Trinitatis ho-
stia, diuinitus actum est, vt gallorum cantus tempus solitum
anteuerteret. Surrexerunt itaque Fratres, vt more solenni vigi-
lias agerent. Qui Officio expleto, ē templo omnes sunt egressi
cupientes ignem struere, vt acerrimi frigoris iniuriam à se pro-
pulsarent. Interim Abbas cunctos circumspectans, videt B. Lā-
bertum non adesse, quærit ex aliis vbinam sit sacerdos venera-
bilis: respondent Fratres, illum esse qui iussus sit sub crucem se
recipere. Tum verò Abbas quàm celerrimè eum aduocans,
multo stupore affectus, (maximè cū & faciem eius beatam
mirè cerneret resplendentem) cum vniuersis Fratribus ad eius
vestigia aduolutus, Ignosce, inquit, ignosce Pater venerabilis,
da veniam dolentibus. Ad quæ sanctus Episcopus respondit:
Ne quæso, charissimi, ne sic loquamini, Surgite ocius, & meis
potius erratis vos ignoscite. Atque in huiusmodi virtutum in-
signiis degebat illic Lambertus sacerdos Dei, per annos scilicet
septem, vsque ad miseram Ebroini interfecionem.

*Stupescit
Abbas &
Fratres S.
Lamberti
sanctitatem.*

INTERIM verò infelix Pharamundus, propter flagitia
sua non solum à sede, sed à tota etiam illa prouincia est ex-
clusus, cū septem annis solo nomine Episcopus fuisset. Per
id tempus autem Pipinus apud Francos principatum obti-
nebat. Misit itaque is Legatos ad Stabulense monasterium.
Nec mora: beatissimus Confessor Lambertus ad propriam
sedem cunctis exultantibus, est reuersus. Intra septa domus
eius nunquam ornabatur illius sedile. Vestibus utebatur non
admodò preciosis; ex quibus primus eius amictus erat cilicinus.
Inuisebat villas & oppida diocesis suæ. Sed neque hîc substi-
tit ingens eius feruor. Iustitiæ enim esurie semper ardens, in
Taxandros etiam est profectus, qui Tungros ferè attingen-
tes, gentilissimi tamen erroribus adhuc erant dediti. Vbi cū
magna sermonis gratia cœpisset ferere fidem Catholicam,

*Multa pat-
tur apud Ta-*

homines

homines regionis illius in vnum collecti, veritatis præconem
volunt discerpere, & post illata conuicia & contumelias, atque
ludibria, ignominiosa morte afficere. Verūm tandem veritas
euasit victrix, comite patientia. Tum verò egregius doctor
idola euertit, populum vndis salutaribus expiauit, ecclesias cō-
didit, Presbyteros ordinauit, totam denique illam regionem
Christo consecrauit.

*Taxandros, sed
eandem ens
lucratuŕ Eubrē
sto.*

Sed nunc veniamus ad beati viri martyrium. Supradictus
Pipinus Princeps, primi Pipini nepos, cætera egregius, vno
malo tam multa bona corrūpebat, contempta legitima vxore,
Alpaidi pellici nimium addictus. Id verò, cæteris ferè Episco-
pis dissimulantibus, Lambertus præ zelo domus Dei ferre
non sustinens, opportunè importunè Principem arguebat: qui
si, vt in cæteris, ita & in hoc libenter audisset recta monen-
tem Episcopum, rectius sibi consulisset. At illa maligna mū-
lier moleste ferens Pipinum à sui amore reuocari, Dodo-
nem fratrem suum hortatur, vti ne sinat Lambertum tan-
tum posse apud Pipinum. Ille verò agit cum suis. Sed videns
beatum virum perstare in sententia, amicis quibusdam vltio-
nem sororis permittit. Ex iis Gallus & Rioldus cum suis valde
cœperunt vexare Episcopi familiam, vt vel sic Episcopus suo-
rum causa cessaret. At vir iustus, vt leo confidens, iustitiæ pa-
trocinium nulla ratione deseruit. Interim improbi illi ab Epi-
scopi cognatis, viris clarissimis, interficiuntur, ignorante quidē
Episcopo, Dodone tamen causam cædis in eum conferente.

*Reprehendit
Pipinū Prin-
cipē pro Al-
paide pellice.*

Per id tempus Pipinus Princeps in Iopiliam villam adue-
nit: venit etiā eò vir sanctus. Apparatur conuiuium, Episcopus
inuitatur. Princeps oblatum sibi à pincerna poculum, innuit
Episcopo offerendum, benedictionis loco habiturus, si à con-
secrata manu ipse poculum acciperet, quod Maximum Im-
peratorem olim nouerat à beatissimo Martino expectasse.
Et Episcopus quidem illud Pipino tradidit: cuius exemplum
mox etiam secuti sunt Procetes reliqui. Cunctis igitur certatim
id expetentibus, ipsa quoque pellex clam suam inserit ma-
num: cū ecce vir sanctus ad Principem cōuersus, de mulieris
temeritate conqueritur, quòd calliditate quadam conetur no-
tam ipsi inurere inuisæ Deo cōmunionis. Surgensque à mēsa,
ab aula vult recedere, & omnis illa conuiuij iucunditas per-
turbatur. Nec sic tamen quiescit versuria mulieris: sed vesperi
volenti recedere Episcopo mandat Princeps, illa suggerente,
ne insalutata sua coniuge recedat. At Episcopus magna animi

*Affliguntur ob
hoc viri sancti
familiares.*

*Eis religione
tunc erga cle-
rum.*

*Refugit vir
sanctus vel in
minimo com-
municare peti-
ti.*

*Magna cōstā-
tia iterum
reprehendit
Principem.*

constantia, Ego verò, inquit, ô Princeps, testor Iesum, spem vitæ meæ, me nunquam adulteræ communicaturum: te verò nolle resipiscere omnino, fero molestè, & doleo. quibus dictis abiit. Atque hæc est martyrij tanti viri vera causa.

*Obit glorio-
sum marty-
rium.*

CÆSAR est autem martyr eximius per supradictum Dodonem cum suis in villa Legia, vbi tum fortè morabatur, brachiis instar crucifixi expansis, ante altare SS. martyrum Cosmæ & Damiani, confossus telo xv. Cal. Octobris, cum paulo ante hoste in domum irrumpente, fortiter etiam ibi occubissent duo eius nepotes Petrus & Andolerus, anno Domini 698. Episcopatus quadragesimo. Sacrum corpus pauci, qui illorum ficiariorum manus euaserant, naui celeriter imposuerunt, quod Traiectum aduehentes, honorificè tumularunt in ecclesia Principis Apostolorum. Permanfit autem ibi venerabile illud corpus, non sine multis sanctitatis testimoniis, quousq; in cubiculo illo in villa Legia, vbi occisus fuerat, visis luminariis, multis etiã miraculis patrat, basilica quoque tandem exstructa, crebris iam visionibus admonerentur homines fideles, vt sanctus martyr loco vbi cæsus erat, restitueretur. Quod & tandem est effectum per sanctum Hubertum, Martyris discipulũ & successorem, qui illud eò transtulit vnã cum sede Cathedrali, Episcopatus sui anno tertio decimo, in itinere Lunigellæ, cæco lumen recipiente apud Harmaltitidem sanato quodam paralytico: quibus in locis mox conditæ sunt in Martyris honorem basilicæ.

*Refertur eius
sacram cor-
pus Traiectũ.*

*Refertur à
S. Huberto ad
locum ubi fu-
rat occisus.*

VITA S. HILDEGARDIS ABBATISSÆ,

ex ea quæ est per Theodoricum Abbatem.

XVII. SEPTEMBRIS.

*S. Hldegar-
dis patria &
parentes.*

IN Romana Republica regnante Henrico, fuit in Gallia anterioris partibus virgo, tam generis quàm sanctitatis ingenuitate illustris, nomine Hildegardis, patre Hideberto, matre Mèchtildæ. Qui licet mundanis impliciti curis, & opulentia conspicui, creatoris tamen donis non ingrati, filiam prænominatam diuino famulatu manciparunt, eo quòd eius præmatura sinceritas, ab omni carnalium habitudine multum dissentire videretur. Mox namque vt poterat primam tentare loquelam, tam verbis quàm nutibus significabat his qui circa se erant, species visionum secretarum. Vnde & cum iam ferè esset octo annorum, recluditur in monte S. Disibodi, cum pia Deoq; deuota

*Vix octennis
mox videt di-
uinas visio-
nes.*

nota femina Iutta, quæ illam sub humilitatis veste diligenter instituebat, monasticæ professionis voto, & sacri velaminis benedictione prouectam. Atque hæc quidem eius exordia. Quæ quo pacto primò publicè innotuerit, ita in suis visionibus ipsa de se humiliter confitetur.

IN octauo, inquit, anno ætatis meæ, in spirituales conuersationem Deo oblata sum, & vsque in quintumdecimum annum fui multa videns, & plura simpliciter loquens, ita quòd admirabantur qui hæc audierunt, vnde venirent, & à quo essent. Tunc & ego in me ipsa admirata sum, quòd eum * infra in anima vidi, exteriorem etiam visum habui. Vnde & valde fatigata, à quadam nutrice mea quæsiui, si aliqua, exceptis exterioribus, videret, & nihil mihi inde respondit, quoniam nihil videbat. Tunc magno timore correpta, non audebam hæc cuiquam manifestare, sed tamen plura loquendo, dictando, de futuris solebam enarrare. Et quando hac visione pleniter perfundebar, multa quæ audientibus aliena erant, loquebar. Sed cum vis visionis aliquantum cessit, in qua me plus secundum mores infantis, quàm secundum annos ætatis meæ exhibui, valde erubui, & sæpè fleui. Atque ita permansi videns in quadragesimũ ætatis annum.

T VNC in eadem visione magna pressura coacta sum palam manifestare ea quæ videram & audieram. Sed valde timui & erubui. Intimaui autem ista cuidam monacho, magistro meo, qui bonæ conuersationis, & diligentis intentionis erat: vnde & eadem miracula libenter audiebat. Qui admirans, mihi iniunxit vt ea absconsa scriberem, donec videret quæ & vnde essent. Intelligens autem quòd à Deo essent, Abbati suo intimaui, magnoque desiderio deinceps mecũ in his laborauit. Quæ ad audientiam Moguntinæ ecclesiæ allata cum essent & discussa, omnes ex Deo esse dixerunt, & ex prophetia qua olim Prophetæ prophetauerant. Sed & deinde scripta mea Eugenio Papæ, cum Treueri esset, allata sunt: qui benedictionem suam cum literis mihi mittens, vt ea quæ in visione viderem vel audirem, scriptis attentius commendarem, etiam præcepit. Hæc illa. Aderat autem etiam ibidem Treueri, sanctæ recordationis Bernardus Abbas Claræuallis, ad ista vnã cum cæteris summum Pontificem mouens.

A T Q V E his quidem & tantis viris auctoribus, beata Hildegardis, cum fiducia humillima, verbis talibus, quæ non ab homine, neque per hominem acceperat, tam sanctæ opinionis

*Velatur in
monte S. Disi-
bodi.*

** intra
Nota vim di-
uinarum vi-
sionum.*

*En humili-
tatem.*

*Iubetur di-
uinitus scri-
bere suas vi-
siones.*

*Approbat
i: suas visiones
ab Eugenio
Papa.*

*Item à sancto
Bernardo.*

*Confluunt ad
eam multa
filia nobilitat.*

*Nota miram
Dei operatio-
nem.*

*Præparatur
ipſi locus ad
oratorium R.
Roberti.*

*Perrarò valet
incedere pedi-
bus præ agri-
tudinibus.*

*Venit ad locū
optatum.*

odorem bonū, longè latè que fragrantem, aperuit & perfudit: confluebant autem interea ad eam filia nobilium non paucæ, sub habitu religionis, regularibus semitis instituendæ. Quas omnes cum vnum reclusionis habitaculū difficulter caperet, iamque de transferendis & ampliandis earum mansionibus consilium versaretur, demonstratur illi per Spiritum locus vbi Naha fluuius Rheno confluit, videlicet collis, à priscis diebus sancto Ruperto Confessori ex nomine attributus. Itaque dum virgo Dei, locum transmigrationis, quem non corporalibus oculis, verum intima visione cognouerat, Abbati suo & Fratribus degnaret, illis hæsitantibus, eo quòd discessum eius molestè ferrent, decidit ipsa, vt pridem, in lectum prolixi languoris, adeò vt Abbas & cæteri ad consentiendum diuino se nutu vgeri conspicerent. Ac denique quoniam locus prænominatus partim ad Møguntinæ ecclesiæ Canonicos pertinebat, & fundus cum oratorio S. Roberti, possessio erat Comitis Bernardi de Hildensheim, facta per interuentum fidelium legatione, virgo Dei præcia, licentiam sibi & Sororibus suis obtinuit illic habitandi.

IGITUR post longam gradiendi defectionem, dum iam vtrumque deliberatum esset, vt cum sororibus dimitteretur ad locum quem in spiritu præuiderat, ingressus Abbas ad iacentem & afflictam, dixit vt in nomine Domini surgeret, abitura ad mansionem sibi cælitus prædestinatam. Tunc verò illa dicto citius surgente, tamquam nihil tam prolixo tempore debilitatis sensisset, stupor & admiratio cunctos qui aderant, apprehendit. Hoc enim sciendum (& vt ipsa de se frequenter in suis scriptis testatur) quòd, licet non defuerint ei ab ipsa ferè infantia crebri & penè continui languorum dolores, ita vt pedum incessu perrarò vteretur, idq; vt virtus in infirmitate perficeretur, tunc tamen etiam magis laborauit, quotiescumque feminea trepidatione tardasset, vel dubitasset supernæ voluntatis peragere negotia, hoc certitudinis in se capiens argumentum. Sed ad rem redeamus. Tandem ergo Dei famula, cum decem & octo puellis Deo sanctis, pristinae habitationis loco decedit, & quantum his quos deserebat, doloris & luctus derelinquebat, tantum regioni ad quam accedebat, adferebat gaudij & exultationis. Fuerunt namque de Bingenſi oppido & contiguis villis multi honoratorum, & de plebe non exigua multitudo, qui eam cum grandi tripudio & diuinis laudibus exceperunt. Sed non fuit tamen hæc securitas plena: de quoil-

lam

lam ipsam, si placet, audiamus.

TUNC, inquit, antiquus deceptor per multas irrisiones me excubrauit, ita quòd multi dixerunt: Quid est hoc, quòd huic stultæ & indoctæ feminæ tot mysteria reuelantur? Et ita in isto loco cum viginti puellis nobilibus, & de diuitibus parentibus natis mansi, nullam habitationem seu habitatorem ibi inueniens, excepto veterano quodam, & vxore eius ac filiis. Quin & sicut Moysen filij Israël valde afflixerunt, ita & me quoque Deus aliqua parte affligi permisit à propinquis meis, & ab aliquantis qui mecum manserunt, cum eis necessaria defuerunt. Verum post pressuram doloris huius, gratiam suam Deus super nos pluit. Nam multi qui nos prius contempserant, venerunt ad nos vndique, adiuuantes, & benedictionibus nos replentes. Hæc illa. Et verè venerunt ad eam multi vndique: quin & ipsa spiritu diuino non modò acta, sed coacta, vt Clero & populo, quæ Deus voluit, annunciaret, multa etiam obiuit oppida, vt Coloniam, Treuerim, Merim, Herbipolim, Babenberg, Siberg quoque, Euerbach, Hirsaugiam, Zuifeldem, Mulenbrunem, Rudenkyrchen, Kirtzingen, Crutendal, Harde, Vuerde, Andernachum, locaque vicina.

CERTE ex omni tripartita Gallia, atque Germania confluebant ad eam vndique vtriusque sexus populorū examina: quibus, per gratiam Dei, vtriusque vitæ affatim accommoda impendebat exhortamina. Ad salutem animarum suarum proponebat eis & soluebat quæstiones sanctarum scripturarum. Plurimi etiam consiliū ab ea percipiebant necessitatum corporalium quas patiebantur, alij benedictionibus suis alleuabantur à languoribus, cum etiam à dæmoniis ferocissimis, in quibus expellendis tamquam extremū ad hanc Sanctam erat refugium. Quin etiam quia prophetico spiritu cogitationes & intentiones hominum cognoscebat, quosdam quoque peruersa & friuola mente ad se, quasi ad explorandum accedentes redarguebat. Qui dum spiritui, qui loquebatur, non valerent resistere, correpti & emendati, cogebantur à prauo incepto desistere: inter quos etiam fuit quidam Philosophus de diuitiis honoratus, qui postea locum illum ædificiis, allodiis, & aliis necessariis valde ornauit, atque ibidem est sepultus. Et vt orationi finem imponam, exclamo cum Psalmista: Verè mirabilis Deus in Sanctis suis. Migravit autem hæc Deo dilecta ad sponsum suum cælestem, decimoquinto Calendas Octobris, anno ætatis suæ octogesimo secundo.

*Variè exer-
cetur eius
patientia.*

*Iuuant qui
prius impu-
gnauerant.*

*Mittitur nū-
tia à Deo ad
vna oppida
Germania.*

*Varios curat
languores, &
pellit dæmo-
nes.*

*Item claret
spiritu Pro-
phético.*

*Migrat ad
Christum.*

VITA S. FERREOLI MARTYRIS, EX

Breviario Viennensi.

XVIII. SEPTEMBRIS.

CVM per vniuersas prouincias Christianum genus carum Deo à ministris diaboli deseruire sacrilegis ritibus cogere, sicut & proditum est, Crispinus quidam temporis illeto præses in Viennensi vrbe iuxta Imperatoris præceptum cœpit ad sacrificandum cogere christianos, & sedens pro tribunali detestabili consilio cœpit honorare obtemperantes, contradicentes autem punire. Hicque dum in cunctos Dei seruos per ministrum furoris sui acerbissime grassaretur, contigit vt beatissimū Ferreolum martyrem habitu solo specie tenus non officio militantem quia esset proditus Christianus sacrificare compelleret. Ferreolus dixit: Christianus sum, sacrificare diis non debeo. Imperatoribus quàm diu salua religione licuit militauit, opera mea cum tibi parui iustis legibus debui, sacrilegis nunquam. Mihi sufficit, si salua religione liceat viuere Christianum, Certè si non licet, mori paratus sum. Præses dixit, Que in te tanta est Ferreole moriendi fiducia? Nisi sacrificaueris, quàm sint acerba cognosces. Cūque præses his minis non eū promoueri cerneret, iussit eum oneratum ferro recludi in carcerem dicens, Rebellem hunc squalidus & omnem pœnam excedens carcer excludat, Reum se sentiat maiestatis, careat luce contemptor deorum, compeditum stare non liceat. Sedentem quoque ferri deprimant pondera. Susceptis igitur monitis ministri præsidis, statim beatissimum Ferreolum oneratum ferro, in carcerem concludentes, præordinatis custodibus, seruare cœperunt, denuò iudici præsentandū. Vbi transacto biduo, die tertia diluculo altius vt sit depressis sopore custodibus, resolutis sponte vinculis liberum se Dei seruus agnouit. Et lento accedens gressu ad ostium carceris, patere sibi liberum sensit egressum. Ac secundum euangelium fugere persecutionem, ad exteram præparat regionem. Egressus foras portam Lugdunensium præmissa oratione, transire Rhodanum felici parat natatu. Dehinc concito gradu ingressus aggerem publicum, vsque ad Iairam fluuium præcurrit, Vbi à persecutoribus comprehensus, vinctis post tergum manibus ductus est, donec ad vicum qui vocatur Briuate perueniret, vbi eum sibi offerri vna cum sancto Iuliano præses præcepit. Quos non cognita nobis interlocutione discutiens quia si sacrificare contemnerent plecti

*Crispinus præses Viennensis.**S. Ferreoli verba ad præsidem.**Præsidis ad S. Ferreolū, responsu.**Incuratorem traditur S. Ferreolus.**Iterum apprehenditur.*

plecti capite ex lege constituit, vbi vtriusque sanguinem terra suscepit, & claro basilicæ, extante monumento hodieque circumiectis regionibus frequentatur, quæ in honore sancti martyris Iuliani constructa est, quia inibi esset cæsus & conditus. Sanctissimo verò Iuliano regioni illi per dispensationem diuinam donato, beatissimum Ferreolum, fideles quique de Vienna qui eum secuti fuerant ad ciuitatis suæ præsidium fide probabili retulerunt, contēdentes eum in ripam vltiore Rhodani quæ ciuitatem expectat, haud procul à flumine. Vbi ne inhonorato diu clarus Martyr lateret sepulchro, Castilius vir præcipui nominis de primoribus Viennensis vrbis catechumenus adhuc, & necdum baptismi gratiarum consecutus, basilicam in honore martyris fecit, fundans eam tanto opere quanta & fide, præmittens hoc munus Deo, vt ad baptismi consummationem cum patrocinio martyrij perueniret.

*Basilica in honore martyris fundata.*DE S. IANUARIO EPISCOPO ET
Martyre, & socijs eius, ex Ordinario nouo.

XIX. SEPTEMBRIS.

IANUARIUS Beneuenti Episcopus, Diocletiano & Maximiano Imperatoribus in Christianos sæuientibus, ad Timotheum Campaniæ Præsidem ob Christianæ fidei professionem Nolam perducitur. Vbi, eius constantia variè tentata, in ardentem fornacem coniectus, ita illæsus euasit, vt ne vestimentum aut capillum quidem flamma violauerit. Vnde Præses accensus iracundia, Martyris corpus imperat vsque eò distrahi, quoad neruorum compages artuumque soluantur. Tandem etiam Festus Diaconus, & Desiderius Lector, qui ad Episcopum suum visendum accesserant, comprehensi & ipsi, vinctique vna cum Episcopo, ante rhedam Præsidis Puteolos pertrahuntur, & in eundem traduntur carcerem in quo Sosius Misenas, & Proculus Puteolanus Diaconi, Eutyches etiam & Acutius laici ad bestias damnati detinebantur, posteroque die omnes in amphitheatro feris obiecti sunt: quæ naturalis oblitæ feritatis, ad beati Ianuarij pedes illico sese prostrauere. Quod Timotheus magicis cantionibus tribuens, cum sententiam capitis in Christi martyres ferre non dubitasset, oculis repente captus, orante mox B. Ianuario, lumen recepit: quo sanè miraculo hominū millia ferè quinque Christi fidē susceperunt.

*S. Ianarius hæræda persecuti supplicia.**Obicitur feris honoratus sed frustra.*

*Conuertit ad
Christū iam
mortuus fe-
re quinque
millia homi-
num.*

perunt. Verū ingratus Iudex nihilo placatior factus beneficio, sed conuersione tantæ multitudinis actus in rabiem, ueritus maximè Principum decreta, lege protinus agere licitorē iubet: atque ita beatus Ianuarius cum sociis ad sulfurariam Puteolanam gladio percussus, ad Episcopalis muneris laudem, martyrij coronam adiunxit.

*Defertur eius
sacru corpus
Neapolim.*

H O R V M corpora finitimæ vrbes, pro suo quæque studio certum sibi Patronum ex ijs apud Deum adoptandi, sepelienda curarunt. Ianuarij corpus Neapolitani diuino admonitu extulere: quod primò Beneuentum, inde ad monasterium Montis Virginis, postremò Neapolim Alexandro Sexto Pontifice translatum, & in cathedrali ecclesia perhonorificè conditum, multis miraculis claruit. Sed illud cum primis memorandum, quòd erumpentens olim è monte Vesuuii cinerum & flammaram globos, nec vicinis modò, sed lōginquis etiam regionibus vastitatis metum afferentes, exstinxit. Cuius rei pariter ac beati Martyris memoriam Græci quoque quotannis semel atque iterum celebrant. Præclarum & illud quoque quod eius sanguis, qui in ampulla vitrea concretus asseruatur, cum in conspectu capitis eiusdem Martyris ponitur, admirandum in modum colliquefieri & ebullire perinde atque recens effusus ad hæc vsque tempora cernitur.

*Nota insigne
miraculum.*

Tom. 7. S. 2. ij.

VITA S. GOERICI EPISCOPI

Metensis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. surium.

XIX. SEPTEMBRIS.

*S. Goericus
primo siren-
ensis miles.*

S ANCTVS Goëricus primo quidem miles egregius de Aquitania, corpore, non voto, seculi actibus seruicis, cum apud Deum & homines in magna honestate floreret, licet quæ pacis sunt, sectaretur, quando cum tamen paganorum infestatio perurgebat, primus aciei militari se opponens, barbaricam rabiem, Dei fretus auxilio, potentissimè deuincebat, & spolia amplissima reportabat. Qui dum quodam tempore sub tō oculorum & uisus amissione percelleretur, virtute tamen patientiæ undique munitus, Deo gratias agens, dicebat: Sicut Domino placuit, ita factum est. Eo tempore regnabat in Gallia Theodebertus, in Metensi vrbe præsidebat Pontifex beatus Arnulphus. Tunc verò sancto viro Goërico in silentio noctis quiescenti Angelus Domini adfuit, dicens: Serue Dei excelsi, venit tempus quo mœror tuus in gaudium

*Job. 10
Diu priuatus
lumine oculorū
tam tandem
mittitur à
Deo ad S.
Arnulphum
Metensem.*

transie

transferatur, & quo lux amissa tibi restituatur. Ergo Metensem ciuitatem aggredere, & lumina beati Stephani deuotè ingredi, Deoque preces ibi funde, & recipies ilico visum, & totius corporis sospitatem. Arnulphus autem, tibi charus amicus & propinquus, ibi Pontifex residet, cui Spiritus sanctus te ilico affuturum præmonstrabit, & quicquid tibi Deus impensurus est manifestabit.

EXPERGEFACTVS ergo vir sanctus, milites conuocauit, & de Aquitania ad præfatam vrberem iter arripuit. Cui appropinquati sanctus Arnulphus adfuit, & facta oratione, dataque benedictione, cum in domum induxit, ac deinde obtentu sancti stephani, visum & totius corporis sanitatem recepit plenissimam. Post quæ sanctus Arnulphus spiritali mentis intuitu videns Goëricum successorem sibi fore dignissimum, consentiente tandem clero & populo cum Episcopum constituit, & ipse diu desideratā eremum petiit. Tunc verò Goëricus, qui alio nomine dicitur Abbo, pastoralis cura adstrictus, vocibus & moribus cæteros strenuè cœpit informare. De quo quidem, quoniam & ante Episcopatum corpus districtissimis ieiunijs atriuerat, quàm dura ieiunia deinde cumularit, quot etiam dies incubatus vsque in diem alterum pertransierit, quantum biduanas & triduanas alacri vultu & mente abstinentias celebrauerit, non est facile enarrare. Quin potius illud de eo mirum referemus.

*Veniens ad
eū statim im-
petrat quod
desiderabat.*

*Constituitur
S. Arnulphi
successor.*

DEFVNC TO sancto Arnulpho in eremo, cum beatus Goëricus assumptis Tullensi & Viridunensi Episcopis, sanctum corpus eius ad sedem, cui præfuerat, transferret, Sole ad occasum vergente, fortè villā iniqui & incesti hominis offenderant, quam intrare volentes, sacrarum reliquiarū portatores diuinitus retenti, repente subsistunt: sanctus enim Arnulphus, dum adhuc viueret, præfatam iniquam sæpè ut resipisceret, commonuit, nec tamen quicquam efficere potuit. Vbi quia nox imminerebat, & nulla alia villa tantæ multitudini apta præstò erat, orante sancto Goërico, adfuit quidam diues, qui dixit: Est mihi præsidium in hac patria, vobis quidem non satis contiguum, sed noui ad cuncta necessaria præsentem Deum nostrum. Quod sanctus audiens, corpus sanctum illuc verti, omnesque sequi imperat. Cerneret tantam in eundo velocitatem, ut quod vnius diei integri spatii vix peragi credere posses, duabus vel tribus horis impletum mirareris. Sed & cum ad villam peruenissent, & ceruiciæ parum se habere homo, ministris

*Transfert sū-
leniter corpus
eiusdē Sacti.*

*Nota insigne
miraculum.*

*Tandem ob-
dormit in
Domini.*

nistris conferentibus, comperisset, itidem fide repletus, sancti Goërici meritis & precibus hoc committit. Qui nota præfidia petens, Deum suorum necessitatibus subuenire supplex postulat. Nec mora: Tanta populi multitudo ex paruo liquore, quod vix credibile est, abundatissimè est satiata. Qui euit autem in pace vir Domini decimo tertio Calendas Octobris, ac tumularus est in ecclesia Metensi.

VITA S. EVSTACHII MARTYRIS
ex Georg. Vicellio.

XX. SEPTEMBRIS.

*Vilaterreni
verba dicit S.
Eustachio.*

SI VERA est historia Placidi Eustachij, habemus in seoreuocatum Cornelium Centurionem simul & Hiobum illum Vzitam. Nam is Cornelius alter erat cathecumenus adhuc, Hiobus verò Christianus iam existens. Verum quò ad cruenta bella Cæsaris impij, ab exilio ac tam grandi tentatione rediisse narratur, minus apud me fidei meretur. Vox euangelica eius est: *Ego Christum Deum colo, & illi soli sacrifico.* In laude quoque ponitur, quòd uxorem suam vnà cum liberis, Christo adduxit. Vitam finivit foriter, in æneo tauro scilicet, in quo, subiecto igni, viuus exustus est. Quòd supplicij inuentum Perilli cuiusdam, primus Phalaris in artificem retorserat. Non minus exquisito pœnæ genere cruciatus fuit homo militaris Sebastianus. Talè verò Phalarismū fuisse vel in Traiano vel in Hadriano Imperat. quis erat suspicaturus? Raphael Volater. de S. Eustachio sic habet: Eustachius Romanus Martyr, qui inter aulicos fuerat Traiani principis, Placidus antea dictus, cum in venatione cernum sectaretur, conspecto inter eius cornua Crucis simulacro, & voce ferè eiusdem audita: *Cur me persequeris, Domi uxori Thephytæ & filiis rem manifestauit, factique ex hoc Christiani ipse vnà cum uxore, sub Adriano in æneo tauro necatus est: cuius Romæ templum festumque colitur. Hactenus Rapha. Volater. Rectius autem dicitur Eustathius quàm Eustachius. Et proclius lapsus est apud Latinos scribas literæ, & in X. Idem penè lapsus accidit in nomine Acacij, quem Achacium vocant, mutantem in X. Est enim Græca vox *ακασις*, Latinis, sonat Innocentem hominem, seu qui alienior sit à malitia.*

DE

DE S. MATTHÆO APOSTOLO ET
Euangelista, ex Ordinario nouo.

XXI. SEPTEMBRIS

MATTHÆVS qui Leui, & Apostolus & Euangelista, *S. Mattheus vocatur à Christo sedens ad telonium.* Capharnai, cum ad telonium sederet, à Christo vocatus, statim eum secutus est: quem etiam cum reliquis discipulis hospitio accepit. Post Christi resurrectionem, antequam in prouinciam proficisceretur, quæ ei ad prædicandum obtigerat, primus in Iudæa, propter eos qui ex circumcisione crederant, Euangelium Iesu Christi Hebraicè scripsit. Mox in Æthiopiam profectus, Euangelium prædicauit, ac predicationem multis miraculis confirmauit: atque adeò, illo in primis miraculo, quo Regis filiam à mortuis excitauit, Regem patrem & uxorem eius cum vniuersa prouincia ad Christi fidem conuertit. Sed ad extremum, Rege mortuo, Hirtacus eius successor, cum Iphigeniam regiam filiam vellet sibi dari in matrimonium, Matthæum, cuius opera illa virginitatem Deo vouerat, & in sancto proposito perseverabat, ad Altare mysterium celebrantem iussit occidi: qui vndecimo Calendas Octobris munus Apostolicum martyrij gloria cumulauit. Cuius corpus Gregorio septimo summo Pontifice Salernum translatum, ibi magno hominum concursu ac pietate colitur, ad laudem Dei immortalis.

*Conuersa
Æthiopia
ad Christum,
trucidatur
ante altare.*

DE S. MAVRITIO ET SOCIIS MARTYRIBUS,
ex Eucherio Lugdunensi.

XXII. SEPTEMBRIS.

CUM Maximianus Imperator, ducto in Galliam exercitu, *Integra Thebaorum legio subtrahit se impijs sacrificijs.* in finibus Sedunorum sacrificij causa cõstitisset, Thebaorum legio, ne se impiorum factorum societate contaminaret, à reliquis copiis discessit. Quare Imperator misit ad eos milites, qui suo nomine nunciarent vt si salui esse vellent, in castra ad sacrificia redirent. Qui se Christiana religione impediri responderunt. Quorum responsum ille indignissimè ferens, maiori iracundia quam antea exarsit. Itaq; immissa parte exercitus in Thebæos, decimum quemque eorum iussit occidi. Quo perfectò scelere, Mauritius primicerius conuocans reliquam legionem, grauitèr vti persistant in sententiâ, vniuersos hortatur. Quo factum est, vt hæc audiens tyrannus, & insa

*Tremia intur
immanissimè.*

infaniēs , primò iterum decimum quemque iusserit trucidati, ac demum circumfuso exercitu ad vnum omnes, nimirum cum hortante Exuperio campi ductore, signorumque monstratore, eos qui relictis fuerant, æquè vidēret à fide Christi nolle recedere. Passi sunt martyrium cōstantissimè Christum prædicantes, decimo Calend. Octobris.

VITA S. HEIMERAMMI EPISCOPI
Ratisponensis. & Martyris, ex ea qua est per Cyri-
num, eiusdem loci Episcopum.

XXII. SEPTEMBRIS.

*S. Heimeram
mī natales &
sacra studia.*

ORTVS est puer Hiemeramus in partibus Aquitaniz, vrbe antiqua Pictauiō. Qui cum in ipsa iam puerili ætate cæpisset mundum despiciere, adeò etiam ad sacrum liberalium literarum studium sese applicuit, vt, superno Iudice agente, ad summum tandem Episcopatus honorem perueniret. Erat eleemosynis præstandis præcipuus, ieiuniis valde addictus, ad irriganda subditorum pectora solertissimus. Eius ex ore, donec pro more Psalterium omne deprompsisset, psalmodia perpetuò erumpebat. Confluebant autem ad eum regni Gallorum nobiles, ignobiles, locupletes, & inopes. Ad quem quidem cum fama peruenisset, in quibusdam Europæ partibus Pannoniæ populū idolis inferuire, ea re seruus Dei valde contristatus cogitare cœpit, vt ad eam gentem proficisceretur. Iam relicta domo & immensis facultatibus, nobilibusque parentibus, constitutoque alio in sede iam dictæ ciuitatis Episcopo, adiunctis sibi aliquot comitibus, transiit anno Ligeni, per Gallias, spargendo fidei semina, carpebat iter, cum tandem ad Rheni fluentia perueniens, in Germaniam est ingressus.

*Pro zelo ani-
marū, relicta
patri, tendit
ad Pannonias.*

CIVIS gentis cum linguam nesciret, per interpretem, religiosum Presbyterum Vitalem, cū auditorum profectu, multa præclara illic verbi semina iactavit. Qua sollicitudine iter agēs ad Austrum deinde se vertit, & ad Danubium Baiariosque perueniens, eius gentis metropolim urbem Ratisponensem est ingressus, quam per id tempus Dux gentis vir alacer Theodo regebat. Cui cum vir beatus animi sui arcanum aperuisset, dicens se constituisse ad robustam Auarorum gentem, in Pannoniam proficisci, ibique vel pro Christo mortem oppetere, vel illo protegente, in pace vitam finire, Dux Theodo ait, non sibi

con

conuenire cum Auaris, idque eò, quòd iam tum inter Auaros siue Hunnos, & Bauaros orta esset discordia, rogare verò se vt tantus & talis Deo notus Antistes remaneret apud se, suamque gentem. Erat sanè regio illa egregia, verum habitatores ipsi adhuc neophyti, qui que per id tempus idololatriam necdum radicitus extirpauerant. Quæ res etiam permouit sanctum Antistitem; adeò vt triennio per eius Principis vrbes, pagos, vicos, & fidelium domos cursitans, instantissima cura, in aliorum pectoribus spargeret fidei semina, ex aliis prudenti sermone excinderet radicitus vitia.

*Propter bellū
inter Hunnos
& Bauaros
manet in Ba-
uaria.*

ADVERSVM mites humilis erat, contra superbia tumidos præ se ferebat leonem: quicquid autem, exceptis corporis indumentis, à fidelibus ipsi esset oblatum, id totum cum gratiarum actione distribuebat pauperibus. In quibus cum diu versaretur, iamque in omnes penè eius regionis latebras doctrinæ suæ lucem inuexisset, præuidens vir sanctissimus finem vitæ suæ, cœpit rogare, orationis studio Romam vt sibi petere liceret. Per id tempus filia Theodonis Ducis Ora vel Vta, libidine victa, è Sigibaldo, cuiusdam Iudicis filio, prolem conceperat. Quare & illi, cum res iam diutius celari non posset, sanctissimi Heimerammi Episcopi, pedibus ambo aduoluuntur, implorantes eius opem. Atque ille quidem cum acriter eos reprehendisset, nolens eis pietatis negare subsidia, indicta eis satisfactione, cum nouisset se nullatenus veniam illis apud Ducem impetrare posse, adeò etiam secretò mandat, vt in ipsum illud crimen conferant.

*Novit agere
& cū superbia
& cum humi-
libus.*

*Concipit ex
fornicatione
filia Ducis
Theodonis.*

INTERIM ipse, vt constitutum erat, iter Romam versus ingredi parat, nonnullis è Clero comitatus, cum tamen prius de hac re religiosum quendam Presbyterū Vvolketum secretò monuisset, idque ne forte quis verè eum reum istius criminis existimaret. Iam triū dierum iter vir sanctus confecerat, cum minimè ignorans quid ipsi esset euenturum, discipulis eius miratibus, præ se fert quippiam à se expectari. Iam & Ducis Theodonis filia in stupro apertè fuerat deprehensa, cum ecce Lambertus eius Germanus nimio furore percitus, adiunctis comitibus, post venerabilem Dei seruum in pagum Helffendorffum peruenit, ipso die illius Tertiam hymnificante. Iubet eum ad se adduci: adductum, seculari fastu elatus, ex oblata rei occasione ita cōpellat: Salue Episcope affinis noster. Quo respondēte, Deo teste, ex carnali commercio nullum se nosse affinem; deinde & suadente, vt per prudentem potius virum

*Permittit ex
charitate vni
sanctus vt il-
lud crimen in
ipsum cōfira-
tur.*

*Insidit vni-
quā verè eius
crimini reus.*

H h

eum

eum Romæ accusaret, quàm ut ipse animæ suæ perniciem incurreret, inferendo ei cruciatus; contumax tyrannus, spoliatum chlamide & stola, in hospitij horreum per suos iuberi abduci, ac deinde ad scalam funibus alligari, sociis interim sancti viri in latebras sese abdentibus.

Sustinet horrendi supplicia.

TVM verò crudeles carnifices primò digitos eius articulatim præciderunt; deinde furentis Principis virgente imperio, etiam oculos radicitus euulserunt, atque insuper nares amputarunt & aures. In iis verò cruciamentis sanctus Dei ne gemitum quidē vllum edebat, sed hilari vultu indefinenter Deo preces fundebat. Vnde etiam necdum tot pœnis exsatiati carnifices, pedes utrosque cum palmis, quarum iam digitos absciderant, detruncarunt, atque ipsa etiam verenda impudenter abstraxerunt. Interim tamen pergebat adhuc sanctus Martyr, licet exiliâ voce, in laudibus Dei & Psalmis Dauidicis. Quod cernentes carnifices, ipsiusque adhuc linguæ ministerio invidentes, illam quoque ferro in os injecto, præciderunt. Tandem itaque sancta illa anima è corpore egressa est, & simul cunctis qui aderant, quasi lux immensa ex ore eius procedere visa est, & cælos penetrare instar fulminis.

Tandem migrat ad Christum.

Declarat Dominus quam pretiosa fuerit eius mors.

POST quod cum sanctum corpus eius ad ecclesiam beati Petri in pagu publicum Aschaim perduxissent, tantæ per quadraginta dies sine cessatione exstitere tempestates, ut nisi tantum viri & Martyris corpus in urbem Ratisponensem esset allatum, aquarum inundationes regioni illi excidium minari viderentur. Est ergo quibusdã fidelibus diuinitus reuelatum, ut corpus Sancti pro ipsorum adiutorio in urbem eam importarent. Quo facto, non sine maximo miraculo, cereis quoque & lampadibus inter tot ventorum flatus per tam longinquum iter nequaquam extinctis, tanta mox rediit cæli serenitas, ut nullæ usquam nubes apparerent. Sanè si ea quæ per memetipsum didici huius viri miracula, aut quæ fidelium narratione cognoui, quibus adhuc quotidie apud corpus eius tot insignes declarantur virtutes, explicare velim, stylus scribenti non sufficet. Supplicamus verò Deo pro reuerentia Martyris, misero ut subueniat Cyrino, pro misericordia sua magna.

DE SS. COSMA ET DAMIANO MARTYRIBUS, ex Ordinatione nouo.

XXVII

COSMAS & Damianus fratres Arabes, in Ægea vrbe nati, nobiles medici, Imperatoribus Diocletiano & Maximiano, non magis medicinæ scientia quàm Christi virtute morbis etiam insanabilibus medebantur. Quorum religionem cum Lysias Præfectus cognouisset, adduci eos ad se iubet, ac de viuendi instituto, & de fidei professione interrogatos, cum se & Christianos esse, & Christianam fidem esse ad salutem necessariam, liberè prædicarent, deos venerari imperat, & si id recusent, minatur cruciatus & necem acerbissimam. Verum ut se frustra hæc illis proponere intelligit: Colligate, inquit, manus & pedes istorum, eosque exquisitis torquere suppliciis. Quibus iussa exsequentibus, nihilominus Cosmas & Damianus in sententia persistebant. Quare ut erant vincti, in profundum mare iaciuntur. Vnde cum salui ac soluti essent egressi, magicis artibus Præfectus factum assignans, in carcerem eos tradit: ac postridie eductos, in ardentem rogam iniici iubet. Vbi cum ab ipsis flamma refugeret, variè & crudeliter tortos, securi percuti voluit, ac sic in Iesu Christi confessione Martyrij palmam acceperunt.

SS. Cosmas & Damianus duo præclari medici.

Pro confessione fidei perijciuntur in mare.

Ad extremum percutitur capite.

VITA S. ELZEARI COMITIS,
de Tertia Regula sancti Francisci, ex ea quæ est
apud R. P. Laur. Surium.

ELZEARIUS Comes Ariani è Narbonensi Gallia siue Prouincia oriundus, patrem habuit Hermongaum, à Sabiano, virum multarum terrarum dominio famosum; matrem verò Laudunam Albanam vel Albæ. Hic infans cum necdum triennij ætatem compleisset, atque baiularum adhuc brachiis portaretur, in Castri Ausoisij porta, si quando pauperes intueretur, nullo pacto progredi volebat, immò verò etiam nisi illis præstita esset eleemosyna, sine intermissione acerbè plorabat. Sic ille adhuc infans benignus erat erga pauperes. Nutritus verò est postea sub cura domini VVilhelmi de Sabrono, patris sui, Abbatis Massiliensis: vbi proficiens ætate & sapientia, cum iam decennis esset, mandato Caroli secundi Hierusalem & Sicilia Regis, eo ipso præsentem, sponsam accepit puellam annorum duodecim diuino amore egregiè accensam virginem Dalphinam. Quæ cum post tres

S. Elzeary clarissima naturalis & sancta infantia.

Mandato regis Sicilia ducit uxorem venerabilem Dalphinam.

Hh 2

annos

annos in Castrum Aufoisij ad ipsum esset adducta, cum ipso habitatura, aperto ei pectoris sui arcano de virginitate conferuanda; etsi nondum statim efficeret ut constitueret ille virgo permanere, at id tamen obtinuit, ut ipse eam non attingeret. Et quidem eo anno tota Quadragesima Ecclesiae ieiunia felix iste sponsus diligenter seruabat, quin & nodosa chordula fortiter stringebat nudum corpus, adeo ut e faucia carne sanguinem etiam exprimeret.

ANNVS iam erat ætatis eius decimus quintus, cum in loco quem de Saltu vocant, ipsis feriis Assumptionis Deiparæ, ubi pie tum sumperat sacrosanctam Eucharistiam, à prandio vehementer inflammatus, tamquam febri correptus, in cubiculum quoddam deducitur. Sed erant profecto flammæ aliæ, ipsius scilicet Spiritus sancti. Mox enim eius iam humi prostrati animus totus colliquescit, atque in Deum transformatur. Volebat quidem quasi iam petere solitudinem, sed statim audiuit tamquam cuiusdam ipsi loquentis vocem, ne statum suum villo modo desereret. Interim post admirabilem illum raptum, diuinamque visitationem adeo fuit in animo diuino munere consecratus, ut ab eo tempore nullam sentiret appetentiam rerum temporalium. Valde etiam confirmatum se sensit ad tuendam mentis & corporis integritatem, absque tamen vlla voti nuncupatione: & quod mirandum in illo potius est quam imitandum, quodcumque cum sua sponsa cubabat, quanto ei erat propinquior, tanto virginitati suæ metuebatur minus: prolixè enim semper noctibus antequàm dormitum iret, orare solebat. Sed & alterum etiam admirabilem excessum habuit annos natus septemdecim apud filios Regis Caroli, cum mane scilicet ad fenestram repertus, tertio vocatus, vixque tandem expectatus, totam vestem suam ante petus comperit lacrymis madefactam. Quin & admirabiles etiam fuerunt de eo visiones celeberrimæ illius temporis Dominæ Gerfendæ, Alphanti, aliorumque aliquot similium eiusdem seculi sanctorum hominum.

At verò interea, cum iam vigesimum ætatis annum ageret sanctus hic Elzeaius, nec animus eius in castro Aufoisij optata posset tranquillitate potiri, propter superuacaneam curam aui eius ac familiæ, qua illum cupiebant educare in iis quæ sunt mundi huius; post multam precum instantiam, copiam obtinuit migrandi in castrum Podij Michaëlis, quod erat virginis Dalphinæ ex paterna hæreditate. Vbi sanè no-

*Mirabiliter
intus à Domi-
no visitatur.*

*Nota: quædã
in Sæctis sumi
miranda et
nō imitanda.*

*Patitur quã-
dam eximiũ
mentis excessum.*

*Ut melius va-
set Deo, mi-
grat ad castra
Podij Michaë-
lis.*

uus paterfamilias nouo quodam modo cœpit suæ familiæ præsidere. Primò constituit, ut omnes e sua domo tam mares quam feminæ, quotidie ut minimum Missam vnã integrè audirent. Secundò, ut nobiles & milites, itemque virgines & matronæ qualibet hebdomada semel confiteantur peccata sua, & singulis mensibus deuotè percipiant Eucharistiæ Sacramentum. Tertio, ut eadem virgines & matronæ manè usque ad prandium precibus & piis exercitiis vacent, à prandio occupent se operibus manuariis. Quarto, ut nemo vitiosè aut leuiter iuret, nec etiam proferat verba inhonestã. Cuius constitutionis violatores hac ratione puniri voluit, ut vel toto prandio coram aliis sederent in terra, solo pane & aqua contenti; vel toto die manerent in cubiculo inclusi. Ac postremò, ut quotidie à prandio vel alia hora vespertina, nisi legitimum impedimentum incideret, fiat aliqua inter illos, ipso præsentè, collatio de verbis Domini pro informatione animarum. Dixisset profecto, dempto habitu, monasterium ibi esse bene institutum, potius quam aulam Comitis.

QUA M O B R E M etiam Alasta virgo Deo sacrata, soror Dalphinæ, sæpius affirmabat multo se religiosius apud illos degere quam in suo monasterio: nec immeritò sanè, quippe quæ etiam semel carnis grauem tentationem passa, ad sanctissimorum illorum coniugum lectum orans, per eorum castitatem, omnem subitò tentationem in se sensit extinctam. At verò nihil in his sibi placebat vitæ sanctus. Sciens enim duplicis esse meriti, viam veritatis aliis indicare, eamque constanter ingredi, eas ipsas leges quoad vixit semper obseruauit, & à suis obseruari voluit. Quotidie verò etiam preces Canonicas pro Romanæ Ecclesie ritu & consuetudine persoluit; idque tam piè & attentè, ut audientes non mediocriter ad pietatem incitarentur. Nec contentus erat ieiuniis quoque ab Ecclesia institutis, sed insuper sua sponte sextis feriis, totoque Dominici Aduentus tempore, & multis aliis diebus, qui festos dies proximè antecedunt, ieiunauit. Cilicium ad nudum corpus habuit sub vestibus pretiosis, & in eo etiam sæpè dormiuit. Ab ea quoque diuina visitatione quæ ei obrigit in loco qui de Saltu dicitur, cum sanus esset, numquam nudus cubare voluit.

SÆPÈ catenulis ferreis se flagellauit, ad quemlibet versum Psalmi quinquagesimi ter dorsum fortiter verberans. Omnibus autem diebus Dominicis, Quadragesimæ, & Aduentus,

H h 3 item

En sanctissimam disciplinam familiarẽ.

Damus eius potius monasteriũ, quam aula Comitis.

Quotidie legit deuotissimè Horas Canonicas.

Gerit cilicium sub vestibus pretiosis.

itemque permultis Sanctorum feriis, præsertim virginū, piissimè sumebat sacrosanctam Eucharistiam. Sed &, sicut ab ipsa natura fuit liberalis, ita etiā ex dono gratiæ perhumanus erat erga Christi pauperes & leprosos. Quotidie enim habuit duodecim pauperes & leprosos, quorū ipse lauabat pedes, & ora osculabatur, quibūsq; cibo ac potu relictis, largas præstabat eleemosynas. Abiit quandoque in comitatu suo venatū cum multis è sua familia; quos omnes iussit antecedere, ipse verò vno apud se milite cū tonsore retento, ad quoddā leproforum diuertit domicilium, vbi sex horrida percussos lepra reperit, ex quibus plerique vsque adeo deformes erant, vt sine horrore adspici non possent. Videbātur exesa & absumpta labia, ita vt dentes paterent, atque etiam exciderēt. Quos vt vidit sanctus iuuenis, humanissimè salutauit, & salutare eis adhortationes proposuit; inde omnes singulatim peramanter osculatus est: & ecce repētè curantur omnes, & tota illa domus odore suauissimo completur: ille verò, præstita eis eleemosyna recedit. Sed noluit Deus serui sui gloriam hic consistere. Abeunte enim eo, igneus quidam & luculentus radius ab eius capite, cunctis cernentibus, emerit, qui semper cum recedente longius tendebatur: quod tamen ne quisquam reuelaret donec ipse in viuis esset, seueriter omnibus interdixit.

Quotidie lauabat duodecim pauperibus pedes, eosdemque pascebat.

Multis leprosis sanatur sancto ipsius osculo.

Largitur pauperibus, & non desicit.

Emittit eum sua Dalphina vatum virginatū.

LONGVM est recensere singulatim quomodo bis disperso in pauperes suo horreo, bis diuinitus ei rursus fuerit frumentum suppeditatum; vel quo pacto etiam apud Arelatem Constantiam puellam septennem iam moribundam, manus suæ impositione matri viuam exhibuerit. Mirum verò illud, & simul * venerandum, quanta longanimitate Ariani oppidum triennio sibi rebellans patre defuncto, absque vlla vindicta sustinuerit, etiamsi sæpè Princeps Tarentinus suam illi offerret operam. Qua patientia id obtinuit, vt postea ab omnibus illis honoraretur vt dominus, amaretur vt pater; maximè quòd id haberet peculiariter, vt si qui illi fuissent iniuriosi, eos postea amaret etiam amplius. Cum à Roberto Rege, cui in primis charus erat, fratre S. Lodouici Episcopi, Neapoli equestri dignitate esset ornatus, aliis circa mundana occupatis, ipse acrius etiam cœpit vrgeri, vt cum Dalphina sua veniret ad ipsum virginatatis votum: quod & non multo post, à Roberto Rege difficulter impetrata venia, in castro Aufoisij in Gallia Narbonensi, præsentè suprā dicta Garfenda, ab vtroque, tum etiam ab Iuordo equite, Garfendæ filio feliciter

citer est perfectum, quod tamen voluerunt ne cuiquam hominum aperiretur. Biennio verò in Prouincia seu Gallia Narbonensi exacto, Elzearius Neapolim rediit, vt iusserat Robertus Rex, atque illic institutus est Præceptor Caroli, qui fuit eius Regis primogenitus, & Calabrię Dux: quem cum videret moribus leuiculum, ea efficacia mox instruxit, vt confestim muratus videretur in virum alium.

Eligitur præceptor Caroli filij Regis Sicilia.

ERAT perid tempus penes illum Ducem administratio regni totius, patre eius Roberto Rege in Prouincia agente. In cuius aula cum sentiret S. Elzearius negligi causas pauperum petiit à Duce eorum se patronum institui: quod susceptum commiserationis munus tam egregiè est exsecutus, vt cum ei aliquando lotis manibus ad mensam accedenti pauper quidam domum intrans, importunè se ingessisset, sciscitans quid de ipsius supplici libello fecisset, ille statim benignè responderit: Sustine parumper, & ego, priusquam cibum capiam, rem tuam expediam. Surgensque à mensa iuit ad curiam: reuertensque pauperi satisfecit. Tandem autem Rex Robertus sanctum Comitum ablegauit in Gallias, vt illinc vxorem acciperet suo filio iam dicto Carolo. In quo negotio dum versatur, ecce Parisiis graui morbo decumbit, ac sic deinde feliciter moritur anno salutis 1323. quinto Cal. Octobris, suæ verò ætatis 28. cuius corpus in habitu Franciscano apud Minoritas Parisienses primò sepultum, eodem anno translatum est Aptam, æque in ædem Franciscanorum, vt ipse viuens iusserat, vbi magnis & quidem crebris coruscat miraculis. Siquidem per eius inuocationem & merita excitati sunt mortui, illuminati sunt cæci, permultique alij morbidi homines miris modis sunt restituti, præstante Iesu Christo.

Agit præceptissimum aduocatum pauperum.

Transit ad Christum. & miris post obitum clares miraculis.

VITA S. LIOBÆ ABBATISSÆ,
ex ea qua scripta est iussu Rabani Abbatis.

XXVIII. SEPTEMBRIS.

QVO tempore in Britannia insula in loco Vinbrunno dicto, celebri illi feminarum monasterio præflet venerabilis Abbatissa Terra Regis soror, fuit ibi etiam tantæ matris spiritualis filia Lioba, de cuius gestis breuiter narrare statuimus. Fuerant eius parentes diu steriles, pater Dimo, mater Ebba, ambo nobiles, ambo pij. Sed vidit tandem mater per somnium se quasi signum ecclesiæ, quod vulgo * Klockum

*Educatur in
monasterio
sub venerabili
Tetta.*

vocant, in sinu suo habere, idque immissa manu tinniens extrahere. De quo cum a nutrice sua vetula intellexisset filiam portendere, sed quam Deo voueret, ipsa vouens & concepit filiam, & tandem etiam genuit, quam vocauit Truthgebam, cognomento Liebam vel Liobam, eo quod esset dilecta. Et mater quidem illam adultam, statim supradictæ Tettæ tradidit, ipsa verò tota deinde semper erat in cælestis disciplinæ studiis, singulas singularum sororum gratias & virtutes diligenter captans, atque adeo quidem, vt succedente tempore magnificæ etiam eam visione Dominus dignaretur de doctrina sapientiæ eius longè latèque per eam propaganda, sub specie filii purpurei ex eius opere procedentis.

*Euocata à S.
Bonifacio ve-
nit in Ger-
maniam.*

*Præficitur
monialibus in
Bilischoffs-
schoffsheim.*

*Alibi libera-
tu sibi est par-
cit.*

*Fulget præ-
clara erudi-
tione.*

L A B O R A B A T hoc tempore in Germaniæ populis sanctus martyr Bonifacius. Qui cum inter cætera spiritualis industriæ suæ opera Monasterium virginum constituere meditaretur, vt egregiam illi aliquam Matrem præficeret, ecce mittit in patriam cum epistolis legatos ad supradictam Abbatissam Tettam, deprecans pro hac Lioba, quippe quam fama sanctitatis & doctrinæ commendarat. Et quidem eius abscessum molestè hæc spiritalis Mater ferebat, attamen vt eius visio supradicta comprobaretur, eam beato viro cum honore direxit. Quam cum ille summa cum veneratione accepisset, statuit ei monasterium in loco qui vocatur Bischoffsheim, vbi non paruus ancillarum Dei numerus collectus est, quæ ad exemplum beatæ magistræ, cælestis disciplinæ studiis instituebantur, & in tantum doctrina eius proficiebant, vt nulla aut rara in illis regionibus essent monasteria feminarum, quæ non discipularum eius magisteria desiderarēt. Erat enim femina magnarum virtutum, ad spectu Angelica, consilio magna, charitate diffusa, quæ lætam semper faciem præferret, numquam tamen hilaritate nimia solueretur in risum. Maledictionem ex eius ore nullus vnumquam audiuit. Cibi & potus vsus cum aliis summa humanitate exhiberet, ipsa tamen ita sumpsit, vt caliculus eius vnde bibere solebat, pro quantitate sui etiam à Sororibus vocaretur, Dilectæ paruus. Sed & mirum quanta diligentia lectionis studio incumberebat.

A B ipsis infantiæ rudimentis, Grammatica & reliquis liberalium artium studiis instituta, veteris ac noui Testamēti codices sagaci semper mente perlustrabat, diuina præcepta memoriæ commendans. Quin & adiecit insuper plenitudini perfectionis dicta sanctorum Patrum, Decreta Canonum, totiusque

que Ecclesiastici Ordinis iura, omnium magistra, omnium se semper vltimam & corde credens, & habitu demonstras. Hospitalitatem verò tenuit obseruatione peculiari, omnibus sine exceptione conuiuium ieiuna exhibens, pedesque suis manibus lauans. Sed non fert hæc omnis boni inimicus diabolus. Primò discipulas sanctæ virginis incessabiliter sordidis cogitationibus impugnat. Quos suos conatus cum orationibus atque ieiuniis frangi videt, conuertit se insidiator ad alia, vt bonam saltem earum famam corrumpere. Incitat pauperulam quandam in fornicatione deprehensam, infantulum suum vt in stagnum fluminis, quod per medium loci eius influebat, iniiceret. Sed vide quid faciat casta illa congregatio. Rogant omnes instanter omnipotentem Deum, talem vt ab eis infamiam remoueat: extensis in crucis modum brachiis stant singulæ, Psalterium totum ex ordine complentes, vexillo Crucis elato, cum Litaniis monasterium circumeunt, cuncto interim populo pro tanto facinore congregato.

N O N tulit autem diutiùs Deus ancillarum suarum iniuriam. Etenim accurrit non multo post miserissima illa pauperula, antiqui hostis captiua & ministra dæmonio repleta, & quasi flammis circumdata. Nomen inuocat Abbatissæ, crimenque, quod commiserat, confitetur. Tum verò in cælum clamore sublato, plebs omnis obstupuit miraculo, ancillæ Dei fleuere præ gaudio, & in commune ab omnibus vno ore meritum Liobæ virginis prædicatur. Multa fecit & alia miracula per eam Deus, vt de extincto per eam semel incendio, atque item fanata ab hemorrhoidè VVillesuinde sanctimoniali, sed ad finem properamus. Multi iam nobiles & potentes viri filias suas Deo in monasterio sub perpetua virginitate seruituras tradebant, multæ etiam matronæ suscepto sacro velamine, monasticam eligebant vitam: quibus omnibus virgo sancta ad summa virtutum veniendi, & verbo viam præbuit & exemplo. Interea autem consummat oprato martyrio in Frisia suos labores dictus vir Dei, beatus Archiepiscopus Bonifacius, beata virgine Lioba nihilominus immobili semper in opere Dei permanente. Erat enim omnibus qui eam nouerant, & ipsis quoque Regibus honorabilis, Pipino dico Regi Francorum, & præcipue eius filio Carolo, qui eam ad se frequenter inuitatam, dignis etiam muneribus honorabat.

S E D & Regina Hildegardis puro eam venerabatur affectu, voluissetque vt assidue secum maneret. Sed illa vt veneni po-

*Conatur dia-
bolus eius mo-
nasterio intra-
rere notum
cuiusdam ma-
gnæ infamiae.*

*Parescit ip-
sæ, sororum-
que eius in-
nocentia.*

*Claret mira-
culis.*

culum, ita palatinum detestabatur tumultum. Amabant eam Principes, suscipiebant Proceres, Episcopi cum exultatione venerabantur. Et quia erat in scripturis exercitatissima, atque in consilio prouida, verbum vitæ cum ea conferebant, & instituta Ecclesiastica sæpè tractabant. Illa tamen omnem sollicitudinē magis erga id quod cœperat exercebat, & monasteria puellarum quasi ductrix spiritalium tyronum visitans, certantibus studiis æmulantes, ad perfectionis gloriam prouocabat, quousque scilicet tandem senio prouecta, ordinatis omnibus, quæ sub cura sua habuit monasteriis, cum consilio Lulli Episcopi, beati Bonifacij successoris, venit in locum qui vocatur Schonersheim, quatuor millibus à ciuitate Moguntia ad Aphricum distantem: vbi & cum famulabus Dei secum commorantibus mansit, ieiuniis & orationibus Deo seruiens nocte & die. Obiit verò virgo beata mēse Septembri quarto Cal. Octobris: cuius corpus Fuldenses monachi susceptum, cum prosecutione nobilium personarum venerabiliter ad monasterium suum transtulerunt, sicut iam olim S. Martyr Bonifacius iusserat: vbi sepulcro condita, miraculis viuere & gloria.

Multis ordinari monasteriis, tandem residet in Schonersheim. Migrat ad Christum.

Hist. Bohemica. l. 4. c. 5.

S. Vencesl. natalis, & quomodo instituta sit a pud ipsam suam auam.

Deturbata, impia matre suscipit regimen patrum.

VITA S. VENCESLAI DVCIS BOHEMIAE & Martyris, ex Ioanne Dubraui, Episcopo Olomucensi.

X XVIII. SEPTEMBRIS.

SANCTVS Venceslaus Bohemiarum Dux, patre Christianissimo, simul ac religiosissimo Vratislao, matre verò Drahomira. Lucensi, è contra à Christiana religione alienissima, progenitus fuit. Qua de causa etiam Ludmilla, Vratislai Ducis mater, specie tolerandæ suæ viduitatis, eum sibi adoptauit, præceptorem ei adiungens Paulum, virum opinione sanctitatis celebrem, idque vt nepos ante omnia disceret religionem Christianam. Atque interea quidem marito funerato Drahomira, regimen inuadit, simulque statim odium in Christianos diu dissimulatum detegit: nec non & Pragæ magistratus sunt immutati, & pro Christianis idololatæ crudelissimi substituti: quorum instinctu clam palamque, ac semper impunè fidei cultores indignè tractabantur, occidebanturque. Sed secundum tam impia tamque immania matris facinora, Venceslaus, qui hactenus, ne in principatum succederet, ætatis excusatione utebatur, auæ maximè hortatu, magno omnium

niium assensu, regimen in Bohemos suscepit. Boleslao fratri iuniori assignata est Boleslaui, cum territorio suo ultra Albin, quem & mater Drahomira moribus suis congruentem secuta est.

ET quidem Venceslaus Principis thronum Pragæ obtinuit, at tamen ab omni ambitione inuictus, demissius penè Princeps quam priuatus agebat, aliquantòque etiam diligentius tunc obseruabat, ne quid de instituto prioris vitæ apud auam tractatæ intermitteret. Nā & noctibus intentius quam prius ad psallendos Psalmos, laudesque Deo dicendas utebatur, & dies per plura pietatis officia transigebat, crebrius in funus prodeundo, languentes inuisendo, laceros, nudosque vestiendo, pauperes alimentis sustentando. Instituerat autem præterea sibi inediæ ac vigiliæ quoddam quasi cum auia certamen, experiri satagens, ipse, an illa sæpius ieiunaret, peruigilaretque. Atque interim Drahomira dirumpi præ inuidia, seculum nefaria aduersus socrum cœpit meditari, donec tandem submissi ab ea Thomas & Guino, non tam genere quam scelere nobiles, in sacrarium irrupunt, ac velo quo sancta vidua caput velatum habuit, elisis faucibus prostratam suffocant. Non desuere qui Venceslaum, ex cæde auæ vehementer perturbatum, ad vlciscendum inflārent, quos ille quam potuit grauissimis verbis corripuit, quod aliena à Christiana tolerantia suaderent. Sed & alios quoque præter ipsam matrem molestos infestosque sibi habuit, quasi scilicet parum idoneos ad exsequenda Principis munia esset, quæ exsequi non per sacra & ceremonias, sed magis per arma & acies oporteret.

ANTE alios autem Radislaus Gurimensis Princeps agros eius incurfare cœpit, nec vllos Legatos de pace agētes audire voluit. Quare & coactus à suis Venceslaus militem atque aciem contra Radislaum instruit, vbi videns omnino iam sibi dimicandum esse, classicum tamen cani vetat priusquam ipse Radislaum alloquatur. Data alloquendi potestate, Si aliter, inquit, nisi prælio res pacificari nequit, quin potius sine magna aliorum clade ipsi inter nos singulari certamine decernamus. Et quidem lorikulam super cilicinam vestem indutus, paruòque ensiculo succinctus erat Venceslaus cum in arenam prodiret, Radislaos è contra cataphraeto hastaròque cum longa insuper machæra se inferente, cum ecce erecta stat utrimque acies, velut ad nouæ rei spectaculum. Sed non in fortitudine complacuit Domino. Vbi enim sub ictum ventum esset,

En qui possit prius institutio.

Totus est in operibus pietatis & misericordia.

Necatur ab impiis priusquam ipsa auia.

Tardissime suscipit bellum.

Nota de veste cilicina.

*Pugnate pro
se Angelo
Dei sit vi-
tor.*

esset, iamque alter signo Crucis frontem pingeret, alter hastam vibrare festinaret, idem subito Angelos videt, atque hanc vocem velut ab homine promptam pone se exaudit: Ne feri. Vnde nemine conspecto qui illam prompserat, vim numinis veritus, mox humi procumbit, veniam audaciae exposcens: sicque eum mox VVenceslaus e terra alleuat. Quae in Germaniam celeriter nunciata aulae Caesaris magna admiratione adfecerunt. Sed audi & aliud.

*Vocatur cum
alio ad Comi-
tia VVor-
matiam.*

OTTHO tunc regnabat, qui Germanorum primus corenam Caesariam legitime sibi traditam in Germaniam intulit. Is Ottho aliquando diem deliberandi causa ad conueniendum Principibus VVormatiâ edixerat: quò vbi VVenceslaus quoque euocatus fuisset, postridie dum solenne Sacrificium cunctantius Sacerdos facit, venit ipse quoque cunctantius ad curiam. Quam moram quasi ex ambitione natâ, Principes adeò agere tulerunt, vt cõspirarent, ne quis ipsorum venienti assurgeret, aut supra se locum confidendi daret, persuasumque simul est Caesari. Sed Caesar ex conspectu duorum Angelorum, qui VVenceslaum deducebant, mox obstupescens throno exsilit, aduersumque vadit, ipsumque VVenceslaum non tantum adorat, sed & assidere sibi proximum iubet, cæteris causam facti vehementer admirantibus: quod cum ipsis aperuisset, vniuersi simul errati veniam sunt deprecati. Nec his tamen fuit contentus Caesar, sed tam liberalem insuper hospiti suo honorem habuit, vt potestatem ei petendi concederet, quicquid sibi petendum à Caesare putaret. Existimabat autem Caesar gloriosa eum petiturum. At is dari sibi postulauit brachium dui Viti ex Gallia sub Ludouico Pio Corbeiam in Saxoniam transfalati, mannaque religione in Bohemia culti, deinde & Sigismundi quoque Burgundiae Regis reliquias, puopterea quod VVandalicæ nationis fuerit.

*Conspicitur a
Caesare vir
sanctus de-
duci à duo-
bus Angelis.*

Et ille quidem petebat ista: at Caesar & hac libenter, & multa etiam concessit alia, Regem eum salutans, deinde & à tributo absoluens, postremo & donans eum insignis Caesareis, fusca scilicet aquila in clypeo candido. Quae posteriora minoris VVenceslaus faciens, allatis Pragae reliquiis, applicare statim architectum manus imperat ad eadem Diuo Vito designandam construendamque, festinans ad noui templi dedicationem. Fuit autem interea magis ac magis Drahomira, maximè cum & quotidie audiret tanti esse VVenceslaum in sacerdotibus obsequij, vt ipse suis manibus vinum inter sacra,

*Episcopus suis ma-
nibus seruis
Sacerdotibus
sacrificantibus.*

libaque

libaque & thura illis subministraret, vt itidem illos domi quemque suae inuideret, necessariisque rebus ante tempus succurreret, vt denique noctu plerumque vel in ipsa hyeme nudis incederet pedibus ad templa, in quibus Peruigilia celebrabant Sacerdotes. Paulisper tamen inter hæc suam rabiem Drahomira remisisse videbatur, postquam certior facta erat, VVenceslaum, tædio vitæ aulicæ & curarum publicarum, circumspicere locum sepositum, in quem cum sodalibus D. Benedicti ipse quoque sodalis futurus diuerteret. Nam & Romam ad Pontificem suos iam eum misisse audierat. Sed dum Romanus Pontifex Legatos diutius propter domesticas seditiones retinet, dumque interim VVenceslaus de cõsuetudine sua nihil quidquam intermittit, non sustinens vltiorem dilationem impatientissima mulier, conceptum iam pridem de tollendo VVenceslao parricidium exsequi properat.

*Molitur ipse
mortem in-
missima ma-
ter.*

NATALIS tunc dies infantuli, recens ex Boleslao editi, se obrulerat. Hoc igitur modo inuitatus VVenceslaus, Boleslauriam petit, prius interim se apud Sacerdotem xpianis, ac deinde etiam sacrosanctum delibans panem, extremum salutis viaticum. Sed neque Boleslaus procrastinat fratri ire obuiam composita adulatione. Conuiuio deinde mater adhibita. At VVenceslaus, quamquam intelligeret quò tenderet blanditiæ, & quamobrem produceretur conuiuium, non tamen omisit, quia de media nocte surgens iret ad templum, vt orationes solitas Deo optimo commemoraret. Quam in re occupatum, ecce inuadit Boleslaus frater à matre ad scelus vigilantiore excitatus, atque haud difficulter inermem fratrem, patientique plagam excipientem, trucidat & interficit, nescius adesse Deum bonis omni tempore. Eadem quippe nocte Rex Danicæ (vide quanto interuallo à Bohemia semotus) per quietem se admonitum oraculo testatus est, Martyris VVenceslai in Bohemia à fratre obruncati memoriam, vt sibi colendam susciperet. Quod quomodo ab ipso sit factum, ceremoniarum, sacerdotum, templumque ibidem Diuo VVenceslao dedicatum manifestè declarant: vt alia infinita miracula data opera transcamus, velut de ipsa Drahomira terræ hiatus absorpta, aliaque talia, partim quia nota & illustria, partim quia decantata nostratibus diebus penè omnibus habentur.

*Oratorem trun-
cidat ipse
suis proprius
frater.*

*Consecrat ipse
templum Rex
Danicæ.*

DE FESTIUITATE S. MICHAELIS,
Archangeli, & reliquorum Angelorum, ex Ordinario nouo.

Breviarum
8. Maij.

S. Michael
specialiter
Patronus Ec-
clesia.

En quomodo
aliquid pe-
cū sit a Deo.

Locus in Ita-
lia ipſius no-
mine cele-
berrimus.

D. Gregorius
Homil. 34.
Nomen ſan-
chori Ange-
lorum.

D. Hieron.
ad Nud
Met. h. 18.
Qua Ange-
li eorum &c.

BEATVM Michaëlem Archangelum ſapientius hominibus apparuisse & ſacrorum librorum auctoritate, & veteri Sanctorum traditione comprobatur. Quamobrem multis in locis facti memoria celebratur. Eum vt olim Synagoga Iudæorum, sic nunc custodem & patronum Dei veneratur Ecclesia. Gelasio autem primo Pontifice Maximo in Apulia ad radices Gargani montis, quem locum incolunt Sipontini, Archangeli Michaëlis vel maxime illustriſis fuit, apparitio. Factū est enim, vt ex gregibus armentorum Gargani cuiusdam taurus longè discederet, quem diu conquisitum in aditu speluncæ hærentem inuenerunt. Vbi cum quidam ex illis, vt taurum configeret, sagittam emisisset, retorta sagitta in ipsum recidit sagittarium. Quæ res cum præſentes ac deinceps cæteros tanto timore affecisset, vt ad eam speluncam propius accedere nemo auderet, Sipontini Episcopum consulunt: qui indicto trium dierum ieiunio & oratione, rem à Deo respondit quæri oportere. Post triiduum itaque Michaël Archangelus Episcopum monet, in sua tutela esse eum locum, eoque iudicio demonstrasse, velle ibi cultum Deo in sui & Angelorum memoriam adhiberi. Quare Episcopus vnà cum ciuibus ad eam speluncam ire pergit. Quam cum in templi cuiusdam similitudinem conformatam vidissent, locum illum diuinis Officijs celebrare cœperunt, qui multis postea mirabilis illustratus est. Nec ita multo post Bonifacius Papa Romæ in summo Circo sancti Michaëlis Ecclesiam dedicauit tertio Calendas Octobris: quo die simul omnium Angelorum memoria celebratur.

QUORVM Ordines planè nouem esse, testate sacro eloquio, scimus, Angelos Archangelos, Virtutes, Potestates, Principatus, Dominationes, Thronos. Namque Angelos & Archangelos penè omnes sacri eloquij. paginæ testantur: Cherubim vero atque Seraphim sæpè, vt notum est, libri Prophetarum loquuntur. Quatuor quoque ordinum nomina Paulus Apostolus ad Ephesios enumerat, dicens: supra omnem Principatum & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem. Qui rursus ad Colossenses scribens, ait: Siue Throni, siue Dominationes, &c. Sed & hoc quoque sciendum est, quòd magna est dignitas animarum, ita vt vnaquæque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum delegatum. Vnde & legimus in Apocalypsi: Angelo Ephesi, &c.

Et Apo

Et Apostolus quoque præcipit velari capita in ecclesijs feminarum propter Angelos.

VITA S. HIERONYMI DOCTORIS

Ecclesia. ex ea que est per Marianum Victorium.

XXX. SEPTEMBRIS.

HIERONYMVS (quod idem est, ac si nomen sacrum dicas) natus est oppido Stridonis, confinio Dalmatiæ, Pannoniæque. Natus est autem parentibus honestis, iisque Christianis: à quibus Romam, veluti ad primam tum religionem tum doctrinam vrbem, puer missus est. Et hic quidem præceptore vsus Donato, in seculari literatura magnos statim fecit progressus, cum interim miser naufragium patitur suæ virginitatis: sed hoc tamen ante secundam sui per baptismum ibi susceptam natiuitatem. Postquam ita cum literis Christianam iunxit pietatem, vt diebus Dominicis semper iam tunc sepulchra Apostolorum & Martyrum deuotissime circuiret. Didicit autem Romæ non solum Latinas, ac Græcas pariter literas, sed nullum doctrinæ secularis genus reliquit intactum. Quibus omnibus cum ad plenum esset eruditus, ad Theologiam & grauiora studia adiiciens animum, instar eorum Philosophorum qui discendi gratia varias regiones lustrarunt, Gallias primum, comite Bonoso, contendit, idque vt ex omnibus doctis viris, quibus tunc Gallia abundabat, cunctisque bibliothecis thesaurum sibi scientiæ compararet. Ita scilicet S. Hilarij librum De Synodis propria se manu Treueris descripsisse testatur, ita totius Galliæ optimè callet & situm & nomina.

IAM reuersus erat è Gallia, non minus moribus quàm literis locuples, cum vtramque (vt par est credere) reuisens patriam, tam scilicet eam in qua natus, quàm illam in qua renatus fuerat, Romam dico, mundoque deinde mox valefaciens, locupletissima bibliotheca, quàm sibi summo studio ac labore confecerat, vna cum viatico tantæ peregrinationi necessario assumptis, è patria (relictis, vt ipse testatur, ibi vtroque parente, sorore & cognatis) Hierosolymam militaturus accessit. Comites itineris ei fuerunt Heliodorus, Rufinus Aquileiensis, Innocentius, Euagrius, & Hylas, ex quibus primus omnium ab eo discessit Rufinus. Nec petiit tamen statim Syriæ illam solitudinem, sed communicato cum degentibus ibi Anachoretis

S. Hieronimè
patria & pa-
rentes.

Adolescens
Roma com-
morans, vifit
deuotissime
loca Sancto-
rum.

Lustrat Gal-
lias spiritua-
lis negotiator.

Mundo va-
lefaciens, pe-
tit Hieroso-
lymam.

*Veneratus lo-
ca sancta, vi-
sit studio dis-
cendi etiam
alia loca vi-
cina.*

*Egreditur
horridam so-
litudinem.*

*Strenue se e-
stomat in piis
laboribus, et
semitis.*

*Ex gremio
matris.*

*Et auctoritas
viri Romani
fuit.*

retis suo voto, postquam aliquandiu in sanctis Hierosolymæ locis mansisset, accessit etiam discendi & visendarum regionum causa in Thraciam, Pontum, Bithyniam, Galatiam, Capadociam, & Ciliciam. Ex quibus oris reuersus, mox spirituale bellum aggreditur: ingreditur horridam illam quæ est in Chalce Syria solitudinem, adferens secum suam insignem illam bibliothecam, ne scilicet orationi deesset eius directrix lectio. Transtulit verò statim in ea eremo quædam ex Origene: deinde & discere cœpit linguam Hebræam, strenuè semper laboribus & ieiuniis carnem edomans: vnde & cernès hoc humani generis hostis, variis machinis tā præclaræ spei adolescentem aggreditur.

IMPRIMIS aufert ei, quos secū duxerat, sodales omnes, deinde & addit omnis generis morbos, quin & simul tamen venerarum cogitationum stimulos acutissimos atque perpetuos. O quoties (inquit ipse Epistola 22.) in eremo constitutus, putabam me Romanis interesse deliciis! Horrebant sacco membra deformia, & squalida cutis situm Æthiopicæ carnis obduxerat. Quotidie lacrymæ; quotidie gemitus, & si quando repugnantem somnus imminens oppressisset, nuda humo vix ossa hærentia collidebam. De cibis verò & potu taceo, cum etiam languentes monachi aqua frigida vtantur, & coctum aliquid accepisse luxuria sit. Ille igitur ego, qui ob herinæ metum tali me carcere ipse damnaueram, scorpionum tantum socius & ferarum, sæpè choris tamen intereram puellarum. Pallebant ora ieiuniis, & mens desideriis æstuebat. Sed audiamus nunc etiam ipsius certamen. Itaque omni inquit, auxilio destitutus, ad Iesu iacebam pedes: rigabam lacrymis, crine tergebam, & repugnantem carnem hebdomadarum inedia subiugabam. Non erubesco confiteri infelicitatis meæ miseriam. Memini me clamantem diem crebrò iunxisse cum nocte, nec prius à pectoris cessasse verberibus, quàm rediret Domino increpante tranquillitas. Hæc ille ipse. Mansit autem in ea solitudine quadriennio, incredibili abstinentia. Post quem temporis decursum inde egressus, vel verius Arrianorū occultis persecutionibus velut Sabellianus eiectus, Antiochiâ, Hierosolymamque repetiit iuuenis iam, & adolescentiæ annos superans.

CÆTERVM adhæsit Antiochiæ, ex tribus illis, qui tunc ecclesiam eam exercebant Episcopis, Paulino: quod ita à Damaso, ad quem de ea re scripserat, iussus fuerat, monachi

ac

ac solitarij hominis professionem numquam omittens, etiam ne tunc quidem, cum triginta annorum vir factus, à Paulino Presbyter est ordinatus. Non semper autem mansit Antiochiæ, sed partim etiam Hierosolymæ, in agris tamen & solitudinibus, ad eò vt iam tunc Bethlehem ab eo electa, & habitari cœpta videatur. Quin & hoc tempore contendit quoque Constantinopolim, ad audiendum Gregorium Nazianzenum, cuius doctrinæ & sanctitatis celebris tunc erat fama; quem & idcirco præceptorem suam meritò gloriatur. Imperij habenas Theodosius senior adhuc moderabatur, & Apostolicam sedem Romæ Damasus; cum ob dissensiones tum Antiochenæ Ecclesiæ, tum alias, omnes totius Occidentis Orientisque Episcopi Romam pro quæstionum solutione vocantur: inter quos etiam adfuit, vnà cum sanctis Pontificibus Paulino Antiocheno, & Epiphano Cyprio, Hieronymus, ecclesiastica (vt ipse loquitur) tractus necessitate. Concurrirur ad eum vndique. Ille, quod Romæ iam viderit puerum tunc optimæ spei, animo reperit; ille quod austeram in eremo ab eo exactam vitam audierit, attentè vultus contemplatur & ora: hic in eo linguarum scientiam; alter in eo admiratur cognitionem literarum sacrarum: pariter suscipiunt, pariter prædicant & extollunt omnes.

DAMASVS, videns sibi velut alterum Paulum Petro adiutorem in urbem venisse, remissis ad sedes proprias Episcopis, Hieronymū, vt se in chartis ecclesiasticis iuuaret, Orientisque ac Occidentis Synodicis consultationibus responderet, secum retinet. Cui functioni ille insistens, non tamen propterea arctam suam viuendi, & in precibus quotidie coram Deo assistendi omittit consuetudinem. Matronarum oculos verecundè declinat, exemplo omnes, verbo eos qui ad eum audiendum concurrerant, instruens. Et quia Presbyteri munere insignitus erat, ne tam diuinum sibi commissum talentum occulat, incrementum Christi sacrificium Deo pro salute omnium offert: quod nouit vrbis Roma, quæ diu Sacrificij seruauit casulam, & adhuc seruat eius calicem, & in memoriam tanti viri, populo reuerenter ostendit. Ad hæc etiam, dum Romæ versaretur vir sanctus, quod per triennium ferè fuit, vocauit ad se fratrem suum adolescentem Paulinianum: conuertit etiam multos vitiosos & seculis vinctos: quin & ad sanctioris vitæ propositum perduxit matronas nobiliores plurimas, inter quas Marcella, Melania, Afella, Albina, Marcellina, Felicitasque celebrantur, sed & cæteris præstantior Paula, Eustochij & Blesillæ mater.

*Audit Gre-
goriū Nazia-
zenum.*

*Venit Romã
vnã cum aliis
pro causis fi-
dei.*

*Retinet eum
apud se Da-
masus Papa.*

*Nota de sancti
viri casula &
calice.*

*Perduxit ad
sanctioris vitæ
propositum plu-
res nobiles
matronas.*

I: Sed

Sed o mortalium vita semper incerta!

Cum hæc tot ac tanta vir sanctus Romæ perageret, & omnium ore dignus summo Pontificatu acclamaretur; Clerici, in quorum vitia ille sæpe inuectus fuerat, & (quod durius illis videbatur) exemplo sanctioris vitæ, & obfuscabat quotidie, & viliores reddebat, unâ cum laicis nonnullis, ipsius famæ detrahere cœperunt. Subornatus est quispiam iunigerulus, qui se nescio quid inhonesti, de Sancto cum Paula vel vidisse vel audisse assereret. Atque interea moritur Damascus. Nec multa mora: Hieronymus occasionem regrediendi Hierosolymam, cum ex Pontificis morte, tum ex impia hominum persecutione commodè nactus, relicta Roma, magna Sanctorum comitante carerua, nauem in Romano portu conscendit, & per Siciliæ & Italiæ fauces, Peloponnesi promontoria & Cyprum nauigans, adolescentem fratrem secum ducens, Antiochiæ appellens, Hierosolymam, & suam lætus reuertitur Bethlehem. Aduenit autem etiam eò non multo postea Paula cum Eustochio filia, & Melania, Marcellini Consulis nepte, multis comitata virginibus. Hieronymi nauigationem secuta, manens ibi per triennium satis angusto hospitio, quousque scilicet latius exstruxisset pro se & virginibus monasterium, & aliud item pro Hieronymo & viris.

Et Hieronymus quidem, qui vsque ab adolescentia monachi egerat vitam, die noctuque studiis nunc legendo nunc scribendo vacabat, & cum aliis fratribus in monasterio labore defudabat. Viuebat in paupertate, & (vt Ruffino ipse testatur) pecunias nec habebat, nec habere volebat. Hospites benignè excipiebat, adeoque omnes præterquam hæreticos; quos in tantum persequebatur, vt coram eo hæreses, veluti coram sole nebulæ euanescerent. Canisiam caput eius spargebatur; ipseque nihil propterea ex studiorum assiduitate remittens, primo Didymum illum Alexandrinum adiit, vt eum videret, & dubiorum quæ in scripturis habebat, ab eo solutiones audiret; deinde & Bethlehem suam reuersus, magno labore & impendio Barrabanum, seu verius Bathamina Hebræum præceptorem audit noctu. Timebat enim ille Iudæos, proptereaque instar Nicodemi clam, ne factum à Iudæis resciretur, hoc est, noctu tantum Bethlehem veniens, Hieronymum edocebat, magno pretio ab eo conductus: tantum enim viro sancto studium erat, vt Ecclesiæ, eius linguæ adiumento sacrorum librorum genuinas relinqueret versiones. Proli-

xius

*Diffamatur
vir sanctus.*

*Reuertitur
Palistinam.*

*Vide hæc ple-
nius supra in
vita ipsius S.
Paulæ 27. Lu-
ruarj.*

*Visit venera-
bilē Didymū
Alexandrinū.*

*Magno studio
discit linguā
Hebræam.*

xius est percurrere illius pro Ecclesiâ sudores; tum & contradictiones quas à variis sustinuit; Ioanne dico Hierosolymitano, Ruffino, & similibus, quæ scilicet ex ipsius scriptis peruestiganda relinquimus.

VENERABATUR alioqui beatum senem totus orbis; cuius rei imprimis testes sunt magnus Aurelius Augustinus, & Seuerus Sulpitius: quorum ille, vt sua vice multa ab eo differrent, ad eum misit Paulum Orosium, Alipium, & Profurum, hic verò Seuerus, etiam ipse propterea eum inuisit, mansitque cum eo mensibus sex; mansissetque (vt ait) perpetuo, si potuisset: vt interim taceam de incredibili concursu literarum, quæ vndique ad eum ferebantur, quarum baiulos, sicut & omnes Christianos ad ea loca venientes, tanta cum charitate suscipiebat, vt pedes etiâ eis lauaret. Porro ad decrepitam iam propemodum & vltimam venerat ætatem, cum nihil de consuetis relinquens, in leuem tandem incidit febri- culam. Qua aliquamdiu exercitatus, cum eos qui aderant, monachos potissimum & Christo dicatas virgines, vt Deo omni seruirent nixu, diligenter fuisset hortatus; versus ad sponsum, quem sibi iam adesse videbat, illi spiritum suum commendauit die vltimo Septembris, sub Honorio & Theodosio iuniore, multis clarus miraculis. Humatus porro fuit post mortem in Bethlehem, exsequiis illi ex Christiano more celebratis, vt nimirum (iuxta eum) Paulo fecerat Antonius: translatus inde postea Romam, unâ cum Christi Saluatoris nostri præsepio, septimo Idus Maij.

*Varias à variis
sustinet
contradictiones.*

*Nota quanti
eum fecerit S.
Augustinus.*

*Migrat ad
Christum.*

*Transfertur
sacris corpus
eius Romam.*

FINIS SEPTEMBRIS.

Ii 2 OCTO

OCTOBER.

VITA S. REMIGII ARCHIEPISCOPI

Rhemensis, ex ea qua est per Hinemarum a que
Rhemensem Episcopum,

I. OCTOBRIS.

ROST vindictam scelerum quæ facta est à Domino cæde Galliarum, prosequente Vandalarum crudelitate, ecce misericordiam cæli distillauerunt, cum Præsulem à Deo prædestinatum Remigium hoc ordine protulerunt. Erat quidam venerabilis Montanus monachus, in reclusionem solitariam vitam ducens. Qui cum per uigil in oratione pro pace sanctæ Ecclesiæ, quæ multis ac diuersis afflictionibus apud Galliarum & Belgicarum prouincias vexabatur, Dei omnipotentis clementiam indefessis precibus exoraret, nocte quadam plus solito orationem protelans, ac deinde paululum membra sopori tradens, audiuit vocem dicentem: Dominus prospexit de excelsis sancto suo, Dominus de cælo in terram adspexit. En Cilinia in utero concipiens, filium pariet nomine Remigium, cui à me saluandus populus committetur. Beata siquidem ista, intenta piis operibus, licet corpore teneretur in mundo, ac mente conuersabatur in cælo. Quæ sicut in flore iuuentutis pepererat de unico viro suo Emilio Principium, Sueffionum ciuitatis postea sanctum Episcopum, & fratrem eius patrem beati Lupi Episcopi, eiusdem Principij successoris; ita hæc audiens, mirabatur quomodo hæc fieri posset, nimirum quia & ipsa anus, & vir eius Emilius esset vetulus. Erant autem ambo genere nobiles, & gratia inter suos nominatissimi. At verò subiungens quoque B. Montanus, addidit in hunc modum, Scias, inquit, quia cum ab lactaueris, puerum Remigium, de lacte tuo perunges oculos meos, & recipiam lumen. Quod sanè & rei probauit euentus.

CAETERVM natus Remigijs, ac postea traditus à parentibus scholæ, literis imbuendus, in breui coxuis & etiam natu maioribus doctrina excellentior est effectus. Studebat enim teneros annos morum maturitate vincere, & beneuolentiam cordis charitatis melle condire; deinde quoque & turbas

frequent

frequentium populorum vitare, & ut præconem suum Montanum fecisse didicerat, vita etiam solitaria in reclusionem Domino seruire: qui locus in castro Lauduno hætenus designatur & venerabiliter colitur. In qua reclusionem secundis successibus certatim sanctæ conuersationis studiis iustus adolescens Domino militans, cum ad viginti & duos ætatis suæ annos peruenisset, defuncto Bennadio Archiepiscopo in hac vrbe Rhemensi, omnium generaliter votis ad Pontificij culmen raptus fuisse dinoscitur potius quam electus. Etenim sanctissimus quidem vir de infirmitatis & ætatis suæ tempore conqueri cepit, & quia Ecclesiasticus Ordo infirmam ætatem ad hanc non reciperet dignitatem, voce publica ferebatur; sed cum modo prædicto reniti conaretur, videntibus cunctis qui aderant, descendit subito radius noui luminis super ipsius viri sancti verticem, ac si ipse Sol de cælo motus super eum ceciderit. Quocirca, posthabita omni dubitatione, vnanimitate Episcoporum induitur mox Rhemensis prouinciæ infulis, benedictioneque consecratur Episcopali, atque sic in sede Præsulari collocatur huius ciuitatis Rhemorum: vbi statim sic apparuit aptus & deuotus, tanquam si officio, ad quod nouiter ascenderat, iugiter præfuisset.

FUIT itaque in eleemosynis largus, in vigiliis sedulus, in oratione deuotus, in doctrina præcipuus, in conuersatione sanctissimus. Erat irreuerentibus terribilis ad spectu, reuerendus incessu, metuendus seueritate, venerandus benignitate. Nulla illi ex omnibus propensior cura, nisi aut de Deo in lectione atque sermone, aut cum Deo in oratione loqueretur. Quin & contrita continuatis ieiunijs ossa studebat de persecutore inimico longo triumphare martyrio, pro cibo ac potu hoc secum incessanter ruminans: Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Sanè tanti fuit hic vir beatus meriti apud Deum, quòd cum aliquando humani generis aduersarius, surgentibus subito flammæ globis, hanc ciuitatem Rhemorum succendisset, nimiaque vastatione oborta iam pars ferè tertia conflagrauisset, ipse oratione præmissa per gradus ante ecclesiã petris compositos, ciuitatem petens (in quibus etiam petris ac si super molle lutum impressa eius fuerunt vestigia, quæ hodieque ibi ad memoriam diuini miraculi demonstrantur) statim ut extensa dextra contra ignem cum inuocatione nominis Christi signum sanctæ Crucis fecit, totum flammam

Li 3

tuit

Vixit S. Remigius solitaria.

Frustra se excusans constituitur Episcopus Rhemensis.

Strenue fugitur suo officio.

Refringit suis meritis maximè incendit. Erat & alius.

Visio cuiusdam venerabilis monachi de S. Remigio nascituro.

Eius pia mater, & duo sancti fratres.

Confirmatur prædicta visio insigni miraculo.

Liberat quãdam demoniacam ab ipso S. Benedicto ad se missam.

1. Cor. 7. Convertitur ad fidem Rex Clod uen.

Baptizatio S. Remigio predicti Regem, adfertur cœlitus ampulla cum chrismate.

Obiata à Rege & Principibus, distribuitur vi: sanctus per varias ecclesias.

rum globum ante se fugientem per patentem portam diuina per eum potentia expulit. Sed & quædam puella ab vrbe Tolosa præclaris orta natalibus, ab infantia maligni spiritus obfisione captiua, & frustra ad sancti Petri sepulchrum in Romanam urbem deducta, deinde & ad virum quoque venerabilem gratia & nomine Benedictum; tandem cum eiusdem Benedicti literis huic beatissimo Remigio præsentata, ab eodem specialiter est liberata & curata. Sed nimium est omnia prosequi. **A** T. verò interea Clodoueus, qui fuit Rex magnus super omnes ante se Reges Francorum, decimo anno regni sui commoto exercitu, sibi Thuringiam prouinciam subiugauit, atque inde etiam Gundehaldi Regis Burgundionum neptim nomine Clotildem, pulchram satis puellam, & verè Christianissimam interueniente Aureliano Consiliario suo, in coniugem sumpsit. Qui idem Rex cum aliquando corruente suo exercitu contra Alemannos atque Sueuos, inuocans Deum Reginae suæ Clotildis, subito victoria fuisset potitus (quod factum fuit anno regno eius decimoquinto) ecce mox Regina iam dicta, vt impleretur dictum Apostoli, Saluatur vir infidelis per mulierem fidelem, vocato sancto Antistite Remigio, deprecabatur cum vt Regi salutis viam prædicaret. Et quidem faciebat ille strenuè quod petebatur, adeoque Regem & populum, qualiter diabolo & operibus ac pompis eius abrenunciare, & in Deum credere deberent, apertis & breuibus verbis instruxit: sed & benignissimus Deus quoque confirmauit sermonem eius sequentibus signis. Etenim & cum sanctificato fonte, nutu diuino chrismã defuisset, subito columba niue candidior, vidente Rege, attulit in rostro ampullam chrismate sancto repletam. Vnde sumens venerandus Episcopus, in fontem sacratum fudit, & Regem baptizauit: deinde & baptizantur simul de exercitu Regis tria millia virorum, exceptis paruulis & mulieribus; sorores quoque eius Alboledis & Landehildis: factumque est gaudium magnum in illa die Angelis sanctis in cælo, & hominibus deuotis in terra.

P O R R O baptizatus Rex cum gente integras plurimas possessiones per diuersas prouincias sancto Remigio tã ipse quam Franci potentes dederunt; quas ipse per diuersas ecclesias tradidit, ne Franci eum rerum temporalium cupidum esse, & ob id ad Christianitatem eos vocasse putarent, sicut & de his que in Rhemensis prouincia illi fuerunt tradita, non modicam partem ecclesiæ S. Mariæ in castro Lauduni clauati Rhemensis

sis parochiæ, vbi nutritus fuerat, tradidit. Breuiter; hic est ille beatus Remigius, huius Rhemorum ciuitatis Archiepiscopus, vndecumque doctissimus, & in Scripturis sanctis eruditissimus, qui Vedasto à se ordinato in Atrebatu, Medardo in Viromandis, Lupo Sueffionis, Genebaldo in Lauduno, & reliquis in subiectis sibi ciuitatibus electis fratribus, sortem suam inter Principatum supernorum numeros accepit. Hic est ille qui cunctis vitiis, omnibusque desideriis in semetipso dominatus, quando ad Regem * Ludouicum ac Reginam, cæterisque adstantes in oratorio sancti Petri aduenit, vt seruo sibi subiecto baptizando Regi potestariuè præcepit, dicens: Depone colla Sicamber: deinde & mortuus quoque Pipinum Regem, Caroli Magni patrem, villam Auisiacũ de ecclesia Laudunensi auferre molientem ita dufiter flagellauit, vt liuores postea in eius corpore apparerent. Hic est denique ille qui electum Dei Genebaldum Episcopum de suis infirmis actibus, hoc est, de generata prole ex sua quam reliquerat vxore, iudicauit; & post septennij pœnitentialem reclusionem, iubente Angelo Dei, iterum etiam in ordine Episcopatus restituit.

A D extremum tamen venerandus Antistes, condito testamento, & dispositis omnibus, quia vt scriptum est, verus agricola omnem palmitem fructum ferentem purgat, vt fructum plus afferat, oculorum corporalium lumine aliquamdiu est priuatus: quod lumen cum iterum postea recepisset, non post longum spatium sciens adesse diem sui trãsitus, per Missarum celebrationem, ac sacre communionis largitione valefaciens, & dans pacem filiis suis, postquam per viginti & duos annos in Clericali ordine, in Episcopatu verò septuaginta quatuor continentissimè ac religiosissimè fidelis seruus & prudens Domino ministrasset, nonagesimo sexto ætatis suæ anno, Idibus Ianuarij, cum multiplici bonorum operum fructu, & animarum lucro animam cælo, corpus terræ reddidit, sepultus, quia aliò moueri non poterat, in ecclesiola sancti Christophori, vbi altare est in honore sanctæ Genouefæ, quæ huic beato Præsuli familiarissima exstitit. Vbi cum, ampliata postea ecclesia, in nouam cryptam, retrò altare, sanctissimum corpus transferretur, inuentum est subito Angelicis manibus ibidem positum. Quod factum fuit Calendis Octobris.

*Aliquot eius sancti discipuli. * Idem qui supra dicitur Clodoueus.*

Nota quodammodo per se fuerit sacerdotibus coniugium.

Mortuus vix sanctus anno sui Episcopatus septuagesimo quarto.

VITA S. NICETII EPISCOPI

Trenororum, ex D. Gregorio Turonensi, capite. 17.

li 4

i. octo

*En antiquū
morem ton-
sura Clerica-
les.*

*S. Nicetius fuit
Abbas, ac de-
inde etiam
Episcopus.*

*Seuerissime
reprehendit li-
centiam auli-
cam.*

*Item & ip-
sum Regem.*

DE sancti Nicetij Treuerici Sacerdotis virtutibus scriptu-
rus; quæ à beato Aredio Abbate, qui à Nicetio nutritus
fuit, de his ipsis audiui, fideliter referam. Profectò sanctum
Nicetium ab ipso ortus sui tempore Clericum designatum à
Deo fuisse, vel illud in primis indicio est, quòd cum partu ef-
fusus, omne caput, vt est consuetudo nascentium infantium,
à capillis nudum haberet, in circuitu tamen modicorum pilo-
rum ordinem instar coronæ teneret. Qui exinde studiosissi-
mis enutritus parentibus, literisque institutus, Abbati cuidam
in monasterio sedulò commendatus, eo in loco ita se deuotum
Deo exhibuit, vt migrante Abbate, ipse prorsus in eius
locum succederet. Venerabatur autem eum & Rex Theodo-
ricus magno honore, eo quòd sapius vitia eius nudarat & cri-
mina, castigatusque emendatior redderetur: quam etiam ob
gratiam, decedente Treuericæ vrbs Sacerdote eum ad Epi-
scopatum iussit accersiri. Et en statim aliquid insigniter mi-
randum Dato consensu populi, ac decreto Regis, ad ordinan-
dum à viris summo honore præditis vir sanctus ducebatur.
Vbi cum appropinquantibus vrbi, cadente sole, fixis tentoriis
mansionem pararent, illi confestim laxatos equos per segetes
pauperum dimiserunt. Quod cernens beatus Nicetius, miseri-
cordia motus, ait: Expellite quantocyus equos vestros à sege-
te pauperum, alioquin remoueam vos à communionem mea.
Ad quod cum illi indignantes, dixissent: Quænam sunt hæc
verba? & adhuc Episcopalem apicem non es adeptus, & etiam
nunc excommunicationem minaris? mox ille, Verè, inquit, di-
co vobis, quia vllius voluntas in omnibus malis, me obsisten-
te, non adimplebitur. Nec mora: cursu rapido abiens, eiecit e-
quos è segete, & sic cum admiratione ad urbem deductus est.

CAETERVM assumpto Episcopatu, tam terribilem se
præbuit omnibus, si Dei mandata non seruarent, vt imminere
mortem proximam voce præconia testaretur. Super quibus vt
pauca loqui placeat ad roborandam Sacerdotum censuram,
vel ad instructionem populi, siue etiam ad ipsorum Regum
presentium vel sequentium emendationem, certè cum, Theo-
dorico decedente, Theodebertus filius eius regnum ambisset,
ac multa iniquè exerceret, & ab eodem plerumque corripere-
tur, quòd vel ipse perpetraret, vel perpetrantes non argueret;
aduenit aliquando dies Dominicus, & ecce Rex cum his qui
ab hoc Sacerdote communionem abesse iussi fuerant, ecclesiam
est

est ingressus. Lectis igitur lectionibus quas Canon sanxit an-
tiquus, oblati muneribus super altare Deo ait Sacerdos: Non
hic hodie Missarum solennia consummabuntur, nisi commu-
nionem privati prius abscendant. At Rege renitente, subito ex-
clamat vnus de populo arreptus à dæmone puer iuuenis; cœ-
pitque voce valida inter supplicia toruræ suæ, & Sancti virtu-
tes, & Regis crimina confitemi. Vbi cum Rex timore concu-
sus peteret vt energumenus ille ab Ecclesia eijceretur, dixit
Episcopus: Prius illi qui te secuti sunt, id est, incestuarij, homi-
cidæ, & adulteri ab hac Ecclesia, extrudantur, & tunc hunc
Deus silere iubebit. Et statim Rex iussit omnes hos qui Sacer-
dotis sententia damnati fuerant, egredi ab Ecclesia. Quibus
expulsi, iussit Sacerdos etiam dæmoniacum extrahi. Qui
cum apprehensa columna auelli à decem viris non posset, san-
ctus Dei sub vestimento suo, ob vitandam iactantiam, fa-
ciens Crucem Christi contra dæmonem, relaxari præcepit.
Qui protinus corruens cum his qui eum trahere nitentur,
post paululum sanus erectus est. Vnde & factum est, vt, Sa-
cerdote orante, Rex mitior fieret.

QUOTIDIE autem prædicabat Sacerdos populis denu-
dans crimina singulorum, & pro remissione deprecans assidue
confitentium. Sed & Clotarium Regem pro iniustis operibus
sæpius excommunicauit; exsiliumque minitante eo, num-
quam est territus: quin & quodam tempore, cum iam ad exsi-
lium ductus, ab Episcopis reliquis, qui adultores Regis effe-
cti fuerant, remotus esset, atque à suis omnibus derelictus, vni
Diacono qui adhuc perstabat in fide, ait: Quid tu nunc agis?
Quare non sequeris fratres tuos, vt eas quò volueris, sicut illi
fecerunt? Qui ait: Viuit Dominus Deus meus; quia vsquequo
spiritus meus intra hos artus contentus fuerit, numquam de-
relinquam te. Et ille: Quia, inquit, hæc dixisti, dicam tibi quæ
Domino reuelante cognoui. Cras enim in hac hora & hono-
rem recipiam, & ecclesiæ meæ restituar: hi autem qui me reli-
querunt, cum magno pudore ad me confugient. Præstolaba-
tur itaque Diaconus rem promissam attonitus, quam sanè po-
stea est expertus. Illucescente enim die crastina, subito adue-
nit Legatus Sigeberti Regis cum litteris, nuncians Regem
Clotarium esse defunctum, seque regnum debitum cum Epi-
scopi charitate debere percipere. Quæ ille audiens, ad Eccle-
siam regressus, potestati restituitur; confusisque his à quibus
derelictus fuerat, omnes in charitate recepit.

*Apertissime
resistit Regi
pro iure gla-
diæ Ecclesia-
sticæ, & vim-
cit, Deo pro
ipso pugnan-
te.*

*Signo crucis
sanat dæmo-
niacum.*

*Expellitur in
exsilium.*

*Revocatur
cum summo
honore.*

*Alii com-
dentibus, ipse
clam discur-
rit per basili-
cas Sanctoru.*

*Obit felici-
ter.*

ITAM VERÒ QUAM fortis fuerit, ad prædicandum, quam terri-
bilis ad arguendū, quam constans ad sustinendum, quam pru-
dens ad docendū, nemo condignè evolvere queat. In ieiuniis
autem valde etiam fortis erat. Nam cæteris reficientibus sæ-
pè, ipse confecto capite à cucullo, ne agnosceretur in publico,
cū vno tantum puero Sanctorum basilicas circuibat. Sed &
sunt innumera quoque alia quæ de hoc viro relata à memora-
to Abbate cognovimus, sed finiendam scriptionem puto. De-
nique cū propinquum transitus seu migrationis suæ tempus
cognovisset, hoc ipsum quibusdā fidelibus referens, post pau-
cos dies modica febre pulsatus, spiritum præmisit ad Domi-
num; sepultusque est in basilica sancti Maximini Antistitis,
eiusque nunc tumulus diuinis virtutibus illustratur.

VITA S. BAVONIS CONFESSORIS,
ex Theodorico Abbate sancti Trudonis.

I. OCTOBRIS.

*S. Bavonis
claritates.*

** Agilulfus
Ducit uxorem.*

*Paulatim
tenet virtutis.*

** Phraſis est
D. Hierony-
mi in vita S.
Paulæ.*

*Conuertun-
tur Ganden-
ses per S. A-
mandum.*

CLORIOSVS Dei athleta Allouinus cognomento Ba-
uo, Francorum Principum genus, & Austrasiorum Du-
cum hæres, in Gallia Belgica pago Hasbaniensi, loco haud
obsuro, natus & altus est, Pelagio, qui beatum Gregorium
præcessit, vniuersalem Pontificatum administrante. Pater
eius * Eilolphus, mater Adelthrudis dicta est, religionis casti
amatores. Atque tali stirpe generatus, cū adoleuisset, vxo-
rem ducit, filiam videlicet Adilionis, per id tempus famosi
Comitis. Sed & decursu temporis filia eis nascitur Aglethru-
dis, & ipsa à Deo prælecta: & tamen beatus Bauo semper de
Deo studebat aliquid aut audire aut interrogare, tum & de
virtute in virtutem adscēſiones in corde disponere; inde etiam
balteum militare rariùs cingere; postremò & ieiunia cum
fructu eleemosynarum frequentare. Atque intereà coniunx
eius, quæ & ipsa viriliter in mandatis Domini militabat, de-
cursò vitæ præsentis stadio, de habitatione tenebrosi Cedar,
ad brauium supernæ remunerationis adsciscitur: cuius funus
viduus maritus ita est profecutus, vt propè ipse moreretur; si-
mulque ita se conuertit mox ad Dominum, vt eius mortem
optasse videretur. Porrò ea tempestate B. Amandus, vir Apo-
stolicus, quo ampliùs gentiliū audiuit debacchari furorem,
Gandam quoque accesserat; cū tandem baptizato populo,
ara Mercurij ibi destruitur, fana diruuntur, Ecclesia erigitur.

ITA

ITAQVE & hac fama longè lateque diffusa, Allouinus
Gandam aduenit, Amandum inuenit, prioris vitæ culpam fa-
teretur, de culpa pœnitentiam polliceretur, denique facta solen-
niter donatione, omnes possessiones suas ad loca Sanctorum
trahit. Gaudius verò S. Amandus, multa tamen prius machi-
namenta diaboli prudenter præten- dit, grauem esse adscen-
sum quem vellet arripere, atque inceptum quidem facilem,
finem verò prædicabat esse difficilem. Sed tamen vbi videt
eum nihil cunctari, inducit in dominici scholam seruitij, in
ecclesia Gandens: vbi & ante aram B. Petri Apostoli, mili-
tiam Christi professum, & barba & capillo tonsam, assumit
in clericatum. Ac denique statim vt ingressus est sanctitatis
viam, firmis gressibus cœpit ire in magistri sententiam. Et-
enim quocunque diuini sator germinis ibat Amandus, illuc
studens subsequi, & indiuisibiliter adhærens magistri lateri,
ardebat sanctæ prædicationis adipe repleri. Sed & quoties
lassos artus & confecta ieiuniis membra modico sopore refi-
ceret, nudo recubans in cespite, Christum existimabat secum
iacere, castigans delicati corporis carnem: simulque ex con-
sensu quoque sui Amandi, loca Sanctorum & vicinos cœno-
bitas accingitur circuire, si fortè contingeret aliquid inten-
tarum inuestigare, ad quod se animare deberet.

QUIN, etiam, capta temporis & loci opportunitate, sal-
tum quem * Bailam nuncupant, ingressus est. Vbi repente in
remotiori deuexæ vallis latere, annosa fagus oculis eius offer-
rur in modum fornicis çamerata, & quæ hominem erectum
posset in aluo sustinere, quod etiam quasi habitaculum ab An-
gelis sibi reputans præparatum, lætus ingreditur. Sed per ali-
quot dies occultus, latere non potuit. Itaque cū à populo
frequentaretur, infelicem esse se iudicans, nocturno silentio
iterum loco cedit. Est autem vsque hodie eandem miræ ma-
gnitudinis fagum videre, quæ in æternam huius Sancti me-
moriam adhuc continet in se antiquum altare: vbi & pres-
byter parochiæ frequenter ecclesiam euocat, & communi-
cat: Nec desistit arbor, contra morem, tam annosa adhuc flo-
rere & germinare. Itaque inde digressus, aliam requirit ere-
mum athleta Dei, Medinedung nomine, à sua Ganda distan-
tem duorum milliariūm itinere. Ingreditur cum sarculo,
humum sarrit, cellulam permodicam erigit, & in ea se quasi
sepelit. Cibos saltus ministrabat, amnis potum. Vestimenta
ipse detulerat secum fagum & cilicium, quæ non frigus ar-
cerent

*Tondetur S.
Bauo ab eodē
S. Amando.*

*Cubat in nu-
da humo.*

** Beilan
Aliquamdiu
later in anno
sa faga, n. sal-
tu Beila.*

*Digreditur
ad cremū a-
liam.*

*Nota insignē
contemptum
terrenorum.*

cerent, sed nuditatem prohiberent.

Quo in loco, cum aliquamdiu ignotus mansisset, iterum que fama vulgante, ulterius posse latere desperaret, comperto quod beatus Amandus monachos in Gandensi ecclesia constituisse, ad locum professionis suae redire statuit. Vbi reuersus mox quasi Angelus Dei recipitur: dehinc verò reditus sui causam exponens, familiarem sibi fieri cellulam ad commendandum humiliter postulat. Mira res. In aedificanda cellula Artinus quidam sabulum & lapides plaustro aduehens, vehiculo proturbatus, mole desuper ponderis, & iumentorum incurfu relinquitur mortuus, & idem tamen ille rursus post trium horarum spatium, orante pro ipso athleta Dei Bauone, surgit & ambulat. Mirum sanè spectaculum, & ad roborandos nascentis Ecclesiae filios, pro resurrectione generali, valde congruum. Itaque recipitur in illam suam nobilem cellulam, iubens deinde admoueri neruum, quem vulgo appellant cippum, & in eo venerabiles illos pedes arctari: vbi quatuor ferè menses in hoc retrusus carcerali agone, cum quotidie penè moreretur, poenam pro deliciis habebat, fessa licet lingua, numquam laudem Dei tacens.

Nimirum sanctissimi corpusculi lutum, igne desuper Spiritus sancti, in testam induruerat, atque adeò accersito dehinc sancto Pontifice Amando, & venerabili Abbate Floreberto, non modo pedum, sed & totius macerati corpusculi integram reclusionem obsecrat, & vix aliquando impetrat. Arctam specum medio domus aequore, ad capacitatem erecti hominis, effoderat, quae introgressum non nisi stantem sustineret, & quasi crucifixi corporis, suspensum vultum in neutram partem deflecti permetteret, atque eam orationis crucem sibi praeparauerat, in ea inter Horas canonicas suspendi magis quam stare elegerat, Atque adeò quicquid dixerò, certe minus est. Nam etiam omnia membra linguae essent, nihil utique dignum de hoc Dei athleta pronuntiarent. Cuius cibus panis infermentatus, medietatem cinis: potus, aqua, non nisi ad mensuram sumpta. Vigiliae semper usque ad defectionem, somnus vix pertingebat usque ad refectionem, ut magis eum aliquid meditari quam dormire putares. Lecti- sternia nuda humus, & cinis inspersus, Defessio capiti, lapis orarium, tegumentum erat illud sanctissimum cilicium: continentia talis, quae penè mensuram excederet: patientia quamquam cederet.

Redit Gandanum.

Excitat quantum a morte.

Excogitat mirum sui tormentum.

Aliud longe maius priore.

Cibus eius panis infermentatus, medietatem cinis.

Cervical eius lapis.

CONFLVEBAT ad eum tota penè vicinia, nobilis & ignobilis, mixtum genus, integros dies & noctes excubabant pro foribus. Qui cum supremi operis iam teneret fastigium, & quod perfectis viris posset sufficere, in diuinæ scalae adicendis se gradum, quasi nihil cepisset, aliud exquirat tormentum. Lapidem iubet deferri: quæ manibus libraturum, cum non sufficeret ei quod volebat ponderi, alterum pro eo, duorum qui esset hominum onus, præcepit importari. Huncque scilicet inter frequentes genuflexiones, & perpetuas preces brachiis tenebat, & eo non modò se lassabat, sed penè mortificabat. Nec poterat tamen in lapidis onere sancta manus deficere, quam sustinebat lapis angularis, qui facit utraque vnum, Tum verò si quis objiceret, cur seipsum adeò excruciarer, non bonam esse virtutem, quæ modum excederet, prudenter respondebat: Non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis. Vnde & audenter dico: qui se ita quotidiano afficiebat martyrio, si Deciana aut Diocletiani habuisset tempora, sponte omnia præuenisset tormenta.

FESTINABAT interim tempus, quo palmite Dominicae putationis purgator flos qui apparuerat, ad componendum seruum colligeretur, cum ecce gloriosus Dei Athleta lectum ægritudinis incidit, quam tamen longè antè prævidit & prædixit. Familiarem habebat Domlinum Turholtensis ecclesiae presbyterum. Vocatur famulus, & ad requirendum eum festinare iussus incipit velle ire quò nesciebat. Sed adest de repente Angelus Domini: ipse comitatur, ipse Turholt usque deducit, & exposito negotio, presbyterum assumit, & recomitatur. Hunc vir scilicet Domini inter loquendum, secretum habuit: huic, curam funeris sui ut haberet, iniunxit: huius postremum officio communicauit: ac sic paulo post spiritum de huius fecis luto felicissime efflauit. Aderat tunc impraesentiarum & S. Episcopus Amandus, & venerabilis Abbas Floribertus: qui & ipsi cellulam ingressi, cernunt mirabilia Dei in martyrio militis sui. Siquidem quid viuens spiritus eius egerat, corpus mortuum loquebatur: in quo tota caro ita depasta videbatur, ut pelli adhærerent ossa. Apparuit autem insuper felix eius anima, in ipsa exitus sui hora, longè manenti sanctæ virginis Gertrudi. Porro facta est eius gloriosa assumptio Calendarum Octobrium die, anno à cõuersione sua quadraginta dies minus de tertio, Dominicae incarnationis sexcentesimo trigésimo primo.

Venerare Lector: nam nec multum dissimilia sunt quæ Deus iussit quibusdam Prophetis.

Rom. 8.

S. Basilio inferior Martyribus.

Prædicat de suo obitu.

Migrat in celum.

Apparet eius anima S. Gertrudi.

VITA S. LEODEGARIi EPISCOPI
Augustodunensis & Martyris, ex Præsino ad Anjoaldum
Episcopum Pictaensem.

II. OCTOBRIS.

S. Leodegarius primo au-
licus Regis,
deinde doctis-
simus Archie-
diaconus Pi-
ctaensis.

BEATVS Leodegarius ex Francorum nobilissima proge-
nie exortus, in primis ætatis initiis à parentibus in Clo-
tarij Regis palatium adductus est: inde verò ab eodem Rege,
Didoni Pictaensis vrbis Præsuli, auunculo scilicet suo, lite-
rarum studiis traditus est imbuendus. Sub quo Archidiaconus
postea effectus, cum Scripturæ diuinæ necnon & pontificij
& Ciuilis Iuris cognitione penè omnes eius parochiæ habi-
tatores antecederet, breui temporis spatio sub illo Antistite
magnam pacem Pictaensi solo regiminis sui prouidentia
conciliauit: quin & cum Pater monasterij in S. Maxentij ho-
norem conditi obisset, iussu eiusdem Pontificis illud quoque
regendum suscepit, atque sex ferè annis egregie gubernauit.
Per id tempus minor Clotarius cum * Bailde matre regni
Francorum habenas moderabatur. Qui cum beati Leodega-
rij prudentiam auditione accepisset, eum ad se in palatium
vocans, non multo post, cooperantibus plerisque Episcopis,
ab omnibus electus Augustoduni, quæ est Heduum, ciui-
tas, episcopum curauit ordinandum: quo munere cum decem
annis strenue functus esset, Clotarius Rex, qui eum promo-
uerat, excessit è viuis.

* Bailde.

Constituitur
Episcopus
Augustodu-
nensis.

Ebroino im-
pio monacho
facto S. Leo-
degarius sit
Maiordomus.

TVM verò beatus Episcopus celeriter ad palatium profe-
ctus est, & cū alijs de Rege constituendo tractare cœpit. Vbi
cum comperissent Childericum Austrastorum Regem ado-
lescentem pro sua ætate regnum optime administrasse, vna
Francorum pars eum voluit habere Regem. Porro Ebroinus,
qui sub Clotario Rege Maiordomus fuerat, Theodoricum
fratrem Childerici nitabatur Clotario subrogare. Eius autem
nomen tum erat odiosum apud Francos, vt qui illo rursus in-
go premendos se vererentur, quod sub Clotario per eum ex-
perti essent: quare & Ebroini consilio posthabito, Childeri-
cum Francorum Regem elegerunt. Quod cernens Ebroinus
timore correptus, petiit à Rege vt permitteret ipsi degere in
monasterio Luxouienti, quod & impetrauit, cum interim
Leodegarius Episcopus à Rege Childerico Maiordomus fa-
ctus est: quæ res origo fuit & seminarium, cur vir tantus po-
stea tam crudeles passus sit persecutiones. Etenim cum, Chil-
derico

derico Rege defuncto frater eius Theodoricus ad regni scep-
tra peruenisset, Ebroinus relicto monasterio, iterum Maior-
domus creatus, mox totis viribus venerandum Leodegarium
persequi cœpit, velut quem suspicabatur sibi cum Childerico
Rege prius mala intulisse.

Et primum quidem adhibitis in consilium hominibus
nequissimis, cum eis tractauit qua ratione virum sanctum
perdere posset. Ex quibus cum duo Diddo & Guimerus
caput malitiæ effecti, dicerent se illum rapere posse ex vrbe
eius, in eumque exercere vindictam, quæ Ebroini malitiam
exfatiaret, ille eorum promissis exhilaratus, copiosum valde
exercitum eis tradidit: cum quo illi abiére Heduum, & urbem
circa moenia vastare cœperunt. Quod cernens vir Dei Leo-
degarius, Domini exemplo malens animam suam ponere
pro ouibus suis; quam vni suæ temporariæ salutis consulere,
collecto rotius ciuitatis Clero, cum Reliquis, Crucibus &
Psallentium choris processit obuiam hostibus suis, qui eum
nihilominus comprehenderunt. Ductus itaque ab illis, &
mox, vt Ebroinus iusserat, eruti sunt oculi eius: deinde cum
eum custodibus tradidissent, in quoddam conobium perdu-
xerunt, vbi biennium ferè latuit, & magnum reliquit patienti-
æ & humilitatis exemplum.

CAETERVM non post multum temporis spatium, cum
* Gairinus frater beati viri, qui ob metum Ebroini cum alijs
ab eo profigatis Francorum Proceribus allis in locis degebat,
iussu Regis Theodorici & Principis Ebroini ad palatium re-
ueri compulsus esset, simul & B. Leodegarius ex monaste-
rio, in quo tenebatur absconditus, in Regis Theodorici præ-
sentiam adduci iussus est. Vbi cum ambo multis contumelijs
& opprobrijs essent ab Ebroino affecti, ipsique è contra ma-
gno animo ipsius impietatem redarguere persisterent, tandem
impietatis ministri ad palum alligatum Gairinum, lapidibus
obruere cœperunt; in quo ille tormento supremum efflauit
spiritum. Et beatus quidem Leodegarius cupiebat & ipse cum
fratre sanguinem fundere, vt simul mererentur coronari, sed
Ebroinus eius obitum differre volens, vt per pœnas diu pro-
ductas, ei tandem pœnarum temporalium impatienti, eternas
quoque pœnas, vt putabat, per murmurationis spiritum con-
ciliaret, primo iussit, eum nudis pedibus per quandam pisci-
nam traduci, in qua erant petrae instar clauorū acute: deinde
euulsis iam prius, vt dictum est, oculis, humi prostrato, lin-
gnam

Mutato regni
statu, iterum
Ebroinus re-
dit ad pristi-
nam suam di-
gnitatem.

Mittitur ab
Ebroino quæ-
dam S. Leodega-
rii capiant.

Eruntur ipse
oculi, & tra-
ditur custo-
diendus in quo-
dam monaste-
rio.

* Gairinus.

Nata plus
quam de mo-
nasterio maliti-
am.
Post varia tor-
menta incidit
ur ipsi labia
& lingua.

guam quoque & labia incidi, sicque per V Vaningum quēdam duci ad monasterium quod Fiscanum vocant, in quo erat sanctimonialiū cœtus, quibus præerat Childomara Christi ancilla: vbi, adhibitis ei custodibus, multis diebus mansit, cum interim lingua eius præcisa suum rursum recepit officium.

S E D tandem cum iam præpotens Deus pro tam insigni patientia decreuisset remunerare fidelem seruum suum, Ebroinus obstinatus, volens suam in eum crudelitatem perficere, velocissimos super eum equites misit, qui eum neci darent. Nec mora: abducentes eum per loca ignota, vnus eorum sublato gladio * in loco Atrebatensis territorij, qui nunc dicitur Sylua S. Leodegarij, amputauit caput eius. Cæterum sepultus est in villa Sercin. Quo in loco cum innocentiam & merita sancti Martyris in dies magis magisque multa miracula declararent, pia fuit curium Episcoporum de sacro eius corpore contentio. Ansoaldus Pictauiensis illud vendicare voluit monasterij & consanguinitatis priuilegio: Hermencharius Augustodunensis prætulit iura Episcopatus: Sanctus Vindicianus Præsul Atrebatensis contestabatur sanctum Martyrem, Deo volente, locum martyrij & sepulcri in sua diocesi accepisse. Sed facta in communi oratione, Pictauiensi Episcopo sanctum corpus donandum ex iudiciis declaratum est, sicque cum debita reuerentia ad S. Maxentij monasteriam est euectum. Natalis est mense Octobri die secunda.

* Deinceps loquitur Molan.

Tandem con- summat mar tyrij.

* Plures cœcer- rat pro ipsius sacro corpore.

S. Gerardus genus.

Vitit in summa auerari- rare apud Co- mitem Ni- murcensem.

V I T A S. G E R A R D I A B B A T I S,

Broniensis, ex ea qua scripta est ad Gonterum Abbatem.

V I R Domini Abbas Gerardus ex ingenuis parentibus apud Stallerelbas Lonacensis territorij vicum procreatus, sicut clatis natalibus illustris fuit, ita morū integritate multo fuit illustrior. Pater eius Ætantius ex prosapia Haganonis Austrasiarum Ducis ortus, mater Electrūdis, Stephani Tungtorū Episcopi soror germana fuit. Obtinebat tunc Castrum Namurcense Comes Berégarius, cuius posteri ibidem hactenus perseuerant. Qui Athleta Dei Gerardus commendatus vt militiae apud illum vacaret, tam sublimem apud eum amicitiae & familiaritatis locum obtinuit, vt Comes pro eius arbitratu Comitatum administraret, ei que præ cæteris difficiliora; magisque arcana committeret. Multa illi erga commi-

litones

litones benignitas, mira charitas, rara patientia & humilitas. Nudos tegebat, egentes alebat, pupillos tuebatur, viduis adminiculabatur, oppressorum suscipiebat patrocinia. Quibus paulatim passibus in virtutum scala adscendens, cum aliquando propinquam Bronij Ecclesiam adiiisset, quæ cum quibusdam prædiis adiacentibus à progenitoribus eius ad ipsum successione deuoluta erat (sicut illi erat prædiorum ampla possessio) ecce diuinitus in eum sopore irruente, vidit in visione ecclesie columnas Petrum & Paulum sibi adstare; quorum ille in agmine Apostolico primus visus est manū suam ipsius manui inserere, eumque per ecclesiam & atrium familiaris circumducere, simulque admonere de construendo oratorio, dicens eum se locum sibi delegisse.

E T quidem vir Dei Gerardus, Apostolicæ iussionis promptissimus executor, mox structuram illam omnem compleuit, illi basilicæ munus eximium conferens ex copiosis prædiorum suorum redditibus, simulque instituit illic Clericorum sodalitatē. At verò ipse, iam maiora scilicet animo contemplans, Parisios proficiscitur, & B. Dionysij inuisit limina, ibique in omni obedientia, humilitate, & patientia probatus, quemadmodum in sua Regula docet sanctus Pater Benedictus, raso capite & barba, monasticum induit habitum: vnde & ei monasterio donauit quæ iuris ipsius essent in Lotharingia. Nolens porro torpere ocio, quod sciret animæ esse inimicum ac perniciosum; obnixè rogauit, vt liceret ipsi literas addiscere. Quod cum valde admirarentur fratres velle hominem iam pridem barbarum ad puerilia literarum studia applicari, ille rogare & instare non destitit. Itaque vni è Fratribus traditus est literis imbuendus. Vbi, & plus etiam mireris eius humilitatem & solertiam, ipse adeo prima literarū elementa instar quinquennis pueri addidicit. Sed nec quicquā de suo proposito remittens, intra paucos dies totum Psalterium memoriæ commendauit. Quin etiam propositis sibi sacris codicibus, & illis quoque diuinis dogmatibus præclare eruditur; & sicut apis sedula per pratorum volitans flores, Sanctorum Patrum scripta lectitans, egregios diuini fauos eloquij ab illorum melliflua doctrina excipiebat, suoque in pectore recondebat.

N E c interim tamen vilo tempore retrahi se finit ab exsequendis illis quæ Canon monasticus iuberet. Quod Prior & Fratres tacitè cōtemplantes, & qualis quantūve foret, haud obscure peruidentes, ne lucerna sub modio lateret, idoneum

K k centent

Apparet ipse S. Petrus & B. Paulus quos vni vni mox cōstruit ecclesiam in propria funda.

Fit monachus ad S. Dionysium iuxta Parisios.

Tā gradatus discit prima elementa literarum.

*Tandem fit
Sacerdos.*

*Rediens Bron-
nium, pro vici-
ricis instituit
monachos, &
strenuè eos de-
regit.*

*Apparet S.
Gislenus Du-
ci Lotharingæ
Gislebert-
to.*

*Iussu Dei co-
mittitur S.
Gerardus ce-
luta, seu mo-
nasteriū eius-
de S. Gisleni.*

consent qui sacris initiatur. Itaque frustra clamans se sacris functionibus indignum, altero suæ conuersionis anno mox minores accepit ordines, tertio anno ordinatur Hypodiaco- nus, anno quarto Diaconus, ac demum nono anno iam virtutibus sublimiter ornatus etiam Sacerdos. Post quem temporis decursu, multorum Sanctorum pignoribus feliciter ditatus, sed præcipuè Eugenij sanctissimi Martyris, cum benedictione Fratrum, Bronnensem suam ecclesiam repetit, & Clericorum institutum, quod initio ipse eò introduxerat, inde remouit, & monasticum illi substituit. Vbi cum aliquamdiu strenuissimi Præfecti munus esset exsecutus, nec ferre posset eò confluentis populi strepitum, nec tamen etiam ab Episcopo, in cuius diocesi erat, missionem se impetraturum speraret: Prioribus electis, cum quibus ex beatissimi Patris Benedicti Regulæ præscripto sua onera partiretur, in remotiorem cellulam apud ecclesiam sese recepit: ut illic solus degens, diuinæ contemplationi liberiùs vacare posset.

ERAT tunc, sicut est etiam nū hodie oratorium eo in loco, quem alij Cellam, alij Visidongum vocant. Erant autem aliquot ibi instituti seu deputati Clerici in ministerium S. Gisleni, Regularis disciplinæ prorsus ignari, nec ut sunt hodie Canonici, sed qui partim rei familiaris inopia compulsi, partim auaritiæ morbo incitati, sacra beati Cōfessoris ossa siue artus suis humeris per vicos & plateas solebant cantilando quæstus causa circumferre, Quorum temeritatem cum ferre diutius sanctus Confessor non posset, monuit per visum Lotharingæ Ducem Gislebertum, ut Gerardo vero Christi seruo in pago Lomacensi, in loco quem Bronium vocant, commoranti, eius loci curam demandaret. Et quidē Gislebertus non immemor visionis, eam ad effectum perducere volens, mox accersit Cameracensem Episcopum Tierdonem, & Raginerum Gainocensem Comitem, eosque ad virum Dei cum virga pastorali ocyus mittit. Qui cum ei, in cellula secretiori delitescenti, susceptam, Deo auctore, suam legationem exposuissent, frustra licet recusantem, eum secum abducunt, non absque incredibili Bronnensis ecclesiæ luctu; celeriterque Visidongum repetunt, ibique ex sacrorum Canonum præscripto Ecclesiastica donatione Abbatix illius suppellectilem ei omnem assignantes, Abbatem eum constituunt.

AT ille mox Clericorum illic degentium non bona vita accuratiùs inuestigata, cum etiam antea terer odor malæ il-
lorum

lorum famæ ad ipsum perlatus esset, consultum existimauit, ut ab illa ecclesia omnino excluderentur: Sicque in eorum locum substituit dignam Deo Monachorum sodalitatē. Qua cura pastorali suscepta, uti sese in omnibus gesserit, venerabilis Abbas Gerardus, obtusus stylus noster ad plenum exarare non potest. Certè beatus Pater apprimè monasticum edoctus Canonem, Fratres suæ curæ commendatos, duplici ratione instituebat. Nam conuenienter saluberrimæ beati Benedicti doctrinæ capacioribus discipulis dominica verbis proponebat mandata, simplicioribus verò eadem factis suis demonstrabat: simulque omnia quæ subditis vitanda dicebat, suis prius exemplis ea canenda adstruebat. Auream verò mediocritatem in omnibus conseruabat, malebatque subditos amore ducere, quàm timore compellere. Et cum Christi vices se gerere non ignoraret, adeò se omnibus conformare, & accommodare studebat, ut mira quadam charitate omnium moribus seruire videretur. Qua eius sanctitatis fama longè lateque sese diffundente, cum accersitus ab Arnulpho Flandriæ Comite, eum à grauissimo calculi morbo, triduo præscripto ieiunio, ac deinde porrecta sacrosancta Eucharistia, miraculose liberasset, omnium insuper eius ditionis Abbatiarum procuratoriam accepit.

ITA scilicet Blandiniense monasterium à B. Amando Episcopo Gandavi fundatum, restituit, atque irreligiosis inde eiectis clericis (qui frustra suam ventosam iactabant nobilitatem) & quibusdam instauratis, religiosos monachos illis substituit. Ita strenuè quoque sancti Bertini monasterio aliquamdiu præfuit, fructus egregios disciplinæ regularis inde ferens. Ita denique octodecim cœnobiorum curam & administrationem peruigilem suscepit; quam nimirum sollicitudinem ut admitteret, magnus effecit feruor & studium animas Deo colligendi. Sed succumbit nostra fragilitas, ut hæc per partes vniuersa recenseamus. Tandem diuini Spiritus reuelatione edoctus vir Dei, sciens imminere diem illum quo esset redditurus rationem villicationis suæ, in singulis cœnobiis sub eius cura degentibus, pastores singulos idoneos suo loco præfecit, sicque pauper spiritu, ditioribus monasteriis, quæ gubernauerat, derelictis, ad amicam Bronnensis monasterij paupertatem se recepit. Vbi cum omnia mira solertia disposuisset, & Fratrum pectora geminæ charitatis limpidissimo fonte vbertim irrigasset, iam proeclatiori ætate prægrauatus,

K k 2

Christi

*Capaciores
docens verbis
vir sanctus,
rudiores do-
cet exemplis.*

*Sanat Comitē
Flandriæ à
morbo calculi.*

*Cogit ut susci-
pere curā om-
niū se Ab-
batiarū Be-
gij.*

*Sub finē vitæ
relictis ditio-
ribus cœno-
biis, recipit
se ad suum
Bronium.*

* Molanus.
Quaeritur in
Domino.

Christi lucifluam IESU transmigrat in aulam, Prænitet Octobris quando lux tertia mensis. * Obit verò anno Christi nonagesimo quinquagesimo octavo, ut marmoreo eius sepulchro inscriptum est: subleuatus in feretrum anno millesimo centesimo trigésimo primo.

VITA S. PETRONII EPISCOPI

Bononiensis, ex ea qua est per Carolum Sigonium.

III. OCTOBRIS.

S. Petronij
doctissimus
pater, & quo
modo ipse si-
militer eni-
serit doctissi-
mus.

Visit mona-
chos Ægypti-
os, ac inde
etiam Hiero-
solytam.

Arbitrariis
clarissimus
apud
Theodosium
iuniorum.

PETRONIVS Bononiæ Episcopus, patre natus est Petronio, ciue Constantinopolitano, viro clarissimo, & homine literarum disciplinis egregie erudito. Nimirum & præfecturam Prætorij gessit, quæ dignitas apud Imperatorem amplissima fuit, tum etiam librum de Episcopi ordinatione conscripsit plenum doctrinæ & Christianæ pietatis. Hic igitur ut Græcè & Latine doctus erât, sic filium Petronium erudendum, Christianisque moribus in primis, atque optimarum artium doctrina instituendum curauit. Adeoque is confirmata iam ætate, ardore quodam Christianæ religionis vehementius inflammatus, monachorum in primis amore flagrauit, quorum eo tempore disciplina erat in Ægypti solitudinibus quàm florētissima. Itaque in Ægyptum venit: vbi in intimam eremum penetrans, singulorum colloquio uti non destitit, quoad plenè cognouit sancta eorum vitæ instituta. Vnde domum reuersus, illam disciplinam tam vehementer amauit, ut literarum etiam monumentis tradiderit monachorum vitas. Cæterum omni cura & cogitatione vir religiosus defixus in sanctissimis Christianæ fidei institutis, quo magis in dies contemplatione accenderetur, Ægypti solitudine iam peragrata, Hierosolytam quoque peregrinari statuit, vbi peractæ redemptionis nostræ impressa vestigia Christus reliquit verus Deus & homo. Quamobrem merito etiam Theodosij minoris, qui tum imperabat, gratiam & amorem sibi in tantum conciliauit, ut sanctitatis opinione apud eum non minus sanè auctoritatis obrineret, quàm pater obtinisset rerum gendarum industria.

CONABATUR eo tempore Nestorius Constantinopolitanus Episcopus, diuinarum literarum studio intemperanter abusus, sanctissimam Catholicæ fidei doctrinam violare peruerso dogmate. Cui rei pius Princeps Theodosius mature

occurren-

occurrēdū arbitratus, vniuersæ ecclesiæ pastorem & gubernatorem Pontificem Romanum sibi consulendum existimauit. Itaque Petronium, virum sibi probatissimum, Romam Legatum misit, ut rem cum Pontifice Cælestino diligenter ageret. Sed vide prouidentiam numinis. Factum est ut quo tempore is à Theodosio missus, Romam venit, Legati quoque adessent, quos, mortuo Felice Bononiæ Episcopo, qui intimus S. Ambrosij Mediolani Episcopi sodalis exstiterat, Bononienses Pontificem rogatum miserant, ut in illius locum successorem iis Episcopum substitueret. Sed & paulò antequàm ij Legati Romam aduentassent, diuina voluntate à S. Petro Apostolo in somnis Cælestinus Pontifex admonitus est, ut, quando Felix Bononiæ Episcopus è vita hac migrasset, Petronium, qui Legatus à Theodosio Imperatore missus ad urbem propediem adfuturus erat, Bononiensibus Episcopum præficeret. Quaidem re commotus Pontifex, cum iam Petronius simul & Bononienses adessent, ac sua utriusque postulata exposuissent, quæ per quietem acceperit, eis ostendit, & breuiter, Petronium idoneum Felicis successorem pronunciat. Porro de re Nestorianâ, quam ille Theodosij nomine retulerat, collaudata primùm religiosi Principis pietate, priuatim ei respondit, se, ne ea pestifera hæresis latius serperet, Oecumenicam, ut moris esset, Synodum indicturum: quæ etiam Synodus Ephesi sequenti anno celebrata est frequenti ducentorum Episcoporum conuentu.

ITAQVE diuinæ voluntatis significatione declaratus à Pontifice Bononiæ Episcopus Petronius, cum hæresis Arrianæ reliquæ nondum prorsus extinctæ essent, cum etiam nefaria eorum impietate, ac barbarorum simul, qui proximè in Italiam irruerant, immani feritate, ecclesiæ multæ eueris ac prostratæ iacerent, his malis zelo domus Dei sibi occurrēdum existimans, proposito sibi S. Ambrosij Mediolanensis Episcopi exemplo, in primis fidem Catholicam, Arriana perfidia violatam, restituere summopere contendit. Deinde & templa Dei disturbata atque euerisa refecit, & alia item noua, quo maior ad Dei cultus in dies accessio fieret, summo Bononiensium studio ædificauit. Quorum vnum Bartholomæo Apostolo, alterum Marco Euangelistæ, tertium Fabiano & Sebastiano Martyribus, quartum Martino, quintum Barbatione Confessoribus, sextum Agathæ, septimum Lucæ virginibus & Martyribus consecrauit. Quin etiam rem-

Kk 3

pla

Mittitur Romam pro causa fidei contra Nestorium.

Designatus diuinitus Episcopus Bononiensis.

Nota de Synodo Ephesiana.

Episcopus factus, strenuè decertat contra reliquias Arrianismi, & plura construit templa.

Expressa ab ipso Bononia quaedam loca Terra sancta.

pla duo non longo inter se interuallo disuncta, vnum Stephano Protomartyri, alterum Ioanni Euangelistæ magnis rerum diuinarum significationibus dedicauit, propositis nimirum sacris imaginibus ad similitudinem eorum locorum quæ ipse præsens Hierosolymis veneratus erat, quæ sanctissimæ religionis monumenta etiamnum magna Bononiensis populi pietate coluntur, augustioremque reddunt ipsam sancti Stephani Ecclesiam.

Suscipit v. r. sanctus quendam à mortuis.

Quæ etiam dum ecclesia ipsa construitur, mirifici cuiusdam operis in Dei nomine edendi occasio est oblata. Videlicet faber quidam tum viribus corporis, tum ingenio fretus, obnixè columnam marmoream operis & instrumentis adiuantibus, erigebat: sed funibus, quibus columna tollebat, effractis, ille repentina columnæ ruina oppressus, interiit. Quare audita beatus Petronius accurrens, mox oratione ad Deum habita, fabrum, qui mortuus iacebat, ad vitam diuinitus reuocauit, omnibus qui præsentibus aderant, cum rei admirabilis spectaculo obstupescuntibus, tum Petronij sanctitatem certatim inter se collaudantibus. Sed & consecrauit etiam hic vir sanctus, rogatu sanctæ Iulianæ viduæ, sanctis Vitali & Agicolæ ecclesiam, quam ex ædificandam eo loco pecunia sua curarat, vbi illi Martyres excruciatifuerant; atque adeo ecclesia Bononiensi aliquot annos feliciter administrata, mirificè profuit & ciuitatis pietati & vrbs ornamento. Qui denique cum in morbum incidisset, quo in dies ingrauescente, obitus sui tempus instare sentiebat; Clericos ad se suos vocans, eisque Ecclesiam ac fidem orthodoxam grauissima oratione commendans, paulo post Deum sanctè precatus, Theodosio & Valentiniano Imperatoribus, migravit ad cælum, multis etiam post obitum claris miraculis. Eius corpus in ecclesia S. Stephani sepultum est; quod multis post seculis diuino consilio ciuitati ignotum, Innocentio tandem secundo Pontifice inuentum est; dum scilicet sacras reliquias Henricus Episcopus recenseret, quas in ea ecclesia exstare, à maioribus traditum erat.

Tandem miratu præclaro gestis migrat in cælum.

Anno 1247.

VITA S. FRANCISCI PATRIARCHÆ

Minorum, ex ea quæ est per S. Bonauenturam.

III. OCTOBRIS.

S. Franciscus prius mercator.

Vir erat in ciuitate Assisij Franciscus nomine, cuius memoria in benedictione est. Hic etiam nū lucratiuis mer-

caro

cationum deputatus negotiis, cum aliquando pauperem quendam petentem eleemosynam, præter morem, vacuum repulisset; ita statim ad cor reuersus est, vt & cucurrerit post ipsum, eleemosyna illi clementer impensa; & promiserit insuper Deo, quod numquam ex tunc, dum adesset possibilitas, penitentibus pro amore Domini, se negaret. Ad hæc & cū obuium aliquando habuisset militem quendam generosum quidem, sed pauperem, & malè vestitum, etiam se exuto, illum vestiuit. Quæ res intantum diuinæ clementiæ complacuit, vt mox nocte sequenti, palatium speciosum & magnum cum militibus armis, Crucis signaculo insignitis, sibi suisque militibus præparatum Francisco ostenderetur. Quin etiam addidit adhuc Christi clementia eum in gratiæ visitare dulcedine. Videlicet cum die quadam in ecclesia S. Damiani, quæ minabatur præ nimia vetustate ruinam, orando lacrymosis oculis intenderet in Dominicam Crucem, vocem de Cruce dilapsam etiam corporeis auribus audiuit ter dicentem: Franciscus vade & repara domum meam, quæ, vt cernis, tota destruitur.

Etiam ipse se exuit vt vestiat pauperem.

Et Franciscus quidem ad obediendum se parans, pannis venalibus venditis, equoque cui infederat, mox ad ecclesiam illam pecuniam defert, ibique cum sacerdote moram facit. Quod cum intellexisset pater ipsius, perturbatus animo, primò verbis, deinde verberibus & vinculis eum angit: tandem etiam ducit coram Episcopo ciuitatis, vt in ipsius manibus facultatibus renunciaret paternis. Tum verè Franciscus, continuo epositis omnibus vestimentis, restituit ea patri. Inuentus est autem tunc vir Dei cilicium habere ad carnem sub vestibus delicatis. Atque adeo ex admirando feruore spiritu ebrius, reiectis etiam femoralibus, totus denudatus, sic dicit ad patrem: Vsq̄ nunc vocaui te patrem in terris, amodò securè dicere possum: Pater noster qui es in cælis. Porro iam vir Dei agebat, vt vel saltem mendicando, debileque corpus oneribus lapidum supponendo, de ecclesia reparanda, voci diuinæ pareret. Nec mora: deuotione ciuium adistente, resecta est primò ecclesia illa S. Damiani; deinde etiam altera B. Petri, ac postremò tertia de Portiuncula, ab antiquo S. Maria de Angelis vocitata. Vbi cum pedem fixisset vir sanctus, propter reuerentiam Angelorum & matris Christi, audiens die quodam illud Euangelium, ne videlicet possiderent aurum vel argentum, nec duas tunicas, nec calceamenta; audiens & intelligens, mox soluit calceamenta de pedibus, peram &

Iubet ei Christus vt vadat & repara domum suam. Vendit & equum & merces vt faciat quod erat iussus.

Latus vestigiat omnia patri terrena, vt possit vocare Patrem in cælis.

Adistente deuotione piarum personarum, reparat tres ecclesias. Ad se rapit id quod casus legitur in euangelio, & annunciatur vitam Apostolorum.

Kk 4

pecu

pecuniam execratur, vna contentus tunicula, reiecta corrigia, pro cingulo funem sumit.

C O E P I T autem ex hoc diuino instinctu Euangelicæ perfectionis æmulator existere, & ad pœnitentiam quoque cæteros inuitare, Cuius doctrinæ simplicis, vitæque veritate paulatim apud multos innotescere, cœperunt etiam non multo post, ipsius exemplo quidam ad pœnitentiam animari, & eisdem, reiectis omnibus, habitu vitæque coniungi, quorum primus exstitit vir venerabilis Bernardus, & tertius sanctus Pater Ægidius. Iam pauperula simplicitas sancti Patris pepererat septem, & desiderabat vniuersitatem fidelium ad pœnitentiæ lamenta Christo parturire. Tunc nimirum & ipse, sciens se datum aliis exemplum; vt prius faceret quàm doceret, cum vno sociorum versus vnâ orbis partem perrexit, reliquis sex, ad modum Crucis, tribus aliis mûdi partibus deputatis. Sed modico elapso tēpore, cum benignus pater charæ prolis exoptaret præsentiam, absque humana vocatione rursum omnes ex insperato pariter conuenerunt, quibus diebus, quatuor sibi adherentibus viris honestis, ad duodenarium numerum excreuerunt. Denique cernens famulus Christi paulatim accrescere numerum Fratrum, scripsit sibi & Fratribus suis simplicibus verbis formulam vitæ: tum etiam desiderans per summum Pontificem approbari quæ scripserat, disposuit cum illo simplicium cœtu, Apostolicæ sedis adire præsentiam.

E T quidem Christi Vicarius in palatio Lateranensi deambulans, altis occupatus meditationibus, primo Christi famulum, tanquam ignotum repulit indignanter. At verò reuelatione edoctus, de qua paulo post mane sequenti mox mandauit eum per urbem quæri. Et sanè videbatur aliquibus de Cardinalibus nouum aliquid, & supra vires humanas, quod Christi postulabat pauperulus. Sed non est, ait Franciscus, Formidandum quòd fame pereant æterni Regis filij, etiam si de paupere matre. Quod cum audisset Christi Vicarius, tum etiam cum illum ipsum esse cognosceret, quem Lateranensem Basilicam proximam ruinæ, dorso sustentantem in somnis prius vidisset; approbavit Regulam, dedit de pœnitentia prædicanda mandatum, & laicis Fratribus omnibus, qui seruum Dei fuerant comitati, fecit coronas paruulas fieri, vt verbum Dei liberè prædicarent. Post quæ pusilli gregis Pastor Franciscus ad S. Mariam de Portiuncula duodenarium illum Fratrum numerum superna gratia præeunte deduxit: vt vbi meritis matris

Domini

*Languntur
ipsi soli.*

*Nota mirabile
culum.*

*Scribit sibi
& suis Regu-
am.*

*En vbi fun-
dari sint Or-
dines mendi-
cantium.*

*Approbatum
Regula.*

Domini, Minorum sumpserat ordo initium, ipsius etiam illic susceperet auxiliis incrementum. Ibi quoque factus Euangelicus præco, ciuitates circuibat & castra, ita vt multi perfectionis Christi desiderio inflammati, omni mundanorum vanitate contempta, Francisci vestigia sequerentur, atque adeò quotidianis succrescentes profectibus, vsque ad fines orbis terræ celeriter peruenirent.

S E D & processu temporis multiplicatis iam Fratribus, cœpit eos Pastor sollicitus in loco S. Mariæ de Portiuncula, ad generale Capitulum conuocare, vt in funiculo distributionis diuinæ, in terra paupertatis eorum vnicuique tribueret obedientiæ portionem. Vbi licet omnium necessariorum esset penuria, Fratrumque multitudo vltra quinque milia conueniret aliquando; diuina tamen opitulante clementia, & victus sufficientia suberat, & spiritualis iucunditas affluebat. Sanè cum cerneret vir Dei Franciscus, suo exemplo, ad Crucem Christi bajulandam, feruenti spiritu plurimos animari, animabatur & ipse; ac proinde tanta disciplinæ rigiditate sensuales appetitus arcebat, vt vix necessaria sumeret sustentationi naturæ. Difficile namque fore dicebat, necessitati corporis satisfacere, & pronitati sensuum non parère. Propter quod cocta cibaria sanitatis tempore vix admittebat, & rarò; admissa verò aut conficiebat cinere, aut condimenti saporem admixtione aquæ vt plurimum reddebat insipidum; ita tamen, vt egrediens exterius propter verbum Euangelij, conformaret se in qualitate ciborum susipientibus ipsum. Nuda humus vt frequentius lectus erat lassatò corpusculo, & sæpius sedens, ligno vel lapide ad caput posito dormiebat, vnica paupere contactus tunicula. Sed & mulierum familiaritates, colloquia, & aspectus sollicitius cuitari iubebat, asserens per huiusmodi debilem frangi, & fortem sæpe infirmari; atque adeò (sicut aliquando socio dixit) ipse nullam cognoscebat in facie.

Q V I vt totum præsens tempus conflaret in meritum, Generali cedens officio, etiam Guardianum petiit, cuius voluntati per omnia subiaceret. Tam enim vberem assererat sanctæ obedientiæ fructum, vt eis qui iugo ipsius colla submitterent, nil temporis sine lucro transiret. Vnde & Fratri, cum quo erat solitus ire, semper obedientiam promittere consueuerat & seruare. Quin etiam rogatus aliquando vir sanctus, quid de seipso sentiret: videor, ait, mihi maximus peccatorum. Cui cum diceretur ex aduerso, quòd hoc non posset sana conscientia

Kk

5

dicere

*Vir sanctus
plurimos lau-
cratur Chri-
sto.*

*Nota iam tū
Fratres us-
que ad quin-
que millia.*

*Sanus vix
vnumquam uti-
tur coctis ci-
baris, nisi
quod foris se
conformaret
suis hospiti-
bus.*

*Sollicitè iubet
vitari fami-
liaritates mu-
lierum.*

*Dicit se ma-
ximum pec-
catorum.*

*Patent ipsius
innocentia
bruta animā-
tia.*

*Predicat ma-
gno zelo apud
Barbaros.*

*Publico specta-
culo exhibet
natiuitatem
Christi.*

*En sanctum
virum Leui-
tam.*

*Imprimuntur
ipsi gloriosa
quinque si-
gmata.*

dicere, subiunxit: Immò verò; nam quantumcumque sceleratum hominem tanta fuisset Christus misericordia profectus, quanta me, arbitror sanè quòd multo quàm ego gratior esset. Eximie verò sentiendum est de pietate beati viri: quæ profectò tantæ fuit virtutis, vt frequenter domesticarum syluestria, brutorumque & auium, & similiarum, etiam dum adhuc in syluis viuerent, naturam, homini iam lapsa rebellem, non raro ad sui obedientiam inclinaret. Porro tertio decimo conuersionis suæ anno ad partes Syriae pergens, multis se periculis constanter exposuit, vt Sulthani Babyloniae posset adire praesentiam. Sed videns se non proficere in conuersione gentis illius, nec suum tamen assequi optari martyrii propositum (quippe qui à Sulthano benignè haberetur) ad partes fidelium, diuina reuelatione praemonitus remeauit.

D E N I Q V E anno tertio ante obitum suum, cum memoriam natiuitatis pueri Iesu, ad quanto maiorem deuotionem apud fideles excitare vellet, apud Castrum Graecij, à summo Pontifice etiam petita ad hoc & obtenta licentia, fecit praeparari praesepe, apportari foenum, bouem & asinum ad locum adduci. Aduocantur Fratres, adueniunt populi, personat sylua voces, & venerabilis illa nox luminibus copiosis & claris splendens efficitur solennis. Stabat vir Dei coram praesepe pietate repletus, respersus lachrymis, & gaudio superfusus. Celebrantur Missarum solennia super praesepe, Leuita Christi Francisco sacrum Euangelium decantante, & ecce miles quidam virtuosus dominus Ioannes de Graecio, vidit puerulum quendam valde formosum in illo praesepe dormientem. Sed & foenum praesepe reseruaturn à populo, mirabiliter sanatum fuit brutorum languentium, & aliarum repulsiuum pestium diuersarum. Quin & biennio antequam spiritum redderet caelo, supernae contemplationis dulcedine etiam, abundantius solito est perfusus. Etenim cum in monte Aluernie iuxta solitum morem, Quadragesimam ad honorem sancti Archangeli Michaelis ieiunare coepisset, manè circa festum Exaltationis sanctae Crucis dum oraret, vidit Seraph vnum, sex alas habentem, tam ignitas quàm splendoras, & inter alias effigiem hominis crucifixi. Nec mora: statim in manibus eius & pedibus apparere coeperunt signa clauorum: dextrum quoque latus quasi lancea transfixum, rubra cicatrice obductum erat, quod saepe sanguinem sacrum effundens, tunicam etiam & femoralia respergebat. O mirabilis Deus in sanctis suis!

C V I

C V I quidem virò Dei vt cumulus meritorum magis deinde accresceret, coepit infirmitatibus multimodis laborare, idque tam grauitè, vt vix in eo membrum aliquod remaneret absque ingenti passionis dolore. Siquidem & ad hoc per varias & diuturnas ac continuas ægitudines deductus est, vt consumptis iam carnibus, quasi sola cutis ossibus cohereret: & tamen proiciens se in terram, & deosculans humum, Gratiarum, inquit, tibi ago, Domine Deus, de omnibus his doloribus meis, teque, mi Domine, rogo, vt centuplum, si tibi placuerit, adijcias. Ac tandem cum per biennium ab impressione sacrorum frigmatum, anno videlicet à sua conuersione vigesimo, multis fuisset angustiantium infirmitatum probariis rationibus conuadatus: tamquam lapis in supernae Hierusalem aedificio collocandus, ad sanctam Mariam de Portiuncula se portari poposcit: quatenus vbi acceperat spiritum gratiae, ibi redderet & spiritum vitae. Quò cum fuisset perductus, super nudam humum se totum nudatum in spiritus seruore prosterrens, cum de patientia & paupertate, & sanctae Romanae Ecclesiae fide seruandis, sermonem protraxisset, Psalmum illum pronuncians, Voce mea ad Dominum clamaui, in eo versiculo, Me expectant iusti: transit ex huius mundi naufragio, anno Domini incarnationis millesimo ducentesimo vigesimo sexto, quarto Nonas Octobris: adscriptus statim biennio post à Gregorio nono Catalogo Sanctorum.

*Exercetur
multis infir-
mitatibus.*

*En fructum
tribulationis.*

*Commendans
suis patientiam
paupertatem,
& fidem Ro-
mana Eccle-
sia, obdormit
in Domino.*

VITA S. ATILANI EPISCOPI
Zamorensis in Hispania, ex Lucio Marineo Siculo.

*De rebus His-
pania libr. 5.*

V. OTTOBRIS.

O P E R A E P R E C I V M est sanè Sanctorum vitam, virtutes, & gesta cognoscere, idque vel propter eorum memoriam quæ semper eluceat, vel maximè propter exempla, quæ sunt nobis salutaria documenta. Quare & beatus Attilanus annum agens quintum & vigesimum audiens in Moxerola monasterio, quod à Zamora non longè distabat, homines sanctissime vixisse, illuc statim se contulit. Vbi cum decennium sub Floriani Abbatis disciplina militasset, eius honestatem sanctitatemque cognoscens Florianus, tandem eum in monasterij Priorem constituit. Porro ijs temporibus Zamorensis atque Legionensis Pontifices à mortali vita discesserunt.

Itaque

*Quædam ser-
uiant historia
Sanctorum.*

*S. Attilanus
ex monacho
fit Episcopus
Zamorenfis.*

*Constituto ut
reditus Epif-
copatus dar-
tur pauperib.
ipse proficisci
tur peregrina-
turus.*

*O animū ti-
mentem Dei.*

*Iussu Dei re-
dit ad suos.*

*Inuenit in v-
tre piscis an-
nulum quem
dum proiece-
rat in aquā,
& simul aliud
quoque fit mi-
raculum.*

Itaque Attilanus in Episcopatu Zamorenfi, & Florianus in Legionensi successerunt, propterea quod per omnem regionem clarissima virtutum eorum fama peruolabat: qui & die sancti Spiritus illo mysterio fuere roborati. Et quidem Attilanus templa, loca, omnesque populos summa cura gubernabat, & annos ferè decem magnos & assiduos labores tolerabat: cum tandem memor exactæ vitæ, criminumque suorum, quæ antea commiserat, peregrè proficisci statuit.

EPISCOPATUS itaque redditus pauperibus mādāt communes fieri: quod & multis rationibus suos hortatur, quoniam necessitate coactus se per aliquod tempus recessurum dicebat. Quod si secus mandatum fecissent, Deus iratus maledictione condemnaret. Quod audientes qui vitam eius noverant, clamant omnes: Te sequemur quocumque vadis, o mortalium omnium clementissime: quare nos in tanta calamitate relinquis? Per Deum unicum, quicquid rogas, nos facturos testamur. Ille autem fidem verbis illorum adhibens, cum eos benedixisset, statim discessit. Vbi cum venisset ad pontem prope templum S. Laurentij, annulum quem digito gestabat, de ponte proiecit in flumen, dicens: Quando annulum hunc reuidero, tunc ab omnipotenti Deo omnium delictorum meorum veniam promerebor. Inde autem discedens cum vno comite, quem plurimum diligebat, adeo festinavit, ut eum defatigatum reliquerit in itinere. Solus itaque se panis induit vilissimis, adeo ut à nemine cognosci posset, & ita duos annos eleemosynis vixit. Sed tandem vox in somnis audita diuinitus sic eum admonuit: Attilane, iam iam tuum ad Pontificatum perge: tuæ enim exaudita sunt preces, cum ipse interim præcepto audito, se itineri accinxit.

VENIT itaque nocte ad eremum quæ sancti Vincentij de Cormi vocabatur, & conuicina erat sancto sepulcro, vbi quædam muliercula cum marito suo illum in parua domo receperunt, ei que cœnam non admodum licet lautam dederunt. Sed & manè maritus & vxor pro piscibus ad Episcopi domum vadunt, ut antea consueuerant, Attilanum rogantes ut interim domum custodiat. Quibus ut dati sunt pisces, reuersi Attilanum rogant ut eos præparet, donèc ipsa pro aqua, & maritus pro igne vadunt. Quibus Attilanus respondit obsequenter. Cumque maiorem piscem accepisset, ecce dum eius viscera volueret, annulum quem à ponte deiecerat, inuenit. Tunc verò repete pronus & genibus flexis Deo gratias egit, & continuo

sponte

sponte campanæ sonitum dederunt, & magna totius ciuitatis admiratio orta est. Quapropter & per omnes domos & hospitia atque hospitales perquirunt, nihilque comperiunt. Sed tandem cum essent omnes solliciti, vir quidam procurator rei familiaris Episcopi, meminit de viro quodam quem muliercula sibi dixerat apud se hospitatum esse, nescius cuius dignitatis esset. Omnes itaque illuc concurrunt Sacerdotes, & tota ciuitas, cum ecce Attilanus veste non preciosa, neque noua, sed vili atque detrita inuentus est Deo gratias agens. Quapropter omnes ei gratulantes, & Deo gratias agentes, cum magno gaudio reduxerunt eum in ciuitatem: qui postea vixit annos circiter octo, sanctis semper operibus incumbens. Quem vita functum, * nomine ciuitatis, Urbanus Pontifex Maximus in Sanctorum numerum canonizatum aggregauit, Anno millesimo secundo, quo regnabat in Hispania Rex Henticus.

* For. sollicita
te ciuitate.
Adscribitur
Sanctus.

VITA S. APOLLINARIS EPISCO- pi Valentina vrbis, ex Breuiario Viennensi.

V. OCTOBRIS.

BEATVS Apollinaris Valentina vrbis Episcopus, apud Viennam, & natus & institutus est. Qui nobilis genere, ortu conspicuus, natalium titulos mentis fastigatione sublimans, dum pastoris cura gregem sibi creditum paterna gubernatione foueret, multis eum constat emicuisse virtutibus. Accidit itaque ut quidam ex officio regis Sigismundi nomine Stephanus, qui super omnem dominationem fisci principatum gerebat, defuncta eius coniuge, sororem vxoris suæ sibi illicito coniugij consortio copularet, qua de re Auitus & Apollinaris, qui secundum carnem germani, in Christi verò opere famosissimi fratres, synodalem institutionem, seruantes cum reliquis Pontificibus simul in vnum cōgregati, ipsum Stephanum sacra communione priuari sanxerunt. Tunc rex diræ insanix furore permotus, beariissimos Pontifices acerrimè insidias prætendendo iniuriari non desinebat, Sed Apostolici viri minas terreni regis minimè formidantes, ita se iustitiæ vinculo nexuerunt, ut quæque supplicia eisdem inferrentur tolerarent. Visum enim illis est ut in oppido ciuitatis Lugdunensium quod nuncupatur Sardinia, pariter tamquam exilio deputati auxiliante Deo committerentur. Videns verò rex ille

S. Apollina-
ris commen-
dario a gene-
re.

Stephanus
quidā ob in-
cestum suum
sacra commu-
nitione priua-
tur.

SS. Auiti &
Apollinaria
constantia.

constan

*Obsequatur
maximè S.
Apollinaris.*

constantiam illorum incorruptibilem esse, præcepit ut Pontifices, qui ibidem pariter residebant, ad propria reuertentur. Sed quia beatissimus Apollinaris in condemnatione Stephani perseuerans videbatur, ipsum primum studuit obseruare, in quo loco dum vir Dei morarum spatia sustineret: ab ardente æstu fluentia Rhodani sic tepefacta sunt, ut à sitientibus ex eo aqua potari non posset. Et quia nullus puteus neque fons unde aqua hauriri deberet, ibidem reperiebatur: beatissimus vir Dei firmans se Spiritu sancto, confert se ad locum à Deo designatū, & secretius præcepit suis sarculum exhibere. Quo exhibito, oratione impleta, ait ad suos: In nomine Patris & filij & Spiritu sancti hunc locum aperite. Hoc facto, mox fons exortus est. Post discessum verò eius fons sicatus est: ut omnes agnoscerent meritis serui Dei fontem ipsum obsequium detulisse. Cumque rex ille virum illum Apostolicum, nec videre vellet, sed magis insidias prætere studeret, contigit ut ipse rex ita vim febrium incurreret, ut potius funebri quam vitalis esse crederetur. Tunc regina ad locum ubi beatissimus Pontifex residebat, peruenit, & auda petitione petebat, ut intercessione ipsius Dominus suus incolumitatis donum reciperet. Sed vir Dei abdicata mundanæ elationis efferentia, euntis famulatus, omnimodis denegauit. Magis que regina illa lacrymis pedes eius rigans, postcebat vel cucullam eius præstari, quam super regem sternere deberet. Victus fletibus, cessit. Quæ cum tribuente Deo supra virum suum fiduciali constantia fuisset extensa, statim effugata infestatione febrium prosperitatis munus emeruit. His actis, rex ille agnita virtutis gratia, venit ad virum Dei amplectens pedes eius, veniam postulabat. Cum ergo Pontificalis officij cursum tricesimo & quarto anno venerabilis vitæ compleret, ad visendos propinquos suos properare decreuit. Itinere disposito, Rhodano famulante, Arelatè peruenit. Ibbique à cõsanguineis suis Partemio & Terreolo, aliduo veneratur occursum. Dehinc Arcutamia Senatrice propinqua sua inuitante, Massiliensium eum vota suscipiunt. Quidam in lecto suo tolerandæ infirmitatis causa quiesceret, ipse beatissimus Apollinaris Episcopus remeardi tantum spatium consecutus, cœlos petens, mundum quem semper contempserat, mox reliquit.

*Miraculū ab
eo factum.*

*In febriū in-
cidit Sigismū
dus.*

*Veniam ab
eo petit.*

*Visit propin-
quos suos A-
pollinaris, de-
inde moritur.*

VITA

VITA S. BRVNONIS PATRIARCHÆ
carthusianorum, ex ea quæ est apud R. P. Laur. surium.

VI. OCTOBRIS.

BEATISSIMVS Bruno, sacri Carthusiani instituti primus auctor, natione Germanus, in insigni Colonia Agrippina parentes habuit & genere & virtute claros. Hic missus Lutetiam Parisiorum, ut illic literis & disciplinis liberalibus erudiretur, tantum profecit præ cæteris cõataneis suis, ut inter primos Philosophos numeraretur. Ad sacræ quoque Theologiæ studia se conferens, in Theologis doctissimus & celeberrimus habitus est, uti possunt testimonium perhibere scripta eius quæ exstant. Fuit verò etiam Rhemensis Ecclesiæ Canonicus. Verum enimvero per id tempus circa annum salutis millesimum octogesimum secundum, Parisijs literarum studia florebant, & erat illic tum magna turba studiosorum, tum non pauci Doctores insignes. Accidit autem tunc in ea vrbe sanè horrendum & seculis omnibus memorandum spectaculum, quod & Carthusianæ scilicet vitæ instituendæ occasionem præbuit. Quidam enim valde celebris Doctor, præ cæteris multa doctrina & eximia morum honestate instructus (quantum quidem homines, qui externa sola intuentur, existimare possent) diem clausit extremum, more Christiano Ecclesiasticis nec quicquam munitus Sacramentis. Et ò iudicia Dei verè tremenda.

VIRES Ecclesiasticis preces illas, quas Vigiliis defunctorum vocant, recitantibus, ubi ventum est ad eam lectionem, cuius initium est, Responde mihi, is qui erat vita functus, in ipso feretro erexit se, & paululum eleuato capite, cunctis videntibus & audientibus, & ad tantam rei nouitatem non immeritò stupentibus, alia & horrenda voce dixit: Iusto Dei iudicio accusatus sum. Et his dictis, rursus in feretro deposuit caput. Differtur itaque, sepultura in diem crastinum: repetitisque exsequiis, iterum lectio supra dicta est recitata, cum ecce rursus ille ingenti voce clamat: Iusto Dei iudicio iudicatus sum. Tum verò corripiantur adstantes omnes summa & incredibili admiratione, horrendumque spectaculum stupore afficit vniuersos. Sed quia tamen necdum ea quæ hætenus dixerat, se iusto Dei iudicio & accusatum & iudicatum, apertam habebant damnationis eius significationem, cum possent etiam in bonam accipi partem, cunctis visum est etiam in tertium

*S. Brunonis
clari natalis.*

*Claret multa
eruditione.*

*Notapie Lector, & ad-
uerte queso
diligenter.*

*En vigiliis
defunctorum.*

*Defunctus
quidam, qui
putatur valde
pius, præbet
omnibus
horrendū spe-
taculum.*

tium

*Disertè pro-
clamat se sur-
sumè dam-
narum.*

rium diem eius protrahere sepulturam. Quo illucescente, to-
ta ferè ciuitas accurrit, tam inuisitatum & terribile iudicium
Dei nosse cupiens. Vbi cum eodem modo iterarentur exse-
quiarum ritus, & ad Lectionem, quam diximus, peruentum
esset, Tum rursus exanimis feretro caput extulit alto, Atque
infelicem se comtemplando locutus. Sic ait immenso luctu
grandique boatu: Parcite funeribus, mihi nil prodesse valetis.
Heu infelicem, cur me genuere parentes! Ah miser æternos
vado damnatus ad ignes.

*Interest est S.
Bruno in di-
spectaculo.*

Et quis ad eam vocem non totus à se discedat, Damna-
tum ille se iusto Dei iudicio clamabat, qui sic inter homines
vixisse visus erat, vt ab omnibus sanctus putaretur. Et ille
quidem, vt omni ecclesiæ suffragio & ipsa quoque ecclesiasti-
ca sepultura indignus, in loco prophano, in sterquilinio dein-
de sepultus est. Fuit verò sanè permultis efficacè incitamen-
tum ad vitam, animumque corrigendum, tam inauditum mi-
raculum. Nam & ipse venerabilis Bruno, cum præsens ad-
esset, territus, & salubriter compunctus, mox accersit ad se
nonnullos ex magis familiaribus sociis & discipulis, Magi-
strum videlicet Landuinum, qui post eum primus fuit Car-
thusiæ Præfectus siue Prior, duos Stephanos, Burgensem &
Diësem, ambos Canonicos S. Rufi, Hugonem, quem dicebant
Capellanum, quod solus inter eos sacerdotio initiatus esset,
duos laicos Andream & Guarinum, qui & ipsi huic spectaculo
interfuerant. Et quis, inquit, amici mei, tam saxeo sit pectore,
quem tale exemplum ad agendam pœnitentiam non impel-
lat? Vnicum tantum superest remedium, vera pœnitentia, cum
ipse Saluator dicat: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter
peribitis.

*Permotus
ipse, monet &
alios vt se in
quid hoc sibi
velit cogitet.
Lucæ 13.*

*Venit ipse cū
sex sociis ad
S. Hugonem
Episcopum
Gratianopo-
litani.*

*Dicitur eis e-
remus dicta
Carthusia.*

IT A Q V E in mentem eis venit vir tum sanctissimus bea-
tus Hugo, Episcopus Gratianopolitanus: cogitat in eius dice-
cesi montes illos altissimos & loca deserta, atque ea causa pœ-
nitentiæ agendæ maximè opportuna esse, denique ad eum se
conferunt. Porro per idem tempus vidit S. Hugo Episcopus in
somnia Deum in ea eremo que Carthusa dicebatur, suæ maie-
stati domum exædificantem, septem quoque stellas colore
rutilo in orbem dispositas; cum ecce paulo post Bruno cū sex
sociis aduenit, locū eremiticæ vitæ congruam humiliter ab eo
petens. Et ille quidem beatus Antistes postquam abundè pro-
basset eorum constantiam, eis dedit eremum Carthusiæ, ex-
struens quoque eis ibi ecclesiam & parua domicilia vel cellu-
las. At

las. At

las. At verò ille in iis cellulis singulis bini Fratres debebant,
silentio, orationi, lectioni, cordis puritati, & rerum diuina-
rum contemplationi sedulo vacantes, certis etiam horis operis
manuum, præsertim conscribendis libris incumbentes. Atque
adeo ipse quoque beatissimus Hugo intantum eremum cum
iis incolebat, vt cum magister Bruno nonnumquam exire
compelleret, ite dicens, ite ad oues vestras, eis que quod debe-
tis exsoluite. Atque hæc quidem sunt fundamenta Carthusia-
næ religionis. At verò beatus ille Bruno olim in mundo cele-
bris, ethi iam omni mundi huius calcata gloria, in eremo lati-
tare, solique Deo inhærere summo opere studeret; non potuit ta-
men vsquequaque voto potiri suo.

ET ENIM cum non totos sex annos in illa exigua quidem,
sed sancta sodalitate exegisset, Pontifex Urbanus secundus,
qui olim beati viri discipulus fuerat, non immemor egregiæ
virtutis & illustris doctrinæ eius sui præceptoris, acciuit eum
per literas ad sanctæ Ecclesiæ præstanda officia; grauius præ-
cipiens, ne venire ad urbem cunctaretur. Itaque Romam pro-
fectus est. Vbi cum diutius hædere cogere, præfecit suis
Priorem Landuinum, crebrò interim ad eos scribens, hortans-
que vt in via Domini constanter perseverarent. Electus verò
est deinde quoque vir sanctissimus, annuente eodem Ponti-
fice, Rheginensis ecclesiæ, quæ est prima totius Calabriae Me-
tropolis, Archiepiscopus: multusque in eo erat Urbanus Pon-
tifex, vt eum in ea dignitate confirmaret, sed nequaquam
ille præbuit assensum, quin potius tandem cum benedictione
Pontificis à curia discedens, Calabriae deserta loca expetiit,
adiunctis sibi aliquot eiusdem propositi viris, quos iam vitæ
eius odor bonus, & feruentes exhortationes ad mundi con-
temptum adduxerant. Didicerant enim in Calabriae regione
multas esse solitudines, agendæ pœnitentiæ, & vitæ solitariae
consectandæ aptissimas.

Et maluisset ille quidem, quod etiam crebrò apud se con-
stituèrat, redire in Carthusiam ad Fratres charissimos: sed quia
summus Pontifex cum sua curia proficiscebatur in Galliam,
in cuius finibus Carthusia sita est, verebatur, si ipse quoque eò
se conferret, ne aut curiam declinare non posset, aut illam
non reliquisset, sed sequi videretur. Porius igitur visum est Ca-
labriam petere, nihil interim mutata voluntate suos in Car-
thusia reuifendi, compositis sedatisque rebus, sicut & decla-
rant literæ quas ex Calabriae solitudine Fratribus in Car-
thusia

L I

thusia

*Vitam huius
S. Hugonis
vide supra 1.
Apr.*

*Cogitat S.
Bruno præ-
pare operam
suam Roma-
no Pontifici.*

*Respuit Epi-
scopus Rhe-
ginensem.*

*Nota studiū
humilitatis.*

*Pars epistolae
eius ad fratres in
Carthusia.*

*Incolit quanda-
dam eremum
Calabria.*

*Epistola quada-
dam Comiti
Calabriae de
S. Brunone.*

*Apparet in
visu S. Bruno
visio Comiti.*

*Migrat ad
Christum.*

thusia degentibus scripsit; in quatuor calce sic habet: De me autem, (inquit, Fratres,) scitote quoniam vnicum mihi post Deum desiderium est: veniendi ad vos, & vos videndi; & quando poterō, opere adimplēbo; Deo adiuuante. Ceterum in ipsa Calabria venit ad quandam eremum cui Turris nomen est, in dicecesi Squillacenti; ubique non cellas alicuius prætij, quod sumptibus non suppetere, sed casas humiles, ex vili quidem materia, sed in Christo pretiosa edificarunt; donec Rogerius Comes Calabriae dedit eis ecclesiam S. Mariæ, & B. Stephani de eremo; addens etiam res vitæ degendæ necessarias. Sanè quem se ibi præstiterit, Deo opitulante, beatus Bruno, idem Comes literis suis testatum reliquit in hæc verba.

Ego, inquit, Rogerius, diuina misericordia Comes Calabriae & Siciliae, nota esse volo omnibus fidelibus Christianis beneficia quæ mihi peccatori concessit Deus, orationibus reuerendi mei Fratris Brunonis piissimi Patris fratrum, &c. Nox prodicionis aduenit; Princeps Capuæ, eiusque exercitus iuxta promissum est paratus ad arma. Dumque me sopori dedissem, interiecto aliquanto noctis spatio adstitit cubili meo quidam senex, reuerendi vultus, vestibus scissis, non valens lacrymas continere. Cui cum in visu dicerem, quæ causa ploratus esset, visus est mihi durius lacrymari. Iteratò quærenti mihi quis esset ploratus, sic ait: Ego animas Christianorum, teque cum illis simul. Exsurge quamprimum; sume arma, &c. Hic mihi per totum videbatur velut si esset per omnia venerabilis Pater Bruno. Expergefactus sum cum terrore grandi pro visione pauescens. Illico sumpsi arma, clamans militibus ut armati equos conscenderent, visionem si vera esset satagens comprobare. Ad quem strepitum & clangorem, fugientes, impius Sergius eiusque sequaces subsecuti sunt Principem Capuæ, sperantes se in dictam ciuitatem confugium habuisse. Sed cœperunt milites inter vulneratos & sanos centum sexaginta duos, à quibus visionem fore veram comprobauimus. Atque hæc quidem Comes ille: quæ vel sola pro sanctitate beatissimi Brunonis sufficient. Obiit verò vitæ præstantissimus pridie Nonas Octobris, anno Christi millesimo centesimo primo, sepultus ibi in Calabria in monasterio suo S. Stephani. Cuius festum vt in singulis monasteriis totius Ordinis Carthusiensis, & eorum Ecclesiis siue sacellis annis singulis die sexta Octobris solenniter celebretur, Leo decimus auctoritate Apostolica voluit.

VITA

VITA S. OSITHÆ REGINÆ, VIRGINIS
& Martyris, ex Alberico Vetro Regulari.

VII. OCTOBRIS.

BEATA Ositha virgo & martyr, ex nobilissimis Anglo-
rum natalibus originem ducens, filia fuit Fritheuualdi
Regis, & Viltburgæ filia Regis Pendæ Merciorum. Hæc
tradita primò fuit bonis informanda moribus sanctæ Modu-
uennæ Abbatissæ, quæ iuxta syluam, quæ Arderna dicitur,
duo construxerat monasteria; vnum in loco qui Pollesvorch
dicitur; aliud in mansione quæ Sreuershal nuncupatur; quo-
rum alterum sibi elegit orationibus intenta, reliquum conce-
dit beatæ Edithæ sorori Regis Alfredi, ob sanctitatis meritum
sibi familiariter dilectæ. Porro post decessum S. Moduuen-
næ, beata Ositha ad parentes reducta, virtute & moribus
quotidie proficiebat: Vnde, & cum ad nobiles peruenisset an-
nos, Rex Orientalium Saxonum Sigerus parentes puellæ soli-
citans, virginem sibi petiit in coniugem dari. Quam vt pa-
rentes ad consentiendum hortati sunt, illa blanditias eorum
respuens, animo & actione virginitatis sibi puritatem magis
cordi esse declarauit.

AT T A M E N quamuis renitens & inuita, nuptiis regali
apparatu instructis, Regi illi tradita est, affectum interim &
desideria sua cælesti sponso commendans, precesque Deo de-
uotè & instanter offerens, vt ipsam à viri contactu immacu-
latam conseruaret. Itaque multis diebus laudabili quadam fallacia
& multarum occasionum opportuno prætextu Regis desi-
derium repressit. Sed ille eo ardētius quo minus erat voti eius
consciens, in secretis tandem cubiculum eam iussit introduci,
vt diu optatis eius frueretur amplexibus; cum subito adest
nuncius, Regi narrans ceruam spectabilem præ foribus regia-
domus discurrere. Itaque Rex intactam deserens Reginam,
adiunctis sibi venatoribus ad persequendum ceruam perniciter
aduolat. Atque interim Ositha, tamquam è naufragio crepta,
liberatori suo Christo gratias agit: mittitque celeriter literas
Orientalium Anglorum Episcopis Eccæ & Beduino viris re-
ligiosis, iis mentis suæ desiderium exponens. Vnde & illi festi-
no gressu ad eam venientes, religionis habitum ei tradunt, &
velo imposito monialem consecrant.

E T quidem interea rediens Rex post aliquot dies à vena-
tione, ad visitandam Reginam alacriter properat: at verò cer-
uens

*S. Ositha ge-
nita.*

*Educatur in
monasterio.*

*Nubit ex vo-
luntate paren-
tum Regi O-
rientalium
Saxonum.*

*En quomodo
Deus nouerit
consulere de-
sideria suorum.*

*Consecratur
monialis.*

*Quod quo pa-
tito est licentis.*

Vide Cōc. Tri-
dent. sess. 24.
con. 6.

Efficitur ma-
ter multarū
sacrarū vir-
ginum.

Inuaditur
Anglia a
Danis.

Cōsummatay
S. Regina
martyrio.

Multa sunt
miracula ad
eius sacrum
corpus.

nens eam habitu sancto indutā, mœrore afficitur. Sed tamen nolens amorem in odium cōmutare, ecce illam proposito suo insistere sustinet, licet inuitus; constructisq; ædificiis religioni accommodatis, villam Chichensem ei dat possidendam. Tum verò illa sacras sibi virgines adiungens, vitæ austerioris propositum mox aggreditur, morum disciplina, silentij vigore, & censura continentia singulas diligenter informat; & tū verbo tum exemplo ad amorem cælestium, & mundi contemptum indefinenter accendit. Deniq; cū in Dei famulatu aliquamdiu desudasset anno Domini sexcentesimo quinquagesimo tertio, mense Octobri, Gētilium cæterua ē Danorum partibus, nauibus aduecta, apud Orientales Saxones ad villū Chichensem appulit; atque ibi ē nauibus egressi, rapinis & incendiis in Christianos sæuerunt. Et tunc quidem ille qui inter scelestos illos primas obtinebat, conditione beatæ Osihæ, & religione comperta, precibus & muneribus eam cœpit ad idololatriam prouocare, subiiciens tamen simul minas verberum & vulnorum, nisi deorum, quos colebat, venerationi consentiret.

At verò virgo sancta & blanditias contempnens, & minarum asperitatem nihil reformidans, supplicia impendentia paruipendit. Quamobrem Princeps ille, neque eius constantiam, neque deorum suorum iniuriam ferre sustinens, capitali tandem in eam lata sententia, caput submittere cōegit: quo in loco statim fons perspicuus erupit, variis morborum generibus præbens sanitatem. Porro audito eius martyrio, parentes eius præcipuo æstuabant desiderio, vt vel truncati corporis penes ipsos deposito pignore consolati, doloris iacturam redimerent. Vnde & cū corpus ad illos allatum esset: in ecclesia Ailesbiria in locello plumbeo illud honorificè collocatum vbi perpetratis multis miraculis, tandem sacra reliquia, momente diuina visione, ad ecclesiam Chichensem sunt delata, quas Mauritius Londoniensis Episcopus in pretioso scrinio reposuit, & Roffensis Episcopus, qui præsens aderat, à graui infirmitate est curatus.

VITA S. MARCI EVANGELISTÆ,
ex Eusebio Cesariensi.

Lib. 2. cap. 13.

VII. OCTOBRIS.

EUSEBIUS Cesariensis de S. Marco hæc in monumentis reliquit: Igitur cū Romanæ vrbis clarū verbi Dei lumen fuisset

fuisset exortū, Simonis quidē tenebræ cū suo autore restinctæ sunt. Sermo autem veritatis & lucis, qui per Petrum prædicabatur; vniuersorum mentes placido illustrauit auditu, ita vt quotidie audientibus eum nulla vnquam satietas fieret. Vnde neque auditio eis sola suffecit, sed Marcum discipulum eius omnibus precibus exorant, vt ea quæ ille verbo prædicabat, ad perpetuam eorum commonitionem habendam scripturæ traderet, quo domi forisque in huiusmodi verbi meditationibus permanerent. Nec prius ab obsecrando desistunt, quam quæ orauerant, impetrarent. Et hæc fuit causa scribendi, quod secundum Marcum dicitur Euangelium. Petrus verò, vt per spiritum sanctum religiosè se spoliatum comperit furto, delectatus est, fidem eorum per hæc deuotionemque considerans, factumque confirmauit, & in perpetuum legendam scripturam Ecclesiis tradidit. Clemens in sexto Dispositionum libro, hæc ita gesta esse describit. Cuique simile dat testimonium etiam Hierapolites Episcopus nomine Papias: qui & hoc dicit, quod Petrus in prima Epistola sua, quam de vrba Roma scripsit, meminerit Marci, in qua tropice Romam Babylona nominat, cū dicit: Saluator vos ea quæ in Babylone est electa Ecclesia, & Marcus filius meus. Hunc autem Marcum tradunt primum ad Ægyptum perrexisse, atque inibi Euangelium quod ipse conscripserat, prædicasse, & ipsum primum Ecclesiam apud Alexandriam constituisse. Tanta autem refertur multitudo credentium virorum ac mulierum, primo ingressu exemplo sobrietatis eius & continentia congregata, vt etiam conuersatio eorum qui per ipsam crediderant, & vita totius abstinentia, ac frugi eorum sobriaque conuiuia, librorum memoria mandarentur à viro disertissimo Philone, quem sermo tenet temporibus Claudij Imper. Romam venisse, & Petrum Apostolum vidisse, atque eius adhæsisse colloquiis, verbum Dei prædicantis. Quod valde est verisimile, quia & scripturam istam, quam diximus, posterioribus ab eo temporibus constat esse compositam. In qua euidentissimè omnia Ecclesie instituta complectitur, quæ & tunc tradita sunt, & in hodiernum seruantur à nobis. Sed & abstinentium vitas, eorum duntaxat, qui nunc in Ecclesiis vel monasteriis degunt, describit ad liquidum. Vnde planè manifestissimè proditur, non solum sciens quæ nostra sunt, sed & amplectens, quippe qui diuinis laudibus extulit sui temporis Apostolicos viros, ex Hebræorum (quantum intelligi datur) præcipue genere credentes: Et; quo

S. Marcus S.
Petri discipulus.

Secundum
Marcum E.
uangelium.

Verbi Dei
fructus má-
ximus in Æ-
gypto opera
S. Marci.

S. Marci discipuli.

quoniam quidem constat, quod hi qui sub Apostolis ex Israelitis credebant, Iudaicis adhuc institutionibus; & legis observationibus inhærebant. De Hermagora discipulo Marci ciue Aquileiensi, quem Aquileiæ à populo electum Episcopum ibidem constituit. Item de Calciario Ananio qui successit illi Alexandria, ibi ordinavit Ecclesiam. Vide Hieronymum ad Euagrium. Fuit S. Marcus vinctus tractus Alexandria ubi spiritum Deo suo commendavit.

VITA S. PELAGIÆ DICTÆ PECCATRICES, vel potius Pœnitentis, ex ea quæ est apud

R. P. Laur. Surium.

S. Pelagia primo vana & valde mandata.

Nonnus Episcopus eam videns, flet, & simul dat omnibus insignis documentum.

Compungitur subito Pelagia ad prædicationem eiusdem Episcopi.

PELAGIA, prima femina Antiochiæ civitatis, rebus & divitiis plena, corpore pulcherrima, habitu ambitiosa, & animo & corpore vanâ primò fuit. Quæ sanè cum impudica per civitatem quadam vice cum pompa maxima transiret, ita ut nihil super eam nisi aurum & argentum, & præciosi lapides viderentur, & quocumque iret, diversorum aromatum odore aërem repleret, præcederet etiam eam & sequeretur magna multitudo puerorum & puellarum, qui & ipsi superbe erant induti; Nonnus Episcopus Heliopolcos eam videns, amarissimè flere cœpit, dixitque adstantibus Clericis, quod Deus illam in iudicio contra eos producturus esset, quoniam ipsa tam sollicitè se depingebat, ut terrenis amatoribus placeret, & ipsi cœlesti sponso placere tam parùm curarent. Quæ cum diceret, ecce subito obdormienti visum est ei: quod quædam columba magna & fœtida circa eum celebrantem volaret, quodque dum Cathechumeni eiicerentur, columba disparuit; & post Missam rediens, in vase aque ab eodem demersa, munda & candida exiit, & tam alte volavit, quod videri non potuit.

SUPER quam visionem dum stuperet Episcopus, & post hæc die quadam in ecclesia prædicaret (O infinitam tuam, O Christe bonitatem) subito Pelagia quæ aderat, adeo est compuncta, quod ei statim per nunciùm literas misit, supplicans, ut quia Christus, sicut ipsa audierat, pro peccatoribus in mundum venisset, ipsam quoque peccatricem ipse Episcopus Christi, redeuntem benignè susciperet. Ad quod Episcopus tentari se dubitans, cum respondisset, quod eum solum videri non posset, illa magis coram pluribus ad eum veniens humili-

limè

limè ad pedes eius procedit, simulque amarissimè flere cœpit, dicens se esse Pelagiam, id est, pelagus iniquitatis, exundans fluctibus peccatorum, & quæ multas animas in abyssum perditionis demerferat, sed quæ iam cuperet, Dei adiuvante gratia, omnia in melius commutare. Quare & Episcopus clementer eam suscipiens, pœnitentiam ei salutarem iniunxit, sacroque baptisate regeneravit, illam scilicet columbam eam esse recognoscens, quam antea viderat. Et quidem diabolus graüter ferens, in aëre vociferabatur, & de Nonno Episcopo, qui sibi spem suam abstulerat, vehementer conque- rebatur, itemque nocte Pelagiam dormientem excitans, multis blanditiis adulari cœpit, gloriam quoque & divitias, ipsi collaras commemorabat, & si Christum vellet relinquere, adhuc etiam maiora promittebat. Sed illa imprimens sibi signum Crucis (vbi erat à Nonno Episcopo edocta) in dæmonem inflavit, moxque ille evanuit.

Iniungit ei Venerabilis Episcopus salutarem pœnitentiam.

PORRO datis omnibus opibus suis ad voluntatem beatissimi Nonni, in viduas, orphanos & pauperes expendendis, illa octavo die, quando albam vestem deponere debebat, nocte, omnibus inctis, deponens baptismatis vestem, cilicinamque induens abiit Hierosolymam, devenitque in montem Oliveti, vbi Dominus precatus est: vbi habitu virili sumpto, parvam cellulam sibi construens, Deo in multa abstinentia servire cœpit. Accidit autem post hæc ut quidam Diaconus dicti Nonni Episcopi, Hierosolymam loca sancta, vistorurus advenisset. Qui cum de mandato sui Episcopi Pelagium monachum in monte Oliveti requisivisset, ipsumque inveniens viderat, ipse ab ea cognitus, ipsam minimè recognovit. Quod enim pacto cognosci posset, quæ antea visa, erat summa formæ elegantia & pulchritudine, ac nunc præ nimia abstinentia vultus macie extabuerat, oculi intro recesserant, ut quædam concaux fossæ viderentur? Dixit autem ei Pelagia ut se orationibus sui Episcopi commendaret, sicque oclusit fenestellam, moxque cœpit psallere preces horæ Tertiæ.

Pelagia, sine vero dæmone ipsam tentante, datis que suis omnibus in usum pauperum, tendit ad montem Oliveti.

Agit severissimam pœnitentiam.

QUOCIRCA & Diaconus tunc quoque recessit. At verò reuersus Hierosolymam, monasteriaque perlustrans, cum in iis magnam Pelagij famam percrevuisse audisset, constituit rursus ad eam reuerti, ut possit eius salutaris doctrina recreari. Sed vbi ad cellulam eius pulsasset, eumque nominatim appellasset, nihil respondit. Quod cum fecisset & altero die, nullamque itidè eius vocem persensisset, Quid si, inquit,

Migrat ad Dominum.

per fenestellam introspectam? Inspexit ergo, & ecce vidit eum exanimem. Veniunt itaque sancti Patres cum multis diuersorum monasteriorum Fratribus, patefaciunt cellulæ ostium, sanctum Pelagiæ corpusculum foras exportant. Quod cum condire vellent, de repente animaduertunt feminam fuisse; magnaque voce exclamant; Gloria tibi Domine Iesu Christe, qui multos habes in terris thesauros absconditos non in virili dumtaxat, sed etiam muliebri sexu, Abiit autem rumor ad totius populi aures, veneruntque ex omnibus monasteriis Virginitum, tam quæ in Hiericho, quam quæ ad Iordanem erant cum cereis, lampadibus & hymnis, depositæque sunt sanctæ eius reliquiæ. Atque hæc est conuersatio peccatricis, hæc conuersio penitentis Pelagiæ; cum qua etiam nos faciat Dominus inuenire misericordiam in die iudicij.

Sepelitur eius sacrum corpus summo hominum concursum.

DE B. DIONYSIO AREOPAGITA,

Apostolo Galliarum, ex Ordinario nouo.

IX. OCTOBRIS.

S. Dionysius adhuc Ethnicus obstupescit eclipsim solis tem. or. passionis Domini. Act. 17.

DIONYSIVS Atheniensis, vnus ex Areopagitis Iudicibus, vir fuit omni doctrinæ genere instructus. Qui cum adhuc in gentilitatis errore versaretur: eo die quo Christus Dominus Cruci affixus est, animaduertens præter naturam Solem defecisse; exclamauit: Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina dissoluetur. Sed cum Paulus Apostolus veniens Athenas, & in Areopagum ductus rationem reddidisset eius doctrinæ quam prædicabat, affirmans Christum Dominum resurrexisse, & mortuos omnes in vitam redituros esse; cum alij multi, tum ipse Dionysius in Christum credidit. Itaque & baptizatus est ab Apostolo, & Atheniensium Ecclesiæ Præfectus.

Hic cum postea Romam venisset, à Clemente Pontifice missus est in Galliam prædicandi Euangelij causa. Quem Luteriam vsque Parisiorum Rusticus Presbyter, & Eleutherius Diaconus profecuti sunt: vbi à Fescennio Præfecto, quod multos ad Christianam religionem conuertisset, ipse cum sociis virgis cæsus est. deinde cum in prædicatione Christianæ fidei constantissimè perseueraret, in craticulam subiecto igne iniicitur, multisque præterea suppliciis vnà cum sociis cruciatur. Sed ea tormentorum genera omnibus forti ac libenti animo perferentibus, Dionysius nonagesimum annum agens, cum reliquis securi percutitur septimo Idus Octobris. De quo illud

V. nit eum sociis Parisios.

memo

memoriæ proditum est, abscissum suum caput sustulisse, & progressum ad duo millia passuum, in manibus gestasse. Libros scripsit admirabiles ac planè cælestes de Diuinis nominibus de cælesti & Ecclesiastica hierarchia, de mystica Theologia; & alios quosdam.

Cōsummatum eum eisdem glorioso martyrio.

VICA S. GISLENI CONFESSORIS,

quiescentis in Hannonia, ex ea qua est apud

R. P. Laur. Surium.

IX. OCTOBRIS.

EGREGIVS Christi Confessor Gisleus à Græcis Christianis parentibus feliciter ortus, Athenis literis eruditus, postquam disciplinis liberalium artium perfecte instructus fuit, mox intra monasterij claustra velut in optatissimum salutis portum se recepit. Vbi cum aliquamdiu sancti Basilij instituto viuens, optima quæque confectatus esset, ita ut fratribus eius monasterij virtutum egregia de se exempla præberet firmæ fidei, charitatis non fictæ, multæ humilitatis (quæ ei virtus familiaris admodum erat) iucundæ & alacris obedientiæ, profusæ benevolentia, magnæ abstinentiæ, & multarum vigiliarum; iam sacerdotio initiatus, admonetur nocte ab Angelo, vt Apostolicis triumphis celebrem inuisat Romam, illic sibi ostendendum quid eum oporteat facere. Venit itaque Romam: beatissimorum Apostolorum ecclesiæ Principum limina petiit. Quæ vbi largo piarum lacrymarum imbre infudisset; apparuit ei aulæ cælestis ianitor hisce eum verbis compellat: Est, inquit, pagus qui ab amne præterfluente Hainau appellatur; ibi tuæ habitationi noueris diuinitus destinatum locum illum, quem incolæ Vrsidungum vocant ab Vrsa cum catulis illic deprehensa. Tu illic meo & fratris mei Pauli nomini oratorium condas, nostrisque patrocinij reuerenter consecrandum curabis, multasque ibi Domino lucraberis animas.

S. Gisleonius ortum à primis annis versatur in monasterio. Vnde ibidem sanctissime.

Visit limina Apostolorum, vbi iubetur proficisci in Hannoniam.

Qua visione exhilaratus vir sanctus, laudes & gratias egit Deo, atque è comitum turba non nisi duos sibi retinens, Lambertum & Bellinum, nudus nudum secutus. Salvatore, ad locum sibi ab Apostolo indicatum, properauit. Quo in itinere, cum iustranti ei sacra monasteria, vrbes & castella, dictum esset de amantissimo Christi Confessore Amando, cuius celeberrima gratissimo sanctitatis ardore fama tum Eccle-

Audit de sanctissimo Amando.

L I 5

gram

stam compleuerat, & animas hominum mirè afficiebat, valde
 fitiens eum videre, & cum eo colloqui, tandem venit ad eum.
 Exponit itaque ei causas itineris sui, petit ab eo salutare con-
 silium; ac tandem eius benedictione percepta, profectus est,
 venitque ad montem quem Castri locum vocat. Quem eum
 putaret esse locum sibi à Domino promissum, cepit extirpa-
 re arbusta, vt posset illic templum construere aptum Christo
 seruituris. Sed non multo post, visa quadam, arreptam spor-
 tam, in qua erant sacræ vestes, in quibus vir Dei sacrificare so-
 lebat, in locum vicinum dumosum absportante, ipsaque dein-
 de libenter cum catulis suis hospitium suum viro sancto ce-
 dente, seruus Dei iam hunc potius esse locum sibi demonstra-
 tum intelligens, omni quo potuit studio eum repurgat, &
 magno Christi amore feruens, vt iussus erat cælitus, mox in
 beatorum Petri & Pauli Apostolorum honorem templum æ-
 dificat. Cellam Apostolorum illud vocans.

In ea vero Cella ipse porro secum habitauit, & humanam
 fugiens laudem, mundo se celauit, vixitque imprimis Deo,
 æterens corpus suum fame & frigore, semperque degens in
 cilicio & cinere. Erat autem tunc Comes illustris * Malga-
 rius, qui corde compunctus, fallacissimo mundo nuntium re-
 mittens. Autherti Episcopi manibus tonsus, in Alto monte
 monasticum aditus habitum, inclusus sanctè viuebat. Cuius
 & vxore castè in seculari habitu degente, & filio prædita stre-
 nuè gubernante, beatus Gislenua à Domino admonitus est vt
 eam inuiseret, & ea quæ ad animæ salutem pertinent, diligenter
 exinculcasset. Fecit itaque Gislenua alacriter vt erat iussus, si-
 cientique animæ æternæ vitæ pocula abundè obtulit: quibus
 Vvaldetrudis (sic enim vocabatur) sobriè inebriata, in Castri
 loco deinde cellulam sibi construxit, simulque oratoriū in
 honorem Petri & Pauli Apostolorum: vbi ipsa cum eiusdem
 instituti religiosis feminis castè & humiliter vixit, & B. Gisle-
 no hortante, Cameracum profecta à S. Autherto Episcopo sa-
 crum accepit velamen, quod est innocentis vitæ symbolum;
 ac deinceps quoad vixit, sanctis virtutibus operam dedit, &
 alias simul illic degentes docuit calcare mundi huius vanita-
 tem, cunctisque sanctitatis speculum & norma salutis fuit.

PER GE B A T interim B. Gislenua verbi Dei iactare semi-
 nã cupiens omnes ab huius mundi amore abducere, & Deo
 adiungere. Et opportunè sanè ad beatam Vvaldetrudem ac-
 cessit. Etenim saluberrimè quoque eam admonuit, vt & foro-
 rem

Substitit ali-
quando tem-
pore ad mon-
tem dictum
Castri locum.

Construit eel-
lam que iam
vocat ip-
sui nomine.

* Malga-
rius alio no-
mine S. Vin-
centius Comes
Hamonia.

Eius consilio
S. Vvaldetru-
dis accipit sa-
crum vela-
men.

rem suam Aldegundem Deo lucrari conaretur, simul & filias
 suas Adeltrudem & Madelbertam consecraret Agno illi qui
 est candidus vellere innocentie rubicundus passione, electus
 ex millibus. Sed nec surda id aure accepit Vvaldetrudis, quin
 statim hortatur Aldegundem, ipse quoque sanctus Pater Gisle-
 nus docere eam, denique Aldegundis virguncula Christi totam
 se confert ad Domini sui familiarum in Malbodiensi cæno-
 bio, quod ipsa condidit ex bonis suis hereditariis. Tandè vero
 eum iam ex bono odore virtutum beatissimi Gislenua tota ec-
 clesia esset repleta, sentiens vir Dei aduentare obitus sui tem-
 pus, iudicauit suis se propediem à vita discessurum. Et erat
 quidem hic illorum auribus tristissimus nuntius, sicut testa-
 bantur lacrymæ ab eorum oculis manantes. Sed nihilominus
 vir beatus sacramentò Eucharistiæ sese communiuit, ac de-
 nique febre correptus, inter discipulorum exspirauit manus,
 cum beatis Angelis in cælum proficiscens, vbi stola immor-
 talitatis donatus est à Christo, cui viuens indefessam exhibue-
 rat seruitutem. Corpus eius in beatorum Petri & Pauli Apo-
 stolorum ecclesia, quam ipse extruxerat, humatum est: vbi
 sacris eius meritis morbi omnes sanitatem recipiunt.

VITA S. GUMMARI CONIUGATI,
 ex ea que est per Theobaldum ad Sigerum
 Lerensem Præpositum.

XI. OCTOBRIS.
 SANCIVS Gūmarus præclara stirpe ortus, apud Emble-
 them Rhenis provincie vicum natus est, & enutritus. Qui
 cum bonorum operum flores emitteret, ab aula Regis per-
 ductus est à parentibus suis. Pipinus eo tempore regni habenas
 moderabatur. Et ab illo quidem Gummarus susceptus est, sed
 mallet vtique Deo seruire. Nec multum tempus defluxit, &
 magnâ præfectura honoratus est. Libet recitare rem magnæ
 pietatis plenâ. Non vlla incitante libidine, sed cogente Rege,
 vxorem duxerat Guarmariam nomine longè à suis moribus
 discrepantem: nam quantū ille humanitate, tantum illa crude-
 litate redundabat. Cum ergo iussu Regis ad expeditionem se-
 pararet vir sanctus, domus suæ totiusque familie curâ ei reli-
 quit, admonēs vt erga subiectos, multa vteretur mansuetudi-
 ne, & sic profectus est. Sed illa quadam beluina feritate post
 eius abscessum cepit feruire in suos, falsò illis quasdã affi-
 gens

Irem obaudis
ei & S. Alde-
gundis.

Migrat in
cælum.

S. Gummarus
clarus nasales.

Volente Re-
ge Pipino dis-
ci vxorem.

Vocat vxor
eo abs n. e. fa-
miliam gra-
uissima serui-
tute.

gēs culpas. Atque sub hoc pretextu auferbat eis boues eorum & omnem possessionem. Cumque nihilominus absque ulla clementia exigeret tantundem ab illis quantum antea consueuerat, illi bobus spoliati instar iumentorum colla iugo supponentes, ipsi trahebant plaustra onusta usque ad domum illius gementes atque dolentes. Sed vide est contra viri sancti pietatem.

Septem.

Seuerissime increpao vir sancti uirgini uxorem.

Patitur sibi insensibilem quendam uisionem.

Eundem placat insigni mira solo.

ANNIS * nouē exactis, cum dimissus à militia rediret exercitus, sanctus quoque Gummarus remeauit ad sua. Domum intranti, occurrit tota familia: eiulant & clamitant omnes; se grauius cæcos, iniuste spoliatos, modis omnibus miserabiliter vexatos. Quod ille videns, animo conturbatus est, & versus ad uxorem, Conturbet te Deus, inquit, sicut alios perturbasti. Oportet certe bonum operari ad omnes, maxime ad domesticos fidei. Siue enim seruus siue liber, omnes in Christo unum sumus. Eademque hora iussit pecus omne è pastu reduci, & singulis quod suum erat restitui. Porro sanctus Gummarus magis magisque Deo intendere, sanctioribusque in dies studiis vacare conabatur. Itaque commendans se Deo, cum nonnullis è vicinis suis Romam profectus est. Et vide mox insigne miraculum. Primo suscepti itineris die non longe à domo sua fixit tentorium iuxta fluuium. Neram arboremque pulcherrimam illic stantem, quod ad fulciendum tentorium esset necessaria, iussit succidi. Mox autem adest loci illius possessor rusticus, planeque iracundus in omnes inuehitur, vixque multis precibus adduci potuit ut usque mane sileret. Illo autem abeunte, cum intempesta nocte omnes sopor & silentium obtineret, sanctus Gummarus ad orationis arma confugit: Domine, inquit, tu refugium factus es nobis: Reueletur itaque hominibus gloria tua, prædicetur ab incredulis nomen tuum, & auferatur seruis tuis, quam ignoranter incurrimus contumeliam. Quæ cum orasset iuxta arborem prostratus, surgens collegit arborem, eamque zona sua colligauit. Res mira & venturæ generationis memoria digna. Adeo consolidata est arbor illa, ac si nihil profus antea cæsa fuisset; atque etiamnum in eodem loco illam sanam videmus, sola vestigia circumligatæ zone retinentem, in gloriam Dei, & laudem serui eius.

SEB & eadem nocte apparuit ei Angelus Domini in columbæ specie, aitque ad eum: O Gummare, esto vigil. Disposuisti quidem Romam ire, & orationes Apostolorum Petri & Pauli visitare. Sed hoc itinere omisso, audi attentius quid Deus mandet tibi. Haud procul abest locus circumfluente

anne

anne conclusus arboribusque confitus: ex eo scilicet arbores extirpabis, & oratorium ibi condas. Nomen villæ antiquum Niuesdunt, quod mutatum vulgus Ledonem appellauit. Nec mora: Gummarus ecclesiam illuc in honorem S. Petri condidit: atque in ea iugiter orationibus inuigilans, ad supernam beatorum ciuitatem ardentem suspirabat. Sed & quoties illi visum fuit, ad villam suam Emblehem reuerti, eundo vel redeundo nullum sentiebat laborem: paruo enim intervallo inde aberat. Itaque apud Emblehem actiuam exercebat vitam, nudis porrigens indumenta, esurientibus escam, ægrotorum gerens curam, peregrinos excipiens hospitio, pupillos defendens, viduas protegens, & id genus bonis operibus insistens. Quoties autem à terrenis animo ad cælestia sublato, soli Conditori per contemplationem intendere voluit, ad locum oratorij sui recurebat.

SILENDIUM verò non est, quam præclara virtute S. Gummarus præterea emicuerit. Nam messis tempore cum exirent homines undique in agros, ait illi uxor sua: En alij ad messem properant: quid nos desidia torpemus? Exiuit ergo cum familia, in agros: cumque instarent operi, nimius iam media die solis æstus erat. Petierunt itaque famuli paulisper dimitti, ut ardorem sitis extinguerent. Sed mulier truculenta nullam intermissionem fieri sinebat, imò delassatos urgebat manibus & acerbis sermonibus. Sed cum iam præ labore & siti deficerent, sanctus Gummarus venit in agrum. Tum verò ei occurrerunt omnes ad pedes eius procidentes, cum ille ait uxori: O peccus ferreum! nihil tibi nobiscum rei sit, quæ talem geris animum. Et quidem illa recessit, reprehensionem eius paruipedens. At vir sanctus fodit baculo terram, & eruperunt aquæ largissime, quas omnes illi alacriter hauserunt. Hodicque manat fons ibidem, ut sit præclaræ virtutis testimonium. Cæterum uxor beati viri domum, ut diximus, regressa, nimio ardore perichitari cœpit, nec potuit ardorem illum aqua ullo modo extinguere, imò aqua, vi & natura sua amissa, in eius pectore sitim magis nutrebat. Sentiens igitur sibi mortem imminere, per punctionem deprecata est Gumhari clementiam. Ille autem noluit malum pro malo reddere: sed domum veniens eamque propemodum animam efflate cernens, signo sanctæ Crucis eam consignauit, & potum sua manu porrexit ac sic statim reualuit.

Eo tempore fuit & Rumoldus vir sanctus. Audiens igitur de S.

Inbetur à Deo construere oratorium in Niuesdunt quod nunc est Lira.

Strenuè insistit operibus charitatis.

Uxor eius truculenta uxor fuit in familia.

Succurrit uir sanctus suorū siti, impetrato diminitus fonte.

*Visum se mi-
suo familiari
per ipse S.
Rimoldum.*

*Obdormit vir
sanctus in Do-
mino.*

de S. Gummaro, videre illum summopere desiderabat. Gummarus quoque eius fama comperta, non minori eius videndi desiderio tenebatur: Itaque conuenerunt aliquoties duo illa clarissima eius prouinciæ luminaria, idque in loco qui dicitur Stadeki, æquali spatio ab vtriusque habitatione distante. Immo placuit illis ex instinctu diuino vt singulis annis cū totius populi frequentia illuc conuenirent, cum Crucibus & thecis, sanctorumque reliquiis, Missasque pro communi salute celebrarent. Quod cum ita constituisent, vterque proiecit virgam suam, quæ in vicinæ quercus trunco consistentes, in momento viruerunt, floresque & folia protulerunt, quemadmodum testantur multi. Tandem autem morbo correptus vir Dei Gūmarus, in villa sua decubuit, atque ecce non multo postea, cursum mortalitatis vite absoluit, quinto Idus Octobris. Post sanctissimum eius corpus diuina iussione ad eius ecclesiam deportandum, cum impositū esset nauiculæ sine vlllo remige vel nauclero, cursu velocissimo, non sine ingenti miraculo ad villam contendit, ibique substir: vnde ablatum cum multa reuerentia in ecclesia humatum est, atque illic quadraginta annis quieuit. Nam posteaquam cōstructum est monasteriū, quod ibi adhuc cernitur, in illo honorificè sepultum est & eleuatum: vti etiā vsque in præsentem diē multa fiunt miracula.

VITA B. BRVNONIS ARCHIEPISCOPI

Coloniensis, ex ea quæ est per Rothgerum Benedictum.

XI. OCTOBRIS.

*Nona aetatem
Auctoris.
S. Bruno in-
stitutus a ve-
nerabili Bal-
drice Episco-
po Ultrai-
censi.*

COMPERTVM est nuper à plurimis in venerabili Coloniensis ecclesiæ Archiepiscopo Brunone piæ memoriæ, & satis à prudentioribus intellectum, homo homini quid præstet. Scilicet idem annos circiter quatuor habens literarum studiis imbuendus Baldrice venerabili Episcopo, qui adhuc superest, Traiectum missus est. Vbi cum ipse disciplinaliter vtpote bonæ indolis puer ingenio sagaci proficeret, inuisa Nortmannorū tyrannis quasi per huiusmodi obsidem non nihil refrugit. Vnde & ecclesiæ etiam, cæteraque ædificia, quorum ruina vix exstiterant, hac occasione restaurata sunt: ita videlicet nulla ætatis suæ spatia absq; vtilitate sanctæ Dei Ecclesiæ transigebat: quin verò per ipsum licet adhuc infans, iam Christianus populus ab hostibus liber, in Dei laudibus exultabat. Qui deinde, vbi prima Grammaticæ artis rudimen-

rudimenta percepit, postea nullum penitus erat studiorum liberalium genus in omni Græca vel Latina eloquentia, quod ingenij sui viuacitatem aufugeret.

At verò interea, patre eius, pacato imperio, rebus humanis concedente, Orho filius maior benedictione Domini auctus, & oleo lætitiæ vnctus, magna volūtate & cōsensu Principum regnare cœpit anno ab incarnatione Domini nongentesimo trigesimo septimo. Qui dum germanum suum Brunonem Deo dicatum adolescentulum honorabiliter, vt pat fuit, e scholis in palatium euocauit, ille nihilominus quicquid Historici, Oratores, Poëtæ, & Philosophi nouum & grande perstrepunt diligentissimè cum Doctoribus cuiuscunque lingue perscrutatus est, & ita quidem, vt vbi magister licet excelluit ingenij velocitate, ibi tamè se discipulū præbuerit humilitate. Sanè Israël Episcopus Scotigena, sub cuius magisterio illustrissimus hic, de quo loquimur, plurimū se profecisse testatus est, de moribus eius requisitus à quibusdam, quos ipsi audiuimus, hoc ipsum sollicitius ruminantes, & quasi pro oraculo habentes, sanctum eū apprimè esse respondit. Græci quoque, quibus æquè magistris vltus est ad tantam gratiam stupebāt, digna nimirum de illo problemata domum suis ciuibus reportantes. Et millies tamen interea per dies, cogebatur calamitosis patrocinari, consulere afflictis, opemferre miseris. Quæ omnia sic administrabat, vt refugium factus egenis omnibus videretur. Ita cum esset in ocio, nemo ferè magis videbatur in negotio. Lucubrationibus inueniendis intentissimus, in dictatu quæcumque sunt honestissima, accuratissimus fuit. Latialem eloquentiam non in se solum, vbi excelluit, sed & in multis aliis politam reddidit & illustrem. Nullo autem hoc egit supercilio, sed tum domestico lepore, tum vrbana gravitate. Matutinum crepusculum nullo pretio vendidit, nec tunc vlllo modo etiam se somno sollicitanti credidit.

QVOCVMQVE circumagebātur tabernacula aut castra regalia, bibliothecam suam sicut arcam Dominicam circumduxit, ferens secum & causam studij sui & instrumentum, causam in diuinis, instrumentum in gentilibus libris. Rumores vulgi pro nihilo duxit, nec quod ante pedes fuit solum, sed multa quoque in posterum præuidit. Vnde & de fratre suo cognomento patris sui, & Cunone in affinitatem regiam assumpto, dum nimiam inter eos colloquij familiaritatem, & hoc maximè Missarum tempore cerneret, prælogo ipiritu ferur dixi

*Egrege in li-
teris proficit.*

*Euocatur, &
fratre suo Im-
peratore ad
palatium.*

*Instituatur
ibi a d. Episcopi
mū quibus-
que.*

*Studet simul
literis & vira-
tuti.*

*Notent qui
tam libenter
fabulantur
sub officio di-
uino.*

tur dixisse: O in quantam inimicitiarum amaritudinem ista in hoc tempore tremendo malè parta conturbèria resoluentur. Quibus dictis, proh dolor, non multo post fidem fecit ipse euentus rei. Cæterum prima dispensatio credita est Brunoni adhuc adolescenti in quibusdam monasteriis, in quibus degentes partim voluntate, partim vi ad regularem vitam constringit, ipsaque post paululum sacrata loca, annuente regia liberalitate, priuilegiis & immunitatibus pristinis reformauit: in quibus exstat Loresham locus Regum magnificentia nobilis, adhuc in memoriam tanti viri retinens & prærogatiuam libertatis, & monimenta simul religionis. Deinde verò cum de virtute in virtutem giganteis, vt ita dicam, passibus iret, & quocumque pedem intendit, semper in voluntate Domini proficeret: sanctæ Coloniensis ecclesiæ Pastore Vvicfrido supernis spiritibus sociato, ecce, plebs destituta pastore, in ipsa confusione nil anceps, nil varium molita, vnicum vnicè optatum, in Domino Brunone, magnifico viro & probatissimo, sibi delegit solatium.

Quo gradu in Ecclesia Dei sublimatus, de religione in primis & cultu Dei, quod Græci Θεοσεβεια dicunt, secundum datam sibi sapientiam, Canonicam & Apostolicam auctoritatem secutus, instituit, vt multitudinis, quæ in diuersis congregationibus ad eius honorabilem sedem pertinètibus erat, vnum cor esset, & anima vna: vt vestitiū superfluitas, morū inequalitas, & quicquid hoc modo effeminatū & indecens in eius ecclesia videretur, vera & spiritali circumcisione abscinderetur: vt diuinis ministeriis omnes, quorū id intererat, intentissime secundum præfixam sibi Regulam viuerent, nec aliam sibi suæ salutis causam vllatenus æstimarent. Quæ & his similia, quia culpa tēporum urgente, rarius cū suis agere coram poterat quā volebat, sollicitius absens, nō minùs quā præsens, spiritu feruens, Domino seruiens æstimabat. Cogente enim Imperiali auctoritate suscepit quoq; tractare negotia regni apud Lotharicos. Quod licet causantur fortè aliqui diuinæ dispensationis ignari, quare Episcopus rem populi, & pericula belli tractauerit, cum animarum tantum curam suscepit, tamen res ipsa facilè, si quid sanum sapiunt, satisfacit, cum tātum & tam insuetum illis præsertim partibus pacis bonum, per hunc tutorem & Doctorem fidelis populi, longè latèque propagatum adspiciūt. Maxime verò quod pepercit in omnibus Sacerdoti suo, & pio populi sui Prouisor, misericors & miserator Dominus,

*Reforma vir
sanctus plura
monasteria.*

*Creatur Epi-
scopus Colo-
niensis.*

*Gnauiter su-
gitur mouere
sibi commisso.*

*Summa cura
laude nomine
suis præst
Lotharingia.*

minus, & ita omnia ordinauit, vt absque bello & humana pernicie maxima sæpè pericula sedarentur. Inter quæ frequenter ipse interritus aut secum intentus legit, aut de maximis quibusque rebus, quasi curarum instantium nescius, disputauit.

Hoc apud Treuerim, hoc in Alifatio gentibus & populis innotuit, quanta constantia & seueritate animi sui, inconstantes & temerarios aduersariorum motus redarguit, cum eos, qui in alienis se fortissimos iactabant, in propriis tam imbecilles esse monstrauit. Et reuera quos nulla vniquam acies, nulla inflexit asperitas, hos huius viri pietas imbelles & timidos faciebat. Consilio namque & bonorum hominum fortitudine, non sæuitia timendus fuit, & quod nemo hostium tam acriter vigilabat ad perniciem, quàm ipse ad salutem. Sed longiusculè forsitan in his sumus progressi. Interim meliorum iste ardens æmulator charismatum seruus Domini Bruno, sciens dignitatem sedis suæ, Romanæ quoque Sedis & Apostolicæ benedictionis priuilegio in Catholicæ fidei integritate, vnitæque debere insigniri, synodicam suam epistolam per Hadamarum venerabilem monasterij Fuldenis Abbatem, Romam ad Agapetum Papam direxit. Qui Legatus inde cum magna alacritate reuersus, pio Pastori attulit tum pallium sacrum habitum, tum etiam sacras reliquias de proprio corpore S. Pantaleonis Martyris.

Quæ sacræ reliquæ, vbi cum magno iubilo depositæ fuerunt in suburbio prope antiquum locum, vbi ecclesia eiusdem pretiosi Martyris erat inculta & ruinæ proxima, vir Domini Bruno non multo post etiam ibidem, vtputa in loco secretiori & ab vrbana inquietudinis molestia remotiori, Fratres in laude diuina peruigiles & sollicitos sub monasticæ Regulæ disciplinæ Domino seruire instituit, quibus Abbatem præposuit nomine Christianum. Cui ordinato hoc breue commitorium de Occidentis partibus scripsit, dignum quod posteris commendetur: Vt sis, inquit, quod vocaris cura. Gentilitati ne degeneres, id serio triumphas. Vt non, sicut prius, antiquetur, sed de virtute in virtutem vt catur, nauas. Etenim tametsi ciuiliū negociorum occupatione detentus fuit hic vir illustris, quò eum non sua libido, vt dictum est, sed populi necessitudo attraxit, tamen animo ita ad omnia viuacissime intendebat, vt intentus præcipue esset religioni & lectioni. Audeo dicere, iuuenis licet erat, omniq; pompa circumfluus, dissolui tamen vellet, tantum vt cum Christo esset.

M m

Hinc

*Imperturbatus
ipse, facile com-
primis sola
sua auctoritate
seditiones.*

*Offert per le-
gatum obedi-
entiam suam Ro-
manæ sedi.*

*Instituit mo-
nasterium S.
Pantaleonis.*

Nota.

V' i potest, ar-
di. 17. 2. 11
per iustitiam
car. 11. 11.

Inter purpu-
ris ipse in-
cedit in iunio
s. p. 11. 11. 11.
11. 11.

Plurima mo-
nasteria par-
tem ab eo ex-
structa, p. 11.
imparata.

* N. m. loci
in Gallia.

Migrat ad
Christum.

Hinc lacrymæ assiduæ, suspiria ferè continua, furtivæ oratio-
nes, & singultus in ipso etiam lecto clariùs perstreperes, vt
restantur, quos id minùs celare poterat, etiam dum latere vo-
lebat. Mirum dictu: inter conuiuas lætissimos lætior ipse fre-
quenter abstinuit. Molles & delicatas vestes, in quibus nutritus
& ad hominem vsque perductus est, etiam in domibus Regum
multoties declinavit, inter purpuratos ministros & milites
suos aurò nitidos vilem ipse tunicam, & rusticas ouium pel-
les sæpè induens. Apud mites & humiles nemo humilior, con-
tra improbos & elatos nemo vehementior fuit.

MVLTRIS in locis per parochias Episcopi sui fidelis hic Do-
mini seruus & prudens, ecclesias, monasteria, & cætera ædifi-
cia seruitio Domini Dei, & honori Sanctorum eius apta, quæ-
dam à fundamentis erexit, quædam priùs fundata nobiliter
auxit, alia olim diruta reparauit. Sed non patitur institutum
compendium, vt hæc per singula narremus, maximè quòd sa-
luberrimi studij eius monumenta, in iis vbi acta sunt, locis, ita
firmata perdurent, vt memoria eius nulla ætate obscuranda
videatur. Denique duodecimum Pontificatus sui annum agès,
ipse vix prælapsus ætatis quadragesimum, cum * Compen-
dium adisset, vt ibidem nepotes suos ab inuicem dissidentes
ad concordiam reuocaret, in Rhemensium ciuitate graui cor-
poris molestia detineri cœpit. Nec multo post, dictato testa-
mento, corporis & sanguinis Dominici sacramento munitus,
inter psallentes & orantes suos, nimiumque flentes, spiritum
exhalauit. Cæterum corpus eius exanime eodem die, id est,
quinto idus Octobris, indefessi eius comites leuatum in fere-
tro transferentes, octauo postea die ad sedis eius metropolim
Coloniam peruenerunt; vbi secundum desiderium cordis eius
transferri permissus est ad monasterium quod in honore SS.
Martyrum Pantaleonis, Cosmæ & Damiani, atque Quirini,
ipse, vt diximus, construxerat, ibique est sepultus.

VITA B. IACOBI ALEMANNI,
Ordinis Prædicatorum, ex ea qua est per Ioannem
Antonium Flaminium.

S. Iacobus Vl-
mensis.

VLMIA Germaniæ ciuitas est. Atque hæc beati Iacobi pa-
tria est, cui Alemanno cognomentum est inditum, viro
hæc postea ætate religione ac vitæ sanctitate memorabili. Age-
bat

bat is annum ætatis, quintum atque vigesimum, cum cœpit
illum ingens visendæ vrbis Romæ desiderium. Quo cū initio
Quadragesimæ peruenisset, ibi ad Dominicam vsque resurre-
ctionem commoratus est, quo quidem tempore nullam neque
intra neque extra vrbis muros ædem reliquit, quam non
aderit, tanto fruens gaudio spiritus, quantum verbis consequi
nemo posset. Post quam solennitatem cœpit illum deside-
rium in regnum Siciliæ proficiscendi. Venit igitur Neapolim,
cū forte Rex Alphonsus bellum gerebat. Sub quo cū
militare decreuisset, Deo ita disponente (nimirum vt iuuenis
optimus militari commercio grauitè flagitiis offensus, con-
siliū salubre demum caperet) ad eam militiam admissus,
aliquamdiu ibi egit; nihil tamen de sanctis moribus, pristinaq;
consuetudine remittens. Videbat interim multa quibus valde
offendebatur, ita vt non multo post compositis rebus suis, &
impetrata abeundi facultate; Capuam se contulerit. Nactus
est ibi Capuanum ciuem, præclarum virum, Iurisconsultum
& equitem. Apud quem cū quinquennium esset commora-
tus, tanta fide ac morum integritate, vt eum patronus æquè
ac filium diligeret; clarè, quia dimissionem impetrare non
poterat, Bononiam est profectus.

ERAT illi in animo in Germaniam reuerti ad genitorem,
sed rem Deus aliter instituerat. Etenim cū in ea vrbe qui-
dam ex comitibus, qui cū eo venerant, hortati essent, vt rur-
sum stipendia ibi faceret, & sub quodam Thoma Tartario mi-
licaret, ille nihil memor cur prius militiam deseruisset, (ô iu-
uenum immaturam mentem!) conditionem accepit, atque ita
in ea vrbe mansit. Singulari tamen voluptate afficiebatur, cū
tot ibi Fratrum Collegia cerneret; quorum loca quotidie
frequentabat, præcipuè verò diui Dominici templum, vbi
maximè versabatur, tamquam etiam quod futurum esset, præ-
sagiret. Etenim paulatim patris & patriæ oblitus, sancto in-
census desiderio, diè quadam petiit cum omni humilitate in
confortium Prædicatorum admitti; quodque petiit, paulo post
est consecutus. Erat beatus Iacobus literis mediocriter erudi-
tus, & annum agebat quartum atque trigesimum quando
monasticam vitam ingressus est. Qui cū inter alias pluri-
mas dotes præcipuè mitis ac mansuetus esset, consistere quo-
que in humillimo gradu voluit, & ex eorum esse grege, qui
Conuersi vulgo nuncupantur. Vnde & exceptus est mira
omnium lætitiâ, quasi præsagientium, qualis quantusque ille
M m 2 euasu

Visit Romæ
loca sancta.

Dat se ali-
quandiu mi-
litia seculari.

Agens Bono-
n. s. valde se
oblectat in fre-
quentandis lo-
cu sanctu.

Tandè ad scri-
bitur Ordini
Prædicatoriæ.

euafurus esset. Nec sanè quicquam fefellit opinio. Siquidem continuo totum se Deo tradidit, nec quicquam omisit, quod ad verum illius cultorem pertineret.

*Admodum
sanctè exigit
tempus sui
monasterii.*

MAGISTRO tyronum, quos Novitios appellant, præcipue vacabat, quem frequenter supplex orabat, ut se instrueret, ac ea doceret quæ sibi præcepta religionis ac instituta Patri panderet. Quo etiã studio atque solertia brevi mirè profecit, charusque omnibus & admirabilis esse cœpit. Sed & adeo mitis, adeo mansuetus erat, ut cum omnibus sanctior esset, omnibus se deteriolem putaret; quæ res tum maximè patuit, cum decurso iam anno, de Patrium iudicio ac voluntate quasi diffidens, ad genua singulorum prouolutus, tam humiliter rogauit, ne suis offensi erratis, à contubernio suo & societate se repellerent. Verba autem illa quibus uti profitentes solent, adeo tenaciter menti illius adhæserunt, ut nulla dies, imò nec vlla (ut ita dicã) diei elaberetur hora, in qua eorum non reminisceretur. Vnde & quæ profitendo promiserat, tam exactè tamque cõstanter seruauit, ut mirabile omnibus obedientiæ, paupertatis, ac patientiæ exemplum foret. Sed & pudicitiam vsque ad exitum vitæ seruauit, ut nihil illo purius ac mundius conspiceretur. Nam præterquam quod suum corpusculum asperimè domitabat, vigiliis quoque, orationibus, ieiuniis, & aliis multis macerabat modis; oculos suos quoque diligentissimè custodiebat, ne quid intueretur quod ad libidinem prouocaret, sicut & ob eam rem numquam etiã otiosus erat. Cuius quanta obedientia fuerit, sequenti facillè patebit exemplo.

*En profunda
humilitatem.*

*Asperimè
seipsum domat
ieiuniis & vi-
giliis.*

*Nota insignis
exempli obe-
dientiæ.*

I V S I T illi aliquando Præfectus monasterij, ut ad querendum panem festinaret, cum tunc fortè quandam in vitro effigiem pulcherrimam pinxerat (vitreas enim fenestras optime concinnabat) & ut colores vitro tenaciùs inhaerent, in paruo furno ex more posuerat, quæ res eius præsentia vel maximè indigebat. Et tamen potius parendum suo Præfecto ratus, mox sacculum arripuit, & ad mendicandum panem sese contulit. Et vide obedientiæ meritum. Reuersus post multas horas tã bene decoctos in pictura colores offendit, ut numquam aliàs melius illi ars successerit. Frequentius quoque primus omnium ad Nocturnam officium surgebat: quod vbi celebratum erat, angulum quempiam remotiorem ac secretiorem deligebat, ibique deinceps totus idè mente & corpore Deo vacabat. Qua exercitatione ad tantum denique sanctitatis gradum euasit, ut cœlesti circumfusum lumine orantem noctu

noctu multi viderint. Et quidem infestum per omne tempus dæmonem habuit, sed eius dolos huc vsque latentes expertus est; deinceps verò, aperto Marte, multa cum eo certamina habuit. Nam fustibus sæpè orantè cecidit, & aliis mille vexauit modis; sic tamen ut semper athleta fortissimus victor euaserit, mirificè post decessum dæmonum cœlesti luce, quam diximus, recreatus. Prodigijs multis elatuit adhuc viuus, e quorum numero vnum tantum adhuc referam.

QVIDAM Bononiensis sacerdos optimus, cui Hieronymo Anulo nomen fuit, B. Iacobo familiaris & charus admodum erat. Is fortè in grauem incidit valetudinè, ut minima de eius salute spes esset. Misit ille qui beatum Iacobum ad se perducerent. Venit continuo, ut erat benignus omnibus & expositus. Cumque se mutuo salutassent, & dulci colloquio paululum se recreassent, rogauit B. Iacobus ut omnes cubiculum egredierentur. Quod vbi factum est, continuo cœpit orare, ac pro salute sui familiaris precari, ac deinde assurgens, à capite ægro-tantis ad pedes vsque dexteram suam leniter duxit. Miram re narro. Prout manum per corpus ducebat, ita repente ex illis partibus fugabatur morbus. Sed nunc venio ad eius felicem obitum. Annos iam erat natus quatuor & octoginta cum in valetudinem incidit, quæ illi suprema fuit. Vbi intelligens ipse finem aduenisse suæ vitæ, vocauit ad se illum cui ægotantium cura commissa erat, & ait: Ego, frater, iam delibor, proinde, rogo te, huc voces monasterij nostri Præfectum, cui delicta mea generaliter confiteri cupio. Quod vbi fecit, & plenam remissionem ex more assecutus est, ad vltimum ipse sibi manus dextenter & pedes componens, ita felicem efflauit animam.

*Subito sanatus
in S. Iacobo.*

*Transit vix
sanctus feliciter.*

OBIIT verò vir beatus anno ab aduentu Christi millesimo quadringentesimo, nonagesimo primo, quinto Idus Octobris, tumultatus primo in loco quod paruum Capitulum appellant. Vnde, propter irruentes eo deuotionis causa etiã feminas, post diem octauum, permittente id Bononiensi Antistite, in ecclesiam translatus est, & ad aram D. Thomæ sepultus sic integer & incorruptus, ac si tunc primum exspirasset: vbi deinde penè infinita secuta sunt prodigia.

VITA S. FIRMINI CONFESSORIS,

ex Io. Maldonato Hispano.

M m 3

*: 1a

S. Fumini
genus & edu-
cacio.

FIRMINVS Firmi senatoris filius Pompelone Hispanie
ciuitate natus, traditus est puer Honeſto presbytero eru-
diendus; tantumque breui in literis profecit, vt vix dum a-
gens decimum octauum annum, sacras ad populum concio-
nes vice magistri haberet. Nec addubitabat Honeſtus, iuue-
nem mittere per vicina oppida, quo latius verbum Euangeli-
cum disseminaret. Erat certe tam efficax eius oratio, vt dies
vix preteriret, in quo Deo animas non lucrificeret. Tandem
nimios eius in predicando Christum, profectus animadu-
rens Honeſtus, ad Honoratum Episcopum Tholosam misit,
a quo est presbyter factus, & maioribus destinatus. Post ali-
quot vero annos ad magistrum rediens, apud Andegauen-
sum urbem multos conuertit: Beluacum deinde veniens, ad
mortem pene ob professionem Christi flagellatus est: ac in
carcere durissime catenatus. Eductus tamen a cuncto popu-
lo, ibidem aliquandiu moras traxit, baptizando, ac ecclesias
dedicando. Omnis quippe populus est baptizatus, Christum-
que agnouit. Hinc Ambianum pertendit, vbi diebus quadra-
ginta, tria millia hominum facta Christiana sunt. Quare ten-
tus a Longino & Sebastiano praesidibus, in carcere, quo vita-
reretur popularis inuidia, iugulatus est.

Presbyter fu-
ctus est.

VITA S. VVILFRIDI EPISCOPI

Eboracensis, ex V. Bedae histor. Anglorum lib. 5.

Lib. 5. c. 20.
S. Vvilfri-
dus fit mona-
chus Lindis-
farnensis.

ANTISTES eximius Vvilfridus (vt de eius vita quae ge-
sta sunt, memoremus) cum esset puer bonae indolis, vbi
quartumdecimum aetatis contigisset annum, mox venit ad
insulam Lindisfarnensem, ibique monachorum famularum se
contradens, diligenter ea quae monasticae castitatis ac pietatis
erant, & discere curabat & agere. In quo videlicet monaste-
rio, cum aliquot annos Deo seruiret, animaduertens paulatim
adolescens animi sagacis, minime perfectam esse virtutis viam
quae tradebatur a Scotis, proposuit animo venire Romam, vt
qui apud Sedem Apostolicam ritus Ecclesiastici sine mona-
steriales seruarentur, videret. Quod cum veniens ad Regi-
nam Eanfledam, cui notus erat, cuiusque consilio & suffra-
giis praefato fuerat monasterio sociatus, ei indicasset, illa de-
lectata bono adolescentis proposito, misit eum in Cantiam
ad Regem Erconbertum, qui erat filius auunculi sui, postulans

Auxilio Re-
gina Eanfle-
da proficisci-
tur Romam.

vt

vt eum honorifice Romam transmitteret. Et quidem fecit
Rex sicut Regina petierat. At vero Vvilfridus veniens Romam,
& orationibus ac meditationi rerum Ecclesiasticarum, vt animo
proposuerat, quotidiana mancipatus instantia, peruenit etiam ad
amicitiam viri sanctissimi ac doctissimi Bonifacii Archidiaconi,
qui etiam Consiliarius erat Apostolici Papae. Cuius magisterio
quatuor Euangeliorum libros ex ordine didicit, computum quoque
Paschae rationabilem, & alia multa, quae in patria nequiverat,
Ecclesiasticis disciplinis accommodata; ac tandem cum menses aliquot
ibi studiis occupatus feliciter exegisset, rediit in Britanniam.

Vvilfridus ibi
famulauerit
um quodam
doctissimo Bo-
nifacio.

ERAT ibi Alfridus Rex, qui Catholicas Ecclesiae Regulas
sequi semper & amare didicerat. Qui vbi Vvilfridum Catho-
licum plane esse cognouit, mox ei donauit terram decem fa-
miliarum in loco qui dicitur Staford, & non multo post mo-
nasterium familiarum triginta in loco qui vocatur in * Hry-
phum quem locum dederat pridem ad construendum inibi
monasterium his qui Scotos sequebantur. Qui nimirum, quia
optione data, maluerunt loco cedere quam Pascha Catholi-
cum, caeterosque ritus iuxta Romanae ac Apostolicae Eccle-
siae consuetudinem recipere, dedit hoc illi quem melioribus
imbutum disciplinis ac moribus vidit. Quo in tempore ad
iussione praefati Regis idem Vvilfridus Presbyter ordinatus
est in eodem monasterio ab Agilberto Episcopo Geuifforum,
desiderante Rege, vt vir tantae eruditionis ac religionis sibi
specialiter indiuiduo comitatu Sacerdos esset ac Doctor. Sed
& non multo post, detecta & eliminata Scotorum secta, in
Galliam mittens cum consilio atque consensu patris sui O-
suui Episcopum quoque eum sibi rogauit ordinari, cum esset
annorum circiter triginta; eodem Agilberto tunc Episcopa-
tum agente Parisiense ciuitatis, cum quo simul & alij undecim
Episcopi ad dedicationem Antistitis conuenientes, multum
honorifice ministerium impleuerunt. Caeterum eo adhuc in
transmarinis partibus demorante, consecratus est in Episco-
patum Eboraci, iubente Rege Osuui Ceadda vir sanctus. Qui
cum tribus annis ecclesiam sublimiter regens, dehinc ad cu-
ram monasterij sui, quod est in Lestinga, secessisset, accepit
Vvilfridus Episcopatum totius prouinciae Nordanhumbro-
rum.

* Turiphum
Reuerius in
Anglia, mox
cepit a Re-
ge locum ad
construendum
monasterium
cuius iussu et-
iam ordina-
tur Sacerdos.

VERVUM enim uero, vt omnibus appareret quanti vir hic
esset meriti, regnante Ecgrido pulsus est Episcopatu, & alij
sunt pro illo consecrati Antistites. Quo tempore ipse Romam
iturus, & coram Apostolico Papa causam dicturus, vbi nauem

Accipit Epi-
scopatum totius
prouinciae Nord-
anhumbro-
rum.

Prædicat in Frisia.

Secundo venit Romam, ubi & valde honorificè habitus est.

** Insertum ex lib. 4. cap. 22.*

Prædicat apud Australis Saxonis.

** Rursum lib. 5. cap. 20.*

Secundo sede sua pulsus, iterum vadit Romam.

conscendisset, flante Fauonio, pulsus est in * Fresiam. Vbi honorificè susceptus à barbaris ac Rege illorum Aldgiso, prædicabat eis Christum, & multa eorum millia verbo veritatis instituens, à peccatorum suorum sordibus fonte Saluatoris abluibat; atque adeò, quod postmodum Vvilbrordus reuerendissimus Christi Pontifex in magna deuotione compleuit, ipse ibi primus opus Euangelicum cœpit. Verùm cum hyemem ibi cū noua Dei plebe feliciter exegisset, sic denique Romam veniendi iter repetiit. Vbi postquam causa eius ventilata est præsentem Agathone Papa, & pluribus Episcopis, vniuersorum iudicio absque crimine accusatus fuisse, & Episcopatu esse dignus inuentus est. Congregarat tunc Romæ idem Papa Agatho Synodum centum viginti quinque Episcoporum aduersus eos qui vnā in Domino Saluatore voluntatem atque operationem dogmatizabant. Quò cum vocari iussisset etiam Vvilfridum, atque inter Episcopos confidentem dicere fidem suam, simul & prouinciæ siue insulæ de qua venerat, cum Catholicis fide cum suis esset inuentus, placuit & hoc inter cetera eiusdem Synodi gestis inferi. * Porro reuersus in Britanniam Vvilfridus, sicut propter inimicitias memorati Regis in patriam siue parochiam suam recipi non potuit, ita tamen ab euangelizandi ministerio nequaquam potuit cohiberi. Siquidem diuertens ad prouinciam Australium Saxonum, quæ post Cantuarios ad Austrum & ad Occidentem, vsque ad Occidentales Saxones pertingit; habens terram familiarum septem millium, & eo adhuc tempore paganis cultibus seruiebat, huic verbum fidei & lauacrum salutis ministrabat *, donec secundo anno Alfridi qui post Egfridum regnauit, sedem suam & Episcopatum, ipso Rege inuitante, recepit.

S x d, 6 verè discipulum eius qui positus fuit in signum cui contradiceretur. Post quinque annos iterum accusatus, iterum Præfulatus est pulsus. Vnde iterum veniens Romam, cum presentibus accusatoribus acciperet locum se defendendi, confidentibus Episcopis pluribus cum Apostolico Papa Ioanne, omnium iudicio probatum est, accusatores eius falsas contra eum esse machinatos calumnias: scriptumque est à præfato Papa Regibus Anglorum Edelredo & Aldfrido, vt in Episcopatum suum, eo quòd iniuste fuerit condemnatus, eum facerent recipi. Quibus epistolis lectis, Bertualdus quidè Archiepiscopus & Edilredus quondam Rex, tunc autè Abbas, libentissime fauerunt: at verò Aldfridus Nordan Humbroorum Rex cum

eum suscipere contempsit; nec longo post tempore superfuit. Vnde factum est, vt regnante Osredo filio eius, mox Synodo facta iuxta fluuium Nidd, post aliquantum vtriusque partis conflictum, tandem, cunctis fauentibus, in Præfulatum sit suæ ecclesiæ receptus; sicque deinde quatuor annis, vsque ad diem obitus sui vitam duxit in pace. Defunctus est autem quarto Idus Octobris in monasterio suo quod habebat in prouincia Vndalum, sub regimine Cudbaldi Abbatis: & ministerio Fratrum perlatus est in suum monasteriū primū, quod dicitur in * Hripum, Quindecies ternos postquam egit Episcopus annos.

Migrat ad Christum.

** Lurhypum*

MARTYRIVM SEPTEM FRANCISCANORVM, Danielis, Samuelis, &c. partim ex Breviario Ordinis, partim ex R. P. Surio.

XIII. OCTOBRIS.

ANNO salutiferi Christi supra millesimum ducentesimo vigesimo primo, sexto Idus Octobris, dum aurea illa nascentis Ordinis Seraphici tempora feliciter promicarent, vir sanctitatis venerandæ Frater Daniel, minister Calabria, cum sex aliis Fratribus, videlicet Angelo, Samuele, Donulo, Leone, Hugolino, atque Nicolao, martyrij laureā insigniter adeptus est. Hi à Fratre Helia generali Ministro, Patrique Francisci tunc agente vices, obtenta facultate, è Tusciæ plagis, ducente Christo, Septem Saracenorum urbē perrexerunt. Quò cum peruenissent, procedentes in vrbis mediū, mox libera voce Christum solū esse mundi Saluatorem vnanimis conclamarunt. Sed posteaquam aliquādiu ea quæ sunt Christianæ fidei veritatique Euangelicæ palā protestari fuissent, taxassentque miserandam eorum vecordiam ac cæcitatem, à furentibus turbis arrepti, flagris insuper cæsi, variis affecti sunt cõtumeliis ac opprobriis. Quæ illi propter Christū omnia nihili pendentes, illorum demum Domino sistuntur. At verò tyrannus, tonsis de religioso more capillis, intrepidus vultibus, ore etiam imperioso ac feruido loquētes adspiciens, eos mēte captos arbitratur.

Veniunt SS. Martyres Septem Saracenorum urbē, & mox constanterissime prædicant Christum.

IVBET proinde delirus ipse ac longè vanissimus in carcerem eos conici, ferreisque ad octauum vsque diem vinculis constringi. Quo illucescente, ad se deductos interrogat, velintne ea quæ de Christiana fide prius asseuerassent, irrita esse; suoque Deo abnegato, ad Mahumeticæ legis ritum conuerti. Tum verò illi, tantum abest vt quicquam sint territi, vt etiam ea quæ dixerant, ac professi essent, constabillentes validis ra-

Affecti multis iniuriis, conijciuntur in vincula.

M m 5 tioni

*Tandem fer-
tur in eos sen-
tentia mor-
tis.*

*Proficiscun-
tur ad locum
supplicij ve-
luti ad epu-
lum.*

*Corpora eorum
ignominiose
pressi tracta-
ta, postea ho-
norifice sepe-
liuntur a
Christianis.
* Deinceps
Sunt.*

*Solemnizatur
horum sanctorum
in memo-
ria auctoritate
Leonis
decimi.*

tionibus, spiritu veritatis adspirante, illorum potius bellui-
nos mores ac impios confutarent, ostendentes nulli absque
baptismo, vniusque redemptoris hominum Christi Iesu
suffragio ad salutem aditum esse. Quos audiens Arbaldus Iu-
dex, eos capite plecti iubet. Et quidem lata sententia, bea-
tus Pater Daniel socios filiosque suos exhilarans, dixit:
Gaudeamus in Domino fidelissimi commilitones, festiuif-
que diem hunc gaudiis consecremus. Adstant enim Ange-
li, animas nostras e corporis ergastulo solutas, in empy-
rea regna cum palmæ trophæo deducturi. Nos hodie in
suam sortem candidati Martyres excipient. En nobis celorum
ianua aperta est. Quid moramur, quo minus ad eorum beatitu-
dinem conuolemus? Porro ubi suis nudati sunt vestimentis,
quasi forent ad lautissimas epulas inuitati, ita e regia mirum
in modum exultabundi, ad supplicij locum properant. Haud
quaquam autem facile sit relatu quam pias Deo tunc perso-
nauerint laudes, quamque impense gratias egerint. At ubi,
quod licuit, Deo supplicauere, suasque animas ei commen-
dare, spiculatori tandem flectentes ceruicem, capitis ob-
truncatione gloriosam pro Christi fide mortem consumma-
uerunt.

EORVM conuassatis capitibus, cadauera crudelissime
collisa membratimque discerpta, magno fuere pueris ac cæ-
teris ludibrio; vt pote quæ per urbem turpiter raptata sint ac
dilaniata, donec postea a Christianis collecta, congruo hono-
re condita fuerunt in Alphondega Massiliensi. Quæ post hæc
cum Regis Portugallie filius dono accepisset, in Hispaniam
trausulit, ubi Deus per merita illorum multa deinde effecit
miracula; vnde & vulgus hos Sanctos reuerenter in primis ha-
buit. Quod animaduertentes Patres Franciscani, Sanctos ip-
sorum tanto in honore apud plebem haberi, cum ipsi nullam
eorum commemorationem facerent, quod tamē minimē eos
deceret; anno salutis millesimo quingentesimo decimo sexto
à Pontifice Leone decimo id impetrarunt, vt liceat ipsis quot-
annis solennes ferias de his Martyribus agere, quemadmo-
dum de alijs quinque Martyribus Franciscanis in Ianuatio fit.
Libenter autem assensit Pontifex, hosque septem sanctos Fra-
tres in Martyrum numerum reulit, eorumque festum cele-
brandum instituit: quod publicatum est eodem anno Ro-
thomagi in Capitulo generali Fratrum de Obseruantia, Passi
sunt autem sancti Martyres anno, vt dictum est, ab orbe re-
dempto

dempto millesimo ducentesimo vigesimo primo, quinquen-
nio ante quam e vita decederet beatus Franciscus.

VITA S. FAUSTI ET SOCIORVM EIVS
ex Io. Maldonato Hispano.

XIII. OCTOBRIS.

FAVSTVS, Ianuarius, & Martialis Cordubæ quæ ciuitas
est Hispaniæ, sanctissime degebant, cum Eugenius præ-
ses urbem ingressus, eos ad se vocauit, & quem Deum cole-
rent, interrogauit. Quibus etiam Christum omnium creato-
rem Deum se colere fatentibus, iterum Eugenius instat.
Quæ vos excerata ac penitus destituta societas in perniciem
agit? Nulla est, Faustus intulit, perniciēs maior, quam quæ te
præses exagitat, vt verum nos Deum abnegare, compellas.
Eugenius ira correptus, Rapite vos, inquit, eam, & in ecu-
leo quamprimum suspendite, discat irreuereri præfectum,
quanti constet. Ianuarius Fausto inuidens, felicissimum ap-
pellabat, quod prior ipse viam ad martyrium fecisset. Ad Mar-
tialem autem Eugenius inquit: quis te horum insanæ socie-
tati addidit? pone furorem, & nostris præceptis obtempera.
Cui Martialis respondit: Deus qui condidit vniuersa, te puniet
impie, meritaque pœnas de te sumet. Iterum Eugenius furit:
& torquete, clamat, hos deliros: nares eis & aures abscidite,
dentes infringite. Quod cum fieret, gratias agebant Deo sancti
martyres, seque mutuo animabant. Tandem Eugenius à propo-
sito Martiale euertere conatus, dinumeras quæ tormenta, quæ
mortes Christi cultores sequerentur, cum nihil proficeret, vt
igni tres simul traderentur edixit: ubi spiritum ediderunt.

*Faustus & se-
cū app. e. an-
duntur, &
martyrio tan-
dem coronan-
tur.*

VITA S. BURCHARDI EPISCOPI
Herbipolensis, ex ea quæ est per Egilvardum Monachum

XIII. OCTOBRIS.

DVM Gregorianæ signum plantationis, Anglorum no-
uella germinasset Ecclesia, pullulasset, cresceret imò &
floreferet, florebat in eadem insula vel patria nobilis quoque
nobilissimi Burchardi parentela. Qui præcellam suæ profa-
piz genealogiam haudquaquam passus morum suorum ne-
bulis obfuscari, traditus cum fuisset à religiosis parentibus
literis imbuendus, vix eum quicquam vel numquam reperit
puerili

*Secundum
Martyrolog.*

*S. Burchardi
genus.*

*Eiusdē in-
gnū institu-
tio seu educa-
tio.*

puerilibus addictum leuitatibus, sed aut studiis liberalibus intendentem, aut ecclesiarum limina tenentem, seu quibuslibet aliis bonæ indolis indiciis immorantem. Vnde factum est, ut ieiuniis & eleemosynis, vigiliis & orationibus non minus spirituales nequitias quam carnis illecebras debellans, ad tantam subito adoleuerit morum honestatem, ut iam nihil intra se caducum haberi sustineret. Quin & considerans in hac ipsa vitæ perfectione nonnulla tentamentorum scandala sibi opponi, puta opes & delicias patriæ, generis claritatem, affectus amicorum, spectorum obiecta prædiorum, aliasque similes mundi fumantis nebulas, tandem spiritu consilij & fortitudinis roboratus, natali solo pro terra viucentium relicto, nequando illum pericula inferni inuenirent, periculosos sali fluctus transfretauit, & Galliæ comarum limitem attingens in quodam satis humili loco, verè non habens hic manentem ciuitatem, sed futuram inquirens, aliquandiu sub habitu peregrini latuit.

*Relictis omni-
bus, accingi-
tur ut sequa-
tur nudum
Christum.*

R V T I L A B A T his temporibus stella verè fulgida VVilfridus, indigena nihilominus Angliæ Bonifacius dictus, Legatus Apostolicus in partes Germaniæ destinatus, nobilisque Moguntia metropolitana Archiepiscopus. Ad quem cum venisset Deo dignus Presbyter Burchardus, iamque aliquandiu sociatus fuisset nobilissimo illi sanctorum virorum collegio, Lulli dico, VVilibaldi & Vinniballi, cæterorumque tanti Præsulis cooperarum, ille eum postea secum Romam duccens, ad incrementum Ecclesiarum Germaniæ, maximèque ad salutem Orientalis Franciæ, noui apud urbem VVirceburg Pontificatus primum Episcopum consecrari fecit, tantus nimirum relucebat in viro venerabili morum splendor & integritas: quod factum fuit anno Dominicæ incarnationis septingentesimo quinquagesimo primo, hoc est, anno sexagesimo secundo, postquam ibi affecti sunt martyrio S. Kilianus & eius socij. Cæterum Burchardus, vbi se speculatorem domus Israël in Ecclesiæ turri positum conspexit, sedula cordis anxietate cœpit meditari, qualiter sibi commissas Dominicæ oues verbo Dei pascere, & in omni fidelis prudentisque dispensatoris cura tam se quam Christi familiam regeret.

*Constituitur
ab eodem pri-
mo Episco-
pus Herbipe-
lensis.*

I T A Q U E erat eloquio valde mitis, vultu venerandus, & affabilis, in vigiliis sedulus, in lectione assiduus, in eleemosynis, quantum facultas suppetebat, benignus & beneuolus, sollicitus de commissis, prouidus in consiliis, in vniuersis mo-
tibus

tibus compositus, in bonis actibus indefessus, in contemplatione præ cunctis suspensus. De cuius humilitate ut quidpiam scribam, omnino superuacaneum esse arbitror, eo quod vel sola ipsa quæ in loco sepulturæ eius seruatur virga pastoralis sambucea satis nobis ad memoriam reducit humilitatis eius exempla. Adcò tamen habitus est ab omnibus honorabilis, ut totius regni consilio ipse specialiter vnà cum Folrado Abbate, eodemque Archicapellano, ad Zachariam Romanum Pontificem sit missus, dum eiusdem Pontificis auctoritatem Pipinus Caroli Magni pater Rex Francorum fuit constitutus. Qui idem vir Dei cum anno secundo ordinationis suæ beatorum martyrum Kiliani sociorumque eius, venerandas reliquias cum maximo Cleri plebisque tripudio de terræ puluere leuasset, sericisque reuerenter inuolutas, cum summo, ut decebat, honore in feretro composuisset, monasterium etiam in eodem loco sepulturæ constituit.

*Nota de vir-
ga eius pasto-
rali Sambu-
cea, signo ma-
gna eiusdem
humilitatis.*

*Elevat reli-
quias S. S. Ki-
liani & socio-
rum, ad quas
& monaste-
rium quoddam
construxit.*

S E D &, exemplo scilicet B. Martini, ut actiuæ vitæ sollicitudinibus turbatus, posset deinde ad pedes Iesu refugium querere, cōstruxit quoque cœnobium aliud in arcto procliui montis, & allapsu Mœni fluminis, quod in honore Dei genitricis, sanctique Apostoli Andreæ constructū, tanta dotauit quantitate prædiorum, quæ duodecim Fratibus Canonicis, ibidem Deo militantibus sufficerent ad victū & vestitū. Quibus virtutum insignibus cum apud homines tum apud Deum maximè natus & clarus, cum iā quadraginta per annos in vinea Domini Sabaoth pondus diei & æstus fidelis seruus, & laborator indefessus portasset, tandem in castello, quod *Hohemburg* dicitur, Dominicis Sacramentis præmunitus feliciter migravit ad Christum anno incarnationis Domini septingentesimo nonagesimo primo, à Megingando suo discipulo, posteaque successore, cum veneratione digna in ciuitatem sedis suæ VVirceburg deportatus. Vbi iuxta sanctorum Martyrum Kiliani, sociorumque eius reliquias honorificè tunc sepultus, postea cum consensu summi sedis Apostolicæ Pontificis Benedicti, ab Hugone Episcopo ad monasterium beati Andreæ, de quo supra dicimus, maxima cum solennitate translatus est. Atque hæc sunt præcipua quæ de vita & conuersatione ac obitu siue translatione sancti patroni nostri Burchardi, per veridicam præcedentium Patrum relationem, siue per exemplaria diuersa inuestigare atque colligere pro modulo ingenij mei sategi.

*Item cōstruit
& monaste-
rium aliud.*

*Obdormit in
Domino.*

*Transfertur
ad monasteriū
S. Andreæ.*

VITA

VITA V. DOMINICI LORICATI

Eremita, ex ea quæ est per B. Petrum Damiani.

XIIII. OCTOBRIS.

Nota de Si-
*monia**Rom. 8.**Vir sanctus*
quia ordina-
tus Simonja-
cæ, nunquam
presumpfit
ministerium
*altaris.**Vivit in ere-*
mo artissi-
*mè.**Servat unã*
cum aliis sem-
per silentium
integrarum
hebdomada-
*rum.***supp. Horas.*
Nota fidẽ &
ætatẽ Scri-
ptoris.

VIR Dei Dominicus, pater & dominus meus ante annum defunctus, cum esset in seculo Clericus, quia tunc Simoniaca vigeat hæresis, quæ & nunc vtinam prorsus esset extincta, vt Presbyter fieret, à parentibus eius data est Episcopo hircinæ pellis aluta. Sed quia, sicut ait Apostolus, diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, hæc vna beati viri culpa, multorum post bonorum probatur existisse materia. Nam hoc pauore perterritus, contempsit seculum, induit monachum, arduumque mox eremiticæ vitæ tanquam bellator intrepidus arripuit institutũ, ita tamen vt, quia malè promotus fuit, donec vixit, sacrosancti altaris vsurpare ministerium non præsumperit. Virgo vsque ad obitum fuit, vitam eremiticã non omisit: vbi sub magisterio sancti viri Ioannis, qui dicebatur de Monte Ferreti, per plurimos vixit annos. In alia igitur eremo, quæ scilicet erat in regione quæ dicitur Luceoli, constituta, decem & octo videbantur cellulæ ad habitandum Fratibus deputatæ, vbi sub hac regula vivebatur; vt nunquam vinum biberent, nũquam adipẽ alimenta condirent, vnum in Dominica die, & quinta feria pulmentum sumerent, quinque per hebdomadam diebus in pane & aqua ieiunium celebrarent, solis autem orationibus vacantes, vel manuum operibus insistentes, non agriculturam exercebant, non prædia vel aliquam substantiam præter vnum saginarium possidebant, cum quo asello vel equo vnus erat minister, qui vel ad acquirendas, vel ad terendas fruges indeficiens discurrebat, solusque eos cunctis necessitatibus sustentabat, Ioannes scilicet, qui postmodum loci Abbas factus sub honesta rexit administratione conuentum.

TENEBA NT autem per totam hebdomadam districta censura silentium: quod vtique Dominica die post Vesperam cibumque soluentes, habebant loquendi inuicem vsque ad Completionis officium libertatem. Nudis præterea pedibus & cruribus iugiter in cellulis morabantur. Dixit autem mihi, quia cum cohabitaret Ansoni religioso videlicet, viro, quem & ipse vidi, quotidie per omnes * canonicas disciplinam sibi inuicem scoparum ictibus ingerebant. Arque hic est vir Dei Dominicus, qui longè post, magistro præbente con-

sensum,

sensum, dignatus est mihi misero, & quem ipse suscipere dignaretur indigno, mira se prorsus humilitate committere, & sicut Abbati monachum subiugare. De cuius dictis vel factis, quia etiam per diuersa dictatus nostri iam opuscula sparsimus, non videtur absurdum, si eadem quoque hæc, eo ipso stylo quo scripta sunt, apponamus. In epistola itaque ad dominum * Teozenem inclusum missa, hoc me scripsisse reperio: Sed cur ego Sanctos commemorando viros diuersa passim loca perlustror? quandoquidem intra limen, & præ manibus tenco, ad cuius dignè efferenda præconia impar viribus non assurgo. Certè cellulis altrinsecus constitutis, solo basilicæ mediantis interstitio ego illeque diuidimur. Cuius si virtutibus enumerandis inuigilo, antè dies eabitur, quàm scribendi materia deficere posse videatur: Dominicum, dico, doctorem & dominum meum: cuius quidem lingua rustica est sed vita artificiosa & lepida.

QUAE sanè vita satis vtilius ad ædificationem viuus operibus prædicat, quàm sterilis quorundam lingua, quæ accurata phaleratæ vrbauitatis verba inaniter trutinat. Longo iam annorum elabente curriculo ferrea ad carnem lorica præcinctus, infœderabilem pugnam cum iniquis spiritibus confert, semperque paratus ad prælium, non solum corde, sed & corpore præmunito, aduersus hostiles acies feruidus bellator incedit. Hanc autem continuæ vitæ consuetudinem indifferenter habet, vt vix dies vlla prætereat, quin duo psalteria modulando, vtraque manu scopis armata, nudum corpus allidat. Et hoc remissiori quidem tempore. Nam Quadragesimalibus circulis, siue cum pœnitentiam peragendam habet (crebrò enim centum annorum pœnitentiam suscipit) tunc per dies singulos, dum se scoparum ransionibus afficit, vt minùs tria psalteria meditando perfoluit. Centum autem annorum pœnitentia, sicut ipso auctore didicimus, sic expletur: Cum tria scoparum millia vnum pœnitentiæ annum apud nos regulariter expleant, decem autem psalmodiarum modulatio, vt sæpè probatum est, mille scopas admittat, dum centum quinquaginta psalmis constare Psalterium non ambigitur, quinque annorum pœnitentia in vnus psalterij disciplina rectè supputantibus inuenitur. Porro siue quinque vicies, siue viginti quinquies, centum faciunt. Consequitur igitur, vt qui viginti psalteria cum disciplina decantat, centum annorum pœnitentiam se peregisse confidat.

Quam

S. Dominicus
l. et rustica,
camè insignè
ter prædicat
sanctissima
sua vita, ni-
mirum sem-
per cunctis ad
carnem lori-
*ca ferrea.**Acerrimus est*
in seipso disci-
*plinarius.**Nota diligè-*
ter, & fortè
melius intelli-
ges quid sit
tot vel tot
dierum in Ec-
clesia indan-
gentia.

Quamquam & in hoc omnem modum Dominicus superet: quia cum nonnulli vnam manum in disciplinis agendis exercent, iste, ut reuera Benjamin filius, contra rebelles carnis illecebras vtraque manu infatigabiliter pugnat.

*Nonnumquam
vir sanctus
inter diem &
noctem per-
currit nouem
Psalteria.*

IN Regula quoque eremitica ita inseruisse me recolo. Dicam: Sed quis scit vtrum fides assertioni fidelissimæ præbeatur? At paruipendendum est, si humana temeritas arguat, quem summa veritas falsitatis excusat. Est inter nos qui nonnumquam vno die continuato cum nocte nouem psalteria meditando decurrat, & interim penè semper vtraque manu scopis armata, nudam corpus afficiat. Notandum autem, quia dum hæc peragere satagit, nocte vel die dormire non vacat, sed aliquando genua flectens, dum caput terræ deponit, sic nudo repente somnus obrepit, eoque solo contentus est. In epistola quoque quam Blanca Comitissæ direximus, hæc nos indidisse videmur: Utinam daretur tibi nunc dominum meum videre Dominicum, qui quod imperitis linguæ conamur officio, ipse te efficaciori luculentissimæ vitæ doceret & informaret exemplo. Hic denique à tribus circiter annorum lustris lorica ferrea vestitur ad carnem, duobus autem ferreis circulis in corpore cingitur, duobus item per brachiorum arcos arctatur. Scripsi super hoc & in aliis fortasse opusculis, quæ vel ad præsens desunt, vel facile memoriæ non occurrunt. Itaque ab eorum replicatione quæ scripta sunt, ad noua iam articulus transferatur. Enimvero quasi quidam diuinus ignis in eius pectore iugiter æstuabat, qui numquam permittebat eum à spirituali exercitij labore quiescere.

*Pro virgarij
scopis vititur
scutis corrigiarum.*

ALIQUANTIS ante obitum annis quasi nouum supplicij genus inueniens, virgarum scopas in corrigiarum scuticas vertit; semelque gustato quia duriores sunt, in his verberandi consuetudinem posuit. Hoc flagellum, si quando egrederetur ad seculum, portabat in sinu; ut, vbiicumque eum iacere contingeret, à verberibus non vacaret. Circulis quoque ferreis quatuor, quia sibi præ longa consuetudine iam viluerant, quatuor item superaddidit, ut duobus in coxis, duobus consequenter in cruribus stringeretur. Loricam verò & quibus utebatur tamquam cilicijs, vel lanæ quælibet indumenta, post menses siue post spatium prolixius abluebat, tantum ut rubiginem deponerent, & aridis ingerendam membris vredinem non haberent. Porro autem cum omnes qui in cellulis habitamus, hoc laboremus, ut pro muniendis à frigore pedibus, vesti

vestimenta vsque ad imum defluant pavementum, hoc etiam nobis in eo intolerabile videbatur, quia cum in eremo & ocreas nesciret & calceos, vestes tamen eius ad tibias vix medias descendebant. Hoc autem mihi sæpè dicebat: In hoc psalmodia prouenit citò psallenti, si corde verba teneat, si quæ lingua loquitur mens veraciter comprehendat: alioquin, si cor vagetur, psalmorum cursus ad finem, lingua nunc fallente, nunc tepescente perducitur. Aiebat etiam, quia somnum somnus adescat, & vigilias vigiliæ pariunt. Nam corpus humanum in quo paulatim prius enutritur, in hoc per incrementa postmodum roboratur. Obiit vir beatus pridie Idus Octobris.

*Sæper nudis
incedit pedi-
bus simulque
vestes habet
vix vsque ad
medias tibias.*

*Quiescit in
Domino.*

VITA S. HEDVVIGIS DVCISSÆ

*Poloniæ, materteræ sanctæ Elizabeth, ex ea quæ est
apud R.P. Surium.*

XV. OCTOBRIS.

HEDVVIGIS iam in cælis beata, in terris è stirpe illustri Horta, filia fuit magnifici Principis Bertholdi, Marchionis Morauicæ, Comitissæ Tyrolensis. Quatuor habuit fratres, sorores tres, quarum vna Philippo Regi Franciæ nupsit, altera Andræ Regi Hungariæ, cui peperit sanctam Elizabeth, tertia quæ fuit Abbatiſſa in * Lutzingensi Franconiæ monasterio. Ex fratribus vnus Bertoldus fuit Aquileiſis Patriarcha, alter Elebertus Babenbergensis Episcopus, reliqui duo Ortho & Henricus militiæ dediti, patri in Principatu successerunt. Porro Hedvvis cum esset annos nata duodecim, præclaro Principi Henrico Duci Silesiæ & Poloniæ collocata est: quem illa instar Saræ cum timore Domini, non cum libidine sua consensit suscipere. Quocirca & coniugali alligata vinculo, studebat, secundum Apostoli doctrinam, honorabile connubium & torum immaculatum in omnibus custodire, sperans per filiorum generationem se saluam fore. At nihilo minus studio castitatis Deo placere desiderans, quantum licuit ex mariti consensu, continentiæ legem quoque sibi indicebat, nimirum ut, simulatque se concepisse sentiret, à viri toro vsque ad puerperij completionem sese reuerenter abstinere; atque hunc in matrimonio continenter viuendi à sancta Ecclesia approbatum modum, alias quoque quascumque poterat, edocebat. Quo factum est, ut felices hi coniuges pro huiusmodi castimonie exercitio iugiter vacantes, sex enim proles pia ma-

*S. Hedvvis
quatuor fra-
tres, & tres
sorores.
* R. in Ringſſi.*

*Nobilis Duci
Poloniæ.
Tobie 4.*

*O utinam oēs
coniugati sic
facerent: &
nota, quod di-
citur modus
approbatuſ
Ecclesiæ.*

N n trona

trona pio Principi peperit) ad maiora etiam peruenire meruerint diuinæ gratiæ incrementa; ita vt vno animo pari que consensu cum Episcopi benedictione, perpetuam continentiam se seruatuos tandem promitterent.

Tandem una cum marito uocet castitatem.

DEI autem spiritu corroborati, triginta circiter annos toto separati, vitam duxere castitatis pulchritudine mirifice decoratam. Quo toto tempore Christi ancilla summopere in eam curam incumberebat, ne ea continentia, quæ iam non paucis innotuerat, vlla ratione in infirmorum animis sinistra aliqua suspitione obfuscareretur. Atque ea causa adeo vitabat marito sui colloquia, vt sola eum non adiret, nec ei loqueretur, nisi in loco publico vel in ecclesia, & vel plurimis, vel vt minimum duabus honestis personis presentibus. Cæterum quia nouerat in carne præter carnem viuere magni esse meriti, ad complectendam conseruandamque carnis integritatem & castitatem, quoscumque poterat, inuitabat. Cuius rei causa constructo Trebarciensi monasterio, cuius construendi impensæ, vt à procuratoribus compertum est, triginta marcarum millia plus minus collegerunt, multas illic collegit feminas & virgines, quæ Domino seruirent in cordis & corporis puritate, inter quas suam quoque obrulit filiam, quæ illic postea Abbatissa creata est. Quin & ipsa quoque post Christum exiens extra castra, eò etiam se cum parua familia contulit, atque illic prope monasterium virginum (quod est Cisterciensis Ordinis) Domino seruiuit, marito adhuc viuente, eo que religiosa animi pietate similiter prope monacho effecto,

Construit monasterium in Trebarciensi.

Vixit iuxta quæ dictum monasterium tota inuenta operibus charitatis.

Dictum eius si quis eo forte offendit.

Ratio vitæ eius plus quam monastica.

SANE licet beata Hedvvis institutum monasticum ibi professa non sit, videlicet vt misericordiæ operibus, & consolandis pauperibus liberius vacare posset; tamen conscientie puritate, bonorumque operum fructu ita coram Deo & hominibus vas omni sanctitate plenum apparuit, vt non sit nostræ possibilitatis illud ad plenum exponere. Quisquis ille esset qui aliquid ei molestum, aut quod perturbationem afferre posset, quavis ratione intulisset, nihil ab ea audiuit nisi hoc dumtaxat, aut quippiam eiusmodi placide & leniter ab ea prolatum: Certè, & cur hoc fecisti? Ignoscat tibi Deus. Quotidiano autem sese afficiebat ieiunio, exceptis Dominicis diebus, & præcipuis quibusdam solennitatibus; ab esu carniū, & earum rerum quæ essent carnis adipe saginatæ, abstinens omnino, idque annis plus minus quadraginta. Die Dominico, tertia & quinta feria piscibus & lactariis vescabatur, sab-

batho

batho & secunda feria aridis leguminibus, quarto & sexto die pane & aqua dumtaxat, semper insuper, demptis diebus Dominicis & solennioribus festis, pro potu habens aquam. Cuius cum aliquando accusata fuisset apud maritum, illeque frequentium eius ægritudinum illam esse causam existimans, rem certius cognoscere voluisset, tollens ex improviso scyphum coram illa positum, in quo reuera aqua infusa fuerat, dum bibit ex eo, ecce non nisi boni vini gustum percepit; cuius rei testes fuere complures, ipsaque etiam Adelheidis, vxor quondam Theodorici de Ianouis, equestris Ordinis viri, femina in bonis operibus feruens.

Ut lateat spolia Christi bibens aquam, vertitur subire aqua in vinum.

AD hæc tegebat quoque Deo dilecta Hedvvis corpusculum suum licet attenuatum ieiuniis, flagellorumque insuper ictibus liuidum & hispidum, vna sola tunica & pallio simplici, tam hieme quam æstate, asperum interim cilicium è fetis equorum confectum, ad nudum corpus ferens, cui adiuncta erat similis generis zona nodosa ad lumbos eius adstricta. Lectus ei, ita vt decebat Principem feminam, & Ducissam, præparabatur; sed illa in eo non cubabat, quin magis in tabulis ligneis aut pauimento corio instrato, somno eam post diurnas preces & vigilias opprimente, sese reponebat. Quod si debili & infirmo, nimiumque defatigato corpori interdum plusculum indulgere vellet, in straminibus panno crasso operis, aut in sacco ad tempus aliquod cubauit, in culcitra enim numquam, quantumlibet etiam ægrota, dormire voluit. Ad Sacramentum Dominici corporis percipiendum accessura, tanto lacrymarum imbri faciem perfundebat suam, tanto precandi, genua flectendi, corpus prosternendi studio occupabatur, vt feruor deuotionis eius non immerito intuentes ad deuotionem efficaciter permoueret.

Gestat asperum cilicium.

Summa cum deuotione accedit ad Sacramentum Altaris.

HABEBAT autem permultas Sanctorum imagines & reliquias, quibus congruam præstabat reuerentiam, easque sibi ad ecclesiam eunti voluit præferri: inter quas cum sanctissimæ Christi matris paruum imaginem ipsa sæpius suis manibus gestaret, vt ex amore crebro eam posset intueri, & inspiciendo, ad eius amorem se posset amplius excitare; factum est, vt cum ea imagine interdum benediceret languidis, ilico quoque curarentur. Diligebat verò etiam decorem domus Dei: atque idcirco ornamenta preciosa ecclesiis & altaribus donauit. Vestes quoque sacerdotales & Leuiticas, atque ministrorum altaris, suis impensis comparauit, immò

Sanat agrotos, benedictione data cum imagine quadam Despatæ Virginis.

N n 2 & para

Beat mater
annuum pau-
perum & mi-
serorum.

& parauit tum per seipsam, tum per alias cum ipsa manentes feminas, quæ ex auro & serico nouerant egregie operari. At verò erat illi innata clementia, quam augebat pietas Iesu Christi: cuius gratia eam instigante, studebat, quicquid boni poterat, manus eius instanter operari. Mater erat omnium pauperum, & præcipue viduarum atque orphanorum eximia consolatrix: quorum causas & negotia, cum id res posceret, apud Duce[m] libenter promouebat, exhibebatque se illis fidelissimam aduocatam.

Tredecim pau-
peribus ipse
suis manibus
ministrat.

Non paucas quoque puellas, parentibus & amicis orbatas, apud se humaniter fouebat, singulis prouidens, prout visum fuit saluti illarum præcipue expedire, alias matrimonio, alias monasteriis tradens. Habebat verò in aula sua speciales quosdam afflicta valetudine pauperes tredecim, quos in honorem Christi & duodecim Apostolorum eius, cum aliquò proficisceretur, curribus impositos, secum uehebat, & ubi ad hospitium ventum esset, ante orantia illorum suscipiebat curam: iubensque illos coram se discumbere, priusquam ipsa mensa assideret, illis ad mensam ipsa ministrabat, singulis apponens escas genibus flexis. Pro promiscua autem pauperum turba quæ coram mensa eius non versabatur, singularem etiam habebat culinam, & quosdam ministros illis specialiter deputatos: quibus in prandio & cœna, pro ratione temporis, victui necessaria præbebantur. Arque hæc hæc haftenus de beatæ Hedvwigis vita & conuersatione.

Prædicit triē-
nio ante de
sorte sui filij
Ducis Henrici.

PORRO de miraculis, eo quòd multa sunt & magna, planeque conspicua, nihil attinet dicere, nisi quòd triennio antè quàm cæsus est Dux Henricus filius eius, ipsa prorsus spiritu Prophetico Adelheidi sanctimoniali dixit: Sis memor filij mei, non enim lecto decumbens morietur: cum ecce post annos tres Tartari in Silesiam irrupentes, intantum grassati sunt, ut ipsa beata Hedvwigis cum filia & nuru Anna in Crosnam castrum se transtulerit. Vbi cum esset, quadam nocte ait ad Demundum: Noueris me orbatam filio meo, vnicus ille meus instar auriculæ repente auolauit à me. Princeps enim ille Henricus, qui patri successerat, collecto exercitu, occurrerat Tartaris, ab iisque occisus erat (quòd factum fuit anno Christi millesimo ducentesimo quadragesimo primo) sed cædis eius nuncius nondum allatus erat. Super quo cum Demundis eam consolari voluisset, tamquam quòd humana opinione metueret, illa è contrà: Sed sic est, ait, ut dixi: tu tamen vide ne

Confirmatur
eius prædictio
1344 essentia.

filia

filia aut nuru[m] meæ istuc innotescat: Post triduum autem confirmauit eius sententiam certus nuncius cæsi Principis. Sed missionem requirit sermo. Tandem ut esset finis laboris, quem tamen illa vix senserat præ amore, occurrentibus sibi S. Magdalena, S. Catharina, Tecla, Ursula, aliisque nonnullis cælestibus ciuibus multa luce conspicuis, sicut & eas soror quædam, Catharina nomine, intrantes ad illam vidit, animam eius sanctissimam Christus transtulit in abyssum suæ claritatis; anno salutis millesimo ducentesimo quadragesimo tertio, Idibus Octobris. Relata est autem illustrissima matrona in Sanctos à Clemente Pontifice, eius nominis quarto, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo septimo:

Migrat femina
sanctissima
ad Christum,
& postea
reseruat
in Sanctos.

DE S. LVCA EVANGELISTA, EX
D. Hieronymo, ut est in Ordinario Nouo.

XVII. OCTOBRIS.

LVCA S medicus Antiochenis, ut eius scripta indicant, & omnis peregrinationis eius comes. Scripsit Euangelium, de quo idem Paulus, Misimus, inquit, cum illo fratrem, cuius laus est in Euangelio per omnes Ecclesias. Et ad Colossenses: Salutem vobis Lucas medicus charissimus. Et ad Timotheum: Lucas est mecum solus. Aliud quoque edidit volumen egregium, quòd titulo Acta Apostolorum prænotatur, cuius historia vsque ad biennium Romæ commorantis Pauli peruenit, id est, vsque ad quartum Neronis annum. Ex quo intelligimus, in eadem vrbe librum esse compositum. Igitur periodos Pauli & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter apocryphas scripturas computamus. Quale enim est ut indiuiduus comes Apostoli inter cæteras eius res hoc solum ignorauerit? Sed & Tertullianus, vicinus eorum temporum, refert Presbyterum quendam in Asia, amatorem Apostoli Pauli, cõiectum à Ioanne quòd auctor esset libri, & confessum se hoc Pauli amore fecisse, & ob id loco excidisse.

S. Lucas com-
mes omnis
peregrinationis
Dni Pauli.

Scribit Ro-
ma Acta Apo-
stolorum.

Nota lector
vnde irreple-
runt illa fa-
bulosa.

QVIA M suspicantur, quotiescumque in epistolis suis Paulus dicit, iuxta Euangelium meum, de Lucæ significare volumine: Lucam autem non solum ab Apostolo Paulo didicisse Euangelium, qui cum Domino in carne non fuerat, sed à cæteris Apostolis, quòd ipse quoque in principio sui

*Vixit S. Lucas
celibis annos
84.*

voluminis declarat, dicens: Sicut tradiderunt nobis qui à principio ipsi viderunt, & ministri fuerunt sermonis. Igitur Evangelium, sicut audierat, scripsit; Acta verò Apostolorum, sicut viderat ipse, composuit. Vixit octoginta & quatuor annos uxorem non habens: sepultus est Constantinopoli, ad quam urbem vicesimo Constantini anno ossa eius cum reliquiis Andreæ Apostoli translata sunt de Achaia.

VITA S. AQUILINI EPISCOPI

*Ebroicensis in Gallia, ex ea qua scripta est
ad Audoënum*

XIX. OCTOBRIS.

*S. Aquilini
clari natalis.*

BEATISSIMVS Confessor Domini & Ebroicensis vrbis Episcopus Aquilinus, Baiocensi ciuitate ortus, parentum nobilitate clarus, sed morum dignitate illustrior, antiqua insignia nouis virtutum ornamentis velut obscurauit. Hic cum sacris literis institutus, & summo studio enutritus esset, pluuiamque suo tempore effundendam ceu nubes matutina collegisset; transmissis adolescentiæ spatiis, ad iuuentutem pertigit, in qua pueritiæ marcescentibus floribus, humanæ probitatis solent prodire fructus. Quæritur interim vxor nobilitati eius congrua: inuenitur, ducitur, nuptiali celebritate coniungitur: proles terrena primùm gignitur, vt postmodum cælestis procreetur. Sentitur carnalis amor, vt eo propudiat, spiritualis feruentius sentiatur quemadmodum pueri cibo solido gustato, vbera respuunt. Discit Aquilinus in coniuge, quam fidem Præsul quandoque effectus, Ecclesiæ præstare debeat. Sed & accitus à Clodoueo Rege, qui ea tempestate rerum potiebatur, cum cæteris vrbium Præfectis aduersum barbaros, qui in extremis regni Francorum finibus cœperant inolescere, proficiscitur, nimirum, vt & ante quam spiritale contra spiritales nequitias bellum suscipiat, hostium quoque visibilibus pugnis & victoriis prius exerceretur. Vbi cum exegisset triennium & menses sex, iamque omnibus facta esset domum redeundi potestas, in tantum deinde Aquilinus profecit Christi amorem, vt ipse eiusque coniunx animis coniunctis sub vno tecto manere constituerint, deinceps carnali consortio separati.

*Reversus de
mum, totum
se dat pietati.*

IMPENDUNT etiam sua post se; & vt perfectum sit castitatis sacrificium, elargiuntur res suas pauperibus, vt transeat in holocaustum. Denique adeo corpora sua ieiuniis & vigiliis

liis exarabant, animas elemosynis recreabant, vt ipsis quoque monachis, & Crucis habitum gerentibus, nihil eos cedere putares, domum autem illorum xenodochium potius diceres, quam aliud quippiam. Verum enim verò qui eos diutius latere noluit, occasionem obrulit, qua amator latibuli Aquilinus super candelabrum poneretur. Beato namque Eterno Ebroicensis vrbis Episcopo ex hac luce ad æternam translato, totius Cleri & populi animi diuinitus inflammatur, vt Aquilinus ille occultus Dei seruus ei substituatür. Non ibi vna vox, aut vnus partis personuit acclamatio, sed diuersarum vocum generalis electio cõspirauit, vt nulli esset ambiguum, quod vulgus peteret id & inspirari & imperari diuinitus. Nec quæsitum est ab electo quid ipsi videretur; quandoquidem qui latere didicerat, apparere vtiue nollet, si quis eius consensum requireret. Sed rapitur ab omnibus, & trahitur, quasi non suus deinceps futurus, sed communiter omnium. Primòque fit Clericus: inde gradatim promotus, ad Episcopale cacumen euehitur, vt totius Ebroicensis ecclesiæ domum guberneret. Iam apertè vxor vertitur in sororem, in quam etiam ante transferat, sed occultè; ipse verò vt liberius posset contemplationi vacare, & pro peccatoribus mundi huius tumultibus deditis, Dominum deprecari, non longè à muro ciuitatis, ab ecclesia verò centum passuum spatio distantem, elegit cellam in portæ Rothomagensis regione sitam, ibique secretum, quod propter pastoralis curæ inquietudines amiserat, repetens, animarum causas & negotia tanto curabat melius, quanto plus corporum declinabat.

IBI lectio & oratio vicissim sibi succedentes sine intermissione continuabantur: ibi psalmodiarum & canticorum spiritualium resonabat melodia; sancti Spiritus gratiam adducens; ibi non abrupto ab Ecclesiæ suæ corpore, sed retorto ad pennulas capite, columbina illa anima immolans, pro sanguine lacrymarum imbres fundebat. Nequaquam autem putes lecti illum mollitiem illic consecratam, quin verò nihil aliud sibi voluit in quo cubaret substernere, præter nudum paviementum. Tum etiam carnales pastores vt sese vberius pascant, ipsa sua refectione pascendis ouibus Christi se prouidere simulant, dicentes laborem se ferre non posse; nisi sic reficiantur & induantur. Sed dum necessitati consulere se fingunt, consulunt voluptati, non vtiue imitantes vestigia magni illius Martini Turonensis, aut Germani Antissiodorensis, qui

Na 4 paue

*Moritur Beatus
seruus Episcopus
Ebroicensis.*

*Substitutus
in eius locum
S. Aquilinus.*

*Post curas
pastorales, totum
deinde est
in lectione &
oratione.*

*Notent pastores
debet ari
vident
aut vt se
sus fallant.*

pauerunt gregem Christi ieiuniis, vigiliis, & laboribus suis, nimirum vt eorum exemplo grex disceret eò redire ieiunando, vnde in primo parente excidit manducando; existimantes non bene cum ieiunia aliis suggerere, qui ipse sub quocumque prætextu epulis vacaret. Quod sanè intelligens beatus Aquilinus, & ipse abstinendo & vigilando in primis paciscere subditos suos studebat: Vnde etiam factum est, vt sicut ipse hac laudatissima via quos poterat, intus illuminabat, curabat, erigebat; ita quoque Christus ei præstiterit gratiam & facultatem extrinsecus illuminandi, sanandi & erigendi, adeò vt Crucis signo liberaret, quos per eam liberandos prædicabat; nec vlla corporalis infirmitas eius precibus resisteret, qui suis exemplis spirituales ægritudines depellebat.

*Facile curat
egrotos signo
Crucis.*

*Fit ipse cæcus
corporaliter,
nec tamē mi-
nim ob id fun-
gitur suo offi-
cio.*

*Transit ad
Domum.*

*Exstat inter
epistolas.
S. Hilarionis
patria & pa-
rentes.*

P O R R O autem vir beatus sedulus erat custos innocentie, amator continentie, cultor sobrietatis, obrectationis inimicus, persecutor improbitatis: quas ad res multum ei cæcitas corporis, quæ ei postea ad maiorem Dei gloriam superuenit, conferebat, sicut etiam ad populum paterna pietate exhortandum, pastoralique diligentia custodiendum nihil impedimenti adferebat. Non enim ideo segnius vel orabat vel vigilabat, vel minus ad populum concionabatur, imò tanto splendidiore pro concione radios ad inferiora vibrabat, quòd eos potius ab ipsa veritate quam à veritatis testibus, putalibris, quos legere non poterat, hauriret. Qui denique cum honorum operum sanctarumque institutionum piis exercitiis sufficienter esset comprobatus, refocillandorum etiam pauperum studiis accuratè elimatus, tum & optaræ cæcitatis medicinali cauterio ab omni mundanæ vanitatis sorde purgatus, tandem cum duos & quadraginta annos tanquam mansiones totidem vsque ad Iordanem suæ euocationis exegisset, vbi iam transiturus erat ad patriam semper optatam, Christo reddidit illibatum & incontaminatum spiritum, sepultus cum omni reuerentia Sacerdotum & populi, in basilica quam apud ciuitatis suburbium ipse condiderat.

VITA S. HILARIONIS ABBATIS,

ex ea qua est per Diuum Hieronymum.

XXI. OCTOBRIS.

S C R I P T V R V S vitam beati Hilarionis; habitorem eius inuoco Spiritum sanctum. Hic ortus vico Thabatha, qui

quici reter quinque millia à Gaza vrbe Palæstine ad Austrum situs est, cum haberet parentes idolis deditos, rosa, vt dicitur, de spinis floruit. A quibus missus Alexandriam, Grammatico traditus est, ibique quantum illa patiebatur ætas, magna ingenij & morum documenta præbuit, in breui charus omnibus, & loquendi arte gnarus. Quodque his maius est omnibus, credens in Dominum Iesum, non circi furoribus, non athenæ sanguine, non theatri luxuria delectabatur; sed tota illi voluntas in Ecclesie erat congregatione. Audiens autem tunc celebre nomen Antonij, quod per omnes Ægypti populos ferebatur, incensus visendi eius studio, perrexit ad eremum. Et statim vt eum vidit, mutato pristino habitu duobus ferè mensibus apud eum mansit, contemplatus ordinem vite eius, morumque grauitatem; donec frequentiam eorum qui ad Antonium ob varias passiones aut impetus dæmonum concurrebant, vltra non ferens, reuersus est cum quibusdam monachis ad patriam. Et quidem parentibus iam defunctis, partem substantiæ fratribus, partem pauperibus largitus est, nihil sibi omnino reseruans. Erat autem tunc annorum quindecim.

Fit Christianus.

*Venit ad S.
Antoniu, &
mox mutat
habitum.*

I T A Q V E nudus & armatus in Christo, solitudinem, quæ in septimo miliario à Maioma Gazæ emporio per littus euntibus Ægyptum, ad læuam flectitur, ingressus, sic sacco tantum membra cooperitus, & pelliceam habens ependyten, quem illi beatus Antonius proficiscenti dederat, sagumque rusticum, inter mare & paludem vasta & terribili solitudine fruebatur, quindecim tantum caricas post Solis occasum comedens, nonnumquam etiam tantum herbarum succo & paucis caricis post triduum aut quadruduum deficientem animam sustentans, orans simul frequenter & psallens, & rastro humum fodiens, vt ieiuniorum laborem labor operis duplicaret. Igitur à sexto decimo vsque ad vicesimum suæ ætatis annum æstus & pluias breui tuguriunculo declinavit, quòd iunco & carice texerat. Exstructa deinceps breui cellula est, quæ vsque hodie permanet, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum quinque, hoc est, statura sua humiliore, porò longitudine paulò ampliore quam eius corpusculum patiebatur, vt sepulcrum potius quam domum crederes. Capillum semel in anno die Paschæ totondit. Super nudam humum, stratumque iunceum vsque ad mortem cubitavit; saccum quo semel fuerat indutus, nunquam lauans; & superfluum esse dicens, munditias in cilicio querere. Nec mutauit alteram

*Ingrreditur
castissimam
solitudinem,
vbi & vult
in maxima
abstinentia.*

*Cellula eius
sepulcrum po-
tius quam do-
mus.*

*Dicit super-
fluum esse que-
rere manditi-
as in cilicio.*

runicam, nisi cum prior penitus scissa esset. Scripturas quoque sanctas memoriter tenens, post orationes & psalmos, quasi Deo præsente, recitabat.

SED quia longum est per diuersa tempora carptim adscensum eius edicere, comprehendam breuiter ante Lectoris oculos vitam eius pariter exponens. A vigesimo primo anno vsque ad vigesimum septimum, tribus annis dimidium lentis sextarium madefactum aqua frigida comedit, & aliis tribus panem aridum cum sale & aqua. Porro à vigesimo septimo vsque ad trigessimum, herbis agrestibus, & virgultorum quorundam radicibus crudis sustentatus est. A trigesimo autem primo vsque ad trigessimum quintum sex vncias hordeacei panis, & coctum modicè olus absque oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos suos, & totum corpus impetigine & punicea quadam scabredine contrahi, ad superiorem vitam adiecit oleum, & vsque ad sexagesimum tertium vitæ suæ annum hoc continentia cucurrit gradu, nihil extrinsecus aut pomorum, aut leguminis, aut cuiuslibet rei gustans. Sed & cum se videret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, à sexagesimo quarto anno vsque ad octogesimum etiam pane abstinuit incredibili feruore mentis, vt eo tempore quasi nouus accederet ad seruitutem Domini, quo cæteri solent remissiùs viuere. Fiebant autem ei de farina & comminuto olere sorbitiunculæ, cibo & potu vix quinque vncias appendentibus. Sicque complens ordinem vitæ, nunquam ante Solis occasum, nec in diebus festis, nec in grauissima valetudine soluit ieiunium. Sed tempus me deficiet si voluero omnia quæ de eo dici possent, singulatim dicere.

SANE in tantam à Domino fuerat eleuatus gloriam, vt beatus quoque Antonius, audiens conuersationem eius, scriberet ei, libenterque eius epistolas sumeret; & si quando de Syriæ partibus ad se languentes perrexissent, diceret eis: Quare vos tam longè vexare voluistis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo quoque eius per totam Palæstinam innumerabilia monasteria esse cœperunt, & omnes ad eum monachi certatim currere. Quod ille cernens, laudabat Domini gratiam, & ad profectum animæ singulos cohortabatur, statis diebus ante vindemiam lustrans cellulas monachorum. Concurrerant etiam Episcopi, Presbyteri, Clericorum & monachorum greges, matronæ quoque, Christiano-

Semper conuictus adscendere a minori abstinentia ad maiorem.

Sub quinque viciis etiam omnino abstinet pane.

Exemplo eius multa conuictur monasteria. Item conuictur ad eius benedictionem omne genus hominum.

rum grandis tentatio, & hinc inde ex urbibus & agris vulgus ignobile, sed & potentes viri & Iudices, vt benedictum ab eo panem vel oleum acciperent. At ille nihil aliud nisi solitudinem semper meditabatur, intantum vt quodam die proficisci omnino statuerit, iamque adducto asello (nimis quippe excessus ieiuniis, vix ingredi poterat) iter arripere conaretur.

Quo cum percrebuisset, & quasi vastitas & iustitium Palæstinæ indiceretur, plus quam decem millia hominum diuersæ ætatis & sexus ad retinendum eum congregata sunt. Immobilis verò ille ad preces, & baculo arenas discutiens, loquebatur: Fallacem Dominum meum non faciam: nõ possum videre subuersas ecclesias, calcata Christi altaria, filiorum meorum sanguinem. Vniuersi autem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quiddam esse secreti, quod nollet confiteri: & nihilominus custodiebant eum ne proficisceretur. Decreuit ergo, publica omnes voce contestans, non cibi se, non potus quicquam sumere, nisi dimitteretur, cum post septem dies inedie tandem relaxatus, ac valedicens, quinto inde die venit Pelusium, dehinc ad castrum Theubarum, ac postremò ad oppidum Aphroditon: vbi duobus secum tantum retentis Fratribus, vicina eremo moratus est tanta abstinentia & silentio, vt tunc primum se cœpisse Christo seruire diceret. Sed videns etiam ibi se honoribus affici, perrexit Alexandriam, atque inde ad vltiorem Oasim eremum. Vbi in inuia solitudine anno plus minus exacto, quia illuc quoque sua fama peruenerat, quasi iam in Oriente latere non posset, vbi multi illum & opinione & vultu nouerant, ad solas nauigare insulas cogitabat, vt quem terra vulgauerat, saltem maria celarent.

Eodem ferme tempore Hadrianus discipulus eius de Palæstina superuenit, dicens Iulianum occisum, Christianum Imperatorem regnare cœpisse, reuerti eum debere ad monasterij sui reliquias. Quod ille audiens, detestatus est: & conducto camelo, per vastam solitudinem peruenit ad maritimam urbem Libyæ Parætonium, vbi Hadrianus infelix, volens Palæstinam reuerti, & pristinam sub nomine magistri querens gloriam, multas ei fecit iniurias. Ad extremum conuulsus, quæ à Fratribus ei missa detulerat, nesciente illo profectus est. Super quo, quia alter locus referendi non est, hoc tantum dixerim in terrorem eorum qui magistros despiciunt, quod idem post aliquantulum temporis computruerit morbo regio. Habens igitur senex Gazanum secum, ascendit classem,

** Iustitium quasi iurista in publico Reip. iudic. bacillo*

Declinans plausum populi, tendit ad loca alia.

Nusquam potest latere.

Multas patitur iniurias à quodam suo discipulo.

Venit in Siciliam, sed nec ibi diu latuit, sic nec deinde in Dalmatis.

classem, quæ Siciliam nauigabat. In cuius promontorio Pachyno exceptus, cum ad mediterranea loca se contulisset, id est, vigesimo à mari milliario, ibi in quodam deserto agello lignorum quotidie fascem alligans, imponebat dorso discipuli, hocque in proxima villa venundato, sibi alimoniam emebant. Sed verè, iuxta quod scriptum est, non potuit ciuitas latere super montem posita.

QUO CIRCA statuens vir beatus ad barbaras quasque pergere nationes, vbi & nomen & sermo suus incognitus foret, ad Epidaurum Dalmatiæ oppidum est profectus. Vbi cum paucis diebus in vicino agello mansisset, non potuit tam en abscondi, miraculis scilicet eum identidem prodentibus. Vnde æstuans quid faceret, quò se verteret, aliam rursus parat fugam. Prætermitto cætera, nec in narratione signorum volumen extendam. Hoc solum dicam quòd prospero cursu inter Cycladas nauigans, hinc inde clamantium de urbibus & vicis ad littora occurrentium immundorum spirituum voces audiebat. Ingressus ergo Paphum urbem Cypri, nobilium carminibus Poëtarum, quæ frequenter terræmotu lapsa, nunc ruinarum tantum vestigiis quid olim fuerit, ostendit, in secundo ab vrbe milliario habitabat ignobilis, gaudens quòd paucis diebus quietè viueret. Verum non ad plenum viginti transière dies, cum per illam omnem insulam, quicumque immundos habebant spiritus clamare cœperunt, venisse Hilarionem seruù Christi, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, vrbes reliquæ conclamabant, ita vt intra triginta ne multo amplius dies, ducenti ferme, tam viri quam mulieres, ad eum congregati sint. Quos cum vidisset, dolens quòd se non paterentur quiescere, & quodammodo in sui vltionem sauiens, tanta eos orationum instantia flagellauit, vt quidam statim, alij post biduum triduumve, omnes verò intra vnã hebdomadam curarentur.

MANENS autem ibi biennio, & semper de fuga cogitans, tandem in ipsa insula ad secretiorem locum conscendit, duodecim millibus à mari distantem, quò vix reptando possit pertingi: ex quo & innumerabilium per noctes & dies demonum voces resonabant. Quo ille valde delectatus, quo scilicet antagonistas haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinque: atque hoc vel maximè extremo vitæ suæ tempore refocillatus est, quòd propter asperitatè difficultatemque loci, & umbrarum (vt ferebatur vulgò) multitudinem, aut nullus

Ubique passim proditur à demonibus.

Per biennium agit in Cypre.

nullus aut rarus ad se vel posset, vel auderet ascendere. In quo suo extremo domicilio anno ætatis suæ octogesimo ad transitum perennem vocatus, cum præter sensum vix quicquam viui hominis superesset, & tamen apertis oculis loqueretur, Egredere, inquit, quid times, egredere anima mea, quid dubitas, Septuaginta propè annis seruisti Christo, & mortem times? atque in hæc verba exhalauit spiritum.

Tandem ibidem in remanentissimo quodam loco quiescit in Dalmatis.

DE S. VRSULA ET SOCIABVS

Vndecim millibus virginum, ex iis quæ sunt apud R.P. Surium.

XXI. OCTOBRIS.

ANNO circiter Domini quadringentesimo quinquagesimo tertio, omnibus bellis famosus fuit bellum quod candidatus sanctarum vndecim millium virginum exercitus bellaui dace sancta virgine Ursula: quæ filia vnica * Noti nobilissimi Britanorum Principis, cum nondum nubilis à filio cuiusdam ferissimi tyranni ad nuptias expeteretur, & patrem suum super hoc anxiam videret (qui Deum metuebat, si filiam Deo iam deuotam nubere cogeret, & tyrannum timebat, si ei filiam denegaret) diuinitus inspirata, nutanti patri suavit, vt nihilominus Tyranno assentiretur, ea tamen illi proposita conditione, vt ipse & tyrannus decem virgines genere, forma, & ætate electas sibi traderent, & tam sibi quam singulis illarum mille virgines subscriberent, & comparatis ad numerum ipsarum vndecim trieribus, inducias triennij sibi darent ad exercitum virginitatis suæ, nouo vsa consilio, vt aut difficultate propositæ conditionis, animum eius à se auerteret, aut hac opportunitate omnes coeuias suas secum Deo dicaret. Et ex hoc conducto, virginibus, trieribus, & sumptibus comparatis, per triennium celi præludia, cunctis mirantibus celebrarunt.

TANDEM sub vno die, agente vento ad portum Galliarum, qui Tila dicitur, & inde Coloniam appulsæ sunt: ibique ex Angeli monitu Romam tendentes ad urbem Basileam nauibus, à Basilea Romam vsque pedibus profectæ, eodem eundem tenore Coloniam sunt reuersæ ab Hunnis vndique obsessam. A quibus cunctæ martyrizatæ, nouo & mirabili modo triumpharunt, & Coloniam sanguine & sepultura sua ciuiorem reddiderunt. Etenim vt Colonia illa beata & incomparabili hoc thesauro beatorum fieret, quantum sacratissimis Virginum cineribus

** Sigebertus in Chron.*

S. Ursule genitrix.

Pio quodam astu deludit Tyrannum, qui eam petebat in matrimonium.

Appellit cæ sociabus Coloniam, & inde cedit Romam & rursus redeunt Coloniam, ubi & martyrizantur.

*Merita san-
ctarum virgi-
nū liberatur
Colonia ab
obsidione
Hunorum.*

cineribus honoris & reuerentiæ deberet, mox in sua libera-
tione experta est, quā preciosa in conspectu Domini mors
earum fuisset, & quā magnificē in Concilio Sanctorum vi-
uerent. Nam peracta tam belluina rabie, quasi torroribus illis
manifestē Deus calicem iræ, vertiginis & insanix miscuisset,
dati sunt in reprobū sensum, videruntque armatorum
acies, quotas Virginum trucidauerant, persequentes se: ad
quarum impetum effera illa barbaries, & post tot triumphos
iam fugere nescia, non auderet subsistere.

FUGATIUS ergo pacis hostibus, conclusis ciuibus inspe-
rata pax reddita est, longoque luctu soluit Colonienſes por-
tis eruperunt, & ecce passim super nudam humum inhumata
Virginum cadauera inuenerunt: nec multum eos res fefellit,
quippe qui iam pridem transeuntium ibidem sanctarum puel-
larum vestes, habitus & naues nouerant. Et quia facile ani-
maduerterant deuotas Deo virgines pro conseruandæ pud-
icitix signaculo in agone martyrii occubuisse, seque earum
patrocinantibus meritis non modò mortem, sed etiam cru-
ciatus barbarorum omni morte grauiores euasisse, vnanimi
consensu, non quasi homines, sed quasi Deum in humanis
corporibus venerantes, non priuatis, non publicis sumptibus
pepercerunt, dum non modò humanitatis officio, verum
etiam humillimæ venerationis studio pro se quisque satagen-
tes, alij dilaniata dissectaque martyrum membra congerunt,
alij vestibibus cooperiunt, alij terram effodiunt, alij sarcopha-
gis imponunt, breuique tempore, sicut hodie illic est ceme-
re, sanctissimæ Virginum reliquix ad æternam Colonien-
sium gloriam pausauerunt in pace. Exeo autem iam crescen-
te diuina religione, non modò consuetudo, sed etiam pro-
consuetudine sacramentum ciuibus inoleuit, vt intra ambi-
tum virginalis sepulturæ nemo vsque hodie cuiusquam mor-
tui corpus audeat sepelire.

*Inſtaurat ea-
rū ecclesiam
quidam ve-
nerabilis Cle-
matis.*

QUIN etiam post incensam per barbaros sanctorum cor-
porum custodem ecclesiam, ex remotis quoque Orientalium
regionum partibus Clematius quidam vir, vt rerum exitus
docuit, clarus simul & religiosus, atque ad honorandas illu-
strandasque fama pariter & munere sanctarum Virginum se-
pulturas idoneus, crebris visionum prodigiis, terroribus & do-
cumentis Colonia inuitatus accessit, & quacūque in suo loco
primum timore sponderat, hinc in redintegranda prorsus de
proprio pecuniarum sumptu beatarum Virginum basilica,
religio

religionis deuotione perfecit. Cuius monimenta lapidibus
isthic seruantur incisa in hunc modum: Diuinis flammeis vi-
sionibus frequenter admonitus (vt virtutis magnæ maiestatis
martyrii cælestium Virginum imminetium) ex partibus
Orientis exhibitus pro voto Clematius, vir Cōsulatis, de pro-
prio, in loco suo hanc basilicam voto, quo debebat, à funda-
mentis restituit. De his ita VVandelbertus Prumiensis, qui
floruit circiter anno Christi octingentesimo quinquagesimo.
Tunc numerosa simul Rhēni per littora fulgent, Christo vir-
ginis erecta trophæa maniplis Agrippinæ vrbi, quarum furor
impius olim Millia mactauit ductricibus inclyta sanctis. Ex
quo sit Deo honor & gloria.

*Testimonium
de his virgi-
nibus VVan-
delberti Pru-
miensis.*

VITA SS. NVNILONIS ET ALODIAE

ex, Ioan. Maldonato Hispano.

XXII. OCTOBRIS.

ANNO redemptionis humanæ octingentesimo quinquagesimo primo, Abderhame in Hispania regnante, im-
pium promulgatur edictum, vt Christianus quisque ex vtro-
que vel altero parente genitus Ethnico, Christum abnegaret,
aut iugulum ensi traderet. Cumque in territorio Berbetano
prope Oscam duæ sorores Nunilo & Alodia, Ethnico parente
Christianaque matre genitæ, quæ primis ab annis matrem
sequuntur, Christianam pietatem medullitus imbibèrant, co-
gnatus earum quidam de deserendo Christo, paternoque ritu
resumendo anxius eas sollicitabat. Orbatæ siquidem vtroque
parente, nullam faciebant spem, aliquando matrimonio vel-
le vacare: sed omnem curam, quæ nobiles puellas exercet,
abiciunt, soli Christo sanctæque religioni indulgebant.
Quare propinquus ille nobilitatem ac stemmata sui generis
propagari fortè percipiens, vel potius timens, ne bona fisco
addicerentur, quod edicta virgines principum contemnerent
à Christi eas dogmate ad dæmonum culturam pro virili stu-
debat auocare. Verum cum contemni se, verbaque sua irrita
deperire, manifestò cognouit, detulit ad proconsulem, eas ritu
Christiano agere. Quæ continuo ad tribunal ductæ, multisque
verbis interrogatæ, Christum audacissimè concelebrarunt,
constantissimèque prædicarunt. Tū licetor Nuniloni natu ma-
iori, Cōpone, inquit, ceruicem, vt lethalem tibi inferā plagam.

*Et sup in mra
Hispania ad-
uersus Chris-
tianos.*

*SS. Nunilo
& Alodia
de deserendo
Christo à co-
gnato quodā
suo sollicitan-
tur.*

*Ducuntur ad
supplicium.*

Illali

illa libenter impigraeque facies, gladium media mandibula excepit, & cum exanimis procumbens, crura paululum nudasset, soror statim cum omnium admiratione accurrit, & veste quod erat nudatum, obtexit. Aggreditur tum proconsul Alodiam, subiiciens, nostris obtempera praeceptis, si mortem praesentem effugere vis. At illa sororis animam cernens, caelos penetrantem, Praestolare me parumper, inquit, soror, genibusque flexis caput percussori obtulit, quod vno ictu amputatum est.

VITA SS. SERVANDI ET GERMANI, ex Ioan. Maldonato Hispano.

XXIII. OCTOBRIS.

SERVANDVS & Germanus sacro Chrismate signati, fonteque baptismatis abluti, daemones malos ab humanis corporibus effugabant, langores Iesu verbo sanabant. Et cum per Hispaniam id temporis horrida tempestas in Christianos ingrueret, nihilo ipsi perterriti, corpora tormentis obiectabant, cruciamenta facile superabant, viribus nec minus, quam fide constantiaque praestantes. Cumque serenitas tantula interueniret, & Ecclesia paululum respiraret: quamuis Christiani, qui vinculis tenebantur, dimitterentur, Seruandus & Germanus martirium alia via quaerere. Tempora quippe gentilium adentes aras deorum simulacraque diruebant, ac disturbabant sacrificantes arguebant, durisque verbis castigabant, quod relicto Christo vera luce, tenebras ipsumque Tartarum sequerentur. Vincuntur iterum a praeside Viatore, nouisque generibus tormentorum exercentur. Reputantes tamen quae praemia illis cruciatibus deberentur, maiora se pati exoptabant. Denique cum sententiam dixisset praeses, ut capite plecterentur, libentissime quidem gladio colla subdiderunt.

VITA S. SEVERINI EPISCOPI COLONIENSIS, ex ijs quae sunt apud R.P. Laur. Surium.

XXIII. OCTOBRIS.

BEATVS Severinus vir honestae vitae, & per cuncta laudabilis, cuius hodierna die festa percolimus, Agrippinensi praede

praedestinatus ecclesiae, electione & consensu Cleri totius ac populi praefuit. Hic tempore Arianae haereseos lorica fidei dominicae indutus, in Dei opere spectabilis fuit, adeo ut conuenientibus ad synodale Concilium, ex tota penes Gallia, aliarumque prouinciarum partibus Catholicis & Orthodoxis fidei Christianae Doctoribus, Euphrata, memoratae Agrippinae Coloniae mercenario pro praelibatae pestis perfidia destituto, vnus iste sanctissimus Dei famulus Severinus, ut infusam malitiam eliminare debuisset, a cunctis aptissimus acclamaretur. Quod quia periclitanti populo necessarium erat, Deo propitio, sancti Concilij auctoritate quoque firmatum est. Actumque est mira omnipotentis Dei dispensatione, ut Euphrata scelestissimae peruersitatis doctore expulso, atque e numero Pastorum prorsus exterminato, Severinus aeterni iudicis praeco, Materni fortissimi Christianae fidei propugnatoris, & vigilantissimi propagatoris, ipse nec fidei nec doctrinae perfectione dissimilis successor existeret. Qui quali vigilantia sibi & doctrinae suae, post susceptum Episcopatum attenderit, vel qualiter in custodia ouilis sibi crediti desudarit, tamen perfecte dicere non possumus (nimirum quia post discessum Doctoris religiosissimi, quando grauissima inundatio gentis incredulae totam penes Galliam & eius finitima, caede atque incendiis deuastabat, succedentibus & ingrauescentibus aduersis, sancti viri gloriosa facta vel miracula partim conscripta, partim auidis scriptoribus casu inopinatae perturbationis erepta, gratulationi nostrae cognitionis ablata sunt) tamen utcumque colligere possumus, vel ex eo solo quod de eo narrat Sulpitius in epistola ad Bassulam, de transitu sanctissimi Martini.

BEATVS, inquit, Severinus, Coloniensis ciuitatis Episcopus cum die Dominico loca sancta ex consuetudine post Matutinas cum suis Clericis circuiret, hora illa qua vir beatus Martinus obiit, audiuit chorū canentium in sublimi. Vnde cum vocato Archidiacono, interrogasset si aures eius percuterent voces quas ille attentius audiret, respondissetque ille, Nequaquam; tunc ille; Diligentius, inquit, ausculta. Archidiaconus autem cepit sursum collum extendere, aures erigere, & super summos articulos, baculo sustentante, stare. Sed credo eum non fuisse aequalis meriti, a quo haec non merebantur audiri. Quare prostrati terrae, ipse pariter & beatus Episcopus deprecabantur Dominum, ut hoc ei diuina pietas audire

O o permit

S. Severinus
iustitatur
in locum Eu-
phratae Ar-
riani.

Nota diligere
ternam vere
videtur esse
haec causa,
cur de multis
Sanctis tam
pauca habeamus.

In obitu san-
cti Martini
audit vir san-
ctus celestem
hymnodium.
Fuit hic S.
Energisius.

permitteret. Erectus autem, rursus interrogat senex: Quid audis? Qui ait: Voces psallentium tamquam in caelo audio; sed quid sit prorsus ignoro. Cui ille: Ego tibi quid sit narrabo: Dominus meus Marrinus Episcopus migravit ex hoc mundo, & nunc Angeli canendo eum deferunt in excelsum. Quae Sacerdote loquentem, notatur tunc tempus: Archidiaconus Turones misit velociter, qui hoc diligenter inquireret. Qui veniens, eo die & hora manifestissimè cognovit transisse beatum virum, quo S. Severinus audiuit psallentium chorum. Hæc Sulpius.

Audit illum caelestis canit & ipsius Archidiaconus.

Dei monitus r. uic. S. S. Severinus suos Aquitanos.

** Greg. Turon. de Gloria Conf. c. 45.*

Honorificentissimè habetur à venerabili Amando Episcopo Burdegalensi.

PORRO corroborata & bene stabilita; Dei gratia, Coloniensi ecclesia, tandem vir sanctus per visionem monetur ut Burdegalense oppidum & partes Aquitaniæ, unde claram traxerat originem, caelestis lucis causa etiam visitare non dubitaret. Quod cum statim, cognita Dei voluntate, licet iam senili graualetur ætate, perficere aggreditur, interea dum iter agit, apparuit Dominus ecclesie Burdegalensis Episcopo Amando, ei dicens, quatenus surgeret, & egrederetur in occursum famulo suo Severino. Quare exurgens Amandus Episcopus, accepto bacillo in manu sua, perrexit in occursum eius, nihil de sancto viro sciens, nisi quae Dominus reuelarat. Et ecce sanctus Severinus veniebat quasi obuiam ei. Tunc appropinquantes ac propriis se nominibus salutantes, ruunt pariter in amplexus, deosculatiq; ac fusa oratione, ecclesiam cum magno psallentio sunt ingressi. Quem deinceps intantum dilexit ac veneratus est Amandus Episcopus; ut eum in locum suum substitueret, ac ipse quasi iunior haberetur. Denique post paucos annos vir beatissimus Severinus obiit vivens miraculorum gloria tum ibi, tum etiam in propria sede Coloniae; quò post infandam Hunnorum rabiem sopitam, diuina admonitione, maxima cum solennitate, parte nihilominus sanctissimi corporis eius Aquitanicis relicta, fuit relatus.

DE SS. CRISPINO ET CRISPINIANO

Martyribus, ex iis quæ sunt apud R. P. Surium.

XXV. OCTOBRI.

In plantarum ecclesia Galliana.

SVB Diocletiano & Maximiano Imperatoribus, beati vintinini, Luciani, Ruffini, Valerii, & Eugenii, Romæ claris orti natalibus, in Gallias Christum annunciatum se contulerunt, feliciq; martyrio ad Christum commigrarunt.

runt. Quos secuti pari fidei deuotione & generis splendore Crispinus & Crispinianus, Suefiones venerunt, & ibidem peregrini habitare ceperunt, nec non & artem sutrinam, quòd quieta sit, discentes, de labore manuum victum sibi quærebant: ad quos etiam propter eorum artem multi Gentilium venientes, ab eis conuertebantur. Denique à Rictiouaro Præsede detenti, inuenti sunt calceamenta pauperum reficientes. Qui dum Christum constanter confiterentur, iussit eos Præsides primum ad trochleam extensos fustibus caedi, deinde sudas inter digitorum unguis & carnem defigi, & ex pelle dorsi corrigias excindi. Sed orantibus Sanctis, sudas de manibus eorum exsiliunt; & ministros percutientes, quosdam ex eis interfecerunt, quosdam verò vulnerauerunt.

SS Crispinus & Crispinianus exercent iuriam.

Torquentur immanissimis suppliciis.

Quod videns Præsides, præ furore insaniens, mandauit ut ligatis ad colla eorum molaribus saxis, in flumen Axonam demergerentur, ibique glacie cruciarentur. Sed eos nec aqua mergere, nec saxa deprimere, nec frigus constringere potuit: quin potius, proiecto onere, ad vltiorem ripam fluminis enatant. Dehinc autem & in plumbum liquefactum iniecti, illæsi quoque permanserunt. Vbi cum gutta feruentis metalli in oculos Præsidis insiliens, ipsum excæcasset, in picem, & oleum, & adipem simul bullientia eos iactari fecit. Quos orantes Angelus Domini ab igne illæsos eduxit. Quod cernens impius Rictiouarus, suo se furore lanians in ignem se præcipitavit, ac tali morte abiit è vita. At verò Maximianus audita morte Præsidis, præcepit deinde Sanctos capite puniri: qui decollati sunt octauo Kalendas Nouembris.

Item a' in aliis.

VITA SS. VINCENTII, SABINÆ,

Et Christete, ex Io. Maldonato Hispano.

XXVII. OCTOBRI.

CVM Dacianus præses Diocletiani & Maximiani iussu Cærea per Hispaniam edicta dimitteret, pioque sanguine cuncta tribunalia respergeret apud Eboram ciuitatem Vincentius adolescens comprehensus est. Quem cepit blandè primo Dacianus interrogare, cur florentis ætatis, cuius erat maximè tunc usus, immemor iussa principum contemneret? Cur Christum à Iudæis ob flagitia crucifixum, Deum crederet? Cui Vincentius, Ego, inquit, Deum cæli & terræ conditorem colo: tu potius deliros flagitiososq; sectaris deos. Nonne

Vbi & quò tempore comprehenditur S. Vincentius.

*Eius factum
mirabile.*

*Exit de car-
cere cum so-
roribus, qui-
bus est postea
martyrio co-
ronatur.*

tibi notum est, Dacianus intulit, Iouem omnia quæ videntur condidisse. Compertissimum mihi est, dixit Vincentius, & vestri libri non obscure loquuntur, Iouem virum adulteris flagitiisque quam plurimis contaminatum fuisse. Non tulit hæc Dacianus, sed amouete, clamat, hominem, nefarium, scelestum, impium propellite, & si sacrificare renuerit, altaribus admotus, morte multate. Rapitur inde Vincentius, & ad Iouis templum ducitur, sed in media platea durissimo pedem imprimens lapidi, cunctos in admirationem vertit. Demirati certè carnifices pedis vestigium in silice, verum esse Deum, quem prædicabat Vincentius, reputantes, tres velut induciarum dies à Daciano extorserunt, interim in custodia tenetur: Sorores Vincentij, Sabina, & Christeta venientes in carcerem, peruicerunt, ut cum eis frater fugam capefferet, hac lege, ut si denuò vincerentur, ipsæ simul cum eo martyrium subirent. Vincentius percipiens sororum animas lucrifacere, fugam cum eis arripuit, Abilamque peruenit. Dacianus ubi de fuga cognouit, turmam equitum misit, qui Vincentium & sorores trucidarent. Qui Abilæ reperti membratim in eculo diuariantur, ac conciduntur: nouissimè capitibus fuste lapideque illisis, martyres efficiuntur.

DE SS. SIMONE ET IUDA APOSTOLIS,
ex Ordinario nouo.

XXVIII. OCTOBRIS.

*Quibus genti-
bus hi duo
sancti Apo-
stoli prædica-
runt.*

SIMON Chananæus, qui & Zelotes, & Thaddæus, qui & Iudæus Iacobi appellatur in Euangelio, vnus ex Canonicis Epistolis Scriptor, hic Mesopotamiam, ille Ægyptum Evangelica prædicatione peragravit. Postea in Persidem conuenientes, cum innumerabiles filios Iesu Christo peperissent, fidemque in vastissimis illis regionibus, & efferatis gentibus disseminassent, doctrina & miraculis, ac denique glorioso martyrio simul sanctissimum Iesu Christi nomen illustrarunt.

VITA S. FARONIS EPISCOPI MELDEN-
sis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

XXVIII. OCTOBRIS.

*S. Faronis no-
bilissimæ pa-
rentes.*

BEATUS Faro patrem habuit Hagnericum Burgundio-
nem, adeò charum Theodeberto Austrasianorum Regi
vt ab

vt ab eo in aulam accitus, inter proceres non mediocriter clarus existerit. Cuius coniunx generis præstætia haud quaquam ei impar, Leodegunda nomine, tres ei peperit filios, Faronem, de quo nobis est sermo, Vualbertum, & Chalnoaldum, itemque Faram filiam multa probitate conspicuam. Chalnoaldum pater voluit à beato Columbano Abbate erudiri, cui etiam ad iussum eiusdem beati viri fera bellua parere didicit, vt in eius gestis habetur. Vualbertus à S. Columbano cum fratre Chalnoaldo, & beato Agilo filio Agnoaldi, qui fuit Hagnerici frater, traditus est Eustachio, magnæ doctrinæ & sanctitatis viro, ipsiusque Columbani discipulo, instituendus; quibus & plerique alij adiuncti fuere, qui postea ecclesiarum Præsules eximij existerunt. Denique Faro à patre Hagnerico in aulam Theodeberti adductus est. Vbi militari habitu degens, intantum inter palatij primarios viros, eius Regis familiaritate vsus est, vt etiam cum Theodeberti & Theodorici Regum ditiores Clotario cessissent, apud eum quoque vel præceptum gratiæ & amicitia locum obtinuerit. Quo factum est, vt familiariter admoneret Regem, mundi huius blandimenta & illecebras calcare; deinde & omnibus se comem & amabilem exhibere, actus denique & mores suos ad virtutis præscriptum per omnia componere.

Quin verò etiam dabat operam humanitatis & misericordiae operibus, atque adeò ipsos reos capitis etiam, vbi cumque posset, liberare studebat. Quibus virtutum ascendens gradibus, cum aliquando sororem suam Faram virginem sanctissimam accessisset, intantum familiari eius colloquio sapientique oratione permotus est, vt amplissimos palatij honores, Regisque singularem amicitiam negligens, ipsius quoque coniugij oblectamenta, adhuc vigente iuuetutis flore, respuerit; & consentiente vxore Blidechilde, Ecclesiastico Ordini se adiunxerit. Tum verò ecclesiã beati Stephani Meldensis, quæ tum magna premebatur paupertate; multis villarum opibus ditauit, sanctæ quoque Faræ cœnobium magnificè sublimauit, & non ciues modò, sed etiam peregrinos & exsules suis facultatibus sustentauit. Crescente autem fama sanctitatis eius, gressus quoque Anglorum magno eius amore incensa, puellas virgines mittebat, quæ eius opera in monasteriis Faræ & alio quodam, Christo militaret, atque adeò cum è vita decessisset Vualbertus Meldensis Episcopus, beati Faronis frater, in eius locum, auuente Clotario, Faro subrogatus est. Ad quam dignitatem

*Duo eius fra-
tres institu-
tur a S. Col-
umbano &
S. Eustachio.*

*S. Faro de-
satur in aula
Regis, ubi &
multa bona
facit.*

*Suasse sororis
sue S. Faræ;
consentiente
vxore, valem-
dicit mundo.*

*Decedenti fra-
tri suo Epis-
copo Meldensi,
ipse succedit.*

euectus, quanta vitæ sanctitate virtutumque splendore clauerit, satis declarant miracula quæ per eum Christus efficere dignatus est, ex quibus nos aliquot narrabimus. Beatus Audoënus in fundo suo monasterium condidit ad torrentē Resbacensem. Vbi cum beati Petri Apostolorum Principis oratorium cuperet dedicari, ei rei operam suam nauauit Faro sanctissimus, quippe in cuius diocesi constructū esset. Accidit tum vt paruum quidem sed egregiè politum marmor cum altari imponendum esset, humi collapsum, in duas partes scissum fit. Quod conspicati Antistites Faro & Amandus, Procereſque Audoënus & Eligius, post fufas ad Deū preces, cum marmor Crucis signo consignassent, mox adeò inter se partes coalescere impetrarunt, vt nullum fracturæ vestigium cerneretur.

Nota miraculum.

Solo eius imperio soluta sunt vincula captiuorum.

Submersi multi eius merito saluati sunt.

VISITABAT quoque aliquando vir beatus domesticam ouiculas vrbs suæ, paternam illis adhibens curam & sollicitudinem. Quo in opere occupatus cum præteriret carcerem, atque interim captiui miserabiliter peterent veniam facinorum, vinculorumque solutionem, ille pietate commotus, Abite, inquit, liberi, quandoquidem factorum vos pœnitet: & ecce mox ad eius vocem vincula soluta sunt, non ausa detrectare imperium sancti Antistitis. Fuit quoque quadam die vir Dei egressus ab vrbe Meldensi ad B. Remigii oratorium, cum (ô casus miserabilis!) repente ad eius aures perfertur clamor lactusque ingens hominum, in quadam naui mediis in fluctibus permultos periisse dolentium. Tum verò ille conscenso ponte, prono vultu se prosternit, orat Dominum Iesum pro salute miserorum: post mediam ferè horam flumen baculo, quem tenebat manu, tangit: fit res admiratione dignissima: sine vllius rudentis aut remigis adminiculo nauis ab vndis emergit, submersi omnes in litus exeunt, quorum iam erat vita planè deplorata. Fuit verò vir sanctus in Episcopatu à Clotario Rege vsque ad Childericum annis sexaginta sex. Migravit autem post multos labores ad beatam requiem, ecclesia Meldensi lugente, sed lætantibus Angelis.

VITA S. ERMELENDIS VIRGINIS,

ex tomo 7. R. P. Surii, paucis additis ex D. Molano.

S. Ermelendæ gens.

BEATA virgo Ermelendis ex Ermenoldo patre, & Ermelenda matre, tam genere quam diuitijs spectabilibus exorta,

orta, ab incunte ætate studuit de virtute in virtutem ascendere. Quæ cum adhuc parentum in domo, puerilis ætatis vinculo teneretur adstricta, nihil tamen puerile gerebat in opere. Declinabat siquidè lasciuiam atque consortia coætaneorum, in thalamo genitricis suæ residens, Psalmosque Dauidicos discens. Si quando verbum Dei audisset, memoria sagaci recondebat, sæpiusque ad os reducens, quasi mundum animal nouo semper pietatis affectu ruminabat. Iam tum enim suauitatem sponſi sui cælestis prægustabat. Quæ eadem, cū pueritia transisset in adolescentiam, parentibus eā nubere volentibus, nullatenus consensit, dicens se Christo virginitatē suam deuouisse. Arrepto denique ferro, capillos per certicem dependentes, præscidit; relictoque seculo & omnibus pompis eius, Christum, quem sibi sponſum elegerat, per arctam viam secuta est: nec retraxit pedem donec ad btauium pettenhixit.

Discit Psalmos Dauidicos.

Detrectat carnales nuptias.

Locus est prope Louaniam vulgò ter Dunck.

Putatur villa Benecimus.

Gnauius inſiſtit S. virgo operibus pietatis.

Et quidem parentes eius nec minis nec blanditijs propositum illius immutare valentes, reditus cuiusdam villulæ Odenca nomine, ad famulatus sui vsum vnanimiter tradiderunt. At beata virgo Ermelendis relicta domo, rebusque parentū postpositis, solitaria incedebat, sollicitè exquirēs locū vbi soli Deo vacare posset. Venit ergo ad quādam villam cui præerant duo germani fratres, primo iuuentutis flore vernātes, qui necdum legitima contraxerant matrimonia, sed vanitatibus seculi atque illecebris inferuebant. Ibi ergo venerabilis virgo aliquādiu commorata, hunc locū æstimabat à Deo sibi preparatum: Vbi & diebus ac noctibus frequētabat ecclesiā, nudis pedibus incedens, Domino in holocaustum proprium corpus offerēs: humiliabatque se, seruituti Domini se subiiciens, nihilque sibi de generis nobilitate blandiens. De nobili enim eius profapia descendisse quoque dicitur Pipinus, pater S. Gertrudis.

NECDUM in illo tempore S. Amandus gubernacula Traiectensis ecclesiæ susceperat; cuius doctrina & institutione multi postea de errore suo ad vias iustitiæ redire coacti sunt. Fuit igitur hæc virgo suæ generationis lucerna. Nec defuit sanè et tentatio inimici. Siquidem prædicti fratres introitum illius & egressum sæpius considerantes, exarserunt in concupiscentiam eius, ignorans alter cogitationem alterius. Neque tamen sciebant facile quid agerent. Nō enim sine graui scandalo totius oppidi, vim inferre poterant tantæ opinionis virgini. Itaque vnus ex eis, quem flamma libidinis amplius exurebat, expetiit custodem ecclesiæ, dona maxima repromittens

Exardescens in eius concupiscentiam duo nobiles.

*Stravit unus
eam vi rape-
re.*

*Monetur ab
Angelo ut
mutet locum.*

*Locus est pro-
pe Hugardiam.*

*Plena bonis
operibus mi-
grat ad Chri-
stum.
Princeps Mo-
lanus.
Elevatur eius
sacrum cor-
pus.*

si per eum consensum virginis habere potuisset: illi enim sa-
pius atque familiarius loquebatur, atque per eum singulis
noctibus ad ecclesiam habebat accessum. Ille vero de consen-
su virginis omnino desperans (sciebat enim mentem illius
solidatam esse, & in Christo fundatam) rapiendam potius fo-
re sub conticinio noctis iuveni suadebat. Hac enim hora, gu-
stato paulisper somno, solita erat venire ad ecclesiam, offe-
rens seipsam hostiam viam, Deo placentem.

At vero sanè, non est sapientia, non est prudentia contra
Dominum. Igitur nocte qua rapienda erat, meruit Angelicam
vocem audire, se monentem ex nomine: Recede verò, inquit,
bat, recede; & virginitatem quam Deo cōsecrasti, inuiolatam
custodi. Itaque obediens iussioni iter cepit. Quæ cum Spiritu
sancto duceretur, Angelus Domini ei secundo apparuit, & viam
quam ceperat, ne desereret, imperavit. Et, Veniens, inquit
Angelus, in villam quam Meldricem nuncupabis: ibi nam-
que præparavit tibi Dominus locum ad perficiendum desi-
derij tui votum. Peruenit igitur venerabilis virgo in locum
quem prædixerat ei Angelus: ibique parsimonia miræ absti-
nentiæ diu vivens, geminæ dilectionis in se continebat man-
datum. Alebatur autem beata Ermelendis solummodo herbis
agrestibus, non inferiori summis eremi cultoribus: puellares
quoque artus teneros diris cruciabat tormētis, Frequentabant
quoque eam quique religiosi: sed quanto Dominus famam eius
dilatabat, tanto humilius se agebat: sicque tandem, post mul-
ta certamina, euocata à Domino, ad cælestem peruenit
gloriam.

PORRO ad eius exsequias hymnidici Angelorum choi
Christo cecinerunt gloriam. Et quia Christo fuit dilecta, ab
ipsis est officiosissime sepulta. Et quidem post mortem qua-
draginta octo annis latuit aliena à cultu seculi, sed tunc sanè
miraculorum gloria est magnificata. Quibus permotus Dux
Pipinus Pater B. Gertrudis, sacrum corpus leuavit è tumulo:
prædiorum quoque maxima multitudine locum ditavit, insti-
tuens illic sanctarum virginum monasterium: quibus diui-
num Sacrificium peragebant Presbyteri ex monasterio S. Ba-
uonis, quod in vicino monte situm erat: sed neutrum mona-
sterium modò subsistit. Sanctimonialium bona translata sunt
in Leodienses Canonicos ad S. Bartholomæum. Natalem au-
tem Meldauenses celebrant vigesimo nono Octobris.

DE

VITA S. THEUDERII ABBATIS
& Confessoris, ex Breuiario
Viennensi.

XXIX. OCTOBRI.

AD O Viennensis Episcopus, fratribus in cænobio beati
Theuderij consistentibus in domino Iesu Christo æter-
nam salutem. Patris vestri vitam, id est, beati Theuderij, idcir-
co vestræ sanctitati scriptis meis commendare disposui, vt
vos eius exemplis ad amorem vitæ eternæ amplius incita-
rem. Hic beatus vir prouincia Viennensis ortus parentibus se-
cundum seculi nobilitatem clarus facultatibus mundi hono-
rabilis extitit. Qui vt perfectius Domino Iesu Christo serui-
ret, Lirinense cænobium expetere cogitauit. Parentibus ita-
que derelictis, sub hoc desiderio Arelatem ciuitatem expetiit,
vbi tunc sanctus Cæsarius Pontifex habebatur. Euoluto tem-
pore beatus Cæsarius diaconi officium ei imposuit: ac si non
post longum tempus presbyteri dignitatem cuncto clero &
populo acclamante ei largitur. Curriculo autem temporis e-
uoluto, cogitauit vir Dei reuifere prouinciã natiuitatis suæ,
& parentes suos consolari. Veniens itaque sanctus Theude-
rius non longè ab vrbe Viennensium peruenit ad locum soli-
tudinis suę aptum, non nimis procul ab vrbe, ibique in hono-
re Domini nostri Iesu Christi sub veneratione beati Eusebij
Vercellis Episcopi & martyris, domunculam ædificare cæpit.
Exinde ædificata domo, & reliquiis sanctorum iam altari im-
positis: iterum vir Dei circumambulans iuxta Iairam flu-
uium, vbinam cellulam seruorum Dei fundaret, secum in cor-
dis secreto voluit: Arripitur præterea somno, moneturque per
visum, vt super ipsam aquam beati martyris Symphoriani ba-
silicam construeret, factumque est, ac exornato loco mona-
chos ibi seruire Deo elegit. Inflammatus verò nimiū & ardore
sancti Spiritus accensus, venit ad castrum nuncupatum Ala-
rona, ibique monasterium virorum instituere cupiens orato-
rium beatissimi Petri Apostolorum principis construxit, ibi-
que orationibus & ieiunijs Deo vacans, per aliquot tempus
resedit. Veniensque ad locum sibi diuinitus monstratum, an-
nuente Viennensium pontifice constructa basilica est celeri
opere, in venerationem sanctæ genitricis Mariæ, atque de
facultatibus tam parentum quam propinquorum suorum

*Hæc sunt ver-
ba S. Adonis
Viennensis
Episcopi.*

*Patria & pa-
rentes S. Theu-
derij.*

*Arelatem pe-
tit vbi diaco-
nus factus est
& presbyter.*

*Eius visio su-
perfundanda
cellula.*

*Basilicã con-
struit in ho-
noram B. Vir-
ginis Mariæ.*

O o s mona

monasteriolum dotatum, & monachi iuxta regulam sanctorum patrum sunt instituti. Eodem tempore, Philippus venerabilis Episcopus vicesimus primus metropoli Viennæ habebatur. Pontifex itaque cum ex diœcesi virum plenum virtutis requireret, cui & populus imperio ipsius quando ad salutem pertinet secreta sua committeret, beatum Theuderium iam patrem monachorum existentem se habere tanto operi necessarium gauisus est. Delegit itaque sibi vir beatus in monte Quiriniali locum, & basilicam beati Laurentij martyris, vbi die noctuque vacaret. Quantæ autem discretionis quamtæque humilitatis hic vir fuerit, non facile cuiusquam lingua explicabitur. Lacrymis profusus, oratione cautus, corde totus in deo fixus. Contulerat autem ei Christi gratia, cordis sapientiam, & oris gratiosam facundiam, vt sciret quod singulis salubre responderet. Quis vulnere Diaboli percussus ad eum venit, & non continuo medicatus sanusque recessit? Quis mœstus de pondere peccatorum suorum, non statim de misericordia Domini consolatus securior & lætior rediit? Mansit autem idem sanctus vir duodennio in loco præelecto & sibi dulcissimo, Deo semper ardentissimis suspirijs & contritione spiritus ac corporis totum se mactans. Cum autem tempus suæ resolutionis instare cerneret, feruentius in alta mentis contemplatione perdurans, quasi vicinior ianux cælestis vitæ oculum mentis ad alia deflectere ægrè ac durè ferebat. Non somnus, non cibus vllus, propter Christum suauis. Inter tam felices & beatos labores aliquamtulam vii Dei corpore languescens, plenus & consummatus pijs operibus migravit ad Dominum. Delatum est ergo dignissimum eius corpus à fratribus sui monasterij, & in sepultura quam olim ipse sibi præuiderat venerabiliter cælatum, Vbi se cum Deo viuere crebris miraculis, ad laudem Domini nostri Iesu Christi manifestat; Cumque deferretur ad locum, quidam cæcus natus tangens velamen feretri lumen recepit. In sepultura autem eius quidam debilis membris contractus à suis delatus, sanus rediit.

Accersit in secreta Philippus Viennensis Episcopi. Eius commendatio virtutum maxima.

Eius obitus & sepultura, ibique miracula facta.

DE S. QUINTINO MARTYRE,
ex ijs que sunt apud R. P.
Surium.

SANG

SANCTVS Quintinus Christi famulus & martyr gloriosissimus, Romana gente, & Senatoria stirpe progenitus fuit. Hic cum pro Christi amore, relicto mundialis monarchiæ loco, Gallias se intulisset, Ambianum tandem devenit, Imperatoria sceptrâ gerentibus Diocletiano & Maximiano. Vbi cum eius beata studia in prædicationibus, signis & virtutibus gloriosè parerent, Rictiouarus scelestus Præses in eum manus catenasque iniicit, detentum in carcere clausit, die verò sequenti produci imperat. Et mox quidem eum liberè Christum confitentem, durissimis flagellis cædi mandat, donec voce de cælo ipsum exhortante, apparitores, qui nece crudeli eum cædebant, in terram ruentes, standi facultatem amitterent. Quod videns Præses, iterum eum in carcerem recipi iubet. Unde ab Angelo nocte extractus, veniens ad locum, sibi eius insinuatam iussu, constituentibus vndique turbis, eis prædicans, fermè vsque ad sexcentos ad Christum conuertit.

VND E rursus captum iussit eum Præses intatum trochelis torqueri, vt membra eius à suis iuncturis soluerentur. Sed & resticulis insuper ferreis eum cædi, & oleum candens, & picem, & adipem feruentissimum dorso eius infundi fecit, factisque ardentibus applicari. Quæ cum vniuersa Christi martyr contemneret, Tyrannum interim irridens, ipse sæuitiam augens, Afferte, inquit, calcem, acetum, & sinapi vt infundatur in os eius. Ac deinde præcepit collum Martyris, cæteraque membra ponderosis catenis & grauissimis nexibus circumdari, sicque Augustam Veromaduorum duci: Vbi eum frustra tentatum per blanditias, duabus sudibus ferreis à ceruice vsque ad crura transfixum, decem item aliis clavis crudeliter digitorum vnguibus & carne tenus confixum, ad extremum gladio percussit imperat. Porro compleuit beatissimus Martyr longas martyrij sui pœnas pridie Calendas Nouembris.

S. Quintini clarum genus, & quomodo venerit Ambianum.

Pro confessione fidei, grauius torquetur.

Abducitur Augustam Veromaduorum, ubi & tandem consummat martyrium.

DE S. VVOLFANGO EPISCOPO

Ratisponensi, ex ijs que sunt apud R. P. Surium.

XXXI. OCTOBRIS,

BEATVS VVolfangus natione Sueuus parentes habuit ingenuos. Hic crescente ætate, non contentus scholis trivialis aut priuatis erudiri, patre deducente, eò sibi propendendum statuit, vbi tum maximè flourerent studia literarum.

S. VVolfangi natalis & prima educatio.

Itaque

Itaque ad Augiense monasterium se contulit, vbi libenter & comiter exceptus est, eò quòd fama ingenij eius iam pridem etiam eò peruenisset. Sed inde non multo post, rogante Henrico ipsius pridem contrubernali, Herbipolim vulgo VVerceburgum profectus est ad Stephanum quendam, ex Italia doctrinæ causa illuc accitum: vbi tamen maligno hoste id agentè, nò nisi modico tempore permansit. Atq; ex eo tamen tempore (vt ipse fatèri solebat testis sanè fide dignissimus) non homine docente didicit arcaia Scripturarum, sed intus omnino docente patre luminum & veritatis, videlicet paulò post idem Henricus ab Othone Magno Imperatore Treuirensis accepit Episcopatù. Qui cum Vvolfangum magni animi contentione rogaret, vt illuc secù iret, magnasq; offerret dignitates & beneficia, magis hoc tantum impetrauit, vt tandem pateretur scolasticos adolèscentes suæ curæ commendari.

*Praest schola
Treuirensi.*

PORRO idem vir venerabilis Vvolfangus etiam antequam esset sacerdotio initiatus, à carnibus iam tū abstinuit, velleq; omnes magni precij contempnit. Vigiliis etiam & ieiuniis, & precibus libenter incubuit, secularia negotia ita tractans, vt corpore non animo illis esset implicatus. Tandem autè consensit etiam esse clericorum Decanus. Qua in functione id effecit, vt, quod prius non fecerant, communi mensa & dormitorio omnes vterentur. Atque interim moritur supranominatus Henricus Episcopus. Qua occasione vir beatus Treuerim relinquens, in monasterio solitariorū in Hercynia sylua monasticæ professionis habitum induit. Vbi cum aliquandiu hæssisset, maiora semper lucra pietatis sitiens, cum bona venia sui Abbatis, postea cum aliquot comitibus prædicandi causa in Noricum venit: Atque sic scilicet tandem licet inuitus, factus est Episcopus Ratisponensis.

Fit Episcopus.

SANE inter alia præclare ab eo gesta, duo Virginum monasteria intra urbem Ratisponensem egregiè ad normam regulatis instituti eius industria & labore restituta sunt, atque adeò vsque in hanc diè beati viri meritis tanta apud eas virgines vigent virtutum incremèta, vt inter cæteras sanctimoniales tanquam specula quædam sint. Id quod etiam potest de S. Emerammi monachis dici, quamdiu quidem Ramuoldum habuere Abbatem, quem sanctus Episcopus illis præfecerat. Sed & in quotidiana vitæ suæ ratione haud aliter se gerebat ac si esset in monasterio. Mèdici quoque & inopes, quos ille dominos suos, & fratres vocabat, corà illo sedebant in subselliis, vt

illis, vt posset suis conspicerè oculis quemadmodum illis ministraretur. Ac denique cū laudatissimè Episcopatum illum administrasset tum per se, tum etiam diligenter procurans, vt sacerdotes, qui in pagis morabantur, idem similiter cordi haberent, tandem multis virtutum spoliis exornatus abiit in cælum, pridie Calend. Nouemb.

Clarus virtutibus migrat in cælum.

NOVEMBER.

DE FESTIVITATE OMNIUM SANCTORVM.

Ex D. D. Augustino & Cypriano.

I. NOVEMBERIS.

ODIE, dilectissimi, omnium Sanctorum sub vna solennitatis lætitiâ celebramus festiuitatem: quorum societate cælum exultat, quorum patrociniis terra lætatur, quorum triumphis Ecclesia sancta coronatur, quorum Confessio quanto in passione fortior, tanta est clarior in honore. O verè beata mater Ecclesia, quàm sic honor diuinæ dignationis illuminat, quàm vincentium gloriosus Martyrum sanguis exornat, quàm inuiolatæ Confessionis candida induit virginitas. Ergo agite nunc fratres, agrediamur iter vitæ, reuertamur ad ciuitatem cælestem in qua scripti sumus, & ciues decreti. Non sumus hospites, sed ciues Sanctorum, & domestici Dei, etiam illius heredes, cohæredes autem Christi. Huius nobis vrbis ianuas aperiet fortitudo, & fiducia latum præbebit ingressum. Consideremus in clytam vrbis illius felicitatem, in quantum considerare possibile est, vt enim vere est, comprehendere nullus sermo sufficiet.

** D. Aug. sermone 37. De Sancto.*

Quid conferant Sancti in celo re-gnantes militanti Ecclesia.

DICITVR de ea in quodam loco sic, Quod aufugiet ibi dolor & tristitia & gemitus. Quid hac vita beatus, vbi non est paupertatis metus, non ægritudinis imbecillitas? Nemo læditur, irascitur nemo, nemo inuidet. Cupiditas nulla exardescit, nullum cibi desiderium, nulla honoribus pulsatio, aut potestatis ambitio. Nullus ibi diaboli metus, infidiæ dæmonum nullæ, terror gehennæ procul. Mors ibi neque corporis neque animæ erit, sed immortalitatis munere vita iucunda.

Gloria Sanctorum excedit omnem humanum intellectum.

Nulla

Apo. 21.

En quid sit
vita eterna.Aeterna felicitas ut ac-
quiratur, po-
situm est in po-
testate nostra.*D. Cyprian.
serm. 4. de Mor-
talitate.Quando ad
caelum ceterum
dimisimus, condi-
mus ad nostram
veram patriam.

Nulla erit tunc vsquam discordia, sed cuncta consona, cuncta conuenientia: quia omnium Sanctorum vna concordia, pax cuncta & laetitia continet, tranquilla sunt omnia & quies, iugis splendor, non iste qui nunc est, sed tanto clarior quanto felicitior: quia ciuitas illa, vt legitur, non egebit lumine Solis, sed Dominus omnipotens illuminabit eam, & lucerna eius est Agnus: vbi Sancti fulgebunt vt stellae in perpetuas aeternitates, & sicut splendor firmamenti, qui ad iustitiam erudiant multos. Verum super omnia haec consociari Angelorum & Archangelorum caetibus, Thronis etiam & Dominationibus, Principatibus, & Potestatibus, omniumque caelestium supernarumque Virtutum contuberniis perfrui, & intueri agmina Sanctorum splendidius sideribus micantia, Patriarcharum, fide fugentia, prophetarum, spe latantia, Apostolorum, in duodecim tribubus Israel orbem iudicantia, Martyrum, purpureis victoriae coronis lucentia. Virginum quoque choros candentia feta gestantes.

Et quanta erit illa, fratres charissimi, iustorum gloria! quam grandis Sanctorum laetitia! Haec hereat firmiter sensibus nostris, haec intelligantur plena fide, haec toto corde diligentur, haec indefinentium operum magnanimitate acquirantur. Reposita est haec res in potestate facientis, quia regnum caelorum vim patitur, Res ista, o homo, id est regnum caeleste, aliud non querit pretium quam te ipsum: tantum valet quantum es tu. Quid turbaris de pretio, Christus semetipsum tradidit, vt acquireret te in regnum Deo Patri, ita & tu te ipsum da, vt sis regnum eius, ac non regnet peccatum in mortali tuo corpore, sed spiritus in acquisitionem vitae. Considerandum est autem praeterea, fratres, & identidem cogitandum, renunciaste nos mundo, & tanquam hospites & peregrinos hic interim degere. Quare & amplectamur diem qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthinc ereptos, & laqueis secularibus exsolutos, paradiso restituit & regno caelesti.

Quis enim non peregre constitutus properaret in patriam regredi? Quis non ad suos nauigare festinans, ventum prosperrum cupidus optaret, vt velociter caros liceret amplecti, Patriam nostram paradysum computamus, parentes Patriarchas habere iam coepimus: quid non properamus & currimus vt patriam nostram videre, vt parentes salutare possimus? Magnus illic nos carorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum: frequetes nos & copiosa turba desiderat, iam de sua immortalitate

tate secura, & adhuc de nostra salute sollicita. Ad horum conspectum & complexum venire quanta & illis & nobis in commune laetitia est? qualis illic caelestium regnorum voluptas sine timore moriendi, & cum aeternitate viuendi! quam summa & perpetua felicitas! Illic Apostolorum gloriosus chorus, illic Prophetarum exultantium numerus, illic Martyrum innumerabilis populus ob certaminis & passionis victoriam coronatus. Triumphantes illic Virgines, quae concupiscentiam carnis & corporis continentiae robore subegerunt. Remunerati misericordes, qui dominica praeccepta seruantes, ad caelestes thesauros terrena patrimonialia transtulerunt. Ad hos, fratres dilectissimi, auida cupiditate properemus, & cum his cito esse, vt cito ad Christum venire contingat, optemus: dante Domino nostro Iesu Christo.

En curat de
nobis Sancti.Quare debemus
vultu cito
tollere ex
hoc mundo.

VITA S. MARCELLI EPISCOPI

Parisiensis, ex ea qua est per Fortunatum Episcopum.

I. NOVEMBERIS.

BEATISSIMVS Marcellus Antistes, natus Parisij, sed ciuis Paradisi, in terris humilis, erectus in caelis, medio-
cris parentibus, sed meritis celsus. Cui hoc fuit nobilitatis insignelumen, Christo sine culpa seruire. Non de generis intumescens superbia, sed habens de moribus ornamenta, nec sumens de parentali laude iactantiam, sed gratiam possidens in virtutis exemplum. Intra se suos thesauros retinens, Deumque mundo corde complectens, Scilicet cum Christo pauper iste regnavit, qui in humilitatis conuersatione, in charitatis vbertate, in castitatis lumine, in ieiuniorum pinguedine ita se totum caelesti tradidit disciplinae, vt ab ipsa infantia maturus accederet, & positus in corpore, quasi nihil de carne portaret.

S. Marcelli
natales.Ab ipsa in-
fanta viuit
sanctissimo.

Hic itaque nobilissima institutione succinctus, & venerandis operibus penè prius Sacerdos quam clericus, iam dudum dignus qui susciperet dignitatem, antea paratus ad id, quod erat sine mora futurus, calcata pompa mundi vel criminibus, cum diuinis armis initiatus accingeretur ad spem, felicem palmam de hoste publico relaturus, in militia Christi exercitando, Lector effectus est, ac seipsum templo Christi primitus offerens, velut Abel sacrificium, hostia victae carnis & purae mentis exceptus est. Qui clarior mercede quam nomine, & merito maior quam gradu, sine offendiculo suum gerens

*Etiannum
Subdiaconus,
suo merito
vertit aquam
in vinum.*

gerens officium, cœpit in milite crescere quod accepit à Rege, Subdiaconus effectus, cum Subdiaconali ministerio fungeretur in die Epiphaniarum hauriens aquam de fluvio Sequanæ, dum Prudentio Episcopo manibus abluendis offerret, mutatis elementis, vini sapor inuentus est. Quo viso obstupescens Pontifex, iussit ex ipso vreo in calicem sacrum fundi, vnde vniversus populus, Missa celebrata, ad communionem accepit, & ipsum vas cum ad plebis multitudinem suffecisset, ac si non tactum & integrum, sic plenum permansit. Cuius vini mystico beneficio postea multi infirmi sanati sunt. Atque ô verè beatum Marcellum, summa veneratione colendum, in cuius manibus vno eodemque momento floruit vindemia, & torculata sunt vina. Sed & illud operæ precium credimus in paginis texere.

*Id quod dicitur
sanctitate
possederat,
tandem ordi-
natus Episcopus.*

*Nota terribile
exemplum
de quadam
impudica
femina.*

CUM beatus Marcellus, quod semper possedit moribus, Pontifex esset ordinatus, matrona quædam profapia quidem nobilis, sed malo maculans crimine quod fulgebat ex genere, postquam dies fugitiuæ vitæ rapta luce conclusit, ad tumulum, pompa comitante, processit. Quo condita, horresco referens, ad consumendum eius cadaver cœpit serpens immanissimus, frequentare. O casum execrabilem & valde timendum! Mulier quæ coniugij integritatem non seruauit in mundo, integra non meruit iacere in sepulcro. Nam serpens, qui viuentem in crimine traxerat, adhuc in cadaver desæuiebat. Tunc ergo ex eius familia qui in ciuitate manebant, audientes strepitum, & pariter concurrentes, viderunt ingentem belluam de tumulosi anfractibus exeuntem, & vasta mole cadaver flagellantem & lambentem. Quo nimis perterriti homines, de suis sedibus migrauerunt. At verò è contrà, hoc cognito, beatus Marcellus intelligens de hoste triumphum acquirere, collecta plebe, de ciuitate progreditur, & relictis ciuibus, in prospectu populi solus, Christo duce ad locum pugnaturus accessit: & cum coluber de sylua rediret ad tumulum, obuian-tes se inuicem, dante orationem beato Marcello, ille capite supplicii cœpit veniam blandiente cauda precari. Tunc verò beatus Marcellus caput eius baculo ter percutiens, misso in ceruicem serpentis orario, triumphum suum ante ciuium oculos extrahebat. Sed quis eius valeat miracula per singula sermone comprehendere? Ad vltimum vir sanctissimus conuersatione clarus, consummatione præcipuus, beatitudine gloriosus, remuneratione ditatus, cum Domino perpetuò re-

*Interficit vir
sanctus quen-
dam imma-
nem serpente-
m.*

gnaturus, vincens mundi contagium, mundus migravit ad Christum die Cal. Nouemb.

PRO COMMEMORATIONE FIDELIUM

*Defunctorum, ex D. Ioanne Damasceno, vt est
tomo 7. R. P. Suri.*

II. NOVEMBERIS.

OVOS præstantissima & selecta Ecclesiæ Dei membra, Sacerdotes & patres, fratres, matres ac filij charissimi, serpens ille, atque execrandus hostis, qui circa præclaras ac Deo gratas actiones omnes serpit ac iugulatur, nouum quoddam & absurdum, sacrisque sanctionibus omnino contrarium dogma quibusdam in animam iniecit, nempe pia omnia opera, quæ mortem sequuntur, nullam omnino defunctis vtilitatem adferre. Conclufit, inquiunt, Deus aduersus eos. Et, Reportabit vnusquisque per corpus iuxta id quod fecit, siue bonum siue malum. Ac denique, quod quisque seminauerit, hoc & metet. At, ô sapientes viri (sic enim eos alloquamur), peruestigate quæso, atque istud discite, magnum quidem Dei omnium Domini metum esse, verum multo maiorem bonitatem: & horrendas quidem ac pertimescendas ipsius minas esse, cæterum ipsius benignitatem nulla coniectura percipi posse: ac denique in ipsius sententiis ac suppliciis quamquam terroris multum insit, rursus tamen miserationum ipsius pelagus omnem orationis facultatem superare.

ANIMADVERTITE quid Scriptura sacra de Iuda Machabæo memoriæ prodiderit, nimirum eum in Sion Regis magni ciuitate, cum populum, cui præerat, ab exteris hostibus cæsum & obruncatum vidisset, sinusque eorum excutiens condita in ipsis idola comperisset, statim expiandi huiusce sceleris causa Domino, ad misericordiam prompto atque propenso, pro vnoquoque eorum munera obtulisse, in eaque re summæ pietatis & charitatis munere perfunctum fuisse. Vnde etiam factum est, vt diuina Scriptura, quemadmodum omnibus aliis nominibus, ita hoc quoque nomine summis cum laudibus eueherit, ac mirificè commendarit. Sed & Verbi discipuli atque conspectores, à quibus orbis vniversus captus est, illi, inquam, Saluatoris discipuli, ac diuini Apostoli, vt in tremendis ac puris vitamque afferentibus mysteriis eorum qui cum fide diem vitæ extremam clausif-

*Argumenta
eorum qui di-
cunt pia ope-
ra. vniuersa
non prodesse
defunctis.*

Iob 16.

2. Cor. 5.

Galat. 6.

*Eorundem so-
lutiones, &*

*simul argumē-
ta varia pro*

ipsa veritate.

2. Macha. 12.

*Argumentum
primum ex*

Scriptura.

*Argumentum
se. idu ex tra
ditione Apo-
stolica.*

sens, memoria fieret, instituerunt. Quod etiam firmè atque constanter ac sine vlla controuersia Catholica & Apostolica Ecclesia ab extremis finibus ad extremos vsque fines, ab eo tempore ad hunc vsque diem semper retinuit, ac tantisper dum mundus hic erit, retinebit.

*Itē argumēta
ex præcipuis
Fatiuio.
Dro. yj. A
riop. gita d.
Ecol. f. hie
cap. 7.*

Si c̄ eruditissimus ille, atque in explicandis rebus diuinis exercitatissimus Dionysius in mystica sua de iis qui mortem obierunt contemplatione, disertè hoc asserit. Diuinus itaque, inquit, Pontifex quæ Deo grata sunt postulat, quæque ille prorsus est daturus. Ac rursus: Hoc igitur supplex à diuina bonitate petit Pontifex, vt errata per humanam imbecillitatem admitta, ei qui è viuis excessit, remittat, eumque in viuentium regione collocet in sinu Abraham, Isaac, & Iacob, in loco vnde profugit dolor, & tristitia, & gemitus. Sic post hunc Gregorius ille qui à Theologia cognomētum traxit, in ea oratione quam in Cæsarij fratris funere habuit, de matre sua ad hunc modum loquitur: Auditum est, inquit, præconium dignum quod ad omnium aures perueniat; ac matris mœror per egregiam ac sanctam pollicitationem, qua se filio, quicquid opum ipse habebat, ipsius nomine in * parentale munus oblaturam recepit, exhauritur. Et aliis quibusdam interiectis: Atque hæc sunt quæ à nobis proficiscuntur. Ac quædam iam persoluimus, quædam rursus persoluemus, anniuersarios nimirum honores ac commemorationes offerentes.

*Greg. Nazia.
in Cæsarium.*

Funerale.

En anniuersaria mortuorum.

*D. Ioannes
Chrysostomus.*

DE NI QVE & ille verè aurea loquens, atque ab auro cognomentum nactus Ioannes, in luculentissima sua enarratione in Epistolas ad Philippenses & Galatas his verbis vitur: Nam cum Gentiles simul cum iis qui mortem obierunt, bona sua comburant, quanto tandem æquius est, te, qui fide præditus es, operam dare, vt eius qui fide quoque præditus erat, bona eum consequantur; non vt ea in cinerem velut illa dilabantur; sed vt maiorem ipsi gloriam cōcilies, ac, si peccator erat is qui fatis concessit; eius peccata deleas; si autem probus ac iustus, ea illi in mercedis ac remunerationis cumulum cedant. Et rursus in altera oratione: Excogitemus, quemadmodum de iis qui obierunt, benè mereamur. Auxilium quod nobis in promptu est, ipsis offeramus, hoc est, eleemosynas & oblationes. Id enim vberem fructum atque ingentem vtilitatem ipsis accersit. Non enim hæc frustra ac temere instituta, Ecclesiæque Dei à sapientissimis ipsius discipulis tradita sunt, nimirum vt Sacerdos pro iis qui in fide obdormierunt, in tremendis mysteriis vota faciat.

*Item. 3. ad
Philip.*

*Itē apertissi-
mè quòd hæc
res sit ex tra-
ditione ipsorum
Apostolorū*

faciat. Probè siquidem norant, hinc ingentem quæstum & vtilitatem ad eos redire. Atque hæc quidem illi. * Itaque pro vili nostra prouideamus, ne in horrendo illo & extimescendo die, hoc est, in secundo iudicis aduentu, à propinquis necessariisque nostris eo nomine accusemur, quòd eorum saluti consulere neglexerimus, iique præsertim quibus id ab illis mandatum fuit.

** Apud Su-
rium cap. 13.*

VITA S. HVBERTI EPISCOPI

Leodiensis, partim ex R. P. Surio, partim ex D. Molano.

III. NOVEMBRIS.

POST gloriosum beatissimi Antistitis Lamberti excessum, Hubertus venerandus eius sedi subrogatur Episcopus. * Hic filius Bertrandi Ducis Aquitanix, propter Ebroini tyrannidem in Austrasiam se transtulerat ad Pipinum. Vbi cum in Tungrensi parochia adhuc paganus versaretur, ipsi venanti inter cornua cerui Christus apparuit, eumque ad Lambertum Episcopum misit. Qui benignè eum recipiens, in fide Catholica diligenter instruxit, & baptizauit. Deinde verò totus ardens desiderio cælestis patriæ, Hubertus Romam vadit ad limina Apostolorum. Vbi dum existit, Lambertus Episcopus propter veritatis testimonium ab impiis immolatur; atque interim Sergius Papa, Angelica monitione & illustrissimis miraculis vrgetur, vt Hubertum nolentem consecret successor. Quod factum est anno sexcētesimo nonagesimo octauo. Igitur & consensu simul vnanimi fidelium Præfultu Domini c̄ gregis donatur, verè scilicet clarissimus lychnus in domo Dei mox futurus. Etenim distractis, si qua ei superfuere in re priuata, studebat omnimodis amicos Euangelicos de his conquire, largus erga indigentiam inopum, oppressis adminiculans, tribulationemque patientibus strenuus consolator. Sed & quocumque pedem ferre libuisset, in manu illius elemosyna defudabat, quousque pauper occurreret, cui eum tamquam Christo committeret.

** Surio,
* Molano.*

*S. Hubertus
adhuc paganus
cōspicit Chri-
stū inter cor-
nuā cerui.*

*Constitutio
Episcopus
Traiectensis.*

VNDE factum est, vt anno ordinationis suæ duodecimo crebras meruerit sub noctis quiete visiones, quibus se commotum fatebatur, vt à Traiectensi oppido ossa sancti leuaret Lambertus, & in loco quo celebratam eius passionem nosset, iterum humana reduceret. Quarum admonitio eius animum inæstimabili recreauit gaudio. Attamen in quodam

*Admonetur
diuinitus de
transferendis
reliquis S.
Lamberti.*

meditullio positus, cum neque visioni certam fidem tribuere adhuc audeat, neque omnino ei diffideret; quod sibi occultum erat, indicavit à Domino querendum. Itaque indicto cunctis tam monasterialibus quam & civitatis clericis, nec non & laicis ieiunio, quæ sibi diuina voluntas de his agere præciperet, magnopere requirere studuit. Tandemque edoctus, ancipiti submota sententia, tertio decimo anno sui Præfulatus, cœtu Clericorum sibi adiuncto, nec non populari agmine coacto, accitis etiam venerabilibus Episcopis & Sacerdotibus, tumulum venerandi viri adiit. Vbi cum spirituales obseruantes excubias, diuinitatem debitis precibus pulsassent, cum maxima veneratione vnam, qua sanctissimus thesaurus conditus seruabatur, ad euntes, absque aliqua difficultate beati viri loculum protulere; & cum magno gaudio, quæ venerant, pedem referentes, in loco quo passus est, terræ mandauere.

P O R R O quantis, qualibusve miraculis suum velle Dominus in tali facto per omne iter reuersionis eorum commendaret, schedula gestorum eiusdem sancti Pontificis annotata continet. Sed & de fabrica eiusdem basilicæ qua beati viri condita sunt reliquæ, qualiter ab eodem sancto viro Huberto ordinata sit, dicere supersedeo, nimirum, quia ipsa oculis videntium se offert. Sanè his peractis, vir Dei etiam magis magisque ieiuniis, & vigilijs, castitatisque animi & corporis operam dabat: & subditorum curam gerens, tamquam fidelissimus dispensator, verbi triticum conseruis suis toto nisu subministrabat. Instabat iuxta Apostoli mandatum prædicans opportunè importunè, atque adeò tanta eum gratia verbi, & dulcedine sermonis virtus Spiritus sancti donauerat, ut non modò è vicinis, verum etiam è longinquis, & à se valde semotis locis ad eum populi concurrerent, ac de potestate faucibusque diaboli se erui, atque in regnum Christi, gremiumque sanctæ Ecclesiæ per baptismi gratiam transferri gauderent, idolorumque cultum nec non prophanum eorum obseruationis ritum, cum auctoribus eorum, respuerent, atque olim sibi veneranda templa terræ coarquarent, pulueremque eorum veluti immunditiam detestantes, per diuersa dispergerent. Omnem namque Arduënnam hisce cultibus hætenus mancipatam, in breui sacrilega feruitute liberam famulatio Domini subiugauit.

S I qui autem, faceffente generali idolorum cultu, superesseat, qui more sacrilego, aut pulueris eorum reuerentiam haberent,

Perfecit id quod erat iussus.

Costruxit beatus Martyri magnificum templum.

2. Tim. 4.

Graviter insistat officio suo Pastoralis.

In Christianis superstitiosus valde est sensus.

berent, vel cætera huiusmodi obseruari debere visu nefando putarent, hos ad se deductos, triennij prænitentia plectebat, sicque præliator Domini strenuè aduersarias insequendo, ac proterendo virtutes, imperium Domini in fines eorum longè lateque ampliauit, ita ut Taxandria & Brachbante, eorum detegendo insidias, eos penitus annullaret; effigiesque eorum populi Christi gratia illuminati, confringerent, & penitus abdicarent. Ab iis autem, à quibus deorum, immò dæmoniorum delubra subuertebantur, Christo Domino præclara in honore sanctorum Martyrum per sanctum Hubertum templa construebantur & honorabantur. Sicque vir Domini circumquaque Christi prædicando mysteria populos ab atra cæcitate leuatos, lumine scientiæ reddidit conspicuos; ut de eis veracissimè dici posset: Populus qui sedebat in tenebris, lucem vidit magnam; habitantibus in regione umbræ mortis lux orta est eis. Multa autem per eum Dominus operatus est miracula, sed nos vnum tantum referemus, quod fidei lectori erit instar multorum.

Q U O D A M tempore cum ieiunium triiduanum, quod more sanctæ Ecclesiæ vniuersaliter celebratur, & Græco vocabulo Litanix, Latine verò Rogationes nominantur, instaret, gloriosus Domini Pontifex, iuxta consuetudinem sue ecclesiæ, per oppida & castella cœpit discurrere, semenque verbi Dei in agro cordis audientium seminare: Veniensque Traiectum, iuxta consuetudinem, cum Clericis populi que agmine, & victoriosissimis Saluatoris insignibus, Crucis videlicet vexillis, nec non & Sanctorum pijs reliquijs ab oppido egreditur peragraturus cum precibus agros. Vbi cum solito verbum Domini in agro cordis humani iaceret, ecce inimicus mulierem quandam ingressus, magnis inconditisque vocibus cœpit perstreperè, & silentium, quo verbum Dei audiebatur, importunitate siti clamoris valde perturbare. Sed hac vociferatione territa vir Dei audita & cognita, ad se quidem accurrenti, primò signum Crucis obiecit: deinde alapam eidem impressit, atque silentium imposuit: statimque mulier in terram corruit, ita ut crederetur exanimis. Sed cum diutius iaceret, ab ore eius quedam sanies diu profluxit; atque post hæc dæmone caruit.

I A M sciebat vir Dei, cælesti nimirum oraculo edoctus, imminere tempus, quo anima eius ergastulo corporis absolueda foret. Quare & discurrens per memorias Sanctorum,

P P 3 & 12

P. sim ubi extirpat C. rilismis.

En antiquè morè solentia Rogationum.

Liberat quædam dæmoniacam.

Prædit de suo obitu.

Designat sibi
locum sepul-
chri.

Nota etatem
auctoris.

Nota et istam
e ulatum.

Migrat S. vir
sanctus ad
Dominum.

* Inter Loua-
niam et Brus-
sellam.

* Molanus.

& loca orationum, per eorum intercessionem Domino com-
mendabat suam resolutionem. Nam veniens ante sepulcrum
beati Lamberti in basilicam, quam ipse condiderat, orationi
diutissime incubuit, solitoque fonte lacrymarum genas suas
rigavit, aramque deosculans, fratribus circumstantibus semet
humiliter commendavit. Progrediensque inde, basilicam, quam
ipse sub honore beati Petri Principis Apostolorum Domino
dicauerat, oraturus adiit: sicque etiam ante altare, quod in ho-
nore beati Albini in eadem basilica Domino consecrauerat,
diutius curuatis genibus orationem profudit: moxque ab ora-
tione surgens conuersusque ad parietem, & protensus per eum
brachiis, locum sepulchri sui permensus ita ait: Hic defossa
humo locus meae sepulturae paretur. Et quidem iuxta quod
vir Dei super sepulturae suae celebratione ore praesago actitan-
dum fore disposuerat, nos fidelissimi ac deuotissimi eius fa-
muli flebiliter exsecuti sumus (sicut scilicet & triginta dierum
spatio euoluto, corpus eius ad eundem quoque adueximus
locum) cum interim rogatu quorundam illustrium virorum
Brachbantum vir sanctus perrexit, basilicam nouo opere con-
structam Domino dedicaturus. Vbi cum omnia rite peregis-
set, adeoque sermonem etiam exhortationis ab hora tertia us-
que in horam sextam protraxisset, die ad vesperam vergente
nauem ascendens, ab eodem loco secundo milliario secedis
ac deinde equo conscenso, tandem domui propriae inducitur,
noctis transacta non minima parte.

Nec multum effluxit temporis; & ecce tactus febre, ad-
stantibus pueris suis; quos olim pro suis sanctis meritis de-
monum tartareis vocibus eiulantes, ab eorum incuribus eri-
puerat atque saluauerat, nobisque vna cum eis, inter verba
orationis efflauit spiritum Angelicis miscendum coetibus.
Porro corpus eius e loco obitus, qui vocatur * Fura, transfer-
tur Leodium: que loca a se differunt millibus triginta, per om-
nem reuersionem piis ouibus lugubri concursu certatim Pa-
storem suum celebrantibus. Quo cum ventum esset, eo quo
deceit honore in beati Petri basilica quam ipse beatus vir sua
construxit munificentia, vti disposuerat, * iuxta altare san-
cti Albini sepelitur. Sed & anno dehinc decimo sexto per Ec-
clesiasticorum graduum turmas & Carolomannum, eiusque
palatij proceres ex vase sepulchri, quod crebris miraculis eni-
tebat, sublatus est ad altare S. Petri, a dissolutione & pu-
redine prorsus illaesus. Vnde postmodum anno octingente-
simo

simo vigesimo quinto, pridie Calendas Octobris, Vulcandus
Episcopus cum magna Ecclesiastici gradus frequentia corpus
sanctissimum ad Andainum monasterium suae diocesis in
Ardennati transtulit: Vbi miraculorum gloria eius declaran-
tur merita, & fidelium deuotione ipsius celebrantur benefi-
cia; qui cateruatim tam propinqui quam longinqui eo con-
fluentes, in suis necessitatibus eum patronum experiuntur.
Depositio festo die celebratur a Clero & populo per totam
diocesim tertio Nouembris.

Transfertur
cuius sacrum
corpus in Ar-
dennatis

VITA SS. VITALIS ET AGRICOLAE

Martyrium, ex S. Ambrosio.

V. NOVEMBERIS.

QVI ad conuiuium magnum inuitantur, apophoreta se-
cum referre consueuerunt. Ego ad Bononiense inuita-
tus conuiuium, vbi sancti martyris celebrata translatio est,
apophoreta vobis plena sanctitatis & gratiae reseruauit. Apo-
phoreta autem solent habere triumphos principum: & haec
apophoreta triumphalia sunt. Christi enim nostri principis
triumphi sunt martyrium palmae. Nec vero huc dirigebam
iter, sed quia petitus a vobis sum, debui mecum deferre, quae
alijs parabantur, ne minor ad vos venirem, ut quod in me mi-
nus est, quam praesumebatur, in martyre plus inueniretur.
Martyri nomen Agricola est, cui Vitalis seruus fuit ante,
nunc conuers & collega martyrij. Praecessit seruus, ut prou-
deret locum, secutus est Dominus, securus quod fide seruili-
am inueniret paratum. Non aliena laudamus. Passio enim
serui Domini disciplina est. Hic instituit, ille impleuit. Nihil
illi decerpitur. Quomodo enim minui potest, quod Christus
donauit? Egregie & ille qui homini seruiuit, seruiendo didi-
cit, quomodo Christo placeret. Hic tamen geminam laudem
acquistur: in illo magisterij, in se martyrij. Certauerunt ta-
men inter se inuicem beneficijs, postquam aequales esse me-
merunt. Hic illum ad martyrium praemisit, iste illum accersi-
uit. Nullum ergo ad commendationem hominis conditio af-
fert impedimentum, nec dignitas profapiae meritum, sed fides
fert. Sive seruus, sive liber: omnes in Christo vnum sumus; &
vniuersusque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a Do-
mino. Nec seruitus derogat, nec libertas adiuuat. Vide ad eam
rem quam nihil in conditione momenti sit. Seruus inquit

Apophoreta
triumphalia

S. Vitali ser-
uus ante A-
gricole, nunc
conuers mar-
tyrij.

Ex fide meri-
tum.

Nulla apud
Christum ac-
ceptio perso-
narum.

Oratio S. Vi-
talis dum es-
set in tor-
mentis.

Cur passio S.
Agricola dif-
ferrebat ab
inimicis.

SS. Vitalis &
Agricola no-
minum sacra
etymologia.

Cum sanctis
istis optant
Iudæi sepeli-
ri.

vocatus es, non sit tibi curæ. Qui enim vocatus est in Domi-
no seruus, libertus est Domini. Similiter qui liber vocatus est,
seruus est Christi. Vide inquam vim Apostoli. Plus putatur
dedisse ei qui seruus, quam ei qui liber vocatus est. Ex seruo
enim libertus Christi fit, ex libero seruus. Sed nulli plus dedit,
verum vtrique æqualem mensuram diuisit. Apud Christum
enim seruitus & libertas æqua lance penduntur: nec villo dif-
cerniculo bonæ seruitutis & libertatis merita diuiduntur:
quia nulla maior est dignitas, quam seruire Christo. Denique
Paulus seruus Christi Iesu. Hæc enim seruitus gloriosa est, in
qua gloriatur Apostolus. An non summa gloria est, quando
tali pretio æstimati sumus, vt sanguine Domini redimere-
mur? Sed pergamus ad cætera. Cumque sanctus Vitalis coge-
retur à persequentibus, vt Christum negaret, & ille amplius
profiteretur Dominum Iesum Christum, omnia tormento-
rum genera in eum exercentes, vt non esset in corpore eius si-
ne vulnere locus, orationem fudit ad Dominum, dicens: Do-
mine Iesu Christe saluator meus, & deus meus, iube suscipi
spiritum meum, quia iam desidero, vt accipiam coronam,
quam angelus tuus sanctus mihi ostendit. Et completa ora-
tione, emisit spiritum. Sanctus verò Agricola mitior habeba-
tur moribus, vt ab ipsis etiam inimicis diligeretur. Ideoque
differebant eius passionem. Sed hæc persecutorum honori-
ficentia, omni erat immanitate acerbior, quæ inuidebat mar-
tyrium. Denique vbi non acquieuit sanctus Agricola, crucifi-
xus est, vt aduertamus illas blanditias eorum non sedulitatis
fuisse, sed fraudis. Supplicio serui dominum terrere voluerunt.
Verrit hoc Christus in gratiam, vt martyrio serui dominus in-
uitaretur. Vtrique nomen aptum martyrio, vt designati ad
martyrium ipsis vocabulis viderentur. Ille Vitalis dictus est,
quasi qui contemptu istius vitæ, veram illam vitam æternam
sibi haberet acquirere: iste Agricola, qui bonos fructus spiri-
talis gratiæ seminaret, & sacri sanguinis effusione, meritorum
suorum omnium virtutumque rigaret plantaria. Sepulti au-
tem erant Agricola & Vitalis in Iudæorum solo, inter ipso-
rum sepulchra. Iudæi ambierunt cum serualis sepulturæ ha-
bere consortium, quorum dominum negauerunt. Sic & ali-
quando Balaam dixit: Moriatur anima mea pro animis iusto-
rum, & tamen non communicauit eorum operibus, cum viue-
ret, quorum in animis cupiebat mori. Et isti, quos viuentes
persecuti sunt, mortuos honorabant. Illic igitur martyris exu-
nias

uias requirebamus, tanquam inter spinas rosam legentes, cir-
cumfundebamur Iudæis cum sacræ reliquię eucherentur. A-
derat populus Ecclesiæ cum plausu & lætitia. Dicebant Iudæis
Flores nisi sunt in terra, cum viderent martyres. Dicebant
Christiani: Tempus incisionis adest. Iam qui meruit, merce-
dem accipit. Alij seminauerunt, & nos metimus martyrum
fructus. Iterum audientes Iudæi voces plaudentis Ecclesię, di-
cebant inter se: vox turturis audita est in terra nostra. Vnde
bene lectum est: Dies diei eructat verbum, & nox nocti indi-
cat scientiam. Dies diei, Christianus Christiano: Nox nocti,
Iudæus Iudæo. Indicabant ergo Iudæi, quod haberent scien-
tiam martyrum, sed non scientiam verbi: id est, non secundum
illam solius boni, & solius veri scientiam. Ignorantes enim
Dei iustitiam, & volentes se iustificare, iustitiam Dei non re-
ceperunt. Detuli ergo vobis munera, quæ meis legi manibus,
id est, crucis trophæa, cuius gratiam in operibus agnoscitis.
Certè & ipsi dæmones confitentur. Condant alij aurum atque
argentum, ac de latentibus eruant venis: Legant preciosa mo-
nium ferta: Temporalis ille thesaurus est, & sæpe habenti-
bus perniciosus. Nos legimus martyris clauos, & multos qui-
dem: & plura fuerunt vulnera, quam membra. Clamare mar-
tyrem diceres ad populum Iudæorum, cum clauos eius colli-
geremus. Mitte manus tuas in latus meum, & noli esse incre-
dulus, sed fidelis. Collegimus sanguinem triumphalem, &
crucis lignum. Hæc sanctæ viduæ negare non potuimus po-
stulanti. Munera itaque salutis accipite, quæ nunc sub sacris
altaribus reconduntur, &c.

VITA S. LEONARDI CONFESSORIS,

ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

VI. NOVEMBERIS.

BEATVS Leonardus, sub Anastasio Imperatore in Gallijs
natus est. Parentes claros habuit, & magnæ apud Clodo-
ueum Regem dignitatis & auctoritatis. Clodoueus is primò
paganus fuit, sed ad beati Remigij Episcopi prædicationem
Christiana religione initiatus est, & vt graues affirmant te-
stes, Leonardum puerum è sacro baptismatis fonte suscepit,
quod parentes eius in primis caros haberet. Et tamen Leo-
nardus puer postquam adolescentiæ robur adeptus est, no-
luit terreno Regi militare, vt fecerant maiores eius; sed Spi-
ritu diuino permotus, ad beatissimum Remigium Episco-
pum

P p 5 p um

Inter sacras
Sanctorum re-
liquias eue-
hendas, Chri-
stianorum &
Iudæorum ser-
mones subij-
ciuntur.

S. Leonardi
clari natalis.

*Educatur a
pud S. Remi-
gium.*

pum imitandum se contulit. Cuius sanè salutare admonitio-
nes non surda accipiebat autè; sed ut futurus verbi Dei semi-
nator, in pectoris sui armario diligèter recondebat. Erat enim
vir Dei alacer in exhortando, suavis atque humilis in sermo-
ne, in actione simplex & pudicus, in promissis verax, in elec-
mosynis largus & munificus; in reddenda ratione modestus,
atque adeò tenuis & submissus, ut non familia nobili, sed ab-
iectissima ortus videri possent.

*Contempta
aula Regis,
proficitur ut
spargat per
Gruam ver-
bum Dei.*

Et quidem eius fama permotus Franciæ Rex, honestos
ad eum Legatos misit, qui eum accersirent; sed ille, posthabi-
to dignitatis terrenæ fastigio quod Rex offerebat, tamquam
fidelis agricola verbum Dei seminans, Aureliam peruenit, in-
uentoque haud procul extra urbem venerabili virò Maximi-
no monacho, aliquamdiu apud illum moratus est, quousque
diuina reuelatione admonitus, inde recedens in Aquitaniam
profectus est. Quam reuelationem cum sancto Liphardo fra-
tri suo, qui fidus ei comes fuerat, indicasset, orans ut secum
irèt, beatus Liphardus respondit: E quidem, mi frater, nisi tibi
molestum est, hïc apud Ligerim mihi commodum con-
struam domicilium: tu verò pergas ire quò te vocat Domi-
nus Iesus, isque tibi ubique propitius sit. Atque ita cum se in-
uicem osculati essent, à se separati sunt: & Liphardus quidem
Madunum petiit, ubi etiamnum requiescit; Leonardus verò
abiit in Aquitaniam. Vbi cum per Biturigum regionem irèt,
haud quaquam mortis metu se celauit, sed sicut vir strenuus
armis fidei munitus, Christum prædicabat. Iis enim in locis
tum recens admodum erat Christiana religio, necdum aboli-
to prorsus ethnicismo.

*Valedicens
fratri suo S.
Liphardo, ve-
nit in Aquis-
tanium.*

ITAQUE vir Dei, quantum poterat, verbis & factis Chri-
stum annuntiabat, pellebat dæmones, surdos, claudos, cæcos,
& morbos omnes ad ipsum venientes curabat; atque inte-
rim suum prosequens iter, galea salutis, & scuto fidei instru-
ctus, tandem in siluam peruenit quam Pauum vocant. Ea fe-
ris abundans, Galliæ & Aquitaniæ Principes inuitabat ad ve-
nationes. Singulis etiam annis Galliarum Rex eò veniebat
animi gratia, plerumque etiam Regina comitante. Aberat is
locus à Lemouicum vrbe decè ferè miliaribus. Itaque cū bea-
tus Leonardus per eam transfret siluam, ecce Rex eò venerat
cum Regina, quæ ex partu in magnum vitæ discrimen addu-
cta, Regem non mediocri animi dolore affecit. Adhibeban-
tur varia medicorum opera, sed nihil promouebatur. Plora-
bat

*Pasim curat
omni generis
morbos.*

*Periclitatur
Regina Fræ-
ctæ in partu.*

bat omnis aula & familia Regis, quod Regina tam misere
abiret è vita. Quod ubi sensit beatus Leonardus, solita hu-
manitate commotus, cum Rege & paucis satellitibus eius in-
trans cubiculum, ubi Regina decumbebat, oculis in cælum
sublatis, Dominum pro ea deprecabatur, ac deinde exeunte
illo cum Rege, confestim Regina peperit, & omni dolore
absoluta est. Mox verò Rex cum omnibus suis tollens ad si-
dera manus, dicit beato Leonardo: En totum hoc nemus tibi
trado possidendum. Sed è contra beatus Leonardus, Non, in-
quit, serenissime Rex, totum, sed eius tantum partem quan-
dam à te accipiam, quando adeò promptum te experior. Ita-
que quantum nocte poterò a fello meo vectus circumire, tan-
tum dari mihi peto. Annuit autem Rex libentissimè, iussitque
omne illud spatium lapideis terminis definiri.

MANSIT autem vir Dei in illo loco condiditque ibi ora-
torium in honorem beatissimæ matris Dei, in cuius sinistro
latere etiam altare alteram construxit in beati Remigij me-
moriam. Vixit verò parcissimè; corpus ieiuniis, vigiliis, &
precibus macerans. Adiunxit quoque sibi duos monachos,
vita & moribus religiosos, ut in ea ecclesia perpetim diuina
mysteria celebrarent, quando ipse Sanctorum limina orandi
causa visitaret. Solebat enim pro more sæpissimè adire basili-
cam beati Martialis Episcopi Lemouicensis, atque ea causa
nolebat oratorium suum esse sine ministro, dum ipse abesset.
Et quidem difficulter illic à monachis aqua obtineri potuit,
eo quod ferè ab vno miliari apportanda esset. Rogarunt
igitur beatum Leonardum ut iuxta ecclesiam aquam ipsis
impetraret. Nec multa mora: Iussit ille humum, instar putei
fodi, stansque supra effossam humum, orauit Dominum, &
mox perennes eruperunt aquæ, quæ vsque in hunc diem loci
eius habitatoribus potum præbent. Porro locum ipsum No-
biliacum dici voluit, quòd à nobilissimo Rege eum dono ac-
cepisset. Vbi etsi latere percuperet vir sanctus, & hominum
frequentiam fugeret, quando tamen ciuitas abscondi non
potest supra montem posita, ita & infinita ad eum malè va-
lentium turba confluxit, curabaturque ab eo.

FAMA autem sanctitatis eius omnem Aquitaniam & Bri-
tanniam minorem impleuerat, imò & vsque in Germaniam
sele effuderat, atque adeò Deus ornauit & illustrauit illum,
ut si quis in carcerem coniectus eius nomen inuocaret, ruptis
catenis, nullo impediante, liber abscederet. Vnde & accidit,
ut multi

*Succurrit ei
suis moribus
S. Leonardus.*

*Accipit à
Rege locum
construendo
monasterio.*

*Frequēs dis-
currit per me-
mortas San-
ctorum.*

*Confluxit ad
eum infinita
turba male-
valentium.*

*Item multos
liberat capti-*

ut multi

nos, quos de-
inde apud se
retentos, opti-
mis instruit
disciplinis.

Clarus multis
virtutibus,
migrat in ca-
elum.

Tomo 7.

Molanus di-
cit filium Re-
gis Iudaei
fratrem S. Lu-
doci.

Assumptis
tribus sociis
cogitat pere-
grinari pro
Christo.

Venit ad S.
Bertinum, ubi
et suscepit
eum suis suave
regis Christi.

vt multi etiam ex longinquis regionibus à vinculis & carce-
ribus per eum liberati, ad eum venirent, & compedes atque
catenas secum ferrent; ad eius sese pedes humiliter abiicien-
tes. E quibus etiam non pauci apud eum manebant, se illi
seruo offerentes: sed vir Dei illis potius seruire studebat, par-
tem eis sylvæ distribuens, vt consuescerent agriculturæ ope-
ram dare, & inde sibi parare victum, non autem inhiare præ-
dis, ne rursus in vincula conijcerentur & obscuros carceres.
Simul autem salutari eos Euangelij prædicatione quoque
instituebat: sicut & omnes ad se venientes variis affectos
morbis, sanabat sanctis precibus, & optimis sermonibus con-
tinenter pascebat, nudos vestiebat, esurientes alebat cunctis-
que necessaria pro viribus suppeditabat. Quibus virtutibus
clarus, cum iam bonum certamen certasset, fidemque seruas-
set, tandem, quando visum est Altissimo vt è præsentis seculo
migraret, octavo Idus Nouembris sanctissima anima eius ab
Angelis recepta est in cælum, corpus autem factatissimum à
fidelibus humatum est in ecclesia quam ipse construxerat in
honorem beatissimæ semperque virginis Mariæ, & beati Re-
migij Rhemorum Episcopi: in qua ecclesia multa diuinitus
miracula fiunt, præstante Domino nostro Iesu Christo.

VITA S. VVINOCI ABBATIS,

ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium, ex MS.

VI. NOVEMBERIS

BEATVS VVinocus in Britannia finibus ex nobilium vi-
rorum prosapia nascendi exordia sumpsit: sed nobilitatis
titulum probitatis indole ornauit. Stupebat in situ suo Bri-
tannia ciuem suum peregrinari, & intra fines proprios nouis
quotidie actibus exulare & morari. At qui mente iam à
patria exsulârat, & vt etiam corpore esset exsul, non ægrè
operam dabat: Habuit proinde in consortium suscipiendæ
peregrinationis coniuratos in Christi sacramenta tyrones
Quadanocum, Ingenocum, atque Madocum, genere qui-
dem spectabiles & vita probabiles. Hi ergo vnà cum B. VVi-
noco rerum suarum onere expediti, patrio solo parentium-
que opibus exuti, ad currendam viam mandatorum Dei,
passibus fidei ducebantur, ac tandem post longa viarum spa-
tia regioni appulere Morinorum, vbi, fama vulgante, san-
ctorum hominum tum florere religionem compererant. Per
id tempus in ea Morinorum seu Taruatenfium regione

Beatus

beatus Bertinus in ornamento Ecclesiæ Dei erat lapis præ-
tiosus, in Sithiu monasterio, merito & officio Abbas, qui
cum sanctitatis suæ aromata longe latèque spirauerat, &
in militiam Christi suo exemplo permultos inuitarat atque
pertraxerat. Tanti ergo Patris regimini viri illi, quos dixi-
mus, deuoto se obsequio subdiderunt, quorum & laudabili
deuotione gratulans B. Bertinus sub norma pij Patris Bene-
dicti docuit eos ferre suaue iugum Christi, monasticisque pa-
tere sanctionibus.

QVI cum eos inter ipsa conuersionis primordia culmen
perfectionis iam attigisse miraretur, locum eis, in quo singu-
lariùs Domino vacarent, attribui, vtque cellam illic sacris
occupationibus congruentem exstruerent, imperauit. Parent
itaque illi imperio, & gnauiter construendo incumbunt ædi-
ficio. Locus ille in Morinorum territorio situs, vsque in præ-
sentem diem Mons S. VVinoci vocatur: vbi illi viri Dei ali-
quamdiu degentes, & se mundo, & sibi mundum crucifixe-
runt. Habebat verò tum mater Ecclesia egregiũ membrum
suum Hermarum, tam opibus quam moribus præclarum.
Qui sanè pro adipiscenda in terra viuentium portione, Deo
sanctoque VVinoco quoddam sui iuris obtulit prædium, quod
Voromholt ab incolis vocitatum, vsitatissimum ad nos vsque
seruat vocabulum. Eo autem Abbas Bertinus mox destina-
tis Dei famulis, operam dat construendis seruorum Dei ha-
bitaculis, in quibus & Christus in pauperibus charius excipe-
retur, & monasticus ordo secretius atque deuotius excolere-
tur. Feruet opus, surgunt ædificia, instruuntur xenodochia,
ita vt breui absoluta & exædificata illa domus Dei, facile
posset ab incolis honorem promereri. Sancti autem viri illi in
labore manuum suarum adeo erant diuina gratia instructi,
vt aliorum leuandis incommodis, sarcinendisque detrimentis,
sua lucra facere viderentur. Nihil enim in omni vita iucundius
habuere, quàm hospitem, pauperum, & peregrinorum com-
modis prospicere, eratque eis cor vnum, & anima vna.

AT QVI his scilicet instrumentis in semetipsis templũ Spi-
ritus sancti constructes, vsque ad finem vitæ à rigore propo-
siti nihil remiserunt. Porro post discessum trium sanctorum vi-
rorum, beatus VVinocus superstes fuit, qui regularibus disci-
plinis apprime imbutus, profecerat sanè in omnibus fidei do-
ctrinis, proferens de thesauro cordis noua & vetera: vnde cum
memorati tres viri extremum clausissent diem, perpetuam
tranilati

Mitibus à
S. Bertino ad
Montem qui
nunc ab eo vo-
catur.

Cõstruit cum
eis canonicis
in Vorm-
hout.

Laboant ma-
nibus, ut pau-
peres inde a-
lant.

S. VVinocus
post mortem
suorum socio-
rum præfici-
tur monacho-
rum congrega-
tionis

translati in requiem, sanctus Bertinus virum Dei gregi monachorum voluit præfesse, quippe qui iam humiliter prius subesse didicerat. Erat enim ille quidem antedictis tribus viris ætate minor, sed non inferior sanctitate. Atque adeo in tantum in præcedentiū Sanctorum vestigiis institit, ut in nulla eum virtute posteriorem Ecclesia miretur. Taceo eius prædicandam humilitatem & pœnitentiam: de quibus quidquid dixerò, manus inuenietur, quàm pro meritis tanti viri. Egregium duxit subiectis sibi fratribus ministrare, Hospitalitatis in eo prompta fuit. Quicquid operis aliorum manus ut arduum & graue refugiebat, impigrè ille & incunctanter arripiebat. In quarum argumentum virtutum, accessit etiam ei à Domino gratia talis signorum.

SÆPERVS illud Apostolicum reuoluens, Qui non laborat, non manducet: itemque illud Psalmographi, Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit: eidem præceptis non solum affectu, sed etiam effectu paruit. Aptauit enim sibi molam quandam (nimirum opus in quo solet iniuriæ locus esse) quam subinde manibus versando, subinde quoque orandò, suis pauperumque utilitatibus seruire coëgit. Et mirum in modum, cum vicissim operi succederet oratio, orationem quoque diuina secuta est benedictio, qua illum celebrem reddidit. Deus enim parcere volens labori fessi senis sui, molam (quod dictu etiam mirum est) sua sponte fecit circumagi, consulens famuli sui & defessæ ætati & necessitati. Atque ò verè mirabilem Deum in sanctis suis! Quod ille animaduertens, iam securus de labore suo, quippe qui Deum adiutorem experiretur, oculis & manibus semper in cælum intentus, pro collatis sibi à Deo beneficiis cordis offert sacrificia. At verò interim, fratres, qui laborum manuum eius iucundè reficiebantur, & alimentorum copiam, & in senæ operis efficaciam mirabantur. Nec erat incerta suspicio, senem diuinitus adiuuari. Illis ergo admirantibus hinc copiam panis, inde imbecillia membra senis, vnus eorum omnem rei ordinem oculata fide explorare tentauit: & ecce oculis ad foramen curiosè admotis, vidit molam orante viro Dei diuinitus moueri.

SED & ad alias viri Dei virtutes veniamus. Erat ille planè, ut de quodam in Euangelio Dominus dicit, verè Israëlita, & doli expertus. Iam mente Deum cernebat, à quo se dolebat in corpore peregrinari. Fidelisq; in domo Dei œconomus

plus

Insignis in eo simul humilitas & hospitalitas.

2. Theff 3. Psal. 127.

Ipse suis manibus versat molam ad pauperum usum.

Nota in signo miraculum.

Deprehenditur palam ipsius senectus.

Heu! omniun mortuorum reus pitalis.

plus amari studebat quàm timeri, & ministrare potius quàm aliorum ministeriis foueri, nec occasione regie nobilitatis, qua præclare pollebat, cuiquam seruilis conditionis ad conuersionem venienti se anteponebat, animo & vultu hilaris, fide robustus, spe longanimis, charitate diffusus, in consilio prouidus, sapientiæ sale conditus, Atque his nimirum, & id genus aliis virtutibus armatus, Dominica bella peregit, & ut vir fortis Principem huius mundi subegit. Porro cupiēs dissolui, & esse cum Christo, Educ, inquit, Domine, de carcere animam meam, ad confitendum nomini tuo Eius autem desideriis Dominus annuens, petitioni eius non defuit. Mittit Angelos qui eum ad se euocent, donatiuum largitur merito militi suo, quod oculus non vidit, auris non audiuit, & in cor hominis non ascendit: Nimirum obiit octauo Idus Nouembris, atque in prædio, quod iã suprâ diximus Vorenholt appellari, humatus est.

AT verò interea successu temporum, surrexit in Flandria Balduinus Caluus: qui suspitione eruptionis aduersæ, fines Flandriæ, vsque ad id temporis accessibiles, castris munierat. Tunc ergo etiam locum Bergas dictum præsidio placuit munire, quod munitioni omni circumquaque esset patriæ: vbi etiam ecclesiam construere fecit, quam titulo Confessorum Christi, Martini atque VVinoci insignitam perfecit. Sed & animo insuper quiddam honestè vtile, & vtiliter honestum concepit. Tenebat ea tempestate sceptrum Francorum Rex Carolus, quem dolo captiuauerat Heribertus. Quem Præfectus Flandrorum monarches adiens (habuit enim apud ipsum plurimum posse) consilium animi sui Regis roborauit consilio, & magnificauit priuilegio. Tum ergo demùm Sithiu perrexit ire, quò iã timor hostilis sacrosancti VVinoci membra coëgit transferri. Et licet arte qua poterant, obnitentibus Audomaricis, sacrosanctum tamen corpus abstulit, & ad locum Bergas quò destinauerat, transtulit, quem iam regali & priuilegio & munificentia adeò ditauerat, ut eum Flandria honestam sui partem hodie habeat. Cæterum acta est hæc translatio à Balduino, cognomine Caluo, Anno humani Verbi 900.

VITA S. VVILLIBRORDI EPISCOPI
Vlraieclini, ex ea qua est per Alcuinum, Præceptorum Caroli Magni.

VIX.

Tanquam bonus miles Christi, tandem donatum laurea immortalitatis.

Nota de munitione Bergensi.

Construitur ibi ecclesia sub titulo S. Martini & VVinoci.

Transfertur eo corpus S. VVinoci.

*S. Villibrordi
di genus.*

*Educatur in
monasterio
Ripensi.*

*Vixit ibidem
sanctissimè.*

*Studio discē-
di proficisci-
tur in Hiber-
niam ad B.
Egbertum.*

*Cum duode-
cim sociis pro
predicando
Evangelio ve-
nit Ultrai-
ctum.*

FVIT pater sanctissimi Villibrordi in Britannia insula, provincia Nordanhumbrana, is pater familias, genere Saxo, & nomine Vulgis, qui postea relicto habitu seculari, monachicam conversationem eligens, in promontoriis quæ mari Oceano, & Humbri flumine cinguntur, in ieiuniis & orationibus atque vigiliis Deo seruiens, etiam miraculorum signis claruit. Hic filium suum Villibrordum adhuc penè infantulum tradidit religiosi studii & sacris literis erudendum fratribus ecclesiæ Ripensis, vbi fragilior ætas validioribus posset inualescere disciplinis, & vbi nihil videret nisi honestum, nihil audiret nisi sanctum. Vbi & multis profuturus puer clericatus accepit tonsuram, & pia professione monachum se fecit esse, & inter cæteros eiusdem sanctissimi monasterij adolescentes enutritus est, nulli alacritate minor, nulli humanitatis officio secundus, nulli lectionis studio inferior. Quotidie verò bonæ indolis puer proficiebat, ita vt teneros pueritiæ annos morum grauitate transcenderet, iamque in sacris eruditionibus, & in omni sobrietate morumque honestate beatissimus adolescens vsque ad vigesimum ætatis suæ annum proficiebat.

AVDIUIT verò tunc in Hybernia scholasticam eruditionem vigere, quorumdam sanctorum virorum (fama narrante) conversatione incitatus, & præcipue beatissimi Patris & Episcopi Egberti, qui cognomento Sanctus vocabatur, nec non & Vicberti, venerabilis viri, & Sacerdotis Dei; quorum vterque, ob cælestis patriæ amorem, domo, patria, cognationeque relicta, Hyberniam secesserat, ibique dulcissimos supernæ contemplationis fructus solitaria quotidie hauriebant conversatione. Quorum beatus adolescens æmulari cupiens religionem, cum conuiuentia sui Abbatis, & Fratrum, in Hyberniam veloci cursu contendit, prædictorum Patrum se familiaritati coniungens, ibique duodecim annis inter eximios simul piæ religionis & sacre lectionis magistros, futurus multorum populorum prædicator, eruditus est, donec trigesimo & tertio ætatis suæ anno, audiens in borealibus partibus messem quidem multam esse, sed operarios paucos, assumptis secum duodecim Fratribus, eo fidei feruore armatis quo & ipse, nauem adscendit; & non multo post prospero cursu ad ostia Rheni fluminis vela deponens, ibi ipse & socij optata telluris statione refociliati sunt, & mox ad castellum Traiectum, quod in ipsa fluminis

ripa

ripa situm est, peruenerunt, in quo etiam post aliquod tempus, Deo donante, & verbo fidei crescente, idem sanctus Villibrordus sedem Episcopatus sui habuit.

SORDEBAT tunc eadem gens Frisonum (in qua idem edificatum est castellum) cum Rege suo Radbodo paganis adhuc ritibus. Quare visum est viro Dei Franciã contendere, ac Ducem illorum adire Pipinum, virum strenuum, & triumphis clarum. Qui vbi cum cum omni honore suscepisset, nolens tanto Doctore se vel suam priuare gentem, loca ei opportuna intra terminos regni sui prouidit, quo potuisset idololatricæ spinas extirpare, & purissima verbi Dei semina per munda noualia abundantius spargere. Quod cum studiosissime vir Dei per loca singula discurrendo exercuisset, iamque semina vitæ supernæ, gratiæ rore irrigante, longè lateq; in agris multorum cordium ad eius prædicationem pullulassent, congaudens prædictus Francorum Dux, maioris profectus occasione, prudenti cogitauit consilio, eum Romam mittere, vt à Domino Apostolico Sergio, viro sanctissimo tunc tēporis, in summi Sacerdotij honorem ordinaretur, & sic cum honorifica legatione, & muneribus auctoritati Apostolicæ condignis, Romam directus est. Et ecce die quarta, priusquam illò veniret, beatissimus Apostolicus Angelica in somnis responsione admonitus est, vt illum cum summo honore susciperet, & quod multarum animarum esset illuminator futurus. Quia factus Apostolicus admonitione certus, cum magno gaudio & summo eum suscepit honore, ac deinde publice in Ecclesia beatissimi Petri, Principis Apostolorum, cum magna dignitate more Apostolico eum ordinauit Archiepiscopum, ac ordinato nomen imposuit Clemens, vestimentisque suis sacerdotalibus induit eum, & sancto quasi superhumerali Aaron pallio dignitatis, & indumenti confirmavit gloria, & quicquid voluit vel petiuit, aut in patrociniis Sanctorum, aut in rebus Ecclesiasticis cum tota mentis alacritate tradidit illi, ac sic firmatum benedictione cum salutaribus præceptis iterum eum in opus Euangelij remisit.

SAÑE accepta Apostolicæ auctoritatis benedictione, cum maiori etiam fiducia deuotus verbi Dei prædicator ad præfactum Francorum Ducem regressus est. Qui cum cum summa honoris magnificentia receptum, deinde cum suæ potestatis iussione in opus Euangelij direxit, maximè tamen in borealibus regni sui partibus, quò eatenus ob raritatem doctorum,

*Venit ad Dia-
cō Pipinum.*

*Magna suc-
cessu prædi-
cari: quare con-
mittitur Ro-
mam, vs con-
secratur Epis-
copus.*

*Honorificen-
tissime exci-
pitur a Pa-
pa Sergio.*

*Reuersus à
Roma, rursus
redit ad opus
Euangelij.*

Qq vel

vel raritatem habitatorum, fidei flamma minus relucebat: quapropter etiam vir Dei instantius illis in regionibus semina vitæ spargebat. Vbi qualem, diuina gratia adiuuante, fructum fecerit, testes sunt vsque hodie populi per ciuitates, vicos & castella, quos ad veritatis agnitionem, & ad vnius omnipotentis Dei cultum pia admonitione perduxit. Testes quoque Ecclesiæ, quas per loca singula construxit: testes & Deo famulantium congregationes, quas aliquibus adunauit in locis. Tentauit vero idem vir Dei etiam ultra Francorum regni fines, caelestis doctrinæ flumina deriuare, & tunc temporis quoque Regem Frisonum Radbodum cum gente sua paganim adire. Sed præfatus Rex, licet virum Dei humilitatis gratia benignè susciperet, nullis tamen vitæ fomentis saxum eius cor emolliri potuit.

Non cōtētus finibus suis, spemulatus est in suis, etiam prædicat Regi Frisonum.

Itē penetrat et vsque in Daniam.

Multas construit ecclesias in ditio- ne Francorū.

Id est Carolus Marcellus.

Tandē deu- Elia Frisia, constituitur fidei eius E piscopatu Vi prædicat.

QUO CIRCA cum apud eum vir Dei fructificare se non posse sentiret, ad ferocissimos Danorum populos iter euangelizandi conuertit. Ibi tum regnabat Ongendus, homo omni fera crudelior, & omni lapide durior: qui tamen, iubente Deo, veritatis præconem honorificè tractabat. Quem dum obduratum moribus, & idololatriæ deditum, & nullam melioris vitæ spem habentem offendit, acceptis tunc triginta eiusdem patriæ pueris ad electos à Deo populos regni Francorum reuertit festinavit. Vbi cum per singulos dies numerus cresceret fidelium, & maior credentium turba ad verbi Dei agnitionem quotidie conflueret, cœperunt plurimi fidei feruore incitati, patrimonia sua viro Dei offerre. Quibus ille acceptis, mox ecclesias in eis ædificare iussit: statuitque per eas singulos Presbyteros, & verbi Dei sibi cooperatores; quatenus nouus Dei populus haberet, quo se diebus festis congregaret, vel salutare audiret admonitiones, vel à quibus facti baptismatis munera acciperet, & Christianæ religionis regulas edisceret. Et ita vir Dei magis ac magis de die in diem, diuina donante gratia, proficiebat.

CONTIGIT autem post hæc Pipinum Ducem Francorum diem obire suum, & filium eius Carolum regno patris potiri. Qui cum multas gentes sceptris adijciens Francorum, inter eas etiam Frisiam, depicto Radbodo, paterno super addidisset imperio, in ea tunc gente sanctus Villibrordus quoque positus est prædicator, sedique Episcopali in Traiecto castello locus delegatus est. Qui maiori euangelizandi occasione accepta, nuper gladio acquisitam gentem sacro baptismate

prismate abluens, nihil quicquam in ea vetusti erroris, nec tenebras ignorantia latere sinebat, sed totam Evangelicam lucem sine dilatione perfundebat. Plurima autem diuina virtus fecit per seruum suum miracula, ex quibus vel in primis memoratu dignum est id quod referam. Est in Treuirensi ciuitate monasterium puellarum, quod temporibus illis pestis acerrima inuaserat. Cuius acerbitate multæ ex ancillis Dei moriebantur, cæteræ verò nimio terrore turbatæ, quasi præsentem mortem metuebant. Et quia propè est prædictæ ciuitati sancti viri monasterium quod appellatur * Esternaco, in quo vsque hodie sanctus ille requiescit corpore; antedicti feminae monasterij audientes sanctum virum illuc venire, statim miserunt legationes, postulantes eum non tardare venire. Qui veniens, mox in eodem monasterio Missa pro infirmis celebrata, aquam benedixit, qua & domos illarum aspergi iussit, & ægrotantibus potandam transmisit: Quæ citò, diuina donante misericordia, conualuere, nec vllæ in eo monasterio prædicta peste exinde moriebantur.

*Nota de sancto viro monasterio. * Externaci.*

Suis meritis multas sanat a peste.

FUIT verò iste vir sanctus omni dignitate præclarus, vultu honorabilis, corde latus, consilio sapiens, moribus compositus, & in opere Dei strenuus. Qui quantam habuerit industriam in Euangelio Christi prædicando, non necesse est nostro prosequi stilo, quod totius populi testimonio comprobatur, sicut & eius secreta conuersatio in vigiliis & orationibus, in ieiuniis & psalmodiis ex vitæ sanctitate & signorum ostensione facillè intelligi datur. Denique vir sanctus omnibus diebus vitæ suæ in diuino proficiens opere, Deo amabilis, & omni populo gratus, temporibus Caroli antiqui, fortissimi Francorum Ducis, senex & plenus in omni perfectione dierum appositus est ad patres suos, multiplicem laboris sui fructum accepturus à Deo. Migravit autem ex hac peregrinatione ad perpetuam patriam die septima mensis Nouembris, id est, septimo Idus, sepultus in monasterio Externaco quod ipse construxerat. Vbi vsque hodie, diuina operante misericordia, signa & sanitates ad sancti Dei sacerdotis reliquias fieri non cessant. Ad laudem Dei omnipotentis.

Moritur in senectute bona.

VITA S. FLORENTII EPISCOPI

Argentiniensis, vt est apud R. P. Laurentium surium.

Q 9 2

*S. Florentius
Scotus, & quo
modo prius
vixerit soli-
tarius.*

CUM Dagobertus Rex ad regni Francorum gubernacula sederet, sanctus Florentius cum beato Arbogasto, Theodato, & Hildulpho, e Scotia venit in Alsatiam. Vbi cum sanctus Arbogastus Argentinensi ecclesie datus esset Antistes, beatus Florentius in sylva quam Hasle vocant, vbi Bruscha fluvius e monte Vosago emanat, manibus suis cepit terram colere, ut victui necessaria pararet. Sed cum illic domicilium condidisset, ceruæ & aliæ feræ e nemore eò aduenientes, omnem eius laborem deuastabant. Nec aderant beato viro instrumenta venatoria, quibus eas caperet; sed non deerat tamen magna in Deum fiducia, qua fretus, in Domini nomine iussit eas omnes venire ad fores cellulæ suæ, & illic gradum figere. Per id tempus Dagobertus Rex manens in palatio suo Kirheimensi famulos suos misit ut venationi operam darent. Abeunt illi cum canibus; perlustrant montes & sylvas omnes, nec ullam feram conspiciunt.

*Obediunt ipsi
feræ.*

TANDEM ad beati viri domunculam perueniunt. Vbi cum frequentes præ foribus consistere feras conspiciunt, nihil se loco mouentes, perinde ac si vincula quædam eis iniecta sint, rei indignitate, ut ipsis videbatur, permoti, cum virum Dei non cognoscerent, tunicam eius vi auferunt, & recedunt. Ille quoque sequitur abeuntes; apportat securim suæ bipennim, ut eam simul tollant. Sed illis recedentibus, vbi ad paludem quandam ventum est, equi eorum progredi noluerunt. Virgent illi quidem fortiter, adigunt calcaria; sed nihil efficiunt. Animaduertunt id se pati ob illatam sancto viro iniuriam; redeunt; redduntque quæ abstulerant. Redditur equis gradiendi facultas: veniunt ad Dagobertum Regem: quid acciderit, enunciant. Ille confestim mittit equum suum optimè instructum: orat virum Dei, ut illo subuectus, ad ipsum se conferat. Vir beatus equum non admittit, sed suo asello contentus, ad Regis palatium proficiscitur. Vbi cum ad portæ limen accessisset, ecce filia Regis ab ipso ortu luminibus orbata, itemque muta, repente & videt & loquitur, appellatque beati Florentij nomen, cum tamen id omnibus esset incompertum.

*Puniuntur
diuinitus qui
viro sancto
fecerant ini-
uriam.*

*Venit ad Regem
Dagobertum
ubi &
plura sunt
miracula.*

ADSCENDENTE quoque illo in palatium, & ad Regem ingredi volente, res rursus accidit admiratione digna. Cum enim non haberet ministrum, cuius opera vteretur in seruando interim pallio suo, ad Solis radium per fenestram sese infundentem, suspendit pallium; inhæsitque illi haud secus

atque

atque perticæ cuidam, donec vir sanctus cum Rege collocatus esset. Quæ res tantæ admirationi fuit & Regi ipsi, & familie eius, ut magnam syluæ eius partem Rex ei largitus sit, vbi cellam construeret; villasque adiacentes, & multa prædia addiderit; quæ vsque in præsens monasterium Hasle sibi vendicat. Porro autem ex hac vita abeunte beato Arbogasto, sanctus Florentius ei subrogatus est in cathedra Argentinensi; vbi sanè vitam in populo viuens sanctissimam, gregem sibi creditum, ut bonus pastor accuratè custodiuit. In ecclesia quoque sua, siue monasterio Hasle, religiosos homines, qui Deo illic seruirent, collegit; sicque tandem bonorum operum cursu confecto; cum Christo æternum regnaturus in pace quiescit.

*Fit Episcopus
Argentinensis.*

FVI T quidem vir sanctus etiam generis nobilitate clarus, sed virtutum ornamentis longè illustrior. Nam in ipso quoque vernantis adolescentiæ flore, quod aliàs apud maturos peraratum est, carnis proculcauit illecebras, patriam parentesque pro Christi amore deseruit; voluntariamque complexus paupertatem, longinquam in exteras regiones peregrinationem suscepit. Denique Christi bonus odor effectus, Ecclesiam Dei & dictis & factis longè lateque suaviter affectit, & tamquam fidelis & prudens Domini seruus, æternæ vitæ alimonia refecit. Post multos autem exantilatos labores, septimo Idus Novembris migravit ad Dominum, conditus in ecclesia quam viuens gubernarat, quam & præsentia corporis sui condécoraui, donec Rhato Argentinensis Episcopus, diuina reuelatione admonitus, sanctissimi viri corpus in locum illum nemoris, quem primò sibi ille delegerat, transferendum curauit, ipseque sibi illic sepulturam elegit. Sed & postea multis miraculis Dominus virtutum fidelem quoque seruum suum Florentium illustrauit.

*Migrat ad
Christum.*

VITA S. FACVNDI ET PRIMITIVI,

Ex Io. Maldonato Hispano.

DVM amens Romanorum principum furor cunctos vbi- que mortales ad diis exhibenda libamina compellebat, Atticus in Hispaniâ prætor missus; sauitiam plusquam inhumanam in Christianos exercebat. Nam cum in Gallecia conuenire omnes edixisset ad sacrificandum, & Facundus ac Pri-

*Atticus in
Hispaniâ præ-
tor missus
Christianorum
persecutor.*

SS. Facundi
& Primitivi
tormenta va-
ria.

* Præsenta-
neum vene-
num dicitur
quod statim
necat.

mitiuus, viri pietate insignes, Gallecij sanguinis, die constitu-
to non adfuissent: vinciri, sibi que sisti præcepit. Precibus pri-
mo tentantur promissisque, tum minis ac terroribus, sed cum
vtrumque contemnerent, tormentis sunt adhibiti. Quæ virili-
ter etiam perferentes, gratias agebant Deo, quod martyrij eos
palma dignaretur. Cōiecti sunt in carcerem, sed cum oblarum
à prætore blanditias iterum tentante, cibum despicerent, pro-
ducti, & in caminum ardentem sunt demissi. Diuinitus tamen
seruati, incolumes euasere. Præsente neque propinari eis vene-
num * Atticus iussit. Quod viri verè fortes accipientes. Et si
nobis, inquit, hac erat portione abstinendum, signo tamen
crucis armati, intrepidi hauriemus. Ita nihil eis nocuit vene-
num, sed potius reddidit lætiores. Post multa prætereà supera-
ta supplicia, quidam ethnicus in media proclamauit turba,
duas se videre coronas ab angelis deferri, & capitibus piorum
imponi. Quod prætor accipiens, capita, inquit, amputentur, ne
sit locus coronis. Lac tamen è plagis cum sanguine simul ma-
nasse, summo cunctis miraculo fuit.

DE SS. QVATVOR CORONATIS
martyribus, ex Ordinario nouo.

VIII. NOVEMBERIS.

Patiuntur pro
Christo qua-
tuor insignes
martyres.

Itè alij quin-
que eo quod
nollet arte
sua sculptoria
iurare idolo-
latriam.

SEVERVS, Senerianus, Carpophorus, & Victorinus fra-
tres, in persecutione Diocletiani, deorum cultum liberè
detestantes, plumbatis cæsi, in verberibus vitam pro Christi
nomine profuderunt. Quorum corpora canibus obiecta, cum
ab illis intacta diu fuissent, sublata à Christianis, via Lau-
tana, tertio ab vrbe lapide in arenaria sepeliuntur propè se-
pulcrum sanctorum Martyrum Claudij, Nicostriati, Sym-
phoriani, Castorij, & Simplicij, qui eodem Imperatore passi
erant; quod cum essent summi sculptores, nullo modo ad-
duci potuerant vt idolorum statuas facerent: & ad Solis si-
mulachrum ducti vt illud venerarentur, numquam commis-
suros se dixerunt vt adorarent opera manuum hominum.
Quam ob rem in carcerem coniecti, eum ibi multos dies in
eodem proposito perstitissent, primùm scorpionibus cæsi, de-
inde viui plumbei loculis inclusi, in flumen deiiciuntur. Ex-
stat in vrbe ecclesia sub nomine Sanctorum quatuor Corona-
torum; quorum diu ignota nomina, diuinitus postea patefa-
cta sunt: vbi non solum illorum quatuor, sed etiam horum

quis

quinque martyrum corpora honorificè sepulta sunt, & eorum
festiuitas sexto Idus Nouembris celebratur.

VITA S. VVILLEHADI EPISCOPI
Bremensis, vt est apud R. P. Laurentium Suriensem.

VIII. NOVEMBERIS.

VVILLEHADVS vir venerabilis, ex Britannia ma-
iori originè duxit. Qui spiritualibus instructus dis-
ciplinis, sacerdotio que initiatus, vbi comperit Frisones hacte-
nus gentilismi erroribus implicatos Christianæ fidei expete-
re mysteria, magno zelo incitatus, accuratè cœpit perquirere
qua possit ratione ad eam gentem peruenire. Atque eo salu-
tis animarum zelo, agente spiritu Dei, indies augefcnte, ac-
cessit ad Regem Anglorum Alachintum, ei que aperuit quo
zelo esset incensus, petiuit que eius permisso sibi licere prædi-
candi verbi vitæ causa ad Frisones proficisci. Et quidem Rex
comperta eius sanctissima voluntate, conuocato ad se Epi-
scoporum seruatorum que Dei non paruo cætu, de communi
omnium sententia & consensu iussit eum adire gentem illam,
ei que fidenter annunciare verbum Dei. At verò vir Dei gratu-
labundus accessit ad mare, eo que transmissio venit in Frisicæ
locum quendam, quem * Dockinge vocant, vbi iam antè B.
Bonifacius fuit martyrio coronatus. Cuius concionibus mul-
ti illic fidem edocti, & Christiana religione initiati fuere. Vn-
de factum est, vt honorificè illic Vvillehadus exciperetur.
Multo verò tempore ibi habitans, docuit ea quæ sunt Dei; ita
vt etiam permulti nobiles suos filios ei traderent instituen-
dos, & multi ab errore in viam reuocarentur, & magna infide-
lium turba eius prædicatione instructa, vndis salutaribus ex-
piaretur:

INDE autem proficiscens vir Dei, traiecto flumine La-
uinca, venit ad locum quem Huchmarkè appellant. Vbi cum
habitatores loci ab idolorum cultu ad verum Deum co-
lendum reuocaret; illi furere perciti, exclamarunt virum tam
prophanum prorsus è medio tolli oportere. Nec deerant ta-
men moderatiores quidam & sanioris consilij, qui more
gentis forte experiendum dicerent, num morte afficiendus
esset. Sed, agente diuina prouidentia, fors eum non attigit. Ita-
que libertam ei fecere abeundi potestatem. Illis ergo relictis,
venit in Drentiam, vbi multi eius prædicatione conuersi,

Qq 4

cre

S Vvillehadus
genus.

Magno fer-
uet zelo ani-
marum.

* Dockinge
Veni in Fris-
iam.

Magna cor-
stantia præ-
dicat apud
Huchmarkè.

crediderunt in Christum, & baptizati sunt. Porro discipuli eius, diuino eos impellente amore, idolorum fana demoliri conabantur: sed id barbari molestissime ferentes, eos trucidare voluerunt. Cæsus tum fustibus est beatus Vvillehadus, & multæ ei plagæ impostæ sunt. Quidam etiam ex illis districto gladio in eum irruit, & caput ei amputare voluit; sed vir sanctus thecam, in qua Sanctorum reliquiæ inerant, ad collum suspensam habebat. Itaque ictus ille in eius caput vibratus, partem quidem ligaminis discidit, sed eum prorsus nihil læsit. Quo miraculo pagani territi, illum cum discipulis illæsum à se dimiserunt.

Nota de reliquis Sanctorum.

C A E T E R V M inuictissimus Francorum Rex Carolus, audita eius fama, eum egregie animauit ad propagandam Christi religionem; veritus ne fractus iniuriis, à prædicando verbo Dei cessaret. Tum verò in Vvignodiam se conferens, ecclesias illic condidit, & populum salutari prædicatione alacriter erudiuit. Denique anno Christi septingentesimo octogesimo primo omnes Frisones circumcirca degentes Christianam fidem se complecti velle promiserunt. Sed anno tertio Vvedekindus Saxonum Dux, congregato exercitu, aduersus Carolum Regem rebellauit, Christianosque persequi, & è suis finibus profligare cœpit. Quod vbi compertit vir Dei Vvillehadus, abiit in Vvriustris; vbi & vix imminentem persecutionem euasit. Vnde Romam proficiscens, cum sanctissimi Pontificis Hadriani consolatione animatus esset, in Franciam lætus rediit: in quo itinere scutella eius lignea confracta, creditur meritis eius redintegrata. Porro autem, Carolo Francorum Rege iubente, in Vvignodiam reuersus, Christi fidem publicè & strenuè prædicauit, destructaque templa instaurauit, conatusque eius Domino adiuuante & prosperante, eodem anno Frisones fidem Christi, à qua defecerat, rursus complexi sunt; atque etiam Vvedekindus ipse, totius mali auctor, Regi Carolo se submittens, baptismi gratiam percepit. Denique Carolus Rex cum esset Vvomatia, seruum Dei Vvillehadum Episcopum consecrari voluit: quod factum est tertio Idus Iulij. Subiecit autem eius palæciam Vvignodiam, Haras, Vvriustris, Afergam, Vvangam, & Noerden.

Mouentibus Saxonibus persecutione in Christianos, cogitur vir sanctus ex illis locis discedere. Proficiscitur Romanam.

Ordinatus Episcopus.

Vixit in maxima abstinentia.

E T illic quidem primus Episcopus fuit beatus Vvillehadus: in ipsa autem functione Episcopi admodum pie & religiosè se gessit, virtutisque studia multis modis auxit; atque adeo, cum corporis incommoda valetudine admodum confectus esset

esset; Hadrianus Pontifex iussit, vt piscibus vesceretur, quibus ob studium abstinentiæ vti non solebat. Nullus autem dies propemodum abiit, quo non sacra Missarum solennia cum magna cordis contritione celebraret, insuper nonnumquam duo vel tria psalteria lectitans: ita nimirum vir beatus doctrinam suam egregie ornabat, exemplo suo confirmans quod ore prædicabat. Bremæ edificauit templum elegantissimum, dedicauitque illud Calendis Nouembris, Dominico die, in honorem Domini nostri Iesu Christi & beati Petri Apostoli. Atque in ea vrbe Episcopi sedem constituit. Denique cum vniuersam parociam suam studio piæ intentionis crebrò perlustrasset, in locum qui * Bleckensee dicitur, peruenit: vbi acti correptus febre, sexto Idus Nouembris in Christi pace obdormiuit. Ad cuius exsequias plebs deuota vndique accurrens, Patrem & Doctorem optimum cum huiusmodi & laudibus ad Bremensem ecclesiam, quam ipse condiderat, deportarunt, in eaque sacrum corpus eius tumularunt. * Sedit in ecclesia Bremensi post ordinationem suam annos duos, menses tres: prædicauit autem tam Frisis quàm Saxonibus post martirium S. Bonifacij omnes annos triginta quoque.

** Sleccarre nunc Plezen. Obdormit in Domino.*

** Sedit in ecclesia Bremensi.*

VITA S. MARTINI EPISCOPI

Turonensis, ex Seuero Sulpitio, paucissimis in fine adiectis ex Gregorio Turonensi.

M A R T I N V S Sabariæ Pannoniarum oppido oriundus, intra Italiam Ticini altus est, parentibus secundum seculi dignitatem non infimis, gentilibus tamen. Pater eius miles primùm, post Tribunus militum fuit. Ipse armatam militiam in adolescentia secutus, inter scholares al. is sub Rege Constantio, deinde sub Iuliano Cæsare militauit, non tamen sponte, quia à primis fere annis diuinam potius se ruitatem sacra illustris pueri spirauit infantia. Nam cum ei set annorum decem, inuitis parentibus ad ecclesiam confugit, sequè catechumenum fieri postulauit. Mox mirum in modum totus in Dei opere conuersus, cum esset annorum dæcimum, eremum concupiuit; fecissetque votis satis, si ætatis infirmitas non obstidisset. Animo tamen aut circa monasteria, aut circa ecclesias semper intentus, meditabatur in ætate puerili, quod postea deuotus impleuit. Sed cum edictum

S. Martini natales.

Annos natus decem, inuitis parentibus se catechumenum.

Fit miles.

esset à Regibus, vt veteranorum filij ad militiam scriberentur, prodente patre, qui felicibus eius actibus inuidebat, cum esset annorum quindecim, raptus & catenatus, sacramentis militariis est implicatus:

Diuidit suam vestem mendicanti, ut de pauperi, Apertur ei Christus eadem veste induitur. Relicta militia, venit ad S. Hilariu.

Minister diabolus se ipsi semper aduersaturum.

Decertat fortiter contra Arrianos.

Statuit sibi monasterium Mediolani.

Vbi cum quodam tempore obuium habuisset in porta Ambianensium ciuitatis pauperem nudum, cum nihil præter chlamydem, qua indutus erat, haberet (iam enim reliqua in opus simile consumperat) arrepto ferro quo erat accinctus, mediam diuidit, partemque eius pauperi tribuit, reliqua rursus induitur. Tum vero nocte insecuta vidit Christum chlamydis suæ, qua pauperem texerat, parte vestitum. Sed & mox ad Angelorum circumstantium multitudinem dicentem audiuit: Martinus adhuc catechumenus hac me veste contexit. Inde cum esset annorum duodeviginti; ad baptismum conuolauit: ac non multo post relicta militia, ad S. Hilarium Pictauiæ Episcopum ciuitatis, cuius tunc in Dei rebus spectata & cognita fides habebatur, expetiuit, & aliquamdiu apud eum commoratus est. Vbi cum admonitus esset per soporem, vt patriam, parentesque, quos adhuc gentilitas detinebat, religiosa solitudine uisitare, vt voluntate S. Hilarij profectus est; contestatus Fratres, multa se aduersa passurum: quod sanè postea probauit euentus. Nam mox cum Mediolanum præterisset, diabolus in itinere, humana specie assumpta, se ei obuiam tulit, terribiliter contestans se ei quocumque irer, vel quæcumque tentaret, aperte aduersaturum. Sed prophetica voce Martinus respondit: Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo; atque ita statim è conspectu eius inimicus euauit. Quia verò etiam uti animo conceperat, patre in malis perseverante, matrem gentilitatis absoluit errore, ac plures suo saluauit exemplo.

DEINDE cum hæresis Arriana per totum orbem, & maximè intra Illyricum pullulasset, cum aduersus perfidiam sacerdotum solus penè acerrimè repugnaret, multisque suppliciis è sset affectus (nam & publicè virgis cæsus est, & ad extremum de ciuitate quoque exire compulsus) Italiam repetens, cum intra Gallias quoque discessu S. Hilarij, quæ ad exilium hæreticorum vis coegerat, turbatam Ecclesiã comperisset, Mediolani sibi monasterium statuit. Ibi quoque eum Auxentius, auctor & princeps Arrianorum grauissimè infectatus est; multisque affectu iniuriis, de ciuitate exturbauit. Cedendū itaque tempore arbitratus, ad Insulam Gallinariam nomine secessit; comite

comite quodam Presbytero, magnarum virtutum viro. Hic aliquamdiu radicibus vixit herbarum. Nec multo post, cum sancto Hilario comperisset Regis penitentia potestatem indultam fuisse redeundi, Romæ ei tentauit occurrere. Qui cum præterisset, ita eum est vestigiis profecutus, vt ab eo grauissimè susceptus, haud longè sibi ab oppido monasterium collocauerit. At verò interea ad Episcopatum Turonicæ pertebatur ecclesiæ: vbi cum erui à monasterio suo non facile posset, Ruricius quidam vnus è ciuibus, vxoris languore simulato, ad genua illius prouolutus, vt egrederetur obtinuit: sicque dispositis iam in itinere ciuium turbis, sub quadam custodia ad ciuitatem vsque deducitur. Iam verò sumpto Episcopatu, qualem se quantumque præstiterit, non est nostræ facultatis euolucere: idem enim constantissimè perseverabat, qui prius fuerat.

EADÉM in corde eius humilitas, eadè in vestitu eius vilitas erat. Atque ita plenus auctoritatis & gratiæ, implebat Episcopi dignitatem, vt non tamen propositum monachi, virtutemque desereret. Aliquamdiu ergo adhærenti ad ecclesiam cellula vsus est. Deinde verò cum inquietudinem se frequentium ferre non posset, duobus ferè extra ciuitatè millibus monasterium sibi statuit, vbi ex lignis contextam cellulã habebat, multiq; ex Fratribus in eundem modum. Plerique quoque superiecti montis cauato receptacula sibi fecerant. Discipuli verò octoginta erant, qui ad exemplam beati magistri instituebantur. Nemo ibi quicquam proprium habebat, omnia in medium conferebantur. Rarus cuiquam extra cellulam suam egressus, nisi cum ad locum orationis conueniebant. Cibum vnã omnes post horam ieiunij accipiebant. Vinum nemo nouerat, nisi quem infirmitas coegisset. Plerique camelorum setis vestiebantur: mollior ibi habitus pro crimine erat. Quod eo magis sit mirum necesse est, quod multi inter eos nobiles habebantur, qui longè aliter educati, ad hanc se humilitatem & patientiam coegerat, pluresque ex his postea Episcopos vidimus. Præterea etiam ante Martinum pauci admodum, imò penè nulli in iis regionibus Christi nomen receperant. Quod adeo virtutibus illius exemploque conuoluit, vt iam ibi nullus locus sit, qui non aut ecclesiis frequentissimis, aut monasteriis sit repletus. Nam vbi fena destruxerat, statim ibi aut monasteria construebat.

Hic sanè vir beatus cum aliquando ad Imperatorem Maximi

Redit in Gallias.

Rapitur ad Episcopatum Turonicensem.

Construit monasterium ad secundam milium extra ciuitatem.

Nota insignem disciplinam monasticam.

Ante S. Martinum paucissimi erant in illis locis Christiani.

*En dignitate
tem presby-
teralem.*

*Angeli fami-
liariter cum
eo colloquun-
tur.*

*Absolutissi-
mus est in sol-
uendis qua-
estionibus sa-
crae scripturae.*

*Aliquod infi-
gniar eius mi-
racula.*

Aegrotat.

Maximum ad conuiuium venisset, mirum in modum gaudente Rege quod id impetrasset, atque ad medium ferè conuiuium (vt moris est) pateram Regi minister obtulisset, illeque sancto Episcopo dari potius iuberet, expectans atque ambiens, vt ab illius dextera poculum fumeret, Martinus vbi ebibit, pateram Presbytero suo tradidit, nullum scilicet existimans digniorem, qui post se prior biberet. Quod factum Imperator omnesque qui aderant, ita admirati sunt, vt hoc ipsum eis, in quo contempti fuerant, placeret, celeberrimumque per totum palatium factum est, fecisse Martinum in Regis pradio, quod in infimorum iudicium conuiuiis Episcoporum nemo fecisset. Cōstat autem etiam Angelos ab eo plerumque visos, ita vt cōserto inuicem apud eum sermone loquerentur. Diabolum verò ita conspicabilem & subiectum oculis habebat, vt siue se in propria substantia contineret, siue in diuersas figuras, specialesque nequitias transfuisset, qualibet ab eo sub imagine videretur. Quod cum diabolus sciret se effugere non posse, conuiuiis eum frequenter vigeat, quia fallere non posset insidiis. Iam verò in verbis & confabulatione eius quanta grauitas, quanta dignitas erat? quam alacer, quam efficax, quam in absoluendis scripturarum quaestionibus promptus & facilis! Quamquam in Martini virtutibus quantula est ista laudatio? nisi quod mirum est homini illiterato ne hanc quidem gratiam defuisse.

NE M O vnquam illum vidit iratum, nemo moerentem, nemo ridentem: vnus idemque semper caelestem quodammodo laetitiam vultu praefrens. Numquam in illius ore, nisi Christus, numquam in illius corde, nisi pietas, nisi pax, nisi misericordia. Ante Episcopatum duos mortuos vitae restituit, in Episcopatu vnum. Sed & quodam tempore cum Valentinianus Imperator assurgere ei dedignaretur, igne Regem sellam operiente, afflantemque incendio, vel inuitus ei assurrexit. Porro Martinus obitum suum longè antè praesciuit, dixitque fratribus, dissolutionem sui corporis imminere, cum interim causa exstitit qua Condatensem diocesim visitaret. Vbi cum aliquamdiu esset commoratus, iamque regredi ad monasterium cogitaret, ecce viribus corporis cepit repente destitui. Tū verò moeror & luctus omnium, vox vna plangentium: Cur, inquiunt, nos Pater deseris? aut cui nos desolatus relinquis? inuadet enim gregem tuum lupi rapaces. Scimus quidem desiderare te Christum, sed salua tibi sunt tua praemia, nec dilata

Mihiucl

minuentur: nostri potius miserere quos deseris. Tum ille motus his fletibus, Domine, inquit, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem, fiat voluntas tua.

S E D & cum iam per aliquot dies vi februm teneretur, nobili strato suo in cinere & cilicio recubans, ac propterea à discipulis rogaretur vt saltem vilia sibi fineret stramenta supponi: Non decet, inquit, filij, Christianum nisi in cinere mori. Ego si aliud vobis exemplum relinquo, ipse peccaui. Insuper oculis ac manibus in caelum semper intentus, inuictum ab oratione spiritum non relaxabat. Qui cum à Presbyteris, qui tunc ad eum confluxerant, rogaretur, vt corpusculum lateris mutatione releuaret, Sinite, inquit, finite me, fratres caelum potius respicere quam terram: vt suo iam itinere iturus ad Dominum spiritus dirigatur. Quae locutus, diabolū vidit propè assistere. Tum verò fiducia plenus: Quid hinc, inquit, adstas cruenta bestia? Nihil in me funeste reperies, Abrahæ me sinus recipiet. * Qua in voce, Archadio & Honorio imperantibus, plenus virtutibus & sanctitate, praebes infirmis multa beneficia, octogesimo primo aetatis suae anno, Episcopatus autem vigesimo sexto feliciter migravit ad Christum. Quo tempore Angelos diuinas laudes canentes beatus Seuerinus Colonien- sis Episcopus audiuit, & sanctus etiam Ambrosius eodē tempore ad altare arctiori somno correptus, ac post tertiam horam excitatus, Scitote, inquit, fratrem meum Martinum exisse de corpore, meque eius funeri piam operam dedisse.

*O vere vivum
ineffabilem
nimirum nec
labore victū,
nec morte
vincendum.*

*Nota aliquot
eius insignia
dicta.*

*Magna fiducia
eius increpat
diabolum sibi
adstantem.
Greg. Turon.*

*Interfuit in
spiritu eius
exsequis S.
Ambrosius,
& S. Seueri-
nus.*

VITA S. CUNIBERTI EPISCOPI COLO- niensis, ex ea qua est apud R. P. Laur. Suriump.

XII. NOVEMBRIS.

G L O R I O S A M sancti Cuniberti memoriam piis venerari affectibus, & magnis frequenter extollere laudibus cum decentissimum, tum saluberrimū esse, nemo ferè est qui nesciat. Hic adhuc puer sinistram ramum Pythagoricæ litteræ prius omnino per animi virtutem satagebat effugere, quam ad eiusdem biuium per aetatem corporis posset ascendere. Nimirum dum pater eius Crallo nomine, clarus provinciae Mosellensis indigena, eum Dagoberto magno Francorum Regi nutriendum simul & prouehendum, ille-ctus familiaritate regia, commendasset, ipse mirū in modum non tantum ab illicitis omnibus, verum etiam multoties à licitis

*S. Cunibertus
educatur in
aetate Regis
Dagoberti.*

*Nota de eius
peſſima mor-
te.*

licitis quibuslibet vitam liberam, & quasi ſolitariam duxit, imitatus videlicet maternæ pietatis ingenium, quod ab ipſis cunabulis ſimul cum infantia lacte ſedulò potare conſueuerat. Regina ea vocabatur. De cuius vita & ſtudio nõ eſt opus interim plura reuoluere: quid enim egerit, quòve ſtudio erga cultum Dei deſudauerit, teſtatur populus ciuium Moſellenſium, qui & corpus eius venerabiliter in eccleſia conditum ſeruat, eiufdemque patrocina ſemper expetendo, & ſæpè promerendo frequentat. Itaque puer Deo deditus in regali palatio ſcholæ virtutum inuigilabat, & ſubiectus Regi quaſi præcellenti, Dominum timebat, Regem honorificabat, ac ſe ſpontanea neceſſitate conſtringens, quo difficilius laborandum eſſe videret in deputato ſibi onere, eo delectabiliùs & efficaciùs illud præ cæteris ſuis cœmulis feſtinabat arripere. Erat namque manſuetus, & patiens, ac in omni honeſtate, utilitate, & probitate docilis.

*Vixit adole-
ſcens clarus
omni probi-
tate & humi-
litate.*

*Vidit circa
eum Rex ce-
leſte quoddã
numen.*

*Fit Archi-
diaconus Tre-
uiranſis.*

QUIN non contentus Regi ſolùmmodo & maioribus iuxta perſonæ ſuæ cõgruentiam deſeruire, in tantam etiam ſæpè vilitatem ſemetipſum detrudere conabatur, vt etiam ſeruorum vice calceamenta detrahere ſoleret, atq; mundare. Aquo primo exercitiij gradu cum vellet illum Dominus ad altiora virtutum incrementa conſcendere, reuelare quoque dignatus eſt Regi, quinti apud ipſum meriti puerilis illa ſimplicitas haberetur. Quadam denique nocte dũ peruigil Rex in lecto quieſceret, vidit ſubitò locum illum vbi ſanctus puer ſopons gratia membra feſſa compoſuit, magnifico lumine reſplẽdere. Exinde verò in proceſſu tẽporis beatus Cunibertus apprimè literis eruditus, aſcenſiones quoque in corde diſpoſitas, profectu quotidiano cucurrit. Et mox quidem, Eccleſiaſticos per ordinem aſcendendo gradus, coactus quidem, retinente vi humilitatis, digniſſimus tamen obrinuit: quos & excellentibus illuſtrauit meritis, & congruentibus adornare curauit obſequiis. Deinde autem auctus benedictione celeſti, de virtute in virtutem feruidus in dilectione Domini properabat, donec raptus ab Archiepiſcopo Treuirorum, Archidiaconatus officio ſublimatus eſt. Vbi mirum in modum tẽtus in Dei opere conuerſatus, nihil ſibi exhausti ſatis eſſe credebat, vitæque iam huius exoſus, his tantùm quos lucrifacere conabatur, ſpiritum ſuum inuictum à quolibet ſeruabat.

DENIQUE paucis poſtmodum elapſis annorum curriculis, clerus & populus Agrippinæ Colonix paſtore proprio

deſtitutus, virũ Domini Cunibertum iam in opere Dei exercitatum, vt ſibi præeſſe deberet, cum vocibus, tum precibus implorauit. Nec difficilis erat iſta congeſtio de eo qui præſa- giebatur, quem & Rex olim anxia exipectatione promouere quærebat, & omnis tripartitæ Gallix populus digniſſimum, & verè plebi Dei neceſſarium prædicabat. Sola in eo repugnauit humilitas, donec tandem, conuenientibus in vnum plebis deſtitutæ maioribus, maximoque Sacerdotum, & aliorum Principum cœtu, ad eorum auxilium animis opibuſque parato, fortiſſimum viri Dei pectus charitati tantùm cedere ſolitum, à propoſiti ſui duritia emollitum eſt: ſicque nũtu Dei, Remedio Epifcopo Colonix ſucceſſor ellectus ſeptimo Calendas Octobris gradum Epifcopalis benedictionis aſcendit. Ex quo tempore iam ſe talem tantumque cunctis exhibuit, vt noſtra hoc facultas nequaquam poſſit euoluere, ne videamur maxima verbis vilioribus extenuere. Attamen de omnibus placet referre miraculum, quod in maximo ſacerdotalis officij Sacramento, Dominus quaſi ſpeciale perfectionis eius iudicium dare dignatus eſt.

QUADAM die, dum ſingulare redemptionis noſtræ myſterium, & ſolum infirmitatis noſtræ remedium plenius Deo ſuper menſam Dominicam in baſilica Sanctarum Virginum immolaret: adſtans clerus & populus, vidit columbam ſplendidiffimam primùm hac, & illac, per omnem eccleſiam circumuolitando vagari, deinde Pontificis inſidere capiti: mox inde reuerſam, & iuxta tumulum cuiuſdam virginis, ſtupentibus ſimul & mirantibus vniuerſis qui aderant, ab omnium oculis elapſam. Vnde & acclamatum eſt confeſſim ab omnibus, verè dignum hunc eſſe qui miniſtraret Domino. Dixerat ſiquidem Dominus. Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Vnde & hæc glorificatio, cum ſemper huius ſancti Pontificis bona opera ſubſecuta eſt, tum maxime, quando omnis plebs quæ vidit, dedit laudem Deo. Nec enim Antiftitem ſuum in Domino poſtea laudare trepidauit, quippe quæ per hoc prodigium iam fuiſſet ſecura illius interminationis, qua dicitur: Ne laudes hominem in vita ſua. Ipſe autem in omnibus his, claſo oſtio, ne quid humana laudi concederetur, intra cubiculum cordis ſui laudabat & glorificabat eum, à quo bona cuncta profluere nouerat. Ac denique completis feliciter quadraginta villicationis ſuæ

*Succedit Re-
medio Epi-
ſco Colonienſis.*

*Intelligitur
undecim mil-
lia virginum.*

*Omnibus vi-
dantibus, in-
uident in eius
capite colum-
bam. Matth. 5.*

Eccleſ. 31.

annis

Transit feliciter.

annis, pridie Iduum Nouembris perueniens ad diem Iacis huius extremum, Creatori suo ditandum bonis omnibus reddidit spiritum: Corpusque eius positum est cum magna gloria in ecclesia S. Clementis, quam ipse construxerat.

DE S. LIVINO ARCHIEPISCOPO
& Martyre, ex Breuiario ecclesie Gandensis.

XII. NOVEMBERIS.

S. Liuini genitus & prima educatio.

LIVINVS in Scotia nobili genere natus, admodum adhuc puer non modò supra ætatem eximia pietate conspicuus, verùm etiam miraculis clarus fuit. Adultæ ætatis factus, præceptoribus vsus est primùm egregio Dei Sacerdote Benigno, deinde susceptore suo è sacro fonte magno illo Augustino, Anglorum primo Episcopo. A quo tandem etiam sacro sacerdotij ordine decoratus, tanta cum laude eo in statu versatus est, vt eum Scoti haud multo post in Archiepiscopum suum eligere non dubitauerint. Quod munus tametsi Rege populoque cõpellente suscepit, & magno cum fructu annos aliquot administravit, postea tamen maluit infidelibus ad Christum conuertendis operam dare (ad quam rem mira Spiritus sancti gratia præditus erat) quàm scilicet in Episcopatu suo vni tantum prouinciæ quietius & minori cù labore præesse. Itaque relicto in Scotia, loco suo, magnæ sanctitatis & virtutis Siluano Archidiacono, ipse Euangelij plantandi causa tribus cum discipulis Foillano, Helia, & Kiliano, Oceano traiecto, deuenit in Franciam: vbi & ingressus cœnobium Gandense, à beato Amando Episcopo tunc recens exstructum, humaniter à Florberto Abbate, Fratribusque exceptus est, anno incarnationis Dominicæ sexcentesimo trigésimo tertio decimo septimo Calendas Augusti.

En quâti vir tantus fecerit S. Bauonem.

QVI Ætiam cum beatum Bauonem, triennio iam defunctum, magnis coruscantem miraculis inueniret, memoriam viri celeberrimam, & præsentia sanctitatis testimonia admiratus, triginta continuos dies super eius sepulchrum Missarum solennia celebravit, illi multis precibus, & monasterij Gandensis curam commendans. Postea autem inde prædicationis causa profectus, innumeros ad Christi fidem verbo, exemplo, magnisque adiunctis miraculis, conuertebat. Sed virtutem vmbra sua statim inuidia sequitur. Homines enim impij, quibus Christus & pietas omnis erat exosa, animadu-

Multos conuertit sua prædicatione ad Christum

uertentes

uertentes sanctum Episcopum tantam hominum multitudinem ad nouam religionem, erroribus pristinis, vitiisque spreis adducere, atque adeò sui ipsorum prauis cupiditatibus non parum obsistere, miris modis eum persequebantur. Nec omnino destiterunt, donec linguam eius extractam canibus deuorandam proiicerent (quæ tamen illi mox fuit miraculo restituta) ac tandem apud Hescham Flandriæ vicum, multis vulneribus saucium etiam obruncarent, anno antè memorato pridie Idus Nouembris.

Ab impijs crudelissime permissum.

QVO eodem loco nobilem quoque & religiosam matronam, Craphildem, Leuini hospitam, vnà cum filiolo eius Brixio, quem Liuinus de sacro fonte susceperat, cum palàm quererentur immeritò interfectum esse sanctum Episcopum, immaniter trucidarunt. Quo facto, discipuli beati Martyris collectum eius corpus, simul cum beati Brixij corpusculo, vno eodemque in loculo in Hauthem vicino pago decenter sepelierunt, ac iuxta eos seorsum sanctam martyrem Craphildem: Vbi anno partæ redemptionis octingentesimo quadragésimo secundo, iam dudum coruscantibus miraculis, sanctorum Liuini & Brixij corpora omnium cum reuerentia & gaudio è terra sustulit, & loco celebriori decenter collocauit Theodoricus Episcopus Cameracensis. Ad laudem & gloriam Dei immortalis.

Elevatur honorifice eius sacra corpus.

VITA S. LEBVINI PRESBYTERI,
ex ea quæ est per Hucbaldum Monachum
Elnonensem.

XII. NOVEMBERIS.

SANCTVS Lebuinus ex Anglorum patria oriundus, ab ipsis, quoque pueritiæ crepundijs, exercitijs Deum colendi deditus fuit. Qui sicut ab ineunte ætate toto conamine profectus est virtutis vias; ita vir factus, fuit magnæ abstinentiæ, sibi parcus, egenis largus, ore serenus, corpore castus, lectionibus sacris, vigilijs & orationibus indefinenter intentus, sermone iucundus, qualitate morum sobrius, omni que bonitate præditus. Quibus pollens virtutibus, singulis sensum, secundum instituta Canonica, dignitatis Ecclesiasticæ cõscens gradibus, eligitur tandem ad officium Presbyteratus. Denique vt non solum cum Apostolis, sed & cum Patriarchis digna foret operis communio, ipsius summi Patriarchæ Abrahæ proponitur

S. Lebuinus mox ab ipsis crepundijs vniuit sanctissime.

Ri imitatio.

Genes. 12.

*Vir factus, r-
licta patri-
pro lucro an-
marum veni-
Vlteratium.*

imitatio. Nam quomodo illi præceptum est à Deo, Exi de terra & cognatione tua, & veni in terram quam tibi monstrauero, sicque ille protinus Dei paruit imperio: ita & iste vir venerabilis hoc audito, ac veluti sibi specialiter delegato, ad exemplum beati Patriarchæ huic irrefragabiliter inhærens edicto, posthabita insula Anglorum, euectione nauali Traiectum petiit, castrum Vviltenburg antiquitus dictum.

Vbi repèriens quendam venerabilem virum nomine Gregorium, ex nobili Francorum sanguine procreatum, à beato Bonifacio Archiepiscopo olim à pueritia enutritum, gradu Ecclesiastico Presbyterum, sed tunc pro tempore Episcopalis officij in eodem castro, vel etiam parochia Vicarium, exposuit ei omnem suæ peregrinationis textum. Cui cum etiam retulisset quid secundum Dei voluntatem gereret animo, ille gavisus in Domino, animatum consilio & fortis auxilio, direxit eum ad locum sibi diuinitus demonstratum secus Iselam fluuium, vt fieret velut quidam limes certissimus atque fortissimus in Francorum Saxonumque confinio, vt sicut lapis mediastinus vice lapidis illius viui & summi, angularis positus, & ipse duos in vnâ reciperet fidem populos venientes ex diuerso. Sed & adhibuit quoque illi Abbas Gregorius socium quendam venerabilem virum ex discipulis sancti Præfulis Vvillibordi, nomine Marcellinum. Cum quo veniens vir Dei ad præmonstratum sibi locum à Deo, vsus est aliquamdiu viduæ cuiusdam, quæ Abachilda vocabatur, hospitio; & nihil veritus animosiratem gentis, insudabat quotidie Euangelicæ prædicationi, instantius ostendens, quod neglecto Deo viuo & vero, vanis & per omnia superfluis inseruirent idolorum cultibus, ita vt salutaribus eius monitis edocti crediderint, quotquot ad æternam vitam erant præordinati. Quorum etiam sumptu compactum est primò oratoriolum in loco Vvilpa vocitato, versus Occidentalem Iselæ fluminis oram.

Nec multo post, accrescente sensim numero fidelium, aliud maius versus Orientalem eiusdem fluminis partem ei construxerunt oratorium, & iuxta illud eius habitationi congruam domum: vbi sanctus Domini quotidiana vigiliarum ac Missarum Domino vota persoluebat, & confluentes ad se, verbi diuini pane cibabat, cunctisque se cernentibus gratiosum vultu, verbis, ac moribus exhibebat: vnde & quamplurimis eorum etiam nobilioribus speciali affectione charus erat.

At verò

*Dirigitur à
venerabili
Gregorio Tra-
iecte sibi Pro-
episcopo Tra-
simum a no.*

*Prædicat ibi
dem felici
succesfu.*

*Irruunt in eum
quidam scelerati,*

At verò interea hostis antiquus contra eum suos satellites excitat. Conglomerantur furioso murmure, appropiant, irruunt, & ecce apposito igne, ecclesiæ domum concremant; & quoscumque Christianos ibidem reperiunt, ab eodem loco insectando longius proturbant. Sed Dominus qui custodit omnes diligentes se, famulum suum ab eorum insectatione eripuit, atque ad multorum salutem illæsum custodiuit. Sed neque deinde beatus vir illorum territus sæuitia, ab euangelizandi cessauit instantia, sed vt fortis athleta, sumpto fidei scuto, & salutis galea, ad iterum rediuiua atque fortiora etiam se præparauit discrimina.

STATVTO tempore anni, ex singulis illius regionis pagis singulatim viri duodecim electi, & in vnum collecti, in media Saxoniam secus flumen Vviferam, & locum Marcklo nuncupatum exercebant generale Concilium. Aderat dies constitutus, aderant quorum intererat, adest & bonus miles Lebuinus, & quidem clericali schemate insignitus, tum & Crucis signum præferens manibus, simul & Euangelium Christi. Fit concio, nimirum multitudinis ex diuersis partibus coacta, & quidem primò illi numinibus suis vota soluunt ac sacrificia. Quod cernens agi sacrilegum Lebuinus, zelo zelatus pro Domino: vt olim Elias Propheta, in media illorum mox prorumpit agmina, & ex improviso vociferans, Audite, inquit, omnes, audite me, & non tantum me, quantum eum qui loquitur vobis per me. Mandata illius vobis perfero, cuius omnia sunt imperio atque iudicio subiecta. Auscultate, attendite, & scitote quia Dominus creator cæli & terræ, maris, & omnium quæ in eis sunt, ipse solus vnus & verus est Deus. Ipse fecit nos, & non ipsi nos, neque est alius præter eum. Simulacra quæ Deos esse putatis, quæque à diabolo decepti venerando colitis, non viuunt, non mouentur, neque sentiunt: opera enim hominum sunt, nec cuiquam alij, nec sibi possunt auxiliari.

QUAE & alia his similia eo præconante, illi dæmoniaco bacchantes spiritu, pleni furoris & insanix perstrepunt vndique clamore confuso: En adest seductor ille, sacrorum nostrorum, & totius inimicus patriæ: æquum est vt debitas sumat suo sanguine pœnas. Tum verò ex proximis sepibus palos rapiunt, detruunt & exacuunt, vt, veluti fieri solet lapidibus, sic eum illis sudibus perimerent. Sed taliter inardescere contra virum sanctum furore malignantium, Deus suorum protector fidelium, protexit illum sub velamento alarum

R 1 2

suarum:

*atque adeo
amburunt ec-
clesiam ab eo
exstructam.*

*En antiquum
moyem Comi-
tiorum.*

*Pro fide ob-
eum se vir sanctus
maximo
periculo.*

*Sapientissimè
ostendit stultitiam
idololatrarum.*

*Parant impij
ut ipsum quibusdam
sudibus perimerent,
sed frustra.*

Dolet vir sanctus quod non possit esse martyr.

suarum. Denique, sicut ipse Dominus Iesus olim à perfidis Iudæis ad supercilium montis ad præcipitandum perductus, suæ virtutis potentia, transiens per medium illorum, ibat illæsus: sic & iste famulus suus eiusdem Domini sui munimine circumseptus, per medium se necare cupientium & ipse transit intactus. Videns verò sanctus & humilis corde Lebuinus se non posse assequi quem summopere desiderabat martyrii fructum, nihil tamen ob hoc segnius iniunctum sibi à Deo sui Apostolatus administrabat officium. Quo factum est, ut sermo ipsius audientes mirabiliter in fide & opere ædificaret, & ad feruorem sanctæ charitatis inflammaret, maxime quia quod ore monebat, ipse simul opere exercebat.

Obdormit in pace.

POST innumera autem ab ipso patrata sanctorum virtutum documenta pariter & exempla, cum nullius penè temporis interpolarent spatia, quibus aut sui, aut simul aliorum profectus non quæreret emolumenta, ecce exemplificati viri sanctissimi in totius sacræ religionis gratia relaxantur artus, expediuntur latebræ animæque difficiles moræ: atque illa tandem referatis sibi claustrorum ianuis, exsilit alacris, ac luce clariùs micantibus iungitur cælicolarum turmis, pridie Idus Nouembris. Porrò pura ac munda corporis eius vna, in qua reposita fuerat felix anima, quæ multos cibauerat, velut cælesti manna, humo reconditur cum debita honorificentia in ecclesia portus Dauentriensis.

VITA S. BRICII EPISCOPI TVRONENSIS, ex D. Gregorio, eiusdem loci Episcopo.

Hist. Franc. lib. 2.

Notent diligenter adulescentes.

Brictius adhuc inuenit irridet sanctitatem S. Martini.

POST excessum beati Martini Turonicæ ciuitatis Episcopi, summi & incomparabilis viri, de cuius virtutibus magna apud nos volumina retinentur, Brictius ad Episcopatum successit. Et quidem hic Brictius, cum esset primæ ætatis iuuenis, sancto adhuc Martino viuente in corpore multas tendebat insidias, idque propterea quòd ab eodem plerumque, cur vanas res sequeretur, arguebatur. Vnde & quadam die, dum quidam infirmus medicinam à beato Martino expeteret, Brictiù adhuc Diaconum in platea conuenit. Et quidem ille simpliciter ait: Ecce ege præstolor beatum virum, & nescio vbi sit, vel quid operis agat. Cui Brictius: Si, inquit, delirum illum quæris, prospice eminus: ecce cælum solito sicut amens respicit. Vnde

cum

cum pauper ille à B. Martino, quod petierat, impetrasset, Brictium Diaconum vir beatus ita alloquitur, Num ego, Bricti, delirus tibi videor? Cumque ille confusus, hæc audiens, dixisse se denegaret, ait vir sanctus: Nonne aures meæ ad os tuum erant, cum hæc eminus loquebaris? Amen dico tibi quia obtinui apud Deum, ut post me ad Pontificatus honorem accedas. Sed noueris te in Episcopatu multa aduersa passurum. Sed Brictius æque hæc audiens: Nonne verum, inquit, dixi, istum delira verba proferre? Quin & presbyterij quoque honore præditus, sæpius beatum virum conuiciis laceffuit.

Prædicit ipse S. Martinus, in sum multa adhuc propterea passurum.

DENIQUE adeptus consentientibus ciuibus Pontificatus officium, orationi vacat, sic etiam, ut quamquam esset superbus & vanus, castus tamen haberetur corpore; cum tandem trigésimo tertio ordinationis eius anno oritur contra eum lamentabilis causa pro crimine. Nam mulier ad quam cubicularij eius vestimenta deferebant abluenda, quæ sub specie religionis erat, veste mutata, concepit & peperit. Quæ de re surrexit omnis populus Turonorum in ira, atque adeò totum crimen super Episcopum referunt, volentes eum vnanimitè lapidare. Dicebant enim ei: Hactenus pietas sancti tuam celauit luxuriam: sed nunc deinceps non Deus sinat, manus tuas indignas osculando nos pollui. Illo quoque è contrario viriliter hæc negante, Afferte, inquit, infantem ad me. Cumque oblatu fuisset infans, triginta dies ab ortu habens, ait ad eum Episcopus: Adiuro te per Iesum Christum filium Dei omnipotentis, ut si ego generavi te, coram cunctis edicas. Et ille: Non es, inquit, tu pater meus.

Filius Episcopus, u. scilicet, matris de fornicatione.

POPULI S autem rogantibus, ut quis esset pater, interrogaret, ait Sacerdos: Nō est hoc meum. Quod ad me pertinuit, sollicitus fui: vobis si aliquid suppetit, per vos requirite. Tunc illi magicis artibus hæc facta asseuerantes, insurgunt contra eum in vna conspiratione; & trahentes eum dicebant: Non diutius nobis falso pastoris nomine dominaberis. Ille autem ad satisfaciendum adhuc populo, prunas rursus ardentes in birrum suum posuit. Et ad se stringens vsque ad sepulcrum B. Martini, vnà cum populorum turbis accedit; proiectisque ante sepulcrum prunis, vestimentum iniustum apparuit, illo sic prosequente: Sicut istud vestimentum ab his ignibus videris illæsum, sic & corpus meum à tactu mulieris est impollutum. Illis verò non credentibus, sed contradicentibus, trahitur, calumniatur, eiicitur, ut sermo sancti adimpleretur.

Loquitur pro eius innocentia infans recens natus, sed nihil tamen ob id minus fuit in eum populata.

R t 3

Ne

Tandem ignominiose à sua sede pellitur.

impleretur: Noueris te in Episcopatu multa aduersa passurum. Quo eiectione, Iustinianum in Episcopum constituunt, atque interim Briccius Romanæ vrbis Papam expetit, flens, eiulans, atque dicens: Meritò hæc patior, quia peccani in sanctum Dei, & eum delirum & amentem sæpè vocaui, atque etiam videns virtutes, non credidi.

TURONICI autem post eius discessum aiunt Sacerdoti suo. Vade post eum, & exerce negotium tuum: quia si eum non persecutus fueris, ad nostrum omnium contemptum humiliaberis. Sed Iustinianus egressus Turonis, Vercellas Italiæ ciuitatem ingressus, ibi obiit peregrinus. Cuius obitum Turonici audientes, etiam Armentium in eius loco constituunt. At verò Briccius ad sedem Apostolicam residens, plerumque Missarum solennia corde contrito celebravit, ibique quicquid in sanctum Dei deliquerat, amarè defleuit; donec septimo anno egressus Roma cum auctoritate Papæ, Turones redire disposuit: & veniens ad vicum cui nomen est Laudiaco, sexto ab vrbe Turonica milliario, mansionem accepit. Atque interim Armentius febre corripitur, & media nocte spiritum exhalauit. Quod & protinus Briccio Episcopo per visum reuelatum est. Qui deinde ait suis: Surgite velocius, vt ad tumulandum fratrem nostrum Turonicum Pontificem occurramus. Qui cum venientes, portam ciuitatis ingrederentur, ecce istum per aliam portam mortuum efferebant. Quo sepulto, Briccius Episcopus rursus in cathedram suam regressus est, & septem feliciter postea vixit annos: eique tandem post quadraginta septem Episcopatus sui annos defuncto, sanctus Eustochius successit, vir magnificæ sanctitatis.

Luget Romæ peccata sua.

Post penitentiam septem annorum restituitur in suam sedem.

VITA S. MAXELLENDIS VIRGINIS

Martyris, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surinm.

XIII. NOVEMBRIS.

S. Maxellendis pueri & parentis

TEMPORE illo quo sanctus Vindicianus à sancto Vedasto octauus Cameracensi seu Arrebatensi ecclesiæ præfidebat, sancta Maxellendis in eadem Cameracensi prouincia inclytis admodum parentibus, & generis nobilitate, & spectata religione claris, patre Humlino, matre Ameltrude orta est feliciter, sed feliciter renata. Inde parentum cura diligenter enutrita, cum iam adoleuisset, non, vt solet puellaris ætas, vanis adolescentularum conuenticulis & confabulationibus

sele admiscebat, nec lubricis implicabat moribus, sed toto animo diuino se timori mancipans, quantum iuuentus ipsa patiebatur, præcepta Euangelica intra pectoris sui penetralia complectebatur. Studio & cultui preciosarum vestium nullo modo vacare voluit, meliorem illam animi pulchritudinem expetens, vt ei cui se vouerat, per omnia placeret. Quin & fama illius & in propinquas & longinquas regiones sele diffundente, multi eam à patre illius sibi coniugem petiere. Sed sciens ille filiam à coniugio abhorre, eorum preces differebat. Erat in ijs nobilis quidam infaustus Harduinus nomine: qui vt erat potentior cæteris, ita confidentius Humlinum & promissis & precibus ad assentiendum impellebat: nec prius desistit quàm voto esset potitus suo; sicque cum certus esset sponsalis præstitutus dies, lætus abscessit. Sed factum est id puella ignorante.

Contemnit omnem ornamentum mundanum.

Inuita desponsatur cuidam Harduino.

IAM verò aderat sponsaliorum dies, & Harduinus ultra modum nuptiis inhians, cum multa amicorum turba aduolat. Itaque & Humlinus licet in magnas coniectus angustias, virginem admodum reluctantem secum abducit, ad locum contrahendo matrimonio destinatum. Vbi quantum se & dictis & factis virgo opposuerit, vix explicari verbis possit. Iam enim quodammodo præsentens imminere sibi cædem, sic coram omnibus constanter & intrepidè locuta est: Nā etiam si Harduinus in ceruicem meam gladium vibret, Christo propitio, cui me tota deuotione commisi, nūquam me sponsam habebit. Quæ cum illa dixisset, alijs ad sua reuertentibus, ipsa ad paternas se recepit ades: & deinceps etiā plus solito, & palam se dedit pijs operibus exercendis. Vacabat ieiuniis, vigiliis, orationibus, carnisq; macerationi. Præstabat eleemosynas, refocillabat in opes, visitabat infirmos, & cætera misericordiæ officia exhibebat: idque tanto ardentius, quanto celerius se per martirium ad Christum abituram, illo inspirante cognorat. Interea verò parètes eius à quodam amico inuitati ad conuiuium, cum familia sua eò se conferunt, sola Maxellende cum nutrice eius domi relicta. Nolebat enim illa interesse vllis vnquam conuiuiis & lauticijs. Id vbi Harduinus comperit, lætatur impensè se opportunū iam tempus nactū suæ libidinis explenda.

Apertè tractat id quod de illa ab alijs erat constitutum, & deinceps tota vacat operibus pietatis.

ADIVNCTIS igitur sibi aliquot satellitibus, properat ad ades Humlini. Quod sentiens Maxellendis, orat Deum vt se tueatur: inde nutricem hortatur, vt clausis ostiis ipsam alicubi abscondat; non quòd mortem formidaret, sed quòd timeret

Parat in dolo Harduinum vt eam quoquo modo vincat.

pudicitiae suae. Paret nutrix, obserat fores; veniunt hostes, irruunt in aedes, perscrutantur omnia, nec tamen inveniunt virginem. Iam taedio affecti recedere volunt, & ecce vnus ex illis eos retinens, ait: Si cistam hanc aperiatis, fortassis illic latentem reperietis. Mox aperitur cista, Virgo lugens extrahitur, & ad Harduinum adducitur. Qui cum mœrentem blanditijs delinire moliretur, illa constanter ait: Frustra virulentos ingeris sermones, neque te neque tuas minas curanti; nulla me ratione impedire poteris, quin reddam altissimo quod ei pollicita sum: corpus occidere potes, animam non potes. Dixit: & totis viribus e manibus improborum se subducit: sed ecce fugientem sequitur Harduinus malitia inflammatus, suoque eam ense ipse iugulat, atque ita scilicet felix illa anima, palma martyrij, vt semper expetierat, adeptam, migrat in caelestes beatæ gloriæ mansiones; cum interim Harduinus, vbi vidit sanguinem e corpore virginis manantem, repente excæcatus est.

Tandem ab eodem improbo iugulatur.

PORRO deinde vbi cædis fama increbuit, parentes virginis cum multis alijs tristes corpus in basilica BB. Petri & Pauli, & S. Sulpitij in proximo pago, quem Pomeriolas vocant, sepulturæ mandarunt. Vbi post annos tres femina quædam Amaltrudis nomine, vidua religiosa, quæ eam basilicam condiderat, & illic vigilijs & precibus assidue vacans, non nisi ad breue tempus inde exibat, nocte quadam e caelo lapsam audiuit vocem, vt ad beatum Vindicianum Cameracensem Episcopum eat, illumque horretur, vt corpus sanctæ virginis e terra leuatum, ad locum cædis eius reportet, quod Deus illic signis & miraculis eam illustrare velit: quod & factum est. Peruenit autem & ad miserum quoque Harduinum transferri corpus virginis. Itaque assumpto itineris duce, venit obuiam sacro corpori: humi se sternens cum lacrymis petit veniam facinorum suorum; & ecce recipit amissum oculorum lumen, Quod cernens populus, prorumpit in laudes Dei.

Admonetur quædam diuinitus vt corpus virginis debito honore eleuetur. Et in signo miraculum.

POSTquam autem ad locum, qui Chaldericus dicitur, in ecclesiam venere, sacrum corpus illic honorifice conditum est. Episcopus vero clericos & religiosas feminas illic constituit: vt deinceps, ita vt par erat, omni tempore debitum ibi Officium persolueretur. In quorū sumptus necessarios Humelinus, sanctæ virginis pater, intra cuius ditionem hæc gerbantur, omnes facultates suas contulit. Eo autem tempore, vt fida testatur antiquitas, multis euentissimis miraculis per

Constituuntur ad eius sepulcrum religiosi clerici & religiose feminae.

sanctæ virginis merita locus ille floruit, quæ tamen scripta non exstant. Postea autem corpus eius Cameracum translatum, in ecclesia B. Martini, sanctimonialibus debita illic officia exhibentibus, aliquandiu quieuit. Sed cum locus ille propter habitantium demerita crebris esset incendijs obnoxius, Rotardus vicesimus à B. Vindiciano Episcopus tandem sanctum corpus inde transtulit in B. Mariæ oratorium. Dies martyrij eius celebratur idibus Nouembris.

Transfertur eius sacrum corpus Cameracum.

VITA S. HOMOBONI CREMONENSIS, ex ea quæ est per Canonicos ibidem.

XIII. NOVEMBRIS.

HOMOBONVS Cremonensis fuit ex honesta Tucenorum familia, patre mercatore, non opulento illo quidem, sed tamen nec sordido: quippe cui ab atavis vsque esset domus in vrbe apud ædem D. Ægidij: præterea prædium suburbanum, vnde victui suo necessaria quotannis capiebat: Cuius scilicet etiam parentes velut caelesti quodam mentis præfagio eum voluerunt Homobonum nominari. Cæterum hunc tanto omine susceptum, & ab ipsis incunabulis per sanctè educatum, Christiana que in primis religione egregiè excultum, traduxere tamen parentes ad exercendam eam quam ipsi faciebant mercaturam. Vbi tanta fuit dictorum conuentorumque constantia & veritate, vt nulla omnino augendæ rei cupiditate permotus, quæ transuersa mortalium mentem agit, neminem vnquam sciens deceperit. Eratque præterea summa in adolescente comitas, cum singulari grauitate coniuncta, insignisque morum probitas: quibus artibus breui effecit, vt omnium ciuium, & oculos in sui admirationem conuerteret, & animos ad beneuolentiam alliceret. Denique parentum iussu, quibus semper in omnibus fuit obsequentissimus, virginem duxit vxorem, cum qua castissime semper vixit.

S. Homo boni natalis.

Fit mercator.

Duxit uxorem.

MORTVO patre, omni sollicitudine augendarum opum amissa, quasi à corpore auocatus, cura omni studioque pascendæ animæ, eiusque saluti, vigilanter inseruire cœpit, relictaque humana societate in diuinam se totum insinuabat, ieiunijs, vigilijs, orationibus assidue intentus. Rem igitur suam, quam mercatura auxerat, cœpit pauperibus erogare, adeo comiter, benignè, & liberaliter, vt cum cæteræ virtutes essent in eo præ-

R 5 claræ,

*Excellet mul-
tu virtuti-
bus, sed potis-
simum mise-
ricordia in
pauperes.*

clarae, hæc tamen beneficentia principem semper locum ob-
tineret. Neque enim elemosynam rogari se passus est um-
quam: quin ipse vltro omnibus sua, seque libentissime detulit,
egenis facultates, tristibus consolationem, erranti correctio-
nem, ignaris sine arrogancia doctrinam, veniam inimicis, si-
dum deliberanti consilium, mortuis orationem, ita vt cum
minùs sibi quàm cæteris omnibus videretur esse natus, vno
omnium ore pauperum pater iure appellaretur.

*Conatur ip-
sum retarda-
re in cursu
virtutum sua
uxor.*

Et quidem vxor meticulosa cum videret profusam viri li-
beralitatẽ, vehementer animi discruciabatur: Ac primò qui-
dem eum ab hoc tam sancto proposito precibus ac monitis
leniter auocare cœpit, deinde etiam acrius obiurgando, gra-
uibusque contumeliis conuiciisq̃ue incessando abstertere non
desistebat. Sed ille optimis rationibus eam refellens, in tempe-
riem eius summa patientia ac humanitate superabat: nec ab
hac sancta animi sui sententia depelli poterat, quin in dies ma-
gis ac magis in ea confirmabatur. Frequentabat scilicet Ho-
mobonus domum Dei, nec id die solùm, sed nocte etiam, at-
que assiduè nocturnis matutinisque precibus intererat. Testa-
tus est autem Obertus Sacerdos, qui tunc temporis templo
diui Ægidij præerat, vir & ipse bonus ac timeñs Deum, sex &
viginti annis, quibus ædem illam sacram rexit, sæpius viro
sancto valuas templi sua sponte patuisse, quandoquidem scie-
bat se vesperi eas diligenter clausisse, & tamen eum ante se in
templo inueniebat. Sed & aliquando, cum vinum fossoribus
in agrum deferendum pauperibus dedisset vir sanctus, nec
propter vxoris acerbicatem auderet domum reuerti, cantha-
ros aqua repleuit ac benedixit, qui paulò post pro aqua, in-
comparabilis bonitatis vinum vinitoribus fuderunt.

*Sæpius patref-
cunt ipsi di-
nitius val-
na templi.*

*Meretur à
Deo vinum
ex aqua.*

Quibus, atque alijs huiusmodi plurimis illustratus mi-
raculis Homobonus, sed maximè summa vitæ puritate, tan-
tam non inter populares solùm atque finitimos, sed eos etiam
omnes acquisiuit fidem, ad quos longè lateque celeberrima
illius fama peruaserat; vt hæreticorum etiam plerique ad sani-
tatem redirent: & qui nullo prudentium consilio, aut doctissi-
morum hominum disceptationibus victi, indeprauata iam-
dudum de fide, & religione sententia obfirmato animo ob-
duruerant, eos Homobonus sanctissimis verbis & moribus,
miraculorumque frequentia ab omni errore abductos, ad be-
nè beateque viuendi rationem traduceret. Tandem autẽ cum
iam venisset tempus vt tot suarum virtutum, & rectè facto-
rum

*Conuertit sua
sanctitate
multos hære-
ticos.*

rum acciperet præmia, Idibus Nouembris, anno à partu Vir-
ginis millesimo centesimo nonagesimo septimo, cum more
suo matutino officio penitus incolumis interfuisset, sacer-
dote in Missa hymnum Angelorum incipiente, ipse ante
Crucem, manibus in modum Crucis in terra extensis pro-
cubuit, ac sic, nemine sentiente, cum gaudio ad Deum, nul-
lo correptus morbo, migravit. Relatus est in Sanctos per In-
nocentium tertium, anno suppra vndecies centesimum nona-
gesimo octauo.

*Migrat & ad
Christum.*

DE S. EVGENIO EPISCOPO TOLETA-
no, & Martyre, ex Lucio Marisco, vt est tomo 7.

R. P. Surijs.

XV. NOVEMBRIS.

Cum Raymundus olim Toletanae sedis Antistes ad Con-
cilium apud Rhemos Galliaë populos celebrandum,
temporibus Eugenij summi Pontificis, cum aliis multis Epi-
scopis in Galliam profectus esset, cum forte apud Parisios ad
ecclesiam sancti Dionysij, orandi gratia diuertisset, in eadem
ecclesia quoddam sepulchrum inuenit, quod apud eos magnæ
venerationis habebatur, in quo ex eius superscriptione beati
Eugenij Toletani Archiepiscopi corpus humatum esse cogno-
uit. De quo diligentius inquirens quis fuerit, vel qua ratione
à propria sede quieuerit, tum ex relatu hominum, tum ex
eius vita quam ibi descriptam inuenit, satis plenè cognouit:
nimirum scriptura continebat, hunc Eugenium à beato Dio-
nyso in Galliam proficicente, ab vrbe Arclatensi in Hispa-
niam directum, Toletanae sedi præfuisse. Qui postquam visi-
tauit magistrum suum Dionysium, cum iter esset ingressus,
à Gentilibus deprehensus, & ex fidei confessione quis esset,
cognitus, gladio percipiente viam qua magister suus illuc iam
præcesserat, cælum coronatus ingreditur. Cuius corpus post
multum temporis, diuina reuelatione reperum, in ecclesia
beati Dionysij, magna fidelium lætitia & exultatione con-
ditur: vbi etiam propter meritum sanctitatis, & gloriam
miraculorum quæ ibi fiebant, deinceps semper ab omnibus
quàm deuotissimè habitum est, ad laudem Dei immortalis,
qui est vnus & trinus.

*Quomodo pri-
mo suscitatus
est memoria
huius sancti
apud Hispanos
narratur &
Eugenius à
S. Dionysio
Apostolo Gal-
liarum, in
Hispanias.*

*Transit glo-
riosus.*

VITA

VITA S. LEOPOLDI MARCHIONIS

*Austria, ex oratione habita à Francisco Palavo,
coram Innocentio octavo.*

X V. N O V E M B R I S.

*Tom. 7. Surij.
S. Leopoldi
geniu, & san-
ctissima eius
adolescētia.*

*Mortuo patre
sapiens sumē
suis præsides.*

*Tungitur ei
venerabilis
Agnes filia
Imperatoris.*

*Cogitat ex-
str. etc. tem-
plum D. v. r.
gini Mariæ.*

LEOPOLDVS cognomento Pius, patre Leopoldo Mar-
chione Austriae natus, familia ortus est vtriusque paren-
tis illustri, & tota diuini cultus. Hic ab infantia non se deliciis
aut voluptatibus, quibus ætas illa permiximè irretiri solet,
neque iis quæ omnes faciunt pueri, se accommodauit, aut ali-
qua ex parte corruptit inter regios luxus opesque innumeras:
ab omnibus enim huiusmodi se abdicauit, ita vt inter tot rerū
omnium delicias, sobrium, continentem, abstemiū, & in carne
quodammodo viuētem præter carnem cerneret, & quidem
eiusque, vt qui illius temporis res gestas, & huius incorrupti
viri vitā conscribunt (qui quidem plures sunt dignissimi scri-
ptores) vnum hunc pleno commendent ore, admirentur, ex-
tollant, solūmque adolescentem dicant earum rerum exper-
tem, quas fert adolescentia. Genitore vita functo, regni ha-
beris hæreditario iure susceptis, populos natura feroces ea
moderatione animi gubernauit, vt eis nō præesse, sed prodesse
curaret, & se rectorem & exemplum ad bene beatēque viuē-
dum subditis præberet. Quippe qui non eorum opibus inha-
ret, sed populum sibi à Deo commissum rectē, quietē, sanctē,
ac æqua lance cōseruare studeret: horumque animas vnā cum
sua innoxias, mundas, & Deo gratas reddere gauderet. Vxor
ei pari sanctitate ac moribus, Deo ita iubēte, anno millesimo
centesimo sexto oblata est Agnes Imperatoris filia pudicitia
insignis, & quæ viro sponte ad bona opera properanti etiam
calcaria subderet, quæ ei liberos duodeuiginti enixa est.

VERVMENIMVERO, cum mira essent ambo præditi
bonitate, & ambo in Redemptorem nostrū piētissimi, nihil
in dies cogitarent, nisi quo maximè pacto placere, ac summo
Deo gratificari possent, concordēs animi & vno spiritu, arbi-
trati rem gratam altissimo fore, si quam ære proprio sacram
construerent ædem, cui quæque cōmoda & ministeria præstō
essent, beatæ Mariæ templum condere, in eoque sanctæ &
approbatæ religionis viros collocare decreuerunt, quorum
precibus, beata Dei genitrice intercedēte, salutis eorum æter-
næ felicitas impetraretur. Vbi cum de loco ædis construendæ
cogitarent, miraculo datum est (vt in vrbē Roma de niue scri-
bitur)

bitur) atque diuina quasi voluntate, ventus coortus, flam-
meolum Agnetis capite leuiter sublatum procul ab oculis, in
remota detulit loca, quod nono post anno, cum relaxandi
animi gratia vir Dei deambularet, oculosque ad vepres verte-
ret, conspectū super frutice illæsum & inuiolatum lætabundus
accepit: ac deinde, velut Deo iubente, ædificatū est templum
B. Mariæ virgini dicatum, conspicuum & opulentum, situm in
ripa Danubij, octauo à Vienna lapide, duratq; adhuc, Nouum
Claustripurgum cognominatum. Porro finito operi dotem
dedit, ibique Canonicos, quos seculares vocant, sacris præf-
se voluit. Qui cum negligentius ministrarent, Canonicos
Regulares B. Augustini, sanctimonia vitæ præditos, & fide-
libus gratos, qui adhuc præsent, substituit.

SED & alterum monasteriū Ordinis sancti Benedicti ædi-
ficauit sub titulo salutiferæ Crucis, in valle nemorosa, duode-
cimo à Vienna lapide, in quo quamplurimi monachi & mi-
nistri abundè aluntur. Instaurauit autem sanè à maioribus suis
antè conditum, sed relictum, vi atque hostili metu procul ab-
actis delerisque hostiū viribus atque incursionibus, ampliori
etiam fructu dorauit. Atque hæc quidem Leopoldus inter tot-
regni occupationes ad thesauri cælestis reconditria viuens
posuit, hæc sibi voluntatem delegit, his veris deliciis vsus est,
hoc sibi ad futuram vitam iter arripuit, & in tā laudabili bene
viuendi tenore, & tam præclaris monumentis millesimo cen-
tesimo trigesimo sexto salutis anno orbe cessit, adque cælos
migravit. Singulare verò monimētum exstat Regumberti de
probatissima Leopoldi vita deque sanctissimis eius moribus:
necnon & in cœnobio Claustripurgensi vetustus inspicitur
codex, in quo Leopoldi natalis dies, tenorque vitæ legitur. Sic
& in cœnobio Cælinensi Cisterciensis Ordinis liber seruat, in
quo miracula istius inclyti viri leguntur. Mulier sanè quæ-
dam Carinthia immundo vexata spiritu, Leopoldi ope libe-
rata fuit. Puer quoque mutus nouem annis ex Herzogembur-
gha, vocalis factus est. Alius item captus manibus & pedibus,
conualuit. Rursum Presbyter Herbipolensis cæcus, relictis te-
nebris, diem vidit. Virgo quoque icta fulmine, reuixit. Sic &
altera lapillo obcæcata, Leopoldi tumulo portectis precibus,
recuperavit visum. Verum hæc sufficiant pro compendio.

**DE S. ANIANO EPISCOPO AVRELIA-
nensi, ex ijs que sunt apud R. P. Laur Surium.**

XVII.

*Complet quod
cogitabat.*

*Item instauit
in signo
monasterium
Benedictinum
vnum.*

*Transit feli-
citer ex hoc
saeculo.*

*Liberantur
per eum va-
rij generis
morbi.*

*S. Anianus
prævidet vi-
statione Gal-
liarum.*

*Sanat virum
illustrem
Agrippinum
ex simul im-
petrat ab eo
dimissionem
captivorum.*

*Fit & alium
quendam.*

*Proficiscitur
vir sanctus
pro subsidio
contra Hun-
nos.*

EA tempestate qua Hunnica rabies se in regiones popu-
landas deustandâsq; effudit, & Galliis atrociter immi-
nebat, beatissimus Anianus Aurelianensis vrbis fidum se pasto-
rem declaravit. Metuens enim gregi, quem à Domino pas-
cendum acceperat (quippe qui ex sancti spiritus revelatione,
quæ vêtura essent, iam cognouisset) supplices pro eo ad Deum
preces fudit, iram eius ab illo auertere cupiens. Hic sanè cum
communibus omnium suffragiis Episcopus electus esset, ab
Agrippino viro illustri & militum magistro petijt, vt eos om-
nes quos carceres vinctos tenerent, liberos abire pateretur. Et
quidem recusabat ille, nescio quid causæ prætexens, sed cum
vellet in templum precandi causa ingredi, ab alto decidit la-
pis in caput eius, diramq; ei plagam imponens, multum ex
eo sanguinem expressit. Vnde & sensit illico ea de causa id ac-
cidisse, quòd sancti Episcopi preces reiecisset, sicq; mittit
iam à famulis reportatus in domum suam, qui Episcopum
vocat: mors enim propter nimiam sanguinis fluxionem iam
impendere videbatur. Venit ergo Episcopus, manu sua vul-
neri crucis signum imprimit, sanguis sistitur, redeunt vires
propè iam deplorato, aperiuntur carceres, & exeunt miseri,
B. Aniani Episcopi intercessione in libertatem vindicati.

CONDIDERAT quoque eius decessor beatus Euortius
Ecclesiam Aureliæ. Eam sanctus Anianus illustriore reddere
volens, culmen eius iussit altius euehi. Sed in eo opere præfe-
ctus operis siue architectus, labante pede, è tecto corruens
præsentissimum vitæ discrimen adiit, toto quassato corpore,
& vix vltimo spiritu in illo residente. Quòd sentiens beatus
Anianus, procul contra eum expressit Crucis signum, ad eumq;
aduolans, manum eius apprehendit, punctoque temporis sanā-
tum iussit redire ad opus. Sed & in Gallias irruentibus Hun-
nis, sæuissimus Attila Rex imperabat. Qui cū Aurelianensem
urbem vellet euertere, beatus Anianus, non quòd carnem
poneret brachium suum, aut in hominum viribus cōsideret,
sed vt officio non deesset, Arelatem profectus est, vt Aëtio
Patritio, qui tum in Galliis erat, barbaræ gentis crudelita-
tem explicaret. A quo humanissimè exceptus, indicat quo in
periculo versetur Aurelia, implorat eius opem, eamque etiam
Aëtius liberaliter & prolixè pollicetur. Redit deinde ad ci-
ues suos, non parum tanti pastoris absentia mœrentes: erigit
animos illorum multa consolatione: præparant illi omnia
propul

propulsando hosti oportuna.

ET quidem Attila Hunnorum Rex à Metensi vrbe egre-
diens, cū multas Galliarum ciuitates opprimeret, Aure-
liam quoque deinceps aggreditur, eamque maximo arietum
impulsu nititur expugnare. Sed ecce tremantibus ab impetu
arietum muris, iamque ruituris, subito Aëtius & * Theudo
Gothorū Rex, ac Thorismundus eius filius, cum exercitibus
suis ad ciuitatem accurrunt, aduersumque hostem eiiciunt ac
repellunt. Vnde & post eam è barbaris reportatam victoriam,
sanctus Anianus lætabatur in Domino, quòd in tanta cala-
mitate, tanque præsentis discrimine neminem è suis ami-
sisset, nisi si quis forte diuinam desperans opem, contra eius
præceptum barbaro hosti se vltro tradidisset. Quin etiā tanta
meritis beati viri post eam victoriam exstitit frugum vbertas
in Aurelianensi territorio, vt magna inde ad superiorem læti-
tiam fieret accessio. Biennio verò inde elapso, multis virtutum
ornamentis illustris beatus Anianus, post calcatos seculi flu-
ctus, iam emeritus miles, carnis nexibus expeditus, migravit
ad caelos, ab æterno & immortalis Rege seculorum amplissima
premia recepturus. Conditus est autè sepulcro ad Occiden-
talem vrbis Aurelianensis plagam, in beatissimi martyris Lau-
rentij æde, vbi meritorum eius præstantiam Christus multi-
plici miraculorum gloria declaravit, donec postea, crescente
fidelium deuotione, ad Orientalem ciuitatis partem exstructo
templo insigni, corpus illius eò translatum est, Christo per-
gente semper miraculorum signis mirificare sanctum suum.

** Ex D. Gre-
gor. lib. 2.
hist. c. 7.*

*Obsessa Au-
reliam, libe-
rant Actus
Parricis, &
Theudo Go-
thus.*

*Migrat vir
sanctus in
caelum.*

*Transfetur
eius sacrum
corpus ad lo-
cum dignio-
rem.*

VITA S. GREGORII EPISCOPI

*Tarantensis, ex ea qua est per clericos
eiusdem Ecclesiæ.*

XVII. NOVEMBRIS.

GREGORIVS Celtico Galiarum tractu exortus, Ar-
guernicæ regionis indigena fuit, patre Florentio, matre
Armentaria procreatus, & si quid diuinæ generositati terre-
na conducit nobilitas, parètes eius, cū rebus locupletes tum
quoque natalibus fulserunt illustres. Hic, vt ætatulæ robur
admisit, mox literarū studiis mancipatur: in quibus equidem
studiis primitus sub Gallo Episcopo, suo videlicet patruo,
sensu illius tenerritudo coaluit. Vbi, cū adhuc laicus, tam
sensu quam corpore adoleuisset, subito nimia febrium ac sto-
machi

*S. Gregorii
genus.*

machi pituita cōprehensus, cōepit grauit̄ ægrotare, eiusque languor per dies ingrauescere, & medicinalis industria nihil proficere. Rogat igitur adolescens, vt ad sepulchrum sancti *Elidij (erat enim iuxtā) portari deberet, dicens: Fides mea est, quod ille & mihi sanitatem, & vobis mox præstabit lætitiā, cum ille illuc deportatus, voce qua poterat, orationem fudit, spondens, quia si ab hoc contagio liberaretur, Clericatus habitum suscipere nec prorsus moraretur. Dixerat, & sensit protinus discedere febrim, & à naribus eius copia sanguinis defluere, sic omnis illa valetudo disparuit, ac si legatus quidā re, pro qua venerat, obtenta, discedere festinaret. Ita ergo comam deposuit, & se diuinis obsequiis ex toto mancipauit.

QVI cum etiam ad meritā beatæ vitæ coronā vocaretur, vt Domini Auirus adolescentem suscepit. Qui cum eius ingenium morūque habitudinem explorasset, adhibuit in primis magistrorum diligentiam: & quanta vel ipsius industria, vel eorum sedulitas velocitate poterat, prouexit eum ad arcem sapientiæ. Porro autem in discēdis literarum studiis ea se discretionē exercuit, vt vtraque nimietate careret, nec Poëtarum scilicet nānias ex toto horreret, nec, vt plerisque mos est, etiam his indecentiū hærens, earum lenocinio mentē ancillaretur. Fecit verò quod suffecit. Aciem cordis, veluti ad quandam cotem exacuit, & ita quasi ab Ægyptiis vasa aurea promutuans, & ad eremum qua manna comederet, demigrans, in perscrutandis diuinarum scripturarum potentatibus intravit. Quod ipse de se loquens, ostendit, dicens: Non ego Saturni fugam, non Iunonis iram, non Iouis supra commemo; & cætera monstra, quæ illic securus annectit, vsque dum diceret: Hæc omnia tamquam citò ruitura despiciens, ad diuina potius & Euangelica miracula reuertar; non enim vinciri cupio meis retribus, vel inuolui. In quo ostendit sanè scisse se hæc, sed saniori iudicio respuisse. Quin etiam tempore præstituto Diaconus ordinatus est.

FVLGEBANT tunc temporis apud Aruernum plerique viri in habitu religionis: quos idem iuuenis nunc cum B. Auito, nunc semotim inuisebat, quatenus vel ab eis exempla pietatis assumeret, vel ipsis, quod fortè deerat, mutua charitate præstaret. Nimirum in his Christum colebat; & veluti Solis iubar in vertice montium prospectans, ad hoc animum intendebat, vt ad laudem Christi * proferret quicquid per eos, vel etiam per illos, qui iam celo præcesserant, operari dignabatur.

* *Elidij*
Adolescens
sanatur à
morbo, meri-
tis S. *Elidij*.

Fic Clericus.

*Nota que mo-
do Christianu
studium sit
in libris E. h-
nicorum.*

*De gloria
M. v. lib.
1. cap. 1.*

*Libenter vi-
dit vras scri-
ptas.*

* *scriberet.*

Interim anno centesimo septuagesimo secundo, post transitum Domini Martini, Sigeberto Rege anno duodecimo regnante, beatus Euphronius, qui inter virtutes consensens, tanta gratia donatus est, vt ei prophetiæ spiritus inesse visus sit, appositus est ad patres suos, cum ecce cunctis in consona voce cōeuntibus, Clericorum turba nobilibus viris conferta, plebsque rustica simul & urbana pari sententia clamant Gregorium decernendum, cum claris meritis, tum quoque nobilitate pollentem, sapientia præcipuum, generositate primum, Principibus notum, ac sua probitate reuerendum, omnibusque officiis habilem. Legatio mox ad Regem dirigitur; cum quidem, Deo dispensante, Gregorius coram reperitur. Et quidem de hoc conuentus, multa humilitate se excusare tentauit, multis modis se subducere voluit: sed quia velle Dei est, hinc cætera flectuntur. Eum Rex auctoritate cogit, eum Brunehildis Regina perurget: & quoniam discreta humilitas obedientiam non recusat, tandem aliquando assensus est: quem, ne qualibet occasione dilatus profugeret, statim Ægidius Rhemensis Archiepiscopus ordinauit.

CERTE adeptus Præsulatum, qualis vel quantus fuerit, vt cōpēdiosè dicatur, & plures ecclesiæ, quas nouiter construxit, vel quarum sartatecta restaurauit, insinuant, & libri in laudem Sanctorum, vel in expositione sanctarum Scripturarum editi, quàm primùm demonstrant. Matrem etiam ecclesiam, quam Dominus Martinus construxerat, nimia vetustate confectam, arcuato schemate reparauit, atque historiatis parietibus per eiusdem Martini gesta decorauit. Construxit item & alias, sicut in ipsius Chronicis reperitur, vt est ecclesia S. Crucis, vel in Arrensi villa. Qui etiam in construendis spiritualibus templis, videlicet in custodia gregis, quàm certatim sese impēdit, vel ex hoc animaduertitur, quod nec ab ipsis quidē sanctis viris studium suæ prædicationis constituit. Haud longè post eius ordinationem sanctus Senoch Abbas de cella egressus, ad eum salutandum profectus est. Quem sanctus vt magna reuerentia susceptum, mutuoque colloquio sensim exploratum, peste superbiæ mox persensit infectum. Atque ecce gratia quæ in discernendis spiritibus huic suppeditabat, illum quoque ab eadem superbia penitus expurgauit. Nec dissimili virtute circa beatum quoque Leobardum exstitit sollicitus; quem nequam spiritus ita sinistris cogitationibus exagitabat, vt propter quandam verborum contumeliam, qua se dudum

*Omnium cō-
sensu eligitur
Episcopus
Turonensis.*

*Vix tandem
consentit in
electorem.*

*Præclare re-
staurat eccle-
siam cathed-
ralem.*

*Item cōstruit
& alias.*

*Singulari
prudētia san-
nat quendam
sanctum à
morbo propria
cōplacētia.*

recluserat, migrare decreuisset. Sed nec iste potuit incurrere casum, qui Gregorium meruit habere subleuantem.

*Miracula à se
facta humiliter
restituit in
Sanctis, quo-
rum reliquias
seruat.*

MULTA autem vir sanctus, quæ insequi longum est, etiam in salute languentium operatus est, quæ tamen sub obtentu Sanctorum, quorum reliquias perinde ferebat, à suis meritis excludere nitebatur, ut vel ex hoc vno patebit exemplo. Causa fuerat qua Rhemense oppidum adire debuerat. Vbi cum ab Ægidio Pontifice humanitus fuisset susceptus, ibidem noctu quieuit. In crastinum verò illucescente Dominica, ad ecclesiam episcopo collocuturus venit. Cuius cum aduentum in secretario præstolaretur (nolebat enim in Ecclesia loqui) Sigo ferendarius quondam Sigeberti ad eum accessit. Quem ille osculatum sedere iuxta se fecit. Et ecce, dum aliquantisper secum sermocinarentur, & ille de ore Gregorij penderet, subitò auris eius, quæ pridem obsurduerat, cum quodam crepitu referata est. Tum ille gratias cœpit agere, & quid ei per Gregorium præstitum sit, manifestare. Sed vir Domini, consuetæ non immemor humilitatis, hominem ab hac æstimatione subducere nitens, Noli, ait, dulcissime fili, mihi aliquid gratiæ referre, sed beato Martino, per cuius reliquias, licet indignus, quas defero, tibi auditus restitutus est, & surditas depulsa.

*Hoc modo sa-
nat quendam
surdum.*

SEXDECIM annos iam in Episcopatu exegerat, cum æquiuocus eius ille Magnus Gregorius in sede Apostolica subrogatur. Quo tempore cum sacra Apostolorum limina expetisset, magna cum reuerentia sanctus eum Papa excepit. Quin & ad beati Petri confessionem eum introducens, præstolabatur quo assurgeret, cum interim secretam Dei dispensationem admirans, cōsiderabat in huiusmodi hominem (erat enim statura breuis) tantam gratiam cœlitus profluxisse. Quod ille mox diuinitus persentiens, & ab oratione surgens, placidoque, ut erat vultu ad Papam respiciens, Dominus, inquit, fecit nos, & non ipsi nos; idem in paruis, qui & in magnis. Quod cum suæ cogitationi sanctus Papa responderi cognosceret, ipsa sua deprehensione gauisus, gratiam quam hactenus in Gregorio mirabatur, in magna veneratione deinceps habere cœpit, sedemque Turonicam ita nobilitauit, ut auream ei cathedram donaret, quæ apud præfatam urbem in posterum seruaretur.

*Inuist S.
Gregorij Pa-
pam, cuius
deregūt oc-
cultam cogi-
tationem.*

AD extremum vigesimo & primo Episcopatus sui anno, tamquam septenario annorum numero ter in fide sanctæ Trinitatis

Trinitatis completo, appositus est ad patres suos, non tam dierum, quia fermè tricēnalis ordinatus est, quàm * perfectione plenus: qui tamen non vsquequaque videtur clausus in tumulo, cui scilicet restat ut lingua viuat in mundo: & quia sicut credimus, B. Martino in cælo est sociatus, sic etiam corpore est illi in sepulcro vicinus. Nec prætereundum, quomodo etiam consuetam sibi humilitatem in ipsa sepultura sua seruauerit. Nam in tali loco se sepeliri fecit, vbi semper omnium pedibus conculcatur, & ipsa loci necessitas cogeret, ne vnumquam in aliqua reuerentia haberi posset. Sed grex beati Martini talia non ferens, amicum Domini sui de loco leuauit, & edito sepulcro mausoleo, ad leuam sancti sepulcri digna reuerentia collocauit. Obit verò xv. Cal. Decembris.

*Obdormit in
Domino.
* virtutum.*

*Nota studium
humilitatis.*

VITA SS. ACISCLI ET VICTORIÆ,
ex Io. Maldonato Hispano.

XVII. NOVEMBRIS.

CVM Dion præses carceres, sæuos cruciatus, mortem denique, Cordubæ Christianis indiceret, ni sacra continuo facerent diis, Acisclus & Victoria sunt ibi reperti, adeò strenui ac fortes in asserenda Christiana religione, ut ad præsidem ducti, nihil se facere iussa principum, audaciter prædicarent. Quibus Dion admiratus, vosne dixit, estis, qui sacra deorum contemnitis? Præstamus nos, inquit Acisclus, Christo Deo debitam seruitutem, non autem dæmonibus, surdisque lapidibus. Erubuit præses ob tam audax responsum, & in ima carceris eos contrudi, præcepit: postera die producti cum in caminum ignis præcipitarentur, ab angelis excepti laudes diuinas personabant. In fluentum cum saxis ingentibus protrusi, enatant psallentes, & vocem angelicam audiunt, irrita suorum clientum non fore vota. His Dion perceptis rotas iubet afferri, ignem sub rotis accendi, oleum desuper infundi. Acisclus & Victoria circumactis rotis certè cassabantur, sed precibus instabant supplices, ut ignis extingueretur, ne victoria Dion exultaret. Itaque subitò prorumpens flamma quamplurimos Ethnicos interemit. Dion cum vinci tormētis omninò diffideret, sagittis Victoriam confecit, & Acisclum iugulauit.

*SS. Acisclus
& Victoria
fortes in de-
fendendo sa-
cra religione.*

*Ex camino ignis
excipiuntur.*

*Aliud tor-
menti genus
evadunt.*

VITA S. MAXIMI EPISCOPI MO-
guntini, ex ea quæ est per Ioannem Trithemium.

XVIII. NOVEMBRIS.

*Floret is
Megenfridus
historicus sub
Othone 2. &
3.
S. Maximi
genus, & pri-
ma institutio.*

*Māripat se dē
vini seruitū.*

*Fulget tum
sanctimonia,
et eruditione.*

BEATVS Maximus, testante * Megenfrido, honestis & Christianis parentibus ortus in vrbe Moguntina, more gentis adhuc puer studio deputatus est literarum: in quo cum tempore adeò profecit, quòd sibi coætaneos penè omnes superavit. Erant in tempore illo plures cum Christianis mixti Gētiles: & quemadmodum persecutione cessante, nemo pagani cogebat fieri Christianum, ita nec quisquam impellebat credentem abnegare vel deserere Christum. Multi tamē inter Christianos surrexerunt hæretici: inter quos imprimis Ariani, Principum Romanorum favore suffulti, multas intulerunt veris Christianis persecutiones & molestias. Vnde cū publicè non semper liceret metu hæreticorum; fideles quique filios suos in priuato fidem seruare constanter orthodoxam vsque ad mortem docuerunt. Sic nimirum & sanctus Maximus in his quæ pertinebant ad fidem & veram religionem, teneris ab vnguiculis parentum & sacerdotum ministerio sufficienter instructus, in virum cum tempore magnum creuit, atque meritis & doctrina gloriosum. Atque adeò mox, vt per ætatem sapere ac intelligere cœpit, diuina miseratione præuentus, non minùs quàm gratia semper comitatus, Deo se totum obtulit, pro cuius amore cuncta huius mundi blanda & dulcia contempsit. Consuetudo verò fuit illo in tempore Clericis ac Sacerdotibus soli Deo vacare, sacro ministerio verbi & orationis insistere, ad fidem & iustitiam populum non minùs exemplo bonæ actionis, quàm sanctæ prædicationis verbo erudire, mundi honores, diuitias quoque, & omnes voluptates morturæ carnis vilipendere, & Christum opere & sermone super omnia veraciter amare.

IN quo viuendi genere sanè beatus Maximus in clericatu suo perseveranter enituit, & breui cæteris perfectionis in se normam dedit, meritoq; sanctitatis fuit admirabilis, simulque diuinarum Scripturarum interpres & doctor insignis. Cæterum ordinatus fuerat Clericus à beato Pontifice Adelhardo. Quo vita sancto, beatus Lucius Anneus in Pontificatu succedens, præfuit annis decem & octo, vir magnarum in Christo virtutum, cui sanctus ipse Maximus stabili semper charitate adhæsit, & innumeras Arrianorum persecutiones simul pro defensione

defensione Catholicæ fidei sustinuit. Qui idem Lucius Anneus, cū pro fide Catholica in exilio apud Phrygiam, cum duobus presbyteris Paulo & Crescentio, subordinatione & infidiis Arrianorum, strangulatus esset; beatissimus Presbyter Maximus, quem pro confirmandis in recta fide populis, apud Moguntiam, ordinatione diuina, reliquerat, fidelium omnium voto communi, Præsul ecclesiæ iam dictæ, nonusdecimus constituitur, facta verò sunt hæc anno Dæmonicæ natiuitatis trecentesimo quinquagesimo quarto. Et quidē ordinatus Pontifex in Ecclesia Moguntina beatus Maximus, per omnia se studuit exhibere Domino ministrum irreprehensibilem, paratus etiam amore Dei pro salute fidelis populi non solum persecutiones sustinere & carceres, sed mortem quoque, & si quid morte esset crudelius, quod ei posset occurrere.

VNDE & vitam in omni puritate duxit, & continuauit Apostolicam, mundi rebus pauper & modicus, virtutibus diues, humilitate profundus. Qui cū esset vir tam in diuinis Scripturis, quàm in secularibus scientiis multum peritus atque doctissimus, hoc summopere curabat in primis, vt vita cōstaret eius doctrinæ conformis, ne aliis bona prædicans, ipse reprobis efficeretur. Corpus proinde suum ieiuniis, abstinencia multa, & vigiliis penè cōtinuis, pro Christi Saluatoris amore castigauit, sanctis orationibus & prædicationi salutaris doctrinæ verbi Dei sine intermissione, quoties opportunè licebat, intentus. Per vicos circumibat & vrbes, vt plurimum, Apostolorum exemplo, pedibus nudis, Presbytero, Diacono, & Subdiacono comitantibus, & cunctis per gyrum populis opportunè & importunè fidem Christi, quanta potuit sedulitate, prædicauit. Septies tempore sui Pontificatus ab impiis Arrianis vrbe Moguntina pulsus est, septies quoque diuina prouidentia restitutus, numquam attædiatus mente, numquam deiectus animo, numquam victus aut superatus. Nam cū esset diuina miseratione præuentus & illustratus, vnum Deum consubstantialem & coæternum semper Patrem, & Filium, & Spiritū sanctum asseruit, & sanctam indiuiduamque Trinitatem personarum, vnus incomprehensibilis, & impartibilis Dei constanter vbiq; prædicauit. Pro huius etiam Catholicæ Orthodoxæque fidei assertionem tuendam, nec mortem timuit, nec vincula, nec carcerem aut exilium subire formidauit. Docuit publicè, cū licuit, docuitque, si aliter non potuit, occultè gregem Domini suo ministerio, commis-

*Eligitur Episcopus
Moguntinus.*

*Vitam viuam
verè Apostolicam.*

*Pasim prædicat per vicos
pedibus nudis, patienterque multa
pro confessione fidei.*

*Plenus dierum
& virtutum
obdormit in
Domino.*

sum : docuit verbis, docuit scriptis, ac tandem post varias pro fide Christi persecutiones, & innumeras tribulationes, plenus dierum atque virtutum ad Dominum feliciter migravit, die mensis Nouembris octauadecima, anno Pontificatus sui vicesimo quarto, qui fuit Dominicæ natiuitatis trecentessimus septuagesimus octauus.

*Scripsit in
vitiis, id est, c. 3.*

SCRIPSI, iam dicto Meginfrido testante, contra Arianos libros quatuor, De incarnatione Domini libros duos, De Spiritu sancto libros duos, De Constantia fidei Catholicæ librum vnum, De martyrio Sanctorum librum vnum, Homilias & Sermones multos & vtilis ad populum. Alia quoque nonnulla scripsisse dicitur, quæ ad notitiam nostræ lectionis peruenire minimè potuerunt. At verò beatissimi Pontificis corpus à discipulis in ecclesia diui Præsulis Hilarij, postea nūcupata in Dalheim, vbi ciuitas Moguntina eo tempore legitur fuisse constructa, debiro cum honore iuxta tumbam sancti Crescentis, primi Episcopi, fuit sepultum: in quo quidem loco humatum permansit annis quingentis quinquaginta septem, vsque ad tempora Hildeberti, post S. Bonifacium, Moguntinensis ecclesiæ Archiepiscopum, duodecimi: qui anno Dominicæ natiuitatis nōgentesimo trigesimo quinto, decem ecclesiæ Moguntinæ Pontificum ossa de Capella diui Hilarij memorata, solenni cum processione Cleri & populi, ad ecclesiā monasterij diui martyris Albani transtulit, & in choro summa cum reuerentia collocauit. Inter quæ, corpus etiam beatissimi Pōtificis Maximi, de quo loquimur, annumeratur.

*Transfertur
honorificè eius
sacrum cor-
pus.*

VITA S. ELIZABETH FILIÆ REGIS Hungariæ, ex Iacobo Montano Spirensi.

XIX. NOVEMBRIS.

*S. Elizabeth
genus, & quo
modo etiam
num lactens
desponsa fit
Landranio.*

*Eueritiam
exigit valde
pic.*

ELIZABETH nobilissimis in Hungaria parentibus pro- genitam, patre Andrea Rege, matre Gertrude Regina, lactentem adhuc Hermannus Thuringiæ maximus Princeps, (quem vulgò Lantgrauium vocant) Ludouico filio despon- deri procurauit. Hæc cum nonum ingredi annum cœpit, mox id in primis faciendum sibi destinavit, vt omnibus in rebus Deum præ oculis haberet, illum inspectorem cordis humani cogitaret, illum penitus præsentem obseruaret, illius causa vestium decorem, carnis lenocinia, mundi vanitatem contem- neret. Votinas quotidie preces Deo fundebat: quas interdum

si quopiam impedita negotio intermisisset, noctu persolue- at. Transgressam verò nubilem annos vxorem Princeps du- xit: cum Elizabeth tamen nil de feruoris pristini remisit in- tentione, sed insuper auxit in dies accumulauitque studia bo- narum actionum. Enimverò animum contemplatione cæ- lestium rerum pascens, corpusculum vigilijs, precibus, & ieiu- nijs exercebat, exhorrens etiamnum tūc sepe numero plumci lecti malè blandam mollitiem. Ob hoc scilicet & noctu, de- sero Principis accubitu, ipso vel quiescente, vel etiam palam consentiente, maturius exurgere, precibus operam dare, ac semet, suaque omnia Deo commendare solita erat.

*Item diuis
sanctissime
& in contin-
gio.*

QUAM nocturnam deprecandi deuotionem tanto feruo- re assumpserat, vt sæpiusculè sit pro lecto super stratos humi- tapetas deprehensa dormire. Sed & arctiori deinde obserua- tioni se dedens, sexto quoque hebdomadis die virgarum fla- gellis in tenerum corpus animaduertebat, itidem in Quadra- gesima. Porro per id tempus sacerdos Christi Conradus Mar- purgenensis vita & eruditione præclarus fuit. Cui cum Ludoui- cus clarissimus Princeps omnes templorū Præfecturas, ac Sa- cerdotia cōferendi in quos vellet potestatem dedisset, ad hoc etiam assensus est, vt ei ab Elizabeth obedientia matrimonio congruens præstari possit: quā illa & deuotissimè præstitit, & studiosissimè seruauit, non solū toto biennio, quo princeps po- stea superuixit, verū etiā posteaquā è vita migravit, & quidem multò promptiorem absolutioremque. Habiturus sanè ali- quando cōcionem idē Magister de rebus (vt solebat) diuinis, eidem Christi famulā interesse præceperat. Quod cū illa ino- pinato sororis viri sui aduentu præpedita non impleisset, atque idcirco ille postea eā nihilominus veluti indignabūsus auer- saretur, ad pedes eius Regia mulier, nulla habita generis sui ratione, aduoluitur, ea demum humilitate veniam cōsecuta.

*Seuerè castia
gat suum cor-
pusculum.*

*Consentiente
marito, pro-
mitit confes-
sario suo obe-
dientiam.*

*En in signe
exemplū hu-
mitatis &
obedientia.*

TRES autem liberos ex Elizabeth præstantissimus Prin- ceptus sustulit, filium vnum Hermannum nomine, paterni prin- cipatus hæredem, duasque filias: quarum vna Duci Braban- tiæ in matrimonium collocata est; altera Sanctimonialium ascita Collegio, atque in Dominam electa, illis religiosè præ- fuit. Sed imprimis maxima cōmiseratione Elizabeth erat er- ga pauperes, atque incommodis membrorum laborantes, vti plenè sequentia edocebunt. Siquidem fame per vniuersam Alemanniam grassante, anno à natali Christi millesimo du- centesimo vigesimo quinto, cum in Apuliam Princeps ad

*Eius vnus fi-
lius, & duæ
filia.*

*Tempore, fa-
mæ profusissi-
mè succurris
pauperibus.*

Imperatorem profectus esset, ipsa explenda pietatis occasio-
nem nacta, primò frumentum omne suæ ditionis collectum
pauperibus erorare manu largissima cœpit, pluribus eorum
etiam integrum victum quotidie præbens. Deinde verò cum
aduerteret plurimos egenorum præ aduersa valetudine, aut
membrorum incommodis, eleemosynæ communis manere
expertes, quod adscensu montis, in cuius vertice arx sita erat,
præpedirentur, insignè quoque xenodochium loco humili
sub arce quamprimum construere est aggressa.

*Construit in-
signe xenodo-
chium.*

A T verò tamen, huic xenodochio per expensas non me-
diocres, vti voluerat, perfectos, eos potissimum pauperes intulit,
quos vel morborum vexabat iniquitas, vel membrorum de-
bilitas insigni dehonestamento notabat, quos ipsa quoque
per se pascere quotidie, è statu tollere, gestare brachiis, foetorem
que singulorum, etiam sub æstiuo caumate, quo grauius
discruciantur ancillæ, præferre non grauebatur. Duodetri-
ginta verò pauperes ita in xenodochio illo disposuerat, vt
quopiam è viuis excedente, mox alius suggereretur, defuncti
lecto potiturus. Nongenti autem quotidie mendici sub oculis
eius alebantur, exceptis quos per latissimam ditionis suæ pro-
uinciam pascebat absens: apud quos omnes tanta beneficia
indefessæ humanitatis posuit, vt reditus frugesque locupletis-
simi principatus vehemèter exantlauerit, distractis nonnum-
quam & corporis sui ornamentis, atque in precia collectis, ne
Christi membra fame tabescerent. Et quidem reuersam ex
Apulia principem œconomorum excipiunt querelæ profusio-
nis accusantium Elizabeth. At verò ille, Sinite, inquit, sororem
meam, vt cœpit, benefacere, modò arces mihi incolumes su-
persint. Non deerit scio victus quamdiu illam permiserimus
egenis subuenire. Dignum profectò principe responsum.

*Distrahit &
ipsa sui cor-
poris ornamē-
ta, vt impen-
dit pauperi-
bus.*

*Notent isti a-
uari & im-
miser cordes.*

*Post mortem
mariti igno-
miniosè suis
edibus extur-
bata, facit
cantare Te-
Deum.*

Q V I cum in profectioe aduersus Ecclesiæ hostes, qui
Hierosolymæ sacra tenebant loca, apud Imperatorem Frede-
ricum in Sicilia agens piè obiisset: mirum quæ deinde de Eli-
zabeth ordinari dignatio diuina. Siquidem paruo post tem-
pore, Magnates qui Henrico defuncti Principis fratri per eta-
tem ad regendum necdum idoneo ad id auctores erant, post-
habito Dei timore ac publica honestate, Dei famulam fortu-
nis omnibus exutam, ceu ignobilem aliquam, arce coëgerunt
excedere, idque eo modo, vt propter sæuitiam eorum vix v-
nus eiectam recipere auderet hospitio, quo tempore ipsa ve-
niens in cœnobium Fratrum Minorum, hymnum quem, Te
Deum

Deum laudamus, vocant, decantari obnixè rogauit. Quin &
liberi quoque eius nouo inhumanitatis genere ad eam fue-
rant allati. Atque, vt vno dicatur verbo, filia Regis ab altissi-
mo diuitiarum culmine deiecta, eo vsque paupertatis deue-
nit, vt ablati vitæ necessariis, etiam angustias ergastuli ma-
gis quàm diuersorij non sine mendicitate adipisceretur. Sed
erat sanctæ mulieri matertera Sanctimonialium Præfecta cœ-
nobij. Quæ audita neptis suæ calamitate, miseram ad se
quamprimum acciri aduehique, aduectam ad Babenbergens-
is Ecclesiæ Episcopum auunculum ipsius transmitti honori-
ficè procurauit.

*Filia Regis
vix obtinet
diuersorium
mendicatum.*

E T quidem ab hoc humanissimè suscepta, cum aliquam-
diu ibidem egisset; agentibus nobiles viris quibusdam, rur-
sum postea in arcem est restituta. Sed tamen verita, ne fortè
diuina se gratia indignam redderet, ex dote quam recuperare
habebat, securius victura, iterum mox populari se vitæ ac pau-
pertati sponte addicit, magnatibus illis æmulis (quos supra
notauimus) eam necquicquam insanam, fatuam, ac supersti-
tiosam clamitantibus. Erat itaque impiis ostentui; cum inte-
rim piis plurimæ esset venerationi; intantum vt & Pontifex
Maximus Gregorius nonus, audita fama virtutum eius, tan-
quam filiam sub Apostolicæ legis protectione eam assumpse-
rit, assumptam Christi sacerdoti Conrado Marpurgensi com-
mendauerit, commendatæ solatium pariter & adhortationem
adhibuerit. Interea verò exædificato intra urbem expedito
magis quàm sumptuoso domicilio, reuersa, ibidem famulari
Deo in omni sanctitate perrexit, simulque constructum à se
quondam xenodochium crebrò inuisere, ac Christi membra,
quibus poterat, fouere solatiis. Quamquam autem in com-
mune pauperibus, prout facultas suppetebat, eleemosynas
largiebatur, delectum tamen eorum quos xenodochij domi-
cilio donaret, perquam diligentem agebat, iis potissimum af-
sumptis, qui vel Christianæ religionis studio cæteros excelle-
rent, vel magis valetudinarij essent.

*Restituitur
in sua, sed
mox sponte
redit ad vi-
tam priuata.*

*Impiis est o-
stentui, sed
venerantur
eam p.*

*Nota an de-
lectus haberi
p. s. i. pro dan-
dis eleemosy-
nis.*

CONVICTVS autem illi cum ancillis fuit in multa hu-
militate & paupertate. Cibus, olera & legumina sæpenumero
obegestatem aqua dumtaxat sine alio gulæ irritamento per-
coctis; ac interdum cum ipsa coquinariam exerceret, semiustu-
lata: ob quod ab ancillis etiam castigari verbis austeris mini-
mè grauabatur. Vestem autem ab magistro accipit colore na-
tuo, textu rustico, valore admodum vili abiectoque. Porro

*Exercet coqui-
nariam sicut
vna ex ceteris
m.*

*Frustra sua-
detur ei ut
redeat ad opes
natalis soli.*

*Solatur eam
Christus infi-
gni miraculo.*

*Nota pro co-
struendo loco
purgatorij.*

*Obdormit in
Domine.*

*Adscribitur
Sanctus.*

lanificio filando, quia lino nesciebat, operam dabat. Atque in-
de victum quaestuarium procurabat, cunctis Regum deliciis si-
bi gratiorem. Qua in paupertate degentem, cum missus ex
Hungaria Comes quidam non sine vehementi stupore inue-
nisset, tentaretque reducere ad opes natalis soli, affirmans eo
se nomine illuc missum a patre; nequaquam tamen Elizabeth
illis est mota, sed constanter dixit, se ita ut erat, permansuram.
Certè & piscem aliquando flagitante paupere quodam, ipsa,
inuocato Christo, cum è puteo piscibus vacuo haurireta-
quam, & piscem pariter cepit: cui similia creditur & saepenu-
mero fecisse, quæ tamen humilitatis gratia prodere noluit.

S E D & extinctæ matris umbra noctu dormienti visa est
obuersari, lugubrique vultu ac flexis poplitibus orare, sui mi-
fereretur: ob vitam enim negligentius actam, igne se poenas
soluere; moxque hoc viso expergefactæ, ac post effusas pro ea
ad Deum preces ac lachrymas, denuò in soporem depressæ i-
terum apparere, ac immortales gratias agere pro liberatione.
Quibus virtutum insignibus decorata Dei famula, post de-
ductam annis multis religiosissimè vitam, obitum suum sibi
reuelatum magistro suo prædicens, Eucharistiæ Sacramento
refecta, oleoque sacro peruncta inter puelli Iesu nati, pannis
inuoluti, collocati in præsepio, à pastoribus inuenti, stella pro-
diti, denique à Chaldæis adorati repetita magnalia placidè
obdormiuit, anno religionis nostræ millesimo ducentesimo
tricesimo primo, terdecimo Calendas Decembris. Quam
mox plurimis coruscantem miraculis, quarto postquam dece-
ferat anno, Gregorius nonus in Diuarum retulit numerum.

VITA S. SEVERINI, EXUPERII
& Feliciani Martyrum, ex Breuiario
Viennensi.

*Tempus & locus
natiuitatis
SS. Severini
& Exuperij
& Feliciani.*

VICTORIAS Martyrum & agones feliciter consum-
matos, multi scriptorum memoria tradiderunt. Nobilif-
sima igitur Galliarum Viennensium ciuitas legitur, ex qua
ortus natiuitatis Severini, Exuperij & Feliciani esse perhibetur,
fama veridicæ locutionis, quæ à Venerio exule condita quar-
ta ætate mundi, priusquam Romanæ arces à Remo & Romulo
geminis conderentur. Postmodum verò Iulij Cæsaris tempore,
quinque ex principibus Romanorum senatoriæ dignitatis, eam
decen

decentius construxerunt: & quinque castris totidemque le-
gionibus insignitam, cingentes eam muris à flumine vsque
ad flumen, totius Galliarum primatem constituerunt. Si quidem
principia Euangelicæ prædicationis ita sibi nunciata sunt.
Cum Paulus ad Hispanias proficisceretur, Viennæ Crescen-
tem reliquit. Qui cum populis verba diuini seminis osten-
disset, regressus ad Galatiam Zacharias ex Apostolorum disci-
pulis, eius in loco ponitur, quo ibi per martyrij confes-
sionem coronato, succedit Martinus, iniunctum sibi officium
longè lateque prædicando & docendo beatissimo fine com-
pleuit. Post quem Verus de discipulis Apostolorum etiam
vnus Viennensem Ecclesiam regit, & sub Cæsare Traiano co-
ronatur martyrio. Vero itaque feliciter consummato, Iustus
nomine & opere præponitur Viennæ. Et hic temporibus Anto-
nini cognomento Pij & Antonini minoris floruit, quo tem-
pore Ireneus Lugdunensis Episcopus adhuc presbyter ha-
bebatur. Huius Iusti tempore, fertur persecutio grauissima
Christianorum in vrbe Vienna fuisse, quando multi Christia-
norum martyrio coronati sunt inter quos Seuerinus, Exupe-
rius, & Felicianus, sicut nobilitatis titulo clari, ita religione
Christiana prædicantur deuoti. Quos cum minister tanti
sceleris constantiam illorum inuincibilem perpenderet, nec
ulterius ad sacrificia dæmonum posset reuocare, sententiam
proferens suæ crudelitati ait ministris suis, Inuictissimorum
principum custodite præcepta, & quos illorum pietas hacten-
us sustinuit ut diis immolarent & viuerent, non obedien-
tes pio præcepto Cæsaris panter trucidentur. Ducuntur ad sa-
cificia, contemnuntur dola dæmonis plena, per responsa
veridica ore martyrum prolata. Tunc ducuntur ad locum cer-
taminis, accipere sententiam decollationis. Religiosa oratio-
ne peracta, ponunt genua, ac deinde feriuntur gladio. Quo-
rum corpora in vicino vrbis prædio Brèniaco nomine; decen-
ter sunt condita. Tempore Constantini gloriosissimi Augu-
sti ad fidem Christianam per beatum Syluestrum conuersi,
Ecclesia Viennensis regebatur ab illustri viro Pontifice Pa-
schasio. Eodem quoque tempore corpora sanctorum marty-
rum Seuerini, Exuperij, & Feliciani, ipsis se reuelantibus re-
perta sunt, cum iam per multa tempora latuissent loco Brè-
niaco, & à loculo sublata, in basilica beati Romani Martyris
quæ iam dictæ ciuitatis parte Orientali sita est tumulantur
sub ara altaris. Deinde annorum curriculo labente: sub tem-
pore

*Vienna totius
Galliarum Pri-
mas.*

*Episcopi qui
Ecclesie Viën-
nensi præfue-
runt vsque
ad horum
sanctorum
tempora.*

*Mandatum
principum
Ethnicorum
aduersus Chri-
stianos.*

*SS. Seuerinus
& Exuperius
& Felicianus
ducuntur ad
sacrificia
Ethnicorum.*

*Eorum trans-
latio sub Pa-
schasio &
Bernardo
Ecclesie Viën-
nensem reu-
sentibus.*

pore magni Caroli, à sancto Bernardo pontifice qui tunc Viennensem Ecclesiam regebat inde sublata, & in basilica quam ipse Romanis construxerat, sexto nonas octobris sunt collocata.

DE PRÆSENTATIONE B. MARIÆ,
partim ex Ordinario novo partim ex D. Ambrosio.

XXI. NOVEMBERIS.

Officium
Sexti
* Collecta ad
di, post trise-
nium.

* D. Ambro.
lib. 2. de Vir-
ginibus.

S. Maria si-
muli discipula
& magistra.

S. Mariæ vir-
tutes semper
ante oculos
habenda, &
quare.

BEATA Virgo Maria, quæ peperit mundi redemptorem, ut erat etiam antequam in lucem ederetur, plena gratia, ac peccati omnis immunis, sic in omni ætate præbebat magna documenta insitæ virtutis & gratiæ. Præsentata igitur*, quasi mulier iam ætatis provecæ in templo supplex Dominum adorabat, ac in Dei laudibus constantissimè perseverabat. Conuenientibus videlicet initiis vitam instituens, qualis eam decebat, quæ filium Dei, superueniente Spiritu sancto, virgo esset paritura. *Sanè talis fuit Maria, ut eius vnus vita, omnium disciplina sit. Vnde & si auctor non displicet, opus probemus, ut quæcumque sibi eius exoptat præmiū, imitetur exemplum. Et quæso quantæ in vna virgine species virtutum emicant? Secretum verecūdiæ, vexillum fidei, deuotionis obsequium, virgo intra domum, comes ad ministeriū, mater ad templum. Sic Maria intendebat omnibus, quasi à pluribus moneretur, sic implebat omnia virtutis officia, ut nō tam disceret quàm doceret. Talem hęc Euangelista mōstrauit, talem Angelus reperit, talem Spiritus sanctus elegit. Quid enim in singulis morer, ut eam parentes dilexerunt, extranei prædicauerint, quæ digna fuit ex qua Dei Filius nasceretur?

HÆC ad ipsos ingressus Angeli, inuenta domi in penetralibus sine comite, ne quis intentionem abrumperet, ne quis obstreperet. Neque enim comites feminas desiderabat, quæ bonas comites cogitationes habebat: quin etiam tum sibi minus sola videbatur, cum sola esset. Nam quemadmodum sola, cui tot libri adessent, tot Archangeli, tot Prophetæ? Sit itaque vobis tamquam in imagine descripta virginitas, vitæ beatæ Mariæ, de qua velut speculo refulget species castitatis & forma virtutis. Hinc sumatis licet exempla viuendi, vbi tamquam in exempli magisteria expressa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis ostendunt. Primus discēdi ardor nobilitas est magistri, Et quid nobilior Dei Matre? Quid

tre? Quid splendidius ea quam splendor elegit? Quid castius ea quæ corpus sine corporis contagione generauit? Nam de cæteris eius virtutibus quid loquar? Virgo erat non solum corpore, sed etiam mente, quæ nullo doli ambitu sincerum adulteraret affectum: corde humilis, verbis grauis, animo prudens, loquendi parcior, legendi studiosior: non in incerto diuitiarum, sed in prece pauperis spem reponens, intenta operi, verecunda sermone, denique arbitrum mentis solita non hominem, sed Deum quærere.

En catalogus
virtutū eius.

VITA S. COLUMBANI ABBATIS,
partim ex illa eius proluxa per Ionam, partim
ex vita S. Galli.

XXI. NOVEMBERIS.

COLUMBANVS, qui etiam Columba vocatur, in Hybernia ortus est, inter ipsa fidei illic nascentis primordia. Genitrix eius cū concepto fœtu grauida esset, vidit è sinu suo rutilantem Solem, nimioque fulgore micantem, procedere. Porro Columbanus exactis infantia annis, cū in pueritiæ ætate pubesceret, liberalium literarū studiis & Grammaticorum literis capaci ingenio operam nauare cœpit, in eaque per omne pueritiæ & adolescentiæ tempus perseverans, vsque in virilem etiam ætatem magna animi contentione eandem profecutus est. Et iam quidē haud frustratum laborem non mediocri ingenio in Grammatica, Rhetorica, Geometria, & ipsis quoque Scripturis diuinis cōsumperat, cū relicto natali solo, quod Lagenorum terram incolæ nominant, ad virum venerabilem, qui Senilis dicebatur, contulit, qui eo tempore singulari religione, & scripturarum sacrarum eruditione inter suos pollebat. Qui cum eū sagacis ingenij esse videret, omnium diuinarum Scripturarum studiis eum imbuit. Vbi sanè vsque adeo profecit, ut intra adolescentiæ metas constitutus, Psalmorum librum elimato sermone exposuerit, multa que alia, quæ vel cantari sint digna, vel ad docendum vtilia conscripserit. Deinde verò operam dedit, ut etiam monachorum adiungeretur societati.

S. Columba-
ni genus.

Insigniter pro-
ficat in omni
genere scientiarum.

ITAQUE monasterium Benchor petiit, cui tum præerat virtutū vbertate clarus beatus Commogellus egregius inter suos monachorum Pater, quiq; religionis studio, & regularis disciplinæ cultu præcipuus habebatur. Ibi autem solis orationi

Fit mona-
chus.

*Cum duode-
cim sociis su-
scipit volun-
tariam pro
Christi pere-
grinationem.*

* *Vosagus.*

*Venit ad lo-
cum dictum
Luxonium.*

*Inclaruit
eius sanctitas
supra modum.*

*Reprehen-
dens Regem
pro suis sceler-
ibus, expel-
litur suo mo-
nasterio.*

tionibus & ieiuniis vacare cœpit, & leue iugum Christi in suos humeros recipere, sibi que semetipsum abnegando, & crucem suam tollendo Christum sequi ut qui aliorum doctor futurus erat, ipse, quod doctrina didicerat, in suo corpore prius mortificationem ferendo copiosius exemplo monstraret, quid alij ab ipso docendi facere deberent. Quo in monasterio cum multos annos egisset, tandem tactus desiderio peregrinandi, venerabili Comogello mœrente, nec tamen Dei arbitrio resistere volente, vigesimum ætatis annū agens cum duodecim comitibus, quorum animos idem feruor accenderet, ascendens nauium, venit in Britanniam, & inde ad Galliam. Vbi à Rege Sigeberto humaniter suscepti, accepta ab eo optione comorandi vbi vellent, cum eremum quæ * Vosagus dicitur, intrassent, inuenerunt locum muris antiquitus septum, calidis aquis irriguū, sed iam vetustate collapsum, qui vulgo Luxonium vocabatur. Quo in loco illi oratoriū in honorem S. Petri construentes, mansiunculasque in quibus commanerent, facientes, ita conuersationis suæ odorem diffuderunt, ut multi, non solum de genere Burgundionum, sed etiam Francorum amore vitæ laudabilis ad ipsos confluentes, omnibus suis ad locum contraditis, monasticæ vitæ habitum ibi susciperent.

LAUDABATUR igitur beati Columbanī sanctitas ab omnibus, colebatur à cunctis, adeo ut Theodoricus Rex, filius Childeberti, nepos Sigeberti, qui eo tempore Burgundionibus regnabat, ad eum sæpè veniret, & precū eius suffragia summa cum deuotione deposceret. Verū enimvero cum pater sanctus eundem increparet, cur concubinarum pollueretur amplexibus, & non potius legitimi coniugis connubio fruere, Brunehildis auia Regis, videns Regem viri Dei consiliis auscultare, se autem, si abiectis concubinis, Regina in consortium regni assumeretur, dignitate minuendam, non cessauit post multas iniurias, quas viro Dei per Regem à se incitatum machinata est, donec illum regno suo derubarer. Et ut scias, Lector, quid possit reprehensa superba malitia, Theodoricus Rex prius virum sanctum veneratus, nunc, ut prætexebat, o magnum crimen, quia volebat Columbanus secularibus hominibus ad secreta monasterij sui septa aditum patere, missio illuc militari præsidio ignominiosè eum monasterio exturbat, iam post incolatū eremi illius anno vigesimo atque adeo iubet Sophronio Nannerensi Episcopo, & Theobaldo Comiti, ut eum naui impositum in Hyberniam remittere festi-

festinent. Et quidem faciunt illi metu Regis quod erant iussi; at verò cum in alta pelagi naui esset deducta, vndarum se obieccere moles, nauemque ad littus redire coegerunt, ita etiam, ut mox deinde subsidentibus vndis mare quiesceret, uaneretque per triduum naui sine vndis. Quo miraculo omnibus nou immerito permotis, facileque videntibus non esse diuinæ voluntatis, ut beatus vir in Hyberniam reuertetur, ipse ad Clotarium Regem profectus est.

APUD quem cum aliquanto tempore moraretur, rogauit ut adiumento ipsi esset, quo per Theodeberti regnum in Italiam per Alpium iuga peruenire posset. Itaque venerabiliter ad Theodebertum est missus. A quo honorificè susceptus, cum per aliquot dies ei Colubanus scripturas sacras aperuisset, ille molestè ferens tantorum discessum virorum, permisit eis licentiam eligendi locum vbi cumque voluissent. Vbi dum loca plurima perlustrassent, venerunt intra partes Alemanniæ ad fluuium qui Limagus vocatur. Iuxta quem ad superiora tendentes, peruenerunt ad lacum Turicinum. Vbi cum per litras ambulantes venissent ad caput lacus ipsius, in locum qui Tucconia dicitur, placuit illis loci qualitas ad inhabitandum. Sed verò homines ibidem commorantes crudeles erant & impij, simulachra colentes, idolaque sacrificiis venerantes. Inter quos cum sancti homines habitare cœpissent, docerentque eos verum Deum, beatus Gallus sancti viri Columbanī discipulus zelo pietatis armatus, fana in quibus Dæmonijs sacrificabant, igni succendit; & quæcunque inuenit oblata, demersit in lacu. Qua re idololatræ illi permoti, communi consilio Gallum perimere voluerunt, Columbanum quoque flagellis cæsum de suis finibus proturbarunt.

QUOD viri sancti cognoscentes, ne inaniter arida corda diutius irrigaret, qui beneuolis mentibus quam plurimū interim prodesse potuissent, pergentes inde peruenerunt in Castrum quod Arbona vocatur, vbi inuenerunt presbyterum bonitate conspicuum nomine Villimarum. Qui cum eos edocuisset de loco solitudinis apto, antiquæ structuræ seruante vestigia, indicans nomen eius Brigantium, venerabilis Columbanus cum comitibus Gallo & quodam Diacono, nauem conscendentes, inuocato nomine Domini, ad locum desideratum via recta peruenerunt. Ac deinde egressi de nauicula, oratorium in honore sanctæ Aureliæ constructum adierunt, quod etiam postmodum beatus Columbanus in priscum

*Insigni mira-
culo confusa-
ditur Rex
improbus.*

*Venit in par-
tes Alemann-
niæ.*

*Rursum cogi-
tur cedere
loco.*

*Venit ad lo-
cum dictum
Brigantium.*

*Construit eo
in loco sibi
focus cellu-
lam.*

priscum renouavit honorem, Etenim cum Columbanus beato Gallo id iniunxisset officij, vt populum ab errore idololatricæ exhortatione salutari reuocaret, quia ipse hanc à Domino gratiam meruit, vt non solum Latinæ, sed etiam Barbaricæ locutionis cognitionem non paruam haberet, ipseq; illud strenuè exequeretur, ædificata cellula permansit ibi beatus Colūbanus cum commilitonibus suis labore manuum suarum victitan-tes, idque adeo tribus annis, donec scilicet, nonnullis ciuium propter idolorum suorum abolitionē contra eos commotis, Duce etiam locorum Gunzone deinde contra eos furente, ac postremo per eius satellites duobus ex Fratribus interfectis, ad Agilulphum Longobardorum Regem vir Dei se contulit.

*Rursum ex-
pulsus, &
venit in Ita-
liam.*

Qui cum eum similiter cum honore excepisset, itidem ei optionē dedit vt quocumque Italiæ loco vellet, habitationem sibi deligeret. Itaque dum eo tēpore apud Mediolanum moratur, atque interim hæresum fraudes atque Arrianæ perfidiæ machinas scripturarum cauterio discerpere ac disseccare conatur, edito etiam aduersum illos florentissimæ scientiæ libello, ecce vir quidam Iucundus nomine ad Regem venit, indicat se in solitudine ruribus Apenninis beati Petri Apostolorum Principis Basilicam scire, in qua experimento didicerit, virtutes & miracula fieri, locum ipsam esse vbertate fecundum, aquis irriguum, piscium copia abundantem; veterum traditione eum Bobium appellari, à riuo quodam sic dicto illic manante, cui adiunctus sit, & amnis Trebia. Quò cum vir Dei magna animi intentione peruenisset, basilicā illic semirutam reperit, quam sanè restaurans, prisco decori restituit. Porrò beatus Columbanus cum annum vnum egisset in monasterio Bobiensi; vita beata functus est, & animam corpore solutam Christo feliciter reddidit vndecimo Calend. Decembris. Cuius strenuitatem si quis amplius nosse velit, in eius quoque dictis reperiet. Reliquiæ verò eius in loco conditæ habentur: vbi & multis miraculis pollent.

*Fundas mo-
nasterium Bo-
biense, &
paulo post
moritur.*

DE S. CÆCILIA VIRGINE ET
Martyre, ex Ordinario nouo.

XXII. NOVEMBERIS.

*S. Cecilia à
prima etate
statim vnuet
virginitatem.*

CÆCILIA virgo Romana nobili genere nata, à prima Cætate Christianæ fidei præceptis instituta, virginitatem suam Deo vouit. Quæ cum postea contra suam voluntatem data

data esset in matrimonium Valeriano, prima nuptiarum nocte huc cum eo sermonem habuit: Ego, Valeriane, in Angeli tutela sum, qui virginitatem meam custodit: quare ne quid in me committas, quo ira Dei in te concitetur. Quibus verbis commotus Valerianus illam attingere non est ausus, quin etiam addidit, se in Christum crediturum, si eum Angelum videret. Cui Cæcilia, cum sine baptismo negaret id fieri posse, incensus cupiditate videndi Angelum, se baptizari velle respondit. Quare hortatu Virginis ad Urbanum Papam, qui propter persecutionem in martyrum sepulcris via Appia latebat, veniens, ab eo baptizatur. Inde autem ad Cæciliam reuersus, orantem, & cum eo Angelum diuino splendore fulgentem inuenit. Quo adpectu obstupescens, vt primùm ex timore confirmatus est, Tiburtium quoque fratrem suum accersit: qui à Cæcilia Christi fide imburus, & ab eodem Urbano baptizatus, & ipse etiam eiusdem Angeli, quem frater eius viderat, adpectu dignatus est. Vterque autem paulo post Almachio præfecto, constanter martyrium subiit.

*Desolata in-
uita cuidam
Valeriano,
eadem simul
& fratrem
eius lucratur
Christo.*

Qui mox quoque Cæciliam comprehendere imperat, ab eaque primùm, vbi Tiburtij & Valeriani facultates sint, exquirunt. Cui cum virgo omnia illorum pauperibus distributa esse respondisset; eo furore concitatus est, vt eam in ipsius ædes reductam, in balneo comburi iusserit. Quo in loco cum diem noctemque ita fuisset, vt ne flamma quidem eam attingeret, eò immissus est carnifex, qui ter securi ictam, cum caput abscindere non potuisset, semiuiuam reliquit. Itaque illa triduo post, decimo Calendas Decembris, Commodi Imperatore, duplici virginitatis & martyrij palma decorata, euolauit in cælum: cuius corpus ab Urbano Pontifice in Calixti cœmiterio sepultum est, in eius ædibus ecclesia ipsius Cæciliæ nomine consecrata. Denique eius & Urbani Papæ, Tiburtij ac Valeriani corpora à Paschale primo Pontifice inde translata in Urbem, in ecclesia sanctæ Cæciliæ condita sunt.

*Comprehēditur
pro cōfessione
fidei.*

*Cōsummat
glorioso mar-
tyrio.*

DE S. CLEMENTE PAPA ET MARTYRE,
ex Ordinario nouo.

XXIII. NOVEMBERIS.

CLEMENS Romanus, Faustini filius, de regione Cœlij cōmōtis, discipulus beati Petri, cuius meminit Paulus scribens ad Philippenses: Etiam rogo & te germane cōpar, adiuua

T t illas

*S. Clemēs di-
scipulus S. Pe-
tri, & quo
modo curerit
scribi gesta
Martyriam.*

*Relegatur in
exilium.*

*Christiani a
que penuria
laborantibus
disimulatus im-
perat fontem.
Submergitur
in mare, ubi
vide i. sine
miraculum.*

illas quæ mecum laborauerunt in Euangelio, cum Clemente & cæteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ. Hic septem vrbis regiones diuisit septē Notariis, singulas singulis attribuens, qui vitas martyrtū, & res ab eis gestas diligentissimè conquisitas, literis mandarent. Multa scripsit & ipse accuratè & salutariter, quibus Christianam religionem illustrauit. Denique cum doctrina ac vitæ sanctitate multos ad Christi fidē cōuerteret, à Traiano Imperatore relegatus est in insulam Lyciæ, in solitudinē vrbis Cerisonæ, in qua duo millia Christianorum reperit, qui ab eodem Traiano condemnati fuerant. Qui cum in eruendis & secandis marmoribus aquæ penuria laborarent, Clemens, facta oratione, in vicinum collē ascendit, in cuius iugo vidit Agnum dextero pede fontem aquæ dulcis, qui inde scatebat, attingentem; vbi omnes sitim expleuerunt: eoquē miraculo multi infideles ad Christi fidem conuersi; Clementis etiam sanctitatem venerari cœperunt.

Q V I B V S concitatus Traianus, misit in insulam qui Clementem, alligata ad eius collū anchora, in profundum deicerent. Quod cum factum esset, Christianis ad litus orantibus mare ad tria milliaria recessit; quo illi accedentes, ædiculam marmoream in templi formam, & intus arcam lapideam vbi martyris corpus conditum erat, & iuxta illud anchoram qua mersus fuerat, inuenerunt; atque hoc etiam miraculo incolæ permoti, Christi fidem susceperunt, Eius corpus postea Romæ Nicolao primo Pontifice translatum, in ecclesia sancti Clementis conditum est. Ecclesia etiam eius nomine in eo insula loco, vnde diuinitus fons manarat, dedicata est. Vixit autem in Pontificatu annos nouem, menses duos, dies decem. Fecit ordinationes duas mense Decembri, quibus creauit Episcopos per diuersa loca quindecim, Presbyteros decē, Diaconos duos.

VITA S. TRVDONIS PRESBYTERI,
*partim ex ea quæ est per Theodoricum Abbatem,
partim ex D. Io. Molano.*

XXIII. NOVEMBERIS.

*S. Trudonis
gens.*

SANCTVS Trudo in Hasbania natus, quæ olim cū Lotharingia censebatur, ortus est ex parentibus qui multas ditates habebant in Flandria, Hasbania, & Campania, ob quas dignitates, nomineq; Comitū celebrabantur. Sed quod summo loco

moloco ponas, insigniter pij erant: vnde etiam Adela mater in Zeelem apud Diesthemium, quod iuris hæreditarij erat, quiescit, eleuata in altari: eiusque os permagnum, & pars maxillæ in monasterio Trudonensi visuntur. Trudo adhuc puer, tam largus fuit in eleemosynis, vt boni eius vix modū nouerit; atq; adeo à primæua ætate, adhuc licet positus sub tutore, numquam calore æstiuiali, numquam frigore prohibitus est hyemali, quin statim vt nudum aut indigentem obuium habuisset, singularem licet tunicam aut dimidiaret, aut integram erogaret. Mortuis parentibus, adiit consilio S. Remacli Tungrorum Episcopi, Clodulphum Episcopum Merensem. Erat is S. Arnulphi ex Duce quondam Episcopi, & ex Episcopo solitarij carnalis filius, & tertio nihilominus loco eiusdem Episcopatus successor, paternarumque virtutum simul sanctissimus æmulator. Ad quem cum venisset beatus Trudo, primò omnem hæreditarij fundi sui possessionem, quam in territorio Hasbaniensi, loco qui vocatur Sarchinium super fluuium Cistudiam possidebat, beato protomartyri Stephano in vsus ecclesiæ Merensis tradidit: deinde transfertur ipse ad liberalium instrumenta artium: vbi iacto in primis fundamento Grammaticæ, mira facilitate superædificat statim totum illud genus scientiæ.

*Etiam puer
frequenter sibi
detrahet quo
pauperes ven-
fiat.*

*Educatur a-
pud Clodul-
phum Episco-
pū Merensē.*

TAEDIO etiam, plerumque vt solet, si afficeretur, solatium sibi Psalmos adhibebat; eos intenta mente ruminabat, & mira alacritate laborando vires resumebat; elongansq; se fugiendo, manebat in solitudine. At verò vbi ad Ecclesiasticas ventum est scripturas, tanto earum amore ductus est, vt præterita omnia contemneret, & in adipiscendo Clericatu totum se quasi expediret, Ingressus itaque ecclesiā beatissimi Protomartyris renunciat scholasticis, manibusque Episcopi sui tonsuratus exiit laicum, & indutus clericatum, iuratus in Christi bella miles assumitur, & ad expugnandum Pharaonis equitatum gladio Spiritus sancti accingitur. Proficiebat autem giganteis, vt ita loquar, passibus per gradus Ecclesiasticos, donec concordia acclamatione omnium peteretur, imò traheretur ad Sacerdotium. De quo sanè nequaquam dignè explicuero, quanta non tantum corporis, sed & animæ munditia sancta illa tractauerit. Ieiunia & eleemosynas si loquar, parum est: sicut nec hoc magnum est, si continentiam, & suimet pro Christo contemptum attulero. Minima enim hæc & puerilia eius fuerunt, & in quibus totus est educatus.

*Tonsuratur
Clericus.*

Sacerdos factus relit in Hasbaniam.

MULTIPLICATIS autem diebus, cum iam in eo esset, ut lucrati talenti sanctissimas merces natiua quoque eius terra experiretur, morum & ætatis iam adæpta maturitate, acceptaque auctoritate ab Apostolatu sanctissimæ Merensis ecclesiæ, accingitur in redeundo ad partes Hasbaniz, quæ magna ex parte tunc adhuc seruebat sub idolo, atque ideò cultore egebat Catholico. Quò cum venisset, multiplicabantur mox facta Euangelij, & crescente religione, nouus quotidie populus ad ecclesiarum castra conuolabat, & lucrata animæ in unitate fidei componebantur. Quare ille plurimum delectatus, optimum factu arbitratur Christiano exercitui etiam cœnobialem vallum erigere, vbi cum impugnante se inimico, fide magis quam iaculo, & oratione quam gladio dimicaret. Nec mora. Noti non immemor præsidij, ad Christum conuertitur, cooperationis beneficiû vt præstet, deprecatur. Recolens etiã voti, suæ licet quondã puenilitatis, & quia periculosè vouetur quod post votum non redditur, concepta auctoritate, lineam iacit fundandæ ecclesiæ, ac deinde dedicatam per beatum Theodardum, sanctissimi martyris Quintini, necnon & gloriosi Rhemorum Archipræsulis Remigij memoria reliquitque eam honorat. Dote dehinc sufficienti ex collatione adiecta, fidelis multitudo adunatur; cœnobium beati Trudonis seipso auctore inchoatur: quo etiam tempore Floriacense S. Benedicti cœnobium à Leodebodo Abbate fundatur.

Exstruit in proprio fundo monasteriû.

Plures viri nobiles ibidè offerunt Deo suos filios.

Item cõstruit adhuc monasteriû aliud.

INGREDIUNTUR illuc palatina dignitas, & curialium fastus cum paupere; & ex seruitio conuertente, portare iugum Domini; nec discreuit sancta animalia diuitiarum aut paupertatis conditio, quæ ad seruitium omnipotentis Dei charitatiua iugauit religio. Multi præterea nobilium, filios cum patrimoniis in commutationem supernæ hæreditatis ibidem deuouerunt, felices sub talis doctoris magisterio, qui nil præter cælestia, nil docebat aliud quam spretis carnalibus ambire spiritualia. Cuius omnis sermo sufficienti sale conditus, & in nationes eloquij eruditionem diffundens, multos ad Deum præmisit, innumerabiles etiam ad sequendam magistri viam informauit. Condidit autem & aliud quoque monasterium, simul & dotauit, quod similiter S. Trudonis vocatur, medioq; milliario distans à Brugis Flãdriæ ciuitate. Quæ id temporis cum vniuerso suo agro iure paterno ditionis eius erat, licet non ita incluta, vti creuit postea: vbi & octoginta monachos aluit. Porro habebat vir beatus vñtatissimum memorias Sancto

Sanctorum frequentare, quas circumeundo, quasi ocium laborem itineris reputabat. Quod tamen tanta celabat industria, vt die dissimulans, nocti semper se magis crederet; aliisque diurnum tædium nocturna quiete consolantibus, solus ipse, & sine arbitris fatigatione sua perfrueretur.

Noctis disceruit per memorias Sãctorû.

FUNDVS erat cui Falinio vetustas vocabulum indidit, & in eo memoria B. Martini, tribus fermè millibus à Sarchinio disparatus. Alius similiter viculus Septebuas, pari distans spatio, beatæ virginis Genouefæ nomini titulus. Hos, partito labore, ita sibi æquauerat, vt alternatis noctium vicibus, nunc hunc nunc illum inuiseret, nec vlla nox profus præteriret, quin alterutrum frequeraret. Attendebant verò intereã in cælo testes Angeli, labores præliantis conciuis sui; ac deinde circum certaminis occupato, etiã ipsa Imperialis maiestas Deus, immortalitatis ei necessebat coronam. Bis terque inclamans, Quando veniam & apparebo ante faciem tuam Domine? statim consolatur, & de vicina die, & hora obitus sui præmoneatur. Accedit infirmitatis languor, arent membra languore, & superducta cute, rigetibus neruis, consumpta caro figmentum hominis vix prætendebat. Defecerat iam penè spiritus, & tamen de contemptu mundi, de amore Dei quandã viuæ vocis efficaciam lingua moriens exprimebat. Facta hora, allatis viuificis mysteriorum Sacramentis participat: & reiectis oculis, ne circa exteriora hæc amplius occuparentur, conciuis sanctorum choros aduenisse recognoscit. Tum verò protensis manibus, toto corpusculo in obuiam chari exercitus erecto, ingeminato signaculo Crucis, Dirige, inquit, Domine, viam famulitui in conspectu tuos; in manus Saluatoris caput reclinavit, nono Cal. Decembris, Traiecti præsidente S. Lamberto.

Cupit dissolui esse cum Christo.

Occurreribus sibi Sãctorû chorus, migrat in calum.

VITA S. CHRYSOGONI,

ex Io. Maldonato Hispano.

XXIV. NOVEMBERIS.

CHRYSOGONVS Diocletiani Cæsaris imperio sub artissima Romæ custodia biennio fuit, solaque Anastasia inuenta est, quæ miseriam eius, literis elegantistilo scriptis, alleuaret, vt quæ ab eo didicerat, esse Christiana. Ipse quinetiam postea diuam Anastasiam epistolis fouit ac subleuauit, admonens sapissimè, carceris squallorem ac inedia, quibus erat à viro mancipata, vt æ quo ferret animo, Iesum suis neutiquam de-

S. Chrysogonus biennio in carcere detentus.

*Honores ob
latos recusat.*

*In mare deij-
citur.*

fore cultoribus. Diocletianus autem Christiano nomini infestissimus, Chryfogonum tandem evocat, defert ei ultro præfecturam, defert consulatum, honores quos maiores eius gesserant, dum sacrificet diis. Cui Chryfogonus vnum refert Deum suspiciendum, adorandum: Deos autem gentium, quos dæmonum sciret receptacula, explodendos, detestandos. Non tenuit Diocletianus iram, sed ad Scalas mox iussit Gemonias Chryfogonum trahi, & ibi trucidari. Corpus in profundum pelagi deiectum, ad saltus (sic vocant) repertum est. Zoilus presbyter vndis iactatum excepit, & suos intra penates sepeliuit. Caput etiam oraculi voce repertum, corpori adiunxit.

DE S. CATHARINA VIRGINE ET

Martyre, ex Ordinario nouo.

XXV. NOVEMBERIS.

*S. Catharina
decem & octo
annos nata,
superat do-
ctissimā quā-
que.*

*Comprehensi-
pro fide, lu-
cratur Chri-
sto quinquā-
ginta Philo-
sophos.*

CATHARINA nobilis virgo Alexandrina, à prima ætate studia liberalium artium cum fidei ardore coniungens breui ad eam sanctitatis & doctrinæ perfectionem peruenit, vt decem & octo annos nata, eruditissimum quemque superaret. Quæ cum Maxentij iussu multos propter Christianæ religionis professionem variè tormentis cruciatos ad supplicium rapi videret, non dubitanter ipsum adiit Maxentium; eique nefariam immanitatem obijciens, sapientissimis rationibus Christi fidem ad salutem necessariam esse affirmavit. Cuius prudentiam Maxentius admiratus, retineri eam iubet, accersitis vndique doctissimis hominibus, maximisque propositis præmiis, eis, qui conuictam Catharinam, à Christi fide ad idolorum cultum perduxissent. Quod contra accidit. Nam quinquaginta Philosophi, qui ad eam coarguendam conuenerant, vt ac subtilitate eius disputationis tanto Iesu Christi amore sunt incensi, vt pro illò mori non dubitauerint.

QVAMOBREM Maxentius blâditis ac promissis Catharinam de sententia deducere aggreditur: verù id frustra fieri intelligens, verberibus affectam, plumbatisque cõtusam, dies vndecim sine cibo ac potu inclusam tenet in carcere. Quo tempore Faustina Maxentij vxor, & Porphyrius belli Dux, visendæ Virginis causa carcerem ingressi, & eiusdem prædicatione in Iesum Christum credentes, postea martyrio coronati sunt. Interim Catharina educitur è custodia; & rota expedi-

tur

tur crebris & acutis præfixa gladiis, vt Virginis corpus crudelissimè dilaceraretur. Quæ machina breui Catharinæ oratione contracta est; eoque miraculo multi Christi fidem susceperunt. At verò Maxentius in impietate & credulitate obstinatio, Catharinam securi percuti imperat. Quæ fortiter dato capite, ad septimum Calendas Decembris ad duplicatum virginis & martyrij præmium euolauit: cuius corpus ab Angelis in Sina Arabiae monte mirabiliter collocatum est.

*Cõfringit sua
oratione ter-
ribilem rota
machinam, si-
bi torquenda
preparatam.
Sepelitur ab
Angelis in
monte Sina*

DE S. CONRADO EPISCOPO CON- stantiensi, ex *Addit. ad D. Petrum Episco- pum Equilinum.*

XXVI. NOVEMBERIS.

SANCTVS Conradus Episcopus genere Alemannus, parentibus simul & virtutibus nobilis, primo à Noringo Constantiensi Episcopo causarum auditor Episcopatu præfectus, ac deinde etiam maiori Ecclesiæ præpositus est. Vbi cum in magna perfectione se dudum gessisset, tandem, defuncto Noringo, à sancto Vdalrico post indictum triduanum ieiunium Constantius Episcopus quamuis renitens cõstituitur: vbi tres crexit ecclesias; in quarum vna videlicet beati Mauricij sepulchrum Domini, Hierosolymitano illi simillimum extrui curauit; nec nõ & Dei genitricis templum preciosis reliquiis decorauit. Quin & ter deuotione impulsus sepulchrum Domini in Hierusalem visitauit. Ac denique in die Paschæ peracta consecratione araneã in calicem delapsam fiducialiter deglutiuit, quæ & miraculosè postea, ipso ad mensam expectante, omnibus videntibus, ex ore eius exiuit. Porro & Gebhardo adolescenti post Gamelomim sibi successurum in Episcopalem sedem prædixit, quod & ita euenit. Et sic scilicet inter optimas operationes in Domino diem clausit extremum, Anno salutis nongentesimo sexagesimo sexto, sexto Cal. Decemb.

*S. Conradus
creatus Episco-
patus a S.
Vdalrico.*

Nota.

VITA S. MAXIMI EPISCOPI RHE- giensis, ex ea qua est per *Dinamium Patricium.*

XXVII. NOVEMBERIS.

BEATVS Maximus in vico proprio, cui Decomero vocabulum est, vitæ sumpsit exordium, Christianis parentibus ditus, & factus ilico Christianus. Ab ipsis infantia rudimen-

*S. Maximus
natalis.*

Tt 4

tis

Relictis omnibus, venit ad monasterium Lirinense.

Fit Abbas, ac deinde Episcopus.

Exstruit in hunc templum, ubi & vide pulchrum miraculum.

Perpetuo gestat cilicium.

tis sublimi semper humilitate crescens, ita teneros ætatis annos morum maturitate castigavit, ut proprietatem nominis sui, gratia sanctitatis sibi merito vèdicaret. Sed & posteaquam excessit ex ephebis, luxuriæ illecebras & blandimenta, animi magisterio & censura edomabat, ut pollicitatione virginitatis palmam incorruptæ integritatis obtineret, & in regnis cælestibus, è carne sub iugum missa triumpharet. Porro etiam omnem facultatum suarum copiam deserens, Lirinense monasterium petiit, ubi sempiternas diuitias iustus inueniret, Evangelica secutus præcepta, sciens se perfectum fieri nõ posse, nisi venderet omnia sua, & à cunctis opibus alienum se faceret: in qua etiam congregatione cum omnes perfecta charitate diligeret, ipse itidem ab omnibus amabatur. Tantus verò in eo feruor exstitit, ut antequam monasticam viuendi Regulam complexus esset, vel mystica instituta, iam tunc conuersatione præcipuus videretur, ac deinde sancto Honorato decessori suo, summis virtutibus ornatissimo, qui illic Abbas fuerat, & honore succederet, & meritis æquaretur. Qua in functione, cum gregem commissum pastorali solertia strenuè custodiret, postea fama insignium virtutum eius per orbem vniuersum volitante, ad Rhegiensis vrbis Episcopatum non modò ciuium, sed etiam Sacerdotum siue Præfulum omnium studio, nõ minus raptus quàm electus, & quauis inuitus, illico cõsecratus est.

ET SI autem iam & re nomine Maximus vix habere videretur in quo amplius cresceret, ne quid tamen nomini decederet, sicut opere & factis erat maximus, ita & in honore debuit excellere. Erat autem patientia fortis, beneuolentia pariens, libertate alacris, liberalitate abundans, humanitate mitis, sedulitate diligens, charitate suavis, doctrina præstans, iustitia singularis, humilitate sublimis, opum contemptor. Templum in Rhegiensi castello, in beati Albinus honorem, quanta potuit animi deuotione condidit, cuius columnas, quas hodieque illic cernere licet, iuga bouum eò pertraxerunt, & quidem ita, ut nullam sentirent tanti ponderis molestiam, quam diu ille ad templi structuram operarius indefectus aderat: qui si abesset, nequissimi dæmonis occulta machinatione adeò earum pondere premebantur boues vniuersi, ut nullis stimulis adigi possent ad progrediendum. Cæterum teneros corporis sui artus vir sanctissimus perpetua cilicij asperitate domuit, quo pro interiori tunica utebatur, nec id Crucis studio vnquam deposuit, sed in illo etiam se iussit sepeliri. Lava-

cris

cris verò vti nunquam voluit, ne scilicet animi constantia, qua calcatis carnis oblectamentis & illecebris martyrium sustinebat, emollesceret.

CAECVS sanè quidam annis quindecim perpetua damnatus caligine, virum sanctissimum continèter deprecabatur, ut suis precibus lumen ipsi reformaret. Quod quidem Episcopo ob vitandam ostentationem differente, idem cæcus rogauit Rusticum Subdiaconum, qui ei seruire consueuerat, ut noctu, Episcopo Ecclesias visitante, ipsum perduceret ad templi vestibulum, vnde ille esset egressurus. Fecitque id Subdiaconus; cum ecce vir beatus dum vult excedere è templo, in cæcum pedibus molliter impingit. Tunc verò cæcus eius veneranda vestigia supplex amplectitur, orat, visum sibi vt restituat. Itaque Episcopus obsecrat Dominum; Crucis signum imprimit oculis eius; & diu extincta lumina mox reparantur. Innumera autem sunt & alia beati Antistitis miracula; sed nõ possunt omnia commemorari, quantumuis proluxa texeretur oratio.

Illuminat quendam cæcum.

Predicit de suo obitu.

ECCÆ autem interea, dum tot claret miraculis, & immensis mysteriis, diem obitus sui diuina reuelatione cognoscit. Tum verò publicè summa humilitate ab omnibus contendit, ut ipsi permitterent prius natale solum, & propinquos inuisere suos. Quod etsi illis magnum adferret animi dolorem, attamen abiit ille ad suos, obitumque suum iam imminere illis prædixit. Itaque aduentu suo eos mirum in modum exhilaratos, hoc tristissimo nuncio non mediocriter rursum perturbauit. Et (ò verè mirabilis Deus in Sanctis suis!) dum ille se tamquam somnum capturus in lectulo reponit, inter psallendum sub officio diuino extremum halitum efflat, feliciterque commigrat in cælos, quinto Calendas Decembris. Importatum denique est corpus beatissimi Antistitis in oppidum Rhegiense, & cum multa celebritate humatum in ecclesia beati Petri, quam ipse condiderat, quæ postea ipsius nomine appellata est ob crebra eius patrocinia; vbi quicquid fidenter peritur, Christo auxiliante obtinetur.

Obdormit in Domino.

DE S. IACOBO INTERCISO MARTYRE,

re, ex ijs quæ sunt tomo 7. R. P. Suri.

IACOBVS martyr cognominatus Intercifus, nobilis genere, sed fide nobilior, ex regione Persarum & ciuitate Ela-

Memorialis S. Iacobi Niphorus b. 17. c. 20.

*Iacobus ni-
mia familia-
ritate Regis
idolatra,
flexit ad colen-
da idola.*

*Redit ad me-
tem, & con-
sistenter respon-
det pro fide.*

*Iubetur pu-
niri membra-
tim.*

*Sapientissime
irridet crude-
lem carificē.*

pe oriundus fuit. Hic ex Christianissimis parētib; ortus est, & uxorem Christianissimam habuit, eratque notissimus Regi Persarum, & inter optimates primus. Accidit autē ut à Prin- cipe nimio amore seduceretur, & ad colenda idola flectere- tur. Quod mater & vxor audientes, protinus sic ei scripserunt: Obediendō mortali, deseruisti eum qui vita est; & placendo futuræ citō putredini, deseruisti sempiternum odorem. No- ueris igitur nos amodo à te futuras extraneas, nec tecum de cetero aliquatenus moraturas. Quas literas cū Iacobus le- gisset, amarē fens, ait: Si mater mea quæ me genuit, & vxor mea extraneæ factæ sunt; quanto magis à me extraneus fa- ctus est Deus meus? Cū ergo pro errore suo se plurimum afflixisset, nūcius venit ad Principem, qui diceret Iacobum Christianum esse. Quem Princeps aduocans, ait: Dic mihi, Nazaræus es? Cui Iacobus: Etiam, Nazaræus sum. Et ille: Er- go magus es Cui Iacobus: Absit à me magum esse.

Cum ergo ei multa supplicia minaretur, dixit Iacobus: Non me perturbant minæ tuæ, quia tamquam ventus flās su- pra petram, furor tuus aures meas citō pertransit: Cui Prin- ceps: Noli imprudenter agere, ne graui morte perēas. Cui Ia- cobus: Hæc mors non mors, sed somnus potius est dicendus, cū post modicum resurrectio tribuatur. Cui Princeps: Non te seducant Nazareni, dicentes mortem esse somnum, quia et- iam magni Imperatores timent eam. Cui Iacobus: At nos non timemus mortem, quia de morte ad vitam transire spera- mus. Tunc Princeps amicorum consilio hanc super Iacobum tulit sententiam, ut ad aliorum terrorem, membratim Ia- cobus puniatur. Et quidem mox carnifex pollicem manus ei us dexteræ abscidit, cū exclamans Iacobus ait: Liberator Nazarene, suscipe ramum arboris misericordiæ tuæ: nam à cultore vineæ sarmentum abscinditur vitis, ut potius germi- net, & vberius crescat. Cui carnifex: Si assentire vis, adhuc tibi parco, & medicamenta adhibeo. Cui Iacobus: Nonne perspe- xisti stipitem vitis, quia cū amputantur sarmenta, ille no- dus qui remanet, suo tempore, cum terra incallescere incipit, per singulā abscisionis loca producit germina? Si igitur vitis putatur vicissitudine temporis, ut germinet; quanto magis fi- delis homo, qui in vera vitē Christo compactus est?

Tunc accedens carnifex, secūdum abscidit digitum, ac sic deinceps; Iacobo semper tormenta irridente, Deumque super omnia laudante. Cui cū postremō omnium sinistri cruris sura

sura abscinderetur vsque ad femur, exclamans eleuata voce dixit: Dominator Domine, exaudi me semiuuium, exaudi ui- uorum & mortuorum Deus. Digitos Domine non habeo, ut ipsos ad te porrigam, nec manus ut eas ad te extēdam, Pedes mei truncati, & genua mea demolita sunt; ut tibi genua fle- scere nō valeam, & factus sum velut castra domus, ablatis quibus suilētur columnis. Exaudi ergo me Dñe Iesu Christe, & edue de carcere animā meam. Quod cū dixisset, vnus de carnificibus accessit, & caput eius amputauit. At verō Chri- stiani occultē accesserunt, & corpus eius rapientes, honorificē sepelierunt. Passus est autem quinto Calendas Decembris.

VITA S. RADBODI EPISCOPI
Plinaiectensis, ex ea quæ est apud R. P. Laur. Surium.

X XIX. NOVEMBERIS.

BEATVS Radbodus è nobili Francorū stirpe prognatus, parentes habuit Christianissimos. Nomen eius est quod consilij nunciū Latinè possis reddere. Hic primæ ætatis tem- pus exegit apud Guntherum Coloniensem Archiepiscopum, auunculum suum, literis operam nauans. Cui Episcopo cū res aduersæ accidissent, puer egregiæ indolis, hortantibus suis, plerisque etiam adiuuantibus, quippe quem Dei gratia, qua præditus erat, omnibus charum efficeret, primò ad Caroli Re- gis Francorum, inde ad Ludouici eius filij aulam se contulit, non quòd palatinos ambiret honores, sed quòd intra Regis palatium liberalium disciplinarum studia præclare colerētur. Præerat gymnasio illi Manno philosophus; cui & sanctus Puer, feruens discendi studio, sedulus adhærebat, instarq. apis sedulæ literarum floribus insidens, multam inde eruditionis copiam collegit, donec omnium iudicio nō mediocre do- ctus est existimatus. Atque interim etiam virtute animi, ado- lescentiæ motus cōprimebat, carnis rebellionem parsimonia edomabat, mundum & mundana omnia cælestium amore contemnebat. Nec verò Regem eius latebat virtus. Nam quā- to ille studiosius occultare se conitebatur, tanto eius fama vel maximè inuito illo, latius populi ore diffundebatur. Fit itaque Regi charus propter morum integritatem, proceribus regni venerabilis, acceptus & probabilis populo, ut qui non obscure Deo gratus & amabilis videretur.

SE D tamen, postquam Carolus, sub quo adolescentiæ an- nos

*Consummat
gloriam
martyrii.*

*S. Radodi
genus.*

*Instituitur in
aule Impera-
toris.*

*Fit eius fama
selebris.*

Rediens in patriam, iungit se Abbati Hugoni.

Creatur Episcopus ultractensis.

Ascitur frequenter bi-duanis. tri-duanisque ieiuniis.

Nata fides scriptoris.

Ipsa suis manibus quotidie lauat pauperum pedes.

Vastata ultraiecto per Danos, vtriusque moratur Daudentis.

nos exegit, è vita discessit, suos volens inuisere, Lomaganium (sic enim vulgo eius patria vocabatur) adit. Porro etiam Hugoni summæ dignitatis Abbati, & ea tempestate inter Abbates præcipuo sese adiunxit, vbi & doctrinæ palmam præ cæteris tulit, simul etiam virtutum scalis semper ad altiora scandens. Interea verò Egilbertus Traiectensis ecclesiæ Præsul vitam cum morte commutat, cum ecce mira Cleri & populi consensione, non sine nutu Dei, Rabdodus omnium dignissimus censetur, idem est & Arnulphi, qui tum regni moderabatur habenas, itemque Principum de eo iudicium. Itaque Cleri, Regis, Principum, populi studio & voluntate, vir sanctus primò quidem huius rei ignarus, postea verò frustra reluctans, Episcopus creatur. Quæ percepta benedictione, æterni Regis miles processurus ad pugnam animo virili armis spiritualibus se accingit, mutat habitum, moribus addit maiora etiam ornamenta, Christi que doctrinæ obtemperans, angustam valde complectitur viam, perfecteque regularis fit monachus. Et neque à carni dumtaxat esu, sed ab omni ciborum voluptate abstinens, biduanis triduanisque ieiunijs animum pascebat, corporisque imbecillitatem vix ossibus hærentem, naturæ necessarijs, & vilibus sustentabat alimentis, interim tamè vultu hilaritatem præ se ferens, & ita se comparans inter suos, ac si delicatis cibus vesceretur.

C V I V S quotidiana conuersatio quàm grata Deo, quàm optata & suavis hominibus fuerit, quotidiana illo virtutum augmenta capeffente, tametsi explicare nos pro dignitate non valemus, tamen vel pauca commemorabimus, accepta ab illis qui rebus gestis interfuere, vt facilius Lector fidem nobis adhibeat. Quicquid ergo ex rebus mundi huius habere potuit, accuratè in pauperes erogavit: cumque omnium bonorum operum floreret exercitijs, attamen in benignitate erga pauperes nulli secundus fuit. Quotidie enim demptis paucis solennitaribus, suis manibus lauabat pauperum pedes, præbebat eis victum, nudos vestiebat, infirmos visitabat, claudis & pupillis curam adhibebat. Cuiusmodi studiis & officiis humanitatis & misericordiæ diu noctuque incredibili vigilantia & solitudine indefessus vacabat, nec vnquam id genus frangebatur laboribus. Cæterum cum Traiectensem ecclesiam Dani vastassent, sæpius Dauentriæ morabatur, animo tamen semper Traiecti habitans, quò etsi, reddita pace crebrò se

conferret,

conferret, non parum tamè dolebat, quòd res & tempus non sinerent eum illic perpetuo residere. Proponebat autem sibi in animo ad imitandum multos sanctos Patres, eos præsertim qui eiusdem ecclesiæ fundaméta in firma petra Christo primò collocarunt, putà sanctos Villibrordum & Bonifacium, meritis & sanctitate præcipuos: quorum vestigijs insistens, semina fidei spargebat commisso gregi, seipsum quotidie viuam hostiam immolans Deo.

N V N Q V A M verò ab eius ore Christus abfuit, què etiam animo perpetim, quicquid ageret, affixum habuit. Nunquam vel lectionis, vel orationis studio fatigabatur, nunquam misericordiæ officiis & operibus satiabatur, ieiunijs & vigilijs semper addictus. Præcedentium autem Patrum, vt diximus, exempla cupidissimè sectabatur, eorumque memoriam, legendo, audiendo, colloquendo, vel quidpiam de eis componendo, incredibili auiditate vsurpabat. Sed & solebat interdum ad virum Dei venire Baldricus egregius adolescens, Ricardi Comitis filius. Itaque quandoque præfente illo vocauit ad se Nitgerum Presbyterum, & Richardum militem, aitque ad illos spiritu prophético: Adolescens hic quem certinus, mihi in Episcopatu succedet, & per eum Deus sedem hanc instaurabit, Ecclesiæ res multum augebit, & destructa & diruta reparabit. Neque id semel atque iterum, sed crebrò de illo adolescente prædixit. Quin etiam de seipso ante annos tres, & menses sex predixerat, quòd post tantum spatium esset ex hac vita abiturus. Denique obiit vir beatus in Oeramarfem vnde sanctum corpus mox feretro impositum, Clerus & populus omnis, cum hymnis & psalmodijs, in primis reuerenter & honorificè Dauentriam perduxerunt: vbi in ecclesiam importatum, ea parte quæ Septentrionem spectat, humatum est, spiritu perfructe gaudio Domini sui.

Semper occupatur circa exempla piorum Sanctorum.

Claret spiritus in prophetia.

Obdormit in Domino.

VITA S. SATURNINI THOLOSANI EPISCOPI, ex Io. Maldonato Hispano.

XXIX. NOVEMBERIS.

S A T V R N I N V S vrbis Tholosæ Episcopus rem Christianam, Decio Cæsare imperante, plurimum auxit, maximasque gentium superstitioni tenebras offudit. Nam cum bonus antistes in Ecclesiam tunc modicam itaret, & Tholosanum capitoliū inter domū eius & Ecclesiam medium interiaceret, responsis solitis deos, quoties transiret, priuabat, ac multos omnino red

*S. Saturni
nus a Tholo
sani appre
henditur &
quare.*

Alter.

*S. Saturni
nus Sifinius
Roma.*

ninò reddebat. Quod longa diuturnaque obseruatione Tholosani ciues intelligentes, Saturninum corripuerunt, & in arcem Capitolinam traxerunt vbi magnis vociferationibus comminati sunt, ni more patrio sacrificaret, interfecturos. At ille Deo vero non autem dæmonibus ac truncis immolaturum se, constanter affirmavit. Quare alligantes pedes eius malè suada plebs ad latera victimarij tauri, concitarunt taurum. Ille per scalas capitoli j præcipitatus, Saturninū distraxit, caput eius illisit, cerebrum excussit, ac penitus discepit. Fœminæ tamē Christianæ corpus quantumvis dilaniatum supeliere. Hoc ipso die Saturninus alter & Sifinius Romæ sub Maximiano, quòd dola deprecabundi comminuisent, & ad Christum quamplurimos perduxissent, martyrio sunt affecti.

DE S. ANDREA APOSTOLO,
ex Ordinario Novo.

X X X . N O V E M B R I S .

*S. Andreas
primo disci
pulus S. Io
annis Bapti
stæ.*

ANDREAS Apostolus Bethsaidæ natus, qui est Galilææ vicus, frater Petri natu maior, discipulus Ioannis Baptistæ, cum eum de Christo dicentem audisset, Ecce Agnus Dei, secutus Iesum, fratrem quoque suum ad eundem perduxit: necnon & postea, cum vnâ cum fratre piscaretur in littore Galilææ, ambo à prætereunte Christo Domino, ante alios Apostolos vocati, illis verbis, Venite post me, faciam vos fieri pisces hominum: nullam interponentes moram, relictis retibus, secuti sunt eum. Post cuius passionem & resurrectionem Andreas, cum in Scythiam Europæ, quæ ei prouincia ad Christi fidem disseminandam obtigerat, venisset, deinde Epirum ac Thraciam peragrasset, doctrina & miraculis innumerales homines ad Christum conuertit. Postea Patras Achaïæ profectus, & in ea vrbe plurimis ad veritatem Evangelicam perductis, Aegeam Proconsulem, prædicationi Evangelicæ resistentem, liberrimè increpauit, quòd, qui iudex hominum haberi vellet, Christum Deum, omnium Iudicem, à dæmonibus elusus, non agnosceret. Tum Aegeas iratus: Desine, inquit, Christum iactare, cui similia verba nihil profuerunt, quo minus à Iudæis crucifigeretur. Andream quoque de Christo nihilo minus liberè prædicantem, quòd pro salute humani generis se crucifigendum obtulisset, impia oratione

*Comprehen
sus profide
Christi liber
rimè increpat
impium iudi
cem.*

ne interpellat, ac demum hortatur, vt sibi consulens, diis velit immolare. Cui Andreas: Ego omnipotenti Deo, qui vnus & verus est, immolo quotidie, non taurorum carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatum Agnum in Altari: cuius carnem, posteaquam omnis populus credentium manducauerit, Agnus qui sacrificatus est, integer æquè perseuerat & viuus.

*En veritatē
Christi Sa
crameto Eu
charistia.*

QUAMOBREM ira accensus Aegeas; iubet eum in carcerem detrudi: vnde populus Andream facilè liberasset, nisi ipse sedasset multitudinem, vehementius rogans, ne se ad optatissimam martyrij coronam properantem impedirent. Igitur paulò post in tribunal productum, cum Aegeas crucis extolentem mysteria, sibi que suam impietatem exprobrantem diutius ferre non posset, in crucem tolli, & Christi mortem imitari iussit. Adductus verò Andreas ad locū martyrij, cum crucē vidisset, longè exclamare cepit: O bona crux, quæ decorē ex membris Domini suscepisti, diu desiderata, sollicitè amata, sine intermissione quæ sita, & aliquādo cupienti animo præparata, accipe me ab hominibus, & redde me magistro meo: vt per te me recipiat, qui per te me redemit. Itaque cruci affixus est: in qua biduum viuus pendens, & Christi fidem prædicare nunquam intermittens, ad eum migravit, cuius mortis similitudinem concupierat. Quæ omnia Presbiteri & Diaconi Achaïæ, qui eius passionē scripserunt, se ita, vt commemorata sunt, audisse & vidisse testantur. Eius ossa primùm, Constantino Imperatore, Constantinopolim, denique Malphim translata sunt. Caput Pio I I. pontifice Romam allatum, in basilica S. Petri collocatum est.

*Exultabundus
properat ad
mortem.*

*Adfertur
eius sacrum
corpus Ro
mam.*

DE ADVENTU DOMINI,

Partim ex D. Leone, partim ex D. Gregorio.

CUM de Aduentu regni Dei, & de mundi fine ac temporum, discipulos suos Saluator institueret, totamque Ecclesiam suam in Apostolis suis erudiret, Cauete, inquit, ne fortè grauentur corda vestra crapula & ebrietate, & cogitationibus secularibus. Quod utique præceptum dilectissimi, ad nos specialius pertinere cognoscimus, quibus denunciatus dies, etiam si est occultus, non dubitatur esse vicinus. Ad cuius Aduentum omnem hominem conuenit præparari, ne quemquam aut ventri eddirum, aut curis secularibus inueniat

*D. Leo ser. 8.
De ieiunio
10. mensis.*

*Cuius admo
nemur tem
pore Adven
tus.*

niat

niat implicatum. Quotidiano enim experimento probatur, potus satietate aciem mentis obrundi, ciborum nimietate vigorem cordis hebetari, ita ut delectatio edendi etiam corporum contraria sit saluti, nisi ratio temperantiae obstat illecebræ, & quod futurum est oneri, subtrahat voluptati. Quâvis enim sine anima nihil caro desideret, & inde accipiat sensus, unde sumit & motus, eiusdem tamen est animæ, quædam sibi subditæ negare substantiæ, & interiori iudicio ab inconuenientibus exteriora frenare, ut à corporeis cupiditatibus sæpius libera, in aula mentis possit diuinæ vacare sapientiæ, ubi omni strepitu terrenarum silente curarum, in meditationibus sanctis, & in deliciis lætetur æternis.

* D. Greg.
hom 10.
Agenda pœ-
nitentia.

Qui sint di-
gni fructus
pœnitentia.

Nota diligen-
ter.

D. Leo ser. 1.

Ex ieiunium
decimi men-
sis.

DEINDE & dicebat Ioannes ad turbas quæ exhibant, ut baptizarentur ab eo: Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à ventura ira? Ventura enim ira, est animaduersio ultionis extremæ: quam tunc peccator fugere non valet, qui nunc ad lamenta pœnitentiæ non recurrit. Et sequitur: Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. In quibus verbis notandum est, quod amicus Sponsi non solum fructus pœnitentiæ, sed dignos pœnitentiæ admonet esse faciendos. Aliud namque est fructum facere pœnitentiæ, aliud dignum pœnitentiæ fructum facere. Ut enim secundum dignos pœnitentiæ fructus loquamur, sciendum est, quia quisquis illicita nulla commisit, huic iure conceditur ut licitis utatur, sicque pietatis opera faciat, ut tamen, si voluerit, ea quæ mundi sunt non relinquat. At si quis in fornicationis culpam, vel fortasse, quod est grauius, in adulterium lapsus est, tanto à se licita debet abscindere, quanto se meminit & illicita perpetrasse; neque enim par fructus boni operis esse debet eius qui minus, & eius qui amplius deliquit; aut eius qui in nullis, & eius qui in quibusdam facinoribus cecidit, & eius qui in multis est lapsus. Per hoc ergo quod dicitur: Facite fructus dignos pœnitentiæ, vniuscuiusque conscientia conuenitur; ut tanto maiora acquirat honorum operum lucra per pœnitentiam, quanto grauiora sibi intulit damna per culpam.

IGITUR quod temporis ratio, & deuotionis nostræ admonet consuetudo, pastorali vobis, dilectissimi, sollicitudine prædicamus decimi mensis celebrandum esse ieiunium: quo pro consummata perceptione omnium fructuum, dignissime largitori eorum Deo continentia libamen offertur. Et quid quæso potest efficacius esse ieiunio? cuius obseruantia
appro

appropinquamus Deo; & resistentes diabolo, vitia blanda superamus. Semper enim virtuti cibus ieiunium fuit. De abstinentia denique prodeunt castæ cogitationes, rationales voluptates, salubriora consilia, & per voluntarias afflictiones caro concupiscentis moritur, virtutibus spiritus innouatur. Sed quia non solo ieiunio animarum nostrarum salus acquiritur, ieiunium nostrum etiam misericordiis pauperum suppleamus. Impendamus virtuti quod subtrahimus voluptati. Fiat refectio pauperis, abstinentia ieiunantis. Studeamus viduarum defensionem, pupillorum vtilitati, lugentium consolationi, dissidentium paci. Suscipiatur peregrinus, adiuuetur oppressus, vestiatur nudus, foueatur agrotus: idque scilicet ut quicumque nostram de iustis laboribus auctori bonorum omnium Deo sacrificium huius pietatis obtulerit, ab eodem regni cælestis præmium percipere mereatur.

Adiungenda
est ieiunio ele-
mosyna.

DECEMBER.

VITA S. ELIGII EPISCOPI NOVIO-

mensis, ex B. Audoeno eius contemporaneo.

I. DECEMBERIS.

VIT Sanctus Eligius Lemouice Galliarum vrbe, in villa Catalacensi oriundus, parentibus ingenuis atque Christianis; cuius pater Eucherius, mater verò Terrigia vocitata est. Qui cū adhuc matris esset alio inditus, vidit genitrix eius quasi aquilam valde pulchram supra suū volitantem stratum, ac se tertio in clamantem. Verum enim uerò, cū videret pater eius magnum filij ingenium, tradidit eū ad imbuendum honorabili viro Abboni fabro aurifici, qui eo tempore in vrbe Lemouicina publicam fiscalis monetæ officinam gerebat, à quo in breui huius officij vsu plenissimè doctus est. Interea verò post aliquot annos exstitit quædam causa, diuina gubernante providentia, ut relicta patria & parentibus, Francorum adiret solum; ubi paucis degens diebus, factus est notus cuidam Regis thesaurario Bobboni vocabulo. Volebat eo tempore Rex Clotarius sellam urbanè auro gemisque fabricare; cū præfatus Regis thesaurarius indicauit ei, inuenisse se artificem industrium. Tunc Rex tradidit ei co-

S. Eligij pa-
tria & pare-
tes.

Fit peritus
aurifaber.

Summa arte
& fide fabri-

Vv

piofam

erat sellam auream Regi Clotario.

Confetur omnia sua peccata in inde ab adolescentia, ac deinceps agit austeram penitentiam.

Nota de reliquis Sanctorum.

Audit diuinitatem exaudiri esse suam precem.

Agit in aula Regis celeberrimus, & simul omnibus obuius.

Militare, id est, acquirere.

Continuo obfidetur eius fores à pauperibus.

piofam auri impensam; sed & ipse nihilominus tradidit Eligio. At ille acceptum opus cum celeritate inchoauit. Denique quod ad vnius opificij acceperat vsum, ex eo duo composuit, nequaquam mordacis limæ fragmina culpan, aut foci edacem flammam. Porro hoc fuit initium in Regis palatio credendi Eligium, cum non post longum spatium, omnia quoque ab adolescentia sua coram Sacerdote confessus est acta, sicque sibi austeram imponens penitentiam, cœpit fortiter colluctationi carnis spiritus feruore resistere.

ORABAT iugiter, adimebat sibi saturitatem panis, ad Domini pedes noctibus iacebat, manibus pectus tondens, genas lacrymis irrigans. Habebat autem in cubiculo multorum pignora Sanctorum in supremis dependentia, sub quorum sacro velamine orare consueuerat. Mira res. Eo in loco, cum quadam nocte in oratione prostratus super cilicium incumberet, visum est ei adstitisse quendam, atque dixisse: Ecce, Eligi, exaudita sunt preces tuæ, atque mox ille excitatus, odorem hausit gratissimum; quin sensit etiam ex gerulo reliquiarum guttas iuuuissimas super suum lenissimè defluere caput. Sub id verò tempus mortuo Clotario, Dagobertus filius monarchiam regni solus obtinuit. Pollebat itaque magis ac magis Eligius in vigiliis, in ieiuniis, atque in charitate. Fabricabat in vsum Regis vtenilia quamplurima ex auro & gemmis, sed & interim codicem quoque sibi met præ oculis præparabat apertum, ut quoquo genere laborans, diuinum simul perciperet mandatum. Fragrabat eius vbique fama, intantum, ut si quis ex Romana, vel Italica, aut Gotthica, vel qualicumque prouincia legationis fœdere, aut alia quacumque ex causa palatium Regis Francorum adire pararent, non prius Regi occurrerent, quam Eligium agrederentur, vel iuuamen alimonie ab eo poscentes, vel certè consilium salubre quærentes.

CONFLVBANT ad eum vndique viri religiosi, aduenæ quoque & monachi, & quicquid militare poterat, aut eis in eleemosynam dabat, aut certè captiuorum in precia distrahebat. O quoties debitor esse voluit, ut debitoribus subueniret! Multitudo pauperum, sicut apes ad caluarium, vndique quotidie ad eum confluebant, intantum ut si quis ignotus aut peregrinus, Eligij inquirens domicilium, cum de eo interrogaret quempiam, id ab eo acciperet responsum. Vade in illam plateam, & vbi pauperum cœtum conspexeris, illic vtiq; & Eligium reperies. Vtebatur quidem in primordio

auro

auro & gemmis in habitu, sed ad ostentationem tantum fungiendam, intrinsecus verò ad carnem cilicium gestabat ex consuetudine. Postea verò cum ad auctius profecit, cuncta ornamenta in egentium necessitatibus consumpsit. Videres plerumque ire funiculo cinctum, vilibus vestibus tectum, quem videlas dudum radiantis auri & gemmarum mole opertum. Vnde & Rex nonnumquam subripiens sibi ipsi, dabat ei proprium indumentum & cingulum. Denique intantum diligebat eum, ut frequenter cateruis Principum, Optimatum, Ducum, atque Episcoporum se subtrahens, Eligij secreta expeteret colloquia. Quicquid autem Eligius ab eo petiisset, id absque vlla dilatione impetrabat, id totum in eleemosynas egentium mox expendens.

INTER cætera autem petiit quoque ab eo villam quandam in rure Lemouicino, quam Solemniacum vocabant: quam in loco primum ac potissimum virorum Dei construxit monasterium; vbi ad centum & quinquaginta monachos congregauit, reditusque terræ, qui affluenter possent sufficere, delegauit: Post quæ in Parisiensi vrbe quoque cœpit ex domo sua, quam in eadem vrbe ex munere Regis acceperat, virginum Christi ædificare domicilium. In quo opere diu multumque instantissimè desudans, dignum tandem sanctarum virginum construxit asceterium. Vbi districtam constituens disciplinam, vsque ad trecentarum numerum puellarum congregauit, quibus & Abbatissam dignam Deo puellam Auream, filiam scilicet Maurini & Quiriæ, constituit. Ad hæc etiam octo vel decem fluxere anni, quibus nunquam vinum hausit Eligius. De carnibus enim melius tacere puto quam aliquid dicere: quandoquidem eas post propositum nec edere nec attingere sustinuit; nisi quod intra illos quos dixi annos semel memini eum propter hospites, charitate exigente, ex volatilibus parum aliquid gustasse. Quibus denique beatis actibus intentum, intantum diuina prouexit clementia, ut adhuc in laico habitu, Domino largiente, miraculis conuiscaret, modò contractum, claudum, aut cæcum aliquem sanans; modò exiguo vino multos reficiens; semel etiam aurum erogandum pauperibus, in crumena prius vacua, non sine magno stupore repiciens. Sed non patitur instituti ratio narrari omnia.

CERTE inter alia bonorum operum insignia, multas quoque Sanctorum ex auro, argento, atque gemmis fabricauit thecas siue tumbas, puta Germani Parisiensis Episcopi,

Sub vestibus pretiosis inuulgatas cilicium.

Exstruit monasterium Solemniacum.

Itè quoddam monasterium puellarum in vrbe Parisiensi.

Nota fitem Scriptorum.

Estianum lacus, multis elaret miracula.

Nota de fabricatis ab eo thecis Sanctorum.

Seuerini Abbatis Agaunensis, Platonis Presbyteri & martyris, Quintini, Luciani Bellouacensis Apostoli, Genouefa, Columbae, Maximiani, Iuliani, multorumque aliorum, sed praecipue beati Martini apud Turones Dagoberto Rege impensas praebente, deinde & S. Brictij, sed & mausoleum postremo sancti Martyris Dionysij, singulare in Gallis ornamentum. Sed & erat simul eloquentia affluentissimus, & in studio scripturarum subtilissimus, unde & populum quocumque pergeret, euangelicis quoque cohortationibus docebat. O laicum scilicet perfectissimum: Ad extremum autem elegerunt eum ut praesfet ecclesiae Nouiomensi. Elegerunt autem cum eo & Andoenum sodalem eius, ut praesfet Ecclesiae Rothomagensi. Atque hoc modo ergo aurificem inuitum detonsum constituerunt custodem urbium seu municipiorum, Veromandensis scilicet, quae est metropolis urbs, Tornacensis, quae quodam regalis fuit ciuitas, Nouiomensis & Flandrensis, Gandensis atque Cotuniacensis, idque vel hoc maxime quod eius regionis incolae magna adhuc ex parte gentiliter errore detinerentur: sicque anno tertio Clodouei iuenculi adhuc Regis, simul in ciuitate Rothomagensi consecrati sumus, ego Rothomago, ille vero Nouiomo. At vero qualem se deinceps quantumque praestiterit, nemo dignè valeat explicare.

E A D E M in corde humilitas, eadem in vultu grauitas erat. Eadem erga pauperes cura, eadem quae prius sollicitudo cernebatur, nonnumquam etiam si turba plurima conflueret. Attamen seorsim singulis diebus certo, id est, duodenario numero comprehensos reficiebat, ipse plerumque cum eis ad vnam mensam pariter conuiuans, ita tamen, ut prius singulorum manibus aquam funderet, vinumque & panem suis manibus praebere: simulque Pastoris etiam cura sollicitus lustrabat vrbes, & municipia circumquaque sibi commissa. Et quidem Flandrenses atque Andouorpenses, Frisones quoque & Sueui, & barbari quique circa maris littora degentes, quos, velut in extremis remotos, nullus adhuc praedicationis vomere exararat, principio eum hostili animo & aduersa mente exceperunt. Sed postmodum tamen cum paulatim per gratiam Christi eis verbum Dei insinuare coepisset, pars maxima trucis ac barbari populi, relictis idolis, conuersa est ad verum Deum. Atque o quoties ob veritatis assertionem paratam habuit mortem! fecissetque satis votis, si ratio tulisset temporis. Erat vero mira eius in cunctis operibus discretio, & imitanda erga omnes

Eligitur Episcopus Viro manducis seu Nouiomensis.

*Curtriacensis.

En quod prius auctor auctoritat in tertia persona.

Quotidie alit ad sum mensam duodecim pauperes.

*Suedi.

Multa patitur ab iis quibus praedicat verbum Dei.

omnes dilectio. Rigore scilicet utebatur in iustitiae discussione, sed misericordia in iustitiae definitione, ipsam distinctionis censuram semper temperans misericordia.

P O R R O extruxit quoque in oppido Nouiomensi ancillarum Christi monasterium, cui magnam congregationem, & vitae seueram institutionem adhibuit. Sed & alia multa monasteria partim eius opere, partim institutione, a discipulis eius constructa, hodie intra Gallias nota sunt. Multi enim ex discipulis eius ecclesias condiderunt, multi monasteria salubriter rexerunt, non pauci etiam ad Episcopale regimen sublimati, ecclesiis praesuerunt. Postremo autem post multarum virtutum insignia, post miraculorum conuersiones, inter quae sunt & contractae diuinitus carcerum ferreae, & compeditorum vincula, post multa quoque & varia veridice ab eo praedicta, annos iam natus amplius septuaginta in Nouiomensi oppido feliciter reddidit spiritum. Aderat autem ingens vtriusque sexus multitudo; itemque Regina Bathildis cum filiis & Proceribus, multoque exercitu feretrum prosequuntur. Quotidie autem vndique aduentant morbidi, & sanantur, ferro vincti absoluuntur, claudi carrucis aduecti, suis pedibus recedunt: periuri aut arripiuntur a daemone, aut moriuntur; daemoniaci liberantur, caeci illuminantur, multi quoque sanantur morbi oleo illic succrescente, imò quisquis eo perungitur, quacumque laborat infirmitate, statim, fugiente morbo, curari potest.

Nota, simul mitis est & rigidus.

Construuntur in Gallis multa monasteria.

Clarus multis virtutibus & miraculis, transit ad Christum. Nota de oleo succrescente ex eius reliquiis.

VITA S. DOMNOLI EPISCOPI Cenomanensis, ex ea quae est per eius familiarem.

I. DECEMBRIS.

BEATISSIMVS Domnolus vbi Cenomanicae à Deo destinatus Episcopus, virtutum omnium floribus redimitus, in alia regione ex generosis parentibus, quod eius probi mores & nobilis conuersatio testabatur, est procreatus. Etsi vero apud nos in Episcopum consecratus non fuit, ad nos tamen in multorum salutem diuinitus est transmissus. Nam ad imitationem Abrahæ Patriarchæ, cui à Deo dictum est, Egredere de terra tua; iam ordinatus alibi Episcopus, relicta patria & parentibus, cunctisque rebus quas possidere videbatur, Romam profectus est, limina beatissimorum Apostolorum orationis gratia visitaturus. Vbi cum animi sui deuotio-

S. Domnoli genus, & quomodo pro Christo reliquerit omnia.

Genes. 12.

Venit Romam.

ni fecisset satis, post longa itineris emensa spacia, Domino gubernante, ad Cenomanos appulit, quos, propter obitum sui Pontificis, magno offendit animi mœrore affectos. Iam pridem enim beatus Innocens ad Dominum migrarat, & laboris sui erat præmia consecutus; in eius verò locum necdum alius subrogatus fuit. Cùm igitur hunc virum sanctissimum conspexissent, eumque iam Episcopum ordinatum didicissent, tam Proceres & Principes, quam clerus vniuersus & populus, diuino id instinctu agente, vno ore, eademque sententia eum deprecabantur, vellet ipsos, ipsorumque ciuitatem & patriam gubernandam suscipere.

*Committitur
ei Episcopatus
Cenomanensis.*

S V S C E P I T igitur, sed sanè inuitus & compulsus, Episcopi ministerium cum multa humilitate Dominoque cooperante, toto vitæ suæ tempore non parum illis, quibus præerat, contulit. In conuersatione erat humilitate conspicuus, charitatis dulcedine feruens, castitatis splendore illustris, ieiuniorum pinguedini deditus. Disciplinæ verò cælesti adeò se totum addixit, vt Pontificale ministerium sanè pro dignitate, & quidem piè & deuotè sit exsecutus. Porro autem socia charitate ac mutua beneuolentia coniunctus fuit Germano sanctissimo Parisiorum Antistiti: quem & creberrimè inuisere consuevit, & ab illo itidem non rarò visitatus est. Exstruxit autem sanctæ ecclesiæ amator deuotissimus monasterium quoddam in suburbio ciuitatis suæ, tum vt eius vrbs esset munimentum, tum vt posset Domino animas lucrifacere, idque in honorem SS. Martyrum Vincentij & Laurentij consecrauit. In cuius consecratione de rebus ecclesiæ suæ multa testamento ei legauit atque confirmauit, permittente & fauente Chilperico Francorum Rege, eiusque Principibus, multis etiam id ei suggerentibus Episcopis.

*Vitæ familiariter
S. Germano Parisiensi.*

M O N A C H O S etiam sub cura & moderatione Leufi Abbatiss, quem ipse præfecit, ad Regulæ præscriptum illic degere, Dominoque seruire voluit. Sed & cùm religionis monasticæ propositum mirificè complecteretur, in ea cellula, in qua S. Iulianus, primus Cenomanorum Episcopus corpore requiescit, iuxta monasterium Victurij, quod situm est ad flumen * Sartam, monasticum institutum, quod iam pridem illic florere cœperat, mirificè augmentauit, adeò vt quinquaginta ferè monachos illic regulariter degere voluerit, eaque quæ ad victum pertinent, tam illorum quam peregrinorum & aduentantium magnificè suppeditauit. Aliud quoque monaste-

*Magnificè in-
struit Cellam
S. Iuliani.*

nasteriolum & xenodochium ultra * Sartam flumen in honorem beatissimæ matris Dei & virginis Mariæ sapienter ædificauit, atque suæ ecclesiæ rebus dotauit, accuratè constituens, vt illic pauperes & peregrini, egentisque omnes, qui intra urbem propter eius iugem custodiam admitti non possent, reciperentur. Sed & monachos viginti quatuor illic ad Regulæ monasticæ præscriptum viuere voluit, qui & perpetim seruirent Deo, & aduentantes pauperes recrearent, atque hospites comiter & congruenter acciperent. Iis autem monachis quendam è suis probatissimæ vitæ virum Paduinum nomine, ecclesiæ beatorum martyrum Vincentij & Laurentij per id tempus Præpositum, Abbatem præfecit, locumque ipsum & sibi & successoribus suis subditum esse debere decreuit, adhibita etiam adiuratione & detestatione, vt hospitale eius vrbs perpetuis temporibus in Pontificum ditone esset.

*Item instituit
quoddam xeno-
dochium.*

Q V A N T A autem apud nos degens vir sanctus corpus suum abstinentia affecerit, quàm se perpetuis confecerit vigiliis, quàm in præstandis eleemosynis liberalis & profusus fuerit, solus ille ad plenum nouit qui videt in abscondito. Macerabat se & vigiliis & continua inedia, adeò vt etiam fortissimi iuuenes eius parsimoniam ferre non possent, ita corpus suum redigebat in spiritus seruitutem. Quòd si quis eius facta curiosus inquisierit, innumera magnarum virtutum miracula inueniat, è quibus nos vel pauca proponemus. Puerulus sanè quidam Rainarius nomine, à parentibus oblatus est sancto viro. Is puer & cæcus, & surdus, & mutus, & claudus erat. Vixit autem eum vir Dei oleo benedicto, & Crucis signo eum communiuit, & totus reuoluit. Exiit etiam quandoque vir beatus extra urbem nostram, audiuitque damnatorum voces è carcere. Misit itaque ministrum suum ad custodem carceris, qui ei diceret, vt vinctos illos absolutos pateretur abire. Cui respondit custos, non se id ausum esse, ne ipse cogeretur in illorum locum succedere. Tum verò vir Dei cum lacrymis rogauit Dominum pro illis; & ecce die tertio sua sponte patescit carcer, exeuntque qui illic detinebantur, & ad nostram ecclesiam sese conferunt.

*Sibi parcus,
alio est valde
liberalis.*

*Sanas quosdam
cæcos, sur-
dos, & muta-
tum.*

E S T quoque villa ecclesiæ nostræ quam Crisiacum vocant. In ea cùm esset vir Dei, adducti sunt ad eum duo demoniaci, rogabantque eum parentes eorum, vt suis precibus

*Item claret
& alia mira-
culis.*

illos sanaret. Sciscitabatur autem ex eis sanctus Antistes cur id ipsis accidisset: & per eorum ora respondebant immundi spiritus se torqueri ab ipso, nec posse coram eo celare præstigijs suas. Rogabant autem eum, vt, si ipsos inde vellet eiicere, saltem sineret migrare in porcos. Permisit verò hoc vir sanctus, & sic Crucis signo edito, profligauit illos, ita vt omnes adstantes laudarent Dominum mirabilem in Sanctis suis. Poteram quidem plura eius commemorare miracula, sed multa prætermisi, ne Lectori fastidium parerem. Nihil vero in eius actionibus cernebatur quod ad Deum non pertineret. Ad altare siquidem rarò sine lachrymis, ad mensam nunquam sine Lectore, nunquam sine conuiujs pauperibus accessit. Denique militiæ certamine iam peracto, & impendente resolutionis eius tempore, cœpit vir pius morbo laborare, nec tamen os eius morbi vis à laudando Deo potuit cohibere. Conuocans ergo discipulos suos, diem & horam obitus sui illis prædixit, docuitque eos quemadmodum antiquis insidias cauerent, & à malo se abstinentes, bonis operibus inhaerent: ac deinde ipsis Calendis Decembris in senectute bona vir beatissimus in pace quieuit, humatusque est à discipulis suis in ecclesia beatorum martyrum Vincentij & Laurentij. Quo in loco multos diuersis afflictos morbis ad eius sepulcrum venire conspeximus, ac deinde eos beati viri meritis sanos inde recedere.

*Pollet gratia
lachrymarum.*

Transit feliciter.

DE S. AGERICO EPISCOPO

Viridunensi. ex Fortunato Presbytero.

I. DECEMBRIS.

S. Agericus decem ciuitatis Viridunensis.
VIRBS Viriduna quamuis breui orbe claudatur, meritis tamen Pontificis amplificata enitet, maiori que, in angusto gyro præfulgentem gratia, Agerici etiam magis auxit honor. Hic sanè plurima semina magnarum laudum fudit, quæ matura quoque propterea operis fertilitate merit. Tempore præsentis victum egenis largiebatur, confidens inde in futuram diem opes suas centuplum multiplicandas. Arcani dogmatis pastor referabat penetralia non solum dapibus, sed & ore greges pascens. Tempora vetusta nouabat pretiosius, & noua condebat, ita vt sub ipso domus Domini cultior longè euaderet. Egregios etiam fontes sacri baptismatis explebat, ipse

Multos conuertit ad Christum.

ipse scilicet diuino fonte repletus. Concurrebant autem vndique auidè ad noua templa plebes, populi que mirè per eum in Dei amore crescebant. Erat siquidem ipse, per quem solamen inops merèbatur, & amictum is qui erat nudus, arque adeò ipse solus cunctis erat potus & esca. Quin &, vt vno dicatur verbo, sicut sol elatum suum cursum suspendit in æthera, purusque igniferum vbique iubar spargit, effusis radijs sibi totum orbem vendicans, montes, plana, ima & alta; ita prorsus & hic Præsul Agericus splendore animi coruscabat.

Profusissimus est in pauperes.

ERAT terrenis rebus sterilis, sed fœcundus supernis, abnegans cuncta caduca, sed diues intraturus polum. Purus ab omnibus illecebris, mundi lasciuia à se repellebat, nihilque apud eum poterat carnis amarus amor. In templis conuersans ab omnibus pijs sic purus habebatur, vt prorsus apparet cor ipsius esse templum Dei, & in quo Christus sibi nitidam domum constituisset. Non erat in labijs ipsius dolus, nec erat ipse duplici corde, sed sincero animo vernabat in ore eius lux vera. Refundebat autem de se salienti fonte doctiloquum flumen, vnde sensus steriles voce rigante fouebat. Pandebat terræ mysteria ardua cælorum, ita vt per eum terra, hoc est, homines terreni plus etiam Dominum scirent, timerent, orarent, & amarent. Triumphabat Præsul facundus diuino dogmate, monensque Pastor oues, prouidebat ne eas vllus error premeret. Denique sumente per eum populo fidem, paupere opem, tristi spem, ipse omnibus omnia factus erat, & omnia ipsius erant communiter omnium. Quod reliquum est, optandum est vt longa salus maneat, maximè ea quæ est futura, atque vt pastor diu pro grege suo vota ferat.

Cor ipsius mundissimum templum Dei.

Nota pro inuocatione Sanctorum.

VITA S. PETRI CHRYSOLOGI

Archiepiscopi Rauennatis, ex ea quæ est per Hieronymum Rubeum.

II. DECEMBRIS.

SVCESSOR Ioannis Rauennatum Archiepiscopi, qui Sydidit Angelum, numeratur Petrus Rauennas, vocatus cognomento Chrysologus, quòd ea fuerit suauitate sermonis, vt aureum orationis flumen funderet. Blondus hunc patria Rauennatem fuisse scribit, & Fori Cornelij Episcopum; sed fallitur, cum ex Foro Cornelij vbi natus erat, in Archiepiscopum

Sanctus vir cur dicitur Chrysologus.

Vv 5 Rauennas

Rauennatem fuerit electus, nimirum per Sixtum tertium, Pontificem; quia ita à beato Petro Apostolo, nec non & sancto Apollinari de hoc fuerat per quietem admonitus, nihil tale nec ipso Petro, tunc Diacono, nec etiam Rauennatibus, quippe qui alium electum Pontifici præsentabant, suspicantibus: vnde maxima reuerentia apud omnes ex hoc Petro conflata est. Petrus inuitus, & non absque ingenti molestia Archiepiscopus factus, Rauennam accedens, summa gratulatione ab Valentiniano primùm, & Galla Placidia, mox ab omnibus Rauennatibus excipitur. Qui ab eis id vnum petere dixit, vt quando tantum oneris pro ipsorum salute susceperit, studeant ipsi monitis suis obtemperare, præceptisque diuinis non obsisterent.

CYRAVI T quoque interea Galla Placidia diuo Iohanni Baptistæ egregiam ædem iuxta domum suam exstruendam, vniuersæ ædificationis negotio demando Baduario Patritio Rauennati. In eo vero templo Barbatianus Deo seruiens, multis prodigiis tunc innotescebat indices magis ac magis: ex quibus illa maximè commendantur, vnum videlicet, quo Iuliani Rauennatis nobilissimi viri filium strumis ita laborantem, vt ab omnibus iam esset desperatus, sanauit: Alterum, quo liberavit similiter Theodoram primariam mulierem refractario sanguinis fluxu ad desperationem detentam; quem quidem Barbatianum meruit hic Petrus ab hoc seculo migrantem, sepulturæ tradere. Qui idem Petrus ad ecclesiæ administrationem conuersus, mox Tricollim aggressus est, quod ædificium ad trium collium simulachrum exstructum, sacerdotibus, Vrsiani templi stationem tutam assiduamque præbebat: quod à successoribus admirabili ædificatione absolutum, nunc non exstat: Eius autem vicem reddunt horti qui circa Vrsianam ædē conspiciuntur: Nec non & tēplum præterea sacrauit, quod diuo Iohanni Baptistæ Baduarius iussu Placidiaæ ædificauerat.

AT verò interea, cum Eutyches Byzantius Abbas factionum ope disseminaret falsam doctrinam, asseuerans in Christo diuinam naturam cum humana in idem recidisse, Leoque Pontifex, qui Syxto successerat, trecentorum & sexaginta Episcoporum ad Calcedonem conuocato Concilio, eam pestem restringendam summa ope niteretur, Petrum Chrysologum iussit ad Concilium aduersus Eutychem quæ viderentur scribere. Quod & Petrus fecit adeò luculenter, grauitèrque & piè, vt ad hanc vsque ætatem eas literas, quæ exstant,

*Designatur
diuino oraculo
Episcopus
Rauennas.*

*Breuitèr de
S. Barbatia-
no, & quomodo
hic S. Petrus
cum se-
pelièri.*

*Exoritur he-
resis Euty-
ches.*

*Scribit con-
tra eam vir
sanctus.*

stant, viri omnes docti mirentur, & primo loco habeant. Accessit autem etiam sub hoc Episcopo Rauennam, ad Valentinianum Imperatorem Germanus Alciodorenسيس Antistes eximia viri sanctitate. Qui cum ibidem diem vltimum obiisset, habuit & hoc Petrus, vt eius sacrum corpus conditum, in Galliam mitteret, vt Germanus petierat, ipseque sancti viri cucullam & cilicium sibi hæres auidè vendicaret. Præterea quoque ædificationi intentus, in classe exstruxit mirabilis magnitudinis fontem, duplici alto muro exstructo. Ad hoc diuo etiam Andreæ Apostolo, iuxta Vrsianam ædem, haud procul ab Posterula, quam Vincilionis appellant, ædificauit egregium templum, ligneis tamen columnis suffultum.

DENIQUE cum hoc tempore Rauennates, ad Decurum commentitiorum simulachrum, quos antiquitas errore delusa, coluerat, personati Calendis Ianuarij tota vrbe perludum discurrere consueuissent, ipse multis concionibus habitis, eam perniciosam consuetudinem tollere conatus est. Quibus omnibus absolutis, Chrysologus, cum imminere sibi extremum vitæ diem diuinitus intelligeret, decimumque iam annum Rauennati ecclesiæ præfuisset, contulit se ad Forum Cornelij: vbi diui Cassiani martyris templum ingressus, muneribus tributis, Deum atque ipsum Cassianum martyrem precatus, qui benignè eius animam exciperent, hortatusque Rauennates, qui illum fuerant infecuti, vt in deligendo optimo Pastore inuigilarent, nec discederent ab diuinis mandatis, initio Pontificatus Leonis primi placidè ac tranquillè ex hac vita migravit, tertio Nonas Decembris, circiter annum Domini quadagesimum supra quadringentesimum. Sepultus est vero ibidem iuxta aram D. Cassiani, vbi & nunc quiescit. Eius tamen brachium auro ac gemmis ornatum, in Vrsiana æde veneramur: Inter alia porro quæ reliquit doctrine monumenta, eius imprimis ad populam conciones diuino spiritu, & eximia pietate religionèque illustres ab omnibus bonis & doctis iudicantur.

VITA S. BIRINI EPISCOPI, EX
primis Angliæ Apostolis, ex ea qua est apud
R. P. Laur. Surium.

S A M C

*Nota pro Ve-
neratione re-
liquiarum.*

*Episcopus
summa cum
laude admi-
nistrat, gra-
dicit de suo
obitu.*

*Quiescit in
Foro Cornelij.*

III. DECEMBRIS.

*S. Birinus
dirigitur ut
predicet An-
glis.*

SANCTVS Birinus, à Papa Honorio ad predicandum verba salutis genti Anglorum directus est. Hic in præsentia eiusdem Pontificis Honorij, in intimis vltra Anglorum partibus, quò nullus doctor præcessisset, sanctæ fidei semina se sparsurum promisit. Vnde etiam iussu eiusdem Pontificis per Asterium Genuensem Episcopum, in Episcopatus consecratus est gradum. Porrò ad litrus Britannici freti arrepto itinere perueniens, adscensus nauem, diuina prius celebrat mysteria; ac sibi suisque viaticum parans, salutaris hostiæ pia obtulit Deo libamina. Vbi vrgente navigationis articulo, cum ad nauem festinans introducit, insurgente vento, dum alta fulcarent pelagi, reminiscitur Birinus se rem præcipuè charam amisisse, & nautis vrgentibus, impedirum in litore, vnde ascenderet, reliquisse. Dederat enim ei Honorius pallam, super quam corpus Christi consecratur, & in qua corpus Dominicum inuolutum, & ad collum suspensum semper secum ferebat, atque inter sacra sacrosancta mysteria super sanctum altare ponere consuevit.

*En vsum ve-
niunt
ornamentum
rum altaris.*

*Ambulat
vir sanctus
super mare.*

FIDE igitur armatus, in mare descendit: Deum auctorem habens, per mare securus incedit, & recepto quod reliquerat, ad nauem regreditur. Offendit autem illam quasi immobilem stantem, cum paulo antè per vndas maris velociter currentem reliquisset: quam etiam vt ingressus est, nec vna quidem in vestimento eius aquæ gutta deprehensa est. Quod nautæ videntes, flexis genibus, tamquam Deum eum adorauerunt, & complures ex eis ad fidem Christi, prædicante illo verbum Dei, conuersi sunt. Intrante porrò illo in portum, apud Occidentalium Saxonum gentem, qui antiquitus Genissa vocabatur, cum omnes ibidem paganissimos inueniret, vtilius esse ratus est ibi potiùs verbum Dei prædicare, quam vltra progrediendo, eos, quibus Christum annunciaret, inquirere; maximè cum populi cateruatim irruerent, audire cupientes beatum Antistitem, & tum corporis, tum cordis auribus, quæ ab illo dicebantur, humiliter complectentes. Erat tunc in ea prouincia mulier quædam annosa, quæ longo tempore nec videre nec audire poterat. Ei per visionem dictum est, vt ad beatum Antistitem receptura sanitatem, ire festinaret. Surgens igitur mulier ducem parat, qui gressus eius regat. Episcopus autem visa illa, motus pietate, auribus & oculis eius signum crucis impressit: & mox depulsa cæcitate visus redditur;

*Predicat a-
pud Occiden-
tales Saxones.*

*Illuminat
quædam cæ-
cam.*

redditur, & surditatis excluso vitio, auditus reparatur.

EVANGELIZANTE quoque illo in ea prouincia, cum Rex Cinigilfus catechesi instructus, fonte baptismi cum sua gente ablueretur, sanctus Nordanhumborum Rex Osvaldus eum de lauacro exeuntem suscepit, sicque pulcherrimo prorsus Deoque digno consortio, cuius erat filiam habiturus coniugem, eum prius secunda regeneratione Deo dedicatum sibi filium accepit. Donauerunt autem ambo Reges eidem Episcopo ciuitatem, quæ vocatur Dorcic, id est, Dorcestra, ad constituendam illic sedem Episcopalem: sicque anno 38. ab ingressu S. Augustini in Angliam, prædicare cœpit S. Birinus Vest saxonibus, & eos baptizare. Porrò anno Domini 635. tempore Regis Cinigilfi, Canonicos regulares instituit apud Dorcestram, ab Oxonia miliaribus septem distantem: vbi ipse & successores eius 27. Episcopi annis circiter 457. fuerunt, sed Vvilhemo Conquæstore regnante, Remigius Episcopus eam sedem in Lincolniam transtulit. Obiit autem tertio Nonas Decembris.

*Instituit
apud Dorces-
tram Cano-
nicos regula-
res, & postea
moriitur.*

DE S. BARBARA VIRGINE ET
Martyre, ex ea quæ est per Petrum Galestinum.

III. DECEMBRIS.

BARBARA, virgo & martyr Maximiano Imperatore insignis fuit. Patrem habuit Dioscorum nobilem quidem virum, at impium, & idolorum cultui vel maximè deditum. Huic patri filia planè dissimilis, ab ineunte ætate mundi pulchritudinem, certumque semper ordinem admirata, hacque contemplatione summum rerum opificem vtrumque colligens, tandem in idolorum, quæ pater venerabatur, os contempsit, ac dixit præterea, Vestri similes sunt & qui vos fingunt, & qui vos colunt. Atque ita quidem puella Barbara Spiritus sancti lumine duce progrediebatur in fide, & sapientia, & ætate, & gratia. Sed & eam filiam pater Dioscorus vnicam habuit, egregia forma, & morum elegantia præstantem, cui & turrim altam ædificauit, inque ea Virginem inclusit. Qua in turri cum illa vitam traduceret, multa interim secum pie & religiose meditans, tandem pater impulsus à multis, usque nobilibus viris, qui sibi illam in matrimonium dari contendeabant, hoc multis verbis ei suadere conatur. At illa constanter negat se velle nubere, stultum ducens, se iam, cæ-

*S. Barbara
pater summus
idololatra.*

*Exstruit ei
pater magni-
ficam turrim.*

*Constanter
negat nubere
mortali spõso.*

lesti sponso dicatam, terrenas nuptias inire. Quod videns pater, ab eius oculis longè peregrinari statuit, id certè sperans, vt patris desiderio victa filia, eius voluntati cederet.

IN T E R E A priusquam abeat, iubet balneum ædificari, iniungens vt duas in eo fenestras facerent. Vbi cum Barbara, absente patre, pro duabus tres fieri curasset in honorem sanctæ Trinitatis, ac insuper labri pavementum Crucis imagine ornari, pater reuersus, ædificij rationem mutatam dolens, propterea furenter irascitur. Fabri culpam in filiam reiciit. Quæ opportunam hanc noctæ occasionem, apertè de sacrosanctæ Trinitatis gloria diuinitus multa dixit. Deinde pluribus verbis ad salutarem Christi Iesu fidem cohortata est patrem.

Qui graui filia oratione iratior factus, vt is qui omni impietate imbutus erat, primum stricto ense vnicam filiam aggreditur: deinde, nihil etiam morus, quòd saxum ingens mirabiliter se patefaciens, fugienti filia viam aperuerat, in montem vsque illam persecutus, crudeliter eam tractat, eius latera pedibus, dorsum pugnis foedè percutit, crinibus raptatam, via aspera ac difficili trahit: ad hæc ob Virginis constantiam insanens, etiam Præsidi prouinciæ Martiano eam tradit. Qui cum frustra eam blanditiis emollire se cerneret, mox nudatam neruis bubulis grauissimè cædit, dehinc ferreis vnguibus dilaniatæ, faces accensas admouet, tum & caput malleolis quibusdam pertundit, ac postremò vbera præscindit, sicque eam gladio feriri iubet. Cuius cædis minister non aliquis alius fuit, sed pater ipse Martyris: qui & ob hoc mox fulminibus de cælo iactis comburitur.

VITA S. IOANNIS DAMASCENI,

Scriptoris Ecclesiastici, ex ea qua est per Ioannem

Patriarcham Hierosolymitanum.

III. DECEMBRIS.

SANCTORVM vnus vel præstantissimis annumerandus est percelebris ille Ioannes, cui cognomen à Damasco ciuitate, patria inditum. Erat ille firmamenti Ecclesiastici luminare haud paruum, immò planè ingens atque perquam fulgidum. Neque etiam in nocte hæreseos, quæ, se vbique locorum diffuderat, tantùm lucebat, sed & prorsus omnes male sentientium caligines dispellebat, libris videlicet ac epistolis, Ingruerat enim yniuerso orbi nox horrida, atque profundæ

Predicat patri suo monasterium Trinitatis.

Post varia tormenta tandem consummat gloriosè martyrio.

Est apud Suri 6. Maij.

S. Ioannes Damascenus fuit tempore Iohannem Ecclesiasticum.

tenebræ, ita vt obscurarentur venerabilium imaginum præclaræ figuræ. Cuius quidem noctis auctor fuit, non à trivio aliquis ac plebeius, qui in exigua tantùm parte orbis malitiam suam disseminaret, sed vir ille, vt sic dicam, manu fines orbis complectens, Romanorum videlicet Princeps. Is scilicet potentia inflatus, vi summa nitebatur, vt ad vnâ venerandas imagines omnes, & locis in omnibus demoliri posset. Et ea propter imaginum cultores partim dilaniari faciebat, respondens suo nomini, sicut leo rapiens & rugiēs, partim in diuersa rugitu suo fugabat, atque adeò sæuiebat, vt fidelium plerique in subterraneis speluncis sese occulerent, existimarentque tutius leonibus ac draconibus conuenire, quàm cum illo, illiusque familiaribus habitare. Nonnulli etiam metu perterriti, vsque in extremos orbis terminos procurrerunt. At verò non ira Ioannes. Sed & cum versareretur Damasci, & cum etiam monasticam in solitario Palestinæ loco exerceret, strenuus & impavidus aduersus Leonem pugnabat. Cæterùm hæc ipsa quoque paulo altius narrabo.

FVERUNT Ioanni progenitores admodum pij, qui que in medio spinarum pietatis florem, Christianæque scientiæ fragrantiam custodiebant vnicè. Ab eo enim tempore, quo in Agarenorum manus ciuitas Damascus venit, soli ipsi Christianum nomen, vt præclaram inuiolabilemque hereditatem, asseruabant. Quorum opera omnem disciplinam ac philosophiam Ioannes edoctus omnino, hoc est, siue peregrina ea sit, siue quam Spiritus sanctus dignos edocet, post mortem patris apud Ducem Saracenorum maiori etiam præfectura quàm pater suus honestatus est. Itaque & cum fureret Leo Haurius aduersus venerandas imagines, nihil eum timuit, sed, vt diximus, imitatus zelum Eliæ, & reprehendendi libertatem Baptistæ cognominis sui, epistolares prorsus libellos, pro venerandarum imaginum honore ad notos familiaresque dedit, clarè sapienterque indicans, necessariam esse diuinarum effigierum adorationem, illisque demandauit, vt similia docerent & alios, commonstratis audacter omnibus epistolis suis. Et hoc quidem modo per omnium ora volitabat nouus veritatis athleta, epistolæque eius in omnium manus quasi per circulum veniebant, & inualescebat pietas, donec tandem, ignominioso Rege, Leone inquam, illo, Ioannem apud Saracenum Damasci Principem prodicionis accusante, effectis scilicet ad hoc tanquam Ioannis manu scriptis ad ipsum

Intelligit Ioannem Haurium cum Imperatorem.

En scitiam impi iconomachis.

S. Ioannis genitus.

Scribit pro Venerandis imaginibus.

*Amputatur
ipſius dextera,
& mox ite-
rum miracu-
lo ei reſtitui-
tur.*

ad ipſum literis, barbarus nullum ad excuſandum ſpatium concedens, dexteram ei amputari iuſſit. Sed nequaquam dereliquit Deus ſeruum ſuum: ſed cum ille oratorium ſuum ingreſſus, oraſſet ante imaginem Dei genitricis, aptaretque congruè abſectam manum; in ſomnum verſus, videt S. Dei genitricis imaginem lætis oculis ad ſe reſpicientem, & dicentem: Ecce ſana facta eſt manus tua.

*Relictis om-
nibus ſit mo-
nachus.*

Quo illo diuino beneficio etiam magis excitatus, cum barbarus iam intellexiſſet fraudem Leonis, obque hoc non diligeret ſolum Ioannem, ſed etiam veneraretur amplius; Ioannes nihil ob hoc minus, quippe qui igne Spiritus ſancti eſſet accenſus, primum vendit omnem ſuam ſubſtantiam, ac diſtribuit pauperibus: ac deinde nihil cunctatus, Hieroſolimam proficiſcitur, ubi facta in venerabilibus locis adoratione decenti, mox velut ceruus ſitiens, in deſerta abiit, & ad beati Sabæ monaſterium perrexit, ibi ſe humiliter in monachorum numerum tradens. Sed memorabile eſt hic in primis iſtud. Senex qui Ioannem formandum in monaſticis acceperat, ut athletam maioribus obedientiæ certaminibus exerceret, ecce tale quiddam commentus eſt: Multos corbes comportauit, quos labore manuum ſuarum monachi parauerant, & ſumpta inde probandi ocaſione ſic ait ad Ioannem: Fili, ut ſcis, pluribus nobis opus eſt: & quia accepimus Damasci corbes plures venundari, quam in Paleſtinæ regionibus, itaque tolle illos omnes, & vade illuc quam velociter potes. Verum non aliter neque minoris illos venundes, quam tibi præcipio. Deſiniebat autem precium, ultra duplum quam par erat. Non contradicebat verò Ioannes, neque ſermonem imperantis iudicabat, ſed magis ſublato in humeros onere, quaſi alatus obedientia Damascum proficiſcitur. In qua ſcilicet pridem ſpectabilis, nunc viliter veſtitus, pallidus & obſoletus obambulabat foro ſportulas vendituriens. Verum cum nimio precio ſua æſtimaret, ab omnibus ridiculus eſt habitus; donec tandem quidam, qui ei olim miniſtrarat, eum recognoſcens, quaſi tamen nihil conſcius rei, rogat pretium ſportularum, ſtatimque quantum indicabatur dinumerauit.

*Conſtitit vir
ſacros
Hymnos.*

CAETERVM monitus eſt poſt hæc diuinitus idem ſenex, quatenus ne obturaret diuini fontem, qui tam dulce poſſet ſumen profundere, ſed permitteret fonti cuſum. Quo factum eſt, ut ex ea hora cœperit Ioannes Hymnorum cantilenas, & melliflua cantica concinnare, quibus adhuc lætificat

Eccle

Eccleſiam, & locum tabernaculi admirabilis. Præterea autem & panegyricos ſermones tradidit, ſacramque paginam à Deo conſcriptam exarauit. Insuper & in myſteria Theologiæ & aliorum veræ fidei dogmatum, ſuccinctioris tam intelligibilium quam ſenſibilium conſiderationis ianuam, & introductionis egregiam inuitationem ſcripſit, quam ego cælum uoco, quia tamquam ſtellis fulget rectis demonſtrationibus collectis à ſcientia tam naturæ quam Scripturæ: in quem librum qui non reſpicit, & eius pulchritudine non oblectatur, is nimirum cæcus eſt. Præterea autem longos aliquot ſermones conſcripſit: item & libros de præclara adoratione venerabilium imaginum. Qui quidem cum poſtea à Patriarcha Hieroſolymitano preſbyter eſſet ordinatus, ac nihilominus ad diuini Sabæ rediret ſpeluncam, ibi ea, quæ prius lucubrauerat, denuo reuocans ſub incudem, poſtquam ſic viuens cõſummanit monaſticæ exercitationis curſum, tenuit fidem, imo dilatauit lucubrationibus, tandem ad Chriſtum, quem dilexit, aſcendit.

*Item doctiſſi-
mos libros de
Orthodoxa
fide.*

*Migrat ad
Chriſtum.*

VITA S. ANNONIS ARCHIEPISCOPI
Colonienſis, ex illa eius proluxa qua eſt apud
R. P. Laur. Surium.

IIII. DECEMBRIS.

SANCTVS Anno, generis & patriæ ſuæ decus, ex Aleman-
ſnorum populis duxit originē. Pater eius Vualterus, mater
Engela dicebatur, ex ingenuis ingenui. Qui cum Annonem
puerum per exercitia militaria mundo primum nutrire cœ-
piſſent, pueri auunculus Babenbergensis eccleſiæ Canonicus
ſuperueniens, illud impediuit, puerumque à ſe perſuaſum,
inſciis parentibus, in ſcholam Babenbergensium perduxit.
Vbi tantas hauſit acris ingenij adoleſcens, per incrementa
temporum, humanorum diuinorumque voluminum diui-
tias, ut poſtea Magiſter ſcholarum inibi effectus, doctrinæ ſuæ,
& virtutum ramos longè lateque per ora multorum cœperit
extendere. Episcopos accerſitus adiit, nec latuit Principes:
à quibus pro ſua reuerentia in amicitiam admiſſus, Henrico
etiam tertio Romanorum Auguſto facile innouit. Qui cum
eum in palatium aſſumpſiſſet, breui apud eum præ omnibus Cle-
ricis, qui in palatio verſabatur, primum gratiæ & familiaritatis
locum obtinuit: hoc vel maximè ſuſpicientibus in eo omnibus,

*S. Annonis
genus, & pri-
ma educatio.*

*Ob ſamã vir-
tutem & gra-
dationis ac-
cerſitur in
aulam impe-
ratorum.*

Xx

quod

quò iusti ac recti admodum tenax esset, atque in causis omnibus pro suo tum statu non adulando, vt saepe ceteri, sed cum magna libertate obloquendo, iustitiæ semper patrocinaretur.

DENIQUE exactis in palatio haud multis annis, magna Imperatoris, magna omnium qui eum nouerant expectatione adeptus est Agrippinæ, quæ & Colonia, nobilem sedem, Hermanno nominis huius præfule secundo ex hac luce subtracto. Quem gradum Ecclesiæ anno Dominicæ incarnationis millesimo quinquagesimo quinto adeptus, haud sanè imparem se acceptæ dignitati deinceps gessit. Pernoctabat plerumque in orationibus, & per Ecclesias, paucis ac certis comitibus, interdum vno tantum puero contentus, discurrens nudis pedibus, nonnunquam etiam cilicio ad carnem indutus, siens procedebat. Etenim diem quidem in disponendis priuatis seu publicis negociis, at noctem totam expendebat in Dei opere. Tunc pœnitentiam agere, errata confiteri, commissa deslere, ob corporalis quoque flagelli castigationem inferioris personæ manibus tantus Pontifex humiliare se non erubuit. Perlustrabat verò omnè Episcopatus sui parochiam, hominesque fidei, ac penè totius religionis ignaros, solo autem nomine Christianos, assiduis prædicationibus ad Catholicæ pietatis cultum informabat, habens hoc insigne meritum suorum indicium, quod quoties prædicaturus in publicum processisset, subito multis lacrymis immalesceret: quo factum est, vt nemo vel laxei cordis Annonem in Ecclesia loquentem audiens, se à lacrymis temperaret.

AD hoc, & ab exteris etiam & remotioribus prouinciis ob solam indulgentiæ & doctrinæ eius famam plurimi confluerunt, omnibus deliciis præferentes Annonem audire, diuitias incomparabiles æstimantes eius indulgentia relaxari, eius benedictione præmuniri. Pauperum, peregrinorum & infirmorum prima illi, & perpes erat sollicitudo, imitanti eum qui dixit: Estote misericordes, sicut & pater vester cælestis misericors est. Illucensente enim primo surgentis diei crepusculo, ecce velut examem apum turba egenorum vndecumque conuolans, eius quotidie fores obsidebat, sufficientia alimenta hora statuta singuli percepturi. Inter quos omnes, miserissimi quique numero viginti quatuor perferutati seorsum congregabantur. Ante quorum pedes humillimè procumbens Pontifex, postquam lauit ac terisit, osculum etiam cordis & oris impressit, nec non & manibus aquam infudit, simul cum cibo &

*Fit Episcopus
Coloniensis.*

*Administrat
officiam san-
cipimè.*

*Claret insigni-
g. a lacry-
marum.*

*Quotidie
multos alit
pauperis.*

bo & potu unicuique etiam nummum porrigens. At verò cum per omnes curæ suæ congregationes, cuiuscumque professionis essent, regularis disciplinæ tramitem licentia deperisse doleret, aliis pro vitæ necessitatibus, aliis pro mundi cupiditatibus extrà vagantibus, vniuersorum præbendas pro supputatione annualium reddituum largè disposuit, nonnullas etiam ex suis adaugens, tantum vt occasione libertatis erepta, necessitatem iugi claustralis cunctis induceret.

QVIN etiam quò plus charitate feruebat, eo sollicitius insistens ad maiora diuinæ laudis opera, quinque monasteriorum estructuras ab ipsis fundamentorum iactis ad perfectum deduxit, non animam tantum, sed & corpus omne, quinis à conditore sensibus institutum, ipsius addicens seruitiis. Ita nimirum ille, quod primum est, Monasterium, quod dicitur ad gradus, in honorem sanctæ Dei genitricis Mariæ, iactis fundamentis erexit, omniq̃ue varij decoris elegantia pulchrè distinctum consecrauit, prædiis ad triginta Canoniorum sufficientiam copiosè delegatis, quos vndique scientia, vita, vel moribus exquisitos illuc adunauit. Sic & sancti Georgij martyris ecclesiam * extra murum construxit, annuis redditibus abundantem, iuxta quod exigebat illic congregatio facta Clericorum.

CETERVM per id temporis Palatinus Comes Henricus, vir potentæ secularis & gloriæ, inimicitias aduersus innocentem Deo dilecti Pontificis exercebat, cædibusque rapinis & incendiis per omne ferebatur Episcopium ad deuastationem patriæ, præsidio fretus in vertice montis, qui à præterfluente fluuio Sigeburg cognominatur. Hunc ergo Henricum, iustis exigentibus causis, anathematis sententia feriens Archiepiscopus, tandem ad satisfactionem coactum captiuumque traxit. Qui Coloniæ veniens, cum ad Antistitis vestigia supplex procidens, pro accepto communionis & indulgentiæ beneficio, B. Petro montem Sigeburgensem dono contradidisset, ecce beatus Anno alacris factus, maximè quod & signū Crucis in eo monte visum esset, diuersis vallatus artificibus, eò se contulit, auxiliòque de cælis præstito, mox consummationem templi strenuè prosperauit, idemque anno Dominicæ incarnationis millesimo sexagesimo sexto, nomini sancti Michaëlis Archangeli specialiter assignans, in honorem omnium cælestium Virtutum, sub patrocinio gloriosi Ducis Mauricij oçiorumque eius consecrauit. Sed & interea contigit, vt pro

X x 2 causa

*Multa restau-
rat monaste-
ria, atq. etiã
quinque noua
fundat.*

*Nota eius li-
beralitate.*

** Hodie intra
murus est.*

*Excommu-
nicat Henricum
Comitem
Palatinum.*

*Construit vix
sanctus mona-
sterium Sigeburgense,*

causa Reipublicæ vir beatus Romam proficisceretur. Vbi cum nonnullas Italiæ regiones peragraret, Principes eius regni, ne à Rege deficerent, suis exhortationibus confortaturus, contigit vt ad monasterium quoddam, cui Fructuaria nomen est, causa orationis diuerteret. Quo in loco admiratus monachorum arctissimam, & secundum Regulæ instituta conuersationem, duodecim ex eis in opere Dei probatissimos secum rediens abduxit, & eos ad tradendum Galliis eiusdem disciplinæ formulam in Sigeberg constituit.

Et quidem à Rege grauissimis sæpenumero dissidens inimicitias, nunc quidem in summam familiaritatem, & penè in regni consortium ab illo assumebatur, nunc verò quoniam ea quæ in regno præter æquum & bonum perperam gerebantur, vehementer detestaretur, & acerrimè impugnaret, cum contumelia de palatio eiiciebatur, & ad extinguendum nomen eius, totum regni robur concitabatur. Quibus vicissitudinibus per plures annos cum Rege concertationem habens, semper velut ad turrin fortitudinis recurrens, Sigebergensium fratrum preces in auxilium asciuit, nunc eos clypeum suum, nunc præsidium vocans: tanta nimirum ipsi erat monastici ordinis veneratio. Vnde & duas adhuc monachorum congregationes superioribus addidit, nimirum vnã in regione Vestphalorum, loco qui dicitur Grascaf, aliam in confinio Turingorum & Sclauorum, loco qui dicitur Salevelt: quarum prior in honorem S. Alexandri martyris, sequens in honorem Principis Apostolorum consecrata est: quas structuriis & prædiorum sumptibus abundè ditatas, ad normam Sigebergensium viuere instituit, adductis etiam illuc eiusdem cœnobij Fratribus.

SANE quicquid ab huius mundi diuitibus, vel emendo, vel in precarium accipiendo, vel aliter acquisierat, mox in pauperes, vel ecclesiarum ministros expendit; hoc propositum habens, vt ne minimam saltem rem in omni proprietatis suæ iure moriens post se relinqueret. Cuius propositi eius quis finis fuerit, patet ex eo quòd in ægitudine, qua mortuus est, alienis fouebatur operimentis; quotiesque manibus ferebatur in occursum Sanctorū, quos iam infirmus in suis liminibus ipse visitare non præualens, ad se visitandum plerumque deferri voluit, habitu proprio carens, interim ab aliquo Canonico contegi necesse habuit. Exstant eius innumerabiles pro Ecclesia sudores, sicut & plurima quæ per eum Deus præstitit miracula.

Nota de monasterio Italia Fructuaria.

Reprehendens Imperator, cum prius esset apud eum summus, ab eorum ignominiosa aula eiecitur.

Item constructa ab eo duobus alia monasteria.

Omnia sua largitus pauperibus, tandem cooperitur comodatis vestibus.

miracula; sed non possunt commemorari omnia. Illud tantum breuiter referemus, quàm grauius pius Dominus ante diem vocationis suæ permiserit eum tentari. Primum moto Saxonico bello, fratrem eius Vveselum Magdeburgensem Archiepiscopum, & consobrinum eius Bucconem Halberstedensem Antistitem, tempestas inuoluit grauissimæ persecutionis, Contra quos, cum Regi totius Saxonicæ gētis exterminium, anhelanti opem non satis alacriter ferret noster Anno, naturæ profectò legibus inhibitus, inuisus ei spūspectusque efficitur, periurij ac perfidiæ insimulatur. Atque hinc iter eum & Regē quotidie discordiis incrementa accipientibus, eo vsque tandem res progressa est, vt ciues Colonienses, quibus paulo antè vnice charus acceptusque erat, etiam ad interficiendum eum sollicitarentur. Atque adeò quadam vice ex omnibus vrbes partibus ruunt ad * curtin Archiepiscopi, & eum cum Episcopo Monasteriensi cœnantem adorti tela contorquent, saxa iaciunt, nonnullos etiam ex assistentibus interficiunt, cæteros plagis & vulneribus confectos in fugam vertunt. Denique Archiepiscopum vix ex eorum manibus in templum S. Petri elapsum, direpta hostiliter tota ipsius domo, arctissimè obsident, extrema quæque minantes.

At non permisit Deus tentari famulum suum vltra modum. Etenim cum is per paruulum queadam posticum noctu egressus, Nulsiam venisset, iamque per prouinciam res vulgari inciperet, mox per quatuor vel quinque milliaria circumquaque ad arma conclamant, multa hominum millia dicto citius concurrunt, conglobati in vnum, rogant Archiepiscopum, & cunctantem vi impellunt, vt ad recuperandam ciuitatem quantocyus festinet. Quo factum est, vt quarto die postquam exierat, magno vallatus agmine ad urbem accedens, facile sit intromissus, Coloniensibus reos se confitentibus, nec non & quòd parati sint, vita incolumi, omnem quam Archiepiscopus iuberet pœnam pendere. Ad extremum vir beatus multis tribulationum ignibus velut in camino ad purū excoctus, anno Saluatoris millesimo septuagesimo quinto, Episcopatus sui vigesimo primo, pridie nonas Decembris ab hominibus ad Angelos est profectus: cuius venerandum corpus non tam funis quàm cæleste munus, Colonia in protectionem sui, filiorumque suorum sanctificationem, diebus sex solenniter circumduxit, & septimo tandem die cum ingenti comitatu tam honorificè quàm luctuosè ad montem

Insurgit contra eum grauissima procella.

** id est, Curtin.*

Quæsitus ad mortem, a propriis ciuibus vix elabatur.

Resistitur in suam sedem.

Nota de honore eius sacra corpora exhibita.

Sigebergensem, sicut ipse petierat, transmisit. Ad laudem Dei immortalis.

DE S. DALMATIO EPISCOPO

*Tricinensi & Martyre, ex Petro Episcopo Equilino
confirmiter carmini Vidæ.*

V. DECEMBERIS.

*S. Dalmatij
clari natales.*

*Conuertitur
per eum qui-
dam magister
equitum.*

** Vila nomi-
nat accolæ
Rhodani.*

*Transit glo-
riosè.*

DALMATIVS Martyr & Episcopus fuit de Italia ori-
gus patre Senatore. Hic dum Christianus esset occul-
tus, omnia deserens, ad Albam ciuitatē deuenit; ibique Chri-
stum prædicare cœpit & miraculis clarere. Ad quem quidem
Valentinianus Magister militum de Rauenna veniens, eius
audita fama, pro filio suo, graui infirmitate detento, supplica-
re cœpit; cum paulo post oratione fusa, sanctus filium libera-
tum eidem nunciat. Quod ille in patriam reuersus, dum ve-
rum esse cognouit, ad Dalmatium mox rediit, & conuersus ad
Christum, ab eodem cum filio baptismum suscepit; sicque ad
propria remeans, & Christum annuncians, miraculi testimo-
nio multos & ipse ad fidem conuertit. At verò deinde Dalma-
tius, Angelo duce, Tricinum venit: Vbi dum flumen sine pon-
te vel nauī ab Angelo in momento transuectus, multis coram
positis, transiisset, populum multum conuertit ad Christum:
ibique constitutus Episcopus, prædicationis officium fideliter
perficiebat. Sed & ad * Gallias transiens, plurimos infidelium
Christianos effecit. Denique post hæc reuelatione diuina,
dum ad suam rediret ecclesiam, iuxta flumen Ticini ab infi-
delibus captus, & in cerebro gladiis percussus, per martyrium
migravit ad Christum. Cuius dum corpus exanime staret, nec
dudum caderet; viso miraculo, multi ex infidelibus conuersi
sunt: Sepultus est autem ibidem miraculis clarus, passus die
Nonarum Decembris.

VITA S. NICOLAI EPISCOPI MYREN-

*sis, partim ex Ordinario nouo, partim ex ea quæ
est apud R. P. Laur. Surium.*

VI. DECEMBERIS.

*Breuiarium.
S. Nicolai ge-
n. 110.*

NICOLAVM, illustri loco Pataræ in Lycia natum, pa-
rentes steriles à Deo precibus impetrarunt. Cuius viri
sancti

sanctitas quanta futura esset, etiam ab ipsis iam cunabulis
apparuit. Etenim infans cum reliquos dies lac nutricis fre-
quens sugeret, ut assolent infantes; quarta & sexta feria semel
dumtaxat, idque vesperi sugebat. Quam ieiunij consuetudi-
nem in reliqua quoque vita semper tenuit. Ætate poscente
ad capiendum animi cultum, traditur studio literarum. Vbi
tum ingenij magnitudine, tum velocitate discendi, breui ad-
modum multa ingeniarum disciplinarum scientia imbutus
est. Cæterum æqualium sodalitates, conuiuia, & consuetudi-
nes vitabat omnino, quia in illis cernebat plurimum esse im-
temperantiæ atque periculi, mulierum etiam non modò col-
loquia, verum etiam conspectum ipsum tanquam iuuenilis
animi pestilentissimam labem fugiens. Adolefcens parenti-
bus orbat, facultates pauperibus distribuit. Cuius quidem
reliquas eleemosynas tunc intelligemus facilius, si hoc vnum
è pluribus celebre illius factum subiiciamus.

ERAT Pataræ vir genere nobili, sed qui (ut fert humanæ
felicis fragilitas) à diuitiis in egestatem deciderat. Ei erant
tres filæ, quarum ætas nuptias flagiraret. Quas cum non mo-
dò viris tradere, sed ne alere quidem quoquo pacto posset,
egens pater (proh miseriam) earum pudicitiam prostituere
cogitat. Sed re cognita, Nicolaus mox noctu per fenestram
tantum pecuniæ in eius domum iniecit, quantum vnus vir-
ginis doti satis esset. Quod cum iterum & tertio fecisset, tres
illæ virgines honestis viris in matrimonium datæ sunt. Atque
post hæc Nicolaus cum se totum Deo dedidisset, in Palæ-
stinam profectus est, ut loca sancta videret, & præfens vene-
raretur. Qua in peregrinatione nauem conscendens sereno
cælo & tranquillo mari, horribilem nautis tempestatem præ-
dixit, moxque ortam, cum essent omnes in summo periculo,
orans mirabiliter sedauit. Vnde cum domum reuersus singu-
laris sanctitatis omnibus documenta præberet, Dei admoni-
tu Myreatæ, quæ Lyciæ metropolis erat, venit; quo tempore
eius urbis Episcopo mortuo, prouinciales Episcopi de suc-
cessore deligendo consultabant. Tum verò post ieiunia &
preces iidem diuinitus admonentur, ut eum eligant qui Ni-
colaus nomine postridie manè primus in ecclesiam ingredia-
tur. Qua obseruatione adhibita, in ecclesiæ ianua deprehen-
sus est Nicolaus, & summo omnium consensu Myreæ Epif-
copus creatus.

Hic verò mirum quo pacto se in ea dignitate habuerit. Se-

*Eriamnum
lactens, ieiun-
at singulis
quarta &
sexta feria
Surium.*

*Adolefcens
studio è delect-
nat cor spectu
mulierum.*

*Seruat sua
munificentiã
tres fil. as, quæ
aliter fuissent
prostituende.
Breuiarium.
V. sic loca san-
cta.*

*Sedat in ma-
ritempestatem.*

*Eligitur Epi-
scopus My-
rensis. Surium.*

*Eius domesti-
ca consuetu-
dines.*

*Semper habet
secum aliquot
pios sacerdo-
tes.*

Cubat humo.

*Noctu vacat
sibi & Deo,
interdum pa-
scendo suo
gredi. Bre-
viarium.*

*Conjicitur in
carcerem pro
confessione fi-
dei.*

Sicarius.

mel edebat quotidie, & vesperi quidem, ut publicis negotiis, quæ magna erant multaque, diem licentius commodaret. Nec cœna tamen publico vacabat munere, quandoquidem triclinium eius suo consilio, aut ope indigentibus patebat semper. Carnes ab ineunte ætate ita dimisit, ut illas nunquam in omni reliqua vita resumpserit. Non plus vno ferculo cœnavit unquam, nisi hospitem gratia, quorum dignitas affluentiore escam expeteret. Nunquam sine sacrorum librorum lectione cœnatum est. Post epulas verò gravis aliquis sermo, sanctissimo atque doctissimo conuentu dignus, inducebatur. Nam Sacerdotes aliquot eruditione & vita probatos, perpetuos sibi conuiuas delegit, à quibus suauiori aliquo animi cibo aleretur; ex quibus & duos sibi quasi consiliarios adiunxit, Paulum Rhodium, & Theodorum Ascalonitam. A mensa verò in cubiculum se recipiens, totus in cœlestium contemplationum campum diffundebatur, & animum diurnis alienisque curis distractum, nocturna meditatione collectum refouebat. Inter quas delicias cum aliquantum noctis absumpisset, membra tandem humi demissa, somno tantum indulgebat, quantum ad perferendum diei labores vix erat satis. Inde surgens, socios aduocabat, quibus cum antelucana oratione resumpta, inter psalmos & hymnos aurora expectabatur. Tum vnà cum sole in templum prodiens, diuina exsoluebat officia: à quibus ad pascendum curandumque gregem, reliquum lucis accommodabat.

INCREDIBILE autem est quanto studio & charitate opem suam quoquo modo laborantibus impartiebat. Certè viduis & orphanis, reliquisque egentibus, pecunia, consilio, opera nunquam defuit, quippe qui præter necessaria corporis, & suppellectilem tenui vitæ opportunam nihil sibi reliquum reseruaret. Qui cum contra Edictum Diocletiani & Maximiani Christianæ fidei veritatem Myræ constanter prædicaret, ab Imperatorum satellitibus comprehensus, & longissimè abductus, in carcerem coniectus est: vbi fuit vsque ad Constantinum Imperatorem, cuius iussu ex custodia creptus, Myream rediit; deinde ad Nicenum Concilium quoque se contulit, vbi cum trecentis illis decem & octo Patribus, Arrianorum hæresim condemnauit. Est verò hoc præterea eius singulare, nempe quòd aliquando tres Tribunos, Nepotianum, Visum, & Herpilionem, calumnia æmulorum à Constantino Augusto condemnatos, qui se propter famam mira

miraculorum eius, orationibus longissimè absenti commendauerant, adhuc viuens (cum Imperatori simul & prætori, minaciter vtrumque terrens, nocte apparuisset) liberauit. Quo miraculo motus Constantinus, misit Nicolao Euangelium aureis literis, aureumque thuribulum, gemmis & arte insignne, & duo præterea puro ex auro candelabra, quibus inter sacrificandum vtatur, suæ pietatis perpetuum monumentum.

SE D & his aliisque viri factis eousque nomen eius diffusum est, ut iam vel remotas orbis terrarum plagas attingeret, essetque calamitosus & periclitantibus certissima spes atque refugium, ad eò ut etiam similiter inuocatus adhuc viuens, semel in naui tempestate iactata, visus sit ipse clauum tenere, ipse fluctus increpare, ipse sæuientes procellas placare. Qui tantis præditus ornamentis, cum ita inter mortales esset versatus, ut cælo semper & immortalitate omnium consensu dignissimus videretur, instante morte suspiciens in cælum, cum Angelos sibi occurrentes intueretur, illo Psalmo pronunciato, In te Domine speraui; vsque eum locum, In manus tuas commendo spiritum meum: in cælestem patriam migravit, octauo Idus Decembris, Anno salutis humanæ trecentesimo quadagesimo tertio.

*Etiā nūc vi-
uens, noctu
apparet Con-
stantino Im-
peratori, &
liberat infan-
tes.*

*Item ad simi-
lem modū li-
berat pericli-
tantes in ma-
ri.*

Breviarium.

*Obdormit in
Domine.*

VITA S. ASELLÆ VIRGINIS,
æc D. Hieronymo ad Marcellam.

VI. DECEMBERIS.

NEMO reprehendat quòd in epistolis aliquos aut laudamus aut carpimus: cum & in arguendis malis sit correctio cæterorum: & in optimis prædicandis, bonorum ad virtutem studia concitentur. Nudiustertius de beatæ memoriæ Lea aliqua dixeramus. Illic pupugit animum, & mihi venit in mentem non debere nos tacere de Virgine, qui de secundo ordine castitatis locuti sumus. Igitur Asellæ nostræ vita breuiter explicanda est; cui, quæso, ne hanc epistolam legas; grauat quippe laudibus suis; sed iis potius quæ adolescentulæ sunt, legerè dignare: ut ad exemplum eius se instituentes, conuersationem illius perfectæ vitæ normam arbitrentur.

PRAETERMITTO quòd in matris utero benedicatur ei antequam nascatur; quòd in phiala nitentis vitri, & omni speculo purioris, patri virgo traditur per quietem; quod ad-

X x 5 huc

*Tomo 7. Su-
rj. Et ad
quid condu-
cant Viræ
Sanctorum.*

*Mir. S. Asel-
le natiuitas.*

huc infantiae inuoluta pannis, & vix annum decimum ætatis excedens, honore futuræ beatitudinis consecratur. Sit gratiæ omne quod ante laborem fuit; licet Deus præsciis futurorum & Hieremiam sanctificet in utero, & Ioannem in aluo matris faciat exultare, & Paulum ante constitutionem mundi separaret in Euangelium Filij sui. Ad ea venio quæ post duodecimum annum sudore proprio elegit, arripuit, tenuit, cœpit, implevit. Vnius cellulæ clausa angustiis, latitudine paradisi fruebatur. Idem terræ solum, & orationis locus existit, & quietis. Ieiunium pro ludo habuit, in ediam pro refectione. Et cum eam non vescendi desiderium, sed humana confectio ad cibum traheret, pane & sale, & aqua fridiga concitabat magis esuriam, quàm restringebat. Et quia penè oblitus sum quod in principio debui dicere. Cum primum hoc propositum arripuit, aurum colli sui, quod quidem murenulam vulgus vocat, quod scilicet metallo in virgulas lentescente quadam ordinis flexuosi catena contextitur, absque parentibus vendidit, & tunicam fusciorem quam à matre impetrare non poterat, induta pio negotiationis auspicio, se repente Domino consecrauit: ut intelligeret vniuersa cognatio non posse aliud ei extorqueri, quæ iam seculum damnasset in vestibus.

Claustra angustis cellula, perfruitur latitudine paradisi.

Vendit murenam auream, ut emat vestem penitentiae.

Studiofissimè vitat colloquia virorum.

Persecutus continuo ieiunauit.

Letus cum terra, vestis sacra.

SE D vt dicere cœperamus, ita se semper moderatè habuit, & intra cubiculi sui secreta se custodiuit, vt nunquam pedem proferret in publicum, nunquam viri nosset alloquium, & quod magis sit admitandum, sororem virginem amaret potius quàm videret. Operabatur manibus suis sciens scriptum esse: Qui non operatur non manducet. Sponso suo aut orans loquebatur aut psallens. Ad martyrum limina penè inuisa properabat. Et cum gauderet proposito suo in eo vehementius exultabat, quod se nullus cognosceret. Cum quæ per omnem annum iugi ieiunio pasceretur, biduo triduoque sic permanens; tum verò in Quadragesima nauigij sui vela tendebat, omnes penè hebdomadas vultu lætante coniungens, & (quod impossibile forsitan est hominibus ad credendum, Deo autem præstante possibile est) ita ad quinquagenariam peruenit ætatem, vt non doleret stomachum, non viscerum cruciaretur iniuria, non sicca humus iacentia membra confringeret, non sacco aspera cutis, foetorem aliquem situmque contraheret; sed sana corpore, anima sanior, solitudinem putaret esse delicias; & in vrbe turbida inueniret eremum monachorum.

Et hæc quidem tu melius nosti, à qua pauca didicimus, & cuius

cuius oculis durities de genibus camelorū in illo sancto corpulculo præ orandi frequentia obcalluisse perspecta est. Nos, quod scire possumus, explicamus. Nihil illius seueritate iucundius, nihil iucunditate seuerius, nihil suauitate tristius, nihil tristitia suauius. Ita pallor in facie est, vt cum cōtinentiam indicet, non redoleat ostentatione. Sermo filens, & silentium loquens. Nec citus nec tardus incessus, idem semper habitus. Neglecta mundities, & in culta veste cultus ipse sine cultu. Sola vitæ suæ æqualitate promeruit, vt in vrbe pompæ, lasciniæ, deliciarum (in qua humilem esse miseria est) & boni eam prædicent, & mali detrahere non audeant, viduæ eam imitentur & virgines, maritæ colant, noxiæ timeant, suspiciant Sacerdotes.

Summè ex-primis in orbibus auream mediocritatem.

DE S. DIONYSIA CVM SOCIIS

sub persecutione Vandaliæ, ex Victore Vricensi libro tercio.

VI. DECEMBRIS.

QV o tempore addidit bestia Hunnericus Vandalorum Rex, sanguinem sitiens innocentem, Episcopis necdum adhuc in exilium directis, per vniuersas Africanæ terræ prouincias simul vno quasi impetu tortores crudelissimos destinare, vt nulla remanisset domus & locus, vbi non fuisset eiularus & luctus, vt nulli ætati, nulli parceretur sexui, nisi illis, qui eorum succumberent voluntati; tunc hos fustibus, illos suspendio, alios ignibus torquebant. Mulieres & præcipue nobiles, cōtra ius naturæ, nudas omnino in facie publica cruciabant. Ex quibus vnā Dionysiam cursim ac breuiter nominabo. Quam cum viderent non solum audacem, sed etiam matronis cæteris pulchriorem, ipsam primò nisi iunt fustibus expoliata[m] aptare. Quæ cum pereret, diceretque de Domino suo secura: Qualiter libet, cruciate, verecunda tamen membra nolite nudare; ampliùs illi magis fures, celsiori loco vestimentis exuram constituunt, spectaculum eam orantibus facientes. Quæ inter ictus virgarum, dum riuali sanguinis toto iam corpore fluitarent, libera voce dicebat. Ministri diaboli, quod ad opprobrium meum facere computatis, ipsa est laus mea.

En impietatem & crudelitatem hæreticam.

S. Dionysia cōstititissime resistit tormentis.

Et quia erat scripturarum diuinarum scientia plena, arctata pœnis, & ipsa iam martyr, alacriter etiam alios ad martyrium confortabat, atque ad eò suo sancto exemplo vniuersam

Item confortat ad martyrium suum filium.

fam suam patriam liberauit. Quæ cum suum vnicum filium, admodum adhuc teneræ ætatis & delicarum, timore pœnarum formidolosum cōspiceret, verberans eum nutibus oculorum, & increpans auctoritate materna ita confortauit, vt matre multo fortior redderetur: ac deinde ei inter crudelia verbera cōstituto ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati sumus: non perdamus indumentum nostræ salutis, ne veniens inuitator, vestem nō inueniat nuptialem, & dicat ministris: Mittite in tenebras exteriores, vbi erit fletus oculorum, & stridor dentium. Illa (inquiēbat) ô fili mi, pœna timenda est quæ nunquam finitur illa desideranda vita quæ semper habetur. Quibus filium solidans verbis, velociter martyrem fecit, ita vt venerabilis adulescens, Maioricus nomine, in certamine confessionis spiritum reddens cursum palmiferum consumaret. Tum verò amplexabatur illam hostiam suam mater, ac deinde, quantis potuit vocibus, Domino gratias agens etiam ad gaudium spei future in sua domo eum maluit sepelire: vt quoties super sepulchrum eius Trinitati preces effunderet, alienam se à filio nunquam esse consideret.

Consummat ille gloriosum martyrium.

** Aemilianus. Item manentur eorum exemplo & alij.*

PER quam quanti in illa ciuitate, vt fati sumus, acquisiti sint Deo, longum est enarrare. Nam & eius germana, nomine Datura, atque Leontia, filia sancti Germani Episcopi, cognatusque Daturæ venerabilis * Emelius medicus, religiosus quoque Tertius, Trinitatis confessione præclarus, Sibidensisque Bonifacius horribilia pertulerunt, magnisque cruciatibus euiscerata vel euiscerati sunt. Sed vt dixi, longum est omnia ordine referre.

VITA S. AMBROSII ECCLESIAE
Doctōris, ex ea quæ est per Paulinum ad sanctum
Augustinum.

VII. DECEMBRIS.

S. Ambrosii genus & præsentia.

HORTARIS venerabilis pater Augustine, vt vitam beati Ambrosij Episcopi Mediolanensium meo prosequar stilo. Igitur posito in administratione præfecturæ Galliarum patre eius Ambrosio, natus est Ambrosius. Qui infans in arca Prætorij in cunabulis positus, cum dormiret aperto ore, examen apum adueniens, faciem eius atque ora compleuit, ingrediendi in eos, egrediendi que frequentans vices, donec post aliquant

aliquamdiu euolantes in tantum aëris altitudinem subleuatae sunt, vt humanis oculis minimè viderentur: quod scriptorum ipsius nobis generabat fauos. Hic postquam edoctus est liberalibus disciplinis, professus in auditorio præfecturæ prætorij, ita splendide causas perorabat, vt eligeretur à viro illustri Probo, tunc Præfecto prætorij, ad consilium tribuendum. Post quod & Consularitatis suscepit insignia, vt regeret Liguriam, Æmiliamque prouincias. Cæterum per id tempus mortuo Auxentio, Arrianæ perfidiæ Episcopo (qui Dionisio beatæ memoriæ ad exsilium destinato incubabat Mediolanensium ecclesiæ) cum populus ad seditionem esset commotus, erat illi cura sedandæ seditionis. Vbi cum alloqueretur plebem, subito vox fertur infantis, Ambrosium Episcopum proclamantis, Ad cuius vocis sonum totius quoque populi ora conuersa sunt acclamantis Ambrosium, Ambrosium: ita vt qui antea turbulentissime dissidebant, quia & Arriani sibi, & Catholici sibi Episcopum cupiebant, ordinari repente hunc vnum consenserint.

Claret multæ eloquentia.

Administrat Liguriam & Æmiliam.

Vocē infantis proclamatur Episcopus Mediolanensis.

Quo ille cognito (erat autem tunc catechumenus) reuertens domum, philosophiam profiteri voluit. Quod vbi ne faceret, reuocatus est, publicas etiam mulieres publice ad se ingredi fecit, ad hoc tantum vt visis his, populi intentio reuocaretur. At verò populus magis magisque clamabat. Tum ille cum videret nihil intentionem suam proficere, fugam parauit. Sed egressus noctis medio ciuitatē, cum Ticinum se pergere putaret, manē ad portam ciuitatis Mediolanensis inuenitur. Qui inuētus, cum custodiretur à populo, missa est relatio ad Imperatorem Valentinianum: qui sanè summo gaudio accepit quod iudices à se directi ad Sacerdotium paterentur. Lætatur etiam Probus Præfectus, qui dixerat proficiscenti: Vade, age non vt Iudex, sed vt Episcopus. Interim pendente relatione, iterum fugam parauit, atque in possessione cuiusdam Leontij aliquandiu latuit. Verum vbi relationi responsum est, ab eodē Leontio proditur. Productus & adductus Mediolanum, postulauit se non nisi à Catholico Episcopo baptizari. Baptizatus, omnia Ecclesiastica officia impleuit, atque ita octaua die Episcopus ordinatus est, cum summa lætitia cunctorum. Sed mirum simul, quantas vir beatus ab impiis Arrianis non multo post sustinuit passiones.

Multis artibus studet Episcopatum subterfugere, sed frustra.

Valde sibi congratulatur de eius electione Imperator.

Baptizatur, ac deinde octaua die consecratur Episcopus.

SIRMIVM sanè cum ad ordinandum Episcopum Anem mium perrexisset, Iustinæ tunc temporis Reginae potentia, à multitu

*Magnā pati-
tur contume-
liā ab Arria-
na.*

*En iudicium
Dei.*

*Milites confi-
tuti contra
Catholicos,
dimittunt mu-
tantur ut
sunt pro Ca-
tholicis.*

*Reuelant se
S. Ambrosio,
S. Protasius
Geruasius.*

*Nota miracu-
lum.*

*Mittitur vir
sanctus Lega-
tus ad Maxi-
mū tyrannū.*

*U. statum cru-
ditate civitas
Thessalonice.*

à multitudine coadunata Ecclesia pellebatur, ita ut una de virginibus Arrianorum tribunal conscendens, illum attrahere vellet ad partem mulierum, ut ab ipsis cæderetur. At verò ille ad eam, Et si inquiebat, ego indignus tanto Sacerdotio sum, tamen te non conuenit in qualemcumque Sacerdotem manum iniicere: unde debes vereri Dei iudicium. Quod dictum etiam exitus confirmavit. Nam alio die mortuam ad sepulcrum vsque deduxit, gratiam pro contumelia rependens. Quod factum nõ leuem aduersariis incussit metum, pacemque in ordinando Episcopo tribuit. Sed nec sic tamen adhuc supradictæ Iustinæ mulieris omnes insidias effugit, quippe quæ etiam Mediolani, muneribus atque honoribus aduersus sanctum virum oblati, populum excitaret. Promittebat tribunatus, & diuersas alias dignitates iis qui illum de Ecclesia raptum, ad exsilium perduxissent. Tandem etiam exercitus armatus ad custodiendas fores ecclesiæ est directus, ut nemo auderet Catholicam ecclesiam ingredi. Sed Dominus, qui de aduersariis suis Ecclesiæ triumphos donare consuevit, ad Ecclesiæ suæ munimentum militum corda conuertit. Sed nec hoc satis erat, nisi etiam pro Catholica fide cum plebe pariter acclamarent: hoc enim tempore primò Antiphonæ, Hymni, ac Vigiliæ in ecclesia Mediolanensi celebrari cœperunt. Per idem quoque tempus sancti Martyres Protasius & Geruasius se Sacerdoti reuelauerunt. Quorum corpora vbi leuata sunt, & in lecticis posita, multorum ibi sanatarum agritudines perdocentur. Cæcus etiam Seuerus nomine, qui nunc vsque in eadem basilica religiosè seruit, vbi vestem Martyrum attigit, statim lumen recepit. Quibus beneficiis Martyrum in quantum crescebat fides Ecclesiæ Catholicæ, in tantum Arrianorum perfidia minuebatur.

I N T E R E A etiam occiso Gratiano Imperatore, Sacerdos recipiendi corporis eius causa ad Maximum suscepit legationem. Apud quem quàm constanter egerit, qui voluerit cognoscere, ipsius legationis epistolam ad Valentinianum iuniorē datam cum legerit, approbabit: ipsum verò Maximum à communionis consortio segregauit, admonens ut effusi sanguinis Domini sui & (quod est grauius) innocentis, ageret pœnitentiam. Quod ut ipse declinauit superbo spiritu ita non solum futuram, sed etiam præsentem salutem amisit. Sed & alta sunt narranda. Certè causa Thessalonicensis ciuitatis non minima successit tribulatio Sacerdoti, cum pene

comperisset ciuitatem deletam. Promiserat enim illi Theodosius Imperator, se veniam daturam ciuibus supradictæ ciuitatis: sed agentibus Comitibus occultè cum Imperatore, ignorante Sacerdote, vsque in horam tertiam gladio ciuitas est donata, atque plurimi interempti innocentes. Quod factum vbi comperisset Sacerdos, copiâ Imperatori ingrediendi ecclesiam denegauit: nec prius dignum iudicauit Ecclesiæ vel Sacramentorum communionem, quàm publicam ageret pœnitentiam, quàm clementissimus Imperator libèter suscepit. Sed & inter hæc egresso Theodosio de Italia, & Constantinopoli constituto, Valentiniano Augusto intra Gallias posito, directâ relatio est sub nomine Senatus à Symmacho, tunc Præfecto vr̄bis, de repetenda ara Victoriæ & sumptibus cæremoniarum. Quod vbi comperit Sacerdos, misso libello ad Imperatorem, postulauit ut ad se relationis exemplaria dirigerentur. Qua accepta præclarissimum libellum conscripsit, ut contra nihil v̄mquam auderet vir aliàs eloquentissimus.

A T Q V I tamen (proh pudor) postquam Valentinianus in Viennensi ciuitate vitam finiuit, ac Eugenius suscepit imperium, is non multo post petentibus Flauiano tunc Præfecto & Arbogaste Comite, aram Victoriæ & sumptus cæremoniarum, oblitus fidei suæ concessit. Quod vbi audiuit Sacerdos, relicta ciuitate Mediolanensi, ad quam ille festinatò veniebat, ad Bononiensem ciuitatem emigravit, atque inde Faberiam, hinc inuitatus à Florentinis, in Tusciam vsque, non tam formidans imperantis iniuriam, quàm declinans eius adspectum sacrilegum. Nam & epistolam ad eundem dedit, in qua egregiè conuenit conscientiam illius. Promiserat etiam Arbogastes Comes, & Fabianus Præfectus Mediolano contra Theodosium Imperatorem egredientes, cum victores reuertissent, stabulum se esse facturos in ecclesia Mediolanensi, atque Clericos sub armis probaturos. Cuius commodationis causa fuit quia munera Imperatoris, qui se sacrilegio commiscuerat, ab Ecclesia respuebantur, nec orandi illi cum Ecclesia societas tribuebatur. Sed Dominus de cælo iaculatus est iudicium, atque omnem victoriam ad religiosum Imperatorem transtulit Theodosium, extincto Eugenio. De quo cum Sacerdos scripta acciperet Imperatoris, non illi alia maior cura fuit, quàm ut pro his interueniret, quos renatos inuenerat. Obsecrauit itaque primo scriptis Imperatorem, postea etiam ipse Aquileiam perrexit precaturus pro eis: quibus facile venia impe-

*Excommunicat propterea
S. Ambrosius
Imperatorem
Theodosium.*

*Fortiter oppo-
nit se petenti-
bus restitueram
ceremoniam
gentilitatis.*

*Occiso Valen-
tiniano inua-
dit imperium
impius Euge-
nius.*

*Variè sancto
viro impiè cõ-
minantur.*

*Vincitur im-
pius Eugenius
à pio Impera-
tore Theodo-
sio.*

nia impetrata est: quia Christianissimus Imperator, pronolatus pedibus sacerdotis, testabatur meritis & orationibus eius se esse seruatum.

REVERTENS autem de vrbe Aquileiensi, vno die præcessit Imperatorem. Nec diu clementissimæ memoriæ Theodosius Imperator, susceptis filiis in Ecclesia, & traditis Sacerdoti, in hac luce fuit. Post cuius obitum fere triennium superuixit. Quo in tempore S. Nazarij Martyris corpus leuatum ad basilicam Apostolorum transtulit. Ipse autem vir venerabilis erat multæ abstinentiæ, & vigiliarum multarum, & laborum, quotidiano ieiunio macerans corpus: cui prandendi nunquam consuetudo fuit, nisi die Sabbatho & Dominico, vel cum natalitia celeberrimorum Martyrum essent. Orandi etiam assiduitas magna die ac nocte: nec operam declinabat scribendi propria manu libros, nisi cum aliqua infirmitate corpus eius attenuaretur. Erat etiam in rebus diuinis implendis fortissimus, in tantum vt quod implere solitus erat circa baptizandos, quinque postea Episcopi, à tēpore quo decessit, vix implerent, sollicitus etiam nimium pro pauperibus & captiuis. Nam in tempore quo Episcopus ordinatus est, aurum omne atque argentum quod habere poterat, Ecclesiæ, vel pauperibus contulit. Prædia etiam quæ habebat, reseruato vsufructu germanæ suæ, donauit Ecclesiæ, nihil sibi, quod hinc suum diceret, derelinquens. Erat autem flens cum flentibus. Siquidem & quotiescunque illi aliquis ob percipiendam pœnitentiam lapsus suos confessus esset, ita flebat, vt & illum flere compelleret.

IPSE autem de sua morte antè prædixit, quòd vsque ad Pascha nobiscum futurus esset. Quo tempore Comes Stilico dicens quod tanto viro recedente, interitus immineret Italiæ, conuocatis ad se nobilibus viris, quos diligere à sancto sacerdote cognouerat, partim interminatus est illis, partim blando sermone persuasit, vt pergerent ad sanctum sacerdotem, suaderentque illi vt sibi viuendi peteret à Domino commectum. Quod vbi ab illis audiuit, respondit: Non ita inter vos vixi, vt pudeat me viuere; nec timeo mori, quoniam Dominum bonum habemus. Sed & eodem tempore quo à nobis migravit ad Dominum, ab hora circiter vndecima diei vsque ad illam horam qua emisit spiritum, expansis manibus in modum crucis orauit. Nos verò labia illius moueri videbamus, vocem autem non audiebamus. Honoratus quoque sacerdos

Trasfert vir sanctus corpus S. Nazarij.

Præbet se omnibus exemplum bonorum operum.

Audiens confessiones, ita flebat, vt & confitentibus flere compelleret.

Prædixit de suo obitu.

Nec mori timebat, nec viuere redire erat.

sacerdos Ecclesiæ Vercellensis, cum in superiori domo se ad quietem composuisset, tertio vocem vocantis se audivit, dicentisque sibi: Surge, festina, quia modò est recessurus. Qui descendens, obrulit sancto Domini corpus. Quo accepto, vbi glutuuit, emisit spiritum. Cuius corpus, cum peractis Sacramentis diuinis, de Ecclesia maiore leuaretur portandum ad basilicam Ambrosianam, in qua positus est, ita, ibi dæmonum turba clamabat se ab illo torqueri, vt eiulatus eorum ferri non posset. Quæ gratia sacerdotis non solum in illo loco, verum etiam in plurimis prouinciis vsque in hodiernum diem manet.

Accepto viatico corpori Domini trāsfit feliciter.

DE CONCEPTIONE B. MARIÆ,
partim ex Diuo Bernardo, partim ex Diuo
Ioanne Chrysofomo.

VIII. DECEMBRIS.

NOVVM fecit Dominus super terram, vt mulier circumdaret virum, nec alium quam Christum de quo dicitur: Ecce vir, Oriens nomē eius. Nouum quoque fecit in cælo, vt mulier Sole appareret amicta. Denique & coronauit eum, & vicissim ab eo meruit coronari. Egredimini filiæ Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum mater sua. Verum hoc aliàs. Interim sanè egredimini magis, & videte Reginam in diademate, quo coronauit eam filius suus. In capite, inquit, eius corona stellarum duodecim. Dignum planè stellis coronari caput, quòd & ipsa longe clariùs micans, ornet eas potius quam ornetur ab eis. Et quid ni coronent sidera quam Sol vestit? Et quod ergo sidereum micat in generatione Mariæ? Planè quod ex Regibus orta, quod ex semine Abraham, quòd generosa ex stirpe David. Et si id parum videtur, adde quòd generatio illius ob singulare priuilegium sanctitatis diuinitus noscitur esse concessa: quòd longè antè eisdē patribus cælitus repromissa; quòd mysticis præfigurata miraculis, quòd oraculis prænunciata prophetis. Hanc sacerdotalis virga, dum sine radice floruit; hanc Gedeonis vellus, dum in medio siccæ aræ maduit; hanc in Ezechielis visione Orientalis porta, quæ nulli vquam patuit, præsignabat.

MACVM re vera miraculum, fratres dilectissimi, fuit beata semper virgo Maria. Quid namque illa maius aut illu-

D. Bernardus serm. 12. de verbis Apocalypsis.

In capite Mariæ corona stellarum duodecim.

In generatione Mariæ singulare est priuilegium sanctitatis.

D. Chrysofomus, in sermone de B. Maria.

Y y stius

*S. Maria excellens
inter omnes
creaturas.*

fruius villo vnquam tempore inuentum est, seu aliquando inueniri poterit? Hæc sola cælum ac terram amplitudine superauit. Quidnam illa sanctius? non Prophete, non Apostoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Seraphim, non Cherubim, non denique aliud quidpiam inter creatas res visibiles aut inuisibiles, maius aut excellentius inueniri potest. Eadem ancilla Dei est, & mater, eadem virgo & genitrix. Hæc eius mater est, qui à Pater ante omne principium genitus fuit, quem Angeli & homines agnoscunt Dominum rerum omnium. Visne cognoscere quanto Virgo hæc præstantior sit cælestibus potentiis? Illæ cum timore & tremore assistunt, faciem velantes suam, hæc humanum genus illi offert quem genuit. Per hanc & peccatorum veniam etiam consequimur. Aue igitur mater, cælum, puella, virgo, thronus, Ecclesiæ nostræ decus, gloria, & firmamentum, assidue pro nobis precare Iesum filium tuum, & Dominum nostrum, vt per te misericordiam inuenire in die iudicij, & quæ reposita sunt iis qui diligunt Deum, bona consequi possimus, gratia & benignitate Domini nostri Iesu Christi, eum quo Patri simul & sancto Spiritui sit gloria, honor & imperium, nunc & semper in secula seculorum.

*Etiam in
hincis sit
i. u. d. d.
param.*

DE S. LEOCADIA VIRGINE TOLETANA

vt habetur lib. 5. hist. Lucij Marinei.

Tom. 7. Surij.

IX. DECEMBERIS.

*S. Leocadia
capta tanquã
Christiana,
paulo post trã
sit feliciter.*

LEOCADIA virgo celeberrima Toleti orta fuisse perhibetur, quæ & propter sanctissimos suos mores & Christi cultum, cui feruentissimè seruebat, à Daciano Hispaniæ Præfecto tanquam Christiana capta fuit, & apud urbem Toletanam carceri mancipata. Vbi etiam cum grauissimos B. Eulaliæ & reliquorum Martyrum cruciatus audisset, positis in oratione genibus, quinto Idus Decembris impollutum Deo reddidit spiritum. Sunt etiam qui dicunt Leocadiam crudelissimis Daciani satellitibus ab altis Toletanæ urbis mœnibus fuisse præcipitatum, vsque ad locum vbi nunc eius ecclesia colitur extra urbem.

VITA S. EULALIÆ VIRGINIS,

ex Georg. Vricelio.

X. DE

X. DECEMBERIS.

HISPANICA virgo, à S. Donato presbytero in ciuitate Barcinonensi catechizata, puerilibus etiamdum annis martyrij palmam cupide affectura est, sub præside Daciano. Causa mortis erat, idolorum abominatio. Aiebat se soli Deo, qui in cœlis habitabat, sacrificare solere, huiusque vnigenito dedisse fidem. In qua sententia cum firma perstaret, cedens neque ad dextram neque ad sinistram, nullo atrocissimis pariter & creberrimis tormentis, vsque dum animam redderet, discruciatata fuit. Et quod in muliebri ac sanè quàm imbecillo sexu magis mirere, bene locuta est Eulalia (suo videlicet nomini respondens) in Christo Iesu inter has ipsas laminas, vngulas, fustes, cultros, flagra, haud secus ac si accubaret in viridario quodam procul à carnificum cruentis & ferinis manibus. O virtutem Dei ostensam in testaceo vasculo! O turpiter confusam potestatem robutissimi Behemoth! Hispaniæ decus haud vulgare, hæc Eulalia, satanicam tyrannidem deuicit in Domino qui est benedictus in secula. Meminit Eulaliæ Her. contractus, recensens eam inter sanctos Ecclesiæ homines sub Diocletiano Imperatore passos.

*S. Eulaliæ
professio Christi-
ana.*

*Hæc sunt ver-
ba S. Eulaliæ
in tormentis.*

HYMNVS IN LAVDEM EIVSDEM EULALIÆ virginis, ex Aurelio Prudentio.

GERMINE nobilis Eulalia,
Mori & indole nobilior,
Emeritam sacra vi: go suam
cuius ab vberè progenita est
Ostibus ornat, amore colit.
Proximus occiduo locus est,
Qui tulit hoc decus egregium,
Urbe potens, populis locuples,
Sed mage sanguine martyrij,
Virgineoq; potens titulo.
Curculis tribus atque nouem
Treis hyemes quater attigerat,
Cum crepitante pyra, trepidos
Terruit aspera carnifices,
Supplicium sibi dulce rata.
Iam dederat prius iudicium
Tendere sup patris ad solium,
Nec sua membra dicata thoro

Yy 2

Ipsa

Ipsa crepundia reppulerat,
 Ludere nescia pusiola.
 Spernere succina, flere rosas,
 Fulua monilia respuere,
 Ore seuera modesta gradu,
 Moribus & nimum teneris:
 Canicem meditata senum.
 Ast ubi se funia a lues
 Excitat in famulos Domini,
 Christicola; q; cruenta iubet
 Thura cremare, secur pecudis
 Mortiferis adolere deis.
 Infremuit sacer Eulaliae.
 Spiritus, ingeniq; ferox
 Turbida frangere bella parat,
 Et rude pectus, anhela Deo.
 Femina p'ouoca, arma virum.
 Sed pia cura parentis agit
 Virgo animosa domi ut laeaeat,
 Abdi: a rure & ab vrbe procul,
 Ne fera sanguinis in precium
 Moris amore puella ruat.
 Illa perosa, quietis open
 Degeneri tolerare mora,
 Nocte fores sine teste mouet.
 Septa; q; claustra fugax aperit,
 Inde per inuia carpit iter.
 Increditur pedibus laceris,
 Per loca senta situ, & vepribus,
 Angelico comitata choro,
 Et licet horrida nox fileat,
 Lucis habet tamen illa ducem.
 Sic habuit generosa patrum
 Turba columniferum radium,
 Scindere qui tenebrosa potens,
 Nocte viam face perspicua
 Praestitit, inireunte Chaos.
 Non aliter pia virgo viam
 Nocte sequuta diem meruit,
 Nec tenebris adoperta fuit,
 Regna Canopica quum fugeret

Et super

Et super astra pararet iter.
 Illa gradu cita peruigili,
 Millia multa prius peragit,
 Quam plaga pandat Eoa polum,
 Manè superba tribunal adit,
 Fascibus adstat & in mediis:
 Vociferans, rogo quis pudor est
 Perdere precipites animas,
 Et malè prodiga corda sui
 Sternere rasilibus scopulis,
 Omnipatremq; negare Deum?
 Quaritis ô miseranaa manus
 Christicolùm genus? en ego sum
 Demoniacis inimica sacris,
 Idola protero sub pedibus,
 Pectore & ore Deum fateor.
 Isis, Apollo, Venus, nihil est,
 Maximianus & ipse, nihil,
 Illa nihil, quia facta manu:
 Hic, manuum quia facta colit:
 Friuola vtraq; & viraq; nihil.
 Maximianus opum dominus,
 Et tamen ipse cliens lapidum,
 Prostituat, voueatq; suis
 Numinis caput ipse suum,
 Pectora cur generosa quatit?
 Dux bonus, arbiter egregius,
 Sanguine pascitur innocuo,
 Corporibusq; piis inhians,
 Viscera sobria dilacerat,
 Gaudet & excruciare fidem.
 Ergo age tortor adure, seca,
 Diuide membra coacta luto.
 Soluere rem fragilem facile est,
 Non penetrabitur interior
 Exagitante dolore animus.
 Talibus excitus in furias
 Praetor, ait, rape precipitem
 Lictor, & obrue supplicis,
 Sentiat esse deos patrios,
 Nec leue principis imperium.

Yy 3

Quam

Quam cuperem tamen, ante necem
 Si potes es, revocare tuam
 Torua puellula nequitiam,
 Respice gaudia quanta metas,
 Quae tibi feri genialis honor.
 Te lacrymis labefacta domus
 Prosequitur generisque tuis
 Ingemit anxia nobilitas.
 Flore quod occidis in tenero,
 Troxima dotibus & thalamo.
 Non mouet aurea pompa thori,
 Non pietas veneranda senum,
 Quos temeraria debilitas,
 Ecce parata ministeria
 Excruciabilis exitij.
 Aut gladio feriere caput,
 Aut laniabere membra feris,
 Aut facibus data fumificis.
 Flebiliterque plulanda tuis,
 In cineres resoluta flues.
 Hæc, rogo, quis labor est fugere?
 Si modicum salis eminalis,
 Thuris & exiguum digitis
 Tangere virgo benigna velis,
 Pœna grauis procul abfuerit.
 Martyr ad ista nihil, sed enim
 Infremit, inque tyranni oculos
 Sputa iacit, simulachra dehinc
 Dissipat, impositaque molans
 Thuribus pede profubigit.
 Nec mora, carnifices gemini
 Iuncea pectora dilacerant,
 Et latus unguis virgineum
 Pulsat utrinque, & ad ossa secat.
 Eulalia numerante notas.
 Scriberis ecce mihi domine,
 Quam inuat hos apices legere,
 Qui tua, Christe, trophæa notant,
 Nomen & ipsa sacrum loquitur
 Purpura sanguinis eliciti.
 Hæc sine fletibus & gemitu

Lata canebat & intrepida,
 Dirus abest dolor ex animo,
 Membraque picta cruore, noua
 Fonte cutem recalente lauant,
 Ultima carnificina dehinc
 Non laceratio vulnifica
 Cratet ensis, nec arata cutis,
 Flamma, sed undique lampadibus
 In latera, stomachumque furit.
 Crinis odor & in iugulos
 Fluxerat, inuolitans humeris,
 Qui pudibunda pudicitia,
 Virgineusque lateret honos,
 Tegmine verticis opposito.
 Flamma crepans volat in faciem,
 Perque comas vegetata caput
 Occupat, exuperatque apicem,
 Virgo citum cupiens ebitum,
 Appetit & bibit ore rogam.
 Emicat inde columba repens,
 Martyris os nive candidior
 Visa relinquere, & astra sequi:
 Spiritus hic erat Eulalia
 Lacteolus, celer innocuus.
 Colla fluunt abeunte avimæ,
 Et rogos igneus emoritur,
 Pax datur artibus exanimis,
 Flatus in aethere plaudit ouans,
 Templaque celsa petit volucer.
 Vidit & ipse satelles, auem
 Fœmina ab ore meare palam,
 Obstupescit, & attonitus
 Profilit, & sua gesta fugit,
 Licetor & ipse fugit pauidus.
 Ecce nivem glacialis hyems
 Ingerit, & tegit omne forum.
 Membra tegit simul Eulalia
 Axe iacentia sub gelido,
 Pallioli vice lintheoli.
 Cedat amor lacrymantum hominum
 Qui celebrare suprema solent,

*Flebile cedat & officium,
 ipsa elementa, iubente Deo,
 Exequias tibi virgo ferunt.
 Nunc locus emerita est tumulo
 Clara Colonia Vettonia,
 Quam memorabilis annis Ana
 Præterit, & viridante rapax
 Gurgite, mœnia pulchra lauat.
 Hic vbi marmore perspicuo,
 Atria luminat alma nitor,
 Et peregrinus, & indigena,
 Reliquias, cineresque sacros
 Seruat humus veneranda sinu.
 Tecta corusca superrutilant
 De laquearibus aureolis,
 Saxaque cæsa solum variant
 Floribus, vt rosulenta putes
 Prata rubescere multimodis.
 Carpite purpureas violas,
 Sanguineosque crocos metite;
 Non caret his genialis hyems,
 Laxat & arua tepens glacies,
 Floribus vt cumulet calathos.
 Ista comantibus è folijs
 Munera virgo, puérque date,
 Ast ego ferta choro in medio
 Texta feram pede dactylico,
 Vilia, marcida, festa tamen.
 Sic venerarier ossa libet,
 Illa Dei sita sub pedibus
 Ossibus altar & impositum,
 Prospicit hæc, populóque suos,
 Carmine propitiata fouet.*

DE SANCTO DAMASO PAPA,
ex Ordinario nouo.

XI. DECEMBRIS.

*S. Damasus
 natione His-
 panus.*

DAMASVS Hispanus, vir egregius & eruditus in scri-
 pturis, indicto primo Constantinopolitano Concilio,
 nefa

nefariam Eunomij & Macedonij hæresim exstinxit. Idem
 Ariminensem conuentum condemnauit, in quo, vt scribit
 sanctus Hieronymus, Valentis potissimum & Vrsatij fraudi-
 bus damnatio Nicænæ fidei conclamata fuit; & ingemiscens
 orbis terrarum se Arrianum esse miratus est. Basilicas duas
 ædificauit: alteram sancti Laurentij nomine ad theatrum
 Pompeij, quam maximis muneribus auxit, eique domos &
 prædia attribuit; alteram via Ardiatina ad Catacumbas; Pla-
 toniam etiam vbi corpora sanctorum Petri & Pauli aliquam-
 diu iacuerunt, dedicauit, & exornauit elegantibus versibus.
 Idemque prosa & versu scripsit librum de virginitate, multa-
 que alia metro edidit.

*Ædificat
 duas basili-
 cas.*

P O E N A M talionis constituit iis qui alterum falsi crimi-
 nis accusassent. Instituit, vt in Ecclesia Psalmi ab alternis can-
 nerentur, & in fine cuiusque Psalmi diceretur, Gloria Patri &
 Filio, & Spiritui sancto, & vt Confessio Missæ esset exordium.
 Eius iussu sanctus Hieronymus diuinæ Scripturæ libros in
 Latinum conuertit. Denique cum Ecclesiam rexisset annos
 decem & octo, menses tres, dies vndecim, & habuisset ordina-
 tiones quinque mense Decembri, quibus creauit Presbyteros
 triginta duos, Diaconos vndecim, Episcopos per diuersa loca
 sexaginta duos; virtute, doctrina, ac prudentia clarus, propè
 octogenarius, Theodosio seniore Imperatore, obdormiuit in
 Domino, & via Ardeatina vnâ cum matre & sorore sepultus
 est in basilica quam ipse ædificauerat. Eius reliquiæ postea
 translatae sunt in Ecclesiam sancti Laurentij in Damaso, quam
 idem Pontifex ad theatrum Pompeij construxerat.

*Eius iussu S.
 Hieronymus
 vertit libros
 sacra Scri-
 ptura.*

*Obdormit in
 Domino in
 senectute bo-
 na.*

DE S. LUCIA VIRGINE ET MAR-
tyre, ex Ordinario nouo.

XIII. DECEMBRIS.

LUCIA virgo Syracusana, genere & Christiana fide ab in-
 fantia nobilis, vnâ cum matre Eutitia, quæ sanguinis
 fluxu laborabat, Catanam ad venerandum corpus beatæ Aga-
 thæ venit: vbi etiam ad eius sepulcrum cum suppliciter oras-
 set, Agathæ intercessione matri sanitatem impetrauit. Statim
 verò matrem exorauit, vt quam dorem sibi datura esset, Chri-
 sti pauperibus tribui pateretur. Quare & mox, vt Syracusas
 rediit, omnem pecuniam, quam ex facultatibus venditis re-
 degerat, pauperibus distribuit. Quod vbi rescuisset is, cui eam

*S. Lucia me-
 ritis S. Aga-
 thæ impetrat
 sanari suam
 matrem.*

*Accusatur
quod esset
Christiana.*

parentes contra Virginis voluntatem desponderant, apud Paschasium Praefectum Luciam, quod Christiana esset, accusavit. Quam ille cum nec precibus, nec minis ad cultum idolorum posset perducere, imò tanto magis incensam videret ad celebrandas Christianae fidei laudes, quanto magis ipse eam à sententia auertere conabatur; Cessabunt, inquit, verba, cum ventum erit ad verbera. Cui Virgo: Dei seruis verba desse non possunt, quibus à Christo Domino dictum est: Cum steteritis ante Reges & Praefides, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini; dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus sanctus, qui loquitur in vobis.

Trahitur olivana ad lupanar, sed sit ut loco dimoveri non possit.

Quam cum Paschasius interrogasset, Estne ergo in te Spiritus sanctus? Respondit illa: Castè & piè viuentes templum sunt Spiritus sancti. At ille: Iubebo te ad lupanar duci, ut te Spiritus sanctus deserat. Cui Virgo: Sed si iniuriam iufferis violari, castitas mihi duplicabitur ad coronam. Quare Paschasius ita inflammatus, Luciam eò trahi iussit, vbi eius virginitas violaretur: sed diuinitus factum est, ut firma Virgo ita consisteret, ut nulla vi de loco dimoveri posset. Quamobrem Praefectus circum ipsam pice, resina, ac feruenti oleo perfusam, ignem accendi imperavit: sed cum ne flamma quidem eam laederet, multis tormentis excruciatæ tandem guttur gladio transigi iubet. Quo vulnere accepto, Lucia praedicens Ecclesiae tranquillitatem, quæ futura erat Maximiano & Diocletiano mortuis, vigesimo Calendas Ianuarij spiritum Deo reddidit. Cuius corpus Syracusis sepultum, deinde Constantinopolim, postremò Venetias translatum est.

Transfessa guttur, variemata de futura pace Ecclesiae moritur.

VITA S. AVTBERTI EPISCOPI

Cameracensis, ex ea qua putatur scripta per Fulbertum.

XIII. DECEMBRIS.

S. Aubertus quo tempore floruerit.

SANCTVS vir Domini Aubertus, & Sacerdos Christi probatissimus, refulsit temporibus Dagoberti Regis Francorum. Hic ab ipsis sacrae pueritiae annis superna gratia adspiratus, annosos viros sanctis praebat moribus: ac deinde liberalibus studiis traditus, & Ecclesiasticis sanctionibus decenter informatus, per gradus singulos proficiens, succedentibus virtutum incrementis, prouectus est ad culmen sacerdotalis honore. Contigit verò interea, ita exigente sorte mortalitatis

ralis naturæ, Ablebertum, Cameracensis sedis Episcopum, deposito carnis onere, de hoc mundo transisse. Quare diuina operatione cuncta salubriter disponente, ecce Aubertus vir conspicuus, & successor meritis, proficiens de virtute in virtutem, eisdem sedis Pontificalem sortitus est dignitatem. Qui quidem constitutus in sede Pontificali, qualis quantusque in ea vixerit, non est nostrae possibilitatis euoluere, altius enim eminet quam villo sermone includi valeat. Animalis enim homo percipere non potest, quantus hic fuerit in oculis summi Creatoris, cui nihil erat commune cum iis qui communiter versantur in mundo, praeter quod curae pastoralis necessitudine videbatur arctari: quam si inoffensè declinare potuisset, vera fides est, quia cretum potius quam monasterium delegisset, uti facile colligere licet ex iis quos habuit suae pietatis aemulatores siue discipulos: de quibus statim.

SANE frequentabatur à populis, ex vicinis & procul remotis urbibus cateruatim ad eum confluentibus, qui eximia conuersationis fama excitati, videre eum anxie studebant, ita ut & Dagobertus, qui tunc temporis inter Francigenas regni monarchiam regebat, celeberrimae opinionis nunciis semel excitatus, deposito fastu regalis excellentiae, crebrò ad eum veniret, & licet terreni regni imperio sublimatus, cuperet tamen humiliter de caelesti acquisitione à viro Dei aedificari. Qui cum eum de temporalis regni sollicitudine pia, de futuri seculi beatitudine aeterna, de iudicij metu familiari colloquio praemoneret, ille eum libenter audiebat. Aestimari verò non potest quanto Regis animus resultabat gaudio, quod tanti viri hospitio recipi, benedictione foueri, colloquutione meruisset aedificari. Igitur & ne ingratus tantis beneficiis videretur, aestuabat animo, quoniam modo vberius sancti viri gratiam sibi conciliaret, cum tandem à quodam familiari eius auduit, hoc nullo alio pacto facilius se posse promereri, quam si res ecclesiae beatæ Mariae, cui, ipse Pater venerabilis Deo auctore deserviebat, de suo iure augendas curaret. Nil enim in rebus transitoris Episcopo placere, praeter quod expendere in usus Ecclesiae. Unde & Rex, ut erat hilari dator fratribus, qui in oratorio B. Mariae famulabantur, unum regalis munificentiae fiscum donauit ad subsidia temporalia Fratrum, cui Oueng antiquitas nomen imposuerat.

PORRO discipulos habuit vir sanctus Landelinum Abbatem Crispinij, Vincentium Madelgarium Comitem, & coniu

*Constituitur
Episcopus Ca-
meracensis.*

*A multis pro-
pter suam san-
ctitatem in-
uisitur, & si-
piss etiam ab
ipso Rege
Dagoberto.*

*En priscam
donationem.*

** Inscritum
ex Molano.*

S. Auberti

coni

*aliquot sancti
seu Venerabi-
les discipuli.*

*Sepelitur in
ecclesia B.
Petri.*

** D. dilonis.*

*Nota etatem
Scriptoris.*

coniugem eius sanctissimam Vvaldetrudem. Quorum sancti-
tati adiunxerunt se etiam multi Apostolici prædicatores ex
Scotia & Gallia, & ex ipsa Græcia sanctissimus Gislennus: per
quas colūnas felix Hannonia Christo Domino est incorpo-
rata, ac fidei Christianæ iniriis imbuta. De quib⁹ qui volet, re-
quirat plenius in singulorū gestis. At verò de obitu beati viri
Aurberti, quo tempore sancta eius anima carne soluta super-
nam Hierusalem petierit, certum quid ad nostram notitiam
non peruenit, obfistentibus causis Deo notis, quæ etiam ma-
gnam virtutum eius partem à nostra memoria sustulerūt. Fuit
autem sanctum corpus eius tumulatum in ecclesia beati Petri
quæ extra muros ciuitatis tunc erat, nunc verò intra mœ-
nia eius est. In qua requieuit vsque ad tempus * D. dilonis
Episcopi, qui ei decimus quartus in Episcopatu successit:
qui, cum Nortmanni Galliam depopulati essent, cum magna
diligentia sanctum corpus in ecclesiam beatæ Mariæ transu-
lit, vbi honorificè collocatum, multo tempore quieuit, do-
nec nostris temporibus Herluini Præsulis successor Gerardus
monasterium in quo sanctus Aurbertus quiescit, ab Herluino
amplificatum, in memoriam sancti Pauli solenniter consecra-
uit, sacrumque beati Aurberti corpus suis sedibus restituit,
anno Christi decimo quinto supra millesimum. Qui locus
haud procul abest ab ecclesia sanctissimæ matris Dei, & per-
petuæ virginis Mariæ, in eoque recta fide perentibus, beato
Aurberto intercedente, beneficia diuina præstantur.

VITA S. IUDOCI CONFESSORIS,

*filij Regis Britonum, ex ea quæ est per
Florentium Abbatem.*

XIII. DECEMBRIS.

*S. Iudoci na-
tales, et eius
venerabilis
frater.*

EXIMIVS Christi Confessor Iudocus, de illustri proce-
dens genealogia Riouali, qui principabatur in transmari-
na siue maiori Britannia, quæ modò dicitur Anglia, & post-
modum in copiosa nauium multitudine, ac manu valida
exteriorem sibi subiecit Britanniam, filius fuit Rethaëli Re-
gis Britonum, habuitque fratrem maiorem natu beatum Ro-
dichaëlum, qui regnauit post patrem ipsorum Rethaëlum.
Cæterum contemporanei fuerunt Dagoberti Regis Franco-
rum, cum quo etiam post graues ad inuicem inimicitias, pa-
cificatus

cificatus est tandè in palatio * Dippiaco amicus Dei Rex ille
Britonum Rodichaëlus. Et quidem regressus vir Dei Rodi-
chaëlus Rex in Britanniam, non multo post regnum relinque-
re præmeditatus est & patriam, ac vitam monasticam ducere,
& ideo fratrem suum iuniorum, beatum scilicet Iudocum,
conueniri fecit de suscipienda regni gubernatione. At verò
ille non minus quam ipse feruens in diuina dilectione, in-
ducis deliberandi per octo dies à Rege, suo fratre, vix im-
petratis, die noctuque anxia cogitare cœpit intentione, cum
interim, ipso in monasterio * Lammailmon, in quo lite-
ras didicerat, moram faciente, & orationi frequentius hac
de causa incumbente, contigit per illud monasterium vnde-
cim peregrinos prætereire, prætendentes quòd Romam vellent
proficisci.

Hos itaque insecutus secretò, & eis associatus, venit Pa-
risius. Verùm vtrum cum iis vterius progrediretur, in dubio
positus, consilium tandem à Spiritu sancto vtile consecutus,
à strata declinavit publica, dimissisque sibi à Deo transmissis
itineris comitibus, ad Pontini festinauit confinia, quæ anti-
quis plena nemoribus deserta erant & inuia. Qua delectatus
locorum vasta solitudine, super fluuium * Alreiam disposuit
habere habitationem. Verùm à Duce Haymone obuiam ei
facto retardatus est ab hoc proposito per spatium septem an-
norum, infra quos & literas magis addidit, & sacros ordines
suscepit, atque ita tandem Sacerdos effectus, filium iam dicti
Ducis, qui eum in maxima habebat veneratione, de sacro
suscepit fonte, quem vocauit Vrsinum. Iam verò elapsum
erat septennium, cum iuxta desiderium iam pridem cōceptum
ad vitam transiens solitariam, mansit in loco qui dicitur Bra-
hic, fluminis riuulis vndique circumdato, ædificatis ibidem
ecclesia & domuncula. Quo in loco ea quæ erga beatam vi-
rum Dominus quotidie monstrare dignatus est miracula,
totam longè lateque commouerunt patriam ad visitationem
eius, & impetranda ipsius apud Deum suffragia. Quod cum
diutius sustinere non posset, iam octo annis ibidem elapsis,
ad vltimus, Domino duce, processit desertum, vt populi nimi-
am declinaret frequentiam, cōstruens oratorium in honorem
B. Martini in loco qui dicitur Rimacus, super fluuium: vbi
plurima tentamenta ab hoste antiquo, qui felicibus eius acti-
bus inuidebat, passus est per quatuordecim annos quibus ibi-
dem commoratus est.

** Clippiaco*

*En piam cō-
certationem
pro contem-
ptu regni ter-
reni.*

*S. Iudocus
cōtempso so-
los regni, ve-
nit Parisios
ac inde in
partes Pontii.*

Fit Sacerdos.

*Longe & la-
te vigeat mira-
culis.*

POST

POST quos, per sanctum edoctus Spiritum, ut aliò transmigraret, comitante se duce Haymone, vastam circuibat eremum, ut inueniret in ea habitationis locum. Et viderem, stupendam. In quærendo eo, idem Dux graui torquebatur sitis molestia, ac præ sitis lassitudinæ obdormiuit, cum electus interim Domini Iudocus orationi incubuit, surgensque, baculo, quo innitebatur, terræ infixio, sicut alter Moyses, aquam produxit, fontemque largiùs effluentem: quo exhilarati Dux & eius familia, suæ sitis extinxerunt ardorem, & transeuntibus perinde vsque in hodiernum diem aquam administrat indeficientem. Progressus autè inde versus mare, in vallicula umbrosa riuulum offendit paruum, quo delectatus, Hic est, inquit, cathedra, hæc requies mea in sæculum sæculi. Et mox, Haymone Duce ad propria reuerso, vir Dei duo ibi lignea manibus propriis construxit oratoria, vnum S. Petro Apostolorum Principi, aliud S. Paulo gentium Doctori. Deinde verò aliquanto interiecto tēpore, profectus est Romam, ex mandato D. Martini sedis Apostolicæ summi Pontificis, qui longo tempore concupierat conspiceret faciem eius, ac sanctissimo ipsius frui colloquio: à quo & receptus est cum honore debito, ac multo dignitatis obsequio. Verùm ibidem edoctus est à Spiritu sancto, quem in omnibus magistrum habebat & custodem, ut ad eremum suam reuerteretur, inde in breui transmigraturus ad Angelorum collegium. Vnde & cum preciosissimis Sanctorum reliquiis à Domino Apostolico sibi datis, reuersus est ad Pontini confinia.

SED & Duce Haymone præsentē, cum innumera cleri plebisque caterna in occursum eius congregata, sanctissimas reliquias quas atrulerat, cū ea qua decuit deuotione, vir sanctus reuerenter deposuit in noua B. Martini ecclesia, quam præfatus Dux lapidū ornatum iam restaurarat, nec non & ipse Domini Sacerdos præparauit se ad diuina celebranda mysteria, stolam ac casulam candidam indutus. Qui quidem cū adstaret sacro altari tertio idus Iulij, ac diuina cū summa veneratione tractaret sacramenta, ecce manus Domini visibilibus apparuit inter sacrosancta Missarum solennia, suumque Sacerdotem consignauit & confirmauit benedictione perpetua, cum subsequente voce mirabili cælitus emissa: Quia paterni regni pro me refutasti culmina, præparauit tibi coronam inter Angelorum agmina, eroque loci huius, in quo resolueris, defensor & custos. Subsequente igitur tempore,

Impetrat suis meritis a Deo fontem.

Egredit cum ad se Martinus Papa.

Iterum redit ad Gallias.

Nota pro veneratione sacrarum reliquiarum. Celebrans diuina mysteria accipit insignem testimonium sanctitatis à Deo.

Preciosa Christi margarita Iudocus in carne præter carnem videns, Angelus esse videbatur, non homo. Qui & tandem cupiens dissolui & esse cum Christo, feliciter Idibus Decembris obdormiuit in domino: cuius corpus ita saluum ac integrum permanit in tumulo ad sexaginta ferè annos, ac si spiritus vitæ foret in eo.

ATQUE hæc de libro vitæ ac gestorum beati Iudoci breuiter excerpimus. Prolixitatem enim miraculorum, quæ per ipsius merita Dominus operari dignatus est, penitus pertransire dignum duximus, quia in enumerandis omnibus, nec memoria, nec sermo vires suppeditant. Quin & hæc quoque, quæ nostris vidimus temporibus, missa facientes, vnum tantum in medium proferemus, videlicet de pluribus quos Dominus per eum resuscitare voluit à morte ad vitam, partim suspensio, partim aqua suffocatis, aut quouis alio mortis genere, etiam vnus, Ioannes nomine, per biduum aliquando submersus, adhuc penes nos est monachus. Vobis itaque S. Iudocum annuatim deuorè visitantibus, ac vniuersis ipsius cultoribus sit pax & lætitia cordis, vosque & vestra conseruet Dei gratia.

Plures mortuos reuocatos ad vitam.

DE S. SPIRIDIONE EPISCOPO Cyprio, ex lib. 1. tripartita historia, cap. 10.

XIIII. DECEMBRIS.

FUIT Spiridion Tremithuntis Cypriorum episcopus: ad cuius virtutem demonstrandam sufficere puto, quæ hactenus de eo seruator opinio. Per quem quanta diuino præsidio gesta sint, plura quidem nouere prouinciales, ego autè quæ ad nos valuerunt peruenire, non tacebo. Fuit enim iste rusticus habens uxorem & filios, sed non propterea in rebus diuinis minor. Aiunt autem aliquando per noctem venisse malignos viros ad caulas ouium eius, & cū rapere niterentur, subito vinctos nullo ligante fures. Tunc illum die facta venientem inuenisse ligatos eos, & soluisse quidem ab inuisibilibus vinculis, culpasse tamen & dixisse: Cur, fratres dum licuisset quæ desiderabatis accipere, elegistis potius ea rapere, & noctem ducere iugiter infelicem? Tum miseratus eorum, magis autem ad meliora eos erudiens, ait: Abite hinc sumentes arietem: laborastis quippe vigiliis, & decet vos sine querimoniis recedere ab ouibus meis. Quod quidem quilibet iuste

S. Spiridion agit vitam rusticam.

Etiam donat manus in qui venerant ut firarentur, & non poterant.

iuste poterit admirari.

aliquid.

Alloquitur
filiam suam
de sanctam &
fiquitiam, &
illa ipsi respon-
det.

Liberalisti-
mus est in
pauperes.
& referunt.

Mentienti &
fraudanti, vi-
sum est hor-
reum vni san-
cti vacuum,
cuius vacuum
non esset.

Fit concilium
quoddam Cy-
pri.

N I H I L O M I N V S etiam illud mirandum. Apud filiam eius virginem Irenem nomine, quidam notus eius speciem aliquam deposuerat: quæ sumens, depositum sub terra condidit, ubi cautè credidit custodiri. Cōtigit interea mori puellam, nihil confessam patri. Venit homo depositum repetens, ignorante Spiridione quid loqueretur. Cumque in tota domo requisisset, nec inueniret, flebat, capillosque vellebat, & morti vicinus esse videbatur ille, qui deposuerat. Quæ Spiridium fieri videns, cursim veniens ad sepulcrum, vocauit nomine puellam. Qua respondente, de causa depositi requisit: & dum ab ea didicisset, reuersus, & inueniens ubi puella significauerat reddidit homini quod petebat. Et quoniam quidem ad hunc veni sermonem, non est incongruum etiam istud adicere. Mos erat Spiridioni ex fructibus qui nascebantur ei, alios quidem pauperibus erogare, alios autem gratis mutuari, volentibus. Sed neque per se dabat, neque per se recipiebat, sed solum cubiculum demonstrabat, inuitans petentes, ut quantum opus haberent, tollerent, & denuò *reuocarent quantum se nouerant abstulisse. Quidam verò dum mutuum percepisset, reuersus est post aliquantum quod tulerat redditurus. Quem dum secundum consuetudinem iussisset reponere in cubiculo, quod fuerat exinde mutuatus, ad inuititiam ille conuersus, & credens latere Spiridionem, non reddidit quod debebat; sed auferens rursus debitum, quasi reddidisset, abscessit. Quod tamen longo tempore non erat ignorandum. Post certum namque tempus venit rursus petens ab eo mutuum. At ille misit eum ad horreum, data potestate, ut ipse sibi metiretur, quantum opus haberet. Vacuum verò ille eundem locum inuenit, & hoc oculata fide cognoscens, Spiridioni nunciauit. Spiridion verò respondit ei: Mirum est o homo quod loqueris. Quomodo tibi soli visum est horreum necessariis defecisse? Sed considera potiùs apud te ipsum, ne fortè mutuatus alia vice quod debueras primitus non solueris. Si enim hoc non est, indubitanter non priuaberis quibus eges, sed rursus accedens inuenies. Sic igitur ille captus, quod ei deliquerat, indicauit.

D I G N V M est autem etiam huius sacratissimi viri mirari puritatem, tum & Ecclesiastici Ordinis valde custodiam. Dicitur etiam quodam tempore pro aliqua utilitate in vnum Cyprios Episcopos conuenisse, & inter eos fuisse hunc Spiridionem, & Triphyllium Ledrensem Episcopum, virum eloquio & sapientia, nec non Beryto legibus eruditum. Cum itaque *collecta celebraretur iniunctum est Triphyllio, ut faceret sermonem in populo. Vbi cum ille locus venisset ad medium; Tolle lectum tuum & ambula: ille cubile dixit pro lecto, mutans nomen. Tum verò Spiridion indignatus in eum, & exsiliens de cathedra sacerdotali: Tu, inquit, melior es eo qui lectum dixit, quia eius verbis uti confunderis? Hoc autem fecit populo conspiciente, mediocritatem docens eum qui eloquij supercilio prætumebat. Erat enim idoneus ad pudorem incutiendum, cum esset venerandus & operibus gloriosus, simulque senex æuo atque Sacerdotis officio. Atque hæc quidem de Spiridione hoc sancto & venerabili viro dicta sufficiant.

dionem, & Triphyllium Ledrensem Episcopum, virum eloquio & sapientia, nec non Beryto legibus eruditum. Cum itaque *collecta celebraretur iniunctum est Triphyllio, ut faceret sermonem in populo. Vbi cum ille locus venisset ad medium; Tolle lectum tuum & ambula: ille cubile dixit pro lecto, mutans nomen. Tum verò Spiridion indignatus in eum, & exsiliens de cathedra sacerdotali: Tu, inquit, melior es eo qui lectum dixit, quia eius verbis uti confunderis? Hoc autem fecit populo conspiciente, mediocritatem docens eum qui eloquij supercilio prætumebat. Erat enim idoneus ad pudorem incutiendum, cum esset venerandus & operibus gloriosus, simulque senex æuo atque Sacerdotis officio. Atque hæc quidem de Spiridione hoc sancto & venerabili viro dicta sufficiant.

* conuentus.

Acriter inue-
hitur S. Spi-
ridion in quæ-
dam qui in
verbu sacris
affectabat ne-
uitates.

DE S. NICASIO EPISCOPO RHE-
mensi & Martyre, ex iis quæ sunt apud R.P.

Surium: Tom. 7.

XIIII. DECEMBRIS.

T E M P O R E quo Vvandali multas vrbes subuertentes, per diuersas prouincias nihil aliud quam Christianorum sanguinem sentire videbantur, clarebant in Galliis Nicasius Rhemensis, & Anianus Aurelianensis Pontifices, magnis prodigijs & virtutibus insignes: qui meritis suis ac precibus hanc iram indignationis Dei diu differre decertarunt, ut populum interim ad pœnitentiam reuocarent. Ast illi thesaurizantes sibi iram, nullatenus eorum præceptis salutaribus obtemperabant. Interea verò Vvandali castrametantur circa urbem Rhemorum; & omni regione depopulata, Christianos potissimum, velut deorum suorum inimicos, & moribus paganorum contrarios, omnino delere satagebant. Vbi sanè ultimo subuersionis die, illis circumquaque fortiter præliantibus, ciues terrore perculsi ad sanctum Nicasium in orationibus prostratum cucurrerunt, interrogantes quid vtilius fieri decerneret; aut seruituti gentium se tradere, aut vsque ad mortem pro salute vrbis dimicare. Qui præscijs ex reuelatione diuina urbem penitus subuertendam, cum magna constantia respondit: Indignationem hanc iusto Dei iudicio nostris sceleribus prouocatam non ignoramus: quapropter ad flagella diuina compuncti, non inuiti aut desperantes, sed

Cōsonat Vin-
cerius lib. 21.
Specul. a. 37.

Castrametantur
Vvandali
circa Rhemos

Hortatur S.
Nicasius suos
ad fortiter fe-
rendam iram
Dei.

Zz pa tien

patientes & deuotissimè, cum summa spe salutis nostræ, suscipiamus mortis periculum, quatenus ipsa mors præsens non supplicium nobis fiat, sed remedium. Ecce ego quasi pastor pro ouibus mori paratus sum: Ac proinde instantius oremus pro inimicis nostris, salutem ipsis optantes tanquam amicis. Sed & sancta quoque Eutropia germana sua expansis in cælum manibus, plebem pro viribus ad martyrium prouocabat.

Occurrit ho-
stibus una cū
sua venerabi-
li sorore Eu-
tropia.

I T A Q U E dum furibundus paganorum impetus tandem irrueret, vir sanctus, comitante sorore, cum hymnis & canticis spiritualibus ad ostium basilicæ sanctæ Dei genitricis Mariæ, quam matrem sedis suæ fundauerat, occurrit. Vbi cum ferratas acies vidit, manu silentium indicens, ait: O nutibus diuinis ministra fortitudo; quare contra naturam humanæ conditionis victoriam vestræ dignitatis in rabiem conuertitis? Nam veri iuris titulus quondam nobilium bellatorum inscriptus erat: Parcere humilibus, & debellare superbos. Et ecce plebs Christiana, Deo suo humilis & deuota, vestris in conspectibus prostrata, remissionem peccatorum vsque ad mortem obediens expectat. Pœnitentini ergo & vos pro sceleribus vestris, Deum verum agnoscentes: ne fortè indignatio eius, quæ per vos filiis sit ad correptionem salutis; vobis sit stipendium tartaræ damnationis. Quod si oues meas perseuerante impietate quæritis trucidare, me primùm pro ipsis victimam diuinæ Maiestati libate: vt pariter digni beatitudine cælesti mereamur inueniri. Quibus dictis, cum in oratione prostratus versum hunc decantaret, Adhæsit pauimento anima mea; ilico gladiatoris ictu sequente, ac capite truncato, verbum tamen sanctitatis ab ore decollati non destitit, sed immortalitatis sententiam quam petiit, adimplendo impetrauit, dicens: Viuifica me secundùm verbum tuum.

Castigat eos dē
grauissima
oratione.

Psalms. 118.

Cōsummatu
glorise mar-
tyrio.

T V M verò sancta Eutropia, maximè quòd videret circa se impietatem eorum non ita rabidam ob corporis sui pulcritudinem, super interfectorem sacerdotis insiliens, Heu crudelis tyranne, ait, quid fecisti; Magnum Dei virum indignis iugulasti manibus, & me tibi abutendam seruas? Diuina te iam iamque damnat sententia. Quem ita ad martyrium suum prouocans, saltu repentino raptis palpebris, non feminea virtute, sed diuina vltione oculos eius euulsit; maluitque gladios persequentium sustinere, quàm delectationibus paganorum assentiendo, peccare. Illico igitur & ipsa sacro fuso sanguine, palmam martyrij cum germano suo, & cæteris sanctis

Item & eius
soror venera-
bili Eutropia

etis ibidem triumphantibus, à Domino promeruit. Cæterùm vniuersorum expleta cæde sanctorum, terror subitaneus omnes persecutores Vandalos inuasit, cum quidem propter audaciam virginis, & Dei vltionem, quam perspiciebant, tum propter acies cælestes, quas contra se dimicare sentiebant, tum etiam propter horribilem sonitum, quem in ecclesia audiebāt, ita vt, relictis spoliis, irreuocabiliter aufugerent. Sicque, manente ciuitate solitaria (nam fideles incursions Vandalarum pertimescentes, ad montium munitiones confugerant) sub custodia tantum Angelica Martyrum ibi corpora seruebantur: ita vt in noctibus à longè cælestia conspicerentur luminaria, & suauissimi soni supernarum virtutum à multis audirentur carmina. Vnde & paulo post ex reuelatione diuina confortati conciuces paucissimi, qui remanserāt ad urbem properant, ac cum ieiuniis & orationibus hymnorumque decanationibus sanctorum corpora in locis congruis circa ciuitatem venerabiliter humauerunt, ac de cætero sine timore hostium Domino seruiert. Corpus verò beatissimi Nicasij atque sanctæ Eutropiæ in cœmiterio sancti Agricolæ solemniter sepelierunt. Quorum omnium Sanctorum intercessionibus suffulti, optata mereamur pertingere ad gaudia cælestia, per eum qui sine fine viuut & regnat.

Sepeliuntur
venerabiliter
sæcta corpora.

V I T A V. BEGGHÆ MATRONÆ,
partim ex D. Molano, partim ex vitis S. Madoaldi,
& S. Gertrudis.

XVII. DECEMBRIS.

V E N E R A B I L I S Beggha patrem habuit Pipinum, primum Ducem Brabantiae, & Maiorem domus in Austria, germanam verò sororem beatissimam Gertrudem. Quæ Deo dilecta matrona, etsi sponsum in terris, diuina dispensante prouidentia, cum timore Dei consensit suscipere, bino tamen adhuc ordine sanctitatis, hinc tricesimum fructum pudicitiae matronalis, illinc sexagesimum referens, continentiae vidualis, duplicem quoque beatitudinis palmam meruit obtinere. Atque iterum sciendum est, Ansigisum fuisse filium beati Arnulphi, ex Maiore domus, Metensis Episcopi; cui venerabilis Beggha felici iuncta matrimonio, generosæ sobolis & nobilissimorum Regum mater exstitit. Huius siqui-

V. Beggha
genus.

Nubuit An-
sigo filio B.
Arnulphi.

** Austrasia.*
dem filius Pipinus, quem præfato Duci peperit, nomen aui referens: qui mortuo Rege Childerico, sub quo beatus Lambertus eximia claruit sanctitate, eo magnitudinis excreuit & potentia, ut in tota ** Austria*, etsi non regio nomine, regia tamen dominaretur potestate. Nam multa præclara bella gerens, de omnibus fortiter triumphauit, ipsumque Regem Francorum Theodoricum bello superans, in fugam vertit: sed & beatum Lambertum, factione iniquorum de Episcopatu eiecit, in cathedra sua decentissime relocauit.

Factum hoc anno 691.

Nepos V. Begghæ Carolus Martellus.

Et vix tam gloriosæ sobolis fortia & præclara gesta liceat aliquatenus intueri, immò non paruo stupore admirari; videmus Carolum (quem idem Pipinus sibi superstitem tam dignitatis suæ, quam & fortitudinis suæ reliquit hæredem) quomodo scilicet patrios transiens limites, antiquas patrum victorias nouis excedens, mirabiles triumphos de Ducibus ac Regibus, de populis & barbaris nationibus reportauit. Nam & Saracenos, tribus eorum Regibus peremptis, vsque ad interuentionem fudit, vrbesque eorum famosissimas expugnans, vsque ad fundamenta subuertit. Vnde & cognomen Tudes à tundendo accepit, eo quòd à Sclauis vsque ad Hispanos tot regna, tot vrbes, tot castra & oppida, ferrei instar metalli tundens, transtulisse dicitur potius quam superasse. Sed & quid de filiis eiusdem Caroli, Carolomanno scilicet ac Pipino, dixerim: è quibus Carolomannus post plurima bella & nobiles triumphos secularem deferens militiam, factus monachus in monte Cassino cælesti se militiæ mancipauit: Pipinus verò virtutum suarum meritis excreuit, primus in hac stirpe regium nomen obtinuit.

Carolomannus pater Caroli Magni sit monachus.

Pater Caroli Magni inuenitur Rex.

NAM cum merito prudentiæ suæ & virtutis, acclamantibus Ducibus & populis, primùm à S. Bonifacio Moguntinensi Episcopo, authoritate Zachariæ Papæ, in Regem esset consecratus, postmodum à Stephano Papa successore Zachariæ, quia Romanam Rempublicam ab Aistulphi Regis Longobardorum incursum defendit, Apostolica benedictione, tam ipse quam vxor eius ac liberi, in regnum perpetuò est confirmatus. Sed & tandem quoque (si placet) veniamus ad illum gloriosissimum Imperatorem Carolum Magnum, huius Pipini filium. Qui paternas virtutes cæteris magnificentius augens; regio nomini quod pater eius promeruit, Romani etiam nomen Imperij & dignitatem feliciter adiecit. Ipse est enim, cui in die Natalis Domini Leo Papa cum Apostolica bene

ca benedictione Imperij coronam imposuit, & à cuncto Romanorum populo ter acclamatum est, Carolo Augusto, à Deo coronato, Magno & Pacifico Imperatori Romanorum, vita & victoria.

H V I V S sanè nomen & gloria, virtus & victoria, per tantà tempora adhuc quasi recens ore vniuersorum cum tanto studio & admiratione celebratur, ut si litera sileat, sola fama quasi viuere credatur. Qui quidem iam dicti quantum religionis, potentia & honoris Gallicis contulerint ecclesiis, testantur ecclesiæ, quas cum diuersi generis ornamentis, tum etiã prædiis & regalibus suis, Castris scilicet & Comitatus, cum iure ciuitatum concessis, magnificè extulerunt, ne sancta Dei Ecclesia huius seculi potentibus subiaceret, aut tyrannide eorum pauesceret. Arque horum videlicet omnium origo est, & fons venerabilis Beggha cum suo Ansigiso: qui quidem Dux egregius ab alumno suo, quem puerum fortè inuentum, & sacro fonte susceptum aluit in filium, & exaltauit, crudeliter in venatione peremptus est, propter appetitum honoris sui, quem tamen impius ille consecutus non est.

At verò Deo dilecta Beggha, eo perempto, Romam adiit, dominam mundi, & Ecclesiæ caput. Vnde cum benedictione Adriani Papæ, & donatis Reliquiis reuersa, in honorem septem Ecclesiarum Romanarum, Andanzæ ad Mosam cœnobium septem Ecclesiarum fundauit: vbi & feminas sub Religione congregauit, & secundum sanctorum Canonum præcepta claustris regularibus muniuit. Quin & expetiuit quoque ex monasterio germanæ suæ Gertrudis, sacras virgines & Reliquias, ut cœptum posset opus absoluere. Nec mora: Datae sunt ei sacrae Reliquiæ, & libri sanctarum scripturarum, & eiusdem habitus aliquot religiosæ sorores, quæ illic monasticæ religionis prima iacerent fundamenta, addita etiã parte quadam lectuli eius, in quo S. Gertrudis soror eius supremum Christo reddiderat spiritum, ad quem certè innumera facta sunt miracula. Et quidem, ut finem habeat noster sermo: obiit tandem & ipsa piissima Beggha ibidem velata, decimo sexto Cal. Ianuarij: quo die festum eius celebratur Andanzæ, in loco quietis, qui est inter Namurcum & Huium.

Nota est olim Princis pes tam liberalis fuerit in ecclesiis.

V. Beggha exstuit cœnobium Andanzense.

Transferuntur eo aliquot sorores Nivellenses. Molanus. M. grat. V. Beggha ad Christum.

DE S. GATIANO PRIMO EPISCOPO
Turonensi, ex D. Gregorio eiusdem loci Episcopo.

Lib. 10. Hist. cap. 30.

*S. Gaiianus
quo tempore
floruit.*

QVI primus iprædicator ad Turonicam accessit urbem, fuit Gaiianus Episcopus, anno Imperij Decij primo, à Romanæ sedis Papa transmissus. In qua vrbe multitudo paganorum idololatriis dedita cominorabatur: de quibus nonnullos prædicatione sua conuerti fecit ad Dominum. Sed interdum tamen occulebat se ob impugnationem potentum, eò quòd sæpius cum iniuriis & contumeliis, cum reperirent, affecissent, ac per cryptas & latibula cum paucis Christianis, vt diximus, per eundem conuersis mysterium solennitatis dici Dominicæ clanculo celebrabat. Erat autem valde religiosus & timens Deum; vt, nisi fuisset talis, nõ vtique domos, parentes, & patriam ob diuini amoris diligentiam reliquisset. Denique in hac vrbe sub tali conditione plures annos commoratus tandem obiit in pace, & sepultus est in ipsius cæmeterio, quod erat Christianorum. Vnde transtulit illum tertius ab eo sanctus Martinus, sepeliuitque ipsum iuxta sepulchrum sancti Littorij, qui fuit secundus Turonensis Episcopus, in basilica ab ipso Littorio ex domo cuiusdam Senatoris facta, quæ nempe prima fuit in vrbe Turonica ecclesia.

*Latitat una
cū Christianis
in crypta.*

*Obdormit in
Domino.*

*Transfertur,
eius sacrum
corpus à S.
Martino.*

DE B. PHILOGONIO, EX PATRONO
*causarum, Episcopo Antiocheno, ex Homilia
D. Chrysostomi.*

XX. DECEMBRIS.

EGO quidem & hodie destinaram aduersus hæreticos lustraturus vestes exuere, quodque restabat debiti vobis persolvere: verum beati Philogonij dies, cuius hodie memoriam celebramus, ad ipsius benefactorum enarrationem linguam nostram euocauit. Et omnino parendum est. Etenim si qui patri aut matri maledicit, morte moritur; profectò clarum est, eum qui benedixerit illis, vitæ præmia recepturum: & si iis qui iuxta naturam parentes sunt, tantam debemus præstare beneuolentiam; multo magis ad præstandum ijs, qui iuxta spiritum sunt parentes.

*En sancti
sunt nostri
velut paren-
tes.*

SED quænam oratio par sit viri laudibus, quem Deus tam felici sorte dignatus est? Vnde laudationem illius auspicabimur? An à magistratu, quem Spiritus illi tradidit gratia? Nam mundani magistratus nequaquam possunt Christianorum demonstrare virtutes: quin potius frequenter habent accusa-

tionem

tionem malitiæ; nimirum, quoniam & sollicitudines amicorum, & circumcurfationes, & adulationes, aliaque permulta his foediora tales magistratus solent conciliare. Cæterum vbi Deus suo suffragio designarit aliquem, illaque manus sanctum contigerit caput; incorruptum suffragium, alienum ab omni suspitione iudicium, indubitata fuerit delecti comprobatio, proptereius qui delegit auctoritatem. Porro quòd elegerit eum Deus, vel ex ipsa morum integritate perspicuum est. Quippe quem ex medio abreptum foro ad thronum huc eue-xerit; adeò scilicet castam & insignem prius egit vitam, quam uxorem haberet ac filiam, & in forensibus negociis versaretur; adeò Solem ipsum splendore vicit, vt protinus ab illo gesto, hoc magistratu dignus videretur, & à tribunali ad tribunal euectus sit. Ac tum quidem hominibus patrocinebatur aduersus homines, qui struebant insidias, eos qui afficiebantur iniuria superiores reddens ijs qui iniuriam inferebant; hinc autem adest hominibus patrocineans aduersus demones inuadentes.

*Rapitur S.
Philogonius à
foro ad episco-
patum.*

*Patrocineatur
suis aduersus
demonas.*

ET verò, quantum sit pietatis argumentum, quòd Deus illum tanto magistratu dignum iudicarit, audi. Christus excitatus à morte quid dicit Petro? Postquam enim illum interrogasset, Petre, amas me; que respondisset, Tu Domine scis quod amo te; non dixit Christus, Abijce pecunias, ieiunium exerce, macera te laboribus, mortuos excita, demones abiges: nihil horum vel aliorum miraculorum, recteque factorum in medium adduxit, sed omnibus illis prætermiſſis, dicit illi: Si diligis me, pascere oves meas. En si quis voluerit illi commendatus esse, curam habeat ouium illius, publicam quærat utilitatem, fratrum suorum saluti prospiciat. Nullum enim officium hoc Deo charius est: neque profus alia res est, quæ perinde declarat, doceatque, quis sit fidelis & amans Christi, quam si fratrum curam agat, proque illorum salute gerat sollicitudinem. Hinc omnes audiant etiam monachi, qui montium occuparunt cacumina, qui que modis omnibus seipſos mundo crucifixerunt, quo pro viribus Ecclesiarum præfectos adiuuent, horumque curas leniant precibus, concordia, charitate, scientes, quod ni modis omnibus opitulentur ijs, qui tot periculis obiciuntur, per gratiam Dei, totque negociorum curas sustinent, quibuscumque possant rationibus auxilientur, quamquam procul habitantes, & victus fors ipsis perisset, & ora in scopulum impegisset sapientia.

*Nullum effe-
ciū Deo chi-
rius est, quam
officium pa-
storalis.*

*Itaque ut mo-
nachi eccle-
siarum præfe-
ctus adiuuent.*

SEd nunc videamus quomodo munus hoc Episcopi administrarit. Quin potius non est opus hinc pluribus verbis, aut voce nostra, cum vester fauor, vestrumque studium hoc vltro declaret. Quemadmodum enim aliquis ingressus vineam, vitesque contemplatus pampinis comantes, fructu grauidas, maceris ac septis vndique munitas, haudquaquam desiderat orationem cuiusquam, qui demonstret vinitoris industriam, & agricolę virtutem: itidem & hinc, si quis ingressus conspiciat vites spirituales, vestrumque fructum contempletur, nihil opus habuerit, vt ex cuiusquam oratione discat qualis sit vester prępositus, sicut & Paulus scribit alicubi: Epistola mea vos estis, quę inscripta est & legitur. Fluius arguit qualis sit fons; & fructus indicat qualis sit radix. Dicendum autem etiam esset & tempus, & initium, quando vineam hanc suscepit: neque enim hoc minimum haberet momenti ad absoluendam encomij partem, sed omnino esset ad declarandam hominis virtutem. Res tum erat multę difficultatis, cum nuper esset sedata persecutio, manentibus etiamnum grauissimę tempestatis illius reliquiis, cum negocia plurimam desiderarent correctionem. Ac postremo illud adiungendum esset, quod hæreticorum factio sub illo nata, negocium paruum exhibuit, illius sapientia cuncta prospiciente. Verum ad alia nobis festinat oratio.

Declaratur S. Philogonij sanctitas quodam egregio simili.

2. Cor. 3.

Præst vir sanctus difficillimis temporibus.

DE S. THOMA APOSTOLO,
ex Ordinario nouo.

XXI. DECEMBRIS.

S. Thomas discurrit predicando per varias prouincias.

THOMAS Apostolus, qui & Didymus, Galilæus, post acceptum Spiritum sanctum in multas prouincias profectus ad prædicandum Christi Euangelium: Parthis, Medis, Persis, Brachmanis, Hyrcanis, & Bactris Christianę fidei, & vitę præcepta tradidit. Postremo ad Indos se conferens, eos in Christiana religione erudiuit. Qui ad extremum, vitę doctrinęque sanctitate, & miraculorum magnitudine, cum cæteris omnibus sui admirationem, & Iesu Christi amorem commouisset, illius gentis Regem, idolorum cultorem, magis ad iram accendit: cuius sententia condemnatus, telisque confosus, Calaminę Apostolatus honorem martyrij corona decorauit.

Tandem trāsfit gloriosè.

DE

DE S. SERVULO CONFESSORE, EX
D. Gregorio Homilia 25. in Euangelia.

XXIII. DECEMBRIS.

TERRA bona fructum per patientiam reddit: quia videlicet nulla sunt bona quę agimus, si non æquanimiter etiam proximorum mala toleremus. Quanto enim quisque altius profecerit, tanto in hoc mundo inuenit quod durius portet: quia cum a præsentis seculi mentis nostrę dilectio deficit: eiusdem seculi aduersitas crescit. Hinc est enim quod plerisque cernimus & bona agere, & tamen sub graui tribulationum falce desudare. Terrena namque iam desideria fugiunt, & tamen flagellis durioribus fatigantur. Sed iuxta vocem Domini fructum per patientiam reddunt: quia cum humiliter flagella suscipiunt, post flagella ad requiem sublimiter suscipiuntur. Sic vna calcibus tunditur, & in vini saporem liquatur. Sic oliua tusionibus expressa, amurcam suam descendit, & in olei liquorem pinguescit. Sic per trituram arę a paleis grana separantur, & ad horreum purgata perueniunt. Quisquis ergo appetit plenè vitia vincere, studeat humiliter purgationis suę flagella tolerare; vt tanto post ad iudicem mundior veniat, quanto nunc eius rubiginem ignis tribulationis purgat. In ea porticu, quę euntibus ad ecclesiam beati Clementis est peruia, fuit quidam Seruulus nomine, quem multi vestrum mecum nouerunt, rebus pauper, meritis diues, quem longa ægritudo dissoluerat. Nam a primæua ætate vsque ad finem vitę paralyticus iacebat. Quid dicam? quia stare non poterat? Nunquam in lecto suo surgere, vel ad sedendum valebat, nunquam manum suam ad os ducere, nunquam se potuit in latus aliud declinare.

HVIC ad seruiendum mater cum fratre aderat; & quicquid ex eleemosynis potuisset accipere, hoc eorum manibus pauperibus erogabat. Nequaquam etiam literas nouerat; sed tamen Scripturę sacrę sibi codices emerat, & religiosos quosque in hospitalitatem suscipiens, hos coram se sine intermissione legere faciebat. Factumque est adeo, vt, quantum ad mensuram propriam attinet, plenè sacram scripturam disceret, cum, sicut dixi, literas funditus ignoraret. Studebat in dolore semper gratias agere, hymnis Deo, & laudibus, diebus ac noctibus vacare. Sed cum iam tempus esset, vt tanta eius pa-

Seculum persequitur bonos videlicet tanquam seruos suos fugitimos. Luce 8.

Quid boni adferat tribulatio.

S. Seruulus a prima ætate paralyticus.

Egrege tolerat suam miseriam.

Z z 5

tien

tientia remunerari debuisset, ecce membrorum dolor ad vitæ
 lia rediit. Vbi cum iam se morti proximum agnouit, peregrini-
 nos viros, atque in hospitalitatem receptos, admonuit vt sur-
 gerent, & cum eo Psalmos pro expectatione sui exitus decan-
 tarent. Cum quibus cum & ipse moriens psalleret, voces psal-
 lentium repente compescuit cum terrore magni clamoris di-
 cens: Tacete, tacete, Numquid non auditis quantæ resonant
 laudes in cælo? Cumque ad easdem laudes quas intus audie-
 rat, aurem cordis intenderet, sic sancta illa anima carnis vin-
 culis soluta est. Sed exeunte illa, tanta illic fragrantia odoris
 resperfa est, vt omnes qui illic aderant, inæstimabili suavitate
 replerentur; ita vt per hoc patenter agnoscerent quod eam
 laudes in cælo suscepissent. Cui rei monachus noster inter-
 fuit, qui nunc vsque viuit, & cum magno fletu attestari solet,
 quia quousque corpus eius sepulturæ traderent, ab eorum na-
 ribus odoris illius fragrantia non recessit.

*Audit voces
 caelestes, &
 postquam
 migras ad
 Christum.*

*Tribulatio est
 veluti vomer
 quo exarari
 debet bona
 terra, vt fe-
 rat fructum.*

*Ad quid no-
 bis seruiat
 hoc S. Ser-
 uulit vita.*

ATQUE ecce quo fine ex hac vita migravit, qui hic equa-
 nimiter flagella tolerauit. Iuxta vocem ergo Dominicam, bo-
 na terra fructum per patientiam reddidit, quæ exarata disci-
 plinæ vomere, ad remunerationis segetem peruenit. Sed vos
 rogo, fratres charissimi, attendite quod excusationis argu-
 mentum in illo districto iudicio habituri sumus nos, qui à bo-
 no opere corpentes, & res & manus accepimus, si præcepta
 Domini egenus & sine manibus potuit implere? Non contra
 nos Dominus tunc Apostolos ostendet, qui ad regnum se-
 cum fidelium turbas prædicando traxerunt: non contra nos
 scilicet Martyres exhibebit, qui ad cælestem patriam san-
 guinem fundendo peruenerunt. Nam quid tunc dicturi su-
 mus, cum hunc, de quo locuti sumus, Seruulum viderimus, cui
 longus languor brachia tenuit, sed tamen hæc à bono opere
 non ligauit? Hæc vobiscum fratres agite: sic vos ad studium
 boni operis instigate, vt cum vobis bonos modò ad imitan-
 dum proponitis, eorum tunc confortes esse valeatis, per Chri-
 stam Dominum nostrum.

DE NATIVITATE DOMINI, EX D. D.

Leone, Gregorio Nysseno, & Augustino.

*D. Leo ser. 1.
 de hoc festo.*

SALVATOR noster, dilectissimi, hodie natus est; gaudea-
 mus. Neque enim fas est locum esse tristitiæ, vbi natalis est
 vitæ.

vitæ, quæ, consumpto mortalitatis timore, ingerit nobis de
 promissa æternitate lætitiã. Nemo ab huius alacritatis par-
 ticipatione secernitur; vna cunctis lætitiæ communis est ra-
 tio: quia Dominus noster peccati mortisque destructor, sicut
 nullum à reatu liberum reperit, ita pro liberandis omnibus
 venit. Exsultet sanctus, quia appropinquat ad palmam, gaude-
 at peccator, quia inuitatur ad veniam, animetur Gentilis, quia
 vocatur ad vitam. Dei namque Filius, secundum plenitudi-
 nem temporis, quam diuini consilij inscrutabilis altitudo dis-
 posuit, reconiliandam auctori suo naturam generis assumpsit
 humani, vt inuentor mortis diabolus per ipsam, qua vicerat,
 vinceretur. In quo conflictu pro nobis inito, magno & mira-
 bili æquitatis iure certatum est, dum omnipotens Dominus
 cum saeuissimo hoste non in sua maiestate, sed in nostra con-
 greditur humilitate, obijciens ei eandem formam, eandem-
 que naturam, mortalitatis, quidem nostræ participem, sed pec-
 cati totius expertem. Alienum quippe ab hac natiuitate est,
 quod de omnibus legitur: Nemo mundus à forde, nec infans
 cuius est vnus diei vita super terram. Nihil ergo in istam sin-
 gulatam natiuitatem de carnis concupiscencia transiuit, ni-
 hil de peccati lege manauit.

*Lætitiã præ-
 sentis festiui-
 tatis, est omni-
 no omnibus
 hominibus
 communis.*

*Cessauit Chri-
 stus cum diabolo
 in summo æ-
 quitatis iure.*

VIRGO regia Dauidicæ stirpis eligitur, quæ sacro graui-
 danda fœtu, diuinam humanamque prolem prius conciperet
 mente, quam corpore. Et ne superni ignara consilij ad inusita-
 tos pauperet affatus, quod in ea operandum erat à Spiritu
 sancto, colloquio discit Angelico, nec damnum credit pudori,
 Dei genitrix mox futura. Itaque agamus, dilectissimi, gra-
 tias Deo & Patri per Filium eius in Spiritu sancto, qui prop-
 ter multam charitatem suam, qua dilexit nos, misertus est no-
 stri, & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Chri-
 sto, vt essemus in ipso noua creatura, nouum figmentum. De-
 ponamus veterem hominem cum actibus suis, & adepti par-
 ticipationem generationis Christi, carnis renunciemus operi-
 bus. Agnosce, ô Christiane, dignitatem tuam, & diuinæ con-
 sors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri con-
 uersatione redire. Memento cuius, capitis, & cuius corporis
 sis membrum. Reminiscere quod erutus de potestate tene-
 brarum, translatus es in Dei lumen & regnum.

*Nota: S. Ma-
 ria primum con-
 cepit Christum
 in mente quam
 corporis.*

*Deponenda
 nunc omnis
 vetustas mo-
 rum.*

VERVM & horretur nos Euangelium, vt in Bethlechem
 oratione veniamus; & quæ in antro sunt, mysteria videamus.
 Quid namque est hoc? Puer pannis inuolutus, & positus in
 præsepio:

*D. Gregor.
 Nyssenus, ubi
 q. 10. 7. S. 1. q.*

Psal. 47.

*Cur Christus
natus tempo
re descriptio
nis.*

*Explicatur
spiritualiter
de panis qui
bus fuit inno
centia. Isai. 1.*

*Item quid si
gnificent prae
sepe, & bos,
& asinus.
* D. Aug. ser
m. de Natali
Domini.*

*Hodie imple
tur desiderium
commune an
gelorum Pa
tris & Pro
phetarum.*

præsepio: Virgo post partum, ac incorrupta mater, complectitur filium. Emmittamus illam Prophetæ vocem: Sicut audivimus, sic vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei nostri. Num hæc quæ audiuius de Christo, fortuna & casu contigerunt, & scripta sunt, an magis historię subest aliqua ratio? Quid sibi vult hæc Domini in antro sedes? hæc in præsepi reclinatio? Cur tempore descriptionis tributorum in vitam ingreditur? An perspicuum est, eum, quemadmodum à legis execratione nos eripit, factus ipse pro nobis execratio & liuores nostros in se transfert, vt eius liuore nos curemur, sic etiam vestigalem fieri, vt nos à grauiissimo vestigali, quò p ab homine mors exigit, liberaret? Quòd verò speluncam vides, in qua paritur Dominus, cæcam hominum vitam, & sub terra demersam cogita, in qua nascitur ille qui in tenebris ambulatibus, & in regione vmbrae mortis sedentibus, se ostendit. Pannis autem obuoluitur, & fasciis constringitur, qui peccatorum nostrorum carenas subit & vincula. Præsepe verò, in quo Verbum gignitur, bestiarum est domus: vt cognoscat hos possessorem suum, & asinus præsepe domini sui. Per bouem autem intelligo illum, qui legis iugo subiectus est, per asinum autem, quod est animal ferendis oneribus natum, eum qui simulacrorum cultus onustus est crimine.

CAETERVM commune ratione expertium animalium pabulum & vita fœnum est. Producens, inquit, propheta fœnum iumentis. Quod autem ratione præditum est animal, hoc vescitur pane. Itaque idcirco in præsepi, quod est animalium ratione vacantium sedes, è cælo delapsus vitæ panis proponitur: vt & quæ à ratione remota sunt animalia, rationis cibo nutriantur, atque ita scilicet ratione decorentur. Medium igitur in præsepi se, inter bouem, & asinum, vtriusque Dominus locat: vt medium parietem maceræ soluens, duos condat in semetipso in vnum nouum hominem, ab altero graue legis iugum eripiens, alterum simulacrorum cultus onere liberans. * Itaque Dominus noster Iesus Christus fratres charissimi, qui in æternum cunctorum est creator, hodie sanè nascendo de matre, factus est nobis Saluator. Natus est nobis hodie in temporis volubilitate, vt nos perducatur ad Patris æternitatem. Factus est Deus homo, vt homo fieret Deus. Vt panem Angelorum manducaret homo, Dominus Angelorum hodie factus est homo. Hodie impleta est prophetia illa quæ dicit: Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum, aperiat terra, & ger

germinet Saluatorem. Factus est qui fecerat, vt inueniretur qui perierat.

VITA S. ANASTASIAE CVM SORORIBUS, ex Georg. Vicellio.

ANASTASIA Romanæ familiæ, patre ethnico, matre verò Christiana, catechista seu institutore Chryfogono fidem Evangelicam bellè edocta, & agendo & patièdo declarauit se timere Deum cæli. Verùm vt nonnullis alijs, ita huic quoque Anastasiæ connubium impar, nec ita stabile, supplicij occasio fuit. Nam Publio gentili homini, iubente patre, coniuncta, & nihilo minus officijs Christianæ religionis functa, sanctissima ac honestissima mulier, summum mariti odium incurrit. Bonum opus operata est Anastasia, ob id malè tractatur à viro. Quæris, quidnam operis? Solebat Chryfogonum suum, cumque hoc plures Christianos carceratos inuisere & pascere. Pudit Publium impium pijsissimi facinoris huius, nec ferre potuit beneficam vxorem, Conijcitur ergo in carcerem, quæ carceratis ministrarat. Eã verò in vinculis immanissimis cælestis pater haudquaquã dereliquit, nec deseruit. Leguntur epistolia Chryfogoni ad Anastasiam, & huius ad illam, quibus alterutrum cum cõsolantur in eadem afflictione carceris, tum exhortantur ad patiendũ grauiora. Interea sorores eius Agapa Theia, Irena, capite plectuntur, propter confessionem Christi Iesu. Felices ter, & amplius, animulas, quæ obdurare potuerunt in tanto agone. Publio tandem mortuo, liberatur Anastasia carcere, & victrix iam vehementius solito incumbit in bene operandi studium. Crux repetitur, fœmina constans est. Dynastes iubet adorare, iubet sacrificare, Anastasia non facit. Alius tyrannus iubet sibi dari opes, vtpote quas habere vetuisset Christus. Illa respondente: Ergo ne tibi opulento, & non potius egenis dederim? Commotus ira, Christianam mulierem continua inedia cruciãdam in vincula protrusit. Dein ad polum religatæ ignem admouit, & corpus occidere non potuit. Eodem temporis spatio alij complusculi è Christianorum numero varijs supplicijs perimuntur. Inter quos vnus alacrior quum vidisset opes sibi omnes eripi, elata voce dixisse scribitur: Heus

*S. Anastasia
a S. Chryfoga
no edocta.*

*Publius eius
maritus.*

Eius sorores.

*Variarum men
te subit S.
Anastasia.*

tur: Heus viri, quod vnum potestis auferre hinc, licet hoc quidem per me: tantummodo Christum Iesum à me ne auferatis. Facta hæc sunt tempore Diocleriani.

Hæc ex Nicophoro desumpta sunt.

Apud Nicephorum legitur de corpore sanctæ Anastasiæ, à Sirmio Constantinopolim delato, & reposito in templū eius in porticibus domini. De eodem ibidem habentur hæc verba: Valto incendio Constantinopoli facto, Marcianus œconomus ascendens super regulas sanctæ Anastasiæ, tenens Evangelium orationibus & lacrymis illæsam domum seruauit. Historiæ Tripart. lib. ix. cap. viij. & ix. scribit Sozomenus de templo Anastasiæ apud Constantinopolim: nimirum, quod ab Anastasi, hoc est, à resurrectione isto nomine vocitetur. Eo enim loco Orthodoxia tanquam à mortuis resurrexerat. Ariano deuieto, præterquam quod ibi mortua puerpera, vi catholicæ preceationis, reuixit.

DE S. STEPHANO PROTOMARTYRE,
ex variis locis Ordinarij noui.

XXVI. DECEMBRIS.

** Ex D Fulgentio.*

Notam signent antithesis

O felix comparatio hominis ad Deum.

HERI celebrauimus, dilectissimi, temporalem sempiterni Regis nostri natalem: hodie celebramus triumphalem militis passionem. Heri enim Rex noster trabea carnis indutus, de aula vteri virginalis egrediens, visitare dignatus est mundum: hodie miles de tabernaculo corporis exiens, triumphator migravit ad cælum. Ille sempiternæ Deitatis maiestate seruata, seruire cinctorium carnis assumens, in huius seculi campum pugnaturus intrauit: iste depositis corruptibilibus corporis indumentis, ad cæli palatium perenniter regnaturus ascendit. Ille descendit carne velatus: iste ascendit sanguine laureatus. Ascendit iste lapidantibus Iudæis: quia ille descendit lætantibus Angelis, Gloria in excelsis Deo heri exultantes sancti Angeli decantauerunt: Hodie Stephanum lætantes in suum consortium susceperunt. Heri Dominus exiit de vtero Virginis: hodie miles egressus est de ergastulo carnis. Heri Christus pro nobis pannis est inuolutus: hodie Stephanus stola est ab eo immortalitatis indutus. Heri præsepis angustia Christum portauit infantem: hodie immensitas cæli suscepit Stephanum triumphantem. Solus descendit Dominus, vt multos eleuaret: humiliavit se Rex noster, vt milites suos

suos exaltaret.

SED simul necessarium quoque nobis est, fratres, cognoscere, quibus armis præcinctus Stephanus sæuitiam Iudæorum potuit superare, vt ita meruisset feliciter triumphare. Stephanus ergo, vt nominis sui coronam meruisset accipere, charitatem pro armis habebat, & per ipsam vbique vincebat. Per charitatem Dei sæuientibus Iudæis non cessit, per charitatem proximi pro lapidantibus intercessit. Per charitatem arguebat errantes, vt corrigerentur, per charitatem pro lapidantibus orabat, ne punirentur. Charitatis virtute subnixus vicit Saulum crudeliter sæuientem, & quem habebat in terra persecutorem, in cælo meruit habere consortem. Post multam denique monitionem*; Dura, inquebat, ceruice, & incircumcisis cordibus & auribus, vos semper Spiritui sancto resistis, sicut patres vestri, & vos. Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prænuntiabant de aduentu iusti, cuius vos nunc proditores & homicidæ fuistis, qui accepistis legem in dispositione Angelorum, & non custodistis. Audientes autem, hæc, dissecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum. Et cum esset plenus Spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei & ait, Ecce video cælos apertos, & Filium hominis stantem à dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas, & impetum fecerunt vnanimiter in eum. Et eicientes eum extra ciuitatem, lapidabant, & testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adulescentis qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum inuocantem & dicentem, Domine Iesu suscipe spiritum meum. Positis autem genibus, clamauit voce magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormiuit in Domino. Curauerunt autem eum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum.

HYIUS sanè sancti Protomartyris corpus, sicut & corpora sanctoꝝ Gamalielis, Nicodemi, & Abibonis, quæ diu in obscuro ac sordido loco iacuerant, Honorio Imperatore, Luciano Presbytero diuinitus admonito, inuenta sunt prope Hierosolymam. Cui Gamaliel, cum in somnis apparuisset graui quadam, & præclara senis specie, locum iacentium corporum commonstrauit, imperans vt Ioannem Hierosolymitanum Antistitem adiret, ageretque cum eo, vt honestius illa corpora sepelirentur. Quibus auditis, Hierosolymorum

Antistes

Arma S. Stephani fuerunt charitas.

** Ex Actor 7. Arriter reprehendit deos vos Iudæos.*

*Lapidatus erat pro suis interfectoribus. * Actor 8.*

Breuiar. 3. Aug. Post multum temporis inuenitur eius sacrum corpus.

Perficit circa sacras reliquias suavis feruus odor.

Antistes finitimarum urbium Episcopis, Presbyterisque convocatis, ad locum pergit, fodi iubet, defossos quatuor loculos inuenit, vnde suauissimus odor efflabatur. Cuius rei fama commota magna hominum multitudo eò conuenit, multique variis morbis ægroti ac debiles, sani & integri domum redierunt. Sacra autem corpora summa celebritate in sanctam Ecclesiam Sion illata sunt: & sub Theodosio iuniore corpus sancti Stephani Constantinopolim, inde Romam Pelagio primo summo Pontifice est translatum, & in agro Varano, in sepulcro S. Laurentij Martyris collocatum.

** Ex D. August. lib. 22. de Ciuit. Dei, c. 8.*

PORRO de hoc Martyre ita etiam D. Augustinus, * Ad aquas, inquit, Tibilitanas, Episcopo afferente Proiecto reliquias gloriosissimi martyris Stephani, ad eius memoriam veniebat magnæ multitudinis concursus & occurfus. Ibi cæca mulier, vt ad Episcopum portantem pignora sacra duceretur, orauit; flores, quos ferebat, dedit; recepit, oculis admonit, protinus vidit. Stupentibus qui aderant, præibat exsultans, viam carpens, & viæ ducem vlteriùs non requirens. Memorati quoque, vt idem testatur, memoriam Martyris, quæ posita est in castello Synicensi, quod Hipponensi Colonix vicinum est, eiusdem loci Lucillus Episcopus, populo præcedente atque sequente portabat: & ecce fistula, cuius molestia iam diu laborauerat, & familiarissimi sui medici, qui eam secaret, operiebatur manus, illius piæ sarcinæ vectatione, vbi sanctas atrigit reliquias, repente sanata est.

Illuminatur quedã cæca.

Item curatur meritis S. Stephani quidam qui patiebatur fistulam.

DE S. IOANNE APOSTOLO ET

Euangelista, partim ex Diuo Hieronymo, partim ex Eusebio.

D Hieron. de scriptoribus Ecclesiasticis.

IOANNES Apostolus, quem Iesus amauit plurimum, filius Zebedæi, frater Iacobi Apostoli, quem Herodes post passionem Domini decollauit, nouissimus omnium scripsit Euangelium, rogatus ab Asiæ Episcopis, aduersus Cerinthum, aliosque hæreticos, & maximè tunc Ebionitarum dogma confurgens, qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse. Vnde & compulsus est diuinam eius natiuitatem edicere.

S Ioannes relegatur in Pathmos.

Quartodecimo autem anno, secundam post Neronem persecutionem mouente Domitiano, in Pathmos insulam relegatus scripsit Apocalypsim, quam interpretantur Iustinus martyr

martyr & Irenæus. Interfecto autem Domitiano, & actis eius ob nimiam crudelitatem rescissis, sub Nerua Principe rediit Ephesum; ibique vsque ad Traianum Principem perseverans toras Asiæ fundauit rexitque Ecclesias.

VBI cum aliquando ad urbem quandam se contulisset, & quæ ad animos fratrum inter se dissidentium conciliandos pertinebant, obiisset; ad extremum adolescentulum corporis viribus valentem, vultu & oris conformatione venustum, animique impetu flagrantem fortè conspicatus, statim in eum, qui ibi Episcopus erat constitutus, oculos conuertit, cumque sic affatus est. Hunc adolescentulum omni studio, cura, & cogitatione coram Ecclesia, & Christo teste, tibi tuæque fidei commendo. Quem cum Episcopus in suam tutelam accepisset, & omnia se facturum fuisset pollicitus, Ioannes eadem iterum atque iterum illi edisserit, eiusque fidem contestatur. Et quidem Ioannes sic Ephesum deinde rediit; Episcopus verò ille adolescentulum sibi concreditum, in domum suam recipiens, educauit pro suo, in officio continuit, fouit humanitus, ad extremum baptismi sacramento illuminauit. Quem cum postea etiam sigillo Domini, id est, sacramento Confirmationis, tamquam perfecta, tutaque eius animi custodia obfignasset, non nihil de cura & obseruatione in eo instituendo suscepta remisit. Quem etiam non solum liberior viuendi potestas, quam fuerat ante tempus adeptus, verumetiam quidam

Euseb. lib. 3. hist. Ecclesi. cap. 17.

Committit cuidam Episcopo quem adolescentulum.

En sacramentum Confirmationis.

Adolescens iam ductus consortio malorum paulatim corrumperunt.

Ac primùm quidem exquisitis conuiuiorum opiparorum deliciis illum alliciunt, inuitantque; noctu deinde educentes, ad furti societatem coeundam attrahunt; tum & maiora moliri flagitia hortantur. Iste pedetentim assuescit, & propter generosam animi magnitudinem tanquam equus effrenatus, & nimium sibi, suisque viribus præfidens, extra rectam viam impetu fertur, frænaque acriter præmordens, procliuius in profundum vitiorum gurgitem se præcipitat. Atque cum omnino iam in desperationem salutis in Deo firæ veniret, deinceps non de exiguis noxis cogitavit, sed magnis quibusdam, ac nefariis facinoribus admisis, vbi semel omni improbitate & nequitia perditus euaserat, nullam non sceleris labem ex æquo cum aliis contrahere secum statuit. Istis igitur in familiaritatem adscitis, & magna latronum turba collecta, animo prompto paratoque se ducem manu violentissimum,

Tandem fit & de x. latronibus.

A A a sanguinis

sanguinis effusione crudelissimum, seueritate denique acer-
bissimum præbuit. Interea verò temporis, vbi necessaria ad id
incidebat occasio, Ioannes accersitur. Qui vbi alias res, qua-
rum gratia venerat, recta ratione disposuisset, Age, inquit,
Episcopo, depositum nobis redde, quod ego & Christus, Eccle-
sia teste, quam gubernas, tibi commisimus. Hic verò primò
attonitus obstupuit, arbitratus pecuniam, quam nunquam
acceperat, à se per fraudem & dolum malum repeti, & tamen
neque facile credere poterat ea ab se reposci per calumniam,
quæ neuiquam habuisset, neque Ioanni depositum repetenti
omnino diffidere. Verum simul atque Ioannes dixisset, Ado-
lescentulum repeto, & animam fratris, senex dimisso vultu in-
gemiscens, & item lacrymans, Ille, inquit, mortuus est, Deo
nempe. Nam nequam & perditus, & vno verbo, latro euasit, &
pro ecclesia, in qua versabatur, montem cum nefaria homi-
num sui similitum turba occupat.

*Notent nimi-
rum qui ha-
bent curas a-
nimarum.*

*S. Ioannes aut-
distime se o-
parat, ut re-
peret eum qui
perierat.*

*Offert se pro
eo apud Deum
sponsorem.*

*En secundum
baptisma ni-
mirum Sa-
cramentum
& penitentia.*

ITAQUE Apostolus ingenti cum gemitu! O bonum, in-
quit, custodem animæ fratris tui te reliqui. Sed equus iam iam
mihi adsit, & dux aliquis itineris. Inde ab Ecclesia, ita vt erat,
cum festinatione se proripuit. Profectus autem ad locum, à
primis latronum excubitoribusprehenditur. Qui neque fu-
gam parans, neque euitare studens, sed vociferans admodum,
dixit: Huc huius rei causa accessi: me ad Principem vestrum
deducite. Qui quidem ad tempus, vt erat armatus, exspectat.
Verum vt Ioannem aduentantem agnouerat, præ pudore ca-
pessit fugam. Hic verò ætatis suæ oblitus, illum pro viribus
propere insequitur, atque clamans, Quid, inquit, fili me tuum
ipsum patrem inermem & ætate confectum fugis? Misere
laboris mei fili, ne formides: adhuc tibi salutis spes reliqua est.
Ego Christo pro te reddam rationem, &, si sit opus, pro te
lubens mortem oppetam, sicut Dominus pro omnibus nobis.
pro tua, animam meam dabo. Consiste, crede, Christus me
misit ad te. Qui vbi hæc audiuit, primùm oculis humi defixis
constitit, deinde arma abiecit: tum horrore perfusus, grauiter
& accibè lamentatus est. Senè ad se aduentantem complecti-
tur; fletu & mœrore, quoad poterat, pro culpa satisfacit: &
dextera sola occultata, lacrymarum vnda secundò baptizatur.
Tum verò Apostolus rara & constanti asseueratione ei à
Seruatore veniam, & remissionem peccatorum precibus suis
impetraturum pollicetur, atque ad genua accidens, ipsam
manum dexteram, tanquam aqua penitentia ablutam
purga

purgatamque osculatus, illum ad ecclesiam reducit. Crebris
item precibus Deum pro illo inuocat, continuis ieiuniis vnà
cum eo se macerat, variis diuinæ sapientia sententiis eius ani-
mum quasi quibusdam lenociniis mitigat tranquillatque. Ne-
que prius inde decessit, quam illum ecclesie ministerio præ-
fecisset. Cuius conuersione magnum veræ penitentia exem-
plum, præclarum secundæ regenerationis specimen, illustre
denique trophæum à peccatis resurrectionis per exteriora pen-
itentia signa hominibus Deus proposuit ad imitandum.

*Nimirum in-
surdebat cum
Samaritano
olei & vini.*

PORRO cum Ephesi moraretur Ioannes vsque ad vlti-
mam senectutem, & vix inter discipulorum manus ad eccle-
siam deferretur, nec posset in plura vocem verba contexere;
nihil aliud per singulas solebat proferre collectas, nisi hoc:
Filioli, diligite alterutrum. Vnde & tandem discipuli & fra-
tres qui aderant, tædio affecti quòd eadem semper audirent,
dixerunt: Magister, quare hoc semper loqueris? Qui respondit
dignam Ioanne sententiam: Quia præceptum Domini est; &
si solum fiat, sufficit. * Sed & de eo quaeritur, quomodo calicem
martyrii biberit, sicut Dominus de eo & fratre eius prædixe-
rat. cum scriptura narret Iacobum tantum Apostolum ab He-
rode capite truncatum, Ioannes autem propria morte vitam
finierit? Sed si legamus ecclesiasticas historias, in quibus fer-
tur, quòd & ipse propter martyrium sit missus in feruentis olei
dolum, & inde ad suscipiendum coronam Christi athleta
processerit, statimque relegatus in Parthos insulam sit, vide-
bimus martyrio animum non defuisse, & bibisse Ioannem ca-
licem confessionis, quem & tres pueri in camino ignis bibe-
runt, licet persecutor non fuderit sanguinem.

* D. Hieron.
in epist ad Ga-
la. de eo quòd
semper S. Io-
annes dice-
bat: Filioli
diligite al-
terutrum.

* Idè D. Hie.
lib. 3. in Mat.
de eo quòd
vulgò dice-
tur, antè por-
tam Latinam.

DE SS. INNOCENTIBVS MARTY-
RIBVS AB HERODE OC-
cisis, ex sermonibus D. Augustini.

XXVIII. DECEMBRIS.

HODIE, fratres charissimi, natalem illorum infantium
Hcolimus, quos ab Herode crudelissimo Rege interfectos
esse Euangelij textus eloquitur. Et ideo cum summa exulta-
tione gaudeat terra, caelestium militum, & tantarum parens
fecunda virtutum. Ecce prophanus hostis nunquam beatis

D. Augusti.
serm. 10. de
Sanctis.

Nota.

* Serm. 8. de
Suis.

Scelus in in-
nocentes, e-
scelus seu in-
iuria in ip-
sam hominum
naturam.

Variè expri-
mitur plactus
qui hoc a e-
st, atque e-
deo etiam
hodie in M. J.
sa om. viii.
Gloria in ex-
cellis.

* Rursum ex
Ser. 10.

Quod restè
se. e. r. mus
memoria ho-
ris Innocen-
tium.

Sic hi SS. In-
nocentes, veini

paruulis tantum prodesse potuisset obsequio, quàm profuit odio. Nam, sicut, sacratissimum præsentis diei festum manife-
stat, quantum contra beatos paruulos iniquitas abundauit, tantum in eis gratia benedictionis refudit. Grande martyrium, crudele spectaculum. Eximitur machæra, & nulla interuenit causa, sola stridet inuidia, cum qui natus est, nulli tamen faciat violentiam. Sed & oues cernimus quæ super agnos lugent. Vox in Rhama audita est, ploratus & ululatus magnus: pignora sunt, non credita, sed creata, non posita, sed exposita. Testis est ipsa natura, quæ pugnabat in Martyres, cum Tyrannus iactaret infantes. Mater crines capitis dissipabat, quæ ornamentum capitis amittebat. Quantis modis infantem volebat abscondere, & ipse se infantulus publicabat. Nesciebat tacere, quia necdum didicerat formidare. Pugnabat mater & carnifex; ille trahebat, illa tenebat.

Ad carnificem mater clamabat: Quid separas à me, quem genui ex me? Vterus genuit, non mansit ille cum vixit. Vbera mea frustra lacte contorquent: cautè portauit, quem à te video manu crudeli iactari. Modò enim effuderunt viscera mea, & tu el dis ad terram. Alia clamabat mater, cum exactor latro compelleret, simul occide cum paruulo matrem: vt quid me dimittis inanem? si culpa est, mea est: si non est, iunge mortem, & libera matrem. Alia dicebat: Quid quæritis? Vnum quæritis, & multos occiditis, & ad vnum, qui vnus est, attingere non potestis. Alia contra clamabat: Veni iam, veni Saluator mundi: quàm diu quæreris? nullum times: videat te miles, & nostros non occidat infantes. Miscebatur lamentatio matrum, & ad cælum transibat oblatio paruulorum.

AT QV E ò verè beata es Bethlehem terra Iuda, quæ Herodis Regis immanitatem in puerorum extinctione perpessa es, quæ sub vno tempore candidatam plebem imbellis infantia offerre Deo meruisti. Et sanè dignè natalem illorum colimus, quos beatiùs æternæ vitæ mundus edidit, quàm quos mundo maternorum viscerum partus effudit; siquidem antè vitæ perpetuæ adepti sunt dignitatem, quàm vsuram præsentis acciperent. Aliorum quidem pretiosa mors Martyrum laudem in confessione promeruit, horum in consummatione complacuit. Quia in incipientis vitæ primordiis ipse eis occasus initium gloriæ dedit, qui præsentis terminum imposuit, quos Herodis impieras lactentes matrum vberibus abstraxit. Qui & iure dicuntur Martyrum flores: quos scilicet in medio frigore infi-

re infidelitatis exortos, velut primas erumpentes Ecclesiæ gemmas quædam persecutionis pruina decoxit. *Martyrium primi florès.*

VITA S. THOMÆ ARCHIEPISCOPI
Cantuariensis & Martyris, ex Ordinario nouo,
adiectis nonnullis ex R. P. Surio.

THOMAS Londini in Anglia natus, Theobaldo successe-
sit Cantuariensi Episcopo: & qui antea in administrando Cancellariæ munere præclare se gesserat, in Episcopali officio fortis & inuictus fuit. Cum enim Henricus Angliæ Rex, coacta Synodo prouincialium Episcoporum, leges ferret utilitati ac dignitati ecclesiasticæ repugnantibus, adeò constanter obstitit Regiæ cupiditati, vt neque pollicitationibus neque terroribus de sententia decedens, in exilium pulsus sit. Moxque propinqui eius omnis ætatis eiectioni, amici, fautores omnes, iis quibus per ætatem liceret iureiurando adstrictis, vniuersos Thomam adituros, si fortasse miserabili suorum calamitatis adspectu moueretur, qui à sancto proposito priuatis incommodis deterreri minimè potuisset. Sed non respexit ille carnem aut sanguinem, neque vllus in eo humanitatis sensus pastoralis officij constantiam labefaetavit. Contulit igitur se ad Alexandrum tertium Pontificem: à quo benignè acceptus est; & inde profectus, monachis Pontiniacensis monasterij, Cisterciensis Ordinis ab eodem commendatus est. Quod vt cognouit Henricus, missis ad conuentum Fratrum Cisterciensium minacibus literis, Thomam è Pontiniaco monasterio exturbare conatur. Quare vir sanctus veritus ne sua causa mali aliquid Cisterciensis familia pateretur, sponte discessit, & Ludouicum Gallia Regem eius inuitatu conuenit. vbi tam diu fuit, quoad Pontifice Max. & ipso Rege agentibus, ab exilio summa totius regni gratulatione reuocatur.

QVI dum boni pastoris officium securus exsequitur, ecce calumniatores ad regem deferunt, eum multa contra regnum & publicam quietem moliri, vt propterea sæpius conquereretur Rex, se in suo regno cum vno sacerdote pacem habere non posse. Ex qua Regis voce nefarij satellites, sperantes gratum se Regi facturos, si Thomam è medio tollerent,

* Breuiarium Romanum.
S. Thomas est Cancellario sic Episcopus.

Pro iustitia expellitur è sua sed, unde & se contulit ad Alexandrum Papam.

Delitescit apud monachos Pontiniacenses.

Redit in patriam.

Fortissimè adhuc resistit impio Regi.

clam conuenientes Cantuariam, Episcopum in templo Vest-
pertinis horis operam dantē aggrediuntur. Qui, Clericis tem-
pli aditus præcludere conantibus, accurrens, ostium aperuit
illis vsus verbis ad suos: Non est Dei Ecclesia custodienda
more castrorum, & ego pro Ecclesia Dei libenter mortem
subibo. Tum ad milites: Vos Dei iussu canete, ne cuipiā meo-
rum nocentis. Deinde flexis genibus, Deo, beatæ Mariæ, san-
cto Dionysio, & reliquis sanctis, eius ecclesię patronis, Eccle-
siam & seipsum commendans, sacrum caput eadem constan-
tia, qua iniquissimi Regis legibus restiterat, impio ferro præ-
cidendum obtulit, quarto Calend. Ianuarij, anno millesimo
centesimo septuagesimo primo; cuius cerebro respersum est
totius templi pavementum. Quem multis postea illustrem
miraculis idem Alexander Pontifex retulit in Sanctorum nu-
merum. * Capita sanè constitutionum, quibus vir sanctus
subscribere noluerat, sunt ista: Quòd non appelleretur ad sedem
Apostolicam sine licentia Regis. Quòd non liceat Archiepi-
scopo & Episcopo exire de regno, & venire ad vocationem
Domini Papæ sine licentia Regis. Quòd non liceat Episcopo
excommunicare aliquem, qui teneat de Rege in capite, sine
licentia Regis, vel terram illius vel officialium suorum sub
interdicto ponere. Quòd non liceat Episcopo coërcere ali-
quem de periurio, vel læsa fide. Quòd Clerici trahantur ad se-
cularia iudicia. Quòd Laici, seu Rex, seu alij, tractent causas
de decimis vel ecclesiis.

P O R R O post mortem viri beati, mox subito, & præter
omnium expectationem, Deo vlciscente fufum sanguinem
Martyris sui, pax regni perturbata est, excitataque sunt se-
ditiones, & bellum intestinum. Filius incurrit in patrem, &
pater in filium; regnumque in seipsum diuisum, celerem de-
solationem minabatur. Nortmannia hostili gladio feriendā
tradita est; Anglia contremuit, & commota est à facie cladis
imminentis. Obsidebant eam hostes vndique, & intrus vasta-
bant exitiales seditiones, aliis patrem, aliis filium causam ius-
tiorum fouere afferentibus; donec tandem Rex, cum per vi-
sionem significatum esset nulla alia via sperandam esse pa-
cem, nisi conciliato Martyre, Cantuariam veniens, & ab æde
beati Dunstani vsque ad summum templum, in quo hic san-
ctus Thomas Martyr conditus est, nudis pedibus & lacry-
mabundus ingrediens, primò palàm se reum proclamauit;
veniamque precatus est, quòd sanctum virum tam pertinaciter

citer

Tandem con-
summatum
glorioso mar-
tyrio.

* *Suorum.*

O vniū hac
diligenter at-
tendant illi
quorum in-
terest.

Propter necē
beati viri.
Deo ita dis-
ponente, ubi-
to tota An-
glia turbat-
ur.

Tandem Rex
agnoscit cul-
pam, et agit
penitentiam

citer esset persecutus; deinde exteriori veste se nudans, scapu-
laque & caput in tumuli fenestram magna humilitate sub-
mittens; primo ab Episcopis quinquies cæsus est, deinde à
monachis amplius octoginta, ternos accepit ictus, atque ita
solenniter absolutus est.

DE S. SILVESTRO PAPA,
ex Ordinario nouo.

XXXI. DECEMBRIS.

S I L V E S T E R Romanus, patre Ruffino, à prima ætatē
operam dedit Cyrino Presbytero. Cuius doctrinam & mores egregiè imitatus, trigésimum annum agens Diaconus
sanctæ Romanæ Ecclesię à Melchiade Pontifice creatur. Quo
in munere, cum omni laude Clericis aliis antecelleret, in eius
postea locum successit, Imperatore Constantino. Cui quidem
Imperatori, cum is lepræ curandæ causa, sibi ex infatigum
sanguine, medicorum consilio, balneum parari iussisset, san-
cti Apostoli Petrus & Paulus in quiete apparuerunt, præci-
pientes ei, vt, si ex lepra liberari vellet, omnia impij balnei
immanitate, Siluestrum in Soracte monte latitantem accer-
seret; à quo saluari lauacro recreatus, in omni ditone Roma-
ni Imperij templa Christiano more ædificari imperaret, su-
blatisque inanium deorum simulachris, verò Deo cultum ad-
hiberet. Constantinus igitur cælestibus monitis obtempe-
rans, Siluestrum diligenter conquisitum vocat: à quo Apосто-
lorum imagines recognoscens, baptismo sanatur, & ad tuen-
dam propagandamque Christi religionem inflamatur. Itaque
auctore Siluestro multas basilicas ædificauit, quas sacris
imaginibus, donisque ac muneribus magnificentissimis ex-
ornauit; facultate etiam data Christianis, quod antea nega-
tum erat, publicè tēpla exstruendi. Hoc Pontifice habita sunt
duo Concilia. Nicænum; vbi, præfidentibus eius legatis, præ-
senteque Constantino, & trecentis decem & octo Episcopis,
sancta & Catholica fides explicata est, Ario, Photino, & Sa-
bellio, eorumque sectatoribus condemnatis (quam etiam Sy-
nodum confirmauit, petentibus Concilij patribus vniuersis)
& Romanum; in quo interfuere ducēti octoginta quatuor
Episcopi; vbi iterum Arius, Photinus, & Sabellius damna-
unt.

S. Siluestri ge-
nus & edu-
catio.

Mittitur ad
eum Constan-
tinus Imper-
ator, qui &
baptizatus ab
eo, mouetur
ad lepra.

Celebratur
sub eo Conci-
lium Nicænum
contra impium
Arium.

MULTA item decreta fecit Ecclesie Dei utilia; in his, ut ab Episcopo chrisma conficeretur: ut Presbyter chrismate baptizati summum liniret verticem: Ut Diaconi dalmaticis in ecclesia, & palla linostima ad leuam vterentur: ut in lineo velo sacrificium altaris conficeretur. Præscripsit tempus, omnibus, qui ordinibus initiati essent, exercendi singulos ordines in Ecclesia, antequam quisque ad altiorem gradum adscenderet: ut laicus clerico non inferret crimen: Ne clericus apud prophanum iudicem causam diceret. Sabbathi & Dominici diei nomine retento, reliquos hebdomadæ dies Feriarum nomine distinctos appellari voluit; quo significaretur, quotidie Clericos, abiecta cæterarum rerum cura, vni Deo profus vacare debere. Quin & huic cælesti prudentiæ, qua ecclesiam administrabat, insignis vitæ sanctitas, & benignitas in pauperes perpetuò respondit: quo in genere prouidit, ut clericis copiosis egentes coniungeret; & ut sacris virginibus, quæ ad victum necessaria essent, suppeditarentur, ne fortè cogèrentur egredi septa monasterij. Vixit in Pontificatu annos viginti tres, menses decem, dies vndecim. Sepultus est in cœmiterio Pissillæ via Salaria. Fecit ordinationes sex mense Decembri, quibus creauit Episcopos sexaginta quinque, presbyteros sexaginta duos, Diaconos viginti sex.

Saneit ne clericus apud prophanum iudicem causam dicat.

Nota de claustra sacrarum virginum.

Migrat vir sanctus in caelum.

VITA S. ODILONIS ABBATIS CLUNIACENSIS, ex ea quæ est per B. Petrum Damianum.

XXXI. DECEMBRIS.

BEATVS Odilo Aruerniæ oriundus, ex equestri quidem ordine genus duxit, sed & terrenæ prosapiæ lineam cælestis vitæ nobilitate transcendit. Hic etiamnum puer, cum nutricis incuria ante ianuam cuiusdam basilicæ fuisset relictus, ipse repens, membrorum languore quo detinebatur, depulso, facultatem subito meruit incedendi. Qui dum ad grandiuiculae ætatis adolesceret incrementum, prius apud sanctum Iulianum factus est clericus; deinde beati Maioli Confessoris egregij se magisterio tradidit, & in Cluniacensi monasterio habitum sanctæ religionis accepit. Vbi dum quietus & simplex humiliter in sancta religione persisteret, vix euolutis quatuor annis, beato Maiolo in Domino obdormienti, ab eodem omnium Fratrum approbantibus votis, in Pastoralis officij

Num hoc die obiit.

S. Odilonis clari natalis.

Induit habitum monasterij, & mox quarto inde anno fit Abbas.

ficij cura substituitur. Quin etiam in commissi regiminis solitudine constitutus, plurimis sanctæ religionis mox cœpit florere virtutibus, nimirum ut psalmodiæ studiis vigilanter insisteret, dura corpus inedia maceraret, atque à sacris altaribus non recedens, vberimis plerumque lacrymarum compunctionibus afflueret.

IN erogandis elemosynis ita largus erat, ut in valida Aquitaniæ fame, omnibus exhaustis, plurima sacrarij vasa confregit; quin & coronæ quoque, quam sibi Imperator Henricus ob sui memoriam destinauerat, non pepercerit. In gestorum etiam eius reperitur historia, quia corpus suum non modo duris consueuerat attenuare ieiunijs, asperimis edomare cilicijs; sed & quòd quibusdam ferreis nexibus illud coarctabat. Sed & in percipiendis tamen ita se moderabatur edulijs, ut apposita quæque contingens, & vanitatem superstitionis effugeret, & sobrietatis continentiam seruaret. Porro in promulgandis iudicijs, ac modis pœnitentiæ præfigendis, tam pius erat, & tanta in cœmentibus humanitate compatiens, ut non tam districtum patris imperium, quam maternum exhiberet affectum. Vnde se reprehendentibus huiusmodi verbis solebat eleganter alludere: Etiam si damnandus sum, inquit, malo tamen de misericordia quàm ex duritia vel crudelitate damnari. Circa beatam Dei genitricem tam ardentissima deuotione flagrabat, ut constitutus in choro psallentium, cum ad illum veniretur ex modulantium alternatione versiculum; Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti virginis vterum; in terram se prosterneret, sicque per corpus ostenderet, quibus desiderij cælestis in mente facibus æstuarer.

AT verò inter plurima viri sancti præclara gesta, illud vel in primis memoratu dignum est, de instituta per ipsum in omnibus suis monasterijs, post omnium Sanctorum solennitatem, memoria omnium in Christo quiescentium, tanta scilicet erat huius sancti viri in psalmis, elemosynis, & præcipue Missarum solennijs erga eos sollicitudo. Qua generalitate si quis non contentus, vterius inquirat, quis specialiter per beatum Odilonem de pœnis vltimicibus sit ereptus; quid de reliquis sentiat, in Papa Benedictio addiscat. Sed & illud non parum simul mirandum, quòd quamquam homo Dei sublimiter admodum se in spiritualibus studijs & diuina contemplatione frequentissime suspenderet, in corpore tamen vtili-

Tempore famem impendit pauperibus etiam ipsa sacra vasa.

Nota insigne actum contra rigidos præfectos.

Instituit in omnibus suis monasterijs diem sœnem omnium Animarum.

Loquitur de Benedicto 8. vide Platynam.

Plura monasteria tamen exstruitur reparat.

tatis etiam industria non mediocriter laboravit. Monasteria scilicet nonnulla à fundamentis erexit: alia vel iam semiruta, vel ruinam fortè minantia reparavit. Dilatauit illis prædia, nonnullis etiam insignia contulit ornamenta, quæ enumerare per ordinem non est huius instituti.

Postremis annis vitæ multum exercitæ agilitudine.

DE MVM cum vir Domini iam in extremis ageret, per quinquennium ferè compulsus est grauiissimi languoris molestia cruciari. Itaque beatorum Apostolorum limina festinauit inuisere: vt quasi sub eorum pedibus, si sibi daretur, quod semper in votis habuerat, posset ex hoc mundo transire. Verumtamen quia non est in homine vita eius, aliter sibi contigit quam sperauit. Per quatuor menses illic ægritudine detentus elanguit; deinceps contra spem aliquantulum conualescens, ad propria remeauit. Cluniacum itaque deueniens, per annum ferè totus in oratione permansit, seque quantum ægritudo permisit, ieiunijs ac vigilijs vehementer afflixit. Decreuit autem, vt antequam debitum conditionis humanæ persolueret, quæque monasteria sua circumiens, sanctæ admonitionis studio visitaret. Qua expeditione incepta, cum Syluiniacum deuenisset, ibi se circa festiuitatem Dominicæ Circumcisionis ex hoc seculo migraturum dixit.

Sub mortem secus increpat adstante sibi diabolo, & sic transit ad Christum.

Nihilominus tamen, cum iam in agonis esset angustia constitutus, conspexit ad stare diabolum. Quem cum per nomen tremendi Iudicis increpasset, salutaris Eucharistiæ perceptis sacramentis, ea nocte quæ Dominicæ Circumcisionis solennia præcedebat, beatum Deo spiritum reddidit, anno Dominicæ Incarnationis millesimo quadragesimo octauo, ætatis suæ octogesimo septimo, ordinationis quinquagesimo sexto. Apud cuius venerabilem tumulum noua semper rutilant signa virtutum.

DE DEDICATIONE SEV CONSECRATIONE Ecclesiarum, ex varijs locis Breuarij Romani.

Ex Gratiano De consecrat. dist. 1. En unde desumpti sint ritus isti sacri. nimirum ab ipso precepto Dei d. 10. Moyse.

TABERNACVLVM Moysen, Domino præcipiente, fecisse & sacrasse, cum mensa & altari eius, & cæteris vasis utensilibus, ad diuinum cultum explendum, legimus, & non solum diuinis precibus ea sacrasse, sed etiam sancti olei vnctione, Domino iubente, perlinisse. Qualiter autem hæc facta sint, & quo modo ipsa sacra non alij quam ipsi sacerdotes sacra vnctione delibuti, Dominoque cum vestibus sanctis sacra

sacrati, & Leuitæ tractabant, & ferebant, erigebant, & deponabant, in ipsis institutionibus, quæ iubente Domino per Moysen conscriptæ sunt in lege Domini, reperitur. Qualiter etiam Dauid Regum piensissimus amplificauerit cultum Dei, & templum Domini ædificare voluerit, sed propter multum sanguinem, quem effuderat, prohibitus est, & ipse collegerat expensas; Salomon quoque filius eius id ipsum, quod ipse facere optauerat, iubente & auxiliante Domino perfecit, & templum cum altari & reliqua ad diuinum peragendum cultum consecrauit, in libro Regum legitur. Fecit ergo Salomon in tempore illo festiuitatem celebrem, & omnis Israël cum eo, multitudo magna ab introitu Emath vsque ad riuum AEgypticorum Domino Deo nostro septem diebus & septem diebus, id est quatuordecim diebus, & in die octaua dimisit populos.

Confirmatio ritus & rex Salomon.

SANE solennitates dedicationum Ecclesiarum & Sacerdotum per singulos annos solemner sunt celebrandæ, ipso etiam Domino exemplum dante, qui ad festum dedicationis templi omnibus id faciendi dans formam, cum reliquis populis eandem festiuitatem celebraturus venit, sicut scriptum est: Facta sunt encænia in Hierosolymis, & hiems erat, & ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis, sicut & quod octo diebus incænia sint celebranda, in libro Regum, peracta dedicatione templi, vt iam dictum est, reperis. Porro ritus quos in consecrandis ecclesijs & altaribus Romana seruat Ecclesia, beatus Siluester Papa primus instituit. Nam et si iam ab Apostolorum tempore loca fuerunt Deo dicata, quæ à quibusdam oratoria, ab alijs ecclesiæ dicebantur, vbi collectæ fiebant per vnam sabbathi, & Christianus populus orare, Dei verbum audire, & Eucharistiam sumere solitus erat non tamen illa chrismate vngebantur, nec in eis adhuc in titulum erectum erat altare, quod chrismate delibutum figuram Domini nostri Iesu Christi, qui Altare, Hostia, Sacerdos noster est, significaret. Sed vbi Constantinus Imperator per Baptismi Sacramentum sanitatem salutemque consecutus est, tum primam lege ab eo lata, concessum est toto orbe terrarum, Christiani vt ecclesias ædificarent: quos ille non solum edicto, sed etiam exemplo ad sacram ædificationem est cohortatus: nam & in suo Lateranensi palatio ecclesiam Saluatori dedicauit, & ei continentem basilicam nomine sancti Ioannis Baptistæ condidit in balneo caloris sui, eo loco

Quin & ipse Saluator noster in terra versans, venit ad dedicationem templi.

** Nouum Breuiarium. p. Nouemb.*

Nota quid significent altaria, & de prim. is templi Christianorū.

Apparet in die dedicatio- nis prima Ec- clesie Romae imago Salua- toris.

eo loco quo ipse baptizatus, à sancto Siluestro à lepra munda- tus est, quam idem Pontifex consecrauit quinto idus Nouem- bris, quo die primùm Romae publicè ecclesia consecrata est, & imago Saluatoris in pariete depicta populo Romano ap- paruit.

** Idem Breu. 28. Nouemb.*

P R A E T E R E A & hoc isto loco sciendum est, quomodo * ex omnibus locis sacris, quæ olim apud Christianos venerationem habuerunt, illa celeberrima & frequentissima fue- runt, in quibus condita sanctorum corpora, vel aliquod Mar- tyrum vestigium aut monumentum esset. In quorum nù- mero sanctorum locorum in primis semper fuit insignis ea Vaticani pars, quam sancti Petri Confessionem appellabant: nam eò Christiani ex omnibus terræ partibus tanquam ad fi- dei petram & Ecclesie fundamentum conuenientes, locum Principis Apostolorum sepulchro consecratum summa reli- gione ac pietate venerabantur. Quare & illuc Constantinus Imperator octauo die post susceptum baptismum venit, de- positoque diademate, & humi iacens vim lacrymarum pro- fudit, ac deinde sumpto ligone ac bidente terram eruit, inde- que duodecim terræ cophinis honoris causa duodecim Apo- stolorum ablatis, ac loco basilicæ Principis Apostolorum de- signato ecclesiam ædificauit, quam sanctus Siluester Papa de- cimo quarto Calendas Decemb. eo modo, quo Lateranensem ecclesiam quinto Idus Nouemb. cōsecrauerat, dedicauit, & in ea primùm altare lapideum chrismate delibutum erexit, atque ex eo tempore sanciuit, ne deinceps altaria nisi ex lapide fierent.

Pro omnibus locis Sancto- rum semper honorificis- simè habitum est sepulchrum S. Petri.

Nota: non pos- sunt fieri al- taria nisi ex lapide, nimi- rum Christus significatur lapis unicus & angularis.

B A S I L I C A M item Pauli Apostoli via Ostiensi ab eodem Constantino Imperatore magnificentissimè ædificatã dedi- cauit. Quas basilicas Imperator multis prædiis attributis lo- cupletauit, ac muneribus amplissimis exornauit. Cuius Im- peratoris tantus fuit ardor religionis, vt deleret idololorum templis, multas vbique terrarum extruxerit ecclesias, & præ- cipuè Romæ, in quibus fuerunt basilica S. Crucis ad Hieru- salem in agro Sessoriano, S. Laurentij extra muros in agro Verano, sanctorum Petri & Marcellini via Lauicana, aliæque permultæ. Itaque agite, ó fratres charissimi, & in Christo electi. * Profectò dum noua constructio ecclesie attenditur, quæ diuino nomini dedicatur, inuenitur à nobis deberi & Deo nostro maxima laus, & sanctitati vestre congruus de diuinæ domus ædificatione sermo. Quod vt breuiter dicatur, quod hic factum corporaliter videntur in parietibus, spirita-

** Ex serm. 5. D. Augustini de Dedicatio- nis.*
In dedicatio- ne ecclesie

liter

liter fiat in mentibus, & quod hic perfectum cernimus in la- pidibus & lignis, hoc, ædificante gratia Dei, perficiatur in cor- poribus vestris.

P R I N C I P A L I T E R ergo gratias agamus Domino Deo nostro, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, & eius bonitatem tota cordis alacritate laudemus, quoniam ad constituendam domum orationis fidelium, vi- sitauit animum, excitauit affectum, surrogauit auxilium, ins- pirauit necdum volentibus vt vellent, adiuuit bonæ volunta- tis conatus vt facerent. Denique celebritas huius congrega- tionis, dedicatio est domus orationis. Domus ergo nostrarum orationum ista, domus autem Dei nos ipsi. Si domus Dei nos ipsi, nos in hoc seculo ædificamur, vt in fine seculi dedicemur, Aedificium siue ædificatio habet laborem, dedicatio exsul- tationem. Id quod fit quando ecclesia aliqua surgit, hoc fit modò cum congregantur credentes in Christum. Credendo enim quasi de syluis & montibus ligna & lapides præcidun- tur: cum verò catechizantur, baptizantur, formantur, tan- quam inter manus fabricorum & opificum dolantur, colliman- tur, complanantur, verumtamen domum Domini, non fa- ciunt, nisi quando charitate compaginantur. Amemus ergo, gratis amemus, Dominum enim amamus, quo nihil melius inuenimus, ipsum amemus propter ipsum, & nos in ipso, ta- men propter ipsum, cui trino & vni Deo sit gloria in secula seculorum. Amen.

vnusquisque meminit se de- bet se esse tẽ- plum Spiri- tus sancti.

Perfecta de- dicatio non erit nisi in al- tero seculo.

T Y P O

TYPOGRAPHVS LECTORI.

CVM paucis ab hinc annis Gregorius XIII. Xistus V. & Gregorius XIV. sanctissima Sedis Apostolica Pontifices summi, Sanctorum vitas Breuiario addiderint nonnullas, quibus antea deficiebat omnino, eas his superaddere visum est, non suis tamen quasque mensibus & diebus collocatas, propterea quod seorsum à Breuiarijs impressæ extabant tantummodo: ut verò Compēdij huius proxima editio nesci ciliis in suum ordinem reponantur, nouissima Breuiarij Romani ad me perlata, unicuique celebrationis suæ diem censui apponendum.

VITA SS. QUADRAGINTA MARTY-
rum, ex D. Basilij Homilia 20.

IX. MARTII.

RE Licinio & Agricolaæ præfecto, ad Sebastem Armeniæ urbem, quadraginta militum fides in Iesum Christum, & fortitudo in cruciatibus perferendis enituit. Qui sæpius in horribilem carcerem detrusi, vinculisque constricti, cum ipsorum ora fuissent contusa lapidibus, in stagnum gelidissimum coniecti sunt. Vna autē erat omnium oratio: *Quadragesima in stadium ingressi sumus, quadragesima item, Domine, corona donemur, ne vna quidem huic numero desit. Est in honore hic numerus, quem tu quadragesima dierum ieiunio decorasti, per quem diuina lex ingressa est orbem terrarum. Elias quadragesima dierum ieiunio deum quarens, eius visionem consequutus est. Et hæc quidem illorum erat oratio.*

CAETERIS autem custodibus somno deditis, solus vigilabat ianitor, qui & illos orantes & luce circumfusos, & solutam glaciem, & quosdam è cælo descendentes Angelos tanquam à Rege missos, qui coronas triginta nouem militibus distribuerent, intuens, ita secum loquebatur. *Quadragesima hi sunt, quadragesimi corona tibi est? Quæ dum cogitaret, vnus ex illorum numero, cui animus ad frigus ferendum defecerat, in pro-*

Tempus & locus martyrii SS. 40. Martyrum.

Eorum oratio in tormentis.

Visio facta in ianitoris. eius, & de or. iudic. & euentus.

in proximum tepesfactum balneum defiliens, Sanctos illos summo dolore affecit: verum Deus illorum preces irritas esse non est passus: nam rei euentum admiratus ianitor, mox custodibus è somno excitatis, detractisque sibi vestibus, ac se Christianum esse clara voce professus, iniecit in stagnum: postdic manè cum præfecti satellites ianitorem quoque Christianum esse cognouissent, tractis omnibus ad litus, bacillis comminuta eorum crura fregerunt. In eo supplicio mortui sunt omnes præter Melithonem, natu minimum, quem cum præsens mater eius, fractis cruribus adhuc viuentem vindisset, sic cohortata est: *Fili, paulisper sustine, ecce! Christus ad ianuam stat adiuuans te. Cum verò reliquorum corpora plaustris imponi cerneret, ut in rogam inferrentur, ac filium suum relinqui, quod speraret impia turba puerum, si vixisset, ad idolorum cultum reuocari posse ipso in humeros sublato, sancta mater vehicula Martyrum corporibus onusta strenuè prosequatur: in cuius amplexu Melithon spiritum Deo reddidit, eiusque corpus in eundem illum cæterorum Martyrum rogam pia mater iniecit, ut qui fide & virtute coniunctissimi fuerant, funeris etiam societate copulati, vnà in cælum peruenirent. Combustis illis, eorum reliquiæ proiectæ in profluentem, cum mirabiliter in vnum confluxissent locum, saluæ & integræ repertæ honorifico sepulchro conditæ sunt.*

Supplicium SS. 40. Martyrum.

Verba matris ad Melithonem filium ex omnibus vnus relictum, & charitas.

Reliquia Sanctorum sepulchro donatur.

VITA S. FRANCISCI DE PAVLA CONFESSORIS, ex 2. tomo Suri in canonizatione S. per Leonem X. Pontif.

XI. APRILIS.

FRANCISCVS Paulæ, quod est in Calabria oppidum, humilibus & honestis parentibus natus est singulari Dei munere: ipsi namque cum sine prole multos annos in matrimonio viuerent, tandem voto pie facto, & precibus S. Francisci Assisiensis, filium susceperunt, quem propterea Franciscum quoque appellauerunt. Is porro aduersus mundum, carnem & dæmonem fortiter dimicando, inter cæteros Iesu Christi athletas, admirandis virtutum exemplis meritisque sanctam Ecclesiam decorauit. Puer igitur in sortem Domini electus, decimum & tertium circiter annum agens, magnam veræ pietatis speciem præbuit, in eremumque secedens annos ferè sex ibi victum asperam sed meditationibus suauem & cælestem vitam duxit. De eius sanctitate cum celebris

S. Francisci de Paula sancta educatio.

Eius vita sanctitas, & asperitas maxima.

*Ecclesiam
edificat.*

*Eius virtutes
maxime, &
institutio or-
dinis Minimo-
rum.*

*Abstinentia
eius maxima.*

*Eius miracu-
la.*

*In Galliam à
Ludouico xi.
rogatus mit-
titur.*

*Tempus obi-
tus eius, &
locus.*

celebris fama esset, ideoque multi se ei in disciplinam tradi-
dissent: inde ut alijs prodesset, exire cōactus est. Quare pro-
pe Paulam suis manibus, ac laboribus magnis ecclesiam aedi-
ficare aggressus, aliorum elemosynis adiutus, opere formā-
que notabili perfecit: atque in ea, quanto maius edificium ex-
truere volebat, tanto altius iecit fundamenta ordinis sui.

F V I T autem mirifica in loquendo gratia, & verò humi-
litem amplexus, infimum quodque ac maximè abiectum
ministerium, ita etiam inter discipulos suos obire studuit,
ut se omnium minimum, & sui ordinis alumnos, minimos
item appellare instituerit. Castitatem perpetuò coluit, Humi-
cubans, se noctu flagris verberabat: laneo, rudiq̄ue panno ve-
stitus, nudis pedibus semper ibat. Admirationi fuit omni-
bus propter cibi abstinentiam: pane enim tantum, & aquæ
potu semel in die post Solis occasum se reficiebat. Ad panem
si quando corpore vires deficerent, adhibuit olera, & legumi-
na, aut pisciculos, aut eiusmodi obsoniū, quo vesci in Quadra-
gesima licet. Quadragesimalē autē hanc vitam ut fratres item
sui ordinis omni anni tēpore seruarent, quarto eos voto deuin-
xit. Eius porro sanctitatē, miraculorū etiā magnitudine resta-
tā Deus fieri voluit. Dæmones enim effugauit, cæcorū oculos,
multorū ora aperuit, morbos insanabiles curauit, mortuosq̄ue
fuscitauit. In fornacem calcariam flammarum vi efferuescen-
tem ingressus, ignem repressit, & inuiolatus euasit: palmis ar-
dentes prunas, ac titiones illæsus tractauit, Siciliæ fretum strato
fluctibus pallio suo, in eo quasi pedibus nisus, cum socio
transmisit, admiratibus nautis, à quibus in littore relictus erat,
quia nihil habuerat, quod pro nauulo solueret. Prophetico au-
tem spiritu, multa futura prænuuciauit. His alijsq̄ue & in vi-
ta, & post obitu miraculis claruit, eamq̄ue ob rem Minimo-
rum ordo in Italia primū, post in omnibus ferè Christiani-
ni orbis partibus est propagatus.

E I V S ordo sanctitatis in omnem propè terram effusus
cum esset, illius fama motus Gallorum Rex Ludouicus vnde-
cimus à Sixto quarto, Pontifice maximo impetrauit, ut ad se
in Galliam mitteretur, vbi singulari deuotione ab eo susce-
ptus, atque in honore deinceps habitus, cœnobis, ut antea in
Italia alijsq̄ue prouincijs, construxit, sanctisq̄ue institutis, ma-
ximè verò humilitatis & charitatis exemplis stabiliiuit. De-
mum vir Dei, sibi finem humanæ peregrinationis adesse cum
intelligeret, pridie quàm ex hoc sæculo abiret, ad Ecclesiam
descen-

descendit, vbi in Missa conuentuali, multis sui ordinis fratri-
bus, qui ex diuersis regionibus conuenerant, præsentibus, pro-
fusa lacrymarum vi sacrum viaticum sumpsit. Postridie eos
omnes salutaribus monitis cohortatus, mox ad mortis cogi-
tationem piè intentus, Crucis imaginem sæpe amplexus, cum
sæpe pronuntiaffet: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum
meum:* iunctis manibus erectisq̄ue in cælum oculis, nonagesi-
mum primum annum agens apud Turones migravit ad Do-
minum, anno salutis nostræ millesimo quingentesimo septi-
mo, die Parasceues, & hora, qua ipse Saluator pro mundi re-
demptione in ligno Crucis spiritum emisit. Dies vndecim in-
sepultus, atque incorruptus ita permanfit, ut suauis odor ex eo
mirificè manaret. Eum Leo X. Pontifex tantarum, tamq̄ue cæ-
lestium virtutum laude clarum, reulit in sanctorum nume-
rum: postea Sixtus V. Pontifex duplicis officij ritu celebrari
præcepit.

*A Leone X.
in sanctorū
numerum re-
latus.*

VITA S. PETRI MARTYRIS ORDINIS

*Prædicatorum, ex Thom. Leontino Patriarcha Hieroso-
limitano. Tom. 2. Surij.*

X X I X. APRILIS.

B E A T V S Petrus Martyr ordinis Prædicatorum, egregius
fidei defensor, iam inde ab infantia contra hæreses mira-
biliter pugnans, admirandis sanctarum virtutum progressio-
nibus, præclarisq̄ue pro gloria Dei dimicationibus, ad coro-
nam Martyrij peruenit. Is Veronæ in Gallia Cisalpina natus è
parentibus Manichæorum hæresi infectis, ne infans quidem,
vllis paternis neque blanditijs, neque minis eò deduci vnquā
potuit, ut consuetudinem aut colloquium cum impijs homi-
nibus haberet, sed ab iis longè refugiens, etiam à domestica
hæreticæ prauitatis labe purum, integrumque se diuinitus cō-
seruauit. Annos verò circiter septem natus, cum scholas fre-
quentaret, inde rediens patrio hæretico occurrit, à quo inter-
rogatus, quid tandem in iis didicisset; Christianæ fidei sym-
bolum se didicisse respondit. A cuius fidei professione puerum
abducere blandis dolis, ac minitationibus hæreticis cona-
tus, nihil tamen ab eo vnquam obtinuit qui Spiritu Sancto re-
pletus constanter affirmavit, quod elegisset, quodque scrip-
tum

*S. Petri Mar-
tyris à teneris
annis summa
constantia.*

B B

tum

zum esset id se velle & credere & profiteri. Tanta igitur constantia pueri victus, cum timeret id, quod postea successit, ne adulus hæreticorum perfidiam confringeret, patri suadere non destitit, ut eum à scholis auocaret. Sed, neque hoc impetrauit, Dei voluntate, qui iniquorum hominum dissipat cogitationes.

Bonomiã studij
causa venit.

Eius sanctissimã
vitã.

IN ipsa igitur pueritia cum hæreticos vicisset, adulta ætate Bononiam studij causa venit, ubi tutiorem vitæ viam ingrediens, ut huius æquam sæculi pericula quoque superaret, institutum Ordinis Prædicatorum suscepit, in quo, tanquam lumen aliquod eius sanctitatis perpetuò eluxit. Beati enim patris Dominici exempla sequutus mente corporeque virginitatem coluit, usque adeo, ut nullius mortiferi peccati conscientia se vnquam inquinatum esse senserit. Ieiuniis & vigiliis corpus ita maceravit, ut neruis præ abstinentia contractis, dentes etiam aliquando compressi, ad sorbendum deduci ægre possent. Mentem verò diuinis contemplationibus assidue exercuit, nullumque tempus ab actione aut meditatione vacuum reliquit. Nam breui somno contentus, reliquam noctis partem in sacris studiis, precibus, orationeque traduxit, in qua ardentissimè versabatur: diem autem in salute animarum posuit, cum vel conciones haberet, vel pœnitentium confessiones audiret, vel hæreticorum impia dogmata firmissimis refutaret argumentis: in his enim specialis dono gratiæ noscitur claruisse. Sed tantam etiam in concionando vim habuit, ut innumeram hominum multitudo ad eum audiendum confluens, tempus anteuerteret, locaque præriperet. Itaque cum præturba in Ecclesiam ingredi aliquando non posset, tantopere colebatur, ut in lectica ob venerationem inclusus, ciuiumque humeris delatus, eò introduceretur. Vbi illum concionantem audierant, multi hæresim abiurabant, plures, depositis odiis, pacem conciliabant, plurimi ad pœnitentiam se parabant, cum de ea sæpius conciones suas ipse institueret iis potissimum Prophetæ verbis: *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subuertetur.*

Eius maximã
in concionando
virtutem.

ADMIRANDA verò humilitate, & ardenti charitate, omnibusque virtutum ornamentis excultus vir Dei, hoc præter cætera habuit, ut omnem pro fide dimicationem susciperet, pro qua etiam martyrium subire, Deum assidue precabatur. Quocirca cum in ditione Mediolanensi sacre Inquisi-

Inquisitionis munus, à sede Apostolica commissum, sancta solitudine gereret, ut locum sanè nunquam reliquerit neque concionibus, neque monitionibus, neque aliis officiis, quibus ad veritatis lucem hæreticos reuocaret: ij odio imbuti, necem, quam etiam ille concionando paulò antè prædixerat; machinati sunt. Quorum precibus, pretioque inductus, quidam sicarius illum Cumis Mediolanum, officij sui causa redeuntem, gladio in capite semel atque iterum vulneravit. Itaque penè necatus beatus Martyr, dum ait: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum*, symbolumque fidei, quam patris blandimentis, ac minis puer abnegare noluit, in ipsa etiam nece recitare non oblitus, in lateribus quoque mucrone ab eodem transfuerberatus, ad martyrij præmium migravit in cælum Sabbato in Albis, anno Salutis 1252. anno autem sequenti cum eius sanctissimam vitam, ac miracula, quæ, cooperante Domino, & ante & post martyrium multa edidit: diligenter Innocentius IV. Pontifex cognouisset, solenni ritu illum adscripsit in numero beatorum Martyrum. Eius porrò diem natalem Sixtus V. Pontifex duplici officio celebrari constituit.

Gladio petri
obit.

In Sanctorum
numerum ad-
scriptus.

VITA S. ANTONII DE PADVA

Confessoris ex Surio Tom. 3. & Chr. Franc.

XIII. IUNII.

ANTONIUS, antea Fernandus vocatus, Vlyssipone, in Lusitania ab honestis orrus parentibus, cum pie educatus esset adolescens, mundi spretis illecebris, Canonicorum regularium S. Augustini institutum religiosè suscepit. Verum quo tempore corpora beatorum Martyrum quinque Fratrum Ordinis Minorum, qui pro Christi fide apud Marrochium paulò antè passi erant, Coimbriam magna Regis, populique religione transferebantur, martyrij desiderio incensus, abbatis sui tandem concessu, à Canonicorum Augustinianorum Ordine ad Franciscanum transijt, mutatoque nomine Antonium se vocari petijt, appellatione loci, quo ad habitum suscipiendum venerat, qui Sanctus Antonius nuncupabatur. Martyrij autem spe in dies ardentius inflammatus, ad Saracenos, cum primum facultatem à Fratribus habuit, ire properavit: sed infirma valetudine, quæ diu illum grauitè afflixerat, in patriam redire coactus,

Fernandus
quando &
quare Anto-
nius dicitur.

Martyrij spe
inflammatus.

cum ad Hispaniæ littora nauim appellere putaret, ventorum impulsu in Siciliam venit, Dei prouidentia referuatus ad plurimorum salutem, quos variis è peccatorum sordibus reuocauit ad salutes pœnitentiæ fructus. Assitum è Sicilia ad generale capitulum venit inde ad Æmiliam prouinciam, vbi in eremum montes Pauli secessit, quo loco cellam in crypta quadam nactus, diuinis contemplationibus, orationi, abstinentiæ, ieiunio, vigiliisque diu vacauit. Postea autem, diuino spiritu roboratus, ad forum Liuij, vt sacris ordinibus initiaretur, vnà cum aliis fratribus profectus, superioris iussu sermonem tanta mysteriorum vi & copia habuit, vt apud omnes magnam sui admirationem excitaret. Missus verò deinceps ad concionandum, mirificè profecit, inimicitias, odia, scœnora, furta, rapinas, aliaque peccata & publica & priuata, vbi gentium fuit, prædicatione sua diuinitus sustulit: hæresesque vndique profligauit, ideòque vocatus est perpetuus hæreticorum malleus. Primus Ordinis Franciscani fuit, qui Bononiæ, aliisque locis sacrarum literarum interpres fratrum suorum studio præfuit. Enimverò monasteria, quæ habitauit, interpretationum diuinarum munere, concionumque vsu frequenti mirabiliter illustrauit. Nam diuina sapientia affluens, in cælestibus mysteriis luculenter, copioseque explicandis vsque adeò præstitit, vt cum eum aliquando concionantem Pontifex audiret, Arcam testamenti appellarit.

Ea porro in veneratone fuit, vt cum innumera hominum multitudo, etiam intempesta nocte, ad eius conciones confluere, vestem cultiorem omnes ferè deponerent. Sanctitate autem, quam quotidie fermè inauditis miraculis Deus testificatam esse voluit, vbi que præluxit, vsque adeò, vt mulieres ex illius tunica particulas præciderent, quas reliquiarum loco asseruarent. Multis verò peragratis prouinciis, anno denique ante obitum venit Parauium, vbi ab omni alia cura vacuus, in oratione, prædicatione, confessionibusque audiendis assiduus, atque aliis pietatis operibus deditus, admiranda etiam suæ diuinæ virtutis monumenta reliquit. Itaque laboribus magnis pro Dei gloria perfunctus, demum cum dies migrationis venit, vnctione sacra percepta, psalmisque pœnitentialibus deuotè pronuntiatis, paulò post, quasi dormienti similis in manu astantium conuiescens, idibus Iunij ad præmium abiit in cœlum anno Domini millesimo ducentesimo trigésimo primo.

*Fructus eius
maximus in
prædicando.*

*Arca testam
menti dicta.*

*Eius sancti
tas admiranda.*

*Parauium re
uit.*

Diei obitus.

ino. Eum tantis meritis cumularum, miraculorumque laude clarum, Gregorius nonus Pontifex, in sanctorum Confessorum numero adscripsit. Postea Sixtus quintus Pontifex duplicis officij ritu celebrari præcepit.

VITA S. ANNÆ MATRIS BEATISSIMÆ

virginis Mariæ, ex S. Epiphano Patrar. hæres. 78. & 79.

& Ioan. Damasceno, de fide orthod.

lib. 4. & aliis.

XXVI. IULII.

ANNA Virginis Dei genitricis mater, Gaziri filia, ex tribu Iuda in Bethlehem oppido Iudææ nata, Ioachimi fuit vxor, qui & ipse ex eadem tribu Galilæus erat ex Nazareth, ambo ex stirpe Regia, sancti atque iusti, vt decebat parentes futuros Virginis, quæ Christum erat progenitura. Tripartitam habebant suorum honorum rationem: vnã enim partem pauperibus; alteram templo, eiusque ministris dicauerant: tertia se suamque familiam alebant. Sed in iustitia, pace, gaudio, & charitate maritali perseverantes, vnus tantum dolor sterilitatis angebat, nulla prole post annum matrimonij vigésimum procreata, quod turpe & infamiae loco inter Iudæos habebatur.

IOACHIMVS igitur, cum in festo Encæniorum Hierosolymam adorandi gratiã venisset, velletque supplex ad altare Dei munus offerre, repulsus est ab Isacare Sacerdote cum ignominia, quasi indignus esset ob longam sterilitatem, qui, more patrum & fecundorum hominum ad eum locum accederet. Quæ repulsa mœstissimus Ioachimus, nec ferens piè pudore suorum ciuium aspectum, ad caulas secessit, & cum pastoribus commorans, assiduis precibus à Deo contendebat vt eam à se ignominiam depelleret: Angelus autem Domini Ioachimo se ostendit, & bono animo ipsum esse iubens, preces eius auditas esse à Deo renunciauit, filiamque procreandam, quæ Sarræ & Rachelis prolem mysterij magnitudine superaret.

*Tripartita
bonorum ra
tio: S. Ioachi
mi & S. An
ne vxoru.*

*Sterilitas in
famiae loco há
bita apud Iu
dæos.*

*Angeli verba
ad Ioachim
um.*

BB

Tali

*Ioachimi & S. Annae mu-
tua, congratu-
lato.
Natiuitas S.
Mariae virgi-
nis.
B. Annae o-
bitus & se-
pultura.*

TALI ergo spe erectus lætusque Ioachimus, domum re-
petens vxori obuiauit: quæ, cum ei quoque apparuisset Ange-
lus, eademque nunciasset, plena spe & gaudio ad marito con-
gratulandum properabat. Salutant igitur inter se cum maxi-
ma lætitia, & visa, Dei que promissum conferentes, domum
reuertuntur. Conceptit Anna diuino munere, sextoque Idus
Septembris Mariam peperit, cuius ortu felicissimo sterilita-
tis macula delata, parentes compotes facti sunt longissimi de-
siderij. Migravit autem ad Dominum Anna beatissima septi-
mo Calendas Augusti: cuius corpus conditum est in Bethle-
hem in paterna sepultura.

VITA SS. MARTYRVM SEPTEM
*fratrum, ac Ruffinae & secundae Virginum
& Martyrum, ex Gestis.*

X. I V L I I.

*Variis tormen-
torum generi-
bus exercitia-
ri Martyres
septem.*

SEPTEM fratres, filij S. Felicitatis, Romæ in persecutione
Antoni Pij à Publico præfecto primum blanditijs, deinde
terroribus tentati, vt Christo renunciantes, Deos veneraren-
tur, & sua virtute, & matre hortante, in fidei confessione per-
seuerantes, variè necati sunt. Ianuarius plumbatis cæsus; Fe-
lix, & Philippus fustibus contusi, Sylvanus ex, altissimo loco
præceps deiectus est: Alexander, Vitalis, & Martialis capite
plectuntur: mater eorum quarto post mense eandem marty-
rij Palmam consecuta est, illi sexto Idus Iulij spiritum Domi-
no reddiderunt.

*SS. Ruffina
& Secunda
apprehen-
duntur.*

*S. Secunda
verba ad Iu-
dicem.*

RVFFINA & Secunda sorores, Virgines Romanæ, reie-
cto connubio Armentarij & Verini, quibus à parentibus de-
sponsæ fuerant, quod Iesu Christo virginatatem vouissent,
Valeriano & Galieno Imperatoribus comprehenduntur.
Quas cum nec promissis, nec toreore Iunius præfectus à pro-
posito posset abducere, Ruffinam primum virgis cædi iubet,
in cuius verberibus Secunda iudicem sic interpellat: *Quid est,
quod sorore meam honore me afficis ignominia? iube ambas simul
cædi, quæ simul Christum Deum confitentur.* Quibus verbis in-
census Iudex, imperat vtramque detrudi in tenebricosum, &
fetidum carcerem. Quo loco statim clarissima luce, & suauis-
simo odore completo, in ardente solo volutantur. Et cum
inde

inde etiam integræ euasissent, mox saxo ad collum alligato
in Tiberim proiectæ sunt, vnde ab Angelo liberatæ extra vr-
bem Via Aurelia milliario decimo capite plectuntur. Qua-
rum corpora à Plautilla matrona in eius prædio sepulta, ac
postea in vrbe translata, in Basilica Constantiniana, prope
Baptisterium condita sunt.

*Eorum obitus
& sepultura.*

MAGNUM spectaculum positum est ante oculos fidei
nostræ. Auditum audiuius, corde vidimus, optantem matrem
ante se istam vitam finire filios longè contrarijs votis con-
suetudinis humanæ. Omnes enim homines filios suos, ex
hac vita migrando præcedere voluit, & non sequi: illa au-
tem optauit posteriori mori. Non enim amittebat filios, sed
præmittebat; nec intuebatur tanquam vitam finirent, sed tan-
quam inchoarent. Desinebant enim viuere vbi quandoque
fuerant morituri, & incipiebant viuere, sine fine victuri. Pa-
rum est, fuisse spectatricem, mirat sumus potius horatricem,
fecundior virtutibus, quàm scetibus, videns certantes, in qui-
bus omnibus & ipsa certabat, & in omnibus vincens etiam
ipsa vincebat.

*Hæc desumpta
sunt à ma-
nuseru B.
Augustini.*

VITA S. NICOLAI TOLENTINAE
*is Confessoris, ex Surio Tomo
quinto.*

X. D E C E M B R I S.

NICOLAUS Tolentinas Picenus in oppido sancti An-
geli diocesis Firmanæ natus est parentibus pijs, qui cum
multos annos in matrimonio sine liberis essent, diuino moni-
tu Barium voto peregrinationis suscepto, ad S. Nicolai Epi-
scopi Nixensis Ecclesiam, in qua sacrum eius corpus pia ve-
neratione colitur, profecte sunt: vbi ab eo de futura prole per-
visum confirmati, cum postea demum redissent, filium ex
Dei benignitate susceperunt, quem propterea Nicolai nomi-
ne appellarunt. Is pietate, literisque ab infantia imbutus,
multarum virtutum & abstinentiæ præsertim specimen de-
dit, cum annum vix septimum agens, aliquot hebdomadæ
dies, instar ipsius Beati Nicolai, qui quarta, & sexta feria se-
mel duntaxat cibum sumebat, ieiunare cœperit: cumque in-
dole esset optima, puerorum petulantium consuetudinem

*S. Nicolai ob-
itus, & præ-
sagium de ob-
nascituro.*

*Eius præcla-
ra eruditio
& vita.*

fugiens, omnes respuit illius ætatis illecebras ac voluptates.

Fit Canonici Ecclesie S. Saluatoris.

ADULTA ætate Canonicus Ecclesie sancti Saluatoris factus, cum Concionatorem Ordinis Eremitarum sancti Augustini quodam die de rerum humanorum contemptu dicentem audisset, eo sermone tam ardentem incensus est, ut statim relicto seculo, sit eundem Ordinem ingressus. Itaque primum in patria, post Tolentini, vbi deinceps perpetuo mansit, ideoque Tolentinus vocatus est, eam sanctissimæ vitæ rationem coluit, ut cæteris charitate, continentia, humilitate, summisque alijs virtutibus mirifice præluceret. Annis triginta nunquam carnem, oua lac, ac ne poma quidem ad cibum adhibuit, cumque in morbum grauem aliquando incidisset, vix tandem superioris iussu paululum carnis gustauit. Secunda, quarta, & sexta feria, atque in honorem beatissimæ Virginis Dei genitricis, etiam Sabbatho semper ieiunauit, solo pane, & aqua contentus: verberibus præterea, aspero vestitu, & ferrea catena carnem domans, in seruitutem spiritus illam redegit.

Ordinem in greditur S. Augustini.

Eius abstinentia maxima.

Eius in oratione assiduitas, & egregia charitas.

IN oratione magnam temporis partem consumpsit, ob eamque rem Sathanæ insidijs variè vexatus, & flagellis interdum cæsus, ab illa orandi assidua consuetudine dimoueri nunquam potuit. Charitate erat eximia erga omnes, ægros munusculis, diuinisque colloquijs consolabatur, pauperes fouebat, dissidentes conciliabat, detentis in carcere opera auxilioque non deerat. Multos igitur annos sanctè exercitatus vir Dei, demum sex ante obitum mensibus, paulò ante nocturnas preces, singulis noctibus Angelicum audiuit concentum: cuius suauitate vitæ futuræ desiderio flagrans, illud Apostoli dictum frequenter in ore habebat: *cupio dissolui, & esse cum Christo.* Obitus denique diem præsentiens, cunctis fratribus cum prædixit, qui fuit quatto Idus Septembris. Miraculis multis, ac magnis etiam post mortem claruit, cum præter cætera mortuos ad vitam reuocarit, morbosque insanabiles curarit, atque alia multa diuinitus egerit, quibus ritè & ordine cognitis, ab Eugenio III. Romæ in Sanctorum numerum relatus est. Post autem aliquantò, id mirabile fuit, quod schismate sublato, illius præsertim intercessione pacem consecuta est Ecclesia. Eius diem natalem Sixtus Quintus vbiq; duplici officio celebrari instituit.

Ante obitum eius magnus Angelorum concentus auditur.

Obitus diem prædicat.

Sanctus adscribitur.

IN

IN FESTO SS. MARTYRVM IANVARIJ EPISCOPI, & SOCIORVM, ex Ioanne Diacono, Tomo 5. surij.

XIX. DECEMBRIS.

IANVARIVS Beneuenti Episcopus, Diocletiano, & Maximiano in Christianos sæuientibus, ad Timotheum Campaniæ præsidem ob Christianæ fidei professionem Nolam perducitur. Ibi eius constantia variè tentata in ardentem fornacem coniectus ita illæsus euasit, ut ne vestimentum aut capillum quidem flamma violauerit. Hinc præses accensus iracundia, Martyris corpus imperat vsque eò distrahi, quo ad neruorum compages artuumque soluantur. Festus interea Diaconus & Desiderius Lector, qui ad Episcopum suum visendum accesserant comprehensi & ipsi, vinctique vnà cum Episcopo ante rhedam Præsidis Puteolos pertrahuntur, & in eundem traduntur carcerem, in quo Sosius Missenas & Proculus Puteolanus Diaconi, Eutyches etiam, & Acutius laici ad bestias damnati detinebantur.

POSTERODIE omnes in amphitheatro feris obiecti, quæ naturalis oblitæ feritatis, ad beati Ianuarij pedes illicò prostrauere sese. Id Timotheus magicis cantionibus tribuens, cum sententiam capitis in Christi Martyres ferre non dubitasset, oculis repente captus, orante mox Beato Ianuario, lumen recepit, quo sanè miraculo hominum millia ferè quinque Christi fidem susceperunt. Verùm ingratus iudex, nihilò placatior factus beneficio, sed conuersione tantæ multitudinis actus in rabiem, veritus maximè principum decreta, lege protinus agere lictorem iubet. Ita B. Ianuarius cum sociis ad sulphurariam Puteolanam gladio percussus, ad Episcopalis muneris laudem martyrij coronam adiunxit.

HORVM corpora finitimæ vrbes pro suo quæque studio certum sibi patronum ex ijs apud Deum adoptandi sepe lienda curarunt. Ianuarij corpus Neapolitani diuino admonitu extulere, quod primò Beneuentum, inde ad monasterium Montis virginis, postremò Neapolim Alexandro VI. Pontifice translatum, & in Cathedrali Ecclesia perhonorificè conditum multis miraculis claruit. Sed illud cum primis

S. Ianuarius varijs tormentorum generibus tentatur.

Sancti cum eo comprehensi, & Martyrio donati.

Sancti feris obiecti.

Lumen reditur Timotheo obiaculo.

Timothei iudicis ingrati-tudo.

Sanctorum sepultura.

Miracula facta ad sepulturam S. Ianuarij.

memorandum, quod erumpentes olim è monte Vesuuiò cinerum, & flammaram globos, nec vicinis modò, sed longinquis etiam regionibus vastitatis metum afferentes extinxit: cuius rei pariter, ac B. Martyris memoriam Græci quotannis semel atque iterum celebrant. Præclarum illud quoque, quod eius sanguis, qui in ampulla vitrea concretus asseruatur, cum in conspectu capitis eiusdem Martyris ponitur, admirandum in modum colliquefieri, & ebullire perinde atque recens effusus, ad hæc vsque tempora cernitur. Cuius sancti Martyris & sociorum festum Gregorius quartusdecimus Pont. Maximus in vniuerso terrarum orbe, sub semiduplici; in ciuitate autem & regno Neapolitano sub duplicis officij ritu celebrari, & tanquam de præcepto seruari & custodiri mandatit.

DE P R A E S E N T A T I O N E B. V I R -
ginis Mariae, ex Petro Caniso, & S. Am-
brofii libr. 2. de Vir-
ginibus.

XXI. NOVEMBERIS.

*Virginitas
omnibus ple-
na S. Mariae.*

BE A T A Virgo Maria, quæ peperit mundi redemptorem, vt erat etiam, antequam in lucem ederetur, plena gratia, ac peccati omnis immunis: sic in omni ætate præbebat magnæ documenta insitæ virtutis & gratiæ. Præsentata igitur, quasi mulier iam ætatis prouectæ, in templo supplex Dominum adorabat, ac in Dei laudibus constantissimè perseuerabat. Conuenientibus videlicet initiis vitam instituens, qualis eum decebat, quæ filium Dei superueniente Spiritu sancto virgò esset paritura.

*Eius vita
omnium dis-
ciplina.*

TA L I S fuit Maria, vt eius vnius vitæ, omnium disciplina sit. Si igitur auctor non displicet, opus probemus, vt quæcunque sibi eius exoptat præmium, imitetur exemplum. Quantæ in vna Virgine species virtutum emicant? Secretum verecundiæ, vexillum fidei, deuotionis obsequium, virgo intra domum, comes ad ministerium, mater ad templum. O quantis illa virginibus occurrit! quantas complexa ad Dominum trahet; dicens: *Hæc thorum filij mei, hæc thalamos nuptiales immaculato seruaui pudore.*

S I C

SI C Maria intendebat omnibus, quasi à pluribus mone-
retur: sic implebat omnia virtutis officia, vt non tam disceret,
quàm doceret. Talem hanc Euangelista monstrauit, talem
Angelus reperit, talem Spiritus sanctus elegit. Quid enim in
singulis morer? vt eam parentes dilexerint, extranei prædica-
uerint: quæ digna fuit, ex qua Dei filius nasceretur. Hæc ad
iplos ingressus Angeli, inuenta domi, in penetralibus, sine
comite, ne quis intentionem abrumperet, ne quis obstreperet.

Neque enim comites scæminas desiderabat, quæ bonas
comites cogitationes habebat: quinetiam tum
sibi minùs sola videbatur, cum sola esset.

Nam quemadmodum sola, cui tot
libri adessent, tot Archan-
geli, tot Prophetæ?

*Nunquã so-
la, nisi sola*

QVÆ

Quae sequuntur per obliuionem suis locis omiffa sunt, ideo hic subiicimus: ea autem ex Vicellio petita inuenies.

VITA S. SYMPHOROSAE MARTYRIS,
ex Epitome Roman.

XVIII. IULII.

Filij S. Symphorosa sepeliam.

Martyrium septem fratrum.

TYBURE Symphorosa matrona sanctissima, vxor fuit Geruli martyris, ex quo septem filios ad martyrium procreauit, videlicet Crescentium, Iulianum, Nemesium, Primitinum, Iustinum, Staetæum, Eugenium: cum quibus in persecutione Adriani capta est, propter Christianæ fidei professionem, omnesque multis affecti suppliciis, vt à vera pietate discederent. In qua quum immobiles permansissent, Symphorosa in præterfluentem fluuium, saxo ad collum appenso, præcipitata est, & interempta: eiusque corpus ab Eugenio, ipsius fratre, sepulturæ datum. Postridie verò, qui fuit decimo quinto Calend. Augusti, septem fratres singulis stipitibus alligati sunt, & Crescentius per guttur ferro transfixus, Iulianus per pectus, Nemesius per cor, Primitinus per vmbilicum, Iustinus membratim dissectus est, Staetæus multis lanceis confixus, Eugenius à pectore in partes inferiores scissus. Ipsorum autem corpora in fossam quandam præaltam deiecta sunt in via Tyburtina milliario nono.

VITA SS. SIMPLICII, ET FAUSTINI
FRATRV M, AC BEATRICE
sororis eorum.

XXIX. IULII.

TEMPORIBVS tyrannorum Diocletiani & Maximiani inuenti inter alios Euangelij professores sunt duo viri Christiani, Romano nati sanguine, adeoque stemmate senatorio, Simplicius & Faustinus, qui maiore zelo accensi, magna pro Christo fecerunt, aliorum martyrum exhortatores sintul

&

& martyres ipsi effecti, truncata gladio corpora illorum in Tyberim coniecta, posthac à Beatrice sorore, testibus presbyteris, aquis exempta, honorificè tumulata sunt. Quo piè facto, insurrexit tyrannico furore plenus Lucretius quidam, in virginem Beatricem, quæ constanti animò Christo quoque suo spiritum inter carnificis manus læta tradidit.

S. Beatrice corpora fratrum sepelit.

MIRO R hîc nullo verbo attingi Fuldense cœnobium, in cuius basilica horum sanctorum corpora in thecis quiescere dicuntur. Vetustissimus Martyrologij codex manuscriptus eadem ferè habet, quæ ego hîc ex Bibliotheca Fuldensi decerpfi. Equidem illo ipso loco reperi Societatem S. Simplicij descriptam, quæ nimirum constitit in viris domi nobilib. Horum consuetudo fuit, torques argenteas de geminis SS. fabricatas, collo gestare. Geminæ verò S, S, indicabant sanctum Simplicij nomen. Per harum interuallum continebat torquis xij. laminas minutissimas de argento, in quibus insculpti erant xij. articuli fidei Christianæ, vnà cum trifolio Simpliciano, à torque autem visebatur Simplicius pensilis, & ab eo septem charismata spiritus sancti significantibus. Porro hoc toto mysterio docebatur, vt isti ita torquati in religione Christiana, tam domi, quàm militiæ, perdurarent constantissimi, adiutorio diuino semper confisi, sese nunquam deserendos: deinceps, vt inter se concordés atque amici viuerent, pacem vbique procurantes, ab eo quod inhonestum est, abhorrentes, eleemosynas affatim largientes, & ab obitu corporis alter alterius, videlicet mortui curam habentes.

Descriptio societatis S. Simplicij.

TYPO

TYPOGRAPHVS LECTORI, S.

QUONIAM Typographorum est maximè (bene-
uole Lector) publico potius quàm privato bona
consulere, hoc præsertim tempore quo tanta sana rectæq;
doctrinæ dilaceratio, & opinionum confusio reperitur,
ut nisi seruarentur desuper periclitaturi forent Chri-
stiani, quæ suppeditarunt mihi cum veteres tum recen-
tiores Authorum chartæ ad Sanctorum vitas perti-
nentia hac editione quam politicissimè fieri potuit, volui
comprehendi. Sed, quid hæc præter ordinem? De priori-
bus suo loco diximus; ad illa quæ nunc proposituri sumus
veniamus. Sacrorum ministros Ecclesiæ hic conuenimus
quamplurimos, qui ut ista in lucem prodirent Sancto-
rum vitæ voluerunt. Votis annuimus. Eas in ordinem
digerere mensum ac dierum, ut & reliquas, erat in a-
nimo; sed postquam ab eis exquisissem, nec quicquam
pro comperto habuissem, exstorsit mihi ingens tui ardor
& studium inuito, qui in aliam editionem differre con-
stitueram. Tædium aliquantisper propositi. Consilium
tandem mutavi, & in appendicem redegi quæ hinc in-
de excepta (ut dixi) non inutilia IESV-CHRIS-
TI fidelibus indicaui. Omnia equè bonique consulas,
& iusto meo dolori ignoscas velim. Vale. Lugduni, sexto
Kalendas Octobris, M. D. XCIIII.

VITA

A P P E N D I X.

VITA S. ACHATII CVM DECEM MIL-
libus Martyrum, ex Io. Mal-donato Hispano.

CVM Agareni populi, & Euphratenfes ab Im-
perio Romano defcuiſſent, Adrianus & An-
tonius Imperatores, qui per id tempus Ale-
xandriæ morabantur, nouem millia militum
in rebelles conſcripferunt. Quibus Achatium
Heliadæque viros fortiffimos præfecerunt.
Iam acies inſtructæ directæque erant, iam manus conferere
exercitus vterque parabat, cum noua manus Imperatorum in-
gentem hoſtium multitudinem conſpicata, ſuis diffuſa viribus
aduerſus tot millia, turpiter terga dedit, ſeque in tutum recepit.
Ibi milites in religionem verſi, ignauiam quifque ſuam negle-
ctæ religioni aſcribebant. Maſtatis itaque ritè hoſtiis, in aciem
iterum prodierunt, & turpiori nihilominus fuga in caſtra com-
pulſi ſunt. Angelus tum viſus eſt, virtutem præclaramque victo-
riam polliceri, ſi Chriſtum Deum agnoſcerent, cacodæmo-
neſque relinquere: inde aſſerens, ignauiam illis turpè iagruif-
ſe, quòd ſummo poſthabito numine, malos genios adoraffent.
His viſis ac commonitionibus erecti, ſunt omnes ſine mora
Chriſtiani, commiſſioque poſtridie prælio, hoſtes partim oc-
cidunt, partim fundunt fugantque, reliquos proximo lacu de-
mergunt. Poſiti tam inſigni victoria milites Chriſti, Angelum
denuò monitorem habuerunt. A quo in Araroth montem du-
cti, triginta ſine viatico continuos dies inter conſortia fermo-
neſque Angelorum peregerunt. Imperatores certiores facti,
milites Chriſtum profeſſos, in montem conſcendiſſe, reges fi-
nitimos cohortati ſunt, ut ſi bene conſultum vellent diis, cum
exercitibus properarent, ad delendos nouos, conficiendosque
Chriſtianos. Iunctis maximis copiis Chriſti milites ab Impe-
ratoribus euocantur. Parent illi ab Achatio præſtructi, ac per-
ſuaſi, interrogati que de ſeſſione poſt victoriam facta, per A-
chatium reſpondent, Chriſtianos eſſe, Chriſtoque velle mili-
tare. Lapidantur tum ingenti clamore, ſed in iaculatores lapi-
des retorquentur. Credunt iam mille alij milites: & omnes ſi-
mul ad decem millia crucibus affixi, omnia quæ Chriſto ſunt
illata cruciamenta, pertulerunt.

VITA

VITA S. ADELEMI, EX IO. MALDONATO Hispano.

DIUVS Adelelmus Lugduni, quod est oppidum Galliae, illustri Christianaque ortus familia, post mortem parentum, post patrimonium pauperibus dilargitum, militare sibi dempsit indumentum, palliastrumque vile induit, ac Romanam mendicans properavit. Vbi cum triennium piis orationibus, ieiuniis, carnisque afflictationibus animum intendisset, tandem ad Robertum Casædei abbatem, cuius ante Romanam profectionem obsequio se deuinxerat, reuertitur, à quo vix quidem est cognitus, tanta macie, tanto simul & situ, & squalore apparuit deformatus. Post multos denique amplexus, post acceptam redditamque salutem, ac reciprocas congratulationes, monasticam est Adelelmus vitam professus. In qua quidem quos languores, quas ægrotationes signo crucis depulsauerit, haud compendij est huius enarrare. Nam & proximam ciuitatem adiens, sacris iniciandus, cereum ardentem per noctem hibernis flatibus horrificam sine noxa perculit. Deuolutis post aliquot annis, inuitus, & omni nixu subterfugiens, Casædei abbas creatus, pium quidem ac mirabilem pastorem egit. Haud ita tamen multò post eundem præsulatum ut Christo plenius deseruiret, oblucente, & supra quam dici queat, ægrè ferente sodalitia, deposuit. Iam hominis fama latè diffusa, omnes in admirationem vertebat, cum Angliæ regina Lethargum patiens, spèque salutis prorsus destituta, nuntios ad eum destinavit, ut vel micam panis, cui benedixisset ipse, transmitteret ad medelam. Vix est primò exoratus. Sed tandem quadam misit, qua regina primum, mox quotquot per insulam morbo tenebantur, conuulerunt. Accitus post hæc literis Constantiæ Hispaniarum reginæ, quæ Alfonso septimo nupta erat, in Hispaniam venit. Vbi abs rege simul & regina perhumanè acceptus & habitus, mirabilem prima (quod aiunt) fronte se præbuit. Nam per vada Tagi prope Tolerum, cum regius esset exercitus fortè traducendus, nullis vel qui equis valentibus vehebantur, fluminis æstui, ripas exsolutis niuibus occupantis, satis fidentibus: Adelelmus debili sedens asello, vndarum globos cum omnium stupore tranavit. Cæterum ut breuitatis institutæ non finis immemores, cum copiam faceret rex Adelelmo, deligendi

Romanam uenit S. Adelelmus.

Monasticam vitam professus.

Casædei abbas factus.

Angliæ Regina eius opere conualeuit.

In Hispaniam venit.

gendi sibi locum ad habitandum, quem maximè uellet, Sacellum diui Ioannis Euangelistæ, quod in suburbio Bùrgensi rex ipse construxerat, petiit impendioque dotatum accepit, & per vitæ reliquum frequentauit. Vbi & feliciter mortuus est, & insigne nunc monumentum, eius reliquias continens, ac nomen referens, conspicitur.

In sacello diui Ioannis Euangelistæ obiit.

VITA S. AEMILIANI, EX IO. MALDONATO Hispano.

AEMILIANVS in Tarraconensi prouincia curam agebat ouium, ut magisterium hominum, cui erat destinatus, præstrueretur. Hic cum certo die citharam de more pastorum secum ferret, ne desidia mens ociosa torperet, ad locum cælitus dispositum peruenit, & mox obdormiuit. Etenim opifex ille mundi citharæ materiam adornans, in sacrarum instrumenta literarum conuertere, & opilionis animum in diuinæ mentis contemplationem transformare, somnum Aemiliano immisit. Expergefactus namque, cœlestem iam meditabatur vitam, & cura relictâ ouium, in eremum festinauit. Cumque apud Felicem virum sanctissimum moras nonnullas traxisset, & modum ab eo viuendi didicisset, ad propria remeavit. Haud ibi tamen diu moratus, quod impedimento sibi esse concursus hominum, intelligebat. Distecij montis iuga perrexit. Quas ille quadraginta annos, quos solus in eremo duxit, visibiles, quas inuisibiles hostis humani generis ludificationes pertulerit, ij coniectabunt uerè qui in se fuerint experti. O ingens donum! ô singularem virum! ô præstantissimum animum diuinæ contemplationi sic adeò deditum, ut nihil in eo uendicare sibi hoc sæculum videretur. Quoties (coniectura hæc est) diuina mente afflatus, inter densissimas syluâs, verticesque collium excelsos clamabat ad Christum: heu me, quia peregrinatio mea prolongata est. Sed tandem cum fama pietatis eius longe latèque diffunderetur, tractus est ad Ecclesiam, & in eius moderamine multis sanctus laboribus, ad annum vitæ prope centesimum migravit ad Christum.

S. Aemilianus pastor ouium.

Contemplationi cœlestium deiecit somnum.

VITA S. ALFONSI ARCHIEPISCOPI TOLETANI, EX IO. MALDONATO Hispano.

*Genus Edu-
cario sanctis-
sima S. Al-
fonsi.*

ALFO^NSUS Toleti nobilissimis Stephano & Lucia parentibus ortus, omnique cura nutritus, liberalibus disciplinis instructus est. Primum habuit præceptorem Eugenium Toletanum antistitem, à quo miram ob indolem Hispalim ad Isidorum multiuga tunc eruditione polentem, est missus. Duodecim apud Isidorum commoratus annos, tandem fruge bona doctrinæque sana imbutus, Toletum remeavit ad Eugenium. Postquam verò factus est ob vitæ candorem peritiâque non vulgarem, ab Eugenio diaconus, mundæ cupiens laqueos declinare, in Agalensi monasterio, quod Cosmæ tunc erat & Damiano dicatum, insigne pietatis cucullum induit. Cui neque parentes iam prece iam vi omnia tentantes, obsistere valuerunt, quin constanter in proposito permaneret, Monachi non multo post in demortui Abbatis locum subrogarunt. Suspiciebant siquidem in eo præter virtutes reliquas, æquitatem, morum facilitatem, prudentiam, raram sanctitudinem. Tantus itaque fulgor, tanta veræ pietatis lux (quod ipse timebat) latere non potuit. Eugenio namque vita sancto, cleri, senatus, totiusque populi decreto Toletanus archiepiscopus est creatus. In quo quidem præfulatu quantum verbo Alfonso profecerit, quæ miracula ediderit, quàm multis fuerit nominibus de virgine matre bene meritis, non facile dixerim. Cùm dies Leocadiæ festus ageretur, & clerus frequensque populus conuenisset, Alfonso ad sepulchrum virginis accedens, flexis suppliciter genibus, precabatur, & ecce referato repente sarcophago, Leocadia sanctissima prodiit: videntibusque cunctis & audientibus, Alfonso merita de virgine Maria commendavit. Porro diua Leocadia, præfule collaudato redibat, & Alfonso, ne res sine testibus tanta posteris referretur, arrepto Recensundi regis, qui fortè tunc aderat, gladio, velaminis partem, quo caput Leocadiæ tegebatur, resecurit: eamque cum regio simul cultro celebri pompa in sacrarium intulit. Præterea cùm nocte media, quæ festum annunciationis, quod ipse quindécimo calendas Ianuarias celebrandum instituerat, antè venit ad sacra de more peragenda, phanum adiret, in limine primo fulgore quodam repentino perterritis, ac retrocedentibus ministris, intrepidus ad aram usque processit, & ibi precibus supplex intentus, diuam Mariam in illo ipso throno sedentem, quo solitus erat ipse, suspexit. Quæ post diuina, quæ breuitatis causa subticemus, colloquia

Fuit Monachus

*Eligitur in
Abbatem.*

*Archiepiscopus Toletanus creatus
Eius miracula.*

celesti eam veste donauit. Obiit tandem diuus Alfonso feliciter ac sanctè, cùm defecisset in Episcopatu circiter annos nouem.

VITA S. CASILLÆ, EX

Ioan. Maldonato Hispano.

QVO tempore citerioris vlteriorisque magnam Hispaniæ partem Saraceni possidebant, regnabat Toleti Canon, vir summè potens, & ad res gerendas sanè promptissimus strenuissimisque. Magnas ille quidem clades Christianis intulit, prædas omne genus & captiuos passim abegit. Huic erat filia nomine Casilla, quæ velut inter spinas rosa virtutum omnium odorem ab incunabulis spirauit. Porro nimio charitatis & misericordiæ flagrabat affectu in pauperes & afflictos, in Christianos maxime, quibus tota penitus inhiabat. Conueuerat pia virguncula panes & obsonia, quæ sibi suisque quotidie dimeiebantur in tres partes diuidere; quarum vnam suo victui & suorum reseruabat, duas reliquas captiuis Christianis propriis manibus elargiebatur. Rex pietatis huius admonitus filiam obseruauit, deprehendit tandem Christianos adeuntem. Sciscitatur quidnam in sinu contracto ferat: rosas dixit. Intulit ille manum, & rosas inuenit. Credidit pater, filiam falso insimulatam, ac dimisit. Illa nec minus Christianos adiuuit, & explicato sinu, cibaria protulit. Nam quæ in manu parentis videbantur rosæ, panem & carnem pij famelici sunt experti. Tandem hæc virgo morbo laborare cœpit immedicabili, cùmque nullam eius salutis spem medici regi darent, Casilla diuinitus est admonita, nisi in lacubus sancti Vincentij, qui sunt in ditione Burgensi, vbi res tunc Christiana vigeat, nullatenus sanitati posse restitui. Regem orat, vt eò filiam mittat ægrotam. Rex ad consilium refert. Omnibus visum est, regiæ virginis saluti quoquomodo consulendum. Abiit igitur Casilla Deo monstrante iter, & sanitati protinus reddita, iuxta lacus eisdem, in iugo montis prærupti vitæ reliquum miraculis frequentibus egit.

*Canon, pater
S. Casillæ
Christianorum
inimicissimus*

*S. Casillæ cha-
ritate*

*Panis in ro-
sas mutatus.
Rosa iterum
in panem.*

*Diuinitus de
sanitate re-
cuperata ad-
monita.*

VITA S. CENTOLLÆ VIRGINIS

*Hispanæ, ex Io. Maldonato Hispano.**S. Centolla
varii tormen-
torum generi
inscruciat.*

CENTOLLA virgo Hispana cum multis virtutibus esset insignis, & Christianam pietatem accuratissime coloreret, ad regem, qui summa rerum in Hispania tenebat, ducta est. Qui videas eam in predicando Christo, mirum in modum constantem, cruciari iussit, deinde Egliſio præfecto fauoribus, si non mutaret animum, afficiendam tormentis tradidit. Egliſius nullum tormentorum genus omisit, quod in Centollam non exercuit, eculeum, pectines, virgas ferreas. Denique mamillas secuit, & in carcerem retrusit, quo misso interiret sanguine. Frequens mulierum multitudo intromittitur ad eam. Dolent, solantur, rogant ut animum mutet, quo medicis adhibitis, vulnera obliuentur, sanenturque. Illa vultu sereno multo se maiora pati promptam dicit. Si scirent ipsæ, quæ martyribus præmia manerent, inuidere potius, inducerent animum, quam dolere. Irrupit carcerem Egliſius, & Centollæ ipsius verba cõtemnenti, probræque in deos iacenti, linguam præcidit, & abiit. Tunc Helena nobilis fœmina veniens ad Centollam, eius virtutem cæpit extollere, & ne deficeret, adhortari. Cui Centolla: ego libens quidem patior, tu vide, ne deficias, quæ simul mecum trucidanda es. Præles ubi vidit Centollam non posse superari, & ad moriendum secum Helenam pellexisse, antequam numerus cresceret, ambas decollauit. Corpora post aliquot secula, Alfonso decimo regnante, Gonſalus Burgenſis Episcopus in Burgenſem Ecclesiam tranſtulit, & celebri pompa instituit, quorannis earum solennia celebrari.

*Lingua ei
præciditur.**Decollatur cõ
Helena.**Hanc deditio-
nem Grana-
tæ Antonius
Regius In-
diarum Pa-
triarcha, Bur-
genſis Episco-
pus è Beati-
rio sustulit,
superstitiosè*

DEDITIO VRBIS GRANATÆ.

BELLUM Granatense religiosissimis principibus Fernando & Elisabellæ diuinitus conceptum, strenuè gestum, felicissimeque confectum, ad Dei laudem & gloriam recensemus; ut inter gratiarum actiones plebs fidelis intelligat unde huius Dei tam celebris solennitas emanarit. Catholico regi Fernando & Elisabellæ reginæ nihil quicquam, post pacem Hispaniæ redditam, cordi magis fuit, quam hæresim Hebraicam

braicam extirpare, Christianamque pietatem vbique afferere. Quod vt plenius exequerentur, Mauris Christi hostibus occingentos iam annos regnum Granatæ in Hispania possidentibus, bellum intulerunt, quod decem annos protractum, vndecimo est tandem finitum. Longum tamen esset quæ singulis annis gesta sunt commemorare, cum tot fuerint ciuitates & oppida validissime expugnata, tot acerrimè debellatæ phalanges. Nam & Cathama direpta, Alora per deditiõnem recepta, Rhonda furto occupata, Baza viribus exhaustis; nostris cedere coacta, Almeria expugnata, Malacha post longam grauèque obsidionem in desperationem redacta, Almunecar diruta, soloque æquata, Munda excisa, Marbella ferro ignique vastata. Sed quia nos coarctandi necessitas intercludit, & nec Fernandum & Elisabellam fœderis vnicum coniugalis exemplum, celebrare pro meritis, limites dati permittunt, ad ipsum belli decus & robur urbem Granatam transcurramus. Anno huius belli decimo, ante mœnia Granatæ urbis, inuictissimi reges vexilla posuerunt. Vbi tumultuariæ inter nostros Agarenosque, sed atroces per sepe pugnæ intercesserunt, quibus rex præsidebat: eiusque auspicio cuncta gerebantur. Quippe Regina, ne à bello rex auocaretur, semper in castris excubabat, consulandisque rebus, quæ ad regnorum gubernationem pertinebant, viriliter incumberebat. Quare forte mense Iunio cum audiendis legationibus multam ad noctem prudens fœmina vigilasset, fessa tandem in sacellum, quod regium erat intra tabernaculum, piis precibus indulſura, concessit. Vbi cunctis somno pressis, paululum etiam obdormiuit. Erat sacellum introrsus lineum, extrorsus è sæpibus aridisque ramusculis cõtextum, quod cum vento agitaretur, lucernæ flammam, quæ fuerat inconsideranter à Regina linteis admota, corripuit, atidæque materiæ subministrauit. Ignis fragore expetigita regina, oblita tot preciosissimarum rerum, quibus erat tentorium refertissimum, syngraphorum arculam eripere solùm tentauit. Cæterum postquam flamma longius euagata, multorum ope partim suppressa est, partim ipsa, deficiente materia resedit, confessa se regina ignis autorem omne quod est per reliqua tentoria absumptum dominis percastimatores numerati præcepit, vt sola sentiret damnum, quæ intulit. Reliquum noctis reficiendis pauperibus impertiuit. Sed vt cætera nunc prætermittamus, Anno Christianæ salu-

*indicans præ-
sule Fonse. &
qui celebr. ta-
ribus eiusmos-
di nouis in-
dulgendum
censēbat, me-
que ad eam
scribendam
induxerat.**Obsidio urbis
Granatæ.**Elisabellæ Rē-
gina magni-
tudo animi.**Expugnatio
urbis Granatæ
12.*

1152
 tis millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, Ianuarij die secundo, Baudelis rex Granatæ decennali bello iam fractus, viris ac pecunijs exhaustus, spe denique (quod pluris est) propter noua surgentia tecta (sancta fides nunc oppidum est) destitutus, deditioem fecit: hoc solum pactus, vt liberum sibi esset, in Africam transfretare. Fernandus & Elisabetha magno splendidoque comitante exercitu, succedunt ad mœnia, venientemque obuiam Baudelem benignè excipiunt. Qui licet victus, regem se tamen ostendit, non alio reges salutans tenore victores ac tantos, quàm si regno staret incolumis, & viribus integris in colloquium deuenisset. Sequeretur Baudelem longus ordo captiuorum, redemptionem suam factam & visitatam à Deo gratulantium, profusissimòque gaudio prædicantium. Demùm catholicus Rex portis ciuitatis cum omnibus copijs appropinquauit, & ibi tantisper mansit, donec crucem castellerumque vexillum arcis summæ capitello sublatum prospexit, Regina è tumulo quodam prospectabat, crucemque Domini flexis genibus adorabat. Vtrobique tamen, & apud regem & apud reginam cantores modulatis vocibus, *Te Deum laudamus* personabant.

Baudelis victi regium factum.

VITA S. GYRALDI EPISCOPI

Bracarensis, ex Ioanne Maldonato Hispano.

GYRALDVS Christianis in Germania parentibus ortus, ab utero penè matris Christo sic adeo fuit deditus, vt nihil per omnem vitam gesserit, quod non meritò fuerit summo præconio celebrandum. Eius siquidem parentes, qui Cartucensis erant regionis ex primatibus, ante susceptam sobolem, primicias Deo vouerant sui seminis. Natus igitur prima eorum foetura Gyraldus, cum liberaliter nutrirerur ac sanctè, priusquam excederet ex ephēbis, in cœnobio moysiaco nuncupato professioni monasticæ ascriptus est, vbi tantum profecit literis, fraternaque illa disciplina, tum etiam integritate morum ac vitæ, vt facile præ cunctis emereret. Inerant in eo certè virtutes omnes, quibus Christiana solet sanctitudo maximè commendari. Hic igitur cœnobita veniens in Hispaniam, quo tempore Bracarensis erat ecclesia destituta pastore, suffragiis omnium Pontifex renunciatus est. Quod

Deo, nondum natus Gyraldus dicitur à parentibus.

Monachus factus.

vtique

1153
 vtique factum diuinamque electionem Paschalis Romanus Pontifex non confirmavit modò, sed prerogatiuis etiam multis est profecutus. Rexit Bracarensem Ecclesiam diuus Gyraldus ita piè, sic sanctè, vt post vitæ cursum feliciter peractum, inter diuos meritò relatus sit.

VITA S. INACHI, EX IOANNE

Maldonato Hispano.

CVM regnabat in Castella Xanthus, Xanthi comitis gener ac hæres, Christi dogma latè per Cantabriam diffundi cœptum est. Quippe rex pius deuictis ac fugatis Saracenis, ditionis suæ fines latissimè producendo, ad Pyreneos vsque saltus orthodoxam fidem supplantauit. Et inter alia pietatis opera Ogniense cœnobium, quod Xanthus socer substruxerat, reformandum reficiendumque curauit. Nam & cœminis inde parum pudicis expulsis, monachos verè pios induxit, quibus Garsiam quendam præfecit Abbatem. Garsia tamen vita functo, haud mediocri Xanthum cura incessit, quemnam potissimum monachis præficeret. Erat per id tempus in Aragonia vir nempe pius Inachus nomine, qui vt mundi fugeret illecebras, Deoque totus intenderet, inuia inaccessibleque montium solus habitabat. Huius celebri fama comperta, quæ longè lateque currebat, nuntium rex destinauit ad eum, cupiens Ogniense monasterium tali viro committere. Cæterum alius & alius nihil proficientibus nuntiis ac literis, rex tandem iuit ad eum. Adductus igitur Inachus abs rege inuitus, Ognienis cœnobio abbas constitutus, dictu non facile est, quantum in augenda re familiari, reformandisque monachorum institutis ac moribus profecit. Iam miraculis tantis inclaruit, vt incerti, quæ nunc potissimum referamus, omnia consulo prætermittimus, ad gestorum eius volumina lectorem cupidum relegantes. Illud nunc retulisse iuuabit, quod post multos annos, quibus bonum abbatem, sanctumque pastorem egit, cum ægrotaret propediem moriturus, & à vico proximo in monasterium deferretur, pueri vestibus albis coruscantes visi sunt ei, lampades ardentes manibus præ se ferre, quibus vt subueniretur, cum clamaret (putabat enim mole lampadarum prægruari) monachi nihil talè gerentes, delirare eum primò ex febre crediderunt; mox verò

Ogniense, cœnobium a Xantho reformatum.

Inachus Ognienis cœnobij abbas factus.

CC 4 cogni

cognita re Deum mirabilem in sancto suo prædicauerunt. Ita ingressus Inachus monasterium, & sacramenta percepit, & animam Deo reddidit.

VITA S. IOANNIS ORTHECAE

Presbyteri, ex Ioanne Maldonato

Hispano.

Sacerdos cele-
stus S. Ioan-
nes Orthea.

IOANNES Presbyter in oppidulo Quintana Ortugno, quod est in territorio Burgensi natus, ab infantia Christo deditus est. Inualefcente iam ætate, literis adeò incubuit, vt in sacerdotalem meritò fuerit dignitatem prouectus. Sed cum id temporis regis Alfonso sexti, qui sine liberis decessit, interitu, bella Hispaniam horrida dissearent, ne compilationes mortisque pauperum intueretur, secedere vir diuinus constituit. Itaque facultatibus partim in pauperes, quos bonis bella nudauerant, distributis, partim sibi retentis, Hierosolymam nauigauit. Vnde post annum reuersus, Aucensem sibi eremum ad habitandum delegit, vt latrones, viam quæ dicitur sancti Iacobi, infestantes, ac interrumpentes, fugaret. Quam rem mente conceptam, quo stabilius firmaret, locum in eadem eremo saluosum, cui nomen erat Orthea, prope viam quæ ducit Compostellam, abs rege petiuit. Quo faciliè impetrato, operi statim insistens, sacellum diuo Nicolao, cuius est ope, cum Hierosolymam peteret, sæuiantibus vndis ereptus, substruxit. Post verò quasi asylum, quod peregrinos assereret. Sæpissimè sunt latrones conati fundamenta demoliri, vitæque Ioannis insidiari, quoquo modo studètes, è medio tollere, spe tamen frustrati, cum non sine mente Dei fieri concepissent, vacuam Dei ministro syluam fecère, seque aliò traduxere. Iam diuus Ioannes opera illa confecerat, iam concursus hominum vndique frequens erat, iam ingentes ad eum diuitiæ elemosynarum nomine deportabantur, cum veritus, ne in alios congerere vsus diuitias videretur, tres summè necessarios erigere pontes simul aggressus est. Vnum Lugrigni super flumen Iberum, à quo est Iberia dicta. Alterum Naiaræ. Tertium prope sanctum Dominicum Calciatensem. In quibus ædificandis, & per reliquum vitæ quantis inclaruerit miraculis, quantis etiam post mortem, quæ senescenti secuta contigit ei, non est nostri propositi enarrare. Vnum tamè è multis, quæ viuens exhibuit,

pau

Hierosolymã
venit.

Sacellum ex
tyrit.

Tres pontes
erexit.

Miraculum
eius egregiũ.

paucis referamus. Pauperes quamplurimi diuersorium Ioannis de more frequentabant, & ecce dies quidam illuxit, in quo egentium haud paruam turbam dispensator ob panis certè penuriam fame marcidam dimittebat, id Ioannes intelligens, ægréque ferens, dispensatoris incusata prouidentia, panarium vt pertentaret iterum, mandauit, ille & tentasse, & discussisse, satis contendebat, ac eiurabat, sed vt instanti domino satisfaceret, denuò totum dispandit, & dictu mirabile, plenum ad summum inuenit.

VITA S. IULIANI CHRISTIANI

Philosophi, ex Ioann. Chrysostomo.

SI enim Græci infideles, triobolatores quidam viri & canes, Philosophiam istam triobolarem ac vilem (talis enim est Græcorum Philosophia) imò non ipsam sed nomen ipsius amplexi, pallioque amicti, ac comã nutriente, multos ad se flectunt atque præstringunt, quantò magis qui verè philosophus est? Si habitus mendax, si vmbra Philosophiæ apparet ita extollit, quid futurum est, si veram ac synceram Philosophiam dilexerimus? Annon omnes colent, & domos & vxores, & pueros talibus cum magna facultate & libertate commendabunt? Sed non est iam, non est, inquam, talis quisquam Philosophus. Propterea neque exemplum aliquod inuenire potest. Sunt quidem tales inter solitarios, inter mundanos verò non amplius. Quod autem inter solitarios sint, possunt multi adduci, veruntamen vnum ex pluribus, proferam. Scitis sanè & audistis, quidam verò vestrum viderunt etiam virum illum, de quo dicturus nunc sum. Iulianum dico admirabilem ac celebrem. Hic erat vir rudis & agrestis, humili sorte & ex obscuris parentibus ortus, neque omnino æternæ eruditionis peritus, sed syncera Philosophia plenus. Isto in ciuitates introeunte (rarò autem huc fiebat) ita cateruatim colligebatur populus, vt nihil tale factum sit vel rhetoribus vel sophistis, aut alijs quibuscumque ingredientibus. Quid dico? Annon & nunc quidem nomen eius cunctis regibus illustrius ac venerandum magis habetur? Si verò ista in hoc mundo sunt, in eo scilicet mundo, in quo nobis nihil boni promisit Dominus, in quo peregrinos nos esse dixit, cogitemus quanta bona nobis reposita sint in cælis.

Super Ept
cap. 6.

S. Iuliani gene-
sus & erudi-
tio.

CC 5

VITA

VITA S. MALCHI CAPTIVI MONACHI, ex diuino Hieronymo.

Elegans allegoria auctoris.

QVI nauali prælio dimicaturi sunt, antè in portu & in tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt, ferreas manus & uncas præparant, dispositoque per tabulata milite pendenti gradu & labenti vestigio stare firmiter assuescunt, vt quod in simulachro pugne didicerunt, in vero certamine non perhorrescant. Ita ego qui diu tacui, silere quippe me fecit metus cui sermo supplicium est, prius exerceri cupio in paruo opere, & veluti quandam rubiginem lingue abstergere, vt venire possim ad historiam latiore. Scribere enim disposui si tamen Deus vitam dederit, & si vituperatores mei saltem fugientem me, & clausum persequi desierint, ab aduentu Saluatoris vsque ad nostram ætatem: id est, ab Apostolis vsque ad nostri temporis fœcem, quomodo & per quos Christi Ecclesia nata sit, & adulta, & persecutionibus creuerit, martyrijs coronata sit. Et postquam ad Christianos principes venerit, potentia quidem & diuitijs maior, sed virtutibus minor facta sit. Verùm hæc aliàs: nunc quod imminet explicemus. Maronias triginta ferme millibus ab Antiochia vrbe Syriæ haud grandis ad orientem distat viculus. Hic post multos vel dominos vel patronos, dum ego adolescentulus morarer in Syria, ad Papæ Euagrii necessarij mei possessionem deuolutus est, quem idcirco nunc nominavi, vt ostenderem, vnde nossem quod scripturus sum. Erat illic quidam senex nomine Malchus, quem nos Latine regem possumus dicere, Syrus natione & lingua, & reuera eius loci indigena, anus quoque in eius contubernio valde decrepita, & iam morti proxima videbatur. Tam studiosi ambo religionis, & Ecclesiæ limen terentes, vt Zachariam & Elisabeth de Euangelijs crederes, nisi quod in medio Ioannes non erat. De his curiosè cum ab accolis quærerem, quænam esset eorum copula matrimonij, sanguinis an spiritus: voce consona omnes sanctos, & Deo placitos, & mira nescio quæ respondebant, qua cupiditate illectus adorsus sum hominem, & curiosiùs sciscitans rerum finem: hæc ab eo accepi. Ego (inquit) mi gnate, in Maronenf agello colonus parentibus solus fui, qui cum me quasi stirpem generis & hæredem familiæ ad nuptias cogèrent, monachum me potius velle esse respondi. Quantis pater minis, quan

Hic incipit historia.

S. Malchi genus & patria.

Hæc sunt verba S. Malchi ad auctorem.

quantis mater blanditijs persecuti sunt, vt pudicitiam perderem, hæc res sola indicio fuit, quod & domum & parentes fugi. Et quia ad orientem ire non poteram propter vicinam Persidem, & Romanorum militum custodiam, ad occidentem verti pedes, paucillulam nescio quid viatici portas, quod me tantum ab inopia defensaret. Quid multa? perueni tandem ad eremum Calchidos, quæ inter Imam & Essam magis ad Austrum sita est, ibi repertis monachis, eorum me magisterio tradidi, manuum labore victum quæritans, lasciuiamque carnis refrenans ieiunijs. Post multos annos incidit mihi cogitatio, vt ad patriam pergerem, & cum adhuc viueret mater (iam enim patrem mortuum esse audiueram) solarer viduitatem eius: & exinde venundata possessiuncula, partem erogarem pauperibus, & ex parte monasterium construerem. Quid erubescio infidelitatem meam confiteri? partem in sumptuum meorum solatia reseruarem. Clamare occæpit Abbas meus diaboli esse tentationem, & sub honestæ rei occasione latere antiqui hostis insidias, hoc esse reuerti canes ad vomitum suum. Sic multos monachorum esse deceptos, nunquam diabolum aperta fronte se prodere. Proponebat mihi exempla de scripturis plurima, inter quæ illud ab initio, quod Adam quoque & Euam spe diuinitatis supplantauerit. Etcum persuadere non posset, prouoluit genibus obsecrabat, ne se desererem, ne me perderem, ne aratrum tenens, post tergum respicerem. Væ misero mihi, vici pessima victoria, reputans illum non meam vtilitatem, sed suum solatium quære. Prosecutus ergo me de monasterio quasi funus efferret, & ad extremum vale dicens: Video te, ait, ô fili, sathanæ notatum cauterio, non quæro causas, excusationes non recipio. Ouis quæ de ouili egreditur lupi statim morsibus patet. De Beria ad Essam pergentibus vicina est publico itineri solitudo, per quam Sarraceni incertis semper sedibus huc atque illuc vagantur. Quæ suspicio frequentiam in illis locis viatorum congregat, vt imminens periculum auxilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo viri, sceminae, senes, iuuenes numero circiter septuaginta: & ecce equorum camelorumque sessores Hysmahelæ irruunt, crinitis vittatisque capitibus, ac seminu do corpore, pallia & laras caligulas trahentes: pendebant ex humero pharetræ: & laxos arcus vibrantes hastilia longa portabant. Non enim ad pugnandum sed ad prædandum venerat, Rapimur, dissipamur, in diuersa trahimur. Ego interim longo post

Abbas scilicet verba ista ab eo dederat.

postliminio hereditarius possessor, & sero mei consilij prænens, cum altera muliercula in vnius heri seruitutem sorte deuenio. Ducimur, immò portamur sublimes in camelis: & per vastam eremum semper ruinam timentes, pendemus potius quàm sedemus. Cibus semicrudæ carnes, & lac camelorum potus erat. Tandem grandi amne transmissò, peruenimus ad interiorem solitudinem: vbi dominam eiusque liberos ex more gentis adorare iussi, ceruices flectimus. Hoc quasi clausus carcere, mutato habitu nudus ambulare disco: nam aëris intemperies præter pudenda nihil aliud velari, patiebatur. Traduntur mihi pascendæ oues, & in malorum consolatione hoc fruor solatio, quòd & dominos meos & conseruos rarius video. Videbar mihi aliquid habere sancti Iacob: Recordabar Moyfi: qui & ipsi pecorum in eremo quondam fuere pastores. Vescebar recenti caseo & lacte, orabam iugiter, canebam psalmos, quos in monasterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea, agebam Dei iudicio gratias, quòd monachum, quem in patria fueram perditurus, in eremo inueneram. O nihil vnquam tutum apud diabolum! ô multiplices & ineffabiles eius insidiæ! sic quoque me latentem inuenit inuidia: dominus videns gregem suum crescere, nihilque in me deprehendens fraudulentia, sciebam enim Apostolum præcepisse, dominis sic quasi Deo fideliter seruiendum: & volens me remunerare, quo fidum sibi magis faceret, tradidit mihi illam conseruam meam aliquando captiuam. Ego cum refutarem & dicerem me Christianum: nec mihi licere vxorem viuentis accipere, siquidem captus nobiscum vir eius ab alio domino fuerat adductus, ferus ille & implacabilis in furorem versus, euaginato me cepit petere gladio, & nisi festinus brachium tendens, mulierem præoccupassem, illicò effudisset sanguinem. Iam venerat tenebrosior solitudo, & mihi nimium immatura nox, duco in speluncam semiruptam nouam coniugem, & pro nubente nobis tristitia, vterque alteram detestamur, nec fatemur. Tunc verè sensi captiuitatem meam, prostratusque humi monachum cœpi plangere quem perdebam. Huccine miser seruatus sum? ad hoc me mea scelera perduxerunt, vt incanescente iam capite virgo maritus fierem? Quid prodest parentes, patriam, rem familiarem contempsisse pro domino si hoc facio, quòd ne facerem illa contempsi? nisi quòd fortè propterea hoc sustineo, quia rursus patriam desiderauit.

Quid

*Fit pastor o-
uium S. Mal-
chi.*

*A domino
gladio peti-
tur.*

*Eius plāctus
maximus.*

Quid agis anima, perimus an vincimus? expectamus manum domini, an proprio mucrone confundimur? Verte in te gladium: animæ magis mors timenda est, quàm corporis. Habet enim seruata pudicitia martyrium suum: iaceat insepultus Christi miles in eremo, ipse mihi ero & persecutor & martyr. Sic fatus eduxi in tenebris quoque micantem gladium: & acumine contra me verso, vale, inquam, infelix mulier: habeto me martyrem potius quàm maritum. Tunc illa pedibus meis prouoluta. Per ego te inquit Iesum, perque huius horæ necessitatem oro, ne effundas sanguinem tuum: vel si mori tibi placet, in me primum verte mucronem: sic nobis potius coniugamur. Si vir meus ad me rediret, seruarem castitatem, quam mea me captiuitas docuit: vel interirem antequam perderem. Cur moreris ne mihi iungaris? ego morerer si mihi iungi velles. Habeto me coniugem pudicitia: & magis animæ copulam amato quam corporis. Expectent domini maritum, Christus nouerit fratrem. Facile persuadebimus nuptias cum nos viderint sic amare. Fateor, obstupui: & admiratus virtutem fœminæ, coniugem plus amavi: nunquam tamen illius corpus nudum intuitus sum, nunquam eius carnem tetigi, timens in pace perdere, quòd in prælio seruaueram. Transeunt in tali matrimonio dies plurimi, amabiliore dominis nos fecerant nuptiæ: nulla fugæ suspicio: interdum & mense toto aberam fidus gregis pastor per solitudinem. Post grande interuallum dum solus in eremo sedeo, & præter cælum terramque nihil video, cœpi mecum tacitus voluere, & inter multa, monachorum quoque contubernia recordari: maximèque vultum patris mei qui me erudierat, tenuerat, perdiderat, sic quoque cogitans aspicio formicarum gregem angusto calle feruere: video ferre onera maiora quàm corpora; aliæ herbarum quædam semina forcipe oris trahebant; Aliæ egerebant humum de foueis, & aquarum meatus aggeribus excludebant; illæ venturæ hyemis memores, ne madefacta humus in herbam horrea verteret, illata semina præcidebant; hæ luctu celebri corpora defuncta portabant; & quòd magis mirum est egrediens non obstabat intrantibus; quin potius si quam vidissent sub falce & onere concidisse, suppositis humeris adiuuabant. Quid multa? mihi pulchrum spectaculum dies ille præbuit, vnde recordatus Salomonis ad formicarum solertiam nos mittentis, & pigras mentes tali exemplo suscitantis, cœpit tædere captiuita

*Habet coniu-
gem pudici-
tias.*

*Formicarum
natura mi-
rabilis.*

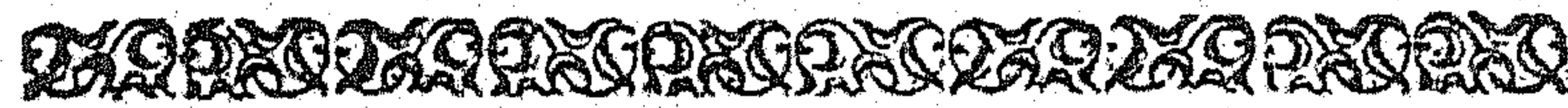
uita

uitatis, & monasterij cellulas quærere, ac fornicarum illarum similitudinem desiderare, ubi laboratur in medrum; & cum nihil cuiusquam proprium sit omnia communia sunt. Regresso ad cubile occurrit mulier, tristitiam animi vultu dissimulare non potuit, rogat cur exanimatus sim: audit causas, hortatur ad fugam, non aspernatur, peto silentium, fidem tribuit: & iugi susurro inter spem & metum dubij fluctuamus. Erant mihi in grege duo herici miræ magnitudinis, quibus occisis vtres facio, eorumque carnes viatico præparo, & primo vesperi putantibus nos dominis secreto cubitare inuadimus iter, vtres & partes carnum portantes. Cùmque peruenissemus ad fluvium (nam decem millibus aberat) inflatis & ascensis vtribus, aquis nos credimus paulatim pedibus subremigantes: & deorsum nos flumine deferente & multo longius quàm conscenderamus in alteram exponente ripam, vt vestigium sequentes perderent. Sed inter hæc madefactæ carnes & ex parte lapsæ vix tridui cibum pollicebantur. Bibimus vsque ad satietatem futuræ nos siti præparantes; currimus, post tergum semper respicimus. Et magis noctibus promouemus vel propter insidias late vagantium Sarracenorum, vel propter calorem solis, nimium paueo miser & referens, & iam securus toto tamen corpore perhorresco: post diem tertium dubio aspectu procul aspiciamus duos camelos insidentes venire concite, statimque mens mali præsaga Dominum meditari, mortem solam cernere nigrescentem. Dùmque timemus & vestigio per arenam nos proditos intelligimus, offertur ad dexteram specus longè sub terram penetrans, igitur timentes venenata animalia (solent quippe viperare, guli & scorpiones & cætera huiusmodi feruorem solis declinantia umbras petere) intramus quidem speluncam, sed statim nos in ipso introitu sinistrae foueæ credimus, nequaquam ultra progredientes, ne dum mortem fugimus incurramus mortem. Illudque nobiscum reputantes: si iuuat Dominus miseros, habemus salutem: si despicit peccatores, habemus sepulchrum. Quid putas tunc nobis fuisse animi: quid terroris? cùm ante speculam haud procul staret dominus & conseruus & vestigio indice iam ad latebras peruenissent. O multò grauior spectata quam illata mors. Rursus cùm labore & timore lingua balbutit, & quasi clamante domino mutire non audeo. Mittit seruum, vt nos de specu pertrahat, ipso camelos tenente, & euaginato gladio nostrum spectat aduentum. Interea tribus fermè vel quatuor cubitis

intro

introgresso famulo, nobis ex occulto terga eius videntibus (nam oculorum istiusmodi natura est, vt post solem tenebras intrantibus cæca sint omnia) vox per antrum sonat: exite furciferi, exite morituri: quid statis? quid moramini? exite, dominus vocat. Adhuc loquebatur & ecce per tenebras aspiciamus læenam inuasisse hominem, & gutture suffocato cruentum intro trahere. Iesu bone quid tunc nobis terroris, quid gaudij fuit? spectabamus hostem nostrum perire domino nesciente: qui cum videt illum moras facientem, suspicatus est, duos vni resistere, diùque iram ferre non valens, sicut tenebat gladium ad speluncam venit: & clamore rabido serui increpans focioriam, prius à fera detentus est, quàm nostras latebras præteriret. Sublato autem illo metu, similis ante oculos nostros versabatur interitus, nisi quòd tutius erat leonis rabiem quàm rabiem hominis sustinere. Pauemus intrinsecus, & ne mouere quidem nos ausi, præstolamur euentum rei, inter tanta pericula pudicitia tantum conscientia pro muro septi. Læna insidias cauens, & se visam sentiens, matutina effert luce catulos, nobisque cedit hospitio: neque tamen satis creduli statim erumpimus, sed expectantes diu, & egredi cogitantes, illius nobis semper figurabamus occursum. Sublato ergo terrore, illa transacta die eximus ad vesperam: videmusque camelos, quos ob nimiam velocitatem dromedarios vocant, præteritos cibos in ore voluere, & in aluum missos iterum detrahere: quibus ascensis noua sit artia refocilitatis, decima tandem die ad Romana per desertum castra venimus: oblatique tribuno rem ordine pandimus. Inde transmissi ad Sabinum Mesopotamiae ducem camelorum pretium accepimus. Iam abbas ille meus dormiebat in domino, ad hæc delatus loca me monachis reddo, hanc trado virginibus diligens eam vt sororem. Non tamen ei me credens vt sorori. Hæc mihi senex Malchus adolescentulo retulit, hæc ego vobis narraui senex, castis historiam castitatis expono: virgines virginitatem custodire exhortor. Vos narrate posteris, vt sciant inter gladios, inter deserta & bestias pudicitiam nunquam esse captiuam: & hominem Christo deditum posse mori, non posse superari.

M V

MVLIER SEPTIES ICTA,

Ex Diuo Hieronymo.

A R G V M E N T V M.

Vercella, maritus quidam uxorem innoxiam detulerat adulterij: conicitur in carcerem vnà cum iuvene, quem accusarat maritus, admouentur tormenta. Iuuenis impatiens, confusus est, quod non admiserat. Mulier constanter negauit. Vterque damnatus ducitur ad supplicium, ille occiditur. Hac sepius icta vixit, demum admoto iugulo mucrone, visa est mori. Sublatum cadaver reuixit. Huic cum ad supplicium requireretur Euagrius, ab Imperatore libertatem suis precibus impetrauit. Ludit in hac epistola diuus Hieronymus artificiosam scribendam historiam, & stylum tam scribendi desuetudine torpescentem, hac exercitatiuncula renouauit.

AD INNOCENT. DE MVLIERE

SEPTIES ICTA.

AEPE à me (Innocenti charissime) postulasti, vt de eius rei miraculo, quæ nostra ætate acciderat, non tacerem. Cùmque ego id verecunde & verè, vt nunc experior, negarem, meque assequi posse diffiderem, siue quia ocium quasi quædam ingenij rubigo, paruulam licet facultatem, pristini siccaisset eloquij, tu econtrario asserebas in Dei rebus non possibilitatem inspicere debere, sed animum: neque posse cum verba deficere, qui credidisset in verbo. Quid igitur faciam? Quod implere non possum, negare non audeo. Super onerariam nauem rudis vector imponor. Et homo qui necdum scalmum in lacu rexi, Euxini maris credor fragoribus. Nunc mihi euanescentibus terris, cælum vndique, & vndique pontus: nunc vnda tenebris inhorrescens, & cæca nocte, nimborum spumei fluctus canescunt. Hortaris vt tumida malo vela suspendam, rudentes explicem, clauum regam. Pareo iam iubenti, & quia charitas omnia potest, Spiritu sancto cursum prosequente confidam, habiturus in vtraque parte solatium. Si me ad optatos portus æstus appulerit, guber

gubernator putabor. Si inter asperos orationis anfractus, impolitus sermo substiterit, facultatem forsitan requires, voluntatem certè flagitare non poteris. Igitur Vercellæ Ligurum ciuitas haud procul à radicibus Alpium sita olim potens, nunc raro est habitatore semiruta. Hanc cum ex more consularis inuiferet, oblatam sibi quandam mulierculam vnà cum adultero, nam hoc crimen maritus impegerat, pœnali carceris horrore circundedit. Neque multo post cum liuidas carnes vngula cruenta pulsaret, & sulcatis lateribus dolor quæreret veritatem, infelicissimus iuuenis volens compendio mortis longos cruciatus vitare, dum in suum mentitur sanguinem, accusauit alienum, solusque omnium miser, merito iussus est percuti, qui non reliquit innoxia, vnde posset negare. At verò mulier sexu fortior suo, cum eculeus corpus extenderet, & sordidas foetore carceris manus post tergum vincula cohiberent, oculis quos tantum tortor alligare non poterat, suspexit ad cælum, & volutis per ora lacrymis: Tu, inquit, testis es domine Iesu, cui occultum nihil est: qui es scrutator renis & cordis: non idèo me negare velle, ne peream, sed idèo mentiri nolle, ne peccem. At tu miser homo, si interire festinas: cur duos interimis innocentes? Equidem & ipsa cupio mori, cupio inuisum hoc corpus exuere, sed non quasi adultera. Presto iugulum, micantem intrepida excipio mucronem, innocentiam tamen mecum feram. Non moritur, quisquis victurus occiditur. Igitur consularis pastis cruore luminibus vt fera, quæ gustatum semel sanguinem semper sitit, duplicari tormenta iubet, & sæuum dentibus frendens, similem carnifici minitatus est pœnam, nisi confiteretur sexus infirmior, quod non poterat robur virile reticere. Succurre domine Iesu, ad vnum hominem tuum complura sunt inuenta supplicia. Crines ligantur ad stipitem, & toto corpore ad eculeum fortius alligato, vicinus pedibus ignis apponitur, vtrumque latus carnifex fodit, nec papillis dantur induciæ: immota mulier manet, & à dolore corporis spiritu separato, dum conscientia bono fruitur, vetuit circa se sæuire tormenta. Iudex crudelis, quasi superatus attollitur. Illa Deum deprecatur, soluuntur membra compagibus. Illa oculos ad cælum tendit, quasi de communi scelere alius confitetur. Illa pro confitente negat, & periclitans ipsa, alium vendicat periclitantem. Vna interim vox est, *Cæde, vre, lacera, non feci. Si dictis tollitur fides: veniet dies*

dies, quæ hoc crimen diligenter discipiat, habeo iudicem meum. Iam lassus tortor suspirabat, ingemit: nec erat nouo vulneri locus. Iam victa sæuitia, corpus quod laniarat horrebat. Ex templo ira excitus consularis: Quid miramini, inquit, circumstantes, si torqueri mulier mauult, quàm perire? Adulterium certè sine duobus committi non potuit, & esse credibilis reor, noxiam ream negare de scelere, quàm innocentem iuuenem confiteri. Pari igitur prolata in vtrumque sententia, damnatos, carnifex erahit, totus ad spectaculum populus effunditur, vt prorsus quasi migrare ciuitas putaretur, stipatis proruens portis turba densatur. Et quidem miserrimi iuuenis ad primum statim ictum amputatur gladio caput, truncumque in suo sanguine volutatur cadaver. Postquam verò ad fœminam ventum est, & flexis in terram poplitibus, super trementem ceruicem micans eleuatus est gladius, & exercitam carnifex dexteram totis viribus concitauit, ad primum corporis tactum stetit mucro lethalis, & leuiter perstringens cutem, rasuræ modicæ sanguinem asperxit, imbellem manum percussor expauit, & victam dexteram gladio marcescente miratus in secundos impetus torquet. Languidus rursus in fœminam mucro delabitur, & quasi ferrum eam timeret attingere, circa ceruicem torpet innoxiam. Itaque furens & anhelans lictor, paludamento in ceruicem retorto, totas expedit vires, fibulam quæ chlamydis mordebat oras, in humum excussit, ignarusque rei, ensem librabat in vulnus. En tibi ait mulier ex humero aurum ruit, collige multo quæsitum labore, ne pereat. Proh rogo quæ est ista securitas? Impendentem non timet mortem: lætatur percussa, carnifex pallet, oculi gladium non videntes, fibulam vident. Et ne parum esset, quod non formidabat interitum, præstat beneficium sæuienti. Iam igitur & tertium ictum sacramentum frustraerant Trinitatis. Iam spiculator exterritus & non credens ferro, mucronem aptabat in iugulum: vt qui secare non poterat, saltem premente manu corpori conderetur. O omnibus res inaudita seculis! Ad capulum gladius reflectitur, & velut dominum suum victus aspiciens, confessus est, se ferire non posse. Huc huc mihi riuum exemplum puerorum, qui inter frigidus flammazum globos hymnos edidere pro fletibus, circa quorum

rum saraballa sanctamque cæsariem, innoxium Iulit incendium. Huc beati Danielis reuocetur historia, iuxta quem adulantibus caudis, prædam suam leonum ora timuerunt. Nunc Susanna nobilis fide, omnium subeat mentibus, quæ iniquo damnata iudicio Spiritu sancto puerum replente saluata est. Ecce non dispar in vtraque misericordia domini. Illa liberata per iudicem, ne iret ad gladium: hæc à iudice damnata absoluta per gladium est. Tandem ergo ad fœminam vindicandam populus armatur. Omnis ætas, omnis sexus carnificem fugat, & cœtu in circulum coeunte exclamat. Non credit penè vnusquisque quod videt. Turbatur tali nuntio vrbs propinqua, & tota lictorum turma glomeratur. E quibus medius, ad quem damnatorum cura pertinebat, erumpens, & caniciem immundam perfuso puluere turpans: *Quis meum,* inquit, *ô ciues, petitis caput, me illi vicarium datis? si estis misericordes, si clementes estis, si vultis seruare damnatam: innocens certe perire non debet.* Quo fletu vulgi concussus est animus, mœstusque se per omnes torpor insinuat, & mirum in modum voluntate mutata, cum pietatis fuisset, quod antè defenderant, pietatis visum est genus, vt paterentur occidi. Nouus igitur ensis, nouus percussor apponitur. Stat victima Christo tantum fauente munita. Semel percussa concutitur, iterum repetita quassatur, tertio vulnerata prosternitur. O diuinæ potentæ sublimanda maiestas, quæ prius fuerat quarto percussa, nec læsa, ideò post paululum visa est mori, ne pro ea periret innoxius. Clerici quibus id officij erat, cruentum linteo cadaver obuoluunt, & fossam humum lapidibus construentes, ex more tumultum parant. Festinato sol cursu occasum petit; & misericordia domini, celeriore cursu naturæ nox aduenit. Subito fœminæ palpitat pectus, & oculis quærentibus lumen, corpus animatur ad vitam. Iam spirat, iam videt, iam subleuatur, & loquitur. Iam in illam potest vocem erumpere. *Dominus auxiliator meus, non timebo quid faciat mihi homo.* Anus interim quædam, quæ Ecclesiæ sustentabatur opibus, debitum cœlo spiritum reddidit, & quasi de industria ordine currente rerum, vicarium tumulto corpus operitur. Dubia adhuc luce, in lictore diabolus accurrit, quærit cadaver occisæ, sepulcrum sibi monstrari petit, vi-

uere putet quam mori potuisse miratur. Recens à clericis cefpes ostenditur, & dudum superiecta humus, cum his vocibus ingeritur flagitanti: *Erue scilicet ossa iam condita. Infer nouum sepulchro bellum, & si hoc parum est, auiibus ferisque lanianda membra discerpe.* Septies percussa, debet aliquid plus morte perpeti. Tali ergo inuidia carnifice confuso: clam domi mulier refocillatur. Et ne fortè creber medici ad Ecclesiam com meatus suspicionis panderet viam, cum quibusdam virginibus ad secretiorem villulam secto crine transmittitur. Ibi paulatim virili habitu veste mutata, in cicatricem vulnus obducitur. Et ô verè *ius summum, summa malitia*: post tanta miracula adhuc sæuiunt leges. En quò me gestorum ordo pertraxit. Iam enim ad Euagrii nostri nomen perueniemus. Cuius ego pro Christo laborem, si arbitrer à me dici posse, non sapiam. Si penitus tacere velim, voce in gaudium erumpente non possim. Quis enim valeat digno canere præconio, Auxentium Mediolanis incubantem, huius excubiis sepulchrum, penè antequàmque mortuum Romanum Episcopum iam penè factionis laqueis irretitum: & vicisse aduersarios, & non nocuisse superatis? Verùm hæc ipse equidem spatiis exclusus iniquis prætereo, atque aliis post me memoranda relinquo. Præsentis tantùm rei sine contentus sum. Imperatorem de industria adit, precibus fatigat, meritò lenit, sollicitudine promeretur: vt redditam vitæ, redderet libertati.

TRANSLATIO S. IACOBI MAIORIS

*in Hispaniam, ex Ioanne Maldonato
Hispano.*

POST Apostoli Iacobi cognomento maioris necem atrocissimam, quam ei perfidi Iudæi Hierosolymis intulerunt: discipuli clam sublato corpore, & in portum delato, nauique imposito, sine remige, sine vllis naualibus instrumentis, soli permisso deo gubernaculo, in Galletiam vltimum Hispaniæ angulum die septimo deuenere. Sic enim nutu Dei factum est, vt qui in dispersione Apostolorum, Hispaniam sorte prouinciam obtinuerat, & in ea non amplius viros nouem Christo lucrifacere valuerat: idem vita functus, martyriòque coronatus, per tot maria & Syrtes in eandem Hispaniam

niam reueheretur, & quod viua voce non potuit, cadauere trunco Christianam pietatem mentibus Hispanorum ingereret. Subducentes igitur discipuli magistri corpus è nauis, grandi lapidi imposuere. Qui mollis adeo factus est, vt veluti cera sole liquefcens, illud in se totum exceperit. Inde progressi, Lupam reginam, quæ oram illam ditio- ne tenebat, conueniunt: defuncti corporis mirabilem aduentum denunciant: Christumque velle, dicunt, per corpus exanime veram Hispanias ad fidem resipiscere, cuius essent vocem dedignatæ viuentis audire, locum itaque sepulturæ monstraret. At verò Regina re tam Lupa, quam nomine, ad regem eos Hispaniæ misit, cuius esse dicebat, eiusmodi petita concedere. Rex vincetos in carcerem trahit: sed liberati diuinitus, fugam illi capefferunt. Milites subsequi fugientes, trucidarèque captos iussi, fluminis in transitu refracto ponte periere. Quo rex miraculo attonitus, pios tandem euocari præcepit: factusque per eos Christianus, nihil ex- stulatis abnuendum, iam censuit. Quod cum ad aures Lu- pæ peruenit, regem scilicet cum omni populo Christia- num factum Apostoli discipulis credidisse, literasque cum mandatis ad ipsam dedisse, supra modum exarsit. Atque vo- catis piis, literisque regis inspectis: ite, inquit, & bo- ues meos, quos illo in monte errantes offendetis iungite: plaustròque corpus vestri magistri, quocunque sit libi- tum, vehite. Quod eo est profectò animo dictum abs regina, vt discipuli vel à Dracone montem illum infe- stante, deuorarentur, vel ab indomitis tauris discerpe- rentur: vel corpus si plaustro incideret, raptatum distra- heretur. Porro discipuli, nullum subesse dolum suspican- tes, montem conscendunt: Draconem signo crucis in- terimunt, tauros mansuetissimos reddunt: corpus, vt erat lapide inclusum, plaustro imponunt: taurisque de- uehendum permittunt. Illi nullo duce in regiam Lupæ detulere. Lupa mirata rem nouam ac prodigiosam, Chri- stum credidit saluatorem: tum regiam diuo Iacobo tem- plum dicauit, amplissimisque donis expleuit. Vbi fre- quentibus diu miraculis claruit, & cuncto nunc orbe Chri- stiano aditur, visitur, veneratur.

TRANSLATIO S. ISIDORI EX

Ioann. Maldonato Hispano.

INTER alias pacis leges, quas victor Fernandus Castellæ simul & Legionis primis rex, Benabeth Mauro Hispalensi regi, victo ac profligato, dedit, hanc præcipuam ferunt: quod pateretur corpus sanctæ virginis Iustæ, quod Hispali tenebatur, Legionem transferri. Quibus datis acceptisque conditionibus, Aluitum Episcopum Legionensem, & Ordonium Astoricensem Comitem Nugnum, atque Abbatem sancti Mammetis cum equitum turma Fernandus Hispalim misit. Illi responso à Benabeth accepto, nescire se ubi Iustæ corpus lateret, disquirerent: ipsi quò se verterent incerti, tandem ad pias preces detulerunt. Peracta igitur tridua precatione, quam indixerat Aluitus: videre visus est ipse Aluitus in somnis venerandum quendam antistitem, huiusmodi verba proferentem. Sat scio te cum tuis sodalibus Aluite venisse, quò diuæ Iustæ corpus vobiscum auferatis, inque patriam comporteris. Scito tamen diuinæ menti non placere, Hispalim Iustæ reliquiis viduari. Proinde ne vacui omnino remeatis, meum vobis corpus conceditur, quod sit apud vos pignus, fore me deinceps patronum Legionensibus. Reueritus viri maiestatem Aluitus, quæsivit ex eo quis esset, quo nomine vocaretur. Sum, inquit, Isidorus, huius qui fui vrbis antistes. Expergitus Aluitus ac incertus, an vera vidisset, orauit deum, vt iterum ac tertio moneretur. Quod ita contigit: nam bis postea Isidorus apparens, eadem verba retexit: vltimòque loco corporis sui sepulturam sceptro designauit: & mortem ipsi Aluito mox futuram, denunciavit. Quæ cum sodalibus regique Benabeth rerulisset Aluitus, morbo correptus decessit. Rex Benabeth miratus rem prodigiosam, omnibus prosequendum officiis corpus aliisque sodales mœsti aliquandiu morte Aluiti: tandem eius corpus & simul Isidori Legionem detulerant. Quibus Fernandus rex obuiam cum celebri pompa progressus, corpora intulit vrbis: diuersisque in templis ex prædictione diuina tumulauit: Isidori in templo Ioannis Baptistæ, quod à nouo postea hospite denominatum est: Aluiti in primario.

TRANS

TRANSLATIO SANCTÆ IULIANÆ.

*Ex Ioanne Maldonato**Hispano.*

IULIANA Nicomediæ, quæ ciuitas est Bithyniæ, ab Eulofio præfecto, cui erat desponsata, martyrio affecta est: eiusque corpus à Sophonia patricia fœmina in Campaniam sic fama tenet) deportatum. Cæterum Burgenfis ecclesia haud quidem immeritò eam veluti tutelarem diuum, numenque vernaculum suspicit, ac veneratur. Constat profectò, reliquias eius priseis ante nostram memoriam seculis, in Burgensem regionem fuisse translatas: licet à quibus, aut quo tempore maiorum incuria oblitteratum sit. Est in Burgenfi ditione oppidum nomine Santilana, non sane incelebre, in quo basilica sacra veterem quandam referens structuram, conspicitur: quæ quoniam reliquias diuæ Iulianæ continet nomenque refert, cunctis est adiacentibus populis religiosa. Oppidum etiam ipsum à Iuliana nomen traxisse, manifestum est, si paucas reponas literas, quæ vetustate obsoleuerunt. Alfonso igitur Carthaginensis Burgenfis episcopus, vir parentum nostrorum memoria certè pius ac prudens, venerandum ex officio pastorali adiens monumentum: cernensque non satis ex merito tantum Iulianæ pignus decenti loco teneri (erat enim in meditullio templi quasi desertum) ex auctoritate clerici populi que, in caput eiusdem tēpli, & aram ipsam primariam, magna sacerdotum pompa, prophanæque turbæ concursu transferendum curauit. Atque vt translationis tanto cunctorum ordinum plausu celebratæ, memoria ad posteros emanaret, clero præsertim Burgenfi, quod vocant capitulum, & nobilibus plerisque suffragantibus, censuit, ac sub Anathematis interminatione sanciuir, vt festum sanctæ Iulianæ, quod quattodecimo calendas Martias ad eam diem agebatur, pridie nonas Martij in fauorem nouæ translationis ageretur. Deprece-mur ergo sanctissimam Iulianam, vt quæ nostram voluit suo funere prouinciam honestare, quæque non dedignata est, toties hinc inde quo nobis patrocinaretur, transferri: obtineat apud deum omnipotentem, hinc nos depositis commissorum sarcinis, ad superas sedes post vitæ cursum transferri.

DD 4

TRANS

TRANSLATIO DIVI BENE-
dicti. Ex Ioanne Maldonato
Hispano.

CVM Longobardi quondam Italiam occuparunt, inter alias calamitates, quas Christianis intulerunt, Casinense Monasterium, in quo diui Benedicti & Scholasticæ sororis condita erant corpora, diruerunt penitus ac euererunt, sic vt vix vlla vestigia extarent. Quare Mimolinus Floriacensis cœnobij abbas, ne tanti viri reliquiæ sine honore iacerent, aut earum memoria forsitan obsolesceret: Aigulphum monachum misit, qui corpus summo studio quæsitum in Galliam conueheret. Aigulphus strenue delegatum munus obiuit. Siquidem diuino adiutus oraculo non corpus modo Benedicti, sed Scholasticæ simul reperit, & ad Mimolinum deportauit. Mimolinus maximis precibus exoratus corpus Scholasticæ Cenomanensibus dono dedit: quod eorum legati in idem Casinum missi, ab Aigulpho fuerant decepti: cui causam itineris exponentes, non suspicati sunt, eandem ipsum peregrinationis causam habere. Haud tamen corporum facilis fuit discretio, propterea quod cum nuda solum ossa, ex tam longinquo superessent æuo, minus apparebat sexus. Itaque duorum corporum recens defunctorum maris & fœminæ suscitatio ambiguitatem sustulit. Reuolutis postea centum decem annis. Peno quidam Brixienfis Casinense cœnobium restituit, ac reparauit. Cuius monachi magno Carolo Imperante, à Zacharia Romano pontifice, Cæsare ipso non refragante, impetrarunt, vt reliquiæ sancti Benedicti Casinum, vnde fuerant sublata, referrentur.

TRANSLATIO SANCTÆ
Victoriæ. Ex Ioann. Maldonato
Hispano.

ANNO reparationis humanæ trecentesimo vicesimo post millesimum, Consalus Burgensis episcopus, precibus Maræ coniugis Xanthi regis Castellæ, legationem suscepit ad Philippum regem Gallorum, per causam recuperandæ dotis, quæ Elisabellæ Xanthi filiæ, Britannicæque ducis vxori fuerat

fuerat intercepta. Parisijs ergo cum esset Consalus expediendo Britannicæ ducis negotio intentus, Burgensis ecclesiæ veluti sponsæ charissimæ non etiam immemor: anxius interdum cogitabat, qua posset via margaritis eam, hoc est sanctorum pignoribus honestare. Itaque literas à Philippo rege impetrauit, ad Coloniensem archiepiscopum: & monachas illas, in quarum cœnobio vndecim millium virginum reliquiæ asseruantur: vt ex tot millibus vnum concedere corpus dignarentur: Archiepiscopus & monachæ lætis literis, cum animaduertent, quam continua bella Hispani cum Mauris gerant, quamque Burgi cæteras inter vrbes præmineant: tam pijs respere preces minimè æquum esse duxerunt. Itaque comperto inter reges Hispaniæ & Siciliæ arctam intercedere cognationem, corpus sanctæ Victoriæ regis Siciliæ & sanctæ Gerasinæ filiæ quæ cum tribus sororibus & matre fuerat inter vndecim millia virginum trucidata, libenter æquoque animo contulerunt. Quod Burgis est illatum quarto Idus nouembris.

TRIUMPHVS SANCTÆ
crucis Ex Ioann. Maldonato
Hispano.

AL F O N S V S Rex cognomento bonus cupiens damna Christianis à Mauris Beticam, totamque illam australem Hispaniæ plagam possidentibus illata, refarcire profus, ac retaliare (semel enim cum eis aduerso Marte pugauerat) magnum conflauit exercitum: reges finitimos ac dynastas sollicitauit: condonationes à summo pontifice impetrauit: vt in eo Pio bello qui caderent, nullis capitalibus commissis præpedirentur, quo minus cœlos statim reuolarent. Quare tantus ardor tuendæ Christianæ ditionis ac pietatis plerisque inuasit, vt flagitium flagitiosissimum ducerent, à tam pijs castris abesse. Ingentes Toletum copiæ iam ad regem Alfonso confluerant. Iam Petrus Aragoniæ rex haud contemnendam manum contraxerat. Iam regem Nauariæ Xanthum aduentare, fama vulgauerat. Iam proceres, iam episcopi, sed Tolitanus ante alios fulgentibus stipati cateruis, regium latus cingebant: cum omnes non sine numine Christi profecti, ditionem Meurorum inuadunt. Nonnulla sunt in via obiter ex-

pugnata oppida ignobilia: sed quinto denique die Calatravam, quæ firmo Maurorum præsidio tenebatur, primo impetu capiunt. Alarcos deinde ducunt, vbi se rex illis Nauarræ coniunxit. Maurorum rex, qui ingentem Gienium contraxerat exercitum, vbi nostros comperit in radicibus montium confedisse equitatus partem præmisit, quæ montium ad angustias incompósitos insidiis exciperet. Ipse lentiori gradu cum reliquo subsequitur exercitu. Alfonso tamen rex equitum iam turmam miserat, ad summa montium occupanda: qui fugatis strenuè Mauris, montis planiciem (Nauas Tolosæ vocant) tenuere, castris locum delegere. Lætus Alfonso, quod cacumina sui montium, profligatis hostibus, tenuissent: omnem iubet exercitum eò conscendere. Difficilis admodum erat ascensus, sed à peritis locorum turmatim ducti ad fastigia montis omnes euaserunt. Quod vbi Maurus intellexit: Iam enim ipse per auersam partem cum omnibus copiis conscenderat: iterum equitatum misit, qui castra munire prohiberet. Sed cum neque id prospere cessisset productis omnibus copiis, aciem explicuit, nostrisque pugnandi copiam fecit. Nostri eo die proximòque prælio abstinerunt. Nocte media, quæ diem à superato monte secundam est consequuta, Christiani voce præconis iubentur corpora curare, arma, equos expedire, signum pugnæ prima luce intenti expectare. Quod tanto omnium plausu gratulationeque exceptum est, vt noctem, quòd tarda ireret, incusarent. Orta luce Alfonso e ductis omnibus copiis, aciem instruxit, curas inter reges ac proceres partiuit. Haud tamen potest summam dici, quem quisque locum tenuerit, quam quisque partem tuendam acceperit. Satis ex euentu perspicuum est, omnia præclarissimi ducis Alfonso munia fortissimè sapientissimèque obisse. Consertis igitur manibus, vt reliqua nunc prætermittamus, acriter pugnatum est: ancepsque diu victoria fuit. Sed tandem fauentibus superis, Victi Mauri, ac occasione occisi sunt. Rex eorum cum quatuor equitibus prælio fuga se subduxit. Ducena millia Maurorum occisa memorantur: cum ex nostris viginti quinque solum fuerint desiderati. Mira quæ in hoc prælio contigerunt: numerus primum occisorum in tanta paucitate Christianorum. Crux item in medio conflictu, cum nostri maximè laborare viderentur, Alfonso quamplurimisque visa in aère. Præterea crux quæ præsulem ante Toletanum de more

gesta

gestatur, bis incolumi signifero aciem hostium sublata penetravit. Quare, & quòd Christianis symbolum ac insigne Crux erat, triumphus sanctæ Crucis hæc præclara victoria compellata est.

VITA S. EUCHERII, EX

Breviario Lugdunensi.

Eius festum celebratur 16. Nouembris.

FVit quidam vir ex ordine Senatorio, Eucherius nomine habens uxorem Nobilibus ortam natalibus, nomine Gallam, quos quidem ampla possessio & numerosa familia, thesaurorūque copia claris in sæculo fererat; sed timor Domini, qui est initium sapientiæ, in conspectu conditoris omnium clariùs exornabat. Cumque liberos non haberent, deprecati sunt Dominum, & exaudiuit orationem eorum dans eis filiam quam votiuo nomine Consortiam vocauerunt, hæredem videlicet illam, & propagatricem sui sanguinis habere cupientes. Cumque eam in timore Domini educarent, & illa in annis puerilibus posita, religiosum animum habere cœpisset, nimirum Domino eam ad consortium regni cœlestis secundum præfagium vocabuli eius occulta inspiratione vocante, aucta est spes illorum, accepta alia filia, quam Tulliam vocauerunt.

AC C I D I T eo tempore, vt Pontifex Ecclesiæ Lugdunensis migraret ad dominum, mos autem erat præfatæ Ecclesiæ, vt quotiens, (lege cunctis mortalibus debita) suo viduaretur Episcopo, in eligendo successore, reuelationem Domini expectaret. Tunc ergo triduo à cunctis præmisso ieiunio, cuidam puerulo apparuit in visu Angelus Domini. Est, inquit, Senator quidam Eucherius nomine super fluuiū Durentiam, retrusus in specu, qui relictis omnibus quæ possidebat, secutus est Dominum. Ad hunc adducendum pergite, & vobis pastorem illum constituite, quoniam à Domino est electus. Quod cum puer senioribus diluculò retulisset, omnipotenti Domino, cunctis fratribus conuocatis, gratias egerunt; missoque cum clericis ad præfatum locum Archidiacono, qui tunc Ecclesiæ curam gerebat, inuenerunt eam, sicut eis Dominus reuelauerat. Cumque illi Archidiaconus rem propter

quam

quam venerat indicasset, cœpit cum iuramento dicere se voluntarium de specu non egressurum, nec cum eo nisi ligatus duceretur iturum. Cumque talia diu repeteret, Archidiaconus effracto muro speluncæ, eduxit eum, & iuxta quod ipsi iurauerat, vinctum perduxit Lugdunum; quem pari animo vnoque consensu clerus & populus sibi eligens Sacerdotem, in Pontificali Cathedra solemniter collocavit. Galla verò vxor eius eum locum speluncæ ingressa, in quo vit Dei latuerat, reliquum vitæ suæ tempus vt cœperat religiosè peregit: filia eius Consortia quotidianum victum ei subministrante, sicut ipsa priùs fecerat vitò suo.

**

FINIS.

LUGDVNI,
EX TYPOGRAPHIA
Stephani Seruain.

M. D. XCIII.